

סדר תפילות
כמנהג בני רומה
לכל ימות השנה

כפי הנהוג
בירושלים עיה"ק

ערוך ע"י
הלל משה סרמוניטה
ואנג'לו מרדכי פיאטילי

ירושלים

בשנת
יהיו לרצון אמריי פי
והגיון לבי לפניה יהוה צורי וגאלי
לפ"ק

מחזור ליום כיפור
כמנהג בני רומה

כפי הנהוג
בירושלים עיה"ק

ערוך ע"י
הלל משה סרמוניטה
ואנג'לו מרדכי פיאטילי

ירושלים

בשנת
יום הכּפּוּרים הוא
מקרא קדש יהיה לכם
לפ"ק

עימוד:

a0504107181@gmail.com

עיצוב כללי:

d.c.dav111@gmail.com

תוכנת תג,

הרב דניאל הירש ווייסמאן נ"י

ירושלים

©

כל הזכויות שמורות לעורכים:

hillser@netvision.net.il

ampiattelli@gmail.com

נדפס בדפוס ע.ר. בתל אביב

בחוורש ניסן תשפ"ד

הקדשה

לזכר אמי

פליציה שמחה פדואה

בת אברהם יעקב וחייה פלורה לוי

מעמודי התווך של הקהילה

שהלכה לעולמה ביום כיפור תשע"ד

ת.נ.צ.ב.ה.

הדפסת המחזור

נתרמה על-ידי מיכל פדואה

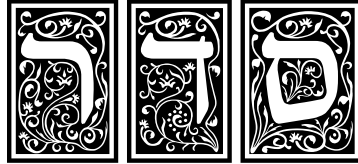
תוכן הענינים

<p>298 קריאת התורה לשחרית יוה"כ</p> <p>305 הפטרה לשחרית של יוה"כ</p> <p>308 תפילה לשלום המדינה</p> <p>310 הזכרת נשמות</p> <p>315 תפילת מוסף ליוה"כ</p> <p>315 עמידה למוסף של יוה"כ</p> <p>325 חזרת הש"ץ למוסף</p> <p>360 רשות לסדר העבודה</p> <p>364 סדר העבודה</p> <p>379 וידוי</p> <p>407 תפילת מנחה ליוה"כ</p> <p>413 סדר הוצאת ספר תורה</p> <p>416 קריאת התורה למנחה</p> <p>418 הפטרה למנחה</p> <p>423 הזכרת נשמות</p> <p>426 עמידה למנחה של יוה"כ</p> <p>434 חזרת הש"ץ למנחה</p> <p>451 וידוי</p> <p>459 סליחות למנחת יוה"כ</p> <p>481 תפילת נעילה</p> <p>484 עמידה לתפילת נעילה</p> <p>493 חזרת הש"ץ לנעילה</p> <p>501 סליחות לנעילה</p> <p>525 עושה שלום ליוה"כ</p> <p>526 אבינו מלכנו</p> <p>528 נפילת אפים</p>	<p>3..... סדר מנחה לערב יום הכיפורים</p> <p>7..... עמידה למנחה של ערב יוה"כ</p> <p>25 סדר הדלקת הנר</p> <p>29 סדר תפילת ערבית ליוה"כ</p> <p>35 סדר הוצאת ספר תורה</p> <p>36 כל נדרים</p> <p>40 תפילה לשלום המדינה</p> <p>42 השכבה לרבנים</p> <p>44 יזכור לחללי צה"ל</p> <p>47 תפילת ערבית ליום הכיפורים</p> <p>53 עמידה לליל יום הכיפורים</p> <p>66 פתיחה לחזן</p> <p>71 סליחות לערבית של יוה"כ</p> <p>91 תפילה על הפרנסה</p> <p>99 סדר תפילת שחרית של יוה"כ</p> <p>100 ברכות השחר</p> <p>109 זמירות</p> <p>127 רשות לנשמת של יוה"כ</p> <p>129 נשמת</p> <p>132 רשות לקדיש לשחרית יוה"כ</p> <p>137 יוצר לשחרית יוה"כ</p> <p>149 עמידה לשחרית של יוה"כ</p> <p>157 חזרת הש"ץ לשחרית</p> <p>212 וידוי</p> <p>219 סליחות לשחרית של יוה"כ</p> <p>295 סדר הוצאת ספר תורה</p>
---	---

556	ברכת הלבנה	531.....	פתיחת הארון
558	לוח קיצורי מקורות	534.....	סיום נעילה
562	סדר אמירת סליחות	537.....	תפילת ערבית למוצאי יוה"כ
564	מפתח הפיוטים והתפילות	554.....	הבדלה על הכוס

תפילת מנחה
של ערב
יום הכיפורים

מנחה של ערב יום הכיפורים

נהגו לטבול ערב יום הכיפורים לפני מנחה, וכדברי המדרש פרקי דרבי אליעזר שנהיה נקיים כמלאכי השרת ביום הכיפורים. וצריך להתוודות במנחה קודם הסעודה המפסקת, שמא תטרף דעתו עליו מחמת הסעודה ולא יוכל להתוודות אח"כ (פי' קמחא דאבישונא על אתר).

ראוי ליטול ידיים קודם התפילה. נוהגים להתעטף בטלית ולהניח תפילין.

לפני עטיפת הטלית יפריד הציציות ויברך:

**בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם. אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו
וַיְצַונו לְהִתְעַטֵּף בְּצִיצִית:**

לפני קשירת התפילין על הזרוע יברך:

**בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם. אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו
וַיְצַונו לְהִנָּיֵחַ תְּפִלִּין:**

לפני הנחת תפילין של ראש יברך:

**בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם. אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו
וַיְצַונו עַל־מִצְוֹת תְּפִלִּין:**

מקורות ומקבילות

לטבול ערב יום הכיפורים. ש"ת, סי' רב; רא"ש יומא, פ"ח סי' כד, בשם סרע"ג ח"ב, סי' קות וסדו' רס"ג, עמ' רנט; סדו' רש"ב, פ"ה, עמ' נה; הר"ז, הל' יוה"כ, עמ' פ; שבה"ל, סדר יוה"כ, סי' רפג וסדר יוה"כ, סי' שי; סת"ר סי' עה וסוף סי' פ; כ"י כ"ה, דף 104א; מח' רומניא, דף שכו ע"ב. לפני מנחה. סרע"ג ח"ב, סי' קות; סדו' רס"ג, עמ' רנט; סדו' רש"ב, פ"ה, עמ' נה; הר"ז, הל' יוה"כ, עמ' פ; מח' פרס, דף פז ע"א. נקיים כמלה"ש. ראו פד"ר א' פר' מה; דב"ר פר' ב, סי' לו; בשבה"ל, סדר יוה"כ, סי' שי וכ"י כ"ה, דף 104ב, צגדים נקיים' וכי; מח' רומניא, דף שכו ע"ב. להתוודות מנחה קודם סעודה. תוספתא יומא פ"ד, ה"ד; בבלי יומא, דף פז ע"ב; פסקי רי"ד; ויק"ר פר' ג, סי' ג; שר"א דב', שאילתא קס; סרע"ג ח"ב, סי' קות; סדו' רש"ב, פ"ה, עמ' נה; שבה"ל, סדר יוה"כ, סי' שי; סת"ר סוף סי' עט; פסקי רי"ז יומא, פ"ח ה"ד, אות כט; כ"י כ"ה, דף 104ב. מקדימים מנחה לסעודה המפסקת. ע"פ שבה"ל, סדר יוה"כ, סי' שי; סת"ר סוף סי' עט. מנחה של ערב יוה"כ. סרע"ג ח"ב, סי' קות; סת"ר סוף סי' עט; סה"ת סי' מ, סדר תפלת המנחה; כ"י כ"ה, דף 104ב; מח' רומניא, דף שכו ע"א. מנחה צעוד היום גדול. להתעטף צעורת. מנהג זה לא הוכר בצפוסים הראשונים, וכנראה הוא מנהג מזרחי מאוחר, וראו: סי' נהר מזרזים, הל' תפילין, סי' ג.

ח"ג והערות

לפני מנחה. בסרע"ג ח"ב, סי' קות, 'טובל וכו' בשבע שעות או בשמונה שעות ומתפלל תפלת המנחה ודומה לזה נמצא בשבה"ל, סדר יוה"כ, סי' שי וכ"י כ"ה, דף 104א. בסדו' רס"ג: ילך בסוף יום ט' למקוה מים ויטבול וכו', אח"כ יתפלל מנחה. בסת"ר סי' עה, כתוב, 'לטבול בשמונה שעות או בתשע שעות ביום'.

ואסור לשוח בין תפילין של יד לשל ראש, ואם שח ביניהם חוזר ומברך על של ראש שתיים, 'להניח תפילין' ו'על מצות תפילין'.

כאשר מגלגלים את הרצועה על האמה יש נוהגים לומר:

וְאֶרְשָׁתִּיךָ לִי לְעוֹלָם. וְאֶרְשָׁתִּיךָ לִי בְצַדִּיק וּבְמִשְׁפָּט וּבְחֶסֶד וּבְרַחֲמִים: וְאֶרְשָׁתִּיךָ לִי בְאֱמוּנָה וְיָדַעַת אֶת־יְהוָה:

לְמַנְצַח עַל־הַגִּתִּית. לְבְנֵי־קֶרַח מִזְמוֹר: מַה־יְדִידוֹת מִשְׁכְּנוֹתֶיךָ. יְהוָה צָבָאוֹת: נִכְסְפָה וְגַם־כָּלְתָהּ וְנָפְשִׁי לְחֻצְרוֹת יְהוָה. לְבִי וּבִשְׂרִי. יִרְנְנוּ אֵל אֱלֹהֵי: גַם־צִפּוֹר מִצְּאָה בֵּית וּדְרֹרוּ קֶן לָהּ אֲשֶׁר־שָׂתָה אֶפְרָתִיָּה. אֶת־מִזְבְּחוֹתֶיךָ יְהוָה צָבָאוֹת. מִלְכֵי וְאֱלֹהֵי: אֲשֶׁר־יֹשְׁבֵי בֵיתְךָ. עוֹד יְהַלְלוּךָ סֵלָה: אֲשֶׁר־יֵאָדָם עוֹזֵלוּ בְךָ. מְסֻלוֹת בְּלִבָּבָם: עֲבְרִינוּ בְּעֵמֶק הַבְּכָא מֵעֵן יִשִּׁיתוּהוּ. גַם־בְּרֻכּוֹת יַעֲטָה מוֹרָה: יִלְכוּ מִחֵיל אֱלֹהֵי־חֵיל. יִרְאֶה אֱלֹהֵי־אֱלֹהִים בְּצִיּוֹן: יְהוָה אֱלֹהִים צָבָאוֹת שְׁמַעְהָ תְּפִלָּתִי הַאֲזִינָה אֱלֹהֵי יַעֲקֹב סֵלָה: מִגִּנְנוּ רְאֵה אֱלֹהִים וְהִבֵּט פָּנָי מִשִּׁיחָךָ: כִּי טוֹב־יוֹם בַּחֲצִיךָ מֵאֶלֶף. בַּחֲרֹתֵי הַסְּתוּפָף בְּבֵית אֱלֹהֵי. מְדוֹר בְּאֵה־לִירָשֶׁע: כִּי שָׁמְשׁוּ וּמִגֵּן יְהוָה אֱלֹהִים. חֵן וְכָבוֹד יִתֵּן יְהוָה. לֹא יִמְנַע־טוֹב לַהֲלָכִים בְּתַמִּים: יְהוָה צָבָאוֹת. אֲשֶׁר־יֵאָדָם בְּטַח בְּךָ:

בק"ק רומה מוסיפים:

וְנִשְׁלָמָה פְּרִים שְׁפָתֵינוּ. בְּמָקוֹם קָרְבַּן תְּמִיד שֶׁל בֵּין הָעֲרֵבִים:

וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר: צוּ אֶת־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם. אֶת־קָרְבְּנֵי לְחֹמֵי לְאִשֵּׁי רִיחַ נִיחֹחַי תִּשְׁמְרוּ לְהִקְרִיב לִי בְּמוֹעֵדוֹ: וְאָמַרְתָּ לָהֶם זֶה הָאִשָּׁה אֲשֶׁר תִּקְרִיבוּ לַיהוָה. כְּבָשִׂים בְּגִי־שָׁנָה תְּמִימִם שְׁנַיִם לַיּוֹם עֹלָה תְּמִיד: אֶת־הַכֶּבֶשׂ אֶחָד תַּעֲשֶׂה בַבֶּקָר וְאֵת הַכֶּבֶשׂ הַשְּׂנִי תַעֲשֶׂה בֵּין הָעֲרֵבִים: וְעִשְׂרִית הָאִיפָה סֹלֶת לְמִנְחָה. בְּלוּלָה בְּשֶׁמֶן כֶּתִיב רְבִיעֵת הֵהִיךְ: עֹלֹת תְּמִיד. הַעֲשִׂיָה בְּהָרְסִינִי לְרִיחַ נִיחֹחַ אִשָּׁה לַיהוָה: וְנִסְכּוֹ רְבִיעֵת הֵהִיךְ לַכֶּבֶשׂ הָאֶחָד. בַּקֶּדֶשׁ הַסֶּךָ נִסְךְ שֶׁכֶר לַיהוָה: וְאֵת הַכֶּבֶשׂ הַשְּׂנִי תַעֲשֶׂה בֵּין הָעֲרֵבִים. כְּמִנְחַת הַבֶּקָר וְכִנְסֹכּוֹ תַעֲשֶׂה אִשָּׁה רִיחַ נִיחֹחַ לַיהוָה:

אתה הוא שהקטירו אבותינו לפניך (את)קטרת הסמים. פטום הקטרת. הצרי והצפרן. החלבנה והלבונה. משקל שבעים שבעים מנה. מר וקציעה. שבילת גרד וכרפס. משקל ששה עשר ששה עשר מנה. הקשט שנים עשר וקלופה שלשה. וקנמון תשעה. בורית פרשינה תשעה קבין. יין קפריסין סאין תלת וקבין תלתא. ואם אין לו יין קפריסין מביא חמר חורין עתיק. מלח סדומית רבע. מעלה עשן כלשהוא. רבי נתן אומר אף כפת הירדן כלשהיא. אם נתן בה דבש פסלה. אם חסר אחת מכל-סממניה חייב מיתה:

רבן שמעון בן-גמליאל אומר. הצרי אינו אלא שרף הנוטף מעצי הקטף. בורית פרשינה ששפין בה את-הצפרן כדי שתהא נאה. יין קפריסין ששורין בו את-הצפרן כדי שתהא עזה. והלא מי רגלים יפין לה. אלא שאין מכניסין מי רגלים במקדש מפני הכבוד: וערבה ליהוה מנחת יהודה וירושלם. כימי עולם וכשנים קדמנית:

יושבי ביתך. עוד יהללוך סלה: אשרי העם שככה לו. אשרי העם שיהוה אלהיו:

תהלה לדוד. ארוממך אלוהי המלך ואברכה שמך לעולם ועד: בכל-יום אברכה ואהללה שמך לעולם ועד: גדול יהוה ומהלל מאד ולגדלתו אין חקר: דור לדור ישבח מעשיך וגבורתיך יגידו: הדר כבוד הודך ודברי נפלאתיך

מקורות ומקבילות

תהלה לדוד וכו'. סה"ת סי' מ, סדר תפלת המנחה; מו"ח רומניא, דף שכו ע"א.

אֲשִׁיחָהּ: וְעִזּוּ גִּוְרָאתֶיךָ יֹאמְרוּ וּגְדַלְתֶּךָ אֲסַפְרְנָהּ: זָכַר
 רַב־טוֹבֶיךָ יִבְיַעוּ וְצִדְקֹתֶיךָ יִרְגְּנוּ: חֲנוּן וְרַחוּם יְהוָה. אֲרֹךְ אַפַּיִם
 וּגְדַל־חֶסֶד: טוֹב־יְהוָה לְכָל יְרַחֲמֵיו עַל־כָּל־מַעֲשָׂיו: יוֹדוּךָ יְהוָה
 כָּל־מַעֲשֶׂיךָ וְחִסְדֶיךָ יְבָרְכוּכָהּ: כְּבוֹד מַלְכוּתֶיךָ יֹאמְרוּ וּגְבוּרֹתֶיךָ
 יִדְבְּרוּ: לְהוֹדִיעוּ לְבַנְיֵי הָאָדָם גְּבוּרֹתֶיךָ וְכְבוֹד הַדֶּר מַלְכוּתוֹ:
 מַלְכוּתֶיךָ מַלְכוּת כָּל־עֲלָמִים וּמִמְשַׁלְתֶּיךָ בְּכָל־דָּוָר וְדָר: סוֹמֵךְ
 יְהוָה לְכָל־הַנְּפֻלִים וְזוֹקֵף לְכָל־הַכְּפוּפִים: עֵינַי־כָּל אֵלֶיךָ יִשְׁבְּרוּ
 וְאַתָּה גּוֹתֵן־לָהֶם אֶת־אֲכָלָם בְּעֵתוֹ: פּוֹתַח אֶת־יָדֶיךָ וּמִשְׁבִּיעַ
 לְכָל־חַי רִצּוֹן: צַדִּיק יְהוָה בְּכָל־דַּרְכָּיו וְחֹסֵיד בְּכָל־מַעֲשָׂיו:
 קָרוֹב יְהוָה לְכָל־קֹרְאָיו. לְכָל אֲשֶׁר יִקְרָאֵהוּ בְּאֵמֶת: רִצּוֹן־יִרְאוּ
 יַעֲשֶׂה וְאֶת־שׁוֹעֲתָם יִשְׁמַע וְיוֹשִׁיעֵם: שׁוֹמֵר יְהוָה אֶת־כָּל־
 אֲהַבָּיו. וְאֶת כָּל־הַרְשָׁעִים יִשְׁמִיד: תִּהְיֶה יְהוָה יִדְבֵּר פִּי.
 וַיְבָרֶךְ כָּל־בָּשָׂר שֵׁם קִדְשׁוֹ לְעוֹלָם וָעֶד:
 וְאַנְחֵנוּ נְבָרֶךְ יְהוָה מֵעַתָּה וְעַד־עוֹלָם. הַלְלוּ־יְהוָה:

החזן אומר:

יִתְגַּדַּל וְיִתְקַדַּשׁ שְׁמֵהּ רַבָּא. בְּעֲלָמָא דְבִרְאָא כְרַעוּתָהּ. וְיִמְלִיךְ
 מַלְכוּתָהּ בְּחַיִּיכוֹן וּבְיוֹמֵיכוֹן וּבְחַיֵּי דְכָל־בֵּית־יִשְׂרָאֵל
 בְּעַגְלָא וּבְזִמְן קָרִיב. וְאָמְרוּ אָמֵן:

יְהוָה שְׁמֵהּ רַבָּא מְבָרַךְ. לְעֵלָם וּלְעֲלָמֵי עֲלָמֵיָא.

יִתְבָּרַךְ וְיִשְׁתַּבַּח וְיִתְפָּאֵר וְיִתְרוֹמַם וְיִתְנַשֵּׂא וְיִתְהַדָּר וְיִתְעַלָּה
 וְיִתְהַלָּל שְׁמֵהּ דְּקִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא:
 לְעֵלָא לְעֵלָא מִן־כָּל־בְּרַכְתָּא. שִׁירְתָּא. תְּשַׁבְּחָתָא וְנַחֲמָתָא
 דְּאִמִּירָן בְּעֲלָמָא. וְאָמְרוּ אָמֵן:

מקורות ומקבילות

קדיש. סה"ס ס"ו מ, סדר תפלת המנחה; הר"מ, הל' יוה"כ, עמ' פד; מנח' רומניא, דף שכו ע"א.

עמידה למנחה של ערב יזה"כ

יכוון פניו כנגד מקום המקדש כאשר רגליו זו אצל זו, יעמוד ולא ישען ויכוף ראשו מעט, צריך לכוון בכל הברכות, ולפחות בברכה הראשונה.

בחזרה החזן אומר בלחש:

אֲדַנִּי שִׁפְתַי תִּפְתַּח וּפִי יִגִּיד תְּהִלָּתְךָ:

בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ. אֱלֹהֵי אַבְרָהָם. אֱלֹהֵי יִצְחָק וְאֱלֹהֵי יַעֲקֹב. הָאֵל הַגָּדֹל הַגִּבּוֹר וְהַנּוֹרָא. אֵל עֲלִיּוֹן. גּוֹמֵל חֲסָדִים טוֹבִים וְקוֹנֵה אֶת־הַכֹּל וְזוֹכֵר חֲסָדֵי אֲבוֹת. וּמְבִיא גּוֹאֵל לְבְנֵי בְנֵיהֶם לְמַעַן שְׁמוֹ בְּאַהֲבָה:

זְכַרְנוּ לְחַיִּים. מְלֶךְ חַפֵּץ בְּחַיִּים. וְכִתְּבֵנוּ בְּסֵפֶר הַחַיִּים. לְמַעַן אֵל חַי. מְלֶךְ גּוֹאֵל עוֹזֵר וּמוֹשִׁיעַ

וּמְגִין. בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. מְגִן אַבְרָהָם:

אַתָּה גְּבוּר לְעוֹלָם יְהוָה. מְחַיֶּה מֵתִים אַתָּה רַב לְהוֹשִׁיעַ. מוֹרִיד הַטֵּל. מְכַלְכֵּל חַיִּים בְּחֶסֶד. מְחַיֶּה מֵתִים בְּרַחֲמִים רַבִּים. סוֹמֵךְ גּוֹפְלִים וְרוֹפֵא חוֹלִים. מְתִיר אֲסוּרִים. וּמְקַיֵּם אַמוּנָתוֹ לִישְׁנֵי עֶפְרַי. מִי־כְמוֹךָ בְּעַל גְּבוּרוֹת וּמִי דוֹמֶה לָךְ. מְלֶךְ מֵמִית וּמְחַיֶּה וּמְצַמִּיחַ לָנוּ יְשׁוּעָה:

ח"ג והערות

זכרנו לחיים. הנוסח ע"פ סרע"ג ח"ב, ס"י קה; ע"פ סד"ו רס"ג, עמ' רכ; רמב"ם סד"ת כל השנה, נוסח ברכות האמצעיות; מחו"ז ס"י שמו; מח' פרס, דף עו ע"ב. א"ל ח"י. באשכנז, מח' רומניא וני"א בשד"ל: אֱלֹהִים חַיִּים. מְלֶךְ גּוֹאֵל עוֹזֵר. בכ"י כ"ה, דף 112א, מח' רמ"ז ובולוניה תיבת 'מְלֶךְ' לא מופיעה. במח' ויניציאה שפ"ו, בהערות שוליים, נכתב שיש מוסיפים 'מְלֶךְ' ומשמשים 'גואל' וכ"ה מנהג אשכנז, וכאן הנוסח לפי מח' שד"ל.

מקורות ומקבילות

עמידה למנחה לערב יזה"כ. תש"ג, שט"ח, סוף ס"ו רב; סה"ח ס"ו מ; מח' רומניא, דף שכ"ע א". הזכרת זכרנו לחיים. מס"ו פ"י יט, ה"ו; מחו"ז ס"י שכ"ו, צפ"ס רבנן סבוראי; סרע"ג ח"ב, ס"י קטו; סד"ו רס"ג, עמ' רכ; שו"ת ר"ג מאה"ג ס"י א; תוס' ברכות, דף יז ע"ב, ד"ה והלכתא, ודף לד ע"א ד"ה אל; שצ"ל, סדר יזה"כ, ס"י שי; סת"ר ס"י עז, ענין הכשר תקיעה; סה"ח סוף ס"ו לו, וס"ו מ; כ"י כ"ה, דף 104ב; שה"ג עמ"ס ברכות, דף ו ע"ב, אות ג. הנוסח. סרע"ג ח"ב, ס"י קה; סד"ו רס"ג עמ' רכ; רמב"ם סד"ת, נוסח ברכות האמצעיות; מחו"ז ס"י שמו;

מח' פרס, דף עו ע"ב. זכרנו לחיים. ע"פ דצ"ט, כו. מלך חפץ בחיים. ע"פ יחו"י, לב; מש"ט, טו. וכתבנו בספר החיים. ע"פ מלא' ג, טו. ראו ירושלמי ר"ה, פ"א, ה"ג [דף ו ע"א], 'שלש פינקסיות הס' וכו'; צצלי ר"ה, דף לב ע"ב; מדח"ג (וורשא), פ"י ושלח, ס"י ב. למען אל חי. כ"ה צמח' רומניא, דף של ע"א. למען. ע"פ ישע' מה, יא. אל חי. יחו"י ג, י; תה' פד, ג.

**מִי כְמוֹךָ אֵב הַרְחָמִים. זְכוֹר יִצְוֹרִיךְ בְּרַחֲמִים. מִמִּית וּמְחִיָּה.
וּנְאֻמָּן אַתָּה לְהַחְיֹת מֵתִים. בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה.
מְחִיָּה הַמֵּתִים:**

בחזרה אומרים:

**כֶּתֶר יִתְּנוּ לְךָ הַמוֹנֵי מֵעֵלָה עִם־קְבוּצֵי מִטָּה. יַחַד כָּלָם קִדְּשָׁה
לְךָ יִשְׁלְשׁוּ. כְּמָה שֶׁנֶּאֱמַר עַל־יַד נְבִיאֶךָ. וְקִרְאָה זֶה אֶל־זֶה
וְאָמְרוּ. קו"ח: קִדְּשׁוּ קִדְּשׁוּ קִדְּשׁוּ יְהוָה צְבָאוֹת. מְלֵא כָל־הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ:
חזו: לְעִמְתֶם בְּרוּךְ יְאֻמְרוּ. קו"ח: בְּרוּךְ כְּבוֹד־יְהוָה מִמְּקוֹמוֹ: חזו: וּבְדַבְּרֵי
קִדְּשֶׁךָ כְּתוּב לְאֹמְרוּ. קו"ח: יִמְלֶךְ יְהוָה לְעוֹלָם. אֱלֹהֶיךָ צִיּוֹן לְדֹר
וָדֹר. הַלְלוּ־יָיָה:**

**לְדוֹר וָדוֹר נִמְלִיךְ לְאֵל. כִּי־הוּא לְבָדוּ מְרוֹם וְקִדְּשׁוּ. וְשִׁבְחֶךָ
אֱלֹהֵינוּ מִפִּינוּ לֹא־יִמוּשׁ לְעוֹלָם וָעֶד. כִּי־אֵל מְלֶךְ גָּדוֹל
וְקִדְּשׁ אַתָּה. בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. הַמְּלֶךְ הַקִּדְּשׁוּ:
אַתָּה חוֹנֵן לְאָדָם דַּעַת. וּמְלַמֵּד לְאַנּוּשׁ בִּינָה. וְחֻנְנוּ מֵאַתָּה
דַּעַה וּבִינָה וְהַשְׁכֵּל. בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. חוֹנֵן הַדַּעַת:
הַשִּׁיבֵנו אָבִינוּ לְתוֹרָתֶךָ. וּדְבַקְנוּ בְּמִצְוֹתֶיךָ. וְקַרְבְּנוּ מִלְּפָנֶיךָ
לְעִבּוֹדֶתֶךָ. וְהַחֲזִירְנוּ בְּתִשׁוּבָה שְׁלֵמָה לְפָנֶיךָ. בְּרוּךְ
אַתָּה יְהוָה. הַרוֹצֵה בְּתִשׁוּבָה:**

<p style="text-align: center;">מקורות ומקבילות</p> <p>הזכרת מי כמוך. מס"ו פ"י יט, ה"ו; סרע"ג ח"ב, ס"י קטז; שו"ת ר"ג מאה"ג ס"י א; מח"ו ס"י שכו, צבס רצנן סבוראה; תוס' ברכות, דף יב ע"ב, ד"ה והלכתא; שבה"ל, סדר ויה"כ, ס"י ש; סח"ר ס"י עז, ענין הכשר תקיעה; סה"ת סוף ס"י לו, וסוף ס"י מז; כ"י כ"ה, דף 3104; שה"ג עמ"ס ברכות, דף ו ע"ב, אות ג. הנוסח. ע"פ סרע"ג ח"ב, ס"י קה; סד"ו רס"ג, עמ' רכ; רמב"ם, סד"ת, נוסח ברכות האמלשעיות; מח"ו ס"י שמו; במח' פרס, דף עו ע"ב, הנוסח דומה צמקלת. מי כמוך. ע"פ שמו"ט, יא. אב הרחמים. ע"פ תה' קה, יג; ספ"ע ג, א; ר' צחוי צר' ב, ד ד"ה בהצב"ס. זכור... ברחמים. ע"פ תה' כה, ו; ספ"ע ג, א; סח"ש יב, יח - כב. יצוריד. ע"פ צמ"ס יח, א; ספ"ה ט, יב. ממית ומחיה. ש"א ב, ו. הזכרת המלך הקדוש. צבלי ברכות, דף יב ע"ב; ר"ה; תוס' ד"ה והלכתא; פסקי רי"ד; רמב"ם סד"ת, נוסח ברכות התפילה; סרע"ג ח"ב, ס"י קטז; סד"ו רס"ג, עמ' כב; שבה"ל, סדר ר"ה, ס"י שה; סח"ר ס"י עז, ענין הכשר תקיעה; סה"ת סוף ס"י לו, וס"י מז; כ"י כ"ה, דף 3104; שה"ג עמ"ס ברכות, דף ו ע"ב, אות ג. המלך הקדוש. ע"פ ויק' כה, ח; יה"י כד, יט; ישע"י מג, עו; רש"י עמ"ס ברכות, דף יב ע"ב, ד"ה המלך הקדוש.</p>	<p style="text-align: center;">ח"ג והערות</p> <p>אב הרחמים. בסרע"ג, סד"ו רס"ג ומח' שד"ל: אב הרחמן. זכור יצוריד ברחמים. בסרע"ג: זכור יצוריד ברחמים לחיים. בסד"ו רס"ג: זכור יצוריד ברחמים. במח' רומניא: זכור יצוריד לחיים ברחמים. במח' שד"ל: זכור יצוריד ברחמים לחיים. ממית ומחיה. תיבות אלו אינן בסרע"ג, סד"ו רס"ג ומח' רומניא.</p>
---	--

סְלַח-לָנוּ אָבִינוּ כִּי חָטָאנוּ. מְחַל-לָנוּ מַלְכֵנוּ כִּי פָשַׁעְנוּ. כִּי
אֵל טוֹב וְסֹלַח אָתָּה. בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. חַנוּן
הַמְרַבֵּה לְסְלוּחַ:

רְאֵה נָא בְּעֵינֵינוּ וְרִיבָה רִיבֵנוּ. וּגְאֹלָנוּ מַלְכֵנוּ מִהֲרָה לְמַעַן
שְׂמֹד. כִּי (אֵל) גּוֹאֵל חָזַק אָתָּה. בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה.
גּוֹאֵל יִשְׂרָאֵל:

רְפָאנוּ יְהוָה (אֱלֹהֵינוּ) וְנִרְפָא. הוֹשִׁיעֵנוּ וְנוֹשְׁעָה. כִּי תִהְלֹתֵנוּ
אָתָּה. וְהַעֲלֵה רְפוּאָה שְׁלֵמָה לְכָל-מְכוּתֵינוּ (וּלְכָל-
תַּחֲלוּאֵינוּ). כִּי אֵל רוֹפֵא רַחֲמָן וְנֹאֲמָן אָתָּה. בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה.
רוֹפֵא חוֹלֵי עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל:

בְּרִךְ עֲלֵינוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ. אֶת-הַשָּׁנָה הַזֹּאת לְטוֹבָה וְאֶת-כָּל-
מִינֵי תְבוּאָתָה. וְתֵן טַל לְבִרְכָה עַל-פְּגִי הָאָדָמָה וְשִׁבְעַ
אֶת-הָעוֹלָם מִבְּרֻכּוֹתֶיךָ. וְתֵן בְּרָכָה. רוּחָה וְהַצְלַחָה בְּכָל-
מַעֲשֵׂה יְדֵינוּ. וּבְרִךְ אֶת-שָׁנוֹתֵינוּ כְּשָׁנִים הַטּוֹבוֹת הַמְבוֹרָכוֹת.
בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. מְבָרֵךְ הַשָּׁנִים:

תִּקַּע בְּשׁוֹפָר גָּדוֹל לְחֵרוֹתֵנוּ. וְשֵׂא נֶס לְקַבֵּץ גְּלוּתֵינוּ. (וּמְבַצְעוּ
יַחַד מֵאֲרֻבַּע בְּנִפּוֹת הָאָרֶץ לְאֲרָצֵנוּ). בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה.
מְקַבֵּץ נִדְחֵי עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל:

הַשִּׁיבָה שׁוֹפְטֵינוּ כְּבְרָאוֹנוֹתֵינוּ וְיִוַעֲצֵנוּ כְּבִתְחִלָּה. וְתַמְלִךְ
עֲלֵינוּ אֶתָּה (מִהֲרָה) לְבִדּוּךְ (בְּחֶסֶד וּבְרַחֲמִים).
בְּצַדִּיק וּבְמִשְׁפָּט. בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. הַמְלִיךְ הַמְשַׁפֵּט:

מקורות ומקבילות

הזכרת המלך המשפט. בבלי ברכות, דף יב ע"ב; ר"ה; תוס' ד"ה והלכתא; פסקי רי"ד; סרע"ג ח"ב, סי' קטז; סדור רס"ג, עמ' 23;
פסקי ריא"ז ברכות, פ"א ה"ב, אות לא; ריקאנטי סי' קסב; שנה"ל, סדר ר"ה, סי' שה; סת"ר סי' עז, ענין הכשר תקיעה; סה"ח
סוף סי' לו, וסי' נז; כ"י כ"ה, דף 3104; שה"ג עמ"ם ברכות, דף ו ע"ב, אות ג. המלך המשפט. ע"פ ישע' סא, ח; תה' נט, ד.
ראו ר"ח עמ"ם ברכות, דף יב ע"ב ורש"י ד"ה המלך המשפט; שנה"ל, סדר ר"ה, סי' שה; ס' הרקמה, שער לו, דפ"פ, עמ' 223.

נוסח מחזור רמ"ו ובולוניה:

נוסח בלתי מצונזר:

וּלְמַלְשֵׁינִים בְּלִתְהֵי תַקוּהָּ.
 וְכָל־הַמִּינִים
 כָּלֶם כְּרָגַע יֵאבְדוּ. וְכָל־אוֹיְבֶיךָ
 מְהֵרָה יִכְרְתוּ. וּמַלְכוּת זְרוּן
 מְהֵרָה תִעַקֵּר וּתִשָּׁבֵר וּתִכְנָע
 אוֹתָם בְּמְהֵרָה בְּיָמֵינוּ. בְּרוּךְ
 אַתָּה יְהוָה. שׁוֹבֵר אוֹיְבִים
 וּמְכַנְּיעַ זָדִים:

וּלְמַשְׁמָדִים בְּלִתְהֵי תַקוּהָּ.
 וְכָל־הַמִּינִים
 כָּלֶם כְּרָגַע יֵאבְדוּ. וְכָל־אוֹיְבֵי
 עַמְּךָ מְהֵרָה יִכְרְתוּ. וּמַלְכוּת זְרוּן
 מְהֵרָה תִעַקֵּר וּתִשָּׁבֵר וּתִכְנָע
 אוֹתָם בְּמְהֵרָה בְּיָמֵינוּ. בְּרוּךְ
 אַתָּה יְהוָה. שׁוֹבֵר אוֹיְבִים
 וּמְכַנְּיעַ זָדִים:

עַל־הַחֲסִידִים וְעַל־הַצַּדִּיקִים וְעַל־גְּרֵי הַצַּדִּיק וְעַל־פְּלִיטַת
 עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל. יְהִמוּ (נא) רַחֲמֶיךָ יְהוָה
 אֱלֹהֵינוּ. וְתֵן שָׂכָר טוֹב לְכָל־הַבוֹטְחִים בְּשִׁמְךָ הַטּוֹב בְּאַמְתֹּךָ.
 וְשִׁים חֲלָקְנוּ עִמָּהֶם. לְעוֹלָם לֹא גִבוּשׁ כִּי־בָךְ בִּטְחָנוּ מִלְּךָ
 עוֹלָמִים. בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. מַשְׁעֵן וּמַבְטָח לַצַּדִּיקִים:

וְלִירוּשָׁלַיִם עִירְךָ בְּרַחֲמִים תָּשׁוּב. וּבְנֶה אוֹתָהּ בְּגִין
 עוֹלָם בְּמְהֵרָה בְּיָמֵינוּ. בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה.
 בּוֹנֵה יְרוּשָׁלַיִם:

אֶת־צַמַח דָּוִד עַבְדְּךָ בְּמְהֵרָה תִצְמַיֵחַ. וּמְרַנְּנוּ תְרוּם
 בִּישׁוּעָתְךָ. כִּי לִישׁוּעָתְךָ קוֹיֵנו כָּל־הַיּוֹם. בְּרוּךְ
 אַתָּה יְהוָה. מִצְמַיֵחַ קֶרֶן יִשׁוּעָה:

שְׁמַע קוֹלְנוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ. וְחוּס וְחַנּוּן וְרַחֵם עָלֵינוּ. וְקַבֵּל
 בְּרַחֲמִים וּבְרָצוֹן אֶת־תְּפִלָּתְנוּ וְאֶת־תְּחִנָּתְנוּ. כִּי אָב

מִלֵּא רַחֲמִים רַבִּים אֶתְּהָ הוּא מֵעוֹלָם. וְלֹא נָשׁוּב רִיקָם
מִלְּפָנֶיךָ. כִּי אֵל שׁוֹמֵעַ תְּפִלָּה וְתַחֲנוּן אֶתְּהָ. בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה.
שׁוֹמֵעַ תְּפִלָּה:

רִצֵּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ בְּעַמְּךָ יִשְׂרָאֵל וְאֶל-תְּפִלָּתָם שְׁעָה.
וְהִשֵּׁב הָעֲבוּדָה לְדָבִיר בֵּיתְךָ. וְאִשֵּׁי יִשְׂרָאֵל וְתְּפִלָּתָם
מִהֲרָה בְּאַהֲבָה תִּקְבַּל בְּרָצוֹן. וְתִהְיֶה לְרָצוֹן תָּמִיד עֲבוּדַת
יִשְׂרָאֵל עַמְּךָ. וְתַחֲזִינָה עֵינֵינוּ בְּשׁוֹבְךָ לְצִיּוֹן וְלִירוּשָׁלַיִם
עִירְךָ בְּרַחֲמִים כַּמָּאז. בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. הַמַּחֲזִיר בְּרַחֲמָיו
שְׁכִינָתוֹ לְצִיּוֹן:

בחזרה כשהחזן אומר 'מוֹדִים' חייבים כל
הציבור לשוח עמו ואומרים 'מוֹדִים דרבנן':
מוֹדִים כּוֹרְעִים וּמְשַׁתַּחֲוִים
אֲנַחְנוּ לְפָנֶיךָ אֱלֹהֵינוּ
אֱלֹהֵי כָּל-בְּשָׂר. יוֹצְרֵנוּ יוֹצֵר
בְּרֵאשִׁית. בְּרִכּוֹת וְהוֹדָאוֹת
לְשִׁמְךָ הַגְּדוֹל וְהַקְּדוֹשׁ. עַל-
שֶׁחֲחִייתָנוּ וְקִיַּמְתָּנוּ. בֵּן תַּחֲיֵינוּ
וּרְתַחֲנֵנוּ וְרַחֲסוּף גְּלוּתֵנוּ
מֵאַרְבַּע כַּנְּפוֹת הָאָרֶץ. וְנָשׁוּב
לְשִׁמּוֹר חֲקִיךָ וְלַעֲשׂוֹת רְצוֹנְךָ
בְּאַמֶּת וּבְלִבֵּב שָׁלֵם. עַל
שֶׁאֲנֵנוּ מוֹדִים לָךְ. (בְּרוּךְ אַל
הַהוֹדָאוֹת): עַד כֵּאן.

מוֹדִים אֲנַחְנוּ לָךְ. שְׂאֵתָה הוּא
יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי
אֲבוֹתֵינוּ. עַל-חַיֵּינוּ הַמְּסוּרִים
בְּיָדְךָ וְעַל-נַשְׁמוֹתֵינוּ הַפְּקוּדוֹת
לָךְ. וְעַל-נַסִּיךָ שְׁבָכְל־יוֹם וַיּוֹם
עִמָּנוּ וְעַל-נַפְּלֵאוֹתֶיךָ וְטוֹבוֹתֶיךָ
שְׁבָכְל־עַתָּה. עָרַב וּבָקַר וְצִהָרִים.
הַטּוֹב כִּי לֹא-כָלוּ רַחֲמֶיךָ. הַמְּרַחֵם
כִּי לֹא-תָמוּ חַסְדֶיךָ וּמֵעוֹלָם
קוֹיֵנוּ לָךְ. לֹא-הִכְלַמְתָּנוּ יְהוָה
אֱלֹהֵינוּ וְלֹא-עֲזַבְתָּנוּ וְלֹא-הִסְתַּרְתָּ
פָּנֶיךָ מִמָּנוּ:

מקורות ומקבילות

ברכת עבודה. סה"ת סוף ס"ו מ. ברכת הודאה. סה"ת סוף ס"ו מ.

**זְכוֹר רַחֲמֶיךָ וּכְבוֹשׁ אֶת־כַּעֲסְךָ. כֹּלֵה דְבַר וְחָרֵב וְרָעַב
(וּשְׁבִי) וּמִשְׁחִית וּמַגְפָּה וְכָל־מַחְלָה. מַעְלִינוּ וּמַעַל
כָּל־בְּנֵי בְרִיתְךָ:**

**עַל־כָּל־ם יִתְבַּרְךָ וְיִתְרוֹמַם שְׁמֶךָ מְלַכְנוּ תְּמִיד. כָּל־הַחַיִּים
יִוְדוּךָ סֵלָה. וַיְהִלְלוּ לְשִׁמְךָ הַטּוֹב בְּאַמַּת:**

וּכְתוּב לְחַיִּים טוֹבִים כָּל־בְּנֵי בְרִיתְךָ:

בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. הַטּוֹב שְׁמֶךָ וְלֶךְ נְאֻה לְהוֹדוֹת:

**שֵׁים שְׁלוֹם. טוֹבָה וּבִרְכָה. (חַיִּים). חַן וְחֶסֶד וְרַחֲמִים. עֲלִינוּ
וְעַל־כָּל־יִשְׂרָאֵל עֲמָךְ. בְּרַכְנוּ אֲבִינוּ כְּלָנוּ כְּאֶחָד בְּאוֹר
פְּנִיךָ. כִּי בְאוֹר פְּנִיךָ נִתְתָּ לָנוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ. תּוֹרַת חַיִּים.
אֲהַבָה וְחֶסֶד. צְדָקָה. בִּרְכָה. יְשׁוּעָה וְרַחֲמִים וְחַיִּים וְשְׁלוֹם.
וְטוֹב יְהִיָּה בְּעֵינֶיךָ (לְבִרְכָנוּ) וְלְבָרְךָ אֶת־כָּל־עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל
תְּמִיד בְּכָל־עֵת וּבְכָל־שָׁעָה בְּשָׁלוֹמְךָ:**

מקורות ומקבילות

הזכרת זכור רחמיך. ע"פ מס"ו פרי' יט, ה"ו; סרע"ג ח"ב, ס' קטז; מחור'ו ס' שנא; שבה"ל, סדר יוה"כ, ס' שי; סת"ר ס' עז, ענין הכשר תקועה; סה"ת סוף ס' לו, וס' מז; כ"ו כ"ה, דף 3104. הנוסח. סרע"ג ח"ב, ס' קה; צסדו' רס"ג, עמ' רכ, מוצא רק ההתחלה; צרמז"ס, סד"ת, נוסח צרכות האמלעיות, תחילת הנוסח דומה, אמנם מחובר הוא לזכות לחיים, וכ"ה צמח' פרס, דף עט ע"א; מחור'ו ס' שמו. זכור רחמיך. תה' כה, ו. וכנוש' את כעסך. ע"פ תה' פה, ה; ת"מ א, יד; צצלי צרכות, דף ז ע"א. דבר וחרב. ע"פ יחו' יד, כה. ורעז ורעז וצני. ע"פ ירמ' טו, ב; ספ"ב, ב; כה. ומשחית. ע"פ שמו יב, כג; ש"ב כד, טז. וכל מחלה. דה"ב ו, כה. בני בריתך. ע"פ צר' יז, ב; יח, ד"ז; שמו' כד, ה; לד, כז; דב' ד, יג; שופ' ב, א; תה' קה, ו. ראו תוס' עמ"ס סנהדרין, דף עב סוף ע"ב, ד"ה ישראל הוא. הזכרת וכנוש' לחיים. מחור'ו ס' שכז, בשם רבנן סבוראי; סרע"ג ח"ב, ס' קטז; טור אר"ת, ס' תקפב; שבה"ל, סדר ר"ה, ס' שה; סת"ר ס' עז, ענין הכשר תקועה; סה"ת סוף ס' לו, וס' מז; כ"ו כ"ה, דף 3104; שה"ג עמ"ס צרכות, דף ו ע"ב, אות ג. הנוסח. ע"פ סרע"ג ח"ב, ס' קה, אצל נמצא לפני כל החיים יודוך סלה; סדו' רס"ג עמ' רכ וללא הוראה מדויקת היכן לאמרה; רמז"ס, סד"ת, נוסח צרכות האמלעיות; טור אר"ת, ס' תקפב; מחור'ו ס' שמו. וכנוש' לחיים. ש"ת ר"ג מאה"ג ס' א; מחור'ו ס' שכז, בשם רבנן סבוראי; תוס' עמ"ס צרכות, דף יב ע"ב, ד"ה והלכתה; טור אר"ת, ס' תקפב.

ח"ג והערות

אֶת־כַּעֲסְךָ. בסרע"ג, סדו' רס"ג ומח' רומניא ללא תיבת: 'את'. וּשְׁבִי וּמִשְׁחִית. כ"ה במח' שד"ל. בסרע"ג, כ"י כ"ה, מח' רמ"ו, בולוניא ורומניא ללא תיבת יִשְׁבִי. וְכָל־מַחְלָה מַעְלִינוּ וּמַעַל כָּל. בכ"י כ"ה, רק בעמידה עבור נעילה, כל זה אינו, אלא מסיים: 'מבני בריתך'. לַחַיִּים טוֹבִים. בסרע"ג וסדו' רס"ג ללא תיבת 'טובים'. כָּל־בְּנֵי בְרִיתְךָ. במח' רומניא: 'את־כל־בני בריתך'.

**בְּסֵפֶר חַיִּים • בְּרָכָה וְשָׁלוֹם • פְּרִנְסָה טוֹבָה וְיִשׁוּעָה וְנַחֲמָה •
 חֵן וְחֶסֶד גִּזְכָּר וְנִכְתָּב לְפָנֶיךָ • אָנוּ וְכָל־עַמְּךָ
 יִשְׂרָאֵל • לְחַיִּים (טוֹבִים) וּלְשָׁלוֹם:**

בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה • הַמְבָרֵךְ אֶת־עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל בְּשָׁלוֹם • (אָמֵן):

בחזרה החזון יאמר בקול רם:

**אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ • תְּבֹא לְפָנֶיךָ תְּפִלָּתֵנוּ וְאַל־
 תִּתְעַלֵּם מִתְחַנְתְּנוּ • שְׂאִין אָנוּ
 עֲזֵי פָנִים וְקִשְׁי־עַרְףַּי בְּדָבָר הַזֶּה שֶׁנֶּאֱמַר (נ"א: לוֹמֵר) לְפָנֶיךָ
 יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ • צְדִיקִים אֲנַחְנוּ וְלֹא חֲטָאנוּ • אָבֵל**

ח"ג והערות

בְּסֵפֶר חַיִּים. כ"ה בכ"י ב"ה, מח' רמ"ו, בולוניה, גירנברג ושרד"ל ב"ה ויה"כ. בסרע"ג, סדו' רס"ג, מח' שרד"ל לעש"ת ורומניא: צבספר חיים. חן וחסד. כ"ה במח' רמ"ו ושרד"ל. במח' בולוניה ורומניא: חן וחסד. בסרע"ג וסדו' רס"ג ללא תיבות אלו. ונכתב לפניך. במח' רומניא: ונפקד ונכתב וללא תיבת 'לפניך'. טובים ולשלום. כ"ה במח' גירנברג, רומניא ושרד"ל. בסרע"ג, סדו' רס"ג, כ"י ב"ה, מח' רמ"ו ובולוניה ללא תיבת 'טובים'. ואל-תתעלם. במח' רומניא ושרד"ל: זאל-תתעלם. וראו סדו' רש"ם, עמ' 693. ש'אין אנו. בסרע"ג: 'שאנו'. במח' רומניא: זאין אנו, עם הוספה לפני. בדבר הזה. תיבות אלו אינן מופיעות בסרע"ג. ש'נאמר לפניך. כן הוא בנוב"ר ומח' רומניא. בסרע"ג: זאיך נאמר לפניך. באשכנז: 'לומר לפניך'.

מקורות ומקבילות

הזכרת נספר חיים. ע"פ מס"ו פ"ו יט, ה"ו; סרע"ג ח"ג, ס' קטז; ש"ת ר"ג מלה"ג ס' א; מח"ו ס' שכו, צ"ס רבין סבוראי; ע"פ סדו' רס"ג, עמ' כ; תוס' זרכות, דף יב ע"ב, ד"ה והלכתא; צה"ג ס' א, הל' זרכות פ"ה, עמ' נט; שצה"ל, סדר ר"ה, ס' שה; שצה"ל, סדר ויה"כ, ס' שי; סת"ר ס' עו, ענין הכשר תקיעה; סה"ת סוף ס' לו, וס"ו מ; כ"י כ"ה, דף 3104; שה"ג עמ"ס זרכות, דף ו ע"ב, אות ג. הנוסח. ע"פ סרע"ג ח"ג, ס' קה; סדו' רס"ג, עמ' רכ; רמז"ס, סד"ת, נוסח זרכות האמלעיות; מח"ו ס' שמו. צמח' פרס, דף עט ע"א, הנוסח דומה צמק"ת, אצל ליתא 'צספר חיים'. **צספר חיים.** ע"פ ישע"י ד, ג; צ"ס א, כה. ראו ספ"ו לו, יב. חן וחסד. א"ס, צ, ח. נזכר... **לפניך.** ע"פ צמ"י, ע; ירמ"י, עו, עו; תה"י קו, ד. נזכר ונכתב **לפניך.** ע"פ מלא"ג, טו. ראו תוספות עמ"ס זרכות, דף ו ע"א, ד"ה חד. המצרך את עמנו וכו'. סרע"ג ח"ג, ס' קיה; שצה"ל, סדר ויה"כ, ס' שי; סת"ר סוף ס' עט; כ"י כ"ה, דף 3104 ודף 3105. סרע"ג ח"ג, ס' קיט; הרי"ג, הל' ויה"כ, סוף עמ"פ; שצה"ל, סדר ויה"כ, סוף ס' שי; סת"ר סוף ס' עט, ענין מלות וידוי; סה"ת ס' מ; כ"י כ"ה, דף 105; גאה"ל ח"ה, ס' תח, ס"ק צ, 'שכן מנחה ק"ק איטלנאני'; שה"ג עמ"ס יומא, דף ו ע"א, אות א. ראו סדו' רס"ג עמ' רס, זייתודה כל אחד לבדו וכו', החון כדרכו בכל תפילת מנחה; מח' רומניא, דף שכו ע"א, 'מתחיל הש"ץ עם הצבור' וכו'. **וידוי.** ע"פ צמ"י, ה; ע"פ תוספתא יומא פ"ד, ה"ד; צבלי יומא, דף פז ע"ב; ויק"ר פ"ג, ג, ס' ג; סרע"ג ח"ג, ס' קיה; ס' החינוך מלוח שסד; שצה"ל, סדר ויה"כ, ס' שי; סת"ר סוף ס' עט, ענין מלות וידוי; סה"ת סוף ס' לט, וס"ו מ. **להתודות צמחה.** ראו צבלי יומא, דף פז ע"ב, 'מלות וידוי ערב ויה"כ' וכו'. סרע"ג ח"ג, ס' קיה; סדו' רס"ג עמ' נט; שצה"ל, סדר ויה"כ, ס' שי; סת"ר סוף ס' עט; שכו ע"א; שה"ג עמ"ס יומא, דף ו ע"א, אות א. **יחיד מתודה בסוף התפילה.** ע"פ צבלי יומא, דף פז ע"ב; ר"ת; פסקי רי"ד; שצה"ל, סדר ויה"כ, ס' שיט; סת"ר ס' פא, ענין סדר תפלות ויה"כ. **נוסח הידוי.** סרע"ג ח"ג, ס' קיה; סדו' רס"ג, עמ' נט; רמז"ס, סד"ת, נוסח הידוי; כ"י כ"ה, דף 3104, דף 107 ודף 111; מח' רומניא, דף שכו ע"א. **אוריאל תבא.** סרע"ג ח"ה, ס' לו, וס"ב ס' קיה; סה"ת ס' מ; סמנ"ט ס' יט; כ"י כ"ה, דף 3104; מח' רומניא, דף שכו ע"א, צבינויים. **תבא לפניך תפלתנו.** ע"פ תה"י פת, ג; תה"י נה, ואל תתעלם. ע"פ תה"י, א; נה, ב; ספ"ט ד, א; צ"ס לט, כה. **מתחננתנו.** ראו רד"ק סה"ש, ערך חקן. **עזי פנים.** מס' כלה פ"א, ה"ו. **צדקת ה'.** כ"ה צנו"ב ר' זבמח' רומניא, אצל לינוו צסרע"ג ואשכנז. **צדיקים אנו ולא חטאנו.** ע"פ ירמ"י, ג, יא. **אצל אנו חטאנו.** ראו מדת"ג פ"י חוקת, ס' מו בתחילתו, ופ"י צלק ס' יד; צמד"ב פ"י ב, ס' עו; צבלי יומא, דף פז ע"ב;

אֲנַחְנוּ חֲטָאנוּ (נ"א: חֲטָאנוּ אֲנַחְנוּ וְאֲבוֹתֵינוּ) • אֲשַׁמְנוּ • בְּגַדְנוּ • גְזַלְנוּ •
 דִּבְרַנוּ דְּפִי • הֶעֵינּוּ • וְהִרְשַׁעְנוּ • זָדְנוּ • חִמְסְנוּ • טָפְלְנוּ שְׁקַר •
 יַעֲצֵנוּ רָע (ו"א: עֲצוֹת רָעוֹת) • כְּזַבְנוּ • לָצְנוּ (לוֹצְצָנוּ) • מְרַדְנוּ (מְרִינוּ) •
 נֶאֱצָנוּ (נֶאֱפָנוּ) נִשְׁבַּעְנוּ לְשׁוֹא וְלִשְׁקַר • סָרְרְנוּ • עֵוִינוּ • פִּשְׁעֵנוּ •
 צָרְרְנוּ • קִשְׁיֵנוּ עֶרְף • רִשְׁעֵנוּ • שִׁחַתְנוּ • תַּעֲבָנוּ • תַּעֲיֵנוּ • תַּעֲתַעְנוּ •
 סָרְנוּ מִמִּצְוֹתֶיךָ וּמִמְשַׁפְּטֶיךָ הַטּוֹבִים וְלֹא־שׁוּה לָנוּ • וְאַתָּה •
 צְדִיק עַל כָּל־הַבָּא עֲלֵינוּ • כִּי־אֵמֶת עֲשִׂיתָ וְאֲנַחְנוּ הִרְשַׁעְנוּ •
 מֵה־נֶּאֱמַר לְפָנֶיךָ יוֹשֵׁב מְרוֹם וּמֵה־נִּסְפָּר לְפָנֶיךָ שׁוֹכֵן
 שְׁחָקִים • הֲלֹא כָל־הַנְּסֻתוֹת וְהַנְּגֻלוֹת אַתָּה יוֹדֵעַ •

מקורות ומקבילות

פסקי רי"ד; מחכר צפסר"צ פ' לה; תשה"ג, ש"ת, סוף ס' רב; סמנ"ו ס' יט; ס' החינוך מלוה שסד; שבה"ל, סדר יוה"כ, ס' שיט. חטאנו אֲנַחְנוּ וְאֲבוֹתֵינוּ. ע"פ ויק' כו, מ; נחמ' ט, ב; ירמיה ג, כה. אֲשַׁמְנוּ, בַּגְדְנוּ וכו'. סרע"ג ח"ב, ס' קיח; אר"ז ח"א, ס' קיב, צבס פסיקתא; כ"י כ"ה, דף 3104; מח' רומניא, דף שכו ע"א. ראו צמבזא למכב"ר מאת שד"ל, עמ' ה. אֲשַׁמְנוּ. ע"פ הוש' ה, טו; עזר' ט, ו. בַּגְדְנוּ. ע"פ ישע' כד, טז; ירמ' ג, כ; הוש' ה, ז. גְזַלְנוּ. ע"פ ישע' י, ג; יחז' יח, יח; מיל' ב, ב; מלא' ג, ח, וראו רש"י ורד"ק. דַּרְבְנוּ דְּפִי. ע"פ תה' ג, כ. הַעֵינּוּ וְהִרְשַׁעְנוּ. ע"פ תה' קו, ה; דני' ט, ה. זָדְנוּ. ע"פ דב' ח, יב; תה' יט, יד. חִמְסְנוּ. ע"פ יחז' ז, יא; כב, כו. טָפְלְנוּ שְׁקַר. ע"פ תה' קיט, סט. יַעֲצֵנוּ רָע. ע"פ יחז' יא, ב; תה' סב, ה; סרע"ג; כ"י כ"ה; אשכנז; מח' רומניא. כְּזַבְנוּ. ע"פ ישע' נח, יא; הוש' ז, יג; תה' עח, לו. לָצְנוּ. ע"פ ישע' כח, יד; מש' ט, יב. לוֹלָלְנוּ. ע"פ ישע' כח, כב; הוש' ז, ה. מְרַדְנוּ. ע"פ יחז' ב, ג; דני' ט, ה. מְרִינוּ. איכ"ג, מ; פסר"ב פ' לה. נֶאֱצָנוּ. ע"פ ישע' א, ד; ה, כד. וראו דב' לב, יט. נֶאֱפָנוּ. ע"פ ירמ' ט, א. נִשְׁבַּעְנוּ לְשׁוֹא וְלִשְׁקַר. ע"פ ירמ' ז, ט. סָרְרְנוּ. ע"פ הוש' ד, טז; תה' עח, ח. עֵוִינוּ. ע"פ דני' ט, ה. פִּשְׁעֵנוּ. איכ"ג, מ; ע"פ יחז' ב, ג. לְרַרְנוּ. ע"פ צמ"ג, נה; תה' קמג, יב. קִשְׁיֵנוּ עֶרְף. ע"פ שמ' לב, ט; מ"ב ח, יד. רִשְׁעֵנוּ. מ"א ח, מ; מלא' ג, יט; דני' ט, טו. שִׁחַתְנוּ. ע"פ שמ' לב, ז; ישע' א, ד. תַּעֲבָנוּ. ע"פ מ"א כח, כו; יחז' טז, נ; מיל' ג, ט. תַּעֲיֵנוּ. ישע' נג, ה; ע"פ תה' כה, י. תַּעֲתַעְנוּ. ע"פ צר' כו, יב; דה"ב לו, טז. סָרְנוּ מִמִּצְוֹתֶיךָ. ע"פ נחמ' ט, כט; פסר"ב פ' לה; סרע"ג ח"א, ס' ז. וְלֹא שׁוּה לָנוּ. ע"פ אר"י לג, כו. וְאַתָּה צְדִיק, נחמ' ט, לג.

ח"ג והערות

ו' או"א. במח' רומניא: מְלַכְנוּ צוֹרְנוּ. אָבֵל אֲנַחְנוּ חֲטָאנוּ. כן הוא בפסר"ב, כ"י כ"ה, מח' רמ"י, בולוניא ואשכנז. בסרע"ג ומח' רומניא: אָבֵל חֲטָאנוּ. במח' שד"ל: 'אבל חטאנו אֲנַחְנוּ וְאֲבוֹתֵינוּ, עפ"י מנהג הספרדים וראו בבבלי יומא, דף פז ע"ב, 'אמר אבל אנחנו חטאנו, תו לא צריך', והביא זאת להל' בפסקי רי"ד. ועוד נאמר שם 'שזה עיקר הוידוי'. גם במח' רומניא, דף שכו ע"א, תיבת 'אבותינו איננה'. וידוי' מיוסד ע"פ א"ב. יַעֲצֵנוּ רָע. בסדו' רש"י ומח' שד"ל: יַעֲצֵנוּ רָע. וי"א עֲצוֹת רָעוֹת. במח' שד"ל בסוגריום וכ"ה מנהג ק"ק רומה. זו הגירס' שבסידו' הספרדים, אבל איננו בסרע"ג, במח' הקדומים, אשכנז ורומניא, וכן כולם בסמוך. תַּעֲבָנוּ תַּעֲיֵנוּ. בסרע"ג ללא תיבת 'תַּעֲיֵנוּ'. במח' רומניא: תַּעֲיֵנוּ תַּעֲבָנוּ. תַּעֲתַעְנוּ. בסרע"ג ללא תיבת 'תַּעֲתַעְנוּ'. כ"ה במח' שד"ל. במח' רמ"י: תַּעֲתַעְנוּ. במח' בולוניא: תַּעֲתַעְנוּ. בסדו' רש"י: תַּעֲתַעְנוּ. סָרְנוּ מִמִּצְוֹתֶיךָ. בפסר"ב, סרע"ג ומח' רומניא: יְסָרְנוּ מִמִּצְוֹתֶיךָ. ראו סדו' רס"ג עמ' רסא. וּמִמְשַׁפְּטֶיךָ הַטּוֹבִים. בפסר"ב: יִמְשַׁפְּטֶיךָ וְתִיבַת הַטּוֹבִים איננה. במח' רומניא תיבת יִמְשַׁפְּטֶיךָ איננה. וְאֲנַחְנוּ הִרְשַׁעְנוּ. כ"ה בסדו' רש"י, עמ' 695 וראו מש"ב שם. במח' רמ"י, בולוניא, רומניא ושד"ל: אֲנַחְנוּ הִרְשַׁעְנוּ. וּמֵה־נִּסְפָּר. במח' רומניא: זִמְה־נְסֻתֶיךָ. כָּל־הַנְּסֻתוֹת. בסרע"ג ומח' רומניא ללא תיבת 'כָּל־'. וּבִזְזוֹן כְּלִיּוֹת. בסרע"ג: רואה כליות. בסדו' רס"ג: זוראה כליות.

מה נאמר וכו'. ע"פ עזר' ט, ו; סרע"ג ח"ב, ס' קיח; סדו' רס"ג, עמ' רכ; שבה"ל, סדר יוה"כ, ס' ש; סת"ר סוף ס' עט; סה"ת סוף ס' מ; כ"י כ"ה, דף 3104; מח' רומניא, דף שכו ע"א. יוֹשֵׁב מְרוֹם. ע"פ ישע' לג, ה; נח, טז. ומה נספר לפניך. ע"פ אר"י לח, לו. שׁוֹכֵן שְׁחָקִים. ע"פ דב' לג, כו; ישע' לג, ה; אר"י לא, ב; סמק"ב ג, מ. הֲלֹא כָל הַנְּסֻתוֹת. ע"פ דב' כט, כה; דני' אר"י לח, לו.

אַתָּה יוֹדֵעַ רְזִי עוֹלָם וְתַעֲלוּמוֹת סִתְרֵי כְּלִי-אֶתָּה חִפְּשׁ
 כָּל-חֲדָרֵי-בֶטֶן וּבֹחֵן כְּלִיּוֹת וְלֵב. אִין כָּל-דָּבָר נֶעְלָם
 מִפֶּה וְאִין גִּסְתָּר מִנְגֵד עֵינֶיךָ. יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ. יְהוָה אֱלֹהֵינוּ
 וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ. שְׁתַּסְּלַח וְתַמְחַל-לָנוּ עַל-כָּל-עֲוֹנוֹתֵינוּ וּפְשָׁעֵינוּ.
 וְתִכְפֹּר לָנוּ עַל-כָּל-חַטָּאתֵינוּ:

עַל-חַטָּא	שְׁחַטָּאנוּ	לְפָנֶיךָ	בְּאַנְס:
עַל-חַטָּא	שְׁחַטָּאנוּ	לְפָנֶיךָ	בְּבִלְיַדְעַת:
עַל-חַטָּא	שְׁחַטָּאנוּ	לְפָנֶיךָ	בְּגָלוּי:
עַל-חַטָּא	שְׁחַטָּאנוּ	לְפָנֶיךָ	בְּדַעַת וּבְמַרְמָה:
עַל-חַטָּא	שְׁחַטָּאנוּ	לְפָנֶיךָ	בְּהִרְהוּר הַלֵּב:
עַל-חַטָּא	שְׁחַטָּאנוּ	לְפָנֶיךָ	בְּיָדוּי פֶּה:

ח"ג והערות

אין כל-דבר. בסרע"ג ללא תיבת 'כל'. בכ"י ב"ה:
 ז'אין כל-דבר והשוו: אה"מ, נח, עמ' 401, ד"ה זו
 תפלת. במח' שד"ל תיבת 'כל' בסוגריים. ואלהי
 אבותינו. כה"ג גם בסרע"ג, אבל אינו מופיע בסדו
 רס"ג. שתסלח. תיבה זו אינה מופיעה בסרע"ג וסדו
 רס"ג. במח' רומניא נוסף: לָנוּ עַל-כָּל-חַטָּאתֵינוּ.
 וְתַמְחַל-לָנוּ. בסרע"ג וסדו רס"ג: שְׁתַּמְחַל לָנוּ.
 עֲוֹנוֹתֵינוּ וּפְשָׁעֵינוּ. בסרע"ג, סדו רס"ג ומח' רומניא
 ללא תיבת 'פְּשָׁעֵינוּ'. בסרע"ג נוסף: וְתַמְחַל לָנוּ עַל
 כָּל פְּשָׁעֵינוּ. לָנוּ עַל-כָּל-חַטָּאתֵינוּ. בסדו רס"ג
 ומח' רומניא: לָנוּ עַל-כָּל-פְּשָׁעֵינוּ. עַל חַטָּא שְׁחַטָּאנוּ
 לְפָנֶיךָ. מוסד על סדר א"ב (הנוסח דומה למנהג
 האשכנזים, שבא על סדר א"ב כפול). כתב שד"ל,
 במבוא למכ"ר, עמ' 21, שידוי על חטא, וכתב אחר
 חתימת התלמוד. ובשבה"ל, סדר יוכ"פ, סימן שיט,
 כתוב: עיקר יודוי על חטא הוא [בסימן] אר"ש וס"ג,
 אונס רצון שגגה וזון סתר גלוי, אבל האריכו בו
 וסדרוהו ואלפא ביתא. והביא זה גם בסת"ר, סי' פא,
 ענין סד"ת של יוה"כ, משמו של שבה"ל, וכדברי
 שבה"ל, נמצא מפורש ברמב"ם (מהדורת פרנקל),
 נוסח הוידוי, וכ"ה הנוסח במח' פרס, דף פח ע"א,
 ובמח' כמנהג ארם צובה, דף תקנה ע"ב. וקרוב לזה
 נמצא בסדו רס"ג, עמ' נט, ובסדו רשב"ג, פ"ה,
 עמ' גו, שנוסח יודוי על-חטא הוא רק: ישגגה וזון
 סתר גלוי. עַל-חַטָּא. בכ"י ב"ה: 'על חט', כדרכו
 בענין הכתיב.

מקורות ומקבילות

3, כ3. אהה יודע רזי עולס וכו'. דני' 3, כט; צבלי יומא, דף 77 פו
 ע"3; ולקו"ש ויל, רמח תקנ; מזכר צתשה"ג, שט"ת, סוף סי' ר3;
 שבה"ל, סדר יוה"כ, סי' שיט. ראו צמבוא למכ"ר מאת שד"ל,
 עמ' 19. הנוסח. ע"פ סרע"ג ח"3, סי' קיח וסי' קנד; סדו רס"ג,
 עמ' רנט; סדו רש"ג, פ"ה, עמ' ח, צשינויים; כ"י כ"ה, דף 3104;
 מח' רומניא, דף שכו ע"3. ותעלומות סתרי כל חי. ע"פ תה"מ, כ3.
 חופש כל חדרי. מש' כ, כו. וצוחן כליות וכו'. ע"פ ירמ' יא, כ; י3;
 צמ"ס מז, כא. אין כל דבר נעלם ממך. ע"פ קה' י3, יד; צמדצ"ר
 פ"ר' כ, סי' ו; פס"ו צמ', דף קכו ע"3, ד"ה ויבא; אה"מ, נח,
 עמ' 401, ד"ה זו תפלת; מח' רומניא. ואין נסתר מנגד עיניך. ע"פ
 ירמ' כג, כד; עמ' ט, ג; או"י י3, כ3; דני' 3, כ3. יהי רצון מלפניך ה'.
 ע"פ מש' ת, לה; נוסח דומה צירושלמי יומא, פ"ח, ה"ז; ויק"ר
 פ"ר ויקרא, פ"ג, ג, סי' ג. עוונותינו ופשעינו... חטאתינו. כדברי ר"מ,
 צבלי יומא, דף לו ע"3, ע"פ שמי' לד, ז; ראו סדו רס"ג, עמ' רנט;
 סי' המנהיג, ה"ל יוה"כ, עמ' שנג; הר"ל"ג, ה"ל יוה"כ. על חטא. החכר
 צשד"ר"א סי' קסז; הנוסח כולו בסרע"ג ח"3, סי' קיח; צשד"ר רס"ג,
 עמ' רנט, נמצא רק שזס"ג; תו"י עמ"ס יומא, דף פו ע"3, ד"ה ולריך
 לפרוט, ע"פ הגמ'; שבה"ל, סדר יוה"כ, סי' שי; סת"ר סוף סי' עט;
 סה"ת סוף סי' מ; כ"י כ"ה, דף 105א, דף 3107 ודף 111א; מח'
 רומניא, דף שכו ע"3, צשינויים. שחטאנו לפניך. ע"פ ירמ' יא, כג.
 ראו ירושלמי תענית פ"3, ה"ז; מד"ש (צובר), פ"ר יג, סוף סי' א.
 בלונס. ע"פ אס' א, ת. צבלי דעת. דב' ד, מז; ישע' ה, יג; או"י לה, טו.
 צגלוי. ע"פ דב' כט, כת; יוח' כא, כט. דעת. ע"פ ישע' מז, י. וצוממיה.
 ע"פ ירמ' ט, ה; תה"ג יט. צהרהור הלכ. ע"פ תר"א צמ' טו, לט;
 צבלי צרכות, דף י3 ע"3; יומא, דף כט ריש ע"א. ציודי פה. ע"פ
 תה"י עח, לר"ז; צבלי תענית, דף טז ע"א.

על-חטא	שחטאנו	לפניך	בזדון:
על-חטא	שחטאנו	לפניך	בחזק יד:
על-חטא	שחטאנו	לפניך	בטמאת שפתים:
על-חטא	שחטאנו	לפניך	ביצר הרע:
על-חטא	שחטאנו	לפניך	ביודעים ובלא יודעים:
על-חטא	שחטאנו	לפניך	בכחש ובכזב:
על-חטא	שחטאנו	לפניך	בלשון הרע:
על-חטא	שחטאנו	לפניך	במראית העין:
על-חטא	שחטאנו	לפניך	בנשך ובמרבית:
על-חטא	שחטאנו	לפניך	בשיח שפתותינו:
על-חטא	שחטאנו	לפניך	בעינים רמות:
על-חטא	שחטאנו	לפניך	בפתחון פה:
על-חטא	שחטאנו	לפניך	בצעדי רגלים:
על-חטא	שחטאנו	לפניך	בקפיצת יד:
על-חטא	שחטאנו	לפניך	ברצון:
על-חטא	שחטאנו	לפניך	בשגגה:
(על-חטא)	שחטאנו	לפניך	בשבועת שוא:
על-חטא	שחטאנו	לפניך	בתמהון לבב:

מקורות ומקבילות

עחש"ל בְּיֹדְעִים וּבְלֹא יוֹדְעִים. כִּי־הָ בַמַּחֲ שַׁד"ל.
בסרע'ג, כִּי כִּיָּה, מַחֲ רַמְיָו וּבּוֹלוֹנִיא: 'עַל-חַטָּא שַׁחְטָאנוּ
לְפָנֶיךָ בְּיֹדְעִים. עַל-חַטָּא שַׁחְטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּלֹא יוֹדְעִים.
בַּקְפִּיצַת יָד. כִּי־הָ בַמַּחֲ שַׁד"ל. בַּמַּחֲ רַמְיָו וּבּוֹלוֹנִיא:
'בַּקְפִּיצַת יָד'. עַחֲש"ל בַּשְּׁבֹעַת שׁוֹא. תּוֹסַפַּת זֹו אִינְהָ
בסרע'ג, כִּי כִּיָּה, מַחֲ רַמְיָו וּבּוֹלוֹנִיא וּמוֹפִיעָה בַּאֲשַׁכְּנוּ
וּמַחֲ שַׁד"ל. אַמְנֵם בַּשַּׁד"ל בַּסּוּף הַשׁוֹרֵה נּוֹסֵף: יִשְׁקָרִי
בַּסּוּגְרִיִּים. בַּתְּמַהוֹן לַבֵּב. בַּמַּחֲ שַׁד"ל לַפְּנֵי יַעַל חַטָּאִים
שַׁאנִי וְכוּ נּוֹסֵף בַּסּוּגְרִיִּים: 'עַל-כָּלֵם אָב הַרְחִמֵם
וְהַסְלִיחוֹת סֶלַח לָנוּ מְחוּל לָנוּ כַּפַּר לָנוּ, בְּדוּמָה לַאֲשַׁכְּנוּ.

ח"ג והערות

זָדוֹן. ע"פ דב' ח, יב; תה' יט, יד. בחזק יד. ע"פ שמ' יג, ג;
ש"ב יג, יד; ירמ' כג, יד. בטומאת שפתים. ע"פ ישע' ו, ה.
צִלַּר הַרְעָה. ע"פ דב' ח, כה. ראו צבלי נדה, דף יג, תחילת ע"ב;
קידושין, דף פא ע"א; מנחות, דף סג ע"א; מנן אבות לרשב"ז,
ט"מ אבות, פ"ב. בְּיֹדְעִים. ע"פ ויק' ד, כג. וּבְלֹא יוֹדְעִים.
ע"פ ויק' ה, יח. כַּחֲשׁ וּבְכֹזֵב. ע"פ ויק' יט, יא; הו"פ יב, א;
תה' עח, לו. בְּלִשׁוֹן הַרְעָה. ע"פ ויק' יט, טז; תה' יב, ד; עט, ט.
בַּמַּרְאִית הַעֵין. ע"פ דב' טו, לו; ישע' לג, טו; קה' יא, ט; צבלי
שבת, דף סג ע"ב. בַּנֶּשֶׁךְ וּבַמַּרְבִּית. ויק' כה, לו. נְשִׁית. ע"פ
מ"א יח, כז; מש' כג, כט. נְשִׁית שַׁפְטוֹתֵינוּ. ע"פ תה' סט, יג.
בַּעֲיִנֵּים רְמוֹת. מש' ה, ח. בַּפֶּתַח פִּה. יחז' טז, סג; מש' י, יט,
אזכרהס. בַּלְשׁוֹן רַגְלִים. ע"פ מש' ו, יח; סרע"ג. בַּקְפִּיצַת יָד. ע"פ דב' טו, ז. בְּרָצוֹן. ע"פ תה' סג, ה. כַּשְּׁגָגָה. ע"פ ויק'
ד, ב; דב' טו, כד; תה' קיט, סז. בַּשְּׁבֹעַת שׁוֹא. ע"פ שמ' כ, ז. בַּתְּמַהוֹן לַבֵּב. דב' כח, כח.

עַל־חַטָּאִים	שָׁאֲנוּ	חִיבִים	עָלִיָּהֶם	אָשָׁם:
עַל־חַטָּאִים	שָׁאֲנוּ	חִיבִים	עָלִיָּהֶם	חַטָּאת:
עַל־חַטָּאִים	שָׁאֲנוּ	חִיבִים	עָלִיָּהֶם	עוֹלָה:
עַל־חַטָּאִים	שָׁאֲנוּ	חִיבִים	עָלִיָּהֶם	קָרְבָּן:
עַל־חַטָּאִים	שָׁאֲנוּ	חִיבִים	עָלִיָּהֶם	מִיתָה:
עַל־חַטָּאִים	שָׁאֲנוּ	חִיבִים	עָלִיָּהֶם	כָּרַת:
עַל־חַטָּאִים	שָׁאֲנוּ	חִיבִים	עָלִיָּהֶם	מִיתָה וְכָרַת:

מִיתָה בִּידֵי שָׁמַיִם וְכָרַת בִּידֵי שָׁמַיִם. אַרְבַּע מִיתוֹת בֵּית דִּין. סְקִילָה שְׂרָפָה הָרֶג וְחֶנֶק. וּמִלְקוֹת אַרְבָּעִים. (עַל-)מִצּוֹת עֲשֵׂה וּמִצּוֹת לֹא תַעֲשֶׂה. בֵּין שֵׁשׁ בָּהּ קוּם וַעֲשֵׂה. וּבֵין שְׁאֵין בָּהּ קוּם וַעֲשֵׂה. בֵּין שְׁגָלוּיִים לָנוּ וּבֵין שְׁאֵינָם גְּלוּיִים לָנוּ. הַגְּלוּיִים

מקורות ומקבילות ח"ג והערות

על חטאים. סרע"ג ח"ב, ס"י קוח; תשה"ג, שט"ח, סוף ס"י רב; סד"ו רש"ג, פ"ה, עמ"ג, בשינויים והוספות; רמב"ם, סד"ח, נוסח הוידו; סת"ר סוף ס"י עט; סה"ח ס"י מ; כ"י כ"ה, דף 105א, דף 107ב ודף 111ב; מח' רומניא, דף שכו ע"ב, בשינויים. אש"ש. ע"פ ויק' ז, א; צבלי יומא, דף פה ע"ב. חטאת. ע"פ ויק' ו, יח. עולה. ע"פ ויק' א, ג. קרבן. ע"פ ויק' ד, כזכת. מיתה. כמו: משג' שביעית פ"ט, מ"ט; צבלי צרכות, דף ד ע"ב. כרת. ע"פ צ"י יח, יד; ויק' יח, כט. מיתה וכרת. לראו ספרי צמ' פ"ח חוקת, פ"ח קכה. מיתה בידי שמים. ע"פ תוספתא סנהדרין פ"ד, ה"טז; ירושלמי סוטה פ"א, ה"ז; צבלי מועד קטן, דף כה ע"א. וכרת בידי שמים. ע"פ משג' יצמות פ"ד, מ"ג; תוספתא מכות פ"ה, ה"טז; מכיל' דרשב"י פכ"ב, פט"ו. ד' מיתות. משג' סנהדרין פ"ז, מ"א. ומלקות ארבעים. ע"פ ד' כה, ד"ג. בין שש זה קום ועשה. ע"פ צבלי פסחים, דף 96 ע"א.

על-חטאים וכו' אש"ש. שורה זו איננה במח' בולוניה. במח' רומניא: על-חטאי וכו', בלשון יחיד וכן בכולם. חיבים עליהם. בסד"ו רס"ג וכ"י כ"ה: חייבין עליהם וכן בכולם. והשוו סד"ר ס"י קלו, עמ' תש. במח' רומניא: חייבים עליו וכן בכולם. עחשח"ע עולה. אינו מופיע בסרע"ג. עחשח"ע מיתה. בסרע"ג כל השורה אינה במח' שד"ל נוסף בסוגריים: בידֵי שָׁמַיִם. עחשח"ע מיתה וכרת. בסרע"ג: עחשח"ע מלקות ארבעים \ עחשח"ע מיתה בידי שמים. כל השורה איננה במח' רומניא ושד"ל, אבל נמצאת בכ"י כ"ה, מח' רמ"ו ובולוניה. במח' רומניא: עחשח"ע מכת מרדות \ עחשח"ע מלקות ארבעים. מיתה וכו' וכרת בידֵי שָׁמַיִם. בסרע"ג ומח' רומניא: על-חטאים שָׁאֲנוּ חִיבִים עליהם. סקילָה שְׂרָפָה הָרֶג וְחֶנֶק. כסדר הזה נמצא במשג' סנהדרין פ"ז, מ"א, וביאר הרע"ב, שהוא לפי חומר הדין. וכן מובא במדתי"ג בר', פ"ח וירא, ס"י יד;

מד' שה"ר פ"ד, ד, ס"י ה; סרע"ג ח"ב, ס"י קוח; סד"ר ס"י קלו. ומלקות ארבעים. תיבות אלו אינן בסרע"ג ומח' רומניא. על-מצות. תיבת 'על' נמצאת בסרע"ג ובמח' רומניא, אבל איננה בכ"י כ"ה, מח' רמ"ו ובולוניה. במח' שד"ל באה בסוגריים. מצות עשה ומצות. כ"ה במח' בולוניה ושד"ל. בסרע"ג: מצות עשה ועל מצות. במח' רמ"ו: מצות עשה ומצות וכן נראה בכ"י כ"ה. בסד"ו רש"ם ומח' רומניא: עשה ועל, ללא תיבות מצות ומצות. בין שיש וכו' ועשה. משפט זה איננו במח' רומניא. קום ועשה. בסרע"ג: קום עשה וכן בסמוך. ובין שאין בה. כן הוא במח' רמ"ו ובולוניה. בסרע"ג, כ"י כ"ה ומח' שד"ל: בין שאין בה. בין שגלויים. בסד"ו רס"ג: על שגלוין. במח' רומניא: על-הגלוים. ובין שאינם גלויים. כן הוא במח' בולוניה. בסרע"ג: זבין שאין גלויים. בסד"ו רס"ג: זעל שאינן גלוין. בכ"י כ"ה רוב העמידות: בין שאינן גלוין ובמוסף: בין שאינן גלוים. במח' רמ"ו: זבין שאינן גלויים. במח' רומניא: זעל-שאינם גלוים. במח' שד"ל: בין שאינן גלויים. הגלויים לנו. בסרע"ג: את שגלויים לנו.

לְנוּ כְּבֹר אֱמָרְנוּ לְפָנֶיךָ. וְשֹׂאִינֶם גְּלוּיִים לָנוּ כְּבָר לְפָנֶיךָ גְּלוּיִים
וַיְדוּעִים. כְּדָבָר שֶׁנֶּאֱמַר הַנְּסִתָּרֶת לַיהוָה אֱלֹהֵינוּ. וְהַגְּלִית לָנוּ
וְלְבָנֵינוּ עַד-עוֹלָם. לַעֲשׂוֹת אֶת-כָּל-דְּבָרֵי הַתּוֹרָה הַזֹּאת:

בחזרה החזן אומר פסוק זה בלחש:

יְהִי לְרִצּוֹן אֱמֶרֶי-פִי. וְהִגִּיזוֹן לִבִּי לְפָנֶיךָ. יְהוָה צוּרִי וְגֹאֲלִי:

ויש נוהגים להוסיף:

אֱלֹהֵי. נִצּוֹר לְשׁוֹנֵי מַרְעֵי. וּשְׁפַתִּי מִדְּבַר מַרְמָה. וְלִמְקַלְלֵי נַפְשִׁי תִדּוּם וְלִמְצוֹתֶיךָ
תִּרְדֶּה נַפְשִׁי. וְנַפְשִׁי כְּעַפְרָא לְכָל תַּהֲיָה. יְהִי רִצּוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְהוָה אֱלֹהֵי.
שְׁכַל-הַקָּמִים עָלַי לְרַעָה. תִּפְרַעְתָּם וְתִמְקַלְקַל מִחֲשָׁבוֹתֵם. וְכֵן יְהִי רִצּוֹן מִלְּפָנֶיךָ
יְהוָה אֱלֹהֵי. שֶׁתִּפְתַּח לִי שַׁעֲרֵי תוֹרָה. שַׁעֲרֵי חֲכָמָה. שַׁעֲרֵי בִינָה. שַׁעֲרֵי דַעְהָ. שַׁעֲרֵי
פְרָגְסָה וְכַלְכָּלָה. שַׁעֲרֵי חַיִּים. חֵן וְחֶסֶד וְרַחֲמִים וְרִצּוֹן מִלְּפָנֶיךָ:

כולם אומרים:

יְהִי לְרִצּוֹן אֱמֶרֶי-פִי. וְהִגִּיזוֹן לִבִּי לְפָנֶיךָ. יְהוָה צוּרִי וְגֹאֲלִי:

פוסע שלש פסיעות לאחוריו בכריעה אחת, וחוזר לשמאלו ואחר כך לימינו, ואומר:

עֲשֵׂה שְׁלוֹם בְּמְרוֹמָיו. הוּא בְּרַחֲמָיו. יַעֲשֵׂה שְׁלוֹם עָלֵינוּ
וְעַל-כָּל-יִשְׂרָאֵל. (אָמֵן):

(יְהִי רִצּוֹן מִלְּפָנֶיךָ. יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ.

שֶׁתִּבְנֶה בֵּית הַמִּקְדָּשׁ בְּמַהֲרָה בְּיָמֵינוּ. וְתֵן חֵלְקֵנוּ בְּתוֹרַתְךָ):

ה"ג והערות

לְנוּ כְּבֹר. כ"ה בסדו' רש"ס וכן נראה נכון. במח' רמ"ו,
בולוניא, רומניא ושד"ל: לְנוּ כְּבֹר. אֱמָרְנוּ לְפָנֶיךָ.
בסרע"ג (ללא ניקוד) וסדו' רש"ס: אֱמָרְנוּם לְפָנֶיךָ. במח'
רומניא: כְּבֹר אֱמָרְנוּם וְהוֹדִינוּם לְפָנֶיךָ. וְשֹׂאִינֶם גְּלוּיִים.
כן הוא במח' רומניא. בסרע"ג: זאת שאין גלויים. בכ"י
גלויים. במח' שד"ל: וְשֹׂאִינֶם גְּלוּיִים. כְּבֹר לְפָנֶיךָ גְּלוּיִים
וַיְדוּעִים. בסרע"ג: יְהִי לְנוּ לְפָנֶיךָ. כְּדָבָר שֶׁנֶּאֱמַר.
כַּה"ג במח' רמ"ו, סדו' רש"ס ושד"ל. במח' בולוניא: כְּדָבָר
שֶׁנֶּאֱמַר. במח' רומניא: יִכְתּוֹב בְּתוֹרַתְךָ. דברי התורה
הזאת. בסרע"ג נוסף מן בבלי ברכות, דף יז ע"א, צלותיה דרבא וידויה דרב המנונא זוטי בימא דכפירי. בסדו'
רס"ג נוסף: כִּי אַתָּה סֹלַחן לְיִשְׂרָאֵל מִן הָעוֹלָם וּמַחֲלֵן לְשַׁבְּטֵי יִשְׂרָאֵל כִּלְ דוֹר וּדְבָרְךָ אִמַּת וְקִיָּים וּמְבַלְעֵדִךָ
אֵין לָנוּ מִלְךְ מוֹחֵל וְסוֹלַח. ויש נוהגים לומר אֱלֹהֵי נִצּוֹר וכו'. בסדו' רס"ג, עמ' רס, כתב זאם ירצה יאמר.

מקורות ומקבילות

הנסמכות לה'. דצ' כט, כח. לְנוּ וּלְבָנֵינוּ ע. אחד עשרה נקודות
ע"פ המסורה; אד"ג נוסח א, פרי' לד, ד"ה עשר נקודות; צצלי
סנהדרין, דף מג ע"ג. דצרי התורה הזאת. סרע"ג ח"ג,
ס' קות; שצ"ל, סדר יוה"כ, סוף ס' ש; סה"ת ס' מ.
יְהִי לְנוּ וכו'. סרע"ג ח"ג, ס' קות; סדו' רס"ג עמ' רס;
שצ"ל, סדר יוה"כ, סוף ס' ש; סה"ת סוף ס' עט; סה"ת
ס' מ; מח' רומניא, דף שכו ע"ג. ראו כ"י כ"ה, דף 105א.
פוסע ג"פ. סה"ת ס' מ. ראו כ"י כ"ה, דף 105א. עושה
שלוש. שצ"ל, סדר יוה"כ, ס' ש; סה"ת סוף ס' עט.

אחרי חזרת הש"ץ אומרים:

אָבִינוּ מִלְכֵנוּ חָטְאנוּ לְפָנֶיךָ:
אָבִינוּ מִלְכֵנוּ אֵין לָנוּ מֶלֶךְ אֱלֹא אַתָּה:
אָבִינוּ מִלְכֵנוּ עֵשָׂה עִמָּנוּ לְמַעַן שְׂמֹךְ:
אָבִינוּ מִלְכֵנוּ בִטֹל מִמָּנוּ (כָּל-) גְּזֵרוֹת קְשׁוֹת (וְרַעוֹת):
אָבִינוּ מִלְכֵנוּ חִדַּשׁ עָלֵינוּ בְּשׁוֹרוֹת טוֹבוֹת:
אָבִינוּ מִלְכֵנוּ חִדַּשׁ עָלֵינוּ שְׁנָה טוֹבָה:
אָבִינוּ מִלְכֵנוּ בִטֹל מַחְשָׁבוֹת שׁוֹנְאֵינוּ:
אָבִינוּ מִלְכֵנוּ הִפֵּר עֵצַת אוֹיְבֵינוּ:
אָבִינוּ מִלְכֵנוּ שְׁלַח רְפוּאָה שְׁלֵמָה לְחוּלֵי עַמְּךָ:
אָבִינוּ מִלְכֵנוּ עֲצוֹר (נ"א: מְנַע) מִגְּפָה מִנְּחֻלְתְּךָ:

ח"ג והערות

אלא אַתָּה. במח' רמ"ו, בולוניה, שד"ל ורומניא: אלא אַתָּה. לְמַעַן שְׂמֹךְ. כ"ה במח' רמ"ו, בולוניה, רומניא, שד"ל שחרית לר"ה וכן נראה נכון. אמנם היום נהוג לומר לְמַעַן שְׂמֹךְ כמח' רס"ד-רס"ה ושד"ל, שחרית לחול, וכן בשאר מקומות בלשון זכר. כָּל-גְּזֵרוֹת קְשׁוֹת וְרַעוֹת. תיבות כָּל, וְרַעוֹת לא מופיעות בסרע"ג, כ"י כ"ה, מח' רמ"ו, בולוניה, שד"ל ורומניא, אך בק"ק רומה ומילאנו נהוג לאמרן בהשפעת המנהג הספרדי. בְּשׁוֹרוֹת טוֹבוֹת. בסרע"ג: גְּזֵרוֹת טוֹבוֹת. א"מ חִדַּשׁ עָלֵינוּ שְׁנָה טוֹבָה. איננו בסרע"ג. בטל מחשבות. בסרע"ג מח' רומניא: בטל מִמָּנוּ מחשבות. עֵצַת אוֹיְבֵינוּ. במח' רומניא: עֵצוֹת אוֹיְבֵינוּ. עֲצוֹר נ"א מְנַע. כן הביא הרש"ר ומדק"א, עמ' תצב. אמנם בנוב"ר, סרע"ג ומח' רומניא: עֲצוֹר. וראו מ"ש גאה"ל או"ח, ס' תרב, ס"ק א. תיבת מְנַע לא מופיעה בסרע"ג, כ"י כ"ה, מח' רמ"ו, בולוניה ורומניא. במח' שד"ל צויין: יותר טוב לומר מְנַע.

מקורות ומקבילות

אחרי חזרת הש"ץ. סרע"ג ח"ג, ס' קוט; שכה"ל, סדר יוה"כ, ס' ש; סה"ר ס' עו, ענין הכשר תקועה; סה"ת סוף ס' לו; כ"י כ"ה, דף 3105. אמינת אלז צעיה"כ. סרע"ג ח"ג, ס' קוט; הרמ"ג, הל' יוה"כ, עמ' פא; שכה"ל, סדר יוה"כ, סוף ס' ש; אבדורהס, סד"ת יוה"כ; סה"ר ס' עט, ענין מלות וידוי; פרי"ח או"ח ס' תרד, ס"ב; שכה"ג, הל' יוה"כ, הגהות צ"י, אות ה. אֵינוּ מִלְכֵנוּ. צבלי הענין, דף כה ע"ב; ר"ח: סרע"ג ח"ג, ס' קוט וס' קח; שכה"ל, סדר יוה"כ, סוף ס' ש; סה"ת ס' מ; כ"י כ"ה, דף 3105; מח' רומניא, דף שכו ע"ב. הנוסח. סרע"ג ח"ג, ס' קט צעיוויס; מח"ו ס' שמו; לק"י ח"א או"ח, עמ' קלא ענין ה; צמח' רומניא נוסח דומה. חטאטו לפניך. ירושלמי הענין פ"ב, ה"ז, ע"פ ירמ' ב, לה; מד"ש פרי"ג, ס' א; ולק"י ש"א, רמז קג, ד"ה וישפטו. אֵין לָנוּ מֶלֶךְ. ע"פ ישע' מד, ו; צבלי הענין, דף כה ע"ב. עֵשָׂה עִמָּנוּ לְמַעַן שְׂמֹךְ. ע"פ ירמ' יד, ז; תה' קט, כה. בטל ממנו גְּזֵרוֹת קְשׁוֹת. ע"פ צמד"ר פרי"ד, ו; גְּזֵרוֹת קְשׁוֹת. לשון חז"ל צהרבה מקומות, כמו: פד"א פ' כח; צבלי שבת, דף לג ע"א; מדה"ג (ורש"א), פרי' בחוקותי, ס' ג; צ"ר פרי' כה, ס' ח. בְּשׁוֹרוֹת טוֹבוֹת. לשון חז"ל צהרבה מקומות, כמו: משנ' צרכות פ"ט, מ"ב; ירושלמי צרכות פ"ט, ה"ב; מס"ס פרי' יט, ה"ז; צ"ר פרי' יג, טו. חדש עלינו שנה טובה. צבלי צרכות, דף נה ע"א, ע"פ דב' יא, יב; אה"מ, רבינו הקדוש, סוף עמ' 505; ולק"י ש ישע', רמז תמצ, ד"ה ותחלימוני. ראו צבלי שבת, דף לג ע"א. בטל מחשבות שונאֵינוּ. ע"פ או"ח ה, יב; אה"מ, ט, כה. הפך עלת אוֹיְבֵינוּ. ע"פ נחמ"ד, ט. שלח רפואה שלמה. ע"פ תה' קו, כ; אה"מ, דני, עמ' 102. עָצוֹר מְנַע. ע"פ צמ"ח, יג; ש"צ כד, כה; תה' קו, ל. מְנַע. ע"פ צר' ל, ב. מנחלתך. ע"פ דב' ט, כו; מ"א ח, נא; תה' כח, ט.

אָבִינוּ מִלְּפָנָיו כִּלְהַ דְּבָר וְחָרֵב וְרָעַב וְשָׁבִי וּמִשְׁחִית
 וּמִגְּפָה מִבְּנֵי בְרִיתְךָ:
 אָבִינוּ מִלְּפָנָיו זְכוֹר כִּי־עָפָר אֲנַחְנוּ:
 אָבִינוּ מִלְּפָנָיו קָרַע רוּעַ גָּזַר דִּינָנוּ:
 אָבִינוּ מִלְּפָנָיו מַחֹק שְׁטָר חוֹבוֹתֵינוּ:
 אָבִינוּ מִלְּפָנָיו סִלַּח וּמְחֹל לְעֹנֹוֹתֵינוּ:
 אָבִינוּ מִלְּפָנָיו מַחֵה וְהַעֲבֵר פְּשָׁעֵינוּ וְחַטָּאתֵינוּ
 מִנְּגֵד עֵינֶיךָ:
 אָבִינוּ מִלְּפָנָיו הַחֲזִירְנוּ בְּתַשׁוּבָה שְׁלֵמָה לְפָנֶיךָ:
 אָבִינוּ מִלְּפָנָיו אֶל־תְּשִׁיבֵנוּ רִיקִם מִלְּפָנֶיךָ:
 אָבִינוּ מִלְּפָנָיו זְכָרְנוּ בְּזִכְרוֹן טוֹב לְפָנֶיךָ:
 אָבִינוּ מִלְּפָנָיו כְּתִבְנוּ בְּסֵפֶר הַחַיִּים:
 אָבִינוּ מִלְּפָנָיו כְּתִבְנוּ בְּסֵפֶר זִכְרוֹת:
 אָבִינוּ מִלְּפָנָיו כְּתִבְנוּ בְּסֵפֶר יְשׁוּעוֹת וְנִחְמוֹת:

מקורות ומקבילות

דבר וחרב. ע"פ יח"י יד, כ"א. ומשחית. ע"פ ש"י יב, כג; ש"ז כד, עז. מנני ברייתך. ע"פ צ"ר טו, יח - יח, כ"א - כ"ב, יג; שופ"ג, א; תה"י קה, י. ראו תוס' עמ"ס סנהדרין, דף עג סוף ע"ב, ד"ה ישראל הוא. זכור כי עפר. תה"י קג, יד. מחוק שטר חובותינו. ע"פ אה"מ, יונה, עמ"י 222. סלה ומחול לעונותינו. ע"פ ספרי דב', פ"ה האזינו, סוף פ"ה שיע. והענר פשעינו. ע"פ מו"כ ז, יח. מנגד עיניך. יול"ג, ה; תה"י לא, כג. החזירנו בתשובה שלימה לפניך. ע"פ בתמ"ד ח"א, שלש פסוקות, פ"ג. ראו מדת"ג (וורשא), פ"ה נשא, ס"ו ל; ויק"ר פ"ה אמור, פ"ה ל, ס"ו ג. אל תשיבנו ריקם מלפניך. ע"פ רות א, כ"א. זכרנו בזכרון טוב. ע"פ תה"י קו, ד. כתבנו בספר החיים. ע"פ דני' יב, א; תה"י סט, כג; כ"ה גס צמח' רומניא. כתבנו בספר זכיות. ע"פ מלא' ג, עז. בספר ישועות ונחמות. ראו אה"מ, עשרה הרוגי מלכות, עמ"י 446, "...נגמיו ישועות וצגמיו נחמות"; פה"ר"ג, פ' ו, ס"ה ה.

ח"ג והערות

וְחָרֵב וְרָעַב. במח' רומניא: 'חָרֵב רָעַב'. וְשָׁבִי וּמִשְׁחִית. כ"ה במח' בולוניה ושו"ל. בסרע"ג, כ"י כ"ה, מח' רמ"ז ורומניא ללא תיבת וְשָׁבִי. וּמִגְּפָה. אינו בסרע"ג. מִבְּנֵי בְרִיתְךָ. כ"ה במח' רמ"ז, בולוניה ושו"ל, שחרית לר"ה. במח' שד"ל, שחרית לחול ורומניא: 'מבני בְּרִיתְךָ'. זְכוֹר כִּי עָפָר אֲנַחְנוּ. כתב הרש"ר ומדק"א, עמ' תצב, בשם הגאונים, שיש לומר זְכוֹר! בשורוק, כמנהגנו וראו שם טעמו. קָרַע רוּעַ. בסרע"ג: 'קרע לנו'. מחוק. כתב בלו"א, ס"י שצו, זאת התיבה, לשון חכמים הוא ואינו במקרא. שְׁטָר חוֹבוֹתֵינוּ. בסרע"ג ומח' רומניא: 'שְׁטָרֵי חוֹבוֹתֵינוּ'. וּמְחֹל לְעֹנֹוֹתֵינוּ. במח' רומניא: 'ומחול לְעֹנֹוֹתֵינוּ'. פְּשָׁעֵינוּ וְחַטָּאתֵינוּ. בסרע"ג ללא תיבת וְחַטָּאתֵינוּ. הַחֲזִירְנוּ בְּתַשׁוּבָה. במח' רומניא: 'השיבנו בתשובה'. אֶל־תְּשִׁיבֵנוּ. במח' רמ"ז: 'אל־תשיבנו'. במח' רומניא אמירת א"מ זה נמצא בסופו ובסרע"ג אינו. א"מ בְּזִכְרוֹן טוֹב. אינו בסרע"ג ומח' רומניא. בְּסֵפֶר זִכְרוֹת. במח' רמ"ז, בולוניה ורומניא: 'בספר זְכָרוֹת'. במח' שד"ל, שחרית לחול: 'בספר זְכָרוֹת' וכאן כמח' שד"ל, שחרית לר"ה.

אָבִינוּ מִלְכֵנוּ כְּתִבְנוּ בְּסֵפֶר פְּרִנְסָה וְכַלְכְּלָה:
 אָבִינוּ מִלְכֵנוּ כְּתִבְנוּ בְּסֵפֶר סְלִיחָה וּמְחִילָה וּכְפָרָה:
 אָבִינוּ מִלְכֵנוּ הִצְמַח לָנוּ יְשׁוּעָה בְּקָרוֹב:
 אָבִינוּ מִלְכֵנוּ שְׁמַע קוֹלֵנוּ וְחוּס וְרַחֵם עָלֵינוּ:
 אָבִינוּ מִלְכֵנוּ קַבֵּל בְּרַחֲמִים וּבְרִצּוֹן אֶת־תְּפִלָּתֵנוּ:
 אָבִינוּ מִלְכֵנוּ עֲשֵׂה לְמַעַנְךָ וְלֹא־לְמַעַנֵנוּ:
 אָבִינוּ מִלְכֵנוּ עֲשֵׂה לְמַעַן שְׂמֶךָ הַגָּדוֹל.
 הַגְּבוֹר וְהַנּוֹרָא:
 אָבִינוּ מִלְכֵנוּ עֲשֵׂה לְמַעַן רַחֲמֶיךָ הַרְבִּים וְחֶסְדֶיךָ
 הַגָּדוֹלִים וְרַחֵם עָלֵינוּ וְהוֹשִׁיעֵנוּ:

החזן אומר:

יִתְגַּדֵּל וְיִתְקַדַּשׁ שְׁמֵהּ רַבָּא. בְּעֵלְמָא דְבִרְא כְרַעוּתָהּ. וַיְמַלִּיךְ
 מְלִכוּתָהּ בְּחַיִּיכוֹן וּבְיוֹמֵיכוֹן וּבְחַיִּי דְכָל־בֵּית־יִשְׂרָאֵל
 בְּעֵגְלָא וּבְזִמְן קָרִיב. וְאָמְרוּ אָמֵן:
 יְהֵא שְׁמֵהּ רַבָּא מְבָרַךְ. לְעָלַם וּלְעָלְמֵי עָלְמַיָּא.

ח"ג והערות

פרנסה וכלכלה. במח' רומניא: 'פרנסה וכלכלה שובבה.
 ומחיללה. כתב האבוררהם, סדר תפילת יוה"כ, תיבה זו, לשון
 חכמים הוא. ה'צמח לנו. כן הוא במח' רס"ד-רס"ה, בולוניא,
 רומניא ושר"ל וכן נראה מסרע"ג. בכ"י כ"ה ומח' רמ"ו: 'הצמח
 לנו. וְחוּס וְרַחֵם. בסרע"ג כ"י כ"ה תיבת 'חוס' ללא וי"ו
 החיבור. במח' רומניא: 'חוס ורחם. בסד' הרד"פ ומח' הרב
 מ"ע הרטום: 'חוס ורחם. א"מ עֲשֵׂה לְמַעַנְךָ וכו'. בסרע"ג
 ומח' רומניא בא לפני 'א"מ קרע רוע גור דינו'. וְלֹא־לְמַעַנֵנוּ.
 במח' בולוניא: 'לא לְמַעַנֵנוּ. בסד' הרד"פ: 'אם לא־לְמַעַנֵנוּ.
 הַגְּבוֹר וְהַנּוֹרָא. תיבות אלו אינן בסרע"ג ומח' רומניא. וְחֶסְדֶיךָ
 הַגָּדוֹלִים. בסרע"ג ומח' רומניא ללא תיבות וְחֶסְדֶיךָ הַגָּדוֹלִים.
 וְרַחֵם. במח' רומניא: 'רחם. וְרַחֵם עָלֵינוּ וְהוֹשִׁיעֵנוּ. תיבות
 אלו אינן בכ"י כ"ה. בסרע"ג ומח' רמ"ו ללא תיבת וְהוֹשִׁיעֵנוּ.

מקורות ומקבילות

האמח לטו ישועה בקרוז. ע"פ ישע' נ, א. שמע קולינו.
 ע"פ צמ' כ, טז; דצ' כו, ז. וְחוּס וְרַחֵם עָלֵינוּ. צנז'ר
 ברכות, דף ל"ג ע"ב; מדה"ה מח' כב, ס' כז. קבל
 ברחמים. ראו מדה"ג (וורשא), פ"ד וישלח, ס' ט.
 למענך ולא למעננו. ראו הרש"ר ומדק"א, עמ' תלצ.
 עשה למען שמך. ע"פ תה' קט, כא. הגדול הגבור
 והנורא. דצ' י, ה; נחמ' ט, לז. למען רחמיך. ע"פ
 מכדרי' מס' דשירה, פ"ה ה. וְחֶסְדֶיךָ הַגָּדוֹלִים. ע"פ
 תה' פו, יג. וְרַחֵם עָלֵינוּ. ע"פ ירמ' לא, יט. והושיענו.
 ע"פ מ"א יט, יט; ישע' לו, כ. צמנחה של ערב יוה"כ
 א"א תחטון. ע"פ סרע"ג ח"ב, ס' קיט; צנה"ל, סדר
 יוה"כ, ס' טז וסוף ס' שי; סת"ר סוף ס' עט. החזן
 אומר יתגדל. ע"פ סרע"ג ח"ב, ס' קיט.

יִתְבַּרְךָ וְיִשְׁתַּבַּח וְיִתְפָּאֵר וְיִתְרוֹמַם וְיִתְנַשֵּׂא וְיִתְהַדָּר וְיִתְעַלֶּה
 וְיִתְהַלָּל שְׁמֵהּ דְקַדְשָׁא בְרִיךְ הוּא:
 לְעֵלְא לְעֵלְא מִן־כָּל־בְּרַכְתָּא־שִׁירְתָּא־תְּשַׁבַּחְתָּא וְנַחְמְתָּא
 דְאִמְרִין בְּעֵלְמָא־וְאִמְרוּ אָמֵן:
 תִּתְקַבַּל צְלוֹתְהוֹן וּבְעוֹתְהוֹן דְּכָל־בֵּית־יִשְׂרָאֵל־קָדָם אָבוּהוֹן
 דְּבִשְׁמַיָּא־וְאִמְרוּ אָמֵן:
 יְהֵא שְׁלָמָא רַבָּא מִן־שְׁמַיָּא וְחַיִּים טוֹבִים עֲלֵינוּ וְעַל־כָּל־
 יִשְׂרָאֵל־וְאִמְרוּ אָמֵן:
 עֲשֵׂה שְׁלוֹם בְּמְרוֹמָיו־הוּא בְּרַחֲמָיו־יַעֲשֵׂה שְׁלוֹם עֲלֵינוּ
 וְעַל־כָּל־יִשְׂרָאֵל־אָמֵן:

לאחר מנחה גדולה יש אומרים 'עלינו לשבח' (לקמן עמ' 93) ולאחריו קדיש יתום. ויש
 אומרים כאן מזמור של יום או מזמור ס"ז (כמנהג ק"ק רומה) כדלקמן ואחריו קדיש יתום.

לְמַנְצַח בְּנִגִּינַת מְזֻמֹּר שִׁיר: אֱלֹהִים יַחֲנֵנוּ וַיְבָרְכֵנוּ־יָאֵר פְּנֵינוּ אֲתָנוּ
 סְלָה: לְדַעַת בְּאַרְצֵן דְּרַבְּבֵן בְּכָל־גּוֹזִים יִשְׁוַעְתְּךָ: יוֹדוּךָ עַמִּים ו
 אֱלֹהִים־יוֹדוּךָ עַמִּים כָּלִם: יִשְׁמְחוּ וַיִּרְנְנוּ לְאֵמִים־כִּי־תִשְׁפֹּט עַמִּים מִיִּשְׂרָאֵל
 וְלְאֵמִים בְּאַרְצֵן תִּנְחַם סְלָה: יוֹדוּךָ עַמִּים וְאֱלֹהִים־יוֹדוּךָ עַמִּים כָּלִם:
 אַרְצֵן נִתְנָה יְבוּלָהּ־יְבָרְכֵנוּ אֱלֹהִים אֱלֹהֵינוּ: יְבָרְכֵנוּ אֱלֹהִים וַיִּירָאוּ אוֹתוֹ
 כָּל־אֲפִסֵּי־אַרְצֵן:

או יאמר מזמור של יום:

הַשִּׁיר שֶׁהָיוּ הַלְוִיִּם אוֹמְרִים בְּבֵית הַמִּקְדָּשׁ:

בְּרֵאשׁוֹן בְּשַׁבַּת הָיוּ אוֹמְרִים:

לְדוֹד מְזֻמֹּר־לִיהוּהָ הָאָרֶץ וּמְלוֹאָהּ־תִּכְלֹ וַיִּשְׁבִּי בָהּ: כִּי־הוּא עַל־יַמִּים
 יְסֻדָּה וְעַל־נְהָרוֹת יְכוּנְנָה: מִי־עֵלָה בְּהִרְיָהוּהָ וּמִי־יָקוּם בְּמָקוֹם
 קָדְשׁוֹ: נְקִי כַפִּים וּבֵר־לֵבֵב־אֲשֶׁרוֹ לֹא־נִשְׂא לִשְׂוֹא נַפְשִׁי וְלֹא נִשְׁבַּע
 לְמַרְמָה: יִשְׂא בְּרַכָּה מֵאֵת יְהוָה וְצָדִיקָה מֵאֱלֹהֵי יִשְׁעוֹ: זֶה דוֹר דְּרִשְׁוֹ־
 מִבְּקִשֵׁי פְּנִיךָ יַעֲקֹב סְלָה: שָׂאוּ שְׁעָרֵי־סוֹד רֵאשִׁיכֶם וְהִנְשִׂאוּ פִתְחֵי עוֹלָם

יִבּוֹא מֶלֶךְ הַכְּבוֹד: מִי זֶה מֶלֶךְ הַכְּבוֹד. יְהוָה עֲזוּז וְגִבּוֹר. יְהוָה גִּבּוֹר
מִלְחָמָה: שָׂאוּ שְׁעָרֵיכֶם וּשְׂאוּ פִתְחֵי עוֹלָם וַיָּבֹא מֶלֶךְ הַכְּבוֹד:
מִי הוּא זֶה מֶלֶךְ הַכְּבוֹד. יְהוָה צְבָאוֹת. הוּא מֶלֶךְ הַכְּבוֹד סֵלָה:

בְּשִׁלְשִׁי בְּשַׁבַּת הַיּוֹם אוֹמְרִים:

מִזְמוֹר לְאַסָּף. אֱלֹהִים נִצָּב בְּעֵדֶת-אֱלֹ. בְּקֶרֶב אֱלֹהִים יִשְׁפֹּט: עַד-מָתִי
תִשְׁפֹּטוּ-עוֹל וּפְנֵי רְשָׁעִים תִּשְׂאוּ-סֵלָה: שְׁפֹטוּ-דָל וְיִתּוֹם. עֲנִי
וְרַשׁ הַצְּדִיקוֹ: פִּלְטוּ-דָל וְאַבְיוֹן. מִיַּד רְשָׁעִים הַצִּילוֹ: לֹא יִדְעוּ וְלֹא
יִבְיֵנוּ בַחֲשֵׁכָה יִתְהַלְכוּ. יִמּוּטוּ כָל-מוֹסְדֵי אָרֶץ: אֲנִי-אֲמַרְתִּי אֱלֹהִים אַתֶּם
וּבְנֵי עֲלִיוֹן כְּלַכְס: אֲכֹן כְּאָדָם תִּמּוּתוֹן וּכְאָחַד הַשָּׁרִים תִּפְלוֹ: קוֹמָה
אֱלֹהִים שְׁפֹטָה הָאָרֶץ. כִּי-אַתָּה תִּנְחַל בְּכָל-הַגּוֹיִם:

בְּרַבִּיעִי בְּשַׁבַּת הַיּוֹם אוֹמְרִים:

אֵל-נִקְמוֹת יְהוָה. אֵל נִקְמוֹת הוֹפִיעַ: הַנְּשֹׂא שְׁפֹט הָאָרֶץ. הַשֵּׁב גְּמוּל
עַל-גֹּאֲוִים: עַד-מָתִי רְשָׁעִים יִהְיוּ. עַד-מָתִי רְשָׁעִים יַעֲלוּ:
יִבְיֵעוּ יִדְבְּרוּ עֵתְק. יִתְאַמְרוּ כָל-פְּעֻלֵי אֲוֶן: עֲמֹךְ יְהוָה יִדְכָּאוּ וְנִחַלְתֶּךָ
יַעֲנוּ: אֲלִמְנָה וְגַר יִהְרֹגוּ וְיִתּוּמִים יִרְצְחוּ: וַיֵּאמְרוּ לֹא יִרְאֶה-יְיָ וְלֹא-יִבִּין
אֱלֹהֵי יַעֲקֹב: בֵּינֵנוּ בְעָרִים בְּעַם וּכְסִילִים מָתִי תִשְׁכִּילוּ: הַנְּטַע אֲוֶן הֲלֹא
יִשְׁמַע. אִם-יֵצֵר עֵינַי הֲלֹא יִבִּיט: הַיִּסֵּר גּוֹיִם הֲלֹא יוֹכִיחַ. הַמְלַמֵּד אָדָם
דַּעַת: יְהוָה יִדְעֵ מַחֲשָׁבוֹת אָדָם. כִּי-הִמָּה הִבֵּל: אֲשֶׁר-יִוֹדֵעַ הַגִּבּוֹר אֲשֶׁר-
תִּיִסְרְנוּ יְיָ וּמִתּוֹרַתְךָ תִּלְמַדְנוּ: לְהִשְׁקִיט לּוֹ מִימֵי רַע. עַד יִכְרֶה לְרַשָּׁע
שַׁחַת: כִּי לֹא-יִשָּׂש יְהוָה עִמּוֹ וְנִחַלְתּוֹ לֹא יַעֲזֹב: כִּי-עַד-צָדֵק יָשׁוּב מִשְׁפֹּט
וְאַחֲרָיו כָּל-יִשְׂרָאֵל: מִי-יִקוּם לִי עַם-מְרַעִים. מִי-יִתְצַב לִי עַם-פְּעֻלֵי
אֲוֶן: לֹא-יִהְיֶה עֲזָרְתָה לִי. כַּמְעַטוֹ שִׁכְנָה דוֹמָה נַפְשִׁי: אִם-אֲמַרְתִּי מָטָה
רַגְלִי. חֲסִדְךָ יְהוָה יִסְעֲדֵנִי: בְּרַב שְׂרָעִפִי בְּקֶרְבִי תִנְחַמְיָךְ יִשְׁעִשְׂעוּ
נַפְשִׁי: הַיַּחְבְּרֶךָ כִּסֵּא הַיּוֹת. יֵצֵר עֲמַל עַל-יַחֲקִי: יִגְדוּ עַל-נַפְשִׁי צְדִיק
וְדָם נָקִי יִרְשִׁיעוּ: וַיְהִי יְהוָה לִי לְמִשְׁגָּב וְאֱלֹהֵי לְצוּר מַחֲסִי: וַיִּשָּׁב עָלֵיהֶם
אֶת-אוֹנָם וּבְרַעְתֶּם יִצְמִיתֶם. יִצְמִיתֶם יְהוָה אֱלֹהֵינוּ:

בְּשֵׁשִׁי בְּשַׁבַּת הָיוּ אוֹמְרִים:

יְהוָה מִלֶּךְ גָּאוֹת לְבִשׁ. לְבִשׁ יְהוָה עַז הַתְּאוֹר. אֶף-תִּכּוֹן תִּבְּל בַּל-תִּמּוֹט:
נִכּוֹן כִּסְאָךָ מֵאֵז. מֵעוֹלָם אַתָּה: נִשְׂאוּ נְהָרוֹתוֹ יְהוָה. נִשְׂאוּ נְהָרוֹת
קוֹלָם. יִשְׂאוּ נְהָרוֹת דְּכִיָּם: מִקְלוֹתוֹ מִיָּם רַבִּים אֲדִירִים מִשְׁבְּרֵי-יָם.
אֲדִיר בְּמָרוֹם יְהוָה: עֲדַתְיָו נֶאֱמְנוּ מְאֹד. לְבִיתְךָ נֶאֱוָה-קֹדֶשׁ. יְהוָה
לְאָרְךָ יָמִים:

יִתְגַּדֵּל וְיִתְקַדֵּשׁ שְׁמֵהּ רַבָּא. בְּעֵלְמָא דְּבָרָא כְּרַעוּתָהּ. וְיִמְלִיךְ מַלְכוּתָהּ
בְּחַיִּיכוֹן וּבְיוֹמֵיכוֹן וּבְחַיֵּי דְכָל-בֵּית-יִשְׂרָאֵל בְּעַגְלָא וּבְזִמְן קָרִיב.
וְאָמְרוּ אָמֵן:

יְהֵא שְׁמֵהּ רַבָּא מְבָרַךְ. לְעֵלָם וּלְעַלְמֵי עֲלַמְיָא.

יִתְבָּרַךְ וְיִשְׁתַּבַּח וְיִתְפָּאֵר וְיִתְרוֹמֵם וְיִתְנַשֵּׂא וְיִתְהַדַּר וְיִתְעַלֶּה וְיִתְהַלָּל
שְׁמֵהּ דְּקֹדֶשׁא בְּרִיךְ הוּא:

לְעֵלְאָ לְעֵלְאָ מִן-כָּל-בְּרַכְתָּא. שִׁירְתָּא. תְּשַׁבְּחָתָא וְנַחֲמָתָא דְאִמְרִין
בְּעֵלְמָא. וְאָמְרוּ אָמֵן:

יְהֵא שְׁלָמָא רַבָּא מִן-שְׁמֵיָא וְחַיִּים טוֹבִים עָלֵינוּ וְעַל-כָּל-יִשְׂרָאֵל.
וְאָמְרוּ אָמֵן:

עֵשֶׂה שְׁלוֹם בְּמְרוֹמָיו. הוּא בְּרַחֲמָיו. יַעֲשֶׂה שְׁלוֹם עָלֵינוּ וְעַל-כָּל-
יִשְׂרָאֵל. אָמֵן:

יש אומרים 'מודעא' ואחריה קדיש 'יהא שלמא רבא'.

והולכין לבתיהן ואוכלין סעודתן ומפסיקים מבעוד יום ומדליקין הנר.

מקורות ומקבילות

והולכין לבתיהן וכו'. כ"י כ"ה, דף 3105; מח' רומניא, דף שסז
ע"ג. ואוכלין סעודתן. ע"פ צבלי צרכות, דף ח ע"ג, ורש"י
ד"ה מעלה עליו; צבלי יומא, דף פא ע"ג; ראו צ"ר פ' יא, סוף
סו' ד; סרע"ג ח"ג, סו' קב; סדו' רס"ג, עמ' רס; סדו' רשצ"ג,
פ"ה, עמ' נה; פסקו רי"ד עמ"ס יומא, דף פ ע"ג; שצה"ל,
סדר יוה"כ, סו' ש; סת"ר סו' עת; סה"ת סו' מ; כ"י כ"ה,
דף 104. ומפסיקים מבעוד יום. צבלי יומא, דף פא ע"ג;
הלק"ג, הל' יוה"כ, סו' ה; סדו' רס"ג עמ' רנה; רח"ש יומא פ"ח, סו' ה; שצה"ל, סדר יוה"כ, סו' שח, וסו' שא; סת"ר סו' עת;
סה"ת סו' מ; כ"י כ"ה, דף 3105.

ח"ג והערות

סיום תפילת מנחה. המנהג המקורי היה לומר 'עלינו
לשבח' לאחר שחרית וערבית, ולא לאחר תפילת מנחה
הסמוכה לערבית. וכן משמע מלשון הטור, או"ח, סוף
סו' רלד, שכתב: זאנחנו לא נדע וכו', ואומר ק"ש, ונפטרין
לבתיהם לשלום, עכ"ל. אמנם במח' רמ"ו, אחרי מנחה
של ערב יוה"כ בהנחיה כתוב לומר 'עלינו. אולם במח'

מבעוד יום מברכים ומדליקים:

**בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם. אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ
בְּמִצְוֹתָיו וַיְצַוֵנוּ לְהַדְלִיק נֵר שָׁל־ (בערב שבת: שַׁבַּת וַיּוֹם
הַכַּפּוּרִים:**

חולצים מנעליהם מבעוד יום ולאחר הדלקת הנר, הולכים לבית הכנסת ומתעטפים בטליתם.

מקורות ומקבילות

הדלקת נרות. משג' פסחים פ"ד, מ"ד ור"א רע"ג; ירושלמי פסחים פ"ד, ה"ד; מש"ט שמ"י פ' יב; סדו' רשב"ג, פ"ה, עמ"א; הרי"ג, הל' יוה"כ, עמ"פ; שצח"ל, סדר יוה"כ, ס' שיה; סת"ר ס' פ, סוף ענין לילי יוה"כ; סה"ת סוף ס' מ; מח' רומניא, דף שכח ע"א. **מברכים ומדליקים.** מרת צילה, סוף הקדמה לפרישה ודרישה, וי"ד; דגול מרצבה או"ח, ס' רסג, ס"ה; משגי"צ ס' רסג, ס"ק כז. ראו מג"א או"ח, ס' רסג, ס"ק יב. **נרקה על נרות.** רא"ש עמ"ס יומא, פ"ח, סוף ס' כז; שו"ע או"ח, ס' תרי, ס"ב. ראו כ"י כ"ה, סוף דף 3108. **יום הכפורים.** ויק' כג, כז; ספ"ו לד, כג"כה. **חולאים מנעליהם**

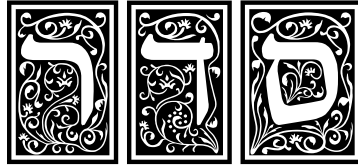
ח"ג והערות

בולגריא והלאה לא מופיעה לומר הוראה זו. במח' שד"ל ח"א, סוף מנחה, כתב בהנחיה: "ואומר קדיש שלם ושיר של הלויים", ומשמע, שהנחייה מתייחסת למנחה קטנה דווקא. אלא שהרב מ"ע הרטום, בחוברת המנהג, הרחיב את משמעות ההנחיה הנ"ל, וכתב: "אין אומרים 'עלינו לשבח' גם כשמפסיקים בין מנחה לערבית", והרוב נוהג היום שלא לומר 'עלינו לשבח' אחרי מנחה, בין קטנה ובין גדולה, אלא לומר שיר של יום או מזמור (כמנהג ק"ק רומה).

מבעוד יום. ע"פ שצח"ל, סדר יוה"כ, ס' שח; סת"ר ס' פ, ענין לילי יוה"כ. **הולכים לנרקה.** ע"פ סרע"ג ח"ב, ס' קב. **מתעטפים בטליתם.** ראו הל' קטנות לרא"ש, הל' זיאת, ס' א, בשם ריב"א; ס' הנייר, ס' לה, הל' זיאת; סמ"ג, עשין, ס' כו; ס' מדב"מ, סוף סדר יוה"כ; חשב"ץ קטן ס' קלג; לק"י ח"א או"ח, עמ" קמא, ענין ג; פי' קד"א, תחילת כל נדרים; מח' רומניא, דף שכח ע"ב.

תפילת ערבית
של יום הכיפורים

תפילת ערבית ליום הכיפורים

לפני עטיפת הטלית יפריד הציציות. ואם מתעטף מבעוד יום, יברך:

**בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם. אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו
וַיְצַוֵּנוּ לְהִתְעַטֵּף בְּצִיצִית:**

ויקום החזן וירד לפני התיבה, ויאמר בנועם:

קבלת שבת

יום הכיפורים שחל בשבת אומרים:

**מִזְמוֹר לְדָוִד. הָבּוּ לַיהוָה בְּנֵי אֱלֹים. הָבּוּ לַיהוָה כְּבוֹד וְעֹז:
הָבּוּ לַיהוָה כְּבוֹד שְׁמוֹ. הִשְׁתַּחֲוּוּ לַיהוָה בְּהַדְרַת־קֹדֶשׁ:
קוֹל יְהוָה עַל־הַמַּיִם. אֶל־הַכְּבוֹד הַרְעִים. יְהוָה עַל־מַיִם רַבִּים:
קוֹל־יְהוָה בַּפֶּחַח. קוֹל יְהוָה בְּהַדְרָה: קוֹל יְהוָה שֹׁבֵר אַרְזִים וַיִּשְׁבֵּר
יְהוָה אֶת־אַרְזֵי הַלְּבָנוֹן: וַיִּרְקִידֵם כְּמוֹ־עֵגֶל. לְבָנוֹן וַיִּשְׂרֹץ כְּמוֹ
בֶן־רְאֵמִים: קוֹל־יְהוָה חִצָּב לַהַבּוֹת אֵשׁ: קוֹל יְהוָה יַחִיל מִדְּבַר־
יַחִיל יְהוָה מִדְּבַר קֹדֶשׁ: קוֹל יְהוָה יַחֲלֵל אֵילוֹת וַיַּחֲשֹׁף יַעֲרֹת־
וּבְהִיכָלוֹ. כָּלֹּא אִמַר כְּבוֹד: יְהוָה לַמַּבּוּל יֵשֵׁב וַיֵּשֶׁב יְהוָה מֶלֶךְ
לְעוֹלָם: יְהוָה עֹז לְעַמּוֹ יִתֵּן. יְהוָה יְבָרֵךְ אֶת־עַמּוֹ בִשְׁלוֹם:**

מקורות ומקבילות

לפני עטיפת הטלית יברך. תשצ"ז קטן סי' קלג.
מצעוד יוס יצחק. סי' מדצ"מ. סוף סדר יוה"כ;
תשצ"ז קטן סי' קלג; מח' רומניא, דף שכת ע"ב;
רמ"א, או"ח סי' ית, סי"א; גאה"ל או"ח, סי' ית,
סי' ק ה, וסי' תריט.

ח"נ והערות

להתעטף בציצית. במח' שד"ל ח"ב, דף סח ע"ב, מופיע לומר
כאן מזמור נא ואם חל בשבת קודם אומרים מזמור שיר ליום השבת,
אולם המנהג היום שלא לומר לפני ערבית, וגם הרב הרטום בחוברת
המנהג, לא כתב לומר מזמור זה. במח' רומניא, דף שכת ע"ב, לאחר
מזמור י"י מלך גאות לבשי אומר מז' קג ועוד כמה מזמורים.

יש מוסיפים תפילת רבי נחוניא בן הקנה:

אָנָּא • בְּכַח גְּדֻלַּת יְמִינְךָ • תַּתִּיר צָרוּרְךָ: קַבֵּל רְנַת עַמְּךָ • שִׁגְבְּנו
טַהַרְנו גּוֹרֵא: גָּא גְבוּר • דּוֹרְשֵׁי יְחוּדְךָ • כְּבַבַּת שְׁמֵרֶם:
בְּרַכְס • טַהַרְס • רַחֲמֶם • צְדָקְתְּךָ תַּמִּיד גְּמֵלֶם: חֲסִין קְדוּשׁ • בְּרַב
טוֹבְךָ נִהַל עֲדַתְךָ: יַחִיד גְּאֵה • לְעַמְּךָ פָּגַה • זוֹכְרֵי קִדְשְׁתְּךָ: שׁוֹעֲתֵנו
קַבֵּל וּשְׁמַע צַעֲקוֹתֵנו • יוֹדַע תַּעֲלוּמוֹת:
בְּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד:

לָכֵה דוֹדֵי לְקִרְאֵת כְּלָה • פְּנֵי שַׁבַּת נִקְבְּלָה:

לָכֵה דוֹדֵי לְקִרְאֵת כְּלָה • פְּנֵי שַׁבַּת נִקְבְּלָה:

שְׁמור וְזכור בְּרַב־בור אֶחָד •	הַשְּׁמִיעֵנו אֵל הַמֵּיחָד •
יְהוָה אֶחָד וּשְׁמוֹ אֶחָד •	לְשֵׁם וּלְתַפְאֲרַת וּלְתַהֲלָה:
לְקִרְאֵת שַׁבַּת לָכוּ וְנִלְכָה •	כִּי־הִיא מְקוֹר הַבְּרָכָה •
מֵרֵאשׁ מִקְדָּם נְסוּכָה •	סוּף מַעֲשֵׂה בְּמַחֲשָׁבָה תַּחֲלָה:
מִקְדָּשׁ מְלֶךְ עִיר מְלוּכָה •	קוּמִי צְאִי מִתּוֹךְ הַהִפְכָּה •
רַב לָךְ שַׁבַּת בְּעַמְּךָ הַבְּכָא •	וְהוּא יַחְמוֹל עָלֶיךָ חֲמֵלָה:
הַתְּנַעֲרֵי מֵעַפְרֵי קוּמִי •	לְבַשְׂיוּ בְּגָדֵי תַפְאֲרֶתְךָ עַמִּי •
עַל־יַד בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל בֵּית הַלְחָמִי •	קִרְבָּה אֶל־נַפְשֵׁי גְאֻלָּה:
הַתְּעוֹרְרֵי הַתְּעוֹרְרֵי •	כִּי בָּא אוֹרְךָ קוּמִי אוֹרִי •
עוֹרֵי עוֹרֵי שִׁיר דְּבָרֵי •	כְּבוֹד יְהוָה עָלֶיךָ נִגְלָה:
לֹא תִבּוֹשׂוּ וְלֹא־תִכְלָמוּ •	מֵה־תִּשְׁתַּחֲוִי וּמֵה־תִּהְיֶינָה •
בְּךָ יַחֲסוּ עַנְיֵי עַמִּי •	וְנִבְנְתָה עִיר עַל־תְּלָה:
וְהָיוּ לְמִשְׁסָדָה שׁוֹסְדֵי •	וְרַחֲקוּ כָל־מְבַלְעֵיךָ •
יִשְׂרָאֵל עָלֶיךָ אֱלֹהֶיךָ •	כְּמִשׁוֹשׁ חֲתָן עַל־כְּלוֹה:
יָמִין וּשְׂמֹאל תִּפְרָצֵי •	וְאֶת־יְהוָה תַּעֲרִיצֵי •
עַל־יַד אִישׁ בֶּן־פְּרָצֵי •	וְנִשְׁמַחָה וְנִגְלָה:

בּוֹאֵי בְּשָׁלוֹם עֵטְרַת בְּעֵלְהָּ • גַּם בְּשִׂמְחָה (בְּרִנָּה) וּבְצִהְלָהּ •
 תּוֹךְ אַמוּנֵי עַם סִגְלָהּ • בּוֹאֵי כָלָהּ • בּוֹאֵי כָלָהּ •

לפי מנהג ק"ק רומה מוסיפים:

תּוֹךְ אַמוּנֵי עַם סִגְלָהּ • בּוֹאֵי כָלָהּ שַׁבַּת מְלֻכְתָּא •
 לְכָה דוּדֵי לְקִרְאֵת כָּלָהּ • פְּנֵי שַׁבַּת נִקְבְּלָהּ •
 בְּרוּךְ יְהוָה אֲשֶׁר נָתַן מְנוּחָה לְעַמּוֹ יִשְׂרָאֵל בְּיוֹם-שַׁבַּת קִדְשׁ •

בשבת כולם מוסיפים:

מְזִמּוֹר שִׁיר לְיוֹם הַשַּׁבַּת:

לִיהוָה וּלְזִמְרָה לְשִׁמְךָ עֲלֵינוּ: לְהַגִּיד בְּבִקְרַח חֲסִדְךָ וְאַמוּנָתְךָ
 בְּלִילוֹת: עֲלֵי-עֲשׂוֹר וְעֲלֵי-נֶבֶל • עֲלֵי הַגִּיּוֹן בְּכַנּוֹר: כִּי שִׂמְחַתְנִי
 יְהוָה בְּפַעֲלֶךָ • בְּמַעֲשֵׂי יָדֶיךָ אֲרַנֶּן: מִהֶגְדְּלוֹ מִעֲשֵׂיךָ יְהוָה • מְאֹד
 עָמְקוֹ מִחֲשִׁבְתֶּיךָ: אִישׁ-בָּעַר לֹא יֵדַע וְכִסִּיל לֹא-יִבִּין אֶת-זֹאת:
 בְּפֶרֶחַ רְשָׁעִים כִּמוֹ עֵשֶׂב וַיֵּצִיאוּ כָל-פְּעֵלֵי אֹזֶן • לְהַשְׁמֵדֵם
 עַד-יַעַד: וְאַתָּה מְרוֹם לְעֵלְמָם יְהוָה: כִּי הִנֵּה אֵיבִיךָ יְהוָה כִּי-הִנֵּה
 אֵיבִיךָ יֵאבְדוּ • יִתְפָּרְדּוּ כָל-פְּעֵלֵי אֹזֶן: וְתִרְסַם כְּרָאִים קַרְנֵי-בִלְתִּי
 בְּשֶׁמֶן רַעֲנָן: וְתַבֵּט עֵינֵי בְּשׂוּרֵי-בִקְמִים עָלַי מְרַעִים • תִּשְׁמַעְנָה
 אֲזִנִּי: צְדִיק כִּתְמַר יִפְרַח • כְּאֶרֶז בְּלִבְנוֹן יִשְׁגָה: שְׂתוּלִים בְּבֵית
 יְהוָה • בְּחֲצֵרוֹת אֱלֹהֵינוּ יִפְרִיחוּ: עוֹד יִנּוּבּוֹן בְּשִׁיבָה • דְּשָׁנִים
 וְרַעֲנָנִים יִהְיוּ: לְהַגִּיד כִּי-יִשְׂרָאֵל יְהוָה • צוּרֵי וְלֹא-עוֹלָתָהּ בּוֹ:

מקורות ומקבילות

מזמור שיר ליום השבת. מנח' רומניא, דף שכח ע"ב. במנח' חרס לזכה, ח"ב, דף תקמ ע"ב, נמלח לאחר 'כל נדרי'. טוב להודות לה:

יְהוָה מְלֶךְ גָּאוֹת לְבֶשׂ. לְבֶשׂ יְהוָה עֵז הַתְּאֹזֵר. אֶף־תִּכּוֹן תִּבְל
 בַּל־תִּמּוֹט: נִכּוֹן כְּסֵאֶךָ מֵאֵז. מְעוֹלָם אֶתָּה: נִשְׂאוּ נְהָרוֹתוֹ
 יְהוָה. נִשְׂאוּ נְהָרוֹת קוֹלָם. יִשְׂאוּ נְהָרוֹת דְּכִיָּם: מְקוֹלוֹתוֹ מֵיַם
 רְבִים אֲדִירִים מִשְׁבְּרֵי־יָם. אֲדִיר בְּמָרוֹם יְהוָה: עֲדֹתֶיךָ נֶאֱמְנוּ
 מְאֹד. לְבֵיתְךָ נֶאֱוָה־קֹדֶשׁ. יְהוָה לְאַרְךָ יָמִים:

יש נוהגים לומר פיוט זה (מנהג ק"ק רומה):

שְׁמַע קוֹלִי אֲשֶׁר יִשְׁמַע בְּקוֹלוֹת. וְהָאֵל הַמְּקַבֵּל הַתְּפִלוֹת.
 וְהַעוֹשֶׂה בְּלִי חֶקֶר גְּדוּלוֹת. וְנִפְלְאוֹת וְהַנּוֹרָא
 עֲלִילוֹת. וְהַחֲכָם וְהַקַּיִם לְעוֹלָם. וְהַגְּבוּר עָלֵי כָל־הַיְכוּלוֹת. וְהַרְחוּם
 וְהַחֲנוּן וְהַטּוֹב. וְהַחֲסִיד וְהַמְרַבֵּה מְחִילוֹת. אֲשֶׁר עָנָה לְאַבְרָהָם
 וַיִּצְחָק. וְיִשְׂרָאֵל לְמִלְאוֹת כָּל־שְׁאֵלוֹת:

וְהַעוֹנָה בְּבֵית כָּל־אֱלֹהִים. וְהַעוֹנָה לְגְדוּלוֹת. וְהַעוֹנָה
 בְּמִצְרַיִם לְעַמּוֹ. וְהוֹצִיאָם לְחֵירוֹת מִסְּבִלוֹת. וְהַעוֹנָה בְּיַם
 וַיַּעֲבִירָם. וְטָבַע אוֹיְבֵיהֶם בַּמַּצּוֹלוֹת. וְהַעוֹנָה בְּהַר סִינַי לְמִשְׁחָה.

מקורות ומקבילות

ח"ג והערות
 שמע קולי אשר ישמע בקולות. פיוט זה, בן עשרים ותשעה חרוזים, מיוחס לרב האי גאון. אינו מופיע במח' רמ"ז ובולוניא, וכאן הוכנס ע"פ מח' שד"ל. הרב מ"ע הרטום, בחוברת המנהג, לא הוסיף לאמרו. וראו במבוא למכב"ר, מאת שד"ל, עמ' 59. נדפס גם במח' רומניא, דף שי ע"ב ומח' הספרדים. בְּלִי חֶקֶר. במח' רומניא: לְאֵין חֶקֶר. לְמִלְאוֹת כָּל. במח' רומניא: יְמִלְאוֹת כָּל. וְהַעוֹנָה בְּבֵית וכו' לְגְדוּלוֹת. נשמט במח' רומניא. לְחֵירוֹת מִסְּבִלוֹת. במח' רומניא: לְחֵירוֹת מִסְּבִלוֹת. בְּיַם וַיַּעֲבִירָם. במח' רומניא: בְּיָם סוּף מַעֲבִירָם.

כ"ה גם צמח' רומניא, דף שכה ע"ב; ש"ת תשצ"ן ח"ב, סימן רמח, כמנהג ציה"כ של אלחארה. ה' מלך. כ"ה צמח' רומניא, דף שכה ע"ב. שְׁמַע קוֹלִי. ע"פ צר' ל, ו. יִשְׁמַע קוֹלוֹת. ע"פ צמ' כ, טז; תה' יח, ז. וְהָאֵל הַמְּקַבֵּל הַתְּפִלוֹת. ע"פ צר' לה, ג; תה' סה, ג; שמו"ר פ"ר כ"א, ס' ד. וְהַעוֹשֶׂה בְּלִי חֶקֶר. ע"פ חו"י ט, י. חֶקֶר גְּדוּלוֹת. ע"פ תה' קמה, ג. וְנִפְלְאוֹת וְהַנּוֹרָא עֲלִילוֹת. ע"פ תה' סו, ה. עֲלִילוֹת. ע"פ ש"א ב, ג. וְהַחֲכָם. ע"פ ישע' מ, י. יִצְחָק וְפִסְקוֹת. וְהַקַּיִם לְעוֹלָם. ע"פ דני' ו, כז. וְהַגְּבוּר. ע"פ ישע' מז, יג; ירמ' י, ו; לב, יח; תה' כד, ח. וְהַחֲסִיד עָלֵי כָל הַיְכוּלוֹת. ע"פ דה"א כט, יא. כָּל הַיְכוּלוֹת. ע"פ ירמ' מט, יט; תה' עו, ח. וְהַרְחוּם וְהַחֲנוּן. ע"פ ש"מ לד, ו; יוא' ב, יג; תה' פו, טו. וְהַטּוֹב. ע"פ ישע' סג, ז; ירמ' לג, יא; תה' כה, ח;

לד, ט. וְהַחֲסִיד. ירמ' ג, יב; תה' קמה, ח. וְהַמְרַבֵּה מְחִילוֹת. ע"פ תה' קג, ג. אֲשֶׁר עָנָה לְאַבְרָהָם. ע"פ צר' כ, ח; משנ' תענית פ"ב, מ"ד. רָאוּ צִיר פֶּרִי נֵזֶ, סו' יג. אֲשֶׁר עָנָה... יִצְחָק. ע"פ צר' כה, כ"א. אֲשֶׁר עָנָה... יִשְׂרָאֵל. ע"פ צר' לה, ג. לְאַבְרָהָם יִצְחָק וְיִשְׂרָאֵל. ע"פ ש"מ לב, יג. וְיִשְׂרָאֵל. ע"פ צר' לה, י; צבלי צרכות, דף יב ע"ב; מדה"ג פ"ר קדושים, סו' ב. לְמִלְאוֹת כָּל שְׁאֵלוֹת. ע"פ תה' כ, ו; לו, ד. וְהַעוֹנָה בְּבֵית כָּל־אֱלֹהִים. ע"פ מדה"ג פ"ר ב"א, פ"ר יד, ד"ה ויהי מקוץ. ראו מדה"ג פ"ר ושב, סו' טז, ו...אבל הקדוש צרוך הוא אינו כן. כָּל־אֱלֹהִים. ע"פ צר' לט, כ. וְהַגְּבוּר הַעֲלֵהוּ לְגְדוּלוֹת. ע"פ צר' מא, יד, ופס' לחמד; תה' קה, יסדכ"א. לְגְדוּלוֹת. ע"פ דה"א ח, כ"א. וְהַעוֹנָה בְּמִצְרַיִם לְעַמּוֹ. ע"פ ש"מ ב, כד; ג, ט. לְעַמּוֹ. ע"פ ש"מ ג, י; ש"א ט, טז. וְהוֹצִיאָם לְחֵירוֹת מִסְּבִלוֹת. ע"פ ש"מ ו, ז. וְהַעוֹנָה בְּיַם סִינַי לְמִשְׁחָה. ע"פ משנ' תענית פ"ב, מ"ד; ירושלמי פ"ב, ה"ה. וַיַּעֲבִירָם. ע"פ ש"מ יד, כט; תה' עח, יג. וְטָבַע אוֹיְבֵיהֶם בַּמַּצּוֹלוֹת. ע"פ ש"מ טו, ד; נחמ' ט, יא. וְהַעוֹנָה בְּהַר סִינַי לְמִשְׁחָה. ע"פ ש"מ לד, ח"ג.

וּבְשִׁרְתוֹ בְּטוֹבָךְ בְּגָאֵלוֹת. וְהַעֲוֶנָה לְאַהֲרֹן בְּקִטְרֹת. וְגַם פִּינְחָס
עֲנִיתוֹ בְּפִלִּיאוֹת:

וְהַעֲוֶנָה יְהוֹשֻׁעַ וְעָלִי. וְגַם חֲנָה בְּהַתְּחַנְּנָה בְּמִלּוֹת. וְהַעֲוֶנָה שְׁמוּאֵל
בְּתַשׁוּעוֹת. וְהַעֲוֶנָה עָלִי מִשִּׁבְרֵי לְחָלוֹת. וְהַעֲוֶנָה שְׁלֹמֹה
רַב שְׁלוֹמוֹת. וְגַם דָּוִד אֲשֶׁר שָׁר לָךְ בְּמַעֲלוֹת. וְהַעֲוֶנָה לְאַלְיָהוּ
בְּכַרְמֶל. וְאַשׁ יִרְדָּה וְאַכְלָה מֵאֲכָלוֹת:

וְהַעֲוֶנָה בְּמוֹ יֵשׁע לְאַלְיִשֶׁע. וְחִזְקִיָּה עֲנִיתוֹ בְּתַעֲלוֹת. וְהַעֲוֶנָה
בְּלֵב הַיָּם לְיוֹנָה. וְהוֹצֵאתוּ לְאוֹרוֹת מֵאֲפִלוֹת. וְהַעֲוֶנָה
חֲנַנְיָה וְעֲזַרְיָה. וּמִישָׁאֵל בְּהַצֵּלוֹת לְהַפְּלוֹת. וְהַעֲוֶנָה לְדָנְיָאֵל
בְּרַחֲמָיו. וּמִלֵּאָךְ חֲלִצְהוּ מִשְׁחָלוֹת:

וְהַעֲוֶנָה לְמַרְדְּכַי וְאַסְתֵּר. וְהַפְּכֵת יְגוֹנוֹתֶם לְגִילוֹת. וְהַעֲוֶנָה
בְּמוֹ עֶזְרָא לְעֲזַרְא. וְחֲשִׁמוּנִים עֲנִיתֶם בְּחִילוֹת. וְהַעֲוֶנָה
בְּתוֹךְ מַעְגָּל לְחֹנִי. בְּעֵת נִשְׁבַּע בְּשִׁמְךָ רַב פְּעֻלוֹת. וְהַעֲוֶנָה
לְכָל-צַדִּיק וְחֹסֵיד. אֲשֶׁר הָיוּ בְּכָל-דָּוָר בְּקַהְלוֹת. וְהַעֲוֶנָה אֲנִיּוֹת

<p>מקורות ומקבילות</p> <p>ובשרתו בטובך בגאולות. ע"פ שמ"ג, יט. והעונה לאהרן בקטורת. ע"פ שמ"ג, טז, ח - לה; יח, יא-טו. וגם פינחס בפלילות. ע"פ תה"ק, ל. והעונה יהושע. ע"פ יח"ג, זח. ועלי. ע"פ ש"א, ח, ח; כ, ככח. חנה בהתחננה במילות. ע"פ ש"א, ח, יריג. בהתחננה. ע"פ צר' מז, כח. במילות. ע"פ צבלי צרכות, דף לא ע"א, ומכאן למתפלל שיחזיק בשפתיו. והעונה שמואל בתשועות. ע"פ ש"א ז, ט. ראו משני העניינים פ"ג, מ"ד. בתשועות. ע"פ ישע' מה, ח; תה"ל, לו; לט; א"כ, ג, כו. עלי משצר לחלות. ע"פ תה"ל מז, ח. לחלות. ע"פ זכ"ז, ג. והעונה שלמה. ע"פ מ"א, ג, יב. רב שלומות. ע"פ תה"ל עב, ז, וראה רש"י. דוד אשר שר לך במעלות. תה"ל מפ' קכ, עד פ' קלד. במעלות. ע"פ שמ"ג, כג. והעונה לאליהו צרכמל. ע"פ מ"א יח, לז. ואש ירדה. ע"פ מ"א יח, לח. ואכלה מאכלות. ע"פ ישע' ט, ד. והעונה כמו ישע' לאלישע. ע"פ מ"ג צ, כד-כז. ישע' צר' ד, ד. וחזקיה עניתי בתעלות. ע"פ מ"ג יח, ח. והעונה כלב ים ליונה. ע"פ יו"ל ב, יא; ירושלמי צרכות פ"ט, ה"א. כלב היס. ע"פ שמ"ג טו, ח, ורש"י. והואלתו לאורות מאפלות. מדת"ג (וורשא), פרי ויקרא, ס"ה, ע"פ יו"ל ב, ד. מאפלות. ע"פ ישע' נח, י. והעונה לחנניה ועזריה ומישאל. ע"פ דני' ג, כד-כה. והעונה דניאל צרחמיו. ע"פ דני' ט, ח; שם"ש (ווינגא), פ"ג, ס"ה ב. ראו צבלי צרכות, דף ז ע"ב. ומלאך חלצהו. ע"פ דני' ג, כג. משחלות - מאריות. ע"פ הוש' ה, יד; תה"ל, לא, יג. והעונה למרדכי ואסתר. ראו אסת"ר, פ"ה, ח, ז. והפכת יגונותם לגילות. ע"פ אס' ט, כב. והעונה כמו עזר לעזרא. ע"פ עזר' ח, כג. וחשמונים עניתי בחילות. ע"פ מדת"ה מ"ה, ה, ס"ה יא (ה, יב); מגילת תענית (ליכטנשטיין), הסכוליון, "...כשתקפה יד בית השמואל, ירדו לתוך חילותיו. בחילות. פסר"ב פ"ג, ב, ע"פ זכ"ט, יג. והעונה תוך מעגל לחוני וכו'. ע"פ ירושלמי תענית פ"ג, ה"ט; צבלי תענית, דף יט ע"א. מעגל לחוני. ראו רש"י מנחות, דף לד ע"ב, ד"ה דעגיל. רב פעלות. ע"פ ישע' כו, יב; תה"ל, כח, ה. והעונה לכל צדיק. ע"פ מש' טו, כט; ויק"ר פ"ה, ח, ס"ה, ע"ב ה' לקוויו, יכול כללנו ת"ל לנפש תדרשונו; פסר"ב פ"ג, מג, ד"ה כי פקד ה', רצון יראויו יעשה למה, שאין הקב"ה מפיר תפלתו, ונתן לו מה שמצקשו. ראו מדת"ה מ"ה, ס"א, ס"ה א'. והעונה אניות</p>	<p>ח"ג והערות</p> <p>בטובך. במח' רומניא: 'בטובך'. וְהַעֲוֶנָה לְאַהֲרֹן וְכו' בְּפִלִּיאוֹת. נשמט במח' רומניא. בְּהַתְּחַנְּנָה. במח' רומניא: בְּהַתְּחַנְּנָה וְלִכְאוּרָה זו טעות. רַב שְׁלוֹמוֹת. במח' רומניא: רַב שְׁלוֹמוֹת. לְאַלְיָהוּ בְּכַרְמֶל. במח' רומניא: לְאַלְיָה בְּכַרְמֶל. בְּמוֹ יֵשׁע. במח' רומניא: יְשֻׁעַ. עֲנִיתוֹ בְּתַעֲלוֹת. במח' רומניא: יְשֻׁעַ. חֲנַנְיָה וְעֲזַרְיָה. ומישאל. במח' רומניא: חֲנַנְיָה וְעֲזַרְיָה. עֶזְרָא לְעֲזַרְא. במח' רומניא: עֶזְרָא לְעֲזַרְיָה. וְהַעֲוֶנָה בְּתוֹךְ מַעְגָּל וְכו' בְּכָל-דָּוָר בְּקַהְלוֹת. כל זה נשמט במח' רומניא. אֲנִיּוֹת יָם</p>
--	---

יָם בְּסַעֲרוֹתֵי וְהַעֲוֹנָה לְמַתְעֵנָה בְּמַחְלוֹתֵי וְהַעֲוֹנָה לְתוֹעֵי מְדַבְּרוֹתֵי
 וְהַעֲוֹנָה אֲסִירִים בְּכַבְּלוֹתֵי וְהַעֲוֹנָה לְכָל־צוּעֵק וְקוֹרֵא וְכָל־בָּאִים
 לְפָנֶיךָ לְחַלּוֹת:

עֲנֵה עֲנֵי שְׁפַל כָּל־הַשְּׁפָלִים וְשֵׂא חַטָּאוֹ מִקְבַּל הַתְּפִלוֹת וְהֶאֱרַךְ
 נָא בְּרַחֲמֶיךָ שְׁנוֹתָיו וְצִוֵּה כָּל־שְׂאֵלוֹתָיו לְמַלְאוֹת וְתַחֲשַׁב
 כָּל־תְּפִלוֹתָיו קְטָרֶת לְפָנֶיךָ בְּקַרְבָּנוֹת וְעוֹלוֹת וְהֵאֵל הַמְקַבֵּל
 הַתְּפִלוֹת שְׁמַע קוֹלִי אֲשֶׁר יִשְׁמַע בְּקוֹלוֹת:

אם יו"כ חל בשבת ובמשך השבוע נולד בקהילה בן זכר
 אומרים אחד משני הפזמונים הבאים או שניהם:

מִשְׁכִּיל מְכַתֵּם שִׁירוֹ רַעִים לְכָבוֹד אִישׁ תָּם וְתָמִים דְּעִים
 גַּם אָמְרוּ מִה־טוֹב וּמִה־נָּעִים יֵלֵד הַנְּמוּל לְשִׁמוּנָה
 אֲשִׁיר הַיּוֹם לְבְרִית מִיָּלָה זְמֶרָה שְׁגִיזוֹן וְתִהְלֶה
 תּוֹדוֹת אֶקְרִיב בְּדָמוֹת עוֹלָה וּכְמוֹ תוֹרִים וּבְנֵי־יוֹנָה

יְהִי־שְׁלוֹם בְּחִילָנוּ וְשְׁלוֹה בְּיִשְׂרָאֵל

בְּסִמֵּן טוֹב בֵּן בָּא לָנוּ בְּיָמָיו יָבּוֹא גּוֹאֵל
 הַיֵּלֵד יְהִי רַעְנָן בְּצֵל שְׂדֵי יִתְלֹאֲנָן
 וּבַתּוֹרָה יִתְבּוֹנָן יֵאֱלָף דָּת לְכָל־שׂוֹאֵל בְּסִמֵּן וְכוּ'

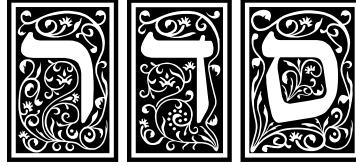
מקורות ומקבילות

י. ע"פ תה' קו, כגדל. כסערות. ע"פ יחז' יג, יא. והעונה למתענה
 צמחות. ע"פ תה' קו, יד. והעונה לתועי מדברות. ע"פ תה'
 קו, ד. והעונה אסירים כבנות. ע"פ תה' קו, יד. והעונה לכל
 צועק וקורא. ע"פ תה' קמה, יח. וכל באים לפניך לתלות. ע"פ זכ'
 ח, כב. ענה עני. ע"פ תה' יח, כה; לד, ז; קמ, יג. שפל כל השפלים.

ח"ג והערות

בְּסַעֲרוֹתֵי. במח' רומניא: 'בְּלָב יָם בְּסַעֲרוֹתֵי. לְתוֹעֵי
 מְדַבְּרוֹתֵי. במח' רומניא: 'לְכָל־עֲנֵי וְאֲבִיזוֹן. וְתַחֲשַׁב
 כָּל־תְּפִלוֹתָיו. במח' רומניא: 'וְיִחַשְׁבוּ תְּפִלוֹתָיו וְלֵאל
 תִּיבַת 'בְּלָ. וְהֵאֵל הַמְקַבֵּל וְכוּ' יִשְׁמַע בְּקוֹלוֹת.

ע"פ מלא' ב, ט. ושא חטאו. ע"פ תה' עט, ט. מקבל התפילות. ע"פ זר' לה, ג; תה' סה, ג; שמו"ר פ"ה כ"א, ס"ו ד. והאך... שניתיו.
 ראו צבלי ברכות, דף נד ע"ב. כל שאלותיו. ע"פ תה' כ, ו. למלכות. ע"פ דני' ט, ב. ותחשוב כל תפלותיו קטורת. ע"פ תה' קמ"א, ב.
 לפניך כקרבנות ועולות. ע"פ הוש' יד, ג; צמד"ר פ"ה יח, ס"ו כ"א; פדר"ך (מנדלבוים), פ"ה כד, ס"ו יע; מדה"ג (וורשא), פ"ה קורח,
 ס"ו יב. האל המקבל התפילות. ע"פ זר' לה, ג; תה' סה, ג; שמו"ר פ"ה כ"א, ס"ו ד. שירו. ע"פ ישע' מז, י. רעים. שה"ש ה, א. איש
 תם. זר' כה, כז. ותמים דעים. ע"פ חו" א, טז. מה טוב. תה' קלג, א. ילד הנמול לשמונה. ע"פ ויק' יב, ג; משנ' שבת פ"ט, מ"ה;
 מדה"ג (וורשא), פ"ה תלוה, ס"ו א. אשיר היום לברית מילה. ע"פ מדה"ג (וורשא), פ"ה חיי שרה, סיומן ז, 'כשמל בני... משמת אותו
 היום, הוא אומר והוספתו על כל תהלתך. זמרה. ישע' נא, ג; תה' נח, ה. שגיזון. תה' ז, א. ותהלה. ישע' ס"א, יא; תה' מ, ד. תודות
 אקריב. ע"פ תה' נו, יג; ק, ד. תורים ובני יונה. ע"פ ויק' א, יד. יהי שלום בחילנו ושלוה. ע"פ תה' קכב, ז. ושלוה צישראל. ע"פ ישע'
 ל, טו. צסימן טוב. לשון חז"ל בהרבה מקומות, כמו: מכדרי' יתרו, מס': דבחדש, פ"ה ט, ד"ה ויאמר משה; מהעד' פ"א, א, פט"ו; מס"ו
 פ"ה יט, ה"י; צבלי שבת, דף פט ע"א. בן צל לנו. ע"פ ישע' ט, ה. צימיו יצוא גואל. ע"פ מס"ו פ"ה יג, ה"י. ראו צבלי סוטה, דף
 מח ע"ב. הילד יהי. ע"פ שופ' יג, ה. יהי רענן. ע"פ תה' צב, טו. כלל שדי יתקוק. תה' נ"א, א. ובתורה יתבונן. ע"פ יחז' יג, ח; תה'

הוצאת ספר תורה

פותחין את הארון ומוציאין ס"ת ועולים לתיבה
ואומרים בנועם:

**וַיְהִי בְּנִסְעֵה הָאָרֶן וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה קוּמְהוּ יְהוָה וַיִּפְצֹוּ אֲבִיבֶיךָ
וַיִּנְסֹוּ מִשְׁנֵאֶיךָ מִפְּנֵיךָ:**

וי"א כנוסח ק"ק רומה:

קוּמְהוּ יְהוָה לִמְנוּחֶיךָ אֲתָה וְאָרוֹן
עֲוֹךְ: כְּהִנֵּיךָ יִלְבְּשׁוּ צֶדֶק וְחִסְדֶיךָ
יִרְנְנֵנוּ: בְּעֵבֹר דָּוִד עֲבַדְךָ אֵל-
תֵּשֵׁב פְּנֵי מְשִׁיחֶךָ: וּמוֹצִיאִין סֵפֶר הַתּוֹרָה,
וְאוֹמְרִים: בְּרוּךְ הַמָּקוֹם שָׁנַתָּן תּוֹרָה
לְעַמּוֹ יִשְׂרָאֵל בְּרוּךְ הוּא: אֲשֶׁר־
הָעַם שִׁכְּכָה לוֹ אֲשֶׁר־יְהִי הָעַם שִׁיְהוֹנֶה
אֱלֹהֵינוּ: אֲבָרְכָה אֶת־יְהוָה בְּכָל־עֵת. תְּמִיד תִּהְיֶה לָנוּ בְּפִי: בִּיהוָה תִּתְהַלֵּל
נַפְשֵׁי יִשְׁמְעוּ עֲנֻנִים וַיִּשְׁמְחוּ: גִּדְלוּ לִיהוָה אֶתִּי וְנִרְוַמְמָה שְׁמוֹ יַחְדָּו:

קוּמְהוּ עֲזַרְתָּה לָנוּ וּפְדֵנוּ לְמַעַן
חֲסִדֶיךָ: כִּי מִצִּיּוֹן תֵּצֵא תּוֹרָה
וּדְבַר־יְהוָה מִירוּשָׁלַם: יְהוָה
שִׁמְךָ לְעוֹלָם יְהוָה זְכָרְךָ
לְדַרְוֹדֶר: יְהוָה חֲפֵץ לְמַעַן
צֶדֶקוֹ יִגְדִיל תּוֹרָה וַיֹּאדֶיר:

גִּדְלוּ לִיהוָה אֶתִּי וְנִרְוַמְמָה שְׁמוֹ יַחְדָּו:

ח"ג והערות

נשמט במח' רומניא. סדר הוצאת ס"ת. בכ"ז כ"ה,
מח' רמ"ו בולוניה ושר"ל הוצאת ס"ת לא מופיעה,
וכנראה נקבעה בכדי לתת יותר חשיבות ויראה למעמד
התרת נדרים. כתב הכל בו, סי' סח, זהא דקא מפקי
ליה לס"ת, כדי להתיר בו נדרים. והשיטמ"ק במס'
נדרים, דף כג ע"ב כתב, שהטעם הוא: כדי שיהא שכינה
מסכמת עמהם בהתרה. במח' רומניא, דף שכט ע"א,
הוצאת ס"ת בין פיסקת בישיבה של מעלה: ליכל נדרי
וללא תוספת של פסוקים. פסוקים להוצאת ס"ת.
שחרית לשבת, מופיע נוסח שונה ומורחב של פסוקים.

מקורות ומקבילות

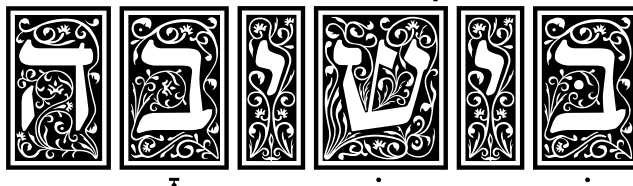
א. 3. לשון חכמים זהרבה מקומות, כמו: ירושלמי סנהדרין פ"ו,
ה"ו, לעיין באורייתא; ויק"ר פ"ר לד, סי' טז. יתנוק. ע"פ ישעי'
יד, טז; תהי' קו, מג. יאלף. ע"פ ח"ו' טו, ה. הולאת ס"ת. רא"ש
מס' יומא פ"ח סי' כח בתחילתו; טור או"ח, סי' תרע; אבודרהם
סדר תפלת יוה"כ; שיטמ"ק עמ"ס נדרים, דף כג ע"ג. צמח'
רומניא, דף שכט ע"א, לאחר ציפיצה של מעלה לפני כל
נדרים.

לקוחים משחרית של שבת. ובמח' רמ"ו ובולוניה, בתפילת

רוֹמְמוֹ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וְהִשְׁתַּחֲוּוּ לְהַרְסֵם רַגְלָיו קְרוֹשׁ הוּא:
 רוֹמְמוֹ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וְהִשְׁתַּחֲוּוּ לְהַרְסֵם קְרוֹשׁוֹ כִּי־קְרוֹשׁ
 יְהוָה אֱלֹהֵינוּ: אֵין־קְרוֹשׁ כִּי הוּא כִּי אֵין בְּלִתְּךָ וְאֵין צוֹר כִּי אֱלֹהֵינוּ:
 (כִּי מִי אֱלֹהִים מִבְּלַעֲדֵי יְהוָה וּמִי צוֹר זֹלָתִי אֱלֹהֵינוּ) אַחַד
 אֱלֹהֵינוּ גָּדוֹל אֲדוֹנֵינוּ קְרוֹשׁ וְנוֹרָא שְׁמוֹ:

כַּל־גְּדָרִים

החזן פותח לבדו, ויתחיל באימה וביראה ברתת וזיע, ויאמר:

שֶׁל־מַעְלָה וּבִישׁוּבָה שֶׁל־מַטָּה. עַל־דַּעַת הַמָּקוֹם בְּרוּךְ הוּא.
 וְעַל־דַּעַת כָּל־הַקָּהָל הַקְּרוֹשׁ הַזֶּה. אֲנַחְנוּ מִתִּירֵין לְהַתְפַּלֵּל
 אֶת־הַעֲבָרִינֵין:

יש מוסיפין:

אֹר זָרַע לְצַדִּיק וְלִישְׂרֵי־לֵב שְׂמַחָה:

ח"ג והערות

כי מי אלוה וכו'. לא מופיע במח' רמ"ז ובולוניה, אך נמצא במח' שד"ל בשחרית של חול, בסוגריים כתוב: יש מוסיפין. בישיבה של מעלה. קטע זה אינו מופיע בסרע"ג, כ"י ב"ה ומח' הקדומים, וכאן נדפס ע"פ מח' שד"ל. במח' בית הכפורת, הנוסח דומה מאוד. במח' רומניא (דף שבת ע"א), ובמח' האשכנזים, הנוסח שונה במקצת. ובישיבה של־מטה. במח' רומניא: וְכִישׁוּבָה שֶׁל־מַטָּה. הוּא. תיבות אלו אינן במח' אשכנז ורומניא. כָּל־הַקָּהָל. במח' אשכנז ורומניא ללא תיבות 'כָּל'. הַקְּרוֹשׁ הַזֶּה. במח' אשכנז ורומניא ללא תיבות אלו. אֲנַחְנוּ מִתִּירֵין. במח' אשכנז ורומניא: אֲנֹנוּ מִתִּירֵין. אֶת־הַעֲבָרִינֵין. במח' אשכנז: עִם הַעֲבָרִינֵים. במח' רומניא: עִם הַעֲבָרִינֵין. אֹר זָרַע לְצַדִּיק וכו'. לפי מח' שד"ל. פסוק זה איננו במח' רומניא. במח' האשכנזים, פסוק זה נאמר לפני בישיבה של מעלה. ס"ת קר"ע.

מקורות ומקבילות

החזן וכו' צאימה וציראה וכו'. ע"פ שנה"ל, סדר יוה"כ, ס' שח; סת"ר ס' פ, ענין לילי יוה"כ; סה"ת ס' מ; כ"י כ"ה, דף 3105; ספר מנהגים (טירנא), הל' יוה"כ; ט"ז, או"ה ס' תריט, סק"א. ראו רח"ש עמ"ס יומא, פ"ח ס' כה, מש"כ בשם רס"ג. המנהג לומר בישיבה של וכו'. ע"פ צבלי כריתות, דף ו ע"ב, 'כל תענית שאין צה' וכו'; מרדכי עמ"ס יומא, רמז תשכה, יומתירין חרס להתפלל' וכו'; ס' מדצ"מ, סוף סדר יוה"כ; טור או"ה, ס' תריט; תשצ"ך קטן ס' קלא; מח' רומניא, דף שכט ע"א. בישיבה של מעלה. לשון חז"ל בהרצה מקומות, כמו: צבלי פסחוס, דף נג ע"ב; צ"מ, דף פה ע"א; ספרי פר' צעלותך, פי' זכ, ד"ה אשר ידעת; משר"א פר' כ, עמ' 369. ובישיבה של מטה. ראו ספרי דצ, פר' חאת הצרכה, פי' שמו, ס' ה; או"מ, הלל, עמ' 129, ד"ה המנציה לשבת; ילקו"ש תו, רמז תתקנ. על דעת המקום. דמש"ה או"ה, ס' תריט, סק"ג. המקום צרוך הוא. ע"פ מש"י אבות פ"ב, מ"ט; תוספתא פאה (ליצרון).

**וְאֶסְרִים. וְהִקְדָּשׁוֹת. וְחֶרְמִים. וְשְׁבוּעוֹת. וְקִיּוּמִים. שְׁנֵדָרְנוּ.
וְשִׁאֲסָרְנוּ. וְשִׁהֶקְדָּשְׁנוּ. וְשִׁהֶחֶרְמָנוּ. וְשִׁנְשַׁבְעָנוּ. וְשִׁקְיָמָנוּ.**

מקורות ומקבילות

פ"א, ה"ד; ירושלמי מכות פ"ג, ה"ג. הקהל הקדוש. ע"פ צמ' טו, ג. מתירין להפיל את העצמינין. ע"פ צבלי כריתות דף ו ע"ב; ראב"ה ח"ב, מס' יומא, סי' תקנח; מרדכי, מס' יומא, רמז תשכה; טור או"ח, סי' תריט. העצמינין. ראו צבלי שבת, דף מ ע"א; גדה, דף יג ע"ב. אור זרוע ללדיק. תה' לו, יא; סי' פרי עץ חיים, שער יוה"כ פ"ב; סי' מהצרת הקודש, שער יוה"כ. התרת נדרים ביוה"כ. ע"פ צבלי נדרים, דף כג ע"ב ופסקי רי"ד; רא"ש עמ"ס נדרים, פ"ג, סי' ה; שבה"ל, סדר יוה"כ, סי' שח. ראו סדו' רשב"ג, פ"ה, עמ' נו, ומש"כ צבלי רב האי גאון; מח' רומניא, דף שכח ע"א, ד"ה נהגו. לפני עצמינין. רא"ש מס' יומא פ"ח סי' כח ע"פ צבלי שבת, דף קנז ע"א, וגדרים דף עז ע"א. אמירת כל נדרים. ע"פ סרע"ג ח"ב, סי' קב; רא"ש עמ"ס יומא, פ"ח סי' כח; שבה"ל, סדר יוה"כ, סי' שח; סת"ר סי' פ, ענין לילי יוה"כ, ענין לילי יוה"כ; סה"ת סי' מ. ראו עה"ב ח"ג, סי' נה; השיטמ"ק עמ"ס נדרים, דף כג ע"ב, כי שהיא תקנת אכנה"ג; שה"ג עמ"ס יומא, דף ו ע"ב, אות א. כל נדרים ביוה"כ. ע"פ תוספות עמ"ס נדרים, דף כג ע"ב, ד"ה ואת דרשה; ספר הישר לר"ת, חלק החדשים, סי' ק; רא"ש עמ"ס יומא, פ"ח, סי' כח; סת"ר סי' פ, ענין לילי יוה"כ. נוסח כל נדרים. ע"פ סרע"ג ח"ב, סי' קב; רס"ג, נמלא צבלי"ש עמ"ס יומא, פ"ח סי' כח, בשו"י; שבה"ל, סדר יוה"כ, סי' שח, הביא וכן צהלוק מהנוסח; סת"ר סי' פ, ענין לילי יוה"כ, הביא וכן צהלוק מהנוסח; כ"י כ"ה, דף 105; מח' רומניא, דף שכח ע"א. נדרים. ע"פ צבלי כח, כ; צמ' ל, ג; משג' דמאי פ"ב, מ"ג; צבלי צרכות, דף לב ע"א; נדרים, דף צ ע"א. ואסריים. ע"פ צמ' ל, ג. והקדשות. ע"פ ויק' כו, יד; משג' שקלים פ"ד, מ"ו. וחרמים. ע"פ ויק' כז, כח; משג' חלה פ"ד, מ"ט; ערכין פ"ח, מ"ו; צבלי ערכין, דף כח ע"א. ושבעות. ע"פ ויק' ה, ד. וקיומים. ע"פ צמ' ל, טו.

ח"ג והערות

ובספר או"ז ח"א, אלפא ביתא, סי' א, כתב וז"ל: "בזה המקרא וכו', סופי תיבות יר' עקיבה, ונכתב בפירושו ולא ברמז, עכ"ד. המנהג לומר פסוק זה, הוא ע"פ הקבלה, ונכתב בס' פרי עץ חיים, שער יוה"כ, פ"ב. כל-נדרים. כ"ה במח' רומניא ושד"ל. במח' רמ"ו ובולוניא: 'כל נדרים. הנוסח בעברית מופיע לראשונה בסדר עמרים גאון ח"ב, סי' קב, כ"י מזו והוא נהוג גם במנהג רומניא, דף שכט ע"א, בשינויים קלים. בכ"י כ"ה לפני הנוסח של 'כל נדרים באה ברכה: 'בא"י אמ"ה אקב"ו על מצות היתר נדר ושבועה, אמנם לבסוף כתב: 'יש שאין מברכין וכו' ועמהם בדבר משפטי וראו שבה"ל, סדר יוה"כ, סי' שזו וסת"ר סי' פ. וְאֶסְרִים. לפי כללי הדקדוק צריך להיות: וְאֶסְרִים, מפני שהוא לשון רבים מ'אסר' הנמצא בסוף הקטע, ובפרי' משות. וְהִקְדָּשׁוֹת. כן הוא בכ"י כ"ה, מח' בולוניא ושד"ל. בסרע"ג, מח' רמ"ו ורומניא הוספת לשון 'הקדשות' אינן מופיעות וכן בכל המסך הנוסח. נוסח 'הקדש' צ"ע, היות שמתירים נדר ולא הקדש. וְחֶרְמִים. לא מופיע בסרע"ג. וְקִיּוּמִים. בסרע"ג נוסף: 'זחרמין. וְשִׁהֶחֶרְמָנוּ. בסרע"ג: 'זשחרמנו. לא מופיע בסרע"ג.

וְשִׁקְבְּלָנוּ עַל-נַפְשׁוֹתֵינוּ בְּשָׁבוּעָה. מִיּוֹם צֹם הַכְּפוּרִים שְׁעֶבֶר.
 עַד יוֹם צֹם הַכְּפוּרִים הַזֶּה הִבָּא עָלֵינוּ (לְשָׁלוֹם): בְּכֻלָּם חֲזַרְנוּ
 וּבָאנוּ לִפְנֵי אָבִינוּ שְׁבַשְׁמִים. אִם נִדְרַר נִדְרָנוּ אִין כָּאן נִדְרַר.
 אִם אָסֵר אָסְרָנוּ אִין כָּאן אָסֵר. אִם הֶקְדֵּשׁ הֶקְדָּשְׁנוּ אִין
 כָּאן הֶקְדֵּשׁ. אִם חֶרֶם הֶחֱרַמְנוּ אִין כָּאן חֶרֶם. אִם שְׁבוּעָה
 נִשְׁבַּעְנוּ אִין כָּאן שְׁבוּעָה. אִם קִיּוֹם קִיַּמְנוּ אִין כָּאן קִיּוֹם: בְּטַל
 הַנִּדְרַר מַעְקָרוֹ. בְּטַל הָאָסֵר מַעְקָרוֹ. בְּטַל הַהֶקְדֵּשׁ מַעְקָרוֹ.
 בְּטַל הַחֶרֶם מַעְקָרוֹ. בְּטַל הַשְּׁבוּעָה מַעְקָרָהּ. בְּטַל הַקִּיּוֹם
 מַעְקָרוֹ: אִין כָּאן לֹא נִדְרַר. וְלֹא אָסֵר. וְלֹא הֶקְדֵּשׁ. וְלֹא חֶרֶם.
 וְלֹא שְׁבוּעָה. וְלֹא קִיּוֹם. יֵשׁ כָּאן סְלִיחָה וּמְחִילָה וּכְפָרָה
 עַל-כָּל-עֲוֹנוֹתֵינוּ:

וחזור לראש ואמרו עוד פעמיים.

מקורות ומקבילות

מיוס זום כיפורים שענה. כי הראש'ש צמס' מדריס פ"ג סי' ה', דכך הוא נוסח המחזורים וכן נהגו הקדמונים וכ"כ הראש'ש צמס' יומא, פ"ח סי' כה, צמס רס"ג; פסקי רי"ד עמ"ס מדריס, דף כג ע"ב; כ"י כ"ה; מח' רומניא. ראו שבה"ל, סדר יוה"כ, סי' שח; סת"ר סי' פ. הנא עלינו. ע"פ ש"א ל, כג. עלינו לשלום. ע"פ שו"ת רדב"ז, ח"ד, סי' לג (אלף קז); כנה"ג, הגהות טור או"ח, סי' תריט, אות ג; כף חתה, סי' נו, צמס הרש"ש. צכולס חזרנו וכו' שצמסי. צמח' ארס לוצה, ח"ב, דף תקס ע"א, הנוסח דומה. אבינו שצמסי. לטן ח"ל צהרצה מקומות, כמו: משנ' סוטה פ"ט, מט"ו; ירושלמי חגיגה פ"ב, ה"א; ויק"ר (מרגליות), פ"ר אמור, פ"ר לז, סי' א. יש כאן וכו' כל עוונותינו. סה"ת סי' נ. סליחה ומחילה וכפרה. ע"פ תדא"ז (איש שלום), סוף פ"ד. על כל עוונותינו. ע"פ מדת"ה מח' כה, סי' ד; מח' רומניא. לאמרו סה"כ ג"פ. ראצ"ה ח"ב, מס' יומא, סי' תקכח, ד"ה ומוליכין; ראש'ש עמ"ס מדריס, פ"ג, סי' ה'.

ח"ג והערות

וְשִׁקְבְּלָנוּ. כן הוא בכ"י כ"ה, מח' בולוניא ושד"ל, אבל אינו מופיע ברס"ג (המובא ברא"ש), מח' רמ"ז ורומניא. בסרע"ג: זשקבענו. על-נפשותינו. בסרע"ג ומח' רומניא: על-נפשנו. בשבועה. לא מופיע ברס"ג. מיוס צום כיפורים וכו' הבא עלינו. קולמוסיס רביס נשברו על נוסח זה, מכה קושייתו של ר"ת בספר הישר, חלק החידושים סי' ק. אמנס עיין בפסקי רי"ד עמ"ס נדרים, דף כג ע"ב, שתירץ וביאר בטוב טעם ודעת את הקושיות והעמיד את המנהג על תוקפו לבל ימוט. וכ"כ בסת"ר סי' פ, אבל רבינו ישעיה ז"ל כתב שאין נראה לו לשבש הלשון שאומרים כל בני העולם ושכתוב במחזורים, ובוה האריך הרבה, ובסוף מקיים הלשון שכתוב בסדרים שלנו, וכן ראוי לומר, ואין לנו לשנות המנהג מאבותינו. צום הכפורים. בסרע"ג ללא צום וכן בסמוך. ברס"ג: כפורים וללא צום. עד יום צום הכפורים. ברס"ג: עד היום. הכפורים הנה הבא. בכ"י כ"ה ללא תיבת יהוה. עלינו לשלום. כן הוא במח' שד"ל ורומניא. בסרע"ג, רס"ג, כ"י כ"ה, מח' רמ"ז ובולוניא ללא תיבת לשלום. בְּכֻלָּם חֲזַרְנוּ. ברס"ג: נולנו חזרנו בהם. אִם אָסֵר וכו' אָסֵר. בסרע"ג: אִם אָסֵר וכו' אָסֵר. ברס"ג: זאם אסור וכו' אסור. הַחֶרֶם מַעְקָרוֹ. ברס"ג: חרמנו. אִם קִיּוֹם. ברס"ג: זאם קיום. בְּטַל הַשְּׁבוּעָה. במח' רומניא: איננו ברס"ג. במח' רומניא: בְּטַל הַקִּיּוֹם מַעְקָרוֹ. וְלֹא אָסֵר. ברס"ג: זאם אסור. יש כאן. במח' רומניא: אָבֵל יש כאן. סְלִיחָה וּמְחִילָה. בסרע"ג, רס"ג ומח' רומניא: מְחִילָה וְסְלִיחָה. עַל-כָּל-עֲוֹנוֹתֵינוּ. איננו ברס"ג ורס"ג. ואמרו עוד פעמיים. בישי"ש עמ"ס יבמות, פ"ר יב, סי' מ, כתב שדרך הבר' לשנות דבריהם, לפרסום ולחזיון וכו' וכן לענין

ואח"כ אומר:

**כַּפְתּוּב • וְנִסְלַח לְכָל-עֲדַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְלַגֵּר הַגֵּר בְּתוֹכָם •
כִּי לְכָל-הָעָם בְּשׂוֹגָה:**

ויברך שהחיינו להוציא את כל הקהל, לפי שאי אפשר לברכו על הכוס ואומר:

**בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה • אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם • שֶׁהַחַיִּינוּ וְקִיַּמְנוּ
וְהַגִּיעֵנוּ לְזֶמַן הַזֶּה:**

ח"ג והערות

התרת נדרים. בסרע"ג אין הוראה לחזור ולאמרו טוב. בסת"ר סי' פ, הביא שתי דיעות ולבסוף כתב, 'הכל כמנהג המקום'. לפי מנהג רומניא, דף שכט ע"א, חוזרים פעמיים בסיום פסוק ונסלח, על הנוסח ועל הפסוק יחדיו. לפי מח' ארם צובה, דף תקנו ע"ב, יש לומר הנוסח עם הפסוק, שבע פעמים. **ככתוב ונסלח.** בסרע"ג, כ"י כ"ה ומח' רומניא: 'ככתוב בתורתך ונסלח'. ברס"ג: 'כדכתיב בתורתך ונסלח'. **והגיענו לזמן הזה.** במח' רמ"ו (בחנוכה וגם בפסח): 'לזמן, הלמד בחזיריק, וכ"כ המג"א, או"ח, ריש סי' תרעו, בשם הרש"ל ומשמ, עמוד העבודה, ימי חנוכה, סי' תתקפ. במח' בולוניא, בחנוכה נקוד בפתח, ואילו בקידוש ליל פסח נקוד בחזיריק. ודעת לק"י, או"ח ח"א, עמ' קלא, ענין ד, שיש לומר תמיד בפתח. **סיום ברכת שהחיינו.** לפי סרע"ג, סוף סי' קכ, עוברים לתפילת ערבית זהו רחום יכפר עוף וכו', וכן הוא בסת"ר סי' פ, כ"י כ"ה, מח' רמ"ו, בולוניא, רומניא ושד"ל.

מקורות ומקבילות

האגודה עמ"ס יומא, פ"ה; שצה"ל, סדר יוה"כ, סי' שא; סת"ר סי' פ, ענין ליל יוה"כ; כ"י כ"ה, דף 3105; מהרי"ל (מנהגים), הל' ליל יו"כ, אות ט. צפסקו ר"ד עמ"ס נדרים, דף כג סוף ע"ב, כתב 'תוקנו לומר אותו פעמים'. וראו סה"ת סי' מ; מו"ק אר"ח, סי' תריט. **ואח"כ אומר.** סה"ת סי' מ; כ"י כ"ה, דף 3105. ראו מהרי"ל (מנהגים), הל' ליל יו"כ, אות ט. **ונסלח לכל עדת וכו'.** צמ"ט, כו; סרע"ג ח"ב, סי' קכ; רא"ש מס' נדרים פ"ג סי' ה; פסקי ר"ד, ותוס' ר"ד נדרים, דף כג ע"ב; שצה"ל, סדר יוה"כ, סי' שא; סה"ת סי' מ; כ"י כ"ה, דף 3105; מח' רומניא, דף שכט ע"א; הרש"ר ומנח"א, עמ' תלד. **ויברך החזן שהחיינו וכו'.** ע"פ סרע"ג ח"ב, סי' קכ; שצה"ל, סדר יוה"כ, סי' שא; סת"ר סי' פ, ענין ליל יוה"כ; כ"י כ"ה, דף 3105; מח' רומניא, דף שכט ע"א; שה"ג עמ"ס ר"ה, דף יז ע"ב; אות ג. **ראו סדו' רס"ג עמ' רסא. שהחיינו לאחר כל נדרי.** טור ושו"ע אר"ח, סי' תריט, ס"א; שצה"ל, סדר יוה"כ, סי' שא; רס"ג עמ"ס ר"ה, דף יז ע"ב, אות ג; שלי"ה עמ"ס יומא, פרק נר מצוה, אות כ. **שאלו לברכו על הכוס.** סרע"ג ח"ב, סי' קכ; סדו' רס"ג עמ' רסא; שצה"ל, סדר יוה"כ, סי' שא; סת"ר סוף סי' עה וכו' פ; סה"ת סי' מ; כ"י כ"ה, דף 3105; מח' רומניא, דף שכט ע"א; שה"ג עמ"ס ר"ה, דף יז ע"ב. **זכרון שהחיינו.** דף מ סוף ע"ב; ר"ח; פסקי ר"ד; סרע"ג ח"ב, סי' קכ; סדו' רס"ג, עמ' רסא; שצה"ל, סדר ר"ה, סי' רפה וסדר יוה"כ, סוף סי' שא, וכו' שא; סת"ר סי' פ, ענין ליל יוה"כ; סה"ת סי' מ; כ"י כ"ה, דף 3105; שה"ג עמ"ס ר"ה, דף יז ע"ב, אות ג. **שהחיינו קודם ערבית.** כך מצוה צפירוש בסרע"ג ח"ב, סי' קכ; רא"ש מס' פ"ח סוף סי' כה, צ"ש רב פלטיא גאון; הל' יוה"כ, עמ' פג, צ"ש רב גמוראי גאון, וכ"כ בשמו צסדו' רשב"ג, פ"ה, עמ' א; שצה"ל, סדר ר"ה, סי' רפה וסדר יוה"כ, סוף סי' שא; מח' רומניא, דף שכט ע"א; שה"ג עמ"ס ר"ה, דף יז ע"ב, אות ג. **אמנם הרס"ג ורב האי כתבו לברכו לאחר ערבית, וכ"ה צסדו' רשב"ג, פ"ה, עמ' נה. נוסח זכרון שהחיינו.** ירושלמי סוכה פ"ג, ה"ד; צבלי זכרות, כגון דף לו ע"ב, וצעוד מקומות; תוספתא זכרות פ"ו, ה"י; מש"ט שמו' פר' צא פ"ג, סי' עז; סרע"ג ח"ב, סי' עה; סדו' רס"ג, עמ' רלו; פסקי ר"ד פסחים, דף ז ע"ב; פסקי ריא"ז זכרות, פ"ט ה"ג, אות ז; שצה"ל, ענין חנוכה, סי' קפה; כ"י כ"ה, דף 3105. וגרסת השד"ח דב' פר' אחת הזכרה, ש' קעא, הנוסח הוא 'אשר החיינו'.

אָבִינוּ שְׁבַשְׁמִים· צור יִשְׂרָאֵל וְגוֹאֲלוֹ· בִּרְךְ אֶת־מְדִינַת
 יִשְׂרָאֵל· ראשית צְמִיחַת גְּאֻלְתָּנוּ· הִגֵּן עָלֶיךָ בְּאַבְרַת
 חֶסֶדְךָ וּפְרוּשׁ עָלֶיךָ סֶכֶת שְׁלוֹמְךָ· וּשְׁלַח אוֹרְךָ וְאַמְתָּךְ
 לְרֵאשִׁייה שְׂרִייה וְיוֹעֲצִייה וְתַקְנָם בְּעֵצָה טוֹבָה מִלְּפָנֶיךָ· חֲזַק
 אֶת־יְדֵי מַגְנֵי אֶרֶץ קְדֻשָּׁנוּ· וְהִנְחִילֵם אֱלֹהֵינוּ יְשׁוּעָה וְעֻטְרַת
 נְצַחֲוֹן תְּעַטְרֵם· וְנַתַּת שְׁלוֹם בְּאֶרֶץ וְשִׁמְחַת עוֹלָם לְיוֹשְׁבֵיהָ·
 וְאֶת־אֲחֵינוּ כָּל־בֵּית־יִשְׂרָאֵל· פְּקֹד־נָא בְּכָל־אַרְצוֹת פְּזוּרֵיהֶם·
 וְתוֹלִיכֶם מִהֲרָה קוֹמְמוֹת לְצִיּוֹן עִירְךָ וְלִירוּשָׁלַיִם מִשָּׁכַן
 שְׁמֶךָ· כִּכְתוּב בְּתוֹרַת מֹשֶׁה עֲבָדְךָ· אִם־יְהִיֶה גְדַחְךָ בְּקִצֵּה
 הַשָּׁמַיִם· מִשָּׁם יִקְבְּצֶךָ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ וּמִשָּׁם יִקְחֶךָ· וְהִבִּיאֶךָ
 יְהוָה אֱלֹהֶיךָ אֶל־הָאָרֶץ אֲשֶׁר־יִרְשׁוּ אֲבֹתֶיךָ וִירְשָׁתָהּ וְהִיטְבֶךָ
 וְהִרְבֶּךָ מֵאֲבֹתֶיךָ· וַיַּחַד לְבַבְנוּ לְאַהֲבָה וּלְיִרְאָה אֶת־שְׁמֶךָ
 וּלְשִׁמּוֹר אֶת־כָּל־דְּבָרֵי תוֹרָתְךָ· הוֹפֵעַ בְּהַדָּר גָּאוֹן עֲזָךְ
 עַל־כָּל־יוֹשְׁבֵי תֵבֵל אֶרְצֶךָ· וַיֹּאמֶר כָּל אֲשֶׁר נִשְׁמָה בְּאֶפֶס
 יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל מֶלֶךְ (נ"א: מֶלֶךְ) וּמְלֻכוֹתוֹ בְּכָל מְשָׁלָה·
אָמֵן סְלָה:

מי שברך לחיילי צה"ל:

מִי שְׁבַרְךָ אֲבוֹתֵינוּ אֲבָרְהָם יִצְחָק וַיַּעֲקֹב· הוּא יְבָרְךָ אֶת־חֵילֵי
 צָבָא הַגָּנָה לְיִשְׂרָאֵל· הָעוֹמְדִים עַל־מִשְׁמַר אֶרְצֵנוּ וְעָרֵי
 אֱלֹהֵינוּ· מִגְּבוּל הַלְּבָנוֹן וְעַד־מִדְבַּר מִצְרַיִם וּמִן־הַיָּם הַגָּדוֹל
 עַד־לְבַא הָעֵרְבָה· בִּיבֹשָׁה בְּאוֹר וּבִיָּם· יִתֵּן יְהוָה אֶת־אוֹיְבֵינוּ

ח"ג והערות

תפילה לשלום המדינה. כמובן תפילה זו וימי שברך לחיילי צה"ל אינם במח' העתיקים, וחוברו ע"י הרבנות הראשית לישראל. ונהגו לאומרים כאן וכן מי שברך לקהיל' ע"פ חוברת המנהג האיטלקי בירושלים של הרב מ"ע הרטום, עמ' 25.

הַקָּמִים עָלֵינוּ נִגְפִים לְפָנֵיהֶם. הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא יִשְׁמְרֵם וְיִצִּילֵם מִכָּל-צָרָה וְצוּקָה וּמִכָּל-נִגְעָה וּמִחֲלָה. וְיִשְׁלַח בְּרָכָה וְהִצְלָחָה בְּכָל-מַעֲשֵׂה יְדֵיהֶם. יְדַבֵּר שׁוֹנְאֵינוּ תַּחֲתֵיהֶם וְיַעֲטֹרֵם בְּכֶתֶר יְשׁוּעָה וּבַעֲטֹרֶת נִצְחוֹן. וְיִקְיַם בָּהֶם הַכְּתוּב. כִּי יִהְיֶה אֱלֹהֵיכֶם הַהַלֵּךְ עִמָּכֶם. לְהַלְחֵם לָכֶם עִם-אֲבִיבֵיכֶם לְהוֹשִׁיעַ אֶתְכֶם. וְנֹאמַר אָמֵן:

מי שברך לקהל:

מִי שֶׁבֵּרַךְ אֲבוֹתֵינוּ אֲבָרְהָם יִצְחָק וְיַעֲקֹב. הוּא יְבָרַךְ אֶת-כָּל-הַקָּהָל הַקְּדוֹשׁ הַזֶּה. וְאֶת-כָּל-קְהֵלוֹת הַקְּדוֹשׁ. הֵם וּנְשֵׂיהֶם וּבְנֵיהֶם (וּבְנוֹתֵיהֶם) וְכָל-אֲשֶׁר לָהֶם. וּמִי שֶׁתִּקְנֶנּוּ בְּתֵי כְּנִסְיוֹת לְתַפְלָה וְהַבָּאִים בְּתוֹכָם לְהִתְפַּלֵּל. וְהַנּוֹתְנִים שֶׁמֶן לַמָּאֹר וְיֵיזֵן לְקְדוֹשׁ וּלְהַבְדִּילָהּ וּמְזוֹנוֹת לְאוֹרְחִים וְצַדִּיקָה לְעַנְיִים. וְהַעוֹסְקִים בְּתוֹרָה וּבְמִצְוֹת. וְהַעוֹסְקִים בְּצַרְכֵי צְבוּרָה לְשֵׁם שָׁמַיִם וּבְאֵמוּנָה. הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא יִשְׁלַח שְׂכָרָם. וְיִסְלַח לְכָל-עוֹנֵם וְיִרְפָּא לְכָל-זוֹפוֹתֵם וְיִשְׁלַח בְּרָכָה. רוּחָה וְהִצְלָחָה בְּכָל-מַעֲשֵׂה יְדֵיהֶם. עִם כָּל-יִשְׂרָאֵל אַחֵיהֶם. וְנֹאמַר אָמֵן:

מִי שֶׁבֵּרַךְ (אֲמוֹתֵינוּ) שָׂרָה רַבֵּקָה רַחֵל וְלֵאָה. הוּא יְבָרַךְ אֶת-כָּל-בֵּית יִשְׂרָאֵל שֶׁעוֹשֶׂה מְעִיל אוֹ מְטַפַּחַת לְכָבוֹד הַתּוֹרָה. וְהַמְתַּקֶּנֶת גַּר לְכָבוֹד הַתּוֹרָה. הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא יִשְׁלַח שְׂכָרָה. וְיִתֵּן לָהּ גְּמוּלָה הַטּוֹב. וְנֹאמַר אָמֵן:

השכבה לרבנים

וְהַחֲכָמָה מֵאֵין תִּמְצָא וְאֵי זֶה מְקוֹם בִּינָה: אֲשֶׁרִי אָדָם מִצָּא
 חֲכָמָה וְאָדָם יִפְיֵק תְּבוּנָה: מֶה רַב־טוֹבֶיךָ אֲשֶׁר־
 צִפְנֶתָ לִירְאִיךָ. פְּעֵלֶת לַחֲסִים בְּךָ. נֶגְדַּ בְּנֵי אָדָם: מֵהַיֶּקֶר
 חֶסֶדְךָ אֱלֹהִים. וּבְנֵי אָדָם בְּצֵל כְּנַפְיֶיךָ יַחֲסִיוּן: יְרוּן מִדְּשֵׁן
 בֵּיתְךָ וּנְחַל עֲדֻנְיֶיךָ תִּשְׁקֶם:

יזכור אלהים לטובה

וְאֶת־נַפְשׁ מַעֲלַת מוֹרֵינוּ הָרַב צָבִי הִרְשׁ	מְרַגְלִיּוֹת
קֶאֱסוּטוֹ הַיִּיד	
וְאֶת־נַפְשׁ מַעֲמוּה"ר רְאוּבֵן פְּאֲצִיפִיצִי	וְאֶת־נַפְשׁ מַעֲמוּה"ר אֲבֵרָהֶם שְׁלֹמֶה
הַיִּיד	קֶאֱמַפְנִיאָנוּ
וְאֶת־נַפְשׁ אֶאוּגֵינִיז בְּהֵן סַצְרְדוּטִי הַיִּיד	וְאֶת־נַפְשׁ מַעֲמוּה"ר יוֹסֵף הַלְוִי
וְאֶת־נַפְשׁ עֶקִיבָא מְאִיסְטְרוֹ הַיִּיד	וְאֶת־נַפְשׁ מַעֲמוּה"ר שְׁמוּאֵל קוֹלוּמְבוֹ
וְאֶת־נַפְשׁ מַעֲמוּה"ר מִזֵּל טוֹב יִשִׁי	וְאֶת־נַפְשׁ מַעֲמוּה"ר רְפָאֵל מִלֵּא
קֶאֱסִטִּילְבוֹלוּנִיזִי	פִּירְגוּלֵא
וְאֶת־נַפְשׁ מַעֲמוּה"ר דְּוֹד פְּרֶאטוֹ	וְאֶת־נַפְשׁ מַעֲמוּה"ר חַיִּים רוֹזֵנְבֵּרְג
וְאֶת־נַפְשׁ מַעֲמוּה"ר מִשֶּׁה דְּוֹד קֶאֱסוּטוֹ	וְאֶת־נַפְשׁ מַעֲמוּה"ר יְהוּדָה אֲבֵרָהֶם
וְאֶת־נַפְשׁ מַעֲמוּה"ר חֲזַקְיָה מִידְר רֹקֵא	אוֹרוּיִטוֹ הַיִּיד
וְאֶת־נַפְשׁ מַעֲמוּה"ר מְנַחֵם קֶאֱלוֹ	וְאֶת־נַפְשׁ מַעֲמוּה"ר יַעֲקֹב אֶאוּגוּסְטוֹ
וְאֶת־נַפְשׁ מַע' הַחֶבֶר יְהוֹשֻׁעַ מְשִׁיחַ	חֶסְדָּא הַיִּיד
וְאֶת־נַפְשׁ מַעֲמוּה"ר שְׁבֵתָאִי טוֹאֵף	וְאֶת־נַפְשׁ מַעֲמוּה"ר מִשֶּׁה אֶדוּלְפוֹ
וְאֶת־נַפְשׁ מַעֲמוּה"ר אֶלְיָה שְׁמוּאֵל	אוֹטוּלִנְגִי הַיִּיד
הַרְטוּם	
וְאֶת־נַפְשׁ מַעֲמוּה"ר דִּן דְּנִטָּה לְאֵטִים	וְאֶת־נַפְשׁ מַעֲמוּה"ר יַעֲקֹב הַלְוִי הַיִּיד

ח"ג והערות

השכבה לרבנים. מכאן עד והוא רחום, לא נמצא במח' הקדומים. נוסח השכבה, הוא לפי מנהג ספרדי. רשימת הרבנים. הסדר הוא לפני שנת פטירתם.

מקורות ומקבילות

השכבה והזכרות נשמות. ראו מנדכי, יומא, רמז תשסו, סוף ד"ה מנהג; ספ"ר, הל' יוה"כ, ס' רח; ס' כלבו ס' ע; דמש"ה אר"ה, סוף ס' תרכא. והתכמה מאין תמלא. אר"ה כה, יב; ראו דע"ז דב' גז, ה; פסקי ריא"ז סנהדרין, פי"א ה"ג, אות ג. אשרי אדם. מש' ג, יב. מה רב טובך. תה' לא, כ. מה יקר חסדך. תה' לו, ח"ט. יזכור אלהים לטובה. ע"פ נחמ"ה, ה, יט. את נפש. ע"פ בר' ט, ה.

וְאֶת־נֶפֶשׁ מַעֲמוּהָ"ר רְפָאֵל גְּרָאֲסִינִי	וְאֶת־נֶפֶשׁ מַעֲמוּהָ"ר דְּרִינֹשׁ דִּיסְנִי
וְאֶת־נֶפֶשׁ מַעֲמוּהָ"ר מְנַחֵם עֲמֻנוּאֵל	וְאֶת־נֶפֶשׁ מַעֲמוּהָ"ר גְּרִשֵׁם פּוֹלְאָקוּ
הַרְטוּם	וְאֶת־נֶפֶשׁ מַעֲמוּהָ"ר שְׂאוּל פְּאוּלוֹ נָסִים
וְאֶת־נֶפֶשׁ מַע' הַמְּשֻׁכִּיל רְפָאֵל לְאֲטִים	וְאֶת־נֶפֶשׁ מַעֲמוּהָ"ר צְבִי פְּרִידְנֵטְהֵל
וְאֶת־נֶפֶשׁ מַע' הַמְּשֻׁכִּיל יִשְׂרָאֵל	וְאֶת־נֶפֶשׁ מַע' הַמְּשֻׁכִּיל יוֹסֵף קוֹלוֹמְבוֹ
טֵאלִיאָקוּצוֹ	וְאֶת־נֶפֶשׁ מַעֲמוּהָ"ר אַבְרָהָם דְּוֹר
וְאֶת־נֶפֶשׁ מַעֲמוּהָ"ר דְּוֹד בִּילְגֵרֶאדוֹ	שְׂאוּמָן
וְאֶת־נֶפֶשׁ מַע' הַמְּשֻׁכִּיל אֶלְדֵד סוֹנִינוֹ	וְאֶת־נֶפֶשׁ מַעֲמוּהָ"ר חַיִּים זָאב הַלּוֹי
וְאֶת־נֶפֶשׁ מַעֲמוּהָ"ר יְהוּדָה גִּילּוֹ	הִירְשֶׁבֶרֶג
פְּאוּוֹנְצִיִּלּוֹ	וְאֶת־נֶפֶשׁ מַעֲמוּהָ"ר אֶהֶרֶן יֶצְחָק
וְאֶת־נֶפֶשׁ מַעֲמוּהָ"ר אֵלִיָּה קוֹפְצִיבֶסְקִי	זְסֶלְנֶסְקִי
וְאֶת־נֶפֶשׁ מַעֲמוּהָ"ר יֶצְחָק קְהָאָן	וְאֶת־נֶפֶשׁ מַעֲמוּהָ"ר אֶהֶרֶן דִּישׁוֹן
וְאֶת־נֶפֶשׁ מַעֲמוּהָ"ר יְהוּדָה כַּחֲלוֹן	וְאֶת־נֶפֶשׁ מַע' הַמְּשֻׁכִּיל חֲזַקְיָהוּ גִיֶצְנִי
וְאֶת־נֶפֶשׁ מַעֲמוּהָ"ר יִשׁוּשְׁכָר (בְּרִטִי)	(גִּנְאָצְאָנִי)
הַקֶּרֶט	וְאֶת־נֶפֶשׁ מַע' הַמְּשֻׁכִּיל יְהוּדָה מְנַחֵם
וְאֶת־נֶפֶשׁ מַעֲמוּהָ"ר יוֹסֵף סִיאָרָה	פְּאָצִיפִיֶצְיִי
וְאֶת־נֶפֶשׁ מַעֲמוּהָ"ר אֵלִיהוּא רְפָאֵל	וְאֶת־נֶפֶשׁ מַע' הַמְּשֻׁכִּיל מֹשֶׁה פִּיאָצָא
טוֹאָף	אוֹ שְׂאֵת
וְאֶת־נֶפֶשׁ מַעֲמוּהָ"ר אַבְרָהָם שׁוֹנְאָק	וְאֶת־נֶפֶשׁ מַעֲמוּהָ"ר אַבְרָהָם סוֹפֵר
וְאֶת־נֶפֶשׁ מַעֲמוּהָ"ר שְׁמַעוֹן אֶקִּילָה	וְאֶת־נֶפֶשׁ מַע' הַמְּשֻׁכִּיל אַבְרָהָם רוֹנִירוֹ
וַיִּטְרְבוּ	כַּהֵן
וְאֶת־נֶפֶשׁ מַעֲמוּהָ"ר יוֹסֵף לֶאֱרָאֵס	וְאֶת־נֶפֶשׁ מַעֲמוּהָ"ר מֹשֶׁה אַרְנֶדֶט
וְאֶת־נֶפֶשׁ מַעֲמוּהָ"ר חַיִּים וַיִּטְוִרִיו מְלֶא	וְאֶת־נֶפֶשׁ מַע' הַמְּשֻׁכִּיל מֹשֶׁה סִיגְרִי
רוֹקָא	וְאֶת־נֶפֶשׁ מַעֲמוּהָ"ר אֶלְדֵד לוֹצְאָטוֹ
וְאֶת־נֶפֶשׁ מַעֲמוּהָ"ר אֵלִיהוּ רְפָאֵל	וְאֶת־נֶפֶשׁ מַע' הַמְּשֻׁכִּיל שְׁמַעוֹן הַכַּהֵן
רִיקִיטִי	סֵאצִּירְדוּטִי
	וְאֶת־נֶפֶשׁ מַע' הַמְּשֻׁכִּיל יִשְׂרָאֵל אֵלִישַׁע

וְאֶת־נֶפֶשׁ כָּל־הַרְבָּנִים וְהַחֲכָמִים אֲשֶׁר הִרְבִּיעוּ תוֹרָה בְּיִשְׂרָאֵל. עַם־נֶפֶשׁ אַבְרָהָם יֶצְחָק וַיַּעֲקֹב אֲשֶׁר

מקורות ומקבילות

הרבנים והחכמים. ע"פ תדא"ר (איש שלום), פרי' ית, ד"ה פעם חלת הייתי. הרבניו תורה נישארל. לשון חכמים הוא, כמו: פסז"ו בר', פרי' ויחי, פמ"ט, סי' יד; אה"מ, יעקב רבינו, עמ' 235.

הם חיים בְּגֵן־עֵדֶן וְהַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא יְכִינ לָהֶם מְנוּחָה בְּצַרְרוֹר
 הַחַיִּים הַנְּצַחִיִּים תַּחַת כִּסֵּא הַכְּבוֹד וְלַעֲת תַּחֲתֵת הַמַּתִּים יְקִיצוּ
 וְיִרְנְנוּ כַּדְּכַתִּיב הַקִּיצוּ וְרִנְנוּ שְׁכַנֵּי עֶפְרַיִם כִּי טַל אִוֶּרֶת טַלְדָּה
 וְאַרְצָן רְפָאִים תִּפְּיֵל: וְאַל הִרְחַמִּים יִתֵּן לְכַלְּנוּ חַיִּים טוֹבִים
 בְּעוֹלָם הַזֶּה וּבְעוֹלָם הַבָּא וַיִּמְלֵא מִשְׁאֵלוֹת לִבֵּנוּ לְטוֹבָה וְכֵן
 יְהִי רְצוֹן וְנֹאמַר אָמֵן:

הזכרת נשמות חללי צה"ל וחללי הטרור שנפלו:

יִזְכֹּר אֱלֹהִים לְטוֹבָה

וְאֶת־נַפְשׁ אֵלֶיהוּ סְלוּנִיקוּ	אֶת־נַפְשׁ אִיוּוּ פִּידְלָר
וְאֶת־נַפְשׁ בְּנ־צִיּוֹן סְרָגוּ פְּאוּנְצִילוּ	וְאֶת־נַפְשׁ חַיִּים אֲנִיצוּ סִרְיֵנִי
וְאֶת־נַפְשׁ גְּרִשׁוֹן סִילוּוֹ קָאָלוּ	וְאֶת־נַפְשׁ יוֹסֵף אוֹסְמוּ
וְאֶת־נַפְשׁ דָּוִד קְלָאוּדִיו קָאָמְפִי	וְאֶת־נַפְשׁ יוֹסֵף אֵינִיצוּ בּוֹנְאוּיִנטוּרָא
וְאֶת־נַפְשׁ יוֹסֵף יִשְׂרָאֵל קוֹנְטִי בְּצֵן הַכְּהֵן	וְאֶת־נַפְשׁ רְאוּבֵן הַרְטוּם
וְאֶת־נַפְשׁ גִּזְרְגִיָּה אַבּוּלְאֵפִיו קְלִינְגִּבִּיל	וְאֶת־נַפְשׁ רְאוּבֵן וּוּלְטִירָא
וְאֶת־נַפְשׁ חַנָּה מִשְׁרָשׁ זְבוּלוֹן קָאָסוּטוּ	וְאֶת־נַפְשׁ שְׁמוּאֵל פְּרַנְקוּ וַיִּנְיָצִיאָנוּ
וְאֶת־נַפְשׁ אֶסְתֵּר סְאֵלוּנִיקוּ מִכְּבָּאָל	וְאֶת־נַפְשׁ מְנַחֵם אַרְמְנָדוּ חַיִּים (חַיִּימִי)
וְאֶת־נַפְשׁ דָּן סְגֵרָה	וְאֶת־נַפְשׁ זְכַרְיָה אֶלְדוּ טְרִינִיִּים
וְאֶת־נַפְשׁ בְּרוּנוּ מִירֵם	וְאֶת־נַפְשׁ אוֹגוּ יוֹרֵם טְרִינִיִּים
וְאֶת־נַפְשׁ גְּבְרִיאֵל (גְּבִי) לְאוּנְצִינִי	וְאֶת־נַפְשׁ נְתַן גּוּאֶלְטִירִיו מְאֵדוּמִים
וְאֶת־נַפְשׁ גָּד נְבֵאָרָה	וְאֶת־נַפְשׁ אוּרִיאֵל מוֹרְפוֹרְגוּ
וְאֶת־נַפְשׁ עֲמַנּוּאֵל סוּנִינוּ	וְאֶת־נַפְשׁ מְרֵדְכִי מוֹרְפוֹרְגוּ

ח"ג והערות

הזכרת נשמות חללי צה"ל וכו'. כמובן איננו במח' הקדומים וכנראה נוסף ע"פ הרב א"ש הרטום ז"ל.

מקורות ומקבילות

חיים בְּגֵן עֵדֶן. ראו שה"ש (ווילנא), פ' ת, ס' יב. והקציה יכין להם מנוחה. ראו בבלי ברכות, דף סד ע"א, 'תלמודי חכמים אין להם' וכו'; מדרש"ה מ' פד, ס' ד. גְּלוּרֵר הַחַיִּים. ש"א כה, כט. תחת כסא הכבוד. ראו מדרש"ג (וורשא), פ' חאת הצרכה, ס' ו, ע"פ קה' ג, כה; אד"ג פ' יב, ד"ה צאוקה שעה, ע"פ ש"א כה, כט; תדא"ר פ' ד, ד"ה לא משה בלבד; בבלי שבת, דף קגז ע"ב; מתע"ד פל"ד, פ"ה; מדר"ז קה' (בוצר), פ' ג, ס' כה. תחית המתים. דב' לב, לט; ישע' כו, יט; דני' יב, ז - ז; ירושלמי פאה פ"א, ה"א; בבלי סנהדרין, דף ז ע"א. הקילו ורענו. ישע' כו, יט. ואל הרחמים. ע"פ צ'ר' מג, יד. יתן לכולנו חיים טובים. ע"פ בבלי יומא, דף עא ע"א. יתן לכולנו וכו' ונעולם הבא. ע"פ מדר"ז (בוצר), קה', פ' יב, ס' ז. וימלא משאלות לבנו לטובה. ע"פ בבלי ברכות, דף טז ע"ב. וכן יהי רצון. ע"פ דב"ר פ' יא, סוף ס' י. הזכרת נשמות. ראו מדרש"ג (וורשא), פ' האזינו, ס' ה; ספרי דב', פ' שופטים, פ' ר; פסר"ב, פ"כ, פ' מתן תורה; מחו"ו

וְאֶת־נֶפֶשׁ יְהוּדָה לְאוֹנְדָּהוּ פְרוֹקֵאצִיָּה	וְאֶת־נֶפֶשׁ שָׂרָה אֲבִיבָה סוֹנִינוּ
וְאֶת־נֶפֶשׁ בִּיאַנְקָא רִבְקָה קְאוֹדְרָס שְׁחֵרוֹר	וְאֶת־נֶפֶשׁ אֲמִיר אֶסְקֶרְלִי
וְאֶת־נֶפֶשׁ יִשִׁי לְוִי	וְאֶת־נֶפֶשׁ מֶרְקוּ וּוֹגִירָא
וְאֶת־נֶפֶשׁ יְהוֹנָתָן יוֹנִי דְבִירִי	וְאֶת־נֶפֶשׁ גְּבִרְיָאֵל מְאוֹרִיצִיו לְוִי
וְאֶת־נֶפֶשׁ נְאוֹר קֵאלוֹ	וְאֶת־נֶפֶשׁ עֲלֵי הַרְטוּס
וְאֶת־נֶפֶשׁ יוֹחָאֵי פּוֹרֵת	וְאֶת־נֶפֶשׁ עוֹזִי פִיִּין
וְאֶת־נֶפֶשׁ יִפְתָּח אוֹטוֹלֶנְגִי	וְאֶת־נֶפֶשׁ מְרִדְכֵי אֲנְגֵלוֹ שְׂאֵת
וְאֶת־נֶפֶשׁ דָּן דְרוּס	וְאֶת־נֶפֶשׁ אוֹרִי דְאֲנְגֵלִי
וְאֶת־נֶפֶשׁ גְּבִרְיָאֵל גִּזְלִיו רוֹבִינְפֶלְד	וְאֶת־נֶפֶשׁ גְּבִרְיָאֵל פְּרֵמוֹטִי
וְאֶת־נֶפֶשׁ גָּסִים (נִיקִי) לְוִי	וְאֶת־נֶפֶשׁ עֲמוּס חַיִּים עֲשִׂירִי (רִיִּיבְקִינְד)
וְאֶת־נֶפֶשׁ יְהוּדָה גִּזְרִגִּז פֶּטְרוֹנִיו	וְאֶת־נֶפֶשׁ נֶתָן עֶבְרוֹן

וְאֶת־נֶפֶשׁ

כָּל־חֵילֵי יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר הָעֵרוּ לְמֹת נֶפֶשׁ לְמַגֵּר אֶת־הָאוֹיֵב
הַמִּתְנַפֵּל עֲלֵינוּ וְאֲשֶׁר נָפְלוּ חַלְלִים בְּמִלְחַמְתֶּם נֶגְדַּ
הַצָּר הַצּוֹרֵר אֲשֶׁר הִתְקוּמֶם לְגֹזֵל מִמֶּנּוּ אֶת־אַרְצֵנוּ וְאֶת־פְּרִי
עֲמֻלָּנוּ וְלִכְלוּתֵינוּ מֵעַל־אֲדַמְתָּנוּ. וְהַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא יִמְצִיא
מְנוּחָה נְכוֹנָה תַּחַת כַּנְפֵי הַשְּׂכִינָה לְנַשְׂמוֹתֵיהֶם וּלְנַשְׂמוֹת
כָּל־הַנְּרַצְחִים בְּיַדֵי הָאוֹיֵב הָאֲכֹזְרִי. בְּגֵן־עֵדֶן תִּהְיֶה מְנוּחַתְּם
בְּמַעְלֹת קְדוֹשִׁים וְטְהוֹרִים. וַיִּגְוַחוּ בְּשָׁלוֹם עַל־מִשְׁכְּבֶם וַיַּעֲמְדוּ
לְגוֹרְלָם לְקֶץ הַיָּמִין. וּבְזִכּוֹתֶם יִשׁוּבוּ בְּגַיִם לְגְבוּלָם. נַחֲמֵנוּ
יְהוָה אֱלֹהֵינוּ מֵאֲבָלָנוּ הַכָּבֵד עַל־הַנְּהַרְגִים וְהַנְּרַצְחִים. וּבְנִחְמַת
צִיּוֹן וִירוּשָׁלַיִם נִנְחֵם כָּלֵנוּ. וְתַחֲזִינָה עֵינֵינוּ בַּהֲקַמַת מַלְכוּת

מקורות ומקבילות

סו' קג; שבה"ל, ענין שבת, סו' פא. וראו מש"כ בשם הר"ש כ"ז; שבה"ל, ענין ר"ח סו' קפ; סת"ר סו' עז, ענין קריאת ס"ת, וסו' לד ענין שבת ור"ח. אשר הערו למוות נפשם. ע"פ ישע' נג, יב. למגור. ע"פ תהי' פט, מה. האויב המתנפל עלינו. ע"פ תהי' מ, מד' אסתה, עמ' 62, פי' יד, סו' יא. נפלו חללים. ע"פ ירמ' נא, מט. במלחמתם. ע"פ יחז' לב, כז. הלא האור. ע"פ צמ' י, ט. אשר התקומם. ע"פ תהי' קלט, כא. לגזול ממנו. ע"פ מויכ' ב, ב. את ארצנו. ע"פ צר' טו, יח; שמ' ו, ת. פרי עמלנו. ע"פ דב' כו, ז ומתע"ד. ולכלותינו מעל אדמתנו. ע"פ שמ' לב, יב. בידי האויב האכזרי. ע"פ ירמ' ל, יד; ילקו"ש תו, רמז תקמו, ד"ה כי לא כלוננו. במעלות קדושים וטהורים. ע"פ צבלי' שבת, דף קה ע"א; מדר"ה מז' ת, סו' ב, 'שאלו קדושים וטהורים'. ויעמדו לגורלם לקץ הימין. ע"פ דני' יב, יג. ישבו בניס לגבולם. ע"פ ירמ' לא, טז. מחמו ה'. ע"פ ישע' מט, יג. מאכלנו הכבד. ע"פ צר' ג, יא. ובחמת ציון. ע"פ ישע' נא, ג. וירושלים נוחם כלנו. ע"פ ישע' סו, יג. ותחזינה עינינו. ע"פ

ישראל השלמה ובשוכה לציון ובבנין בית המקדש וקנים
 בימינו את דברי נביאי הקדושים לא ישא גוי אל גוי חרב
 ולא ילמדו עוד מלחמה: כי מלאה הארץ דעה את יהוה
 כמים לים מכסים: אמן. פן יהי רצון:

מחזירים הספר תורה לארון הקודש ואומר החזן והציבור יחד עמו:

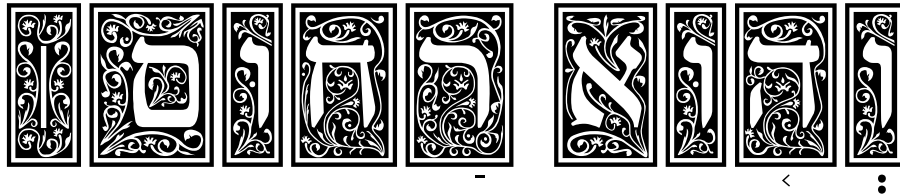
ויש אומרים כנוסח ק"ק רומה:

מזמור לדוד. הבו ליהוה פני
 אלים. הבו ליהוה
 כבוד ועז: הבו ליהוה כבוד
 שמו. השתחוו ליהוה בהדרת
 קדש: קול יהוה על המים.
 אל הכבוד הרעים. יהוה על
 מים רבים: קול יהוה בכח. קול
 יהוה בהדר: קול יהוה שבר
 ארוזים וישבר יהוה את ארוזי
 הלבנון: וירקידם כמו עגל.
 לבנון ושרץ כמו בן ראמים:
 קול יהוה חצב להבות אש:
 קול יהוה יחיל מדבר. יחיל
 יהוה מדבר קדש: קול יהוה
 יחולל אילות ויחשף יערות.
 ובהיכלו כלו אמר כבוד: יהוה
 למבול ישב וישב יהוה מלך
 לעולם: יהוה עז לעמו יתן.
 יהוה יברך את עמו בשלום:

בחורים וגם בתולות. זקנים עם
 נערים: יהללו את שם
 יהוה. כי נשגב שמו לבדו. הודו
 על ארץ ושמים: וירם קרן לעמו
 תהלה לכל חסידיו. לבני ישראל
 עם קרבו. הללויה: מהלל אקרא
 יהוה ומאיבי אושע: ובנחה יאמר.
 שובה יהוה רבות אלפי ישראל:
 בעבור דוד עבדך. אל תשב פני
 משיחך: כי לקח טוב נתתי לכם.
 תורתי אל תעזבו: עץ חיים היא
 למחזיקים בה ותמכה מאשר:
 דרכיה דרכי נעם וכל נתיבותיה
 שלום: השיבנו יהוה אליך
 ונשובה חדש ימינו כקדם: תורה
 היא עץ חיים. לכלנו חיים. כי
 עמך מקור חיים:

מקורות ומקבילות

מז"כ ד, יא. לא ישא גוי ישעי ב, ד. כי מלאה הארץ ישעי יא, ט. אמן כן יהי רצון. דצ"ר סוף פרי יא.

וְלֹא־יִשְׁחִיתִי וְהִרְבֵּה לְהֵשִׁיב אָפוֹ וְלֹא־יִעִיר כָּל־
חַמְתּוֹ: יְהוָה הוֹשִׁיעָהּ הַמֶּלֶךְ יַעֲגֵנוּ בְיוֹם־קָרְאָנוּ:

החזן אומר:

בְּרַכּוּ אֶת־יְהוָה הַמְּבָרָךְ:

הקהל אומר ואחריו החזן:

בְּרוּךְ יְהוָה הַמְּבָרָךְ לְעוֹלָם וָעֶד:

ליום הכיפורים שחל בחול:

**בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ
הָעוֹלָם אֲשֶׁר בְּדַבְרֹוֹ
מַעְרִיב עַרְבִים וּבִחְכָמָה פּוֹתַח
שְׁעָרִים וּבִתְבוּנָה מְשַׁנֶּה עֵתִים
וּמַחְלִיף אֶת־הַזְּמַנִּים וּמְסַדֵּר אֶת־
הַכּוֹכָבִים בְּמִשְׁמְרוֹתֵיהֶם בְּרַקִּיעַ
כְּרַצוֹנוֹ בּוֹרֵא יוֹמָם וּלְיָלָה גּוֹלָל**

ליוה"כ שחל בשבת:

**בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ
מֶלֶךְ הָעוֹלָם אֲשֶׁר
כָּלָה מַעֲשָׂיו בְּיוֹם הַשְּׁבִיעִי
וַיִּקְרָאֵהוּ שֶׁבַת־קֹדֶשׁ מַעְרַב
וְעַד עָרֵב וַנִּתְּנוּ מְנוּחָה לְעַמּוֹ
יִשְׂרָאֵל בְּקֹדְשָׁתוֹ בּוֹרֵא יוֹמָם
וּלְיָלָה גּוֹלָל אֹר מִפְּנֵי־חֹשֶׁךְ**

ח"ג והערות

והוא רחום. כתב בפ' קמחא דאבישונא שאומרים יזהו רחום, מפני שהוא יום כפרה וסליחה, ואינו כשאר רגלים שאין לאומרו ע"פ המדרש. יי הושיעה וכו'. פסוק זה אינו במח' רמ"ו, בולוניה ושר"ל, אבל נמצא במח' רומניא. מסרע"ג וכ"י כ"ה לא ברור האם אומרים פסוק זה. ברכות ק"ש. במח' רומניא, דף שכט ע"א, באו פיוטים המשולבים עם ברכות ק"ש, לפנייה ולאחרייה.

מקורות ומקבילות

ערבית ליוה"כ. סרע"ג ח"ב, סי' קכ; סדו' רס"ג, עמ' רס; סה"ת סי' מ; כ"י כ"ה, דף 3105. אמירת יזהו רחום גליל יוה"כ. סרע"ג ח"ב, סי' קכ; סדו' רשז"ג, פ"ה, עמ' מ; הר"ז"ג, הל' יוה"כ, עמ' פ; מח"ו סי' שגא; שנה"ל, סדר יוה"כ, סי' שח; סת"ר סי' פ, ענין לילי יוה"כ; כ"י כ"ה, דף 106א; מח' רומניא, דף שכט ע"א; מח' פרס, דף פט ע"ב. ראו שה"ג עמ"ס ר"ה, דף יב ע"ב, אות ג; צס' כתר שס טו"ב, ח"א, סוף דף קלא. זרכו את ה' וכו'. שנה"ל, סדר יוה"כ, סי' שח; כ"י כ"ה, דף 106א. זרכה ראשונה של ק"ש. סדו' רשז"ג, פ"ה, עמ' מ; שנה"ל, סדר יוה"כ, סי' שח; סת"ר סי' פ, ענין לילי יוה"כ; כ"י כ"ה, דף 106א. אשר כילה וכו'. שנה"ל, סדר יוה"כ, סי' שח; סת"ר סי' פ, ענין לילי יוה"כ; כ"י כ"ה, דף 106א.

המשך ליום הכיפורים שחל בחול:

אור מִפְּנֵי־חַשְׁךְ וְחַשְׁךְ מִפְּנֵי־
אור. הַמַּעֲבִיר יוֹם וּמִבֵּיא לַיְלָה.
הַמַּבְדִּיל בֵּין־יוֹם וּבֵין־לַיְלָה.
יְהוָה צָבָאוֹת שְׁמוֹ. וּשְׁמוֹ חַי וְקַיִם
תָּמִיד הוּא יְמַלֵּךְ עָלֵינוּ
לְעוֹלָם וָעֶד. בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה.
הַמַּעֲרִיב עֲרֵבִים:

המשך ליום"כ שחל בשבת:

וְחַשְׁךְ מִפְּנֵי־אור. הַמַּעֲבִיר
יוֹם וּמִבֵּיא לַיְלָה. הַמַּבְדִּיל
בֵּין־יוֹם וּבֵין־לַיְלָה. יְהוָה
צָבָאוֹת שְׁמוֹ. וּשְׁמוֹ חַי וְקַיִם
תָּמִיד הוּא יְמַלֵּךְ עָלֵינוּ
לְעוֹלָם וָעֶד. בָּרוּךְ אַתָּה
יְהוָה. הַמַּעֲרִיב עֲרֵבִים:

**אַהֲבַת עוֹלָם בֵּית יִשְׂרָאֵל עִמָּךְ אָהֲבַת. תּוֹרָה וּמִצְוֹת חֻקִּים
וּמִשְׁפָּטִים אוֹתָנוּ לְמַדְתִּי. עַל־כֵּן יְהוָה אֱלֹהֵינוּ.
בְּשִׁכְבְּנוּ וּבְקוּמָנוּ תֵּן־בְּלַבְּנוּ. לְשִׁיחַ בְּחֻקֵי רְצוֹנְךָ. וְנִשְׁמַח וְנַעֲלֹז
בְּדַבְרֵי (תִּלְמוּד) תּוֹרַתְךָ וּבְמִצְוֹתֶיךָ (וְחֻקֹּתֶיךָ) לְעוֹלָם וָעֶד.
כִּי הִם חַיֵּינוּ וְאוֹרְךָ יְמִינוּ וּבָהֶם נִהְגָּה יוֹמָם וּלְיַלְהָ. וְאַהֲבַתְךָ
אֶל־תִּסַּר מִמֶּנּוּ עַד־נִצָּח נִצָּחִים. בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. אוֹהֵב
אֶת־עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל:**

הקורא ק"ש כיוון לקיים מצות עשה מהתורה ולקבל עליו עול מלכות שמים, ויקרא בנחת ובנעימה. צריך לפרש האותיות בפיו ובשפתו וצריך ליתן רווח בין הדבקים כגון: 'על לבבך', 'על לבבכם'. וצריך להשמיע לאזניו מה שיוצא מפיו שיהיו פיו ולבו שווים בכוונה. אם לא כיוון לבו בפסוק ראשון לא יצא אפילו בדעיכה. צריך להאריך בדליית של 'אחד', וצריך להתין בוין של 'תוכרו' ושל 'זוכרתם'. אין השי"ן צריך להנמיך את קולו בפסוקי התוכחה.

המתפלל יחיד אומר: **אֵל מֶלֶךְ נֶאֱמָן:**

שְׁמַע יִשְׂרָאֵל. יְהוָה אֱלֹהֵינוּ יְהוָה אֶחָד:

אומרים בקול רם: **בָּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מְלָכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד:**

מקורות ומקבילות

ח"ג והערות
לְשִׁיחַ בַּחֲקֵי. במח' רמ"ו ובולוניה: לְהִשְׁיחַ
בַּחֲקֵי, אבל בחול ובלייל שבת כבפנים. תִּלְמוּד
תּוֹרַתְךָ. כ"ה במח' רמ"ו ובולוניה, אבל בחול
ובשבת ללא תיבת 'תִּלְמוּד'. וּבְמִצְוֹתֶיךָ. במח'
בולוניה: וּמִצְוֹתֶיךָ, אבל בחול ובשבת כבפנים.

אהבת עולם. סדר' רש"ג, פ"ה, עמ' מ. קריאת שמע. סדר' רש"ג,
פ"ה, עמ' מ. אומרים בקול רם. דצ"ר פר' ב, ס' ל' מנדכ, יומא,
רמז תשכג; טור או"ח, הל' יוה"כ, ס' תרע"ט; ס' מדצ"מ, סדר כל נדר;
ר' צחיי, דצ' ו, ד; מח' רומניא, דף שכט ע"ב; מט"מ, עמוד עבודה,
יוה"כ, ס' תתסח; הרש"ר ומדק"א, עמ' תנז. ראו צס' ערך לחס,

וְאֶהְבֶּתָּ אֶת יְהוָה אֱלֹהֶיךָ. בְּכָל־לִבְבְּךָ וּבְכָל־נַפְשְׁךָ וּבְכָל־
 מְאֹדְךָ: וְהָיוּ הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה אֲשֶׁר אָנֹכִי מְצַוְּךָ הַיּוֹם
 עַל־לִבְבְּךָ: וּשְׁנַנְתָּם לְבִנְיָךָ וְדַבַּרְתָּ בָּם. בְּשַׁבְּתְךָ בְּבֵיתְךָ
 וּבְלַכְתְּךָ בַּדֶּרֶךְ וּבְשֹׁכְבְּךָ וּבְקוּמְךָ: וּקְשַׁרְתָּם לְאוֹת עַל־יָדְךָ.
 וְהָיוּ לְטוֹטְפֹת בֵּין עֵינֶיךָ: וּכְתַבְתָּם עַל־מְזוֹזוֹת בֵּיתְךָ וּבְשַׁעְרֶיךָ:

וְהָיָה אִם־שָׁמַעַתְּ שָׁמְעוּ אֶל־מִצְוֹתַי אֲשֶׁר אָנֹכִי מְצַוֶּה אֶתְכֶם
 הַיּוֹם. לְאֶהְבָּה אֶת־יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם וּלְעַבְדּוֹ בְּכָל־לִבְבְּכֶם
 וּבְכָל־נַפְשְׁכֶם: וּנְתַתִּי מְטֵר־אֲרָצְכֶם בְּעֵתוֹ יוֹרֵה וּמְלֻקּוֹשׁ.
 וְאֶסְפֹּת דְגָנְךָ וְתִירְשֶׁךָ וְיִצְהַרְךָ: וּנְתַתִּי עֵשֶׂב בְּשׂוּדְךָ לְבַהֲמֹתֶיךָ.
 וְאֶכְלַתְּ וּשְׂבַעְתָּ: הַשְּׁמְרוּ לָכֶם פֶּן יִפְתָּה לְבַבְכֶם. וְסַרְתֶּם
 וְעַבַּדְתֶּם אֱלֹהִים אֲחֵרִים וְהִשְׁתַּחֲוִיתֶם לָהֶם: וְחָרָה אַף־יְהוָה
 בְּכֶם וְעָצַר אֶת־הַשָּׁמַיִם וְלֹא־יִהְיֶה מָטָר וְהָאֲדָמָה לֹא תִתֵּן
 אֶת־יְבוּלָהּ. וְאֶבַדְתֶּם מְהֵרָה מֵעַל הָאָרֶץ הַטֹּבָה אֲשֶׁר יְהוָה
 נָתַן לָכֶם: וּשְׁמַתֶּם אֶת־דְּבָרֵי אֱלֹהֵי עַל־לִבְבְּכֶם וְעַל־נַפְשְׁכֶם.
 וּקְשַׁרְתֶּם אֹתָם לְאוֹת עַל־יָדְכֶם וְהָיוּ לְטוֹטְפֹת בֵּין עֵינֵיכֶם:
 וְלִמְדַתֶּם אֹתָם אֶת־בְּנֵיכֶם לְדַבַּר בָּם. בְּשַׁבְּתְךָ בְּבֵיתְךָ וּבְלַכְתְּךָ
 בַּדֶּרֶךְ וּבְשֹׁכְבְּךָ וּבְקוּמְךָ: וּכְתַבְתָּם עַל־מְזוֹזוֹת בֵּיתְךָ וּבְשַׁעְרֶיךָ:
 לְמַעַן יִרְבוּ יְמֵיכֶם וְיָמֵי בְנֵיכֶם עַל הָאֲדָמָה אֲשֶׁר נָשַׁבַּע יְהוָה
 לְאַבְתֵּיכֶם לָתֵת לָהֶם. כִּי־מִי הַשָּׁמַיִם עַל־הָאָרֶץ:

וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר: דַּבֵּר אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ
 אֲלֵהֶם וְעָשׂוּ לָהֶם צִיצִית עַל־פְּנֵי בְגָדֵיהֶם לְדֹרֹתָם.
 וּנְתַנּוּ עַל־צִיצִית הַכֶּנֶף פְּתִיל תְּכֵלֶת: וְהָיָה לָכֶם לְצִיצִית וּרְאִיתֶם

אָתּוּ וּזְכַרְתֶּם אֶת־כָּל־מַצּוֹת יְהוָה וְעַשִּׂיתֶם אֹתָם. וְלֹא־תִתּוּרוּ
אֲחֵרֵי לְבַבְכֶם וְאַחֲרֵי עֵינֵיכֶם אֲשֶׁר־אַתֶּם זֹנִים אַחֲרֵיהֶם: לְמַעַן
תִּזְכְּרוּ וְעַשִּׂיתֶם אֶת־כָּל־מַצּוֹתַי. וְהֵייתֶם קְדוֹשִׁים לֵאלֹהֵיכֶם:
אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם. אֲשֶׁר הוֹצֵאתִי אֶתְכֶם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם לְהִיּוֹת
לְכֶם לֵאלֹהִים. אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם: הַצִּיבּוֹר אוֹמֵר: אָמֵת:

הַחֲזִן חוֹזֵר וְאוֹמֵר: יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם אָמֵת:

ליום הכיפורים שחל בחול:

ליום"כ שחל בשבת:

וְאִמּוּנָה כָּל־זֹאת וְקִים עָלֵינוּ. כִּי
הוּא יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וְאִין
זוּלָתוֹ. וְאַנְחֵנוּ יִשְׂרָאֵל עַמּוֹ. הַפּוֹדֵנוּ
מִיַּד מְלָכִים. הַגּוֹאֲלֵנוּ מִלְּכָנוּ מִכַּף
כָּל־עָרִיצִים. הָאֵל הַנִּפְרָע לָנוּ
מִצָּרֵינוּ. הַמְּשַׁלֵּם גְּמוּלָ לְכָל־אוֹיְבֵי
נַפְשָׁנוּ. הַשֵּׁם נַפְשָׁנוּ בְּחַיִּים וְלֹא־
נִתֵּן לַמּוֹט רַגְלָנוּ: הַמְּדַרְיֵכְנוּ עַל־
בָּמוֹת אוֹיְבֵינוּ. וַיִּרֶם קַרְנֵנוּ עַל־
כָּל־שׁוֹנְאֵינוּ. (הָאֵל) הָעוֹשֶׂה לָנוּ
נְסִים וְנִקְמָה בְּפִרְעוֹהוּ. אוֹתוֹת
וּמוֹפְתִים בְּאֲדַמַּת בְּנֵי־חָם. הַמְּכַה
בְּעֵבְרָתוֹ כָּל־בְּכוֹרֵי מִצְרַיִם. וַיּוֹצֵא
יִשְׂרָאֵל עַמּוֹ מִתּוֹכָם לְחֵרוֹת עוֹלָם.
הַמְּעַבִּיר בְּנָיו בֵּין־גְּזָרֵי יַם־סוּף.

וְאִמּוּנָה בְּשַׁבְּעֵי קִימָת
גְּזֵרַת דְּבַרְתָּ.
הַקְּשִׁבְנוּ וְשִׁמְעֵנוּ זְכוֹר.
חֲמַדַּת טְהוּרִים יִרְשׁוּהָ.
כְּתוּבָה הִיא לְרֹאשׁ
אַרְבָּעֵהוּ. מֵעַת גְּתֻנָּה.
שְׂמֵחַבָּה לֵב יִשְׂרוּן. עֲדָה
פְּדִיתִי. צְדָקָה קִנִּיתִי.
רוֹמְמַת שַׁבַּת תְּמִיד.
בֵּינָךְ וּבֵינֵינוּ אוֹרֵת הִיא
לְעוֹלָם. כִּי־שֵׁשֶׁת יָמִים
עוֹלָמְךָ תִּקְנֵתִי. וּבְשַׁבְּעֵי
נְחֵתִי. לְמַעַן שְׂתַּנְיַח לְעַמְּךָ
יִשְׂרָאֵל. וְלִכְבוֹד־ שְׁמְךָ
שִׁבְחוּ וְזָמְרוּ בְּרוּךְ הוּא.
מְשׁוּה וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל לְךָ

מקורות ומקבילות

אמת ואמונה. סד"ו רשב"ג, פ"ה, עמ' ט.

המשך ליום הכיפורים שחל בחול:

אֶת־רֹדְפֵיהֶם וְאֶת־שׂוֹנְאֵיהֶם
 בְּתֵהוֹמוֹת טַבַּע. וְרָאוּ בְּנִים אֶת־
 גְּבוּרָתוֹ. שָׁבְחוּ וְדָהָדוּ לְשִׁמּוֹ.
 וּמַלְכוּתוֹ בְּרִצּוֹן קָבְלוּ עֲלֵיהֶם.
 מִשֵּׁה וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל לָךְ עָנוּ שִׁירָה
 בְּשִׂמְחָה רַבָּה וְאָמְרוּ כָּל־ס. מִי
 כַּמֶּכָּה בְּאֵלִים יְהוָה מִי כַּמֶּכָּה
 נְאֻדָּר בְּקִדְשׁ. נוֹרָא תְהִלַּת עֲשֵׂה
 פְּלֵא. מַלְכוּתְךָ רָאוּ בְּנֵיךָ. בּוֹקֵעַ
 יָם לְפָנֵי מֹשֶׁה. זֶה אֵלֵי עָנוּ וְאָמְרוּ.
 יְהוָהוּ יְמַלֵּךְ לְעֵלָם וְעַד: וְנֹאמְרֵי.
 כִּי־פָדָה יְהוָה אֶת־יַעֲקֹב וּגְאָלוֹ
 מִיַּד חֲזַק מִמֶּנּוּ. בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה.
 גְּאֹל יִשְׂרָאֵל:

המשך ליוה"כ שחל בשבת:

עָנוּ שִׁירָה בְּשִׂמְחָה רַבָּה.
 וְאָמְרוּ כָּל־ס. מִי־כַמֶּכָּה
 בְּאֵלִים יְהוָה מִי כַּמֶּכָּה נְאֻדָּר
 בְּקִדְשׁ. נוֹרָא תְהִלַּת עֲשֵׂה
 פְּלֵא: שׁוֹמְרֵי שְׁבִיעֵי רָאוּ
 גְבוּרוֹתֶיךָ עַל־הַיָּם. יַחַד־
 כָּל־ס הוֹדוּ וְהִמְלִיכוּ וְאָמְרוּ.
 יְהוָהוּ יְמַלֵּךְ לְעֵלָם וְעַד:
 תַּחֲישׁ יְשׁוּעָה לְשׁוֹמְרֵי
 עֲנֻגָּה. תַּפְּדֵה לְצֹאנְךָ. וְאֵל־
 יְהוּ עוֹד־ לְבִזָּה. כִּכְתוּב.
 וְהוֹשַׁעְתִּי לְצֹאנִי וְלֹא־תִהְיֶינָה
 עוֹד לְבִזָּה: בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה.
 גְּאֹל יִשְׂרָאֵל:

הַשְּׂכִיבֵנו יְהוָה אֱלֹהֵינוּ לְשָׁלוֹם. וְהַעֲמִידֵנוּ מִלְּכָנוּ לְחַיִּים
 (טוֹבִים) וּלְשָׁלוֹם. וּפְרוֹשׁ עָלֵינוּ סִכַּת שְׁלוֹמְךָ.
 וְהִגֵּן בְּעַדֵּנוּ. וְתִקַּנְנוּ בְּעֵצָה טוֹבָה מִלְּפָנֶיךָ. וְהוֹשִׁיעֵנו (מִהַרְהָ)
 לְמַעַן שְׁמֹךְ. וְהִסֵּר מֵעָלֵינוּ אוֹיֵב. דְּבַר וְחָרֵב וְרָעַב וְיָגוֹן
 וְאַנְחָה. וְשִׁבֵר (וְהִסֵּר) שְׁטָן מִלְּפָנֵינוּ וּמֵאַחֲרֵינוּ. וְשָׁמַר צִאתָנוּ
 וּבִזְיוֹנוֹ מֵעַתָּה וְעַד־עוֹלָם. וּפְרוֹשׁ עָלֵינוּ סִכַּת שְׁלוֹמְךָ. בְּרוּךְ
 אַתָּה יְהוָה. פּוֹרֵשׁ סִכַּת שְׁלוֹם עָלֵינוּ וְעַל־כָּל־עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל
 וְעַל־יְרוּשָׁלַיִם. (אָמֵן):

מקורות ומקבילות

השכיבנו ה: סדו' רש"י, פ"ה, עמ' מ. פורש סוכת שלום. סרע"ג ח"ב, סי' קב; שצח"ג, סדו' ויה"כ, סי' שח; סת"ר סי' פ.
 ענין לילו' ויה"כ: סה"ת סי' מז; כ"י כ"ה, דף 106 א; מח"י רומניא, דף שכט ע"ב.

בליל שבת אומרים בעמידה:

**וְשָׁמְרוּ בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל אֶת־הַשַּׁבָּת. לַעֲשׂוֹת אֶת־הַשַּׁבָּת לְדֹרֹתָם
בְּרִית עוֹלָם: בֵּינִי וּבֵין בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֹת הוּא לְעָלַם.
כִּי־עָשַׂת יָמִים עֲשֶׂה יְהוָה אֶת־הַשָּׁמַיִם וְאֶת־הָאָרֶץ וּבִיּוֹם הַשְּׁבִיעִי
שָׁבַת וַיִּנְפָּשׁ:**

**אֵלֶּה מוֹעֲדֵי יְהוָה מְקַרְאֵי קֹדֶשׁ.
אֲשֶׁר־תִּקְרְאוּ אֹתָם בְּמוֹעֲדָם:**

החזן אומר:

**יִתְגַּדֵּל וַיִּתְקַדַּשׁ שְׁמֵהּ רַבָּא. בְּעֶלְמָא דְּבָרָא כַרְעוּתָהּ. וַיְמַלִּיךְ
מַלְכוּתָהּ בְּחַיִּיכוֹן וּבְיוֹמֵיכוֹן וּבְחַיִּי דְּכָל־בֵּית־יִשְׂרָאֵל
בְּעַגְלָא וּבְזִמְן קָרִיב. וְאָמְרוּ אָמֵן:**

יְהֵא שְׁמֵהּ רַבָּא מְבָרַךְ. לְעָלַם וּלְעָלְמֵי עָלְמַיָּא.

**יִתְבָּרַךְ וַיִּשְׁתַּבַּח וַיִּתְפָּאֵר וַיִּתְרוֹמַם וַיִּתְנַשֵּׂא וַיִּתְהַדָּר וַיִּתְעַלָּה
וַיִּתְהַלָּל שְׁמֵהּ דְּקֹדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא:**

**לְעֵלְא לְעֵלְא מִן־כָּל־בְּרַכְתָּא. שִׁירְתָּא. תְּשַׁבְּחָתָא וְנַחֲמָתָא
דְּאֲמִירָן בְּעֶלְמָא. וְאָמְרוּ אָמֵן:**

מקורות ומקבילות

ושמרו בני וכו'. שצה"ל, סדר ויה"כ, ס' שח; סת"ר ס' פ, ענין לילי ויה"כ; סה"ת ס' מ; כ"ו כ"ה, דף 106א; מנח' רומניא, דף שכט ע"ג. אלה מועדי ה'. ויק' כג, ד; שצה"ל, סדר ויה"כ, ס' שח; סת"ר ס' פ, ענין לילי ויה"כ; סה"ת ס' מ; כ"ו כ"ה, דף 106א; מנח' פרס, דף פו ע"ג; שה"ג עמ"ס ברכות, דף ז ע"ג, אות ד. במנח' רומניא, דף שכט ע"ג, צא פסוק 'ובעשור לחודש' וכו'. קדיש. סדר רש"ג, פ"ה, עמ"ז; שצה"ל, סדר ויה"כ, ס' שח; סת"ר ס' פ, ענין לילי ויה"כ; כ"ו כ"ה, דף 106א.

עמידה לליל יום הכיפורים

יכון פניו כנגד מקום המקדש כאשר רגליו זו אצל זו, יעמוד ולא ישען ויכוף ראשו מעט, צריך לכוון בכל הברכות, ולפחות בברכה הראשונה.

אֲדַנִּי שְׁפָתַי תִּפְתָּח וּפִי יִגִּיד תְּהִלָּתְךָ:

**בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ. אֱלֹהֵי אַבְרָהָם.
אֱלֹהֵי יִצְחָק וְאֱלֹהֵי יַעֲקֹב. הָאֵל הַגָּדֹל הַגִּבּוֹר וְהַנּוֹרָא.
אֵל עֲלִיּוֹן. גּוֹמֵל חַסְדִּים טוֹבִים וְקוֹנֵה אֶת-הַכּוֹל וְזוֹכֵר חַסְדֵי
אֲבוֹת. וּמְבִיא גּוֹאֵל לְבָנָי בְּגִיחָם לְמַעַן שְׁמוֹ בְּאַהֲבָה:**

**זְכַרְנוּ לְחַיִּים. מְלֶךְ חַפֵּץ בְּחַיִּים. וְכִתְּבֵנוּ בְּסֵפֶר הַחַיִּים.
לְמַעַן אֵל חַי. מְלֶךְ גּוֹאֵל עוֹזֵר וּמוֹשִׁיעַ
וּמְגַן. בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. מְגַן אַבְרָהָם:**

**אַתָּה גְבוּר לְעוֹלָם יְהוָה. מְחַיֶּה מֵתִים אַתָּה רַב לְהוֹשִׁיעַ.
מוֹרִיד הַטַּל. מְכַלְכֵּל חַיִּים בְּחַסֵּד. מְחַיֶּה מֵתִים
בְּרַחֲמִים רַבִּים. סוֹמֵךְ גּוֹפְלִים וְרוֹפֵא חוֹלִים. מַתִּיר אֲסוּרִים.
וּמְקַיֵּם אֲמוּנָתוֹ לִישְׁנֵי עֶפְרַי. מִי־כְמוֹךָ בֶּעַל גְּבוּרוֹת וּמִי דוֹמֶה
לָךְ. מְלֶךְ מַמְיֵת וּמְחַיֶּה וּמְצַמִּיחַ לָנוּ יְשׁוּעָה:**

**מִי כְמוֹךָ אֵב הַרְחָמִים. זְכוֹר יִצְחָרְיָךְ בְּרַחֲמִים. מַמְיֵת וּמְחַיֶּה.
וְנֶאֱמַן אַתָּה לְהַחְיֹת מֵתִים. בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה.
מְחַיֶּה הַמֵּתִים:**

מקורות ומקבילות

עמידה ליל יום הכיפורים. דף פז ע"ג; סדרו רשב"י, פ"ה, עמ' מ; סה"ת ס' מ; כ"י כ"ה, דף 106א; מנח' רומניא, דף שכט ע"ב. ג' צרכות ראשונות. ראו סדרו רס"ג עמ' רס; סדרו רשב"י, פ"ה, עמ' מ; כ"י כ"ה, דף 106א. זכרנו לחיים. סרע"ג ח"ב, ס' קכא; שצה"ל, סדר יוה"כ, ס' שי; סת"ר ס' פ, ענין ליל יום הכיפורים; כ"י כ"ה, דף 106א. מי כמוך. סרע"ג ח"ב, ס' קכא; שצה"ל, סדר יוה"כ, ס' שי; כ"י כ"ה, דף 106א.

**לְדוֹר וָדוֹר נִגְיָד גְּדֻלָּךְ. וּלְנֶצַח נִצְחִים קִדְשְׁתָּךְ נִקְדִּישׁ.
וְשִׁבְחָךְ אֱלֹהֵינוּ מִפִּינוּ לֹא-יִמוּשׁ לְעוֹלָם וָעֶד. כִּי-אֵל
מֶלֶךְ גָּדוֹל וְקָדוֹשׁ אַתָּה:**

**וּבִכֵּן תֵּן פְּחָדְךָ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ עַל-כָּל-מַעֲשֶׂיךָ וְאִימְתָךְ
עַל-כָּל-מַה-שֶּׁבְרָאתָ. וַיִּירָאוּךָ כָּל-
הַמַּעֲשִׂים וַיִּשְׁתַּחֲווּ לְפָנֶיךָ כָּל-הַבְּרֹאִים. וַיַּעֲשׂוּ כָּל־סֵם אֲגָדָה
אֶחָת לַעֲשׂוֹת רְצוֹנְךָ בְּלִבָּב שָׁלֵם. כְּמָה שִׁידְעֵנוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ
שֶׁהַשְּׁלֹטוֹן לְפָנֶיךָ. עַז בְּיָדְךָ וּגְבוּרָה בְיַמֶּינְךָ. וְשִׁמְךָ נוֹרָא
עַל-כָּל-מַה-שֶּׁבְרָאתָ:**

מקורות ומקבילות

צרכת קדושה. צבלי מגילה, דף ז ע"ב; צחמ"ד (וורטהיימר) ח"ב, מד' מנין, ס' ו. נוסח הצרכה. סד"ר ס' ז; מחו"ו ס' פט; רמב"ם, סד"ת, נוסח צרכות התפילה; כ"י כ"ה, דף 106א ודף 106ב. החכר צענה"ל, סדר יוה"כ, ס' שח; ראו אור"ח ח"א, הל' תפילה, אות כ. לדור ודור. סרע"ג ח"ב, ס' קבא וס' קנט; צעה"ל, סדר יוה"כ, ס' שח; סה"ת סוף ס' ז; כ"י כ"ה, דף 106א. וצנן תן פחדך וכו'. ראו מס"ו פ"ה יט ה"ו, יכ"ש שחתימתן של ר"ה ויה"כ משונה משאר ימים טובים, כך תפילתן; סרע"ג ח"ב, ס' קה וס' קבא; צעה"ל, סדר יוה"כ, ס' שח; סח"ר ס' עג; כ"י כ"ה, דף 106א; מח' רומניא, דף של ע"א. וצנן. ע"פ חס"ד, ט; סרע"ג ח"ב, ס' קבא. ע"פ ישע"י, ג, י; יט, ז; הו"ש ג, ה. על כל מעשיך. ע"פ צ"ס יח, ט; סח"ש ז, כא; ספ"ו צ, ז. ואימתך. ע"פ תה" פת, טז; מש"כ, ב; או"י ט, לד. על כל מה שנראת. ע"פ צ"ח א, כז; ז, ה, ח"ב; דצ"ד, ד, לב; תה" פט, מח; צ"ס יח, א. וייראוך. ע"פ מ"א ת, מ; ישע"י, ג, יט; ירמ"י, י, ז; תה"י, לג, ת. כל המעשים. ע"פ ישע"י, סד, ז; תה"י, ז; אג"ס א, א; יח; סח"ש ז, כא; י, ג. וישתחוו לפניך. ע"פ תה"י, כב; כה; פה; ט; לה, ו; צ"ס ג, ח. כל הצרכים. ע"פ צ"ח, ד; ה, ב; ישע"י, מג, ז; תה"י, מ, ט; קמג, י; צ"ס טו, טו. צלצב שלם. ע"פ מ"א ת, סא; דה"צ יט, ט; לו"ה, יהודה, כג, ה. כמה שידענו. ע"פ הו"ש ת, ב; צ"ס לו, ד. שהשלטון לפניך. ע"פ קה"י ת, ד; דני"ג, ג, לג; ספ"ה ע, יד. עז ייך. ע"פ תה"י פט, יד; דה"א כט, יב; סח"ש יב, ח"ת. וגבורה בימינך. ע"פ ש"י טו, ו; ישע"י, סב, ה; תה"י, כז, ז; סח"ש ה, טז. ושמן נורא על כל מה שנראת. ע"פ מנ"א א, יד; דה"א ח, כא; תה"י פט, ה; לט, ג. וצנן תן וכו'. סרע"ג ח"ב, ס' קבא; כ"י כ"ה, דף 106א; מח' רומניא, דף של ע"א. תן כבוד ה' לעמך. ע"פ ישע"י, כד, כג; ספ"ב ה, ט"ו; צמד"ר פ"ה יא, א, ע"פ ש"א, ח, ה. תהלה ליראוך. ע"פ דצ"י כו, יט; ירמ"י, יג, יא; לפ"ג, כ, ו. ותקוה. ירמ"י, כט, יא. טוֹבָה. אף שיש נוסחאות שהשמיעו תיבת ז', מ"מ מנהיגו לאמרה, וכו"ה צמח"ה הקדומים; סרע"ג ח"ב, ס' קה; רמב"ם, סדר תפילות, נוסח הצרכות האמנותיות; מח' רומניא, דף שט ע"א.

ח"ז והערות

תן פחדך. כ"ה במח' רמ"ז רוב התפילות, מח' רס"ד-רס"ה ושד"ל (בכל מקום). במח' רמ"ז, אך בליל א' של ר"ה בלבד, בולוניא (חוץ מחזרת הש"ץ של שחרית ליוה"כ) ורומניא (חוץ ממסוף של ר"ה): תן פחדך. על-כל-מעשיך. במח' רומניא: על-כל-יצוונך. לעשות רצונך. כ"ה במח' רמ"ז בחלק מהתפילות, בולוניא ומח' רומניא ליוה"כ. במח' רמ"ז בחלק מהתפילות, רס"ד-רס"ה (חוץ מליל יוה"כ), מח' רומניא לר"ה ושד"ל: לעשות רצונך. כְּמָה שִׁידְעֵנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ. בסרע"ג ומח' רומניא: כְּמֹה שִׁידְעֵנוּ. במח' רומניא ללא שם אלקות. שהשלטון לפניך. כ"ה בסרע"ג ונוב"ה. במח' רומניא: שהשלטון מלפניך. עז בידך. כ"ה במח' בולוניא ונירנברג. במח' רמ"ז: עז בידך, ואין זה תואם עם כללי הדקדוק. בשחרית ומסוף ליוה"כ: עז בידך. במח' רומניא ושד"ל: עז בידך. וגבורה בימינך. כ"ה במח' רמ"ז ובולוניא. במח' רומניא (ר"ה) ושד"ל: וגבורה בימינך, אבל ברוב התפילות של יוה"כ במח' רומניא כבפנים.

וּבְכֵן תֵּן כְּבוֹד יְהוָה לְעַמּוֹ. תְּהִלָּה לִירֵאִיךָ וְתִקְוָה טוֹבָה
לְדוֹרְשֶׁיךָ. וּפְתַחֲוֹן פֶּה לְמִיחֲלִים לָךְ. שְׂמַחָה לְאַרְצֶךָ.
שְׂשׂוֹן לְעִירֶךָ. וְצְמִיחוֹת קָרְן לְדוֹד עֲבָדֶךָ וְעֵרִיכוֹת נֵר לְבֶן־יִשְׂרָאֵל
מְשִׁיחֶךָ בְּמַהֲרָה בְּיָמֵינוּ:

וְאַז צְדִיקִים יִרְאוּ וַיִּשְׂמְחוּ. וַיִּשְׂרִים יַעֲלֹזוּ. וַחֲסִידִים בְּרַנָּה
יִגְלוּ. וְעוֹלָתָה תִקְפֹּץ פִּיהָ וְכָל־הַרְשָׁעָה כָּלָה כְּעָשָׂן
תִּכָּלֶה. כִּי תַעֲבִיר מִמְּשַׁלֵּת זָדוֹן מִן־הָאָרֶץ. וְתִמְלֹךְ אַתָּה
יְהוָה לְבַדְּךָ עַל־כָּל־מַעֲשֵׂיךָ. עַל־יְרוּשָׁלַיִם עִירֶךָ וְעַל־צִיּוֹן
מִשְׁכַּן כְּבוֹדֶךָ. כַּכְתוּב בְּדַבְרֵי קְדְשְׁךָ. יִמְלֹךְ יְהוָה לְעוֹלָם.
אֱלֹהֶיךָ צִיּוֹן לְדֹר וָדֹר. הִלְלוּ־יָהּ: וְכַתוּב. וַיִּגְבֶּה יְהוָה צְבָאוֹת
בְּמִשְׁפַּט וְהָאֵל הַקְּדוֹשׁ נִקְדָּשׁ בְּצַדִּיקָה: בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה.
הַמְּלֹךְ הַקְּדוֹשׁ:

ח"ג והערות

לְמִיחֲלִים. המ"ם רפוייה ועכ"ז היא נעה. וצמיחות קרן וכו' ועריכות. בסרע"ג: צמיחת קרן וכו' ועריכות. במח' רומניא: צמיחת קרן וכו' ועריכות. ואז צדיקים. כך מנהגנו וכו' בנב"ר, מח' נירנברג ופרס, דף עח ע"א. בסרע"ג, מח' רומניא ושד"ל נוסח עיקרי: יבבן צדיקים. וכל־הרשעה. בסרע"ג, מח' רומניא ושד"ל: יְהִרְשָׁעוּ, ללא תיבת יְקַל. לְבַדְּךָ עַל־כָּל־מַעֲשֵׂיךָ. בסרע"ג: מהרה על כל מעשיך. וכתוב ויגבה. בסרע"ג: ככתוב ויגבה, לאחר משפט שאיננו בנוסחאותינו. במח' רומניא: ינאמר ויגבה. והאל הקדוש. בכ"י כ"ה, בעמידה השניה לליל ר"ה ומוסף ליוה"כ: האל הקדוש. נקדש בצדקה. כ"ה בכארצ"ו ומח' שד"ל. במח' רמ"ז פעמים בקמ"ץ ופעמים בפתח. במח' בולוניא ורומניא: נקדש בצדקה. והשוו מנ"ש עה"פ 'במקצת ספרים מרדכי' הדלית בפתח. בא"י המלך הקדוש. במח' רומניא: בא"י אדיר המלך הקדוש.

מקורות ומקבילות

טוֹבָה לְדוֹרְשֶׁיךָ. ע"פ עמו"ה, ד"ה תה' לד, יא; או"כ ג, כה. ופתחון פה. ע"פ יחו' כט, כה. למיחלים לך. ע"פ תה' לא, כה; או"י יג, טו; ספ"ש א, ע. שמחה לארץ. ע"פ ישע' סא, ז; תה' א, יא. ששון לעירך. ע"פ ישע' לה, י; נא, ג. ומיחות קרן לדוד. ע"פ ירמ' כג, ה; לג, טו; תה' קלג, ח; צנ"ס נב, ח; תה"מ, ילמדנו, עמ' 226, אות נא. לדוד עבדך. ע"פ ש"צ ג, יח; ז, ה; יחו' לד, כד; תה' פט, כא; צעה"ט שמו' לג, יג. ועריכות נר לנר ישי משיחך. ע"פ תה' קלג, ח; ויק"ר פ"ה לא, ס"ו יא. נר. ש"צ כה, ח. משיחך צמחה צימינו. ע"פ צבלי סוכה, דף נב ע"א; מדה"ה מ"י יח, ס"ו ה. ואז לדיקים. תשובה ג - שט"ה, ס"ו ר"א; מחו"ו ס"ו שכה; ספ"ר הל' יוה"כ ס"ו ר"ח. לדיקים יראו וישמחו. ע"פ תה' קז, מז; או"י כב, יט. וישרים יעלו. ע"פ תה' קמט, ה. יעלו. ע"פ תה' כה, ז. וחסידיה ברנה. ע"פ תה' קלג, ט. ועולתה תקפץ. ע"פ או"י ה, טז. ויראו גס הו"ש' י, יג. וכל הרשעה כולה. ע"פ מלא' ג, יט. כעשן חללה. ע"פ הו"ש' יג, ג; תה' לו, כ. תעביר ממשלת זדון. ע"פ או"כ ד, כה. ותמלך אתה ה'. ע"פ עוב' א, כה; זכ' יד, ט. ה' לנדך. ע"פ מ"צ יט, יט; ישע' ב, יא; תה' ד, ט; קמט, יג. ירושלים עירך. יג. ירושלים עירך. ע"פ מ"א יא, לג; דני' ט, טז. ליון משכן. ע"פ יוא' ד, יח; תה' עה, ב. משכן כבודך. תה' ט, ח; ספ"ה ט, ח; סח"ש ט, ח. ימלך ה' לעולם. תה' קמט, י. ויגבה ה' לנאות וכו'. ישע' ה, טז; סד' רס"ג עמ' רכ; רמז"ס, סד"ת, נוסח צרכות התפילה. המלך הקדוש. ע"פ ויק' כה, ח; יוה"כ כד, יט; ישע' מג, טו; צבלי צרכות, דף יב ע"ב; תוס' ד"ה והלכתא; רמז"ס, סד"ת, נוסח צרכות התפילה; פסקי רי"ד; סרע"ג ח"ב, ס"ו קמ"ז; סד' רס"ג, עמ' כב, ועמ' רס; סד' רש"ב, פ"ה, עמ' ח; צעה"ל, סדר ר"ה, ס"ו סה, וסדר יוה"כ ס"ו שח; סת"ר ס"ו עז, ענין הכשר תקועה וס"ו פ; סה"ת סוף ס"ו מ; כ"ו כ"ה, דף 3106.

**אַתָּה בְּחַרְתָּנוּ מִכָּל־הָעַמִּים. אֶהְבֵּת אֹתָנוּ וְרָצִיתָ בָּנוּ
וְרוֹמַמְתָּנוּ מִכָּל־הַלְשׁוֹנוֹת.**

**קִדְשְׁתָּנוּ בְּמִצְוֹתֶיךָ וְקִרְבַּתָּנוּ מִלִּפְנֵי לַעֲבוֹדָתְךָ. וְשִׁמְךָ הַגָּדוֹל
הַגָּבוֹר וְהַנּוֹרָא עָלֵינוּ קָרָאתָ:**

**וְהִתְתַּן לָנוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ בְּאַהֲבָה. אֶת־יוֹם (בשבת: הַשַּׁבָּת הַזֶּה
וְאֶת־יוֹם) הַכְּפוּרִים הַזֶּה. לְסִלְיָהָ וּלְמַחֲלָהּ וּלְכַפָּרָה
עַל־כָּל־עֲוֹנוֹתֵינוּ. מִקְרָא קֹדֶשׁ. זָכַר לַיְצִיאַת מִצְרָיִם:**

**אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ. יַעֲלֶה וְיָבֵא. יִגְיַע. יִרְאֶה (נ"א: וְיִרְאֶה)
וְיִרְצֶה. וְיִשְׁמַע. וְיִפְקֹד. וְיִזְכֵּר זְכוּרָנוּ וְזִכְרוֹן אֲבוֹתֵינוּ.**

מקורות ומקבילות

קדושת היום. תוספתא ברכות פ"ג, ה"ב; רמב"ם, סד"ה, סוף
נוסח הקדוש. **אתה נחרתנו מכל העמים.** ע"פ דב' ז, ז; יד, ב;
מכר צבלי יומא, דף פז ע"ב; פסקי רי"ד; סרע"ג ח"ב, ס' קכט;
סד' רס"ג, עמ' רס; שנה"ל, סדר יוה"כ, ס' שי; סת"ר ס' פ,
ענין לילי יוה"כ; סה"ת סוף ס' מ. **נוסח נרכה אלמנית.** סרע"ג
ח"ב, ס' קכא; סד' רס"ג, עמ' רס; סד' רש"ג, פ"ה, עמ' ח
עס השמטות ושינויים; רמב"ם, סד"ת, נוסח ברכות האמלליות;
כ"ו כ"ה, דף 106 ודף 106; מח' רומניא, דף של ע"א. **אהבת
אותנו.** ע"פ דב' ז, ה; מ"א י, ט; ירמ' לא, ב. **ורצית בנו.** ע"פ
סה' קטט, ד. **ורוממתנו.** ע"פ סה' עה, יא. **מכל הלשונו.** ע"פ
זכ' ה, כג; תד"ר (איש שלום), פ"ר יח, ד"ה צוא וראה; תד"ר
(איש שלום), פ"ר א, ד"ה פעם אחת; פד"ר"א פ"ר כט, 'משצטט
לשונו שברא' וכו'. **קדשתנו במצוותיך.** ע"פ ש"מ' כב, ל; לא, יג;
ויק' יא, מג"מה; צמ' טו, מ; דב' כו, טז"ט. **וקרבנתנו מלכנו
לעבודתך.** ע"פ דב' ד, ד; לד"מ. **מלכנו.** ע"פ ש"א יב, יב; ישע'
לג, כב. **לעבודתך.** ע"פ ש"מ' כג, כה. **ושמך הגדול.** ע"פ יהו' ז, ט;
מ"א ה, מז. **הגדול הגבור והנורא.** דב' י, ח; נחמ' ט, לב. **עלינו
קראת.** ע"פ רמ"י יד, ט; ישע' מה, ג. ראו ירושלמי תענית פ"ב,
ה"ו; דב"ר (ליברמן), פ"ר דברים, ס' כז; ויקר"ש יהו', רמז ח,
ד"ה ומה תעשה. **ותתן לנו ה' וכו'.** מכר צבלי ברכות, דף לג
ע"ב; בסרע"ג ח"ב, ס' קו נמלא נוסח זה לענין ר"ה, אמנם
הסרע"ג צוה"כ, ח"ב צ ס' קכא, כתב נוסח דומה לזה; סד' ר
רס"ג, עמ' רס; רא"ש מס' ר"ה, פ"ד ס' יד, צטס ר' פלטי
גאון; שנה"ל, סדר יוה"כ, ס' שי. **ותתן... נאהבה את יום השבת.**
ע"פ צבלי שבת, דף י ע"ב, 'מתנה טובה יש לי צבית גמי ושבת
שמה, ואני מצדק ליתנה לישראל, לך והודיעים'. **הוספה לשבת.**
ע"פ סרע"ג ח"ב, ס' קט. **הכישורים הזה.** ע"פ ויק' כג, כז;
ספ"ו לד, כג"כה. **לסליחה ולמחילה.** ע"פ צבלי תענית, דף ל ע"ב;
מדת"ו (ורשא), פ"ר כי תשא, סוף ס' לא. וראו תוס' צב"ק,

ח"צ והערות

וְקִרְבַּתָּנוּ מִלִּפְנֵי מִלְכָּנוּ. בכ"י כ"ה יש מקומות: קרבנתנו מלכנו,
ויש מקומות כבפנים. וְשִׁמְךָ הַגָּדוֹל. כ"ה במח' רס"ד
רס"ה ברוב הפעמים, בולוניה, נירנברג על אתר ושד"ל.
במח' בולוניה ונירנברג בשאר יו"ט: וְשִׁמְךָ הַגָּדוֹל. במח'
רמ"ז ורומניא אין אחידות. הַגָּבוֹר וְהַנּוֹרָא. כ"ה גם בסד' ר
רס"ג. בסרע"ג, כ"י כ"ה, רק בעמידה הראשונה של ר"ה
ומח' רומניא: וְהַקְדוּשָׁה. לְסִלְיָהָ וּלְמַחֲלָהּ. בכ"י כ"ה
עבור שבת באה הוספה: לַמְנוּחָה וְלִקְדוּשָׁה לְסִלְיָהָ
וּלְמַחֲלָהּ, כולל תפילת מוסף. בסרע"ג ומח' רומניא:
וְלְמַחֲלָהּ לְסִלְיָהָ. במח' שד"ל ללא תיבת וְלְמַחֲלָהּ.
וְלְכַפָּרָה. תיבת זו איננה בסד' רס"ג. **על-כל-עונותינו.**
בסרע"ג: וְלַמְחוּל בּו אַת כָּל עֲוֹנוֹתֵינוּ. בסד' רס"ג:
וְלַמְחוּל בּו עַל כָּל עֲוֹנוֹתֵינוּ וְנוֹסֵף: זִלְכַּפֵּר בּו עַל כָּל
פְּשָׁעֵינוּ. או"א יַעֲלֶה וְיָבֵא. בסרע"ג ח"ב, ס' קכא, לא
מופיע לאמרו, אלא אומר 'אבל חטאנו וכו' ואנחנו
הרשענו. יַעֲלֶה וְיָבֵא. במח' רומניא: יַעֲלֶה יָבֵא. יִרְאֶה
וְיִרְצֶה. כן הוא בסרע"ג, כ"י כ"ה, מח' רמ"ז (ערבית של
פסח, ערבית, מנחה ונעילה ליוה"כ, ערבית לסוכות
ושחרית לש"ע), בולוניה (ערבית ושחרית של פסח, מנחה
ונעילה ליוה"כ, ערבית לסוכות), רומניא בעמידות ושד"ל.
בסרע"ג לר"ה ומח' רומניא ברה"מ, דף כו ע"א וקטו
ע"ב: יִרְאֶה וְיִרְצֶה. בסד' רס"ג: זיראה' וללא תיבת
וְיִרְצֶה. בכ"י כ"ה (רוב הפעמים), מח' רמ"ז ובולוניה
(ר"ח, שבועות, ר"ה ויוה"כ, שחרית לסוכות וש"ע): יִרְצֶה
וְיִרְצֶה. בכ"י כ"ה בפסח שחל בחול: זירצה ויראה. בכ"י
כ"ה עמידה לנעילה ללא תיבת יִרְצֶה. וְיִשְׁמַע וְיִפְקֹד.
בסרע"ג, כ"י כ"ה (בפעם הראשונה) ומח' רומניא: וְיִשְׁמַע
וְיִפְקֹד, אבל בשאר המקומות שבכ"י כ"ה כבפנים. וְזִכְרוֹן
אֲבוֹתֵינוּ. בכ"י כ"ה: זיכרון אבותינו.

וְזָכְרוֹן יְרוּשָׁלַיִם עֵירָךְ. וְזָכְרוֹן מְשִׁיחַ בְּדָוִד עֲבָדְךָ. וְזָכְרוֹן
 כָּל-עַמּוֹד בֵּית יִשְׂרָאֵל לְפָנֶיךָ (לְפָלִיטָה) לְטוֹבָה. לְחַן וּלְחַסֵּד
 וּלְרַחֲמִים וּלְרִצּוֹן בְּיוֹם (בשבת: הַשְּׁבֵת הַזֶּה וּבְיוֹם) הַכְּפוּרִים הַזֶּה.
 וְזָכְרוּנוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ בּוֹ לְטוֹבָה. וּפְקַדְנוּנוּ בּוֹ לְבִרְכָה. וְהוֹשִׁיעֵנוּ
 בּוֹ לְחַיִּים טוֹבִים. בְּדַבַּר יְשׁוּעָה וְרַחֲמִים. וְחוּס וְחַנּוּן וְרַחֵם
 עָלֵינוּ וְהוֹשִׁיעֵנוּ. כִּי אֵלֶיךָ עֵינֵינוּ. כִּי אֵל מֶלֶךְ חַנּוּן וְרַחוּם אַתָּה:

מקורות ומקבילות

דף פז ע"ב, ד"ה כד, צפס סדר עולם. מקרא קדש. ויק' כג, כד;
 ע"פ מס"ו פ"י יט, ה"ד. זכר ליליאת מלרים. ראו סדו' רס"ג,
 עמ' רס"א; שצה"ל, סדר ר"ה, ס"י רפ"ו, מש"כ צפס אחו"ר צנימוק.
 אורא יעלה ויבוא. החכר בתוספתא ברכות פ"ג, ה"ה; מס"ו
 פ"י יט, ה"ה; צבלי שבת, דף כד ע"א; תוס' ברכות, דף לד ע"א,
 ד"ה אל; שצה"ל, סדר יוה"כ, ס"י שח. נוסח יעזו. סרע"ג ח"ב,
 ס"י מד; סדו' רס"ג, עמ' קג בקולור; רמז"ס, סד"ת, נוסח ברכות
 התפילה; מחו"ו ס"י זג; כ"י כ"ה, דף 106א; מח' רומניא, דף
 של ע"א. יעלה. ע"פ שמ"ג, כג. ויבוא. ע"פ שמ"ג, ט. יגיע
 ע"פ צ"ר' כה, יב. ויראה. ע"פ צ"ר' כב, יד. ויראה. ע"פ ישע"י נ"ז;
 הוש' יד, ג ורש"י; צ"מ לה, טז; צבלי וימא, דף פז ע"ב, 'מתפייס
 ממנו דצדריס'. וישמע. ע"פ שמ"ג, כד; תה' ד, ד; ספ"ט ב, יד.
 ויפקד. ע"פ צ"ר' ג, כד; שמ"ג, טז; ש"א ב, כה; ספ"ט ו, כ.
 ויזכר. ע"פ שמ"ג, כד; ירמ' טו, טו; ספ"ט ג, א. זכרונו. ע"פ
 שמ"ג כה, כט; תה' קו, ד; קטו, יב; צ"מ טו, ח. וזכרון אבותינו.
 ע"פ שמ"ג, כד; מד"ז, ש"ה"ש (צוצר), פ"ר א, ס"י ד, '...מעשי
 אבות וזכרונום כל לפניך; תדא"ר סוף פ"ר כו, 'וזכרון אבותם
 לפניך'. וזכרון ירושלים. ע"פ ירמ' נא, ג; תה' קל, ו. ירושלים
 עירך. ע"פ מ"א יא, לב; דני' טו, טו. משיח בן דוד. ע"פ ש"א
 כב, נא; כג, א; ישע"י יא, א. דוד ענדך. ע"פ ש"ב ז, ה; תה'
 קלב, י. וזכרון וכו' ישראל. ע"פ שמ"ג כה, יב; ירמ' ב, ב; ירושלמי
 סוטה פ"ג, ה"ד, '...זכרונום שנאמר בתורה לטובה'. עמך בית
 ישראל. ע"פ יחז' לד, ל. לפניך. ע"פ צ"ר' כז, ז; שמ"ג כה, ב; צמ'
 י, ט; ספ"ט ב, ד, כג. לפליטה. צ"ר' מה, ז; עזר' ט, ת. לטובה. ע"פ
 דצ' כה, יא; ירמ' כד, ו; סח"ש ג, ו. לחן ולחסד. ע"פ צ"ר' יט, יט;
 אס' ב, יח; ספ"ט א, א; לו"ה, שמעון, ד, ה. ולחסד ולרחמים. ע"פ תה' כה, ו; דני' א, ט; ספ"ט ה, א; ת"מ א, יא. ולרצון. ע"פ
 שמ"ג כה, לה; ישע"י מט, ח; מחו"ו ס"י זג. הכיפורים הזה. ע"פ ויק' כג, כז; ספ"ו לד, כג"כ. זכרונו יא' בו לטובה. ע"פ נחמ' ה, יט;
 יג, לא; ספ"ט א, א; לו"ה, נפתלי, ת, ה. יש שעונים אמנן על כל פסקא. ויש שעונים רק בסקוף. שצה"ל, ענין תפילה, ס"י כג, ראו
 שכה"ג, הגהות טור, אר"ח ס"י תכב, אות א ואליה רצה לו"ה, ס"י תכב, ס"ק א; מאמר מרדכי ס"י קכז, ס"ק ו; אילת השחר עמ"ס
 שבת, דף קיט ע"ב. ופקדנו בו לנרכה. ע"פ צ"ר' כה, א; צ"ב, ז; פסר"ב (ווגשל) פ"י מג, ס"י ט. והושיענו. ע"פ מ"ב יט, יט; ספ"ט
 ב, יד. בו לחיים טובים. ע"פ ישע"י ד, ג; תה' כה, ה; סו, ט; סרע"ג; מח' רומניא. בדצר - צדיבור. ע"פ תה' לג, ו. ללא ר' צביה,
 כן הוא צ"ו כ"ה ומה' הקדומים; סרע"ג ח"ב, ס"י מד; סדו' רס"ג עמ' קג. ישעיה. ע"פ ישע"י יב, ג; כו, א; ג, ז. ורחמים. ע"פ
 דצ' יג, יח; ישע"י נד, ג; זכ' א, טו. וחוס - לשון רחמים ותחנונים, ע"פ אה"מ, רבי עקיבא, עמ' 429; יוא' ב, יח; יוד' ד, יא. וחוס
 וחמנו. ע"פ מ"ב ג, כג. וחמנו. אה"מ, הלל, עמ' 133, ד"ה אהבתי, 'חמנו אדונינו המלך וכו', זוהר המלך' וכו'; ילק"ש ת"ר, מח' נחמ',
 סוף ד"ה יאר ה'. ורחם עלינו. ע"פ ירמ' לא, יט; ספ"ט ה, א; ספ"ט ג, ב. כי אליך עינינו. ע"פ דה"ב כ, יב; תה' קכג, א; קמה, טו.
 כי אל מלך. ע"פ תה' נה, ג. אל מלך חנון ורחום אתה. ע"פ יוד' ד, ב; תה' פו, טו; נחמ' ט, ח. חנון ורחום אתה. נחמ' ט, לא; ע"פ

ח"ג והערות

וְזָכְרוֹן יְרוּשָׁלַיִם. כ"ה בסרע"ג, מח' רומניא ושד"ל בימות
 השנה. בכ"י כ"ה, מח' רמ"ו, בולוניא ושד"ל בכל החגים:
 זְכָרוֹן יְרוּשָׁלַיִם. זְכָרוֹן מְשִׁיחַ... וְזָכְרוֹן. בכ"י כ"ה:
 זְכָרוֹן מְשִׁיחַ... זְכָרוֹן. לְפָנֶיךָ לְפָלִיטָה. תיבת 'לְפָלִיטָה'
 לא מופיעה בסדו' רס"ג, כ"י כ"ה, מח' הקדומים ורומניא
 וכאן בסרע"ג, מח' נירנברג ושד"ל. במח' רומניא: יַעֲלֶה
 לְפָנֶיךָ. לְחַן וּלְחַסֵּד וּלְרַחֲמִים וּלְרִצּוֹן. במח' רומניא:
 זְכָרוֹן מְשִׁיחַ וְלֹא תיבות לְחַן וּלְחַסֵּד וּלְרִצּוֹן. וּלְרִצּוֹן.
 תיבה זו איננה בסרע"ג, כ"י כ"ה (בפעם הראשונה) ומח'
 רומניא, אבל בשאר המקומות שבכ"י כ"ה כבפנים. בְּיוֹם
 הַשְּׁבֵת הַזֶּה וּבְיוֹם. במח' רמ"ו מראש השנה ואילך:
 יוֹם הַשְּׁבֵת הַזֶּה יוֹם וְאֵת יוֹם, אבל ע"ד ר"ה כבפנים. במח'
 רומניא: בְּיוֹם הַמְנוּחַ וּבְיוֹם צוּם. לחיים טובים. במעט
 מקומות בכ"י כ"ה ללא תיבת 'טובים', אבל ברובן כבפנים.
 יְשׁוּעָה וְרַחֲמִים. בכ"י כ"ה (בפעם הראשונה): יְשׁוּעָה
 בְּרַחֲמִים, אבל בשאר המקומות כבפנים. וְחוּס וְחַנּוּן.
 בסרע"ג, כ"י כ"ה (בפעם הראשונה) ומח' רומניא: חוּס
 וְחַנּוּן, אבל בשאר המקומות שבכ"י כ"ה כבפנים.
 וְהוֹשִׁיעֵנוּ. בכ"י כ"ה, דף 107א, נוסף: יְבוֹ לְחַיִּים, כנראה
 בטעות. במח' רומניא נוסף: מְלָטְנוּ מִקְּצָרָה וּמִחֲלָה
 מִגִּזְזוֹן וְאֶנְחָה חַנּוּן וְהוֹשִׁיעֵנוּ. כִּי אֵלֶיךָ עֵינֵינוּ. תיבות
 אלו אינן בסרע"ג ח"ב, ס"י מד וס"י עז ובחלק מהמקומות
 בכ"י כ"ה. וְרַחוּם אַתָּה. במח' רמ"ו, בולוניא, שד"ל
 ורומניא: וְרַחוּם אַתָּה.

**אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ. מְחוּל לְעוֹנוֹתֵינוּ בְּיוֹם הַכַּפּוּרִים
הַזֶּה. מְחַדָּה וְהַעֲבַר פְּשָׁעֵינוּ
וְחַטָּאתֵינוּ מִנְּגַד עֵינֶיךָ. כְּאָמֹר. אֲנֹכִי אֲנֹכִי הוּא מַחֵה פְּשָׁעֶיךָ
לְמַעַנִּי וְחַטָּאתֶיךָ לֹא אֶזְכָּר: וְנֹאמֵר. מַחֵתִי כְעֵב פְּשָׁעֶיךָ וְכַעֲנֵן
חַטָּאוֹתֶיךָ. שׁוּבָה אֵלַי כִּי גִאֲלֶתֶיךָ: וְנֹאמֵר. כִּי־בְיָוִם הַזֶּה יִכַּפֵּר
עַל־יְכֶם לְטַהֵר אֶתְכֶם. מִכָּל חַטָּאוֹתֵיכֶם לִפְנֵי יְהוָה תִּטְהָרוּ:
כִּי־אַתָּה סוֹלְחַן לְיִשְׂרָאֵל מִן־הָעוֹלָם. וּמוֹחֵל לְשַׁבְּטֵי
יִשְׂרָאֵל בְּכָל־
דּוֹר וָדוֹר. וְדַבְּרָךְ אֶמֶת וְקַיָּם לְעַד. וּמִבְּלַעֲדֶיךָ אֵין לָנוּ מֶלֶךְ
מוֹחֵל וְסוֹלְחַן אֶלָּא אַתָּה. בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. מֶלֶךְ מוֹחֵל וְסוֹלְחַן**

מקורות ומקבילות

תה' קג, ת; זכ"ס ב, יא. אין אומרים זהשילטנו. ע"פ שצ"ל, סדר ר"ה, סוף ס' רפ"ו וסדר יוה"כ, ס' שח; סת"ר ס' עג. ראו טור א"ר ס' תקפג, 'אצל והשילטנו הנהיג ר"י וכו'. **אורח מחול לעונותינו וכו'.** סרע"ג ח"ב, ס' קכא, וס' קכט; סדרו' הס"ג, עמ' רס; רש"י עמ"ס יומא, דף סח ע"ב, ד"ה על מחילת העון; סדרו' רש"י, פ"ה, עמ' ח עט השמטות ושינויים; שצ"ל, סדר יוה"כ, ס' שח; כ"י כ"ה, דף 3106; מח' רומניא, דף של ע"ב. **מחול לעונותינו.** ע"פ ספרי דב', פ"ר האזינו, סוף פ"י ש"ט; ראו ר"י ב"ר יקר, ח"ב, עמ' קב. **ביום הכיפורים הזה.** ע"פ ויק' כג, כז; ספ"ו לד, כג"כ. **מחה... פשעינו וחטאתינו.** ע"פ ישע' מג, כה. **והעבר פשעינו.** ע"פ מ"כ ז, יח. **והעבר... וחטאתינו.** ע"פ ש"ב יב, יג. **מנגד עיניך.** ישע' א, טז; יו"ב ב, ה; תה' לא, כג. **אנכי אנכי הוא.** ישע' מג, כה. **מחיתי כעב פשעיך.** ישע' מד, כב. **כי ביום הזה.** ויק' טז, ל. **כי אמה סולחן.** ע"פ תה' פו, ה; סרע"ג ח"ב, ס' קכא; סדרו' רש"י עמ' רסא. **סולחן לישראל.** ע"פ מ"א ח, לד; מ"כ ז, יח; פס"ב (ווגשל), פ"ר מה, ס' ב, 'לישראל בלבד הוא סולחן'. ראו בצ"ל ר"ה, דף ח ע"א. **סולחן... מן העולם.** ע"פ בצ"ל פסחים, דף נד ע"א, 'ז' דברים נצראו קודם שנצרה העולם, ואלו הן: ...ותשובה'. ראו בצ"ל יומא, דף פו ע"ב, 'בשביל אחד שעשה תשובה מוחלין לכל העולם כולו'. **לשכטי ישורון.** ע"פ דב' לב, טו. **ככל דור ודור.** תה' מה, יח; קמ"ה, יג; סדרו' רש"י. **ודברך אמת.** ע"פ ירמ' י, ה; ב"ר פ"ר א, ס' ז. **ודברך אמת וקיים לעד.** ע"פ תה' קיט, קס. **אין לנו מלך.** ע"פ ישע' מד, ו; בצ"ל תענית, דף כה ע"ב. **מחול וסולחן אלא אמה.** ע"פ ישע' נה, ז; תה' פו, ה. **מלך מולך וסולחן.** ע"פ מס"ו פ"ר יט, ה"ד, וראו מש"כ שם בצ"ל ה; סרע"ג ח"ב, ס' קכא; רש"י עמ"ס יומא, דף סח ע"ב, ד"ה על מחילת העון; שצ"ל, סדר יוה"כ, ס' שח. **וסולחן לעונותינו.** פ"ר"א פ' טו; ילקו"ש א"י, רמח תקיט.

ח"ג והערות

מחול לעונותינו. בכ"י כ"ה בפעם הראשונה נוסף: זפשעינו, אבל בשאר הפעמים כבפנים. **ביום הכפורים הזה.** בסדרו' רס"ג (ללא ניקוד) ומח' רומניא: **ביום הזה** וללא תיבת 'הכפורים'. במח' שד"ל כתוב, שאם חל בשבת אומרים: **ביום השבת הזה** וביום הכפורים הזה, וכ"כ במטה אפרים, ס' תרי"ט, סט"ז וסדרו' רש"י עמ' 688. **וחטאתינו.** תיבה זו איננה בסרע"ג, סדרו' רס"ג וכ"י כ"ה, אבל בכ"י כ"ה, נעילה לחול, כבפנים. **ונאמר מחיתי.** במח' רומניא: **יכתוב מחיתי.** **ונאמר כי ביום.** בסדרו' רס"ג ומח' רומניא: **יכתוב כי ביום.** **מכל חטאתיכם.** במח' כ"ה בחומש המדויקים שלפנינו ומח' בולוניא. במח' רמ"ו, רומניא ושד"ל: **מכל-חטאתיכם.** **סולחן לישראל.** כן נכון לפי כללי הרקדוק וכן הוא בכ"י, מח' רמ"ו, רומניא, שד"ל, לוי"א ח"א, ס' תיג, סדרו' רש"י, עמ' 689 ובמילואים, ח"א עמ' רס. במח' בולוניא: **סולחן לישראל.** **מך-העולם.** תיבות אלו אינן בסרע"ג וכ"י כ"ה, דף 1110, אבל בכ"י כ"ה, שאר העמידות, כבפנים. **בכל-דור וכו' לעד.** כ"ז אינו בסרע"ג. **וקים לעד.** בסדרו' רס"ג ללא תיבת 'לעד'. במח' רומניא: **וקים לנצח.** **מוחל וסולחן.** בסדרו' רס"ג: **כי אתה הוא מוחל וסולחן.** תיבות אלו אינן במח' רומניא. **אלא אתה.** כתב בסדרו' רס"ג, עמ' רסא, אסור לומר תיבות אלו.

אין לנו מלך. ע"פ ישע' מד, ו; בצ"ל תענית, דף כה ע"ב. **מחול וסולחן אלא אמה.** ע"פ ישע' נה, ז; תה' פו, ה. **מלך מולך וסולחן.** ע"פ מס"ו פ"ר יט, ה"ד, וראו מש"כ שם בצ"ל ה; סרע"ג ח"ב, ס' קכא; רש"י עמ"ס יומא, דף סח ע"ב, ד"ה על מחילת העון; שצ"ל, סדר יוה"כ, ס' שח. **וסולחן לעונותינו.** פ"ר"א פ' טו; ילקו"ש א"י, רמח תקיט.

לְעֹנֹתֵינוּ וְלְעֹנֹת עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל. וּמַעֲבִיר אֲשֶׁמוֹתֵינוּ בְּכָל-
שָׁנָה וְשָׁנָה. מֶלֶךְ עַל-כָּל-הָאָרֶץ מִקֶּדֶשׁ (בשבת: הַשַּׁבָּת וְיִשְׂרָאֵל
וְיוֹם הַכִּפּוּרִים:

רִצָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ בְּעַמְּךָ יִשְׂרָאֵל וְאֶל-תְּפִלָּתָם שְׁעָה.
וְהָשִׁב הָעֲבוּדָה לְדָבִיר בֵּיתְךָ. וְאֲשִׁי
יִשְׂרָאֵל וְתִפְלָתָם מְהֵרָה בְּאַהֲבָה תִּקְבַּל בְּרִצּוֹן. וְתֵהִי לְרִצּוֹן
תְּמִיד עֲבוּדַת יִשְׂרָאֵל עִמָּךְ. וְתַחֲזִינָה עֵינֵינוּ בְּשׁוֹבְךָ לְצִיּוֹן
וְלִירוּשָׁלַיִם עִירְךָ בְּרַחֲמִים כְּמֵאֶזֶר. בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. הַמַּחֲזִיר
בְּרַחֲמָיו שְׂכִינְתוֹ לְצִיּוֹן:

מוֹדִים אֲנַחֲנוּ לָךְ. שְׂאֵתָה הוּא יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ.
עַל-חַיֵּינוּ הַמְּסוּרִים בְּיָדְךָ וְעַל-גְּשֵׁמוֹתֵינוּ הַפְּקוּדוֹת
לָךְ. וְעַל-נְסִיךְ שְׂבָכְל־יוֹם וְיוֹם עִמָּנוּ וְעַל-נִפְלְאוֹתֶיךָ וְשׁוֹבוֹתֶיךָ
שְׂבָכְל־עַתָּה. עָרַב וּבָקֵר וְצָהָרִים. הַטּוֹב כִּי לֹא-כָלוּ רַחֲמֶיךָ.
הַמְּרַחֵם כִּי לֹא-תָמוּ חֲסְדֶיךָ וּמַעֲוֹלָם קוִינֵנוּ לָךְ. לֹא-הִכְלַמְתָּנוּ
יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וְלֹא-עֲזַבְתָּנוּ וְלֹא-הִסְתַּרְתָּ פָנֶיךָ מִמֶּנּוּ:

זְכוֹר רַחֲמֶיךָ וּכְבוֹשׁ אֶת-כַּעֲסְךָ. כִּלְה דָּבָר וְחָרַב וְרָעַב
(וּשְׁבִי) וּמִשְׁחִית וּמַגְפָּה וְכָל-מַחֲלָה. מַעֲלִינוּ
וּמַעַל כָּל-בְּנֵי בְרִיתְךָ. עַל-כָּל־סָלָם יִתְבָּרַךְ וְיִתְרוֹמַם שְׁמֶךָ מִלְּכָנוּ
תְּמִיד. כָּל-הַחַיִּים יוֹדוּךָ סֵלָה. וְיִהְלָלוּ לְשִׁמְךָ הַטּוֹב בְּאַמַּת-

מקורות ומקבילות

עמו ישראל. בסרע"ג: עמו בית ישראל. ויום הכיפורים. במח' רומניא: זיום צום הכפורים. ח"ג והערות
ולעונות עמו ישראל. כ"ה צמח' רומניא, סוף דף של ע"א. ומעביר אשמותינו בכל שנה. מדח"ג פרי וירא, סי' מו, ע"פ ויק' עז, ל; שמו"ר פר עו, סי' ו; פסר"ג, פי' מה, ד"ה ד"א
אשרי. מלך על כל הארץ. ע"פ זכ' יד, ט; תה' מז, ג; רמז"ס, סד"ת, נוסח ברכות האמנעיות. מקדש ישראל. ע"פ יחז' לו, כח.
הוספה נחתמה לשבת. סרע"ג ח"ב, סי' קכ"א; סת"ר סי' פ, ענין לילי יוה"כ; מח' רומניא. ראו הלך"ג, הל' יוה"כ, סי' י. ויום הכיפורים. ע"פ ויק' כג, כז; ספ"ו לד, כגכ"ה. ראה ומודים. סרע"ג ח"ב, סי' קכ"א; סד' רשב"ג, פ"ה, עמ' מ; כ"י כ"ה, דף 107א; מח' רומניא, דף של"ה ע"א. זכור רחמיך. שזה"ל, סדר יוה"כ, סי' שח; סת"ר סי' פ, ענין לילי יוה"כ; כ"י כ"ה, דף 107א; מח' רומניא, דף של"ה ע"א.

וּכְתוּב לְחַיִּים טוֹבִים כָּל־בְּנֵי בְרִיתְךָ. בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. הַטוֹב
שְׂמֵךְ וּלְךָ נָאָה לְהוֹדוֹת:

שִׁים שְׁלוֹם. טוֹבָה וּבִרְכָה. (חַיִּים). חַן וְחֶסֶד וְרַחֲמִים. עָלֵינוּ
וְעַל־כָּל־יִשְׂרָאֵל עֲמֶךָ. בְּרַכְנוּ אָבִינוּ כְּלָנוּ כְּאֶחָד בְּאוֹר
פְּנִיךָ. כִּי בְּאוֹר פְּנִיךָ נִתְתָּ לָנוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ. תּוֹרַת חַיִּים.
אֶהְבָּה וְחֶסֶד. צְדָקָה. בְּרַכָּה. יְשׁוּעָה וְרַחֲמִים וְחַיִּים וְשְׁלוֹם.
וְטוֹב יְהִיָּה בְּעֵינֶיךָ (לְבָרְכֵנוּ וּלְבָרֵךְ אֶת־כָּל־עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל
תָּמִיד בְּכָל־עֵת וּבְכָל־שָׁעָה בְּשְׁלוֹמְךָ:

בְּסֵפֶר חַיִּים. בְּרַכָּה וְשְׁלוֹם. פְּרֻנְסָה טוֹבָה וְיְשׁוּעָה וְנִחְמָה.
חַן וְחֶסֶד גִּזְכָּר וְנִכְתָּב לְפָנֶיךָ. אָנוּ וְכָל־עַמְּךָ
יִשְׂרָאֵל. לְחַיִּים (טוֹבִים) וְלְשְׁלוֹם. בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. הַמְבָרֵךְ
אֶת־עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל בְּשְׁלוֹם. (אָמֵן):

אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ. תָּבֵא לְפָנֶיךָ תְּפִלָּתֵנוּ וְאֵל־
תִּתְעַלֵּם מִתַּחֲנֻתֵנוּ. שְׂאִין אָנוּ
עוֹי פְּנִים וְקַשִּׁי־עַרְף בְּדַבָּר הַזֶּה שֶׁנֶּאֱמַר (נ"א: לוֹמֵר) לְפָנֶיךָ
יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ. צְדִיקִים אֲנַחְנוּ וְלֹא חַטָּאנוּ. אָבֵל
אֲנַחְנוּ חַטָּאנוּ (נ"א: חַטָּאנוּ אֲנַחְנוּ וְאֲבוֹתֵינוּ). אֲשַׁמְנוּ. בְּגַדְנוּ. גִּזְלוּנוּ.
דִּבְרָנוּ דְּפִי. הֶעֱוִינוּ. וְהִרְשַׁעְנוּ. זָדְנוּ. חֲמַסְנוּ. טָפְלוּנוּ שָׁקַר.
יַעֲצָנוּ רַע (ו"א: עֲצוֹת רְעוֹת). כּוֹזְבֵנוּ. לָצָנוּ (לוֹצְצָנוּ). מְרַדְנוּ (מְרִינוּ).

מקורות ומקבילות

וּכְתוּב לְחַיִּים טוֹבִים. סדר יוה"כ, ס' שח; סת"ר ס' פ, ענין לילי יוה"כ; כ"י כ"ה, דף 107א; מח' רומניא, דף שלא ע"ה. **שִׁים**
שְׁלוֹם. סרע"ג ח"ב, ס' קכא; סדר רשב"ג, פ"ה, עמ' ח; כ"י כ"ה, דף 107א; מח' רומניא, דף שלא ע"ה. **בְּסֵפֶר חַיִּים.** ע"פ
שצה"ל, סדר יוה"כ, ס' שח; סת"ר ס' פ, ענין לילי יוה"כ; כ"י כ"ה, דף 107א; מח' רומניא, דף שלא ע"ה. **הַמְבָרֵךְ אֶת עַמּוֹ**
יִשְׂרָאֵל בְּשְׁלוֹם. כ"י כ"ה, דף 107א; מח' רומניא, דף שלא ע"ה. **וְיָדוּי בְּמַעֲרִיב.** צבלי יומא, דף פז ע"ב ורש"י ד"ה אור; ר"ה;
פסקי ר"ה; הל"פ הל' יוה"כ, ד"ה ת"ר מנזות; סדר רשב"ג, פ"ה, עמ' נה; שצה"ל, סדר יוה"כ, סוף ס' שח; סת"ר סוף ס' עט,
ענין מנזות וידוי; פסקי רי"ז עמ"ס יומא, פ"ח ה"ד, אות כט. **יָחִיד מַתּוּדָה בְּסוּף הַתְּפִילָּה.** ע"פ צבלי יומא, דף פז ע"ב; ר"ה;
פסקי ר"ה; שצה"ל, סדר יוה"כ, ס' שיע; סת"ר ס' פא, ענין סדר תפלות יוה"כ. **אֲרִיֵא תַבָּא לְפָנֶיךָ תְּפִלָּתֵנוּ.** ע"פ טור אר"ח
ס' תריטי; שצה"ל, סדר יוה"כ, ס' שח; סת"ר ס' פ, ענין לילי יוה"כ; כ"י כ"ה, דף 107א; מח' רומניא, דף שלא ע"ה.

נִאֲצָנוּ (נִאֲפָנוּ) נִשְׁבַּעְנוּ לְשׂוֹא וְלִשְׁקָר) סָרְרָנוּ עָוִינוּ פָּשַׁעְנוּ
צָרְרָנוּ קִשְׁיָנוּ עָרְף רָשַׁעְנוּ שָׁחַתְנוּ תַעֲבָנוּ תַעֲיִנוּ תַעֲתַעְנוּ
סָרְנוּ מִמִּצְוֹתֶיךָ וּמִמִּשְׁפָּטֶיךָ הַטּוֹבִים וְלֹא־שׂוּה לָנוּ וְאַתָּה
צְדִיק עַל כָּל־הַבָּא עָלֵינוּ כִּי־אִמַּת עֲשִׂית וְאַנְחָנוּ הִרְשַׁעְנוּ:

מֵה־נֹּאמֵר לְפָנֶיךָ יוֹשֵׁב מְרוֹם וּמֵה־נִּסְפָּר לְפָנֶיךָ שׁוֹכֵן
שְׁחָקִים הֲלֹא כָל־הַנְּסֻתוֹת וְהַנְּגָלוֹת
אֶתָּה יוֹדֵעַ:

אֶתָּה יוֹדֵעַ רוּזֵי עוֹלָם וְתַעֲלוּמוֹת סִתְרֵי כָל־חַי אֶתָּה חֹפֵשׁ
כָּל־חֲדָרֵי־בֵּטָן וּבֹחֵן כָּל־יֹת וְלֵב אֵין כָּל־דָּבָר נֶעְלָם
מִמֶּךָ וְאֵין נִסְתָּר מִנְּגִד עֵינֶיךָ יְהִי רִצּוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ
וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ שֶׁתִּסְלַח וְתִמְחַל־לָנוּ עַל־כָּל־עֲוֹנוֹתֵינוּ וּפְשָׁעֵינוּ
וְתִכְפֹּר לָנוּ עַל־כָּל־חַטָּאתֵינוּ:

עַל־חַטָּא	שְׁחָטָאנוּ	לְפָנֶיךָ	בְּאָנָּס:
עַל־חַטָּא	שְׁחָטָאנוּ	לְפָנֶיךָ	בְּבִלְיַד־עַת:
עַל־חַטָּא	שְׁחָטָאנוּ	לְפָנֶיךָ	בְּגָלוּי:
עַל־חַטָּא	שְׁחָטָאנוּ	לְפָנֶיךָ	בְּדַעַת וּבְמִרְמָה:
עַל־חַטָּא	שְׁחָטָאנוּ	לְפָנֶיךָ	בְּהִרְהוּר הַלֵּב:
עַל־חַטָּא	שְׁחָטָאנוּ	לְפָנֶיךָ	בְּוִדּוּי פֶּה:
עַל־חַטָּא	שְׁחָטָאנוּ	לְפָנֶיךָ	בְּזָדוֹן:
עַל־חַטָּא	שְׁחָטָאנוּ	לְפָנֶיךָ	בְּחֻזֵּק יָד:
עַל־חַטָּא	שְׁחָטָאנוּ	לְפָנֶיךָ	בְּטֻמְאַת שְׁפָתַיִם:

מקורות ומקבילות

מה נאמר לפניך. שצה"ל, סדר יוה"כ, סי' שח; כ"י כ"ה, דף 107א; מנח' רומניא, דף שלא ע"ה. אתה יודע רזי עולם. סרע"ג ח"ב, סוף סי' קכא; סדרו רשבי"ג, פ"ה, עמ' ח; כ"י כ"ה, דף 107א. על חטא. שצה"ל, סדר יוה"כ, סי' שח; כ"י כ"ה, דף 107א; מנח' רומניא, דף שלא ע"ב.

על-חטא	שחטאנו	לפניך	ביצר הרע:
על-חטא	שחטאנו	לפניך	ביודעים ובלא יודעים:
על-חטא	שחטאנו	לפניך	בכחש ובכזב:
על-חטא	שחטאנו	לפניך	בלשון הרע:
על-חטא	שחטאנו	לפניך	במראית העין:
על-חטא	שחטאנו	לפניך	בגשף ובמרבית:
על-חטא	שחטאנו	לפניך	בשיח שפתותינו:
על-חטא	שחטאנו	לפניך	בעינים רמות:
על-חטא	שחטאנו	לפניך	בפתחון פה:
על-חטא	שחטאנו	לפניך	בצעדי רגלים:
על-חטא	שחטאנו	לפניך	בקפיצת יד:
על-חטא	שחטאנו	לפניך	ברצון:
על-חטא	שחטאנו	לפניך	בשגגה:
(על-חטא)	שחטאנו	לפניך	בשבועת שוא:
על-חטא	שחטאנו	לפניך	בתמהון לבב:
על-חטאים	שאנו	חיבים	עליהם אשם:
על-חטאים	שאנו	חיבים	עליהם חטאת:
על-חטאים	שאנו	חיבים	עולה:
על-חטאים	שאנו	חיבים	קרבן:
על-חטאים	שאנו	חיבים	מיתה:
על-חטאים	שאנו	חיבים	כרת:
על-חטאים	שאנו	חיבים	מיתה וכרת:

מיתה בידי שמים וכרת בידי שמים. ארבע מיתות בית דין.

סְקִילָה שְׁרָפָה הָרֵג וְחָנַק. וּמְלָקוֹת אַרְבַּעִים. (על-) מַצּוֹת עֲשֵׂה
 וּמַצּוֹת לֹא תַעֲשֶׂה. בֵּין שְׁיֵשׁ בָּהּ קוּם וְעֲשֵׂה. וּבֵין שְׁאִין בָּהּ
 קוּם וְעֲשֵׂה. בֵּין שְׁגִלְוִיִּים לָנוּ וּבֵין שְׁאִינָם גְּלוּיִים לָנוּ. הַגְּלוּיִים
 לָנוּ כְּבָר אָמַרְנוּ לְפָנֶיךָ. וְשְׁאִינָם גְּלוּיִים לָנוּ כְּבָר לְפָנֶיךָ גְּלוּיִים
 וַיְדוּעִים. כְּדָבָר שֶׁנֶּאֱמַר הַנְּסִתָּרֵת לַיהוָה אֱלֹהֵינוּ. וְהַנְּגַלֵּת לָנוּ
 וּלְבָנֵינוּ עַד-עוֹלָם לַעֲשׂוֹת אֶת-כָּל-דְּבָרֵי הַתּוֹרָה הַזֹּאת:

ויש נוהגים להוסיף:

אֱלֹהֵי. נִצּוֹר לְשׁוֹנֵי מַרְעֵ. וּשְׁפָתַי מִדְּבַר מַרְמָה. וְלִמְקַלְלֵי נַפְשִׁי תִדּוּם וְלִמַּצּוֹתֶיךָ
 תִּרְדֹּף נַפְשִׁי. וְנַפְשִׁי כְּעַפְרָ לְכָל תַּהֲיָה. יְהִי רִצּוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְהוָה אֱלֹהֵי.
 שְׁכַל-הַקָּמִים עָלַי לְרַעְיָה. תִּפְרַעְתָּם וּתְמַלְקֵם מִחֲשָׁבוֹתֵם. וְכֵן יְהִי רִצּוֹן מִלְּפָנֶיךָ
 יְהוָה אֱלֹהֵי. שֶׁתַּפְתַּח לִי שְׁעָרֵי תוֹרָה. שְׁעָרֵי חֶכְמָה. שְׁעָרֵי בִינָה. שְׁעָרֵי דַעְיָה. שְׁעָרֵי
 פְּרָנְסָה וְכֻלְכָּלָה. שְׁעָרֵי חַיִּים. חַן וְחֶסֶד וְרַחֲמִים וְרִצּוֹן מִלְּפָנֶיךָ:

כולם אומרים:

יְהִיו לְרִצּוֹן אֱמֶרֶי-פִי. וְהִגִּינוּ לְבִי לְפָנֶיךָ. יְהוָה צוּרֵי וְגֹאֲלֵי:

פוסע שלש פסיעות לאחוריו בכריעה אחת, וחוזר לשמאלו ואחר כך לימינו, ואומר:

עֲשֵׂה שְׁלוֹם בְּמְרוֹמָיו. הוּא בְּרַחֲמָיו. יַעֲשֵׂה שְׁלוֹם עָלֵינוּ
 וְעַל-כָּל-יִשְׂרָאֵל. (אָמֵן):

(יְהִי רִצּוֹן מִלְּפָנֶיךָ. יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ.
 שֶׁתִּבְנֶה בֵּית הַמִּקְדָּשׁ בְּמַהֲרָה בְּיָמֵינוּ. וְתַן חֶלְקֵנוּ בְּתוֹרָתְךָ):

מקורות ומקבילות

את כל דברי התורה הזאת. שבה"ל, סדר יוה"כ, ס' שח; כ"י כ"ה, דף 3107; מח' רומניא, דף שלא ע"ב. יהיו לרצון אמרי פי.
 סדר' רשב"ג, פ"ה, עמ"ה, שבה"ל, סדר יוה"כ, ס' שח; כ"י כ"ה, דף 3107; מח' רומניא, דף שלא ע"ב. עשה שלום. שבה"ל,
 סדר יוה"כ, ס' שח.

בשבת, החזן והקהל אומרים בעמידה:

(יום הששי):

וַיְכַלּוּ הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ וְכָל-צְבָאָם: וַיְכַל אֱלֹהִים בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי
מְלַאכְתּוֹ אֲשֶׁר עָשָׂה וַיִּשְׁבֹּת בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי מִכָּל-מְלַאכְתּוֹ
אֲשֶׁר עָשָׂה: וַיְבָרֶךְ אֱלֹהִים אֶת-יוֹם הַשְּׁבִיעִי וַיְקַדֵּשׁ אֹתוֹ. כִּי בּוֹ
שָׁבַת מִכָּל-מְלַאכְתּוֹ אֲשֶׁר-בְּרָא אֱלֹהִים לַעֲשׂוֹת:

החזן אומר ברכת מעין שבע:

בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וְאַלְהֵי אֲבוֹתֵינוּ. אֱלֹהֵי אַבְרָהָם.
אֱלֹהֵי יִצְחָק וְאַלְהֵי יַעֲקֹב. הָאֵל הַגָּדֹל הַגִּבּוֹר וְהַנּוֹרָא
אֵל עֲלִיּוֹן קַנָּה (בְּרַחֲמָיו) שָׁמַיִם וָאָרֶץ:

החזן והקהל אומרים יחד:

מִגֵּן אֲבוֹת בְּדַבְּרוֹ. מְחִיָּה מֵתִים בְּמֵאֲמָרוֹ. הַמְּלַךְ הַקְּדוֹשׁ
שָׂאִין בְּמֹהוּוֹ. הַמְּנַיֵחַ לְעַמּוֹ בַּיּוֹם שְׁבַת קְדָשׁוֹ. כִּי בָּס רָצָה
לְהַנִּיחַ לָהֶם. לְפָנָיו נַעֲבֹד בִּירְאָה וּפְחָד. וְנוֹדָה לְשִׁמּוֹ בְּכָל-יוֹם
תָּמִיד מֵעֵין הַבְּרִכוֹת. אֵל הַהוֹדָאוֹת. אֲדוֹן הַשְּׁלוֹם. מְקַדֵּשׁ
הַשְּׁבַת וּמְבָרֵךְ הַשְּׁבִיעִי. הַמְּנַיֵחַ בְּקִדְשָׁהּ לְעַם מְדַשְּׁנֵי עֲנֹג. זָכַר
לְמַעֲשֵׂה בְּרֵאשִׁית:

מקורות ומקבילות

שנת אומרים זיכלו. ע"פ סרע"ג ח"ב, סי' קכג וסי' קל; הל' יוה"כ, סי' י; שצה"ל, סדר יוה"כ, סוף סי' שח; סת"ר סי' פ, ענין ליל יוה"כ; סה"ת סוף סי' מ; כ"י כ"ה, דף 3107. ויכלו השמים והארץ וכו'.
צה"ג סי' ע, הל' חנוכה, עמ' קנח, ד"ה שנת ור"ת; סרע"ג ח"ב, סי' קכג; הל' יוה"כ, סי' י; מחור"ו סוף סי' שנא; מח' רומניא, דף שלא ע"ב. החזן אומר ברכת וכו'. סרע"ג ח"ב, סי' קכג; סדר רס"ג, עמ' רסג; מחור"ו סוף סי' שנא; הרז"ג, הל' יוה"כ, עמ' פד; כ"י כ"ה, דף 3107; מח' רומניא, דף שלא ע"ב. ברכת מעין שבע סרע"ג ח"ב, סי' קל; סדר רס"ג עמ' רסג; הל' יוה"כ, סי' י; שצה"ל, סדר יוה"כ, סוף סי' שח; סת"ר סי' פ, ענין ליל יוה"כ. המלך הקדוש שאין כמוהו. ע"פ ש"א ב, ב. הזכרת המלך. צבלי ברכות, דף יב, ב; סרע"ג ח"ב, סי' קנז; שצה"ל, סדר ר"ה, סי' שח.

ח"ג והערות

המלך הקדוש. במח' רמ"ו ובולוניה: קאל הקדוש וכו' ע"פ מח' שד"ל, ליל שבת, ח"א, דף לג ע"ב, ערבית ליל ר"ה, ח"ב, דף יז ע"ב.

החזן מסיים לבד:

אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ. רִצָּה בְּמִנוּחָתֵנוּ. קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתֶיךָ
וְתַן חֶלְקֵנוּ בְּתוֹרָתֶךָ. שִׁבְעֵנוּ מִטּוֹבֶךָ. שִׁמְחֵנוּ
בִּישׁוּעָתֶךָ. וְטַהַר לִבֵּנוּ לְעִבְדֶּךָ בְּאַמֶּת. וְהִנְחִילֵנוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ
בְּאַהֲבָה וּבְרִצּוֹן שַׁבַּת קִדְּשֶׁךָ. וְיִשְׁמְחוּ בְּךָ כָּל־יִשְׂרָאֵל מִקְדָּשֵׁי
שְׁמֶךָ. בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. מִקְדָּשׁ הַשַּׁבָּת:

מקורות ומקבילות

מקדש השבת. סרע"ג ח"ב סי' קכג וסי' קל; הלק"ג, הל' יוה"כ, סי' י; סה"ת סוף סי' מג; מח' רומניא, דף שלא ע"ב. אינו חותם בשל יוה"כ. סרע"ג ח"ב, סי' קכג וסי' קל; בה"ג סי' ט, הל' חנוכה, עמ' קנח, ד"ה שבת ור"ח; מחו"ו סוף סי' שנא; הרי"ג, הל' יוה"כ, עמ' פד; כ"ו כ"ה, דף 3107. ראו סה"ר סי' פ, ענין לילי יוה"כ.

ח"ג והערות

מקדש השבת. בשבה"ל, סדר יוה"כ, סי' שיז וסת"ר סי' פ, ענין לילי יוה"כ, כתוב שאומרים משנת 'במה מדליקין כשחל יוה"כ בליל שבת, אמנם כבר במדב"מ, סדר כל נדרי, כתב זאם חל בשבת אין אומרים במה מדליקים.

אֶהְבֶּתְךָ צֶדֶק וּתְשׁוּבָה רָשָׁע. בְּעִבּוּר לְהִצְדִּיק וְלֹא לְהִרְשָׁע.
 גָּשְׁנוּ לְהִתְוֹדוֹת עָלֵינוּ פְּשָׁעֵינוּ. דָּלְנוּ מִחֶטְא מַעֲוֹן וּמִרְשָׁעֵינוּ.
 הֵן לָךְ עֵינֵינוּ מִיְחִילוֹת. וּבֵאֵנוּ לְפָנֶיךָ לְחִלוֹת.
 זֶה הַפֶּק לָנוּ מִיְחִילוֹת. חֲטֵאתֵינוּ הֵיוּת גְּמֻחוֹת.
 טוֹב וְסֹלֵחַ גְּקָרְאתָ. יוֹם לְצִדִּיקֵנוּ קָרְאתָ.
 כִּפְרָה לְהִשִּׁית בְּעֶשׂוֹר חֲקִיקֶתָ. לְעִשְׂרֵיהָ אֲשֶׁר יִקְרָתָ.
 מְרַדְּנוּ בְּכָל־פַּעַם וְאַתָּה סֹלַחְתָּ. גִּאֲצוֹנֶךָ וְשׁוּבוּ שְׁחָתָ.
 סִלַּח־נָא כְּעַל יְדֵי צִיר סֹלַחְתָּ. עֵת כִּי־חֲנִנְךָ וְסִלַּחְתִּי הִשְׁחָתָ.

מקורות ומקבילות

פסוקי חמישי. ע"פ סרע"ג ח"ב, ס' קכג; מחז"ו סוף ס' שגא; מח' רומניא, דף שלא ע"ב. אהבת לך ותשנא רשע. תה' מה, ח; סרע"ג ח"ב, ס' קכא; סדר' רס"ג דף רס; שבה"ל, סדר' יוה"ב, סוף ס' שח; סח"ר, ענין ליל' יוה"ב, ס' פ; סה"ת סוף ס' מ; כ"ו כ"ה, דף 108א. בעבור להצדיק. ע"פ מ"א ח, לב. ולא להרשיע. ע"פ יח' לג, יא. גשנו להודות עלי פשע. ע"פ תה' לב, ה. דלנו מחטא מעוון ומרשע. ע"פ שמו"ל, ז; ישע' מג, כה; ירמ' לג, ח. לך עיינו מיהלות. ע"פ דה"צ כ, יב; צבלי סוכה, דף נג ע"ב. וצאנו לפניך לחלות. ע"פ זכ' ז, ב. זה - הקצ"ה. ע"פ ישע' כה, ט; סע"ר פה' כה; צבלי תענית, דף לא ע"א. הפק לנו. ע"פ מש' ח, לה. חטאתינו היות מנהלות. ע"פ שמו"ל, ט; צמ' יד, כ; תה' עט, ט. טוב וסלח נקראת. תה' פו, ה. יום לצדקו קראת. ע"פ ויק' טז, לד. לצדקו קראת. ע"פ ישע' א, כו. כפרה וכו' חקקת. ע"פ ויק' טז, ל. להשית - להגיד לאור. ע"פ פסו"ו פה' צלק, דף קכט ע"א, 'שהשית עינו לראות העתידות'. בעשור חקקת. ע"פ ויק' טז, כט. לעשיריה אשר יקרת. ע"פ ירמ' ג, ג. מרדנו. ע"פ יח' ב, ג; דני' ט, ה. ואתה סלחת. ע"פ צמ' יד, כ. נאלטך. ע"פ ישע' א, ד; ה, כד. ושובו שחת. ע"פ ירמ' ג, יד. סלח נא. צמ' יד, יט. כעל ידי ציר. ע"פ מש' כה, יג. כעל וכו' סלחת. ע"פ צמ' יד, כ. עת כי חנך. ע"פ צמ' יד, יג. וירטו. וסלחתי

ח"ג והערות

פתיחה לחזן. בסרע"ג ח"ב, ס' קכב, קודם אומר אבינו מלכנו ורק לאחר שמסיים פותח בסליחות. אהבת צדק ותשנא רשע. מיוסד ע"ס אי"ב ושד"ל כתב במבוא למכב"ר, עמ' 69, שאין בו שם המחבר. פיוט זה נמצא רק במנהגנו ומוזכר בשבה"ל, סדר' יוה"ב, ס' שיו. דלנו מחטא. בכ"ו כ"ה: דלנו מחטא, כדרכנו בענין הכתיב. הן לך. כ"ה במח' רמ"ז ובולוניא. במח' רס"ד-רס"ה ושד"ל: הן לך. אשר יקרת. במח' רמ"ז: אשר יקרתה. ושובו שחת. במח' רמ"ז: ושובו שחתה. וסלחתי השחתה. במח' רמ"ז: וסלחתי השחתה.

פְּדָנוּ הַיּוֹם מִדָּחֵק. צַעֲקֵתֵנוּ קָשָׁב מִשָּׂחֵק.
 קָרָאנוּךְ אֶל־תְּרַחֵק. רִשְׁעֵנוּ לַיִם תְּדַחֵק.
 שְׂדֵי לְפָנֶיךָ בְּשׁוּעֵי. יַעֲרֵב לְפָנֶיךָ שׁוּעֵי.
 תִּפְּן לְכַפֵּר פְּשָׁעֵי. בְּעֶשְׂוֹר לַחֲדָשׁ הַשְּׁבִיעִי:

יַעֲלֶה תַחֲנוּנֵנוּ מֵעָרֵב. וַיָּבֵא שׁוֹבֵב מִבְּקָר.
 וַיִּרְאֶה רְצוּנֵנוּ עַד־עָרֵב: וַיִּרְאֶה קוֹלֵנוּ מֵעָרֵב.
 וַתְּבֵא צְדָקָה מִבְּקָר. וַיִּרְאֶה פְּדִיּוֹנֵנוּ עַד־עָרֵב:
 תַּעֲלֶה עֲתִירְתֵנוּ מֵעָרֵב. וַתְּבֵא סְלִיחָה מִבְּקָר.
 וַיִּרְאֶה נוֹשֵׂא חֵטָא עַד־עָרֵב: וַיִּבֵּא לְמַעַנּוּ מִבְּקָר.
 וַיִּרְאֶה כְּפוּרָנוּ עַד־עָרֵב:

ח"ג והערות

ליום תְּדַחֵק. כן הוא במח' בולוניה ושר"ל. בכ"י ומח' רמ"ז: ליום תְּרַחֵק. בכ"י כ"ה: ליום הרחוק. לְפָנֶיךָ שׁוּעֵי. בכ"י כ"ה: לְפָנֶיךָ שׁוּעֵי, כנראה בניקוד: שׁוּעֵי. תִּפְּן. במח' בולוניה: תִּפְּן וכן בכולם. יַעֲלֶה תַחֲנוּנֵנוּ מֵעָרֵב. מיוסד ע"ס תשר"ק. פיוט זה נמצא גם במנהג אשכנז, גולד', כיפור, עמ' 10-11 (בשינוי נוסח). ויראה רְצוּנֵנוּ. בנוסחאות אשכנזיות: ויראה רְנוּנֵנוּ. וַתְּבֵא צְדָקָה. כן הוא בכ"י כ"ה ומח' שר"ל. במח' רמ"ז ובולוניה: וַיָּבֵא צְדָקָה, בלשון זכר, וכן הלאה (וַתְּרַאֲהוּ במקום וַיִּרְאֶה בהמשך) וראו בפ"י קד"א על אתר. וכבר העיר שר"ל (במבוא ח"ב, דף 59-60): יגם במח' בני רומא כ"י ישן נושן שבידי כתוב יעלה ויבוא ויראה, תמיד בלשון זכר [...]. אבל בדפוסים קדמונים ובקצת כ"י נמצא יַעֲלֶה ויבוא, תעלה ותבוא, בסדר בלתי מסכים עם הדקדוק. עֲתִירְתֵנוּ מֵעָרֵב. כן הניקוד במח' רמ"ז, בולוניה וכ"י. במח' שר"ל: עֲתִירְתֵנוּ מֵעָרֵב. נוֹשֵׂא חֵטָא. בכ"י כ"ה: נוֹשֵׂא חֵטָא.

מקורות ומקבילות

השחת. ע"פ צמ"י, יד, כ. פדנו היום מזוחק. ע"פ או"י לג, כח. לעקתנו קשונ משחק. ע"פ נחמ"ט, ט, כו. משחק - משמים. ע"פ תה"י פט, ז. קראנוך אל-תרחק. ע"פ תה"י ח, ו; קמח, א. אל תרחק. ע"פ תה"י כג, יב. רשענו לים תדחק. ע"פ מו"כ ז, יט. שדי לפניך שועי. ע"פ או"י ח, ה. לפניך שועי. ע"פ תה"י כה, ב. יערב לפניך שועי. ע"פ תה"י קד, לד. לכפר פשעי. ע"פ תה"י סה, ד. בעשור לחודש השביעי. ויק' כג, כו. יעלה תחנונינו. ע"פ מ"א ח, מהדמט. ראצ"ה ח"ב, א, מס' יומא, ס"י תקכט; מהדכי, יומא, רמז תשכה; שצ"ה ל, סדר יו"ה כ, סוף ס"י שח; הג' מיימוניות, סד"ה, נוסח הצרכות האמנוניות, אות א; סת"ר, ענין לילי יו"ה כ, ס"י פ; כ"י כ"ה, דף 108א. מערב וכו' עד ערב. ע"פ ויק' כג, לב. ויבוא שובב. ע"פ ירמ"ג, יד. ויראה קולנו. ע"פ ישע' מט, ח; תה"י סט, יד; מש' ח, לה. יעלה קולנו. ע"פ צמ"י ב, טז; דצ"ב, כו, ז. ותבוא לזקה. ע"פ דצ"ב ו, כה; ישע' ח, כז; מש' ו, ב. פדיונונו - עשיית התשובה. ע"פ מדת"ה מ' מט, ס"י ג, ויקר פדיון נפשם, אלמלא עשו תשובה, היה יקר נפשם צעני הקצ"ה, והיה חלל הפורעניות מהן, ויורשין העולם הבא'. תעלה עתירתנו. ע"פ צר"י כה, כא; שופ' יג, ח; או"י כג, כו. סליחה מנוקד. ע"פ תה"י קל, ד"ו. וצוקר זמן רבון הוא, בצלי צרכות, דף ו ע"ב, ע"פ תה"י ה, ד. נושא חטא. ע"פ שמי' לד, ז; תה"י פה, ג. מוסקטו. ע"פ ש"צ כג, ג; ירמ' טו, יט; תה"י נט, ח. למענו. ע"פ ישע' מג, כה. ראו בצלי צרכות, דף י ע"ב, 'כל החולה צכות אחרים, חולין לו צכות עצמו'. כפורנו עד ערב. ע"פ ויק' כג, לב.

תַּעֲלֶה יַחֲדָתְנוּ מֵעֶרֶב • וְתָבֵא טְהָרָה מִבְּקָר •
 וַיִּרְאֶה חֲפוּשָׁנוּ עַד־עֶרֶב •
 יַעֲלֶה זְכָרוֹנֵנוּ מֵעֶרֶב • וַיָּבֵא וַיַּעֲרֵב מִבְּקָר •
 וַיִּרְאֶה הַגְּיוֹנֵנוּ עַד־עֶרֶב •
 תַּעֲלֶה דְפִיקָתְנוּ מֵעֶרֶב • וְתָבֵא גִילָה מִבְּקָר •
 וְתִרְאֶה בְעֵדְנוּ עַד־עֶרֶב •
 תַּעֲלֶה אֲנָקָתְנוּ מֵעֶרֶב • וְתָבֵא אֱלִיךְ מִבְּקָר •
 וְתִרְאֶה אֱלֵינוּ עַד־עֶרֶב •

אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ • הֵיחָה עִס־פִּיּוֹת שְׁלוּחֵי עִמָּךְ בֵּית
 יִשְׂרָאֵל • הָעוֹמְדִים לְבִקֵּשׁ תְּפִלָּה וְתַחֲנוּנִים מִלְּפָנֶיךָ
 עַל־עִמָּךְ בֵּית־יִשְׂרָאֵל • הַזּוֹרֵם מִדֶּשֶׁת־שִׂיאֲמָרוֹ • הַבֵּינֵם מִה־
 שִׁידְבָּרוּ • הַשֵּׁיבִם מִה־שִׂישְׁאָלוֹ • יְדַעַם הַיֵּאֵךְ יִפְאָרוּ • בְּאוֹר־
 פְּנִיךָ יִהְלְכוּ • בְּרֶךְ לְךָ יְבָרְכוּ • עִמָּךְ בְּפִיהֶם יְבָרְכוּ • וּמִבְּרֻכּוֹת
 פִּיךָ יִתְבָּרְכוּ • עִמָּךְ לְפָנֶיךָ יַעֲבִירוּ • וְהֵם בְּתוֹךְ יַעֲבִירוּ • עֵינֵי

מקורות ומקבילות

ח"ג והערות

חפושנו. במח' רמ"ז: חפושנו' בשי"ן שמאלית. או"א
 היה עם פיפיות. נמצא גם במנהג אשכנז (גולד, ר"ה,
 עמ' 280; כיפור, עמ' 428). ובמח' רומניא, תפילות
 שחרית, דף שם ע"א. על־עמך. במח' רומניא: יָעַד
 עמך. שִׂיאֲמָרוֹ וכו' שִׁידְבָּרוּ. במח' רומניא: שִׂיאֲמָרוֹ
 וכו' שִׁידְבָּרוּ. יַעֲבִירוּ וכו' יַעֲבִירוּ. כן הוא במח'
 שד"ל. בכ"י ב"ה, מח' רמ"ז ובולוניא: יַעֲבִירוּ וכו'
 יַעֲבִירוּ. במח' רומניא: יַעֲבִירוּ וכו' יַעֲבִירוּ.

יחידתנו. ע"פ תה' כב, כא; לה, ח. טהרה. ע"פ יח' לו, כה.
 חפושנו. ע"פ ישע' נח, ו; אוי' ג, יט. יעלה זכרונו. ע"פ
 ירמ' לא, יט; תה' קטו, יב. ויערב. ע"פ תה' קד, לד. הגיונו.
 ע"פ תה' יט, טו. דפיקתנו. ע"פ שה"ש ה, ב. גילה. ישע'
 סה, יח. ותראה בעדנו. ע"פ ש"א א, יא; תה' לה, ח. בעדנו.
 ע"פ ירמ' כא, ב. תעלה אנקתנו. ע"פ תה' עט, יא; קב, כא.
 ותבוא אליך. ע"פ יו"ל ב, ח; תה' קב, ב. ארץ היא עם
 פיפיות. מוזכר בטור אר"ח, ס' תרכ"א; אצ"ע קה' ה, א, שם
 הקדמונים; שצה"ל, סדר יו"ה"כ, סוף ס' ש; סת"ר, ענין לילי

יו"ה"כ, ס' פ; סה"ח סוף ס' מ; כ"י כ"ה, דף 108א. היה עם פיפיות. ע"פ שמו' ד, יב; כ"י כ"ה, דף 109א. פיפיות. ע"פ
 ישע' מא, טו. ואף לשון חכמים הוא, כמו: ירושלמי מגילה פ"ד, ה"ב; בבלי ברכות, דף יא ע"ב. וראו צ"ס שער דמעות, על שער
 תפלה לר"ה, ס' יג. שלוחי עמך. ע"פ ירמ' מב, ו; משנ' ברכות פ"ה, מ"ה. עמך בית ישראל. ע"פ יח' לד, ל. העומדים
 לנקש תפילה ותחנונים. ע"פ דני' ט, ג; שמו"ר פ"ר מ"ג, ס' א; מדה"ה מ" קח, ס' א. הורס מה שיאמרו. ע"פ שמו' ד, יב.
 הבינס. ע"פ ישע' מ, יד. הבינס מה שידברו. ע"פ דני' י, יא; נחמ' ה, יב. השיבם. ע"פ צר' לו, יד. השיבם מה שיאמרו. ע"פ
 ישע' סה, כד; אוי' יג, כב. ידעם. ע"פ הוש' יד, י. יפארו. ע"פ עזר' ז, כז. נאור פיך יהלכון. תה' פט, טז. נרך לך
 יברכוך. ע"פ ישע' מה, כג; תה' לה, ו. עמך צפיהם יברכוך. ע"פ יהו' כב, לג; תה' סב, ה. ומנצחות פיך יתברכוך. ע"פ ש"צ
 ז, כט. עמך לפניך יעבירוך. ע"פ משנ' ר"ה פ"א, מ"ב. והם נמוך יעבירוך. פדר"א פ' מג; פדר"ך פ' ג, ד"ה ומשה ואלהקן;
 ילקו"ש תו', רמז רסד ורסה. עיני עמך עם תלויות. ע"פ מד' שו"ט (צוצר), מ" כה, ס' ה; ילקו"ש תה', רמז תשכ. ראו סד"ר,

עֲמַךְ בָּם תְּלוּיֹת. וְעֵינֵיהֶם לְךָ מִיְחָלוֹת. גְּשִׁים מִוֶּל שׁוֹד
 לְהִלְחָמָה. וְשִׁכְךָ כְּעַס וְחֶמָה. וְעַם מַסְבִּיבִים אוֹתְךָ כְּחוּמָה.
 וְאַתָּה מִן־הַשָּׁמַיִם תִּשְׁגִּיחַ אוֹתָם לְרַחֲמָה. עֵינַי נוֹשָׂאִים לְךָ
 לַשָּׁמַיִם. לֵב שׁוֹפְכִים נִכְחֶךָ כְּפָיִם. וְאַתָּה תִּשְׁמַע מִן־הַשָּׁמַיִם.
 שְׁלֵא יִכְשְׁלוּ בְלִשׁוֹנָם. וְלֹא־יִנְקָשׁוּ בְּשִׁנּוֹנָם. וְאַל־יִבּוֹשׁוּ
 בְּמִשְׁעָנָם. וְאַל־יִכְלְמוּ בָּם שְׁאוֹנָם. וְאַל־יֹאמְרוּ בְּפִיָּהֶם דְּבַר
 שְׁלֵא כְרָצוֹנְךָ. כִּי חֲנוּנִיךָ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ הֵמָּה חֲנוּנִים. (וּמְרַחֲמֶיךָ
 הֵמָּה מְרַחֲמִים). וּמְלַמְּדֶיךָ הֵמָּה מְלַמְּדִים. כְּמָה שְׂיַדְעֵנוּ יְהוָה
 אֱלֹהֵינוּ אֶת־אֲשֶׁר תַּחֲזֵן יְחֹן. וְאֶת־אֲשֶׁר תִּרְחַם יִרְחַם. כִּכְתוּב
 בְּתוֹרָתְךָ. וְחֲנַנְתִּי אֶת־אֲשֶׁר אֲחֹן וְרַחֲמֹתַי אֶת־אֲשֶׁר אֲרַחֵם:

אֵל אֲרַךְ אַפִּים אַתָּה. וּבַעַל הָרַחֲמִים נִקְרָאת. וְדַרְךָ תִּשׁוּבָה
 הוֹרִית: גְּדֹלַת רַחֲמֶיךָ וְחֲסֵדֶיךָ תִּזְכָּר הַיּוֹם וּבְכָל־יוֹם

מקורות ומקבילות

ס"ו ע"א, ע"ב ש"ו. ועינייהם לך מיחלות. ע"פ תה" קכג, ב;
 מד' ש"י ע"ב מ"ח פת. ס"ו א; ילקו"ש תה", רמז תתלט. גשים
 מול שוד להחמה. ראו במצוא למכ"ר, מאת שד"ל, עמ' 60;
 השב"ץ קטן, ס"ו קטו. ושכך כעס. ע"פ ח"ס ז' ו. מסגיניס
 כחומה. ע"פ ויק' כה, לא; יחז' מז, כ. ואתה מן השמים
 תשגיח. ע"פ מ"א ח, לד; תה" לג, וגידו; שה"ש ב, ט. אותם
 לרחמה. ע"פ ירמ' מז, יב; תה" קו, מו. עין נושאים. ע"פ
 תה" קכג, א; ח"כ ג, מו. לב שופכים נכחך כמים. ע"פ ח"כ
 ב, יט. ואתה תשמע דה"ב ו, כג. שלא יכשלו בלשונם. ע"פ
 תה" סד, ט. ינקשו. תה" לת, יג. בשונם. ע"פ דב' ו, ז.
 ואל יבושו. ע"פ תה" כה, ג. כמעט. ע"פ ש"ב כב, יט;
 ישע' ג, יד; דה"ב ג, יח. ואל יכלמו. ע"פ תה" סט, ז. שאונם
 ע"פ ישע' סו, ו. כי חנוניך ה'. ע"פ ישע' לג, יח. המה חנונים.
 ע"פ שמי' כב, כו; יז' ד, ב. ומלמדך. ע"פ ישע' מה, ח.
 תחון. ע"פ תה" נט, ו. וחננתי את אשר. שמי' לג, יט. אל
 ארך אפים אתה. ע"פ יז' ד, ב; תה" פו, טו; כ"י כ"ה, דף
 3108. הרחמים נקראת. ע"פ ישע' מט, ו. ודרך תשובה
 הורית. ירושלמי מכות פ"ב, ה"ו, ע"פ תה" כה, ח; צבלי ע"ז,
 דף ד סוף ע"ב, ודף ה ע"א; מדה"ג (וורשא), פ"ר וארא,
 ס"ו יד; שמו"ר פ"ר יב, ס"ו א; פסו"ו דב', פ"ר ואתחנן, דף י
 ע"א, ד"ה מי יתן; ילקו"ש תה", רמז תתסט. גדולת רחמך
 וחסדיך. ע"פ ישע' נד, ז ובמ' יד, יט. רחמך וחסדיך תזכר
 ע"פ תה" כה, ו. היום וכל יום. ע"פ צבלי ברכות, דף ס

ח"ג והערות

ועיניהם לך מיחלות. כן הוא במח' בולוניה ושר"ל.
 בכ"י כ"ה (ללא ניקוד) ומח' רמ"ו: ועיניהם לך תלויות.
 במח' רס"ד-רס"ה ורומניא: ועיניהם לך תלויות. וְשִׁכְךָ
 כְּעַס. בכ"י כ"ה ומח' רומניא: וְשִׁכְךָ כְּעַס. מַסְבִּיבִים
 אוֹתְךָ. בכ"י כ"ה: 'מסביבים אותה. במח' רמ"ו
 (פקסימיליה) תוקן בכ"י: 'מסביבים אותם, וכן הוא
 בנוסחאות אשכנז. במח' רומניא: 'מסבבים אותך. מן
 הַשָּׁמַיִם תִּשְׁגִּיחַ אוֹתָם. במח' רומניא: תִּשְׁגִּיחַ מִן־הַשָּׁמַיִם
 וְלֹא תִיבַת אוֹתָם. כְּפָיִם וְכו' הַשָּׁמַיִם. במח' רמ"ו:
 כְּפָיִם וְכו' הַשָּׁמַיִם. וְאַל־יִבּוֹשׁוּ בְּמִשְׁעָנָם. במח' רומניא:
 יְלֵא יבושו במשענם. וְאַל־יִכְלְמוּ בָּם שְׁאוֹנָם. תיבות
 אלו אינן מופיעות במח' רמ"ו. שְׁאוֹנָם. במח' רומניא:
 'שואנם. בְּפִיָּהֶם דְּבַר. במח' רומניא: פִּיָּהֶם דְּבַר.
 שְׁלֵא כְרָצוֹנְךָ. כ"ה במח' רמ"ו בולוניה. במח' רס"ד-
 רס"ה ושר"ל: שְׁלֵא כְרָצוֹנְךָ. במח' רומניא: שְׁלֵא
 כְרָצוֹנְךָ. חֲנוּנִיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ. במח' רומניא ללא שמות
 הקודש. וּמְרַחֲמֶיךָ הֵמָּה מְרַחֲמִים. בכ"י כ"ה, מח'
 רמ"ו, בולוניה ורומניא איננו. במח' שד"ל נמצא בסוגריים.
 במח' גולד' העיר שנוסח המקורי הוא: יְמַלְמְדֶיךָ הֵמָּה
 מְלַמְּדִים, אלא ששינו זאת לְיִמְרַחֲמֶיךָ הֵמָּה מְרַחֲמִים,
 בכדי להתאימו לפסוק ולמובא אחריו. אֶת־אֲשֶׁר. במח'
 רומניא: יְאֹלְהֵי אֲבוֹתֵינוּ כִּי אֶת־אֲשֶׁר. וְאֶת־אֲשֶׁר. במח'
 רומניא: וְאֲשֶׁר. וּבַעַל הָרַחֲמִים. כן הוא במח' רמ"ו.
 בכ"י כ"ה, מח' בולוניה ושר"ל: וּבַעַל הָרַחֲמִים.

לְזַרְע יְדִידֶיךָ: תִּפְּן אֲלֵינוּ בְּרַחֲמִים. כִּי אַתָּה הוּא בַּעַל הַרְחָמִים:
 בְּתַחֲנוּן וּבַתְּפִלָּה (לְפָנֶיךָ) נִקְדָּם. כְּמוֹ שֶׁהוֹדַעְתָּ לְעֵנּוּ מִקְדָּם:
 מִחֲרוֹן אַפָּךָ שׁוֹב. כְּמוֹ בְּתוֹרַתְךָ כְּתוּב: בְּצֹל כְּנִפְיֶךָ נַחֲסָה
 וְנִתְלוֹנָן. כְּמוֹ וַיֵּרֶד יְהוָה בְּעָנָן: תַּעֲבֵר עַל־פְּשַׁע וְתִמְחָה אֲשָׁם.
 כְּוִיתִי צָב עִמּוֹ שָׁם: תֵּאָזֵן שְׁוֹעַ וְתִקְשִׁיב מֵאֲמַר. כְּוִיקְרָא בְּשָׁם.
 יְהוָה: וְשָׁם נִאֲמַר. וַיַּעֲבֵר יְהוָה עַל־פָּנָיו וַיִּקְרָא. יְהוָה יְהוָה
 אֵל רַחוּם וְחַנוּן. אַרְךְ אַפַּיִם וְרַב־חַסֵּד וְאַמֶּת: נִצֵּר חֶסֶד
 לְאֱלֹפִים נִשְׂא עֵן וּפְשַׁע וְחִטָּאָה וְנִקְהָה: וְסִלַּחְתָּ לְעוֹנֵינוּ
 וְלַחֲטָאתֵנוּ וְנַחֲלֵתֵנוּ: סִלַּח לָנוּ אֲבִינוּ כִּי חֲטָאנוּ. מְחַל לָנוּ
 מִלְּכָנוּ כִּי פָשַׁעְנוּ: כִּי־אַתָּה אֲדֹנָי טוֹב וְסִלַּח. וְרַב־חֶסֶד
 לְכָל־קִרְיָיִךְ: כִּי־עִמָּךְ הִסְלִיחָה. לְמַעַן תוֹרָא: לְמַעַן־שִׁמְךָ יְהוָה
 וְסִלַּחְתָּ לְעוֹנֵינוּ כִּי רַב הוּא:

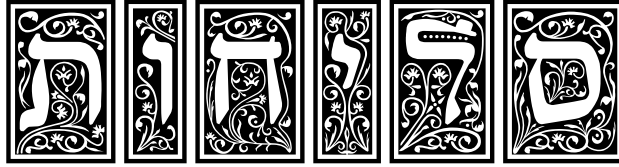
ח"ג והערות

ובתפלה לְפָנֶיךָ נִקְדָּם. 'לפניך', היא תוספת במח' שד"ל, ואיננה במח' רמ"ז, בולוניה וכ"י. בנוסחאות אשכנזיות: זבתפלה פָּנֶיךָ נִקְדָּם. לְעֵנּוּ מִקְדָּם. כ"ה במח' רמ"ז, בולוניה וכ"י. במח' שד"ל: לְעֵנּוּ מִקְדָּם, בסגול, ושניהם נכונים. מחרון אַפָּךָ. במח' רס"ד-רס"ה: 'מחרון אַפָּךָ'. כמו בְּתוֹרַתְךָ. במח' רמ"ז: 'כמו בְּתוֹרַתְךָ'. כְּמוֹ וַיֵּרֶד. בכ"י כ"ה, מח' רמ"ז, בולוניה ושד"ל: 'כִּיֹּם וַיֵּרֶד'. תַּעֲבֵר עַל־פְּשַׁע. כן הוא במח' רמ"ז ובולוניה. בכ"י ב"ה ומח' שד"ל: 'תַּעֲבֵר עַל־כָּל־פְּשַׁע'. תֵּאָזֵן שְׁוֹעַ. כן הוא במח' בולוניה ושד"ל. בכ"י כ"ה ומח' רמ"ז: 'תֵּאָזֵן שְׁוֹעַ' ולפי גירס' הניקוד כנראה צ"ל: 'שְׁוֹעַ'. וְתִקְשִׁיב. במח' שד"ל נוסף בסוגריים: 'בְּרַחֲמִים'. מֵאֲמַר. כן הוא במח' רמ"ז ובולוניה. במח' רס"ד-רס"ה ושד"ל: 'מֵאֲמַר'.

מקורות ומקבילות

ע"ב. לזרע ידִידֶיךָ. ע"פ צ"ר פ"ר לג, ס"ו ג. הפן אלינו נרחמים. ע"פ מ"צ יג, כג. אתה הוא בעל הרחמים. ע"פ ירושלמי תענית פ"ג, ה"ט. בעל הרחמים. לשון חז"ל בהרבה מקומות, כמו: מכול' דרשב"י פ"ג, פ"ה; ויק"ר פ"ר מזרע, פ"ר ח, ס"ו ד. נתחנן ונתפילה נקדם. ע"פ דני' ט, ג. כמו שהודעת לעניו. ע"פ שמי' לג, יג, לד, ה"ז; תה"ל קג, ז; צבלי ר"ה, דף ח ע"ב. לעניו. ע"פ צמ' יב, ג. מחרון אַפָּךָ שׁוֹב. ע"פ שמי' לג, יב. כלל כנפיד נחסה. ע"פ תה"ל ח, לו, ה; ח, ט; סג, ה. וירד ה' בענן. שמי' לד, ה. הענור על פשע. ע"פ מ"כ ז, יח. ותמחה אשם. ע"פ ישע' מג, כה; תה"ל נח, ג; עזר' ט, יג. כויתילב עמו שם. ע"פ שמי' לד, ה. תאזין שׁוֹב. ע"פ תה"ל לט, יג. ותקשיב מאמר. ע"פ תה"ל י, ח. כויתקרא נשם ה'. ע"פ שמי' לד, ה. ויענור ה'. שמי' לד, רז. יג מידות. צבלי ר"ה, דף ח ע"ב; שבה"ל, סדר ויה"כ, סוף ס"ו שח; סת"ר, ענין לילי ויה"כ, ס"ו פ; סה"ת סוף ס"ו מ. ראו הרז"ג, הל' ויה"כ, עמ' פה; אור"ח ח"א, הל' ויה"כ, אות לג. נולד חסד. ג' רבתי, ע"פ המסורה. וסלחת לעוננו. שמי' לד, ט. סלח לנו. ע"פ צמ' יד, יט; סרע"ג ח"ב, ס"ו קכב. אבינו. ע"פ ישע' סד, ז. כי חטאנו. ראו ירושלמי תענית פ"ב, ה"ז, ע"פ ירמ' ב, לה; מד"ש (צובר), פ"ר יג, א; ויקר"ש ש"א, רמז קג, ד"ה וישפכו. מחול. לשון חכמים (אבודרהם, פירוש ברכת קדושת היום דיו"ט). ראו מדת"ג פ"ר ואתחנן, ס"ו ו. מלכנו. ע"פ ש"א יב, יב. כי אתה אדני. תה"ל פו, ה; סרע"ג ח"ב, ס"ו קכב. כי עמך הסליחה. תה"ל קד, ד. למען שמך ה'. ע"פ תה"ל כה, יא; סרע"ג ח"ב, ס"ו קכב.

ראו ירושלמי תענית פ"ב, ה"ז, ע"פ ירמ' ב, לה; מד"ש (צובר), פ"ר יג, א; ויקר"ש ש"א, רמז קג, ד"ה וישפכו. מחול. לשון חכמים (אבודרהם, פירוש ברכת קדושת היום דיו"ט). ראו מדת"ג פ"ר ואתחנן, ס"ו ו. מלכנו. ע"פ ש"א יב, יב. כי אתה אדני. תה"ל פו, ה; סרע"ג ח"ב, ס"ו קכב. כי עמך הסליחה. תה"ל קד, ד. למען שמך ה'. ע"פ תה"ל כה, יא; סרע"ג ח"ב, ס"ו קכב.

במח' שד"ל ח"ב דף ע"ו עמ' א' כתוב: "ומנהגנו לומר בערבית צום כיפור ה' סליחות, ובתפילת שחרית י"ג, ובתפילת המנחה ג' ובנעילה ה', מספר כולם כ"ו רמז לשם ההוי"ה". ברשות החזן לבחור את הסליחות, בין הנדפסות במחזור, עפ"י מנהגו.

סליחה ראשונה

**דְּלַתֶיךָ הַלִּילָהּ • לְשָׁבִי חֲטָא הֶתְרוּ • כַּחֲקַקְתָּ בְּסַפְרִים • אֲשֶׁר
בְּאֵמַת גִּסְדָּרוּ • לֹא תִבּוֹשׁוּ עַמִּי • וְלֹא פָּנִים
יִחְוָרוּ • מִכָּל חֲטָאֵתֵיכֶם לִפְנֵי יְהוָה תִּטְהָרוּ:**

**וְהִבֵּט מִשְׁמִיךְ • וְעָלִי שְׂדֵי שׁוֹבָה • וְעִיר צִיּוֹן אֶל עֲלִיּוֹן • בְּרִצּוֹנְךָ
הִיטִיבָהּ • וּכְפַר עֲוֹן וְאֲשָׁמָה • וְאֲשׁוּבָה מִמְּשׁוּבָה • וְאִם עַל-רֹאשׁ
עָבְרוּ • בְּמַעֲמָקִים יִגְהָרוּ • מִכָּל חֲטָאֵתֵיכֶם לִפְנֵי יְהוָה תִּטְהָרוּ:**

מקורות ומקבילות
סליחות. סרע"ג ח"ב, ס' קכג; הריו"ג, הל' יוה"כ, עמ' פד; טור או"ח, ס' תריט; שצה"ל, סדר יוה"כ, סוף ס' שח; סת"ר ס' פ, ענין לילי יוה"כ; סה"ת סוף ס' מ; כ"י כ"ה, דף 3108. ומנהגנו לומר בערבית וכו'. כ"כ הרש"ר ומדק"א, עמ' תלד. ראו רא"ש, עמ"ס יומא, פ"ח, ס' כ, שם רב גטורגלא; מנדכי, יומא, רמז תשנ; ס' מדצ"מ, סדר יוה"כ. שצה"ל, סדר יוה"כ, ס' שח, סת"ר ס' פ, ענין לילי יוה"כ וכו' כ"י כ"ה, דף 3108, כתבו, 'ואומרים סליחות ויודים כפי רגונס'. שחרית י"ג. סדר' רס"ג, עמ' רסד. שהרי א"א סליחות צמוסק. שצה"ל, סדר יוה"כ, ס' שכ; סת"ר ס' פא; כ"י כ"ה, דף 3111. ראו סרע"ג ח"ב, ס' קכה וס' קכת. ובתפילת המנחה ג' ובנעילה ה'. ע"פ הריו"ג, הל' יוה"כ, עמ' פז, ד"ה ואמר ר"י; רבינו ירוהם, תל"ו, נתיב ז ח"ג, דף נב טור ב. ראו סדר' רס"ג, עמ' רסג. דלתיד הלילה. ע"פ תה' קז, טז. לשני הטל' הותרו. ראו משגי יומא פ"ח, מ"ח; מכדרי"ו מס' דבחדש, פ"ז, ד"ה מפני; בצלי יומא, דף פו ע"א. הותרו. ע"פ דני' ד, יא ורש"י. כחקקת בספרים. ויק' טז, ל. אשר באמת נסדרו. ראו בצלי מגילה, דף יד ע"א, 'צבואה שהולכה לדורות נכתבה'. לא תבושו עמי. ע"פ ישע' כט, כב. ולא פנים יחורו. ע"פ ישע' כט, כב. מכל חטאתיכם. ויק' טז, ל. והבט משמך. ע"פ ישע' סג, טו. ועלי שדי שובה. ע"פ או"י כו, י. ועיר ציון. ע"פ תה' גא, כ. אל עליון. צ"י יד, כ. צלוקי היטיבה. ע"פ תה' גא, כ. וכפר עון. ע"פ תה' עח, לח. ואשמה. ע"פ ויק' ה, כו. ואשובה ממשובה. ע"פ רמז' ג, יב. ראש עברו. ע"פ תה' לח, ה. במעמקים יגהרו. ע"פ תה' קל, א.

ח"ג והערות

סליחות. כתב בסת"ר, ס' פא, 'יוהכ"פ שהוא יום סליחה ומחילה אנו מרבים בסליחות. ובתפילת שחרית וכו'. בסרע"ג ח"ב, ס' קכת: זמנהג של ישיבה בשחרית אומר שבע, ובמוסף חמש, במנחה ובנעילה שלש שלש ואם יש פנאי אומר חמש'. מספר כולם כ"ו. בסדר' רס"ג, עמ' רסד, מספר כולם כ"ג סליחות. לבחור את הסליחות. וכן בסדר' רס"ג, עמ' רסג, כתב זיאמר מה שהוא רוצה מן הסליחות וחתמתן. דלתיד הלילה. סליחה מיוחסת לר' דוד ב"ר אלעזר אבן פקודה. סימן 'דודי'. נמצאת גם במח' כמנהג חלב, דף תקעד, ב-תקעה, א, בנוסח התימנים ובמנהג פאס. בְּמַעֲמָקִים יִגְהָרוּ. במח' רמ"ז ובולוניה: בְּמַעֲמָקִים יִגְהָרוּ, וכאן הנוסח הוא ע"פ פי' קד"א.

יְהִי נָא שׁוּעֵי נַגְדָּךְ • בְּקֶרְבֵּן שֵׁי וּכְמִנְחָה • וּלְשָׁבִים עֲדִיךָ • נִין
 יִשִׁי תִשְׁלַחַה • לְקִבֵּץ אֶחָד מֵעִיר • וּשְׁנַיִם מִמִּשְׁפַּחָה • וּכְמִים
 אֲשֶׁר גָּרוּ • בְּהוֹד וְהִדָּר יִגְבְּרוּ • מִכָּל חַטָּאתֵיכֶם לִפְנֵי יְהוָה תִּטְהָרוּ:

דְּרַשׁ נָא דְלוּתְנוּ • וְהָאֵר אֶת־פְּנֵיךָ • לְהָרִים שְׁפִלוּתְנוּ • וְהִשְׁקֵף
 מִמְּעוֹנְךָ • לְכַפֵּר חַטָּאתֵינוּ • שְׁלַח הַיּוֹם יְמִינְךָ • וְאִם לְהֵאדִים
 מִהָרֹם • כְּצֶמֶר יִצְחָרוּ • מִכָּל חַטָּאתֵיכֶם לִפְנֵי יְהוָה תִּטְהָרוּ:

אֵל מֶלֶךְ יוֹשֵׁב עַל־כִּסֵּא רַחֲמִים • מִתְנַהֵג בְּחַסִּידוֹת • מוֹחֵל
 עֲוֹנוֹת עַמּוֹ • מַעְבִּיר רֵאשׁוֹן רֵאשׁוֹן • מִרְבֵּה מְחִילָה
 לְחַטָּאִים וְסִלִּיחָה לְפוֹשְׁעִים • עוֹשֶׂה צְדָקוֹת עִם־כָּל־בְּשָׂר
 וְרוּחַ • וְלֹא כְרַעַתָּם תִּגְמַל (ג"א: לָהֶם גּוֹמֵל): אֵל הוֹרִיתְנוּ לִזְמַר
 (מִדּוֹת) שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה וְזָכַר לָנוּ (הַיּוֹם) בְּרִית שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה
 (כְּמוֹ) שֶׁהוֹדַעְתָּ לָּעֵנּוּ מִקֹּדֶם וְכֵן כְּתוּב (בְּתוֹרַתְךָ) • וַיֵּרֶד יְהוָה
 בְּעָנָן וַיִּתְיַצֵּב עִמּוֹ שָׁם וַיִּקְרָא בְּשֵׁם יְהוָה: וְשָׁם נֶאֱמַר • וַיַּעֲבֹר
 יְהוָה עַל־פְּנֵי וַיִּקְרָא • יְהוָה יְהוָה אֵל רַחוּם וְחַנּוּן • אֶרֶךְ אַפַּיִם

מקורות ומקבילות

ח"ג והערות

יְהִי נָא שׁוּעֵי נַגְדָּךְ • ע"פ דה"צ ו, מ. שׁוּעֵי נַגְדָּךְ קַרְבָּן • ע"פ הו"ש
 יד, ג. קַרְבָּן... וּכְמִנְחָה • ע"פ ויק' ב, א. שֵׁי תַה' סה, ל.
 וּשְׁנַיִם עֲדִיךָ • ע"פ תה' סה, ג. נִין יִשִׁי תִשְׁלַחַה • ע"פ ישע'
 יא, א. לְקִבֵּץ אֶחָד מֵעִיר • ע"פ ירמ' ג, יד. וּכְמִים אֲשֶׁר גָּרוּ •
 ע"פ ש"צ יד, יד. כְּהוֹד וְהִדָּר • ע"פ תה' כא, ו. דְּרַשׁ נָא •
 ע"פ מ"א כב, ה. דְלוּתְנוּ • ע"פ ירמ' כג, טו; תה' קטז, ו.
 וְהָאֵר אֶת־פְּנֵיךָ • ע"פ תה' פ, ד. לְהָרִים שְׁפִלוּתְנוּ • ע"פ עזר'
 ט, ו. וְהִשְׁקֵף מִמְּעוֹנְךָ • ע"פ דב' כו, טו. לְכַפֵּר חַטָּאתֵינוּ • ע"פ תה' עט, ט.
 מִהָרֹם כְּצֶמֶר יִצְחָרוּ • ע"פ ישע' א, יח. לְהֵאדִים מֵהָרֹם • ע"פ מש' ו, יח. כְּצֶמֶר יִצְחָרוּ • ע"פ יחז' כז, יח. מִלֵּךְ יוֹשֵׁב וְכוּ' • מש'
 כ, ה. יוֹשֵׁב עַל כִּסֵּא רַחֲמִים • ע"פ צבלי ע"ז, דף ג ע"ב; צחמ"ד, ח"ב, מד' ר"ע בן יוסף, עמ' טעד, ד"ה מ"ס יש לכל; ויק"ר
 פ"ה כט, ס"ו ג. מִתְנַהֵג בְּחַסִּידוֹת • ע"פ ירמ' ג, יב; ט, כג. מוֹחֵל עוֹנוֹת עַמּוֹ • ע"פ ירושלמי יומא פ"ז, ה"א; תדא"ר פ"ה א,
 ד"ה ד"א ימיס. מַעְבִּיר רֵאשׁוֹן רֵאשׁוֹן • צבלי ר"ה, דף ח ע"א; תדא"ר פ"ה י, ד"ה צרוך המקום; ילקו"ש ת"ו, רמז שנת. מִרְבֵּה
 מְחִילָה לְחַטָּאִים • ע"פ תה' כה, ח; פדר"ך פ"ה כד, ז; ילקו"ש יחז', רמז שנת. וְשָׁם נֶאֱמַר לְפִוֹשְׁעִים • ע"פ מ"א ח, ג. עוֹשֶׂה צְדָקוֹת •
 תה' קג, ו. כְּהוֹד וְהִדָּר • ע"פ תה' עח, לט. וְלֹא כְרַעַתָּם תִּגְמַל • ע"פ תה' קג, ה; ראו פדר"ך פ"ה כד, סוף ס"ו יב; ילקו"ש הו"ש,
 רמז תקלג. אֵל הוֹרִיתְנוּ לִזְמַר י"ג • ע"פ תדא"ר פ"ה כג, ד"ה ד"א יעקב ה'; צבלי ר"ה, דף ח ע"ב; ילקו"ש ת"ו, רמז שנת. וְזָכַר
 לָנוּ בְרִית י"ג • ע"פ צמ" יד, ח. שֶׁהוֹדַעְתָּ לָּעֵנּוּ מִקֹּדֶם • ע"פ תה' קג, ז; צבלי ר"ה, דף ח ע"ב; ילקו"ש ת"ו, רמז שנת; שדר"א,
 פ"ה ויקהל, ש' סו. וַיֵּרֶד ה' בְּעָנָן • עמ' לד, ה. וַיַּעֲבֹר ה' • עמ' לד, ה. י"ג מִדּוֹת • צבלי ר"ה, דף ח ע"ב; שבע"ל, סדר
 יוה"כ ס"ו שח; סה"ת ס"ו מ; סת"ר, ענין ליל יוה"כ, ס"ו פ. ראו הרי"ג, הל' יוה"כ, עמ' פה; אור"ח ח"ה, הל' יוה"כ, אות לב.

וְרַב־חֶסֶד וְאַמֶּת: נִצַּר חֶסֶד לְאַלְפִים נִשְׂא עֵינָיו וּפְשַׁע וְחַטָּאָה.
וְנִקְהָה. וְסִלַּחְתָּ לְעֹנְגֵנוּ וּלְחַטָּאתֵנוּ וּנְחַלְתָּנוּ: סִלַּח־לָנוּ אָבִינוּ
כִּי חַטָּאתֵנוּ. מִחַל לָנוּ מִלִּבְנוּ כִּי פָשַׁעְנוּ: כִּי־אַתָּה אֲדֹנָי טוֹב
וְסִלַּח. וְרַב־חֶסֶד לְכָל־קַרְאִיךָ: כִּי־עַמֶּךָ הִסְלִיחָה. לְמַעַן תִּתְּנָה:
לְמַעַן־שְׂמֹךְ יִהְיֶה וְסִלַּחְתָּ לְעֹנְגֵנוּ כִּי רַב הוּא:

סליחה שנייה

יּוֹם יַעֲלֶה נִקְרָאָה. יְאֵלֵהִים בְּנִדְבָה. לְקַרְאֲתָךְ יִצְאָה. חֲרָדָה
חֲלִיפוֹת וְצָבָא. כִּי מֵאֲשֶׁר יִרְאָה. עֲדִיךָ
נִצְבָה. בְּעַרְבוֹ הִיא בָּאָה וּבְבִקְרָהּ הִיא שָׁבָה:

יִקַּשׁ דְּפִיָּה זְכָרָה. אֲשֶׁר רוּחָה הִסְתָּה. וּכְלִי יִגֹּן חֲגֵרָה. לְזֹאת
כִּי אֲחֻזְתָּה. אֵימָתָךְ כִּי חֲפָרָה. לְבוּשָׁה שְׂשׂוּפֹתָה. וּמִפְשַׁע
אֲשֶׁר גָּבְרָה. יָדָה הִיא הֲרַגְתָּה. לְךָ שָׁבָה וְהִיא חֲתָה. וְעֵינָה
מִבְּכִי זָבָה. בְּעַרְבוֹ הִיא בָּאָה וּבְבִקְרָהּ הִיא שָׁבָה:

וּבִלְבַב עֲמָה דְּבָרִים. כְּדַבְּרֶךָ לֹא לְקַחְהָ. בָּאָה בְּזִכּוֹת הַזֹּרִים.
וְיָדָה בְּצַדִּיקִים שְׁלַחְהָ. שְׂפֹתָה תַחַת פְּרִים. עֲרֹכָה וּכְפָה

מקורות ומקבילות

טלר חסד. ו רצח, ע"פ המסורה. וסלחת לעוננו. עמ' לד, ט.
כי חטאתו. ראו ירושלמי תענית פ"ב, ה"ז, ע"פ ירמ' ב, לה;
מד"ש, פ"ד, יג, ט"ו; ויקרא"ש ש"א, רמז קג, ד"ה וישפכו. כי
אתה אדוני. תה' פו, ה. כי עמך הסליחה. תה' קל, ד. למען
שמך ה'. ע"פ תה' כה, יא. יוס יעלה נקראת. ע"פ חס' ב, טו.

שבו ישראל נקראים לדין, ע"פ צבלי ר"ה, דף לב ע"ב. יעלה. ע"פ מש' ה, יט. לאלהים נכדבה. ע"פ עזר' א, ד. לקראתך
אלה. מש' ז, טו. חרדה. ירמ' ל, ה. חליפות וצבא. ע"פ חו"י, י, ח. כי מאשר יראה. ע"פ צר' יח, טו. עדיך נצבה. ע"פ
שמ' יח, יד; דצ' כט, ט. צערב היא צאה. חס' ב, יד. יוקש דפיה. ע"פ שמ' לב, ט. יוקש דפיה זכרה. ע"פ ירמ' יד, כ.
אשר רוחה הסתה. ע"פ מ"א כה, כה. וכלי יגון. ע"פ תה' לא, יא. חגרה. ע"פ מש' לא, ח. כי אחזמה. ע"פ ירמ' מט, כד.
אימתך כי חרפה. ע"פ חו"י, יג, כה. לנושה ששופתה. ע"פ שה"ש א, ו. ומופשע אשר גברה. ע"פ ישע' נג, ח. ידה היא הרגתה.
ע"פ ישע' נג, ט. לך שבה. ע"פ ירמ' ג, י. והיא חתה. ע"פ ירמ' מת, כ. ועינה מבכי זכה. ע"פ ירמ' לא, טו. וכל עמה
דברים. ע"פ הוש' יד, ג. כדכרך לא לקחה. ע"פ נפ' ג, ב. צאה בזכות הזרים. ע"פ מ"ב יג, כג. ראו צבלי שבת, דף נה ע"א;
ספרי דצ', פ"ד, ראה, פ"ד, יא. וידה צדקס שלה. ע"פ יחז' יד, יד. שפתה תחת פרים. ע"פ הוש' יד, ג. ערכה. מש'
ט, ב. וכפה שמה. ע"פ מש' לא, ב.

ח"ג והערות

יום יעלה נקראת. סליחה זו חוברת בנראה ע"י ר' יוסף
ברבי יצחק אבן אביתור, סימן יוסף. כדברך לא.
כ"ה במח' רמ"ו, בולוניא וכ"י. במח' שד"ל ובפ"י קד"א:
כדברך לה.

שְׁטָחָהּ. יִפְתָּחוּ הַשְּׁעָרִים. שִׁירִים לְרַחֲמִים פִּתְחָהּ. פִּיהָ בְּלִיל כְּפוּרִים. לְזַעַק חֲלִיפוֹת וְצָבֵא. בְּעָרְבוּ הָיָא בְּאָה וּבִבְקָר הָיָא שְׁבָה:

סוּדְרַת צְעָדֶיהָ. בְּמַעַמַד תַּחְנוּנֶיהָ. קָרְבַּן אֵין בִּידֶיהָ. לְכַפֵּר עַל-עוֹנוֹתֶיהָ. לְבַד הַגִּיזוֹן שִׁפְתֶיהָ. בְּאִמְרָה בְּלִשׁוֹנֶיהָ. אִשָּׁה וַיִּלְדֶיהָ. תַּהִיָּה לְאִדוֹנֶיהָ. עֲנִיָּה וּמְרוֹדֶיהָ. זְכָרָה אֱלֹהֵי לְטוֹבָה. בְּעָרְבוּ הָיָא בְּאָה וּבִבְקָר הָיָא שְׁבָה:

פִּתוּךְ תְּאוֹתֶיהָ. יַעֲלֶה טָמוֹן בְּחֶבֶד. הַבְּלִי יִלְדוֹתֶיהָ. הַמַּטִּים אֶת-לִבָּהּ. אַחַר מְרֵאתֶיהָ. וּתְלִינִי בְּקֶרְבֶּךָ. מַחְשְׁבוֹת רְעוֹתֶיהָ. הַמְשַׁחִיתִים גִּבְךָ. עֲזָבִי מְשׁוֹבוֹתֶיהָ. עֲזָבִי אֶרְפָּא מְשׁוֹבָה. בְּעָרְבוּ הָיָא בְּאָה וּבִבְקָר הָיָא שְׁבָה:

אֵל מֶלֶךְ יוֹשֵׁב עַל-כִּסֵּא רַחֲמִים. מִתְנַהֵג בְּחִסְדוֹת. מוֹחֵל עוֹנוֹת עַמּוֹ. מַעְבִּיר רֵאשׁוֹן רֵאשׁוֹן. מְרַבֵּה מְחִילָה לַחַטָּאִים וּסְלִיחָה לְפוֹשְׁעִים. עוֹשֶׂה צְדָקוֹת עִם (כָּל-)בְּשָׂר וְרוּחַ וְלֹא כְרַעַתְם תִּגְמַל (נ"א: לָהֶם גּוֹמֵל): אֵל הוֹרִיתֵנוּ לִזְמַר (מִדּוֹת) שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה וְזָכַר לָנוּ (הַיּוֹם) בְּרִית שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה (כְּמוֹ) שֶׁהוֹדַעְתָּ לָעֵנּוּ מִקֶּדֶם וְכֵן כְּתוּב (בְּתוֹרַתְךָ). וַיֵּרֶד יְהוָה

מקורות ומקבילות

יפתחו שערים. ע"פ ישע' כו, ב. שירים לרחמים פתחה. ע"פ ח"ה ע"ה, ב. פיה. מ"ש' לא, כו. לזעק חליפות וצבא. ע"פ ח"ו י, ח. סודרת צעדיה. ירושלמי תענית פ"ג, ה"ו, י"א. סדרתה תפילה, לא היא לך זרי עין מלמעלה, אלא הכל יהו מאמין בך, ע"פ ח"ו ל, יט. במעמד תחנוניה. ע"פ משנ' אבות פ"ב, מ"ג, "...אלה רחמים ותחנונים לפני המקום ב"ה". קרבן און צדיה וכו' באמרה בלשונה. במדצ"ר פר' יח, ס' כ"א, "...צומן שבהמ"ק קיים, היינו מקריבים קרבן ומתכפר, ועשוי און צדינו אלא תפלה וכו', יהו רגון מלפניך שתהא כפרה עלינו, ע"פ הוש' יד, ג; מדת"ג (וורשא), פר' קורח, ס' יב; מדת"ה מ' כה, ס' ג. לכפר על עוונותיה. ע"פ ויק' טו, לד. הגיון שפתיים. ע"פ ח"ה יט, טו. באמרה בלשונה. ע"פ הוש' יד, ג. אשה וילדיה תהיה לאדוניה. ע"פ שמו' כ"א ד. עניה ומרדויה. ח"ב' א, ז. זכרה אלהי לטובה. ע"פ נחמ' ה, יט. פיתוך תאוותיה. ע"פ מ"ש' א, י. יעלה טמון בחובך. ע"פ ח"ו לא, לג. הנלי ילדותך. ע"פ קה' י"א, י. המטיס את לך אחר מראותיה. ע"פ קה' י"א, ט. ותליני בך. ע"פ ירמ' ד, יד. מחשבות רעותיה. ע"פ יח' לח, י. המשחיתים גבך. ע"פ יח' טו, לט. עזבי משוחותך. ע"פ ירמ' ב, יט. ארפא משובה. ע"פ הוש' יד, ה.

ח"ג והערות

על-עוונותיה. בכ"י ובמח' רמ"ו: 'על-עוונותיה'. יעלה טמון. במח' רמ"ו ובולוניה: יעלה טמון, וכ"ה בכל המח' שלפני מח' שד"ל. וכאן הוא ע"פ מח' שד"ל ח"ב, הקדמה, עמ' ו ובמבוא למכב"ר, עמ' 60. הבלוי ילדותך. כ"ה בכ"י. במח' רמ"ו ובולוניה: 'תבלי ילדותך'. וכאן הוא ע"פ מח' שד"ל ח"ב, הקדמה, עמ' ו. מחשבות רעותיה. במח' רמ"ו: 'מחשבות רעותיה'.

בְּעֵנָּן וַיִּתְיַצֵּב עִמּוֹ שֵׁם וַיִּקְרָא בְּשֵׁם יְהוָה: וְשָׁם נֹאמְרֵי וַיַּעֲבֹר
 יְהוָה עַל־פָּנָיו וַיִּקְרָא יְהוָה יְהוָה אֵל רַחוּם וְחַנּוּן אֶרֶךְ אַפַּיִם
 וְרַב־חֶסֶד וְאֱמֶת: נִצַּר חֶסֶד לְאֱלֹפַיִם נִשְׂא עֵינָן וּפְשַׁע וְחַטָּאָה
 וְגִמְלוֹת: וְסִלַּחַת לְעוֹנְנוֹ וְלַחַטָּאתָנוּ וְנַחֲלַתָּנוּ: סִלַּח־לָנוּ אֲבִינוּ
 כִּי חָטָאנוּ מְחַל לָנוּ מִלְּבָנוּ כִּי פָשַׁעְנוּ: כִּי־אַתָּה אֲדֹנָי טוֹב
 וְסִלַּח וְרַב־חֶסֶד לְכָל־קַרְאִיךָ: כִּי־עַמְּךָ הַסְּלִיחָה לְמַעַן תִּתְּנָה
 לְמַעַן־שְׂמֹךְ יְהוָה וְסִלַּחַת לְעוֹנְנוּ כִּי רַב הוּא:

סליחה שלישית

יִשְׂרָאֵל בְּחִירֵי אֵל. יְלִידֵי אִיתְנִיךָ. צוּר יִשְׁעִים שְׂעֵה שְׂוֹעִים.
 וְזָכְרָה בְּרִית אֱמוּנִיךָ. וְעִנְתָּהּ בָּם
 צְדָקָתָם. בְּעֵת בּוֹאֵם בְּדִינִיךָ. בְּיוֹם מִחַר כִּי־תִבּוֹא עַל־שִׁכְרֵי לְפָנֶיךָ:
 זְכוֹר אֵיטָן אֲשֶׁר נָתַן בְּנוֹ יַחֲדוֹ לְזִבְחִים. יְלִיד תָּרַח אֲשֶׁר
 פָּרַח. כְּשׁוֹשְׁנָה בֵּין הַחוּחִים. שְׂמֹךְ הַזְּכִיר וְגַם הַכִּיר.
 תַּחֲלֵת כָּל־אֲזָרְחִים. בְּרִית הַגְּבִיר וְגַם הַעֲבִיר. מִשְׁאֹת שְׂוֹא
 וּמִדּוּחִים. וְשָׂרָף אֱלִיל וְהַחֲלִיף כָּלִיל. וְלֹא שָׁמַר בְּרִית אַחִים.

ח"ג והערות

ישראל בחירי אל. סליחה מיוחסת לרבי יצחק כנוי. ושד"ל כתב במבוא למכב"ר, עמ' 60, אין בה שם המחבר, והיא במשקל שש ושש תנועות. נמצאת גם במח' כמנהג ארם צובה, ח"ב, סליחות של ר"ה, דף תעו ע"א. כְּשׁוֹשְׁנָה בין החוחים. כ"ה בכ"י, ובלשון הפסוק. במח' רמ"ו, בולוניא, שד"ל ואר"ץ: יְשׁוּשָׁן בין החוחים. כל־אֲזָרְחִים. במח' אר"ץ: יְבִלְהֶאֱזָרְחִים.

מקורות ומקבילות

ישראל בחירי אל. ע"פ ישע' מה, ד; דה"א טז, יג. ילידי איתניך. ע"פ צר' כה, יב; ישע' מה, ה; דה"א כ, ז. איתניך. ע"פ צבלי ב"ב, דף טו ע"א, 'איתן האזרחי זה הוא אברהם'; ויק"ר פ"ו ט, ס"ו א. לור ישעס. ע"פ דב' לב, טו; תה' לה, א. שעה שועס. ע"פ תה' ה, ג. וזכרה ברית אמוניך. ע"פ ויק' כו, מז. וענתה כס לדקסס. ע"פ צר' ל, לג. לדקסס. ע"פ ישע' מד, ח. צעת בואס דנייך. ע"פ צבלי צרכות, דף כ ע"ב, זכרי לא אשא פנים לישראל'. ציוס מחר. צר' ל, לג. זכרת עקידה לישראל. ע"פ ירושלמי תענית פ"ב, ה"א; מדה"ג פ"ו וירא, ס"ו מו. איתן. תה' פט, א; צבלי ב"ב, דף טו ע"א. אשר נתן בנו. ע"פ צר' כב, ג - ה. בנו יחידו. ע"פ צר' כב, ג. בנו... לזכרים. ע"פ צר' כב, ט"ו. יליד תרת. ע"פ צר' יא, כו. אשר פרת. ע"פ צר' כב, ח; דב' י, כב; יס"ו כד, ג. כשונה בין החוחים. טה"ש ב, ג. שמך הזכיר. ע"פ צר' כה, לג והפושעים; צבלי סוטה, דף י סוף ע"א; צ"ר פ"ו מד, ס"ו ו; ולקו"ש ת"ו, רמז לה. וגם הכיר. ע"פ צבלי נדרים, דף לב ע"א; צ"ר פ"ו נה, פ"ו ל, ס"ו ה. תחילת כל אזרחים. ע"פ צבלי סוטה, דף י ע"ב; ולקו"ש ת"ו, רמז לה. ראו צ"ר, פ"ו לך לך, פ"ו מג, ס"ו ז. ברית הגזירה. ע"פ דני' ט, כז. וגם העזירה. ע"פ צר' יח, יט. משאות שוא. אי"ב ב, יד. ושרף אליל. אה"מ, א"א, עמ' ד. ראו צ"ר פ"ו לה, ס"ו יג. והחליף כליל. ע"פ ישע' ב, יח. ולא שמר ברית אחים. ע"פ עמ"ו א, ט.

וַיַּחַד לָךְ בְּמַהֲלָלְךָ. לְעִבְרְךָ נִצַּח נִצְחִים. זָכַר עוֹשָׂיו אֶת-
 מַעֲשָׂיו. לְבָנָיו הַנְּאֻנְחִים. וְעִנְתָּה בָּם צְדָקְתוֹ. לְעַם קְרוּאִים
 בְּיָדְךָ.
 בַּיּוֹם מִחֵר כִּי־תָבֹא עַל־שָׂכְרֵי לְפָנֶיךָ:

זָכַר נֶעְקַד אֲשֶׁר נֶפְקַד. לְקָרְבָן זִבְחֵי שְׁלָמִים. בְּזִקְוֹנִים
 צָעִיר שְׁנַיִם. חֲנִנְתָּה לְזֶקֶן יָמִים. אֲשֶׁר הָעֵלָה כְּמוֹ עוֹלָה.
 לְרִיחַ קְטֹרֶת סַמִּים. בְּעֵת עֲקֻדוֹ אֲשֶׁר יִלְדוּ. וְנָאֵם לוֹ בְּנְאוּמִים.
 עָקַד זִבְחָךְ בְּמִזְבְּחֶךָ. לְבִלְתִּי נִהְיֶה אֲשָׁמִים. וְזִבְחֶךָ וְזִבְחֶךָ.
 נְכוּנִים לְזֶרֶק דָּמִים. בְּלֵב גִּשְׁלָם לְאֵל עוֹלָם. שְׁנִיחֶם כְּאֶחָד
 שְׁלָמִים. לְטַבַּח וְלִזְבַּח. בְּשִׁלְחוֹ יָד אִישׁ תָּמִים. אֲזִי חֲנִנּוּ אֲשֶׁר
 נָתַנוּ. וְצָעֲקוּ־לוֹ מִמְרוֹמִים. זָכַר זָכְרוּ וְאֶת־אֶפְרוּ. וַיַּחַדּוּ יִהְיוּ
 תָּמִים. כְּהוֹדְעַת וְנִשְׁבַּעְתָּ. לְבִלְת־תִּשְׁכַּח לְעוֹלָמִים. זָכַר שְׁבוּעָה
 הַקְּבוּעָה. לְבָנָיו הַנְּזַעְמִים. וְעִנְתָּה בָּם צְדָקְתוֹ. הַיּוֹת תָּמִיד
 לְעֵינֶיךָ.
 בַּיּוֹם מִחֵר כִּי־תָבֹא עַל־שָׂכְרֵי לְפָנֶיךָ:

מקורות ומקבילות

וייחד לך במהללך. מד' ויושע, עמ' 147, 'רליחס
 אברהם אהבי היאך יחד את שמי בעולם הזה'. ראו צבלי סוטה,
 דף ו ע"ב, 'הקריא אברהם אבינו לשמו של הקב"ה צפה כל
 עובר ושבי'. לעצד נח נחמים. ע"פ צר' יח, יט. עשיו את
 מעשיו. ע"פ משנ' אבות פ"ה, מו"ט. ראו צבלי צרכות, דף ו
 ע"ב. לבניו הנאנחים. ע"פ יחז' ט, ד. וענתה גם לדקתו.

ח"ג והערות

בְּנְאוּמִים. במח' אר"ץ: 'בנאוומים'. לטבוח ולזבוח
 וכו'. חרוז זה אינו במח' רמ"ז וברוב כה"י ומופיע במח'
 בולוניה ואר"ץ. חֲנִנּוּ אֲשֶׁר נָתַנּוּ. במח' אר"ץ: חֲנִנְתָּה
 אשר נתתו. לבלת־תשכח. במח' אר"ץ: לבלת־תמאס.
 תמיד לעיניך. במח' אר"ץ: תמיד לפנך.

ע"פ צר' ל, לג; מ"ב יג, כג; צבלי צרכות, דף ז ע"ב. לעם קרואים בניך. ע"פ שמו' ד, כב; דצ' יד, א. נעקד. ע"פ צר' כב, ט.
 אשר נפקד. ע"פ צר' כה, א. לקרנן זבחי שלמים. ע"פ צר' כב, זח; ויק' ג, א. בן זקונים. ע"פ צר' כה, ב. זעיר שנים. ראו
 סע"ר (ליינר), פ"ה, א, ילחק היה כשנעקד על המזבח בן ל"ז שנה'. חננתו לזקן ימים. ע"פ צר' כה, א. אשר הועלה כמו עולה.
 ע"פ צר' כב, ב - ג. לריח קטורת סמים. ראו סו"ו צר' כז, כז. בעת עקדו אשר ילדו. ע"פ צר' כב, ט. ונאם וכו' עקוד
 זבחך וכו' אשמים. ע"פ צ"ר פ"ה, נג, סו"ה. עקוד זבחך במוזבחך. ראו ספרי דברים, פ"ה וחתקן פ"ה, לג, ילחק שקד עלמו על
 גבי המזבח; מחש"ד פ"ה, פ"ה, ד"ה ובכל נפשו. לגלתו נחיה אשמים. ע"פ צר' מז, כה. נכונים לזרוק דמים. ע"פ מכר"י
 פ"ה, בל, מס' דפסחא, פ"ה, ז, 'רואה אני דם עקדתו של ילחק; צמד"ב פ"ה, ח, סו"ה, כהאלו דם ילחק זרוק לפניך; מדת"ג (וורשא),
 פ"ה, שלח, סו"ה יד. לזרוק דמים. ע"פ שמו' כט, טז. בלכ כשלם. ע"פ ישע' לח, ג. לאל עולם. ע"פ צר' כה, לג. שניהם כאחד
 שלמים. ע"פ צר' כב, ו - ח; קה' יא, ו. לטבוח ולזבוח. הלשון ע"פ ישע' לד, ו. בשלחו יד. ע"פ צר' כב, י. איש תמים. ע"פ
 צר' יח, א; צבלי נדרים, דף לב ע"א; מכות, דף כד ע"א; מחש"ד פ"ה, פ"ה; צ"ר פ"ה, מ"א, סו"ה. חנו אשר נתנו. ע"פ צר'
 כה, ח"ב. ונעק לו ממרומים. ע"פ צר' כב, יא"ב. זכור זכרו. ע"פ שמו' לב, יג; דצ' ע, כז. ואת אפרו. ירושלמי תענית פ"ב,
 ה"א; מדת"ג (וורשא), פ"ה וורא, סו"ה כג; צ"ר פ"ה, לד, סו"ה. ויחדו יהיו תמים. שמו' כז, כד. כהודעת וכשענת. ע"פ צר'
 כב, טז. לכל תשכה לעולמים. ע"פ ישע' מט, טו. זכור שבועה הקבועה. ע"פ צר' כב, טז. לבניו הנזעמים. ע"פ צ"ר פ"ה, נז,
 סו"ה י. וענתה גם לדקתו. ע"פ צר' ל, לג. היות תמיד לעיניך. ע"פ ספרא צחוקתי פ"ה, ב, פ"ה; צ"ר פ"ה, לד, סו"ה; מד"א
 ויק', פ"ה צחוקתי, פכ"ו, סו"ה מז; פסו"ו ויק', דף עז ע"א.

זָכַר אִישׁ תָּם הִנְחַתְּם. בְּכַסְאָךְ שׁוֹכֵן זְבוּלִים. צְבִי נַחְמֵד
 אֲשֶׁר לְמַד. וְהוּא יוֹשֵׁב אֲהָלִים. וּבִשְׂרֵתוֹ וְהִבְטַחְתּוֹ.
 בְּחִזּוֹן יוֹרְדִים וְעוֹלִים. לְהִזְרִיחַ לְהַפְרִיחַ. פְּרִי קֹדֶשׁ הַלְּוִלִים.
 בְּפֹארוֹתָיו וְיִזְנֶקוֹתָיו. נְטִיעִים הַמְגִדְלִים. אֲזִי נִסְגַּל וְגַם גִּדְגַל.
 בְּשָׁגִים עֶשֶׂר דְּגָלִים. וְהַעֲרִיכֶם וְהַדְרִיכֶם. בְּתֵם יִשְׂרָאֵל מִפְּעֻלֵי
 זָכַר צִדְקוֹ וְאֶת־חֻקּוֹ. לְבָנָיו הָאֲמָלִלִים. וְעִנְתָהּ בָּם צִדְקָתוֹ.
 עֲבוֹר הַפִּיק רְצוֹנָךְ.
 בְּיוֹם מָחָר כִּי־תִבּוֹא עַל־שִׁכְרֵי לְפָנֶיךָ:

זְכוֹר אוֹמֵן אֲשֶׁר אֲמַן. כְּאֵב הַמְגִדְל בְּנִים. בְּרִית עֲנּוּ וְחִזּוֹנָיו.
 נְאֻמָּן הַנְּאֻמָּנִים. יְקוּתִיאֵל בְּחִיר הָאֵל. מְשִׁיב אַף
 וְחֵרוֹנִים. אֲשֶׁר הוֹצִיא וְגַם הִמְצִיא. פְּדוּת לְבָנֵי אֵיתָנִים. וְהוּא
 הַעֵלֶם וְהִנְחִילֶם. דֵּת אֵל מְשִׁמֵי מְעוֹנִים. וְהוּא הוֹרִיד

מקורות ומקבילות

איש תם. צ"ב, כה, כו. הנחתם - שולד מהול. ע"פ אד"ג
 נוסח א, פ"ג, ד"ה אחתו סיג; צ"ר (אלבק), פ"ר וישב פ"ר, פד,
 ס"ו ב; במדב"ר פ"ר יד, ס"ו ה; מדה"ג (ורשא), פ"ר נח, ס"ו ה.
 בכסאך שוכן זבולים. ע"פ ישע' סג, טו; צבלי חולין, דף לא ע"ב,
 ורש"י ד"ה בדיוקנו; מדה"ג (ורשא), פ"ר במדבר, ס"ו יט; ולק"ו ש
 ישע', רמז תנצ, ד"ה אמר ה'. לבי נחמד. ע"פ ישע' כה, א.
 אשר לומד. ע"פ שמ"ר פ"ר א, ס"ו א, 'למד מה שלמדו אביו';
 מדה"ג (ורשא), פ"ר שמות, ס"ו א. יושב אהלים. צ"ב, כה, כו;
 צ"ר פ"ר ס"ו ה, 'נטמן בצית עבר'. ונשרתו והנחמתו. צ"ב, כה, יג'טו. בחזון יורדים ועולים. ע"פ צ"ב, כה, יב. להזריח
 להפריח. ע"פ צ"ב, כה, יד. פרי קודש הלולים. ע"פ ויק' יט, כד. צפוארותיו. ע"פ יחז' לא, ה. ויונקותיו. ע"פ יחז' ה, כב.
 נטיעים המגודלים. ע"פ תה' קמד, יב. אזי נסגל. ע"פ שמו' יט, ה; דב' ז, ה תה' קלה, ד. וגם נדגל. ע"פ צ"ב, כה, יד. נדגל.
 ע"פ תה' כ, ו רש"י. בשנים עשר דגלים. ע"פ צ"ב, לה, כב. דגלים. ע"פ צ"ב, א, נב. והעריכם והדריכם. ע"פ מדה"ג (ורשא),
 פ"ר שמות, ס"ו א; שמו"ר פ"ר א, ס"ו א, 'יעקב אבינו ייסר את בניו ורודה אותם ולמדם דרכיו'. בתם יוסר מפעלים. ע"פ מ"א
 ט, ד. זכור לדקו. ע"פ צ"ב, ל; לג; בראשית רבתי, פ"ר וילא, עמ' 133, 'להודיע דקתו של יעקב'; מדה"ג פ"ר וישלח ס"ו טז,
 '...ועקב, בצדקתך עשיתי לך כל הנסים'. ואת חוקו. ע"פ תה' קה, ה דה"א טז, ח. לבניו האומללים. ע"פ נחמ' ג, לד. עבור
 הפיק רצונך. ע"פ מש' ה, לה; מס' כלה רבתי, פ"ג, ריש הל' טו; מס' דרך ארץ, פ"א, ה"י. אומן - זה משה. ירושלמי סנהדרין
 פ"ג, ה"א, ע"פ ישע' סג, יא. אומן אשר אמן. צ"ב, יא, יב; ס"ז פ"ר כז, פ"ז, 'משה דומה לרועה נאמן; איב' רבתי (וילנא),
 פתחה, ס"ו כד. כאב המגדל בנים. ע"פ צ"ב, יא, יב. ראו צבלי סנהדרין, דף ח ע"א. ברית עניו. ע"פ צ"ב, יב, ג. וחזונו.
 ע"פ צ"ב, יב, ח. נאמן הנאמנים. ע"פ צ"ב, יב, ז. יקותיאל - אחד מני שמות של משה רבינו. ויק"ר פ"ר א, ס"ו ג; ולק"ו שמות,
 רמז קסו, 'אמו קראה לו יקותיאל'. בחיר הא. ע"פ תה' קו, כג. משיב אף וחרונים. כמו, שמו' לב, יד; צ"ב, יב, כ; ע"פ תה'
 קו, כג; אסת"ר פ"ר ז, ס"ו יג, 'צטלת גזרתם לבלתי השחית'. אשר הוליא. ע"פ שמו' לב, א; ש"א יב, ח. פדות לבני איתנים.
 ע"פ שמו' ה, יט; דה"א ח, כא. והוא העלם. ע"פ הוש' יב, יד. והמחילם דת אל. ע"פ דב' ד, מד; לג, ד. דת אל. ע"פ דני
 ו, ו. משמי מעונים. ע"פ דב' לג, כו. והוא הוריד. ע"פ שמו' לב, טו.

ח"ג והערות

תם הנחתם. במח' אר"ץ: תם אשר נחתם. בפארותיו
 ויונקותיו. כ"ה במח' בולוניה ושד"ל. במח' רמ"ו:
 'צפוארותיו ויונקותיו. במח' אר"ץ: 'צפוארותיו לוקנותיו'.
 אזי נסגל. במח' אר"ץ: 'אז נסגל'. בתם ישר. במח'
 אר"ץ: 'נתב יושר'. לבניו האמללים. בכל המח':
 'לבניו האמללים וכ"ה בפסו' שלפנינו. ראו סדו' רש"ם,
 עמ' 196.
 צ"ר פ"ר ס"ו ה, 'נטמן בצית עבר'. ונשרתו והנחמתו. צ"ב, כה, יג'טו. בחזון יורדים ועולים. ע"פ צ"ב, כה, יב. להזריח
 להפריח. ע"פ צ"ב, כה, יד. פרי קודש הלולים. ע"פ ויק' יט, כד. צפוארותיו. ע"פ יחז' לא, ה. ויונקותיו. ע"פ יחז' ה, כב.
 נטיעים המגודלים. ע"פ תה' קמד, יב. אזי נסגל. ע"פ שמו' יט, ה; דב' ז, ה תה' קלה, ד. וגם נדגל. ע"פ צ"ב, כה, יד. נדגל.
 ע"פ תה' כ, ו רש"י. בשנים עשר דגלים. ע"פ צ"ב, לה, כב. דגלים. ע"פ צ"ב, א, נב. והעריכם והדריכם. ע"פ מדה"ג (ורשא),
 פ"ר שמות, ס"ו א; שמו"ר פ"ר א, ס"ו א, 'יעקב אבינו ייסר את בניו ורודה אותם ולמדם דרכיו'. בתם יוסר מפעלים. ע"פ מ"א
 ט, ד. זכור לדקו. ע"פ צ"ב, ל; לג; בראשית רבתי, פ"ר וילא, עמ' 133, 'להודיע דקתו של יעקב'; מדה"ג פ"ר וישלח ס"ו טז,
 '...ועקב, בצדקתך עשיתי לך כל הנסים'. ואת חוקו. ע"פ תה' קה, ה דה"א טז, ח. לבניו האומללים. ע"פ נחמ' ג, לד. עבור
 הפיק רצונך. ע"פ מש' ה, לה; מס' כלה רבתי, פ"ג, ריש הל' טו; מס' דרך ארץ, פ"א, ה"י. אומן - זה משה. ירושלמי סנהדרין
 פ"ג, ה"א, ע"פ ישע' סג, יא. אומן אשר אמן. צ"ב, יא, יב; ס"ז פ"ר כז, פ"ז, 'משה דומה לרועה נאמן; איב' רבתי (וילנא),
 פתחה, ס"ו כד. כאב המגדל בנים. ע"פ צ"ב, יא, יב. ראו צבלי סנהדרין, דף ח ע"א. ברית עניו. ע"פ צ"ב, יב, ג. וחזונו.
 ע"פ צ"ב, יב, ח. נאמן הנאמנים. ע"פ צ"ב, יב, ז. יקותיאל - אחד מני שמות של משה רבינו. ויק"ר פ"ר א, ס"ו ג; ולק"ו שמות,
 רמז קסו, 'אמו קראה לו יקותיאל'. בחיר הא. ע"פ תה' קו, כג. משיב אף וחרונים. כמו, שמו' לב, יד; צ"ב, יב, כ; ע"פ תה'
 קו, כג; אסת"ר פ"ר ז, ס"ו יג, 'צטלת גזרתם לבלתי השחית'. אשר הוליא. ע"פ שמו' לב, א; ש"א יב, ח. פדות לבני איתנים.
 ע"פ שמו' ה, יט; דה"א ח, כא. והוא העלם. ע"פ הוש' יב, יד. והמחילם דת אל. ע"פ דב' ד, מד; לג, ד. דת אל. ע"פ דני
 ו, ו. משמי מעונים. ע"פ דב' לג, כו. והוא הוריד. ע"פ שמו' לב, טו.

לְבַן־שָׂרִיד. שְׁנֵי לֹחַת הָאֲבָנִים. לְהַדְבִּיקָם לְהַחְזִיקָם. הֵיוּתָם
 בְּךָ נְאֻמָּנִים. וְהָעֵידָם וְגַם לְמִדָּם. דַּת הָאֵל בְּהַגְיוֹנִים. זָכַר
 בְּרִיתוֹ לְעֵדוּתוֹ. עֲנִיִּים הָאֲבִיוֹנִים. וְעֲנָתָה בָּם צְדָקָתוֹ. לְעַם
 קִדְמוֹ פְּנִיךָ.
 בְּיוֹם מָחָר כִּי־תָבֹא עַל־שָׂכְרֵי לְפָנֶיךָ:

זָכַר מִכֵּהֵן אֲשֶׁר כִּהְיוּ. בְּמַכְלֹל עֹז וְתַפְאֶרֶת. לְשֵׁרֵת לְךָ
 בְּאֶהְלֶךְ. בֵּין בְּדֵי כַפָּרֶת. בְּעֵת גְּזֵהָר וְגַם מֵהָר. בְּגַחְלֵי
 אֵשׁ וּקְטָרֶת. עֲבוּר מִשְׁחִית אֲשֶׁר הִשְׁחִית. לְהִיוּתָה מְכַפֶּרֶת.
 וְעַז נִצְמַד בְּיוֹם מַעְמָד. וּמִגִּפָּה נִעְצָרֶת. בְּעֵת שְׁמֵר דַּת מֵאֲמָר.
 פְּקֻדַּת הַמִּשְׁמֶרֶת. זָכַר חֲסִדוֹ וּמַעֲבָדוֹ. לְבַת־נְקֻרָאֵת
 שַׁחֲרָחֶרֶת. וְעֲנָתָה בָּם צְדָקָתוֹ. וְתִשְׁמַע מִמְּעוֹנֶיךָ.
 בְּיוֹם מָחָר כִּי־תָבֹא עַל־שָׂכְרֵי לְפָנֶיךָ:

זָכַר מְשׁוֹרֵר הַמְּעוֹרָר. שְׁנָתוֹ בְּחֻצוֹת לַיְלָה. לְהוֹדוֹת לְךָ
 בְּרַב־גְּדֻלָּךְ. הָעֹז וְהַמְּשָׁלָה. בְּתִשְׁבַּחוֹת מְשַׁבְּחוֹת.

מקורות ומקבילות

שריד. ישע' א, טו. שני לוחות האבנים. דב' ט, י. והעידם.
 ע"פ שמ' יט, כא; דב' לא, יט - כא. וגם למדס. ע"פ דב'
 א, ה; ד, א; ה, כה; צבלי טירזין, דף נד ע"ג. צהגיונים.
 ע"פ תה' יט, טו. זכור צרימו לעדתו. ע"פ דב' כט, י. עניינים
 האביונים. ע"פ ישע' מא, ח. לעס קדמו פניך. ראו שמ' כד,
 ג'ו. זכור מכהן - זה אהרן. ע"פ שמ' כה, א. אשר כיהן.
 ע"פ תה' נט, ו. נמכלול. ע"פ יחז' כג, יב. עז ותפארת.
 תה' לו, ו. לשרת לך. ע"פ דה"א כג, יג. צאהלך. ע"פ שמ'
 כז, כא; כט, ד; כט, ל. בין נדי כפורת. ע"פ ויק' טו, יד.
 בעת נזהר. ע"פ ירושלמי יומא פ"א, ה"ה; צבלי יומא, דף נג
 ע"א, א. כי בעקן אראה, אזהרה'. וגם מהר. ע"פ צמ' ח, יא.
 ע"פ צמ' ח, יא; מדה"ג פ"ג לו, ס"ו יב. להיוטה מכפרת. ע"פ צמ' ח, יב; צבלי שבת, דף פט ע"א; מדה"ג (וורשא), פ"ג בשלה,
 ס"ו כא. ועז נלמד. ע"פ צמ' ח, יג. ומגפה נעלרת. ע"פ צמ' ח, טו. בעת שמר דת. ע"פ תה' נט, ז. דת מאלמר. ע"פ
 מש' יט, כז. ראו אה"מ, מד' גן עדן גיהנס, עמ' 91, 'תורה אחת ומאלמר אחד'. פקודת משמרת. ע"פ צמ' ג, לו. זכור חסדו.
 ע"פ שמו"ר פ"ג ה, ס"ו י, 'חסד זה אהרן', ע"פ דב' לג, ח; פסר"צ פ"ג מז, ד"ה אחרי מות; מדה"ג (צובר), פ"ג שמות, ס"ו כה.
 ומעצדו. ע"פ דני' ד, לד. הרבה פעמים מבוחר שיהיה עשה דבר ה', כגון: ויק' ח, לו; צמ' ח, ג. לכת. ע"פ ירמ' לא, כא. לכת
 נקראת. ראו מד"ז שה"ש (צובר), פ"ג א, ס"ו א. שחרחורת. שה"ש א, ו. ותשמע ממעוניך. ע"פ מ"א ח, ל. משורר - זה דוד
 המלך. ע"פ צמדצ"ר פ"ג י, ס"ו ג. משורר המעורר וכו' בחזות לילה. ע"פ צבלי צרכות, דף ג ע"ג. בחזות לילה להודות לך.
 ע"פ תה' קיט, סב. כרב גדלך. ע"פ תה' יח, ג; קמה, ג; דה"א כט, יא. העז והממשלה. ע"פ תה' קג, יט. בתושבחות
 משוכחות. ע"פ שה"ר פ"ג ד, ד"ה כמגדל דוד.

ח"ג והערות

בך נְאֻמָּנִים. במח' אר"ן: בך מאמנינים. בְּמַכְלֹל
 עז. הנוסח הוא ע"פ הפסוק ביחז' כג, יב ועייש ברד"ק,
 וע"פ כ"י. במח' רמ"ו: בְּמַכְלֹל עז. במח' בולוניא ושד"ל:
 בְּמַכְלֹל עז. במח' אר"ן: בְּמַכְלֹל עז. אֲשֶׁר הִשְׁחִית.
 בכ"י: במקום תיבת 'אשר' מופיעה תיבת זָנָם. בְּיוֹם
 מַעְמָד. במח' אר"ן: יום מעמד. בְּעֵת שְׁמֵר דַּת.
 במח' אר"ן: יָלַעַת שֹׁמֵר בְּרִיתוֹ. זָכַר מְשׁוֹרֵר הַמְּעוֹרָר
 וכו'. במח' אר"ן, בית זה בא לאחר בית זָכַר מְשַׁבְּחוֹת
 אֲשֶׁר קָנָא וכו'.

בגחלי אש וקטורת. ע"פ ויק' טו, יב. עזור משחית אשר השחית.
 ע"פ צמ' ח, יא; מדה"ג פ"ג לו, ס"ו יב. להיוטה מכפרת. ע"פ צמ' ח, יב; צבלי שבת, דף פט ע"א; מדה"ג (וורשא), פ"ג בשלה,
 ס"ו כא. ועז נלמד. ע"פ צמ' ח, יג. ומגפה נעלרת. ע"פ צמ' ח, טו. בעת שמר דת. ע"פ תה' נט, ז. דת מאלמר. ע"פ
 מש' יט, כז. ראו אה"מ, מד' גן עדן גיהנס, עמ' 91, 'תורה אחת ומאלמר אחד'. פקודת משמרת. ע"פ צמ' ג, לו. זכור חסדו.
 ע"פ שמו"ר פ"ג ה, ס"ו י, 'חסד זה אהרן', ע"פ דב' לג, ח; פסר"צ פ"ג מז, ד"ה אחרי מות; מדה"ג (צובר), פ"ג שמות, ס"ו כה.
 ומעצדו. ע"פ דני' ד, לד. הרבה פעמים מבוחר שיהיה עשה דבר ה', כגון: ויק' ח, לו; צמ' ח, ג. לכת. ע"פ ירמ' לא, כא. לכת
 נקראת. ראו מד"ז שה"ש (צובר), פ"ג א, ס"ו א. שחרחורת. שה"ש א, ו. ותשמע ממעוניך. ע"פ מ"א ח, ל. משורר - זה דוד
 המלך. ע"פ צמדצ"ר פ"ג י, ס"ו ג. משורר המעורר וכו' בחזות לילה. ע"פ צבלי צרכות, דף ג ע"ג. בחזות לילה להודות לך.
 ע"פ תה' קיט, סב. כרב גדלך. ע"פ תה' יח, ג; קמה, ג; דה"א כט, יא. העז והממשלה. ע"פ תה' קג, יט. בתושבחות
 משוכחות. ע"פ שה"ר פ"ג ד, ד"ה כמגדל דוד.

לְשִׁמְךָ נֹרָא עֲלִילָהּ. בְּרִנּוֹנָיו וְנִגּוֹנָיו. בְּנִגְעַם שִׁיר וּתְהִלָּהּ. אֲשֶׁר
הִשְׁפִּיל וְגַם הָאֶפֶיל. אֶת־צְבָאוֹת בְּנֵי עוֹלָהּ. בְּיוֹם הַצְּמִית וְגַם
הַמִּית. מְחַרֵּף מַחְגָּה סִגְלָהּ. זְכַר זְכוּתוֹ לַעֲדָתוֹ. עֲנִיָּה סוֹעֶרָה
וְגוֹלָהּ. וְעֲנָתָה בָּם אֲדַקְתּוּ. בְּמִשְׁפָּט אֲבִיוֹנֶיךָ.

בְּיוֹם מָחָר כִּי־תָבֹא עַל־שִׁכְרֵי לְפָנֶיךָ:

זְכַר מְקַנָּא אֲשֶׁר קָנָא. לְשִׁמְךָ עוֹשֶׂה פְּלָאִים. פְּדוּת הַמְּצִיא
וְגַם הוֹצִיא. נִפְשׁוֹ מִתּוֹךְ לְבָאִים. וּבִשְׂרָתוֹ בְּמִשְׁכָּרְתוֹ.
גָּאָה עַל־כָּל־גָּאִים. בְּרִית לְעֵילוּם וְהַשְּׁלוֹם. הַיּוֹתָם שְׁנִיָּהֶם
מְלָאִים. בְּרִית כְּהֶנָּה וְקוֹל רְנָה. וַיְהִי נִקְרָאִים. בְּבֵית נִעְרָב
אֲשֶׁר נִחְרַב. וְנִפְל וַיִּרַד פְּלָאִים. בְּמָה אֶסְמְךָ בְּמִי אֶתְמְךָ.
בְּיוֹם מַעֲשֵׂי נִקְרָאִים. וְאִין כְּהֵן אֲשֶׁר יִכְהֵן. לְכַפֵּר אֶת־הַחֲטָאִים.
וְאִין מְנַחֵה וְאִין זְבִיחָהּ. וְאִין לְשִׁכְת הַטְּלָאִים. עֲשֵׂה לְמַעַנְךָ

ח"ג והערות

הַשְׁפִּיל וְגַם הָאֶפֶיל אֶת־צְבָאוֹת. במח' אר"ן: יְהָאֶפֶיל
וְגַם הַשְׁפִּיל אֶת־וּלְדָא תִּיבַת 'צְבָאוֹת'. אֶת־צְבָאוֹת בְּנֵי
עוֹלָהּ. בכ"י: אֶת־כָּל־בְּנֵי עוֹלָהּ. בְּמִשְׁפָּט אֲבִיוֹנֶיךָ.
במח' אר"ן: יִבְעַת עֲבָרָם לְפָנֶיךָ. נִפְשׁוֹ מִתּוֹךְ. במח'
אר"ן: עֲפִשֵׁי מִתּוֹךְ, כבפס' בתהו'. הַיּוֹתָם שְׁנִיָּהֶם.
במח' אר"ן: יְהִיּוֹת שְׁנִיָּהֶם. וְקוֹל רְנָה. במח' אר"ן:
'קוֹל רְנָה'. מַעֲשֵׂי נִקְרָאִים. במח' אר"ן: מַעֲשֵׂי
נִמְצָאִים. אֶת־הַחֲטָאִים. במח' אר"ן: אֶת־הַחֲטָאִים.

מקורות ומקבילות

לשמך נורא עלילה. ע"פ תה" סו, ה. ברננויו. ע"פ תה" סג, ו.
וננויו. ע"פ ש"א טו, יח. ראו רצ"ה פ"ד, ס"ג ג; מ"ד ש
(צו"ח), פ"ד יט, ס"ה. נטעם שיר תהלה. ע"פ תה" מ, ד.
אשר השפיל. ע"פ ישע' כה, יא-יב. בני עולה. ע"פ ש"צ ז, ו.
ביום הצמית. ע"פ ש"א ח, א-ג. וגם הצמית. ע"פ ש"א ח, ג.
מחרף - זה גלית. מדר"ג פ"ד ויגש, ס"ה; שמו"ר פ"ד לא,
ס"ג. מחרף מחנה סגולה. ע"פ ש"א ח, ו. מחנה סגולה.
ע"פ ש"מ יט, ה. זכור זכותו. ע"פ דה"צ ו, מ. לעדתו.
ע"פ תה" עח, עב; צבלי יומא, דף פו ע"ב, 'פרנסוס טובים

עמדו להם לשראלי; ספרי דצ', פ"ד וחתקן, פ"י כו, ד"ה שני פרנסים. ראו צט"ע צמ"ד יד, יט. עניה סוערה. ישע' נד, יא.
וגולה. ע"פ ישע' מט, כח. וענתה גם לדקתו. ע"פ צ"ר ל, לג. שמו"ר פ"ד ח, ס"ה, א; מיד וענה; מדר"ג פ"ד וארא, ס"ה ו.
צמטפט אביוניך. ע"פ ש"מ כג, ו. זכור מקנא - זה פינחס. ע"פ צמ" כה, יא; פדר"א (הוגר), סוף פ' כה; ילקו"ש ת"י, רמז תשמג,
'פנחס תפס הקנאה'. מקנא אשר קנא. ע"פ צמ" כה, יא. לשמך עושה פלאים. צבלי סנהדרין, דף פז ע"ב; פס"ו צמ", פ"ד בלק,
דף קלא ע"א, ד"ה ויצא אחר. פדות הנזילת. ע"פ תה" קיח, ט. נפשו מתוך לבאים. ע"פ תה" מ, ה. ובשרתו צמטפותרו.
ע"פ צמ" כה, יב-יג. גאה על גאים. ע"פ תר"א ש"מ טו, א; צבלי חגיגה, דף יג ע"ב; מדר"ג פ"ד בשלח, ס"ה יד. ברית לעילום
והשלום. ע"פ ת"ו צמ" כה, יב. ברית כהונה. ע"פ צמ" כה, יג. וקול רנה. ע"פ תה" קיח, טו. ויהיו נקראים. א"ס ו, א.
אשר נחרב. ע"פ מ"ב כה, ט; ירמ' כב, יג; דה"צ לו, יט. ונפל. ע"פ צבלי גיטין, דף נו ע"ב, ע"פ ישע' י, לד. וירד פלאים.
ע"פ אי"כ א, ט. צמה אסמוך צמי אסמוך. ע"פ משג' סוטה פ"ט, מט"ו, 'מיוס שהרב בית המקדש... ואין מצקס, על מו יש
להשטין?'. צמי אסמוך. ע"פ ישע' מ, א. לכפר את החטאים. ע"פ ויק' טו, לד. ואין מנחה ואין זביחה. ע"פ דני' ט, כו.
לשכת הטלפים. לשון חז"ל צהרצה מקומות, כמו: משג' ערכין פ"ב, מ"ה; ירושלמי תענית פ"ד, ה"ה; צבלי יומא, דף טו ע"ב. עשה
למענך. ע"פ ישע' מח, יא. עשה למענך ולמענך. ע"פ דני' ט, יט.

וְלַמְעֹנָךְ. לְבָנִים הַנִּדְכָּאִים. מְחָה עֲוֹנֵם לְהַלְבִּינֵם. לְהַעֲבִיר
בְּגָדִים צֹאִים. וְהַקְּתָמִים הַרְשׁוּמִים. הַנִּקְדִּים וְהַטְּלוּאִים. מְחָה
וְתַבֵּר כִּי תַעֲבֹר. הַיּוֹם בְּכָל־צֹאנְךָ.

בְּיוֹם מְחָר כִּי־תָבֹא עַל־שִׁכְרֵי לְפָנֶיךָ:

אֵל מֶלֶךְ יוֹשֵׁב עַל־כֶּסֶף רַחֲמִים. מִתְנַהֵג בְּחִסְדוֹת. מוֹחֵל
עֲוֹנוֹת עַמּוֹ. מַעֲבִיר רֵאשׁוֹן רֵאשׁוֹן. מְרַבֵּה מְחִילָה
לַחֲטָאִים וְסִלִּיחָה לַפּוֹשְׁעִים. עוֹשֶׂה צְדָקוֹת עִם (כָּל־)בֶּשֶׁר
וְרוּחַ וְלֹא כְרַעַתְם תִּגְמַל (נ"א: לָהֶם גּוֹמֵל): אֵל הוֹרִיתֵנוּ לֹאמַר
(מִדּוֹת) שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה וְזָכַר לָנוּ (הַיּוֹם) בְּרִית שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה
(כְּמוֹ) שְׁהוֹדַעְתָּ לְעַנּוֹ מִקֶּדֶם וְכֵן כָּתוּב (בְּתוֹרַתְךָ). וַיֵּרַד יְהוָה
בְּעָנָן וַיִּתְיַצֵּב עַמּוֹ שָׁם וַיִּקְרָא בְּשֵׁם. יְהוָה: וְשָׁם נֶאֱמַר. וַיַּעֲבֹר
יְהוָה עַל־פְּנֵי וַיִּקְרָא. יְהוָה וְיְהוָה אֵל רַחוּם וְחַנּוּן. אֶרֶךְ אַפַּיִם
וְרַב־חֶסֶד וְאַמֶּת: נִצַּר חֶסֶד לְאֱלֹפִים נִשְׂא עֵינָיו וְפָשַׁע וְחֲטָאָה
וְנִקְּהָ. וְסִלַּחַת לְעוֹנָנוּ וְלַחֲטָאתֵנוּ וְנִחַלְתָּנוּ: סִלַּח־לָנוּ אֲבִינוּ
כִּי חֲטָאנוּ. מְחַל לָנוּ מִלִּכְנוּ כִּי פָשַׁעְנוּ: כִּי־אַתָּה אֲדֹנָי טוֹב
וְסִלַּח. וְרַב־חֶסֶד לְכָל־קְרֹאֶיךָ: כִּי־עַמְּךָ הִסְלִיחָה. לְמַעַן תִּוָּרָא:
לְמַעַן־שָׁמַךְ יְהוָה וְסִלַּחַת לְעוֹנָנוּ כִּי רַב הוּא:

מקורות ומקבילות

לכניס הנדכאים. ע"פ ישע' מ, טו. מחה עוונם. ע"פ זכ' ג, ד. הנקודים והטלוואים. במח' אר"ן: העקודים הטלוואים. עוונם להלכניסם. ע"פ ישע' ח, יח; צבלי שבת, דף פט ע"ב, 'הואיל ותליחם עלמכס צי'. להעביר בגדים צואים. ע"פ זכ' ג, ד. והכתמים הרשומים. ע"פ ישע' ח, טז; ד, ד. הנקודים והטלוואים. ע"פ צר' ל, לה. מחה. ע"פ ישע' מג, כה. ותצור - מלשון העצרה. ע"פ ש"צ יב, יג. תעצור היום ככל לאקד. ע"פ צר' ל, לז.

ח"ג והערות

יהושלים 4

סליחה רביעית כמנהג ירושלים (לאמרה במקום הבאה)

ברוך אלהי עליון. מראש אחרית חוזה. שומע אל-אביון. וענותו לא-תבזה. מכפר כל-שגיון. ביום העשור הזה. מחור יעשה יהוה הדבר הזה:

נפשי לך עורגת. כאיל על-אפיקים. ומיום דין חורגת. בעד מעשיה רקים. באין חטאת רוגגת. ולא עולות מצדיקים. לבד בך נוהגת. קדשת שמך להקים. תרצנה באיש. לפני הכפרת יזה. מחור יעשה יהוה הדבר הזה:

יום נקראתי לבא. בדין עם-הפלך. לבבי כלה בחבו. כטל משכים הלך. לא-יועיל בזהבו. ולא דלות והלך. לבעבור כבודך שובבו. בארצות חיים להלך. ולמענך סלח-נא. לענן העם הזה. מחור יעשה יהוה הדבר הזה:

<p>מקורות ומקבילות</p> <p>ברוך אלהי עליון. ע"פ צ"ר יד, כ. אלהי עליון. ע"פ תה" מ, ג. מראש אחרית חוזה. ע"פ ישעי' מו, י. שומע אל אביון. ע"פ תה" סט, לד. וענותו לא תבזה. ע"פ תה" נא, יט. מכפר וכו' ביום העשור. ע"פ ויק' כג, כזכה; ספרא פ"א אחרי, פ"א ה, פ"ח, ס"א א; ויק"ר פ"א כ, ס"א יב. ראו משני יומא פ"ח, מ"ח. שגיון. ע"פ חז" ג, א; תה" ז, א ורש"י צ"ס רבותינו. מחור יעשה ה' שמו" ט, ה. נפשי לך עורגת וכו' על אפיקים. ע"פ תה" מב, ב; מדת"ה מ" כב, ס"א יד. ומיום דין חורגת. ע"פ צ"ר פ"א נג, ס"א יא. "...ושב על כסא דין ודן כל אחד ואחד, ע"פ תה" א"ח דצ' לב, כה. בעד מעשיה רקים. ע"פ שור" ט, יג; מדת"ה מ" כב, ס"א ג, 'אין צנו מעשים'. לצד כך נוהגת. ע"פ ישעי' כו, יג. ראו מד' שור"ט מ" כה, ב; ילקו"ש תה", רמז תשת. קדושת שמך להקים. ע"פ יחז' לו, כג. לפני כשורת יוה. ע"פ ויק' טז, יד. יוס נקראתי לגוא. ע"פ חס' ד, יא. בדין עם המלך. ע"פ פדר"ך (מגדלצוים), נספת, ס"א ב, ד"ה באספך מנרק; מדת"ג פ"א אמור, ס"א כז; ילקו"ש ת"ו, סוף רמז תרגו. לבני כלה נחוצו. ע"פ תה" עג, כו. כטל משכים הולך. ע"פ הוש' ו, ד. לא יועיל צוהננו. ע"פ מש' י, ב; תה" מט, ח. ולא דלות והלך. ע"פ תה" מט, יא; מדת"ה מ" מט, ס"א ב, יחד עשיר ואביון... כולם יורדין לגיהנם; ילקו"ש תה", רמז תשת. והלך. ע"פ ש"צ יב, ד. לצענור כבודך. ע"פ ירמ' יד, כה. שובבו. ע"פ ישעי' מט, ה. בארצות חיים להלך. ע"פ תה" קטו, ט. ולמענך. ע"פ ישעי' מח, יא. סלה נא לעון. ע"פ צ"ר יד, יט.</p>	<p>ח"נ והערות</p> <p>ברוך אלהי עליון. סליחה מאת ר' בנימין ב"ר אברהם מן העונים, ס"א בנימן. ושד"ל כתב במבוא למכב"ר, עמ' 60, שהיא במשקל שש ושש תנועות. ומליצת אלהי עליון זרה, אבל משפטה היה צ"ל אלהים עליון. יעשה ה' הדבר. בכ"י: יעשה ה' את-הדבר, וכן בכל הבתים, ואע"פ שתיבת 'את' איננה בפסוק. תרצנה באיש. הנוסח הוא ע"פ כ"י. במח' רמ"ו: 'תרצנה באיש', אמנם נוסח זה לא מובן. במח' בולוניה: 'תרצנה באיש'.</p>
--	--

מִלְכֵי אֱלֹהִים צִוְּהוּ. יְשׁוּעוֹת יַעֲקֹב וְקָרְבֵי. וּרְצָה תַעֲנִית דָּוָה.
 מֵעָרְב עַד-עָרְב. וְגִשְׁמֵי נְדָבוֹת רוּחַ. צִמְאוֹנוּ וְטַל עָרְבֵי. צוּר
 יִשְׂרָאֵל מִקְוֵה. מִחֹטֵא לְטֹהָרִי תִירְבֵי. עֲזֵי וְזִמְרַת יְהוָה. הִנֵּה
 אֱלֹהֵינוּ זֶה.
 מִחֵר יַעֲשֶׂה יְהוָה הַדְּבָר הַזֶּה:

נִקְה חֲטָאֵי קוֹרְאֵי. בְּבֵית מִקְדָּשׁ הַקֹּדֶשׁ. בְּמִרְדָּךְ לִבְבִי יִרְאֵי.
 שְׂאֵת חֲטָאתָיו גָּדַשׁ. אִם בְּרִיאָה יִבְרָאֵי. לֵב חֲדָשׁ לְהַתְחַדֵּשׁ.
 כַּאֲשֶׁר בְּשׁוּר מוֹרָה. צִדְקָה בְּמִשְׁפַּט קֹדֶשׁ. בְּעֶשְׂוֹר לְחַדֵּשׁ
 הַשְּׂבִיעִי הַזֶּה.
 מִחֵר יַעֲשֶׂה יְהוָה הַדְּבָר הַזֶּה:

אל מלך

סליחה רביעית כמנהג ק"ק רומה (לאמרה במקום הקודמת)

יְהוָה אֲשֶׁר גָּאָה גָּאָה. בְּאוֹפְנֵי מְרִבְבָּה. וְרוּאָה כָּל וְלֹא
 נִרְאָה. אֵל דָּגוּל מְרִבְבָּה. סִגְלִתְךָ
 הַנִּלְאָה. כִּי צָרָה מַעֲצִיבָה. פְּתַחֲךָ מִשְׁתַּאֲהֵי. וּבֵית קֹדֶשׁ נִצְבָּה.
 בְּעָרְבוּ הָיָא בְּאָה וּבְבִקְרָה הָיָא שְׂבָה:

הזמנה 4

מקורות ומקבילות

ח"ג והערות

מלכי אלהים וכו' יעקב. ע"פ תה' מד, ה. ישועות יעקוב וקרב. ע"פ ישע' נו, א. ורצה תענית דוה. ע"פ מדה"ג (וורשא). פה' כי תשא, סי' לא, יהיו ישראל שרוים בהפלה ותענית, וכו' ביום נאמר לו למשה סלחתי כדבריך. דוה. חז"ל, ה, יז. מערב עד ערב. ויק' כג, לב. וגשמי נדבות רוח. ע"פ תה' סח, י. לור ישראל מקוה. ע"פ ירמ' ח, יג. מחטא לטהרי חירב. ע"פ יח' לו, כה; תה' נא, ד. עזי וזמרת יה. שמי' טו, ב. הנה אלהינו זה. ישע' כה, ט. נקה חטאי קורא. ע"פ תה' נא, ד. קורא צנית מקדש. ע"פ ישע' ו, ד. מקדש הקודש. ע"פ ויק' טז, לג. צמורך לצב ירא. ע"פ ויק' כו, לו. שאת חטאתיו. ע"פ צר' ד, ז. גדש. ראו מחמ"ג וסה"ש לרד"ק, ערך גדש. אם צריאה יצרא. ע"פ צמ' טז, ל. לב חדש להתחדש. ע"פ יח' לו, כו. מורה. דה"צ טו, ג. צדק במשפט קודש. ע"פ ישע' ה, טז. בעשור לחודש. ויק' כג, סז. יה אשר גאה גאה. ע"פ שמי' טו, א. צאופני מרכבה. ע"פ שמי' יד, כה. ורואה כל ולא נראה. ע"פ צבלי צרכות, דף י ע"א; מדה"ג (וורשא). פה' חיי שרה, סי' ג; ויק' ר פה' ד, סי' ה; מד' ש"ט מ" קג, סי' ד. אל דגול מרכבה. ע"פ ש"ש ה, י. סגולתך. ע"פ שמי' יט, ה. הללאה. ע"פ ישע' טז, יב; תה' סח, י. כי צרה מעניבה. ע"פ ש"א ח, ו. פתחך משתאה. ע"פ ישע' כו, ב; ירמ' כו, י; תה' קות, יט"כ. משתאה. ע"פ צר' כד, כא. נצבה. ע"פ דצ' כט, ט. צערב היא צבה. חס' ב, יד.

וְאַנְחֵנוּ לֹא גִדַּעַי מִהַגְדִּיר וּמִהַנְעֵשָׂה. כִּי כָלוּ וְאַפְסוּ. אֲנָשִׁי
 חֶסֶד וּמַעֲשָׂה. וְאִין אֲלֵינוּ עֲזָרָה. וְלֹא מִסְתּוֹר. וְלֹא
 מִחֶסֶה. זוּלַתְךָ אָב רַחֲמָן. עַל־כָּל־רֹאשׁ מִתְנַשֵּׂא. אִם רַבּוּ
 פְּשָׁעֵינוּ. לְמַעַן אֱלֹהֵי עֲשֵׂה. וְתִבֵּא אֶהְבֵּת הוֹרִים. וּפְשַׁע
 בְּנִים תִּכְסֶּה. צְדָקַת אָב הַמּוֹן גּוֹיִם. וְזָכוֹת נַעֲקֹד כְּשֵׁה. וְתָם
 יוֹשֵׁב אֲהֵלִים. הַחֲקוֹק בְּכֶסֶף. אוֹיְבֵתִי צָרְתִי. בְּשִׂצְף קִצָּף
 תִּמְסֶה. הָאִמְרָה בְּלִבָּהּ. אִמְלֵאָה הַחֲרָבָה.

בְּעָרְבוּ הָיָא בְּאָה וּבְבִקֵּר הָיָא שְׁבָה:

סוּבֵל הַכֹּל בְּכַחֲךָ. וּבְזָרַע נְטוּיָה הַצְדָּקָה. פְּתַחֲךָ דְּפָקְנוּ.
 מִבְּכִי וְאַנְקָה. רָאָה כִּי כָל־גְּבוּלָנוּ. הַקִּיפָה הַצְעָקָה. וְכִי
 מָלְאוּ מִתְנֵינוּ. חִלְחָלָה וּמוֹעָקָה. וְנַחֲלַתְנוּ נְהַפְכָה. וְלֹא־חָרִים
 נִתְקָה. וְשָׂמוּ אֶרֶץ הַצְּבִי. בּוֹקָה וּמְבַלְקָה. פָּקַח עֵינֶיךָ וּרְאָה.

ח"ג והערות

מקורות ומקבילות

ואין אלינו עזרה. כ"ה במח' רמ"ו, בולוויא ושד"ל. ומה נעשה. ע"פ דה"צ כ, יב. כי כלו ואפסו. ע"פ תה"י, ב. כלו ואפסו אנשי חסד. ע"פ ישע"ו, ח, א. אנשי... ומעשה. ע"פ מש' כב, כט; שמו"ר פה"י, א, ס"ו. ואין אלינו עזרה. ע"פ ישע"ו, ג. ואין אלינו עזרה... זולתך אב רחמן. ע"פ מש' סוטה פ"ט, מט"ו, גברו בעלי זרוע ובעלי לשון וכי, על מי לנו להשען? על אבינו שבשמים! ולא מסתור ולא מחסה. ע"פ ישע"ו, ד, ו. זולתך אב רחמן. ע"פ ישע"ו, ו, ג. על כל ראש מתנשא. ע"פ דה"א כט, יא; צבלי ב"ב, דף לא ריש ע"ב; שמו"ר פה"י, לג, ס"ו. ד. אס רבו פשעינו. ע"פ ישע"ו, נט, יב. למענך אלהי עשה. ע"פ דני' ט, יט. והבא אהבת הורים. ע"פ ויק"ר פה"י, כט, ס"ו. ז. אהיו מזכירין זכות אבות, ואחס זוכין לפני בדין; פדר"ך (מגדלבוים), פ"י כג, ס"ו. ז. אהבת הורים. תדא"ר פה"י, כו, ד"ה שנו חכמים; מדה"ג פה"י, נח, ס"ו. ז; מש"ט שמו"ר פה"י, ב"ב, פ"י"ב, ד"ה דברו. ופשע בניס חכמה. ע"פ מש' י, יב. לדקת אב - לדקת אברהם. ע"פ צ"י טו, ו; צבלי מגילה, דף יא ע"א, 'הוא צדקו מתחילתו ועד סופו'. אב המון גוים. ע"פ צ"י ח, ד. וזכות נעקד - זה יחזק. ע"פ ירושלמי תענית פ"ג, ה"א, 'להזכיר זכותו של יחזק; שמו"ר פה"י, כג, ס"ו. ה. נעקד כשה. ע"פ צ"י כב, ט. ותם יושב אוהלים. ע"פ צ"י כה, כז. החקוק בכסף. צבלי חולין, דף לא ע"ב, ורש"י ד"ה צדוקין; מדה"ג (וורשא), פה"י צמדצ, ס"ו יט; ולקו"ש ישע"ו, רמז תנב, ד"ה אמר ה'. אויבי צרתי. ע"פ שמו"ר כג, כב. בשלף קלף. ע"פ ישע"ו, נד, ת. האומרה צלנבה. ישע"ו, נח, ת. אמלאה החרבה. יח"ו כו, ב. סובל הכל בכוחך. ע"פ ישע"ו, מו, ד. ובזרוע נטויה הצדקה. ע"פ תה"י קלו, יב. פתחך דפקנו. ראו מדה"ה מ"ז טז, ס"ו ה, 'ממהרין לפתחך לבא'. מבכי ואנקה. ע"פ מלא' ב, יג. כי כל גבולנו. ע"פ יח"ו יא, י; ישע"ו, ס, יא. הקיפה הצעקה. ע"פ ישע"ו, טו, ת. וכי מלאו מתנינו חלחלה. ע"פ ישע"ו, כא, ג. מתנינו חלחלה ומועקה. ע"פ תה"י סו, יא. ומחלתנו נהפכה ולאחרים נתקה. ע"פ אי"ב ה, ב. ושמו ארץ הצני. ע"פ דני' יא, טז. צוקה ומצולקה. ע"פ נח"ו ב, יא. פקח עיניך וראה. דני' ט, יא.

עֲדַתְךָ הַמְּעֹקָהּ כִּי בְקִקְוָהּ בּוֹקְקִים וְהַצִּיגוּהָ רִיקָהּ עֲגָלָה
הַמְּלַמְּדָהּ הַכְּנִיסָה לְרַבָּקָהּ וְאֶת־צוֹרְרֶיהָ תִּשְׁקָה כּוֹס עֲמָקָה
וְרַחֲבָהּ בְּעֶרְבוּ הִיא בָּאָה וּבִבְקָר הִיא שָׂבָה:

פּוֹדָה וְגוֹאֵל וּמְעֹז אֱלֹהֵי קָדֶם מְעוֹנָה אֶת־פְּגִיף הָאָרֶץ לְקַרְיָהּ
הַנְּאֻמָּנָה וְתִשְׁכֵּן בְּאַהֲלֶיהָ שְׁבֻטֵי עֲדַת מִי־מְנָה הָעִיר
אֲשֶׁר בְּחֶרֶת קָרִית דָּוִד חָנָה נִס תִּשָּׂא לְקַבֵּץ אֶת־הַפְּזוּרִים
בְּכָל־פְּנֵיהָ מִזְרָחָה וְיָמָה וְתִמְנָה וְצָפוֹנָה אֶל־עִיר קִדְשְׁךָ
תִּנְהַלֶּם וְתִשְׁמַחֶם בְּבִנְיָנָה וְתַעֲמִיד רוּעִים שְׁבָעָה וְנִסְיָכִים
שְׁמוֹנָה לְמַעַנְךָ אֵל הַשֶּׁבִי שְׁבוֹת אֶהְלֶה וְאַהֲלִיבָה וְאֶת־
צוֹרְרֶיהָ תִּזְרֶה לְאָרֶץ לֹא נוֹשְׁבָה בְּעֶרְבוּ הִיא בָּאָה וּבִבְקָר הִיא שָׂבָה:

אֵל מֶלֶךְ יוֹשֵׁב עַל־כֶּסֶף רַחֲמִים מְתַנַּהֵג בַּחֲסִידוֹת מוֹחֵל
עֹנֹת עַמּוֹ מַעֲבִיר רֵאשׁוֹן רֵאשׁוֹן מְרַבֵּה מְחִילָה
לַחֲטָאִים וְסִלִּיחָה לַפּוֹשְׁעִים עוֹשֶׂה צְדָקוֹת עִם (כָּל־)בֶּשֶׁר
וְרוּחַ וְלֹא כְרַעַתֶּם תִּגְמַל (נ"א: לָהֶם גּוֹמֵל): אֵל הוֹרִיתֵנוּ לֹאמֹר
(מִדּוֹת) שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה וּזְכַר לָנוּ (הַיּוֹם) בְּרִית שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה
(כְּמוֹ) שְׁהוֹדַעְתָּ לְעֵנּוּ מִקְדָּם וּכְן כְּתוּב (בְּתוֹרַתְךָ) וַיֵּרַד יְהוָה
בְּעָנָן וַיִּתְיַצֵּב עַמּוֹ שֵׁם וַיִּקְרָא בְּשֵׁם יְהוָה: וְשֵׁם נֶאֱמַר וַיַּעֲבֹר
יְהוָה עַל־פְּנֵיו וַיִּקְרָא יְהוָה יְהוָה אֵל רַחוּם וְחַנּוּן אֶרֶךְ אַפַּיִם

מקורות ומקבילות

עדתך תה' עד, ב. המשוקה. ע"פ תה' סו, יא. כי נקקו
זוקקיס. ע"פ נחו' ג, ג. והציגוה ריקה. ע"פ ירמ' נא, לד;
הוש' ג, ה. עגלה המלומדה. ע"פ הוש' י, יא. ואת זורריה
תשקה. ע"פ שמו' כג, כב; ירמ' ג, ג. כוס עמוקה ורחבה. ע"פ יחז' כג, לב. פודה וגואל. ע"פ ירמ' לא, י. ומעוז. ע"פ ש"צ
כב, לג; ירמ' עז, יט. אלהי קדס מעונה. ע"פ דב' לג, כז. את פניך האר. ע"פ דני' ט, ח. לקריה הנאמנה. ע"פ ישע' א, כח.
ותשכן באוהליה. ע"פ חז' א, ח. שבטי עדת מי מנה. ע"פ צמ' כג, י. העיר אשר בחרת. מ"א ח, מת. קרית חנה דוד. ע"פ
ישע' כט, א. כס תשא לקבץ. ע"פ ישע' יא, יב. את הפזורים בכל פינה. ע"פ יוא' ד, ב; אס' ג, ח. מזרחת וימה ותימנה
ואפונה. ע"פ דב' ג, כז. אל עיר קדשך תנהלס. ע"פ שמו' טו, יג. תנהלס. ע"פ תה' לא, ד. ותשמחם צניניה. ע"פ ישע' לה, י.
נא, ג; סו, י. ותעמיד רועים וכו' שמונה. ע"פ מוי' ה, ד. למענד אל השב. ע"פ דני' ט, יט. שבות אלהה. ע"פ ירמ' ל, יח.
אהלה ואהליבה. ע"פ יחז' כג, ד. ואת זורריה תזרה. ע"פ תה' י, ה. לארץ לא נושבה. ע"פ ירמ' ו, ח.

ח"ג והערות

ותשכן באהליה. במח' רמ"ו, בולוניא וכ"י: ויתשכון
באהליה וכאן במח' שד"ל.

וּרְב־חֶסֶד וְאַמֶּת: נִצַּר חֶסֶד לְאֲלֹפִים נִשְׂא עֵוֹן וּפְשַׁע וְחַטָּאָה
וְגִקְהָה. וְסִלַּחְתָּ לְעֹנְגֵנוּ וְלַחַטָּאתֵנוּ וְנַחֲלַתְנוּ: סִלַּח־לָנוּ אָבִינוּ
כִּי חָטָאנוּ. מְחַל לָנוּ מִלִּבְנוּ כִּי פָשַׁעְנוּ: כִּי־אַתָּה אֲדֹנָי טוֹב
וְסִלַּח. וּרְב־חֶסֶד לְכָל־קַרְאֵיךָ: כִּי־עַמְךָ הַסְּלִיחָה. לְמַעַן תִּתְּנָה:
לְמַעַן־שְׂמֹךְ יְהוָה וְסִלַּחְתָּ לְעֹנְגֵנוּ כִּי רַב הוּא:

סליחה חמישית

יְרַצָּה עִם־אָבִינוּ. אֲשֶׁר פָּגְיָךְ שָׁחַר. צוּעַק מִקּוֹל קוֹרְאוֹ. לְקוֹל
גְּרוֹנוֹ נַחַר. חֶסֶדְךָ אֵל יִקְדְּמֵנוּ. הַלִּילָה
וְגַם־מְחַר. אֲדֹנָי הַקְּשִׁיבָה וַעֲשֵׂה אֶל־תְּאֲחָר:

אֲשֶׁר יִתְּוֹדֶה חָטְאֵינוּ. וְנַחֵם עַל־אֲשָׁמְתוֹ. וְשֵׁם עֵוֹן בְּצַעוֹ וּפְשָׁעוֹ.
לְנַגְדוֹ וְלַעֲמָתוֹ. מִלְּאֲכֵי מְרוֹמִים תִּשְׁלַח. לְהַפְּגִיעַ מִגְּמָתוֹ. כִּי
בְּבִשֶׁת כָּל־מָתוֹ. לְבוֹ סַחֲרָחַר. אֲדֹנָי הַקְּשִׁיבָה וַעֲשֵׂה אֶל־תְּאֲחָר:

בְּלִיל זֶה אֲדוֹן הָאֲדוֹנִים. שְׁעָה דְלִים וְאָבִינוּגִים. פְּנֵה אֱלֹהִים
מִמְּעוֹנִים. וְרַחֵם אָבוֹת וּבְנִים. וְחֹן שׁוֹפְכֵי תַחְנוּגִים. וְשֵׂא עֵוֹן
וְזִדוֹנִים. וְאִם יִהְיוּ כְשָׁנִים. הַלְבֵן כְּצֶמֶר צָחַר.
אֲדֹנָי הַקְּשִׁיבָה וַעֲשֵׂה אֶל־תְּאֲחָר:

מקורות ומקבילות

ירצה עם אביו. ע"פ תה" סט, לד. אשר פניך שחר. ע"פ מש' ז, טו. צועק מקול קוראו. ע"פ ירמ' כה, לו; תה" טו, ג. לקול גרונו נחר. ע"פ תה" סט, ד. חסדך אל יקדמנו. ע"פ תה" נט, יא; קיט, מה. ד' הקשיבה דני ט, יט. אשר יתודה חטאיו. ע"פ דני ט, כ. ונחם על אשמתו. ע"פ ירמ' ח, ו. ושם עון וכו' לנגדו ולשמתו. ע"פ תה" נא, ה. נלעו ופשעו. ע"פ ישע' טו, ח. לנגדו ולשמתו. ע"פ שמי' לט, כ. מלאכי מרומים. ע"פ ישע' לג, ז. מנמתו - שאיפתו. ע"פ חבק' א, ט ורש"י. כי צנושת כלמתו. ע"פ ירמ' ג, כה. לנו סחרה. ע"פ תה" לה, יא. אדון האדונים. ע"פ דב' ג, ח. שעה דלים ואציונים. ע"פ ישע' יד, ל. פנה אהים. ע"פ תה" כה, טו; קב, יח. אהים ממעונים. ע"פ דב' לג, כו. ורחם אבות וזנים. ע"פ מלא' ג, כד. וחון שופכי תחנונים. ע"פ תה" כח, ג. ושא עון. ע"פ תה" כה, יח. אם יהיו כשנים וכו'. ע"פ ישע' א, יח. כלמר לחר. ע"פ יחז' כו, יח.

ח"ג והערות

ירצה עם אביו. סליחה מאת ר' יצחק ב"ר יהודה אבן גיאת (המאה הי"א). ושד"ל כתב במבוא למכבר"ר, עמ' 80, שהיא במשקל שש ושש תנועות. נמצאת גם במח' הספרדים, אפי"ם וטריפולי. במח' בולוניה: ירצה עם אביו. צועק מקול קוראו. לקול גרונו נחר. במח' בית הכפורת: צועק ומקול קראו לקונו. גרונו נחר. ושם עון. במח' בולוניה: ושא עון. לבו סחרחר. כ"ה במח' רמ"ו, כ"י ובולוניה. במח' בית כפורת: לקבו בקרבו סחרחר, וכנראה לפי נוסח זה, במח' שד"ל נוספה תיבות ילבבו בקרבו בסוגריים.

הַזֹּעֲקִים לְךָ בְּשַׁבָּיִם. בְּעֹנָם וּמְרִיָּם. וְדַמְעוֹתֶם יוֹרִידוּ.
בְּפִשְׁעֵיהֶם עַל-לִחְיָם. חֵישׁ נָא אֶת-יְשׁוּעָתְךָ. וְעַת פְּדוּתְךָ
בְּקוּוּיָם. וְאֶת-תְּפִלַּת מַאֲוִיָּם. תִּקְרַב הַיּוֹם וְתִבְחַר.

אֲדַנִּי הַקְּשִׁיבָה וַעֲשֵׂה אֶל-תְּאֲחֶר:

אֵל מֶלֶךְ יוֹשֵׁב עַל-כִּסֵּא רַחֲמִים. מִתְנַהֵג בְּחַסִּידוֹת. מוֹחֵל
עֲוֹנוֹת עַמּוֹ. מַעֲבִיר רֵאשׁוֹן רֵאשׁוֹן. מְרַבֵּה מְחִילָה
לַחַטָּאִים וְסִלְיָה לַפּוֹשְׁעִים. עוֹשֶׂה צְדָקוֹת עִם (כָּל-)בְּשָׂר
וְרוּחַ וְלֹא כִרְעַתְם תִּגְמַל (נ"א: לָהֶם גּוֹמֵל): אֵל הוֹרִיתֵנוּ לוֹמֵר
(מִדּוֹת) שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה וּזְכַר לָנוּ (הַיּוֹם) בְּרִית שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה
(בְּמוֹ) שְׁהוֹדַעְתָּ לְעֵנּוּ מִקְדָּם וּבֵן כְּתוּב (בְּתוֹרָתְךָ). וַיֵּרַד יְהוָה
בְּעָנָן וַיִּתְיַצֵּב עַמּוֹ שָׁם וַיִּקְרָא בְּשֵׁם יְהוָה: וְשָׁם נֶאֱמַר. וַיַּעֲבֹר
יְהוָה עַל-פְּנֵי וַיִּקְרָא. יְהוָה יְהוָה אֵל רַחוּם וְחַנּוּן. אֶרֶךְ אַפַּיִם
וְרַב-חֶסֶד וְאַמֶּת: נִצַּר חֶסֶד לְאֱלֹפִים נִשְׂא עֵינָיו וַפִּשַׁע וְחַטָּאָה
וְנִקְהָה. וְסִלְחָת לְעֹנְגֵנוּ וְלַחַטָּאתֵנוּ וְנִחַלְתֵנוּ: סִלַּח-לָנוּ אָבִינוּ
כִּי חַטָּאנוּ. מְחַל לָנוּ מִלְכָּנוּ כִּי פָשַׁעְנוּ: כִּי-אַתָּה אֲדַנִּי טוֹב
וְסִלַּח. וְרַב-חֶסֶד לְכָל-קִרְאֵיךָ: כִּי-עַמְּךָ הִסְלִיחָה. לְמַעַן תִּוְרָא:
לְמַעַן-שָׂמַךְ יְהוָה וְסִלְחָת לְעֹנְגֵנוּ כִּי רַב הוּא:

מקורות ומקבילות

הזעקים אלך בשבאים וכי. ע"פ שופ' י, ו. בעוונם ומרים. ע"פ תה' לו, ד; מש' יד, כה. ודמעונוס יורידו. ע"פ ירמ' ט, ה. ודמעונוס... על לחוס. ע"פ איכ' א, ב. חיש נא את ישועתך. ע"פ תה' קיט, קכג. ועת פדוּתך בקוויס. ע"פ תה' קל, ז. תפילת מאוויס. ע"פ מ"א ה, לה. מאוויס. ע"פ תה' קמ, ט. תקרב היום ומנחה. ע"פ תה' סה, ה.

ח"ג והערות

בעונם ומרים. במח' בולוניה: 'בעונם ומרים'. ואולי צ"ל "בעונם בְּמַרְיָם" ע"פ נחמ' ט, יז. ועיי' בספר המכילד, דף קער ע"ב.

סְלַח-נָא לְעֹן הָעַם הַזֶּה כַּגְּדֹל חַסְדְּךָ וְכַאֲשֶׁר נִשְׁאַתָּה לְעַם
הַזֶּה מִמִּצְרַיִם וְעַד-הַנְּהָה: וַיֹּאמֶר יְהוָה סְלַחְתִּי
כַּדְבַרְךָ: שׁוּב מִחֲרוֹן אַפְּךָ וְהִנַּחֲסָם עַל-הַרְעָה לְעַמֶּךָ: שׁוּב
לְמַעַן עֲבֹדֶיךָ שְׁבֹטֵי נַחֲלֹתֶיךָ: שׁוּבָה יְהוָה עַד-מִתִּי וְהִנַּחֲסָם
עַל-עֲבֹדֶיךָ: שׁוּבָה יְהוָה אֶת-שְׁבִיתֵנוּ כַּאֲפִיקִים בַּנֶּגֶב: שׁוּבֵנוּ
אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל וְהִפֵּר כַּעֲסֶךָ עִמָּנוּ: שׁוּבָה יְהוָה חֲלָצָה נַפְשֵׁנוּ-
הוֹשִׁיעֵנו לְמַעַן חַסְדְּךָ: שׁוּבָה יִשְׂרָאֵל עַד יְהוָה אֱלֹהֶיךָ כִּי
כִּשְׁלַת בְּעֹנְגֶךָ: קָחוּ עִמָּכֶם דְּבָרִים וְשׁוּבוּ אֶל-יְהוָה. אָמְרוּ אֱלֹהֵי
כָּל-תְּשׂוּאָה עֹן וְקַח-טוֹב וְנִשְׁלַמָּה פְרִים שׁוֹפְתֵינוּ: תִּשָּׁב אֲנוֹשׁ
עַד-דְּכָא וְתֹאמֶר שׁוּבוּ בְּגִי-אָדָם: וְקִרְעוּ לְבַבְכֶם וְאֵל-בְּגִדֵיכֶם
וְשׁוּבוּ אֶל-יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם. כִּי-חַנּוּן וְרַחוּם הוּא אֲרֹךְ אֲפָיִם
וְרַב-חֶסֶד וְנָחַם עַל-הַרְעָה: דַּרְשׁוּ יְהוָה בְּהַמְצָאוֹ. קִרְאוּהוּ
בְּהִיּוֹתוֹ קְרוֹב: יַעֲזֹב רִשְׁעֵי דַרְכּוֹ וְאִישׁ אֶן מַחֲשַׁבְתֵּי-וֹ וַיִּשָּׁב
אֶל-יְהוָה וִירַחֲמֵהוּ וְאֵל-אֱלֹהֵינוּ כִּי-יִרְבֶּה לְסִלּוּחַ: שׁוּבוּ בְּנֵים
שׁוֹבְבִים אֲרַפָּה מִשׁוֹבְתֵיכֶם. הִנְנוּ אֲתֵנוּ לָךְ כִּי אַתָּה יְהוָה
אֱלֹהֵינוּ: אֲרַפֵּא מִשׁוֹבְתֵם אֲהַבֵּם נְדַבָּה. כִּי שָׁב אֲפִי מִמָּנוּ:
וְגַם-עַתָּה נֹאס־יְהוָה שָׁבוּ עָדֵי בְּכָל-לְבַבְכֶם. וּבְצֹם וּבְבִכְי

מקורות ומקבילות

לקט פסוקי סליחה ומשונה. שבה"ל, סדר יוה"כ, סוף ס' שח; סת"ר ס' פ, ענין לילי יוה"כ; סה"ת סוף ס' מ. ליקוט פסוקים
 חלו נמלא גם במח' ארס לובה, ח"ב, דף תקפ"ע"א, ובדף תקפ"ד ע"ב, אמוס ב' אשמורת הבוקר ליוה"כ ובסדר אחר עם שינויים.
 וראו סרע"ג ח"ב, ס' קכב; מח' רומניא, דף שלב ע"א-ע"ב. **סלח נא לעון העם וכו'.** צמ' יד, יט"כ; שבה"ל, סדר יוה"כ, סוף
 ס' שח; סת"ר ס' פ, ענין לילי יוה"כ; כ"ו כ"ה, דף 3108. **שוב מחרון אפך וכו'.** שמו' לב, יב. מפסוק זה ואילך עד 'כי ירבה
 לסלוח', רובו נמלא גם במח' רומניא, דף שלב ע"א-ע"ב. **שוב למען עבדיך וכו'.** ישע' סג, ח; שמו"ר פ"ה מד, ס' י. **שובה ה'**
עד מתי וכו'. תה' ז, יג. **שובה ה' את שניתנו וכו'.** תה' קכו, ד. **שובנו אלהי ישענו וכו'.** תה' פה, ה. **שובה ה' חללה וכו'**
חסדך. ע"פ תה' ו, ה. **שובה ישראל עד ה' וכו'.** הוש' יד, ב"ג. **תשז אנוש עד דכא וכו'.** תה' ז, ג. **וקרעו לבבכם וכו'.** יו"א
 ב, יג; משנ' הענין פ"ב, מ"א. **דרשו ה' בהמלאו וכו'.** ישע' נה, ר"ז. **שובו בניס שובנים וכו'.** ירמ' ג, כב; ירושלמי יומא פ"ח, ה'
 ה"ז [דף מב ע"א]; בבלי יומא, דף פו ע"א. **ארפא משונתם וכו'.** הוש' יד, ה; מדה"ג פ"ה עקב, ס' ד; אה"מ, גדול וגדולה,
 עמ' 78. **וגם עתה נאס ה' וכו'.** יו"א ב, יב.

וּבְמִסְפָּר: כִּי לֹא אֶחָפֶץ בְּמֹת הַמֵּת נְאֻם אֲדֹנָי אֱלֹהִים. וְהָשִׁיבוּ
 וַחֲיוּ: אָמַר אֱלֹהִים חֲיֵ-אֲנִי נְאֻם אֲדֹנָי אֱלֹהִים. אִם-אֶחָפֶץ בְּמֹת
 הָרָשָׁע כִּי אִם-בְּשׁוֹב רָשָׁע מִדְּרָכֹו וַחֲיָהּ. שׁוֹבוּ שׁוֹבוּ מִדְּרָכֵיכֶם
 הָרָעִים וְלָמָּה תָמוּתוּ בֵּית יִשְׂרָאֵל: וְאַתָּה בְּאֱלֹהֶיךָ תִּשָּׁוֵב.
 חֶסֶד וּמִשְׁפָּט שָׁמַר וּמִנֶּה אֱלֹהֶיךָ תִּמְיֵד: מִנֶּה אֱלֹהֵי הַוְּהוּ
 וּשְׁמֵר דְּרָכֹו וִירוֹמָמְךָ לְרֵשֶׁת אָרֶץ. בְּהִכָּרַת רָשָׁעִים תִּרְאֶה:
 לָכוּ וּנְשׁוּבָה אֱלֹהֵי הַוְּהוּ כִּי הוּא טָרַף וִירְפָאנוּ. יָךְ וַיִּחְבְּשָׁנוּ:
 הַסּוּלַח לְכָל-עֹנֵינוּ הִרְפָּא לְכָל-תַּחֲלוּאֵינוּ: הַגּוֹאֵל מִשַּׁחַת חַיֵּינוּ.
 הַמַּעֲטָרְנוּ חֶסֶד וְרַחֲמִים: הַמְּשַׁבֵּיעַ בְּטוֹב עַדֵּינוּ. תִּתְחַדֵּשׁ
 כְּנֶשֶׁר נְעוּרֵינוּ: וְהוּא רַחוּם יִכְפֹּר עֹן וְלֹא-יִשְׁחָתֵת. וְהִרְבֵּה
 לְהָשִׁיב אָפוֹ וְלֹא-יִעִיר כָּל-חַמָּתוֹ: אֲשֶׁר הִרְאִיתָנוּ צְרוּת רַבּוֹת
 וְרָעוֹת. תִּשָּׁוֵב תַּחֲנִינֵי וּמִתְהַמּוֹת הָאָרֶץ תִּשָּׁוֵב תַּעֲלֵנִי: הֲלֹא-
 אַתָּה תִּשָּׁוֵב תַּחֲנִינֵנוּ וְעַמְּךָ יִשְׁמַח-בְּךָ: הַשִּׁיבֵנוּ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ
 וּנְשׁוּבָה חֲדָשׁ יִמֵּינוּ כְּקֹדֶם: לָמָּה לִּנְצַח תִּשְׁכַּחֵנוּ תַעֲזֹבֵנוּ לְאָרֶץ
 יָמִים: לָמָּה אֱלֹהִים זְנַחַת לִנְצַח. יַעֲשֵׂן אֶפְרָיִם בְּצֹאן מְרֵעִיתֶךָ:
 לָמָּה יְהוָה תַּעֲמֵד בְּרַחוּק. תַּעֲלִים לְעֵתוֹת בְּצָרָה: לָמָּה-פָּגַיִךְ

מקורות ומקבילות

כי לא אחפץ וכו'. יחז' יח, לג; צבלי גדה, דף ע"ב; מדה"ג
 פח' תרוע, סי' יא. אמור אליהם חי אני וכו'. יחז' לג, יא.
 ואתה באלהיך תשוב וכו'. הוש' יב, ז; תהר"ר (איש שלום) פרי יד,
 ד"ה יודע היה להסין, יבא הדס' וכו'. קוה אל ה' וכו'. תה'
 לג, לד. לכו ונשובה אל ה' וכו'. הוש' ו, א; פסר"ב פי' לג,
 ד"ה אנכי וכו' זש"ה כי הוא. הסולח לכל עויתי וכו'. ע"פ
 תה' קג, ג; ספ"ו ה, כד; מדה"ה מ' ח, סי' ת. הרופא לכל
 תחלוּאֵינוּ. ע"פ שמו"ט, כו; סח"ש טו, יב. הגואל משחת חיינו
 וכו'. ע"פ תה' קג, ד"ה. והוא רחום יכפר עון וכו'. תה'
 עת, לח. אשר הראיתני לרות וכו'. תה' עא, כ; פסר"ב פי' לג,
 תה' פה, ז; פד"ך פי' כב, סי' א. השיבנו ה' אליך וכו'. איכ' ה, כא; איכ"ר פח' ה, סי' כא; כ"ה צמח' רומניא, דף שלב ע"ב.
 למה לנחש משכחתי וכו'. איכ' ה, כ. למה אליהם זנחת וכו'. תה' עד, א. למה ה' תעמוד ברחוק וכו'. תה' י, א. למה פינד
 תסתיר וכו'. תה' מד, כה.

ח"ג והערות

נאם אדני אלהים. בתנכ"ים שלפנינו: נאם אדני יהוה
 וכן בסמוך, אמנם בטעם רביעי. במח' העתיקו רק את
 הקרי 'אלהים', ולא את הכתיב שהוא שם הויה, שהרי
 צריך לקרותו בשם אלקות ע"פ המסורה וכן בכל מקומות
 האחרים הבאים במח'. הראיתני. זהו הקרי. הכתיב
 הוא: 'הראיתנו'. תחניני. זהו הקרי. הכתיב הוא: 'תחנינו'.
 ונשובה. זהו הקרי. הכתיב הוא: 'זנשוב'.

הלא אתה תשוב וכו'.
 למה לנחש משכחתי וכו'.

תִּסְתִּיר. תִּשְׁכַּח עֲנִינוּ וְלַחֲצֵנוּ: עֹרְהוּ לָמָּה תִּישָׁן אֲדֹנָי.
הִקְיֵצָה אֶל־תִּזְנַח לְנִצָּח: הִשְׁכַּח חַנּוּת אֱלֹהֵי אִם־קִפְץ בְּאֵף
רַחֲמֵי סֵלָה: כִּי רָגַעוּ בְּאֵפוֹ חַיִּים בְּרִצּוֹנוֹ. בְּעָרְב יִלֵּן בְּכִי
וְלִבְקָר רִגָּה: רַחֲמוּס וְחַנּוּן יִהְיֶה. אֶרְךְ אַפַּיִם וְרַב־חֶסֶד: לֹא־
לְנִצָּח יָרִיב וְלֹא לְעוֹלָם יִשׁוֹר: לֹא כַחֲטָאֵינוּ יַעֲשֶׂה לָנוּ. וְלֹא
כְּעוֹנוֹתֵינוּ יִגְמַל עָלֵינוּ: (כִּי כַגְבֵּה שָׁמַיִם עַל־הָאָרֶץ. יִגְבִּיר
חֶסֶדוֹ עָלֵינוּ:) כְּרַחֵק מִזְרַח מִמַּעַרְב. יִרְחִיק מִמֶּנּוּ אֶת־פְּשָׁעֵינוּ:
כְּרַחֵם אָב עַל־בָּנִים. יִרְחַם יְהוָה עָלֵינוּ: יְהוָה אֱלֹהִים צְבָאוֹת
הַשִּׁיבֵנוּ. הָאֵר פְּנִיךָ וְנִשְׁעָה: זָכֹר לְאַבְרָהָם לְיִצְחָק וְלִישְׂרָאֵל
עַבְדֶּיךָ אֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתָּ לָהֶם בְּךָ וַתְּדַבֵּר אֱלֹהִים אֲרָבָה
אֶת־זֶרְעֶכֶם כְּכּוֹכְבֵי הַשָּׁמַיִם. וְכָל־הָאָרֶץ הִזְאת אֲשֶׁר אִמְרָתִי
אֵתָן לְזֶרְעֶכֶם וְנָחֲלוּ לְעוֹלָם: וַיִּנָּחֵם יְהוָה. עַל־הִרְעָה אֲשֶׁר דִּבַּר
לַעֲשׂוֹת לְעַמּוֹ:

מקורות ומקבילות

עורה למה תישן וכו'. תה' מד, כד; ירושלמי מעשר שני, פ"ה, ה"ה [דף לג ע"ב]. השכח חטות וכו'. תה' עו, י; אגז"ר פר' עא, ס"ו א, ותאמר ליון. כי רגע זאפו וכו'. תה' ל, ו; צבלי צרכות, דף ז ע"א; מדה"ה מו' ב, ס"ו ח. רחוס וחטון ה' וכו'. תה' קג, ח; צ"ר (אלצק), פר' לג, ד"ה טוב ו"ו לכל; שמו"ר פר' ב, ס"ו א. לא לנח יריב וכו'. תה' קג, ט; ירושלמי ר"ה, פ"ה, ה"ג [דף ז ע"ב]; קה"ר פר' ת, ס"ו ד. לא כחטאינו יעשה לנו וכו'. ע"פ תה' קג, ר"ג. כי כגנה שמים וכו'. תה' קג, יא. יגביר חסדו עלינו. ע"פ תה' קג, יא; קח, ב. כרחוק מזרח ממערב. תה' קג, יב; ילקו"ש תה', רמז תרטז. ירחיק ממנו את פשעינו. ע"פ תה' קג, יב; מדה"ה מו' קג, ס"ו יג. כרחס אז על בניס וכו'. תה' קג, יג; צר' רצתי, עמ' 150, 'אמרו רבותינו כד שמע' וכו'. ירחס ה' עלינו. ע"פ ישע' יד, א; סג, ז; תה' קג, יג; ספ"ב ג, ב. ה' אלהים לנאות וכו'. תה' פ, כ; מדה"ה מו' ד, ס"ו י. זכור לאברהם ליצחק ולישראל וכו'. שמו' לב, יג; צבלי צרכות, דף י ע"ב; מדה"ג פר' וירא, ס"ו ט, 'שהזכיר משה זכות אבות'; כ"ה במח' רומניא, דף שלב ע"ב. וינחם ה' על הרעה. שמו' לב, יד; שמו"ר פר' מא, ס"ו ז; מדה"ג (וורשא), פר' צלק, ס"ו יג.

החזן אומר:

יִתְגַּדֵּל וְיִתְקַדַּשׁ שְׁמֵהּ רַבָּא. בְּעֶלְמָא דְּבִרָא כְרַעוּתָהּ. וְיִמְלִיךְ
מַלְכוּתָהּ בְּחַיִּיכוֹן וּבְיַמִּיכוֹן וּבְחַיֵּי דְכָל-בֵּית-יִשְׂרָאֵל
בְּעֶגְלָא וּבְזִמְן קָרִיב. וְאָמְרוּ אָמֵן:

יְהֵא שְׁמֵהּ רַבָּא מְבָרַךְ. לְעֵלְמָא וּלְעֵלְמֵי עֵלְמֵיָא.

יְתַבְרַךְ וְיִשְׁתַּבַּח וְיִתְפָּאֵר וְיִתְרוֹמֵם וְיִתְנַשֵּׂא וְיִתְהַדָּר וְיִתְעַלֶּה
וְיִתְהַלֵּל שְׁמֵהּ דְּקַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא:

לְעֵלְא לְעֵלְא מִן-כָּל-בְּרַכְתָּא. שִׁירְתָּא. תְּשַׁבְּחָתָא וְנַחֲמָתָא
דְּאִמְרִין בְּעֶלְמָא. וְאָמְרוּ אָמֵן:

תִּתְקַבַּל צְלוֹתְהוֹן וּבְעוֹתְהוֹן דְּכָל-בֵּית-יִשְׂרָאֵל. קָדָם אָבוּהוֹן
דְּבִשְׁמֵיָא. וְאָמְרוּ אָמֵן:

יְהֵא שְׁלָמָא רַבָּא מִן-שְׁמֵיָא וְחַיִּים טוֹבִים עֲלֵינוּ וְעַל-כָּל-
יִשְׂרָאֵל. וְאָמְרוּ אָמֵן:

עֲשֵׂה שְׁלוֹם בְּמְרוֹמָיו. הוּא בְּרַחֲמָיו. יַעֲשֵׂה שְׁלוֹם עֲלֵינוּ
וְעַל-כָּל-יִשְׂרָאֵל. אָמֵן:

מקורות ומקבילות

קדיש בסיום הסליחות. ע"פ הרמ"ג, הל' יוה"כ, עמ' פד; מחזור סוף ס' שלא; סת"ר
ס' פ, ענין ליל יוה"כ. קדיש שלם. סרע"ג ח"ב, ס' קכג; שצה"ל, סדר יוה"כ,
סוף ס' שח; סת"ר ס' פ, ענין ליל יוה"כ; סה"ת סוף ס' מ; כ"ו כ"ה, דף 3108.

ח"ג והערות

ועל-כל-ישראל אמן. בכ"י כ"ה, דף
108, כאן מסתיימת תפילת ערבית
זהו לכך לבתייהן לשלום.

תפילה על הפרנסה לימים נוראים

פותחים את ארון הקודש ואומר החזן בקול רם:

לְדוֹד מְזֻמֹּר. לַיהוָה הָאָרֶץ וּמְלוֹאָהּ. תִּבְלֵ וְיֹשְׁבֵי בָהּ: כִּי־הוּא
עַל־יָמִים יְסֻדָּה וְעַל־זָהָרוֹת יְכוֹנְנָה: מִי־יַעֲלֶה בְּהַר־
יְהוָה וּמִי־יָקוּם בַּמָּקוֹם קִדְשׁוֹ: נְקִי כַפַּיִם וּבֶרֶךְ־לֵבָב. אֲשֶׁרוּ
לֹא־נִשְׂא לְשׂוֹא נַפְשִׁי. וְלֹא נִשְׁבַּע לְמַרְמָה: יִשְׂא בְרָכָה מֵאֵת
יְהוָה וְצַדִּיקָה מֵאֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל: זֶה דוֹר דִּרְשׁוֹ. מִבְּקִשֵׁי פְנִיךָ יַעֲקֹב
סָלָה: שְׂאוּ שְׁעָרֵינוּ רְאֵשִׁיכֶם וְהַנְּשִׂאוּ פִתְחֵי עוֹלָם וַיָּבֹא מִלְךְ
הַכְּבוֹד: מִי זֶה מִלְךְ הַכְּבוֹד. יְהוָה עֲזוֹנוּ וְגִבּוֹר. יְהוָה גִּבּוֹר
מִלְחָמָה: שְׂאוּ שְׁעָרֵינוּ רְאֵשִׁיכֶם וְשִׂאוּ פִתְחֵי עוֹלָם וַיָּבֹא מִלְךְ
הַכְּבוֹד: מִי הוּא זֶה מִלְךְ הַכְּבוֹד. יְהוָה צְבָאוֹת. הוּא מִלְךְ
הַכְּבוֹד סָלָה:

בירושלים אומרים:

יְהִי רְצוֹן מִלְּפָנֶיךָ. יְהוָה הָאֵל הַגָּדוֹל הַגִּבּוֹר וְהַנּוֹרָא. עֲשֵׂה
לְמַעַנְךָ שְׂתַכְתְּבֵנוּ בְּסִפְרֵי פְרִנְסָה וְכִלְכָּלָהּ. שְׁנֵה זו
וְכֹל־שְׁנֵה וְשְׁנֵה. אוֹתֵנוּ וְאֶת־כָּל־בְּנֵי בֵיתֵנוּ. בְּמַלְוֵי וּבְרוּחַ. וְלֹא
בְּאִסּוּר וְלֹא בְּעַמֵּל וְטָרַח. בְּנַחַת וּבְשִׁלוּה וּבְהַשְׁקֵט וּבְטַח.
כְּדֵי שְׁנוּכַל לְעַבֹּד אֶת־עַבֹּדֶת הַקֹּדֶשׁ בְּקִדְשָׁה וּבְטָהֳרָה.
פְּרִנְסָה שְׁלֵא יִהְיֶה־בָּהּ שׁוּם בּוֹשָׁה וְכִלְמָה. וְאַל־תִּצְרִיכֵנוּ

ח"ג והערות

תפילה על הפרנסה. תפילה זו לא מופיעה בכ"י ב"ה, מח' רמ"ז ובולוניה. הנוסח כאן הוא עפ"י מח' שד"ל, ח"ב, דף ע"ו, בהשמטות ולפי הנוסח שנקבע ע"י הרב מ"ע הרטום בחוברת המנהג, עמ' 68, וראו שם, עמ' 80, הערה 4. יר"מ יי האל הגדול. חיברו הרב אליה שמואל הרטום. ובט"הרה. על ענין מילה זו, ראו

מקורות ומקבילות

תפילה על הפרנסה. ס' פרי עץ חיים, שער תפילות ר"ה, פ"ז, לדוד מזמור לה' הארץ. תה' כד, לרי; מטה אפרים, ס' תריט, ס"ו. האל הגדול הגבור והנורא. דב' י, ת. עשה למענך. ע"פ יחז' לו, כב; דני' ט, יט. ובהשקט ונטות. ע"פ ישע' ל, טו. שלח יהיה זה שום נוטה וכלמה. ע"פ צבלי צרכות, דף טז ע"ב. ואל תצריכנו לידי מתנות ב"ו. ע"פ ירושלמי צרכות פ"ד, ה"ב.

לְיָדַי מִתְּנוּת בְּשָׂר וָדָם. כִּי־אִם מִיָּדְךָ הִפְתּוּחָה וְהִקְדוּשָׁה.
וְתִצְלִיחֵנוּ וְתִרְוִיחֵנוּ בְּכָל־לְמוֹדֵינוּ וּמַעֲשֵׂי יַדֵּינוּ וְעַסְקֵינוּ. וְיִהְיוּ
בְּתֵינוּ מְלֵאִים בְּרַפְת יְהוָה. וְנִשְׁבַּע־לָחֶם וְנִהְיֶה טוֹבִים. אָמֵן.
בֵּן יְהִי רָצוֹן:

לפי מנהג ק"ק רומה אומרים לאחר 'עלינו לשבח' נוסח זה:

**אֶתְּה־הוּא יְהוָה הָאֱלֹהִים. הֵזֵן וּמְפָרְנֵס וּמְכַלְכֵּל בְּרַחֲמֶיךָ
הַרְבִּים לְכָל־הַבְּרוּאִים. מִקְרָנִי רָאִם וְעַד בִּיּוֹצֵי
כְנִיס. כִּפְתּוּב. טָרַף נָתַן לִירְאָיו. יִזְכָּר לְעוֹלָם בְּרִיתוֹ: פּוֹתַח
אֶת־יָדְךָ וּמִשְׁבִּיעַ לְכָל־חַי רָצוֹן:**

**יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ. יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ. לְמַעַן
רַחֲמֶיךָ וְחַסְדֶּיךָ וּשְׂמוֹתֶיךָ הַקְּדוּשִׁים. שְׁיִהְיוּ
מְזוֹנָתֵינוּ וּפְרָנְסָתֵנוּ וּכְסוּתֵנוּ וּכְסוֹת עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל. מִיָּדְךָ
הַמְּלֵאָה וְהַרְחֲבָה. הַקְּדוּשָׁה וְהַטְּהוֹרָה. וְאַל־תִּצְרִיכֵנוּ לְיָדֶי
מִתְּנוּת בְּשָׂר וָדָם. אֲלֵא בְּשִׁמְךָ הַגָּדוֹל הַגְּבוּר וְהַנּוֹרָא. חֲנֵנוּ
אֲבִינוּ. פְּרָנְסֵנוּ אֲבִינוּ. כֻּלְּכֵלֵנוּ אֲבִינוּ. וּמֵאֲצֵר מִתְּנַת חַנּוּס**

מקורות ומקבילות

נתינו מלאים. ע"פ תה' קמ"ד, יג; נחמ' ט, כה. זכרת ה'.
ע"פ מש' ו, כב. ונשבע לחם ונהיה טובים. ע"פ ירמ' מד, ח.
אתה הוא ה'. נחמ' ט, ז. הזן ומפרנס וכו'. ע"פ מכל' דרשב"י
פנ"ו פ"ג; צנלי ע"ז, דף ג ע"ב; אה"מ, פסיקתא, עמ' 496.
ע"פ תה' קמה, טז. זרחמיך הרבים. ע"פ דני' ט, יח; צנ"ס
ג, יח; ספרי צמ', פ"ה פינחס, פ"ה קלג. מקרני ראם. ע"פ
דב' לג, ח. טרף נתן ליראיו. תה' קי"א, ה. פותח את ידך. תה' קמה, טז. יסיר מלפניך ה'. ע"פ מש' ח, לה. למען רחמיך
וחסדיך. ע"פ תה' כה, ו; מדת"ג (וורשא), פ"ה לך לך, ס"ה. שיהיו מזונותינו. נוסח דומה צירושלמי זכרות פ"ד, ה"ב. הקדושה
והטהרה. ע"פ פסר"ב פ"י יד, ד"ה ויקחו חלק. הגדול הגבור והנורא. ע"פ דב' ו, יז; נחמ' ט, לב. חנו אבינו. ע"פ ישע'
לג, ב; תה' קכג, ג. פרנסנו אבינו. ע"פ אה"מ, מטעיות, עמ' 344. ומאוצר מתנת חינוס. ראו מדת"ג פ"ה כי תשא, ס"ו טז;
שמו"ר פ"ה מה, ס"ו, ו; ע"פ שם' לג, יט.

ח"ג והערות

הערה בברכת יוצר ליום חול. ברומה אומרים וכו'.
נוסח הנאמר ברומה מבוסס על הנוסח המובא במח'
שד"ל, ובירושלים נהוג לא לאומרו, היות והוא מבוסס
על נוסח קבלי מאוחר ולכן הרב מ"ע הרטום כתב נוסח
חילופי הנזכר לעיל.

תִּכְלַכְלָנוּ וּתְפַרְנְסָנוּ. וְתִשְׁפִּיעַ עָלֵינוּ שִׁפְעַ רְצוֹן וּמְלֵא בְרַכַּת
 יְהוָה. יִהְיֶה לְרְצוֹן אִמְרֵי־פִי. וְהַגִּינוֹן לְבִי לְפָנֶיךָ. יְהוָה צוּרִי
 וְגֹאֲלִי: פוֹתַח אֶת־יְדֶךָ וּמִשְׁבִּיעַ לְכָל־חַי רְצוֹן: יִפְתַּח יְהוָה וְ
 לִךָ אֶת־אֲוָצְרוֹ הַטּוֹב אֶת־הַשָּׁמַיִם לְתֵת מְטֵר־אֲרָצְךָ בְּעֵתוֹ
 וּלְבָרֶךְ אֶת כָּל־מַעֲשֵׂה יְדֶךָ. וְהַלְוִיתָ גוֹיִם רַבִּים וְאַתָּה לֹא
 תִּלְוֶה: בֵּין הָעַרְבִים תֹּאכְלוּ בָשָׂר וּבְבִקָּר תִּשְׁבְּעוּ־לַחֶם:

מִזְמוֹר לְדָוִד. יְהוָה רָעִי לֹא אֶחָסֵר: בְּנֹאוֹת דָּשָׂא יִרְבִּיצְנִי.
 עַל־מֵי מְנַחֹת יִנְהַלְנִי: נִפְשִׁי יִשׁוּבָב. יִנְחַנִּי בְּמַעְגְלֵי־
 צֶדֶק לְמַעַן שָׁמוֹ: גַּם כִּי־אֵלֶךְ בְּגִיא צַלְמוֹת לֹא־אִירָא רָע.
 כִּי־אַתָּה עִמָּדִי. שִׁבְטְךָ וּמִשְׁעֲנָתְךָ הֵמָּה יִנְחַמְנִי: תַּעֲרֹךְ
 לְפָנָי שִׁלְחֹן נֶגֶד צַרְרֵי. דַּשְׁנָתָ בַשָּׁמֶן רֹאשִׁי כּוֹסֵי רוּיָה:
 אֲדָוָה טוֹב וַחֲסֹד יִרְדְּפוּנִי כָּל־יְמֵי חַיִּי. וְשִׁבְתִּי בְּבֵית־יְהוָה
 לְאַרְךָ יָמִים:

יש מוסיפים ז' פעמים:

וַיְהִי יְהוָה אֶת־יוֹסֵף וַיְהִי אִישׁ מְצַלְיָח. וַיְהִי בְּבֵית אֲדָנָיו הַמִּצְרָיִ:
 ע"כ אומרים ז' פעמים. בְּרוּךְ שׁוֹמֵעַ תְּפִלַּת כָּל־פֶּה: בְּרוּךְ שׁוֹמֵר
 הַבְּטָחָתוֹ לְיִשְׂרָאֵל: אָמֵן וְאָמֵן:

ח"ג והערות

ויהי יי אתיוסף. בק"ק רומה נזהגים לומר פסוק זה ויהי ישר והפוך ז' פעמים, מהשפעה וטעם קבלי, ולענין אין ראוי לעשות כן.

ותשפיע עלינו. ראו מדה"ה מ" ד, סי' יא; ולקו"ש תה" רמז תרכח. שפע רלון. ע"פ דב' לג, כג. יהיו לרלון. תה" יט, טו. פותח את ידך. תה" קמה, טז. יפתח ה' לך. דב' כח, יב. צין הערבים. שמי' טז, יב. מזמור לדוד ה' רועי. תה" כג, א"ו.

פרע"ח, שער ק"ש שעל המיטה, פר' יא, ד"ה מע"ח מורי. ויהי ה' את יוסף וכו'. צר' לט, ב. צרוך שומע תפלת. ע"פ תה" סה, ג; משנ' ברכות פ"ד, מ"ד. שומר הבטחתו. ע"פ ירושלמי ר"ה, פ"א ה"ג, 'אבל הקב"ה אינו כן וכו'; ויק"ר פר' לה, סי' ג; מד"א שמי', פר' כג, סי' כב. אמן ואמן. ע"פ תה" מא, יד.

מקורות ומקבילות

סוגרים את ארון הקודש והחזן אומר בקול רם:

עֲלֵינוּ לְשַׁבַּח לְאֲדוֹן הַכֹּל. לְתֵת גְּדֻלָּה לְיוֹצֵר בְּרֵאשִׁית.
שְׁלֹא עֲשָׂנוּ כְּגוֹיֵי הָאָרֶץ. וְלֹא שָׁמְנוּ כְּמִשְׁפָּחוֹת
הָאֲרָצוֹת. שְׁלֹא שָׁם חָלַקְנוּ כְּהֵם. וְגוֹרְלָנוּ כְּכָל־הַמוֹנִם. שֶׁהֵם
מִשְׁתַּחֲוִים לְהֵבֶל וְרִיק וּמִתְפַּלְלִים אֶל־אֵל לֹא יוֹשִׁיעַ: וְאָנוּ
בוֹרְעִים וּמִשְׁתַּחֲוִים לְפָנֵי מֶלֶךְ מַלְכֵי הַמַּלְכִּים הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ
הוּא. (שְׁהוּא) נוֹטֵה שָׁמַיִם וְיִסַּד אֶרֶץ. וְכִסָּא כְבוֹדוֹ בְּשָׁמַיִם
מִמַּעַל וּשְׂכִינַת עֹזוֹ בְּגִבְהֵי מְרוֹמִים. הוּא יְהוָה אֱלֹהֵינוּ אֵין
עוֹד מְלַבְדּוֹ. אִמַּת מְלַכְנוּ וְאֵין זוּלָתוֹ. כְּכַתוּב בְּתוֹרָתְךָ. וַיַּדְעַת
הַיּוֹם וְהַשַּׁבָּת אֶל־לְבָבְךָ. כִּי יְהוָה הוּא הָאֱלֹהִים. בְּשָׁמַיִם מִמַּעַל
וְעַל־הָאָרֶץ מִתַּחַת. אֵין עוֹד:

עַל־כֵּן נִקְוֶה לָךְ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ לְרֵאוֹת מְהֵרָה בְּתַפְאֵרַת עֲדָךְ.
לְהַעֲבִיר גְּלוּלִים מִן־הָאָרֶץ. וְהַאֲלִילִים כְּרוֹת יִכְרַתוֹן.
לְתַקֵּן עוֹלָם בְּמַלְכוּת שְׁדֵי. וְכָל־בְּנֵי בֶשֶׁר יִקְרְאוּ בְּשִׂמְךָ.
לְהַפְנוֹת אֱלֹהֵי כָל־רִשְׁעֵי אֶרֶץ. יִכִּירוּ וַיַּדְעוּ כָּל־יוֹשְׁבֵי תְּבֵל.
כִּי לָךְ תִּכְרַע כָּל־בְּרֵךְ. תִּשְׁבַּע כָּל־לְשׁוֹן. לְפָנֶיךָ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ
יִכְרְעוּ וַיִּפְּלוּ. וְלִכְבוֹד־ שִׁמְךָ יִקְרִי יִתְנוּ. וַיִּקְבְּלוּ כָּל־עַל
מַלְכוּתְךָ. וְתִמְלֹךְ עֲלֵיהֶם מְהֵרָה לְעוֹלָם וָעֶד. כִּי הַמַּלְכוּת
שֶׁלְךָ הִיא. וְלְעוֹלָמֵי עַד תִּמְלֹךְ בְּכְבוֹד. כְּכַתוּב בְּתוֹרָתְךָ.
יְהוָה יִמְלֹךְ לְעוֹלָם וָעֶד: וְכַתוּב. שְׁמַע יִשְׂרָאֵל. יְהוָה אֱלֹהֵינוּ
יְהוָה אֶחָד:

מקורות ומקבילות

עלינו לשבח - וא"ח צמח מדליקין. כ"י כ"ה, דף 3108; מנהג מרשלייאה, תפלת שבת, עמ' 105. ראו שבה"ל, סדר וי"ב, ס' שח;
סת"ר ס' פ.

קדיש יתום:

יְתַגְדֵּל וַיְתַקַּדֵּשׁ שְׁמֵהּ רַבָּא. בְּעֵלְמָא דְבְרָא כְרַעוּתָהּ. וַיְמַלִּיךְ מַלְכוּתָהּ
בְּחַיִּיכוּן וּבְיוֹמֵיכוּן וּבְחַיֵּי דְכָל-בֵּית-יִשְׂרָאֵל בְּעַגְלָא וּבְזִמְן קָרִיב.
וְאָמְרוּ אָמֵן:

יְהֵא שְׁמֵהּ רַבָּא מְבָרַךְ. לְעֵלְמָא וּלְעֵלְמֵי עֵלְמֵיָא.

יְתַבְרַךְ וַיִּשְׁתַּבַּח וַיְתַפָּאֵר וַיְתַרַומֵם וַיְתַנְשֵׂא וַיְתַהַדֵּר וַיְתַעֲלֶה וַיְתַהַלֵּל
שְׁמֵהּ דְקַדְשָׁא בְרִיךְ הוּא:

לְעֵלְא לְעֵלְא מִן-כָּל-בְּרַכְתָּא. שִׁירְתָּא. תְּשַׁבְּחָתָא וְנַחֲמָתָא דְאִמְרִין
בְּעֵלְמָא. וְאָמְרוּ אָמֵן:

יְהֵא שְׁלָמָא רַבָּא מִן-שְׁמֵיָא וְחַיִּים טוֹבִים עֲלֵינוּ וְעַל-כָּל-יִשְׂרָאֵל.
וְאָמְרוּ אָמֵן:

עֲשֵׂה שְׁלוֹם בְּמְרוֹמָיו. הוּא בְרַחֲמָיו. יַעֲשֵׂה שְׁלוֹם עֲלֵינוּ וְעַל-כָּל-
יִשְׂרָאֵל. אָמֵן:

יְגַדֵּל אֱלֹהִים חַי וַיִּשְׁתַּבַּח.	נִמְצָא וְאִין-עַת אֵל-מְצִיאֹתוֹ:
אֶחָד וְאִין יְחִיד בְּיַחְדוֹ.	נְעֵלָם וְגַם אִין-סוּף לְאַחֲדוֹתוֹ:
אִין לוֹ דְמוֹת הַגּוֹף וְאִינוּ גּוֹף.	לֹא-נַעֲרוּךְ אֱלִיו קַדְשָׁתוֹ:
קַדְמוֹן לְכָל-דְּבַר אֲשֶׁר נִבְרָא.	רֵאשׁוֹן וְאִין-רֵאשִׁית לְרֵאשִׁיתוֹ:
הֵנוּ אֲדוֹן עוֹלָם לְכָל-נוֹצָר.	יִוְרָה גְדֻלָּתוֹ וּמַלְכוּתוֹ:
שְׁפַע נְבוֹאָתוֹ נִתְּנוּ אֵל-	אֲנָשֵׁי סְגָלָתוֹ וְתַפְאָרְתוֹ:
לְאַקְס בְּיִשְׂרָאֵל כְּמֹשֶׁה עוֹד.	נְבִיא וּמַבִּיט אֶת-תְּמוֹנָתוֹ:
תּוֹרַת אֱמֶת נָתַן לְעַמּוֹ אֵל.	עַל-יַד נְבִיאָו נְאֻמֵּן בֵּיתוֹ:
לֹא-יִחְלִיף הָאֵל וְלֹא-יִמִּיר	דָּתוֹ לְעוֹלָמִים לְזוּלָּתוֹ:
צוּפָה וַיּוֹדַע סִתְרֵינוּ.	מַבִּיט לְסוּף דְּבַר בְּקַדְמוֹתוֹ:
גּוֹמֵל לְאִישׁ חֶסֶד כְּמַפְעָלוֹ.	נוֹתֵן לְרַשָּׁע רַע כְּרַשָּׁעָתוֹ:

יִשְׁלַח לְקִץ יָמִין מְשִׁיחֵנוּ. לְפָדוֹת מַחְכֵי קִץ יִשׁוּעָתוֹ:
 מִתִּים יִחְיֶה אֵל בְּרוּב חֲסִדוֹ. בְּרוּךְ עַד־יְעַד שֵׁם תְּהִלָּתוֹ:
 (אֵלֶּה שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה הֵם עֲקָרִים. יְסוּד תּוֹרַת מֹשֶׁה וּנְבוּאָתוֹ):
 אֲדוֹן עוֹלָם אֲשֶׁר מֶלֶךְ. בְּטָרִם כָּל־יִצִּיר נִבְרָא:
 לַעֲת נַעֲשֶׂה כַחֲפָצוֹ כָּל. אֲזִי מֶלֶךְ שְׁמוֹ נִקְרָא:
 וְאַחֲרֵי בְּכָלוֹת הַכֹּל. לְבָדוֹ יִמְלֹךְ נוֹרָא:
 וְהוּא הָיָה וְהוּא הוֹנֶה. וְהוּא יְהִיָּה בְּתַפְאָרָה:
 וְהוּא אֶחָד וְאֵין שְׁנֵי. לְהַמְשִׁיל לוֹ לְהַחֲבִירָה:
 בְּלִי רֵאשִׁית בְּלִי תְּכָלִית. וְלוֹ הָעֵז וְהַמְשָׁרָה:
 וְהוּא אֵלֵי וְחֵי גּוֹאֲלֵי. וְצוֹר חֲבָלֵי בְּעַת צָרָה:
 וְהוּא נָסִי וּמְנוֹסִי. מְנַת כּוֹסֵי בַּיּוֹם אֶקְרָא:
 בְּיָדוֹ אֶפְקִיד רוּחֵי. בְּעַת אִישָׁן וְאֶעִירָה:
 וְעַס־רוּחֵי גּוֹיָתִי. יְהוָה לִי וְלֹא אִירָא:

ואומרים בנחת:

יְהִי יְהוָה אֱלֹהֵינוּ עִמָּנוּ כְּאֲשֶׁר הָיָה עִם־אֲבֹתֵינוּ.
 אֶל־יַעֲזֹבֵנוּ וְאֶל־יִטְשֵׁנוּ: וכו'

ובשבת אומרים בנחת:

בְּרוּךְ יְהוָה אֲשֶׁר נָתַן מְנוּחָה לְעַמּוֹ יִשְׂרָאֵל כְּכֹל אֲשֶׁר דִּבֶּר.
 לֹא־נָפַל דְּבַר אֶחָד מִכֹּל דְּבָרָיו הַטּוֹב אֲשֶׁר דִּבֶּר בְּיַד
 מֹשֶׁה עַבְדּוֹ:

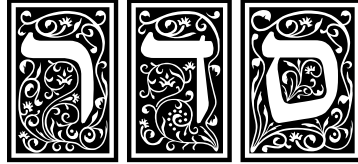
הרב מ"ע הרטום ז"ל כתב בחוברת המנהג שלאחר ערבית אומרים תהלים, לפחות כ"ט
 מזמורים הראשונים ואחריהם אומרים קדיש 'יהא שלמא רבא'.

מקורות ומקבילות

לאחר ערבית אומרים תהלים. ראו טור או"ת, סי' תקעט; דמש"ה או"ת, סי' תריט, ס"ק יג. ואחריהם אומרים קדיש. ראו
 בס' הפרדס, דף ש"א, דפי עהרענרייך; או"ר או"ת, סי' נה, סק"ג.

A decorative border surrounds the central text. It features a repeating pattern of classical motifs: a central vase with a face, flanked by scrolls and floral elements. The top and bottom corners are filled with intricate floral designs.

תפילת שחרית
של יום הכיפורים

תפילת שחרית של יום כפור

אף על פי שרחיצה אסורה ביום הכיפורים, רשאי ליטול ראשי אצבעותיו שחרית כדי להעביר רוח רעה השורה על הידים.

בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם. אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו וַיְצַנְּנוּ עַל־נְטִילַת יָדַיִם:

בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם. אֲשֶׁר יָצַר אֶת־הָאָדָם בְּחֻמָּה וּבָרָא בּוֹ נְקָבִים נְקָבִים חֲלוּלִים חֲלוּלִים. גְּלוּי וַיְדוּעַ לַפְּנֵי כֶּסֶף כְּבוֹדְךָ. שְׂאֵם יִפְתַּח אֶחָד מֵהֶם אוֹ יִסְתֵּם אֶחָד מֵהֶם. אֵין כָּל־בְּרִיָּה יְכוּלָה לַעֲמוֹד לַפְּנֵיךָ שְׁעָה אַחַת. בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. הַרוּפֵא לְכָל־בָּשָׂר וּמַפְּלִיא לַעֲשׂוֹת:

אֱלֹהֵי. נִשְׁמָה שְׁנַתַּת בִּי טְהוֹרָה. אַתָּה בְּרֵאתָה בִּי. אַתָּה נִפְחַתָּה בִּי. וְאַתָּה מְשַׁמְּרָה בְּקִרְבִּי. וְאַתָּה עֲתִיד לְטַלֵּה מִמֶּנִּי. וְאַתָּה עֲתִיד לְהַחְזִירָה בִּי לַעֲתִיד לָבוֹא. אֱלֹהֵי כָּל־זְמַן שֶׁהַנְּשָׁמָה בְּקִרְבִּי מוֹדָה (הַנְּשִׁים אוֹמְרוֹת: מוֹדָה) אֲנִי לַפְּנֵיךָ יְהוָה אֱלֹהֵי וְאַלֵּהֵי אֲבוֹתַי. בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. הַמְּחַזֵּר נְשָׁמוֹת לַפְּגָרִים מְתִים:

מקורות ומקבילות

ד' תפילות בזימו של כיפור. ע"פ צנזרי שנת, דף כד ע"ב ורש"י ד"ה יום הוא; ר"ח; פסקי רי"ד; ריבצ"ן; שבה"ל, סדר יוה"כ, ס' שיג; סת"ר ס' פא, ד"ה חסו סדר. שחרית של יוה"כ. סרע"ג ח"ב, ס' קנד; סדו' רשב"ג, פ"ה, עמ' נח; שבה"ל, סדר יוה"כ, ס' שיג; כ"י כ"ה, דף 109א; מח' רומניא, דף שלח ע"ב. אע"פ שרחיצה וכו'. ע"פ אר"ז ח"ב, הל' יוה"כ, ס' רעז, ד"ה מתני' יוס; סה"ע עשה"ד, הל' יוה"כ, דף קו, טור ג; שבה"ל, סדר יוה"כ, ס' שיג; סת"ר ס' פ, ד"ה ואסור לרחוק; שו"ע אר"ח, ס' תריג, ס"ב; לנזות אר"ח, ס' תקנד, ס"י. סדר הנרכות. ע"פ שבה"ל, סדר יוה"כ, ס' שיג; סת"ר ס' פ, ד"ה ואסור לרחוק; שו"ע עמ"ס יוה"כ; כ"י כ"ה, דף 109א. ברכת ענט"י ציוה"כ. שבה"ל, סדר יוה"כ, ס' שיג; סת"ר ס' פ, ד"ה ואסור לרחוק; שו"ע עמ"ס יומא, דף א ע"ב, אות ג. ראו פסקי רי"ז עמ"ס ברכות, פ"ע ה"ג, אות עז; שו"ע עמ"ס ברכות, דף מד ע"ב, ד"ה ונהגו לומר.

כשנכנס לבית הכנסת יאמר:

שׁוֹיִתִּי יְהוָה לְנִגְדֵי תָמִיד • כִּי מִימֵי בַל־אָמוּט:

**וְאֲנִי בְּרַב חֲסִדָּךְ אָבוֹא בֵיתְךָ • אֲשַׁתְּחוּה אֶל־הֵיכַל־קֹדֶשְׁךָ
בְּיִרְאָתְךָ: מֵה־טָבוֹ אֶהְלִיךָ יַעֲקֹב • מִשְׁפַּנְתֶּיךָ יִשְׂרָאֵל:
אָבוֹאָה לְמִשְׁכְּנֹתֶיךָ • אֲשַׁתְּחוּה לַהֲדוּם רַגְלֶיךָ: וְאֲנִי תַפְלְתִי־לְךָ
יְהוָה עַת רְצוֹן • אֱלֹהִים בְּרַב־חֲסִדָּךְ • עֲנֵנִי בְּאֵמַת יִשְׁעֶךָ:**

לפני עטיפת הטלית יברך:

**בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה • אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם • אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו
וְצִוָּנוּ לְהִתְעַטֵּף בְּצִיצִית:**

ברכות השחר

**בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה • אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם • הַנּוֹתֵן לְשֹׁכְוֵי בֵּינָה
לְהַבְחִין בֵּין יוֹם וּבֵין לַיְלָה:**

נוסח מחזור רמ"ו:

**בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה • אֱלֹהֵינוּ
מֶלֶךְ הָעוֹלָם • שְׁלֹא
עָשָׂנִי גוֹי:**

**בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה • אֱלֹהֵינוּ
מֶלֶךְ הָעוֹלָם • שְׁלֹא
עָשָׂנִי עֶבֶד (נ"א: עֶבֶד • הַנָּשִׁים
אוֹמְרוֹת: שְׁפָחָה):**

נוסח מחזור בולוניא ושד"ל:

**בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה • אֱלֹהֵינוּ
מֶלֶךְ הָעוֹלָם • שְׁלֹא
עָשָׂנִי עֶבֶד (נ"א: עֶבֶד • הַנָּשִׁים
אוֹמְרוֹת: שְׁפָחָה):**

**בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה • אֱלֹהֵינוּ
מֶלֶךְ הָעוֹלָם • שְׁעָשָׂנִי
יִשְׂרָאֵל:**

**בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה • אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם • שְׁלֹא עָשָׂנִי אִשָּׁה
(הַנָּשִׁים אוֹמְרוֹת: שְׁעָשָׂנִי כְּרָצוֹנוּ):**

בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה • אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם • פּוֹקֵחַ עוֹרֵי־יָם:

מקורות ומקבילות

ברכות השחר. סרע"ג ח"ב, סי' קכד.

בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם. מִתִּיר אֲסוּרִים:
 בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם. מִגְבִּיָּה שְׁפָלִים:
 (בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם. הַנּוֹתֵן לִיעָף כָּח):
 בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם. מְלַבֵּשׁ עֶרְמִים:
 בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם. זוֹקֵף כְּפופִים:
 בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם. רוֹקֵעַ הָאָרֶץ
 עַל-הַמַּיִם:

בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם. הַמְכִּין מִצְעָדֵי-גִבּוֹר:
 בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם. אוֹזֵר יִשְׂרָאֵל
 בְּגִבּוֹרָה:

בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם. עוֹטֵר יִשְׂרָאֵל
 בְּתַפְאֵרָה:

בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם. שְׁעֵשִׂית לִי כָּל-צָרָכֵי:
 בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם. הַמַּעֲבִיר חֻבְלֵי שָׁנָה
 מֵעֵינַי וְתַנּוּמָה מֵעַפְעָפִי:

יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְהוָה אֱלֹהֵי וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתַי שְׁתַּרְגְּלֵנִי לְדַבֵּר
 מִצְוָה. וְאַל-תַּרְגְּלֵנִי לְדַבֵּר עֲבָרָה וְעוֹן. וְהַשְׁלֵט בִּי יִצְרָן
 טוֹב. וְאַל-תַּשְׁלֵט בִּי יִצְרָן רָע. וְחַזְקֵנִי בְּמִצְוֹתֶיךָ וְתֵן חֵלְקִי
 בְּתוֹרָתֶךָ. וְאַל-תְּבִיאֵנִי לְיָדֵי חַטָּא וְלֹא-לְיָדֵי גְסוּן וְלֹא-לְיָדֵי
 בְּזִיוֹן. וְכוּף יִצְרֵי לְהַשְׁתַּעֲבֵד לָךְ. וְהַכְנַע עֶרְפִּי לְשׁוֹב אֵלֶיךָ.
 וְחַדֵּשׁ כְּלִיּוֹתַי לְשִׁמּוֹר פְּקוּדֶיךָ. וּמִלֵּא אֶת-לִבִּי וְאֶת-לִבִּב זַרְעֵי
 לְאַהֲבָה וְלִירְאָה אֶת-שִׁמְךָ. וְלַעֲשׂוֹת הַטּוֹב וְהַיָּשָׁר בְּעֵינֶיךָ.

מקורות ומקבילות

ברכת 'שעשית לי כל צרכי' ע"פ סה"ע עשה"ד, הל' יוה"כ, דף ק, עור ג; שבה"ל, סדר יוה"כ, סי' שוט; שה"ג עמ"ס יומא, דף א' ע"ב, אות ג; גאה"ל או"ח, סי' תריג, ס"ק א. ראו סה"ת סי' מא; כ"י כ"ה, דף 109א; מח' רומניא, דף שכה ע"א. ברכת 'המעביר חבלי שנה' ציוה"כ ראו פסקי ריא"ז עמ"ס ברכות, פ"ט ה"ג, אות ט; שה"ג עמ"ס ברכות, דף מד ע"ב, ד"ה ונהגו לומר; מח' רומניא, דף שכה ע"א.

וְקָרַבְנִי לְכָל־מַה־שֶּׁאֶהְבֶּתָּ. וְרַחֲמֵנִי מִכָּל־מַה־שֶּׁשָּׁנְאָתָּה. וְקַיִם
 עָלַי וְעַל־זִרְעִי וְעַל־זִרְעֵי זִרְעֵי מִקְרָא שְׁכָתוּב. וּמַלְּיָהוּהָ אֱלֹהֶיךָ
 אֶת־לִבְבְּךָ וְאֶת־לִבְבֵי זִרְעֶךָ. לְאַהֲבָה אֶת־יְהוָה אֱלֹהֶיךָ בְּכָל־
 לִבְבְּךָ וּבְכָל־נַפְשְׁךָ לְמַעַן חַיִּידָהּ. וְאֲנִי זֹאת בְּרִיתִי אִתְּכֶם אָמַר
 יְהוָה רוּחִי אֲשֶׁר עָלֶיךָ וּדְבָרֵי אֲשֶׁר־שִׁמְתִי בְּפִיךָ. לֹא־יִמּוּשׁוּ
 מִפִּיךָ וּמִפִּי זִרְעֶךָ וּמִפִּי זִרְעֵי זִרְעֶךָ אָמַר יְהוָה מֵעַתָּה וְעַד־עוֹלָם.
 וְנוֹדַע בְּגוֹיִם זִרְעִים וְצֹאצְאֵיהֶם בְּתוֹךְ הָעַמִּים. כָּל־רְאִייהֶם
 יִכְירוּם כִּי הֵם זִרְעֵי בְרֶךְ יְהוָה: לֹא יִיגְעוּ לָרִיק וְלֹא יִלְדוּ
 לְבִהְלָהּ. כִּי זִרְעֵי בְרוּכֵי יְהוָה הֵמָּה וְצֹאצְאֵיהֶם אִתְּכֶם: וְהָיָה
 טָרִם־יִקְרָאוּ וְאֲנִי אֶעֱנֶה. עוֹד הֵם מְדַבְּרִים וְאֲנִי אֲשָׁמַע: כִּי
 אֶצְקֵמִים עַל־צִמָּא וְנִזְלִים עַל־יִבְשָׁה. אֶצְקֵ רוּחִי עַל־זִרְעֶךָ
 וּבִרְכָתִי עַל־צֹאצְאֵיךָ: וְצִמְחוּ בְּבֵין חֲצִיר. כַּעֲרָבִים עַל־יְבֵלֵי־
 מִים: זֶה יֹאמַר לִיהוָה אֲנִי וְזֶה יִקְרָא בְּשֵׁם־יַעֲקֹב. וְזֶה יִכְתֹּב
 יְדוֹ לִיהוָה וּבְשֵׁם יִשְׂרָאֵל יִכְנֶה: וַיְהִי כַחֲזוֹל זִרְעֶךָ וְצֹאצְאֵי
 מֵעֵידֶךָ כַּמְעַתְּיוֹ. לֹא־יִכָּרֵת וְלֹא־יִשְׁמַד שְׁמוֹ מִלְּפָנָי: וְתִהְיֶה לִי
 לְמִשְׁגָּב וּמִבְטָח וּמִגְדָּל־עֹז וּבֵית מְצוּדוֹת לְהוֹשִׁיעֵנִי. וְלִהְצִיל
 נַפְשִׁי מִשַּׁחַת וּמִכָּל־צָרָה וְתִגְנֵנִי (הַיּוֹם וּבְכָל־יּוֹם). לְחַן וּלְחַסֵּד
 וּלְרַחֲמִים בְּעֵינֶיךָ וּבְעֵינֵי כָל־רוּאֵי. וְגִמְלָנִי חֲסָדִים טוֹבִים.
 בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. גּוֹמֵל חֲסָדִים טוֹבִים לְעַמּוֹ יִשְׂרָאֵל:

יְהִי רְצוֹן מִלְּפָנֶיךָ. יְהוָה אֱלֹהֵי וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתַי. שְׁתַּצִּילֵנִי הַיּוֹם
 וּבְכָל־יּוֹם מֵעַזֵי פָּנִים וּמֵעֲזוֹת פָּנִים. וּמֵיֶצֶר הָרָע וּמֵאָדָם
 רָע. וּמִחֲבֵר רָע. וּמִשָּׂכֵן רָע. וּמִלְּשׁוֹן הָרָע וּמִשָּׁטָן הַמְּשַׁחֵת.
 וּמִדִּין קָשָׁה וּמִבְּעַל דִּין קָשָׁה. בֵּין שְׂהוּא בֵּין־בְּרִית וּבֵין שְׂאִינוּ
 בֵּין־בְּרִית וּמִדִּינָה שֶׁל־גִּיהֶנָּם:

בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. אֱלֹהֵינוּ מִלְּךָ הָעוֹלָם. אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו
 וְצִוְּנוּ עַל־דְּבָרֵי תוֹרָה: (וְ)הָעֶרְב גָּא יְהוָה אֱלֹהֵינוּ

אֶת־דְּבָרֵי תוֹרַתְךָ בְּפִינוּ. וּבְפִיּוֹת עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל. וְנִהְיֶה
אֲנַחְנוּ וְצִאֲצֵאֵינוּ. (וְצִאֲצֵאֵינוּ) וְצִאֲצֵאֵינוּ עַמְּךָ בֵּית
יִשְׂרָאֵל. כָּלֵנוּ יִרְאֵי שְׁמֶךָ. וְלוֹמְדֵי תוֹרַתְךָ לְשִׁמְהָ. בְּרוּךְ אַתָּה
יְהוָה. הַמְלַמֵּד תּוֹרָה לְעַמּוֹ יִשְׂרָאֵל:

בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם. אֲשֶׁר בָּחַר בְּנוּ
מִכָּל־הָעַמִּים. וְנָתַן לָנוּ אֶת־תּוֹרָתוֹ. בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה.
נֹתֵן הַתּוֹרָה:

וַיִּדְבֹר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר: צֹו אֶת־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ
אֲלֵהֶם. אֶת־קַרְבְּנֵי לַחֲמִי לְאִשֵּׁי רֵיחַ נִיחַחֵי תִשְׁמְרוּ
לְהַקְרִיב לִי בְמוֹעֵדוֹ: וְאָמַרְתָּ לָהֶם זֶה הָאִשָּׁה אֲשֶׁר תִּקְרִיבוּ
לִיהוָה. כְּבָשִׂים בְּגִי־שָׁנָה תְּמִימִם שְׁנַיִם לַיּוֹם עֹלָה תְּמִיד:
אֶת־הַכֶּבֶשׂ אֶחָד תַּעֲשֶׂה בַבֶּקֶר וְאֶת הַכֶּבֶשׂ הַשְּׁנִי תַעֲשֶׂה בֵּין
הָעֶרְבִים: וְעִשְׂרִית הָאֵיפָה סֹלֶת לְמִנְחָה. בָּלוּלָה בְּשֶׁמֶן כֶּתִית
רְבִיעֵת הַהֵיזֵן: עֹלֹת תְּמִיד. הָעֵשֶׂה בְּהָרְסִינִי לְרֵיחַ נִיחַח אִשָּׁה
לִיהוָה: וְנִסְכּוֹ רְבִיעֵת הַהֵיזֵן לְכֶבֶשׂ הָאֶחָד. בַּקֹּדֶשׁ הַסֹּף גֶּסֶף
שֶׁכֶר לִיהוָה: וְאֶת הַכֶּבֶשׂ הַשְּׁנִי תַעֲשֶׂה בֵּין הָעֶרְבִים. כְּמִנְחַת
הַבֶּקֶר וּכְנִסְכּוֹ תַעֲשֶׂה אִשָּׁה רֵיחַ נִיחַח לִיהוָה:

בשבת מוסיפים:

וּבַיּוֹם הַשַּׁבָּת. שְׁנֵי־כְבָשִׂים בְּגִי־שָׁנָה תְּמִימִם וּשְׁנֵי עֶשְׂרִים
סֹלֶת מִנְחָה בָּלוּלָה בְּשֶׁמֶן וְנִסְכּוֹ: עֹלֹת שַׁבָּת בְּשַׁבָּתוֹ.
עַל־עֹלֹת הַתְּמִיד וְנִסְכָּה:

תורה:

וַיִּדְבֹר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר: דַּבֵּר אֶל־אֶהֱרֹן וְאֶל־בְּנָיו
לֵאמֹר כֹּה תְּבָרְכוּ אֶת־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. אָמַר לָהֶם:

מקורות ומקבילות

ברכת הסורה. כ"י כ"ה, 97 5109.

יְבָרְכֶךָ יְהוָה וַיְשַׁמְרֶךָ: יָאֵר יְהוָה פְּנֵי אֱלֹהֶיךָ וַיַּחַנְדֶּךָ: יִשְׂאֵל
 יְהוָה פְּנֵי אֱלֹהֶיךָ וַיִּשְׂם לְךָ שָׁלוֹם: וְשָׂמוּ אֶת־שְׁמִי עַל־בְּנֵי
 יִשְׂרָאֵל. וַאֲנִי אֲבָרְכֶם:

וַיְשַׁמְרֶתֶם אֶת־דְּבָרֵי הַבְּרִית הַזֹּאת וַעֲשִׂיתֶם אֹתָם. לְמַעַן
 תִּשְׁכַּלּוּ אֶת כָּל־אֲשֶׁר תַּעֲשׂוּן:

נביאים:

לֹא־יִמוּשׁ סֹפֵר הַתּוֹרָה הַזֶּה מִפִּיךָ וְהִגִּיתָ בּוֹ יוֹמָם וּלְיָלֵה
 לְמַעַן תִּשְׁמַר לַעֲשׂוֹת כְּכָל־הַפְּתוּב בּוֹ. כִּי־אֲזַ
 תִּצְלִיחַ אֶת־דְּרָכְךָ וְאֲזַ תִּשְׁכַּל: הֲלוֹא צְוִיתִיךָ חֶזֶק וְאַמֶּץ
 אֶל־תַּעֲרֹץ וְאֶל־תַּחַת. כִּי עִמָּךָ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ בְּכָל אֲשֶׁר תַּלְדֶּךָ:
 גְּאֻלְנוּ יְהוָה צְבָאוֹת שְׁמוֹ. קְרוֹשׁ יִשְׂרָאֵל:

כתובים:

אֲשֶׁר־י הָאִישׁ אֲשֶׁרוֹ לֹא הֵלֵךְ בְּעֵצַת רְשָׁעִים. וּבְדַרְךָ חֲטָאִים
 לֹא עָמַד וּבְמוֹשֵׁב לֵאצִּים לֹא יָשָׁב: כִּי אִם בְּתוֹרַת
 יְהוָה חִפְצוֹ. וּבְתוֹרָתוֹ יִהְיֶה יוֹמָם וּלְיָלֵה: וְהָיָה כְּעֵץ שְׁתוּל
 עַל־פְּלָגֵי מַיִם. אֲשֶׁר פִּרְיוֹ יִתֵּן בְּעֵתוֹ וְעֵלְהוּ לֹא־יִבּוֹל. וְכָל
 אֲשֶׁר־יַעֲשֶׂה יִצְלִיחַ:

משנה:

מֵאִימַתִּי קוֹרִין אֶת־שְׁמֵעַ בְּעַרְבֵית. מִשְׁעָה שְׁהַכְּהִנִּים נִכְנָסִין
 לְאֹכוֹל בְּתַרוּמָתָן. עַד סוּף הָאֲשִׁמּוֹרֶת הָרֵאשׁוֹנָה. דְּבָרֵי רַבִּי
 אֱלִיעֶזֶר. וְחֲכָמִים אוֹמְרִים עַד חִצּוֹת. רַבֵּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר עַד
 שִׁיעֵלָה עֲמוּד הַשַּׁחַר:

תלמוד:

תִּנְאֵא. הֵיכָא קָאִי דְקַתְּנִי מֵאִימַתִּי. וְתוּ. מֵאִי שְׁנָא דְקַתְּנִי
 בְּעַרְבֵית בְּרִישָׁא. לְתַנִּי דְשַׁחַרִּית בְּרִישָׁא. תִּנְאֵא אֶקְרָא
 קָאִי. דְכַתִּיב וּבִשְׁכַבְךָ וּבְקוּמְךָ. וְהָכִי קַתְּנִי. אִימַתִּי זְמַן קָרִית

שָׁמַע דְּשִׁכְיָהּ. מִשְׁעָה שְׁהִפְהִינִים נִכְנָסִין לְאֹכֹל בְּתֵרוּמָתָן.
 וְאִי בָעִית אִימָא. יְלִיף מְבֵרִיתוֹ שֶׁל עוֹלָם. דְּכִתִּיב וַיְהִי־עֶרֶב
 וַיְהִי־בֹקֶר יוֹם אֶחָד: אִי הָכִי. סִיפָא דְקִתְנֵי בְשַׁחַר מְבֵרֵךְ
 בְּרִישָׁא. לְתַנֵּי בְעֶרֶב מְבֵרֵךְ בְּרִישָׁא. תְּנָא עֶרְבִית תְּנָא בְּרִישָׁא.
 וְהָדָר תְּנָא בְּשַׁחֲרִית. וְאֲדִקְאֵי בְּשַׁחֲרִית. מְפָרֵשׁ מִלֵּי דְשַׁחֲרִית.
 וְהָדָר מְפָרֵשׁ מִלֵּי דְעֶרְבִית:

אִי זֶה הוּא מְקוֹמָן שְׁל־זְבָחִים. קְדָשֵׁי קְדָשִׁים שְׁחִיטָתָן
 בְּצָפוֹן. פֶּר וְשִׁעִיר שְׁל־יוֹם הַכֹּפּוּרִים שְׁחִיטָתָן
 בְּצָפוֹן. וְקַבּוּל דְּמֶן בְּכָלֵי שָׁרֵת בְּצָפוֹן. וְדָמָן טָעוֹן הַזֵּיהַ עַל־בֵּין
 הַבְּדִים. וְעַל הַפְּרֻכָּת. וְעַל־מִזְבַּח הַזֹּהֵב. מִתְּנָה אַחַת מֵהֵן
 מְעַכְּבַת. שִׁירֵי הַדָּם הֵיךְ שׁוֹפֵךְ עַל יְסוּד מְעַרְבֵי שְׁל־מִזְבַּח
 הַחִיצוֹן. וְאִם־לֹא נָתַן. לֹא עֵכָב:

פְּרִים הַנִּשְׂרָפִין וְשִׁעִירִים הַנִּשְׂרָפִין שְׁחִיטָתָן בְּצָפוֹן. וְקַבּוּל
 דְּמֶן בְּכָלֵי שָׁרֵת בְּצָפוֹן. וְדָמָן טָעוֹן הַזֵּיהַ עַל־הַפְּרֻכָּת
 וְעַל־מִזְבַּח הַזֹּהֵב. מִתְּנָה אַחַת מֵהֵן מְעַכְּבַת. שִׁירֵי הַדָּם הֵיךְ
 שׁוֹפֵךְ עַל יְסוּד מְעַרְבֵי שְׁל־מִזְבַּח הַחִיצוֹן. אִם־לֹא נָתַן. לֹא
 עֵכָב. אֱלוֹ וְאֱלוֹ נִשְׂרָפִין בְּבֵית הַדָּשָׁן:

חֲטָאת הַצְּבוּר וְהִיחִיד. אֱלוֹ הֵן חֲטָאת הַצְּבוּר. שְׁעִירֵי רֹאשֵׁי
 חֲדָשִׁים וְשְׁל־מוֹעֲדוֹת. שְׁחִיטָתָן בְּצָפוֹן. וְקַבּוּל דְּמֶן
 בְּכָלֵי שָׁרֵת בְּצָפוֹן. וְדָמָן טָעוֹן אַרְבַּע מִתְּנֹת עַל־אַרְבַּע קַרְנוֹת.
 כִּי־צֵד. עֲלָה בְּכַבֵּשׁ. וּפְנָה לְסוּבָב. בְּאֱלוֹ לְקַרְן דְּרוּמִית
 מְזַרְחִית. מְזַרְחִית צְפוֹנִית. צְפוֹנִית מְעַרְבִית. מְעַרְבִית
 דְּרוּמִית. שִׁירֵי הַדָּם הֵיךְ שׁוֹפֵךְ עַל יְסוּד דְּרוּמִי. וְנֶאֱכָלִים
 לְפָנִים מִן־הַקְּלָעִים. לְזִכְרֵי כְהֵנָה. בְּכָל־מֵאֲכָל לְיוֹם וְלַיְלָה.
 עַד־חֲצוֹת:

הַעוֹלָה קֹדֶשׁ קֹדְשִׁים. שְׁחִיטָתָהּ בַּצֶּפוֹן. וְקָבוֹל דָּמָהּ בְּכָלִי
שָׂרֵת בַּצֶּפוֹן. וְדָמָהּ טָעוֹן שְׁתֵּי מִתְּנוֹת שֶׁהֵן אַרְבַּע.
וּטְעוֹנָהּ הַפֶּשֶׁט. וְנִתְּוַח. וְכָלִיל לְאֲשִׁים:

וּבְחֵי שְׁלָמֵי צְבוּר וְאֲשָׁמוֹת. אֱלוֹ הֵן אֲשָׁמוֹת. אֲשֶׁם גְּזוּלוֹת.
אֲשֶׁם מְעִילוֹת. אֲשֶׁם שִׁפְחָה חֲרוּפָה אֲשֶׁם גְּזִיר. אֲשֶׁם
מְצוֹרֵעַ. אֲשֶׁם תְּלוּי. שְׁחִיטָתָן בַּצֶּפוֹן. וְקָבוֹל דָּמָן בְּכָלִי שָׂרֵת
בַּצֶּפוֹן. וְדָמָן טָעוֹן שְׁתֵּי מִתְּנוֹת שֶׁהֵן אַרְבַּע. וְנֶאֱכָלִים לִפְנֵים
מִן־הַקִּלְעִים לְזִכְרֵי כְּהֻנָּה. בְּכָל־מֵאֲכָל. לְיוֹם וּלְיֵלֶה. עַד חֲצוֹת:
הַתּוֹדָה וְאֵיל גְּזִיר קֹדְשִׁים קָלִים. שְׁחִיטָתָן בְּכָל־מְקוֹם
בְּעֹזְרָה. וְדָמָן טָעוֹן שְׁתֵּי מִתְּנוֹת שֶׁהֵן אַרְבַּע.
וְנֶאֱכָלִין בְּכָל־הָעִיר. לְכָל־אָדָם. בְּכָל־מֵאֲכָל. לְיוֹם וּלְיֵלֶה. עַד
חֲצוֹת. הַמּוֹרֵם מֵהֵן כִּיּוֹצֵא בָהֶן. אֲלֵא שֶׁהַמּוֹרֵם נֶאֱכָל לִכְהֻנִּים.
לְנָשִׂיהֶם לְבָנֵיהֶם וּלְעַבְדֵיהֶם:

שְׁלָמִים קֹדְשִׁים קָלִים. שְׁחִיטָתָן בְּכָל־מְקוֹם בְּעֹזְרָה. וְדָמָן
טָעוֹן שְׁתֵּי מִתְּנוֹת שֶׁהֵן אַרְבַּע. וְנֶאֱכָלִים בְּכָל־
הָעִיר. לְכָל־אָדָם. בְּכָל־מֵאֲכָל. לְשְׁנֵי יָמִים וּלְיֵלֶה אֶחָד. הַמּוֹרֵם
מֵהֶם כִּיּוֹצֵא בָהֶם. אֲלֵא שֶׁהַמּוֹרֵם נֶאֱכָל לִכְהֻנִּים. לְנָשִׂיהֶם
וּלְבָנֵיהֶם וּלְעַבְדֵיהֶם:

הַבְּכוֹר וְהַמַּעֲשֵׂר וְהַפֶּסַח קֹדְשִׁים קָלִים. שְׁחִיטָתָן בְּכָל־מְקוֹם
בְּעֹזְרָה. וְדָמָן טָעוֹן מִתְּנֵה אַחַת. וּבִלְבַד שִׁיתָן כְּנֶגֶד
הַיְסוּד. שְׁנֵה בְּאֲכִילָתָן. הַבְּכוֹר נֶאֱכָל לִכְהֻנִּים. וְהַמַּעֲשֵׂר
לְכָל־אָדָם. וְנֶאֱכָלִין בְּכָל־הָעִיר. בְּכָל־מֵאֲכָל. לְשְׁנֵי יָמִים וּלְיֵלֶה
אֶחָד. הַפֶּסַח אֵינוֹ נֶאֱכָל אֲלֵא בְּיֵלֶה. וְאֵינוֹ נֶאֱכָל אֲלֵא
עַד־חֲצוֹת. וְאֵינוֹ נֶאֱכָל אֲלֵא לְמַגּוּיֵו. וְאֵינוֹ נֶאֱכָל אֲלֵא צְלִי:

ברייטא דרבי ישמעאל:

רבי ישמעאל אומר. בשלש עשרה מדות התורה נדרשת.
 א מקל-וחמר. ב מגזרה שוה. ג מבגין אב מכתוב אחר.
 ד מבגין אב משני כתובים. ה מקלל ופרט. ו מפרט וקלל.
 ז מקלל ופרט וקלל. ח אי אתה דן אלא כעין הפרט. ט מקלל
 שהוא צריך לפרט. ומפרט שהוא צריך לקלל. י וכל-דבר
 שהיה בכלל ויצא מן-הכלל ללמד. לא ללמד על-עצמו
 בלבד יצא. אלא ללמד על-הכלל כלו יצא. יא וכל-דבר
 שהיה בכלל. ויצא לטעון אחר שהוא כענינו. יב יצא
 להקל ולא להחמיר. יג וכל-דבר שהיה בכלל ויצא לטעון
 טעון אחר שלא כענינו. יד יצא להקל ולהחמיר. טו וכל-דבר
 שהיה בכלל ויצא לדון בדבר החדש. אי אתה יכול להחזירו
 לקללו. עד שיחזירו הכתוב לקללו בפרוש. יז דבר הלמד
 מענינו. ודבר הלמד מסופו. יח וכן שני כתובין המכחישין זה
 את-זה. עד שיבא הכתוב השלישי ויכריע ביניהם:

אלו דברים שאין להם שעור. הפאה והבכורים והראיון
 וגמילות חסדים ותלמוד תורה. אלו דברים שאדם
 אוכל פרותיהן בעולם הזה והקרן קיימת לו לעולם הבא.
 כבוד אב ואם. וגמילות חסדים. והבאת שלום בין אדם
 לחברו. ותלמוד תורה כנגד כלם:

אמר רבי זירא. בנות ישראל הן החמירו על-עצמן. שאפלו
 רואות טפת דם כחרדל. יושבות עליה שבעה נקיים:

תנא דבי אליהו כלהאומר הלכה ושונה בה מבטח לו
 שהוא בן-העולם הבא שנאמר. הליכות עולם לו.
 אל-תקרי הליכות אלא הלכות:

מִזְכִּירִין יְצִיאַת מִצְרַיִם בְּלֵילוֹת. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר בֶּן־עֲזַרְיָה.
הָרִי אֲנִי כִּבְּן־שִׁבְעִים שָׁנָה וְלֹא זָכִיתִי שֶׁתֹּאמֵר יְצִיאַת
מִצְרַיִם בְּלֵילוֹת. עַד שֶׁדָּרְשָׁה בֶּן־זוֹמָה שֶׁנֶּאֱמַר. לְמַעַן תִּזְכֹּר
אֶת־יוֹם צֵאתְךָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם כָּל יְמֵי חַיֶּיךָ. יְמֵי חַיֶּיךָ הַיָּמִים.
כָּל יְמֵי חַיֶּיךָ הַלֵּילוֹת. וְחֻכְמִים אוֹמְרִים. יְמֵי חַיֶּיךָ הָעוֹלָם הַזֶּה.
כָּל יְמֵי חַיֶּיךָ לְהֵבִיא אֶת־יְמוֹת הַמְּשִׁיחַ:

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר. אָמַר רַבִּי חֲנִינָא. תְּלַמִּידֵי חֻכְמִים מְרַבִּים
שָׁלוֹם בְּעוֹלָם. שֶׁנֶּאֱמַר. וְכָל־בְּנֵיךָ לְמוֹדֵי יְהוָה וְרַב
שָׁלוֹם בְּנֵיךָ: אֶל־תִּקְרִי בְּנֵיךָ אֶלָּא בְּנֵיךָ. יְהִי־שָׁלוֹם בְּחֵילְךָ.
שָׁלוֹה בְּאַרְמְנוֹתֶיךָ:

בְּרוּךְ אֱלֹהֵינוּ שֶׁפָּרְאָנוּ לְכַבוֹדוֹ. וְהִבְדִּילָנוּ מִן־הַתּוֹעִים. (וְנִתֵּן
לָנוּ תוֹרַתוֹ תוֹרַת אֱמֶת. הוּא יִפְתַּח לָבְנוּ לְתוֹרַתוֹ וְיִשִּׁים
בְּלִבֵּנוּ לְאַהֲבָה אוֹתוֹ. וְלִירְאָה אוֹתוֹ. וְלַעֲשׂוֹת רְצוֹנוֹ בְּלִבָּב
שָׁלוֹם). לְמַעַן לֹא נִיגַע לְרִיק וְלֹא נִלְד לְבַהֲלָה. וְנִירַשׁ חֻקֶּיךָ.
וְנִזְכֶּה לְתַלְמוּד תּוֹרָה וְלַמַּעֲשִׂים טוֹבִים וְלַחַיִּי הָעוֹלָם הַבָּא:

אם יש עשרה מתפללים גדולים אומרים קדיש דרבנן:

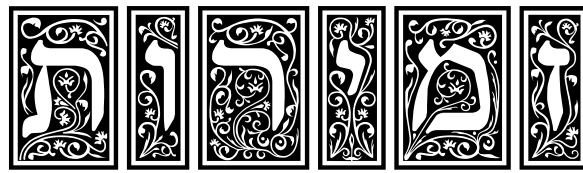
יִתְגַּדֵּל וְיִתְקַדַּשׁ שְׁמֵהּ רַבָּא. בְּעֶלְמָא דְבְּרָא כְרַעוּתָהּ. וְיִמְלִיךְ מַלְכוּתָהּ
בְּחַיִּיכוֹן וּבְיוֹמֵיכוֹן וּבְחַיֵּי דְכָל־בֵּית־יִשְׂרָאֵל בְּעַגְלָא וּבְזִמְן קָרִיב.
וְאָמְרוּ אָמֵן:

יְהֵא שְׁמֵהּ רַבָּא מְבָרַךְ. לְעֵלַם וְלְעַלְמֵי עֵלְמֵיָא.

יִתְבָּרַךְ וְיִשְׁתַּבַּח וְיִתְפָּאֵר וְיִתְרוֹמֵם וְיִתְנַשֵּׂא וְיִתְהַדָּר וְיִתְעַלֶּה וְיִתְהַלָּל
שְׁמֵהּ דְּקַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא:
לְעֵלָא לְעֵלָא מִן־כָּל־בְּרַכְתָּא. שִׁירְתָּא. תְּשַׁבַּחְתָּא וְנַחְמָתָא דְאַמִּירָן
בְּעֶלְמָא. וְאָמְרוּ אָמֵן:

עַל־יִשְׂרָאֵל וְעַל־רַבָּנָן. וְעַל־תְּלַמִּידֵיהוֹן וְעַל־כָּל־תְּלַמִּידֵי תְּלַמִּידֵיהוֹן
(דִּי־תַבִּין) דְּעַסְקִין בְּאוֹרֵיתָא (קַדְשָׁתָא) דִּי בְּאַתְרָא קַדְוִן וְדִי
בְּכָל־אַתְרָא וְאַתְרֵי. יְהֵא (לְנָא ו) לְהוֹן וְלִכּוֹן שְׁלָמָא וְחֻנָּא וְחֻסְדָּא וְרַחֲמִין

(וְחַי אֲרִיכִי) וּמְזוּנֵי רְוִיחִין מִן־קָדֶם מְרֵה שְׁמַיָּא וְאַרְעָא וְאָמְרוּ אָמֵן:
 יְהֵא שְׁלָמָא רַבָּא מִן־שְׁמַיָּא וְחַיִּים טוֹבִים עָלֵינוּ וְעַל־כָּל־יִשְׂרָאֵל.
 וְאָמְרוּ אָמֵן:
 עֲשֵׂה שְׁלוֹם בְּמְרוֹמָיו. הוּא בְּרַחֲמָיו. יַעֲשֵׂה שְׁלוֹם עָלֵינוּ וְעַל־כָּל־
 יִשְׂרָאֵל. אָמֵן:

עומדים ויש אומרים (מנהג רומה):

יְהוָה הוּא הָאֱלֹהִים. יְהוָה הוּא הָאֱלֹהִים:

ואומרים פעמיים:

יְהוָה מֶלֶךְ. יְהוָה מֶלֶךְ. יְהוָה מֶלֶךְ. יְהוָה מֶלֶךְ לְעֵלְמָא וְעַד:

יְהִי כְבוֹד יְהוָה לְעוֹלָם. יִשְׂמַח יְהוָה בְּמַעֲשָׂיו: יִשְׂמַח יִשְׂרָאֵל
 בְּעַשָׂיו. בְּגִי' צִיּוֹן יִגִּילוּ בְּמֶלֶכָם: יִמְלֹךְ יְהוָה לְעוֹלָם.
 אֱלֹהֵיךְ צִיּוֹן לְדֹר וָדֹר. הִלְלוּ־יָהּ: בְּרוּךְ יְהוָה אֱלֹהֵים אֱלֹהֵי
 יִשְׂרָאֵל. עֲשֵׂה נִפְלְאוֹת לְבָדוֹ: וּבְרוּךְ שֵׁם כְּבוֹדוֹ לְעוֹלָם.
 וַיִּמְלֵא כְבוֹדוֹ אֶת־כָּל הָאָרֶץ. אָמֵן וְאָמֵן:

מְזִמּוֹר לְתוֹדָה. הָרִיעוּ לְיְהוָה כָּל־הָאָרֶץ:

עֲבְדוּ אֶת־יְהוָה בְּשִׂמְחָה. בָּאוּ לְפָנָיו בְּרִנָּה:

דַּעוּ כִּי־יְהוָה הוּא אֱלֹהֵים. הוּא־עֲשָׂנוּ וְלוֹ אֲנַחְנוּ.

ח"ג והערות

זמירות. בכ"י כ"ה, דף 109א, מבואר שאומרים לעולם יהא אדם וכו' עד לעיניכם אמר יי' ואח"כ אומר זמירות בנועם כסדר השבת וראו סרע"ג ח"ב, סי' קכד. עומדים ויש אומרים וכו'. נהוג לאמרו לאחרונה עפ"י מנהג בק"ק רומה ואיננו במח' הקדומים ושד"ל. ואומרים פעמיים בסחב"ר, כ"י כ"ה, מח' רמ"ז, בולוניה ושד"ל לא מופיע לאמרו פעמים, וכאן כסדור הרד"פ וכך נהוג בק"ק רומה היום.

מקורות ומקבילות

זמירות. סרע"ג ח"ב, סי' קכד; סדו' רש"ג, פ"ה, עמ' נח; שצ"ל, סדר ויה"כ, סי' שיע; סת"ר סי' פא, ענין סדר תפלות ויה"כ; סה"ת סי' מא; כ"י כ"ה, דף 109א; מח' רומניה, דף שלח ע"ג. עומדים. סה"ת סי' מא. ויש אומרים וכו'. ע"פ סדו' תפלה להרש"ש ח"ב, דף ג ע"ג; ש"ת תורה לשמה, סי' מה; כף החיים, או"ח סי' תקפג, אות יג; שו"ת קרית תנח דוד ח"ב, סי' ת. סי' מנח וכו' לעולם ועד. סה"ת סי' מא.

בָּאוּ שְׁעָרָיו בְּתוֹדָה
הוֹדוּ-לוֹ בְּרִכּוֹ שְׂמוֹ:
וְעַד-דָּר וְדָר אַמּוֹנְתּוֹ:

עָמוּ וְצִאֵן מִרְעִיתוֹ:
חִצְרָתוֹ בְּתֵהֳלָה.
בִּי-טוֹב יִהְיֶה לְעוֹלָם חֶסֶדוֹ

כִּי לְעוֹלָם חֶסֶדוֹ:
כִּי לְעוֹלָם חֶסֶדוֹ:
כִּי לְעוֹלָם חֶסֶדוֹ:
כִּי לְעוֹלָם חֶסֶדוֹ:
כִּי לְעוֹלָם חֶסֶדוֹ:
כִּי לְעוֹלָם חֶסֶדוֹ:
כִּי לְעוֹלָם חֶסֶדוֹ:
כִּי לְעוֹלָם חֶסֶדוֹ:
כִּי לְעוֹלָם חֶסֶדוֹ:
כִּי לְעוֹלָם חֶסֶדוֹ:
כִּי לְעוֹלָם חֶסֶדוֹ:
כִּי לְעוֹלָם חֶסֶדוֹ:
כִּי לְעוֹלָם חֶסֶדוֹ:
כִּי לְעוֹלָם חֶסֶדוֹ:
כִּי לְעוֹלָם חֶסֶדוֹ:
כִּי לְעוֹלָם חֶסֶדוֹ:
כִּי לְעוֹלָם חֶסֶדוֹ:
כִּי לְעוֹלָם חֶסֶדוֹ:
כִּי לְעוֹלָם חֶסֶדוֹ:
כִּי לְעוֹלָם חֶסֶדוֹ:

הוֹדוּ לַיהוָה בִּי-טוֹב.
הוֹדוּ לַאלֹהֵי הָאֱלֹהִים.
הוֹדוּ לְאֲדֹנֵי הָאֲדֹנִים.
לַעֲשֵׂה נִפְלְאוֹת גְּדֹלוֹת לְבָדוֹ.
לַעֲשֵׂה הַשָּׁמַיִם בְּתַבּוּנָה.
לְרַקַּע הָאָרֶץ עַל-הַמַּיִם.
לַעֲשֵׂה אוֹרִים גְּדֹלִים.
אֶת-הַשֶּׁמֶשׁ לְמַמְשַׁלֵּת בַּיּוֹם.
אֶת-הַיָּרֵחַ וְכּוֹכָבִים לְמַמְשַׁלֵּת בַּלַּיְלָה.
לְמַכֵּה מִצְרַיִם בְּבִכּוּרֵיהֶם.
וַיּוֹצֵא יִשְׂרָאֵל מֵתוֹכֶם.
בְּיַד חֲזָקָה וּבְזִרְעוֹ נְטוּיָה.
לְגַזֵּר יַם-סוּף לְגִזְרִים.
וְהַעֲבִיר יִשְׂרָאֵל בְּתוֹכוֹ.
וְנָעַר פְּרַעֲהַ וַחֲיִלוֹ בַּיַם-סוּף.
לְמוֹלִיד עָמוּ בַּמִּדְבָּר.
לְמַכֵּה מְלָכִים גְּדֹלִים.
וַיַּהַרְגַּם מְלָכִים אֲדִירִים.
לְסִיחֹן מֶלֶךְ הָאֱמֹרִי.
וּלְעוֹג מֶלֶךְ הַבְּשָׁן.
וּנְתַן אֶרֶץ לְנַחֲלָה.
נַחֲלָה לְיִשְׂרָאֵל עַבְדּוֹ.

שֶׁבִשְׁפַלְנוּ זָכַר לָנוּ.
וַיִּפְרֶקְנוּ מִצָּרֵינוּ.
נָתַן לָחֶסֶת לְכָל־בָּשָׂר.
הוֹדוּ לְאֵל הַשָּׁמַיִם.

כִּי לְעוֹלָם חֲסִדוֹ:
כִּי לְעוֹלָם חֲסִדוֹ:
כִּי לְעוֹלָם חֲסִדוֹ:
כִּי לְעוֹלָם חֲסִדוֹ:

הוֹדוּ לַיהוָה קְרָאוּ בְשֵׁמוֹ.
שִׁירוּ לוֹ זִמְרוּ־לוֹ.
הִתְהַלְלוּ בְשֵׁם קְדוֹשׁוֹ.
דְּרָשׁוּ יְהוָה וְעֹזוֹ.
זָכְרוּ נִפְלְאוֹתָיו אֲשֶׁר עָשָׂה.
זָרַע יִשְׂרָאֵל עֲבָדוֹ.
הוּא יְהוָה אֱלֹהֵינוּ.
זָכְרוּ לְעוֹלָם בְּרִיתוֹ.
אֲשֶׁר כָּרַת אֶת־אֲבֹתֵיכֶם
וַיַּעֲמִידֶהָ לְיַעֲקֹב לְחֹק.
לֵאמֹר. לָךְ אֶתֶּן אֶרֶץ־כְּנָעַן.
בְּהִיוֹתְכֶם מְתֵי מִסְפָּר.
וַיִּתְּהַלְכוּ מִגּוֹי אֶל־גּוֹי
לֹא־הִגִּיחַ לְאִישׁ לְעַשְׂקֶם
אֶל־תִּגְעוּ בְּמִשְׁיַחֵי
שִׁירוּ לַיהוָה כָּל־הָאָרֶץ.
סִפְרוּ בְּגוֹיִם אֶת־כְּבוֹדוֹ.
כִּי גָדוֹל יְהוָה וּמְהֻלָּל מְאֹד
כִּי כָל־אֱלֹהֵי הָעַמִּים אֱלִילִים.
הוֹד וְהַדָּר לְפָנָיו.
הָבוּ לַיהוָה מִשְׁפָּחוֹת עַמִּים.

הוֹדִיעוּ בְּעַמִּים עֲלִילַתְיוֹ:
שִׁיחוּ בְּכָל־נִפְלְאוֹתָיו:
יִשְׂמַח לֵב מִבְּקִשֵׁי יְהוָה:
בְּקִשׁוֹ פָּנָיו תִּמְיֵד:
מִפְתֵּיו וּמִשְׁפְּטֵי־פִיהוֹ:
בְּגִי יַעֲקֹב בְּחִירָיו:
בְּכָל־הָאָרֶץ מִשְׁפָּטָיו:
דַּבֵּר צִוְּה לְאֵלֶיךָ דָּוָד:
וּשְׁבֹעַתוֹ לְיִצְחָק:
לְיִשְׂרָאֵל בְּרִית עוֹלָם:
חֶבֶל נָחַלְתְּכֶם:
כַּמְעַט וְגָרִים בָּה:
וּמִמְמַלְכָּה אֶל־עַם אַחֵר:
וַיֹּכַח עֲלֵיהֶם מְלָכִים:
וּבְגִבְיָאֵי אֶל־תִּרְעוּ:
בְּשָׁרוֹ מִיּוֹם־אֶל־יוֹם יִשׁוּעַתוֹ:
בְּכָל־הָעַמִּים נִפְלְאוֹתָיו:
וְנוֹרָא הוּא עַל־כָּל־אֱלֹהִים:
וַיְהוָה שָׁמַיִם עָשָׂה:
עֹז וְחֻדוּה בְּמִקְמוֹ:
הָבוּ לַיהוָה כְּבוֹד וְעֹז:

הָבוּ לַיהוָה כְּבוֹד שְׁמוֹ • שְׂאוּ מִנְחָה וּבְאוּ לְפָנָיו •
 הִשְׁתַּחֲוּוּ לַיהוָה בְּהַדְרַת־קֹדֶשׁ: חִילוּ מִלְּפָנָיו כָּל־הָאָרֶץ •
 אַף־תִּכּוֹן תִּבְּל בַּל־תִּמּוֹט: יִשְׁמְחוּ הַשָּׁמַיִם וְתִגַּל הָאָרֶץ •
 וַיֹּאמְרוּ בְּגוֹיִם יְהוָה מֶלֶךְ: יָרַעַם הַיָּם וּמְלוֹאוֹ •
 יַעֲלֶזְ הַשְּׂדֵה וְכָל־אֲשֶׁר־בוֹ: אִזּוּ יִרְנְנוּ עַצֵּי הַיַּעַר •
 מִלְּפָנָיו יְהוָה • כִּי־בָא לְשֹׁפֵט אֶת־הָאָרֶץ: הוֹדוּ לַיהוָה •
 כִּי טוֹב • כִּי לְעוֹלָם חֶסֶד: וְאִמְרוּ • הוֹשִׁיעֵנו אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל •
 וּמִבְּצִנּוֹ וְהִצִּילֵנוּ מִן־הַגּוֹיִם • לְהַדוֹת לְשֵׁם קֹדֶשְׁךָ •
 לְהִשְׁתַּבַּח בְּתִהְלֹתֶךָ: בְּרוּךְ יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל •
 מִן־הָעוֹלָם וְעַד הָעָלָם • וַיֹּאמְרוּ כָּל־הָעָם אֲמֵן •
 וְהִלֵּל לַיהוָה:

לפי מנהג ק"ק רומה אין אומרים:

לַמְּנַצֵּחַ מִזְמוֹר לְדָוִד: הַשָּׁמַיִם מְסַפְּרִים כְּבוֹד־אֵל וּמַעֲשֵׂה
 יָדָיו מִגִּיד הַרְקִיעַ: יוֹם לְיוֹם יִבְיַע אָמַר וְלַיְלָה לְלַיְלָה
 יְחַוְּדֶדֶת: אֵין־אָמַר וְאֵין דְּבָרִים • בְּלֵי גִשְׁמַע קוֹלָם: בְּכָל־
 הָאָרֶץ יֵצֵא קוֹם וּבִקְצֵה תִבְּל מְלִיָּהֶם • לְשֹׁמֵשׁ שֵׁם־אֵהֵל בָּהֶם:
 וְהוּא בְּחַתֵּן יֵצֵא מִחֶפְתּוֹ • יִשִּׁישׁ כְּגִבּוֹר לְרוּץ אֲרָח: מִקְצֵה
 הַשָּׁמַיִם מוֹצֵאוֹ וְתִקּוּפָתּוֹ עַל־קְצוֹתֶם וְאֵין נִסְתָּר מִחֶמְתּוֹ: תּוֹרַת
 יְהוָה תְּמִימָה מְשִׁיבַת נֶפֶשׁ • עֲדוֹת יְהוָה נֶאֱמָנָה מִחֶכְמַת פִּתִּי:
 פְּקוּדֵי יְהוָה יִשְׂרָיִם מְשֻׁמְחֵי־לֵב • מַצּוֹת יְהוָה בְּרָה מְאִירַת
 עֵינָיִם: יִרְאֵת יְהוָה טְהוֹרָה עוֹמֶדֶת לְעַד • מִשְׁפִּטֵי־יְהוָה אֶמֶת •
 צְדָקוֹ יַחֲדוּ: הַנְּחַמְדִּים מִזֶּהָב וּמִפָּז רַב וּמִתּוֹקִים מִדְּבַשׁ וְנִפְתַּת
 צוּפִים: גָּם־עַבְדְּךָ נִזְהַר בָּהֶם • בְּשִׁמְרָם עֵקֵב רַב: שְׂגִיאוֹת

מִי־יִבִין מִנְסֻתֹרוֹת נִקְנִי: גַם מִזֵּדִים חֲשׂוֹךְ עֲבֹדָה אֶל־יִמְשְׁלוּ־בִי
 אִזּוֹ אֵיתָם וְנִקְיִתִי מִפֶּשַׁע רַב: יִהְיוּ לְרִצּוֹן אִמְרֵי־פִי וְהִגִּינוּ
 לְבִי לִפְנֵיךָ יְהוָה צוּרִי וְגֹאֲלִי:

יְהוָה מֶלֶךְ תִּגְלַת הָאָרֶץ יִשְׁמְחוּ אַיִם רַבִּים: עֲנֵן וְעַרְפֵּל
 סָבִיבִיו צֶדֶק וּמִשְׁפָּט מְכוֹן כְּסֹאֵ: אֵשׁ לִפְנֵי תִלְךָ
 וְתִלְהֹט סָבִיב צָרִיו: הָאִירוּ בְּרַקִּיו תִּבְלֵה רֹאֲתָה וְתַחַל הָאָרֶץ:
 הָרִים כִּדְוֹנָג נִמְסוּ מִלִּפְנֵי יְהוָה מִלִּפְנֵי אֲדוֹן כָּל־הָאָרֶץ: הִגִּידוּ
 הַשָּׁמַיִם צֶדֶקוֹ וְרָאוּ כָל־הָעַמִּים כְּבוֹדוֹ: יִבְשׂוּ כָל־עֲבָדֵי פֶסֶל
 הַמִּתְהַלְלִים בְּאֵלִילִים הַשִּׁתְּחוּ־לוֹ כָּל־אֱלֹהִים: שָׁמְעָה
 וְתִשְׁמְחוּ צִיּוֹן וְתִגְלַגֵּה בְּנוֹת יְהוּדָה לְמַעַן מִשְׁפָּטֶיךָ יְהוָה:
 כִּי־אַתָּה יְהוָה עֲלִינוּ עַל־כָּל־הָאָרֶץ מְאֹד נִעְלִית עַל־כָּל־
 אֱלֹהִים: אֲהַבִּי יְהוָה שְׁנֹאוֹ רָע שֹׁמֵר נַפְשׁוֹת חֲסִידָיו מִיַּד
 רְשָׁעִים יִצִּילֵם: אֹר זָרַע לַצַּדִּיק וְלִישְׂרֵי־לֵב שִׁמְחָה: שִׁמְחוּ
 צַדִּיקִים בִּיהוָה וְהוֹדוּ לְזִכְרֵךָ קֹדֶשׁ:

יְהוָה מֶלֶךְ יִרְגְּזוּ עַמִּים יֵשֵׁב כְּרוֹנִים תִּנּוֹט הָאָרֶץ: יְהוָה
 בְּצִיּוֹן גָּדוֹל וְרַם הוּא עַל־כָּל־הָעַמִּים: יוֹדוּ שִׁמְךָ גָּדוֹל
 וְנוֹרָא קְדוֹשׁ הוּא: וְעַז מֶלֶךְ מִשְׁפָּט אֲהַב אַתָּה כּוֹנֵנֶת מִישְׁרִים
 מִשְׁפָּט וְצִדְקָה בִּיעֲקֹבוּ אַתָּה עֲשִׂית: רוֹמְמוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ
 וְהִשְׁתַּחֲווּ לַהֲדָם רַגְלָיו קְדוֹשׁ הוּא: מִשָּׁה וְאַהֲרֹן בְּכֹהֲנָיו
 וְשִׁמּוֹאֵל בְּקִרְאֵי שְׁמוֹ קִרְאִים אֶל־יְהוָה וְהוּא יַעֲנֵם: בְּעַמּוּד
 עֲנֵן יְדַבֵּר אֲלֵיהֶם שִׁמְרוּ עֲדוֹתַי וְחַק נִתַּן־לָמוֹ: יְהוָה אֱלֹהֵינוּ
 אַתָּה עֲנִיתָם אֵל גֹּשֵׁא הָיִיתָ לָהֶם וְנִקַּם עַל־עֲלִילוֹתָם: רוֹמְמוּ
 יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וְהִשְׁתַּחֲווּ לָהֶר קֹדֶשׁוֹ כִּי־קְדוֹשׁ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ:

וְהוּא רַחוּם יְכַפֵּר עוֹן וְלֹא־יִשְׁחִית. וְהִרְבֵּה לְהַשִּׁיב אָפּוֹ
 וְלֹא־יַעִיר כָּל־חַמְתּוֹ: זְכַר־רַחֲמֶיךָ יְהוָה וְחִסְדֶיךָ. כִּי
 מֵעוֹלָם הֵמָּה: אַתָּה יְהוָה לֹא־תִכְלָא רַחֲמֶיךָ מִמְּנִי. חֲסִדְךָ
 וְאַמְתָּךְ תִּמִּיד יִצְרוּנִי: תִּנּוּ עוֹ לֵאלֹהִים. עַל־יִשְׂרָאֵל גָּאֲוָתוֹ
 וְעוֹ בַשְּׁחָקִים: גּוֹרֵא אֱלֹהִים מִמְקַדְשֶׁיךָ. אֵל יִשְׂרָאֵל הוּא נִתְּנוּ
 עוֹ וְתַעֲצֹמוֹת לְעַם. בְּרוּךְ אֱלֹהִים: יְהוָה אֲדִנְיָנוּ מִה־אֲדִיר
 שְׁמֶךָ בְּכָל־הָאָרֶץ. יְהוָה צְבָאוֹת עֲמָנוּ. מִשְׁגַּב־לָנוּ אֱלֹהֵי יַעֲקֹב
 סִלָּה: יְהוָה צְבָאוֹת. אֲשֶׁר־י אֲדָם בְּטַח בְּךָ: יְהוָה הַפִּיר
 עֲצַת־גּוֹיִם. הִנֵּיא מַחְשְׁבוֹת עַמִּים: עֲצַת יְהוָה לְעוֹלָם תַּעֲמֹד.
 מַחְשְׁבוֹת לָבוֹ לְדָר וְדָר: קִנְיָה אֶל־יְהוָה. חֲזַק וַיֵּאמֶץ לְבָבְךָ וְקִנְיָה
 אֶל־יְהוָה: אֶל־נִקְמוֹת יְהוָה. אֵל נִקְמוֹת הוֹפִיעַ: הַנְּשֵׂא שֹׁפֵט
 הָאָרֶץ. הַשֵּׁב גָּמוֹל עַל־גָּאִים: עֲזָרְנוּ אֱלֹהֵי יִשְׁעָנוּ עַל־דְּבַר
 כְּבוֹד־שְׁמֶךָ וְהִצִּילְנוּ וְכַפֵּר עַל־חַטָּאתֵינוּ לְמַעַן שְׁמֶךָ: וַיִּרֶם
 קַרְנוֹ לְעַמּוֹ תְהַלֵּה לְכָל־חַסִּידָיו. לְבָנֵי יִשְׂרָאֵל עִם קָרְבוֹ.
 הִלְלוּ־יָהּ: מִגְדֹּל־עוֹ שֵׁם יְהוָה. בּוֹ־יִרוּץ צַדִּיק וְנִשְׁגָּב: עֲשֵׂה־עֲמִי
 אוֹת לְטוֹבָה. וַיִּרְאוּ שִׁנְאֵי וַיִּבְשׂוּ. כִּי־אַתָּה יְהוָה עֲזַרְתָּנִי
 וְנַחַמְתָּנִי: וַיִּרְא בַצָּר לָהֶם. בְּשִׁמְעוֹ אֶת־רִנָּתָם: וַיִּזְכַּר לָהֶם
 בְּרִיתוֹ וַיִּנְחֵם בְּרַב חֲסָדָו: וַיִּתֵּן אוֹתָם לְרַחֲמִים. לְפָנָי כָּל־
 שׁוֹבֵי־הֶם: הוֹשִׁיעֵנוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וְקַבְּצֵנוּ מִן־הַגּוֹיִם. לְהַדּוֹת
 לְשֵׁם קִדְשְׁךָ. לְהַשְׁתַּבַּח בְּתֵהֱלִתְךָ: אַתָּה תִּקּוּם תִּרְחַם צִיּוֹן.
 כִּי־עַת לְחַנּוּנָה כִּי־בֹא מוֹעֵד: וְחִפְרָה הַלְבָנָה וּבּוֹשָׁה הַחֲמָה.
 כִּי־מָלְךְ יְהוָה צְבָאוֹת בָּהֵר צִיּוֹן וּבִירוּשָׁלַם וְנִגַּד וְקָנִיו כְּבוֹד:
 וְאָמַר בְּיוֹם הַהוּא הִנֵּה אֱלֹהֵינוּ זֶה קִנְיָנוּ לוֹ וַיּוֹשִׁיעֵנוּ. זֶה יְהוָה

קוֹיְנוּ לוֹ נְגִילָה וְנִשְׁמְחָה בִּישׁוּעָתוֹ: בְּרוּךְ יְהוָה לְעוֹלָם אָמֵן
 וְאָמֵן: בְּרוּךְ אֲדֹנָי יְיָ־וָיֵשׁוּעָתוֹ סֵלָה:
 בְּרוּךְ יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל מִן־הָעוֹלָם וְעַד הָעוֹלָם. וְאָמַר
 כָּל־הָעַם אָמֵן. הַלְלוּ־יָהּ:

עד כאן אין אומרים לפי מנהג ק"ק רומה.

הַלְלוּ יְהוָה

הַלְלוּ עַבְדֵי יְהוָה:	הַלְלוּ אֶת־שֵׁם יְהוָה.
בְּחִצְרוֹת בַּיִת אֱלֹהֵינוּ:	שְׁעֵמֻדִים בְּבַיִת יְהוָה.
זָמְרוּ לְשִׁמּוֹ כִּי נָעִים:	הַלְלוּ־יָהּ כִּי־טוֹב יְהוָה.
יִשְׂרָאֵל לְסִגְלָתוֹ:	כִּי־יַעֲקֹב בָּחַר לוֹ יְהוָה.
וְאֲדֹנָיֵנו מִכָּל־אֱלֹהִים:	כִּי אֲנִי יָדַעְתִּי כִּי־גָדוֹל יְהוָה.
בַּשָּׁמַיִם וּבָאָרֶץ.	כָּל אֲשֶׁר־חָפֵץ יְהוָה עָשָׂה.
מִעֲלֵה נְשֹׂאִים מִקְצֵה הָאָרֶץ.	בַּיַּמִּים וְכָל־תְּהוֹמוֹת:
מוֹצֵא־רִיחַ מֵאוֹצְרוֹתָיו:	בְּרִקִּים לְמִטֵּר עָשָׂה.
מֵאָדָם עַד־בְּהֵמָה:	שֶׁהֵכָה בְּכוֹרֵי מִצְרַיִם.
בְּתוֹכְכֵי מִצְרַיִם.	שָׁלַח אוֹתוֹת וּמִפְתֵּי־
שֶׁהֵכָה גוֹיִם רַבִּים	בְּפִרְעָה וּבְכָל־עַבְדָּיו:
לְסִיחּוֹן מֶלֶךְ הָאֲמֹרִי	וְהִרְגַּם מַלְכֵי־עַצוּמִים:
וְלִכְלֹ מַמְלָכוֹת כְּנַעַן:	וְלַעֲזֹג מֶלֶךְ הַבַּשָּׁן
נִחַלָה לְיִשְׂרָאֵל עַמּוֹ:	וְנָתַן אֶרֶצָם נַחֲלָה.
יְהוָה זְכָרְךָ לְדֶרֶךְ־דָּר:	יְהוָה שִׁמְךָ לְעוֹלָם.
וְעַל־עַבְדָּיו יִתְנַחֵם:	כִּי־יִדְרִן יְהוָה עַמּוֹ

מַעֲשֵׂה יְדֵי אָדָם:	עֲצַבֵי הַגּוֹיִם כִּסֶּף וְזָהָב.
עֵינַיִם לָהֶם וְלֹא יֵרְאוּ:	פֶּה־לָהֶם וְלֹא יִדְבְּרוּ.
אֵף אִין־יִשְׁרוּחַ בְּפִיהֶם:	אָזְנַיִם לָהֶם וְלֹא יֵאָזְנוּ.
כָּל אֲשֶׁר־בִּטָּח בָּהֶם:	כְּמוֹתֵם יִהְיוּ עֹשִׂיהֶם.
בֵּית אֱהֲרֹן בָּרְכוּ אֶת־יְהוָה:	בֵּית יִשְׂרָאֵל בָּרְכוּ אֶת־יְהוָה.
יִרְאֵי יְהוָה בָּרְכוּ אֶת־יְהוָה:	בֵּית הַלְוִי בָרְכוּ אֶת־יְהוָה.
שָׁכֵן יְרוּשָׁלַם.	בָּרוּךְ יְהוָה מִצִּיּוֹן

הַלְלוּ־יָהּ:

עומדים ואומרים:

בָּרוּךְ שְׂאֵמֵר וְהָיָה הָעוֹלָם. בָּרוּךְ אוֹמֵר וְעוֹשֶׂה. בָּרוּךְ גּוֹזֵר
 וּמְקַיֵּם. בָּרוּךְ אֵל חַי לְעַד וּמְקַיֵּם לְנֶצַח. בָּרוּךְ עוֹשֶׂה
 בְּרֵאשִׁית. בָּרוּךְ מְרַחֵם עַל־הָאָרֶץ. בָּרוּךְ מְרַחֵם עַל־הַבְּרִיּוֹת.
 בָּרוּךְ מְשַׁלֵּם שָׂכָר טוֹב לִירְאָיו. בָּרוּךְ פּוֹדֶה וּמַצִּיל. בָּרוּךְ
 הוֹאֵ וּבָרוּךְ שְׁמוֹ. בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם. הָאֵל
 הַמֶּלֶךְ הַמְּהַלֵּל. הַמְּשַׁבַּח וְהַמְּפָאֵר בְּפִי עַמּוֹ וּבְלִשׁוֹן כָּל־חַסִּידָיו
 וְעַבְדָּיו. וּבְשִׁירֵי דָוִד עַבְדְּךָ נְהַלֵּלְךָ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וּנְשַׁבְּחֶךָ
 וְנִרְוִמְךָ וְנִגְדֵלְךָ וְנִמְלִיכֶךָ. וְנִזְכִּיר אֶת־שִׁמְךָ מְלַכְנוּ אֱלֹהֵינוּ
 יְחִיד חַי הָעוֹלָמִים. מֶלֶךְ מְשַׁבַּח וּמְפָאֵר עַד־יְעַד שִׁמְךָ הַגָּדוֹל.
 בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה מֶלֶךְ מְהַלֵּל בְּתַשְׁבְּחוֹת (נ"א: בְּתַשְׁבְּחוֹת):

ע"כ עומדים.

מקורות ומקבילות

ברוך שאמר. סרע"ג ח"ב, ס' קכד.

רק בשבת אומרים: **מזמור שיר ליום השבת:**

טוֹב לְהִדּוֹת לַיהוָה וּלְזַמֵּר לְשִׁמְךָ עֲלֵינוּ: לְהַגִּיד בַּבֶּקֶר חֲסִדֶיךָ
 וְאִמּוֹנֶתְךָ בַּלַּיְלוֹת: עֲלֵי-עֶשׂוֹר וְעֲלֵי-גִבְלָה. עָלַי הַגִּזְיוֹן
 בְּכִנּוּר: כִּי שָׁמַחְתָּנִי יְהוָה בְּפִעֲלֶךָ. בְּמַעֲשֵׂי יָדֶיךָ אֲרַגֵּן: מִהֲגִדְלֹ
 מַעֲשֵׂיךָ יְהוָה. מְאֹד עֲמָקוֹ מִחֻשְׁבְּתֶיךָ: אִישׁ-בָּעֵר לֹא יֵדַע
 וְכִסִּיל לֹא-יֵבִין אֶת-זֹאת: בְּפֶרֶח רְשָׁעִים כְּמוֹ עֵשֶׂב וַיִּצְיִצּוּ
 כָּל-פְּעֻלֵי אֹן. לְהַשְׁמִדְם עַד־יְעַד: וְאַתָּה מְרוֹם לְעֵלְמָם יְהוָה:
 כִּי הִנֵּה אֵיבֶיךָ יְהוָה כִּי-הִנֵּה אֵיבֶיךָ יֵאבְדוּ. יִתְפָּרְדּוּ כָּל-פְּעֻלֵי
 אֹן: וְתָרַם כְּרָאִים קִרְגִּי. בְּלַתִּי בְּשֶׁמֶן רַעֲנָן: וְתִבֵּט עֵינַי בְּשׁוּרֵי.
 בְּקָמִים עָלַי מְרָעִים. תִּשְׁמַעְנָה אָזְנִי: צְדִיק כִּתְמַר יִפְרַח. כְּאֶרֶז
 בְּלִבְנוֹן יִשְׁגָּה: שְׁתוּלִים בְּבֵית יְהוָה. בְּחֻצְרוֹת אֱלֹהֵינוּ יִפְרִיחוּ:
 עוֹד יְנוּבּוֹן בְּשִׁיבָה. דְּשָׁנִים וְרַעֲנָנִים יִהְיוּ: לְהַגִּיד כִּי-יִשָּׁר יְהוָה.
 צוּרֵי וְלֹא-עוֹלְתָה בּוֹ:

יְהוָה מִלֶּךְ גָּאוֹת לְבָשׁ. לְבָשׁ יְהוָה עֹז הַתְּאֹזֵר. אֶף-תִּכּוֹן תִּבְלָה
 בַּל-תִּמּוֹט: נִכּוֹן כְּסֹאֲךָ מֵאֵז. מֵעוֹלָם אֶתָּה: נִשְׂאוּ נְהַרְוֹתוֹ
 יְהוָה. נִשְׂאוּ נְהַרְוֹת קוֹלָם. יִשְׂאוּ נְהַרְוֹת דְּכִיָּם: מִקְלוֹתוֹ מֵיַם
 רַבִּים אֲדִירִים מִשְׁבָּרִיִּים. אֲדִיר בַּמְרוֹם יְהוָה: עַד-תִּתֶּיךָ נֶאֱמָנוּ
 מְאֹד. לְבֵיתְךָ נְאוֹה-קֹדֶשׁ. יְהוָה לְאֶרֶץ יָמִים:

אֶרֶץ יָמִים אֲשֶׁבִיעָהוּ וְאַרְאֶהוּ בִישׁוּעָתִי:

מקורות ומקבילות

רק בשבת אומרים. סד' רס"ג, עמ' קכ; אור"ח ח"א, דין מלאה זרכות, אות כו; מנהג מרשלייאה, הפילה לימות החול, עמ' 98; חיבור התשובה למאורי, משיב נפש, מאמר ז פ"י יב; חדושי הרא"ה עמ"ס זרכות, פ"ה ה, ד"ה פ"י וסדר תפלה; כ"י כ"ה, דף 109 א. טוב להודות לה' וכו'. תה' 33, ז'טז; כ"י כ"ה, דף 109 א. ראו סה"ת, סוף סי' כג.

ח"ג והערות

רק בשבת אומרים. כך המנהג היום, וכן הוא בכ"י כ"ה, דף 109 א ומח' רומניא, דף שכח ע"ב. אמנם בספר התדיר, סי' מא, שחרית יוה"כ, כתב שיש לאמרו אפילו כאשר חל בימות החול.

לפי מנהג ק"ק רומה אומרים כאן מזמור זה:

לְמַנְצִיחַ מְזִמֹּר לְדָוִד: בְּבוֹא־אֱלֹהֵינוּ נִתֵּן הַנְּבִיאָה כַּאֲשֶׁר־כָּבֵא אֶל־בֵּית־
שָׁבַע: חָנְנֵי אֱלֹהִים כְּחַסְדֶּךָ. כָּרֵב רַחֲמֶיךָ מִחַה פְּשָׁעֵי הָרֵב
כְּכֹסְנֵי מַעֲוֵנֵי וּמַחֲטָאֵתֵי טְהַרְנֵנִי: כִּי־פָשַׁעֵי אֲנִי אֲדַע וְחַטָּאתֵי נַגְדֵי תִמִּיד:
לֵךְ לְבִדְדֶךָ חַטָּאתֵי וְהִרַע בְּעֵינֶיךָ עֲשִׂיתִי. לְמַעַן תִּצְדַּק בְּדַבְרֶךָ תִּזְכֶּה
בְּשִׁפְטֶךָ: הִן־בְּעֵוֹן חוֹלְלֵתִי וּבְחַטָּא יַחֲמִתֵּנִי אֱמִי: הִן־אֲמַת חֲפָצַת בְּטַחֲוֹת
וּבְסֹתָם חֲכָמָה תוֹדִיעֵנִי: תַּחֲטָאֵנִי בְּאִזּוֹב וְאַטְהַר. תְּכַבֵּסֵנִי וּמְשַׁלֵּג אֶלְבִּין:
תְּשַׁמֵּיעֵנִי שְׁשׁוֹן וְשִׂמְחָה. תְּגַלְּנָה עֲצָמוֹת דְּבִיתֶךָ: הַסֵּתֵר פְּנֵיךָ מִחַטָּאֵי
וְכַל־עֲוֹנֹתֵי מִחָה: לֵב טָהוֹר בְּרָא־לִי אֱלֹהִים וְרוּחַ נְכוֹן חֲדַשׁ בְּקִרְבִּי:
אֶל־תִּשְׁלִיכֵנִי מִלְּפָנֶיךָ וְרוּחַ קְדֹשְׁךָ אֶל־תִּקַּח מִמֶּנִּי: הַשִּׁיבָה לִּי שְׁשׁוֹן
יִשְׁעֶךָ וְרוּחַ נְדִיבָה תִסְמְכֵנִי: אֶל־מְדַבְּרֵי פְשָׁעִים דְּרִכֶּיךָ וְחַטָּאִים אֶלֶיךָ
יָשׁוּבוּ: הַצִּילֵנִי מִדְּמִיּוֹ אֱלֹהִים אֱלֹהֵי תְשׁוּעָתִי. תִּרְגַּן לְשׁוֹנֵי צְדָקָתְךָ:
אֲדַנֵּי שׁוֹפְתֵי תִפְתַּח וּפִי יִגִּיד תְּהִלָּתְךָ: כִּי לֹא־תַחֲפֹץ זִבַח וְאַתְנָה. עֲוֹלָה
לֹא תִרְצֶה: זִבְחֵי אֱלֹהִים רוּחַ נְשַׁבְּרָה. לִב־נִשְׁבֵּר וְנִדְכָה. אֱלֹהִים לֹא
תִבְוָה: הִיטִיבָה בְּרִצּוֹנְךָ אֶת־צִיּוֹן. תִּבְנֶה חוֹמוֹת יְרוּשָׁלַם: אֲזוֹ תַחֲפֹץ
זִבְחֵי־צְדָק עֲוֹלָה וְכִלִּיל. אֲזוֹ יַעֲלוּ עַל־מִזְבְּחֶךָ פְּרִים:

יְהִי כְבוֹד יְהוָה לְעוֹלָם. יִשְׂמַח יְהוָה בְּמַעֲשָׂיו: יְהִי שֵׁם יְהוָה
מְבָרָךְ. מִעַתָּה וְעַד־עוֹלָם: מִמְּזִרְח־שֶׁמֶשׁ עַד־מְבוֹאוֹ.
מִהַלֵּל שֵׁם יְהוָה: רֵם עַל־כָּל־גּוֹיִם יְהוָה. עַל הַשָּׁמַיִם כְּבוֹדוֹ:
יְהוָה שִׁמְךָ לְעוֹלָם. יְהוָה זִכְרֶךָ לְדֹר־וָדָר: יְהוָה בְּשָׁמַיִם הַכִּין
כֶּסֶף וּמַלְכוּתוֹ בְּכֹל מְשָׁלָה: יִשְׁמְחוּ הַשָּׁמַיִם וְתִגַּל הָאָרֶץ
וַיֵּאמְרוּ בְּגוֹיִם יְהוָה מֶלֶךְ: יְהוָה מֶלֶךְ. יְהוָה מֶלֶךְ. יְהוָה יְהוָה וּמֶלֶךְ
לְעוֹלָם וָעֶד: יְהוָה מֶלֶךְ עוֹלָם וָעֶד. אֲבָדוּ גּוֹיִם מֵאֲרָצוֹ: יְהוָה
הַפִּיר עֲצַת־גּוֹיִם. הִנֵּיא מַחֲשָׁבוֹת עַמִּים: עָצוּ עֵצָה וְתִפְּרֹ.

מקורות ומקבילות

למנצח וכו' צבוא אליו וכו'. ראו ס' המנהיג, הל' זוס כיפור, עמ' שמע; אור"ח ח"א, הל' יוה"כ, חות לא; אצורהס, סדר תפלת יוה"כ, ד"ה שחרית נכסין.

דְּבָרוֹ דְּבַר וְלֹא יָקוּם כִּי עָמְנוּ אֵל: רַבּוֹת מַחְשָׁבוֹת בְּלִב־אִישׁ
 וְעֵצָה יְהוּהָ הִיא תִקּוּם: עֵצָה יְהוּהָ לְעוֹלָם תַּעֲמֹד. מַחְשָׁבוֹת
 לְבָבוֹ לְדָר וְדָר: כִּי הוּא אָמַר וַיְהִי. הוּא־צִוָּה וַיַּעֲמֵד: כִּי־בַחַר
 יְהוּהָ בְּצִיּוֹן. אֹהֶה לְמוֹשֵׁב לוֹ: כִּי־יַעֲקֹב בָּחַר לוֹ יְהוּהָ. יִשְׂרָאֵל
 לְסַגְלָתוֹ: כִּי־בוֹ יִשְׁמַח לְבָנוֹ. כִּי בִשְׁם קֹדְשׁוֹ בִּטְחָנוּ: כִּי לֹא־יִטָּשׁ
 יְהוּהָ עַמּוֹ וְנִחַלְתּוֹ לֹא יַעֲזֹב: וְהוּא רַחוּם יִכַּפֵּר עוֹן וְלֹא־יִשְׁחִית.
 וְהִרְבֵּה לְהַשִּׁיב אָפּוֹ וְלֹא־יַעֲזִיר כָּל־חַמְתּוֹ: (יְהוּהָ הוֹשִׁיעָה.
 הַפֶּלֶךְ יַעֲנֶנּוּ בְיוֹם־קְרֹאֲנוֹ) אֲשֶׁר־י תְּמִימֵי־דָרְךָ. הַהֲלֹכִים
 בְּתוֹרַת יְהוּהָ:

אֲשֶׁר־י יוֹשְׁבֵי בֵיתְךָ. עוֹד יְהִלְלוּךָ סֵלָה: אֲשֶׁר־י הָעַם שָׁכַחָה
 לוֹ. אֲשֶׁר־י הָעַם שִׁיחָהוּ אֱלֹהֵיוֹ:
 תַּהֲלֶה לְדָוִד. אַרְוֹמְמֶךָ אֱלֹהֵי הַמֶּלֶךְ וְאַבְרָכָה שְׁמֶךָ לְעוֹלָם
 וָעֶד: בְּכָל־יּוֹם אַבְרָכָךָ וְאַהֲלֶלָה שְׁמֶךָ לְעוֹלָם וָעֶד:
 גָּדוֹל יְהוּהָ וּמְהֻלָּל מְאֹד וְלִגְדָלְתּוֹ אֵין חֶקֶר: דָּוִד לְדָוִד יִשְׁבַּח
 מַעֲשֵׂיךָ וּגְבוּרָתֶיךָ יִגִּידוּ: הִדָּר כְּבוֹד הוֹדָךְ וְדַבְרֵי נִפְלְאוֹתֶיךָ
 אֲשִׁיחָה: וְעֲזוֹן גּוֹרָאוֹתֶיךָ יֹאמְרוּ וּגְדָלְתֶךָ אֶסְפְּרָנָה: זָכַר
 רַב־טוֹבֶךָ יִבְיַעוּ וְצַדִּיקְתֶךָ יִרְגְּנוּ: חֲנּוּן וְרַחוּם יְהוּהָ. אַרְךָ אֲפִים
 וּגְדָל־חֶסֶד: טוֹב־יְהוּהָ לְכָל־יְרַחֲמֵיו עַל־כָּל־מַעֲשָׂיו: יוֹדוּךָ יְהוּהָ
 כָּל־מַעֲשֵׂיךָ וְחִסְדֵיךָ יִבְרַכּוּכָה: כְּבוֹד מַלְכוּתֶךָ יֹאמְרוּ וּגְבוּרָתֶךָ
 יִדְבְּרוּ: לְהוֹדִיעוּ לְבָנֵי הָאָדָם גְּבוּרָתוֹ וְכְבוֹד הִדָּר מַלְכוּתוֹ:
 מַלְכוּתֶךָ מַלְכוּת כָּל־עֲלָמִים וּמַמְשַׁלְתֶךָ בְּכָל־דָּוִד וְדָר: סוֹמֵךְ
 יְהוּהָ לְכָל־הַנְּפֹלִים וְזוֹקֵף לְכָל־הַכְּפוּפִים: עֵינֵי־כָל־אֱלֹהִים יִשְׁבְּרוּ
 וְאַתָּה גּוֹתֵן־לָהֶם אֶת־אֲכָלָם בְּעַתּוֹ: פּוֹתַח אֶת־יְדֶךָ וּמִשְׁבִּיעַ
 לְכָל־חַי רִצּוֹן: צַדִּיק יְהוּהָ בְּכָל־דְּרָכָיו וְחֹסֵד בְּכָל־מַעֲשָׂיו:

קָרוֹב יְהוָה לְכָל־קִרְאָיו. לְכָל אֲשֶׁר יִקְרָאֵהוּ בְּאֵמֶת: רְצוֹן־יִרְאֵיו
 יַעֲשֶׂה וְאֶת־שׁוֹעֲתָם יִשְׁמַע וְיוֹשִׁיעֵם: שׁוֹמֵר יְהוָה אֶת־כָּל־
 אֲהַבָּיו. וְאֶת כָּל־הַרְשָׁעִים יִשְׁמִיד: תְּהִלַּת יְהוָה יִדְבֹר פִּי.
 וַיְבָרֵךְ כָּל־בָּשָׂר שֵׁם קָדְשׁוֹ לְעוֹלָם וָעֶד:
 וַאֲנַחְנוּ נִבְרָךְ יְיָ. מִעַתָּה וְעַד־עוֹלָם. הַלְלוּ־יְיָ:

הַלְלוּ־יְיָ הַלְלֵי נַפְשֵׁי אֶת־יְהוָה: אֶהְלֵלָה יְהוָה בְּחַיֵּי. אֲזַמְּרָה
 לֵאלֹהֵי בְעוֹדַי: אֶל־תִּבְטְחוּ בַגְּדֵיבַיִם. בְּבֶן־אָדָם
 שָׂאִין לוֹ תְשׁוּעָה: תִּצַּא רוּחוֹ יֵשֵׁב לְאֲדָמָתוֹ. בַּיּוֹם הַהוּא אֲבָדוּ
 עֲשִׂתְנִתִּיו: אֲשֶׁר־י שָׂאֵל יַעֲקֹב בְּעֶזְרוֹ. שִׁבְרוּ עַל־יְהוָה אֱלֹהֵינוּ:
 עֲשֶׂהוּ שְׁמַיִם וָאָרֶץ אֶת־הַיָּם וְאֶת־כָּל־אֲשֶׁר־בָּם. הַשְׁמֵר אֵמֶת
 לְעוֹלָם: עֲשֶׂה מִשְׁפָּטוֹ לְעֹשׂוֹקִים. נִתֵּן לֶחֶם לָרְעֵבִים. יְהוָה
 מִתִּיר אֲסוּרִים: יְהוָה פִּקַּח עוֹרִים. יְהוָה זִקֵּף כְּפוּפִים. יְהוָה
 אֲהַב צַדִּיקִים: יְהוָה שֹׁמֵר אֶת־גְּרָמִים. יְתוֹם וְאַלְמָנָה יַעֲזוּדֵר.
 וְדַרְךְ רְשָׁעִים יַעֲזוּת: יִמְלֹךְ יְהוָה לְעוֹלָם. אֱלֹהֵיךָ צִיּוֹן לְדָר
 וָדָר. הַלְלוּ־יְיָ:

הַלְלוּ יְיָ כִּי־טוֹב זְמִרָה אֱלֹהֵינוּ. כִּי־נָעִים נֶאֱוָה תְהִלָּה: בּוֹנֵה
 יְרוּשָׁלַם יְהוָה. גִּדְחֵי יִשְׂרָאֵל יִכְנָם: הַרְפֵּא לְשִׁבּוּרֵי
 לֵב וּמַחֲבֵשׁ לְעֵצְבוֹתֶם: מוֹנֵה מִסְפָּר לְכוֹכְבִים. לְכֹלֶם שְׁמוֹת
 יִקְרָא: גְּדוֹל אֲדוֹנֵינוּ וְרַב־כֹּחַ. לְתִבּוֹנָתוֹ אֵין מִסְפָּר: מְעוֹדֵד
 עֲנָוִים יְהוָה. מְשַׁפֵּיל רְשָׁעִים עַד־יֶאֱרֹץ: עֲנֵנו לִיהוָה בְּתוֹדָה.
 זְמַרְנוּ לֵאלֹהֵינוּ בְּכִנּוֹר: הַמְּכַסֶּה שְׁמַיִם בְּעָבִים הַמְּכִין לְאָרֶץ
 מִטֶּר. הַמְּצַמֵּיחַ הַרִים חֲצִיר: נוֹתֵן לְבַהֲמָה לַחֲמָה. לְבָנֵי עֵרֶב
 אֲשֶׁר יִקְרָאוּ: לֹא בַגְּבוּרַת הַסּוֹס יִחַפֵּץ. לֹא־בְשׁוֹקֵי הָאִישׁ
 יִרְצֶה: רוֹצֵה יְהוָה אֶת־יִרְאָיו. אֶת־הַמִּיחָלִים לְחַסְדּוֹ: שִׁבְחֵי

יְרוּשָׁלַם אֶת־יְהוָה. הַלְלֵי אֱלֹהֵיךָ צִיּוֹן: כִּי־חֻזַק בְּרִיחֵי שְׁעָרֶיךָ.
 בִּרְךְ בְּנֵיךָ בְּקִרְבֶּךָ: הַשָּׁם־גְּבוּלְךָ שְׁלוֹם. חֶלֶב חַטִּים יִשְׂבִיעֶךָ:
 הַשְׁלַח אֲמַרְתּוּ אֶרֶץ. עַד־מְהֵרָה יִרוּץ דְּבָרוֹ: הַנְּתַן שֶׁלֶג בְּצֶמֶר.
 כְּפֹר כְּאֶפֶר יִפּוֹר: מִשְׁלֵיךְ קָרְחוֹ כִּפְתִּים. לִפְנֵי קָרְתּוֹ מִי
 יַעֲמֹד: יִשְׁלַח דְּבָרוֹ וַיִּמָּסֹם. יִשָּׁב רוּחוֹ יוֹלֹמִים: מִגִּיד דְּבָרוֹ
 לִיעֻקֵּב. חֲקִיו וּמִשְׁפָּטָיו לְיִשְׂרָאֵל: לֹא עָשָׂה כֵּן לְכָל־גּוֹי
 וּמִשְׁפָּטִים בְּלִידְעוֹם. הַלְלוּ־יָהּ:

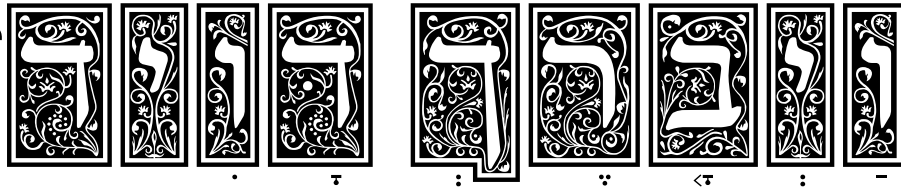
הַלְלוּ יָהּ הַלְלוּ אֶת־יְהוָה מִן־הַשָּׁמַיִם. הַלְלוּהוּ בְּמְרוֹמִים:
 הַלְלוּהוּ כָל־מַלְאָכָיו. הַלְלוּהוּ כָל־צְבָאוֹ: הַלְלוּהוּ
 שְׁמַשׁ וַיְרַח. הַלְלוּהוּ כָל־כּוֹכָבֵי אֹר: הַלְלוּהוּ שְׁמֵי הַשָּׁמַיִם
 וְהַיָּמִים אֲשֶׁרוֹ מֵעַל הַשָּׁמַיִם: יְהַלְלוּ אֶת־שֵׁם יְהוָה. כִּי הוּא צִוָּה
 וַיִּבְרָאוּ: וַיַּעֲמִידֵם לְעַד לְעוֹלָם. חֲקִי־נִתַּן וְלֹא יַעֲבוֹר: הַלְלוּ
 אֶת־יְהוָה מִן־הָאָרֶץ. תִּנְיָנִים וְכָל־תְּהוֹמוֹת: אֵשׁ וּבָרָד שֶׁלֶג
 וְקִיטוֹר. רוּחַ סְעָרָה עֹשֶׂה דְבָרוֹ: הַהָרִים וְכָל־גְּבָעוֹת. עֵץ פְּרִי
 וְכָל־אֲרָזִים: הַחַיָּה וְכָל־בְּהֵמָה. רֶמֶשׁ וְצִפּוֹר כָּנָף: מַלְכֵי־אֶרֶץ
 וְכָל־לְאֻמִּים. שָׂרִים וְכָל־שְׁפָטֵי אֶרֶץ: בַּחוּרִים וְגַם־בְּתוּלוֹת.
 זְקֵנִים עַם־נְעָרִים: יְהַלְלוּ אֶת־שֵׁם יְהוָה. כִּי־נִשְׁגַּב שְׁמוֹ לְבָדוֹ.
 הוֹדוּ עַל־אֶרֶץ וּשְׁמַיִם: וַיִּרֶם קִרְוֹן לְעַמּוֹ תְּהַלֵּה לְכָל־חַסִּידָיו.
 לְבַנְיֵי יִשְׂרָאֵל עִם קָרְבוֹ. הַלְלוּ־יָהּ:

הַלְלוּ יָהּ שִׁירוּ לַיהוָה שִׁיר חֲדָשׁ. תְּהַלְתּוּ בְּקֹהֶל חֲסִידִים:
 יִשְׂמַח יִשְׂרָאֵל בְּעֲשָׂיו. בְּנִי־צִיּוֹן יִגִּילוּ בְּמַלְכָם:
 יְהַלְלוּ שְׁמוֹ בְּמַחֲוֹל. בְּתֹף וְכִנּוֹר יִזְמְרוּ־לוֹ: כִּי־רוֹצָה יְהוָה בְּעַמּוֹ.
 יִפְאַר עֲנָוִים בִּישׁוּעָה: יַעֲלוּ חֲסִידִים בְּכָבוֹד. יִרְנְנוּ עַל־
 מִשְׁכְּבוֹתָם: רוֹמְמוֹת אֵל בְּגְרוֹנָם וְחָרַב פִּיפִיּוֹת בְּיָדָם: לַעֲשׂוֹת

נִקְמָה בְּגוֹיִם. תּוֹכַחוֹת בְּלֵאָמִים: לְאַסֵּר מַלְכֵיהֶם בְּזִקִים
 וְנִכְבְּדֵיהֶם בְּכַבְלֵי בְרוֹזל: לַעֲשׂוֹת בָּהֶם מִשְׁפָּט כְּתוֹב. הָדָר
 הוּא לְכָל-חֲסִידָיו. הַלְלוּ-יָיָה:

הַלְלוּ יְיָ הַלְלוּ-אֵל בְּקֹדֶשׁוֹ. הַלְלוּהוּ בְּרִקִיעַ עֶזוֹ: הַלְלוּהוּ
 בְּגִבּוֹרֹתָיו. הַלְלוּהוּ כְּרֵב גְּדָלוֹ: הַלְלוּהוּ בְּתַמְע
 שׁוֹפְרוֹ. הַלְלוּהוּ בְּנִבְל וּכְנֹר: הַלְלוּהוּ בְּתֵף וּמַחֲזֵל. הַלְלוּהוּ
 בְּמִנִּים וְעִנְבִּים: הַלְלוּהוּ בְּצִלְצְלֵי-שִׁמְעוֹ. הַלְלוּהוּ בְּצִלְצְלֵי תְרוּעָה:
 כָּל הַנְּשָׁמָה תִהְלֵל יְיָ. הַלְלוּ-יָיָה: כָּל הַנְּשָׁמָה תִהְלֵל יְיָ. הַלְלוּ-יָיָה:
 בְּרוּךְ יְהוָה לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן: יִמְלֹךְ יְהוָה לְעוֹלָם.
 אָמֵן וְאָמֵן:

עומדים (עד סוף שירת הים), ואומרים:

אֶת-יְהוָה לְעֵינֵי כָל-הַקָּהָל. וַיֹּאמֶר דָּוִד. בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה
 אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל אֲבִינוּ מֵעוֹלָם וְעַד-עוֹלָם: לְךָ יְהוָה הַגְּדֹלָה
 וְהַגְּבוּרָה וְהַתְּפָאֶרֶת וְהַנִּצָּח וְהַהוֹד כִּי-כָל בְּשָׂמִים וּבְאַרְצֵי לְךָ
 יְהוָה הַמְּמֹלָכָה וְהַמְּתַנַּשֵּׂא לְכֹל לְרָאשׁ: וְהַעֲשֵׂר וְהַכְּבוֹד
 מִלְּפָנֶיךָ וְאַתָּה מוֹשֵׁל בְּכֹל וּבִידְךָ כַּח וּגְבוּרָה. וּבִידְךָ לְגַדֵּל
 וּלְחַזֵּק לְכָל: וְעַתָּה אֱלֹהֵינוּ מוֹדִים אֲנַחְנוּ לְךָ. וּמְהִלִּים לְשֵׁם
 תְּפָאֶרְתֶּךָ: וַיְבָרְכוּ שֵׁם כְּבוֹדְךָ וּמְרוֹמֶם עַל-כָּל-בְּרָכָה וּתְהִלָּה:

אֶת־הַיְהוָה לְבִדְוֹךְ אֶתְּךָ עָשִׂיתָ אֶת־הַשָּׁמַיִם שָׁמַי הַשָּׁמַיִם
 וְכָל־צָבָאָם הָאָרֶץ וְכָל־אֲשֶׁר עָלֶיהָ הַיָּמִים וְכָל־אֲשֶׁר בָּהֶם
 וְאֶתְּךָ מַחֲיָה אֶת־כָּלָם. וְצָבָא הַשָּׁמַיִם לְךָ מִשְׁתַּחֲוִים:

וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל הִלְכוּ בִיבְשָׁה בְּתוֹךְ הַיָּם. וְהַיָּם לָהֶם חֹמָה
 מִיַּמִּינָם וּמִשְׁמָאלָם: וַיִּשַׁע יְהוָה בַּיּוֹם הַהוּא אֶת־יִשְׂרָאֵל
 מִיַּד מִצְרַיִם וַיֵּרָא יִשְׂרָאֵל אֶת־מִצְרַיִם מֵת עַל־שִׁפְתַי הַיָּם: וַיֵּרָא
 יִשְׂרָאֵל אֶת־הַיָּד הַגְּדֹלָה אֲשֶׁר עָשָׂה יְהוָה בְּמִצְרַיִם וַיֵּירָאוּ
 הָעָם אֶת־יְהוָה. וַיֵּאֱמִינוּ בִּיהוָה וּבַמַּשָּׂה עֲבָדוּ:

אִז יִשְׁרַ־מַשָּׂה וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת־הַשִּׁירָה הַזֹּאת לִיהוָה וַיֹּאמְרוּ
 לֵאמֹר. אֲשִׁירָה לַיהוָה כִּי־גָאָה גָאָה. סוֹס
 וְרָכְבוּ רַמְדֵי בַיָּם: עָזִי וְזַמְרַתִּי יְהוָה וַיְהִי־לִי
 לִישׁוּעָה. זֶה אֱלֹהֵי וְאַנְוָהוּ. אֱלֹהֵי
 אָבִי וְאֶרְמְנֶהוּ: יְהוָה אִישׁ מִלְחָמָה. יְהוָה
 שָׁמוּ: מִרְכַּבַת פְּרָעָה וְחִילוֹ יֵרָה בַיָּם. וּמִבְּחַר
 שְׁלֹשׁוֹ טָבְעוּ בַיָּם־סוּף: תַּהֲמַת יִכְסִימוּ. יִרְדּוּ בַמַּצּוֹלֹת כְּמוֹ־
 אֶבֶן: יְמִינֶךָ יְהוָה גְּאֹדְרֵי בְּכַח. יְמִינֶךָ
 יְהוָה תִּרְעַץ אוֹיֵב: וּבְרָב גְּאֹנֶךָ תִּהְרַס
 קַמִּיד. תִּשְׁלַח חֲרָנֶךָ וְאֶכְלָמוּ כַקֶּשׁ: וּבְרוּחַ
 אֲפִידֶךָ גִּעְרָמוּ מַיִם גִּצְבוּ כְמוֹ־נֹד
 גְּזֹלִים. קַפְאוּ תְדוּמַת בְּלָבַיִם: אָמַר
 אוֹיֵב אֶרְדֵּף אֲשִׁיג אֶחְלַק שְׁלָל. תִּמְלֹאמוּ
 גַּפְשֵׁי אָרִיק חֲרָבֵי תוֹרִישְׁמוּ יָדֵי: גַּשְׁפַּת
 בָּרוּחְךָ כִּסְמוּ יָם. צִלְלוּ כְּעוֹפֹרֹת בְּמַיִם

אֲדִירִים: מִי־כִמְכָרָה בְּאֵלֶם יְהוָה מִי
 כְּמִכָּה נֶאֱדָר בְּקֹדֶשׁ. נֹרָא תִהְלֵת עֲשׂוּה
 פְּלֵא: נְטִיתָ יְמִינְךָ תִבְלַעְמוּ אֶרֶץ: נְחִיתָ
 בְּחִסְדְּךָ עֲסִזוּ גְאֻלְתָּ. נִהְלֵתָ בְּעֵזְךָ אֶל־גְּוֹה
 קֹדְשֶׁךָ: שָׁמְעוּ עַמִּים יְרֹגָזוֹן. חֵיל
 אָחוֹז יִשְׁבִי פְּלֵאֲשֵׁת: אִז נִבְדָּה־לוֹ אֱלוֹפֵי
 אֱדוֹם אֵילֵי מוֹאָב יֵאֲחִזְמוּ רַעַד. נִמְגּוּ
 כָּל־יִשְׁבֵי כְנָעַן: תִּפְּלַעְלֵיהֶם אֵימָתָה
 וּפְחַד. בְּגִדְלָ זְרוּעֶךָ יִדְמוּ כְּאֶבֶן. עַד־
 יַעֲבֹר עִמָּךָ יְהוָה עַד־יַעֲבֹר עֲסִזוּ
 קִנִּיתָ: תִּבְאָמוּ וְתִשְׁלַעְמוּ בְּהַר גִּחְלֹתְךָ מְכוֹן
 לְשִׁבְתְּךָ פְּעֻלַּת יְהוָה. מִקְנֵשׁ אֲדֹנָי כּוֹנְנֵנוּ
 יְדִיד: יְהוָהוּ יְמֻלֵךְ לְעֵלָם וָעֶד:
 יְהוָה מֻלֵךְ. יְהוָה מֻלֵךְ. יְהוָהוּ יְמֻלֵךְ לְעֵלָם וָעֶד:

כִּי לִיהוָה הַמְּלוּכָה וּמִשָּׁל בְּגוֹיִם: וְעָלוּ מוֹשְׁעִים בְּהַר צִיּוֹן
 לְשַׁפֵּט אֶת־הַר עֲשׂוּ וְהִיתָה לִיהוָה הַמְּלוּכָה: וְהָיָה יְהוָה
 לְמֶלֶךְ עַל־כָּל־הָאָרֶץ. בַּיּוֹם הַהוּא יִהְיֶה יְהוָה אֶחָד וְשֵׁמוֹ אֶחָד:

כָּל-בְּרוּאֵי מַעְלָה וּמַטָּה.

יעידון יגידון כָּלם כְּאַחַד. יהוה אֶחָד וּשְׁמוֹ אֶחָד:

שְׁלֹשִׁים וּשְׁתַּיִם נְתִיבוֹת שְׁבִילָךְ. וְכָל-מִבֵּין יְסוּדָם יִסְפְּרוּ
אֶת-גְּדֻלָּתְךָ. וּמֵהֶם יִפְּירוּ כִּי הַכֹּל שָׁלָךְ. וְאַתָּה הַמְּלֶךְ
הַמִּיָּחָד.

לְבָבוֹת בְּחֶשֶׁבֶם עוֹלָם בְּנוֹי. יִמְצְאוּ כָל-יֵשׁ בְּלִתְךָ שְׁנוֹי.
בְּמִסְפָּר בְּמִשְׁקָל הַכֹּל מְנוֹי. כָּלם נִתְּנוּ מִרְעָה אֶחָד.

מִרְאשׁ וְעַד-סוֹף יִשְׁ-לְךָ סֶמֶן. מִזְרַח וּמִעֶרֶב צְפוֹן וְתִמֵּן.
שַׁחַק וְתִבֵּל לְךָ עַד נְאֻמָּן. מִזָּה אֶחָד וּמִזָּה אֶחָד.

הַכֹּל מִמֶּךָ נִזְבַּד זָבוּד. אַתָּה תַעֲמֹד וְהֵם יֵאבְדוּ אָבוּד.
לָכֵן כָּל-יִצְוֹר לְךָ יִתֵּן כְּבוֹד. כִּי מִרְאשׁ וְעַד-סוֹף הֲלוֹא אָב
אֶחָד.

מקורות ומקבילות

שְׁלֹשִׁים וּשְׁתַּיִם נְתִיבוֹת. אה"מ, יזירה, עמ' 239, פ"א. יספרו
את גדלך. ע"פ תהי קמה, ו; מד"א (בזכר), בני, פרי כה, סי' ל.
לדיקום המשיחיים גדולתו של הקב"ה. הכל שלך. ע"פ תהי
כה, א; בני"ס י, דה; ספ"י, מלה"י ס"ה, ה, ה; מוס' כל"ה,
פ"ד, ה"ח; שמו"ר פרי כה, סי' א, ע"פ תהי קלה, ו. ואתה
המלך המיוחד. ע"פ דב"ר (וילנא), פרי ב, סי' לא, 'אבל כבודי
אחד ומיוחד בעולם; ויקו"ש תי, סוף רמז תהלל. המיוחד - זה המלך. ע"פ מד"א (בזכר), ומש"ע ברי, פרי כו, סי' י. במספר
במשקל הכל מנוי. ע"פ סח"ש יא, כ; במדב"ר פרי ב, סי' יח. כולם נתנו מרועה אחד. ע"פ בבלי חגיגה, דף ג ע"ב; במדב"ר
יד, ד; מדת"ג פרי בהעלותך, סוף סי' כה; קה"ר פרי יב, סי' א [יא]. נתנו מרועה אחד. קה"י יב, יא. מראש ועד סוף. קה"י
ג, יא. ראו שמו"ר פרי ג, סי' א. יש לך סימן. ראו ספר יזירה פ"א, יב"ג. מזרח ומערב לפון ותימן. ע"פ דב"ג, כ; תהי
קה, ג. שחק ונתבל לך עד נאמן. ע"פ ירמ' לא, לד"ג; לה, כ"ב; תהי פט, לה. מזה אחד. שמי ח, יב. הכל מנך. ע"פ דה"א
כט, יד; דב"ר פרי, סי' י; ראו גם תהי ל, ד; סח"ש ו, ד. מוזבד - ניתן. ע"פ ברי ל, כ, ורד"ק; ישע' מג, טריט; אוי' א, כא;
בני"ס יח, כד. אתה תעמוד והם יאבדו. ע"פ תהי קב, כ; ישע' מד, ו; ויק"ר פרי ד, סי' ה. והם יאבדו אבדו. ע"פ שופ' ה, לא;
ישע' מל, יא; ירמ' י, יא; תהי לו, כ. ראו גם בני"ס מ, יטו. כל יצור לך יתן כבוד. ע"פ ישע' מג, ז; ירמ' יג, טז; מלא' ב, ב.
מראש ועד סוף. קה"י ג, יא. הלא אב אחד. מלא' ב, י; מג"ת, הסבוליון, ד"ה כ"ח באלר.

ח"ג והערות

ואתה המלך המיוחד. כ"ה במח' שד"ל ואצל לוי. וכתב שד"ל, במבוא למכב"ר, עמ' יש, שזוהו נוסח
הספרדים. בסדור בני רומה כ"י שבידי, מצאתי נוסחא
אחרת, וזו היא: יי רועי יחיד ומיוחד. במח' רמ"ו ובוילנא:
זאתה האל המיוחד, ללא תיבת 'המלך'.

וּבַתּוֹרַתְךָ כְּתוּב לֵאמֹר. שְׁמַע יִשְׂרָאֵל. יְהוָה אֱלֹהֵינוּ
יְהוָה אֶחָד:

יְהִי חֶסֶדְךָ יְהוָה עָלֵינוּ. כַּאֲשֶׁר יַחֲלֵנוּ לָךְ: מַלְכוּתְךָ יְהוָה
אֱלֹהֵינוּ מַלְכוּת כָּל-עֲלָמִים. וּמִמְשַׁלְתְּךָ מַלְכֵנוּ
בְּכָל-דּוֹר וָדָר. שְׂאֵתָה הוּא אֲדִיר בְּקִדְשָׁה וְלָךְ נָאָה הַמְּלוּכָה.
הַמֶּלֶךְ הַקָּדוֹשׁ:

לְדָוִד בְּשִׁנּוֹתָו אֶת-טַעְמוֹ לִפְנֵי אַבִּימֶלֶךְ וַיִּגְרָשׁהוּ וַיֵּלֶךְ:
אֲבָרְכָה אֶת-יְהוָה בְּכָל-עֵת. תִּתְמִיד תְּהַלְתּוּ בְּפִי:
בִּיהוָה תִּתְהַלֵּל נַפְשִׁי. יִשְׁמְעוּ עֲנָוִים וַיִּשְׁמְחוּ: גִּדְּלוּ לַיהוָה אֶתִּי
וַיִּגְדֵּמָה שְׁמוֹ יַחְדָּו: דַּרְשֵׁתִי אֶת-יְהוָה וְעֲנֵנִי. וּמִכָּל-מְגִוּוֹתַי
הִצִּילָנִי: הִבִּיטוּ אֵלָיו וַיִּגְהָרוּ. וּפְגִיחֵיהֶם אֶל-יַחְפְּרוּ: זֶה עֲנֵי קִרְאָה
וַיהוָה שָׁמַע. וּמִכָּל-צָרוֹתַי הוֹשִׁיעֵנו: חֲנֹה מִלְּאֲדֵי-יְהוָה סָבִיב
לִירְאָיו וַיַּחֲלִצֵם: טַעְמוֹ וַרְאוּ כִי-טוֹב יְהוָה. אֲשֶׁר־י הַגְּבֹר
יַחֲסֶה-בּוֹ: יִרְאוּ אֶת-יְהוָה קֹדְשָׁיו. כִּי-אֵין מַחְסוֹר לִירְאָיו:
בְּפִירִים רָשׁוּ וְרַעֲבוּ. וְדַרְשֵׁי יְהוָה לֹא-יַחְסְרוּ כָל-טוֹב: לָכוּ
בָּנִים שָׁמְעוּ-לִי. יִרְאֵת יְהוָה אֶל-מִדְּכֶם: מִי-הָאִישׁ הַחֲפִץ חַיִּים.
אֲהַב יָמִים לְרֵאוֹת טוֹב: נֹצֵר לְשׁוֹנֶה מֵרַע וּשְׂפֹתֶיךָ מִדְּבַר
מִרְמָה: סוֹר מֵרַע וְעֹשֶׂה-טוֹב. בְּקֶשׁ שָׁלוֹם וְרִדְפָהוּ: עֵינַי יְהוָה
אֶל-צַדִּיקִים וְאֲזַנֵּי אֶל-שׁוֹעֲתִים: פִּגְנֵי יְהוָה בְּעֵשִׂי רַע. לְהַכְרִית
מֵאֶרֶץ זָכָרִם: צַעֲקוּ וַיהוָה שָׁמַע וּמִכָּל-צָרוֹתֶם הִצִּילֵם: קָרוֹב
יְהוָה לְגִשְׁפְּרֵי-לֵב וְאֶת-דְּפִאֵי-רוּחַ יוֹשִׁיעַ: רַבּוֹת רַעוֹת צַדִּיק
וּמִכָּל־שֵׁם יִצִּילֵנוּ יְהוָה: שֹׁמֵר כָּל-עֲצוֹמוֹתָיו. אַחַת מֵהֵנָּה לֹא
נִשְׁבְּרָה: תְּמוֹתֶת רָשָׁע רַעַה וְשִׁנְאֵי צַדִּיק יֶאֱשָׁמוּ: פְּדָה יְהוָה
נַפְשׁ עַבְדֵּיךָ וְלֹא יֶאֱשָׁמוּ כָל-הַחֲסִים בּוֹ:

רשות לנשמת של יום כפור

הרשות ביד החזן לומר פיוט 'מי העומד בהראה', במקום 'שחי לאל יחידה'.

דומה

שְׁחִי לְאֵל יְחִידָה הַחֲכָמָה. וְרוּצִי לְעֵבֵד אוֹתוֹ בְּאִימָה.
לְעוֹלָמְךָ פָּנִי לִילָךְ וְיוֹמֶךָ. וְלָמָּה תִרְדְּפִי הֶבֶל וְלָמָּה.
מְשׁוּלָּה אֶת בְּעוֹלָמְךָ לְאֵל חֵי. וְכֹאשֶׁר נִעְלַם אֶת נִעְלָמָה.
הֲלֹא כִי יוֹצֵרְךָ טָהוֹר וְנָקִי. דְּעֵי כִי בֵן טְהוֹרָה אֶת וְתָמָּה.
חֲסִין יִשָּׂא שְׁחָקִים עַל־זְרוּעוֹ. כְּמוֹ תִשָּׂאִי גְוִיָּה נִעְלָמָה.
זְמִירוֹת קִדְמֵי נִפְשֵׁי לְצוֹרְךָ. אֲשֶׁר לֹא שָׁם דְּמוּתְךָ בְּאֶדְמָה.
קָרְבִי בְּרַכּוֹ תְּמִיד לְצוֹרְכֶם. אֲשֶׁר לְשִׁמוֹ תִּהְלֵל כָּל־נְשָׁמָה:

ח"ג והערות

רשות לנשמת. ראו סרע"ג ח"ב, סי' קכד, 'זאומר נשמת והודאות'. הרשות ביד החזן וכו'. הערה זו נמצאת במח' רמ"ז, בולוניה ושר"ל. שחי לא יחידה. רשות לנשמת מאת ר' שלמה אבן גבירול, וחתם שמו 'שלמה חזק' בראשי הבתים. ושר"ל כתב במבוא למכבר, עמ' 61, שהוא במשקל יתדות ותנועות. פיוט זה, נמצא ג"כ במנהג רומניא, דף קיש ע"ב. נדפס אצל שירמן, 'השירה העברית בספרד ובפרובאנס', ח"א עמ' 237; 'שירי הקדש לרבי שלמה אבן גבירול על פי כתבי יד ודפוסים' מהד' דב ירדן, ירושלים, תשל"א, כרך א, עמ' 80-81. הרב מ"ע הרטום, בחוברת המנהג, כתב לא לאומרו, אולם בק"ק רומה ומילאנו יע"א, אומרים אותו. יחידה הַחֲכָמָה. כ"ה במח' בלונאי, קד"א, כ"י, שר"ל וירדן. במח' רס"ד-רס"ה: יחידה הַנְּשָׁמָה, ובמח' רמ"ז (פקסימליה) הנוסח המקורי נמחק ותוקן כבפנים. את בְּעוֹלָמְךָ. אצל ירדן: 'את בְּחִימְךָ'. וְכֹאשֶׁר נִעְלַם את נִעְלָמָה. אצל ירדן: 'אֲשֶׁר נִעְלַם כְּמוֹ את נִעְלָמָה'. כִּי יוֹצֵרְךָ. אצל ירדן: 'אִם יוֹצֵרְךָ'. אֶת וְתָמָּה. כ"ה בכ"י ומח' שר"ל, וכן תוקן במח' רמ"ז בכ"י (פקסימליה). במח' רס"ד-רס"ה ובולוניה: 'את וְרָמָה'. חֲסִין יִשָּׂא. בחטף פתח, כמו שנמצא בפסוק, במח' בולוניה וירדן וכן כתבו הראב"ע, הרד"ק והמאירי על תה' פט, ט, שהוא על משקל יְבִיר. במח' רמ"ז: 'חֲסִין יִשָּׂא'. גְוִיָּה נִעְלָמָה. כ"ה במח' רמ"ז וקד"א. במח' בולוניה, שר"ל, כ"י וירדן: 'גְוִיָּה נִעְלָמָה בְּאֵלֶיךָ, וכן תוקן במח' רמ"ז (פקסימליה) בכ"י.

מקורות ומקבילות

שחי לאל. ע"פ ישע"י נח, כג; תה' כט, ג. יחידה - אחת מה' שמות לנשמה, צ"ר פרי' יד, סי' ט; ע"פ תה' כג, כאל. ורוצִי לעבוד. ע"פ הוש' ו, ג; תה' קוט, לג; משגי' אבות פ"ד, מ"ג; פ"ה, מ"כ. לעבוד אוֹתוֹ בְּאִימָה. ע"פ תה' ג, יא; ירושלמי ברכות פ"ה, ה"א [דף לו ע"א]; מדה"ג פ"ה, גת, סי' כה. לעולמך. ע"פ צבלי, ברכות דף ח ע"א, 'עולמך תראה בחיך'; ע"ז, דף י ע"ב, 'קונה עולמו בשעה אחת'. פני לילך ויומך. ע"פ יהו' א, ה; תה' א, ג. ולמה תרדפי העל. ע"פ הוש' יב, ג; אוי' ט, כט. ראו צבלי צ"ק, דף ג ע"ב. משולה את בעולמך. ע"פ צבלי ברכות, דף י ע"א; ילקו"ש תה', רמז תתח. לאל חי. ע"פ יהו' ג, י; תה' פד, ג. וכאשר נעלם את נעלמה. ע"פ ויק"ר פ"ר ד, סי' ח, 'הנפש הזו רואה ואינו נראה, והקב"ה רואה ואינו נראה'; מדה"ג (וורשא), פ"ה חיי שרה, סי' ג. יולרך טהור ונקי. ע"פ חבק' א, יג; ויק"ר (מרגליות), פ"ה ית, סי' א, 'איני טהור ומטוהי טהור ומשרתיו טהורים'; קה"ר פ"ה יב, סי' ז; ילקו"ש ישע"י, רמז תסד. טהורה את. ע"פ מכדרי"י בשלח, מס' דשירה, סוף פ"ר ב; צבלי ברכות, דף ס ע"ב. חסין תה' פט, ט. ישא שחקים על זרועו. ראו אגב"ר (בזבח), פ' נח, סי' א; פסו"ז דצ', דף סו ע"ג. גויה - כינוי לנוף. ע"פ נהו"ג, ג. זמירות קדמי נפשי לאורך. ע"פ תה' נח, ז; לה, ב; צג"ס נח, ה; מהע"ד פ"ה ראה יד, א, 'ישראל נקראו ממזרים' וכו'. לא שם דמותך גדומה. ע"פ תה' סו, ט; מדה"ה מ"ו קבל, סי' ג. ראו צבלי ברכות, דף גז ע"ג, '...ולא יהבך לעפרא'. דמותך. ע"פ צ"ר ה, א. קרני צרכו תמיד לאורכם. ע"פ תה' קג, א; קמ"ד, א; ספ"ו כה, כה. תהלה כל הנשמה. ע"פ תה' קג, ו.

מִי הָעוֹמֵד בְּהִרְאָהּ. מְלֶךְ יוֹשֵׁב עַל־כִּסֵּא־דִין. נִשְׁמַת כָּל־
חַי מִמּוֹרָאוֹ. חֲתָה מֵאֵז מְאִימַת דִּין:
שׁוֹפֵט בְּצַדֵּק הַדְּלִים. יוֹם יוֹם קָרָא לְשׁוֹבְבִים. שָׁלַח גָּם־
מְלֹאכִים קְלִים. בְּשׂוֹר אָסְלַח אֶל־הַשְּׁבִים. שׁוֹב הָעֵבִיר
קוֹל בְּאֶהָלִים. תִּקַּע הָרִיעַ וּשְׁבָבִים. שָׁם רָמַז דִּין גָּם רַחֲמִים.
בְּשִׁלְשִׁים יוֹשְׁבִים עוֹמְדִים. שִׁיעוּרוֹ הַנִּרְדָּמִים. אֲשֶׁרֵי שָׁב
עַד־עוֹמֵד לְדִין:

מִי הָעוֹמֵד בְּהִרְאָהּ. מְלֶךְ יוֹשֵׁב עַל־כִּסֵּא־דִין.
 נִשְׁמַת כָּל־חַי מִמּוֹרָאוֹ. חֲתָה מֵאֵז מְאִימַת דִּין:

הֵן לְבִי כְדוֹנֵג נִמְס־. תוֹךְ מַעֵי כִי־שָׁקוֹל כְּעֵסִי. הֶבֶל רַדְף לְדֹל
חוֹמֵס־. לֹא זָכַר עָזִי וּמְנוֹסִי. הִשְׁימְנִי לְכֹל רָמָס־. רֹאשׁ
הַשְּׁקִנִי מִלֹּא כוֹסִי. הֵן־כָּל־אֵלֶּה יַפְעֵל הָאֵל. פְּעַמִּים שְׁלֹשׁ
עַם־הַמּוֹרְדִים. חִינּוֹ מִשַּׁחַת גּוֹאֵל. עֵת נַחְנוּ מִחֲטָא נִפְרָדִים:

מִי הָעוֹמֵד בְּהִרְאָהּ. מְלֶךְ יוֹשֵׁב עַל־כִּסֵּא־דִין.
 נִשְׁמַת כָּל־חַי מִמּוֹרָאוֹ. חֲתָה מֵאֵז מְאִימַת דִּין:

מקורות ומקבילות

ח"צ והערות

מִי הָעוֹמֵד בְּהִרְאָהּ. ע"פ שמו' לג, כ; שופ' יג, כב; צ"ר פרי' לג, סו' יא, 'איו לנו מיום הדין איו לנו מיום התוכחה וכו', הקצ"ה שהוא דין ובעל דין ויושב על כסא דין וזן כל אחד ואחד, ע"כ"ו שאין כל צער ודס יכולים לעמוד לפניו. בהרא"ה. ע"פ שופ' יג, כא. מלך יושב על כסא דין. מש' כ, ה. כל חי ממוראו. ע"פ ישע' ח, יג. חתה מאז מאימת דין. ע"פ תה' קיט, קכ. שופט גדוק הדלים. ע"פ ישע' יא, ד. יוס יוס. ע"פ ישע' נח, ב; מש' ח, לד. קרא לשובבים. ע"פ ירמ' ג, יד. שלח גם מלאכים קלים. ע"פ ירמ' ז, כה; דה"צ לו, טו. מלאכים קלים. ע"פ ישע' יח, ב. צער אסלה אל השנים. ע"פ ירמ' ה, ח. העניר קול צאהלים. ע"פ שמו' לו, ו. קול צאהלים. ע"פ תה' קיח, טו. תקע הריע. ע"פ צמ' ו, ה. ושצנים. ע"פ הוש' ח, ו; רד"ק. רמז דין גם רחמים. ראו רמב"ן, ויקרא כג, כד, ד"ה זכרון תרועה; ריקאנטי שס. צשלשים יושבים עומדים. ע"פ צבלי ר"ה, דף טז, סוף ע"א וריש ע"ב. שיעורו הנרדמים. ע"פ יוני' א, ו; פסר"ב פ' יח, פרי' אחרי, ד"ה ד"ה אחרי מות; רמב"ם, הל' תשובה, פ"ג, ה"ד. אשרי שז עד וכו'. ע"פ טור א"ח, ס' תקפא, צסס מדת"ג פרי' אמור, סו' ל. הן לני וכו' תוך מעני. ע"פ תה' כב, טו. כי שקול כעסי. ע"פ איו' ו, ב. הנל רדף. ע"פ מש' כא, ו. לדל חומס. ע"פ תה' עב, יג"ד. לא זכר. ע"פ שופ' ח, לד. עוזי ומנוסי. ע"פ ירמ' טז, יט. השימני לכל רמס. ע"פ ישע' כה, יח; מוכ' ז, ו. ראש השקני מלא כוסי. ע"פ ישע' נא, ח. הן כל אלה יפעל האל. ע"פ איו' לג, כט. חיינו משחת גואל. ע"פ תה' קג, ד. עת נחנו מחטא נפרדים. רש"י ויק' כג, כז, ע"פ צבלי שבוטות, דף יג ע"א.

כָּל-הַנִּקְרָא יָשׁוּב אֶל-עַל. כִּי אֶרְכּוּלוּ שָׁם הַיָּמִים. יִשְׁבִּית
 סוּטָן כִּי שָׁם נִגְעַל. רַק טָהוֹר לֵב זָכַר תָּמִים. בַּד
 שָׁב עַד יֵה כִּי הוֹקֵם עַל. הוֹרָה דְרָךְ שָׁבִים צָמִים. חִזֵּק
 כָּל-אִישׁ בְּאֵל חֶשְׁקוֹ. לוֹ מֵהַלְלִים בֵּין הָעֹמְדִים. אֵב רָם יִתְמַךְ
 בְּיָמִין צְדָקוֹ. אֶת-כָּל-בְּנָיו וַיְצַדִּיק דִּין:

מי העומד בהראה. מלך יושב על-כסא-דין.
 נשמת כל-חי ממוראו. חתה מאז מאימת דין:

החזן אומר בקול ובנעימה:

כָּל-חֵי תִבְרַךְ אֶת-שִׁמְךָ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ. וְרוּחַ כָּל-בֶּשֶׂר תִּפְאָר
 וּתְרוּמָם זִכְרְךָ מִלְּכָנוּ. מִן-הָעוֹלָם וְעַד-הָעוֹלָם אֶתָּה הוּא אֵל.
 וּמִבְּלַעֲדֶיךָ אֵין-לָנוּ מֶלֶךְ גּוֹאֵל עוֹזֵר וּמוֹשִׁיעַ. פּוֹדֶה וּמְצִיל
 מִפְּרָגִם וּמְרַחֵם בְּכָל-עֵת צָרָה וְצוּקָה. אֵין-לָנוּ מֶלֶךְ אֱלֹהֵי אֶתָּה:
 אֱלֹהֵי הַרְאֵנוּ וְהֶאֱחָרוּנוּ. אֱלֹהֵי כָל-בְּרִיּוֹת. אֲדוֹן כָּל-
 תּוֹלְדוֹת. הַמְהַלֵּל בְּרַב הַתְּשַׁבְּחוֹת (נ"א: הַתְּשַׁבְּחוֹת).

ח"ג והערות

בד שב. כ"ה במח' רמ"ו ובודלוגיא. בכ"י: 'צב שבי'. כל הנקרא ישוב אל על. ע"פ הו"ש' יא, ז. כי ארכו לו. ברי
 כו, ח. ישנית סוטן. ע"פ צבלי וימא, ריש דף כ ע"א; ויק"ר
 פרי' אחר, פרי' כא, ס"ו ד. כי שם נגעל. ש"צ א, כא. רק
 טסור לב. ע"פ תה' נא, יב. זכר תמים. ויק' א, ג. שז עד יב. ע"פ הו"ש' יד, ב. הוקס על. ש"צ כג, א; צבלי מו"ק, דף טז
 ע"ב. הורה דרך. ע"פ תה' כה, ח. שנים ולמים. ע"פ יוא' ב, יב. חזק כל איש באל. ע"פ ש"א ל, ו. באל חשקו. ע"פ דב'
 ז, ז. לו מהלכים בין העמדים. ע"פ זכ' ג, ז. אב. ע"פ ישע' סג, טז. רס. ע"פ ישע' נז, טו. יתמוך דימין. ע"פ תה' סג, טו.
 וילדיק דין. ע"פ תה' לו, ו. בקול ובנעימה. רש"י עמ"ס צרכות, דף ו ע"א, ד"ה צמקוס רנה ועמ"ס תענית, דף טז ע"א, ד"ה
 נעימה; כ"י כ"ה, דף 109א. נשמת כל חי וכו'. סרע"ג ח"ב, ס"ו קנד; שצה"ל, סדר יוה"כ, ס"ו שיט; סת"ר ס"ו פא, ענין סדר
 תפלות יוה"כ; כ"י כ"ה, דף 109א; מח' רומניא, דף שלח ע"ב.

מקורות ומקבילות

הַמְנַהֵג עוֹלָמוֹ בְּחֶסֶד וּבְרִיּוֹתָיו בְּרַחֲמִים. וַיְהוֶה לְאֲיָנוּם
וְלֹא־יִישָׁן. הַמְעוֹרֵר יְשָׁנִים וְהַמְקִיץ גְּרֹדְמִים. סוֹמֵךְ גּוֹפְלִים
וְרוֹפֵא חוֹלִים:

וְלֵךְ (לְבִדְךָ) אֲנַחֲנוּ מוֹדִים:

אֵלֵינוּ מָלֵא שִׁירָה כִּים. וְלִשְׁוֹנֵנוּ רְנָה כְּהַמּוֹן גְּלִיו.
וּשְׁפֹתוֹתֵינוּ שָׁבַח כְּמֶרְחָבִי רְקִיעַ. וְעֵינֵינוּ מְאִירוֹת
כְּשֶׁמֶשׁ וְיָרַח (נ"א: וְכִי־רַח). וַיְדִינֵנוּ פְּרוֹשׁוֹת כְּנִשְׂרֵי שָׁמַיִם. וְרַגְלֵינוּ
קָלוֹת כְּאַיִלוֹת. אֵין אָנוּ מִסְפִּיקִין לְהוֹדוֹת לָךְ. יְהוֶה אֱלֹהֵינוּ
וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ. וְלִבְרַךְ אֶת־שִׁמְךָ עַל־אֶחָת מֵאֵלֶיךָ אֵלֶפֶי אֵלֶפֶים
וְרַבֵּי רַבּוֹת (פְּעָמִים) הַטּוֹבוֹת (נְסִים וְנִפְלְאוֹת) שֶׁעָשִׂיתָ עִמָּנוּ
וְעַם־אֲבוֹתֵינוּ. מִמְצָרִים גָּאֵלְתָּנוּ וּמִבֵּית עֲבָדִים פְּדִיתָנוּ. בְּרָעַב
וּנְתָנוּ. וּבִשְׂבַע כָּל־כֹּלְתָנוּ. מִחֶרֶב הִצַּלְתָּנוּ. וּמִדָּבָר מִלְּטָתָנוּ.
וּמִחֲלָאִים רָעִים וְרַבִּים דִּלִּיתָנוּ: וְעַד־הֵנָּה עֲזָרוּנוּ רַחֲמֶיךָ
וְלֹא־עֲזָבוּנוּ. אֵל־יַעֲזֹבוּנוּ רַחֲמֶיךָ וְחֶסֶדְךָ יְהוֶה אֱלֹהֵינוּ. לִכֵּן
אֲבָרִים שֶׁפִּלְגֶת בָּנוּ. וְרוּחַ וּנְשָׁמָה שֶׁנִּפְחַת בְּאַפֵּינוּ. וְלִשׁוֹן
אֲשֶׁר שָׁמַת בְּפִינוּ. הֵן הֵם יוֹדוּ וַיְבָרְכוּ וַיִּשְׁבְּחוּ אֶת־שִׁמְךָ יְהוֶה
אֱלֹהֵינוּ. כִּי כָל־פֶּה לָךְ יוֹדֶה. וְכָל־לִשׁוֹן בָּךְ תִּשָּׁבַע. וְכָל־בֶּרֶךְ
לָךְ תִּכְרַע. וְכָל־קוֹמָה לְפָנֶיךָ תִּשְׁתַּחֲוֶה. וְכָל־הַלְּבָבוֹת יִירְאוּךָ.
וְכָל־קָרֵב וְכָל־זֶמֶר יִזְמְרוּ לְשִׁמְךָ. כַּדָּבָר שֶׁנֶּאֱמַר. כָּל עַצְמוֹתַי
תֹּאמְרָנָה יְהוֶה מִי כְמוֹךָ:

מִי יִדְמֶה־לָּךְ וּמִי יִשׁוּה־לָּךְ. וּמִי יַעֲרֹךְ־לָּךְ וּמִי־יַעֲשֶׂה כְּמַעֲשֶׂיךָ
וּכְגִבּוֹרְתֶךָ. הָאֵל הַגָּדוֹל. הַגָּבוֹר וְהַנּוֹרָא. אֵל עֲלִיּוֹן קִנְיָה
שָׁמַיִם וָאָרֶץ. הָאֵל בְּתַעֲצוּמוֹת עֲזָךְ. הַגָּדוֹל וְלִכְבוֹד שִׁמְךָ

הַגְּבוּר לַנֶּצַח נוֹרְאוֹתֶיךָ. נְהַלְלֶךָ וְנִשְׁבַּחֶךָ וְנִבְרַךְ אֶת־שֵׁם
 קְדוֹשְׁךָ. וְדוּד עֲבֹדֶךָ אָמַר לְפָנֶיךָ. בְּרַכֵּי גַפְשֵׁי אֶת־יְהוָה
 וְכָל־קִרְבֵי אֶת־שֵׁם קְדוֹשׁוֹ:

מִצִּיל עֲנֵי מַחֲזֵק מִמֶּנּוּ וְעֲנֵי וְאֲבִיוֹן מִגְּזֻלוֹ: וְכָתוּב: רַנְּנוּ צְדִיקִים
 בַּיהוָה. לַיִּשְׂרָאִים נְאֻמָּה תְהִלָּה:

בְּפִי (כָּל־)	יִשְׂרָאִים	תִּתְרוֹמֵם.
וּבִדְבָרֶי	צְדִיקִים	תִּתְבָּרַךְ.
וּבִלְשׁוֹן	חֲסִידִים	תִּתְקַדֵּשׁ.
וּבִקְרֹב	קְדוֹשִׁים	תִּתְהַלֵּל.

וּבְמִקְהֵלוֹת (נ"א: וּבְמִקְהֵלוֹת) רַבּוֹת עִמָּךְ בֵּית יִשְׂרָאֵל.
 יִתְפָּאֵר שִׁמְךָ וְזִכְרֶךָ מִלְּכַנּוּ בְּכָל־דּוֹר וְדוֹר.
 שְׂכֵן חוֹבֵת כָּל־הַיְצוּרִים מִלְּפָנֶיךָ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ.
 לְהוֹדוֹת. לְהַלֵּל. לְשַׁבַּח. לְפָאֵר. לְרוֹמֵם. לְהַדָּר וּלְקַדֵּשׁ.
 עַל־כָּל־דְּבָרֵי שִׁירוֹת וְתִשְׁבַּחוֹת (ו"א: וְתִשְׁבַּחוֹת) שְׁאָמַר דָּוִד
 בְּזִישֵׁי עֲבֹדֶךָ מְשִׁיחֶךָ. (וּבְכֹן):

עומדים ואומרים:

יִשְׁתַּבַּח שִׁמְךָ לְעַד מִלְּכַנּוּ. הָאֵל הַמֶּלֶךְ הַגָּדוֹל וְהַקְּדוֹשׁ
 בְּשָׁמַיִם וּבָאָרֶץ. כִּי לֹךְ נְאֻמָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי
 אֲבוֹתֵינוּ. שִׁיר וּשְׁבַחָה. הַלֵּל וְזִמְרָה. עֲזוּ וּמְשַׁלְּהוּ. נֶצַח. גְּדֻלָּה
 וּגְבוּרָה. תְהִלָּה וְתִפְאֳרָתוֹ. קְדוּשָׁה וּמְלָכוּתוֹ. בְּרָכוֹת וְהוֹדָאוֹת
 מִעַתָּה וְעַד־עוֹלָם. בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. מֶלֶךְ גָּדוֹל וּמְהֻלָּל
 בְּתִשְׁבַּחוֹת (ו"א: בְּתִשְׁבַּחוֹת). אֵל הַהוֹדָאוֹת. אֲדוֹן הַנְּפִלְאוֹת.
 הַבוֹחֵר בְּשִׁירֵי זִמְרָה. מֶלֶךְ. אֵל. חֵי הָעוֹלָמִים. אָמֵן:

רשות לקדיש של שחרית יום כיפור

יְהִי נִמְצָא וְלֹא נִרְצָה. וְהִמְצִיא כָּל בְּחֻמְתּוֹ. וְעַל-בְּלִימָה
תּוֹלָה אֲדָמָה. וְשָׁמַיִם תִּכְנֶן בְּזֶרְתּוֹ.
אֵל שְׂדֵי עַד-בְּלִי-דֵי. הַרְיֵק לְכָל אֶת-בְּרִכְתּוֹ. בְּרָכּוֹ יִהְיֶה רַעֲיוֹנֵי.
בְּבוֹדוֹ מְלֵא כָּל-הָאָרֶץ. בְּרוּךְ אַבְרָם אֱלֹהֵינוּ. קוֹנֵה שָׁמַיִם וָאָרֶץ:

וְהוּא בְּאֶחָד הַמֵּיחָד. וְנִפְשׁוֹ אֵינָהּ וּמִי יִשְׁבְּנוּ. חֵי עוֹלָם מְכַל
נְעֻלָּם. הָאָדָם וְכָל-חַי לֹא יִרְאֶנּוּ. וּמַצֵּד מַעֲשָׂיו וּפְעֻלֹתָיו.
קָרוֹב לְכָל יְיֻדֵיעֵנוּ. יִהְיֶה אֶחָד וְשָׁמוֹ אֶחָד. לְמַלְךְ עַל-כָּל-
הָאָרֶץ. בְּרוּךְ אַבְרָם אֱלֹהֵינוּ. קוֹנֵה שָׁמַיִם וָאָרֶץ:

אֵין לוֹ תְכוּנָה וְגוֹף וְתִמּוּנָה. וְלֹא יִדְעוּ אֵיךְ וּמָה הוּא. מְרוֹמְמוֹתוֹ
שֵׁם עֲצָמוֹתוֹ. הָעֵלָם יַעֲלִימוּהוּ. נִקְרָא אֱהִיָּה אֲשֶׁר אֱהִיָּה.

מקורות ומקבילות

והמציא כל בחמתו. ע"פ ירמ' ג, יב. ועל בלימה תולה אדמה.
ע"פ חו"י כו, ז. ושמים תיכן זרחתו. ע"פ ישע' מ, יב. אל
שדי. צרי' ח, א. עד גלי דני. מלא' ג, י. הריק לכל את זרבתו.
ע"פ מלא' ג, י. זכרו ה' תה' קג, כ; נחמ' ט, ה. זכרו
ה' רעיוני. ע"פ ישע' כו, ט; תה' קג, א. כבודו מלא כל
הארץ. ע"פ צמ' יד, כא; ישע' ו, ג. ראו שמור' פרי' ג, ס' ו,
ע"פ ירמ' כג, כד; מוד' שו"ט (צוצר), מז' סב, ס' ג; ויקר"ש
תה', רמז תתפט. ברוך אב רם וכו'. ע"פ צרי' יד, ית. והוא
נאחד וכו' ומי ישיבנו. ע"פ חו"י כג, יג. נאחד המיוחד. ע"פ
דצ"ר פרי' ג, ס' לא, 'אחד ומיוחד בעולם'; פסז"ו צרי', סוף
הקדמה, '...הקב"ה יחיד ומיוחד'; מש"ט (צוצר), צרי' פרי' וישלח,
פלי"ה, ס' ז. חי עולם. ע"פ דצ' לב, מ; דני' יב, ז. מכל
נעלם וכו'. ע"פ חו"י כח, כח. האדם וכל חי לא יראנו. ע"פ שמי' לג, כ. ומגד מעשיו ופעלותיו וכו'. ע"פ חוה"ל שער א, פ"ה;
ר' בחיי שמי' לג, יג. קרוב לכל. ע"פ תה' קמה, ית. ויודיענו. ע"פ ישע' מ, יד. ה' אחד וכו' כל הארץ. ע"פ זכ' יד, ט. אין
לו תכונה וגוף ותמונה. ע"פ דצ' ד, טו; ישע' מ, כה; אה"מ, אברהם אבינו, עמ' 4. ולא ידעו איך ומה הוא. ירוש' זרבות,
פ"ט, ה"א, ע"פ חו"י לו, כ, כג. מרוממותו שם עלמותו העלם. ע"פ צבלי פסחים, דף נ ע"א; קידושין טא ע"א. העלם יעלימוהו.
ע"פ ויק' כ, ד. ראו משני סנהדרין פ"ו, מ"א; ירושלמי פאה פ"א, ה"א; מדת"ג (וורשא), פרי' וארא, ס' א. אהיה אשר אהיה.
שמי' ג, יד.

ח"ג והערות

יה נמצא ולא נרצה. רשות לקדיש, ס' יואב ברבי
יחיאל. הפיוט הזה חובר על דרך ייה שמך' לרבי יהודה
הלוי והוא על שלש עשרה בתיו, מבוסס על שלשה
עשר עיקרים לרמב"ם, שכל בית מהווה עיקר אחד.
ולא נרצה. במח' רמ"ו (פקסימיליה) תוקן בכ"י: ילל
נרצה. ובקד"א הביא ב' הנוסחאות וביארם שם. ועל-
בלימה. במח' רמ"ו: ועל-בלימה; בשתי תיבות. ויש
בזה חילופי נוסחאות במסורה. ראו נוסחאות ר"מ ברויאר
לאיוב כו, ז. קרוב לכל ויודיענו. כ"ה במח' בולונאי
ושד"ל, וכן כתב בקד"א שגרסינו בגוין דגושה. במח'
רמ"ו: קרוב לכל ויודיענו.

וְאֶל-עֲלִיּוֹן יִקְרְאוּהוּ. גְבוּר וְנוֹרָא בְּרֵאשִׁית בְּרֵא. הַשָּׁמַיִם
וְהָאָרֶץ.
ברוך אב רם אל-עליון. קונה שמים וארץ:

בְּמָה אֶקְדֶּם אֱלֹהֵי קָדֶם. וְאֵין רֵאשִׁית לְקִדְמוֹתוֹ. בְּלִי תַחְלָה
וּבְלִי תַכְלָה. וְאֵין זְמַן לְמַצִּיאוֹתוֹ. הוּא רֵאשׁוֹן וְהוּא אַחֲרוֹן.
מוֹשֵׁל עוֹלָם בְּגְבוּרָתוֹ. וְלִפְנֵי יוֹם וְלִמְנַחֵי-הַיּוֹם. בְּרֵא אֱלֹהֵינוּ
אֲדָם עַל-הָאָרֶץ.
ברוך אב רם אל-עליון. קונה שמים וארץ:

בִּינוּ נְבוּנֵי אֲדוֹן יְהוָה. וּבְגִאֲוֹתוֹ רֹכֵב שְׁחָקִים. וְהוּא בְּשֵׁמוֹ
אֲדוֹן עוֹלָמוֹ. כָּל-קַצְוֵי-אָרֶץ וְיָם רְחֻקִים. אֱלֹהֵי אֱלֹהִים אֲדוֹן
אֲדוּנִים. כָּל-אֲפִסֵי אָרֶץ הוּא הַקִּים. נוֹדָה בְּפִינוּ יְהוָה אֲדַגְּנוּ
מִה-אֲדִיר שִׁמְךָ בְּכָל-הָאָרֶץ.
ברוך אב רם אל-עליון. קונה שמים וארץ:

רוּחַ אֱלֹהִים עַל-הַנְּבִיאִים. וַיִּתְנַבְּאוּ וְלֹא יִסְפוּ. וְהֵם רוּאִים
מִרְאוֹת אֱלֹהִים. בְּאֶשְׁנֵב שִׁכְלָ בּוֹ נִשְׁקָפוּ. וְהָעֵתִידִים
וְהַנוֹלָדִים. וְאֲשֶׁר יַחֲיוּ וְיִסּוּפוּ. אֵלֵיהֶם נוֹדַע לְמַעַן גִּדְעוּ. כִּי
יְהוָה בְּקֶרֶב הָאָרֶץ.
ברוך אב רם אל-עליון. קונה שמים וארץ:

מקורות ומקבילות

ואל עליון יקראוהו. ע"פ צ"ר יד, יט. והמליצה ע"פ הו"ס יא, ז.
גבור ונורא. ע"פ דצ' ג, ח; נחמ" ט, לז. בראשית ברא השמים
והארץ. ע"פ צ"ר א, א. כמה אקדם. מ"כ ג, ו. אלהי קדם.
דצ' לג, כז. ואין ראשית לקדמותו. ע"פ ישע' מה, ד; תה' ז, ג.
ג, ב. ראו צ"ר פ"א, לה, ס"ו ז; פס"ו צ"ר, פ"א, לך, פ"א, ג.
ס"ו יא. בלי תחילה. ע"פ ישע' מ, יג. הוא ראשון והוא אחרון. ע"פ ישע' מד, ו; מה, יב; ירושלמי סנהדרין פ"א, ה"א; שה"ר
פ"א, א, ס"ו ט. מושל עולם בגבורתו. ע"פ תה' סו, ז. ולמן היום ברא אלהים. ע"פ דצ' ד, לז. כינו נבונים. ע"פ ישע' כט, יד;
מש' יט, כה. אדון ידוד. ע"פ ש"מ' כג, ח; לד, כג. ובגאותו רוכב שחקים. ע"פ דצ' לג, כו. והוא בשמו אדון עולמו. ראו צבלי
ברכות, דף ז ע"ב, ע"פ צ"ר טו, ח; צ"ר פ"א, לט, ס"ו א, ע"פ תה' מה, יב; ילקו"ש ת"ר, רמז עז, ד"ה ויאמר ה'. כל קצוי ארץ.
תה' סה, ו. אלהי אלהים. ע"פ דצ' ג, ח. אדון אדונים. ע"פ דצ' ג, ח; תה' קלו, ג. כל אפסי ארץ הוא הקים. ע"פ מש'
ל, ד. נוודה בפנינו. ע"פ תה' קט, ל. ה' אדונינו. תה' ח, י. רוח אלהים על הנביאים. ע"פ ש"א ג, י; יח"ו יא, כד; דה"ב
טו, א. ויתנבאו ולא יספו. ב"מ' יא, כה. רואים מראות אלהים. ע"פ יח"ו א, א. באשנב שכל בו נשקפו. ע"פ מש' ז, ו.
והעתידים והנולדים. ע"פ עמו' ג, ז. ואשר יחיו ויסופו. ע"פ קה' ט, ה. ויסופו. ע"פ נפ" א, ב"כ. למען נדע כי ה' וכו'.
ע"פ ש"מ' ח, יח.

ח"ג והערות

ראשון והוא אחרון. במח' בולוניה: ראשון ואחרון.
כל אפסי ארץ. במח' רמ"ו: כל אפסי ארץ. אֱלֹהֵיהֶם
נודע. כ"ה במח' רמ"ו, בולוניה וקד"א. במח' שד"ל:
אלהים נודע, ואולי הוא טעות דפוס.

בְּעַם נִבְחַר הָאֵל בְּחַר. אִישׁ הָאֱלֹהִים קָדוֹשׁ הוּא. הָאִישׁ מִשֶּׁה
 עוֹלָה אֲשֶׁה. הוּא עֹשֶׂהוּ וַיְכַוְנֶנְהוּ. יָדְעוּ אֱלֹהִים פָּנִים בְּפָנִים.
 וְלֹא-קָם נְבִיא עוֹד כְּמוֹהוּ. הוּא בְּכַבּוֹדוֹ הָעֵיד בְּעֵבְדוֹ. כִּי אֵין
 כְּמוֹהוּ בְּאֶרֶץ.
 בְּרוּךְ אַבְרָם רַם אֱלֵ-עֲלִיּוֹן. קוֹנֵה שָׁמַיִם וָאָרֶץ:

יָרַד יְהוָה עַל-הַר סִינַי. תּוֹרַת אֱמֶת הֵיטָה בְּפִיהוּ. לְעַם יִשְׂרָאֵל
 שָׁם שָׁם אֵל. לוֹ חֶק וּמִשְׁפָּט וְשֵׁם נִסָּהוּ. עַל-יַד עֲבָדוֹ מִשֶּׁה
 יָדִידוֹ. בְּכָל-בֵּיתוֹ נֶאֱמָן הוּא. חֻקִּים וּמִצְוֹת לְעַד וּלְאֹת. כִּי-הוּא
 עֹשֶׂה שָׁמַיִם וָאָרֶץ.
 בְּרוּךְ אַבְרָם רַם אֱלֵ-עֲלִיּוֹן. קוֹנֵה שָׁמַיִם וָאָרֶץ:

יָדוּ רָמָה תּוֹרָה תְּמִימָה. מְשִׁיבַת נֶפֶשׁ נָתַן לְעַמּוֹ. לֹא יַחְלִיפְנָה
 וְלֹא יִמְרֶנָּה. עוֹמֶדֶת לְעַד דְּבַר-יוֹם בְּיוֹמוֹ. מִשְׁפָּטִים צְדִיקִים
 אֲשֶׁר מְקִים. וּמַעֲמִיד בָּם אֶת-עוֹלָמוֹ. יְהִיו לְעַד עוֹלָם וָעַד.
 עַד כָּל-יְמֵי הָאָרֶץ.
 בְּרוּךְ אַבְרָם רַם אֱלֵ-עֲלִיּוֹן. קוֹנֵה שָׁמַיִם וָאָרֶץ:

חֵי עוֹלָמִים וַיִּשְׁכַּן מְרוֹמִים. וְרוּאָה כָּל וְלֹא נִרְאָה. יוֹדֵעַ כָּל
 וְלֹדֵעַתוֹ כָּל-אִישׁ מַחְרִישׁ וְלוֹ מִשְׁתַּאֲהֶה. וְאֵין אִישׁ יָרִים

מקורות ומקבילות

ח"צ והערות

נעם נבחר האל בחר. ע"פ דב' ז, ו. איש אלהים קדוש הוא. ע"פ מ"ג ד, ט. האיש משה. שמו יא, ג. עולה אשה. ויק' א, ט. הוא עשה ויכוננהו. ע"פ דב' לב, ו. ידעו אלהים פנים אל פנים. ע"פ שמו' לג, יא; דב' לד, י. ולא קם נביא עוד. דב' לד, י. הוא כבודו העיד בעבדו. במו' יב, רח. כי אין כמוהו בארץ. אוי' א, ת. ירד ה' על הר סיני. ע"פ שמו' יט, כ. תורת אמת היתה נפיהו. מלא' ב, ו. תורת אמת... לעם ישראל. ע"פ נחמ' ט, יג. שם שם וכו' נסחו. ע"פ שמו' טו, כה. ע"י עבדו משה. ע"פ נחמ' ט, יג. משה ידידו. ע"פ שנקרא 'קצרי' לשון ידידות. ראו ויק'ר פרי' א, סי' ג. ככל ביתו נאמן הוא. ע"פ במו' יב, ז. חוקים ומלות. נחמ' ט, יג. לעד ולאות. ע"פ דב' ד, ו. עשה שמים וארץ. תה' קטו, טו. ידו רמה. ע"פ ישע' כו, יא. תורה תמימה. ע"פ תה' יט, ת. משיבת נפש. תה' יט, ת. נתן לעמו. ע"פ שמו' כד, יב. לא יחליפנה ולא ימירנה. ע"פ ויק' כז, ו. עומדת לעד. ע"פ דב' ה, כו, ו, ב; יא, א. הלשון מתה' יט, י. דבר יום ביומו. שמו' ה, יג; מ"א ח, ט; דג"י א, ה. משפטים לדיקים. דב' ד, ת. ומעמיד בס את עולמו. צבלי פסחים, דף סח ע"ב, ע"פ ירמ' לג, כה. יהיו לעד עולם ועד. ע"פ תה' יט, ת; רמז"ס, הל' יסודי התורה, פ"ט, ה"א. עוד כל ימי הארץ. ברי' ח, כב. חי עולמים. ע"פ דב' לב, מ; דג"י יב, ז. וישכון מרומים. ע"פ ישע' לג, טו. ורואה כל. ע"פ ירמ' כג, כד; דג"י ב, כב; דה"ב טו, ט. ורואה כל ולא נראה. ע"פ צבלי ברכות, דף י ע"א; מדה"ג (וורשא), פרי' חיי שרה, סי' ג; ויק'ר פרי' ד, סי' ה; מדי' שו"ט מו' קג, ד. ולא נראה. ע"פ שמו' לג, כ. יודע כל. ע"פ ירמ' יח, כג; תה' ג, יא; אוי' מז, ב; דה"ב ו, ג; רמז"ס, הל' יסודי התורה, פ"ב, ה"י. איש מחריש ולו משתאהו. ע"פ ברי' כד, כה. ואין איש ירים... ידו ורגלו. ע"פ

בַּמִּסְתָּרִים יָדוּ וּרְגָלוֹ וְלֹא יִרְאֶה. וְאָמְרוּ נְבִיאֵי עֵינֵי יְהוָה.
הֵמָּה מְשׁוֹטְטִים בְּאָרֶץ. בְּרוּךְ אַבְרָם אֱלֹהֵי עֵלְיוֹן. קוֹנֵה שָׁמַיִם וְאָרֶץ:

יִגְמַל חֶקְנוֹ לְאִישׁ כְּצַדְקוֹ. כְּבֵר יָדָיו יִשְׁיב־לוֹ. וְהִרְשָׁעִים נֶאֱרִים.
אִם אוֹתוֹ קוֹבְעִים הַגּוֹי כָּלוֹ. וּכְפֵי חֶסְדוֹ מִטָּה יָדוֹ. הַצּוֹר
תָּמִים פָּעֵלוֹ. אוֹהֵב בְּמִשְׁפָּט צְדָקָה וּמִשְׁפָּט. חֶסֶד יְהוָה מְלֶאכֶה
הָאָרֶץ. בְּרוּךְ אַבְרָם אֱלֹהֵי עֵלְיוֹן. קוֹנֵה שָׁמַיִם וְאָרֶץ:

אֶל־עַם מְפֹזָר וּלְאֶחָיו מוֹזָר. גּוֹאֵל יָבִיא וַיִּנְאָלְנוּ. מְשִׁיחַ יְהוָה
וְיֹצֵר אַמוֹנֵי. לְצִיּוֹן עִירֶךָ תִּשְׁלַחְנוּ. כָּל־אִישׁ יֵאֱמִין לְקֶזֶן הַיָּמִין.
הָאֵל בְּדַעְתּוֹ יַחֲשִׁינּוּ. אֲזוּ יִשְׁירוּ וַיִּזְמְרוּ. יְהוָה מֶלֶךְ תִּגְלַל הָאָרֶץ.
בְּרוּךְ אַבְרָם אֱלֹהֵי עֵלְיוֹן. קוֹנֵה שָׁמַיִם וְאָרֶץ:

לְשׁוֹכְנֵי עֶפְרַיִם בְּלֵי מִסְפָּר. יִקְיָם הָאֵל אֶת־בְּרִיתוֹ. לְהַעֲלוֹתָם
מִקְבְּרוֹתָם. וְלִהְבִּיאֵם אֶל־אֲדָמָתוֹ. וַיַּעֲבִיר קוֹל יוֹצֵר הַכֹּל.
הַקִּיצוֹ שׁוֹמְרֵי אַמוֹנָתוֹ. וְלְצִיּוֹן יִשׁוּבוֹן וְשֵׁם יְנוּבוֹן. וַיִּצְיָצוּ מֵעִיר
כְּעֶשֶׂב הָאָרֶץ. בְּרוּךְ אַבְרָם אֱלֹהֵי עֵלְיוֹן. קוֹנֵה שָׁמַיִם וְאָרֶץ:

מקורות ומקבילות

בר' מא', מד. נמסרת... ולא יראה. ע"פ ירמ' כג, כד. עיני
ה' המה משוטטים בארץ. ע"פ זכ' ד, י. יגמול חוקו לאיש
כלדקו. ע"פ ש"א כו, כג. יגמול חוקו וכו' ישיב לו. ע"פ ש"ב
כז, כח; תה' יח, כא. והרשעים. ישע' ח, כ. נארים וכו'
הגוי כולו. ע"פ מלא' ג, ט. וכפי חסדו מטה ידו. תוספתא
סנהדרין, פי"ג, ה"ג, ע"פ שמ' לד, ה; וירושלמי פאה פ"א, ה"א;
צבלי ר"ה, דף יז ע"א; שמו"ר (שנאן), פ"ר שמות, פ"ר ב, ס"ו א.
הצור תמים פעלו. דב' לב, ד. אוהב במשפט צדקה ומשפט.
ע"פ תה' לג, ה. חסד ה' מלאה הארץ. תה' לג, ה. עס
מפוזר. ע"פ חס' ג, ח. ולאחיו מוזר. ע"פ תה' סט, ט. משיח ה' איכו' ד, כ. משיח... לציון עירך תשלחנו. ע"פ ישע' נט, כ;
זכ' ט, ט; צבלי סנהדרין, דף לח ע"א. וליר אמוני. ע"פ מש' יג, ח. לציון עירך. ע"פ ישע' כד, כג; נב, ז; ירמ' ח, יט; מיר' ד,
ז, ז; תה' קמו, י. כל איש יאמין. ע"פ צבלי שבת, דף אז ע"א, 'הן מאמינים בני מאמינים'. לקן הימין. דני' יב, יג. האל
בדעתו יחישנו. ע"פ ישע' ס, כג; וירושלמי תענית פ"א, ה"א; צבלי סנהדרין, דף לח ע"א; מדה"כ פ"ר בחוקותי, ס"ו ה; ולק"ו ש'
ישע', רמז תקג, ד"ה אחי ה'. אזו ישירו ויזמרו. ע"פ תה' סו, ד. ה' מלך. תה' אז, א. לשוכני עפר. ע"פ ישע' כו, יט. צלי
מספר. ע"פ בר' יג, טז; הוש' ב, א. יקים האל את בריתו. ע"פ דב' ח, יח. להעלותם מקברותם וכו' אדמתו. ע"פ יחז' לו, יב.
ולהביאם אל אדמתו. ע"פ ישע' יד, ב. ויעביר קול. ע"פ שמ' לו, ה; יחז' לו, ד"ה. יוצר הכל. ירמ' י, טז; נח, יט; צ"ס מג, לה;
נב, ד; סח"ש ז, כא. הקולו. ישע' כו, יט. שומרי אמונתו. ע"פ ישע' כו, ב. ולציון ישובון ושם ינובון. ע"פ ישע' לה, י; נח, יא.
ויצאו מעיר כעשב הארץ. תה' עב, טו.

ח"ג והערות

לאיש כצדקו. במח' רמ"ו: לאיש כצדקו. יביא
וינאאלנו. כ"ה בקד"א ומח' שד"ל, בסגול ודגש כבפנים,
ופי' וינאל אותו. במח' רמ"ו וברלונאי: יביא וינאאלנו, פי'
וינאל אותו. וְלִהְבִּיאֵם אל אדמתו. בכל הספרים
מנוקד: יִלְהִיבֵיאֵם אל אדמתו, על דרך יִלְהִיבֵיא, דני'
ט, כד, אלא שדרך המקרא שבתוספת הכינוי בסוף נהפך
הדי"א לחטף פתח, ובעקבות כן הופך שוא ה"מ"ד לפתח,
והו"ו השרוקה בראש התיבה לוי"ו עם שוא.

החזן אומר:

יִתְגַּדֵּל וַיִּתְקַדַּשׁ שְׁמֵהּ רַבָּא • בְּעֵלְמָא דְבְרָא כְרַעוּתָהּ • וַיִּמְלִיךְ
מַלְכוּתָהּ בְּחַיִּיכוֹן וּבְיַמִּיכוֹן וּבְחַיֵּי דְכָל-בֵּית-יִשְׂרָאֵל
בְּעֵגְלָא וּבְזִמְן קָרִיב • וְאָמְרוּ אָמֵן:

יְהֵא שְׁמֵהּ רַבָּא מְבָרַךְ • לְעֵלְמָא וּלְעֵלְמֵי עֵלְמֵיָא וּלְעֵלְמֵי
עֵלְמֵיָא יִתְבָּרַךְ שְׁמֵהּ דְקַדְשָׁא בְרִיךְ הוּא •

יִתְבָּרַךְ וַיִּשְׁתַּבַּח וַיִּתְפָּאֵר וַיִּתְרוֹמֵם וַיִּתְנַשֵּׂא וַיִּתְהַדָּר וַיִּתְעַלֶּה
וַיִּתְהַלַּל שְׁמֵהּ דְקַדְשָׁא בְרִיךְ הוּא • לְעֵלְא לְעֵלְא
מִן-כָּל-בְּרַכְתָּא • שִׁירְתָּא • תְּשַׁבְּחָתָא וְנַחֲמָתָא דְאִמְרִין בְּעֵלְמָא •
וְאָמְרוּ אָמֵן:

אֶז בְּיוֹם כַּפּוֹר סְלִיחָה הוֹרִיתִי. אֹר וּמְחִילָה לְעַם זֹו קָנִיתִי.
בְּסִלְחָךְ לְעֹנֹת וַחֲטָאֵי עַדָּה. בְּעֵשׂוֹר

סְמוּכִים לְבֵית הַיְעֻדָּה. חֲטָאנוּ צוֹרְנוּ. סִלַּח לָנוּ יוֹצֵרְנוּ:

גָּבְרוּ חֲטָאִים בָּאֵם אָנִי יִשְׁנָה. גָּשׁ יוֹם אֶחָד בְּיָמֵי שָׁנָה. דּוֹבְבוּ
בְּתַחֲנוּן לְמוֹחַל וְסוֹלַח. דְּפָקוּ בְּתַשׁוּבָה לְיוֹצֵר אֹר וְסִלַּח.
סִלַּח לָנוּ קְדוֹשׁ. בְּיוֹם קְדוֹשׁ. מְרוֹם וְקְדוֹשׁ:

הַמִּתֵּק הָאֹר לְסִלְיַחְתִּי. הָעֵת תַּעֲנֶה וְתֹאמֶר סִלְחָתִי. וְתֹאִיר
עֵינָיו וְתַעֲבֵר עַל־פְּשָׁעֵי. וַחֲטָאֵי בְּשָׁנָה נָא אֶל־יָמוֹתָו
בְּרִשָׁעֵי.

וְדָנוּ וְהִרְשָׁעֵנוּ כְּרָע מֵעַלְלֵינוּ. זֶה צְדִיק אֶתָּה עַל־כָּל־הַבָּא
עָלֵינוּ. חֲטָאנוּ לָךְ מִלֶּךְ עוֹלָמִים. חֲנֻכְנוּ בְּאוֹרְךָ וְלֹא נִצָּא
נִכְלָמִים.

מקורות ומקבילות

אז ביום כיפור. יוצר מיוסד ע"ס א"ב כפול, ללא שם המחבר. נמצא גם במנהג אשכנז, גולד, כיפור, עמ' 99, מח' רומניא, דף שלט ע"א. יוצר זה, במקור היה מיועד להיות אחרי יוצר אור וכו', לפני 'המאיר לארץ' וכו', וכ"ה במח' רומניא ואשכנז, וכבר בדפוסים הראשונים וכ"י במנהג בני רומה, יוצר זה הועתק לפני ברכות ק"ש. אור ומחילה. כ"ה במח' רמ"ו, בולוניא, קד"א, כ"י, רומניא וגולד. במח' שד"ל: אור מחילה, ללא ויו. המתק האור. במח' רומניא: 'המתק האור'. כרע מעללינו. במח' רומניא וגולד: 'קרוע מעללינו'. חנכנו אני ישנה. ע"פ שה"ש ה, ב. גש. ע"פ מ"א יח, לו. אחד צימי שנה. ע"פ ויק' טז, לד. דוכנו. ע"פ שה"ש ז, י. דוכנו נתחנן. ע"פ דני' ט, יחדיט. למוחל וסולח. ע"פ תה' פו, ה. דפקו בתשובה. ע"פ שה"ש ה, ב. ליוצר אור. ישע' מה, ז. וסלה. תה' פו, ה. לגוי קדוש. ע"פ שמו' יט, ו; יחז' לט, ז. ביום קדוש. ע"פ ויק' כג, כז. מרום וקדוש. ישע' טז, טו. המתק האור. ע"פ קה' יא, ז. העת תענה. ע"פ ישע' מט, ה; תה' סט, יד. ותאמר סלחת. ע"פ צמ' יד, כ. ותאיר עינינו. ע"פ עזר' ט, ת. ותעבור על פשע מיי' ז, יח. וחוטאי בשגגה. ע"פ ויק' ה, טו; צבלי וימא, דף לו ע"ב. אל ימותו ברשע. ע"פ יחז' ג, יח; לג, ח. זדנו והרשענו. ע"פ תה' קו, ו. כרוע מעללינו. ע"פ ירמ' טו, ג; זכ' א, ו. צדיק אתה על כל הבא עלינו. ע"פ נחמ' ט, לג. חטאנו לך. שופ' י, י; דני' ט, ת. מלך עולמים. ע"פ תה' קמה, יג. חנכנו. ע"פ מש' כב, ו. חנכנו בצורך. ע"פ תה' פט, טו. ולא נלא נכנמים. ע"פ תה' עד, כא.

ח"ג והערות

אז ביום כיפור. יוצר מיוסד ע"ס א"ב כפול, ללא שם המחבר. נמצא גם במנהג אשכנז, גולד, כיפור, עמ' 99, מח' רומניא, דף שלט ע"א. יוצר זה, במקור היה מיועד להיות אחרי יוצר אור וכו', לפני 'המאיר לארץ' וכו', וכ"ה במח' רומניא ואשכנז, וכבר בדפוסים הראשונים וכ"י במנהג בני רומה, יוצר זה הועתק לפני ברכות ק"ש. אור ומחילה. כ"ה במח' רמ"ו, בולוניא, קד"א, כ"י, רומניא וגולד. במח' שד"ל: אור מחילה, ללא ויו. המתק האור. במח' רומניא: 'המתק האור'. כרע מעללינו. במח' רומניא וגולד: 'קרוע מעללינו'. חנכנו אני ישנה. ע"פ שה"ש ה, ב. גש. ע"פ מ"א יח, לו. אחד צימי שנה. ע"פ ויק' טז, לד. דוכנו. ע"פ שה"ש ז, י. דוכנו נתחנן. ע"פ דני' ט, יחדיט. למוחל וסולח. ע"פ תה' פו, ה. דפקו בתשובה. ע"פ שה"ש ה, ב. ליוצר אור. ישע' מה, ז. וסלה. תה' פו, ה. לגוי קדוש. ע"פ שמו' יט, ו; יחז' לט, ז. ביום קדוש. ע"פ ויק' כג, כז. מרום וקדוש. ישע' טז, טו. המתק האור. ע"פ קה' יא, ז. העת תענה. ע"פ ישע' מט, ה; תה' סט, יד. ותאמר סלחת. ע"פ צמ' יד, כ. ותאיר עינינו. ע"פ עזר' ט, ת. ותעבור על פשע מיי' ז, יח. וחוטאי בשגגה. ע"פ ויק' ה, טו; צבלי וימא, דף לו ע"ב. אל ימותו ברשע. ע"פ יחז' ג, יח; לג, ח. זדנו והרשענו. ע"פ תה' קו, ו. כרוע מעללינו. ע"פ ירמ' טו, ג; זכ' א, ו. צדיק אתה על כל הבא עלינו. ע"פ נחמ' ט, לג. חטאנו לך. שופ' י, י; דני' ט, ת. מלך עולמים. ע"פ תה' קמה, יג. חנכנו. ע"פ מש' כב, ו. חנכנו בצורך. ע"פ תה' פט, טו. ולא נלא נכנמים. ע"פ תה' עד, כא.

טוב וסלח לך היא הצדקה. טהרנו במעיגך ועשה עמנו צדקה. יומם ולילה נשפך לב ונפש. יזרח לנו אור ביום כפור ענוי נפש.

חטאנו צורנו. סלח לנו יוצרנו: כחנזן תחפש סתרי מעשים. כרחום תסלח עונות עמוסים. למען גרוץ לאור פניך. ולא ניצא ריקם מלפניך.

סלח לגוי קדוש. ביום קדוש. מרום וקדוש:

מלבין בשלג חטאי עמך. מקור חיים וחסד עמך. גבא עדיך זוכר הברית. נהגנו באורך בנסתר בגחל ברית.

חטאנו צורנו. סלח לנו יוצרנו:

סר המכפר בעד צאן מרעית. סוככנו באברתך בסכת מראית. ענגנו אבינו ממעמקים. עורר כאור גגה שושנת עמקים.

סלח לגוי קדוש. ביום קדוש. מרום וקדוש:

פתח לנו שער ותעלה תפלה. פניך נחלה שוכן מעלה. צאתנו תנקה ובחטא לא נתנזק. צרפנו ככסף שבעתים מזקקי.

חטאנו צורנו. סלח לנו יוצרנו:

מקורות ומקבילות

טוב וסלח. תהי' פה. ה. לך היא הצדקה. ע"פ דני' ט, ז. טהרנו במעיגך. ע"פ ויק' יא, לו, ורש"י. ראו משנ' יומא פ"ח, סוף מ"ט. ועשה עמנו צדקה. ירושלמי ברכות פ"ד, ה"ב; מדרש"ג (וורשא), פרי חזיוני, סי' ט; מ"ט (צובר), מ"ד, ד, סי' א. יומם ולילה. ירמ' ה, כג; תהי' כב, ג; נחמ' א, ו. נשפך לב. ע"פ איכ"ב, יט; ש"א א, טו. יזרח לנו אור. ע"פ ש"ב כג, ד. ביום כיפור ענוי נפש. ע"פ ויק' כג, כז. תחפש סתרי מעשים. ע"פ מש"ב, כז; ירמ' יא, כ; דב' כט, כח. כרחום תסלח. ע"פ שמו' לד, רט; צמ' יד, יט; דני' ט, ט. עמוסים. ישע' מו, ג. למען גרוץ לאור פניך. ע"פ תהי' פט, טז. ולא

ח"ג והערות

בְּאוֹרְךָ. במח' רמ"ז: יחנכנו בְּאוֹרְךָ. במח' בולוּניא: יחנכנו בְּאוֹרְךָ. נשפך לב ונפש. במח' רמ"ז ובולוּניא: נשפך לב ונפש. ולא ניצא ריקם. בגולד' נוסף: ולא ניצא היום ריקם. סר המכפר. במח' רמ"ז, בולוּניא, רומניא וגולד': ישר המכפר, בפי' קד"א ומח' שד"ל כבפנים. ועי' בפי' הנ"ל, שמבאר את שתי הגרסאות, ומצדד לגוי יסרי. סוככנו באברתך. במח' רמ"ז ובולוּניא: יסמכנו בְּאוֹרְךָ, וכי' בכ"י ובמח' רומניא. וראו פי' קד"א על אתר.

נלא נכלמיס. ע"פ תהי' עד, כא. מלבין בשלג חטאי עמך. ע"פ ישע' א, יח. מקור חיים וחסד עמך. ע"פ תהי' לו, י. נבוא עדיך. ע"פ תהי' סה, ג. זוכר הברית. ע"פ צר' ט, טז; תהי' קה, ח. נהגנו באורך. ע"פ תהי' לו, י. כנסתך נתל כרית. ע"פ מ"א ח, ג. סר המכפר. ע"פ הוש' ג, ד; שה"ר פרי' ד, סי' ו. לאן מרעית. ע"פ ירמ' כג, א; יחז' לד, לא; תהי' עט, יג. סוככנו באברתך. ע"פ תהי' לא, ד. כסכת מראית. ראו ויק' כג, מג; צבלי סוכה, דף ב ע"א וע"ב. ענו אבינו ממעמקים. ע"פ תהי' קל, א. עורר כאור טובה. ע"פ ישע' טו, א. שושנת עמוסים. שה"ש ב, א. פתח לנו שער. ע"פ תהי' קות, יט. ותעלה תפלה. ע"פ מ"א ח, מה. פניך נחלה. ע"פ שמו' לב, יא; מלא' א, ט. שוכן מעלה. ע"פ דב' לג, כז; ישע' לג, טז; איז' לא, ב. לאתנו תנקה. ע"פ ישע' ד, ד. ובחטא לא נתנזק. ע"פ תהי' קוט, טה; דני' ט, יד. צרפנו ככסף. ע"פ זכ' יג, ט; תהי' סו, י. שנעתיס

קָרַבְנוּ לַיְשָׁעַךְ בְּאוֹר שְׁנֵי עֶפְרַיִם. קוֹרְאֵי קִדְשֵׁת יוֹם כְּפוּרִים.
רָעֵנוּ כִּימֵי קָדָם וְתֹאֲרָנוּ יְגֹהֵר. רַחוּם הַקְּשִׁיבָה וַעֲשֵׂה
אֶל־תֹּאחֶר.
סֶלַח לְגוֹי קְדוֹשׁ. בְּיוֹם קְדוֹשׁ. מְרוֹם וְקְדוֹשׁ:

שָׁפַכְנוּ כַּמִּים אֲבָנֵי לְבָבוֹת. שָׁחַר אוֹר יַגִּיהַ בּוֹחֵן לְבוֹת.
תְּחַטְּאֵנוּ וְנִטְהַר בְּיוֹם סְלִיחָתִי. תִּקְשִׁיב סֶלַח־נָא וְתֹאמַר
סְלִיחָתִי.
חֲטָאנוּ צוּרְנוּ. סֶלַח לָנוּ יוֹצְרָנוּ:

קְדוֹשׁ אֲדִיר בְּעֲלִיתוֹ. בְּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ:
קְדוֹשׁ בְּתִשׁוּבָה שֶׁת סְלִיחָתוֹ. בְּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ:

מַלְכוּתוֹ בְּקֹהֵל עֲדָתִי. וּכְבוֹדוֹ הוּא אֲמוֹנָתִי.
אֵלָיו בְּקִשְׁתִּי. לְכַפֵּר עוֹן חַטָּאתִי. וּבְצוּם כְּפוּר
סְלִיחָתִי. תַּעֲנֶה וְתֹאמַר סְלִיחָתִי:

קְדוֹשׁ גָּלָה סוּד דָּתוֹ. בְּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ:
קְדוֹשׁ דִּין עַל־כְּפָרַת צֹאן מְרַעִיתוֹ. בְּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ:

מקורות ומקבילות

מזוקק. ע"פ תה' יב, ז. קרבנו לישעך. ע"פ ישע' נו, א; תה' סט, יט. נאור שני עפריים. ע"פ שה"ד, ה. קוראי קדשת יום כיפורים. ע"פ ויק' כג, כו. רענו כימי קדם. ע"פ ישע' נא, ט. ותארנו יגהר. נופל מאיכ' ד, ת. הקשיבה ועשה. דני' ט, יט. שפכנו כמים אבני לבבות. ע"פ איכ' ב, יט. אבני לבבות. ע"פ יחז' יא, יט. שחר אור יגיה. ע"פ ישע' נח, ת. בוחן לבות. ע"פ ירמ' יא, כ; תה' ז, ו; מש' ח, ג; צמ"ס לה, כא. תחטאנו ונטהר. ע"פ תה' נא, ט. ציוס סליחתני. ע"פ שמו"ט, ל. תקשיב סלח נא. ע"פ דני' ט, יט. סלח נא. צמי יד, יט. ותאמר סליחתני. צמי יד, כ. קדוש. ישע' ו, ג. אדיר בעליתו. ע"פ תה' לג, ד. ברוך שם כבוד מלכותו. ע"פ תה' עב, יט; ק, ד; תוספתא פסחים פ"ג, ה"ט; בבלי פסחים, דף נו ע"א. בתשובה שת סליחתו. ע"פ מ"א ח, לג"ד; ירושלמי מכות פ"ב, ה"ו; פדר"ך פי' כד, ס"ו ז; ילק"ש יחז', רמז שנת. מלכותו... אמונתו. ע"פ דב' לג, ה; תה' פט, ו. אליו בקשתני. ע"פ צפ"ב, ג; הוש' ה, טו; מנח"ג (וורשא), פ"י בחוקותי, ס"ו ג. כפור סליחתני. ע"פ ויק' טו, ל. ותאמר סליחתני. ע"פ צמי יד, כ. גילה סוד דתו. ע"פ עמו"ג, ז; תה' כה, יד. אלן מרעיתו. ע"פ תה' עט, יג.

ח"ג והערות

בְּאוֹר שְׁנֵי עֶפְרַיִם. במח' רמ"ז, בולוניה, כ"י ושד"ל: יְקָאוֹר שְׁנֵי עֶפְרַיִם, והנוסח בפנים בקד"א. קְדוֹשׁ אֲדִיר בְּעֲלִיתוֹ. יוצר אחר ליהוד"כ, מיוסד ע"ס א"ב וללא שם המחבר. נמצא גם במנהג אשכנז, גולד', עמ' 103; מח' רומניא דף שלט ע"א. בכ"י מופיע בראש הפיוט בותרת 'אופן' וכן בגולד'. ופיוט זה נספח אחרי פסוק קדוש קדוש קדוש, לפני זיהאפנים וחיות הקודש'. אליו בְּקִשְׁתִּי. כ"ה במח' רמ"ז ושד"ל. במח' בולוניה, כ"י וגולד': אליו בְּקִשְׁתִּי. וּבְצוּם כְּפוּר. כ"ה בגוב"ר ומח' רומניא. בגולד', כיפור, עמ' 103: זביוס צום כפור'.

קְדוֹשׁ הַסֵּלֶחַ לְאַיְמָתוֹ.
 קְדוֹשׁ וְעַמּוֹ יִמְלְלוּ גְבוּרָתוֹ.
 קְדוֹשׁ זִכְרֵ אַיְמָהּ בְּאַהֲבָתוֹ.
 קְדוֹשׁ חֶפְצֵ בְעֵנְוֵי נַפְשׁ יוֹנָתוֹ.
 קְדוֹשׁ טְמֵאִים יִטְהַר בְּמִי זְרִיקָתוֹ.
 קְדוֹשׁ יִלְבִּין בְּשִׁלְגַ חֲטָאֵי סְגָלָתוֹ.
 קְדוֹשׁ כִּפְרֹ לְעַמְּךָ יִשְׂרָאֵל שְׂגָגָתוֹ.
 קְדוֹשׁ לְיוֹם אֶחָד בְּשָׁנָה שֶׁת סְלִיחָתוֹ.
 קְדוֹשׁ מוֹחֵל וְסוֹלֵחַ לְאַיְמָתוֹ.
 קְדוֹשׁ גְּרָאָה בְּהַר מְרוֹם הָרִים עֲמִידָתוֹ.
 קְדוֹשׁ סוֹלֵחַ וְטוֹב לְסוֹבְלֵי עַל יְרֵאָתוֹ.
 קְדוֹשׁ עֶזְרָתוֹ יִכְפֹּר וְלֹא יַעִיר כָּל־חַמָּתוֹ.
 קְדוֹשׁ פְּשָׁעִים עוֹבֵר בְּצַדִּיקָתוֹ.
 קְדוֹשׁ צוֹם הָעֶשׂוֹר יִקְבֹּל לְתַשׁוּבָתוֹ.

מְקוֹרוֹת וּמְקַבְּלוֹת
 לְאַיְמָתוֹ. ע"פ שה"ש 1, ד; שמו"ר פ"י טו, ס"ו. 1. ימללו גבורתו.
 ע"פ תה" ק"ו, 3. זוכר. ע"פ ירמ' לא, יט; תה" ק"ו, מה.
 נאהבתו. ע"פ מלא' א, 3. חפץ בענוי נפש. ע"פ ויק' כג, כז.
 יונתו. ע"פ שה"ש 3, יד. טמאים יטהר במי זריקתו. ע"פ יחז' 1, כה. ילבין בשלג חטאי. ע"פ ישע' א, יח. סגולתו. ע"פ שמי' יט, ה. כפר לעמך ישראל. דב' כה, ח. שגגתו. ע"פ ויק' טז, ל; צבלי וימא, דף לו ע"3. ליום אחד בשנה שת. ע"פ ויק' טז, לד; פסר"3 פ"י כג, סוף ד"ה גלמיו ראו. שת סליחתו. ע"פ ויק' טז, ל. מוחל וסולח. ע"פ תה" פ"ה, ה. צהר מרום. יחז' ח, כג. צהר מרום הרים עמידתו. ע"פ זכ' יד, ד. סולח וטוב. ע"פ תה" פ"ה, ה. לסובלי עול. ע"פ צ"ר מט, טו. יראתו. שמי' כ, ח; תה" 3, יא. עוזן יכפר ולא יעיר כל חמתו. ע"פ תה" ע"ה, לח. פשעים עובר צדקתו. ע"פ מו"כ ז, יח. אום העשור. ע"פ ויק' טז, כט; מס"ו פ"י יט, ה"ד. יקבל לתשובתו. ע"פ ויק' טז, ל.

ח"ג והערות

קְדוֹשׁ טְמֵאִים יִטְהַר בְּמִי. בכ"י וברומניא: יקדוש טהר
 טְמֵאֵת טְהוֹרִים בְּמִי, וכ"ה בהרבה חילופי נוסחאות
 המובאים בגולד'י. קְדוֹשׁ סוֹלֵחַ. בכ"י: יקדוש סלח.
 צוֹם הָעֶשׂוֹר. בכ"י, רומניא וגולד'י: צום עשור.

קדוש קדושים יַעֲרִיצוּ קְדָשְׁתּוֹ • בְּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ:
 קדוש רחום וְחַנוּן וְאֵין זולָתוֹ • בְּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ:
 קדוש שׁוֹכֵן שְׁחָקִים בְּמִכּוֹן שְׁבֵתוֹ • בְּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ:
 קדוש תְּרַשִּׁישִׁים יַגִּידוּ תַפְאֲרָתוֹ • בְּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ:

מַלְכוּתוֹ בְּקֵהַל עֲדָתִי • וּכְבוֹדוֹ הוּא אֲמוֹנָתִי •
 אֵלָיו בְּקִשְׁתִּי • לְכַפֵּר עֲוֹן חַטָּאתִי • וּבִיּוֹם צוֹם
 כְּפוֹר סְלִיחָתִי • תַעֲנֶה וּתְאָמַר סְלַחְתִּי:

יש נוהגים לומר לפני ברכו:

קְדוּשֵׁי אֵל תְּנוּ שִׁבַח וְתוֹדָה • וּבְרַכּוּ וְכו'.

החזן אומר:

בְּרַכּוּ אֶת־יְהוָה הַמְּבָרָךְ:

הקהל אומר, והחזן חוזר:

בְּרוּךְ יְהוָה הַמְּבָרָךְ לְעוֹלָם וָעֶד:

ה"ג והערות

אליו בקשתי. כ"ה במח' רמ"ו ושד"ל. במח' בולוניה, כ"י וגולד: אליו בקשתי. קדושי א תנו שבח ותודה. חרוז האחרון של הפיוט יעידון כל עבדיך לגדלך, הנמצא גם במנהג רומניא, מאת ר' יצחק מנילישטאינה אשכנזי (ראו: כ"י לונדון, הספרייה הבריטית, Add. 26968 (מרגוליות 616). דף א340). יש המשמישים סיומת פיוט זה ע"פ החוברת של הרב מ"ע הרטום, אך לפי מנהג ק"ק רומה אומרים אותה.

מקורות ומקבילות

קדושים. ויק' יט, ב. קדושים יעריצו קדושתו. ע"פ ישע' כט, כג. רחום וחנון. שמו' לד, ו. ואין זולתו. ע"פ ש"צ ז, כג; ישע' מה, ה - יד; דה"א ח, כ; אג"י א, ג; צ"מ ל, ד; ספ"צ ג, לד. שוכן שחקים. ע"פ דב' לג, כו; ישע' לג, ה; אי"ו לא, ב; סמק"צ ג, מה. במכון שבתו. ע"פ שמו' טו, ח; מ"א ח, מט. תרשישים. ע"פ דני' י, ג. יגידו תפארתו. ע"פ צ"ר פ"א עה, ס"א; משר"א, פ"א טו, עמ' 291, ד"ה וכי מי גדול; מש"ט צ"ב, פ"א וישלח, פל"ב, ס"א ל; ילקו"ש ת"ו, רמז קלג, ד"ה ויאמר שלחני. צרכו. כ"י כ"ה, דף 109א; מח' רומניא, דף שלט ע"א.

יוה"כ החל בחול, בק"ק רומה אומרים היוצר של שבת כדלהלן, ללא הקטע 'לאל אשר שבת מכל המעשים'.

ואומר החזן, והצבור לוחשין עמו:

יוה"כ החל בשבת אומרים:

בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם.
 יוֹצֵר אוֹר וּבוֹרֵא חֹשֶׁךְ. עֹשֶׂה שְׁלוֹם
 וּבוֹרֵא אֶת־הַכֹּל. אוֹר עוֹלָם אוֹצֵר חַיִּים.
 אוֹרוֹת מְאוּפֵל אָמַר וַיְהִי הַכֹּל יוֹדוּךָ וְהַכֹּל
 יִשְׁבַּחוּךָ. וְהַכֹּל יֹאמְרוּ. אֵין־קְדוּשׁ כִּיְהוָה.
 הַכֹּל יְרוֹמְמוּךָ סֵלָה יוֹצֵר הַכֹּל. הָאֵל הַפּוֹתַח
 בְּכָל־יוֹם דְּלִתוֹת שַׁעֲרֵי מִזְרַח. וּבוֹקֵעַ חֲלוֹנֵי
 רְקִיעַ. וּמוֹצִיא חֲמָה מִמְּקוֹמָהּ וּלְבָנָה מִמְּכוֹן
 שְׂבָתָהּ. וּמְאִיר לְעוֹלָם כָּלוּ. וְלִיוֹשְׁבֵי שְׂבָרָא
 בְּמִדַּת רַחֲמִים. הַמְּאִיר לְאָרֶץ וְלַדְרִים
 עֲלֵיהָ. הַמְּחַדֵּשׁ טוֹבוֹ בְּכָל־יוֹם תְּמִיד. מַעֲשֵׂה
 בְּרֵאשִׁית. מְהִרְבּוֹ מַעֲשִׂיוֹ יְהוָה כָּלֵם
 בְּחֻכְמָה עֲשִׂית. מְלֵאָה הָאָרֶץ קִנְיָנָךְ: הַמְּלַךְ
 הַמְרוֹמֵם לְבִדּוֹ מְאֹז. הַמְּהַלֵּל. הַמְּשַׁבַּח
 וְהַמְּפָאֵר וְהַמְּתַנַּשֵּׂא מִימֹת עוֹלָם. אֱלֹהֵי
 עוֹלָם. בְּרַחֲמֶיךָ הַרְבִּים רַחֵם עָלֵינוּ. אֲדוֹן
 עֲזוּנוּ. צוֹר מִשְׁגָּבֵנוּ. מְגֵן יִשְׁעֵנוּ. מְשַׁבֵּב בְּעַדְנוּ.
 אֵין עֲרוּךְ לָךְ וְאֵין זוֹלָתְךָ. אֶפֶס בְּלָתְךָ וְאֵין
 דּוֹמָה לָךְ. אֵין עֲרוּךְ לָךְ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ בְּעוֹלָם
 הַזֶּה. וְאֵין זוֹלָתְךָ מְלַכְנוּ לְחַיֵּי הָעוֹלָם
 הַבָּא. אֶפֶס בְּלָתְךָ גּוֹאֲלֵנוּ לִימֹת הַמְּשִׁיחַ. וְאֵין
 דּוֹמָה לָךְ מוֹשִׁיעֵנוּ לְתַחִית הַמַּתִּים:

ח"צ והערות

ברכת יוצר. במח' רומניא, דף שלש ע"א, הברכה פותחת: 'בא"י אמ"ה \ הפותח לנו שערי מזרח ומאיר עיני המחכים לו \ יוצר אור וכו' את הכל \ אור עולם

אוצר חיים אורות מאופל אמר ויהי. בכ"י ביה על אתר נמצא רק: 'הפוח לנו שערי רחמים ואומר יוצר לסדר היום, כנראה שהסתמך על הנוסח שבשאר יו"ט, השוו ברכת יוצר של פסח.

יוה"כ החל בחול אומרים:

בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם.
 יוֹצֵר אוֹר וּבוֹרֵא חֹשֶׁךְ. עֹשֶׂה שְׁלוֹם
 הַכֹּל. הַמְּאִיר לְאָרֶץ וְלַדְרִים עֲלֵיהָ.
 הַמְּחַדֵּשׁ טוֹבוֹ בְּכָל־יוֹם תְּמִיד. מַעֲשֵׂה
 בְּרֵאשִׁית. מְהִרְבּוֹ מַעֲשִׂיוֹ יְהוָה כָּלֵם
 בְּחֻכְמָה עֲשִׂית. מְלֵאָה הָאָרֶץ קִנְיָנָךְ:
 הַמְּלַךְ הַמְרוֹמֵם לְבִדּוֹ מְאֹז. הַמְּהַלֵּל.
 הַמְּשַׁבַּח וְהַמְּפָאֵר מִימֹת עוֹלָם. אֱלֹהֵי עוֹלָם.

מקורות ומקבילות

יולר אור וכו'. סרע"ג ח"ב, ס' קכד; סד' רע"ג, פ"ה, עמ' נח; המאיר לארץ וכו'. כ"י כ"ה, דף 109.

המשך ליוה"כ החל בשבת:

אל אָדוֹן עַל-כָּל-הַמַּעֲשִׂים. בְּרוּךְ הוּא וּמְבָרֵךְ
בְּפִי כָל-נִשְׁמָה. גְּדִלוֹ וְטוֹבוֹ מְלֵא עוֹלָם.
דַּעַת וְתְבוּנָה סְבִיבִים אוֹתוֹ: הַמְתַּנְּאֶה עַל-חַיִּים
הַקֹּדֶשׁ. וְנִהְדָּר בְּכַבּוֹד עַל-הַמְרַכְבֶּה. זְכוּת
וּמִישׁוֹר לְפָנָי כְּסֹא. חֶסֶד וְרַחֲמִים מְלֵא כְבוֹדוֹ:
טוֹבִים מְאוֹרוֹת שְׁבָרָא אֱלֹהֵינוּ. יִצְרָם בְּדַעַה
בְּבִינָה וּבְהַשְׁכֵּל. כַּח וּגְבוּרָה נִתֵּן בָּהֶם. לְהִיּוֹת
מוֹשְׁלִים בְּקֶרֶב תְּבִל: מְלֵאִים זִיו וּמְפִיקִים נְגִה.
נְאֻה זִיוִם בְּכָל-הָעוֹלָם. שְׁמַחִים בְּצֵאתָם שְׁשִׁים
בְּבוֹאֵם. עוֹשִׂים בְּאִמָּה רִצּוֹן קוֹנֵיהֶם: פֶּאֶר וְכַבּוֹד
נוֹתְנִים לְשֵׁמוֹ. צְהִלָּה וְרִנָּה לְזִכָּר מַלְכוּתוֹ. קָרָא
לְשֵׁמֶשׁ וַיִּזְרַח-אוֹר. רָאָה וְהִתְקִין צוֹרֵת הַלְבָנָה:
שָׁבַח נוֹתְנִים-לוֹ כָּל-צְבָא מְרוֹם. תַּפְאֶרֶת וּגְדֻלָּה.
שְׂרָפִים וְאוֹפְנִים וְחַיִּים הַקֹּדֶשׁ:

(ל) **אל** אֲשֶׁר שָׁבַת מְכַל-הַמַּעֲשִׂים. וּבִיּוֹם
הַשְּׁבִיעִי נִתְעַלָּה וַיֵּשֶׁב עַל-כִּסֵּא
כְבוֹדוֹ. תַּפְאֶרֶת עֲטָה לְיוֹם הַמְּנוּחָה. עֲנֵג קָרָא
לְיוֹם הַשְּׁבִיט. זֶה שִׁיר וְשִׁבַח לְיוֹם הַשְּׁבִיעִי. שָׁבוּ
שְׁבִיט אֵל מְכַל-מְלֵאכְתּוֹ. וַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי מִשְׁבַּח
וְאוֹמֵר. מְזֻמּוֹר שִׁיר לְיוֹם הַשְּׁבִיט: לְפִיכָךְ יִפְאָרוּ
לְאֵל כָּל-יִצְוֵרָיו. וְשִׁבַּח (יְקָר) וּגְדֻלָּה יִתְּנוּ לְמֶלֶךְ
שֶׁנִּתֵּן מְנוּחָה לְעַמּוֹ יִשְׂרָאֵל בְּיוֹם שְׁבִיט קֹדֶשׁ:

שְׁמֵךְ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ יִתְקַדֵּשׁ. וְזִכְרֶךָ מְלַכְנוּ
יִתְפָּאֵר. בְּשָׁמַיִם מִמַּעַל וְעַל-הָאָרֶץ
מִתַּחַת. וְעַל-כָּל-שְׁבַח מַעֲשֵׂי יְדִיךָ. וְהַמְּאוֹרוֹת
אֲשֶׁר יִצְרַת. הִמָּה יִפְאָרוּךְ סְלָה:

המשך ליוה"כ החל בחול:

בְּרַחֲמֶיךָ הַרְבִּים
רַחֵם עָלֵינוּ. אָדוֹן
עֲזֹנוּ. צוֹר מְשַׁנְּבֵנוּ.
מִגֵּן יִשְׁעֵנוּ. מִשְׁגָּב
בַּעֲדֵנוּ. אֵל בְּרוּךְ
גְּדוֹל דַּעַה. הַכִּין
וּפְעַל זְהָרֵי חֲמָה.
טוֹב יִצַּר כְּבוֹד
לְשֵׁמוֹ. מְאוֹרוֹת
נִתֵּן סְבִיבוֹת עֲזוֹ.
פְּנוֹת צְבָאוֹת
קְדוֹשִׁים רוּמְמֵי
שְׂדֵי תְּמִיד יִסְפְּרוּ
כְבוֹד-אֵל וּקְדוּשָׁתוֹ:

יְתַבְּרֵךְ יְהוָה
אֱלֹהֵינוּ

בְּשָׁמַיִם מִמַּעַל
וְעַל-הָאָרֶץ
מִתַּחַת. וְעַל-כָּל-
שְׁבַח מַעֲשֵׂי יְדִיךָ.
וְהַמְּאוֹרוֹת אֲשֶׁר
יִצְרַת. הִמָּה
יִפְאָרוּךְ סְלָה:

בין יוה"כ שחל בחול ובין שחל בשבת ממשיכים "תתברך" וכו':

תְּתַבְרַךְ (לְנִצַּח) צוֹרְנוּ מִלְּכֵנוּ וְגַאֲלָנוּ. בּוֹרָא קְדוֹשִׁים.
 יִשְׁתַּבַּח וְיִתְפָּאֵר שְׁמֶךָ (לְעַד) מִלְּכֵנוּ. יוֹצֵר
 מְשֻׁרְתִים. וְאֲשֶׁר מְשֻׁרְתֵיו כָּלֶם עוֹמְדִים בְּרוּם עוֹלָם וּמְשֻׁמִיעִים
 בְּיִרְאָה יַחַד בְּקוֹל. דְּבַרְי אֱלֹהִים חַיִּים וּמְלַךְ עוֹלָם. כָּלֶם
 אֶהוּבִים. כָּלֶם בְּרוּרִים. כָּלֶם גְּבוּרִים. כָּלֶם עוֹשִׂים בְּאִימָה
 וּבְיִרְאָה רִצּוֹן קוֹנִיָהֶם. וְכָלֶם פּוֹתְחִים אֶת־פִּיהֶם בְּקִדְשָׁה
 וּבִטְהָרָה. (בְּשִׁירָה וּבְזִמְרָה) וּמְבָרְכִים וּמְשַׁבְּחִים וּמְפָאֵרִים
 וּמְקַדְּשִׁים (וּמְעַרְיָצִים וּמְמַלִּיכִים) אֶת־שֵׁם הָאֵל. הַמְּלַךְ
 הַגָּדוֹל. הַגְּבוּר וְהַנּוֹרָא. קְדוֹשׁ הוּא. וְכָלֶם מְקַבְּלִים עֲלֵיהֶם
 עַל מַלְכוּת שָׁמַיִם זֶה מְזֵה. וְנוֹתְנִים בְּאֶהְבָּה רְשׁוּת זֶה לְזֶה.
 לְהַקְדִישׁ לְיוֹצֵרֶם בְּנַחַת רוּחַ. בְּשִׁפְהַ בְּרוּרָה בְּנַעֲימָה
 וּבְקִדְשָׁה. כָּלֶם כְּאֶחָד עוֹנִים בְּאִימָה וְאוֹמְרִים בְּיִרְאָה. קְדוֹשׁוּ
 קְדוֹשׁ. קְדוֹשׁ. יְהוָה צְבָאוֹת. מְלֵא כָל־הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ: וְהַאֹפְנִים
 וְחַיּוֹת הַקִּדְשׁ כָּלֶם בְּרַעַשׁ גָּדוֹל. מִתְנַשְּׂאִים לְעַמְתָּם. מְשַׁבְּחִים
 וְאוֹמְרִים. בְּרוּךְ כְּבוֹד־יְהוָה מִמְּקוֹמוֹ:

לְאֵל בְּרוּךְ נְעִימוֹת יִתְּנוּ. לְמַלְךְ אֵל חַי וְקַיִם לְעַד זְמִירוֹת
 יֵאמְרוּ וְתִשְׁבְּחוּת (נ"א: וְתִשְׁבְּחוּת) יִשְׁמִיעוּ. כִּי הוּא לְבָדוּ
 (מְרוּם וְקְדוֹשׁ). פּוֹעֵל גְּבוּרוֹת. עוֹשֶׂה חֲדָשׁוֹת. בְּעַל מְלַחְמוֹת.
 זוֹרַע צְדָקוֹת. נוֹרָא תְהִלָּתוֹ. בּוֹרָא רְפוּאוֹת. מְצַמִּיחַ יְשׁוּעוֹת.
 אֲדוֹן הַנְּפִלְאוֹת. הַמְּחַדֵּשׁ טוֹבוֹ בְּכָל־יוֹם תְּמִיד מַעֲשֵׂה בְּרָאשִׁית.
 כְּאֶמּוֹר. לְעֹשֶׂה אוֹרִים גְּדֹלִים. כִּי לְעוֹלָם חֲסֵדוֹ: וּבְחֲסֵדוֹ נִתְּנָם
 לְהַאֲרִיךְ עַל־הָאָרֶץ. בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. יוֹצֵר הַמְּאוֹרוֹת:

אַהֲבַת עוֹלָם אֶהְבְּתֵנוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ. חֲמֵלָה גְדוֹלָה וַיִּתְּרָה
 חֲמֵלַת עֲלֵינוּ. אָבִינוּ מִלְּפָנָיו. בְּעֵבוֹר אֲבוֹתֵינוּ שִׁבְטָחוּ
 בָּךְ. וַתִּלְמְדִם לַעֲשׂוֹת מִצְוֹת חֲקֵי חַיִּים. בֶּן תַּחֲנֵנוּ וַתִּלְמְדֵנוּ.
 אָבִינוּ אָב הַרְחֵמֵנוּ. הַמְרַחֵם. רַחֵם נָא עֲלֵינוּ. וְתֵן בְּלִבֵּנוּ (בִּינָה)
 לְהִבִּין וְלַהֲשִׁיב לְשִׁמּוֹעַ. לְלַמּוֹד וְלִלְמַד. לְשָׁמֹר וְלַעֲשׂוֹת
 וּלְקַיֵּם אֶת־כָּל־דְּבָרֵי תִלְמוּד תּוֹרַתְךָ בְּאַהֲבָה. וְהֵאִירָה עֵינֵינוּ
 בְּתוֹרַתְךָ. וְדַבֵּק לִבֵּנוּ בְּמִצְוֹתֶיךָ. וַיַּחַד לְבַבֵּנוּ לְאַהֲבָה וּלְיִרְאָה
 אֶת־שְׁמֶךָ. כִּי־שֵׁם קֹדֶשְׁךָ הַגְּדוֹל בְּאֵמֶת נִקְרָא עֲלֵינוּ. עֲשֵׂה
 עִמָּנוּ (חֶסֶד) בְּעֵבוֹר כְּבוֹד שְׁמֶךָ. הָאֵל הַגְּדוֹל. הַגְּבוֹר וְהַנּוֹרָא.
 מְהֵרָה בְּאַהֲבָה תָּרִים קַרְנֵנוּ וַתִּמְלֹךְ עֲלֵינוּ וְהוֹשִׁיעֵנוּ לְמַעַן
 שְׁמֶךָ. כִּי־בָךְ בִּטְחָנוּ לֹא נָבוֹשׁ. וּבְשְׁמֶךָ הַגְּדוֹל חֲסִינוּ. לֹא־נִפְלֵם
 וְלֹא־נִכְשָׁל לָעַד וְלַעֲזוּלְמֵי עַד. כִּי־אָבִינוּ וְאֱלֹהֵינוּ אַתָּה. וְרַחֲמֶיךָ
 וְחַסְדֶיךָ הַרְבִּים אֶל־יַעֲזֹבוּנוּ נֶצַח סְלָה וְעַד. וְנִגְיֵלָה וְנִשְׁמַחָה
 בִּישׁוּעַתְךָ. (מְהֵרָה) וְהֵבֵא עֲלֵינוּ בְּרָכָה וְשָׁלוֹם מְהֵרָה מֵאַרְבַּע
 כַּנְּפוֹת הָאָרֶץ. וְתוֹלִיכֵנוּ מְהֵרָה קוֹמְמִיּוֹת לְאַרְצֵנוּ. כִּי־אֵל פּוֹעֵל
 יְשׁוּעוֹת אַתָּה. וּבָנוּ בְּחֵרֶת מְכַל־עַם וְלִשׁוֹן. וְקִרְבָּתֵנוּ (מִלְּפָנָיו)
 לְשְׁמֶךָ הַגְּדוֹל סְלָה בְּאֵמֶת. לְהוֹדוֹת לָךְ וּלְיַחַדְךָ בְּאֵמֶת
 וּבְאַהֲבָה. בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. הַבּוֹחֵר בְּעַמּוֹ יִשְׂרָאֵל בְּאַהֲבָה:

המתפלל יחיד אומר: אל מלך נאמן:

שְׁמַע יִשְׂרָאֵל. יְהוָה אֱלֹהֵינוּ יְהוָה אֶחָד:

אומרים בקול רם: בְּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מְלָכוֹת לְעוֹלָם וָעַד:

מקורות ומקבילות

אהבת עולם. סד' רש"י, פ"ה, עמ' נח. קריאת שמע. סד' רש"י, פ"ה, עמ' נח. אומרים בקול רם. דצ"ר פ"ר, ג, ס' לו;
 מדכ"י, וימח, רמז חשכג; טור אר"ת, הל' יו"ט"כ, ס' תרי"ט; ס' מדצ"מ, סדר כל נדר; ר' בחיי, דצ' ו, ד; מט"מ, עמוד עבודה,
 יו"ט"כ, ס' תתסח; מח' רומניא, דף שלט ע"ב; הרש"ר ומדק"א, עמ' תלד. ראו בס' ערך לחס, הל' יו"ט"כ, סוף ס' תרי"ט.

וְאֶהְבֶּתָּ אֶת יְהוָה אֱלֹהֶיךָ. בְּכָל־לִבְבְּךָ וּבְכָל־נַפְשְׁךָ וּבְכָל־
 מְאֹדְךָ: וְהָיוּ הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה אֲשֶׁר אֲנִי מְצַוְּךָ הַיּוֹם
 עַל־לִבְבְּךָ: וְשָׁנַנְתָּם לְבִנְיָךָ וְדַבַּרְתָּ בָּם. בְּשַׁבְּתְךָ בְּבֵיתְךָ
 וּבְלַכְתְּךָ בַּדֶּרֶךְ וּבְשֹׁכְבְּךָ וּבְקוּמְךָ: וּקְשַׁרְתָּם לְאוֹת עַל־יָדְךָ
 וְהָיוּ לְטוֹטְפוֹת בֵּין עֵינֶיךָ: וּכְתַבְתָּם עַל־מְזוּזוֹת בֵּיתְךָ וּבְשַׁעְרֶיךָ:

וְהָיָה אִם־שָׁמַעַתְּ שָׁמְעוּ אֶל־מִצְוֹתַי אֲשֶׁר אֲנִי מְצַוֶּה אֶתְכֶם
 הַיּוֹם. לְאֶהְבָּה אֶת־יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם וּלְעַבְדּוֹ בְּכָל־לִבְבְּכֶם
 וּבְכָל־נַפְשְׁכֶם: וּנְתַתִּי מְטֶר־אֲרָצְכֶם בְּעֵתוֹ יוֹרֵה וּמִלְקוֹשׁ.
 וְאֶסְפֹּת דְגָנְךָ וְתִירֹשְׁךָ וְיִצְהַרְךָ: וּנְתַתִּי עֵשֶׂב בְּשׂוֹדְךָ לְבַהֲמֹתֶיךָ.
 וְאֶכְלַתְּ וְשָׂבַעְתָּ: הַשְּׁמְרוּ לָכֶם פֶּן יִפְתָּה לְבַבְכֶם. וְסַרְתֶּם
 וְעַבַּדְתֶּם אֱלֹהִים אֲחֵרִים וְהִשְׁתַּחֲוִיתֶם לָהֶם: וְחָרָה אַף־יְהוָה
 בְּכֶם וְעָצַר אֶת־הַשָּׁמַיִם וְלֹא־יִהְיֶה מְטֶר וְהָאֲדָמָה לֹא תִתֵּן
 אֶת־יְבוּלָהּ. וְאַבְדֶּתֶם מְהֵרָה מֵעַל הָאָרֶץ הַטֹּבָה אֲשֶׁר יְהוָה
 נָתַן לָכֶם: וְשָׁמַתֶּם אֶת־דְּבָרֵי אֱלֹהֵי עַל־לִבְבְּכֶם וְעַל־נַפְשְׁכֶם.
 וּקְשַׁרְתֶּם אֹתָם לְאוֹת עַל־יְדֵיכֶם וְהָיוּ לְטוֹטְפוֹת בֵּין עֵינֵיכֶם:
 וְלִמְדֹתֶם אֹתָם אֶת־בְּנֵיכֶם לְדַבַּר בָּם. בְּשַׁבְּתְךָ בְּבֵיתְךָ וּבְלַכְתְּךָ
 בַּדֶּרֶךְ וּבְשֹׁכְבְּךָ וּבְקוּמְךָ: וּכְתַבְתָּם עַל־מְזוּזוֹת בֵּיתְךָ וּבְשַׁעְרֶיךָ:
 לְמַעַן יִרְבוּ יְמֵיכֶם וְיָמֵי בְנֵיכֶם עַל הָאֲדָמָה אֲשֶׁר נִשְׁבַּע יְהוָה
 לְאַבְתֵּיכֶם לָתֵת לָהֶם. כִּימֵי הַשָּׁמַיִם עַל־הָאָרֶץ:

וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר: דַּבֵּר אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ
 אֲלֵהֶם וַעֲשׂוּ לָהֶם צִיצִית עַל־כַּנְּפֵי בְגָדֵיהֶם לְדֹרֹתָם.
 וְנָתַנּוּ עַל־צִיצִית הַכָּנָף פְּתִיל תְּכֵלֶת: וְהָיָה לָכֶם לְצִיצִית וּרְאִיתֶם

אֹתוֹ וּזְכַרְתֶּם אֶת־כָּל־מַצּוֹת יְהוָה וַעֲשִׂיתֶם אֹתָם. וְלֹא־תִתּוּרוּ
אֲחֵרֵי לְבַבְכֶם וְאַחֲרֵי עֵינֵיכֶם אֲשֶׁר־אַתֶּם זֹנִים אַחֲרֵיהֶם: לְמַעַן
תִּזְכְּרוּ וַעֲשִׂיתֶם אֶת־כָּל־מַצּוֹתַי. וְהֵייתֶם קֹדְשִׁים לֵאלֹהֵיכֶם:
אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם. אֲשֶׁר הוֹצֵאתִי אֶתְכֶם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם לְהֵיטֵן
לָכֶם לֵאלֹהִים. אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם: הַצִּיבּוֹר אוֹמֵר: אָמֵת:

הַחֲזוֹן חוֹזֵר וְאוֹמֵר: יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם אָמֵת:

וַיִּצְיֵב. וְנִכּוֹן. וְקִיָּם. וַיִּשָּׂר. וְנֶאֱמָן. וְאֶהוּב. וְחָבִיב. וְנַחֲמָד.
וְנַעֲיָם. וְנוֹרָא. וְאֲדִיר. וּמְתַקָּן. וּמְקַבֵּל. וְטוֹב. וַיִּפֶּה.
הַדְּבָר הַזֶּה עָלֵינוּ לְעוֹלָם וָעֶד. אָמֵת הוּא אֱלֹהֵי עוֹלָם מְלַכְנוּ.
צוּר יַעֲקֹב. מִגֵּן יִשְׁעָנוּ. לְדוֹר וָדוֹר הוּא קִיָּם. וְשְׁמוֹ קִיָּם.
וְכִסְאוֹ נִכּוֹן. וּמְלָכוּתוֹ וְאַמוּנָתוֹ לְעֵד קִיָּמָה (נ"א: קִיָּמָה). וְדַבְּרִי
חַיִּים וְקִיָּמִים וְנֶאֱמָנִים וְנַחֲמָדִים לְעֵד וּלְעוֹלָמֵי עוֹלָמִים.
עַל־אֲבוֹתֵינוּ וְעָלֵינוּ. עַל־בְּנֵינוּ וְעַל־דּוֹרוֹתֵינוּ. וְעַל־כָּל־דּוֹרוֹת
זֶרַע יִשְׂרָאֵל עַבְדֶּיךָ. עַל־הָרָאוֹשׁוֹנִים וְעַל־הָאַחֲרוֹנִים. דְּבָר
טוֹב וְקִיָּם. אָמֵת וְאַמוּנָה. חֶק־נִתֵּן וְלֹא יַעֲבוֹר: אָמֵת שְׁאַתָּה
הוּא יְהוָה אֱלֹהֵינוּ. מְלַכְנוּ מֶלֶךְ אֲבוֹתֵינוּ. גּוֹאֲלֵנוּ גּוֹאֵל
אֶת־אֲבוֹתֵינוּ. צוּרֵנוּ צוּר יִשׁוּעָתָנוּ. פּוֹדֵנוּ וּמְצִילֵנוּ מֵעוֹלָם הוּא
שְׁמֶךָ. וְאִין אֱלֹהִים עוֹד זוֹלָתְךָ:

עֲזֵרַת אֲבוֹתֵינוּ אַתָּה הוּא מֵעוֹלָם. מִגֵּן וּמוֹשִׁיעַ (לָהֶם וְ) לְבַנְיָהֶם
אַחֲרֵיהֶם בְּכָל־דּוֹר וָדוֹר. בְּרוּם עוֹלָם מוֹשֶׁבֶךָ.
וּמִשְׁפָּטֶיךָ וְצִדְקָתְךָ עַד־אֶפְסֵי־אֶרֶץ: (אָמֵת) אֲשֶׁרֵי אִישׁ

ח"ג והערות

עוד זולתך. במח' רמ"ו ובולוניה מופיע כאן לומר זולת אל
ישראל נקראת לפנים. אולם כבר במח' בני רומה, וויניציאה שפ"ו
והלאה לא מופיע, וכן כהיום אין אומרים אותו.

מקורות ומקבילות

אמת וליצ. סרע"ג ח"ב, סי' קכד; מח' רומניא, דף
שלט ע"ב. עזרת אבותינו. מח' רומניא, דף שלט
ע"ב.

שִׁישְׁמַע אֶל־מִצְוֹתֶיךָ. וְתוֹרָתְךָ וּדְבָרְךָ יִשִּׁים עַל־לְבוֹ. אֲמַת
 אַתָּה הוּא אָדוֹן לְעַמְּךָ. וּמֶלֶךְ גָּדוֹל וְגִבּוֹר לָרִיב אֶת־רִיבֶם.
 אֲמַת אַתָּה הוּא רֹאשׁוֹן וְאַתָּה הוּא אַחֲרוֹן. וּמִבְּלַעֲדֶיךָ אֵין־לָנוּ
 מֶלֶךְ גּוֹאֵל עוֹזֵר וּמוֹשִׁיעַ. (אֲמַת) בְּמִצְוֹתֶיךָ נִגְלִיתָ. כָּל־בְּכוֹרֵיהֶם
 הִרְגָתָ. בְּכוֹרְךָ (יִשְׂרָאֵל) גָּאַלְתָּ. יִם־סוּף בְּקַעַתָּ. יָדִים טַבַּעַתָּ.
 יָם לִיבְשָׁה שִׁמְתָּ. וַיִּדְיִדִים עָבְרוּ. וַיִּכְסּוּ־מִים צָרִיהֶם. אֶחָד
 מֵהֶם לֹא נוֹתַר: וְעַל־זֹאת שִׁבְחוּ אֱהוֹבִים לְאֵל. וְנִתְּנוּ יְדִידִים
 וְמִירוֹת שִׁירוֹת וְתִשְׁבָּחוֹת (נ"א: וְתִשְׁבָּחוֹת). בְּרִכּוֹת וְהוֹדָאוֹת.
 לְמֶלֶךְ אֵל רֵם וְנִשְׂאָ. חַי וְקַיִם. גָּדוֹל וְנוֹרָא. מִשְׁפִּיל גְּאִים.
 מַגְבִּיָּה שְׁפָלִים. מוֹצִיא אֲסִירִים. וּפּוֹדֶה עֲנּוּיִם. וְעוֹזֵר דְּלִים.
 וְעוֹנֶה לְעַמּוֹ יִשְׂרָאֵל בְּעַת שׁוֹעֵם אֱלֹיוּ. תְּהִלָּה (נ"א: תְּהִלּוֹת)
 לְאֵל עֲלִיוֹן בְּרוּךְ הוּא. מִשָּׁה וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל לְךָ עָנוּ שִׁירָה
 בְּשִׁמְחָה רַבָּה וְאָמְרוּ כָּל־ם. מִי־כִמְכָה בְּאֵלֶם יְהוָה מִי כִמְכָה
 נְאֻדָּר בְּקִנְדָּשׁ. נוֹרָא תְּהִלָּת עֲשֵׂה פְּלֵא. שִׁירָה חֲדָשָׁה שִׁבְחוּ
 גְּאוּלִים לְשִׁמְךָ (הַגָּדוֹל) עַל־שִׁפְתֵי הַיָּם. יַחַד כָּל־ם הוֹדוּ וְהִמְלִיכוּ
 וְאָמְרוּ. יְהוָהוּ יִמְלֹךְ לְעֹלָם וָעֶד: בְּגִלְל אַבּוֹת תּוֹשִׁיעַ בְּנִים.
 וְתִבִּיא גְּאֻלָּה לְבְנֵי בְּנֵיהֶם. כִּי־מַעוֹלֶם אַתָּה גּוֹאֵל. בְּרוּךְ אַתָּה
 יְהוָה. גְּאֵל יִשְׂרָאֵל:

עמידה לשחרית של יום כיפורים

יכון פניו כנגד מקום המקדש כאשר רגליו זו אצל זו, יעמוד ולא ישען ויכוף ראשו מעט, צריך לכוון בכל הברכות, ולפחות בברכה הראשונה.

אֲדַנִּי שְׁפָתַי תִּפְתָּח וּפִי יִגִּיד תְּהִלָּתְךָ:

בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ. אֱלֹהֵי אַבְרָהָם.
אֱלֹהֵי יִצְחָק וְאֱלֹהֵי יַעֲקֹב. הָאֵל הַגָּדֹל הַגִּבּוֹר וְהַנּוֹרָא.
אֵל עֲלִיּוֹן. גּוֹמֵל חַסְדִּים טוֹבִים וְקוֹנֵה אֶת-הַכֹּל וְזוֹכֵר חַסְדֵי
אֲבוֹת. וּמְבִיא גּוֹאֵל לְבָנָי בְּגִיחָם לְמַעַן שְׂמוֹ בְּאַהֲבָה:

זְכַרְנוּ לְחַיִּים. מֶלֶךְ חַפֵּץ בְּחַיִּים. וְכִתְּבֵנוּ בְּסֵפֶר הַחַיִּים.
לְמַעַן אֵל חַי. מֶלֶךְ גּוֹאֵל עוֹזֵר וּמוֹשִׁיעַ

וּמְגַן. בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. מְגַן אַבְרָהָם:

אַתָּה גְבוּר לְעוֹלָם יְהוָה. מְחַיֶּה מֵתִים אַתָּה רַב לְהוֹשִׁיעַ.
מוֹרִיד הַטַּל. מְכַלְכֵּל חַיִּים בְּחֶסֶד. מְחַיֶּה מֵתִים
בְּרַחֲמִים רַבִּים. סוֹמֵךְ גּוֹפְלִים וְרוֹפֵא חוֹלִים. מְתִיר אֲסוּרִים.
וּמְקַיֵּם אֲמוֹנָתוֹ לִישְׁנֵי עֶפְרַי. מִי-כְמוֹךָ בַּעַל גְּבוּרוֹת וּמִי דוֹמֵה
לָךְ. מֶלֶךְ מַמְיֵת וּמְחַיֶּה וּמְצַמִּיחַ לָנוּ יְשׁוּעָה:

מִי כְמוֹךָ אֵב הַרְחָמִים. זְכוֹר יִצְחָק בְּרַחֲמִים. מַמְיֵת וּמְחַיֶּה.
וְנֶאֱמָן אַתָּה לְהַחְיֹת מֵתִים. בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה.

מְחַיֶּה הַמֵּתִים:

לְדוֹר וָדוֹר נִגִּיד גְּדֻלָּךְ. וְלִנְצַח נִצְחִים קִדְשָׁתְךָ נְקוּדֵי-שׁ.
וְשִׁבְחָךְ אֱלֹהֵינוּ מִפִּינוּ לֹא-יִמוּשׁ לְעוֹלָם וָעֶד. כִּי-אֵל

מֶלֶךְ גְּדוֹל וְקָדוֹשׁ אַתָּה:

מקורות ומקבילות

עמידה. סרע"ג ח"ב, ס' קבד; סד' רס"ג, עמ' רס"א; סד' רס"ג, פ"ה, עמ' נח; שנה"ל, סדר ויה"כ, ס' שיט; סת"ר ס' פח, עין סדר תפלות ויה"כ, כ"ו כ"ה, דף 109א; מח' רומניא, דף שלט ע"ב.

וּבְכֵן תֵּן פְּחָדֶיךָ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ עַל-כָּל-מַעֲשֶׂיךָ וְאִימָתְךָ
 עַל-כָּל-מַה-שֶּׁבָּרָאתָ וְיִירָאוּךָ כָּל-
 הַמַּעֲשִׂים וַיִּשְׁתַּחֲווּ לְפָנֶיךָ כָּל-הַבְּרוּאִים וַיַּעֲשׂוּ כְּלֵם אֲגָדָה
 אַחַת לַעֲשׂוֹת רְצוֹנְךָ בְּלִבְבֵי שָׁלֵם כִּמָּה שֶׁיִּכְעַנּוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ
 שֶׁהַשְּׁלֵטוֹן לְפָנֶיךָ עַז בְּיָדְךָ וּגְבוּרָה בְּיַמִּינְךָ וְשִׁמְךָ נִזְרָא
 עַל-כָּל-מַה-שֶּׁבָּרָאתָ:

וּבְכֵן תֵּן כְּבוֹד יְהוָה לְעַמְּךָ תְּהִלָּה לִירְאֵיךָ וְתִקְוָה טוֹבָה
 לְדוֹרְשֶׁיךָ וּפְתִיחוֹן פֶּה לְמִיַּחֲלִים לָךְ שִׁמְחָה לְאַרְצְךָ
 שִׁשׂוֹן לְעִירְךָ וְצִמְיָחוֹת קָרֵן לְדוֹד עַבְדְּךָ וְעֵרִיכוֹת גֵּר לְבֵן-יִשְׂרָאֵל
 מְשִׁיחְךָ בְּמַהֲרָה בְּיַמֵּינוּ:

וְאִז צְדִיקִים יִרְאוּ וַיִּשְׂמְחוּ וַיִּשְׂרִים יַעֲלִזוּ וַחֲסִידִים בְּרִנָּה
 יִגִּילוּ וְעוֹלָתְךָ תִּקְפֹץ פִּיהָ וְכָל-הַרְשָׁעָה כָּלָה כְּעָשָׂן
 תִּכָּלֶה כִּי תַעֲבִיר מִמְּשָׁלֶת זְדוֹן מִן-הָאָרֶץ וְתִמְלֹךְ אַתָּה
 יְהוָה לְבַדְּךָ עַל-כָּל-מַעֲשֶׂיךָ עַל-יְרוּשָׁלַיִם עִירְךָ וְעַל-צִיּוֹן
 מִשְׁכַּן כְּבוֹדְךָ בְּכַתוּב בְּדַבְּרֵי קֹדֶשְׁךָ יִמְלֹךְ יְהוָה לְעוֹלָם
 אֱלֹהֶיךָ צִיּוֹן לְדֹר וָדֹר הִלְלוּ-יָהּ וְכַתוּב וַיִּגְבֹּה יְהוָה צְבָאוֹת
 בַּמִּשְׁפָּט וְהָאֵל הַקְּדוֹשׁ נִקְדָּשׁ בְּצַדִּיקָה בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה
 הַמְּלֹךְ הַקְּדוֹשׁ:

אַתָּה בְּחַרְתָּנוּ מִכָּל-הָעַמִּים אֲהַבְתָּ אוֹתָנוּ וְרָצִיתָ בָּנוּ
 וְרוֹמַמְתָּנוּ מִכָּל-הַלְשׁוֹנוֹת
 קֹדֶשְׁתָּנוּ בְּמִצְוֹתֶיךָ וְקִרְבַּתָּנוּ מִלִּפְנֵי לַעֲבוֹדָתְךָ וְשִׁמְךָ הַגָּדוֹל
 הַגְּבוּר וְהַנּוֹרָא עָלֵינוּ קְרָאתָ:

וְתִתֶּן לָנוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ בְּאַהֲבָה. אֶת־יוֹם (בשבת: הַשַּׁבָּת הַזֶּה וְאֶת־יוֹם) הַכְּפוּרִים הַזֶּה. לְסְלִיחָה וּלְמַחֲלָה וּלְכַפֵּרָה עַל־כָּל־עֲוֹנוֹתֵינוּ. מִקְרָא קֹדֶשׁ. זָכַר לִיצִיאַת מִצְרָיִם:

אֱלֹהֵינוּ וְאֵלֵי אֲבוֹתֵינוּ. יַעֲלֶה וְיָבֵא. יִגִּיעַ. יֵרָאֶה (נ"א: וְיֵרָאֶה) וְיִרְצֶה. וְיִשְׁמַע. וְיִפְקֹד. וְיִזְכֹּר וְזָכְרוּנוּ וְזָכְרוּן אֲבוֹתֵינוּ. וְזָכְרוּן יְרוּשָׁלַיִם עִירֶךָ. וְזָכְרוּן מְשִׁיחַ בֶּן־דָּוִד עַבְדְּךָ. וְזָכְרוּן כָּל־עַמֶּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל לְפָנֶיךָ (לְפָלִיטָה) לְטוֹבָה. לְחַן וּלְחַסֵּד וּלְרַחֲמִים וּלְרַצוֹן בְּיוֹם (בשבת: הַשַּׁבָּת הַזֶּה וּבְיוֹם) הַכְּפוּרִים הַזֶּה. זָכְרוּנוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ בּוֹ לְטוֹבָה. וּפְקַדְנוּ בּוֹ לְבִרְכָה. וְהוֹשִׁיעֵנוּ בּוֹ לְחַיִּים טוֹבִים. בְּדַבַּר יְשׁוּעָה וְרַחֲמִים. וְחוּס וְחַנּוּן וְרַחֵם עָלֵינוּ וְהוֹשִׁיעֵנוּ. כִּי אֵלֶיךָ עֵינֵינוּ. כִּי אֵל מֶלֶךְ חַנּוּן וְרַחֵם אֶתָּה:

אֱלֹהֵינוּ וְאֵלֵי אֲבוֹתֵינוּ. מְחוּל לְעֲוֹנוֹתֵינוּ בְּיוֹם הַכְּפוּרִים הַזֶּה. מְחָה וְהַעֲבֵר פְּשָׁעֵינוּ וְחַטָּאתֵינוּ מִנֶּגֶד עֵינֶיךָ. כְּאָמֹר. אֲנֹכִי אֲנֹכִי הוּא מְחָה פְּשָׁעֶיךָ לְמַעַנִי וְחַטָּאתֶיךָ לֹא אֶזְכֹּר: וְנֹאמֵר. מְחִיתִי כְעַבַּל פְּשָׁעֶיךָ וְכַעֲנַן חַטָּאוֹתֶיךָ. שׁוּבָה אֵלַי כִּי גֹאֲלֶיךָ: וְנֹאמֵר. כִּי־בְיוֹם הַזֶּה יִכַּפֵּר עָלֵיכֶם לְטַהֵר אֶתְכֶם. מִכָּל חַטָּאתֵיכֶם לִפְנֵי יְהוָה תִּטְהָרוּ:

כִּי־אֶתָּה סוּלְחַן לְיִשְׂרָאֵל מִן־הָעוֹלָם. וּמוֹחֲלָן לְשַׁבְּטֵי יִשְׂרָאֵל בְּכָל־

דוֹר וְדוֹר. וּדְבַרְךָ אֱמֶת וְקִיָּם לְעַד. וּמִבְּלַעַדֶיךָ אֵין לָנוּ מֶלֶךְ מוֹחֵל וְסוּלְחַן אֵלָּא אַתָּה. בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. מֶלֶךְ מוֹחֵל וְסוּלְחַן

ח"ג והערות
מקורות ומקבילות
מוחל וסולחן. תיבות אלו אינן במח' רמ"ז וכנראה נשמטו בטעות. ח"ג והערות
מקורות ומקבילות
מוחל וסולחן. תיבות אלו אינן במח' רמ"ז וכנראה נשמטו בטעות. ח"ג והערות

לְעֹנֹתֵינוּ וְלְעֹנֹת עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל. וּמַעֲבִיר אֲשֶׁמוֹתֵינוּ בְּכָל-
שָׁנָה וְשָׁנָה. מֶלֶךְ עַל-כָּל-הָאָרֶץ מְקַדֵּשׁ (בשבת: הַשַּׁבָּת וְיִשְׂרָאֵל
וְיוֹם הַכִּפּוּרִים:

רִצָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ בְּעַמְּךָ יִשְׂרָאֵל וְאַל-תִּפְלֹתֶם שְׁעָה.
וְהָשִׁב הָעֲבוּדָה לְדַבִּיר בֵּיתְךָ. וְאֲשִׁי
יִשְׂרָאֵל וּתְפִלָּתֶם מְהֵרָה בְּאַהֲבָה תִּקְבַּל בְּרִצּוֹן. וְתֵהִי לְרִצּוֹן
תָּמִיד עֲבוֹדַת יִשְׂרָאֵל עִמָּךְ. וְתַחֲזִינָה עֵינֵינוּ בְּשׁוֹבְךָ לְצִיּוֹן
וְלִירוּשָׁלַיִם עִירְךָ בְּרַחֲמִים כְּמֵאֶז. בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. הַמַּחֲזִיר
בְּרַחֲמָיו שְׂכִינָתוֹ לְצִיּוֹן:

מוֹדִים אֲנַחְנוּ לָךְ. שְׂאֵתָה הוּא יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ.
עַל-חַיֵּינוּ הַמְּסוּרִים בְּיָדְךָ וְעַל-נְשִׁמוֹתֵינוּ הַפְּקוּדוֹת
לָךְ. וְעַל-נַסִּיךְ שְׁבָכְל־יוֹם וְיוֹם עִמָּנוּ וְעַל-נַפְלְאוֹתֶיךָ וְטוֹבוֹתֶיךָ
שְׁבָכְל־עַתָּה. עָרַב וּבָקֵר וְצִהָרִים. הַטוֹב כִּי לֹא-כָלוּ רַחֲמֶיךָ.
הַמְּרַחֵם כִּי לֹא-תָמוּ חֲסָדֶיךָ וּמַעֲוֹלִם קוִינֵנוּ לָךְ. לֹא-הִכְלַמְתָּנוּ
יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וְלֹא-עֲזַבְתָּנוּ וְלֹא-הִסְתַּרְתָּ פָּנֶיךָ מִמֶּנּוּ:

זְכוֹר רַחֲמֶיךָ וּכְבוֹשׁ אֶת-כַּעֲסְךָ. כִּלְה דָּבָר וְחָרַב וְרָעַב
(וּשְׁבִי) וּמִשְׁחִית וּמִגְּפָה וְכָל-מַחְלָה. מַעֲלִינוּ
וּמַעַל כָּל-בְּנֵי בְרִיתְךָ. עַל-כָּל־כֶּלֶם יִתְבָּרַךְ וְיִתְרוֹמַם שְׁמֶךָ מִלִּפְנֵינוּ
תָּמִיד. כָּל-הַחַיִּים יוֹדוּךָ סֵלָה. וַיִּהְלָלוּ לְשִׁמְךָ הַטוֹב בְּאַמֶּת.
וּכְתוֹב לְחַיִּים טוֹבִים כָּל-בְּנֵי בְרִיתְךָ. בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. הַטוֹב
שְׁמֶךָ וְלָךְ נֶאֱדָה לְהוֹדוֹת:

שֵׁים שְׁלוֹם. טוֹבָה וּבְרָכָה. (חַיִּים). חֵן וְחֶסֶד וְרַחֲמִים. עֲלִינוּ
וְעַל-כָּל-יִשְׂרָאֵל עִמָּךְ. בְּרַכְנוּ אָבִינוּ כָּלֵנוּ כְּאֶחָד בְּאוֹר
פְּנִיךָ. כִּי בְּאוֹר פְּנִיךָ נִתְתָּ לָנוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ. תּוֹרַת חַיִּים.

אֶהְבֶּה וְחָסַד • צְדָקָה • בְּרָכָה • יְשׁוּעָה וְרַחֲמִים וְחַיִּים וְשָׁלוֹם •
 וְטוֹב יִהְיֶה בְּעֵינֶיךָ (לְבָרְכֵנוּ) לְבָרֵךְ אֶת־כָּל־עַמּוּךָ יִשְׂרָאֵל
 תָּמִיד בְּכָל־עֵת וּבְכָל־שָׁעָה בְּשָׁלוֹמְךָ:

בְּסֵפֶר חַיִּים • בְּרָכָה וְשָׁלוֹם • פְּרִנְסָה טוֹבָה וְיְשׁוּעָה וְנַחֲמָה •
 חַן וְחָסֶד גְּזֵכֶר וְנִפְתָּב לְפָנֶיךָ • אָנוּ וְכָל־עַמּוּךָ
 יִשְׂרָאֵל • לְחַיִּים (טוֹבִים) וּלְשָׁלוֹם • בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה • הַמְבָרֵךְ
 אֶת־עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל בְּשָׁלוֹם • (אָמֵן):

אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ • תְּבֵא לְפָנֶיךָ תְּפִלָּתֵנוּ וְאֵל־
 תַּתְּעַלֵּם מִתַּחֲנַנְתָּנוּ • שְׂאִין אָנוּ

עֲזֵי פָנִים וּקְשֵׁי־עַרְףַּי בְּדַבַּר הַזֶּה שֶׁנֶּאֱמַר (נ"א: לוֹמֵר) לְפָנֶיךָ
 יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ • צְדִיקִים אֲנַחְנוּ וְלֹא חַטָּאנוּ • אֲבָל
 אֲנַחְנוּ חַטָּאנוּ (נ"א: חַטָּאנוּ אֲנַחְנוּ וְאֲבוֹתֵינוּ) • אֲשַׁמְנוּ • בְּגָדֵנוּ • גְּזֻלָּנוּ •
 דְּבַרְנוּ דְּפִי • הָעֵינָנוּ • וְהִרְשַׁעְנוּ • זְדוּנוּ • חֲמִסְנוּ • טְפִלָּנוּ שְׁקָר •
 יַעֲצָנוּ רַע (ו"א: עֲצוֹת רָעוֹת) • כִּזְבָּנוּ • לָצָנוּ (לוֹצְצָנוּ) • מָרְדָּנוּ (מָרִינוּ) •
 נֶאֱצָנוּ (נֶאֱפָנוּ) • נִשְׁבַּעְנוּ לְשׁוֹא וְלִשְׁקָר • סָרְרָנוּ • עֲוִינוּ • פִּשְׁעֵנוּ •
 צָרְרָנוּ • קִשְׁיָנוּ עַרְף־רִשְׁעֵנוּ • שְׁחַתְנוּ • תַּעֲבָנוּ • תַּעֲוִינוּ • תַּעֲתַעְנוּ •
 סָרְנוּ מִמִּצְוֹתֶיךָ וּמִמִּשְׁפָּטֶיךָ הַטּוֹבִים וְלֹא־שׁוּה לָנוּ • וְאַתָּה
 צְדִיק עַל כָּל־הַבָּא עָלֵינוּ • כִּי־אִמַּת עֲשִׂיתָ וְאֲנַחְנוּ הִרְשַׁעְנוּ:

מֵה־נֶּאֱמַר לְפָנֶיךָ יוֹשֵׁב מְרוֹם וּמֵה־נִּסְפַר לְפָנֶיךָ שׁוֹכֵן
 שְׁחָקִים • הֲלֹא כָל־הַנְּסֻתוֹת וְהַנְּגָלוֹת
 אַתָּה יוֹרֵעַ:

מקורות ומקבילות

המנצח את עמנו וכו'. שבה"ל, סדר ויה"כ, סי' שיט. וידו בשחרית. צבלי יומא, דף פז ע"ב; סרע"ג ח"ב, סי' קכד; סדו רשב"ג,
 פ"ה, עמ' נה; שבה"ל, סדר ויה"כ, סי' שיט, שכא; סת"ר סוף סי' עט, ענין מלות וידו; כ"ו כ"ה, דף 3107, זכסדר הוא מתפללין
 וכו'. יחיד מתודה בסוף התפילה. ע"פ צבלי יומא, דף פז ע"ב; ר"ה; פסקו רי"ד; שבה"ל, סדר ויה"כ, סי' שיט; סת"ר סי' פא,
 ענין סדר תפלות ויה"כ. אצל אהנו חטאנו. שבה"ל, סדר ויה"כ, סי' שיט. מה נאמר לפניך. שבה"ל, סדר ויה"כ, סי' שיט.

אֶתְּהָ יוֹדֵעַ רוֹי עוֹלָם וְתַעֲלוֹמוֹת סִתְּרֵי כָל־חַיִּי אֶתְּהָ חִפְּשׁ
 כָּל־חֲדָרֵי־בֶטֶן וּבֹחֵן כְּלִיּוֹת וְלֵב־י אֵין כָּל־דְּבָר נֶעְלָם
 מִמֶּךָ וְאֵין נִסְתָּר מִנְּגִיד עֵינֶיךָ־י יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ־י יְהוָה אֱלֹהֵינוּ
 וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ שֶׁתְּסַלַּח וְתַמְחַל־לָנוּ עַל־כָּל־עֲוֹנוֹתֵינוּ וּפְשָׁעֵינוּ־
 וְתִכְפֹּר לָנוּ עַל־כָּל־חַטָּאתֵינוּ:

בְּאָנָּס:	לְפָנֶיךָ	שְׁחַטָּאנוּ	עַל־חַטָּא
בְּבַל־יִדְעַת:	לְפָנֶיךָ	שְׁחַטָּאנוּ	עַל־חַטָּא
בְּגָלוּי:	לְפָנֶיךָ	שְׁחַטָּאנוּ	עַל־חַטָּא
בְּדַעַת וּבְמַרְמָה:	לְפָנֶיךָ	שְׁחַטָּאנוּ	עַל־חַטָּא
בְּהִרְהוֹר הַלֵּב:	לְפָנֶיךָ	שְׁחַטָּאנוּ	עַל־חַטָּא
בְּוִדּוּי פָּה:	לְפָנֶיךָ	שְׁחַטָּאנוּ	עַל־חַטָּא
בְּזָדוֹן:	לְפָנֶיךָ	שְׁחַטָּאנוּ	עַל־חַטָּא
בְּחֻזֵק יָד:	לְפָנֶיךָ	שְׁחַטָּאנוּ	עַל־חַטָּא
בְּטַמְאָת שְׁפָתַיִם:	לְפָנֶיךָ	שְׁחַטָּאנוּ	עַל־חַטָּא
בְּיִצְרַר הָרַע:	לְפָנֶיךָ	שְׁחַטָּאנוּ	עַל־חַטָּא
בְּיִזְדַּעִים וּבְלֹא יוֹדְעִים:	לְפָנֶיךָ	שְׁחַטָּאנוּ	עַל־חַטָּא
בְּכַחַשׁ וּבְכֻזָּב:	לְפָנֶיךָ	שְׁחַטָּאנוּ	עַל־חַטָּא
בְּלִשׁוֹן הָרַע:	לְפָנֶיךָ	שְׁחַטָּאנוּ	עַל־חַטָּא
בְּמַרְאִית הָעֵינַן:	לְפָנֶיךָ	שְׁחַטָּאנוּ	עַל־חַטָּא
בְּנִשְׁפָּד וּבְמַרְבִּית:	לְפָנֶיךָ	שְׁחַטָּאנוּ	עַל־חַטָּא
בְּשִׁיחַ שְׁפָתוֹתֵינוּ:	לְפָנֶיךָ	שְׁחַטָּאנוּ	עַל־חַטָּא
בְּעֵינַיִם רְמוֹת:	לְפָנֶיךָ	שְׁחַטָּאנוּ	עַל־חַטָּא
בְּפִתְחוֹן פֶּה:	לְפָנֶיךָ	שְׁחַטָּאנוּ	עַל־חַטָּא

מקורות ומקבילות

אתה יודע רוי עולם וכו'. ט"פ סרע"ג ח"ב, ס' קנד.

על-חטא	שחטאנו	לפניך	בצעדי רגלים:
על-חטא	שחטאנו	לפניך	בקפיצת יד:
על-חטא	שחטאנו	לפניך	ברצון:
על-חטא	שחטאנו	לפניך	בשגגה:
(על-חטא	שחטאנו	לפניך	בשבועת שוא):
על-חטא	שחטאנו	לפניך	בתמהון לבב:

על-חטאים	שאנו	חיבים	עליהם	אשם:
על-חטאים	שאנו	חיבים	עליהם	חטאת:
על-חטאים	שאנו	חיבים	עליהם	עולה:
על-חטאים	שאנו	חיבים	עליהם	קרבן:
על-חטאים	שאנו	חיבים	עליהם	מיתה:
על-חטאים	שאנו	חיבים	עליהם	כרת:
על-חטאים	שאנו	חיבים	עליהם	מיתה וכרת:

מיתה בידי שמים וכרת בידי שמים. ארבע מיתות בית דין. סקילה שרפה הרג וחקק. ומלקות ארבעים. (על-)מצות עשה ומצות לא תעשה. בין שיש בה קום ועשה. ובין שאין בה קום ועשה. בין שגלויים לנו ובין שאינם גלויים לנו. הגלויים לנו כבר אמרנו לפניך. ושאינם גלויים לנו כבר לפניך גלויים וידועים. כדבר שנאמר הנסתרת ליהוה אלהינו. והנגלת לנו ולבנינו עד-עולם לעשות את-כל-דברי התורה הזאת:

ויש נוהגים להוסיף:

אלהי. נצור לשוני מרע. ושפתי מדבר מרמה. ולמקללי נפשי תדום ולמצותיך תרדף נפשי. ונפשי בעפר לכל תהיה. יהי רצון מלפניך יהוה אלהי.

מקורות ומקבילות

את כל דברי הסדר הזאת. שנה"ל, סדר יו"כ, סי' שיט.

שְׁכַל־הַקָּמִים עָלַי לְרַעָהּ. תִּפְרַר עֲצָתְךָ וּתְקַלְקַל מִחֲשָׁבוֹתַי. וְכֵן יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ
 יְהוָה אֱלֹהֵי. שִׁתְּפַתַּח לִי שַׁעֲרֵי תוֹרָהּ. שַׁעֲרֵי חֻמְרָהּ. שַׁעֲרֵי בִּינָהּ. שַׁעֲרֵי דַעְהָ. שַׁעֲרֵי
 פְּרִנְסָה וְכֻלְכָּלָהּ. שַׁעֲרֵי חַיִּים. חַן וְחֶסֶד וְרַחֲמִים וְרָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ:

כולם אומרים:

יְהִיו לְרָצוֹן אֱמֶרֶי־פִי. וְהִגִּינוּ לִבִּי לְפָנֶיךָ. יְהוָה צוּרֵי וְגֹאֲלֵי:

פוסע שלש פסיעות לאחוריו בכריעה אחת, וחוזר לשמאלו ואחר כך לימינו, ואומר:

עֲשֵׂה שְׁלוֹם בְּמִרוֹמָיו. הוּא בְּרַחֲמָיו. יַעֲשֵׂה שְׁלוֹם עָלֵינוּ
 וְעַל־כָּל־יִשְׂרָאֵל. (אָמֵן):

(יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ. יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ.
 שִׁתְּבִנֶּה בֵּית הַמִּקְדָּשׁ בְּמַהֲרָה בְּיָמֵינוּ. וְתֵן חֵלְקֵנוּ בְּתוֹרַתְךָ):

החזן אומר בלחש (וכפי מנהג ק"ק רומה אומר בקול רם):

אֲדַנִּי שִׁפְתַי תִּפְתַּח וְפִי יִגִּיד תְּהִלָּתְךָ:

**בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ. אֱלֹהֵי אַבְרָהָם.
אֱלֹהֵי יִצְחָק וְאֱלֹהֵי יַעֲקֹב. הָאֵל הַגָּדֹל הַגִּבּוֹר וְהַנּוֹרָא.
אֵל עֲלִיּוֹן. גּוֹמֵל חַסְדִּים טוֹבִים וְקוֹנֵה אֶת-הַכֹּל וְזוֹכֵר חַסְדֵי
אֲבוֹת. וּמְבִיא גּוֹאֵל לְבְנֵי בְּנֵיהֶם לְמַעַן שְׂמוֹ בְּאַהֲבָה:**

**מְסוּד חַכְמִים וְנְבוֹנִים. מְלַמֵּד דַּעַת מְבִינִים. אֲפַתַח פִּי
בְּתַחֲנוּנִים. לְחִלּוֹת פְּנֵי שׁוֹכֵן מְעוֹנִים:**

מקורות ומקבילות

חזרת הש"ץ לשחרית. סרע"ג ח"ב, ס' קכה; סדו' רש"ג, פ"ה, עמ' נח. **אומרים רטוי וסליחות.** ראו סרע"ג ח"ב, ס' קכה. **מסוד.** ע"פ ס' ק"א, א' וד"ק. **חכמים ונבונים.** דב' א, יג. **מלמד דעת מבינים.** ע"פ דה"צ לה, ג; נחמ' ח, ז וט. **אפתח פי בתחנונים.** ע"פ ס' נ"א, ח; דני' ט, ג. **לחלות פני שוכן.** ע"פ זכ' ח, כ"א. **שוכן מעונים.** ע"פ דב' לג, ט; ישע' לג, ט; אי' לא, ב.

ח"ג והערות

א עליון. במח' רמ"ו, בולוניא, כ"י ורומניא הנוסח בחזרת הש"ץ הוא: 'ברוך אתה... א עליון קונה שמים וארץ ואח"כ מסוד חכמים וכו'. במח' ויניציאה שפיז ושר"ל כתוב: 'לפי הרמ"ף [ר' משה פרוביניצאלון ז"ל, ראוי להשלים כל נוסח הברכה עד 'באהבה' ומשמיטין קונה שמים וארץ ואח"כ אומרים 'מסוד חכמים, וכן נוהגין המדקדקין, וכן מנהג ויניציאה', וכן נהוג כיום, ראו: ג' וידר, כרך א, עמ' 84-85. **מסוד חכמים ונבונים.**

פתיחה לקרובה ישושן עמק איזמה, המיוחסת לרבי אלעזר הקליר, נמצא גם מח' רומניא, דף שמ ע"ב. במח' האשכנזים, פתיחה זו מופיעה לפני כל פיוטי חזרת הש"ץ לכל הימים טובים. **מלמד.** במח' רומניא: זמלמד. **אפתח פי בתחנונים.** במח' נירנברג: אפתחה פי בשיר ורננים. **לחלות.** במח' נירנברג: ילחודות וילהל.

יש אומרים (לפי מנהג ק"ק רומה ומילאנו) בירושלים מדלגים על פיוט זה:

**מְתַנִּי אַחְזו חֲלַחְלָהּ. וְלִבִּי חָלָה. בְּזִכְרֵי אֲשָׁמִי. וְאִין
בְּמָה לְכַפֵּרְן. מִזְבַּח נְהָרִס. דְּמִים**

מִלְמָרִס. חֲלִבֵי אֲשִׁי. עַל-גִּבּוֹי לְסִדְרִין:

**שָׁבְתוּ מִנְחוֹת. וְעוֹלוֹת מִנְחָחוֹת. שְׁגָגוֹת וְזִדּוֹנוֹת. לְצָרְךָ
וְלִהְעִבְרִין. שְׂרָד מְלַבְּשִׁים. מְקַרִּיבֵי אֲשִׁים. אֶחָד עֶשֶׂר
פְּגִימָה לְתַמְרִין:**

**הַכֹּלִים הַמְשַׁבְּחִים. כְּתָמִים מְצַחֲצָחִים. אֶחָד אֶחָד לְעִבּוֹדְתוֹ.
הַתֵּפֶן הַגְּבִירִין. הַמְעַטֵּר בְּקוֹל. מְצָרְךָ מְעַשׂ קוֹל. מְגַבֵּעַ
בְּלָבָשׁוֹ. שְׂמוֹנָה בְּהַדוּרִין:**

**בְּדָם טְבוּלָה. זְמַנָּה לְמַחִילָה. לְמַמְעִיטֵי דְמוֹת יוֹצְרִין. יְגוּל
עֲרוּהָ. חֲפּוֹת בַּד הַנְּאֻוָּה. מִמֶּתֶן וְעַד-יֶרֶךְ לְחַבְרִין:**

מקורות ומקבילות

מתני אחזו חלחלה. ע"פ ישע' כה, ג. ולבי חלה. ע"פ מש' יג, יב. בזכרי אשמי. ע"פ עזר' ט, רז; ויח' טז, סא. כמה לכפרן. ע"פ ש"צ כה, ג. מזבח נהרס. ע"פ מ"א יח, ל. דמים מלמרים. ע"פ משנ' יומא פ"ד, מ"ג; צבלי דף מג ע"ג. חלבי אשי. ע"פ ויק' טז, כה; י, טו. על גביו לסדרן. ע"פ ויק' ו, ה. שנתו מנחות ועולות. ע"פ דני' ט, כז; יוא' א, ט ויג. ועולות מנחות. ע"פ ויק' א, יג. שגגות וזדונות. ויק' טז, כה, ע"פ צבלי יומא, דף לו ע"ג. ללרף. ע"פ תה' סו, ו; דני' יב, ו. ולהעבירן. ע"פ ש"צ יב, יג. שרד מלבישים. ע"פ שמ' לה, יט. מקריבי אשים. ע"פ ויק' כה, ו. אחד עשר פגימה. סממנים של קטורת, ע"פ צבלי כריתות, דף ו ע"ג. לתמרן. ע"פ צבלי יומא, דף לח ע"א, 'עולות עשן'. הכלים המשוחחים. ע"פ דה"צ לו, ו. כתמים מלחחים. ע"פ ירמ' ב, כב. המעטר בקול מלרף וכו'. ע"פ צבלי זבחים, דף פח ע"ג; ערכין, דף טז ע"א. סו' ו. כהדוקן. ע"פ שמ' כה, ב. כדס טבולה וכו' לממעטי. ע"פ צבלי ערכין, דף טז ע"א. לממעטי דמות יוצרן. ע"פ צבלי יבמות, דף סג ע"ג, 'כחילו ממעט הדמות', ע"פ צר' ט, ו; מכדר"ו יתרו, מס' דבחדש, פ"ח, ת"ד"ה כילד נתנו. יגול ערוה... לחברן. ע"פ צבלי ערכין, דף טז ע"א. חפוט צד וכו' ועד ירך. ע"פ שמ' כה, מז.

ח"ו והערות

מתני אחזו חלחלה. קרובה בת יח בתים. שד"ל כתב (מבוא למכביר, עמ' 61-62): 'שם המחבר נראה שהוא משה בירבי בנימן, אותיות משה חתומות שתי פעמים, ואותיות בירבי פעם אחת, ואותיות בנימן מגומגמות. שד"ל מציע החלפה בסדר הבתים, ולפי זה שם 'בנימין, חתום על הסדר. הרב מ"ע הרטום, בחוברת המנהג, כתב שבירושלים אין אומרים פיוט זה. ל'צ"רף. בכ"י: 'ל'צרוף'. ה'תפן הגבירן. בכ"י: 'התקן והגבירן'. ה'מְעַטֵּר בקול. במח' רמ"ז ובולוניה: 'המְעַטֵּר בקול'. ראו פ"י קד"א על אתר, המביא ב' גירסאות נוספות: 'המעותר' 'המעותר' (מלשון עשיר, שתרגומו עתיר). מְגַבֵּעַ בלבושו. בכ"י: 'מְגַבֵּעַ בלבושו'.

מגבוע. ע"פ שמ' כה, מ. שמונה כהדוקן. ע"פ ויק"ר פ"ח, ו. סו' ו. כהדוקן. ע"פ שמ' כה, ב. כדס טבולה וכו' לממעטי. ע"פ צבלי ערכין, דף טז ע"א. לממעטי דמות יוצרן. ע"פ צבלי יבמות, דף סג ע"ג, 'כחילו ממעט הדמות', ע"פ צר' ט, ו; מכדר"ו יתרו, מס' דבחדש, פ"ח, ת"ד"ה כילד נתנו. יגול ערוה... לחברן. ע"פ צבלי ערכין, דף טז ע"א. חפוט צד וכו' ועד ירך. ע"פ שמ' כה, מז.

ראש מצנף. גביה מענף. להגסה מרצה. בן-דוסא הורן. במתן
אזור. עגל כחזור. הרהורי הלב. מתונניו לטהרן:

לפי אורים ותמים. דבריהם מאירים ומשלימין. הטוי דין.
לכפר בזהורן. בולד נפסלים. מרצה מחילים. ומטהר עזות
תוארן:

נאה כעגיל. חבר הרגיל. זקן ופרקו. נאה בדורן. בנינים אלו
נמחו. ותמידין נדחו. ומחדילי רגזו. בכלול הבערן:

מורי הורוני. לקרות במעני. סדרי קרבנותי בחבורן. נדבת
הבטחה. לאיתן הבטחה. זכר לבניו. ומצחנה לטהרן:

טוב וסלח קטרת ממלח. הערב אמרי נאלח. וכניחוה צוברן.
עדי עד נצח עמד. אמץ למען שמך. אתה השענת. עמק
שושן וסברן:

עד כאן אין אומרים בירושלים.

ח"ג והערות

מקורות ומקבילות

עגל כחזור. כ"ה בכ"י וכמו במקרא. במח' רמ"ו, בולוניא
ושר"ל: יעגול כחזור. מאירים ומשלימין. במח' רמ"ו:
'מאירים ומשלימין'. לכפר בזהורן. במח' רמ"ו וכ"י:
'לכפר בזהורן'. עזות תוארן. בכ"י: 'עזות תארן'.
נאה בדורן. בכ"י: 'נאה בזהורן'. בכלול הבערן.
בכ"י: 'בכלול העבירן'. ומצחנה לטהרן. בכ"י: 'ומצחנה
טהרן'.
דף טז ע"א; ויק"ר פ"א, לו, פ"א, י, ס"ו. ו. מרלה מחילים. ע"פ צבלי פסחים, דף פ ע"ג, 'זין מרלה'. ומטהר עזות תארן. ע"פ
צבלי ערכין, דף טז ע"א. נאה כעגיל. ע"פ צבלי יומא, דף יח ע"א, ראו קד"א. הרגיל זקן ופרקו נאה. ע"פ משר"א, פ"א, טו,
עמ' 288, ד"ה עמדו צהפלה. בנינים אלו נמחו. ע"פ מ"צ כה, ט; משגי' העניית פ"ד, מ"ו; צבלי ר"ה, דף יח ע"ג. ותמידין
נדחו. ע"פ דני' יב, יא. ומחדילי רגזו. ע"פ או"י ג, ח. ככלול הבערן. ע"פ מ"א יד, י. מורי הורוני... בחבורן. ע"פ צבלי
מנחות, דף קי ע"א; שה"ר פ"א, ד, ס"ו; ד; ויק"ר ש' תו, רמח תקט, ד"ה אמר ר"ל. סדרי קרבנותי וכו' זכור לבניו. ע"פ צבלי
העניית, דף סז ע"ג; ויק"ר ש' תו, רמח עז, ד"ה ויאמר ה'. לאיתן. 'אצרכהס אציו'. ראו צבלי צ"ב, דף טו ע"א; מדת"ג (וורשא),
פ"א חוקת, ס"ו; ויק"ר פ"א, לו, פ"א, ט, ס"ו; פדר"ך פ"א, ד, ס"ו, ג, ד"ה ויחכסו. ומצחנה לטהרן. ע"פ ישע"י, ד, ל. לטהרן.
ע"פ ויק"י טו, ל. טוב וסלח. תהי פה ה. קטורת מנמלת. ע"פ שמ"ל, לה; צבלי מנחות, דף כ"א ע"ג. הערב אמרי. ע"פ תהי
קד, לד. נאלח. או"י טו, טו. וכניחוה צוברן. ע"פ ירושלמי העניית פ"ב, ה"א; צ"ר פ"א, לו, ס"ו ה. עדיעד. תהי קל"ב, יד.
עמד אמץ. ע"פ ישע"י מ"א, י. למען שמך. רמ"ו יד, ז. אתה השענת. ע"פ ישע"י, כ; דה"צ יג, יח. עמק שושן. ע"פ שה"ש
ב, א. וסברן. ע"פ תר"א בר' מ"ט, יח; תהי ס"ב, ט.

שׁוֹשֵׁן עֵמֶק אֵימָה • שַׁבַּת שַׁבְּתוֹן לְקִימָה •
שָׁרֵשׁ וְעֵנָף סִימָה • שְׁוִים יַחַד לְצִימָה •
בָּעֵת מָטוּ יְסוּדוֹתֶיהָ • בְּטַחָה בְּחִין מוֹסְדוֹתֶיהָ •
בָּס תְּקַעָה יְתוֹדוֹתֶיהָ • בְּכַפֵּל לְהַשְׁעִין יְדוֹתֶיהָ •
תְּמַכָּה פּוֹעֵל צוּרִים • תַּמַּת הָמָה הַיּוֹצְרִים •
תְּרוּפָה תַת לְעַצוּרִים • תֵּבֵל לְהַאֲפִיל לְצָרִים •
שְׁתִּילִי גְבַעוֹת אַרְבַּע • שְׂאֵג סֶפֶר הַמְרַבֵּעַ •
שְׁוַע פְּגִיעוֹת אַרְבַּע • שְׁעָה צְדָקָם לְתַבַּע •
בִּיטָה בְּמַתְהַלֵּךְ בְּתַמִּים • בְּמוֹסַר לְחוּמוֹ חַתוּמִּים •

מקורות ומקבילות

שושן עמק. ע"פ שה"ש ב, א; שבה"ל, סדר יוה"כ, סי' שיט; כ"ו כ"ה, דף 109ח. **אוימה**. ע"פ שמי' יח, כ; ויק' כג, כט"ב. **שבת שבתון לקימה**. ע"פ ויק' טז, לא; ויק' כג, לב. **שרש וענף**. ע"פ מלא' ג, יט, והי"ו. **ללימה**. ע"פ ש"צ יב, טז; ישע' נח, ג. **נעת מטו יסודותיה**. ע"פ דצ' לב, לה, ורש"י; בצלי שבת, דף נה ע"א. **מטו יסודותיה**. ע"פ תה' פב, ה. **בחין מוסדותיה**. ע"פ מוכ' ה, ב; בצלי ר"ה, דף יא ע"א. **תקעה יתדותיה**. ע"פ ישע' כ, כג וכו'. **כפפל**. ע"פ צר' מט, ל"ה. **להשעין ידותיה**. ע"פ מ"ב ה, יח. **תמכה פועל לורים**. ע"פ צמ' כג, ט; בצלי ר"ה, דף יא ע"א; שמו"ר פ"ר טו, ס"ז. **תומת**. ע"פ מש' יא, ג. **המה היוצרים**. דה"א ד, כג; צ"ר פ"ר ח, ס"ז; רצ"ה פ"ר ב, ס"ג. **תרופה**. ע"פ הוש' יד, ה; יחו' מז, יב. **לעצורים**. ע"פ יוא' א, יד. **תבל להאפיל**. ע"פ או"י ג, כב; מש' ד, יט. **לצרים**. ע"פ איכ' א, ה. **שתילי**. תה' קכח, ג. **שתילי גבעות**. ע"פ צמ' כג, ט; מדה"ג פ"ר צלק, ס"י יב; ספרי דצ', פ"ר חתה, פ"י שנג, ס"י טו. **ארבע**. מס' שמחות פ"א, ה"ב; בצלי צרכות, דף טז ע"ב; צ"ר פ"ר לט, ס"י יא. **שאג**. ע"פ תה' כב, ב; לב, ג. **ספר המרבע**. ע"פ צמ' כג, י; צמדצ"ר פ"ר כ, ס"י יט. **שוע**. ע"פ תה' ה, ג. **פגיעות**. בצלי צרכות, דף קו ע"ב, ע"פ צר' כח, יא; בצלי תענית, דף ז ע"ב, ע"פ ירמ' ז, טו. **ארבע שעה לדקס**. פסר"ב, פ"י מז, ד"ה דצר' אחר. **לדקס לתבע**. ע"פ ש"צ כב, כא; תה' יח, כא. **צמתהלך צתמים**. ע"פ צר' ח, א. **צמוסר**. ע"פ יחו' כ, לו; או"י לג, טו. **לחומו**. ע"פ לפ' ח, ח. **חתומים**. ע"פ בצלי

ח"ג והערות

שושן עמק אימה. חלק ראשון של הקרובה לרבי אלעזר הקליר, אליצור, כיפור, עמ' 332 ואילך. חתום בראשי הבתים 'שבת שבתון, הרומז לויקרא כג, לב. כל בית בפיוט, בנוי מארבעה חלקים המתחילים באותה האות. פיוט זה נמצא גם במנהג אשכנז, בתפילת מוסף. במנהג רומניא, דף שמ ע"ב, נמצא בשחרית. **אימה**. כן הוא במח' רמ"ו, בולוניא, כ"י, גולד', וכ"כ רוו"ה בשם הראב"ע (קה' ה, א). בשבה"ל, סי' שיט, קד"א, מח' רומניא, שד"ל ורוו"ה: **אימה**. אצל אליצור: **אימה**. **וענף סימה**. בכ"י, רוו"ה, ח"ג בגולד' ואליצור: **וענף סימה**. **בכפל**. במקרא הבי"ף בסגול, ראו: או"י מא, ה. **להשעין ידותיה**. במח' רומניא: **להשעין ידותיה**. **המה היוצרים**. כן הוא בכ"י, שד"ל, רוו"ה וגולד'. במח' רמ"ו, בולוניא ורומניא: **המה היוצרים**. אמנם בפ"י קד"א על אתר כתב ככפנים, ונתן לזה ביאור. **שתילי גבעות וכו'**. בבית זה, יש שינוי סדר בין המח. הסדר בפנים, הוא ע"פ מח' שד"ל, רומניא, קד"א (בנוסח הראשון), רוו"ה וגולד'. במח' רמ"ו, בולוניא ורומניא הסדר הוא: **שתילי גבעות ארבע**. **שעה צדקם לתבע**. **שוע פגיעות ארבע**. **שאג ספר המרבע**. בכ"י הסדר: **שוע פגיעות ארבע**. **שאג ספר המרבע**. **שתילי גבעות ארבע**. **שעה צדקם לתבע**. **שאג**. במח' בולוניא, קד"א, רומניא, רוו"ה וגולד', בשני פתחים, אי"ב הוא ישם דברי, במח' רמ"ו, שד"ל וכ"י: **שאג**, פעל עבר. **במתהלך צתמים**. אצל אליצור: **במתהלך תמים**. **צמוסר לחומו**. במח' רומניא: **צמוסר לחומו**. אצל אליצור: **צמוסר לחומו**.

בְּצַדְקוֹ תְּדַיַּח כְּתָמִים • בְּאַפָּס אֲוִרִים וְתָמִים:
 תָּמֹר תִּשְׁלֹמִי פֶרֶ • תִּבְּן הֶגֶג הַמְּסָפֶר •
 תוֹקְעֵי בַחֲדָשׁ שׁוֹפָר • תִּלְאוּבָם בְּכַפּוֹר יִכְפָּר:
 וְשִׁבְךָ חֶמֶת זַעֲמָךְ • וְתַחֲזֹן שְׁרִידֵי עֲמָךְ •
 וְעֲלִימוֹ יְהִי נוֹעֲמָךְ • וַיְחִיו מִמְּקוֹר עֲמָךְ:
 נְאוֹר עֲמָךְ הַסְּלִיחָה • נִכּוֹן לְמַהֵר לְסִלְחָה •
 גִּיב שְׁפָתֶיךָ הַצְּלִיחָה • גִּיאַק שְׁמַעָה וְסִלְחָה:

כְּכַתּוּב אֲדַגֵּנוּ שְׁמַעָה אֲדַגֵּנוּ סִלְחָה אֲדַגֵּנוּ הַקְּשִׁיבָה וְעֵשָׂה
 אֶל־תִּתְאַחֵר • לְמַעַנְךָ אֱלֹהֵי כִי־שָׁמַךְ נִקְרָא עַל־עֵירֶךָ
 וְעַל־עַמְּךָ: וְנֹאמֶר כִּי־עַמְּךָ הַסְּלִיחָה • לְמַעַן תִּוָּרָא: וְנֹאמֶר
 כִּי־אַתָּה אֲדַגֵּנוּ טוֹב וְסִלַּח • וְרַב־חֶסֶד לְכָל־קִרְאֶיךָ: וְנֹאמֶר
 כִּי־עַמְּךָ מְקוֹר חַיִּים • בְּאוֹרְךָ נִרְאָה־אֹרֶן: וְנֹאמֶר שׁוֹבָה יִשְׂרָאֵל
 עַד יִהְיֶה אֱלֹהֶיךָ • כִּי כִשְׁלֹת בְּעֹנְךָ: וְנֹאמֶר קָחוּ עִמָּכֶם דְּבָרִים
 וְשׁוּבוּ אֶל־יְהוָה • וְאָמְרוּ אֵלָיו כָּל־תִּשְׂא עֹן וְקַח־טוֹב וְנִשְׁלַמָּה
פְּרִים שְׁפָתֵינוּ:

ח"ג והערות

תְּדַיַּח. מלשון רחיצה וכביסה, משורש ידוח, ולכך התייז
 קמוצה והדלית רפויה, וכן מנוקד בכ"י, רוויה וגולד.
 תִּבְּן הֶגֶג. במח' רומניא: יתכן הֶגֶג. חמת זַעֲמָךְ. במח'
 רומניא: יחמת זַעֲמָךְ וכן בכל הסמוך בסיומת זַעֲמָךְ.
 וַיְחִיו מִמְּקוֹר. בכ"י: וַיְחִיו מִמְּקוֹר. לְמַהֵר לְסִלְחָה.
 אצל אליצור: יתמהר לסלחה. גִּיב שְׁפָתֶיךָ. אצל
 אליצור: גִּיב שְׁפָתֵינוּ. וְאָמְרוּ אֵלָיו. כ"ה במח' רמ"ו,
 בולוניא, כ"י רומניא, בו"ז, וכ"ה בהרבה נוסחאות של
 תנ"ך וכן במקצת ספרי חז"ל. בכארצ"ו: וְאָמְרוּ אֵלָיו.

מקורות ומקבילות

שבת, דף קל"ג ע"ג. צדקו. ע"פ פס"ב פ"ג לג, ד"ה דבר
 אחר לנבו. תדיח כתמים. ע"פ ירמ"ג, כב. זאפס אוריס
 ותומיס. ע"פ נחמ"ז, סה; משל סוטה פ"ט, מ"ג; צבלי יומא,
 דף כ"ה ע"ג. תמור תשלומי פה. ע"פ הוש' יד, ג. תיבן הוג.
 ע"פ תה' ה, ב. המסופר. ע"פ תה' ט, ב; ע"ה, טו. תוקעי
 נחודש שופר. ע"פ ויק' כה, ט; תה' פ"א, ד. תלזונס. ע"פ
 הוש' יג, ה. נכפור יוספר. ע"פ ויק' טו, ל. ושכך חמת
 זעמך. ע"פ חס' ז, י. שרידי עמך. ע"פ ירמ"ג, א. ועלינו
 יהי טעמך. ע"פ תה' ב, ח. ויחיו ממקור עמך. ע"פ ירמ"
 ב, יג; תה' לו, י. נאור. תה' טו, ה. עמך הסליחה. תה'
 קל, ד. נכוך. צר' מא, לב. למהר לסלחה. ע"פ תה' עט,
 ח"ט. ניב שפתים. ישע' ט, יט. שפתים הלליחה. ע"פ דה"צ כו, ה. נאק שמעה וסלחה. ע"פ דני' ט, יט. ככתוב ה' שמעה
 וכו'. מח' רומניא, דף ש"ג ע"ב. ה' שמעה. דני' ט, יט. כִּי עַמְּךָ הַסְּלִיחָה. תה' קל, ד. כִּי אַתָּה אֲדַגֵּנוּ. תה' פו, ה. כִּי עַמְּךָ
 מְקוֹר חַיִּים. תה' לו, י. שׁוֹבָה יִשְׂרָאֵל הוֹש' יד, ג. קחו עמכם דברים. הוש' יד, ג.

שַׁפְּתֵינוּ מְדוּבָבוֹת יִשְׁגִּים. יִנְצְחוּךָ כְּעַל־שׁוֹשְׁגִים. חֲדָשִׁים
גַּם־יִשְׁגִּים. בְּמַגֶּנֶת אָב מִשְׁעָנִים:

זְכַרְנוּ לְחַיִּים. מִלֶּךְ חַפֵּץ בְּחַיִּים. וְכַתְּבָנוּ בְּסֵפֶר הַחַיִּים.
לְמַעַנְךָ אֵל חַי. מִלֶּךְ גּוֹאֵל עוֹזֵר וּמוֹשִׁיעַ
וּמַגֵּן. בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. מַגֵּן אַבְרָהָם:

אַתָּה גִבּוֹר לְעוֹלָם יְהוָה. מְחַיֶּה מֵתִים אַתָּה רַב לְהוֹשִׁיעַ.
מוֹרִיד הַטַּל. מְכַלְכֵּל חַיִּים בְּחֶסֶד. מְחַיֶּה מֵתִים
בְּרַחֲמִים רַבִּים. סוֹמֵךְ גּוֹפְלִים וְרוֹפֵא חוֹלִים. מַתִּיר אֲסוּרִים.
וּמְקַיֵּם אֲמוּנָתוֹ לִישְׁנֵי עֶפְרַי. מִי־כְמוֹךָ בְּעַל גְּבוּרוֹת וּמִי דוֹמָה
לָךְ. מִלֶּךְ יַמִּית וּמְחַיֶּה וּמְצַמִּיחַ לָנוּ יְשׁוּעָה:

יוֹם מִיָּמִים הוֹחֵס. יוֹם כְּפוֹר הַמִּיחֵס. יוֹדְעֵיו חָמַל וְחָס.
יוֹקֵשׁוֹ לְפוֹעֶרֶת הַס:

וְבו בְּתַחֲבוּלוֹת יוֹעֵצוֹ. וְדוֹי בְּתַחֲנוּן יֵאֵיצוֹ. וְשׁוֹכְנֵי עֶפְרַי יִקְיָצוּ.
וּמֵרֵאשׁ הָרִים יִלְיָצוּ:

מקורות ומקבילות

שפתינו מדובבות ישיגים. ע"פ שה"ש ז, י; מח' רומניא, דף ש"ג. ראו ס"ה ס' תג וס' חשי; זוהר ח"ב, דף ע"ב. דלגותהון דמתחילא מניין על חו"י. ינצחוך כעל שושנים. ע"פ תה' מה, א. חדשים גם ישיגים. שה"ש ז, יד. כמגנת אב. ע"פ צ"ר טו, א. משענים. ע"פ דה"צ יג, יח. יום מימים וכו' המיוחס. ע"פ פס"ר צ פי' כג, סוף ד"ה גלמי ראו. יודעיו. ע"פ הוש' ז, כב. חמול וחס. ע"פ ירמ' יג, יד. יוקשיו. ע"פ תה' קכד, ז. לפוערת. ע"פ ישע' ה, יד. ראו ספרא אחרי מות פ"י יג, ס' י, 'שעיר המשלח וכו' משיצין עליהן. הס. ע"פ עמו' ח, ג. נתחבולות יועלו. ע"פ מש' כ, יח; כד, ה; ויק"ר פ"י כ"א, ס' ה. וידוי נתחן. ע"פ יהו' ז, יט; תה' ג, כג. ושוכני עפר יקילו. ע"פ ישע' כו, יט; דני' יב, ג. ומראש הרים ילילו. ע"פ ישע' מז, יא.

ח"ג והערות

מדובבות ישיגים. כ"ה במח' רמ"ו, בולוניא, קד"א, שד"ל ורוו"ה. בכ"י ומח' רומניא: 'בדבבות ישיגים'. בְּמַגֶּנֶת אָב. במח' רומניא: 'בְּמַגֵּן אָב'. מִשְׁעָנִים. כ"ה במח' רמ"ו, בולוניא ושד"ל. בכ"י, קד"א, רומניא, רוו"ה, גולד' ואליצור: 'נִשְׁעָנִים'. יוֹם מִיָּמִים הוֹחֵס. חלק שני של ישושן עמק' לרבי אלעזר הקליר, אליצור, כיפור, עמ' 386 ואילך. בראשי הבתים: יום כפורים. כל בית בפיוט בנוי מארבעה חלקים המתחילים באותה האות. פיוט זה נמצא גם במנהג אשכנז בתפילת המוסף ובמח' רומניא, דף שמ ע"ב. חמל וְחָס. בקמץ, כ"ה במח' בולוניא, רומניא, שד"ל ורוו"ה. ובקד"א פירשו שהוא כמו 'חוס', לשון ציווי. במח' רמ"ו, כ"י וגולד' חמל וְחָס; בפתח. ולפ"ז הוא יהיה ישם דבר, כמו 'חוס ושלום'. יועצו. במח' רומניא: יועצו. בְּתַחֲנוּן יֵאֵיצוֹ. ראו ביאורי קד"א, רוו"ה וגולד'.

מַפְעֵלוֹת עוֹקֵד וְעָקוֹד. מֵאֵז בְּיָדָם פִּקּוֹד. מוֹפֵת הַכְּמוֹס בְּפִקּוֹד.
 מוֹקֵשׁ לְהִבְעִית בְּסִקּוֹד:
 בְּהִבְטַחַת סְבִיבַת אֵיל. כְּפָרוּ הַנְּצוֹר לְחֵיל. כֵּן תַעֲצִים חֵיל.
 כּוֹרְעֵיךָ בְּעֶצֶם וְלֵיל.
 פִּחְדוֹ יִחֵיל סוֹטְמִים. פְּיוֹתָם הֵיוֹת אֶטוּמִים. פֶּרְחָיו בְּמִשְׁעָנוֹתָם
 חֶטוּמִים. פְּלוּטִים מֶרְכָּל פְּטוּמִים.
 וְאִם אֵין בָּנוּ מַעֲשִׂים. וְזוּבַח מִבְּלֵי מֵשִׁים. וְזוֹכְרָה לְנִבְזִים
 וּמְאוֹסִים. וּמְגוֹזְעִים הַפֶּר בְּעֵסִים:
 רֵם קוֹשֵׁט מַעֲבָדֶיךָ. רֵאָה תִרְאֶה לְעוֹבְדֶיךָ. רַעִים בָּאֵי עֲדֶיךָ.
 רַחוּם זָכַר לְעַבְדֶּיךָ:
 יִבְקֵשׁ עוֹן וְאִינְנוּ. יָמָה בְּמַצּוֹלוֹת תִּגְנְנוּ. יֵלֵד בְּשַׁעֲשׁוּעֵיו תַעֲנֶנּוּ.
 יִשָּׂר מְלִיץ יִחְנְנֵנוּ:

מקורות ומקבילות

מפעלות. שה"ר פרי"א, סי' ד, ע"פ צרי' כב, טו. והשוו צבלי סנהדרין, דף לו ע"א, ראו"ו שרלו לפני כסוסים'. עוקד ועוקד. צרי' כב, ט; צבלי צרכות, דף סב ע"ב. מופת. ע"פ יוא' ג, ג. הכמוס. ע"פ רצ"ה פרי"א, סי' ג, ונגסה מהס'; רש"י, דני' יב, יב. צפקוד. מה"ג צרי' ג, כד, יפקד לימות המלך המשיח'. והשוו צראשית צרתי, עמ' 67, '5"ץ למשיח'. מוקש. ע"פ מרח"ו (ורשא), פרי' תולדות, סי' יג, 'ש"י יאה"ר אין אתם הולכין בצרכי' וכו', להנעית - להצהיל. ע"פ משגי' יומא, פ"ה, מ"א; רש"י עמ"ס פסחים, דף ה ע"א, ד"ה צעית. צפקוד. ע"פ או"ר (צובר), פרי"א, סי' טו, 'סקודה הייתי'. כהצטחת. ע"פ צרי' כב, טו. סביבת חיל. ע"פ צרי' כב, יג. כפרו. ע"פ שה"ר פרי"א, סי' יד. לחיל. ע"פ תר"א שמי' יב, מא. כן תעשים חיל. ע"פ תה' סח, לו. כורעך. ע"פ ישע' מה, כג. צעלס. ע"פ ויק' כג, כח. פחדו. ע"פ צרי' לא, מז. יחיל. תה' כט, ה. סוטמים וכו'. ע"פ זכ' ג, צ. פיותס היות אטומים. ע"פ צבלי יומא, דף כ ע"א. פרחיו. בלשון הכמים הכוונה לזכורים, כמו: משגי' יומא פ"א, מ"ז; חוספתא סוכה פ"ג, ה"ט"ו; צבלי סוכה, דף מט ע"א. במשענותס. ע"פ דה"צ ג, יא. חטומים. ע"פ ישע' מת, ט. פלוטים. ע"פ עזר' ט, ח. מרכל. ע"פ ויק' יט, טו. פטומים. ע"פ צבלי צ"מ, ריש דף סו ע"א. אין צנו מעשים. ע"פ ישע' מא, כט; מרח"ה כב, צ, סי' ו. וזבח מגלי משים. ע"פ הוש' ג, ד; ראו"ו ד, כ. לנבזים ומאוסים. ע"פ תה' טו, ד. ומגזעס. ע"פ ישע' מ, כד. הפר כעסים. ע"פ תה' פה, ה. רס. ישע' מ, טו. קושט מעבדיך. ע"פ דני' ד, לד. ראה תראה לעבדיך. ע"פ ש"א א, יא. רעים. תה' קלט, ח; ע"פ מרח"ה מ"ז קטו, סי' ה, קטו, טו; שה"ש ה, א. בלי עדיך. תה' סה, ג. זכור לעבדיך. דב' ט, כו. יבוקש עוון ואיננו. ע"פ ירמ' ג, כ. ימה במצולות חננו. ע"פ מוכ' ז, יט. ילד בשעשועיו תעננו. ע"פ ירמ' לא, יט. יושר מליץ

ח"ג והערות

ועקוד. במח' רומניא: ועקוד, וכן בכל הבית כל משפט מסתיים זד'. בפקוד. במח' רומניא: זלפקוד. בהבטחת. במח' רומניא, רוו"ה, גולד' ואליצור: בהבטחת'. סביבת איל. במח' רומניא: סביבת איל. בעצם וליל. במח' רומניא: בעצם וליל. אצל אליצור: בעצם וליל. פחדו יחיל. במח' רומניא: פחדו לחיל. סוטמים. כ"ה במח' רמ"ו, בולוניא, רומניא, קד"א ושר"ל. ברוו"ה וגולד': שוטמים, ובכ"י: יחיל סוטמים. במשענותם חטומים. בכ"י ובכמה ח"ג אצל גולד': במשענותיו חטומים. במח' רומניא: במשענותם חטומים. אצל אליצור: במשענותם חטומים. פלוטים. במח' רומניא: פלטים. אצל אליצור: פלטים. מרכל פטומים. כן נכון ע"פ כללי הדקדוק ולא כנמצא במח' הקדומים בחיריק. בגנו מעשים. במח' רומניא ואצל אליצור ללא תיבת יגנו. הפר כעסים. במח' רומניא: הפר כעסים. קושט מעבדיך. אצל אליצור: קושט מעבדיך. ראה תראה. כ"ה במח' רמ"ו, שד"ל, ומקצת ח"ג אצל גולד'. במח' בולוניא, כ"י, רומניא, רוו"ה וגולד': ראה תראה. לעובדיך. במח' רומניא: עבדיך. אצל אליצור: עבדיך. מליץ יחננו. במח' רומניא:

מְבָרַק חֶרֶב הַשָּׁנוֹן. מִלֵּט מְאָרִיכֵי רֵנוֹן. מִלֵּא מְשָׁאֲלוֹתֶם
 בְּתַחֲנוּן. מִלֵּךְ אֶל רַחוּם וְחַנּוּן:
 כַּכְּתוּב וַיַּעֲבֹר יְהוָה עַל-פְּנֵי וַיִּקְרָא. יְהוָה יְהוָה אֵל רַחוּם
 וְחַנּוּן. אַרְךְ אַפַּיִם וְרַב-חֶסֶד וְאַמֶּת: וְנֹאמַר בְּיָמִים
 הָהֵם וּבִעֵת הַהִיא נֹאם-יְהוָה יִבְקֹשׁ אֶת-עֹן יִשְׂרָאֵל וְאֵינָנו
 וְאֶת-חַטָּאת יְהוּדָה וְלֹא תִמְצָאֵנָה. כִּי אֶסְלַח לְאִשֶּׁר אֲשָׂאִיר:
 וְנֹאמַר וַיַּחֲנֵנוּ וַיֹּאמֶר פְּדֵהוּ מִרְדֵּת שְׁחַת מְצַאתִי כִפָּר:
 כִּפָּר פְּדִיּוֹן נַפְשׁוֹ. פְּדָה מִטְּבִיעַת רַפְשׁוֹ. מִיַּחְלִיךְ בְּעֵנָיו וְכִפְשׁוֹ.
 תַּחֲיִים בְּטַלְלֵי נַפְשׁוֹ:

יש המדלגים על פיוט זה (מנהג ירושלים):

עַד-יוֹם מוֹתוֹ תַחֲכֶה-לוֹ לְתַשׁוּבָה. לְהַנְטוֹתוֹ לְתַחֲיָה:
 אֲנוֹשׁ מֵהַיְזָכָה וְצָבָא דוֹק לֹא-יִזְכּוּ בְּעֵינֶיךָ. בְּלַחִים אִסְתַּבְּעֶר-
 הָאֵשׁ וּמֵה-בְּחֻצֵיר יִבֵּשׁ:
 עַד-יוֹם מוֹתוֹ תַחֲכֶה-לוֹ לְתַשׁוּבָה. לְהַנְטוֹתוֹ לְתַחֲיָה:

מקורות ומקבילות

יחננו. ע"פ או"י לג, כניכד. מנרק חרב השנון. ע"פ דצ' לג, מא. מלט. ע"פ ישע' מו, ד; תה"י כג, ו. מאריכי רנון. ע"פ ש"א א, יב; ירושלמי ברכות פ"ד, ה"א. רנון. ע"פ מ"א ה, כת. מלא משאלותם. ע"פ תה"י כ, ה; לו, ד. נתחנן. ע"פ תה"י כ, ב. אל רחום וחנון. שמי' לד, ו. ויעבור ה' על פניו. שמי' לד, ו. מח' רומניא, דף שמא' ע"א. י"ג מידות. ע"פ שבה"ל, סדר ויה"כ, ס"ו שיט. ציניס ההס ובעת ההיא. ירמ"י ג, כ. ויחננו ויאמר פדעוהו. או"י לג, כד. כופר פדיון נפש. ע"פ שמי' כה, ל; מח' רומניא, דף שמא' ע"א. פדה מטביעת רפשו. ע"פ תה"י סט, טו. רפשו. ע"פ ישע' ה, כ. מיחליך. ע"פ תה"י לג, יח; קמו, יא. בענוי. ע"פ ויק' טז, כט. וכפשו. ע"פ או"י ג, טז. תחיים בטללי נפשו. ע"פ ישע' כו, יט; ירושלמי ברכות פ"ה, ה"ב; תענית פ"א, ה"א. עד יום מותו תחכה לו. פדר"א פ' מצ; ע"פ תה"י ג, ג; רצ"ה פ"ו, ו. ס"ו ד; יחו' יח, לג. להנטותו לתחיה. ע"פ יחו' לג, יא. אנוש מה יזכה. ע"פ או"י טו, יד. וצבא דוק לא יזכו בעניו. ע"פ או"י כה, ה. בלחים אס וכו' יבש. ע"פ תה"י פ"ו, ד; ד"ה לעולם; ולק"ש ת"ו, רמז עו, ד"ה השטה נכסו. בחציר יבש. ע"פ ישע' מ, זרת.

ח"ג והערות
 'מליץ וְחַנּוּן. אצל אליצור: 'מליץ וְחַנּוּן. מלא מְשָׁאֲלוֹתֶם. בכ"י: 'מלא מְשָׁאֲלוֹתֶיךָ. מלך אל רחום. במח' רומניא ללא 'אל. אל רחום. במח' רומניא ואצל אליצור ללא 'אל. ונאמר ויחננו וכו'. במח' רומניא, גולד', ואליצור נוספו כאן עוד כמה פסוקים ובשאר נוסחאות אשכנז, אין כאן פסוקים כלל. וראו מ. א. לפשיץ, 'כתבים', מוסד הרב קוק, ירושלים תשי"ז, במאמרו 'הקרובה', עמ' שא-דש. פְּדָה. אצל אליצור: 'פְּדָס. מטביעת רַפְשׁוֹ. במח' רומניא: 'מטביעת נַפְשׁוֹ. בענוי וְכִפְשׁוֹ. במח' רומניא: 'בענוי וְכִכְפְּשׁוֹ. אצל אליצור: 'בענוי נַפְשׁוֹ. תַּחֲיִים בטללי. בכ"י, רוויה, גולד' ואליצור: 'תַּחֲיִים בטללי. עד יום מותו. הוספת תוכחה לקרובה למחבר עלום שם, הנמצאת גם במנהג אשכנז (גולד', בשחרית, כיפור, עמ' 117), בת יא בתים. מוסד ע"ס א"ב. הרב מ"ע הרטום, בחוברת המנהג, כתב שבירושלים אין אומרים פיוט זה וכן איננה במח' רומניא. לא יִזְכּוּ. כן נראה נכון ע"פ הפסוק וקרוב לזה הנקוד במח' רמ"ו וכ"י. במח' בולוניא ושר"ל: 'לא יִזְכּוּ, וברו"ה

גְּלוּי הוּא לָךְ חֲשׂוֹךְ כְּמוֹ אוֹר. מְשׁוֹטֵט כָּל בְּעֵינַי. דִּירְתָךְ בַּסֶּתֶר
וּגְלוּיּוֹת לָךְ כָּל־נִסְתָּרוֹת:

עד-ייום מותו תחכה-לו' לתשובה. להגשותו לתחייה:

הִדֵּן יְחִידִי וְהוּא בְּאֶחָד וּמִי יִשְׁיִבְנוּ. וְעַל־גּוֹי וְעַל־אָדָם יַחַד
יִנְטֶה קוֹ וְאִין מִי־יִרְשִׁיעַ:

עד-ייום מותו תחכה-לו' לתשובה. להגשותו לתחייה:

זאת אִם־הֵבִין יִצִיר. לא יִתְעוּ יִצֵר לַחֲטָא לְיוֹצֵר. חֲתָלַת בְּאָרוֹ
חֲפִירַת בּוֹרוֹ חֲשָׁבוֹן בּוֹרְאוֹ:

עד-ייום מותו תחכה-לו' לתשובה. להגשותו לתחייה:

טָמֵא מְשֻׂאָרוֹ וּמְטֵמֵא בְּעוֹדוֹ וּמְטֵמֵא בְּמוֹתוֹ. יְמֵי חַיָּו תַּהוּ
וְלִילוֹתָיו בָּהוּ וְעַנְיָנוּ הֶבֶל:

עד-ייום מותו תחכה-לו' לתשובה. להגשותו לתחייה:

כַּחֲלוֹם מִהֲקִיץ נְדָמָה. בְּלִהוֹת יִבְעֵתוּהוּ תְּמִיד. לִילָה לֹא־יִשְׁכַּב
יוֹמָם לֹא־יִגְנוֹחַ עַד־יָרֶדֶם בְּקָבָר:

עד-ייום מותו תחכה-לו' לתשובה. להגשותו לתחייה:

מקורות ומקבילות

גלוי הוא לך חושך כמו אור. ע"פ תה' קלט, יב. משוטט כל
בעין. ע"פ זכ' ד, י; דה"צ טז, ט. דירתך נסתרה. ע"פ תה'
לא, א; אי' כג, יד. וגלויות לך כל נסתרות. ע"פ דצ' כט, כה;
דני' ב, כג. הדן יחיד. ע"פ אי' כג, יג, ורש"י; משנ' אבות
פ"ד, מ"ח; שו"ע פ"א, א; סו"א; שמו"ר פ"ד, ד, סו"ג. והוא
נאחד ומי ישיבנו. אי' כג, יג. ועל גוי ועל אדם יחד. אי'
לד, כט. ינטה קו. ע"פ זכ' א, טז. ואין מי ירשיע. ע"פ
ישע' ג, ט. זאת אם הבין וכו'. ע"פ משנ' אבות פ"ב, מ"א; ירושלמי סוטה פ"ב, ה"ב; ויק"ר פ"א מנורע, פ"א, יח, סו"א. לא
יתעו ילד וכו'. ע"פ צבלי צ"ב, דף טז ע"א; ארתיות דר' עקיבא, נוסח ב, אות ט; אה"מ, עמ' 426 טור א; תה' לה, י, ואלשיך;
צ"ח, ת, כח. חתולת. ע"פ אי' לה, ט. חתולת בארו... צורו... צוראו. ע"פ ויק"ר פ"א, יח, סו"א; קה"ר פ"א, יב, סו"א. ראו
רוו"ה, שחרית ליוה"כ, דף לא ע"א (פתיחה 66). טמא משארו. כגון ויק' טז, טז; יג, מד"מ. משארו. ע"פ ויק' כח, י; רש"י
תה' ע"ח, כז. ומטמא בעודו. ראו רמב"ם, הל' עומאת מת, פ"א, ה"ד. ומטמא במותו. ע"פ צמ' יט, יא; צבלי מור, דף גג
ע"ב; ע"ז, דף לו ע"ב. ימי חייו תוהו. ע"פ קה' ז, טו. ולילותיו צוהו. ע"פ אי' ז, ג, תו"ט משנ' עדיות פ"ב, מ"ג, ד"ה
משפט איוב. וענינו הצל. ע"פ קה' ד, ת. כחלוס מהקין. תה' ע"ג, כ. צלחות יבעתוהו תמיד. ע"פ אי' יח, יא; צ"מ מ, ה.
לילה לא ישכב. ע"פ קה' ב, כג. יומם לא יגנוח. ע"פ ישע' יד, ג. יורדם בקבר. ע"פ תה' פ"ח, ו; אי' כח, לז.

ח"ג והערות

וגלדי: לא זכור, והשוו לנוסח במוסף לר"ה ויוה"כ. לך
כָּל־נִסְתָּרוֹת. כ"ה במח' רמ"ו, בולוניה, כ"י, רוו"ה
וגלדי. במח' שד"ל: לך כָּל־נִסְתָּרוֹת. זאת אִם־הֵבִין
יִצִיר. במח' רוו"ה וגלדי: זאת יֵבִין כָּל־יִצִיר, אמנם
בגלדי: תיבת 'קל' איננה. ומטמא בעודו. כן נראה
נכון, וכ"ה בכ"י, רוו"ה וגלדי.

מֵה־יְתָאוּן אָדָם חָיִי דִּיּוֹ אֲשֶׁר הוּא־חַיִי נוֹצֵר לְעַמְלֵי אֲשֶׁרִיו
אִסְיָהּ יִגְיעוּ בְּדַת אָמֵת:

עדינים מותו תחפה-לו לתשובה להגשותו לתחיה:

סוֹפוֹ עַל־רֵאשׁוֹ מוֹכִיחַ וְלָמָּה יַחְנִיף עוֹד חוֹתְמוֹ יְעִידוֹ עַל־פְּעָלוֹ
וּמֵה־יִגְנֹב דַּעַת:

עדינים מותו תחפה-לו לתשובה להגשותו לתחיה:

פּוֹעֵל צְדָקוֹת אִסְיָהּ יִלְוֶהוּ לְבֵית־עוֹלָמוֹ צוֹפֵה בְּחֻכְמָה
אִסְיָהּ עִמּוֹ תִּלְוֶנָּה בְּכָל־חַו:

עדינים מותו תחפה-לו לתשובה להגשותו לתחיה:

קִצּוּף בְּדָמִים וּמְרָמָה אִם יִהְיוּ חֲרוּצִים יָמָיו רְצוּנוֹ וְחִפְצוֹ
בְּהִיּוֹת בְּמוֹסָר יָנוּב בְּשִׁיבָה טוֹבָה:

עדינים מותו תחפה-לו לתשובה להגשותו לתחיה:

יָשׁ טוֹב אִם יִקְנֶה מִשְׁמוֹת נְעִים יִקְרָא תַחַת כֵּן לְכֵן מִיּוֹם
לְיָדָה מוֹטָב יוֹם מִיְתָה:

עדינים מותו תחפה-לו לתשובה להגשותו לתחיה:

עד כאן יש מדלגים.

מקורות ומקבילות

מה יתאוון אדם. איכ"ג, לט. דיו אשר וכו'. ע"פ איכ"ר (ווילנא), פ"ג, ס"ו מ. אשר הוא חי. ב"ר ט, ג. נולד לעמל ע"פ או"ה, ז. אשריו אם יהי וכו'. ע"פ מס' שמחות, ס' חיובת הקבר, פ"א, ה"ט; צבלי ברכות, דף ח ע"א. סופו על ראשו מוכיח. ע"פ צבלי מדריס, דף מה ע"א. ולמה יחניף. ע"פ ישע"י ט, טז; או"ה יג, טז. עוד חותמו יעידו. ע"פ או"ה לו, ז; ספרי האזינו, פי' טז, ד"ה ד"א הלור; מדה"ג פ"ג בראשית, ס"ו כט; פס"ב, פי' מד, ד"ה ד"א טובה. ומה יגנוב דעת. ע"פ פה"ב פ"א, ס"ו ג; תוספתא צ"ק פ"ז, ה"ב; ויק"ר פ"ג, ס"ו ה; ילקו"ש מש, רמז התקומה. פועל לדקות. ע"פ תה"ט, צ; צ"ס מ, טז. ילוכה לבית עולמו. ע"פ משגי' אבות פ"ו, מ"ט; מהט"ד, פ"ב, פ"ד; צבלי תענית, דף יא ע"א. לופה

ח"ג והערות

חותמו יעידו. בכ"י, רוויה וגולד: 'חותמו מעידו'. על-פעלו. בכ"י: 'על-פני פעלו'. יהי עמו תלונן. במח' רמ"ז, בולוניה ושד"ל: 'יהיה עמו תלונן'. תלונן. במח' רוויה וגולד: 'תתלונן'. ב"ב"ל. כן נראה נכון וכך הוא בכ"י, רוויה וגולד. במח' רמ"ז: 'ב"ב"ל'. במח' בולוניה ושד"ל: 'ב"ב"ל'. קצוף וכו' חרוצים ימיו. במבוא למכב"ר, עמ' 68, מבוא בשם דפ' עתיקים: 'קצוף במרמה ודמים אם יהי חרוצים ימיו במספר'. נעעים יקרא. בכ"י: 'נעים אשר לו יקרא'. ברוויה וגולד: 'תיבת ילוי איננה'. מיום לידה מוטב יום מיתה. ברוויה וגולד: 'יום המיתה מיום לידה הוטב'.

צחכמה. ע"פ צבלי ברכות, דף נו ע"ב. עמו תלונן צלחו. ע"פ צבלי יצמות, דף לו ע"א 'שפתותיו דובצות בקבר'. צלחו. ע"פ או"ה, כו. קלוף. ע"פ ישע"י מ, ח. צדמים ומרמה. ע"פ תה"ה, ז; נה, כד. אם יהיו חרוצים ימיו. ע"פ או"ה יד, ה. רצונו וחפלו זהות צמוסר. ע"פ מש' יב, א. ינוב בשיבה טובה. ע"פ תה"ה, צב, טו. שם טוב אם יקנה. ע"פ קה"ז, א; מד"ז; משגי' אבות פ"ב, מ"ז. תחת כן וכו'. ראו שמו"ר פ"ג מה, ס"ו א; ילקו"ש קה", רמז התקעג. מוטב יום מיתה. ע"פ צ"ס מ, כה.

**מִי כְמוֹךָ אֵב הַרְחָמִים. זְכוֹר יִצְוֹרֶיךָ בְּרַחֲמִים. מִמִּית וּמְחִיָּה.
וּנְאָמָן אֶתָּה לְהַחְיֹת מֵתִים. בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה.
מְחִיָּה הַמֵּתִים:**

**צִפָּה בְּבֵת תְּמוֹתָה. צוֹם הָעָשׂוֹר עֲמוּתָה. צֹאן בְּהֵעֲנֶשָׁה
מִיתָה. צִדְקָה מִמְּכַר צְמִיתָה:
וּבְבֹא סוֹטֵן לְנֶקֶב. וְלַחֲשׂוֹף שְׂרָעַף עֶקֶב. וּבִלְיֵרֶשָׁה לְקוֹב.
וְכַח תּוֹלְדוֹת יַעֲקֹב:
מְכוֹן לְשִׁבְתְּךָ בְּשׂוּמְךָ. מֵאֵז חֲקַקְתּוֹ בְּרִשׁוּמְךָ. מוֹלְדוֹתָיו
הַכְּלוּלִים בְּשִׂמְךָ. מְלִטָּם לְמַעַן שְׂמֹךְ:
הַזְכֹּר יְשִׁיבֵת אֶהֱלֵךְ. הַמְאֲבִיק לְשֵׁר גְּחֵלֵךְ. הַצִּילָה שְׂאוֹנוּ מִבְּהֵלֵךְ.
הַצְּגִים לְהַרְטוֹת מַחֲלֵךְ:**

מקורות ומקבילות
 מי כמוך וכו'. מח' רומניא, דף שמא ע"א. לפה. ע"פ ישע' סג, טו; תה' פ, טו; מש' טו, ג. **צנת תמוטה.** ע"פ תה' עט, יא. **לס העשור.** מס"ו פרי יט, ה"ד. **עמוטה.** ע"פ ויק' יט, טו; טור או"ח, הל' יוה"כ, סי' תרו, גכס פד"א פ' מה; ולקו"ש תו, רמז תקצח. **לאן.** ע"פ ירמ' כג, ג; יח' לד, כב. **זהענשה מיתה לזקה.** ע"פ יח' לג, יד-טו. **מממכר למיתה.** ע"פ ויק' כה, כג. **למיתה.** ע"פ תה' קא, ה. **ובצוא סוטן לנקב.** ע"פ זכ' ג, א. **לנקב.** ע"פ צמ' א, ח. **ולחשוף.** ע"פ צמ' ל, לו. **שרעף.** ע"פ תה' לד, יט; קלט, כג. **עקוב.** ע"פ ירמ' ח, ט. **ירשה.** ע"פ עז' ג, ז. **לקוב.** ע"פ צמ' כג, יא. **וכח תולדות יעקב.** ע"פ מיכ' ג, ג. **תולדות יעקב.** ע"פ צמ' לו, ג. **מכון לשבתך.** ע"פ שמ' טו, ח; מ"א ת, מט. **שומך.** ע"פ ירמ' מט, לת; תה' קג, יט. **חקקתו ברשומך.** צבלי חולין, דף לא ע"ב, ורש"י ד"ה בדיוקנו; מדת"י (וורשא), פרי' צמדצב, סי' יט; ולקו"ש ישע', רמז תנז, ד"ה אמר ה'. **מולדותיו הכלולים בשמך.** ע"פ ירושלמי תענית פ"ב, ה"ו; מדת"י (וורשא), פרי' לו, סי' יד; דצ"ר (ליצ'רמן), פרי' דברים, סי' ס; ולקו"ש יח'ו, רמז, ח, ד"ה ומה תעשה. **מלטס למען שמך.** ע"פ ירמ' יד, ז. **ישיבת אוהל.** ע"פ צמ' כה, סו. **המאביק לשר גחל.** ע"פ צמ' לב, כה; שה"ר פרי' ג, סי' ג. **הצילה שאונו מנהל.** ע"פ דצ' כ, גיד. **שאונו.** ע"פ ישע' ה, יד. **מנהל.** ע"פ תה' ג, ד. **הצגים העומדים.** ע"פ צמ' מז, ג.

ח"נ והערות
 צפה בבת תמוטה. חלק שלישי של הקרובה לרבי אלעזר הקליר, אליצור, כיפור, עמ' 341 ואילך. חתום בראשי הבתים 'צום העסור' (אות ס' במקום ש'). כל בית בפיוט בנוי מארבעה חלקים המתחילים באותה האות. נמצא גם במנהג אשכנז במוסף, גולד', כיפור, עמ' 339, ובמח' רומניא דף שמא ע"א. **צדקה.** אצל אליצור: 'צדקה'. במח' רמ"ז: 'מכר צמיתה'. במח' בולוניא, קד"א ושד"ל. במח' רמ"ז: 'מכר צמיתה'. במח' רומניא, רוו"ה, גולד' ואליצור: 'מכר צמיתה'. **סוטן לנקב.** אצל אליצור: 'שוטן לנקב'. **שרעף עקב.** כ"ה בכ"י, מח' רמ"ז וגולד', וכן דינו במקרא. במח' בולוניא, קד"א, שד"ל, רומניא, רוו"ה ואליצור: 'שרעף עקב', בסמך. **ובל ירשה לקוב.** כ"ה במח' בולוניא, שד"ל, רוו"ה וגולד'. במח' רמ"ז ורומניא: 'זבל ירשה לקוב'. ובכ"י: 'זבל ירשה לקוב'. **לקוב.** במח' רמ"ז ורומניא: 'לקוב'. **וכח תולדות.** כן מנוקד ברוו"ה וגולד'. במח' רמ"ז, בולוניא, כ"י ושד"ל הו"ו בצירי. במח' רומניא: 'זכוח תולדות', ויש שם עוד שינויים בסדר ובתיבות. **מכון לשבתך.** אצל אליצור: 'מכון לשבתך'. **הכלולים בשמך.** אצל אליצור: 'הכלולים בשמך'. **ישיבת אוהל.** כן הניקוד בנוב"ר וכ"י, אולם בגולד' בשם כ"י ישנים מנוקד: 'ישיבת אוהל', מפני החרוזה. במח' רוו"ה: 'ישיבת אוהל', ע"פ כ"י והחרוזה. אצל אליצור: 'ישיבת אוהל'. **לשר גחל.** במח' רומניא: 'לשר גחל'. **שאונו מנהל.**

במח' רומניא: 'שאונו מנהל'. במח' רוו"ה: 'שאונו מנהל'.

עָנִי נֶפֶשׁ שׁוֹר. עֵוֹן בְּלִי תְשׁוּר. עֲוֹרְכֵי שׁוֹעַ בְּכִשׁוֹר. עֲנִים
 בְּאֵמֶת וְאִשׁוֹר:
 סֶלַח לְשִׁבְי פֶשַׁע. סְלִיחָה תִכְרִיעַ רָשָׁע. סְדוֹר תְּשׁוּבָה תִשָּׁע.
 סֶבֶר פְּדוּת לְיִשְׁע:
 וְאִם־הִמָּה כְּאָדָם. וּמוֹעֵדָה וּמִטָּה יָדָם. וְאִתָּה נוֹצֵר הָאָדָם.
 וְתָרוֹן תְּנָה לְעוֹדָדָם:
 רְעֵבָם וְצִמְאָם חֲזוּה. רְעֵתָם בְּלִי תַחֲזוּה. רָגַשׁ רַחֲשָׁם מִלְבָּזָה.
 רוֹנְנִים סֶלַח־נָא לְעֵוֹן הָעַם הַזֶּה:

כַּכְתוּב סֶלַח־נָא לְעֵוֹן הָעַם הַזֶּה כַּגְדֹל חֲסִדְךָ וְכִאֲשֶׁר נִשְׂאֵתָה
 לָעַם הַזֶּה מִמִּצְרַיִם וְעַד־הַנְּהָה: וְנֹאמֵר לָיִן כֹּה־אָמַר
 יְהוָה אֱלֹהֵי בֵית יַעֲקֹב אֲשֶׁר פָּדָה אֶת־אֲבְרָהָם. לֹא־עֲתָה יְבוּשָׁה
 יַעֲקֹב וְלֹא עֲתָה פָּנָיו יַחֲזוּרוּ: וְנֹאמֵר כִּי בְרֵאתוֹ יִלְדִיו מַעֲשֵׂה
 יָדָיו בְּקִרְבּוֹ יִקְדִישׁוּ שְׁמִי. וְהִקְדִישׁוּ אֶת־קְדוּשַׁת יַעֲקֹב וְאֶת־אֱלֹהֵי
 יִשְׂרָאֵל יַעֲרִיצוּ: וְנֹאמֵר יִמְלֹךְ יְהוָה לְעוֹלָם. אֱלֹהֵיךָ צִיּוֹן לְדָר
 וָדָר. הַלְלוּ־יָהּ:

מקורות ומקבילות

ח"ג והערות

בלוי תשור. במח' רומניא: 'בלוי לשור'. בכשור. כן
 הוא במח' שד"ל ובקד"א, ובדבריו ביאר את הגני
 שלפנינו. במח' רמ"ו, רומניא, כ"י, גולד', חילופי כ"י
 בגולד' רו"ה ואליצור: 'ב'ישור'. במח' רס"ד-רס"ה:
 'אשור'. במח' בולוניא: 'ב'אשור'. סדור תשובה. במח'
 רומניא: 'סדור תשובה'. סבר פדות. בגולד': 'סבר
 פדות, לשון שברו על ה' אהיו, תהי קמו, ה, שהיא
 לשון תקוה והג' בפנים היא ע"פ לשון חכמים, כנהוג
 להחליף ש"ן בס"ן. במח' רומניא: 'סבר פדות'. פדות
 ל'ישע. במח' רמ"ו: 'פדות ל'ישע'. ומועדה ומטה.
 במח' רו"ה: 'זמעה ומטה'. אצל אליצור: 'זמעה
 ומטה'. ותרון תנה. במח' רומניא: 'יתרם תנה'.
 רעבם וצמאם. במח' רומניא: 'רעבם וצמאם'. רחשם
 מלבזה. במח' רומניא: 'רחשם מלבזה'. ככתוב סלח
 נא. במח' רומניא, גולד' ואליצור ישנה תוספת ואף
 שינויים בפסוקים. מעשה ידי. במח' רמ"ו: 'מעשה
 כי צראתו ילדיו. ישע' כט, כג. ימלך ה' לעולם. ח' קמו, י

שינוי נפש. ע"פ ויק' כג, כו. שור. ע"פ צמ' כד, ח. עוון
 צלי תשור. ע"פ צמ' כג, כה. עורכי שוע. ע"פ אוי' לו, יט.
 בכשור. ע"פ קה' ב, כה. ענס נאמת. ע"פ תה' סט, יד.
 ואשור. ע"פ מלא' ג, יב, וקד"א. סלח לשני פשע. ע"פ ישע'
 נט, כ. סליחה תכריע רשע. ע"פ צבלי ר"ה, דף ח ע"א,
 'ריצ"ח אומר נושא'. סדור תשובה תישע. ע"פ צבלי ר"ה, דף
 ח ע"ב, 'ישעו לפני כסדר הזה'. תשע. ע"פ צר' ד, ד. סבר
 פדות. ע"פ תה' קל, ח. לישע חבק' ג, יג; תה' פ, ג. המה
 כאלס. ע"פ הו"פ' ו, ז. ומועדה. ע"פ ש"ב כב, לו; תה' יח, לו.
 ומטה ידס. ע"פ ויק' כה, לה. ואתה נולד האדם. ע"פ אוי'
 ז, כ. ותרון. ע"פ צבלי צ"ק, סוף דף נ ע"א; צמדצ"ר פ"י ט,
 ס"ו ב. לעודדס. ע"פ תה' קמו, ו. רעבם וצמאם. ע"פ תה'
 קו, ה. רעבם וצמאם חזוה. ע"פ ישע' נח, ג; דני' י, יב. רעשתם
 צלי תחזוה. ע"פ חבק' א, יג. רגש. ע"פ תה' נה, טו. רחשם.
 ע"פ תה' מה, ב; צבלי מנחות, דף סג ע"א. מלכזה. ע"פ
 תה' נא, יט; כב, כה. רוניס. ע"פ תה' לג, א; אוי' ב, יט.
 סלח נא לעוון. צמ' יד, יט. ככתוב סלח נא וכו'. צמ' יד, יט;
 מח' רומניא, דף שמח ע"ב. לכן כה אמר ה'. ישע' כט, כב.

וְאַתָּה קְדוֹשׁ. יוֹשֵׁב תְּהִלּוֹת יִשְׂרָאֵל. אֵל נָא:
אִשָּׁא דְעֵי לְמִרְחֹק. שְׁעֵן בָּאת מִרְחֹק. בְּפַעְלֵי צְרִי
דְּחַק. אִסְפְּרָה אֶל־חַק. מְסַכּוּ בְּלִי
לְרַחֵק. חַיִּים לִי לְחַק. לְשׁוֹד בְּחַתָּף יִמְחַק. לוֹחֲמֵי לְבַל־יִשְׁחַק.
וַיִּמְלֵא פִי שְׁחֹק. נִחְשָׁב כְּצַג בְּאִיתוֹן. דְּחֹת בְּפִלּוּלֵי עַקְלָתוֹן.
וְנִקְדִישְׁךָ בְּשַׁבַּת שַׁבְּתוֹן. קְדוֹשׁ:

עוֹרְכֵי שׁוּע לָרַב. חֵין עֶרְכָּם יַעֲרֹב. פְּגִי אֱלֹהִים מְקָרֹב.
עֵתִירְתִּי אֲז תְקַרְב. עֵבְרְתִי בַל־תֵּאָרֵב. אֵלֵי לְבַל־קָרֵב. זֹמִם
אִס־יִזְרֹב. עֵדֶת אֵל לְחַרֵב. אֲשַׁעַן בְּמַצְדִּיק וְקָרֹב. הַיּוֹם
בְּפִתְחֶךָ סְפָרִים. חֵן שְׁמֶךָ מְפָאָרִים. וְנִקְדִישְׁךָ בְּיוֹם כְּפֹרִים.
קְדוֹשׁ:

מקורות ומקבילות

ואתה קדוש יושב וכו'. תה' כב, ד. אל נא. צמ"י יב, יג. אשא דעי למרחוק. או"י לו, ג. שעה. ע"פ ישע"י, י. כ. באת מרחוק. ע"פ ויק"ר פ"א יד, ס"ו ג. בפעלו. ע"פ דב' לב, ד; מש' כד, יב. לרי דחוק. לשון נופל ע"פ שופ' ב, יח; תה' מז, י. אספרה אל חק. תה' ב, ז. מסוכו. ע"פ תה' ע, ג. עלי לרחוק. ע"פ תה' כב, כ. חיים לי לחוק. ע"פ ישע"י ד, ג. לשוד. יכיוו לשטן, ע"פ תשצ"ד קטן, ס' קיט; ש"ת מהר"ל חדשות, ס' כב. בחתף. ע"פ מש' כג, כה. ימחוק. ע"פ שופ' ה, כו. לחמני. ע"פ קה' ט, יד; צבלי נדרים, דף לב ע"ב. לבל ישחק. ע"פ או"י א, ז. וימלא פי שחוק. ע"פ תה' קכו, ג. מחשב. ע"פ צ"ר טו, ו. בליתון. ע"פ יח' מ, טו. צפוללי. ע"פ תה' קו, ל; צבלי סנהדרין, דף מד ע"א. עקלתון. ע"פ ישע"י כז, א. ונקדישך. ע"פ ישע"י כט, כג. ונקדישך בשבת שנתון. ע"פ ויק' טז, לא; כג, לא. ערכי שוע לרוב. ע"פ או"י לו, יט. חין ערכם יערוב. ע"פ תה' קד, לד. פני אהים מקרוב. ע"פ תה' מז, ג. אהים מקרוב. ע"פ ירמ' כג, כג; מדת"ג (וורשא), פ"א יחור, ס' ו. עתירתי אז מקרוב. ע"פ תה' קיט, קסט; או"י לג, כו. על תארב. נופל מל' או"י ג, י. אלי לבל קרוב. ע"פ תה' לב, ט. זומם. תה' לו, יב. יחרוב. ע"פ או"י ו, ח. עדת אל. ע"פ תה' פב, א. לחרוב. ע"פ ישע"י ס, יב. במצדיק וקרוב. ע"פ ישע"י ג, ה. בפתחך ספרים. ע"פ עזר' ת, ה; צבלי ר"ה, דף טז ע"ב. שמך מפארים. ע"פ ישע"י ס, יג; תה' קמט, ג. ביום כיפורים. ע"פ ויק' כג, כו.

ח"ג והערות

ידיו. ואתה קדוש יושב תהלות ישראל. במח' רומניא: יבכן ימלוך יי לעולם ואתה קדושי. אשא דעי למרחוק. פיוט לרי אלעזר בירבי קליר ושמו חתום בראשי הבתים. פיוט זה מופיע גם במנהג רומניא דף שמה ע"ב, ובמנהג אשכנז במוסף, גולד', כיפור, עמ' 341; אליצור, כיפור, עמ' 345 ואילך. הפזמון משולש החותם במילות הפתיחה של שלשת הפיוטים הקודמים בשבת שבתון; ביום כפורים; בצום העשור. שעה באת. כ"ה במח' רוויה גולד', וכ"כ שד"ל, במבוא למכב"ר, עמ' 68. ע"פ מנהג אשכנז. במח' רמ"ו, רומניא וכ"כ שעה באת. במח' בולגריא: שעה פא. במח' שד"ל שעה באת. באחד מח"ג אצל גולד': שעה באתא. בפעלו צרי דחק. במח' רומניא: לפועלי צור ידחק. לשוד בחתף. במח' רמ"ו: לשור בחתף. במח' רס"ד-רס"ה: לשור בחתף. אצל אליצור: לשוד בחתף. בחתף ימחוק. כ"ה במח' בולגריא, קד"א, שד"ל, רומניא וכ"כ. במח' רמ"ו, רוויה, גולד' ואליצור: בחתף ימחוק. וימלא פי. במח' שד"ל: ימלא פי. כצג באיתון. דרך הפייטנים להשתמש ביצג ללשון עמידה, מפורש יצג, נצג. בפלוללי עקלתון. כ"ה בכ"י, קד"א, שד"ל, רוויה ומח' אשכנז. במח' רמ"ו, בולגריא, גולד' ואליצור: בפללי עקלתון. במח' רס"ד-רס"ה ורומניא: בפללי עקלתון. חין ערכם. במח' רומניא: חין ערכם. פגני. במח' רומניא: פגה. אלהים מקרוב. בכ"י: אלהי מקרוב. במח' רומניא, גולד' ואליצור: אלהי מקרוב, כלשון הפס' בירמ' כג, כג. חן שמך. במח' אשכנז: חן אום שמך, ושתי הנוסחאות נמצאות בחילופי כ"י אצל גולד'. אצל אליצור: חן שמך. ונקדישך ביום. במח' רומניא: ונקדישך ביום.

רומניא: חין ערכם. פגני. במח' רומניא: פגה. אלהים מקרוב. בכ"י: אלהי מקרוב. במח' רומניא, גולד' ואליצור: אלהי מקרוב, כלשון הפס' בירמ' כג, כג. חן שמך. במח' אשכנז: חן אום שמך, ושתי הנוסחאות נמצאות בחילופי כ"י אצל גולד'. אצל אליצור: חן שמך. ונקדישך ביום. במח' רומניא: ונקדישך ביום.

רָשַׁע אִם־הִכְרִיעִי זָכַר לִי רוּעִי צָדְקוֹ עֲתָה לְרוּעֵי רַעֲה
צֹאן רוּעִי בְּמַרְעָה טוֹב לְהַרְעִי וּבְאֹר חַיִּים לְזַרְעִי בְּעוֹן
אֶרֶח רַבְעִי וּבִקּוֹ נְטִית מְרַעִי נָא אֶל־יִאֲרְעִי מִסְטִין בְּכַבֵּל
אָסֶר וּתְקוֹת אֲסִירֵי בְשָׁר וּנְקֻדֵי־שָׁד בְּצוּם הָעֵשׂוֹר קְדוּשׁ:

יִסְכִּיתוּ שׁוּבוּ לְבַצְרוֹן גְּשִׁים פְּנֵי אָרוֹן לְהַעֲצִים אַרְשֶׁת רוֹן
יִחַלוּ רֵאשׁוֹן וְאַחֲרוֹן מִשְׁבִּית אֶף וְחֲרוֹן בְּזֹאת יָבֵא אֶהְרֹן
רוֹגְשִׁים קְרָא בְּגָרוֹן פְּלוֹשׁ אֲטוּמֵי חֶבְרוֹן מִצֵּא מְחִילַת וּתְרוֹן
נִחָשׁב כְּצַג בְּאִיתוֹן דְּחוֹת בְּפִלּוּלֵי עַמְלָתוֹן וּנְקֻדֵי־שָׁד בְּשִׁבֶת
שְׁבָתוֹן קְדוּשׁ:

בְּשִׁבְתוֹ בְּכֶס רִיב יְרִיבֵי לְעֵינֵי יְרִיב יֵה נֶצֶב לְרִיב בּוּזֵי
חֲרוֹב יַחֲרִיב כְּמוֹ קַדְמוֹנִים הַחֲרִיב וּנְאָקִי לְפָנָיו יִקְרִיב

מקורות ומקבילות

רשע אם הכריעתי. ע"פ פס"ב פ"ה מו, לוד משכיל אשרי
נשוי ויקריש תהי, רמז תשית. זכור לי רועי - 'משש רבינו'.
ע"פ ירושלמי סנהדרין פ"ה ה"א. או דוד המלך, ע"פ יחז'
לד, כג. זכור... לדקו. ע"פ דה"ב ו, מז. לרועתי. ע"פ צבלי
סנהדרין, ריש דף קה ע"א. רעה לאן. ע"פ יחז' לד, יא. לאן
רועי. ע"פ תה' עט, יג. צמרעה טוב להרעי. ע"פ יחז'
לד, יד. ובאור חיים לורעי. ע"פ תה' טו, יד. בעוון אורח.
ע"פ יחז' לג, ט. אורח רבעי. ע"פ תה' קלט, ג. ובקו נטית.
ע"פ איכ' ב, ה. מְרַעִי. ע"פ יחז' לד, יד. יארעי - 'יקראני',
לשון 'מקרה', מתורגם בשורש 'ארע' או 'רע'. כמו רות ב, ג;
צ"ה מז, ד. מסטין צבלי אסור. ע"פ צבלי יומא, ריש דף כ
ע"א. ותקות אסירי. ע"פ זכ' ט, יב. בשור. ע"פ ישע' נב, ז.
צלוס העשור. ע"פ מס"ו פ"ה יע, ה"ד. יסכיתו. ע"פ דב'
כו, ט. שובו לנצרון. זכ' ט, יב. גשים פני ארון. ע"פ מ"א
ג, טו; דה"א טו, ד. להעניס. ע"פ תה' קה, כד. ארשת. תה'
כא, ג. רון. ע"פ איכ' ב, יט. יחלו. ע"פ מלא' א, ט. ראשון
ואחרון. ע"פ ישע' מד, ו. משנית אף וחרון. ע"פ עזר' י, יד.
זואת יבוא אהרן. ויק' טו, ג. רוגשים. ע"פ תה' נה, טו.
קרוא בגרון. ישע' נה, א. אטומי. ע"פ מ"א ו, ד. מלא מחילת.
ע"פ תה' קל, ד. ותרון. ע"פ צבלי ב"ק, סוף דף כ ע"א;
צמד"ר פ"ה טו, ס"ו. צ. בשנתו כנס ריב. ע"פ מש' כ, ת. יריעי לעיני יריב. ע"פ תה' לה, א. יֵה נֶצֶב לריב. ע"פ ישע' ג, יג.
בוזי חרוב יחריב. ע"פ ישע' ס, יב. קדמונים הכריבו. ע"פ נפ' ג, ו. ונאקי לפניו יקריבו. ע"פ תה' קיט, קסט.

ח"צ והערות

אם־הִכְרִיעִי. כ"ה במח' בולוניא, שד"ל, גולד' וכ"ה
במח' רמ"ו, רומניא ורוו"ה: אם־הִכְרִיעִי. זכר לי רועי.
כ"ה במח' רומניא, קד"א, רוו"ה ובגולד'. בכ"י מח' רמ"ו
ובולוניא: זכר לי רעי. טוב להרעי. במח' רומניא:
טוב להרעי. חיים לזרעי. בכ"י: חיים לרועתי.
ובקו, במח' רומניא: זכקו. נטית מרעי. במח' רוו"ה,
גולד' ואליצור: נטית מרעי. נא אל־יארעי. בכ"י:
נא אל־יאריעי. במח' רומניא: נא אל־יארעי. בגולד':
נא אל־יעראי. אצל אליצור: נא אל־יארעי. ותקות
אסירי. במח' רומניא: ותקות אסירי. יסכיתו שובו.
במח' רומניא: ירועשים קרא. פלוש אטומי. כ"ה במח'
בולוניא, רומניא, שד"ל וכ"י, ודומה לזה נמצא במח'
רמ"ו: פלוש אטומי. במח' רס"ד־רס"ה נראה פלוש
אטומי. ברוו"ה ואליצור: פלוש אטומי. ובגולד': פלוש
אטומי. ומקד"א נראה שהנוסח הוא ברוו"ה, ופירושו
מענין שקילה במאזנים. מחילת וחרון. במח' רומניא:
תחלה וחרון. בוזי חרוב. במח' רומניא: בוזי חרוב.
ונאקי לפניו. במח' רומניא: ונאקי לפניו.

יֵצֵג אֶתִי בְּרִיב. מְלִיצֵי שֵׁי יִקְרִיב. וְשִׁיחֵי לְגֹחֵי לְהַעְרִיב. הַיּוֹם
בְּפִתְחֵךְ סְפָרִים. חֵן שְׂמֶךְ מְפָאָרִים. וְנִקְדִּישְׁךָ בְּיוֹם כְּפֹרִים.
קְדוֹשׁ:

קוֹל אָרִים כְּשׁוֹפָר. בְּמִתֵּן אֲמָרֵי שְׁפָר. לְפָנַי חֲזָקִים שְׁפָר.
קָצֵב שְׁעֵירִים וּפָר. בְּגִיב שְׁפָתַי יִסְפָּר. וּבִכֵּן סוֹטֵן יִחְפָּר.
לְפָלוּסִים כְּכֹכְבֵי מִסְפָּר. וְשָׁחִים עַד-עֶפְרָר. בְּצַעַם וְעוּוֹים הַיּוֹם
יִכְפָּר. מִסְטֵין בְּכָבֵל אָסֵר. וְתִקּוֹת אֲסִירֵי בְשָׂר. וְנִקְדִּישְׁךָ
בְּצוֹם הָעֵשׂוֹר. קְדוֹשׁ:

יִשְׁלְגוּ אֲדָמֵי שָׁנִים. שֶׁל-כָּל-יְמֹת הַשָּׁנִים. חֲדָשִׁים גַּם-יִשְׁפָּנִים.
יִלְבְּנוּ כְתָמֵי שׁוֹשְׁנִים. וַיּוֹשְׁבוּ לְתַעֲרֵם שְׁנוֹנִים. בְּפָלוּל אֲשֶׁר
מִשְׁנָנִים. רַחֲצוּ הַזְּכוֹ מִעֲשׂוֹנִים. לְאֹלֶת מֵהֵיּוֹת שׁוֹנִים. וְעַל-
מִבְטָחֵמוּ שְׁעוֹנִים. נִחְשָׁב כְּצָג בְּאֵיתוֹן. דְּחֹת בְּפָלוּלֵי עֵקֶלְתוֹן.
וְנִקְדִּישְׁךָ בְּשַׁבַּת שַׁבָּתוֹן. קְדוֹשׁ:

ח"ג והערות

מקורות ומקבילות

יולג אתי צריב. ע"פ ישע' ג, ח. מליצי שי יקריב. ע"פ תה' טו, יב. ושיחי לגוחי להעריב. ע"פ תה' קד, לד. לגוחי. ע"פ תה' כג, י. ציוס כיפורים. ע"פ ויק' כג, כז. קול ארים כשופר. ע"פ ישע' נח, א. נמתן אמרי שפר. ע"פ צר' מט, כא; מד' שר"ט (צוצר), מח' פא, סו' ד; ילקו"ש תה', רמז תתמ, ד"ה מי כמוך. לפני חזקים שפר. ע"פ אוי' כו, יג; לו, יח. קלצ. ע"פ מ"א ו, כה. גניב שפתי. ע"פ ישע' ח, יט; הוש' יד, ג. זכנן סוטן יחפר. ע"פ תה' ע, ג; עא, כד. לפלוסיס ככוכבי מספר. ע"פ מדת"ג פרי' שמוות, סו' ג; ילקו"ש תו', רמז קסב, ד"ה וחלה שמוות. ככוכבי מספר. ע"פ צר' טו, ה. ושיחיס עד עפר. ע"פ תה' מד, כו. נלעס ועוויס. ע"פ ישע' ח, ח. מסטין. בלשון חכמים הכוונה למקטרג, כמו: פסר"צ פו' לו, ד"ה סוף זה שנאמר; פדר"א פו' ג; ילקו"ש תו', רמז קא, ד"ה וישא אברהם. וישלגו אדמי שנים. ע"פ ישע' א, יח. כל ימות שנים. ראו בבלי יומא, דף פו ע"ב; ירושלמי יומא פ"ח, ה"ז; שו"ע או"ח, סו' תרו, ס"ד; לו"א ח"א, סו' קגד. חדשים

יצג. במח' רומניא: יוצג. אתי בריב. אצל אליצור: אתי בריב. שי יקריב. במח' רומניא, רוויה וגולד: שי להקריב. לגוחי להעריב. אצל אליצור: לגוחי יעריב. ארים בשופר. במח' רומניא: ארים בשופר. שעירים ופר. במח' רומניא: שעירים ופר' וכן בכל סיוס משפט, עד יקפרי. שפתי יספר. במח' רומניא, כ"י, רוויה וגולד: שפתים יספר. סוטן יחפר. במח' רומניא ואליצור: שוטן יחפר. לפלוסיס ככוכבי. במח' רומניא: זלפלוסיס ככוכבי. היום יכפר. במח' רומניא ואליצור ללא תיבת 'היום'. ישלגו וכו' ילכנו וכו' ויושבו. בגולד' ישלגו וכו' ילכנו וכו' ויושבו. אדמי שנים. במח' רוויה, גולד' ואצל אליצור: אדמי שנים. של-כל-ימות. במח' רומניא: של-כל-ימות. אצל אליצור: שפכל-ימות. רחצו הזכו. במח' רומניא: רחצו הזכו. אצל אליצור: רחצו והזכו.

גס ישנים. שה"ש ז, יד. יולגנו כתמו. ע"פ ישע' א, יח. ששנים. שה"ש ב, א. ויושבו לתערס שנונים. ע"פ דצ' לב, מא; יח' כא, ח. לה. משננים. ע"פ דצ' ו, ז. רחצו הזכו מעשונים. ע"פ ישע' א, טז. לאולת מהיות שונים. ע"פ מש' כו, יח. ועל מנכתימו שנונים. ע"פ ירמ' ח, ז.

אין ערוך אליך • בין עוצם מפעליך •

את לחשי עגהנא • זעקי רצהנא • האל הקדוש:

גשת המון מיחליך • דורשי לגבר חיליך •

אדון לקול עמך • זכר רחמיך • האל הקדוש:

הוגי המלת קדש • ומהללים בהדרת קדש •

את לחשי עגהנא • זעקי רצהנא • האל הקדוש:

זרע תבואת קדש • חשב כאילי קדש •

אדון לקול עמך • זכר רחמיך • האל הקדוש:

טפסרי מרבעי פנים • ישירו לך עם-אופנים •

את לחשי עגהנא • זעקי רצהנא • האל הקדוש:

כבקרך כל-פנים • לבלתי נשוא פנים •

אדון לקול עמך • זכר רחמיך • האל הקדוש:

מתנשא לכל לראש • נועץ אחרית מראש •

את לחשי עגהנא • זעקי רצהנא • האל הקדוש:

מקורות ומקבילות

אין ערוך אליך. תהי' מ, ו. זין. ע"פ תהי' כה, ה; אוי' לו, יד.
בין עוצם מפעליך. ע"פ אוי' יא, ז. עוצם מפעליך. ע"פ תהי'
35, ו. לחשי. ע"פ ישע' כו, טז. ענה נא. ע"פ תהי' ד, ב.
זעקי. ע"פ נחמ' ט, ט. זעקי רצה נא. ע"פ תהי' קט, קה;
אוי' לג, כו. האל הקדוש. ישע' ה, טו. גשת. ע"פ מ"א
יה, לו; ב"ר פרי' לג, סו' ו. המון. תהי' מז, ה. מיחליך.
ע"פ תהי' קמו, יא. דורשי. ע"פ תהי' קה, ד; דה"א טו, יא.
לגבר חיליך. ע"פ קה' י, ו. אדון. תהי' קיד, ז. לקול עמך.
ע"פ מ"א ח, ל. זכור רחמיך. תהי' כה, ו. הוגי. ע"פ תהי'
טז, יג; יט, טו. המולת. ע"פ ירמ' יא, טו. ומהללים בהדרת
קדש. ע"פ דה"א כ, כא. זרע תבואת קדש. ע"פ ישע' ו, יג
וירמ' ב, ג. כאילי קדש. ע"פ תהי' כט, א ורש"י, ישע' מג, כה;
דה"א כד, ה. טפסרי. ע"פ נחמ' ג, ח; פה"א ב' פ' לא, סו' ד.
מרבעי פנים. ע"פ יחז' א, ו. ישירו לך. ע"פ אוי' לח, ז; צבלי
חולין, דף לא סוף ע"ב. לך עם אופנים. ראו קדושה שמו"ע
של חול, וביאור אבודרהם השלם, עמ' קוד"קטו. כנקרך. ע"פ
יחז' לד, יב. פנים. ע"פ זכ' יד, י ורד"ק. לבלתי נשוא פנים.
ע"פ דב' י, ח. מתנשא לכל לראש. ע"פ דה"א כט, יא. נועץ
פרי' טז, סו' ב.

ח"ג והערות

אין ערוך אליך. מיוסד ע"ס א"ב וכתב שד"ל, במבוא
למכב"ר, עמ' 63, פיוט זה הוא מרי' אלעזר הקליר, ושמו
אלעזר; חתום בו פעמים, בשני הפזמונים, ע"כ. פיוט זה
נמצא גם במנהג רומניא בשחרית יוה"כ, דף שמב ע"א,
ובאשכנז במוסף, גולד', עמ' 343; אליצור, כיפור, עמ' 353
ואילך. גשת המון. במח' רומניא, רוו"ה, גולד' ואליצור:
גשת המון. דורשי לגבר. אצל אליצור: דורש
לגבר. אדון לקול. במח' רומניא ורוו"ה: יאזון לקול.
ובגולד' שתי הנוסחאות. ישירו לך. כן הוא במח'
בולוניא ושד"ל. במח' רמ"ז, רומניא, כ"י, רוו"ה, גולד'
ואליצור: יישירוך. עם-אופנים. במח' רומניא:
עם-אופנים. כבקרך כל-פנים. במח' רומניא: כבקרך
כל-פנים. לבלתי נשוא. במח' רומניא: זבלתי נשוא.
לכל לראש. כ"ה בבארציו. במח' רמ"ז ובולוניא:
לכל-לראש. במח' רומניא: לכל לראש. נועץ. במח'
רומניא ואליצור: נועץ. והשוו ראב"ע, ישע' מ, יד.

נועץ אחרית מראש. ע"פ ישע' מו, י; מדה"ג פרי' וארה, סו' יא; ב"ר

סְלִיחָה לְשׁוֹבְבִים דְּרֵשׁ. עֲזוֹנוֹת לְשֵׁאת כְּמֵרֵאשׁ.
אָדוֹן לְקוֹל עֲמִידָה. זְכוֹר רַחֲמֶיךָ. הָאֵל הַקְּדוֹשׁ:

פְּרוּדֵי כְּנָף רְנָנִים. אֲדַקְוֶתִיךָ חַי מְרֻנָּנִים.
אֶת-לַחְשֵׁי עֲגֵה-נָא. זַעֲמִי רַצְהֵ-נָא. הָאֵל הַקְּדוֹשׁ:

קוֹל שְׂאוֹן מְחַנְנִים. רַצְהָ בְּחִין וּבִתְחַנְנוּנִים.
אָדוֹן לְקוֹל עֲמִידָה. זְכוֹר רַחֲמֶיךָ. הָאֵל הַקְּדוֹשׁ:

שְׂנֵאֵן רְבוּתֵי אֲלָפִים. שׁוֹאֲגִים וְלִבְקָרִים גַּחְלָפִים.
אֶת-לַחְשֵׁי עֲגֵה-נָא. זַעֲמִי רַצְהֵ-נָא. הָאֵל הַקְּדוֹשׁ:

תִּקְרָא יִשְׁיֵגוּ אֱלוֹפִים. רַעְדָה וְזִמְרָה מְאֲלָפִים.
אָדוֹן לְקוֹל עֲמִידָה. זְכוֹר רַחֲמֶיךָ. הָאֵל הַקְּדוֹשׁ:

לפי מנהג רומה מדלגים על פיוט זה:

וּבְכֵן אֶתָּה כְּרַחוּם סְלַח-לָנוּ:

אֲשַׁפְּכָה לְפָנֶיךָ שְׂיַחָה. לְבַקֵּשׁ רַחֲמִים וּסְלִיחָה. הָסֵר מִנּוּ
יָגוֹן וְאֲנַחָה. אֶתָּה כְּרַחוּם סְלַח-לָנוּ:

ח"ג והערות

לְשׁוֹבְבִים דְּרוּשׁ. כ"ה במח' רמ"ו, בולוניה, כ"י, רומניא
ואליצור. במח' שד"ל, רוויה וגולד'י: לְשׁוֹבְבִים דְּרוּשׁ.
עֲזוֹנוֹת לְשֵׁאת כְּמֵרֵאשׁ. כ"ה במח' רמ"ו, בולוניה
ושד"ל. במח' רומניא, כ"י, רוויה, גולד'י ואליצור: עֲזוֹנִם
לְשֵׁאת כְּמֵרֵאשׁ. בקד"א: עֲזוֹנוֹתָם כְּמוֹ מֵרֵאשׁ. ח"י
מרננים. במח' רומניא ללא תיבת יח"י. קול שְׂאוֹן.
במח' רוויה וגולד'י: קול שְׂאֵג. אצל אליצור: קול שְׂאוֹן.
בְּחִין וּבִתְחַנְנוּנִים. במח' רומניא ואליצור: בְּחִין וְתַחְנוּנִים.
רְבוּתֵי אֲלָפִים. במח' רומניא, רוויה, גולד'י ואליצור:
רְבֻבוֹת אֲלָפִים. גַּחְלָפִים. במח' רומניא: גַּחְלָפִים.
אצל אליצור: מְתַחְלָפִים. יִשְׁיֵגוּ אֱלוֹפִים. במח' רומניא:
יִשְׁיֵגוּ אֱלוֹפִים. רַעְדָה וְזִמְרָה. כ"ה במח' רמ"ו,
בולוניה, קד"א ושד"ל. בכ"י, מח' רומניא, רוויה, גולד'
ואליצור: יתְרָדָה וְזִמְרָה, ע"פ ישע' נא, ג. אשפכה

מקורות ומקבילות

סליחה לשוננים דרוש. ע"פ ירמ' ג, יד. עונות לשאת. ע"פ
שנ"י לד, ז; מו"כ ז, יח; מדת"ג (וורשא), פ"ב ויקהל, ס"ו ז.
כמראש. ע"פ תר"א ד' ד, לב (קד"א). פרודי. ע"פ יח"י
א, יא. כנף רננים. חו"י לט, יג. אדקותיך חי מרננים. ע"פ
תה"י קמה, ז; צמדצ"ר פ"ב, ס"ו ב; מדת"ה מ"ו לג, ס"ו א.
חי. ע"פ הו"ש, ב, א; דצ"ה, כג; ירמ' ג, י. מרננים. ע"פ תה"י
כ, ו. קול שאון. ע"פ ישע' סו, ו. מחננים. ע"פ מש' כו, כה;
פסו"ו פ"ב בשלת, פ' יד, ס"ו ט. בחין. ע"פ חו"י מ"א, ד.
שנאן רבותי אלפים. ע"פ תה"י סה, יח. שואגים. ע"פ תה"י
כב, ב. ולבקרים מחלפים. ע"פ צצלי חגיגה, דף יד ע"א; צ"ר
פ"ב ע"א, ס"ו א; איכ"ר (ווילנא), פ"ב ג, ס"ו ה; מש"ע (צובר),
פ"ב וישלח, פל"ב, ס"ו ל. תוקף ישיגו אלופים. ע"פ תה"י מו"כ
ה, ג, תר"א שמ"י טו, יג (קד"א). אלופים. ע"פ זכ"י ט, ז.
רעדה וזמרה. ע"פ תה"י ב, יא. מחלפים. ע"פ חו"י לג, לג.
אתה כרוס. ע"פ יו"י ד, ב. סלח לנו. ע"פ צמ"י יד, יט.
שיחה. ע"פ תה"י נה, יח; ראו צ"ר פ"ב, ס, ס"ו יד. לבקש רחמים. ע"פ דני' ב, יח.
הסר מני יגון ואמחה. ע"פ ישע' לה, ג.

בְּךָ הִיא תוֹחַלְתֵּנוּ וְאַתָּה הוּא תִקְוַתֵּנוּ. סְלַח־נָא לְכָל־עֲוֹנוֹתֵינוּ.
 אַתָּה כְּרַחוּם סְלַח־לָנוּ:
 גָּשִׁים לְרִצּוֹתֶיךָ לְפָנַי אָרוֹן. וְתַחֲנוּגִים מְצַפְּצָפִים בְּגֵרוֹן. כִּלְה
 מֵהֶם אֵף וְחָרוֹן.
 אַתָּה כְּרַחוּם סְלַח־לָנוּ:
 דּוֹרְשִׁים לְחִלּוֹת פְּגִיךָ. לְתַחֲנוּגֵם הַט אֲזַנְךָ. וְאַל־תַּעֲלֵם מֵהֶם
 אֲזַנְךָ.
 אַתָּה כְּרַחוּם סְלַח־לָנוּ:
 הָעוֹמְדִים בְּוַעֲדָם צְפוּפִים. וְקוֹמָה בְּהַשְׁתַּחֲוִיָּה כּוֹפְפִים. נֶקֶם
 מְכָל־טְנוּפִים.
 אַתָּה כְּרַחוּם סְלַח־לָנוּ:
 וּמוֹדִים וּמִשְׁתַּחֲוִים וְכוֹרְעִים. וְדַבְּרֵי תַחֲנוּת מִבִּיעִים. מִלְטִים
 מִפְּגָעִים רָעִים.
 אַתָּה כְּרַחוּם סְלַח־לָנוּ:
 זוֹעֲקִים מֵרַב צוּקָה. שְׂעָה מֵהֶם נֶאֱקָה. חָנָם תַּעֲשֶׂה לָנוּ צְדָקָה.
 אַתָּה כְּרַחוּם סְלַח־לָנוּ:
 חוֹכִים לִישׁוּעָתֶךָ. וְצַגִּים לְחִלּוֹתֶיךָ. הֲרַבֵּם כְּמוֹ עֲנֻתֶיךָ.
 אַתָּה כְּרַחוּם סְלַח־לָנוּ:

מקורות ומקבילות

כך היא תוחלתנו. ע"פ תה' לט, ח. ואתה הוא תקותנו. ע"פ תה' עא, ה. סלה נא לכל עוונותינו. ע"פ שמ' לד, ט. ראו פדר"א סוף פ' מה. גשם... לפני ארון. ע"פ מ"א ג, טו; דה"א טז, ד. לרעותך. ע"פ תה' סט, יד. מלפפלים בגרון. ע"פ ישע' נח, א. כלה מהם אף וחרון. ע"פ שמ' לב, יב. והיפך הלי, יחז' ה, יג. דורשים... פיך. ע"פ ש"א ט, ט; תה' כ, ו. לחלות לפיך. ע"פ זכ' ז, ב. לתחונם הט אונך. ע"פ תה' ח, ו. ואל תעלם מהם אונך. ע"פ איכ' ג, נ. העומדים בועדם לפופים. ע"פ משנ' אבות פ"ה, מ"ה; בצלי יומא, דף כ"א ע"א; צ"ר פה' ה, ס"ו ז. בועדם. ע"פ שמ' כט, מז. וקומה בהשתחוויה כופפים. ע"פ נחמ' ת, ו; דה"צ ז, ג. נקם מכל טופים. ע"פ ישע' ד, ד; תה' יט, יג. ומודים ומשתחויים. ע"פ תה' קלה, ב; לה, ו. וכוורעים. ע"פ מ"א ת, נד; עזר' ט, ה. ודברי תחנות מביעים. ע"פ תה' קוט, קע"א. תחנות. ע"פ מ"א ת, כח. מלטם. ע"פ תה' מא, ב. מפגעים רעים. ע"פ מ"א ה, יח. זועקים מרב צוקה. ע"פ תה' קו, יג. מרב צוקה. ע"פ מש' א, כו. שעה מהם נאקה. ע"פ שמ' ו, ה. חנם תעשה לנו נאקה. ע"פ מדת"ה מו' כב, סוף ס"ו ו (כב, ב); צמדצ"ר פה' יא, ס"ו ו. חוכים לישועתך. ע"פ צר' מט, יח. ולגים לחלותך. ע"פ תה' קו, ל; בצלי ברכות, דף ו ע"ב; כו ע"ב. הרבם כמו ענותך. ע"פ תה' יח, לו.

ח"נ והערות

לפניך שיחה. פיוט מיוסד ע"ס א"ב, בלי שם המחבר, ואיננו במנהג אחר. מהם אונך. כ"ה במח' רמ"ו, בולוניה ושר"ל. חוכים לישועתך. בכ"י: חוסים לישועתך. לישועתך וצגים לחלותך. במח' רמ"ו וכ"י: לישועתך וצגים לחלותך. וכאן כמח' בולוניה ושר"ל. כמו ענותך. במח' רמ"ו: קרב ענותך, ודומה לזה נמצא בכ"י: ענותך. וכאן כמח' בולוניה ושר"ל.

וקומה בהשתחוויה כופפים. ע"פ נחמ' ת, ו; דה"צ ז, ג. נקם מכל טופים. ע"פ ישע' ד, ד; תה' יט, יג. ומודים ומשתחויים. ע"פ תה' קלה, ב; לה, ו. וכוורעים. ע"פ מ"א ת, נד; עזר' ט, ה. ודברי תחנות מביעים. ע"פ תה' קוט, קע"א. תחנות. ע"פ מ"א ת, כח. מלטם. ע"פ תה' מא, ב. מפגעים רעים. ע"פ מ"א ה, יח. זועקים מרב צוקה. ע"פ תה' קו, יג. מרב צוקה. ע"פ מש' א, כו. שעה מהם נאקה. ע"פ שמ' ו, ה. חנם תעשה לנו נאקה. ע"פ מדת"ה מו' כב, סוף ס"ו ו (כב, ב); צמדצ"ר פה' יא, ס"ו ו. חוכים לישועתך. ע"פ צר' מט, יח. ולגים לחלותך. ע"פ תה' קו, ל; בצלי ברכות, דף ו ע"ב; כו ע"ב. הרבם כמו ענותך. ע"פ תה' יח, לו.

טָרַף מִנְעוּ מִפִּיהֶם. וְצוּם עֲנוּי קָבְלוּ עֲלֵיהֶם. רַחֲמֵיךָ יְהוָה
עֲלֵיהֶם.

אתָּה כְּרַחוּם סִלַּח־לָנוּ:

יְלָדִים וַיִּשְׁיָשִׂים. גְּבָרִים עַם־נָשִׁים. מִלֵּטֶם מִפֶּח יוֹקָשִׁים.

אתָּה כְּרַחוּם סִלַּח־לָנוּ:

כַּפָּרָה הַמְצִיא לָנוּ. וְחִישָׁנָא לְגַאֲלָנוּ. וְאַל־תַּעַשׂ כְּמַעֲלֵינוּ.

אתָּה כְּרַחוּם סִלַּח־לָנוּ:

לַמִּתּוֹדִים לַפְּנִיךָ עֹנָם. וְנוֹשָׂאִים לְךָ עֵינָם. הַסִּכְתּוֹ וְשִׁמְעַ
מֵעֵנָם.

אתָּה כְּרַחוּם סִלַּח־לָנוּ:

מִחַל נָא לַפְּשָׁעִים. וְאַל־תִּמְשַׁכְנוּ עִם־רָשָׁעִים. חַן פְּלִיטַת אַחִים

אתָּה כְּרַחוּם סִלַּח־לָנוּ:

וְרַעִים.

נִשְׂא עֵוֹן וּפְשַׁע וְחַטָּאָה. מִלֵּטְנוּ מִתְּלָאָה. וּמִכָּל־רוּחַ נִכְאָה.

אתָּה כְּרַחוּם סִלַּח־לָנוּ:

סִמּוֹךְ נַאֲמָנוּ בְּחַסְדֶּךָ. לְעַם יוֹדְעֵי סוּדֶיךָ. וְהַצִּילָנוּ מִפַּחְדֶּךָ.

אתָּה כְּרַחוּם סִלַּח־לָנוּ:

עֲנֵה נָא מִנוּ לְחִישוֹת. וַיִּשָּׂר כָּל־מַעֲקָשׁוֹת. וְהַצִּילָנוּ מִכָּל־גְּזֵרוֹת

אתָּה כְּרַחוּם סִלַּח־לָנוּ:

קָשׁוֹת.

מקורות ומקבילות

טרף. ע"פ מלא' ג, ה' תה' קי"א, ה; מש' לא, טו. מנעו. ע"פ ירמ' ה, כה. וצום ענוי. ע"פ ישע' נח, ה. קבלו עליהם. ע"פ חס' ט, כז. רחמיך יהמו עליהם. ע"פ ישע' סג, טו; ירמ' לא, יט. ילדים... עם נשים. ע"פ תה' קמח, יב. מלטם מפח יוקשים. ע"פ תה' קכד, ז. כפרה המציא לנו. ע"פ ויק' טז, ל.

וחיס נא. ע"פ תה' לה, כג; מ, יד. לגאלנו. ע"פ ישע' מד, כב; ז"ר פ"ר' עה, ס"א. ואל תעש כמעללינו. היפך מל' זכ' א, ו. למתוודים לפניך עוונם. ע"פ ויק' כו, מ. ונושאים לך עינים. ע"פ ישע' נח, ו; תה' קכג, א. הסכת ושמע. דב' כז, ט. מענם. ע"פ מש' טו, א. מחול נא לפשעים. ע"פ שמ' לד, ז. ואל תמשכנו עם רשעים. ע"פ תה' כח, ג. חן פליטת. ע"פ ישע' ד, ב. אחים ורעים. ע"פ תה' קכב, ה; מכדרי' מס' דו"ה, פ' ג; שמו"ר פ"ר' כז, ס"א; רש"י עמ"ס חגיגה, דף ז ע"א, ד"ה מצית רעך. נושא עוון. שמ' לד, ז. מלטנו. ע"פ תה' מה, ב. מתלאה. ע"פ איכ' ג, ה. ומכל רוח נכאה. ע"פ מש' יח, יד. סמוך. ע"פ תה' לו, ח; קיט, קטו. סמוך... כחסדך. ע"פ מדת"ה מו' ט, ס"א ב (פט, א); ילקו"ש תה', רמז התמו, ד"ה משכיל לאיתן. נאמנו. ע"פ ישע' א, כו; תה' ק"א, ו. לעם יודעי סודיך. ע"פ תה' לו, יא. ענה נא. ע"פ תה' ד, ב. לחישות. ע"פ ישע' כו, טז. וישר כל מעקשות. ע"פ ישע' מב, טז; מיכ' ג, ט. והצילנו מכל גזרות קשות. ע"פ איכ' זוטא (צוב), פ"ר' א, סוף ס"א; מג; ירושלמי חגיגה פ"ד, ה"ז.

ח"ג והערות

מחל נא לפשעים. בכ"י: 'מחל לנו כל-פשעים'. ב'חסדך, סודיך, מפחדך. במח' רמ"ו: 'ב'חסדך/ 'סודך', 'מפחדך'. במח' רס"ד-רס"ה, בולוניה ושד"ל בבפנים.

פְּלוּלָנוּ לְפָנֶיךָ יַעֲרֵב. וְהוֹשִׁיעֵנו מוֹשִׁיעַ וְרַב. וְחָשְׁכֵנו מִיּוֹם-
קָרֵב.

אֲתָה כְּרַחוּם סְלַח-לָנוּ:
צִוֵּה יְשׁוּעוֹת יַעֲקֹב. וְהִסֵּר מִנוּ לֵב הָעֶקֶב. וְשֵׁם חֲדָשׁ לָנוּ
תִּקַּב.

אֲתָה כְּרַחוּם סְלַח-לָנוּ:
קוּוּיָךְ אֶל-יְבוּשׁוֹ. וּפְאָרֶם כְּאֵז יִלְבָּשׁוּ. וּמִכָּל-כֶּאֱב יַחֲבִשׁוּ.

אֲתָה כְּרַחוּם סְלַח-לָנוּ:
רַחֲמֶיךָ מִנוּ לֹא-תִכְלָא. וְאֶל-יַאֲרַע בָּנוּ תִקְלָה. וְרַפְּאֵנוּ מִכָּל-
מַחֲלָה.

אֲתָה כְּרַחוּם סְלַח-לָנוּ:
שְׂמֶךָ אֶל-יַגִּיחֵנוּ. גְּקַרְאֵךְ וְאֲתָה תַעֲנֵנוּ. וְלִמְעַנְךָ תֹאִיר עֵינֵינוּ.

תִּאֲזִין תִּפְלֵתֵנוּ. תִּקְדֵּמָךְ תַּחֲנִתֵנוּ. תִּשְׁמַע שׁוֹעֲתֵנוּ.

אֲתָה כְּרַחוּם סְלַח-לָנוּ:

יש מוסיפים (לפי מנהג ק"ק רומה ומילאנו):

וּבְכֵן וְלָךְ הַכֹּל יִכְתִּירוּ: וּבְכֵן לְנוֹרָא עֲלֵיהֶם בְּיַרְאָה יַעֲרִיצוּ:

וּבְכֵן נֶאֱדַרְיָךְ אֱלֹהֵינוּ: וְהוּא רַחוּם יִכַּפֵּר עִוְוֹ: עד כאן.

מקורות ומקבילות

פלוּלָנוּ. ע"פ תה"ק, ל. פלוּלָנוּ לפניך יערב. ע"פ תה"ק, ל. מוֹשִׁיעַ וְרַב. ע"פ ישע' סג, א. וְחָשְׁכֵנו מִיּוֹם קָרֵב. ע"פ אי"ו לח, כג. לֹא יִשׁוּעוֹת יַעֲקֹב. תה"ק, מד, ה. לֵב הָעֶקֶב. ע"פ ירמ' ח, ט. וְשֵׁם חֲדָשׁ לֵנוּ תִקַּב. ע"פ ישע' סג, ג. קוּוּיָךְ אֶל יְבוּשׁוֹ. ע"פ תה"ק, כה, ג. וּפְאָרֶם כְּאֵז יִלְבָּשׁוּ. ע"פ יחז' כד, ח; ישע' סא, ג. וּמִכָּל כֶּאֱב יַחֲבִשׁוּ. ע"פ הוש' ו, א; אי"ו ה, יח. רַחֲמֶיךָ מִנוּ לֹא תִכְלָא. ע"פ תה"ק, מ, יג. וְאֶל יַאֲרַע בָּנוּ תִקְלָה. ע"פ צבלי ברכות, דף כח ע"ג. וְרַפְּאֵנוּ מִכָּל מַחֲלָה. ע"פ שמו' כג, כה; ירמ' ח, יד. שְׂמֶךָ אֶל יַגִּיחֵנוּ. ע"פ ירמ' יד, ט. גְּקַרְאֵךְ וְאֲתָה תַעֲנֵנוּ. ע"פ ישע' סה, כד. תֹאִיר עֵינֵינוּ. ע"פ עזר' ט, ה. תִּאֲזִין תִּפְלֵתֵנוּ. ע"פ תה"ק, ח, א. תִּקְדֵּמָךְ תַּחֲנִתֵנוּ. ע"פ תה"ק, פח, יד. תִּשְׁמַע שׁוֹעֲתֵנוּ. ע"פ תה"ק, מ, ג. הַכֹּל יִכְתִּירוּ. ע"פ תה"ק, קמז, ח. לְנוֹרָא עֲלֵיהֶם. ע"פ פ' ג, יא; תה"ק, עו, ח. בְּיַרְאָה. ע"פ תה"ק, ג, יא. יַעֲרִיצוּ. ע"פ ישע' כט, כג. נֶאֱדַרְיָךְ. ע"פ שמו' טו, יא. רַחוּם מִדַּחֲנִי (וורשא), פ"ר קדושים, ס"ו ד. וְהוּא רַחוּם. תה"ק, עח, לח.

ח"ג והערות

לְפָנֶיךָ יַעֲרֵב. בכ"י: יַעֲרֵב לְפָנֶיךָ. רחמיך מִנוּ. כ"ה בכ"י ומח' שד"ל. במח' רמ"ז ובולוניא: רחמיך כְּנוּ. בְּנוּ תִקְלָה. כן הניקוד במח' רמ"ז, בולוניא וכ"י. במח' שד"ל: 'בְּנוּ תִקְלָה'. וראו לח"ש עמ"ס ברכות פ"ב, מ"ב, לענין הניקוד. וּבְכֵן וְלָךְ. פתיחה לפיוט: 'א' שת מאז מעונו, שהיום לא נהוג לאומרו (ע"פ הרב מ"ע הרשום) ולכן לא הובא כאן, אולם הפיוט במלואו מופיע במח' הקדומים. בק"ק מילאנו ורומה נהוג לומר רק את הפתיחה המופיעה כאן. וּבְכֵן לְנוֹרָא. פתיחה לפיוט: 'אשר אימתך, שהיום לא נהוג לאומרו. מופיע ג"כ במח' האשכנזים. מיוחס ליניי, ראו: פיוט יניי מהד' זולאי, עמ' שלג. וּבְכֵן נֶאֱדַרְיָךְ. פתיחה לפיוט: 'מעשה אֱלֹהֵינוּ, שהיום לא נהוג לאומרו. מופיע ג"כ במח' האשכנזים, רומניא ואפ"ם, בהשמטת חרוזי 'מעשה אנושי'. וְהוּא רַחוּם. פתיחה לפיוט: 'אמר לֵאלֹהִים, שהיום לא נהוג לאומרו. מופיע ג"כ במח' האשכנזים.

וּבְכֵן אַךְ חֲנוּן וְרַחוּם אֲתָהּ:

לְיוֹשֵׁב תְּהִלּוֹת. לְרוֹכֵב עֲרֵבוֹת. קְדוֹשׁ וּבְרוּךְ:

אֲמִיּוּצֵי שְׁחָקִים מִמַּעַל. וְכָל-צָבָא מֵעַל. אוֹמְרִים קְדוֹשׁ:

אֲמוּנֵי אֱהָבָה וְצִמְחֵי רִבְבָה. אוֹמְרִים בְּרוּךְ:

בְּכַתִּי מְלֹאכִים. שְׁמוֹ מִמְּלִיכִים. אוֹמְרִים קְדוֹשׁ:

בְּנֵי בְּחוּרֵי בְרִית. לְזוֹכֵר הַבְּרִית. אוֹמְרִים בְּרוּךְ:

לְיוֹשֵׁב תְּהִלּוֹת. לְרוֹכֵב עֲרֵבוֹת. קְדוֹשׁ וּבְרוּךְ:

גְּבוּרֵי כָח. לְאֲמִיץ וְשֹׁנֵי כָח. אוֹמְרִים קְדוֹשׁ:

גְּדוּלֵי צְדָקָה. לְגִקְדֹּשׁ בְּצְדָקָה. אוֹמְרִים בְּרוּךְ:

דְּמוֹת אַרְבַּע פָּנִים. לְכָל-צַד פּוֹנִים. אוֹמְרִים קְדוֹשׁ:

דְּגְלֵי נְצוּרָה. לְעַמָּם בְּצָרָה. אוֹמְרִים בְּרוּךְ:

לְיוֹשֵׁב תְּהִלּוֹת. לְרוֹכֵב עֲרֵבוֹת. קְדוֹשׁ וּבְרוּךְ:

הַמּוֹן צָבָא הַמְּלָה. לְשׁוֹכֵן מַעְלָה. אוֹמְרִים קְדוֹשׁ:

הוֹלְכֵי דֶרֶךְ תְּמִים. לְהַצּוֹר תְּמִים. אוֹמְרִים בְּרוּךְ:

מקורות ומקבילות

חנון ורחום אתה. נחמ' ט, לא. ליושב תהלות. ע"פ תה' כב, ד. לרוכב ערבות. ע"פ תה' סה, ה. קדוש. ע"פ ישע' ו, ג. וברוך. ע"פ יחז' ג, יב. אמיצי שחקים ממעל. ע"פ מש' ה, כה. לכל מעל. ע"פ נחמ' ט, ו; ברייתא דל"ב מידות, לר"י הגלילי, מידה טז. אמוני. ע"פ ש"צ כ, יט; ישע' כו, ב. אהבה. ע"פ דב' ז, ז; מלא' א, ב. וצמחי רבבה. ע"פ יחז' טז, ז. כחתי מלאכים. ע"פ מדת"ה מז' ל, ס"ג ג (ל, א). שמו ממליכים. ע"פ מדת"ה (וורשא), פרי' בלק, ס"ו יד 'וממליכים להקב"ה; צמדצ"ר פרי' כ, ס"ו כ; בצלני ר"ה, דף טז ע"א. בני בחורי ברית. ע"פ דב' ז, ו; נחמ' ט, דה. לזוכר הברית. ע"פ ברי' ט, טז; שמו' ב, כד; ויק' כו, מז. גבורי כח. תה' קג, כ. לאמיץ כח. ע"פ ישע' מ, כו; איז' ט, ד. ושניא כח. ע"פ איז' ה, כג. גדולי צדקה. ע"פ ישע' נד, יד. לנקדש בצדקה. ישע' ה, טז. דמות ארבע פנים. ע"פ יחז' א, ה"ו. לכל ז' פנים. ע"פ יחז' א, ט. דגלי. ע"פ צמ' ב, ב; ש"ש ב, ד; צמדצ"ר פרי' ב, ס"ג ג; מדת"ה פרי' צמדצ"ר, ס"ו יד. נצורה. ע"פ דב' ז, ו. לעמם נצורה. ע"פ תה' לא, טו. המון לכל המולה. ע"פ יחז' א, כד. לשוכן מעלה. ע"פ דב' לג, כ; ישע' לג, ט; איז' לא, ב. הולכי דרך תמים. ע"פ תה' קא, ו; מש' כח, יח. להצור תמים. ע"פ דב' לב, ד.

ח"ג והערות

ובכן אך חנון. כותרת לפיוט: 'אמיצי שחקים ממעל, בנוי על סדר א"ב כפול, מופיע גם במח' אשכנז (גולד), כיפור, עמ' 385), ופולין בתפילת מוסף. חנון ורחום. בכ"י: רחום וחנון. אמיצי שחקים ממעל. מיוסד ע"ס א"ב כפול, מאת רבי אלעזר הקליר, אליצור, כיפור, עמ' 386 ואילך. בחורי ברית. במח' רו"ה ואליצור: 'בחוני ברית, וכ"ה בח"ג בגולד. אומרים ברוך. במח' רמ"ז: קדוש וברוך. ללא המילה 'אומרים, וכך בכל סופי הבתים, וכ"ה בגולד, רו"ה ואליצור וכאן כמח' בולוניא ושד"ל. גדולי צדקה. בכ"י: גדולי צדקה. לנקדש בצדקה. בכ"י: לנחשבת צדקה. לעמם בצרה. אצל אליצור: 'לעמם בצרה. צבא המלה. אצל אליצור: 'צבא מעלה. הולכי דרך. אצל אליצור ללא תיבת 'דרך.

וְרָצִים וְשָׁבִים. טַעַם צוֹר מְקַשְׁבִּים. אוֹמְרִים קְדוֹשׁ:
 וְחֹכֵי יִשׁוּעוֹת. וְקוֹזֵי סְלִיחוֹת. אוֹמְרִים בְּרוּךְ:
 לְיוֹשֵׁב תְּהִלּוֹת. לְרוֹכֵב עֲרֻבוֹת. קְדוֹשׁ וּבְרוּךְ:

זְמִירוֹת רַבּוֹת. זְכִי שָׁמִי עֲרֻבוֹת. אוֹמְרִים קְדוֹשׁ:
 זָרַע מִטַּע אֱמֶת. לֹאֵל אֱלֹהִים אֱמֶת. אוֹמְרִים בְּרוּךְ:
 חֲשָׁמַלִים עֲזִים. לְעוֹשֵׂה חֲזִיזִים. אוֹמְרִים קְדוֹשׁ:
 חוֹנִים וְנוֹשְׂאִים. לְמַעַלָּה נְשִׂאִים. אוֹמְרִים בְּרוּךְ:
 לְיוֹשֵׁב תְּהִלּוֹת. לְרוֹכֵב עֲרֻבוֹת. קְדוֹשׁ וּבְרוּךְ:

טַפְסָרֵי מְרוֹמִים. לָרֶם עַל־רְמִים. אוֹמְרִים קְדוֹשׁ:
 טוֹבוֹ אֶהְלִיו. יוֹנְקִיו וְעוֹלְלָיו. אוֹמְרִים בְּרוּךְ:
 יְדוּדוֹן הוֹלְכִים. כּוֹרְעִים וּבוֹרְכִים. אוֹמְרִים קְדוֹשׁ:
 יוֹשְׁבֵי אֶהֱל וּמְשַׁכְּן. לְשׁוֹכֵן בְּתוֹכָם. אוֹמְרִים בְּרוּךְ:
 לְיוֹשֵׁב תְּהִלּוֹת. לְרוֹכֵב עֲרֻבוֹת. קְדוֹשׁ וּבְרוּךְ:

כְּתִי הַמוֹנִים. חֵיוֹת וְאוֹפְנִים. אוֹמְרִים קְדוֹשׁ:
 כְּתָר גּוֹתְנִים. בְּנֵי אֵיתָנִים. אוֹמְרִים בְּרוּךְ:

ח"צ והערות

טעם צור. כ"ה במח' רמ"ו, בולוניה, קד"א, רו"ה וגולד'ל.
 במח' שד"ל נשמטה תיבת 'צור'. וְחֹכֵי יִשׁוּעוֹת, וְקוֹזֵי
 סְלִיחוֹת, במח' רו"ה הסדר שונה. וְקוֹזֵי סְלִיחוֹת.
 בקד"א: לְמִקְנֵם שְׁבוּעוֹת, וכ"ה במח' שד"ל בסוגריים.
 בח"צ וגולד'ל: לֹאֵל מוֹשְׁעוֹת. זְמִירוֹת רַבּוֹת. אצל
 אליצור: זְמִירוֹתָם רַבּוֹת. חוֹנִים וְנוֹשְׂאִים. במח' רו"ה
 ובחלק בח"צ וגולד'ל: חוֹנִים וְנוֹסְעִים, ע"פ במ' ט, כ.
 יוֹנְקִיו וְעוֹלְלָיו. כן הוא במח' רמ"ו, בולוניה ואליצור.
 במח' שד"ל וגולד'ל: יוֹנְקִיו וְעוֹלְלָיו. לְשׁוֹכֵן בְּתוֹכָם.
 במח' שד"ל, בסוגריים: לְבִינֵיהֶם שְׁכָן. במח' רו"ה,
 גולד'ל ואליצור: לְבִתְוֹכָם שְׁכָן. חֵיוֹת וְאוֹפְנִים. אצל

מקורות ומקבילות

ור"ס ושניס. ע"פ יח"א, יד. טעם - פקודת. ע"פ יונ' ג, ז. לור
 מקשיבים. ע"פ ש"א טו, כב; ישע' מה, יח. לור. ע"פ דב' לב, ד;
 ש"ב כב, לב. וחוכי ישועות. ע"פ ישע' ל, יח. וקווי סליחות. ע"פ
 תה' קל, דה; ב"ר פ"א, ס"ו יד. זמירות רבות. ע"פ או"י לה, ז;
 אד"ג, נוסח ב, פ' מד; בבלי חולין, דף לא ע"ב. זכי. ע"פ או"י
 טו, טו, רש"י ותרומס. שמי ערבות. ע"פ תה' סח, ה. זרע מטע
 אמת. ע"פ ירמ' ב, כח. לאל אלהים אמת. ע"פ ירמ' י, י. השמלים.
 ע"פ יח"א, א, כו; בבלי חגיגה, דף יג ע"א. השמלים עזים. ע"פ
 תה' קג, כ; בבלי שבת, דף פח ע"א. לעושה חזיזים. ע"פ זכ' ג, א.
 חונים. ע"פ שמי' יד, ט. ונושאים. ע"פ איכ' ג, מא. מעלה נשיאים.
 תה' קלה, ז. טפסרי. ע"פ נח"ג, ח; פהר"ב פ' לא, ס"ו ד. לרס
 על רמים. ע"פ אה"מ, הלל, עמ' 128. טובו אהליו. ע"פ צמ'
 כד, ה. יונקיו ועולליו. ע"פ יוא' ב, טו; תה' ה, ג. ידודון. תה' סח, יג. כורעים בורכים. ע"פ ישע' מה, כג. יושני אוהל. ע"פ צר'
 כה, כז. לשוכן בתוכם. ע"פ שמי' כט, מו; צמ' ה, ג. כתי המונים. ע"פ מדת"ה מ"ל, ל, ס"ו ג (ל, א). ראו תיקוני זוהר, דף נא ע"ב. מיות.
 ע"פ יח"א, ה; מוצא הרבה בחז"ל, כגון: ספרי, צמ' פ"א, בהעלותך, פ' קג, ד"ה צמרא; מדת"ה מ"ל, א; מש"ט ויק' פ"א, ד"ה גנילה.
 ואופנים. ע"פ יח"א, א, טו; מוצא הרבה בחז"ל, כגון: מדר"י יתרו, מס' דבחדש, פ"ו, אה"מ, היכלות, עמ' 123. כתר נותנים. ע"פ
 תיקוני זוהר, תיקון כח, דף נט ע"א. בני איתנים. ע"פ תה' פט, א ורש"י בשם חז"ל; בבלי ב"ב, דף טו ע"א; ר"ה, דף יא ע"א; ב"ר
 פ"א, לה, ס"ו ט.

לְהִקְתָּ שְׁבִיבִים. אִשׁ לְהִבִּים. אֲמָרִים קְדוֹשׁ:
 לְמַעַנְנוּ גּוֹי אֶחָד. לְשֵׁם אֵל אֶחָד. אֲמָרִים בְּרוּךְ:
 לְיוֹשֵׁב תְּהִלּוֹת. לְרוֹכֵב עֲרֻבוֹת. קְדוֹשׁ וּבְרוּךְ:

מְסוֹכְכִים מְרוֹפְפִים. כְּנִפְיָהֶם מְרַפְּרִים. אֲמָרִים קְדוֹשׁ:
 מְנַצְחִים תְּמִיד. בְּכָל־יוֹם תְּמִיד. אֲמָרִים בְּרוּךְ:
 נוֹרְאִים בְּנִפְלְאוֹת. בְּצַדֵּק נוֹרְאוֹת. אֲמָרִים קְדוֹשׁ:
 נְדִיבֵי עֶמֶד. מְסַלְסְלִים לְשִׁמְךָ. אֲמָרִים בְּרוּךְ:
 לְיוֹשֵׁב תְּהִלּוֹת. לְרוֹכֵב עֲרֻבוֹת. קְדוֹשׁ וּבְרוּךְ:

סִלְדֵי בְחִילָה. לְנוֹרָא עֲלִילָה. אֲמָרִים קְדוֹשׁ:
 שְׂרָפִים עוֹמְדִים. מְשַׁתְּחוּיִם וּמוֹדִים. אֲמָרִים בְּרוּךְ:
 עֵינֵיהֶם מְלֹאִים. כְּתַרְשִׁישׁ מְמֹלָאִים. אֲמָרִים קְדוֹשׁ:
 עוֹנִים בְּמִקְהֵלוֹת. בְּלַחַשׁ וְקוֹלוֹת. אֲמָרִים בְּרוּךְ:
 לְיוֹשֵׁב תְּהִלּוֹת. לְרוֹכֵב עֲרֻבוֹת. קְדוֹשׁ וּבְרוּךְ:

ח"ג והערות

אליצור: יעם חיות ואופנים. לְהִקְתָּ שְׁבִיבִים. אצל
 אליצור: לְהִקְטִי שְׁבִיבִים. לְמַעַנְנוּ גּוֹי. אצל אליצור:
 לְהִקְתָּ גּוֹי. לְשֵׁם אֵל אֶחָד. בכ"י: לְשֵׁם אֵל מְקֻדָּשׁ.
 ברוויה, גולד' ואליצור: לְשֵׁם אֵל הַמְקֻדָּשׁ, אמנם אצל
 אליצור ללא יא"ל. מְסוֹכְכִים מְרוֹפְפִים. במח' רמ"ז
 ואליצור: מְסוֹכְכִים מְעוֹפְפִים, וכנראה שהוא תיקון כ"י
 במח' רמ"ז, אך בכמה ח"ג בגולד', כן נמצא נוסח זה.
 וכאן כמח' בולוניה, רס"ד-רס"ה ושר"ל. כְּנִפְיָהֶם
 מְרַפְּרִים. בקד"א: יְפִיָּהֶם מְרַפְּרִים. ברוויה וגולד':
 יְכַנְפֵיהֶם מְעוֹפְפִים. אצל אליצור: יְכַנְפֵיהֶם מְרוֹפְפִים.
 מְנַצְחִים תְּמִיד. במח' גולד': מְנַצְחִים לְהִתְמַיֵד, אך
 בח"ג ישנם כ"י כפפנים. בְּצַדֵּק נוֹרְאוֹת. אצל אליצור:
 לְצַדֵּק נוֹרְאוֹת. נְדִיבֵי עֶמֶד. בגולד': נְדִיבֵי עֶמֶד.
 אצל אליצור: נְדִיבֵי עֶמֶד. מְסַלְסְלִים לְשִׁמְךָ. בקד"א:
 מְסַלְסְלִים לְשִׁמְךָ. בגולד': מְסַלְסְלִים לְשִׁמְךָ. אצל
 אליצור: מְסַלְסְלִים לְשִׁמְךָ. סִלְדֵי בְחִילָה וְכוּ', שְׂרָפִים
 עוֹמְדִים וְכוּ'. בכ"י, רוויה וגולד', קודם בא הבית 'שרפים
 עומדים, ואח"כ 'סלדי בחילה'. סִלְדֵי בְחִילָה. כ"ה
 במח' רמ"ז, בולוניה, קד"א ושר"ל. בכ"י, רוויה, גולד'
 ואליצור: סִלְדֵי בְחִילָה. עֵינֵיהֶם מְלֹאִים. בגולד'
 ואליצור: עֵינֵים מְלֹאִים. כְּתַרְשִׁישׁ מְמֹלָאִים. בכ"י:
 וְקוֹלוֹת. אצל אליצור: יְבַלְחֵשׁ וְקוֹלוֹת.

מקורות ומקבילות

להקת. ש"א יט, כ. שְׁבִיבִים. אִשׁ לְהִבִּים - מללחי אש. ע"פ
 תה"קד, ד; או"י יח, ה; אד"ג, נוסח ב, פירק כד; שמו"ר פ"ר טו,
 ס"ו ו. לְמַעַנְנוּ גּוֹי אֶחָד. ע"פ דה"א ח, כ"א. אֵל אֶחָד. מללח'
 ב, י. מְסוֹכְכִים. ע"פ ש"מ כה, כ; יחז"ל כה, יד. מְרוֹפְפִים.
 ע"פ או"י כו, יא. כְּנִפְיָהֶם מְרַפְּרִים. ע"פ יחז"ל, כ. כדכ"ה.
 מְנַצְחִים - משבחים. ע"פ תה"ד, ח ורד"ק; צבלי פסחים, דף
 קח ע"א. מְנַצְחִים וְכוּ' יוֹם תְּמִיד. ע"פ תה"קמה, ב; ויק"ר
 פ"ר ב, ס"ח; מדה"ה מז' לו, ס"א. נוֹרְאִים בְּנִפְלְאוֹת. ע"פ
 תה"קלט, יד; מכד"ו מס' דשירה, פ"ר ה; מדה"ה מז' קג,
 ס"א א. ראו מדה"ג (וורשא), פ"ר שמיני, ס"ו יב. צַדֵּק נוֹרְאוֹת.
 ע"פ תה"כ, ו. נְדִיבֵי עֶמֶד. ע"פ שופ"ה, ב. מְסַלְסְלִים -
 משבחים. ע"פ בתמ"ד (וורטהיימר) ח"ב, מד' סדר רבה
 דבראשית, ס"ח כ"א; פה"פ פ' יד, ס"ב. סִלְדֵי בְחִילָה. או"י
 ו, י. נוֹרָא עֲלִילָה. ע"פ תה"סו, ה. שְׂרָפִים עוֹמְדִים. ישע'
 ו, ב. מְשַׁתְּחוּיִם וּמוֹדִים. ע"פ מדה"ג פ"ר יחז"ל, ו; ולק"ש
 חו', רמז קמ, ד"ה ויקרא יעקב. עֵינֵים מְלֹאִים. ע"פ יחז'
 א, יח. כְּתַרְשִׁישׁ מְמֹלָאִים. ע"פ שה"ש ה, יד. עוֹנִים בְּמִקְהֵלוֹת.
 ע"פ תה"סח, כז. בְּלַחַשׁ. ע"פ ישע' כו, טז. וְקוֹלוֹת. ע"פ
 תה"ג, ה; קמ"ב, ב.

בְּתַרְשִׁישׁ מְמֹלָאִים, וְכוּ' באחד מנוסחי קד"א. בלחש

פְּנִיָּהֶם כְּבָרְקִים וּפִז בְּגָד פְּאוּרִים • אומרים קדוש:
 פְּדוּיֵי בְּרוּעַ מְחֻזָּק לְגוֹאֲלֵם חֻזְקִי • אומרים בְּרוּךְ:
 עֲבֹאוֹת שָׁמַיִם לְרוֹכֵב שָׁמַיִם • אומרים קדוש:
 צֵאן קְדוּשִׁים מִטַּע קְדוּשִׁים • אומרים בְּרוּךְ:
 לְיוֹשֵׁב תְּהִלּוֹת לְרוֹכֵב עֲרֵבוֹת קְדוּשׁ וּבְרוּךְ:

קָלִים לְצוּרִים רְצִים לְיוֹצְרִים • אומרים קדוש:
 קְהִלּוֹת יַעֲקֹב בְּלֵי לֵב עֲקוֹב • אומרים בְּרוּךְ:
 רְגִלְיָהֶם מְעַגֵּל כְּאוֹפֵן וְגִלְגָּל • אומרים קדוש:
 רְצוּיִים לְבוּרָאִים לָרֵם אֲשֶׁר בְּרָאִים • אומרים בְּרוּךְ:
 לְיוֹשֵׁב תְּהִלּוֹת לְרוֹכֵב עֲרֵבוֹת קְדוּשׁ וּבְרוּךְ:

שׁוֹכְנֵי שְׂדֵי שְׁנוֹתֵם אֵין דִּי • אומרים קדוש:
 שׁוֹמְרֵי חֻקִּים מְצוֹת וְחֻקִּים • אומרים בְּרוּךְ:
 תִּקְוָה תְּרַשִּׁישִׁים בְּמָרוֹם חָשִׁים • אומרים קדוש:
 תְּמִימִים בְּדַרְכֵיהֶם בְּמַעֲשֵׂה יְדֵיהֶם • אומרים בְּרוּךְ:
 לְיוֹשֵׁב תְּהִלּוֹת לְרוֹכֵב עֲרֵבוֹת קְדוּשׁ וּבְרוּךְ:

מקורות ומקבילות

פנייהם כבָּרְקִים. ע"פ דני' י, ו. ופז בגד פאורים. ע"פ דני' י, ה. פאורים. ע"פ ישע' ג, כ. פדויי בורוע מחזק. ע"פ דב' ד, לד. לגואלם חזק. ע"פ ירמ' ג, לד. אבאות שמים. ע"פ נחמ' ט, ו. לרוכב שמים. ע"פ דב' לג, כו. אפן קדשים. יחז' לו, לח. מטע קדושים. ע"פ ישע' ה, ז; טז' ט, ב; ולקו"ש תו', רמז תרמה, צני ישראל מקרא קדש. קליס לנורם. ע"פ ישע' יח, ב. קליס... רים. ע"פ ש"ב ב, יח; עמו' ב, טו. רים לנורם. ע"פ יחז' א, יד. קהלות יעקב. דב' לג, ד. לג עקוב. ע"פ ירמ' ח, ט. רגליהם מעגל. ראו יחז' א, ז. כאופן וגלגל. ע"פ שמו' יד, כה ותר"א; מ"א ז, ל ותו'. רלויים לנוראם. ע"פ תה' קמח, יח; קמט, ד. לרם. ע"פ ישע' ח, טו. אשר בראם. ע"פ אד"ג, נוסח א, פ' לו, ד"ה שבטת ברויות; ב"ר

ח"נ והערות

פנייהם כבָּרְקִים. בכ"י: פנייהם כבָּרְקִים. ברוו"ה, גולד' ואליצור: פנייהם כבָּרְקִים מאירים. ופז בגד. בפתח, לשון סמיכות וכ"ה בגולד'. בגד פאורים. בכ"י: בגד מפוארים. בורוע מְחֻזָּק. בגולד' ואליצור: בורוע חֻזְקִי. מטע קדושים. אצל אליצור: מְחֻזָּק קדושים. רְצִים ליוצרים. במח' רוו"ה, גולד' ואליצור: קוראים ליוצרים. רגליהם מעגל כאופן וגלגל. במח' רוו"ה, גולד' ואליצור: רגליהם מעגל ואופן מתגלגל. שוכני שדי. במח' רוו"ה וגולד': שוכני בצל שדי. שְׁנוֹתֵם אין די. בקד"א: שְׁנוֹתֵינוּ אין די. בְּמַעֲשֵׂה יְדֵיהֶם. במח' רוו"ה, גולד' ואליצור: זבמַעֲשֵׂה יְדֵיהֶם.

פרי' עה, סו' א; מש"ט (בוצר), פרי' וישלח, פ' לב, סו' ל. שוכני שדי - לשון קלה, וכמו בלל שדי, קד"א. ע"פ תה' זא, א. שנטם אין די. ע"פ תה' פג, רז; בצלי ע"ז, דף ה ע"א. שומרי חקוקים. ע"פ ויק' יח, ד. מלות וחקים. ע"פ דב' ד, מ; נחמ' ט, יג. תקף תרשישים. ע"פ יחז' א, טז; י, ט; תה' קג, כ; ובצלי שבת, דף פח ע"א. נמרום חשים. ע"פ בצלי חגיגה, דף יג ריש ע"ב. תמימים בדרכיהם. ע"פ יחז' א, כח; טו; תה' טו, ב; קה, ו. נמעשה ידיהם. ראו בצלי תענית, דף ה ע"ב; כתובות, דף ה ע"ב.

יש מדלגים על הפיוט הזה (מנהג ירושלים):

ובכן תתקיים לנצח נצחים:

כי־אמרתך לא תפיל. כי בריתך לא תחלל: כי גזרתך לא
 תבטל. כי דבריך לא תשנה: כי הגיונך
 לא תמיר. כי וסתך לא תכלה: כי זכרך לא תשכח. כי חסדך לא
 תסיר: כי טובך לא תמנע. כי ירך לא תקצר: כי כבודך לא תבזה.
 כי למוך לא תחליף: כי מנהגך לא תעביר. כי נצחך לא תמעט:
 כי סגלתך לא תאבד. כי ענותך לא תעזב: כי פעלתך לא תרפה.
 כי צדקתך לא תניח: כי קרבתך לא תרחיק. כי רחמיך לא־תכלא:
 כי שבחך לא תשבית. כי תפארתך לא תתים:

עד כאן.

ובכן אך חנון אתה ורחום לכל־פעל:

ח"נ והערות

ובכן תתקיים. פתיחה לפיוט כי אמרתך לא תפיל, בנוי על סדר א"ב, ואיננו במנהג אחר. מחברו יניי, והוא בן עשרים וחמשה חרוזים. ראו: פיוטי יניי, מהד' מנחם זולאי, עמ' שלג. הרב מ"ע הרטום, בחוברת המנהג, כתב שבירושלים אין אומרים פיוט זה. **תתקיים לנצח.** במח' רמ"ז, בולוניא וכ"י: **תתקיים לנצח**, אלא שניקרו קמץ תחת הפתח וכאן כמח' שד"ל. **דבריך לא תשנה.** במח' רמ"ז, בולוניא וכ"י: **דבריך לא תשנה**. **וסתך לא תכלה.** כ"ה במח' רמ"ז וקד"א, ודומה לזה בכ"י. במח' בולוניא: **ישיחך לא תכלה**. במח' שד"ל: **ישיחך לא תכלה**. **כבודך לא תבזה.** במח' רמ"ז וכ"י: **כבודך לא תבזה**. **ענותך לא תעזב.** כ"ה במח' שד"ל וכ"י. במח' רמ"ז ובולוניא: **ענותך לא תעזב**. **פעלתך לא תרפה.** במח' רמ"ז, בולוניא, שד"ל וכ"י: **פעלתך לא תרפה**. בכ"י, נראה שהנוסח המקורי היה בפ"א כבפנים, וראו קד"א. **שבחך לא תשבית.** במח' רמ"ז וכ"י: **שבחך לא תשבית**. ובכן אך חנון. פתיחה לפיוט אך אומרים לפניך, בנוי על סדר א"ב, מופיע בשינויים גם במנהג אשכנז (גולד', כיפור, עמ' 387) ופולין.

מקורות ומקבילות

תתקיים לנצח. ע"פ ש"מ טו, יח; ישע' מא, ד; מד, ו; מ"ח, יב; תה' ג, א-ב. **לנצח נצחים**. ישע' לד, י. **כי אמרתך לא תפיל**. ע"פ יח' כג, יד; מ"א ח, יח; מ"ב י, י. **בריתך לא תחלל**. ע"פ תה' פט, לה; צ"ר פ"ו, טו; ח; מדת"ג פ"י וירא, ס"ו מ. **גזרתך לא תשנה**. ע"פ רצ"ה פ"ו, ג, ס"ו ב; קה"ר פ"ו, ט, ס"ו ג. **דבריך לא תשנה**. ע"פ תה' פט, לה. **כי הגיונך לא תמיר**. ע"פ מש' ת, ז. **וסתך לא תכלה** - מנהגך הטוב לא תכלה, קד"א. ע"פ אי"כ ג, כב; מ"א ח, יד. מלא' ג, ו; ספרי דצ"ו, פ"ו האזינו, פ' טו, ד"ה עתידה כנסת; מתע"ד פ' לב, פ"א. **זכרך לא תשכח**. ע"פ תה' קב, יג; קלה, יג. **חסדך לא תסיר**. ע"פ ש"צ ז, טו; תה' פט, לד. **טובך לא תמנע**. ע"פ מש' ג, סז. **כי ירך לא תקצר**. ע"פ ישע' נט, ח. **כבודך לא תבזה**. ע"פ ש"א ב, ל; ישע' מז, ח; מת, יח. **למוך לא תחליף**. ע"פ ש"א טו, כט; מדת"ה מז' ס"ו, יג. **מנהגך**. ע"פ מ"ב ט, כ. **לנצח** - לשון כה, קד"א. ע"פ ירמ' לב, ח. **סגולתך**. ע"פ ש"מ יט, ה. **סגולתך לא תאבד**. ע"פ עמו' ט, ח. **ענותך לא תעזב**. ע"פ תה' יח, ל; שמו"ר פ"ו, מא, ס"ו ד; מדת"ג פ"ו בראשית, ס"ו ד. **פעלתך לא תרפה**. ע"פ ישע' מג, יג; תה' ט, ח; כה, ה. **לדקתך לא תניח**. ע"פ ישע' נח, ח; תה' קוט, קמב; או"י ח, ט וילקו"ש רמז תתקו. **קרבתך**. ע"פ ישע' נח, ב; תה' עג, כח. **שבחך לא תשבית**. ע"פ תה' קיג, ב; קמה, כח. **תפארתך לא תתים**. ע"פ תה' ע"א, ח. **חנון אתה**. ע"פ יח' ד, ב. **ורחום לכל פעל**. ע"פ תה' קמה, ט.

לפי מנהג ק"ק רומה ומילאנו מודלגים על פיוט זה:

אך אומרים לפניך.
אך באים ומשתחווים לפניך.
אך גשמים בתחנה לפניך.
אך דורשים בדתך יומם ולילה.
אך הזגים בהלל ובתשבחות לפניך.
אך ואומרים סלחנא לעונותינו.
אך זועקים בתפלה ובתחנון לפניך.
אך חוקרים סוד ברידתך. כי אין בלדתך.
אך טוענים שמע ישראל. כי אין כאל.
אך יודעים שם המפרש. ובפיהם יתפרש.
אך כלם היום כמלאכים. וקדשה לפניך עורכים.
חנן ורחום לכל־פעל:
אך לבושיהם נקיים. וכלם צמים ומתענים.
כי אתה רחום לכל־פעל:

מקורות ומקבילות

אומרים לפניך. ע"פ דני' ט, יח. באים ומשתחווים לפניך. ע"פ תה' לה, ו. נתחנה לפניך. ע"פ דני' ט, יח. דורשים בדתך. ע"פ עזר' ז, י. בדתך. ע"פ עזר' ז, יד. יומם ולילה. ע"פ יח' א, ח. הוגים. ע"פ ישע' לח, יד. כלה ונתשכחות. ע"פ תה' ק, מדמת; ולקו"ש תה', רמז תתמ; אה"מ, מעשה בראשית, עמ' 315. סלה נא לעונותינו. ע"פ צמ' יד, יט; תה' כה, יא. זועקים בתפלה. ע"פ תה' קמב, צ; מדת"ג פה' ואתחנן, ס' ג; שמו"ר פה' לת, ס' ד. בתפלה ונתחנן. ע"פ מ"א ח, כה; דני' ט, ג. חוקרים. ע"פ ישע' מ, כה; תה' קמה, ג; אוי' לז, יא. סוד ברידתך. ע"פ תה' כה, יד. כי אין בלדתך. ע"פ ש"א ז, ב. טוענים - לשון טוען ונטען, שטענו עריכת דברים, רו"ה. ע"פ צבלי צ"ב, דף כח ע"ב. שמע ישראל דב' ו, ד. כי אין כאל. ע"פ דב' לג, כו. אך יודעים שם המפרש. ע"פ צבלי קידושין, דף ע"א; מדת"ה מ"א לא, ס' ב; צמד"ר פה' יב, ס' ג; אוה"ג, מ"ס חגיגה, עמ' 22. כולם היום כמלאכים. פדר"א פ' מה. וקדושה לפניך עורכים. ע"פ צבלי צרכות, דף כח ע"ב, ע"פ ויק' כב, לב. לבושיהם נקיים. צבלי שבת, דף קיט ע"א, ע"פ ישע' נח, יג; ויק"ר (מרגליות), פה' צהר, פה' לה, ס' טז; פסו"ו פה' אמור, דף סו ע"א. אמיס ומתענים. ע"פ ויק' טז, כט; צבלי יומא, דף עד ע"ב.

ח"ו והערות

אך אומרים לפניך. מיוסד ע"ס אי"ב. תיבת 'אך' הפותחת כל אות מן האי"ב, בגימטריה 21, המקבילה לשם 'אהיה' (שמ"ג, יד). אומרים לפניך. במח' רו"ה וגולד: 'אומרים קחין לפניך. כי אתה רחום לכל פעל. במח' רמ"ו: 'כי רחום אתה לכל־פעל, ורק בשורות הראשונות, אבל אח"כ 'אתה רחום, וכ"ה בשאר הנוסחאות. וכאן כמח' בולוניה ושר"ל. גשמים בתחנה. בכ"י: 'זועים בתחנה, וכ"ה בקד"א ובאחד מח"ו שבגולד. לעונותינו. במח' רמ"ו, כ"י, רו"ה וגולד: 'לעונותינו לפניך, וכאן כמח' בולוניה ושר"ל. כי אין כאל. במח' רמ"ו בתוספת המילה: 'לפניך, וכאן כמח' בולוניה ושר"ל. צמים ומתענים. כ"ה במח' בולוניה ושר"ל. במח' רמ"ו וכ"י נוסף: 'צמים ומתענים לפניך.

אך מעשיהם מגידים. וחטאייהם בפייהם מתנים. סלחנא
עונים. חנון ורחום לכל־פעל:

אך נקראים היום. סלחתי לכם היום. וטהרתם היום.
כי אתה רחום לכל־פעל:

אך ספורים כחול הים. עונותיהם תשליך במצולות ים. כי
שפכו לב פים. חנון ורחום לכל־פעל:

אך עונים ארבע קדשות לפניך. חוקר כליות. יודע כל־
נסתרות. כי אתה רחום לכל־פעל:

אך פקדם לחיים. וטהרם במים טהורים. מקורו מים חיים.
חנון ורחום לכל־פעל:

אך צועקים אנא אל נא סלחנא. וחטא כפרנא. לעדת מי
מנה. כי אתה רחום לכל־פעל:

אך קולם ברעש מרעישים. קדושו קדוש קדוש קוראים.
אבות ובנים. חנון ורחום לכל־פעל:

אך ראשון ואחרון אתה. חנון ורחום אתה. למענך עשה
עתה. כי אתה רחום לכל־פעל:

ח"ג והערות

מקורות ומקבילות

וטהרתם היום. במח' גולד: וטהרתם לפני היום.
ברעש מרעישים. כ"ה במח' שד"ל, כ"י, רוויה וגולד.
במח' רמזו ובולוניא, חסרה המילה 'ברעש'. קדוש
קוראים. כ"ה במח' בולוניא, שד"ל, כ"י, רוויה וגולד.
במח' רמזו חסרה המילה 'קוראים'. אבות ובנים. כ"ה
במח' בולוניא, שד"ל, רוויה וגולד. במח' רמזו וכ"י נוסף:
לפניך.

דני' ב, כג; פה"ב פ' א, ס' ג. פקדם לחיים. ע"פ ישע' ד, ג. וטהרם במים טהורים. ע"פ יחז' לו, כה. מקור מים חיים.
ירמ' ב, יג. אך צועקים. ע"פ ש"א ז, ח; תה' לד, יח. אל נא. צמ' יב, יג. וחטא כפר נא. ע"פ צבלי וימא, דף לה ע"ב. מי
מנה. צמ' כג, י. קולם ברעש מרעישים. ע"פ יחז' ג, יצ"ג; ישע' ו, ג"ד. קקק קוראים. ע"פ ישע' ו, ג. אבות ובנים. ע"פ
ירמ' ו, כה. אך ראשון ואחרון אתה. ע"פ ישע' מא, ד; מד, ו; מת, יב. חנון ורחום אתה. נחמ' ט, לא. למענך עשה. ע"פ
ישע' מח, ט ופסו' יא; דני' ט, יט.

אך שְׁמַע נָא אֶת־תְּפִלָּתֵנוּ. בְּקִרְאָנוּ אֵלֶיךָ עָנְנוּ. אֱלֹהֵי צְדָקָנוּ.

חנן ורחום לְכָל־פֶּעַל:

אך תוֹלִים לָךְ עֵינֵיהֶם. עָגַם וּשְׁמַע תְּפִלוֹתֵיהֶם. סִלַּח־נָא

לְעוֹנוֹתֵיהֶם. פִּי אַתָּה רַחוּם לְכָל־פֶּעַל:

יש מדלגים על פיוט זה (מנהג ירושלים):

בְּקֶצֶף לֹא תִשָּׁפֵט. בְּזַעַם בַּל־תָּרִיב.

בְּאַאָף לֹא תֵאָנִיפְנוּ. בְּבַהֵל לֹא תִבְלַעְנוּ: בְּגָעַל לֹא

תִּגְעִילְנוּ. בְּדָבָר לֹא תִדְחִיפְנוּ:

בְּהֶבֶל לֹא תִהַבִּילְנוּ. בְּנֹכַח לֹא תִנְכַּחְנוּ: בְּזַעַם לֹא תִזְעִיפְנוּ.

בְּחָרוֹן לֹא תִחַבְּלְנוּ: בְּטָמוֹן לֹא תִטְיִיפְנוּ. בְּיִקְשׁ לֹא תִיַחַתְנוּ:

בְּכַעַס לֹא תִכַּלְנוּ. בְּלַעַג לֹא תִלְפַתְנוּ: בְּמִשְׁפָּט לֹא תִמְגְנוּ.

בְּגִנְיָף לֹא תִנְעַרְנוּ: בְּסַעַר לֹא תִסּוּפְנוּ. בְּעוֹן לֹא תִעַלְפְנוּ:

בְּפַחַד לֹא תִפְחִיךְנוּ. בְּצָרָה לֹא תִצְמִיתְנוּ: בְּקִלוֹן לֹא תִקַּלְעְנוּ.

בְּרָגוֹ לֹא תִרִיבְנוּ: בְּשׁוֹד לֹא תִשְׁטַפְנוּ. בְּתַעֲב לֹא תִתְכִיפְנוּ:

מקורות ומקבילות

שמע נא וכו' אלהי דקטו. ע"פ תה" ד, 3. תולים לך עיניהם. ע"פ תה" קכג, 3. עגם. ע"פ תה" כ, 1. ושמע תפלותיהם. ע"פ תה" ד, 3 ועוד. סלה נא לעוונותיהם. ע"פ צמ" יד, יט. בקלף לא תשפוט. ע"פ תה" לח, 3. לא תשפט. ע"פ תה" קמג, 3. בזעם. ע"פ תה" קצ, יא; לח, 7. כל תריב. ע"פ ישע"י טו, טו; תה" קג, ט. כלקף לא תאניפנו. ע"פ ישע"י יב, א; תה" עט, ה. צנהל. ע"פ דני' ג, כה. לא תנלענו. ע"פ תה" כא, 1. צנעל. ע"פ יחז' טו, ה. לא תגעילנו. ע"פ ויק' כו, מו. דצנה. ע"פ תה" לא, ג. תדחיפנו. ע"פ חס" ת, יד. צנהל לא תהכילנו. ע"פ חז"י כו, יב. צוכח - לשון יסורים. ע"פ תה" ו, 3; ש"צ ז, יד. צזעס. ע"פ נח"י א, 1. תזעיפנו. ע"פ מוכ' ז, ט. צחרון. ע"פ שמו' לב, יב. תהכלנו. ע"פ קה" ה, ה. צטמון לא תטיפנו. ראו קד"ח ע"פ משגי אבות פ"ב, מ"ו, ותכ"ח שמו' יא, 7. ציקש. ע"פ תה" קמח, ט. תיחתנו. ע"פ ישע"י ז, ט. צכעס. ע"פ מ"א טו, ל. לא תכלנו. ע"פ ויק' כו, מד; ירמ' ה, יח; נחמ" ט, לא. צלעג. ע"פ תה'

ח"ג והערות

את־תפלתנו. כ"ה במח' שד"ל. במח' רמ"ו ובולוניה חסרה המילה אֶת־. אֱלֹהֵי צְדָקָנוּ. כ"ה במח' שד"ל. במח' רמ"ו ובולוניה חסרות המילים: אֱלֹהֵי צְדָקָנוּ. במח' בולוניה במקום מילים אלו כתוב: סִלַּח נָא לְעוֹנוֹתֵיהֶם. בכ"י: חוֹשָׁה לְעוֹרְתֵינוּ. תוֹלִים לָךְ. במח' רמ"ו ובולוניה: תוֹלִים לָךְ. בקצף לא תשפט. פתיחה לפיוט: בְּאַאָף לֹא תֵאָנִיפְנוּ, בנוי על סדר א"ב כפול. פיוט זה איננו במנהג אחר, ובמח' גולד' נמצאת רק הכותרת, וכן במח' רומניא, דף שדמ, ריש ע"א. הרב מ"ע הרשום, בחוברת המנהג, כתב שבירושלים אין אומרים פיוט זה. בְּגָעַל לֹא תִגְעִילְנוּ. שם עצם, כן נכון וכנמצא בפסוק שלפנינו, יחז' טו, ה. במח' רמ"ו, בולוניה, שד"ל וכ"י: בְּגָעַל לֹא תִגְעִילְנוּ, אבל זה שם פרטי לומר, כנמצא במקרא, ראו לדוגמא שופ' ט, כו. בְּזַעַם לֹא. בכ"י: בְּזַעַף לֹא. לֹא תִעַלְפְנוּ. בכ"י: לֹא

מד, יד; עט, 7. תלפתנו. מלשון 'ילפתו ארחות', חז"י ו, יח, כפי' ראצ"ע ורלב"ג. נמשפט. ע"פ תה' קמג, 3. לא תמננו - לא תביא צמנין מעשינו הרעים', קד"ח. ע"פ עזרי' טו, ה; צבלי יומא, דף פז ע"ב. צנגף. ע"פ צמ" ה, יט. לא תנערנו. ע"פ

וְשֵׁרְפֵי-קֹדֶשׁ יוֹדְעֵי טוֹבָךְ:

- הַמְבִּירִים אֶת-הַמִּזְבֵּחַ רַחֲמֶיךָ • הַמְבִּירִים תְּהִלֹּת תַּעֲצוּמֶיךָ:
- הַמְבִּירִים שְׁנוֹן שְׁמֶךָ • הַמְבִּירִים רֹב רַחֲמֶיךָ:
- הַמְבִּירִים קִשְׁטֵי קִיּוֹמֶךָ • הַמְבִּירִים צֶדֶק צִיּוּמֶךָ:
- הַמְבִּירִים פְּרוּשׁ פְּעֻמֶיךָ • הַמְבִּירִים עֹז עֲזוּלֶמְךָ:
- הַמְבִּירִים שִׁכְלֵי סִיּוּמֶיךָ • הַמְבִּירִים נִצְוֹחַ נְעִימֶיךָ:
- הַמְבִּירִים מְלֵל מְנַעֲמֶיךָ • הַמְבִּירִים לְהוֹדוֹת לְשִׁמְךָ:
- הַמְבִּירִים כְּנִשְׂוֵאֵי כְּמִרְחֻמֶיךָ • הַמְבִּירִים יִשְׂרָיִמֶיךָ:
- הַמְבִּירִים טוֹב טְעֻמֶיךָ • הַמְבִּירִים חֶקֶר חֲבוּמֶיךָ:
- הַמְבִּירִים זֵיל זְרוּמֶיךָ • הַמְבִּירִים וְתָק וְנוֹאמֶיךָ:
- הַמְבִּירִים הַגִּיזוֹן הַמְנַעֲמֶיךָ • הַמְבִּירִים דִּיץ דּוּבְרֵיךָ:
- הַמְבִּירִים גִּיל גְּשׁוּמֶיךָ • הַמְבִּירִים בְּהִתְאַפְּקֶךָ בְּרַחֲמֶיךָ:
- הַמְבִּירִים אֱלֹהֵי אֲרוּמֶיךָ:

ח"ג והערות

תְּעַלְעֵנוּ. לא תצמיטנו. כ"ה במח' רמ"ז, בולגיא, קד"א וכ"י. במח' שד"ל: לא תצמיטנו. ושרפי קדש. פתיחה לפיוט 'המבירים את-המזבח רחמיך' בנוי על סדר תשריק. פיוט זה נמצא גם במנהג רומניא, דף שד"ם ע"א. פרוש פעמך. במח' רומניא: פרוש פעמך. שכל סיומך. במח' רומניא: שכל סיומך. נצוח נעימך. במח' רומניא: נצוח נעימך. המבירים מלל. במח' רומניא ובכ"י: המבירים מלל. להודות לשמך. במח' רומניא: להודות שמך. כנשואי כמרחמיך. בכ"י: כנשואי ברחמיך. במח' רומניא: כנשואי מרחמיך. טוב טעמיך. כן הוא במח' רמ"ז וכ"י, וכן נראה נכון על משקל 'שעריך, נעליך, כבמכלול, דף קנא. במח' בולגיא ושד"ל: טוב טעמיך. במח' רומניא: שופט עמך. ותק ונואמך. במח' רומניא: ותק ונואמך. המנעימך. במח' רומניא: המבירים דיץ. במח' רומניא: המבירים דיץ. גיל גשומך. במח' רומניא: גיל

מקורות ומקבילות

אוי' לה, יג; נחמ' ה, יג. בסערי. ע"פ עמו' א, יד. לא תסופנו. ע"פ צמ' טז, כו. צעון. ע"פ תה' לא, יא. תעלפנו. ע"פ ישע' נא, כ. נפחד לא הפחידנו. ע"פ תה' יד, ה; אוי' ג, כה. בלרה. ע"פ תה' ט, י; נחמ' ט, כו. תלמיטנו. ע"פ תה' לד, כג. נקלון. ע"פ נחמ' ג, ה. לא תקלענו. ע"פ ירמ' י, יח. ברגו. ע"פ חבק' ג, ב. לא תריבנו. ע"פ ישע' יג, יג; הוש' ד, א; מויכ' ג, ב. נשוד. ע"פ ירמ' כ, ה, וראו מלודת ליון. לא תשטפנו. ע"פ תה' לב, ו; סט, ג. נתענו. ע"פ דב' ז, כו. לא תתכיפנו. ראו קד"א. ושרפי קדש. ע"פ צבלי חגיגה, דף יב ע"ב; אה"מ, מעין החכמה, עמ' 306. יודעי טובך. ע"פ תה' קמה, ז. המבירים את וכו'. מיוסד ע"פ צבלי חגיגה, דף יג ע"ב. המון רחמיך. ע"פ ישע' סג, טו. תהלות תעלמיך. ע"פ תה' סח, לו. שטון שמך. ע"פ מד' אגדה (צובר), בראשית, פ' כז, ס"א. כה. רוב רחמיך. תה' נא, ג. קושט קיומך. ע"פ תה' ס, ו וש"י. ליומך - לשון זכר, קד"א. ע"פ ישע' נח, ו. פרוש פעמיך. ע"פ נחמ' ה, ח ותה' קיט, קלג. עז עולמך. ע"פ קה' ג, יא. נלות. ע"פ תה' ד, א ועוד. נעימך. ע"פ ש"ב כג, א. מלל. ע"פ תה' קו, ב. מנעימך. ע"פ צבלי סנהדרין, דף כד ע"א 'שמנעימן זה לזה בהלכה'. להודות לשמך. ע"פ תה' קו, נח; דה"א טז, לה. כנשואי כמרחמיך. ע"פ ישע' מו, ג. ישר ימיך. ע"פ תה' מה, יא; מש' ד, יא. טוב טעמיך. ע"פ תה' קיט, סו. חקר חבומיך. ע"פ ישע' מ, כה. זיל זרומיך. ע"פ תה' קמו, יח וישע' כה, ד. ותק ונואמך - כמו 'ותק ונואמך', מל' ותיקון מהצבים ומדקדקים צמזמז. ע"פ רש"י ברכות, דף ט ע"ב, ד"ה ותיקון. הגיון. ע"פ תה' יט, טו. דיץ. ע"פ צבלי כתובות, דף ח ע"א, 'דינה וחדוה'. דיץ דובריך - ר"ל הצעות האמורות לישראל בשמן שמהם, כמו: לשוש עליך לטוב, דב' לו, ט, ששן ושמהה ויגיו, ישע' לה, י, ו

וּבְכֵן שְׂרָפִים עֹמְדִים מִמַּעַל לֵאמֹר:

לפי מנהג רומה לא אומרים פיוט זה:

**אֵילֵי מְרוֹם אֹמְרִים הִלּוּלוּ. אוֹפֵן וְגִלְגַּל מִבֵּיעִים סְלִסּוּלוּ.
בְּאֵימָה וּבִירְאָה מִכְתִּירִים
גָּדְלוּ. שְׂרָפִים עֹמְדִים מִמַּעַל לֵאמֹר:**

וְהֶאֱלֹזָה שׁוֹאֲלִים. אֵיזָה אֵל אֱלִים. וְכֹלֶם מַעְרִיצִים וּמְקַדִּישִׁים וּמְהַלְלִים:

**גְּדוּדֵי מְעוֹנָה נֶצְבִים יָחַד. גָּאָה וְגִבְיָה לְיָחַד לְאַחַד. דְּמָמָה
דָּקָה רַעַד וּפַחַד. שֵׁשׁ כְּנָפַיִם שֵׁשׁ כְּנָפַיִם לְאַחַד.**

וְהֶאֱלֹזָה שׁוֹאֲלִים. אֵיזָה אֵל אֱלִים. וְכֹלֶם מַעְרִיצִים וּמְקַדִּישִׁים וּמְהַלְלִים:

**הַיּוֹשֵׁב יְחִידֵי עַל-אוֹפְנָיו. הָאוֹמֵר דְּבָר דְּבָר עַל-אֹפְנָיו. וְחַיּוֹת
מְעוֹפְפוֹת עוֹמְדוֹת לְפָנָיו. בְּשִׁתִּים יִכְסֶה פָּנָיו.**

וְהֶאֱלֹזָה שׁוֹאֲלִים. אֵיזָה אֵל אֱלִים. וְכֹלֶם מַעְרִיצִים וּמְקַדִּישִׁים וּמְהַלְלִים:

מקורות ומקבילות

קד"א. גיל. ע"פ הוש' ט, א; מש' כג, כד. גשומיך. ע"פ ויק' כו, ד. כהתאפקך ברחמיך. ע"פ ישע' סג, טו. אלהי ארוממך. תה' קוה, כה. שרפים עומדים ממעל לו. ישע' ו, ג. אילי מרום - מלאכים. ע"פ ישע' כד, כא; מ"צ כד, טו; יחז' ח, יג. אומרים הילולו. ע"פ תה' קמה, ג. אוֹפֵן וְגִלְגַּל. ע"פ יחז' י, יג. מניעים סלסולו. ע"פ תה' סה, ה. באימה וּבִירְאָה. ע"פ ויק"ר פ"ר כז, ס"ו. מכתירים גדלו. ע"פ תה' קמז, ח. שרפים עומדים ממעל לו. ישע' ו, ג. אֵל אֱלִים. ע"פ דני' יא, לו. מעריצים ומקדישים. ע"פ ישע' כט, כג. ומהללים. ע"פ דה"א כט, יג. גְּדוּדֵי מְעוֹנָה. ע"פ או"י כה, ג ודב' לג, כז. נֶצְבִים יָחַד. ע"פ ישע' ג, ח. גָּאָה. ע"פ שמו' טו, א. וּגִבְיָה ע"פ קה' ה, ז. לְיָחַד לְאַחַד. ע"פ דב' ו, ד; צבלי צרכות, דף ו ע"א; פסחים, דף נו ע"א; צ"ר פ"ר כ"א, ס"ו, א, ע"פ דני' ח, יג. דממה דקה. ע"פ מ"א יט, יב. רַעַד וּפַחַד. ע"פ או"י ד, יד; תה"מ, היכלות, עמ' 123. שֵׁשׁ כְּנָפַיִם. ישע' ו, ג. הַיּוֹשֵׁב יְחִידֵי. ע"פ או"י כג, יג; מש"ל אבות פ"ד, מ"ח; שמו"ר פ"ר, ד, ס"ג. דְּבָר דְּבָר עַל אֹפְנָיו. מש' כה, יא. וְחַיּוֹת מְעוֹפְפוֹת עוֹמְדוֹת לְפָנָיו. ע"פ ישע' ו, ג; יחז' א, יב"ד. כְּשִׁתִּים יִכְסֶה פָּנָיו. ישע' ו, ג.

ח"ג והערות

גְּשׁוּמִיךְ. בְּהִתְאַפְּקֶךָ בְּרַחֲמֶיךָ. במח' רומניא וכ"י: בְּהִתְאַפֵּק בְּרַחֲמֶיךָ. ובכן שרפים עומדים. פתיחה לפיזי קדם קדושה. אילי מרום אומרים. מיוסד ע"ס א"ב כפול (א' ג' ה' וכו'). מופיע גם במנהג אשכנז (גולד', כיפור, עמ' 388) ופולין במוסף; פיזי הקליר, אליצור, כיפור, עמ' 393 ואילך. במח' רומניא דף שדמ ע"ב, מופיע בשינויים רבים. אומרים הילולו. במח' רומניא: אומרים גְּדְלוּ. מביעים סְלִסּוּלוּ. במח' רומניא: מביעים הִלּוּלוּ. באימה וּבִירְאָה. במח' רומניא: באימה בְּרַעְיָה. אצל אליצור: באימה בְּרַעְיָה. מְכַתִּירִים גָּדְלוּ. במח' רומניא: אומרים סְלִסּוּלוּ. וְהֶאֱלֹזָה שׁוֹאֲלִים וכו'. אצל אליצור הרפריץ בין בית לבית שונה. גְּדוּדֵי מְעוֹנָה. במח' רומניא ואליצור: צְבֹרֵי כָח. נֶצְבִים יָחַד. במח' רומניא: צְרַעַד וּבְפַחַד. גָּאָה וְגִבְיָה. במח' רומניא ואליצור: גָּאָה. לְיָחַד לְאַחַד. אצל אליצור: לְיָחַד בְּאַחַד. הָאוֹמֵר דְּבָר. במח' רומניא ואליצור: הַדּוֹבֵר דְּבָר. וְחַיּוֹת מְעוֹפְפוֹת עוֹמְדוֹת. במח' רומניא ואליצור: יִרְצוּא וְשׁוֹב בְּבִקּוּן, אמנם אצל אליצור בְּבִקּוּן.

זֶהָר הֶרְקִיעַ כְּעֵין חֲשַׁמְלֵיוֹ. זִיקִים רָצִים וְשָׁבִים אֵלָיו. חֵיל
 שָׂרָף אֵימָה עָלָיו. וּבִשְׁתֵּים יִכְסֶה רִגְלָיו.
 זֶה-אֵלֶּזָה שׁוֹאֵלִים. אֵיִה אֵל אֱלִים. וְכֻלָּם מַעֲרִיצִים וּמְקַדִּישִׁים וּמְהַלְלִים:
 טוֹב שׁוֹכֵן עַד עֲלֵיהֶם יְעוֹפֵף. טְהוֹר עֵינָיִם כַּנְּשָׁר יִרְחֵף. יְהוּדוֹן
 יִכְסֶה פָּנָיו בְּלִי מִתְרוֹפֵף. וּבִשְׁתֵּים יְעוֹפֵף.
 זֶה-אֵלֶּזָה שׁוֹאֵלִים. אֵיִה אֵל אֱלִים. וְכֻלָּם מַעֲרִיצִים וּמְקַדִּישִׁים וּמְהַלְלִים:
 כְּבִיר כַּח הוּא אֵלֵי זֶה. כִּי תִפְלַת עָנִי לֹא תִבְזֶה. לְכֵן שָׂרְפִים
 מִפְּאָרִים מְזֶה וּמְזֶה. וְקָרָא זֶה אֵלֶּזָה.
 זֶה-אֵלֶּזָה שׁוֹאֵלִים. אֵיִה אֵל אֱלִים. וְכֻלָּם מַעֲרִיצִים וּמְקַדִּישִׁים וּמְהַלְלִים:
 מְלֹאכֵי שָׂרֵת עֲלֵיהֶם נִגְמַר. מוֹרָא עֲלֵיהֶם לְקַבֵּל מֵאֲמַר. נִשְׂא
 וְנַעֲלָה שְׁבַחו לֹמַר. וְקָרָא זֶה אֵלֶּזָה וְאֲמַר.
 זֶה-אֵלֶּזָה שׁוֹאֵלִים. אֵיִה אֵל אֱלִים. וְכֻלָּם מַעֲרִיצִים וּמְקַדִּישִׁים וּמְהַלְלִים:
 שָׂרָף מְכַנֶּה אֶחָד קְדוֹשׁ. סְלוּד אֲמַר לְבְרוּךְ וְקְדוֹשׁ. עִיר
 וְקְדִישׁ נִקְרָא קְדוֹשׁ. קְדוֹשׁוּ קְדוֹשׁ קְדוֹשׁ.
 זֶה-אֵלֶּזָה שׁוֹאֵלִים. אֵיִה אֵל אֱלִים. וְכֻלָּם מַעֲרִיצִים וּמְקַדִּישִׁים וּמְהַלְלִים:

מקורות ומקבילות

זוהר רקיע דני יב, ג. כעין חשמליו. ע"פ יח' א, ד.
 זיקים רצים ושבים. ע"פ יח' א, ד. חיל ע"פ שמי טו, יד;
 ח' מה, ז. שרף. ע"פ ישע' ו, ג. אימה עליו. ע"פ
 ב' טו, יב; שמי טו, טז. ובשמים יכסה רגליו. ישע' ו, ג.
 טו. ע"פ ח' קמה, ט. אחד משבעים שמות של הקב"ה.
 מד"ש שה"ש (בוצר), פ' א, ס' א. שוכן עד. ע"פ ישע'
 טו, טו. עליהם יעופף. ע"פ ח' יא, יא. טהור עינים.
 חזק' א, ד. כנשר ירחף. ע"פ דב' לז, יא. יהוה. ידוהו. ח' א.
 סח, יג. יכסה פניו. ישע' ג, ו. בלי מתרופף. ע"פ ח' א'
 כו, יא. ובשמים יעופף. ישע' ו, ג. כביר כח. ח' לו, ה.
 הוא אלז. ע"פ שמי טו, ג. תפלת עני. ע"פ ח' קב, א.
 לא תבזה. ח' נא, יט. לכן שרפים מפארים מזה ומזה.
 ע"פ ישע' ו, ב"ג. וקרא זה אל זה. ישע' ו, ג. מלאכי
 שרת. ע"פ בבלי ב"ב, דף קב ע"א; סנהדרין, דף לו ע"א.
 מורא עליהם. ע"פ צפ' ב, יא; פהר"צ פ' סו, ס' ד. כשא.
 ע"פ ישע' ו, א. ונעלה. ע"פ ח' מז, י. שנחו לומר.
 ע"פ ח' קמה, ג. וקרא זה אל זה. ישע' ו, ג. שרף.
 ע"פ ישע' ו, ג. מכנה אחד קדוש. ע"פ דני' ח, יג. סלוד.
 ע"פ ח' ו, י. עיר וקדיש. דני' ד, ו. נקרא קדוש. ע"פ
 סדר' ס' ל, עמ' קטז. קדוש קדוש קדוש. ישע' ו, ג.

ח"ג והערות

טוב שוכן עד. במח' רומניא ואליצור: שפסרי קלל.
 עליהם יעופף. נ"א בקד"א: עליהם יחופף, ע"פ דב'
 לג, יב. במח' רומניא ואליצור: כעין נחשת יצפצף. כנשר
 ירחף. במח' רומניא ואליצור: עליהם ירופף. יהוה יכסה.
 במח' רומניא, רו"ה וגולד: ידוד יכסה, לשון יחיד וזה
 מתאים למילת יכסה. אצל אליצור: יחד יכסה. בלי
 מתרופף. במח' רומניא: בלי מעוף. אצל אליצור:
 מלהסתופף. לא תבזה. בכ"י ואליצור: לא יבזה. לכן
 שרפים מפארים. במח' רומניא ואליצור: להקדישו יחד.
 מזה ומזה. בכ"י: זה מזה. במח' רומניא ואליצור: מזה
 ומזה. מלאכי שרת. במח' רומניא ואליצור: מלך מהלל.
 עליהם נגמר. כ"ה במח' בולוניא, שד"ל וכ"ו. במח' רמ"ו:
 אותם גמר. בקד"א: אותם נגמר. במח' רומניא ואליצור:
 צפיהם גמר. נשא ונעלה. בקד"א: נרשים ונעלים. במח'
 רומניא: נוצרים בקדשה. אצל אליצור: נוצרים בקדשה.
 ונעלה. במח' רו"ה וגולד: ונעלים. שבחו לומר. במח'
 רומניא ואליצור: אותם לומר. מכנה אחד. במח' רומניא
 ואליצור: נקרא אחד. עיר וקדיש. במח' רומניא ואליצור:
 עונים בקדשה. נקרא קדוש. במח' רומניא: לקרוך
 וקדוש. אצל אליצור: להקדיש לקדוש.

**פָּלֵא נִפְלֵא מִפְּלִיא פְּלֵאוֹת. פּוֹעֵל יְשׁוּעוֹת עֲזוּז נִרְאוֹת. צָגִים
לְפָנָיו מְלֵאכֵי צְבָאוֹת. עוֹנִים וְאוֹמְרִים יְהוָה צְבָאוֹת.
וְהֶאֱלֹהֶיךָ שׁוֹאֲלִים. אֵיךְ אֵל אֱלִים. וְכֹלֵם מְעֲרִיצִים וּמְקַדְּשִׁים וּמְהַלְלִים:**

**קָדוֹשׁ קָדוֹשׁ קָדוֹשׁ קוֹרְאִים בְּעֶרְץ. קָלִים לְרוּץ עַד-קִצָּה
הָאֶרֶץ. רָם וְנִשְׂא הַיֵּשֶׁב עַל-חֹג הָאֶרֶץ. כְּבוֹדוֹ מְלֵא כָל-
הָאֶרֶץ. וְהֶאֱלֹהֶיךָ שׁוֹאֲלִים. אֵיךְ אֵל אֱלִים. וְכֹלֵם מְעֲרִיצִים וּמְקַדְּשִׁים וּמְהַלְלִים:**

**שָׁנֵאן רְבוּתִים אֲלֵפֵי וְעוֹדוֹ. שְׁוִים כְּבֹזֵק לְפֶאֶר הוֹדוֹ. תּוֹלָה
תִּבֵּל בְּזָרַע יָדוֹ. מְלֵא כָל-הָאֶרֶץ כְּבוֹדוֹ.
וְהֶאֱלֹהֶיךָ שׁוֹאֲלִים. אֵיךְ אֵל אֱלִים. וְכֹלֵם מְעֲרִיצִים וּמְקַדְּשִׁים וּמְהַלְלִים:**

וּבְכֵן וְלֶךְ תַּעֲלֶה קְדָשָׁה. כִּי-אַתָּה מְלֶךְ מוֹחֵל וְסוֹלַח:

**מִי-יַעֲרֶךְ אֵלֶיךָ מַעֲנֶה לְסַפֵּר. גְּבוּרוֹת רַחֲמֶיךָ לְהַגִּיד
וּלְסַפֵּר. אֲנִידָה וְאֲדַבְּרָה. עֲצֹמוֹ מְסַפֵּר.**

מקורות ומקבילות

נפלא. אחד משבעים שמות של הקב"ה, מד"ז שה"ש (צובר), פ"ה א, ס"ה א. מפליא פלאות. ע"פ ישע"י כט, יד; תה' קלט, יד. פועל ישועות. תה' עז, יב. עוזו נוראות. ע"פ תה' קמה, ו. נגיס - עומדים. ע"פ זכ"ג, ז; שמו"ר פ"ה כה, ס"ב; מד' פתרון תורה, פ"ה כי תרויע, עמ' 35. מלאכי צבאות. ע"פ תה' סח, יג; צבלי שבת, דף פח ע"ב; מנכר"י מס' דבחות, פ"ה ט, ד"ה וירא העט. עונים ואומרים ה' צבאות. ע"פ צבלי חולין, דף לא ע"ב. קקק קוראים. ע"פ ישע"י ו, ג. קוראים בערץ. ע"פ ישע"י כט, כג. קלים לרוץ. ע"פ קה"ט, יא; יחז"ל א, יד. עד קלה הארץ. ע"פ ישע"י סב, יא. רם ונשא. ישע"י ו, א; טו, טו. היושב על חוג הארץ. ישע"י מ, כב. כבודו מלא כל הארץ. ע"פ צמ"י, יד, כא; ישע"י ו, ג. ראו שמו"ר פ"ה ג, ס"ה ו, ע"פ ירמ' כג, כד; מד' שו"ט (צובר), מז' סב, ס"ה ג; ילקו"ש תה', רמח תתפט. שגאן רבותים אלפי. ע"פ תה' סח, יח. ועודו. ע"פ שמו"ר כה, כב ועוד. שוים כבזק. ע"פ יחז"ל א, יד. חולה חבל. ע"פ חז"ל כו, ז. צורוע ידו. ע"פ ילקו"ש ת"י, רמח תתקמב, סוף ד"ה בהנחל; אה"מ, מעשה צראשית, עמ' 317. מלא כל הארץ כבודו. ישע"י ו, ג. מלך מוחל וסולח. ע"פ תה' פו, ה. מי יערך אליך. תה' מ, ו. מענה לספר. ע"פ תה' עט, יג; מש"ט טו, א. גבורות רחמך. ע"פ ישע"י סג, טו. אנידה ואדברה. תה' מ, ו.

ח"נ והערות

קדוש קדוש קדוש קוראים. במח' רומניא ואליצור: קדוש עליהם. רם ונשא הישב. במח' רומניא ואליצור: רם יושב. כבודו מלא. במח' רומניא ואליצור ללא תיבת 'כבודו'. שוים כבזק. בכ"י, ח"נ אצל גולד' ונוסח שני אצל אליצור: שבים כבזק. תולה תבל בזרע ידו. נוסח שני אצל אליצור: תקוף אין עוד מלבדו. ובכן ולך תעלה קדושה. פתיחה מאת רבי אלעזר הקליר, אליצור, כיפור, עמ' 401 ואילך לפיוט סילוק לקדושה: מייערך אליך וכו'. נמצא גם במח' רומניא (דף שסו ע"א) ובאשכנז במוסף (גולד', כיפור, עמ' 393). הפיוט מכיל ששה קטעים כאשר המילה שמסיימת כל קטע פותחת את הקטע הבא. אליצור, כיפור, עמ' 418 ואילך. וראו מש"כ במבוא למכב"ר, עמ' 64. אתה מלך. במח' רומניא: אתה לברךך. אנידה ואדברה. בכ"י ובח"נ אצל גולד': אנידה ואספירה. עצמו מספר. במח' גולד': יעד כפה וכפה איך אספירה, כי אתה וכו'. ואכן לפי מבנה הפיוט, זה נחסר כאן.

אנידה ואדברה. תה' מ, ו. מענה לספר. ע"פ תה' עט, יג; מש"ט טו, א. גבורות רחמך. ע"פ ישע"י סג, טו. אנידה ואדברה. תה' מ, ו.

כִּי־אַתָּה צְעָדִים סוֹפֵר. פִּשְׁעַ וְעוֹן מְכַפֵּר. וּבְסוּר מְמַךְ.
 כָּל־כּוֹפֵר. תַּחֲכָה־לוֹ לָשׁוּב וְלִהְתַּכַּפֵּר. לְבַלְתִּי לְבוֹשׁ וְלִהְחַפֵּר.
 כִּי לֹא תַחֲפֹץ בְּמוֹת אֲשֶׁר יָפֵר. לָכֵן שָׁמַת עֲשָׂרַת יָמֵי שָׁפָר.
 לַעֲשׂוֹת בָּם תְּשׁוּבָה מֵהֵיוֹת לְחַפֵּר. וְאִם שָׁב וְחִנּוּן בְּאַמְרֵי
 שָׁפָר. יַעֲמֹד מִלִּיץ וַיִּשְׁרוּ יִסְפֵּר. וְתִקְשִׁיב וְתֹאמַר מִצָּאתִי
 כָּפֹר. וּבִיּוֹם הַכְּפוּרִים מִתְכַּפֵּר. כִּי כִשְׁמוֹ כְּפוּר כֵּן מְכַפֵּר.
 וּמְכַל־פְּשָׁעָיו לוֹ תְכַפֵּר. וְכַל־חַטָּאָיו תִּדְיַח וְתִפֵּר. וַיּוֹחַק לְחַיִּים
 בְּגִלְיוֹן סִפָּר. בְּכֵן גָּשְׁנוּ לְפָנֶיךָ חַטָּאֵינוּ לְסִפָּר. כְּמוֹדָה וְעוֹזֵב
 לְהִתְכַּפֵּר. וְאִם כְּאָדָם עֹבְרָנוּ בְּרִיתְךָ לְהִפָּר. אַתָּה כְּאֵל רַחוּם
 וְחִנּוּן פָּגִינוּ אֶל־תַּחֲפֵר. בְּזָכוֹת נָם אֲנִכִּי עֲפָר וְאַפָּר. וְכִמוֹ
 בְּעָרוּפָה לָנוּ כָּפֹר:

מקורות ומקבילות

כי אחת לעדים סופר. ע"פ חו"י יד, טו. פשע ועוון מכפר.
 ע"פ ישע' מד, כג. ובסור ממך. ע"פ דני' ט, ה. כל סופר.
 ע"פ משר"א, פ"ד, ז, עמ' 137, ד"ה מפני מה ענש; ספרא
 פ"ד שמיני, פ"ד, ה, פ"ב, ס"ד. תחכה לו לשוב. ע"פ מלא'
 ג, ז, תה' ג, ג. לשוב ולהתכפר. ע"פ צבלי ר"ה, דף נד
 ע"א; ירושלמי הגיגה, פ"ב, ה"א; רב"ה פ"ד, ו, ס"ד. לשוב
 ולהספר. ע"פ ירמ' טו, ט. כי לא תחפון צמות. ע"פ יחז'
 יח, לג. אשר יפר. ע"פ צ"ח, יד; ירמ' יד, כח. לכן שמת
 י' ימי שפר. ע"פ ירושלמי ר"ה פ"א, ה"ג; צבלי ר"ה, דף יח
 ע"א; ויק"ר (מרגליות), פ"ד אמור, פ"ד, ל, ס"ב; פסר"ב
 פ"ד, מ, ד"ה ועשיתם עולה לה'. שפר. ע"פ צ"ח מט, כח.
 לעשות נס תשובה מהיות לחפר. ע"פ צבלי ר"ה, דף ח ע"ב,
 'השב מוחלוק, לא שב וכו', חין מוחלוק לו'. לחפר. ע"פ ירמ'
 טו, ט. ואם שב וחקן. ע"פ ירושלמי תענית, פ"ב, ה"א, ע"פ
 דה"ב ז, יד; צבלי ר"ה, דף טז ע"ב, ד' דברים מקרעין גזר
 דינו של אדם... זעקה; מדת"ג (וורשא), פ"ד נח, ס"ח. חקן.
 ע"פ תה' ו, ג; קלט, כג. צאמרי שפר. ע"פ צ"ח מט, כח. מליץ וישרו יספר. ע"פ חו"י לג, כג. ותאמר מלאתי כופר. ע"פ
 חו"י לג, כד. וביום הכיפורים מתכפר. ע"פ ויק' כג, כח. ומכל פשעיו. ע"פ יחז' יח, כח. פשעיו לו תכפר. ע"פ ויק' טז, לד.
 וכל חטאיו תדיח. ע"פ ישע' ד, ז; יחז' לו, כה. ותפר. ע"פ תה' פה, ה. ויוחק לחיים בגליון ספר. ע"פ חו"י יט, כג. חטאיו
 לספר. ע"פ מש' כח, יג; משר"א, פ"ד יא, עמ' 210, ס"ד טו; צבלי וימא, דף פז ע"ב; מדת"ה ח"י ק, ס"ד ב, ק, א. כמודה
 ועוזב להתכפר. ע"פ מש' כח, יג. כאדם עברו צריתך. ע"פ הוש' ו, ז. צריתך להפר. ע"פ צ"ח, יד; ירמ' יד, כח. כאל
 רחום וחנון. ע"פ שמי' לד, ו. פנינו אל תחפר. ע"פ תה' לד, ו. אנכי עפר ואפר. ע"פ צ"ח יח, כז. וכמו עפרוה לנו כפר.
 ע"פ דב' כח, ה.

ח"ג והערות

פשע ועון. אצל אליעזר נוסף: יחטא. ובסור ממך.
 במח' רומניא: יקטר ממך. לכן שמת. אצל אליעזר:
 'לכן שמתה'. מהיות לחפר. במח' בולוניה: 'מהיות
 לחפר'. וחנון באמרי. במח' שד"ל: יסנן באמרי.
 וישרו יספר. בכ"י: ישרו לספר. בגולד' ישרו לספר.
 מתכפר. במח' רומניא ואליעזר: יתכפר. כן מכפר.
 במח' רומניא ואליעזר ללא תיבת יכן. תכפר. אצל
 אליעזר: יתכפר. כמודה ועוזב. בכ"י: 'כמודה ועוזב'.
 בריתך להפר. בכ"י: זאם בריתך עברנו להפר. אצל
 אליעזר: בריתך להפר. אתה כאל רחום. בכ"י: אתה
 אל רחום. במח' רומניא ללא תיבת אתה. אצל אליעזר:
 'אתה אל רחום'. אל-תחפר. כ"ה במח' בולוניה ושד"ל.
 במח' רמ"ו ורומניא: אל-תחפר. גם אנכי. במח' שד"ל:
 'זאם אנכי'. וכמו בערופה. בגולד' ובכ"י: יכאז
 בערופה. במח' רומניא ואליעזר: יכאז בערופה.

כִּפּוּר רָחוּם לְשׁוֹפְכֵי לֶךְ שֵׁיחָהּ כְּטוֹב וְסִלַּח וְעִמָּךְ הַסְּלִיחָהּ.
וְלִדְלִי מַעַשׂ תַּתֵּן סְלִיחָהּ וְאִם־כָּפִי פָּעַלְס אִין לָהֶם
סְלִיחָהּ וְאִם תִּשְׁמַר עֹן יִהְיוּ כְּסוּחָהּ בְּכֵן גְּשָׁנוּ הַיּוֹם לְשׁוֹחֲחָהּ.
בְּחִין הַגִּיּוֹן שְׂמֵעָה וְסִלַּחָהּ בְּטוֹחִים כִּי־אַתָּה מְרַבֶּה סְלִיחָהּ
מְקוּיִם לְרַחֲמֶיךָ עוֹוִיִּם לְסִלַּחָהּ:

לְסִלַּחָהּ עֹנִים גְּשִׁים לְחַלּוֹתָךְ לְהַרְבוֹת לְעִמָּךְ מְחִילָתָךְ.
כִּי הוּא שְׂבַחְךָ וְתִהְלָתָךְ וְהֵם עִמָּךְ וְנַחֲלָתָךְ.
רַעֲיָתְךָ וְסִגְלָתְךָ מַעֲשֵׂה יְדִיךָ וּפְעֻלָּתְךָ וְאִין לָמוּ אֱלוֹהַּ
זוֹלָתְךָ וּמוֹשִׁיעַ וְאִין בְּלָתְךָ וּכְנֻמַּת לְצִיר סִלַּחְתִּי כְּמִלְתְךָ.

מקורות ומקבילות

כפר רחום. ע"פ שמ"ג לד, רח; מס"ו פרי יט, ה"ד. לשופכי לך
שיחה. ע"פ תה" קב, א. שיחה. ע"פ תה" נה, יח; ראו צ"ר
פרי"כ, סו' יד. כטוב וסלת. ע"פ תה" פו, ה. ועמך הסליחה.
ע"פ תה" קל, ד. ולדלי מעש. ע"פ תה" קטו, ו. כפי פעלס. ע"פ
מש' כד, יב. אִין להם סליחה. ע"פ דה"צ לו, טו. ראו אד"ג,
נוסח א, ריש פ' לט; מדה"ג פרי"כ כי תשא, סו' כח. ואם תשמור
עוון. ע"פ תה" קל, ג. יהיו כסוחה. ע"פ ישע' ה, כה; תה" פ, ח.
גשנו היום לשוחחה. ע"פ תה" קב, א; צר' יח, כג; צ"ר פרי"מט,
סו' ח. לשוחחה. ע"פ תה" קמג, ה. בחין. ע"פ או"י מא, ד. הגיון.
ע"פ תה" יט, טו. שמעה וסלחה. ע"פ דני' ט, יט. בטוחים. ע"פ
תה" קכה, א. כי אתה מרבה סליחה. ע"פ ישע' נה, ז. מקוים
לרחמך. ע"פ תה" כה, ה'ו. עוים לסלחה. ע"פ ירמ' ג, כח"כב;
דני' ט, ט; ישע' נה, ז. לסקלה עונם. ע"פ צמ"ד, יט; מתע"ד
פ"ג, פכ"ד, ד"ה ד"א אתה החילות. גשים לחלותך. ע"פ צר'
יח, כג. להרבות לעמך מחילתך. ע"פ ישע' נה, ז. הוא שחך
ותהלתך. ע"פ תה" קג, ד"ג. והם עמך ומחלתך. דצ"ט, כט; ע"פ
מ"א ח, נח. רעיתך. ע"פ שה"ש ב, י. וסגולתך. ע"פ שמ"י יט, ה.
מעשה ידיך. ע"פ ישע' סד, ז. ופעולתך. ע"פ ישע' מה, יא. ואין
למו אלוה וזלתך. ע"פ ש"א ז, כג; תה" מד, כב"כג; דה"א ח, כ.
ומושיע ואין בלתך. ע"פ ישע' מג, יא; מה, כח; הוש' יג, ד. לזיר.
ע"פ מש' כה, יג. אחד מעשרה שנות שנקרא הנביא - אד"ג,
נוסח א, פי' לד, ד"ה עשרה; אה"מ, חופת אליהו, עמ' 162,
סו' י. סלחתי כמלתך. ע"פ צמ"ד, יד, כ.

ה"נ והערות

כטוב וסלח. במח' רומניא: כטוב וסלח. אצל אליצור:
'טוב וסלח. וְעִמָּךְ הַסְּלִיחָהּ. אצל אליצור: וְעִמָּךְ
הַסְּלִיחָהּ. כְּפִי פָּעַלְס. במח' רומניא: כְּפִי מַעַלְס.
אִין לָהֶם סְלִיחָהּ. במח' רומניא: אִין לְהַסְּלִיחָהּ. אצל
אליצור: אִין לָמוּ סְלִיחָהּ. יְהִיוּ כְּסוּחָהּ. במח' רומניא:
יְהִיוּ כְּסוּחָהּ. בְּחִין דְּגִיּוֹן. בכ"י: בְּחִינוֹן הַיּוֹם. במח'
רומניא: בְּחִינוֹן הַגִּיּוֹן. אצל אליצור: בְּחִינוֹן הַגִּיּוֹן.
שְׂמֵעָה וְסִלַּחָהּ. אצל אליצור: שְׂמֵעָה סִלַּחָהּ. כִּי־
אַתָּה מְרַבֶּה. במח' רומניא: כִּי־אַתָּה מְרַבֶּה! מְקוּיִם
לְרַחֲמֶיךָ. במח' רומניא: מְקוּיִם לְרַחֲמִים. עֹוִיִּם
לְסִלַּחָהּ. במח' רומניא: עֹוִיִּם לְסִלַּחָהּ. אצל אליצור:
עֹוִיִּנוּ לְסִלַּחָהּ. לְעִמָּךְ מְחִילָתְךָ. כִּי־הוּא שְׂבַחְךָ
בְּמִחוּ רַמְיוֹ, רומניא ואליצור: לָמוּ מְחִילָתְךָ. במח'
בולוניה: לָעִמּוֹ מְחִילָתְךָ. שְׂבַחְךָ וְתִהְלָתְךָ. אצל
אליצור: שְׂבַחְךָ וְתִהְלָתְךָ. רַעֲיָתְךָ וְסִגְלָתְךָ. תיבות
אלו אינן בכ"י. אצל אליצור: רַעֲיָתְךָ וְסִגְלָתְךָ.
וּמוֹשִׁיעַ וְאִין. במח' גולד', כ"י ואליצור: וּמוֹשִׁיעַ אֵין,
כלשון הפסוק, וכ"ה במח' רומניא, אלא שהניקוד הוא:
'אֵין. וּכְנֻמַּת לְצִיר. כ"ה במח' רמ"ו, קד"א, רומניא,
גולד' וכ"י. במח' בולוניה: וּכְנֻמַּת לְצִיר. במח' שד"ל:
וּכְנֻמַּת לְצִיר. אצל אליצור: וּכְנֻמַּת לְצִיר. סִלַּחְתִּי
כְּמִלְתְךָ. כ"ה במח' בולוניה ושד"ל. במח' רמ"ו:
'סִלַּחְתִּי כְּמִלְתְךָ. במח' רומניא ללא תיבת כְּמִלְתְךָ.

תְּבַשֵּׁר סִלַּחְתִּי לְאוֹהֲבֵי חִלּוֹתְךָ. לְהוֹדִיעַם רַחֲמֵי גְדֻלַּתְךָ.
וַיִּנְעִימוּ זְמַר לְעִלּוֹתְךָ:

לְעִלּוֹתְךָ בְּגִיּא וּבִשְׁחָקִים. לְסַלַּח עֲוֹנִים פְּלִל גּוֹאֲקִים. כִּי הִים
מִמַּעֲשִׂים רַקִּים. לָכֵן כְּדָלִים שְׁעָרֶיךָ דּוֹפְקִים.
סִלַּח־נָא עֲוֹנֵינוּ לְפָנֶיךָ צוֹעֲקִים. זְכוֹר שְׁלֹשֶׁת אַבּוֹת אֲשֶׁר בְּךָ
חֲשׂוּקִים. וְחַבֵּל וְנַחֲלָה לְשִׁמְךָ חֲקוּקִים. וּשְׁבוּעָה אֲשֶׁר לָמוּ
בְּטִית תָּקִים. לְקוֹרְאֶיךָ מִמַּעַמְקִים לְהוֹשִׁיעַם מִהֵיזוֹת עוֹד
דְּחוּקִים. אֲשֶׁר לְהַצְדִּיקָם תַּחַן מְפִיקִים. לְהַשִּׁיב שְׁבוֹתָם
כְּאִפְיָקִים. כִּי הִים בְּנִיךָ וְעַלְיָךָ מִתְרַפְּקִים. וְלַחֲנֹנִים בְּעֲנׇוֹי עֲסוּקִים.

ח"ג והערות

לאוהבי חילותך. בכ"י: 'לאוהבי שְׁמך וּסְגֻלַּתְךָ. במח' רומניא: 'לאוהבי מְחִילַתְךָ. אצל אליצור: 'לאוהבי תוֹרַתְךָ. וַיִּנְעִימוּ זמ"ר. במח' רומניא ואליצור: יִנְבִיעוּ זמ"ר. לְעִלּוֹתְךָ בגי"א. כן הוא במח' רמ"ז וכן נראה. במח' רומניא תיבה 'לְעִלּוֹתְךָ' אינה מופיעה. במח' בולוניה ואליצור: 'לְעִלּוֹתְךָ בגי"א. לְסַלַּח עֲוֹנִים. במח' רומניא: יְקַלְטוּחַ עֲוֹנֵי. אצל אליצור: יְקַלְטוּחַ עוֹן. פלל גוֹאֲקִים. אצל אליצור: פְּלִל לך גוֹאֲקִים. עֲוֹנֵינוּ לְפָנֶיךָ. במח' רומניא: 'לְעֲוֹנֵינוּ וְלֵאלֹהֵי תִיבַת יְקַלְטוּחַ. אצל אליצור: 'לְעֲוֹנֵינוּ לְךָ. בְּךָ חֲשׂוּקִים. במח' רומניא: 'לְךָ חֲשׂוּקִים. אצל אליצור: 'לְךָ חֲשׂוּקִים. וְחַבֵּל וְנַחֲלָה. במח' רומניא, גולד' וכ"י: 'וְחַבֵּל וְנַחֲלָה. לְשִׁמְךָ חֲקוּקִים. אצל אליצור: 'לְשִׁמְךָ חֲקוּקִים. וּשְׁבוּעָה אֲשֶׁר. במח' רומניא: 'שְׁבוּעָה אֲשֶׁר, כנראה ע"פ מיכ"ה, ד. בְּטִית. אצל אליצור: 'בְּטִיתְהוּ. עוֹד דְּחוּקִים. במח' רומניא ואליצור: 'לֵאלֹהֵי תִיבַת עוֹד. לְהַשִּׁיב שְׁבוֹתָם. במח' רומניא ואליצור: 'לְשׁוּב שְׁבוֹתָם.

מקורות ומקבילות

תנ"ך סלחת. ע"פ מדר"ה מ"ז ס"ו, ד. חלותך. ע"פ מלא' א, ט. להודיעם רחמי גדולתך. ע"פ אגב"ר (צובר), פ' כד, ס"ו א, 'הוא סיגור על ישראל'. גדולתך. ע"פ צבלי מגילה (כ"ו מיינן), דף לא ע"א, 'גדולתו של הקב"ה'; פס"ו דב', פ"ג עקב, דף טו ע"א; סד"ר ס"ו מד, עמ' שו. וינעמו זמ"ר. ע"פ ש"צ כג, א. לעלותך - מלשון לעלה ולקלס. ע"פ משג' פסחים פ"ג מ"ה; גמ' דף קטז ע"ב. וראו צבלי שבת, דף לג ע"ב, 'יהודה שעילה'. בגי"א - אחד מעשרה שמות שנקראה הארץ, אד"ג, נוסח ב, פ' מג, ד"ה עשרה שמות; מדמ"ש (צובר), פ"ג ת, ס"ו ט. בגי"א ונשחקים. ע"פ דב' לג, כו. לסלוח עונם. ע"פ ירמ' לא, לג. פלל. ע"פ תה' קו, ל; צבלי סנהדרין, דף מד ע"א. טאקיס. ע"פ ש"צ ב, כד. והוא אחד מעשרה לשונות שנקראה תפלה - ספרי פ"ג ואתחנן, פ' כו; מתע"ד פ"ג, פכ"ג; דב"ר פ"ג ב, ס"ו א. ממעשים רקים. ע"פ מדר"ה מ"ז כב, ס"ו ו (כב, ב). ראו ילקו"ש ח"ו, רמז תתכ"ד, ד"ה עלה ראש. כדלים שערך. ע"פ עמו"ה, יב; מ"ש כב, כב; צבלי סנהדרין, דף קו ע"א. דוד דומה לסוחר כותי וכו'. שערך דופקיס. ע"פ צבלי ברכות, דף לב ע"ב; דב"ר פ"ג ב, ס"ו יב; מדר"ה מ"ז ד, ס"ו ג. סלח נא עוונתי. ע"פ ש"מ' לר, ט. לפניך לוועקים. ע"פ פדר"א (היגר), סוף פ' מה. והוא אחד מעשרה לשונות שנקראה תפלה - דב"ר פ"ג ב, ס"ו א. ג' אבות אשר בך חשוקים. ע"פ דב' י, טו. וחבל ונחלה. ע"פ דב' לב, ט. לשמן חקוקים. ע"פ ירושלמי יומא פ"ו, סוף ה"ג; צבלי יומא, דף עג ע"ב. ושבועה וכו' תקים. ע"פ ש"מ' לב, יג; ירמ' יא, ה; צבלי ברכות, דף לב ע"א. בטית. ע"פ ויק' ה, ד. לקוראך ממעמקים. ע"פ תה' קל, א. להושיעם. ע"פ תה' קו, מ; דה"א טו, לה. מהיות עוד דחוקים. ע"פ צמד"ר פ"ג יא, ס"ו א; ילקו"ש שה"ש, רמז תתקנ"ד, ד"ה כרס היה. אשר להדיקם. ע"פ תה' לו, ו. להדיקם תחן מפקים. ע"פ תה' יו, א"ב. תחן. ע"פ צ"ר מז, כא; דב' ג, כג. תחן מפקים. ע"פ ירמ' יו, טו. להשיב שבותם כאפיקים. ע"פ תה' קו, ד. כי הם בניך ועלך מתרפקים. ע"פ תה' ה. ולחננס בענוי עוקים. ע"פ ישע' נח, ג"ה; תה' ט, יד; כה, יח.

להוציא דינם בעשוקים. לקרבם אליך מקרב רחוקים. היות
כאזור בך דבוקים. לנצחך בעל-שושנת העמקים:

עמקים בפלשך תחפש צדקה. רב להושיע מדבר בצדקה.
ולאין זכות ומעשים תעשה צדקה. כי לנו הבשת
ולך הצדקה. לכן לרוממך מעלים צדקה. במדת טובך אותם
לצדקה. כי קדוש אתה ותקדש בצדקה. בסלחך עון שביך
בצדקה:

בצדקה תשובב עם לך חתומים. כי-רחום אתה ומלא
רחמים. ולך הסליחות והרחמים. ובשבתך על-
כסא דין תבקש רחמים. ותהפוך מדת הדין למדת רחמים.
להצדיק בנים לך רחומים. לנקותם מטנוף כתמים. ולהאזין

מקורות ומקבילות

להוציא לאור דינם. ע"פ תה' קמו, ז. כעשוקים. ע"פ ירמ'
ג, לג. לקרבם אליך. ע"פ תה' סה, ה. מקרב רחוקים. ע"פ
ירמ' ל, כא; דב' ל, ד; ישע' מג, ו; צמדצ"ר פ"ה כג, ס"ו יד.
היות כאזור. ע"פ ירמ' יג, יא. כך דבוקים. ע"פ דב' ד, ד.
לנצחך כעל שושנת. ע"פ תה' מה, א. שושנת העמקים. שה"ש
ב, א. עמקים בפלשך. ע"פ דני' ב, כב; ירמ' יא, כ. תחפש
לדקה. ע"פ ירמ' ה, א; ישע' מג, כו. רב להושיע מדבר בצדקה.
ע"פ ישע' סג, א. ולאין זכות ומעשים תעשה צדקה. ע"פ
מדת"ה מז' ד, ס"ו א, וס"ו ז. כי לנו הטושת ולך הצדקה. ע"פ
דני' ט, ז. לרוממך. ע"פ ישע' כה, א; תה' לו, ה; מדת"ה
מז' קמה, סוף ס"ו א. במדת טובך. ע"פ צבלי ברכות, דף טז
ע"ב; ספרי צמ', פ' קלד, ד"ה ויאמר ה'; ילקו"ש תו', רמז
תחיד. אותם ללדקה. ע"פ ירמ' ט, כג; תה' לו, ו. כי קדוש
אתה. ע"פ ויק' יא, מד. ותקדש בצדקה. ע"פ ישע' ה, טז.
בסלחך עון. ע"פ שמי' לד, ט. שביך בצדקה. ע"פ ישע' א, כז.
תשובב. ע"פ תה' ס, ג. עס לך חתומים. ע"פ ירושלמי ברכות
פ"ט, ה"ג; צבלי שבת, דף קלו ע"ב, ואלאלאו תחס בלוחי. כי
רחום אתה. ע"פ יוני' ד, ב; נחמ' ט, לא. ומלא רחמים. מכדרי'
בשלה, מס' דשירה, פ"ד; מכיל' דרשב"י, פ"ו, ספר"ה; ספר"ה, אחרי
מות, פ"ה; מדת"ה פ"ה נשא, ס"ו ג. ולך הרחמים והסליחות.
ע"פ דני' ט, ט. ובשבתך על כסא דין וכו' רחמים. ע"פ צבלי
ע"ו, ג דף ע"ב; ויק"ר פ"ה כט, ס"ו ג. בנים. ע"פ שמי' ד, כב; דב' יד, א; משנ' אבות פ"ג, מ"ד; צבלי קידושין, דף לו ע"א.
לך רחומים. ע"פ מלא' א, ב ותי"ו; שמו"ר פ"ה מט, ס"ו א. לנקותם. ע"פ תה' יט, יד. מטנוף כתמים. ע"פ ישע' ד, ד; ירמ'
ב, כב. ולהאזין שועם. ע"פ תה' לד, טז; לט, יג.

ח"ג והערות

להוציא דינם. במח' שד"ל: להוציא לאור דינם.
מקרב רחוקים. במח' רומניא ואליצור: מקרב רחוקים.
בך דבוקים. במח' גולד' וכ"י: בך דבוקים. לנצחך
וכו' העמקים. במח' רומניא: לשחק וכו' עמקים. אצל
אליצור: ילנצחך וכו' עמקים. עמקים בפלשך. כ"ה
במח' רמ"ו, בולוניא, כ"י ואליצור. בקד"א, שד"ל וגולד':
עמקים בפלשך, לשון פלס ומאונים, ע"פ ישע' מ, יב,
איו' לו, טז וראב"ע. במח' רומניא: עמקים בפלשך.
תחפש צדקה. אצל אליצור: תתפס צדקה. ולך
הצדקה. במח' רומניא ואליצור: ילך הצדקה.
לרוממך. במח' רומניא: לרוממך. אצל אליצור:
לרוממך. במדת טובך. במח' רומניא: במדת טובך.
אצל אליצור: אותם לצדקה. במח'
רומניא: אותנו לצדקה. ותקדש בצדקה. במח'
רומניא: ותקדש בצדקה. שביך בצדקה. אצל
אליצור: עמך בצדקה. עם לך. אצל אליצור: עם
לך. ולך הסליחות. אצל אליצור: ילך הסליחות.
ובשבתך על. במח' רמ"ו: יבשבתך על. אצל אליצור:
יבשבתך על. להצדיק בנים. במח' רומניא: להצדיק
בני'. לך רחומים. אצל אליצור: לך רחומים. ולהאזין

שׁוֹעֵם מְרוֹמִים. אֲשֶׁר מִמְצוֹתֶיךָ הֵם עֲרָמִים. וְלָשׁוֹב אֵלֶיךָ
 מְעֲרִימִים. וְחֻטְאֵנוּ לָךְ נוֹאֲמִים. לְמִצּוֹא לְפָנֶיךָ חֶסֶד וְרַחֲמִים.
 וְאִם תִּפְלֹשׁ מֵעֲשִׂימוּ יִהְיוּ גִבְלָמִים. וּבְשׁוֹרֵם מְלֹאכֵי מְרוֹמִים.
 כִּי תִצְדִּיק בְּדִין מִכְתָּמִים. אֲשֶׁר מְדִינָה חֲתִים וּדְמוּמִים. יִפְצְחוּ
 פֹּה וַיִּהְיוּ מְרוֹמִים. וַיִּשְׁמִיעוּ לְאָדָרְךָ שִׁיר נְעִימִים. וְלַהֲגָבִיר
 קוֹלִם קוֹל מְרַעֲיִמִים. מִהָאָדִיר שִׁמְךָ בְּכָל־הַדּוֹמִים. וְגוֹדֵל
 חֶסֶדְךָ מֵעַל מְרוֹמִים. כִּי לֹא תִנָּח לְעוֹלָמִים. וְלֹא תִקְצוֹף
 לְאֹרֶךְ יָמִים. וְדָרִי מִטָּה עַם־צָבָא מְרוֹמִים. לְהַעֲרִיץ לְהַקְדִּישׁ
 לְעֵתִיק יָמִים. יַחַד שְׁלוֹשׁ קִדְשָׁה חוֹתָמִים:

ח"ג והערות

שׁוֹעֵם. במח' רומניא: זל האזין שׁוֹעֵתָם. מִמְצוֹתֶיךָ
 הֵם. במח' רומניא ואליצור: הֵם מִמְצוֹתֶיךָ. אֵלֶיךָ
 מְעֲרִימִים. בכ"י: אֵלֶיךָ הֵם מְעֲרִימִים. וְחֻטְאֵנוּ לָךְ.
 כ"ה במח' בולוניא, שד"ל וכ"י. במח' רמ"ז: וְחֻטְאֵנוּ לָךְ
 לְפָנֶיךָ. בפי' קד"א: וְחֻטְאֵנוּ לְפָנֶיךָ. במח' רומניא: וְחֻטְאֵנוּ
 לָךְ. אצל אליצור: וְחֻטְאֵנוּ לָךְ. לְפָנֶיךָ חֶסֶד. בכ"י:
 יִפְצְחוּ חֶן וְחֶסֶד. וְאִם תִּפְלֹשׁ. כ"ה במח' רמ"ז,
 בולוניא, רומניא, גולד' וכ"י. בקד"א, מח' שד"ל ואליצור:
 וְאִם תִּפְלֹשׁ, לשון מאזנים, ע"פ ישע' מ, יב. כִּי תִצְדִּיק
 בְּדִין מִכְתָּמִים. במח' רומניא: בֵּית צְדִיק בְּדִין מִכְתָּמִים.
 מְדִינָה. במח' רומניא: מְדִינָה. חֲתִים וּדְמוּמִים.
 בכ"י: חֲתִים וְדוּמִים. יִפְצְחוּ פֹה. במח' רומניא
 ואליצור: יִפְצְחוּ פֹה. וַיִּהְיוּ מְרוֹמִים. במח' רומניא
 ואליצור: וַיִּהְיוּ וְלֹא תִיבַת יְהוּי. וַיִּשְׁמִיעוּ לְאָדָרְךָ.
 בכ"י ואליצור: וַיִּשְׁמִיעוּ לְהָאָדָרְךָ. במח' רומניא:
 וַיִּשְׁמִיעוּ לְהָאָדָרְךָ. וְלַהֲגָבִיר קוֹלִם. בגולד', כ"י
 ואליצור: וְלַהֲגָבִיר כְּתָף. במח' רומניא: וְלַהֲגָבִיר כְּתָף.
 שִׁמְךָ בְּכָל. אצל אליצור: שִׁמְךָ בְּכָל. וְגוֹדֵל חֶסֶדְךָ.
 במח' רומניא: וְגוֹדֵל חֶסֶדְךָ. אצל אליצור: וְגוֹדֵל חֶסֶדְךָ.
 לְהַעֲרִיץ לְהַקְדִּישׁ. בכ"י: לְהַעֲרִיץ לְהַקְדִּישׁ. אצל
 אליצור: יַעֲרִיצוּ וְקָדִישׁ. לְעֵתִיק יָמִים. אצל אליצור:
 יַעֲרִיצוּ וְקָדִישׁ. יַחַד שְׁלוֹשׁ קִדְשָׁה חוֹתָמִים. במח'
 רומניא ואליצור: יַחַד שְׁלוֹשׁ קִדְשָׁה חוֹתָמִים. קִדְשָׁה
 חוֹתָמִים. בכ"י: קִדְשָׁה עוֹנִים.

מקורות ומקבילות

ממרומים. ע"פ ישע' נח, ד; אוי' לה, ג. ממנותיך הם ערומים.
 לשון חז"ל בהרבה מקומות, כמו: מס' שמוות דרבי חייל, פ"ג,
 ה"ג; ירושלמי ברכות פ"ט, ה"ה; בבלי ברכות, דף ח ע"א;
 מכתריי מס' דפסחא, פ"ה. וְלָשׁוֹב אֵלֶיךָ מְעֲרִימִים. ע"פ
 שמו"ר פ"ה כז, ס"ד ד. וְחֻטְאֵנוּ לָךְ נוֹאֲמִים. ע"פ צמ' כה, ז;
 מדה"ג (וורשא), פ"ה חוקת, ס"ו יט. ראו ירושלמי תענית פ"ג,
 ה"ז. ע"פ ירמ' ג, לה; מד"ש (צובר), פ"ה יג, א; ולק"ש ש"א,
 רמז קג, ד"ה וישפכו. נוֹאֲמִים. ע"פ ירמ' כג, לה. לְמֹאֲלָה
 לְפָנֶיךָ. ע"פ דה"א ח, כה. חֶסֶד וְרַחֲמִים. ע"פ הוש' ג, כה;
 תה' קג, ד. חֶסֶד מֵעֲשִׂימוּ. ע"פ ישע' כט, טו; עמו' ח, ז.
 נְעִימִים. ע"פ יחז' לו, לז; עזרי' ט, ו. וְשׁוֹרֵם כג, טג;
 כד, ח. מְלֹאכֵי מְרוֹמִים. ע"פ צר' כג, יא; ישע' כד, כה. כִּי
 תִצְדִּיק בְּדִין. ע"פ תה' לו, ו. מְכֹתָמִים. ע"פ ירמ' ג, כג.
 אֲשֶׁר מְדִינָה חֲתִים. ע"פ תה' קוט, קכ. חֲתִים. ע"פ ש"א ג, ד.
 וּדְמוּמִים. ע"פ שמו' טו, טו. ראו סע"ר (ליינר) פ' ד' יהמים ע"פ
 עומדן ודמומים. יִפְצְחוּ. ע"פ תה' נח, ד. מְרוֹמִים. ע"פ
 תה' נט, ה; אה"מ, היכלות, עמ' 123, 'מקלסין עירן מְרוֹמִין'.
 לְאָדָרְךָ. ע"פ תה' ח, ג. שִׁיר נְעִימִים. ע"פ ש"א ג, כג.
 וְלַהֲגָבִיר קוֹלִם. ע"פ יחז' ג, יב. קוֹל מְרַעֲיִמִים. ע"פ ש"א
 ז, י; תה' יח, יד. מִהָאָדִיר שִׁמְךָ. ע"פ תה' ח, ג. כָּל
 הַדּוֹמִים. ע"פ ישע' סו, א. וְגוֹדֵל חֶסֶדְךָ מֵעַל מְרוֹמִים. ע"פ
 תה' מ, יא. כִּי לֹא תִנָּח לְעוֹלָמִים. ע"פ תה' מד, כד. וְלֹא
 תִקְצוֹף לְאוֹרֶךְ יָמִים. ע"פ ישע' מ, טז. וְדָרִי מִטָּה עַם
 מְרוֹמִים. ע"פ בבלי חולין, דף נא ע"ג; אה"מ, עקבא, ריש
 עמ' 430. לְעֵתִיק יָמִים. ע"פ ישע' כד, כה. לְהַעֲרִיץ לְהַקְדִּישׁ.
 ע"פ חז"ל ב"מ, פ"ה, ע"פ אוי' לה, ז. חוֹתָמִים. ראו סה"ש לדר"ק, אות ח, ערך
 חס, ויחז' כח, יב.

וַיִּקְרָאוּ זֶה-אֶל-זֶה. יִקְבְּלוּ זֶה מִזֶּה. יֹאמְרוּ זֶה לְזֶה. יֹאמְרוּ זֶה-אֶל-זֶה. אָוֶצוּ בָּוֶאוּ גָּוֶשוּ דְרָשׁוּ. הִלְכוּ וְעֹפּוּ זֹעֵו חֹשׁוּ. טָוֶסוּ יַחַדוּ בְרָעוּ לַחֲשׁוּ. מִהָרוּ נִצְחוּ סָלוּ עָוֶשוּ. פָּאָרוּ צָהֲלוּ קָדְשׁוּ רַחֲשׁוּ. שִׁנְנוּ שִׁלְשׁוּ תַעֲרִיצוּ. תִּקְדִישׁוּ. בְּאֶהְבָּה בְּאֶחָהּ. בְּבִינָה וּבְבַחֲינָה. בְּגִיל וְגִהָץ. בְּדִיצָה בְּדַעָה. בְּהוֹד וְהִדָּר. בְּוַעֲוֹד וְוַתִּק. בְּזָרוּ וְזָמַר. בְּחֵן וְחֹסֵן. בְּטוֹב וְטָעַם. בְּיִרְאָה וְיַחֲוֹד. בְּכָבוֹד וְכָלָל. בְּלָמַד וְלָקַח. בְּמַעַן וּמְלִיץ. בְּנִגּוֹן וְנִצְוֹחַ. בְּשׂוֹם וְשָׁכַל. בְּעֵז וְעִנְוָה. בְּפִלֵּל וּפָאָר. בְּצִלְצוֹל וְצָהֵל. בְּקִרְיָאָה וּקְדִשָּׁה. בְּרָגֵן וּרְגֵשׁ.

מקורות ומקבילות

ויקראו זה אל זה. ע"פ ישע' ה, ג. זה אל זה. שמו' יד, כ. יקבלו זה מזה. ע"פ חז"ל ישע' ה, ג. יארישו. ע"פ תה' כח, ג. יאמרו זה אל זה. ע"פ ישע' ה, ג. אוו. ע"פ צר' יט, טו. נווא. ע"פ תה' ק, ב. גשו. ע"פ יהו' ג, ט. דרשו. ע"פ ישע' נה, ו; עמו' ה, ו. הלכו. ע"פ ירמ' נא, נ; תה' לה, א. ועשו. ע"פ ישע' ה, ב. זעו. ע"פ דני' ה, כו, לשון פחד וחרדה. חשו. ע"פ תה' קיט, ס. טוסו. ע"פ חז"ל ט, כו. יחדו. ע"פ תה' פו, יא. כרעו. ע"פ תה' לה, ו. לחשו. ע"פ ישע' כו, טז. מהרו. ע"פ דה"א יב, ט. נלחו - נגנו. ע"פ דה"א כג, ד. סלו. ע"פ תה' סח, ה. עשו. ע"פ יוא' ד, יא. פארו. ע"פ ישע' סז, ז; עזר' ז, כו. להלו. ע"פ ישע' יב, ו. קדשו. ע"פ ישע' כט, כג. רחשו. ע"פ תה' מה, ב. שנו. ע"פ מ"א יח, לד; דב' ו, ז. שלשו. ע"פ מ"א יח, לד; דב"ר פ"י ב, ס"ג לג. תעריצו תקדשו. ע"פ ישע' כט, כג. באהבה. ע"פ פה"א פ' ט, ס"ה. באהבה נאחזה. הלשון ע"פ ירושלמי ברכות פ"ד, ה"ב; בבלי ברכות, דף יב ע"א. צנינה. ע"פ דני' ט, כב. וגהן - לשון שמחה. ע"פ צ"ר פ"י לט, ס"ה; מוסף הערוך, ערך גהן. צדילה. אחד מעשרה לשונות של שמחה. אד"ג, נוסח א, סוף פ' לד, ד"ה עשרה שמות; בבלי כתובות, דף ח ע"א. נדעה נהוד וכו' תהלה תפארה. ע"פ פה"א פ' כח, ס"א א. נדעה. ע"פ ש"א ב, ג. נהוד והדר. ע"פ תה' קד, א. נועוד. ע"פ שמו' כה, כב ועוד. וותק. מל' ותיקון מהצבים ומתקדקוס במלות. ע"פ רש"י ברכות, דף ט ע"ב, ד"ה ותיקון. צורזו. ע"פ בבלי שבת, דף פח ע"א, ע"פ תה' קג, כ. וזמר. ע"פ תה' לג, ב; חז"ל ל"ה, ז. בןן. ע"פ ישע' ל, יח. וחוסן. ע"פ ישע' לג, ו; תה' פט, ט; מש' טו, ו. צטוב וטעם. ע"פ תה' קיט, סו. צטוב - אחד משבעים שמות להקב"ה, מד"ז שה"ש (צובר), פ"י א, ס"א א. ע"פ תה' קמה, ט. וטעם. ע"פ תה' לד, ט. צירלה. ע"פ יח' א, יח. ויחוד. ע"פ דב' ו, ד. ככבוד. ע"פ תה' כט, א. וכלל - שלימות. ע"פ חז"ל ב, טו, סה"ש לרד"ק, אות כ, ערך כלל. כלל. ע"פ ישע' ח, טו. ולקח. ע"פ מש' ד, ב. צמען. ע"פ מש' טו, כג. ומליץ. ע"פ חז"ל לג, כג. צנגון ונולת. ע"פ תה' ד, א ועוד. צשום ושכל. ע"פ נחמ"י ח, ח. צעוז. ע"פ תה' סח, לה. וענוה. ע"פ בבלי מגילה, דף לא ע"א, 'אחה מולא ענוותנותו. צפלא. ע"פ ש"א ב, כה. ופאר. ע"פ ישע' נה, ה; עזר' ז, כו. צללול. ע"פ תה' קג, ה. וכלל. ע"פ ישע' יב, ו; חס' ח, טו. בקריאה וקדושה. ע"פ ישע' ה, ג. ברקן. ע"פ תה' לה, ד. ורגש. ע"פ תה' נה, טו.

ח"צ והערות

ויקראו זה אל זה. כ"ה במח' בולוניה, קד"א ושד"ל. במח' רמ"ו ויקרא זה אל זה. בכ"י אחרים: ויקרא. סילוק מאת רבי אלעזר הקליר, אשר לא נמצא במנהגים אחרים. ראו פיוטי קליר, אליצור, כיפור, עמ' 427 ואילך. בניו על סדר א"ב משולש, ובסוף 26 מילים המתחילות באות סמך, גימטריה של שם 'הויה'. יארישו זה לזה. אצל אליצור: יארישו זה מזה. יאמרו זה אל זה. אצל אליצור: יאמרו זה לזה. בגיל וגהץ. אצל אליצור: יבגיל וגחץ. בדיצה בדיעה. כ"ה בכל הנוסחאות ולכאורה היה צ"ל: 'בדיצה ודיעה; ככל חבריו. בוועוד וותקן. כן הוא במח' בולוניה ושד"ל. במח' רמ"ו: בוועוד וותקן. אצל אליצור: 'בוועד וותקן. בָּזָרוּ וּזְמַר. כן הוא בכ"י ואליצור, וכן עיקר לתשלום הרגש. במח' רמ"ו, בולוניה ושד"ל: 'בָּזָרוּ וּזְמַר.

ע"פ חז"ל ישע' ה, ג. זה אל זה. שמו' יד, כ. יקבלו זה מזה. ע"פ חז"ל ישע' ה, ג. יארישו. ע"פ תה' כח, ג. יאמרו זה אל זה. ע"פ ישע' ה, ג. אוו. ע"פ צר' יט, טו. נווא. ע"פ תה' ק, ב. גשו. ע"פ יהו' ג, ט. דרשו. ע"פ ישע' נה, ו; עמו' ה, ו. הלכו. ע"פ ירמ' נא, נ; תה' לה, א. ועשו. ע"פ ישע' ה, ב. זעו. ע"פ דני' ה, כו, לשון פחד וחרדה. חשו. ע"פ תה' קיט, ס. טוסו. ע"פ חז"ל ט, כו. יחדו. ע"פ תה' פו, יא. כרעו. ע"פ תה' לה, ו. לחשו. ע"פ ישע' כו, טז. מהרו. ע"פ דה"א יב, ט. נלחו - נגנו. ע"פ דה"א כג, ד. סלו. ע"פ תה' סח, ה. עשו. ע"פ יוא' ד, יא. פארו. ע"פ ישע' סז, ז; עזר' ז, כו. להלו. ע"פ ישע' יב, ו. קדשו. ע"פ ישע' כט, כג. רחשו. ע"פ תה' מה, ב. שנו. ע"פ מ"א יח, לד; דב' ו, ז. שלשו. ע"פ מ"א יח, לד; דב"ר פ"י ב, ס"ג לג. תעריצו תקדשו. ע"פ ישע' כט, כג. באהבה. ע"פ פה"א פ' ט, ס"ה. באהבה נאחזה. הלשון ע"פ ירושלמי ברכות פ"ד, ה"ב; בבלי ברכות, דף יב ע"א. צנינה. ע"פ דני' ט, כב. וגהן - לשון שמחה. ע"פ צ"ר פ"י לט, ס"ה; מוסף הערוך, ערך גהן. צדילה. אחד מעשרה לשונות של שמחה. אד"ג, נוסח א, סוף פ' לד, ד"ה עשרה שמות; בבלי כתובות, דף ח ע"א. נדעה נהוד וכו' תהלה תפארה. ע"פ פה"א פ' כח, ס"א א. נדעה. ע"פ ש"א ב, ג. נהוד והדר. ע"פ תה' קד, א. נועוד. ע"פ שמו' כה, כב ועוד. וותקן. מל' ותיקון מהצבים ומתקדקוס במלות. ע"פ רש"י ברכות, דף ט ע"ב, ד"ה ותיקון. צורזו. ע"פ בבלי שבת, דף פח ע"א, ע"פ תה' קג, כ. וזמר. ע"פ תה' לג, ב; חז"ל ל"ה, ז. בןן. ע"פ ישע' ל, יח. וחוסן. ע"פ ישע' לג, ו; תה' פט, ט; מש' טו, ו. צטוב וטעם. ע"פ תה' קיט, סו. צטוב - אחד משבעים שמות להקב"ה, מד"ז שה"ש (צובר), פ"י א, ס"א א. ע"פ תה' קמה, ט. וטעם. ע"פ תה' לד, ט. צירלה. ע"פ יח' א, יח. ויחוד. ע"פ דב' ו, ד. ככבוד. ע"פ תה' כט, א. וכלל - שלימות. ע"פ חז"ל ב, טו, סה"ש לרד"ק, אות כ, ערך כלל. כלל. ע"פ ישע' ח, טו. ולקח. ע"פ מש' ד, ב. צמען. ע"פ מש' טו, כג. ומליץ. ע"פ חז"ל לג, כג. צנגון ונולת. ע"פ תה' ד, א ועוד. צשום ושכל. ע"פ נחמ"י ח, ח. צעוז. ע"פ תה' סח, לה. וענוה. ע"פ בבלי מגילה, דף לא ע"א, 'אחה מולא ענוותנותו. צפלא. ע"פ ש"א ב, כה. ופאר. ע"פ ישע' נה, ה; עזר' ז, כו. צללול. ע"פ תה' קג, ה. וכלל. ע"פ ישע' יב, ו; חס' ח, טו. בקריאה וקדושה. ע"פ ישע' ה, ג. ברקן. ע"פ תה' לה, ד. ורגש. ע"פ תה' נה, טו.

בְּשִׁיר וְשִׁבַח. בְּתִהְיֶה וְתִפְאָרָה. בְּסוּד שִׁיחַ סֵדֵר סֵלָה. שׁוֹם
 שָׁכַל סָבַר שָׁמַח. שׁוֹשׁ שָׁגַב סָגַן סָגַל. סָאִי סָרְרָה סְבוּבִי
 סָעַר. סְלוּלִי סָפִיר שְׁפֵת שְׁרָפִים. סָלִסַל סֵלֶד שְׁגִיָּא סוּלָח.
 סוּמַךְ סוּבַל כָּל. וְתִקְדַּשׁ בְּשִׁלוּשׁ קֹדֶשׁ:

כֶּתֶר יִתְּנוּ לָךְ הַמּוֹנֵי מֵעֵלָה עִם־קְבוּצֵי מְטָה. יַחַד כָּלָם
 קֹדֶשׁה לָךְ יִשְׁלְשׁוּ. כְּמָה שֶׁנֶּאֱמַר עַל־יַד
 נְבִיאָךְ. וְקָרָא זֶה אֶל־זֶה וְאָמַר. קו"ח: קְדוּשׁוֹ קְדוּשׁ קְדוּשׁ יִהְיֶה
 אֲצַבְאוֹת. מְלֵא כָל־הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ: חזן: לְעַמְתָּם בְּרוּךְ יֹאמְרוּ. קו"ח:
 בְּרוּךְ כְּבוֹד־יְהוָה מִמְקוֹמוֹ: חזן: וּבְדַבְרֵי קֹדֶשׁךָ בְּתוֹב לֵאמֹר.
 קו"ח: יִמְלֹךְ יְהוָהוּ לְעוֹלָם. אֱלֹהֶיךָ אֲצִיּוֹן לְדָר וָדָר. הִלְלוּ־יָהּ:

חֲמַל עַל־מַעֲשֵׂיךָ וְתִשְׁמַח בְּמַעֲשֵׂיךָ. שְׁפֹט בְּצַדֶּק מַעֲשֵׂיךָ
 וְתִקְדַּשׁ בְּמַעֲשֵׂיךָ: וּבְכֵן יִתְקַדַּשׁ שִׁמְךָ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ
 עֲלֵינוּ עַל־יִשְׂרָאֵל עַמְּךָ. וְעַל־יְרוּשָׁלַם עִירְךָ וְעַל־צִיּוֹן מְשָׁכֵן
 כְּבוֹדְךָ. וְעַל־מַלְכוּת בֵּית דָּוִד מְשִׁיחֶךָ. וְעַל־מְכוּנְךָ וְהִיכָלְךָ:

ח"ג והערות

סאי סררה. כן הוא במח' רמ"ז, בולוניא, שד"ל ואליצור.
 בכ"י אחרים: סבר סאי סררה. נ"א: שאי סררה. סלסל
 סלד. במח' רמ"ז ואליצור: סלסל סלד. סולח סומך
 סובל כל. בכ"י: סומך סועד סובל כל. ותקדש בשלוש
 קדש. בכ"י: ותקדש בסוד שיח שרפי קדש. חמול על
 מעשיך. נוסח זה מופיע בשינויים גם במנהג אשכנז. כאן
 מופיע במח' הקדומים (רמ"ז בולוניא ועוד) הפיוט: י'
 ברוב עצות תכן את רוחי, המורכב משלושה חלקים, והוא
 חלק מן הקדושה שבמנהג אשכנז, המיוחס לר' משולם
 ברבי קלונימוס מהעיר לוקא (שד"ל, הקדמה). לדעת
 חוקרים אחרים הפיוט מיוחס לתקופה מוקדמת יותר, ליגני
 או הקליר. היום לא נהוג לאומרו, ולכן הוא לא הודפס
 כאן. ה"א עלינו על ישראל. כ"ה במח' שד"ל. במח'
 רמ"ז ובולוניא המילה 'עלינו' לא מופיעה.

מקורות ומקבילות

נשיר. ע"פ תה"ל, לו. א. ושנת. ע"פ תה"ל קמ"ו. יב. כהלה ומפארה.
 ע"פ ירמ"י, יג. יא. נסוד שיה. ע"פ תה"ל פט, ה. שיה. ע"פ תה"ל
 קד, לד; צבלי סוכה, דף כה ע"א. סדר - כיתות מלאכים האומרות
 קדושה על הסדר. ע"פ צבלי חולין, דף לא ע"ב. סלה. ראו צבלי
 עירובין, דף גז ע"א. שוס שכל נחמ"ה, ה. סגר שמת. ע"פ משנ'
 אצות פ"א, מט"ו. שוש. ע"פ ישע' סא, י. שגב. ע"פ ישע' ב, יא;
 תה"ל מו, ה. סגן - נגידים. ע"פ עזר' ט, ב, מהצרת מנחה, ערך
 סגן. סגל. ע"פ שמו' יט, ה. סנוני סעה. ע"פ תה"ל ג, ג. סגולי
 סה, ה. סלה. ע"פ אי'ו, כה, טז. שרפים. ע"פ ישע' ו, ב. סלסל. ע"פ תה"ל
 שמו"ר פ"ד, לד, ס"א; צתמ"ד (וורטהיימר) ח"ב, מד' אי'ו,
 ס"ו מט. סולת. ע"פ תה"ל קג, ג. סומך. ע"פ תה"ל קמה, יד. סובל
 כל. ע"פ ישע' מו, ד; מדה"ג (ורשא), פ"ד צראשית, ס"ו ט. ותקדש
 בשלוש קדש. ע"פ דב"ר פ"ד, ב, ס"ו לג. חמול על מעשיך. ע"פ תה"ל
 קמה, ט. ותשמח במעשיך. ע"פ תה"ל קד, לא. שפוט בלדק מעשיך.
 ע"פ ישע' יא, ד. ישראל עמך. ע"פ דב' כה, ה; ש"צ ז, כג; דה"א ח, כה. ירושלים עירך. ע"פ מ"א יא, לב; דני' ט, טז. ציון משכן. ע"פ
 יוא' ד, ח; תה"ל עד, ב. משכן כבודך. תה"ל כו, ה; ספ"ה ט, ה; סח"ש ט, ה. מלכות בית דוד. ראו תוספתא תרומות פ"ז, ה"כ. מס"ו
 פ"ד יג, ה"ב; צבלי צרכות, דף מח ע"ב. מוכן. ע"פ שמו' טו, ח; מ"א ה, יג.

וּבְכֵן יִתְקַדַּשׁ שְׁמֵךְ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ:

יש המדלגים על פיוט זה (מנהג ק"ק רומה ומילאנו):

הָאוּחוּז בַּיַד מֵדַת מְשַׁפֵּט.

וְכֹל מַאֲמִינִים שֶׁהוּא אֵל אֱמוּנָה:

הַבּוֹחֵן וְחוֹקֵר גְּגוּזֵי גְסֵתְרוֹת.

וְכֹל מַאֲמִינִים שֶׁהוּא בּוֹחֵן לְבוֹת:

הַגּוֹאֵל מְמוֹת וּפּוֹדֶה מְשַׁחַת.

וְכֹל מַאֲמִינִים שֶׁהוּא גּוֹאֵל וְחֹזֵק:

הַדֶּן יְחִידֵי לְבָאֵי עוֹלָם.

וְכֹל מַאֲמִינִים שֶׁהוּא דֵּין אֶמֶת:

הַהֲגוּי בְּאֶהִיָּה אֲשֶׁר אֶהִיָּה.

וְכֹל מַאֲמִינִים שֶׁהוּא הָיָה וְהוּוּה וְיִהְיֶה:

הַיּוֹדֵאֵי בְּשֵׁמוֹ כֵּן תִּהְלֶתוּ.

וְכֹל מַאֲמִינִים שֶׁהוּא וְאֵין עֶרְכוֹ:

ח"נ והערות

האוּחוּז ביד מדת משפט. פיוט זה מיוחס ליניי, ראו פיוטי יניי, מהדורת זולאי, עמ' שלו. מיוסד ע"פ סדר א"ב כפול, וכל משפט בנוי משתי צלעיות. נמצא גם במנהג אשכנז במוסף של ר"ה ויוה"כ, גולד, כיפור עמ' 414. לפי פי קד"א, כל אחד מתארי האל המופיעים בפיוט, רומזים לאחד משמותיו של הקב"ה על דרך האמת. פִּיֵד מַדַּת, כ"ה במח' רמ"ו וכן נראה מבולוניא ושר"ל. בכ"י, רוויה וגולד: 'פִּיֵד מַדַּת'. הַבּוֹחֵן וְחוֹקֵר. בנוסחי אשכנז: הַבּוֹחֵן וְחוֹקֵר. בחי"נ אצל גולד: 'הַבּוֹדֵק וְחוֹקֵר'. בּוֹחֵן לְבוֹת. בנוסחי האשכנזים: 'בּוֹחֵן לְבוֹת'. גּוֹאֵל וְחֹזֵק. בכ"י: גּוֹאֵל וְחֹזֵק, וכ"ה בנוסחאות האשכנזים. שֶׁהוּא הָיָה וְהוּוּה וְיִהְיֶה. במח' רמ"ו, בולוניא וכ"י, המילה 'וְהוּוּה' לא מופיעה, וכאן כנרסה המופיעה בפי' קד"א ומח' שר"ל, וכ"ה ברוב נוסחי אשכנז. הַיּוֹדֵאֵי בְּשֵׁמוֹ. כ"ה במח' רמ"ו ושר"ל. במח' בולוניא, קד"א וכ"י: 'הַיּוֹדֵאֵי בְּשֵׁמוֹ', וכ"ה ברוב ח"נ אצל גולד. בדפוסים אשכנז: 'הַיּוֹדֵאֵי שְׁמוֹ'. וְאֵין עֶרְכוֹ. בכ"י: וְאֵין עֶרְכוֹ. בנוסחי אשכנז וגולד: 'וְאֵין בְּלֶתוּ'.

מקורות ומקבילות

האוּחוּז ביד מדת משפט. ע"פ דב' לב, מא; שמו"ר פרי' ל סוף סי' א. מַאֲמִינִים. שמו"ד, לא. אֵל אֱמוּנָה. דב' לב, ד. הַבּוֹחֵן וְחוֹקֵר. ע"פ ירמ' ח, ו. הַבּוֹחֵן וְכו' נִסְתָּרוֹת. ע"פ דב' כט, כה; דני' ב, כב. גְּגוּזֵי נִסְתָּרוֹת. ראו צבלי מגולה, דף טו ע"ב, 'גמיו וכו' חקוקן על לבו'. בּוֹחֵן לְבוֹת. ע"פ תה"ז, י; צב"ס לה, כא. הַגּוֹאֵל מְמוֹת וּפּוֹדֶה מְשַׁחַת. ע"פ הוש' יג, יד. וּפּוֹדֶה מְשַׁחַת. ע"פ חו"ג, כה. גּוֹאֵל וְחֹזֵק. ע"פ ירמ' ג, לה; מש' כג, יא. הַדֶּן יְחִידֵי לְבָאֵי עוֹלָם. ע"פ חו"ג, כג, יג ורש"י; משג' אבות פ"ד, מ"ח. לְבָאֵי עוֹלָם. ע"פ משג' ר"ה, פ"א, מ"ב. דֵּין אֶמֶת. ע"פ תה"י, י; פט, טו; משג' צרכות פ"ט, מ"ב. הַהֲגוּי בְּאֶהִיָּה אֲשֶׁר אֶהִיָּה. ראו סדר' סי' קח. בְּאֶהִיָּה אֲשֶׁר אֶהִיָּה. ע"פ שמו"ג, יד. הִיָּה וְהוּוּה וְיִהְיֶה. ע"פ ישע' מלא, ד; מד, ו; מח, יב; מ, טו. הַיּוֹדֵאֵי בְּשֵׁמוֹ וְכו'. ראו עה"ב ח"א, עמ' 141; תשצ"ז קטן, סי' קיט. הַיּוֹדֵאֵי. ע"פ צבלי צרכות, דף לג ע"ב. נִשְׁמוֹ כֵּן תִּהְלֶתוּ. ע"פ תה"י, מח, יא. ראו צב"ס לט, כ. וְאֵין עֶרְכוֹ. ע"פ ישע' מ, יח.

הַזֹּכֵר לְמַזְכִּירָיו טוֹבוֹת זְכוֹנוֹת.
 וְכָל מַאֲמִינִים שֶׁהוּא זֹכֵר הֶבְרִית:
 הַחֹתֶךְ חַיִּים לְכָל-חַי.
 וְכָל מַאֲמִינִים שֶׁהוּא חַי וְקַיִם:
 הַטוֹב וּמִיטִיב לְטוֹבִים וְלָרָעִים.
 וְכָל מַאֲמִינִים שֶׁהוּא טוֹב לְכָל:
 הַיּוֹדֵעַ יַצֵּר כָּל-יִצְוִרִים.
 וְכָל מַאֲמִינִים שֶׁהוּא יוֹצֵרם בַּבֶּטֶן:
 הַכֹּל יָכוֹל וְכֹלֵפֶלֶם יַחַד.
 וְכָל מַאֲמִינִים שֶׁהוּא כֹל יָכוֹל:
 הַלֵּן בְּסֶתֶר אֵל שְׂדֵי.
 וְכָל מַאֲמִינִים שֶׁהוּא לְבַדּוֹ הוּא:
 הַמְּמַלִּיךְ מְלָכִים וְלוֹ הַמְּלוֹכָה.
 וְכָל מַאֲמִינִים שֶׁהוּא מְלַךְ עוֹלָם:
 הַנּוֹהֵג בְּחֶסֶד עִם-כָּל-דּוֹר.
 וְכָל מַאֲמִינִים שֶׁהוּא גּוֹצֵר חֶסֶד:

מקורות ומקבילות

הזוכר למזכיריו. ע"פ ישע' סב, ו. טוונות זכונות. ע"פ נחמ' ה, יט; סח"ש ג, טו. זוכר הנרית. ע"פ ויק' כו, מז; יחז' טו, ס; תוס' עמ"ס שבת, דף נה ע"א, ד"ה ושמאל אמר. החותך חיים. ע"פ שמי' כג, כה מ"ב כ, ה; צמ"ס טו, ח; לד, יח; חי וקיים. ע"פ ירמ' י, ה; דני' ה, כו; שמו"ר פ"ר מד, לטווב ומיטיב לטובים. ע"פ תה' קכה, ד; צבלי עירובין, דף כב ע"א. לטובים ולרעים. ראו צמ"ס לט, לא-לג; מד"א שמי', פ"ר כו, ס"ו ב. טוב לגל' ע"פ תה' קמה, ע; אג"א"ס א, רה. היודע יצר. ע"פ דב' לא, כא; תה' קג, יד; צמ"ס יח, י. כל יצורים. ע"פ זו"ר, נפתלי, ג, ד. ראו אה"מ, היכלות, עמ' 120. יוצרם בטן. ע"פ ישע' מד, ב; מט, ה. הכל יכול. ע"פ דה"א כט, יא; או"י מז, ב. וכלכלם. מ"א יח, ד; תה' קלו, כה. הן בסתר. ע"פ תה' לא, א. אל שדי. צ"ל יח, א. לבדו הוא. ע"פ דב' ד, לה; לב, לט; ישע' ב, יא; נחמ' ט, ו. הממליך מלכים. ע"פ או"י לו, ז; צבלי מגילה, דף יג ע"ב, 'כשהקב"ה פוסק גדולה לאדם' וכו'. ולו המלוכה. ע"פ תה' כב, כט; דה"א כט, יא. מלך עולם. ע"פ ירמ' י, ה; תה' כט, י. הנוהג בחסד. ע"פ תה' ק, ה; צ"ר פ"ר נח, ס"ו ע. עם כל דור. ראו דב' ז, ט; תה' עז, ט. טור חסד. שמי' לד, ז.

ח"ג והערות

לְטוֹבִים וְלָרָעִים. בכ"י: יִרְעִים וְלְטוֹבִים, וכ"ה בנוסחי אשכנז. בסתר י. כ"ה במח' רמ"ו ובולוניה. בקד"א וכ"י: 'בסתר בצל', וכ"ה בנוסחאות האשכנזים.

הסוּבֵל כֹּל וּמַעֲלִים עֵינַי מִסּוֹרְרִים.
 וְכֹל מַאֲמִינִים שֶׁהוּא סוֹלֵחַ סְלָה:
 הַעֲלִיזוּ וְעִינְיוֹ עַל־יְרֵאָיו.
 וְכֹל מַאֲמִינִים שֶׁהוּא עוֹנֶה לַחַשׁ:
 הַפּוֹתַח לְדוֹפְקֵי פֶתַח בְּתִשׁוּבָה.
 וְכֹל מַאֲמִינִים שֶׁהוּא פְתוּחָה יָדוֹ:
 הַצּוֹפֶה רָשַׁע וְחַפֵּץ לְהַצְדִּיקוֹ.
 וְכֹל מַאֲמִינִים שֶׁהוּא צַדִּיק וְיִשְׂרָ:
 הַקּוֹצֵף בְּזַעַם וּמֵאָרִיךְ אָף.
 וְכֹל מַאֲמִינִים שֶׁהוּא קָשָׁה לְכַעַס:
 הַרְחוּם וּמְקַדֵּים רַחֲמִים לְרַגְוֹ.
 וְכֹל מַאֲמִינִים שֶׁהוּא רַךְ לְרִצּוֹת:
 הַשְׂדֵי וּמִשׁוּה קָטוֹן וְגָדוֹל.
 וְכֹל מַאֲמִינִים שֶׁהוּא שׁוֹפֵט צַדִּיק:
 הַתֵּם וְתָמִים עַם־תְּמִימִים.
 וְכֹל מַאֲמִינִים שֶׁהוּא תָמִים פְּעֵלוֹ:

מקורות ומקבילות

ח"ג והערות

על־יראיו. מקד"א נראה שהנוסח הוא: 'על־כל־יראיו'.
 לדופקי פתחו. בכ"י: 'לדופקי פתחיו'. הקוצף בְּזַעַם.
 בנוסחאות האשכנזים: 'הקצר בְּזַעַם', ראו תשב"ץ קטן,
 סי' קיט. בגולד: 'הקוצף בְּזַעַף'. רך לְרִצּוֹת. כ"ה
 במח' רמ"ו, בולוניה, שד"ל וכ"י. בנוסחאות האשכנזים:
 'רך לְרִצּוֹת'. השדי ומשוה. כ"ה במח' רמ"ו, בולוניה
 שד"ל וכ"י. בקד"א ונוסחאות האשכנזים: 'השקה ומשוה',
 ובח"ג אצל גולד: 'השופט ומשוה'.

הסוּבֵל כֹּל. ע"פ ישע' מו, ד. ומעלים עיני. ע"פ ישע' א, טו. ומעלים
 עין מסוררים. ע"פ ירושלמי חגיגה פ"ג, ה"א, עה"פ תה' ג, ג;
 בבלי עירובין, דף כב ע"א, 'ארכ' אפיס לרשעים; מד' רות (וילנא).
 פ' ו, ס' ד. מסוררים. ע"פ ישע' ג, א. סולה. ע"פ צמ' יד, כ.
 סולה סלה. ע"פ תה' לב, ה; פו, ה. העליון. ע"פ צר' יד, יח; תה'
 א, ט. ועיניו על יראיו. ע"פ תה' לג, יח. עונה לחש. ע"פ ישע'
 כו, טז. הפותח לדופקי פתחו בתשובה. ע"פ ירושלמי חגיגה פ"ג,
 ה"א; צ"ר פ' כה, ס' ו; פדר"ך פכ"ד, ב; מש"ט צר' פ' וישב,
 פל"ז, ס' כט. ראו בבלי ע"ז, דף ד ע"ב. פתוחה ידו. ע"פ תה'
 קמח, טז; דצ"ר פ' ב, ס' יב. הצופה רשע. ע"פ יחז' ג, ח. וחפץ להצדיקו. ע"פ יחז' יח, כג; שמו"ר פ' ט, ס' א; מדת"ג פ' תזריע,
 ס' יא. לדיק וישר. דב' לב, ד; תה' קיט, קלז. הקוצף בְּזַעַם. ע"פ תה' ז, יב. ומאריך אף. ע"פ שמו' לד, ו; ישע' מת, ט; צ"ר פ' סז,
 ס' ד; מדת"ג פ' שלח, הוספה ס' יד. קשה לכעוס. משג' אבות פ"ה, מו"א. הרחום. ע"פ שמו' לד, ו; צ"ס ב, יא. ומקדים רחמים
 לרוגזו. ע"פ חזק"ג, ג, ב. רך לרצות. ע"פ מש' ג, יב; משג' אבות פ"ה, מו"א. השדי. ע"פ צר' ח, א. קטון וגדול. ע"פ דב' א, ח; או'
 ג, יט. שופט צדק. תה' ט, ה; צ"ס לה, יב. התם. ע"פ דב' לב, ד. ותמים עם תמימים. ע"פ ש"ב כב, כו. תמים פעלו. ע"פ דב' לב, ד.

וּבִכְן שָׁמַע יִשְׂרָאֵל. יְהוָה אֱלֹהֵינוּ יְהוָה אֶחָד:

יש המדלגים על פיוט זה (לפי מנהג ק"ק רומה):

הַאֹמְרִים אֶחָד יְהוָה אֱלֹהֵינוּ.
הַבוֹטְחִים בְּךָ עֲוֹנִים יְהוָה אֶחָד:
הַגְּדוֹדִים כַּמִּים אַחֲרֶיךָ אוֹמְרִים יְהוָה אֱלֹהֵינוּ.
הַדְּבָקִים בְּךָ עֲוֹנִים יְהוָה אֶחָד:
הַהוֹלְכִים בְּנִתְיבוֹתֶיךָ אוֹמְרִים יְהוָה אֱלֹהֵינוּ.
הַיְעוֹדִים כִּי הֵם עֲדֶיךָ עֲוֹנִים יְהוָה אֶחָד:
הַזֹּכִים בְּמִצּוֹת אֲבוֹתָם אוֹמְרִים יְהוָה אֱלֹהֵינוּ.
הַחֲתוּמִים בְּמִילַת בְּרִיתֶךָ עֲוֹנִים יְהוָה אֶחָד:
הַטְּפוּלִים כַּמְּמַקְוֶיךָ אוֹמְרִים יְהוָה אֱלֹהֵינוּ.
הַיְחִידִים וּמְיַחֲדִים שְׁמֶךָ עֲוֹנִים יְהוָה אֶחָד:
הַכְּלוּלִים בְּמִצְוֹתֶיךָ אוֹמְרִים יְהוָה אֱלֹהֵינוּ.
הַלְקוּטִים כְּשׁוֹשֵׁן מַחוּחִים עֲוֹנִים יְהוָה אֶחָד:

ח"ג והערות

האומרים אחד ה'. מיוסד ע"ס א"ב ומיוחס לינוי, ראו פיוטי ינוי, מהדורת זולאי, עמ' שמ. נמצא גם במנהג אשכנז, בשינויים, גולד' (כיפור, עמ' 421). אחד ה' אלהינו. במח' גולד' נוסף: אחד אומרים ה' אלהינו, כמו בכל השורות הבאות. הַבוֹטְחִים בְּךָ. אצל זולאי: יִהְיֶהוּנִים בְּאֵשׁ וּבַמִּים. הגדודים כמים. כ"ה במח' רמ"ו, פי' קד"א ושד"ל. במח' בולוניה ואצל זולאי: יִהְיֶהוּנִים כַּמִּים, וכ"ה בגולד'. הַדְּבָקִים בְּךָ. בכ"י: יִהְיֶהוּנִים בְּשִׁמְךָ, וכ"ה בשני ח"ג אצל גולד'. אצל זולאי: יִהְיֶהוּנִים בְּךָ כְּאֹזֶר לְחֻלְיֶיךָ. הַהוֹלְכִים בְּנִתְיבוֹתֶיךָ. אצל זולאי: יִהְיֶהוּנִים בְּדִתְךָ יוֹמָם וּלְיָלֵהָ. הַיְעוֹדִים כִּי הֵם. בכ"י: יִהְיֶהוּנִים כִּי הֵם. אצל זולאי: יִהְיֶהוּנִים אֲשֶׁר הֵם. בְּמִצּוֹת אֲבוֹתָם. בכ"י: בְּמִצּוֹת אֲבוֹתָם. אצל זולאי: יִבְצְדְּקוֹת אֲבוֹתָם. בְּמִילַת בְּרִיתֶךָ. אצל זולאי: בְּמִילַת בְּרִיתֶךָ. הַטְּפוּלִים כַּמְּמַקְוֶיךָ. בכ"י: יִהְיֶהוּנִים כַּמְּמַקְוֶיךָ. אצל זולאי: הַטְּפוּלִים בְּךָ כַּמְּמַקְוֶיךָ. הַיְחִידִים וּמְיַחֲדִים. במח' שד"ל וכ"י היורד הגושה, וכן צ"ל ע"פ הכלל שכתב הרד"ק בס' המכלול, דף מא ע"א. הכלולים בְּמִצְוֹתֶיךָ. אצל זולאי: יִהְיֶהוּנִים בְּאֵהָבַת עוֹלָם. כְּשׁוֹשֵׁן מַחוּחִים. במח' גולד', כ"י וזולאי: יִבְצְדְּקוֹת מַחוּחִים.

מקורות ומקבילות

שמע ישראל דב' ו, ד. האומרים אחד. ע"פ צבלי ברכות, דף ו ע"א; חגיגה, דף ג ע"א. ראו סד"ר, סי' מא, עמ' רפ. הַבוֹטְחִים בְּךָ. ע"פ תה' קטו, ט. הגדודים. ע"פ הוש' ו, ט. ראו סה"ש לרד"ק, ערך גדד. כמים אחריך. ע"פ שה"ש א, ד. הדנקים בך. ע"פ דב' ד, ג. ההולכים בנתיבותיך. ע"פ ישע' מז, טז; תה' קיט, לה. הועודים. ע"פ דה"צ ה, ו. כי הם עדיך. ע"פ ישע' מג, ו; מד, ח. הזכרים. ע"פ איכ' ד, ז; מש' כא, ח; איז' לג, ט. צמנות אבותם. ע"פ מש' א, ח; צר' יח, יט; מ"א ת, נח. החתומים במילת בריתך. ע"פ צבלי שבת, דף קג ע"ב, ו'אלאזוי תחס צלות'. הטפולים. ע"פ תה' קיט, סט; איז' יג, ד. כממקורך. ע"פ תה' לו, ו. היחידים. ע"פ ש"ש ז, כג; דה"א ח, כא. ומיחדים שמך. ע"פ צבלי ברכות, דף ו ע"א; חגיגה, דף ג ע"א. ראו סד"ר, סי' מא, עמ' רפ. הכלולים. ע"פ ירמ' ב, ג. הלוקטים. ע"פ פסו"ו (לקח טוב), שה"ש פ"ב, ב, סי' ב. כשושן מחוחים. ע"פ שה"ש

הַמְאֲמִינִים בְּגִי מְאֲמִינִים אֹמְרִים יְהוָה אֱלֹהֵינוּ.
הַנְּתוּנִים כַּחוֹתֶם עַל-לִבֶּךָ עֹנִים יְהוָה אֶחָד:
הַסְּגוּלִים לָךְ מִכָּל-עַם אֹמְרִים יְהוָה אֱלֹהֵינוּ.
הָעֲמוּסִים כְּמִבְּטָנְךָ עֹנִים יְהוָה אֶחָד:
הַפְּלוּטִים כְּמִרְחֻמֶיךָ אֹמְרִים יְהוָה אֱלֹהֵינוּ.
הַצֹּאֵן הַטְּבוּחָה עֲלֶיךָ עֹנִים יְהוָה אֶחָד:
הַקְּרוּאִים שְׂמֵם בְּשִׁמְךָ אֹמְרִים יְהוָה אֱלֹהֵינוּ.
הַרְּשׁוּמִים וּמְצִינִים לָךְ עֹנִים יְהוָה אֶחָד:
הַשְּׂוֹנִים בְּדַתוֹתֶיךָ אֹמְרִים יְהוָה אֱלֹהֵינוּ.
הַתְּלוּיִים בְּךָ מִכָּל-עַם עֹנִים יְהוָה אֶחָד:

עד כאן.

**לְדוֹר וָדוֹר נִגְיָד גְּדֻלָּךְ. וְלִנְצַח נִצְחִים קִדְשְׁתָּךְ נִקְדִּישׁ.
וּשְׁבַחְךָ אֱלֹהֵינוּ מְפִינֵנו לֹא-יִמוּשׁ לְעוֹלָם וָעֶד.
כִּי-אֵל מֶלֶךְ גָּדוֹל וְקָדוֹשׁ אַתָּה:**

מקורות ומקבילות

3, א. המאמינים בני מאמינים. לשון חכמים בהרבה מקומות, כמו: ספרי פ' דברים, פ' כה, ס' כה; בבלי שבת, דף לו ע"א; שמו"ר פ' שמות, פ' ג, ס' יב. הנתונים כחותם על לבך. ע"פ שה"ש ה, ו. הסגולים לך מכל עם. ע"פ שמו"י, ה; דב' ז, ו; יד, ג. העמוסים כמבטנך. ע"פ ישע' מו, ג. הפלוטים כמרחמיך. ע"פ תה' לו, מ. האלף הטבוחה. ע"פ תה' מד, כג. הקרואים שמש בשמך. ע"פ שמו"ה, ה; דב' כה, ה; מדת"ה מו' ד, ס' ג. הרשומים. ראו ירושלמי סוכה פ"ד, ה"א, היתה רשומה ברכיע'. ומציינים. ע"פ ספרי פ' עקב, פ' מו, ס' ה, ד"ה ד"א ואצדתם מהרה; הש"י דב' יא, יא; ילקו"ש שה"ש, רמז תתקפו, ד"ה המלך שלמה, צנים המצוינים במלות'. השונים צדוטיך. ע"פ חס' ג, ה; מהט"ד פל"ג, סוף פ"ג; מד' שר"ט (צוהר), מו' ז, ס' יא. התלויים בך. ע"פ מד' שר"ט (צוהר), מו' ז, ס' יא; ילקו"ש תה', רמז תשג. מכל עם. ע"פ ישע' מו, יד, ת.

ח"ג והערות

הנתונים כחותם. בכ"י: הנתונים כחותם. על-לִבֶּךָ. אצל זולאי: על לִבֶּךָ. לך מכל-עם. אצל זולאי: לך מכל-עם. כמבטנך. אצל זולאי: כמבטנך. הפלוטים כמרחמיך. בכ"י: הפלוטים כמרחמיך. אצל זולאי: הפלוטים כמרחמיך. הקרואים שמש בשמך. בכ"י: הקרואים שמש בשמך. בגולד' ואצל זולאי: הקרואים בשמש בשמך. ומציינים לך. אצל זולאי: ומציינים לך. בך מכל-עם. אצל זולאי: בך לא יבושו. מכל עם עונים ה' אחד. בכ"י נוסף כאן: יפכתוב בך ברי קדשך \ ימלך ייין לעולם \ אלתהך ציון לך וְדָר \ תִּלְדוּיָהּ.

וּבְכֵן תֵּן פְּחָדְךָ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ עַל-כָּל-מַעֲשֶׂיךָ וְאִימְתָךָ
 עַל-כָּל-מַה-שֶּׁבְרָאתָ וְיִירָאוּךָ כָּל-
 הַמַּעֲשִׂים וַיִּשְׁתַּחֲווּ לְפָנֶיךָ כָּל-הַבְּרוּאִים וַיַּעֲשׂוּ כָּל־סֵם אֲגָדָה
 אַחַת לַעֲשׂוֹת רְצוֹנְךָ בְּלִבְב־שָׁלֵם כִּמָּה שֶׁיִּכְרַעְנוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ
 שֶׁהַשְּׁלֵטוֹן לְפָנֶיךָ עַז בְּיָדְךָ וּגְבוּרָה בְּיַמִּינְךָ וְשִׁמְךָ נוֹרָא
 עַל-כָּל-מַה-שֶּׁבְרָאתָ:

וּבְכֵן תֵּן כְּבוֹד יְהוָה לְעַמְּךָ תְּהִלָּה לִירְאֵיךָ וְתִקְוָה טוֹבָה
 לְדוֹרְשֶׁיךָ וּפְתִיחוֹן פֶּה לְמִיַּחֲלִים לָךְ שִׁמְחָה לְאַרְצְךָ
 שִׁשׂוֹן לְעִירְךָ וְצִמְיָחוֹת קָרֵן לְדוֹד עַבְדְּךָ וְעֵרִיכוֹת גֵּר לְבֵן-יִשְׂרָאֵל
 מְשִׁיחְךָ בְּמַהֲרָה בְּיַמֵּינוּ:

וְאִז צְדִיקִים יִרְאוּ וַיִּשְׂמְחוּ וַיִּשְׂרִים יַעֲלִזוּ וַחֲסִידִים בְּרִנָּה
 יִגִּילוּ וְעוֹלָתְךָ תִּקְפֹץ פִּיָּה וְכָל-הַרְשָׁעָה כָּלָה כְּעָשָׂן
 תִּכָּלֶה כִּי תַעֲבִיר מִמְּשָׁלַת זְדוֹן מִן-הָאָרֶץ וְתִמְלֹךְ אַתָּה
 יְהוָה לְבַדְּךָ עַל-כָּל-מַעֲשֶׂיךָ עַל-יְרוּשָׁלַיִם עִירְךָ וְעַל-צִיּוֹן
 מִשְׁכַּן כְּבוֹדְךָ בְּכַתוּב בְּדַבְרֵי קֹדֶשְׁךָ יִמְלֹךְ יְהוָה לְעוֹלָם
 אֱלֹהֶיךָ צִיּוֹן לְדֹר וָדֹר הִלְלוּ-יָיָה וְכַתוּב וַיִּגְבֹּה יְהוָה צְבָאוֹת
 בְּמִשְׁפָּט וְהָאֵל הַקְּדוֹשׁ נִקְדָּשׁ בְּצַדִּיקָה בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה
 הַמְּלֹךְ הַקְּדוֹשׁ:

אַתָּה בְּחַרְתָּנוּ מִכָּל-הָעַמִּים אֲהַבְתָּ אוֹתָנוּ וְרָצִיתָ בָּנוּ
 וְרוֹמַמְתָּנוּ מִכָּל-הַלְשׁוֹנוֹת
 קֹדֶשְׁתָּנוּ בְּמִצְוֹתֶיךָ וְקִרְבַּתָּנוּ מִלְּכָנוּ לְעַבְדוֹתֶיךָ וְשִׁמְךָ הַגָּדוֹל
 הַגְּבוּר וְהַנּוֹרָא עָלֵינוּ קָרָאתָ:

וְתִתֶּן לָנוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ בְּאַהֲבָה אֶת־יוֹם (בשבת: הַשַּׁבָּת הַזֶּה וְאֶת־יוֹם) הַכַּפּוּרִים הַזֶּה לְסְלִיחָה וְלִמְחִילָה וְלִכְפָּרָה עַל־כָּל־עֲוֹנוֹתֵינוּ מִקְרָא קֹדֶשׁ זָכַר לִיציאת מצרים:

אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ יַעֲלֶה וְיָבֵא יִגְיַע יִרְאֶה (נ"א: וְיִרְאֶה) וְיִרְצֶה וְיִשְׁמַע וְיִפְקֹד וְיִזְכֹּר זְכוּרֵנוּ וְזָכְרוֹן אֲבוֹתֵינוּ וְזָכְרוֹן יְרוּשָׁלַיִם עִירָךְ וְזָכְרוֹן מְשִׁיחַ בְּנֵי־דָוִד עַבְדְּךָ וְזָכְרוֹן כָּל־עַמֶּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל לְפָנֶיךָ (לְפָלִיטָה) לְטוֹבָה לְחַן וְלִחֲסֵד וְלִרְחֻמִּים וְלִרְצוֹן בְּיוֹם (בשבת: הַשַּׁבָּת הַזֶּה וּבְיוֹם) הַכַּפּוּרִים הַזֶּה זָכְרָנוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ בּוֹ לְטוֹבָה וּפְקַדְנוּ בּוֹ לְבִרְכָה וְהוֹשִׁיעֵנו בּוֹ לְחַיִּים טוֹבִים בְּדַבַּר יְשׁוּעָה וְרַחֲמִים וְחַס וְחֲנּוּן וְרַחֵם עָלֵינוּ וְהוֹשִׁיעֵנו כִּי אֵלֶיךָ עֵינֵינוּ כִּי אֵל מֶלֶךְ חַנוּן וְרַחוּם אַתָּה:

אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ מְחוּל לְעֲוֹנוֹתֵינוּ בְּיוֹם הַכַּפּוּרִים הַזֶּה מְחַה וְהַעֲבֵר פְּשָׁעֵינוּ וְחַטָּאתֵינוּ מִנֶּגֶד עֵינֶיךָ כְּאָמַר אֲנֹכִי אֲנֹכִי הוּא מְחַה פְּשָׁעֶיךָ לְמַעַנִּי וְחַטָּאתֶיךָ לֹא אֶזְכֹּר וְנֹאמַר מְחִיתִי כְעַבְלֵי פְשָׁעֶיךָ וְכַעֲנֵן חַטָּאוֹתֶיךָ שׁוֹבָה אֵלַי כִּי גֹאֲלֶיךָ וְנֹאמַר כִּי־בְיוֹם הַזֶּה יִכְפֹּר עָלֵיכֶם לְטַהֵר אֶתְכֶם מִכָּל חַטָּאתֵיכֶם לְפָנַי יְהוָה תִּטְהָרוּ:

עַד לֹא מְכוּן כְּסֹאף נְכוּן:

מקורות ומקבילות

עד לא מכוון. ע"פ צבלי נדרים, דף לט ע"ב; פדר"א (היגר), פ' ג; ז"ר פ"א א, ס' ד; מדה"ג (וורשא), פ"א נשא, ס' יא; סרע"ג ח"ב, ס' קכה, 'כשמגיע לפני ה' טטהרו אומר ז' סליחות'. מכוון כסאף. ע"פ ח"ה פט, טו. כסאף נכוון. ע"פ

ח"ג והערות

אהלת מתוחים. פיוט המיוסד ע"ס א"ב, מאת רבי אלעזר הקליר ונמצא גם במנהג צרפת במוסף, נדפס במח' גולד', כיפור, עמ' 432; אליצור, כיפור, עמ' 790 ואילך. אמצת נמלחים. בכ"י: 'בארץ נמלחים'.

אֶהְלֵת מְתוּחִים • אִמְצֵת נְמַלְחִים • וְאִין מְלַבְדֵּךְ מְאֵהל טְפוּחִים •
עד לא מְכוּן • כְּסָאָךְ נְכוּן:

בְּנֵת בְּעֶרְמָה • לְרַקַּע אֲדָמָה • וְאִין מְלַבְדֵּךְ יוֹעֵץ בְּחֻכְמָה •
עד לא מְכוּן • כְּסָאָךְ נְכוּן:

גְּלִית חֶשֶׁךְ מִתְהוֹם • בְּהֶרְעִיפֶךָ רוּחַ עַל־פְּנֵי תְהוֹם • וְאִין מְלַבְדֵּךְ מְחוּלָל מִעֵינֹת תְהוֹם •
עד לא מְכוּן • כְּסָאָךְ נְכוּן:

דְּהֶרֶת אור עַל־אֶרֶץ • בְּהֶעֱבִירֶךָ בְּוָהוּ מְאֶרֶץ • וְאִין מְלַבְדֵּךְ מְבַהֵיק פְּנֵי־אֶרֶץ •
עד לא מְכוּן • כְּסָאָךְ נְכוּן:

הַקְּפִית רְקִיעַ בְּמִשְׁאוֹת • לְמַעַלָּה מִמֶּנּוּ לְהִתְנַשְׂאוֹת • וְאִין מְלַבְדֵּךְ יוֹעֵץ וּבֵן עֲשׂוֹת •
עד לא מְכוּן • כְּסָאָךְ נְכוּן:

וּפְעֻלַת דְמוֹת כְּסֵא • וְקָרַח הַנּוֹרָא עַל־הַכְּסֵא • וְאִין מְלַבְדֵּךְ יַעַשׂ וַיִּתְנַשֵּׂא •
עד לא מְכוּן • כְּסָאָךְ נְכוּן:

וּבְדַתוֹ בְּחַיֹּת • פְּנִים אַרְבַּע לָמוּ לְהַיּוֹת • וְאִין מְלַבְדֵּךְ עֲתִיד לְהַיּוֹת •
עד לא מְכוּן • כְּסָאָךְ נְכוּן:

מקורות ומקבילות

תהי' נג, ב. אהלת מתוחים. ע"פ ישע' מ, כב. אמלת נמלחים. ע"פ ישע' נח, ו; וירושלמי ברכות פ"א, ה"א; ב"ר פ"ד, ד, ס' ב, א' צשני קרש"י, ע"פ ב"ר, א, ו. ואין מלנדך. ע"פ ד"ר, לה. מאהל טפוחים. ע"פ ישע' מת, יג. בנת בערמה. ע"פ מש' ג, יט; וירושלמי סנהדרין פ"ד, סוף ה"ט; מדרש"י פ"י חוקת, ס"ו א; במדצ"ר פ"י יח, ס"ו כב; ילקו"ש מש', רמח חקלה, ד"ה אמר ר' תנחום. הלשון ע"פ תהי' קלט, ב; מש' ח, ה. בערמה - בחכמה. יח"ו ע, ד ותו"ו. לרקוע אדמה. ע"פ תהי' קלו, ו. ואין מלנדך יועץ בחכמה. ע"פ מש' ג, יט. יועץ בחכמה. ע"פ ירמ' יח, יח; אוי' יב, יג. גלית חושך מתהום. ע"פ ב"ר א, ד. בהרעיפך רוח על פני תהום. ע"פ ב"ר א, ב. מחולל מעינות

ה"נ והערות

בְּהֶרְעִיפֶךָ רוּחַ. במח' גולד' וכי"י: בְּהֶרְעִיפֶךָ רוּחַ, ע"פ לשון הפסוק. אצל אליצור: בְּהֶרְעִיפֶךָ רוּחַ. עַל־אֶרֶץ בְּהֶעֱבִירֶךָ. אצל אליצור: עַל־אֶרֶץ בְּהֶעֱבִירֶךָ. הַקְּפִית רְקִיעַ. כ"ה במח' בולוניה ושר"ל. במח' רמ"ו: הַקְּפִית רְקִיעַ. אצל אליצור: הַקְּפִיאת רְקִיעַ. בְּמִשְׁאוֹת. אצל אליצור: בְּמִשְׁאוֹת. עַל־הַכְּסֵא. במח' גולד', כ"י ואליצור: עַל־רֹאשׁ כְּסֵא. פְּנִים אַרְבַּע. בכ"י ללא תיבת אַרְבַּע. אצל אליצור: אַרְבַּע פְּנִים. לָמוּ לְהַיּוֹת. בכ"י: לָמוּ בְּהַיּוֹת.

תהום. ע"פ מש' ח, כד. דהרת. ע"פ שופ' ה, כב. אור עלי ארץ. ע"פ ב"ר א, ג; אוי' לה, כד. ברהו מארץ. ע"פ ב"ר א, ב. מנהיק. ע"פ לשון חז"ל בהרבה מקומות, כמו: וירושלמי פסחים פ"א, ה"א; בבלי ב"ב, דף ע"ה ע"א; ב"ר פ"ד, לה, ס"ו יח. מנהיק פני ארץ. ע"פ ב"ר א, ג. פני ארץ. ע"פ עמו' ט, ו. הקפית רקיע. ראו לעיל ד"ה אמלת נמלחים. במשאות - לשון נבואה. ע"פ אוי' ב, יד ומפרשים. וראו יח"ו לו, י, שלשון נבואה ופול גם על זיווי מיידי. למעלה ממנו להתנשאות. תדא"ר פ"י כט, 'הקב"ה יושב בשמי השמיים העליונים', ע"פ יח"ו א, כו. יועץ. ע"פ אוי' יב, יג. דמות כסא. יח"ו א, כו. וקרע הנורא. יח"ו א, כב. ואין מלנדך יעש. ע"פ ישע' מדר, כד; מר, ז. ויתנשא. ע"פ דה"א כט, יח. וצדתו. ע"פ ב"ר ל, כ. בחיות. יח"ו א, ה. פנים ארבע למו להיות. ע"פ יח"ו א, ו. ואין מלנדך עתיד להיות. ע"פ ישע' מר, ד; מדר, ו; תהי' קב, כח.

חֲצֵבֶת אֹפְנִים. סוֹבְבוֹת כֶּסֶם בְּכָל-פְּנִים. וְאֵין מְלַבְּדֵךְ מֵאֵין
מָהֶם רְנָנִים.
עד לא מכון. כסאך נכון:

טָסוֹת לְכָל-רוּחַ. וּפּוֹנוֹת בְּכָל-רוּחַ. וְאֵין מְלַבְּדֵךְ יוֹצֵר הָרוּחַ.
עד לא מכון. כסאך נכון:

יִצְרֶתֶם מֵאֵשׁ. וְהִגָּא דְבוֹרֶם מֵאֵשׁ. וְאֵין מְלַבְּדֵךְ מְחַלֵּק נְהַרֵי
אֵשׁ.
עד לא מכון. כסאך נכון:

כְּבוֹדֵךְ לֹא רוֹאוֹת. וְקְדוּשׁ וּבְרוּךְ מְכַתִּירוֹת. וְאֵין מְלַבְּדֵךְ כָּל
חוֹקֵר לְרֹאוֹת.
עד לא מכון. כסאך נכון:

לוֹהֲטוֹת בְּשִׁלְהֶבֶת. וְרָגַל יִשְׂרָה נֶצְבֶּת. וְאֵין מְלַבְּדֵךְ עֲלֵיהֶם
לְשֶׁבֶת.
עד לא מכון. כסאך נכון:

מִחֲנָם קְדוּשׁ. עַל-אֵשׁ לְדוּשׁ. וְאֵין מְלַבְּדֵךְ בְּתַהֲלוֹת קְדוּשׁ.
עד לא מכון. כסאך נכון:

נוֹגְנוֹת בְּקוֹלָם. נוֹשְׂאוֹת כֶּסֶם בְּחִילָם. וְאֵין מְלַבְּדֵךְ יוֹדֵעַ פְּעֻלָּם.
עד לא מכון. כסאך נכון:

מקורות ומקבילות

חֲצֵבֶת אֹפְנִים. ע"פ יח' א, טו; ס' יצירה פ"א, ס"ו יב. סוגנות
כס ככל פנים. ע"פ אה"מ, מטטרוק, סוף עמ' 289. טסות לכל
רוח. ע"פ יח' א, כ. ופונות בכל רוח. ע"פ יח' א, ח; י, יא.
יוצר הרוח. ע"פ עמו' ד, יג. יצרתם מאש. ע"פ תה' קד, ד;
פדר"א (היגר), פ' ד; שמו"ר פ"י טו, ס"ו ו; מדה"ג (ורש"א),
פ"י ויג, ס"ו ו. והגא דבורם מאש. ע"פ צבלי חגיגה, דף יג
ע"א וע"ב, ורש"י ד"ה חיות ממללות. מחלק נהרי אש. ע"פ
דני' ז, ה; פדר"א (היגר), פ' ד. כבודך לא רואות. ע"פ צבלי
חגיגה, דף יג ע"ב; מד"א (צוצר), פ"י כי תשא, פל"ג, ס"ו כ.
וקדוש וברוך מכתירות. ע"פ פדר"א (היגר), פ' ד; ילקו"ש ישע',
רמז תד, ד"ה שרפים עומדים. ואין מלבדך כל חוקר לראות. ע"פ ישע' מ, כה; ורמ' ח, ה; א"ו' יא, ז. לטהות נשלהבת. ע"פ
יח' א, יג. ורגל ישרה נצבת. ע"פ יח' א, ז. עליהם לשבת. על כסא הכבוד. ע"פ ישע' ו, א; תה' מז, ט. והחיות נושאות את
הכסא - ע"פ מדה"ה מז' קג, ס"ו ה; שמו"ר פ"י כג, ס"ו טו. מחננם קדוש. פהר"צ פ' כה, ס"ו ב. הלשון ע"פ דב' כג, טו. על
אש לדוש. ע"פ דני' ז, ט; פדר"א (היגר), פ' ד. נטהילות קדוש. ע"פ תה' כב, ד. נוגנות בקולם. ע"פ תה' סח, כו, ושמו"ר
פ"י כג, ס"ו ז; צבלי חולין, דף לא ע"ב; ילקו"ש תה', רמז תשל. נושאות כס בחילם. ע"פ מדה"ה מז' קג, ס"ו ה; שמו"ר פ"י כג,
ס"ו טו. יודע פעלם. ע"פ תה' לב, ד, וספרי פ"י החיטו, פ"י שז.

ח"נ והערות

בכל-פנים. בכ"י מנוקד: 'בכל-פנים'. ופונות בכל-רוח.
במח' גולד', כ"י ואליצור: 'ופונות לכל-רוח', וכן מסתבר.
והגא דבורם. כן הוא במח' רמ"ו, פ"י קד"א ואליצור.
במח' בולוניא, שד"ל וגולד': 'יְהִיגָה דבורם'. דבורם
מֵאֵשׁ. בגולד' וכ"י: 'דבורם אש'. לזהטות בשל'הבת.
כן הוא במח' רמ"ו ואליצור. במח' בולוניא, קד"א, שד"ל
וגולד': 'לוהטות בשל'הבת'. מחננם קדוש. בכ"י: 'מחנה
קדוש'. על-אש. בכ"י ואצל אליצור: 'על-אש'. אש
לְדוּשׁ. כ"ה במח' בולוניא ושד"ל. במח' רמ"ו

סוערות בַּחֲמָה. וְעַלֵּיהֶם בְּאִימָה. וְאִין מְלַבְּדֵךְ שׁוֹכֵן בְּקוֹל
דְּמָמָה.
עד לא מְכוּן. כְּסָאָךְ נְכוּן:

עַלֵּיהֶם יְחוּדְךָ. וּמְזִיעוֹת אֵשׁ מְאִימַת כְּבוֹדְךָ. וְאִין מְלַבְּדֵךְ
מִשְׁגָּב לְדָךְ.
עד לא מְכוּן. כְּסָאָךְ נְכוּן:

פְּנִיָהֶם פְּנֵי אָדָם. וּפְנֵי שׁוֹר נֶגְדַּ אָדָם. וְאִין מְלַבְּדֵךְ מְלַמֵּד
יִשְׂרָאֵל לְאָדָם.
עד לא מְכוּן. כְּסָאָךְ נְכוּן:

צָגוֹת בְּכוֹשֶׁר. וְחֻקוֹק בְּסִי נֶשֶׁר. וְאִין מְלַבְּדֵךְ לְהַגִּיד לְאָדָם
יִשְׂרָאֵל.
עד לא מְכוּן. כְּסָאָךְ נְכוּן:

קוֹמְתָם כְּאַרְיָה. וְזוֹרְעוֹת עֵזִים כְּאַרְיָה. וְאִין מְלַבְּדֵךְ שׁוֹאֵג
כְּאַרְיָה.
עד לא מְכוּן. כְּסָאָךְ נְכוּן:

רַב מְאֹד מַחְנֵם. וְשֹׁפֵר הַגְּיוֹנִים. וְאִין מְלַבְּדֵךְ מִבֵּין מַעֲנֵם.
עד לא מְכוּן. כְּסָאָךְ נְכוּן:

שׁוֹחַחֹת וְכוֹרְעוֹת. וּפְנִים לֹא רוֹאוֹת. וְאִין מְלַבְּדֵךְ שׁוֹקֵד
בְּדוֹרוֹת.
עד לא מְכוּן. כְּסָאָךְ נְכוּן:

מקורות ומקבילות

סוערות נחמה. ע"פ ירמ' כג, יט; צבלי חגיגה, דף יג ע"ב. ועליהם באימה. פדר"א (היגור), פ' ד; ילקו"ש ישע', רמז תד. הלשון ע"פ עזר' ג, ג. שוק נקול דממה. ע"פ מ"א יט, יב; או"ד, ד, טז. עליהם יחודך. ע"פ אה"מ, מד' קדושא, עמ' 501, 'אומרת חיה ששמה ישראל, ה' אחד'; מד' כונן, עמ' 260, 'כל אחד ואחד אומר וכו' ה' אחד'; פהר"צ פ' לא, סוף סו' ד. ומזיעות אש מאימת כבודך. ע"פ צבלי חגיגה, דף יג ע"ב; פדר"א פ' ד; ילקו"ש ישע', רמז תד, ד"ה שרפים עומדים; מש"ט (צוצר), פ' וישלח, פל"ב, סו' ל. משגב לדך. תה"ט, י. פניהם פני אדם. ע"פ יחו' א, י; פהר"צ פ' כז, סו' ב. פהר"צ פ' כז, סו' ב. ופני שור. ע"פ יחו' א, י; פהר"צ פ' כז, סו' ג. מלמד יושר לאדם. ע"פ תה"ט, ט; הוש' יד, י; קה"ז, כט. לנות נבשר. ע"פ יחו' א, ז. ראו ס' המכלול להד"ק, דף עה ע"א. ומקום כס נשר. ע"פ יחו' א, י; פהר"צ פ' כז, סו' ה. להגיד לאדם יושר. ע"פ או"י לג, כג. קומתם כאריה. ע"פ יחו' א, י. וזרועות עוזם כאריה. ע"פ פהר"צ פ' כז, סו' ד. שאג כאריה. ע"פ הוש' יא, י; שמו"ר פ' כט, סו' ט. רב מאוד מחנם. ע"פ יוח' ב, יא; מדה"ג פ' ויקרא, סו' א; מד' שו"ט (צוצר), מ' קג, סו' יח. ושפר. ע"פ צר' מט, כא; מדה"ה מ' פא, סו' ד. הגיונם. ע"פ יהו' א, ה. מענם. ע"פ מש' טו, כג; צבלי עירובין, דף גז ע"א. שוחחות. לשון חכמים צהרבה מקימות, כמו: מד' רות (ווילגא), פ' ד, סו' ט, 'כל הנשים שוחחות ומלקטות'; פסו"ו רות, פ"ב, סו' ה. שוחחות ובורעות. ע"פ תה"ט, ז; אה"מ, מד' היכלות, עמ' 120, 'בורעין ומשחחין צהרבה'. ובורעות. ע"פ או"י ד, ד. ופנים לא רואות. ע"פ מד"א (צוצר), פ' כי תשא, פל"ג, סו' כ. שוקד בדורות. ע"פ ירמ' א, יב.

ח"ג והערות

ואליצור: יאש ל'דוש. ועליהם באימה. אצל אליצור: יעליהם אימה. עליהם יחודך. במח' רמ"ו וכ"י: עליהם יחודך. ומזיעות אש. כן מנוקד בכ"י ובמח' גולד. וראו ס' מבלול, דף קה ע"א. אצל אליצור: 'מזיעות אש'. מאימת כבודך. בכ"י ואליצור: 'מְבֻדְךָ'. משגב לדך. כ"ה במח' שד"ל, גולד' וכ"י. במח' רמ"ו ובולוניה: 'נְשֻׁב לְדָךְ'. קומתם כאריה. אצל אליצור: 'קִימְתָם כְּאַרְיָה'. שוקד בדורות. אצל אליצור: 'שׁוֹקֵד בְּדוֹרוֹת'.

תֹּמְכוֹת כֶּסֶף. תֹּקְפוֹת כֶּסֶף לְנִשְׁאָף. וְאִין מְלַבְּדָךְ אִין
כְּמוֹרָאךְ. עַד לֹא מְכוּן. כֶּסֶף נְכוּן:

כַּכְּתוּב בְּדַבְרֵי קְדְשְׁךָ. נְכוּן כֶּסֶף מֵאֵז. מְעוֹלָם אֶתָּה:

תוכחה לרבינו בחיי החסיד ונהגו לאומרה ביום הכיפורים:

בְּרַכִּי נַפְשִׁי אֶת־יְהוָה וְכָל־קִרְבֵי אֶת־שֵׁם קְדְשׁוֹ:

נַפְשִׁי עַז תִּדְרְכִי וְצוּרְךָ בְּרַכִּי. וְחִין לְפָנָיו עֲרַכִּי. וְשִׁיחָה
שִׁפְכִי. וְהִתְעוֹרְרִי מִשְׁנַתִּיכִי. וְהִתְבוֹנְנִי

מִמְקוֹמִיכִי. אֵי־מִזָּה בָּאת וְאַנָּה תֵּלְכִי:

נַפְשִׁי מִתְנוּמְתָךְ עוֹרִי. וְלִפְנֵי יוֹצְרֶךָ שִׁיר דְּבָרִי. וְלִשְׁמוֹ זְמָרִי.
וְנִפְלְאוֹתָיו סִפְרִי. וְגוֹרִי מִמֶּנּוּ בְּאֶשֶׁר תִּגְוֹרִי:

נַפְשִׁי אֶל־תְּהִי כְּסוֹס כְּפָרָד אִין הָבִין. וְכִשְׁכוֹר גְּרָדִם. וְאִישׁ
גְּדָהִם. כִּי־מִמְקוֹר בִּינָה קִרְצָת. וּמִמְעֵין חֲכָמָה לְקַחְתָּ.

וּמִמְקוֹם קְדוֹשׁ הוֹבֵאת. וּמֵעִיר גְּבוּרִים הוֹצֵאת. מֵאֵת יְהוָה
מִן־הַשָּׁמַיִם:

מקורות ומקבילות

תומכות כסף תוקפות כס. ע"פ אה"מ, מד' מטטרון, סוף עמ' 289. לשאלך. ע"פ דה"א כט, יא. ואין מלכדך. ע"פ דב' ד, לה. אין כמוראך. ע"פ ישע' ח, יג. נכון כסאך מאז. תה' לג, ב. זרכי נפשי תה' קג, א. נפשי עוז תזרכי. ע"פ שופ' ה, כא. ולורך זרכי. ע"פ תה' קג, א. וחין... ערכי. ע"פ מש' טז, א. ושיחה. ע"פ תה' נה, יח; קב, א; רלו ז"ר פ"א ס, ס"ו יד. והתעוררי משנתכי. ע"פ ישע' נא, ח; אוי' יד, יב. והתבונני ממקומיכי. ע"פ תה' לו, ג. אי מזה באת. זכ' טז, ח. מתנומתך עורי. ע"פ אוי' יד, יב. יולךך. ישע' מג, א. שיר דברי. ע"פ שופ' ה, יב. ולשמו זמרי. ע"פ תה' קלה, ג. ונפלאותיו ספרי. ע"פ תה' עה, ב; לו, ג; דה"א טז, כד. וגורי ממנו. ע"פ תה' כב, כד. בלשר תגורי. מ"ב ח, א. אל תהיי וכו' אין הזין. ע"פ תה' לב, ט. וכשכור נרדס. ע"פ זכ' ט, כא; יוא' ה, ה. ואיש גדהם. ע"פ ירמ' יד, ט. ממקור בינה קרלת. ע"פ אב"ע שם' כג, כה' הגשמה היא החכמה; ס' אורחות לדיקוס, שער יראת שמים, ד"ה ועתה אודיעך. רלו זוהר, מד' העלם, זכ' דף קט, סוף ע"א וריש ע"ב. קורלת. ע"פ אוי' לג, ו. וממעין חכמה. ע"פ מש' יח, ד. וממקום קדוש הובלת. ע"פ קה' ח, ג. ומעיר גבורים הוצלת. ע"פ מש' כא, כב. מאת ה' מן השמים. זכ' יט, כד.

ח"ג והערות

כס לְנִשְׁאָף. במח' רמ"ו: כס לְנִשְׁאָף. תוכחה לרבינו בחיי החסיד. תוכחה זו, לבעל חובות הלבבות (הנוכרת בשער אהבת ה', פ"ו) איננה במח' בכ"י וגם לא במח' רמ"ו (במח' רמ"ו מהד' פקסימליה מופיעה בכ"י בשוליים). נדפסה לראשונה במח' בולוניה, כי אמנם לא ליום הכיפורים נכתבה, אלא לכל זמן שימצא אדם את עצמו לאומרה בכונה והיא כתובה בסוף קצת סידורים מנהג בני רומה, ואחריה הבקשה הנוכרת בפרק הנ"ל מחובות הלבבות. בכ"י נוסח יותר רחב. ראו כל זה במבוא למכבר, עמ' 65. לפניו ערכי. כ"ה במח' בולוניה ושר"ל. בגליון במח' רמ"ו, אוצה"ת וחווה"ל: לפניו תערכי. ושיחה שפכי. בחווה"ל ואוצה"ת נוסף: ושיחה לְגַגְדוֹ שפכי, ובמח' שד"ל נוסף בסוגריים. שיר דְּבָרִי. בגליון מח' רמ"ו: שיר תְּדַבְּרִי. וְכִשְׁכוֹר נרדס. בגליון מח' רמ"ו: יְכַדְּבוֹר נרדס. וממעין חכמה. כ"ה באוצה"ת וחווה"ל. בגליון מח' רמ"ו ובולוניה: זיממקום חכמה, ובמח' שד"ל מובא בנוסח אחר, בסוגריים.

נַפְשִׁי לְבָשִׁי בְגָדֵי שָׂכָל. וְהִתְאַזְרִי אֲזוּר בִּינְהָ. וּמִלְטִי
 אֶת־נַפְשִׁיךָ מֵהַבְּלִי פְגַרְךָ אֲשֶׁר אֶת בּוֹ מִתְגַּוְרְרֶת.
 וְאֶל־יִשְׂיֵאֵךְ לִבְךָ בְּנֶעֱם חֲמֻדוֹתָיו. וְאֶל־יִסִּיתְךָ בְּשִׂכּוֹת תְּאֻוֹתָיו.
 אֲשֶׁר יִמָּאֲסוּ כְּמוֹמִים יִתְהַלְכוּ־לָמוֹ. וְזָכְרִי כִּי לֹא לְעֶזְרִי וְלֹא
 לְהוֹעִיל רֵאשִׁיתֶם. כִּי אִם לְבִשְׁתִּי וְגַם לְחֶרְפָּה אַחֲרֵיתֶם:

נַפְשִׁי שׁוֹטְטִי בְּרַחוּבוֹת תְּבוּנָתְךָ. וְסִבִּי בְּחֻדְרֵי חֶכְמָתְךָ.
 וּבֹאֵי עַד־תְּכַוֵּנַת בְּנִין מְשֻׁפֵּיתְךָ. אֲשֶׁר בְּעֶפְרִי יִסּוּדוֹ.
 הֲלֹא הוּא גּוֹף גְּמָאָס. וּפְגַר מוֹבָס. קְרוּץ מִמַּעַיִן גְּרַפְשׁוֹ. וּמִמְקוֹר
 מְשַׁחַת. בְּנוֹי מְטַפָּה סְרוּחָה. שְׂרָפָה בְּאֵשׁ כְּסוּחָה. גְּלָם בְּדָמוֹת
 תּוֹלְעָה. וְהִיָּה רִקְזוּעָה. עֶצוֹר בְּבִטָּן מְטַנָּף. סָגוֹר בְּרַחֲסִים
 מְלַכְלָךְ. נוֹלָד בְּצִירִים וְחֻבְלִים. לְרֵאוֹת עֵמָל וְהַבְּלִים. כָּל־הַיּוֹם
 הַתְּאוּהָ תְּאוּהָ. וְסָר מִמוּסָר וּמִמְצוּהָ. בַּחֲשָׁךְ בָּא וּבַחֲשָׁךְ יֵלֵךְ.

מקורות ומקבילות

לְבָשִׁי בְגָדֵי ע"פ ישעי' נב, א. שכל ע"פ תהי' קיא, י. והסתאזרי.
 ע"פ תהי' לג, א. ומגודת ליון. אזור. ע"פ ישעי' יא, ה. בינה.
 ע"פ ישעי' יא, ב. ומלטי את נפשך. מ"א א, יב. מהבלי
 פגרך. ע"פ קה' א, ב. פגרך - כינוי מבזה לגוף האדם ללא
 נשמה. ע"פ ויק' כו, ל; צמ' יד, כט. ורלו נמוקי הבחור, שורש
 פגרי, ופס' החשבה. את בו מתגוררת. ע"פ צבלי ברכות, דף
 ס ע"ב, וכל זמן שהשמה בקרבן; ילק"ש ב, רמז כ, ד"ה
 ויפת באפיו. ואל ישיאך לכך. ע"פ ירמ' כט, ה; עז' א, ג.
 חמדותיו... כשכיות. ע"פ ישעי' ב, טו. יסיתך. ע"פ דב' יג, ז.
 תאוותיו. ע"פ מש' יח, א; כא, כו. ימאסו כמו מיס. תהי' נת, ח.
 לא לעזר וכו' וגם לתרפה. ע"פ ישעי' ל, ה. נפשי שוטטי
 נרחבות. ע"פ ירמ' ה, א. תנומתך. ע"פ דב' ד, ו. וכני.
 ע"פ ישעי' כג, טו. חדרי חכמתך. ע"פ אה"מ, מד' אלילות,
 עמ' 68, ד"ה ירוחם בן יוסף. עד תכונת בנין. ע"פ אוי'
 כג, ג; יחז' מג, יא. בנין משפיתך. ע"פ יחז' ח, יב. אשר
 נעפר יסודו. ע"פ אוי' ד, יט. גוף נמאס. ע"פ ירמ' ו, ל.
 ופגרי מובס. ע"פ ישעי' יד, יט. קרוץ. ע"פ אוי' לג, ו. ממעין
 נרפש וממקור משחת. ע"פ מש' כה, כו. בניו מטיפה סרוחה.
 ע"פ משנ' אבות פ"ג, מ"א; מדת"נ פרי' חיי שרה, סי' ז; ויק"ר
 פרי' מזרע, פרי' יח, סי' א. שרופה באש כסוחה. תהי' פ, ח.
 גולס בדמות תולעה. ע"פ ישעי' יד, יא; אוי' כה, ו. והיה רק

ח"נ והערות

מהבלי פגרך. כן הניקוד בגליון מחי' רמ"ו, חוה"ל
 ואוצה"ת, וכמו שהוא במקרא (ירמ' ח, יט; יד, כב), ולא
 כמח' בולוניה ושרד"ל, שניקדו הה"א בסגול. ישיאך
 לַבְּךָ. בגליון מחי' רמ"ו, ללא תיבת לַבְּךָ. ואל ישיאך
 לַבְּךָ בְּנֶעֱם חֲמֻדוֹתָיו, ואל יסיתך בשכיות תאוותיו.
 כ"ה במח' שרד"ל, חוה"ל ואוצה"ת. בגליון מחי' רמ"ו
 ובולוניה: יָאֵל־יִשְׂיֵאֵךְ בְּנֶעֱם תְּאֻוֹתָיו. וְאֶל־יִסִּיתְךָ בְּשִׂכּוֹת
 חֲמֻדוֹתָיו. בְּשִׂכּוֹת תְּאֻוֹתָיו. בגליון מחי' רמ"ו:
 יָמָאֲסוּ כְּמוֹמִים. בְּחֻדְרֵי חֶכְמָתְךָ. כן מנוקד במקרא,
 וכ"ה בגליון מחי' רמ"ו, חוה"ל ואוצה"ת. עַד תְּכַוֵּנַת
 בְּנִין מְשֻׁפֵּיתְךָ. כ"ה בחוה"ל ואוצה"ת. בגליון מחי' רמ"ו:
 יַעַד בֵּית מְשֻׁפֵּיתְךָ. במח' בולוניה: יַעַד בֵּית בְּנִין מְשֻׁפֵּיתְךָ,
 ובשרד"ל המילה יבית מובאת בסוגרים כנוסח אחר.
 גְּלָם בְּדָמוֹת. כ"ה במח' רמ"ו בשוליים, חוה"ל ואוצה"ת.
 במח' בולוניה ושרד"ל: גְּלָם בְּדָמוֹת. עֶצוֹר בְּבִטָּן.
 בגליון מחי' רמ"ו, חוה"ל ואוצה"ת: יַעַד בְּרַחֲסִים, ע"פ
 מש' ל, טו. סָגוֹר בְּרַחֲסִים. בגליון מחי' רמ"ו, חוה"ל
 ואוצה"ת: סָגוֹר בְּבִטָּן, ע"פ אוי' ג, י. נוֹלָד בְּצִירִים.
 כ"ה בגליון מחי' רמ"ו, בולוניה ושרד"ל. בחוה"ל ואוצה"ת:
 יַלְד בְּצִירִים. בַּחֲשָׁךְ בָּא. בגליון מחי' רמ"ו: יַבְבְּל

זועה. ע"פ ישעי' כה, יט. עזר כבטן. ע"פ אוי' ג, י. מטוקף. ע"פ שה"ש ה, ג. מטוקף... מלוכלך. ע"פ יחז' טו, ד. סגור כרחס.
 ע"פ ש"א א, ה"ו. נולד בצירים וחגלים. ע"פ ישעי' יג, ה; כא, ג. לראות עמל והגלים. ע"פ קה' ב, יא. כל היום התאוה
 תאוה. מש' כא, כו. וסר ממוסר. ע"פ תהי' ג, ח. וסר... וממלוה. ע"פ דני' ט, ה. בחושך בא ובחושך ילך. ע"פ קה' ג, ד.

דל אָביוֹן עֲנִי וְהִלֵּךְ. לֹא־דַעַת לוֹ מִבְּלַעַדְךָ. וְלֹא־תְבוֹנָה לוֹ
 מִבְּלַתְךָ. בְּחַיֵּיו עֶפֶר וּבְמוֹתוֹ אֶפֶר. בְּעוֹדוֹ תוֹלְעִים יִסּוּבְבוּהוּ.
 וְאַחֲרֵיתוֹ רִמָּה וְגוֹשׁ עֶפֶר יִכְסּוּהוּ. לֹא יָדַע בֵּין יָמֵינוּ לְשִׁמְאֵלוֹ.
 טָמוֹן בְּאָרֶץ חֲבָלוֹ. לָכֵן לָכִי אֶת וּמַלְכִי עָלְיוֹ. כִּי לִבִּי חָכְמָה
 מְלוֹכָה תֵּאוֹת. וְעֶבֶד אֲוִיל לְחַכְסֵי־לֵב. וְאַל־תִּלְכִּי בְּשָׂרִירוֹת
 לְבוֹ הָרַע. וְאַל־תִּנְקְשֵׁי בְּמוֹעֲצוֹתַי. וּמֵאֲסִי בְּבַצַּע מַעֲשָׂוֹתַי.
 וְאַל־תִּבְטְחֵי בְּעֶשְׂק. וּבְגוֹזֵל אֶל־תִּהְבְּלֵי. כִּי הָעֶשְׂק יְהוֹלֵל חָכְס
 וַיֵּאבֵד אֶת־לֵב מִתְּנָה:

נַפְשִׁי שְׁתִּי לִבְךָ לְמִסְלָה דְרָךְ הַלְכָתָּה. כִּי הִכַל הָיָה מִן־הָעֶפֶר.
 אֲמַנְסֵם הַכֹּל שָׁב אֶל־הָעֶפֶר. וְלִכְל־נִבְרָא וְנוֹצֵר. יֵשׁ קֶץ
 וְתִכְלִית לְשׁוֹב אֶל־הָאָרֶץ אֲשֶׁר מִמֶּנָּה לָקַח. וְהַחַיִּים וְהַמּוֹת
 אַחִים. שְׁבַתְּם יַחַד אִישׁ בְּאַחֵיו יִדְבְּקוּ. יִתְלַבְּדוּ וְלֹא יִתְפָּרְדּוּ.
 אַחֲזוּזִים בְּשֵׁתֵי קִצּוֹת גֶּשֶׁר רְעוּעַ. וְכָל־בְּרוּאֵי תֵבֵל עוֹבְרִים
 עָלְיוֹ. הַחַיִּים מוֹבָאוֹ וְהַמּוֹת מוֹצְאוֹ. הַחַיִּים בּוֹנֵה וְהַמּוֹת סוֹתֵר.

מקורות ומקבילות

והִלֵּךְ - כוונתו ללכת. ע"פ ש"ב, יב, ה; צבלי סוכה, דף נב ע"ב.
 לא דעת... ולא תבונה. ישע' מד, יט. בחייו עפר. ע"פ צבלי צרכות,
 דף ח ע"א; יומא, דף פז ע"ב. תולעים יסובבוהו. ע"פ ויק"ר
 פרי' יח, סו' א. ואחרייתו רמה. ע"פ או"י כה, ו, ותו"י; צבלי
 צרכות, דף כד ע"ב. ראו משנ' אבות פ"ג, מ"א. וגוש עפר
 יכסוהו. ע"פ או"י, ז, ה. לא ידע בין ימינו לשמאלו. ע"פ יוני
 ד, יא. טמון בארץ חבלו. או"י יח, י. ומלכי עליו. ע"פ צ"ר ד, ז;
 צבלי קידושין, דף ל ע"ב; מדת"ג (וורשא), פרי' נשא, סו' כח;
 ויק"ר פרי' לד, סו' א. לגני חכמה מלוכה תאות. ראו מ"א ג, כח;
 רמב"ם, הל' מלכים, פ"ח, ה"ז. ועבד אויל לחכם לב. מש' יא, כט.
 צשריות לבו הרע. ע"פ ירמי' יא, ה. ואל תנקשי. ע"פ דב' יב, ל;
 ש"א כח, ט. צמועצותיו. ע"פ תה' ה, יא. ומאסי בצצע מעשקותיו.
 ע"פ ישע' לג, טו. ואל תצטחי צעשק ובגזל אל תהבלי. ע"פ תה'
 סב, יא. כי העשק יהולל. קה' ז, ז. שימי לבך. ירמי' לא, כ. הכל
 היה וכו' שז אל העפר. ע"פ קה' ג, כ. ולכל נברא וכו' קץ
 והכלית. ע"פ ישע' נא, ו; תה' לט, ה. לשוב אל וכו' ממנה לוקח. ע"פ צ"ר ג, יט. והחיים והמות אחים. ראו צ"ר פרי' ט, סו' י.
 שבתם יחד. ע"פ תה' קלג, א. איש באחיו וכו' יתפרדו. ע"פ או"י מא, ט. אחוים ששתי קצות. ע"פ משנ' צ"מ פ"א, מ"א. גשר
 רעוע. ראו סו' סודי חיי ח"א, אות 5. וכל צרואי תבל עוזרים עליו. ע"פ צבלי ר"ה, דף טז ע"א. החיים מוצאו. ראו משנ' צ"מ
 פ"ב, מ"א. הלשון ע"פ שופ' א, כד. והמוות מוצאו. ע"פ תה' סח, כח. החיים נוטה. ע"פ צ"ר ב, כב. והמוות סותר. ע"פ קה'

ח"ג והערות

בא. לא ידע. בגליון מח' רמ"ז: קלא ידע. ידע
 בין ימינו. כ"ה בגליון מח' רמ"ז, חוה"ל ואוצה"ת. במח'
 בולוניהא ושד"ל: ידע בין ימינו. לבו הרע. כ"ה בגליון
 מח' רמ"ז, בולוניהא ושד"ל. בחוה"ל ואוצה"ת: לִבְךָ
 הרע. ואל־תנקשי במועצותיו, ומאסי בצצע
 מעשקותיו. תיבות אלו אינן בכ"י. ויאבד אֶת־לֵב.
 כ"ה בפסוק, חוה"ל ואוצה"ת. בגליון מח' רמ"ז ובולוניהא,
 ללא המילה אֶת, ובמח' שד"ל מופיעה בסוגרית. כי
 הבל היה. בכ"י: כי כל היה. אמנם הבל שב
 אֶל־הָעֶפֶר. כ"ה בחוה"ל ואוצה"ת. במח' בולוניהא ללא
 תיבת 'הבל'. במח' שד"ל: אמנם כל שב אֶל־הָעֶפֶר.
 בכ"י: אמנם... העפר, אינן. ולכל־נִבְרָא. בכ"י:
 זלכל־בְּרוּאֵי. שְׁבַתְּם יַחַד. כ"ה במח' שד"ל, חוה"ל
 ואוצה"ת. תיבות אלו אינן בגליון מח' רמ"ז ובולוניהא.

החיים זורע והמות קוצר. החיים נוטע והמות עוקר. החיים מחביר והמות מפריד. החיים מחריז והמות מפזר. ודעי נא וראי כי גם עליך תעבר-כוס. פרווד פגרוך ותצאי ממלון חדרך כרגע. כייקרוך עת ופגע. ותשובי אל-בית עולמך. ביום ההוא תרצי פעלתך. ותקחי משפרתך. חלף עבודתך אשר יגעת בו בעולם הזה אס-טוב ואס-רע. לכן שמע-נא וראי והטי אזנך. ושכחי עמך ובית אביך. וקומי רגי למלכך. יזמך ולילך. שאי אליו כפיס. והשתחוי לו אפיס. ועפעפיך יזלו מים. בכריעה על-ברכים. אולי יתאו המלך יפיך. וישא פניו אליך וישם לך שלום. ויחן עליך בימי ענגך בעולם הזה וירחמך בשובך למנוחכי. כי-מעודך גמל עליכי:

ח"ג והערות

החיים מחביר והמות מפריד. תיבות אלו אינן בכ"י. החיים מחריז. בכ"י: יחיים מקריז. פרווד פגרוך. כ"ה בגליון מח' רמ"ו ובולוניה. במח' שד"ל תיבות אלו מופיעות בסוגרים. כי יקרוך עת. בכ"י: כי ימצאך עת. תרצי פעלתך ותקחי משפרתך. כ"ה במח' שד"ל, חוה"ל ואוצה"ת. במח' שד"ל נוסף: ותשאיי בסוגרים. בגליון מח' רמ"ו ובולוניה: תקחי משפרתך ותרצי פעלתך ותשאיי. שמע-נא וראי. בכ"י: שמע-בת וראי, כלשון הפסוק בתה' מה, יא. רגי למלכך. כ"ה במח' בולוניה, חוה"ל ואוצה"ת, ע"פ הפסוק איכי ב, יט. ועפעפיך... ברכים. חסר בכ"י. ועפעפיך יזלו. כ"ה במח' שד"ל. במח' בולוניה, חוה"ל ואוצה"ת: ועפעפיס יזלו. וירחמך בשובך. כ"ה בגליון מח' רמ"ו, בולוניה ושד"ל. בחוה"ל ואוצה"ת: ואתרי שובך. למנוחכי. כ"ה במח' שד"ל, חוה"ל ואוצה"ת. במח' בולוניה וכ"י: למנוחתך. גמל עליכי. בכ"י: גמל עליך.

מקורות ומקבילות

יב, ז. החיים זורע, ראו מש' יא, יח ורש"י. החיים טטע. ע"פ מש' ג, יח; ישע' ס, כא; מס"ו פרי' יג, ה"ו; צבלי שבת, דף קוח ע"ב. והמות עוקר. ע"פ צ"ר רבתי, פרשת ויחי, עמ' 234, 'הרמב"ם עקרו. החיים מחביר. ראו רש"י צ"ר ב, ז; מדה"ז (וורשא), פרי' פקודי, סוף סי' ג. והמות מפריד. ע"פ קה' יב, ז; רות א, ח. מחרית. לשון חכמים הוא, כמו: ויקר' פרי' טו, סי' ד. והמות מפזר. ראו מלא' ג, כא, וצבלי ר"ה, דף ח ע"א. ודעי נא וראי כי. ע"פ ירמ' ב, יט. כי גם עליך תעבור כוס. ע"פ איכ' ד, כא. ותלאי ממלון חדרך כרגע. ע"פ או"י לד, כ. ממלון חדרך. ע"פ צבלי ברכות, דף י ע"א, 'נשמה יושבת צדדתי חדרים'; אה"מ, עולם קטן, עמ' 406. כי יקרך עת ופגע. ע"פ קה' ט, יא. ותשובי. ע"פ צ"ר ג, יט; קה' ג, כ. ותשובי אל בית עולמך. ע"פ קה' יב, ה. תרלי פעלתך. ע"פ קה' ט, ז; ירמ' לא, טו. ותקחי משפרתך. ע"פ רות ב, יב. חלף עבודתך אשר. ע"פ צמ"י יח, כא. אשר יגעת בו. ישע' סב, ח. והענין ע"פ ישע' מט"ד, וכפירוש כמה מפרשים, וירושלמי ע"ז פ"ג ה"א; שמו"ר פרי' נב, סי' ג; תה' קבת, ב. אשר יגעת בו צעורה. ע"פ ספרי פרי' האזינו, פי' ש; צבלי קידושין, דף לט ע"ב; ילקו"ש תר', רמז תקמב. אס טוב ואס רע. ירמ' מב, ו; קה' יב, יד. לכן שמעי נא. ישע' נא, כא. וראי והטי אזנך. תה' מה, יא. וקומי רומי וכו' אליו כפיס. ע"פ איכ' ב, יט. והשתחוי לו. תה' מה, יב. ועפעפיך יזלו מים. ע"פ ירמ' ט, ח. בכריעה על ברכים. ע"פ עזר' ט, ה. יתאו המלך יפיך. ע"פ תה' מה, יב. וישא פניו וכו' שלום. ע"פ צמ"י ו, כה. ויחן עליך. ע"פ מ"צ יג, כג ותי"ו. בימי ענגך. ע"פ או"י ל, טז; איכ' א, ז. ענגך צעורה. ע"פ צבלי קידושין, דף מ ע"ב; יומא, דף פז ע"א. בשובך למנוחכי וכו' עליכי. ע"פ תה' קטו, ז.

נִפְשֵׁי הַכִּינִי צְדָה לָרֶב. אֶל-תִּמְעִיטִי בְּעוֹד בְּחַיִּים חִיתָךְ וַיֵּשׁ
לְאֵל יָדְךָ כִּי רֶב מִמֶּךָ הַדֶּרֶךְ. וְאֶל-תֵּאמְרִי לְמַחֵר
אָקַח צְדָה כִּי-פָנָה הַיּוֹם. וְלֹא תִדְעִי מַה-יֵּלֵךְ יוֹם. וְדַעִי כִּי-תִמּוֹל
לְעַד לֹא-יָשׁוּב. וְכָל-אֲשֶׁר פָּעַלְתָּ בּוֹ שָׁקוֹל וְסִפּוֹר וְחָשׁוּב.
וְאֶל-תֵּאמְרִי מַחֵר אַעֲשֶׂה. כִּי יוֹם הַמּוֹת מִכָּל-חַי מְכַסֶּה. מִהָרִי
עֲשׂוֹת בְּכָל-יוֹם חָקוּ. כִּי הַמּוֹת בְּכָל-עֵת יִשְׁלַח חִצּוֹ וּבִרְקוּוֹ.
וְאֶל-תִּתְמַהֲמְהִי מַעֲשׂוֹת חֶק דְּבַר-יוֹם בְּיוֹמוֹ. כִּי כִצְפוֹר נוֹדַדְתָּ
מִן-קִנְיָה. כִּן-אִישׁ נוֹדַד מִמְּקוֹמוֹ. וְאֶל-תִּדְמִי בְּנִפְשֶׁךָ. כִּי אַחֲרֵי
צִאתְךָ מִמִּסְגָּר פְּגָרְךָ תִּשׁוּבִי לְתוֹכָחַת. מִמְּשׁוּבָה נִצַּחְתָּ. כִּי
לֹא יִתְכַן לְךָ אֵז עֲשׂוֹת טוֹב וְרַע. וְלֹא יוֹעִילְךָ תִּשׁוּבָה מִמְּשׁוּבָה.
וְלֹא הִנָּחַם מַעֲשׂוֹת רָשָׁע וְאֲשָׁמָה וּפִשְׁעוֹ. כִּי-הָעוֹלָם הֵהוּא
נִכּוֹן לְחֲשָׁבוֹן וְסֹפֵר כָּל-סִתּוֹם וְצָפוֹן. אֲשֶׁר בְּיַד כָּל-אָדָם חֲתוּם.
וְעָרוֹךְ לְשֵׁלֶם שָׂכָר טוֹב לְיִרְאֵי יְהוָה וּלְחֹשְׁבֵי שְׂמוֹ. וְלִהְנַקֵּם
בּוֹ נֶקֶם-בְּרִית מִן-שׁוֹכְחֵי אֵל. הָאוֹמְרִים לְאֵל סוֹר מִמֶּנּוּ וְדַעַת
דְּרָכָיךָ לֹא חִפְצָנוּ. מַה-שָּׂדֵי כִּי-נַעֲבֹדְנוּ וּמַה-נֹּעִיל כִּי נִפְגַּע-בּוֹ:

מקורות ומקבילות

הכני לידה לרוב. ע"פ משר"א, פ"ג, עמ' 58; צבלי כתובות, דף סז ע"ב, ז'וודאי קליני ואורחא רחיקתא'. אל תמעטי. מ"ב ד, ג. נחיים חיתך. ע"פ יחז"ל, יג. צחוס"ל האריך בזה, שער ז, פ"ז; שפ"ת לר"י, שער א, ס"ו, ט, ע"פ צבלי ע"ז, דף יט ע"א. ויש לאל ידך. ע"פ צ"ר לא, כט. כי רב מנך הדק. ע"פ מ"א יט, ז. ואל תאמרי למחר. ראו מדת"ה מ"ו קיט, ס"ו ז (קיט, קח). ואל תאמרי למחר אקח לידה. ע"פ קה"ט, ט; צבלי שבת, דף קנג ע"א. אקח לידה. ע"פ משר"א, פ"ג, עמ' 58; צבלי כתובות, דף סז ע"ב, ז'וודאי קליני ואורחא רחיקתא'. כי פנה היום. ע"פ ירמ"ו, ד. ולא תדעי מה ילך יום. ע"פ מש"כ, כו, א; משנ' אבות פ"ב, מ"ד. כי תמול. ע"פ חו"ט, ט. לעד לא ישוב.

ח"ג והערות

פְּנָה הַיּוֹם. כ"ה במח' שד"ל, חוה"ל ואוצה"ת. במח' בולוניה: פְּנָה יוֹם. וספור וְחָשׁוּב. כ"ה במח' שד"ל, חוה"ל ואוצה"ת. במח' בולוניה ללא תיבת וְחָשׁוּב. מכל-חי מכסה. בכ"י ללא תיבת יחיי. מהרי עשׂוֹת. בכ"י: מהרי לעשׂוֹת. כי הַמּוֹת בְּכָל-עֵת. כ"ה בגליון מח' רמ"ו, בולוניה, שד"ל וחוה"ל. באוצה"ת: כי בְּכָל-יוֹם הַמּוֹת. הנחם מַעֲשׂוֹת רָשָׁע. בחוה"ל ואוצה"ת: הנחם לְךָ מִרָשָׁע. וספר כָּל. בכ"י: וספר על. סִתּוֹם וְצָפוֹן. כ"ה במח' בולוניה, שד"ל וחוה"ל. בגליון רמ"ז ואוצה"ת: צָפוֹן וְסִתּוֹם.

ע"פ ש"צ יב, כג; מ"ב כ, י. וכל אשר פעלת וכו' וחשוב. ע"פ משנ' אבות פ"ב, מ"א; ירמ"ו, ח, א; מדמ"ש (צובר), פ"ה, ס"ו, כ"א; ילקוט"ש מש"י, רמז התקלה. שקול וספור. הלשון ע"פ ישע"ל, ג. ית. ואל תאמרי מחר. ע"פ מש"ג, כח. מחר אעשה. אס"ה, ת. ע"פ משנ' אבות פ"ב, מ"ד; אור"ח להרא"ש, ס"ו ע"ה. יום המוות מכל חי מכוסה. ע"פ קה"ט, ט; יב; צבלי שבת, דף ל ע"א; פסחים, דף נד ע"ב; צ"ר פ"ה, ס"ה, יב; רב"ה פ"ה, ג, ס"ו; צ; קה"ר פ"ה, ה, ס"ו; צ. מהרי עשׂוֹת. ע"פ צ"ר יח, ו. עשׂוֹת ככל יום חוקי. ע"פ מדמ"ש (צובר), פ"ה, ו, ס"ו; ד; ילקוט"ש מש"י, רמז התקלה, ע"פ מש"ו, ו, ה. ישלח חצו וצרקו. ע"פ תה"י, טו. מעשׂוֹת חוק. ע"פ דב"י, לז. דבר יום ניומו. ע"פ ש"י, ה, יג. כלפור טודדת. ע"פ מש"כ, כו, ח. ואל תדמי צנפך. ע"פ אס"ד, ד, יג. אחרי לאתך... תשובי לתוכחת. ע"פ מנכ"י דרשב"י, פט"ו, סוף פ"א; צבלי סנהדרין, דף לא סוף ע"א וריש ע"ב; קה"י, יב, ז.

נְפֹשֵׁי אִסְחַכְמַת חֲכַמַת לֵךְ וְאִם לִצֵּת אֶתְךָ תִּלֵּין מְשׁוּגָתְךָ.
שְׁמַעֵי מוֹסֵר וְחַכְמֵי וְאֶל־תִּפְרָעֵי. שִׁיתִי עַל־לִבְךָ תְּמִיד.
דְּבַרִי קִהַלְתָּ בְּיָדְךָ. סוּף דְּבַר הַכֹּל גִּשְׁמַע. אֶת־הָאֱלֹהִים
יִרְא וְאֶת־מִצּוֹתָיו שְׁמֹר כִּי־זָה כָּל־הָאָדָם. כִּי אֶת־כָּל־מַעֲשֵׂה
הָאֱלֹהִים יָבֵא בְּמִשְׁפָּט עַל כָּל־נַעֲלָם. אִם־טוֹב וְאִם־רָע:
וְאֶל־תִּשְׁכַּחֵי בְּיַד־כָּל־אָדָם יַחְתּוּם. לְדַעַת כָּל־אֲנָשִׁי מַעֲשָׂהוּ:
וְזָכְרִי אִי־חֲשָׁךְ וְאִין צִלְמוֹת. לְהַסְתֵּר לְשֵׁם פְּעִילִי אָוֶן: בְּקִשִּׁי
אֶת־יְהוָה קוֹנֵךְ בְּכָל־כַּחֲךָ וְאוֹנֵךְ. בְּקִשִּׁי צָדֵק בְּקִשִּׁי עֲגוּה.
אוּלִי תִסְתַּרֵי בְיוֹם אֵף יְהוָה וּבְיוֹם חֶרֶן אָפוּ. וְתִזְהַרֵי כְזוּהַר
הַרְקִיעַ וּכְצֵאת הַשֶּׁמֶשׁ בְּגִבּוֹרְתוֹ. וְתִזְרִיחַ עֲלֶיךָ שֶׁמֶשׁ צְדָקָה
וּמִרְפָּא בְּכַנְפֵיהָ. וְעֵתָה קוֹמִי לְכִי וְהִתְחַנְנִי לְאֲדִנְךָ. וּשְׂאִי
זְמֵרָה לְאֱלֹהֶיךָ. הַלְלִי־יָהּ כִּי־טוֹב זְמֵרָה לְאֱלֹהֵינוּ. כִּי־נַעֲלָם
נִאֲוָה תַהֲלָה:

מקורות ומקבילות

ממסגרי. ע"פ תה' קמב, ח. פגד - כינוי מצחה לגוף האדם ללא נשמה. ע"פ ויק' כו, ל: צמי יד, כט. וראו נמוקי הבחור, שורש פגד, וצט' התשבי. **ממשונה ללחת.** ע"פ ירמ' ח, ה. לא יתכן לד' אז. ע"פ קה' ט, י: דצ"ר (ליצרון), פ' ואתחנן, ד"ה אויך ימוס; ולקו"ש קהלת, רמז תתקפט, ד"ה בכל עת. **עשות טוב ורע.** ע"פ צמ' כד, יג. העולם הסוא נכון לחשבון. ע"פ צבלי עירובין, דף כב ע"א, ע"פ דב' ז, יא; צ"ב, דף עח ע"ב, ע"פ צמ' כח, טו. **וספר כל סתוס.** ע"פ דני' יב, ד. כל סתוס ולפון. ע"פ תה' לא, כ; מדמ"ש (צוצר), פ' יג, ס"ו כה. **ציד**

ח"ג והערות

אִסְחַכְמַת. בכ"י: אִסְחַפְצָתָה. שיתִי על. בכ"י: שיתִי אֵל. **וּבְיוֹם חֶרֶן אָפוּ.** תיבות אלו אינן במח' בולוניה וכו"ה בכ"י, אמנם נשלם הוא על הגליון. **וְתִזְהַרֵי כְזוּהַר.** בגליון מח' רמ"ו: יתְזַהַרֵי כְזוּהַר. **וְתִזְרִיחַ עֲלֶיךָ.** בגליון ב"י: וְתִזְרִיחַ אוֹרְךָ. **קוֹמִי לְכִי.** בגליון מח' רמ"ו: קוֹמִי לְךָ. **וְהִתְחַנְנִי לְאֲדִנְךָ.** האל"ף נחה, ע"פ הכלל המועתק במ"ש תהי' קלה, ה. **הַלְלִי־יָהּ.** במח' בולוניה, הוה"ל ואוצה"ת לא מופיע.

כל אדם חתוס. ע"פ או"י לו, ז. **וערוך.** ע"פ ישע' לו, לג; צבלי גרסיס, דף לו ע"ב; צ"ר פ' ד, ס"ו; ו: מדה"ג פ' בחוקותי, ס"ו ח. **לשם שר טוב.** ע"פ ויק'ר (מרגליות), פ' אמור, פ' כז, ס"ו; צמדצ"ר פ' ד, ס"ו; ה: מדה"א (צוצר), פ' תלזה, פכ"ט, ס"ו מה. **ליראי ה' מלא' ג.** טו. **ולהנקס זו נקס ברית.** ע"פ ויק' כו, כה ותה"א. **מן שוכחי אל.** ע"פ תה' ג, כב. **האומרים לאל וכו' לא חפלו.** ע"פ או"י כח, יד. **מה שדי.** או"י כח, טו. **אס חכמת.** מש' ט, יב. **ואס ללל אתך.** ע"פ מש' ט, יב; צבלי ע"ז, דף יח ע"ב. **איתך תלין משוגתך.** ע"פ או"י יט, ד. **שמעי מוסר וחכמי אל הפרעי.** ע"פ מש' ח, לג. **שיתי על לבך.** ע"פ ירמ' לא, כ. **על לבך תמיד.** ע"פ מש' ו, כח. **דברי קהלת בן דוד.** קה' ח, א. **סוף דבר הכל נשמע.** קה' יב, יג. **ציד כל אדם יחתוס.** או"י לו, ז. **אין חושך ואין ללמות.** או"י לד, כב. **בקשי את ה'.** ע"פ הוש' ג, ה; צפ' ב, ג. **קונך.** ע"פ דב' לב, ו. **בכל כדך.** ע"פ תה' קג, יט. **ואונך.** ע"פ ישע' מ, כט. **בקשי לדק וכו' ביום אף ה'.** ע"פ צפ' ב, ג. **וביום חרון אפו.** ישע' יג, יג. **ותזהירי כזוהר הרקיע.** ע"פ דני' יב, ג. **וכלאת השמש בגבורתו.** ע"פ שופ' ה, לא. **ותזריח עליך שמש צדקה.** מלא' ג, כ. **קומי לכי.** ע"פ אי"ב, ב; יט; יו"י א, ו. **והתחנני לאדוניך.** ע"פ תה' לו, ט. **ושאי זמרה.** ע"פ תה' פא, ג. **הללי יה כי טוב.** ע"פ תה' קמח, א. **כי נעלם תה' קמח, א.**

דָּדָד

רְבוּנוּ שֶׁל־עוֹלָם. קָדָם כָּל־דָּבָר אֵין לִי פֶה לְהַשִּׁיב וְלֹא
 מִצַּח לְהָרִים רֹאשׁ כִּי עֲוֹנֹתַי עֲבָרוּ
 רֹאשֵׁי. כְּמִשָּׂא כְבֹד יִכְבְּדוּ מִמֶּנִּי: כִּי־עוֹנֹתַי רַבּוּ מִלְּמִנּוֹת
 וְחַטָּאתַי עֲצָמוּ מִסִּפְרֵי. מִתְנַדֶּה אֲנִי לִפְנֵיךָ יְהוָה אֱלֹהֵי בְּכַפִּיפֹת
 רֹאשׁ. בְּכַפִּיפֹת קוֹמָה. בְּכַנְיַעוֹת חֵיל. בְּחִלְיִשׁוֹת כָּח. בְּשִׁבִירוֹת
 לֵב. בְּנִמְיֻכוֹת רוּחַ. בְּקִידָה בְּבְרִיכָה בְּהִשְׁתַּחֲוִיָּה. בְּאִימָה.
 בְּבִעַת. בְּרִתֵּת. בְּזִיעַ. בְּחִלְחוֹל. בְּיִרְאָה. בְּמוֹרָא. אוֹמֵר אֲנִי
 לִפְנֵיךָ יְהוָה אֱלֹהֵי מִן־מִקְצַת מַעֲשֵׂי הָרָעִים וּמִדְרָכֵי הַמְּכַעְרִים.
 וּמִמַּעַלְלֵי הַמְּקַלְקָלִים. לְאִמְרָם אֵי אֶפְשָׁר. לְבָרְרָם אֵין־בִּי

מקורות ומקבילות

רְבוּנוּ שֶׁל עוֹלָם וכו'. מחזכר בכ"י כ"ה, דף 109 והנוסח נמלא
 דף 114 א. לשון חז"ל בהרבה מקומות, כמו: משני העניית פ"ג,
 מ"ה; תוספתא סוטה פ"ו, ה"ה; ירושלמי העניית פ"ד, ה"ב;
 בבלי ברכות, דף ד ע"א. קודם כל דבר. ע"פ תה" קט, סז;
 הוש"א, ב; דני"ט, כג. אֵין לִי פֶה לְהַשִּׁיב. ע"פ יח"ט, טז, סג;
 או"י לג, ה. ראו בבלי ברכות, דף יב ע"ב. אֵין לִי וכו' להריס
 ראש. ע"פ זוהר (רע"א מהימנא), שמי', דף קט ע"א; רמב"ם,
 נוסח נפילת אפס. מלא להריס ראש. ע"פ עזר"ט, ו. כי
 שוונתי עזרו ראשי. תה"ל, ה. כי שוונתי רבו וכו' מספר.
 ע"פ בבלי יומא, דף פז ע"ב. וחטאתי עלמו. ע"פ ירמ' ל, יד.
 עלמו מספר. ע"פ תה"ט, ו. מתודה אני לפניך. ע"פ ויק'
 כו, מ; דני"ט, ד. ככפיפת ראש. ע"פ ישע' נח, ה. ככפיפת
 קומה. ע"פ ש"א כח, כ; בבלי סנהדרין, דף סה ע"א. ככניעות
 חיל. ע"פ ויק' כו, מא. בחלישות כח. ע"פ תה"ל, יא; קט, כד.
 כשצרות לב. ע"פ תה"ל, נא, יט. כנמיכות רוח. ע"פ משנ' אבות
 פ"ה, מ"ט; תד"ר פ"י, יח, ד"ה לעולם יחא, ע"פ תה"ל, נא, יט.
 נקידה. ע"פ בבלי ברכות, דף לד ע"ב; מש"ט (בוצר), פ"י מנחן,
 פמ"ג, ס' כח. כנריכה. ע"פ עזר"ט, ה. כהשתחויה. ע"פ
 עזר"ט, א; נחמ"ט, ג. באימה. ע"פ צ"ט, טו, יב; או"י לג, כ.
 באימה... בררת בזיע. ע"פ בבלי ברכות, דף כב ע"א; ויק"ר
 פ"י, כז, ס' ו. כבעת. ע"פ או"י יג, יא. בררת. ע"פ הוש'
 יג, א. בזיע. ע"פ דני"ט, ה, יט. בחלחול. ע"פ ישע' כח, ג;
 נח"י, ב, יא. ביראה כמורא. ע"פ תוספתא מגילה פ"ג, הכ"ד.
 מעשי הרעים. ע"פ עזר"ט, ט, יג. ומדרכי המכוערים. ע"פ בבלי
 יומא, דף פז ע"א; תי"ו נח"י ג, ו. וממעללי המקולקלים. ע"פ
 זכ"א, ד ותי"ו. לאמרם אי אפשר. ע"פ בבלי עירובין, דף כב
 ע"א. לבררם. ע"פ או"י לג, ג. אֵין צִי כֹה. ישע' ג, ב.

ח"ג והערות

וידוי, בכ"י כ"ה, דף 114 א, כתב: זידוי שסידר גאון זצ"ל,
 שאומרין אותו ביום הכיפורים כשבאין לומר סליחות.
 במח' שד"ל לפני הוידוי, כתוב: זידוי הגדול לרבינו נסים
 ז"ל ראש ישיבת בבל, אולם כבר כתב שד"ל במבוא
 למכב"ר, עמ' 65, שהוידוי נמצא גם במנהג ספרד, ושם
 הוא מיוחס לר' נסים שהיה באפריקה, ודרך כבוד קרא
 לו גאון אע"פ שלא היה מראשי ישיבת בבל. האשכנזים
 נוהגים לאומרו בתפלת ערב ראש חודש (יוכ"פ קטן) ע"פ
 ספר שערי ציון לר' נתן נטע הנובר. רבונו של עולם.
 בכ"י כ"ה: רבונו של עולם וכן בסמוך. כי עונותי עברו.
 במח' רמ"ו, בולוניה, עברוי, עתי"פ וכ"י: כי מִפְּנֵי שְׁעוֹנֹתַי
 עברו. במח' שד"ל, התוספת שאיננה בפסוק, נמצאת
 בסוגרים. כִּי־עוֹנֹתַי רַבּוּ. בכ"י ללא תיבת כ"י. בְּבְרִיכָה
 בהשתחויה. בנוסח אשכנז: בְּבְרִיכָה בהשתחויה.
 בְּהִשְׁתַּחֲוִיָּה. כ"ה במח' רס"ד-רס"ה, בולוניה ושד"ל.
 במח' רמ"ו, כ"י, חוה"ל ואוצה"ת: בְּהִשְׁתַּחֲוִיָּה. בְּבִעַת
 בררת. תיבת בְּבִעַת, איננה בכ"י ובנוסח הספרדים,
 אבל ישנה בכ"י כ"ה ובמח' הקדומים. בעת"פ תוקן:
 בְּבִעַתָּה בררת, ע"פ ירמ' ה, טו. בִּירְאָה בְּמוֹרָא. בכ"י
 ובעבו"י: בִּירְאָה וּבְמוֹרָא, וכן תוקן בכ"י במח' רמ"ו.
 אוֹמֵר אֲנִי לִפְנֵיךָ. כ"ה במח' רמ"ו, שד"ל, כ"י ובית
 כפורת, לשון עתיד, וכן מסתבר ע"פ הלשונות דלקמן
 אֶעְצָר, אֲדַעֵם. מִן־מִקְצַת מַעֲשֵׂי. בכ"י כ"ה, מח' רמ"ו,
 בולוניה, שד"ל ועבו"י: מִקְצַת מִן־מַעֲשֵׂי. אצל הספרדים
 ועת"פ, ללא מן. בכ"י: מִקְצַת מִן־מַעֲשֵׂי. וממעללי
 המקלקלים. בכ"י: זמפּפְעֵלִי המקלקלים. לאמרם אי.
 כ"ה במח' בולוניה, שד"ל וכ"י. במח' רמ"ו: לאמרם אי.

כַּח־ לְגִלוֹתָם לֹא אֶעְצֹר־חִיל־ לְדַבְרָם לֹא אֲדַע־ם לְהַגִּיד־ם
 אִינִי כִדִּי לְתַבְעַ עֲלֵיהֶם סְלִיחָה וּמְחִילָה וּכְפָרָה מִה־אֲנִי
 מִה־חַיִּי אֲנִי הֶבֶל וְרִיק אֲנִי רַמָּה וְתוֹלְעָה אֲנִי עֶפֶר וְאָפֶר
 בּוֹשׁ אֲנִי מַחְטָאִי וּמְכַלֵּם אֲנִי מִפְשָׁעַי אֵין לִי פִתְחוֹן פֶּה
 לְהַתְּוֹדוֹת לְפָנֶיךָ גְדוֹל עֲוֹנֵי מִנְשָׂא עֲצָמוּ פְשָׁעֵי מִסְפָּר בּוֹשָׁתִי
 וְגַם נִכְלַמְתִּי כַגִּנֵּב הַנִּמְצָא בַּמַּחְתָּרֶת:

רְבוּנוּ שֶׁל־עוֹלָם אִם עֲמַדְתִּי לְפָרֵשׁ אֶת־חַטָּאִי וּלְבַאֲרֵם
 יְכַלֶּה הַזְּמַן וְהֵם לֹא־יִכְלוּ עַל־אֵיזָה מֵהֶם אֶתְבַּע־
 וְעַל־אֵיזָה מֵהֶם אֲבַקֵּשׁ וְעַל־אֵיזָה מֵהֶם אֶתְוֹדֶה עַל־הַכֶּלֶל
 אוֹ עַל־הַפְּרֵט עַל־הַנְּסֻתוֹת אוֹ עַל־הַנְּגִלוֹת עַל־הַרְאֻשׁוֹנוֹת
 אוֹ עַל־הַאֲחֵרוֹנוֹת עַל־הַחֲדָשׁוֹת אוֹ עַל־הַיְשָׁנוֹת עַל־הַטְּמוּנוֹת
 אוֹ עַל־הַנוֹדְעוֹת עַל־הַנְּזַכְרוֹת אוֹ עַל־הַנְּשַׁכְּחוֹת מִמֶּנִּי אֲנִי
 יוֹדֵעַ בְּעֲצָמֵי שְׂאִין בִּי לֹא תוֹרָה וְלֹא חֻקִּמָּה לֹא דַעַת וְלֹא
 תְּבוּנָה וְלֹא צְדָקָה וְלֹא יִשְׁרוּת וְלֹא גְמִילוֹת חֲסָדִים אֲבָל

מקורות ומקבילות

ח"ג והערות

לגלותם. ע"פ דב' כט, כח; צבלי סנהדרין, דף מג ע"ב. אע"פ
 חיל' ע"פ ש"א ב, ד; דה"ב יג, כ. לדברס. ע"פ צ"ר מד, טו.
 לדברס לא אדעס. ע"פ ח"ו לד, לג. להגידס. ע"פ דב' כו, ג.
 איני כדוי. ע"פ צבלי ברכות, דף ח ע"א; יומא, דף פז ע"ב;
 מס' גרים פ"ה, ה"א. לתבע - משורש בע, לשון בקשה,
 ס' המתורגמן, שורש בע; ע"פ דני' ב, יח. סליחה ומחילה
 וכפירה. ע"פ תדח"ז, סוף פ"ד; פסו"ו ויק', פ"ד חמור, דף
 סה ע"ב, ד"ה וקראתס; צבלי ב"ב, דף קכא ע"א; מדת"ה
 מו' ת, ס"ה ה (ז, ז). מה אני שמ' טו, ה; דה"א ח, טו. מה אני מה חיי. ע"פ צבלי יומא, דף פז ע"ב. הכל וריק. ישע'
 ל, ז. אני רמה ותולעה. ע"פ ח"ו כה, ו. אני עפר ואפר. ע"פ צ"ר יח, כו. בוש אני מחטאי. ע"פ יחו' לו, לד"ב; עז"ר ט, ו.
 צבלי ברכות, דף יב ע"ב. ומכולם אני מפשעי. ע"פ ח"ו לט, ט. אין לי צפתחון פה. ע"פ יחו' טו, סג. להתוודות לפניך. ע"פ
 דה"ב ל, כב; דני' ט, כ. גדול עוני מנשוא. צ"ר ד, יג. עצמו פשעי. ע"פ ירמ' ה, ו. נושתי וגם נכלמתי. ירמ' לא, ח. נושתי...
 כנגב הנמלא צמתתרת. ע"פ ירמ' ב, כו, וש"מ כב, א. לפרש את חטאי ולגאורס. ע"פ צבלי ברכות, סוף דף לד ע"ב; יומא, דף פז
 ע"ב. יכלה הזמן. ע"פ ח"ו עח, לג. והס לא יכלו. ע"פ ח"ו לח, ה; עז"ר ט, ו. על איזה מהס אתבע. ע"פ דני' ו, יב. על
 הכלל או על הפרט. ע"פ צבלי סוטה, דף לו ע"א. הנסתרות... הנגלות. ע"פ דב' כט, כח. על הראשונות. ע"פ ח"ו עט, ה;
 שמו"ר פ"ד לא, ס"ו א. על האחרונות. ראו צבלי ברכות, דף יג ע"א; יומא, דף פ ע"ב. הטמונות. ע"פ ירמ' יג, ז. הנודעות.
 ע"פ שמ' ו, ג. הנשכחות. ע"פ ח"ו לב, ב; צבלי העניית, דף טו ע"א; מדת"ה מו' לב, ס' ב. הנשכחות ממני. ע"פ ח"ו כה, ד.
 ורש"י. אני יודע בעצמי שאין צי. ע"פ צבלי תמורה, דף טו ע"ב. לא תורה. ע"פ דה"ב טו, ג. ולא חכמה. ע"פ מש' כה, לו;
 ח"ו כו, ג. לא דעת ולא תבונה. ע"פ ישע' מד, יט. ולא נדקה. ע"פ דב' טו, ו; ישע' מו, יב; דני' טו, יח. ולא ישרות. ע"פ
 ח"ו לג, כו. גמילות חסדים. ע"פ הוש' ו, ו; מיי' ו, ה; משנ' פאה פ"א, מ"א; אבות פ"א, מ"ב.

לְדַבְרָם לֹא אֲדַע־ם. כ"ה במח' רמ"ו, בולוניא, כ"י
 ואשכנז, וכן נראה נכון. במח' שד"ל: לְחַבְרָם לֹא אֲדַע־ם.
 הַנִּמְצָא בַּמַּחְתָּרֶת. בכ"י כ"ה: יִנְמָצָא בַּמַּחְתָּרֶת. אֵיזָה
 מֵהֶם. בכ"י כ"ה: אֵי זֶה מֵהֶם וְכֵן בַּסְמוּךְ. וְעַל־אֵיזָה
 מֵהֶם אֶתְוֹדֶה. תיבות אלו לא מופיעות במח' רמ"ו. בכ"י
 כ"ה: עַל אֵי זֶה מֵהֶם אֶתְוֹדֶה. וְלֹא צְדָקָה. בכ"י כ"ה:
 וְלֹא צְדָקָה.

אֲנִי סָכַל וְלֹא יוֹדַע בְּעַר וְלֹא מִבִּין גְּזֵלָן וְלֹא נְאֻמָּן חֵיב וְלֹא זכאי רשע וְלֹא צְדִיק רַע וְלֹא טוֹב וְכָל־מַעֲשִׂים רָעִים עֲשִׂיתִי בַלְחָשׁ: אֲשַׁמְתִּי בַגְדֹתַי גְּזֻלְתִּי דְבַרְתִּי דְפִי הִרְעֵתִי הִרְעוּתִי הֶעֱוִיתִי וְעַתְתִּי זְדוּתִי זְנוּתִי חֲטָאתִי חֲנַפְתִּי חֲמָסְתִּי טְעִיתִי טַמְאָתִי הִטְעִיתִי יַעֲצָתִי עֲצוֹת רָעוֹת פְּחָשְׁתִּי לָצַתִּי לֹוֲצָצָתִי מְרִיתִי מְרַדְתִּי מְאָסְתִּי דְבַרְיָךְ נֶאֱצָתִי גֹקְשָׁתִי גִלְכַדְתִּי בְּאִמְרֵי־פִי סָרְתִי סוֹרְרְתִי עֲוִיתִי פְשַׁעְתִּי צָרְרְתִי קִשִׁיתִי עֲרַף קִצְתִּי בְּתוֹכְחוֹתֶיךָ קִלְקַלְתִּי דְרָכֶי רָשַׁעְתִּי שָׁחַתִּי שָׁקַרְתִּי תַעֲתִיתִי תַעֲתַעְתִּי וְכָל־עֲבֵרוֹת רָעוֹת עֲשִׂיתִי: עַד כֵּאן בַלְחָשׁ וְאַם אַתָּה דָן אוֹתִי כְּמַעֲשֵׂי אוֹי לִי וְי לִי אָהָה עָלַי אוֹיָה עַל־נַפְשִׁי וְאַסְתִּבְקַשׁ לְנַקוּתִי כְּמִטְהַר

מקורות ומקבילות

סכל ע"פ קה"ז, ח. ולא יודע ע"פ ויק' ה, חדיש; ישע' מד, יט. בער ולא מבין ע"פ תה"ז, ז. גזלן ע"פ צבלי צ"ב, דף קסה ע"א, 'רוב גזול'; מש' כה, כד; צרכות, דף לה ע"ב; יחז' יח, יב. ולא נאמן ע"פ תה"ז, ט. חייב ולא זכאי ע"פ צבלי קידושין, דף מ ע"ב. רשע ע"פ ירמ' יד, כ; יחז' יח, כ. ולא צדיק ע"פ דב' ט, ה'ו; אוי' טו, יד; קה"ז, ז. כ. רע ע"פ ישע' ג, יא; ירמ' יח, ה; דה"צ כט, ו. ולא טוב ע"פ ישע' סה, ב; תה"ז, ה. מעשים רעים ע"פ טז"ר ט, יג; קה"ז, ח. יא. אשמת, בגדתי ע"פ סרע"ג ח"ב, ס' קיה; אוי' ח"א, ס' קיב, בשם פסיקתא. ראו כ"י כ"ה, דף 109א, 'או וידוי אחר והם כתובין לפנינו'. אשמת ע"פ הוש' ה, טו; טז"ר ט, ו. בגדתי ע"פ ירמ' ג, כ; הוש' ה, ז. גזלתי ע"פ יחז' יח, יא; מלל' ג, ה, וראו רש"י ורד"ק. דברתי דופי ע"פ תה"ז, כ. הרעותי צמ' טז, טו. הטעיתי ע"פ תה"ז קו, ו; דני' ט, ה. ועתתי ע"פ איכ' ג, נט; מחמ"ג אות ט, ערך עות. זדתי ע"פ דב' ח, יב. זייתי ע"פ דב' לא, טז; ישע' א, כא. חטאתי צר' לט, ט. חנפתי ע"פ ישע' ט, טו. חמסתי ע"פ יחז' ז, יא; כב, כו. טעיתי ע"פ תה"ז קיט, קטו. טמאתי ע"פ ירמ' ב, כג. הטעיתי ע"פ יחז' יג, ו. יעלתי עלות רעות ע"פ יחז' יח, ב; תה"ז סב, ה. כחשתי מש' ל, ט. ללתי לוללתי ע"פ ישע' כה, יד. מריתי אוי' ג, מז. מרדתי ע"פ יחז' ב, ג; דני' ט, ה. מאסתי דברך ע"פ ויק' כו, טו; מ"ב ח, טו. נאלתי ע"פ ישע' א, ד; ה, כד. וראו דב' לב, יט. טקסתי ללכדתי ע"פ ישע' ח, טו. ללכדתי באמרי פי ע"פ מש' ו, ב. סרתי ע"פ תה"ז קיט, קב. סוררתי ע"פ הוש' ד, טז; תה"ז עה, ח. עויתי דני' ט, ה. פשעתי אוי' ג, מז; ע"פ יחז' ב, ג. אררתי ע"פ צמ' לג, נה; תה"ז קמג, יב. קשיתי עורף ע"פ שמו' לב, ט; מ"ב ח, יד. קלתי בתוכחותיך ע"פ מש' ג, יא. קלקלתי דרכי ע"פ זכ' א, ד ותי"ו. רשעתי מ"א ח, מה; מלל' ג, יט. שחתי ע"פ שמו' לב, ז; ישע' א, ד. שקרתי ע"פ ישע' מט, ג. העניתי ישע' נג, ו; ע"פ תה"ז אה, ו. העתעתי ע"פ צר' יב; דה"צ לו, טו. עבירות רעות צבלי קידושין, דף מ ע"א, 'רע לשמוס ורע לצריות', ע"פ ישע' ג, יא. דן אותי כמעשי ע"פ מש' כ, ט; אוי' טו, יד; תדל"ז פ"י כד, ד"ה אמר להם ר"א; פסר"ב פי' מ. אוי לי וי לי ע"פ ישע' ה, ו ותי"ו. אהה ע"פ שופ' יח, לה. אויב ע"פ תה"ז קב, ה. ואם תבקש לנקותי ע"פ ישע' ד, ד. לנקותי ע"פ תה"ז יט, יד. כמטהר

ח"ג והערות

אני סכל. תיבת 'סכל' איננה בכ"י ב"ה ובגליון העמ' כתב: 'אוי'. רעים עשיתי. כ"ה במח' בולונוא, שד"ל, כ"י ונוסח האשכנזים. במח' רמ"ו: 'רעים אָני עשיתי. בלחש. בכ"י ב"ה, מח' הקדומים ושד"ל לא מופיעה הנזיה זו וכאן במח' הרב מ"ע הרטום. הרעתי, הרעוטי, הָעֵוִיתִי. בכ"י: 'העניתי, הרעוטי, הרעתי. בכ"י ב"ה ללא תיבת 'העניתי'. וְעַתְתִּי. כ"ה במח' רמ"ו, בולונוא, שד"ל וכ"י. במח' הרב מ"ע הרטום: יַעֲצָתִי, ונמצא לו חבר בשינויי נוסח, סליחות לישא, מהד' גולד', ס"י כה, שורה 11, עמ' עה. זְנוּתִי חֲטָאתִי. בכ"י ב"ה: 'חטאתי זניתי, כנראה בטעות. שחתי. בכל הנוסחאות: 'שחתי'. וכאן תוקן כדרך לשון המקרא.

וּכְמִצְרָף כֶּסֶף. לֹא יִשְׁאָר מִמֶּנִּי מְאוּמָה. כִּי כִקֵּשׁ אָנִי לִפְנֵי
 אֱשׁ. וּכְעֵצִים יִבְשִׁים לִפְנֵי הָאוֹר. כֶּסֶף סִיגִים מִצִּפֵּה עַל־חֶרְשׁוֹ.
 הַבֵּל הַבָּלִים אֵין בּוֹ מִמֶּשׁ:

בַּמָּה אֶקְדֵּם אוֹ מָה רְפוּאָה אֶבְקֹשׁ. כִּבְּן סוֹרֵר וּמוֹרֵה הָיִיתִי.
 כְּעֶבֶד מוֹרֵד עַל־אֲדוֹנָיו. כְּתַלְמִיד חוֹלֵק עַל־רְבוֹ.
 אֶת־אֲשֶׁר טְהַרְתָּ טַמְאָתִי. וְאֲשֶׁר טַמְאָת טְהַרְתִּי. אֶת־אֲשֶׁר
 הִתְרַת אֶסְרָתִי. וְאֲשֶׁר אֶסְרָת הִתְרַתִּי. אֶת־אֲשֶׁר אֶהְבַּת
 שָׁנֵאתִי. וְאֲשֶׁר שָׁנֵאת אֶהְבַּתִּי. אֶת־אֲשֶׁר הִקְלַת הִחֲמַרְתִּי.
 וְאֲשֶׁר הִחֲמַרְתָּ הִקְלַתִּי. אֶת־אֲשֶׁר קִרְבַּת רַחֲקַתִּי. וְאֲשֶׁר רַחֲקַת
 קִרְבַּתִּי. אֵדָּךְ לֹא לְהַכְעִיֵּסְךָ גִּתְכּוֹנְתִּי. וּבְעֻזוֹת מִצַּח בָּאתִי
 לְבִקֵּשׁ מִלְּפָנֶיךָ. שְׂמֵתִי פָנִי כְּכֹלֵב הַעֲזַתִּי מִצַּח כְּזוֹנָה. וְגִשְׁתִּי
 לְפָנֶיךָ בְּבִשְׁת פָּנִים. וְכֵן כְּתוּב וּמִצַּח אִשָּׁה זוֹנָה הִיָּה לְךָ.
 מֵאֲנֵת הַכָּלִים:

ח"ג והערות

וּכְמִצְרָף כֶּסֶף. בכ"י ב"ה: זמצרף כסף. אֶת־אֲשֶׁר
 הִתְרַת. בכ"י: וְאֲשֶׁר הִתְרַת, וכן כל ההמשך. קִרְבַּת
 רַחֲקַתִּי וְאֲשֶׁר רַחֲקַת קִרְבַּתִּי. בכ"י ב"ה: רַחֲקַת קִרְבַּתִּי
 וְאֲשֶׁר קִרְבַּת רַחֲקַתִּי. אֵדָּךְ לֹא לְהַכְעִיֵּסְךָ. בכ"י ב"ה:
 'כי לא להכעיסך'. לְבִקֵּשׁ מִלְּפָנֶיךָ. בכ"י ב"ה: לְבִקֵּשׁ
 לִפְנֵיךָ. במח' שד"ל ואשכנז: לְבִקֵּשׁ סְלִיחָה מִלְּפָנֶיךָ,
 ומעין זה נמצא אצל הספרדים. כְּכֹלֵב הַעֲזַתִּי מִצַּח
 כְּזוֹנָה. במח' רמ"ו, אשכנז וב"י: 'כְּכֹלֵב הַעֲזַתִּי מִצַּח
 כְּזוֹנָה'. הַעֲזַתִּי מִצַּח. בכ"י ב"ה ומח' רמ"ו: יְהַעֲזַתִּי
 מִצַּח.

מקורות ומקבילות

כסף. ע"פ מל"ג ג, ג. לא ישאר ממני מאומה. ראו צבלי
 מנחות, דף כט ע"א. כקש אני לפני אש. ע"פ ישע' מז, יד;
 נח' א, י ותי"ו. וכעלים יבשים לפני האור. ראו רש"י ישע'
 כז, יא; זוהר, רשיא מוסימנא, פ"ר שופטים, דף רעד ע"ג. כסף
 סיגים. מש' כו, כג. הנל הנלים. קה' א, ב. אין זו ממש.
 ע"פ צבלי סנהדרין, דף סג ע"ג. צמא אקדם. ע"פ מיכ' ה, ו.
 רפואה אנקש. ע"פ ירמ' ח, יד; תה' מ"א, ה; דה"צ טז, יב;
 דצ"ר (ליצרון), פ"ר ואתחנן, ד"ה ד"א אז יבדיל משה. כבן
 סורר ומורה. דצ' כ"א, ית. כענד מורד על אדוניו. ע"פ צבלי
 צרכות, דף י ע"א; ילקו"ש תה', רמז תרכה, ד"ה א"ל ההוא
 מינאי; אה"מ, רש"י, עמ' 552. כתלמיד חולק על רבו. ע"פ

צבלי סנהדרין, דף קי ע"א, ע"פ צמ' כו, ט; מדת"ג (וורשא), פ"ר קורח, ס"י י; צמדצ"ר פ"ר ית, ס"י כ. טהרת טמאתי... טמאת
 טהרת. ע"פ ירושלמי תרומות פ"ה, ה"ג; צבלי צרכות, דף כח ע"ג, וכגירסת הר"ף ר"ש ורמב"ם. אשר אהנת טמאתי. ע"פ
 תה' ג, ח. ואשר טמאת אהנת. ע"פ תה' נב, ג"ו. החמרת הקלתי. ע"פ צבלי יצמות, דף פח ע"א. אשר קרבת רחוקתי. ע"פ
 משנ' עדויות פ"ח, מ"ז; צבלי סנהדרין, דף קג ע"ג. ואשר רחוקת קרבת. ע"פ צמדצ"ר פ"ר כ"א, ס"י ה; מדת"ג (וורשא), פ"ר פינחס,
 ג; פדר"ך (מנדלבוים), פ"ר כח, ס"י א. לא להכעיסך נתכוונתי. ע"פ מדת"ג מ"ח, ח, ס"י יד; ילקו"ש תה', רמז תרע"א. ובעזות
 מלח. ע"פ צבלי קידושין, דף ע ע"ג; פסו"ז שמו, פ"כ, ס"י ח. באתי לנקש מלפניך. ע"פ תה' כו, ז'ה; א"ס' ד, ה. פני ככלב.
 ע"פ ישע' נז, יא; צבלי סנהדרין, דף לז ע"א. וגשתי לפניך. ע"פ צ"ר ית, כג. צנוסת פנים. דני' ט, ז. ומלח אשה זונה. ירמ'
 ג, ג.

**רְבוּנוּ שְׁלֵעוּלָם לֹא עַל־עֲצָמֵי בִלְבָד אֲנִי מִתְפַּלֵּל וּמִתְוֹדֶה
כִּי אִם־בְּעֵדֵי וּבְעַד קַהֲלֶךָ הָעוֹמְדִים לְפָנֶיךָ. וְאַף
עַל־פִּי שְׂאִינִי רָאוּי וְלֹא זָכָאִי לְהִתְוֹדֹת עַל־עֲצָמֵי וְכָל־שִׁכְן
עַל־אַחֲרִים. אֲבָל כִּי דַרְכְּךָ לְהֶאָרִיךְ אַפְּךָ. וּמִדַּתְךָ לְהַעֲבִיר
קִצְפֶּךָ. וּמִנְהַגְךָ לְרַחֵם עַל־בְּרִיּוֹתֶיךָ. וּבִזְוֹתָ לְשָׁבִים אֵלֶיךָ
וּמוֹדִים לְפָנֶיךָ. וְעוֹזְבִים וּמִתְנַחֲמִים עַל־פְּשָׁעֵיהֶם וְלֹא מְכַסִּים
אוֹתָם. שִׁכְן כְּתוּב מְכַסֶּה פְּשָׁעָיו לֹא יִצְלִיחַ. וּמוֹדָה וְעוֹזֵב יִרְחַם:
וּמִצִּיל אֶת־נַפְשׁוֹ מִדִּינָה שְׁלֵגִיהֶנָּם:**

**רְבוּנוּ שְׁלֵעוּלָם מְנַהֵג בֵּית־דִּינֶךָ הַצָּדֵק לֹא כְּמִנְהַג בְּתֵי
דִינֵין שְׁלֵגִי־אָדָם. שְׁמִדַּת בְּנֵי אָדָם כְּשֶׁהוּא תוֹבֵעַ
אֶת־חֲבֵרוֹ בְּמִמּוֹן וְקוֹבְעוֹ אֶל־בֵּית־דִּין אוֹ אֶל־הַשּׁוֹפֵט. אִם־יִכְפֹּר
יִנְצֵל מִן־הַמִּמּוֹן. וְאִם־יִוָּדֵה מִתְחַיֵּיב לַתֵּן. בֵּית דִּינֶךָ הַצָּדֵק לֹא
כֵךְ הוּא. אִם־יִכְפֹּר אָדָם אוּי לוֹ וְאוּי לְנַפְשׁוֹ. וְאִם־מוֹדָה וְעוֹזֵב
אֶתָּה מְרַחֲמֶהוּ:**

מקורות ומקבילות

מתפלל ומתודה. ע"פ צבלי פסחים, דף ג ע"א; וימא, דף פז ע"ב. מתפלל ומתודה וכו' ובעד קהלך. ע"פ דני' ט, כ. בעדי ובעד. ע"פ מ"ב כב, יג; דה"צ לז, כח. קהלך. ע"פ דב' ה, יט. העומדים לפניך. ע"פ ברי' יח, כב; דה"צ כ, יג. שאיני ראוי. ע"פ צבלי זרכות, דף ח ע"א; וימא, דף פז ע"ב; רש"י יצמנה, דף מז ע"א, ד"ה ואיני כדאי. זכאי להתודות. ע"פ צבלי וימא, דף מג ע"ב; שבושית, דף יד ע"א, 'מוטב יבוא זכאי ויכפר על החייב'. דרכך להאריך אפך. ע"פ שמי' לז, ה; אד"ג פל"ח, ד"ה עשרה שמות; ירושלמי תענית פ"ב, ה"א; ב"ר פרי' כו, ס"ה; מדר"ז שה"ש, פרי' ח, ס"ה טו. להעביר קלפך. ע"פ ישע' ס, ה; תה"ל לז, ב; מדר"ה מז' לח, ס"ה ב. לרחם על בריותיך. ע"פ שמי' לז, ה; תה"ל קמה, ט; דני' ט, ט. לרחם... לשנים. ע"פ דב' ל, ב"ג. וניזחר לשבים אליך. ע"פ מ"א כח, כט; ירושלמי סנהדרין פ"י, ה"ב; פדר"ך (מנדלבוים), פ"י כד, ד"ה תשובתו של אחאב. מכסה פשעיו. מש' כח, יג. ומליל את נפשו מדינה של גיהנם. ע"פ קהלת רבה (וויילנא), פרי' ז, ס"ה יד; פסז"ו קה', פ"ז, ס"ה יד. אם יכפר ינצל. ע"פ צבלי ז"מ, דף ה ע"א; טור וש"ע חו"מ, ס"ה עה, ס"ז. ואם יודה מתחייב. ע"פ צבלי גיטין, דף מ ע"ב 'בודאת בעל דין כמאה עדים דמי'. אם יכפר אדם אוי לו. ע"פ צבלי תענית, דף יא ע"א, 'אבני ביתו של אדם וכו' מעידים בו', ע"פ חבק' ב, יא. מודה ועוזב אתה מרחמיהו. ע"פ מש' כח, יג.

ח"ג והערות

רבש"ע לא על עצמי. במח' הספרדים נוספה הוראה לפני קטע זה: 'ואומר החון לברוך, כי נוסחו של קטע זה הוא עבור השי"ן, המתודה בשביל שולחיו. עצמי בלבד. במח' רמ"ז המילה 'בלבד' לא מופיעה. כי אם בעדי. במח' בולוניה נחסרה תיבת 'אם', כנראה בטעות. קהלך העומדים. בכ"י: 'קהלך אילו העומדים'. שאיני ראוי ולא זכאי. כן הוא במח' בולוניה, שד"ל ואשכנזים. בכ"י כ"ה ומח' רמ"ז: 'שאיני ראוי ולא כשר ולא זכאי'. בכ"י: 'לא זכאי ולא כשר'. וְכָל־שִׁכְן, בכ"י: 'על־שכן', אבל בכ"י כ"ה כבפנים. מדינה של־גיהנם. ע"כ אומר החון לברוך. בכ"י כ"ה: 'מדינה של־גיהנם'. בתי דיניך. בכ"י כ"ה ומח' בולוניה: 'בתי דינים'. שְׁלֵגִי־אָדָם. בכ"י כ"ה: 'שלבני אדם'. שְׁמִדַּת בְּנֵי אָדָם. תיבות אלו חסרות בכ"י. בכ"י כ"ה: 'כי מידת בני אדם'. בֵּית דִּינֶךָ. בכ"י: 'אָבֵל בית דינך', אבל בכ"י כ"ה כבפנים. בנוסח אשכנז וספרד: 'בית דינך'. וְאוּי לְנַפְשׁוֹ. בכ"י: 'וְאוּיָה לנפשו', אבל בכ"י כ"ה כבפנים.

רבונו של-עולם לולי חטאינו ופשעינו לא היינו בושים
ונכלמים. ועל-מה היינו מתוודים כי אי אפשר לו
לאדם לבקש על-חטא והוא לא-חטא. ולא יודע רחמיה אלא
בהעבירה חטאת יראיה. ולא על-עצמי בלבד אני מתודה.
כי אם-בעדי ובעד (כל-)קהלה. יהי רצון מלפניה יהוה אלהינו
ואלהי אבותינו שתסלח לנו על-כל-עונותינו ופשעינו ותכפר
לנו על-כל-חטאתינו:

אלהינו ואלהי אבותינו. היה עם-פיפיות שלוחי עמך
בית ישראל. העומדים לבקש
תפלה ותחנונים מלפניה על-עמך בית-ישראל. הורם מה-
שיאמרו. הבינם מה-שידברו. השיבם מה-שישאלו. ידעם
היאך יפארו. באור-פניה יהלכון. ברה לה יברכון. עמך
בפיהם יברכון. ומברכות פיה יתברכון. עמך לפניה יעבירון.
והם בתוך יעברון. עיני עמך בם תלויות. ועיניהם לה מיחלות.
גשים מול שוד להלחמה. ושכך כעם וחמה. ועם מסביבים

ח"ג והערות

מקורות ומקבילות

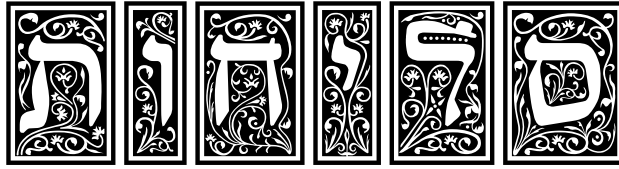
לולי... לא היינו נושים ונכלמים. ע"פ ירמ' לא, יח; עזר' ט, ו.
איך לו לאדם לנקש... לא חטא. ע"פ ישע' כט, יג. ראו חוסי"ל,
שער יחוד המעשה, פ"ה; ס"ח, ס"ח תרח. יודע רחמיה אלא
בהעבירה חטאת יראיה. ע"פ צבלי שבת, דף ל ע"א. בהעבירה
חטאת יראיה. ע"פ ש"צ יב, יג. ראו מדר"ה מ" ק, ס"ח א.
יהי רצון מלפניה וכו'. נוסח דומה בירושלמי יומא, פ"ח, ה"ז; ויק"ר
פר' ויקרא, פר' ג, ס"ג. עונותינו ופשעינו... חטאתינו.
כדברי ר"מ, צבלי יומא, דף לו ע"ב, ע"פ שם' לד, ז; ראו סדו'
רס"ג, עמ' רננ; ס' המנהיג, הל' יוה"כ, עמ' שנג; הר"ז"ג,
הל' יוה"כ. אורח היה עם פיפיות לפני סליחות. כ"ו כ"ה,
דף 109 א ודף 115 ב.

על כל חטאתינו. בכ"י כ"ה: על כל פשעינו. א"א
דף שם ע"א. וראו גם לעיל, ליל כיפור.

ועל-מה היינו מתוודים. תיבות אלו אינן בכ"י כ"ה.
אי אפשר. כ"ה במח' בולוניה ושר"ל. במח' רמ"ז: אי
אפשר. לאדם לבקש. בכ"י כ"ה ללא תיבת לאדם.
יודע רחמיה. כן הוא במח' רמ"ז. בכ"י כ"ה, מח' בולוניה,
שר"ל, אשכנזים וספרדים: יודע עוז רחמיה. אלא
בהעבירה. כן הוא במח' שר"ל. במח' רמ"ז, בולוניה
וסדו' עבו"י: אלא בהעבירה. חטאת יראיה. בכ"י
כ"ה: חטאת עבדיך. ובעד (כל-)קהלה. כן הוא
במח' שר"ל, כ"י ועת"פ. בכ"י כ"ה, מח' רמ"ז, בולוניה
ועבו"י ללא תיבת קל. שתסלח לנו. כן הוא במח'
רמ"ז. בכ"י כ"ה: שתמחול לנו. במח' בולוניה ושר"ל:
שתסלח ותמחול לנו. בסדו' עבו"י: שתסלח ותמחול
לנו. ופשעינו ותכפר. בכ"י כ"ה ללא תיבת ופשעינו.
היה עם-פיפיות. תפלה לשי"ן, וכן נראה במח' רומניא,

אוֹתָךְ כַּחוֹמָה. וְאַתָּה מִן־הַשָּׁמַיִם תִּשְׁגִּיחַ אוֹתָם לְרַחֲמָה. עֵינַי
 נוֹשָׂאִים לְךָ לַשָּׁמַיִם. לֵב שׁוֹפְכִים נִכְחָךְ כַּמַּיִם. וְאַתָּה תִּשְׁמַע
 מִן־הַשָּׁמַיִם. שְׁלֵא יִכְשְׁלוּ בַלְשׁוֹנָם. וְלֹא־יִנְקְשׁוּ בְשִׁנּוֹנָם. וְאַל־
 יִבוֹשׁוּ בְּמִשְׁעָנָם. וְאַל־יִכְלְמוּ בָם שְׂאוֹנָם. וְאַל־יֹאמְרוּ בְּפִיהֶם
 דְּבַר שְׁלֵא כִרְצוֹנְךָ. כִּי חֲנוּנִיךָ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ הֵמָּה חֲנוּנִים.
 (וּמְרַחֲמִיךָ הֵמָּה מְרַחֲמִים). וּמְלַמְּדִיךָ הֵמָּה מְלַמְּדִים. כְּמָה
 שִׁידְעֵנוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ אֶת־אֲשֶׁר תַּחֵן יַחַן. וְאֶת־אֲשֶׁר תִּרְחַם
 יִרְחַם. כַּכְּתוּב בְּתוֹרָתְךָ. וְחֲנַתִּי אֶת־אֲשֶׁר אַחֵן וְרַחֲמֹתִי
 אֶת־אֲשֶׁר אֲרַחֵם:

אֵל אֲרָךְ אַפִּים אָתָּה. וּבַעַל הַרְחָמִים נִקְרָאתָ. וְדַרְךְ
 תִּשׁוּבָה הוֹרִיתָ: גְּדֹלַת רַחֲמֶיךָ
 וְחֶסֶדְךָ תִּזְכֹּר הַיּוֹם וּבְכָל־יּוֹם לְזֵרַע יְדִידֶיךָ: תִּפְּן אֱלֵינוּ
 בְּרַחֲמִים. כִּי אַתָּה הוּא בַּעַל הַרְחָמִים: בְּתַחֲנוּן וּבַתְּפִלָּה (לְפָנֶיךָ)
 נִקְדָּם. כְּמוֹ שֶׁהוֹדַעְתָּ לָּעָנּוּ מִקֶּדֶם: מִחֲרוֹן אַפַּיךָ שׁוּב. כְּמוֹ
 בְּתוֹרָתְךָ כְּתוּב: בְּצֵל כְּנָפֶיךָ נִחֶסֶה וְנִתְלוֹנָן. כְּמוֹ וַיֵּרֶד יְהוָה
 בְּעָנָן: תַּעֲבֵר עַל־פְּשַׁע וְתִמְחָה אִשָּׁם. כְּוִיתִי צַב עִמּוֹ שָׁם: תִּאֲזִין
 שׁוֹעַ וְתִקְשִׁיב מֵאֲמַר. כְּוִי קִרְא בְּשֵׁם. יְהוָה: וְשֵׁם נֹאמַר. וַיַּעֲבֵר
 יְהוָה עַל־פְּנֵי וַיִּקְרָא. יְהוָה יְהוָה אֵל רַחוּם וְחַנּוּן. אֲרָךְ אַפִּים
 וְרַב־חֶסֶד וְאַמֶּת: נִצֵּר חֶסֶד לְאֱלֹפִים נִשְׂא עֵוֹן וּפְשַׁע וְחַטָּאָה
 וְנִקְחָה: וְסִלַּחַת לְעוֹנָנוּ וְלַחַטָּאתָנוּ וְנִחַלְתָּנוּ: סִלַּח לָנוּ אֲבִינוּ
 כִּי חַטָּאנוּ. מִחַל לָנוּ מִלְּכָנוּ כִּי פָשַׁעְנוּ: כִּי־אַתָּה אֲדֹנָי טוֹב
 וְסִלַּח. וְרַב־חֶסֶד לְכָל־קַרְאִיךָ: כִּי־עַמְּךָ הִסְלִיחָה. לְמַעַן תִּוְרָא:
 לְמַעַן־שִׁמְךָ יְהוָה וְסִלַּחַת לְעוֹנָנוּ כִּי רַב הוּא:

מנהגנו לומר י"ג סליחות בתפילת שחרית, והחזן יבחר בהן.

סליחה ראשונה כמנהג ירושלים ורומה

ירושלים 1, רומה 1

שופט כל-הארץ. ואותה במשפט יעמיד. נא חיים

וחסד. על-עם עני תעמיד. ואת

תפלת השחר במקום עולה תעמיד. עלת הבקר אשר לעלת התמיד:

לובש צדקה ומעטה. לך לבד היתרון. אס-אין בגו מעשים.

זכרה ישגי חברון. והם יעלו לזכרון. לפני יהוה תמיד.

עלת הבקר אשר לעלת התמיד:

מטה כלפי חסד. להטות איש לתחיה. עמך לצדק הטה.

וגמל עליו וחייה. כתוב תיו חיים. והיה על-מצחו תמיד.

עלת הבקר אשר לעלת התמיד:

ח"ג והערות

סליחות. בסרע"ג ח"ב, סי' קכה, כתב אב"ל סליחות ורחמים חובת היום הוא. שופט כל הארץ. סליחה, סי' שלמה חזק חתום בראשי החרוזים. שד"ל מיחסו לר' שלמה בן גבירול, ואילו צונץ מיחסו לר' שלמה בן אבון (הנקרא הנער). סליחה זו נמצאת גם במנהג אשכנז (גולד, עמ' 272), ספרד ועוד. במח' רומניא, דף שמט ע"א, מופיע בשינויים רבים. ראו שד"ל, במבוא למכב"ר, עמ' 65 והערה 41. במשפט יעמיד. במח' רומניא: 'במשפט תעמיד'. על-עם עני. במח' רומניא: 'לעמך'. ומעטה לך לבד היתרון. כ"ה במח' שד"ל. במח' רמ"ו ובולגריא: 'מעטה וְלָךְ לְבַדְךָ הִיתְרוֹן'. ישגי חברון. כ"ה במח' בולגריא. במח' רמ"ו ושד"ל: 'ישגי חברון'. תיו חיים וְחִיָּה. בכל הנוסחאות, תיבת וְחִיָּה מופיעה לפני הנקודה, מפני שחרוזה עם וְחִיָּה, חוץ ממח' שד"ל ששינה את מקום הנקודה, מפני חיבור הפסוק.

מקורות ומקבילות

סליחות נצרכה האמלעית. ע"פ שבה"ל, סדר יוה"כ, סי' שיע; פסקי רי"ד עמ"ס יומא, דף פז ע"ב; סת"ר סי' פא, ד"ה מלאחי שב; כ"י כ"ה, דף 109א; כ"י אר"ה, סי' תרכ, ד"ה אצל, 'סליחות ורחמים שאומרים נצרכה אמלעית חובת היום הסי'. לומר י"ג סליחות. כ"י כ"ה, דף 109א. ראו טור אר"ה, סוף סי' תרכ, בשם האב"י הערוי. והחזן יבחר בהן. כ"י כ"ה, דף 109א, 'ושגן או אחרת לסדר היום'. שופט כל הארץ. ע"פ וחסד. אר"י י, יב. עס עני. ש"צ כב, כת. תלמוד. תה"ג, יט. תפלת השחר במקום עולה. ע"פ צבלי צרכות, דף כו ע"ב. עולת הצוקר. בנ"י כת, כג. לובש צדקה ומעטה. ע"פ ישע' נט, ח. היתרון. ע"פ קה"א, ג. אס אין בנו מעשים. ע"פ מדה"ה מ"י כב, סי' ג; וילקו"ש תה"י, רמז תרפה. זכרה ישגי חברון. ראו ירושלמי יומא פ"ג, ה"א; תוס' עמ"ס מנחות, דף ק ע"א, ד"ה מתחיל. לזכרון לפני ה' תמיד. ע"פ שם"י, כת, כט. מטה כלפי חסד... תוספתא סנהדרין פ"ג, ה"ג; ירושלמי פאה פ"א, ה"א;

צבלי ר"ה, דף ח ע"א; שמו"ר פרי"ז, סי' א. להטות. ע"פ איכ"ג, לה. עמך לצדק הטו. ע"פ תה"י עב, ב; צבלי צרכות, דף כ ע"ב. וגמול עליו וחייה. ע"פ תה"י קיט, ח. כתוב תו חיים. ע"פ יחו"ט, ד; צבלי שבת, דף נה ע"א; מדה"ג פרי' חרוב, סי' יג; איכ"ר (צובה), פרי"ז, סי' א, ד"ה ויקרא צאנו. והיה על מלחו תמיד. שם"י, כת, לו.

הִיטִיבָה בְּרִצּוֹנָךְ. אֶת־צִיּוֹן עִיר קְדוֹשִׁי. וְנָתַתְּ יָד וְשֵׁם. בְּבֵיתְךָ
לְמִקְדָּשִׁי. עֲרִיכוֹת נָר לְבֶן־יִשְׂרָאֵל. לְהַעֲלֹת נָר תָּמִיד.

עַל־תְּ הַבְּקָר אֲשֶׁר לְעֹלֹת הַתָּמִיד:

חֲזִיקוּ וַיֵּאֱמַץ לְבַבְכֶם. עִמִּי בָּאֵל וּמַעֲזוּ. עֲדוּתֵיכֶם כִּי־תִנְצְרוּ. גַּם
אֶת־זוֹ לְעֹמֶת זוֹ. יִכַּפֵּר בְּעַד חַטָּאתְכֶם. וַיִּזְכּוֹר רַחֵם בְּרַגְזוֹ.
דַּרְשׁוּ יְהוָה וְעֲזוּ. בְּקִשׁוֹ פָּנָיו תָּמִיד. עַל־תְּ הַבְּקָר אֲשֶׁר לְעֹלֹת הַתָּמִיד:

אֵל מֶלֶךְ יוֹשֵׁב עַל־כִּסֵּא רַחֲמִים. מִתְנַהֵג בַּחֲסִידוֹת. מוֹחֵל
עֲוֹנוֹת עַמּוֹ. מַעֲבִיר רֵאשׁוֹן רֵאשׁוֹן. מִרְבֵּה מַחִילָה
לְחַטָּאִים וְסִלִּיחָה לְפוֹשְׁעִים. עוֹשֶׂה צְדָקוֹת עִם (כָּל־)בֶּשֶׁר
וְרוּחַ וְלֹא כְרַעַתְם תִּגְמַל (נִיא: לָהֶם גּוֹמֵל): אֵל הוֹרִיתֵנוּ לֹאמֹר
(מִדּוֹת) שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה וּזְכַר לָנוּ (הַיּוֹם) בְּרִית שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה
(כְּמוֹ) שְׁהוֹדַעְתָּ לְעַנּוֹ מִקֶּדֶם וּבֵן כְּתוּב (בְּתוֹרַתְךָ). וַיֵּרַד יְהוָה
בְּעַנְן וַיִּתְיַצֵּב עַמּוֹ שֵׁם וַיִּקְרָא בְּשֵׁם. יְהוָה: וְשֵׁם נֶאֱמַר. וַיַּעֲבֹר
יְהוָה עַל־פָּנָיו וַיִּקְרָא. יְהוָה יְהוָה אֵל רַחוּם וְחַנּוּן. אַרְךְ אַפַּיִם
וְרַב־חַסֵּד וְאֵמֶת: נִצַּר חֶסֶד לְאֱלֹפַיִם נִשְׂא עֵוֹן וּפְשָׁע וְחַטָּאָה
וְנִקְהָה. וְסִלַּחַת לְעוֹנֵינוּ וְלַחַטָּאתֵנוּ וְנָחַלְתֵנוּ: סִלַּח־לָנוּ אֲבִינוּ
כִּי חַטָּאנוּ. מָחַל לָנוּ מִלְכָּנוּ כִּי פָשַׁעְנוּ: כִּי־אַתָּה אֲדֹנָי טוֹב
וְסִלַּח וְרַב־חֶסֶד לְכָל־קַרְאִיךָ: כִּי־עַמְךָ הִסְלִיחָה. לְמַעַן תִּוְרָא:
לְמַעַן־שִׂמְךָ יְהוָה וְסִלַּחַת לְעוֹנֵינוּ כִּי רַב הוּא:

מקורות ומקבילות

הַטִּיבָה בְּרִצּוֹן אֵת צִיּוֹן. תה"ו נא, כ. עיר קדושה. ע"פ ישע' נב, א; נחמ' יא, א. ונתת יד ושם בביתך. ע"פ ישע' נה, ה. למקדשי. ע"פ צבלי שבת, דף נה ע"א. עריכות נר לנן ישי. ע"פ תה"ו קלג, ח. להעלות נר תמיד. שמו"כ, כ. חזקו ויאמנו לנצח. תה"ו לא, כה. עמי באל ומעוז. ע"פ ש"צ כב, לג. עדותיו כי תללו. ע"פ תה"ו עה, ז; קה, מה. גם את זו לעומת זו. ע"פ קה"ז, יד. יספר בעד חטאתכם. ע"פ ויק' עז, ל; שמו"ל, ל. ויזכור רחם ברגזו. ע"פ חבק' ג, ב. דרשו ה' ועוזו. תה"ו קה, ד; דה"א עז, יא.

ח"ג והערות

עריכות נר. במח' שד"ל, אשכנז ותכלאל: עריכות נר. חזקו ויאמץ לבבכם. בית זה המיועד לשליח ציבור, לא מופיע במח' רמ"ז, וכן לא בסליחות מהד' בער, וכאן כמח' בולוניה ושר"ל. במח' שד"ל נוסף עוד בית: עָנִי עֲבָדֶיךָ הַיּוֹם וכו', שלא מופיע במח' רמ"ז ולא במח' בולוניה. עמי באל וקעזו. כ"ה בכל נוביר ובתכלאל ע"ח. עדותיו. ברפוס' אשכנז: יְעֲדוּתָיו.

סליחה שנייה

לפי מנהג ק"ק רומה. בירושלים לא אומרים סליחה זו.

דומה 2

יהי גַעַם עֵתָהּ. יהוה אֱלֹהֵינוּ עֲלֵינוּ. סְלִיחָה נִתַּתְּ. לְהוֹדוֹת
לְפָנֶיךָ חַטָּאתֵינוּ. וּנְפָשֵׁנוּ חַתָּה. וּבְמֶה נִקְדָּם
לְךָ מַלְכֵנוּ. תִּשָּׂא עֹן וְקַח־טוֹב. וּנְשַׁלְמָה פְּרִים שְׁפָתֵינוּ:

צְדָקָה שׁוֹם יִשְׂרָוֹת אֵין בָּנוּ. וְלֹא מַעֲשִׂים הֵמָּה טוֹבִים. וְכָל־
פֶּשַׁע כָּל־חַטָּא עִמָּנוּ. וְעַל־רַחֲמֶיךָ נִקְרַבִּים. תִּכְפֹּר וּבְטוֹבֶךָ
כִּי אָנוּ. בְּכָל־לֵב לְךָ עֵתָהּ שָׁבִים. זְכֹר אֵל אָבוֹת לְךָ נִתְאַבִּים.
זְכוּתָם אֲשֶׁר אֵלֵינוּ. תִּשָּׂא עֹן וְקַח־טוֹב. וּנְשַׁלְמָה פְּרִים שְׁפָתֵינוּ:

חַמַּל עַל־יִשְׂרָאֵל וּלְעַמּוֹךָ. וְהִנּוּ כְּאֵלוֹף לַמְטַבֵּחַ. וְהֵמָּה גּוֹיֶךָ
וְלֹא־אִמְךָ. תְּהִי נָא עֲוֹנָם סוּלָח. רִצֵּה חֵין שְׁוֹעֵתָם מִשְׁמִיךָ.
כְּמוֹ הַשְּׁלָמִים בַּמִּזְבֵּחַ. וְאֵין לָנוּ עוֹד גִּיחַח רִיחַ. אֲשֶׁר הוּא
מִכְפֹּר שָׁם אֵלֵינוּ. תִּשָּׂא עֹן וְקַח־טוֹב. וּנְשַׁלְמָה פְּרִים שְׁפָתֵינוּ:

קִרְב־נָא חוֹשֶׁה גַם תְּחִישׁ יִשְׁעֵךָ. וְאֵז נַעֲבֹד תוֹךְ מִקְדָּשְׁךָ.
וְתִמְחָה מֵעֲלֵינוּ כָּל־פֶּשַׁע. כְּהַבְטַחְתָּךְ לַמִּקְדָּשִׁיךָ. אֲשֶׁר

ח"ג והערות
יהי געם עתה. סליחה זו לא מופיעה במח' העתיקים ונדרסה במח' שד"ל. סי' יצחק הלוי. צונץ מעלה את האפשרות לזהות את המחבר עם יצחק בן יעקב דה לוישים, נכדו של רבי אריה ממודינא שנולד בשנת 1621 ופרסם שירים בשנת 1661 בערך. הרב מ"ע הרטום ז"ל כתב בחוברת המנהג שבירושלים לא נהוג לומר סליחה זו.
ירושלמי פסחים פ"ו, ה"ב; בבלי סנהדרין, דף טז ע"א. וכל פשע וכל חטא. ע"פ ויק' טז, טז. פשע כל חטא עמנו. ע"פ ישע' נט, יב. ועל רחמיך נקרבנים. ע"פ דב' ל, ג; ספרי פ"ו מסעי, פי קסא. תכפר. תה' סה, ד; ע"פ ויק' טז, ל. ובטובך. ע"פ נחמ' ט, כה. כל לב לך עתה שנים. ע"פ ש"א ז, ג; מ"א ת, מח. זכור אל אבות. ע"פ שמ' לב, יג; שמו"ר פ"ו מד, ס"ו. לך נתאבדים. היפך תה' פא, יב. זכותם אשר אל יעזבנו. ע"פ ויק"ר פ"ו כט, ס"ו; ראו בבלי שבת, דף נה ע"א, ותוס' ד"ה ושמואל. חמול על. ע"פ דה"ב לו, טו. ישראל ולעמך. ע"פ דב' כה, ח; ש"ב ז, כג; דה"א ת, כה. כאלוף למטבח. ע"פ ירמ' יא, יט. והמה גויך. ע"פ תה' קו, ה. תהי נא עוונם סולח. ע"פ שמ' לד, ט. ראה... ע"פ או"י לג, כו. ראה חין שועתם משמייך. ע"פ ש"ב כב, ז. חין. ע"פ או"י מא, ד. שועתם משמייך. ע"פ נחמ' ט, כז. כמו השלמים. ע"פ הוש' יד, ג. השלמים במוזבח. ע"פ ויק' כב, כה. ואין לנו עוה. ע"פ דני' יב, יא. יחוח ריח. ע"פ שמ' כט, יח. מכפר שם אלינו. ע"פ ויק' א, ד. קרב נא. ע"פ תה' סט, יט. חושה. ע"פ תה' לח, כג. תחיש ישע. ע"פ ישע' מה, ח. נעבוד תוך מקדשך. ע"פ יחז' כ, מ. ותמחה מעלינו כל פשע. ע"פ ישע' מג, כה. כהנטחך וכו' יכלה הרשע. ע"פ ויק' טז, לג-לד.

מקורות ומקבילות
יהי טעם וכו' עלינו. ע"פ תה' ז, ח. סליחה נתת. ע"פ ויק' טז, ל; בבלי חגיגה, דף ל ע"ב; ילק"ש ת"ו, רמז שפא. להודות לפניך חטאתינו. ע"פ תה' לב, ה; ויק' טז, כא; נחמ' א, ו. ונפשנו חתה. ע"פ תה' נא, יט. חתה - לשון שצורה. כמו טוב' א, ט והי"ו. זכמה נקדם. ע"פ מיכ' ו, ו. לך מלכנו. ע"פ ישע' לג, כב. תשא עון וקח טוב... הוש' יד, ג. לזקה... חין בנו. ע"פ דני' ט, ח; דב' ט, ה"ו. ולא מעשים המה טובים. ראו משנ' אבות פ"ג, מ"א; ועל רחמיך נקרבנים. ע"פ ויק' טז, טז. פשע כל חטא עמנו. ע"פ ישע' נט, יב. כל לב לך עתה שנים. ע"פ ש"א ז, ג; מ"א ת, מח. זכור אל אבות. ע"פ שמ' לב, יג; שמו"ר פ"ו מד, ס"ו. לך נתאבדים. היפך תה' פא, יב. זכותם אשר אל יעזבנו. ע"פ ויק"ר פ"ו כט, ס"ו; ראו בבלי שבת, דף נה ע"א, ותוס' ד"ה ושמואל. חמול על. ע"פ דה"ב לו, טו. ישראל ולעמך. ע"פ דב' כה, ח; ש"ב ז, כג; דה"א ת, כה. כאלוף למטבח. ע"פ ירמ' יא, יט. והמה גויך. ע"פ תה' קו, ה. תהי נא עוונם סולח. ע"פ שמ' לד, ט. ראה... ע"פ או"י לג, כו. ראה חין שועתם משמייך. ע"פ ש"ב כב, ז. חין. ע"פ או"י מא, ד. שועתם משמייך. ע"פ נחמ' ט, כז. כמו השלמים. ע"פ הוש' יד, ג. השלמים במוזבח. ע"פ ויק' כב, כה. ואין לנו עוה. ע"פ דני' יב, יא. יחוח ריח. ע"פ שמ' כט, יח. מכפר שם אלינו. ע"פ ויק' א, ד. קרב נא. ע"פ תה' סט, יט. חושה. ע"פ תה' לח, כג. תחיש ישע. ע"פ ישע' מה, ח. נעבוד תוך מקדשך. ע"פ יחז' כ, מ. ותמחה מעלינו כל פשע. ע"פ ישע' מג, כה. כהנטחך וכו' יכלה הרשע. ע"פ ויק' טז, לג-לד.

הִכְהִיז יְכֹלֵה הַרְשָׁעִי בְּהַקְרִיב לְפָנֶיךָ אֲשֵׁיךָ וּבֵין כָּךְ תִּתְרַצֶּה
 לְמִבְקֶשֶׁיךָ שִׁמְעֵנָה נָא וְקַבֵּל אֶת־קוֹלֵנוּ.
 תִּשָּׂא עֵוֹן וְקַח־טוֹב וְנִשְׁלַמְהָ פְּרִים שְׁפָתֵינוּ:

הֶלְעַד תִּזְכַּר עֵוֹן גַּם תִּקְצֹף רְאֵה עִמָּךְ גַּחְנוּ כְּלָנוּ לְקוֹל חֵין
 עַד רְצוּף יִהְיֶה רְצוּף לְוַיִּים בְּדוּכָן שָׁם אֲתָנוּ וְאִז עַס־רֵב
 טוֹב יִצָּף יִצוּף יִהְיֶה צְבָאוֹת הוּא עִמָּנוּ יִהְיֶה קוֹמָה עֲזָרְתָה
 לָנוּ לְמַעַן שִׁמְךָ וּפְדָנוּ תִשָּׂא עֵוֹן וְקַח־טוֹב וְנִשְׁלַמְהָ פְּרִים שְׁפָתֵינוּ:

אֵל מֶלֶךְ יוֹשֵׁב עַל־כִּסֵּא רַחֲמִים מִתְנַהֵג בַּחֲסִידוֹת מוֹחֵל
 עֲוֹנוֹת עַמּוֹ מַעֲבִיר רֵאשׁוֹן רֵאשׁוֹן מְרַבֵּה מְחִילָה
 לַחַטָּאִים וְסִלִּיחָה לַפּוֹשְׁעִים עוֹשֶׂה צְדָקוֹת עִם (כָּל־)בְּשׂוֹר
 וְרוּחַ וְלֹא כְרַעַתְם תִּגְמַל (נ"א: לָהֶם גּוֹמֵל): אֵל הוֹרִיתָנוּ לוֹמֵר
 (מִדּוֹת) שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה וּזְכַר לָנוּ (הַיּוֹם) בְּרִית שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה
 (כְּמוֹ) שְׁהוֹדַעְתָּ לְעֵנּוּ מִקֶּדֶם וְכֵן כָּתוּב (בְּתוֹרָתְךָ) וַיֵּרַד יְהוָה
 בְּעָנָן וַיִּתְיַצֵּב עִמּוֹ שָׁם וַיִּקְרָא בְּשֵׁם יְהוָה: וְשָׁם נֶאֱמַר וַיַּעֲבֹר
 יְהוָה עַל־פָּנָיו וַיִּקְרָא יְהוָה אֵל רַחוּם וְחַנוּן אֲרָךְ אַפַּיִם
 וְרַב־חַסֵּד וְאִמְתָּ: נִצַּר חֶסֶד לְאַלְפִים נִשָּׂא עֵוֹן וּפָשַׁע וְחַטָּאָה
 וְנִקְהָה וְסִלַּחַת לְעוֹנָנוּ וְלַחַטָּאתָנוּ וְנַחֲלַתָּנוּ: סִלַּח־לָנוּ אָבִינוּ
 כִּי חַטָּאתָנוּ מָחַל לָנוּ מִלִּפְנֵינוּ כִּי פָשַׁעְנוּ: כִּי־אַתָּה אֲדֹנָי טוֹב
 וְסִלַּח וְרַב־חַסֵּד לְכָל־קִרְאֶיךָ: כִּי־עִמָּךְ הַסְּלִיחָה לְמַעַן תוֹרֵא:
 לְמַעַן־שִׁמְךָ יִהְיֶה וְסִלַּחַת לְעוֹנָנוּ כִּי רַב הוּא:

מקורות ומקבילות

יכלה הרשע ע"פ תה" ל, כ. בהקריב לפניך אשך. ע"פ ויק' כג, כזכח. תתרחם. ע"פ ש"א כט, ד. למנבקים. ע"פ תה" סט, ז. שמע נא וכו'. ע"פ דב' כו, ז ותה"א. הלעד תזכור וכו' נחנו כולנו. ע"פ ישע' סד, ה. גם תקף. ע"פ ישע' ח, טו. ראה עמך. ע"פ שמי' לג, יג. לקול חין. ע"פ תה" כח, ב; אוי' לג, כו. רוף. ע"פ שה"ש ג, י; צמדב"ר (וילנא), פ"י יב, ס"ד, ז' השכינה. לויים בדוכן. ע"פ צבלי מנגילה, דף ג ע"א. רב טוב. ע"פ תה" לא, כ. יסף. ע"פ צ"ר' לא, מט. יסף יסף. ע"פ מ"כ' ז, ז. ה' צבאות הוא עמנו. ע"פ תה" מו, ה. ה' קומה עזרתה וכו' ופדנו. ע"פ תה" מד, כו. עזרתה לנו למען שמך. ע"פ תה" עט, ט.

סליחה

שנייה כמנהג ירושלים ושלישית כמנהג ק"ק רומה.

יַעֲרַב חֵין עֶרְכָנוּ. הַגִּיגְנוּ אֶל־תְּבוּזָה. יוֹם עֲנוֹת אֶת־נַפְשִׁי.
 וּמִשְׁמַן בְּשָׂרֵי רִזָּה. זְכַר נָא בְּרִית כְּרַתְךָ.
 אֶל־אֲבוֹתַי בַּמַּחֲזָה. בְּעֶשְׂוֹר לַחֲדָשׁ הַשְּׁבִיעִי הַזֶּה:
 בְּנִקְשִׁי עַל־דְּלִתֶיךָ. שְׁעָה נָא מִמְּעוֹנֶךָ. אֶס־לֹא לְמַעְנֵי
 תַעֲשֶׂה. עֲשֵׂה אֱלֹהֵי לְמַעַנְךָ. וְהוֹד קוֹלְךָ הַשְּׁמִיעֵ.
 קְרֹא־נָא וַיֵּשׁ עוֹנֶךָ. וְהַעֲבֵר חֲטָאֵי. לְמַעַן אֲמַצְאֶחֶן בְּעֵינֶיךָ.
 וּרְאֵה כִּי עַמְּךָ הַגִּוִי הַזֶּה. בְּעֶשְׂוֹר לַחֲדָשׁ הַשְּׁבִיעִי הַזֶּה:
 הַנְּגִי בָּא בְּלֹא־צָדֶק. וּמֵאִין פָּעַל יִשְׂרָאֵל. בְּלֵב מְלֹא מֵהַתְלוֹת.
 וּמַעַשׂ אֲשֶׁר לֹא יִכְשֶׁר. אֱלֹהִים אֲשֶׁר עַל־אֲנָשִׁים. בְּעֵין
 יִשׂוֹר תִּישֶׁר. סֶלְף בּוֹגֵד בְּגוֹד. בְּלִבִּי אֶס־נִקְשֶׁר. סֶלַח־נָא
 לְעוֹן הָעַם הַזֶּה. בְּעֶשְׂוֹר לַחֲדָשׁ הַשְּׁבִיעִי הַזֶּה:

ירושלמים 2, רומה 3

ח"ג והערות

יערב חין ערכנו. סליחה מאת מחבר אנונימי, הנמצאת גם במח' רומניא, דף שגד ע"ב וראו צונן, ל. ג. 232. ושד"ל כתב במבוא למכב"ר, עמ' 65: ומצאתיה ג"כ במח' אשכנזי כ"י על קלף, בבית הכנסת אשכנזים ק"ק פאדובה, עבור מנחת יוה"כ. ישנם חוקרים הטוענים, שיתכן שבבית הראשון מסתתר השם יחיא'ל (יערב חין ערכנו הגיגנו אל תבוזה). אל־תְּבוּזָה. במח' רומניא: אל־תְּבוּזָה. בשרי רְזָה. במח' רומניא: יְרֻזָה. אֶל־אֲבוֹתַי. במח' רומניא: אֶת־אֲבוֹתֵינוּ. וְהוֹד. במח' רומניא: וְהוֹד. קוֹלְךָ הַשְּׁמִיעֵ. בכ"י: קוֹלְךָ הַשְּׁמִיעֵ. במח' רומניא: קוֹלְךָ תִשְׁמַע. וַיֵּשׁ עוֹנֶךָ. במח' רומניא: יִהְיֶשׁ עוֹנֶךָ. וְהַעֲבֵר חֲטָאֵי. במח' רומניא: וְהַעֲבֵר חֲטָאֵי לְמַעַן אֲמַצְאֶה. במח' רומניא וכ"י, תיבת לְמַעַן מופיעה לפני הנקודה, כי כל הסליחה בנויה על משקל שכל קטע מכיל שש תנועות, ואיננו מתחשב עם היתדות, ולכך לְמַעַן שייך לקטע הקודם. במח' בולוניה ושד"ל, חיברוהו בקטע הבא עם סוף הפסוק. הנגי בא בלא. במח' בולוניה ללא תיבת יבא. וּמַעַשׂ אֲשֶׁר. במח' רומניא: וּמַעֲשֵׂה אֲשֶׁר. בְּעֵין יִשׂוֹר. כ"ה במח' רומניא, בולוניה וכ"י, והוא נראה נכון, מקורו מפורש ישר, על משקל פְּעוּל. במח' שד"ל בְּעֵין יִשׂוֹר, אבל אינו נראה נכון לפי כללי הדקדוק. במח' רומניא: בְּעֵין טוֹב יִשׂוֹר. סֶלְף בּוֹגֵד בְּגוֹד. במח' רומניא: יָ סֶלַח בְּגוֹד בְּגוֹד.

מקורות ומקבילות

יערב חין ערכנו. ע"פ תה' קד, לד; מד' ש"ט (צובר), מז' קמט, סי' ה. חין ערכנו. ע"פ אוי' מא, ד. הגיגנו. ע"פ תה' ה, ב. אל תבוזה. ע"פ תה' נא, יט. יום ענות את נפשי. ע"פ ויק' כג, כז; ישע' נח, ה. ומשמן בשרי רזה. ע"פ תה' קט, כד. ברית כרת. צר' טו, יח. אל אבותי צמחזה. ע"פ צר' טו, ח. נעשור לחודש. ויק' כג, כז. ננקשי. ע"פ שופ' יט, כג; דני ה, ו. ננקשי על דלתיך. ע"פ צבלי מגילה, דף יב ע"ב, 'הקוש על שטרי רחמים'. שעה. ע"פ צר' ד, ד. שעה נא ממעונך. ע"פ דצ' כו, טו; תה' פ, טו. לא למעני תעשה. ע"פ יחז' לו, כב. עשה אלהי למענך. דני' ט, יט. והוד קולך. ע"פ תה' כט, ד. קולך השמיע. ע"פ שה"ש ב, ד. קרא נא ויש עונך. ע"פ ירמ' לג, ג; אוי' ה, ח. והעבר חטאי. ע"פ ש"ב יב, יג. למען אמלא חן בעיניך. שמו' לג, יג. בלא דק. ירמ' כב, יג. פועל ישר. ע"פ מש' כ, יא. בלב מלא מהתלות. ע"פ ישע' נט, יג. מהתלות. ישע' ל, י. ומעש אשר לא יכשר. ע"פ קה' ד, ד. על אנשים בעין ישור. ע"פ אוי' לג, כז ורלב"ג. סלף בוגד. ע"פ מש' כב, יב. בוגד בגד. ע"פ ישע' כד, טז. בלבני אס נקשר. ע"פ מש' ו, כה. סלה נא לעוון. צמ' יד, יט.

אִם-אֲשַׁמְתִּי תַעֲלֶה. לָרוֹם עַד-רֹאשׁ כּוֹכְבִים. וְצַדִּיקוֹתַי נִדְעָכוּ.
 כַּפְשָׁתָהּ הוֹלְכִים וְכָבִים. עַד מְתֵי תַמְשׁוּךְ אָף. עָלַי בָּנִים
 שׁוֹבְבִים. וְהֵם עִמָּךְ וְנַחֲלֶתְךָ. וְאַלֶיךָ חוֹבְבִים. הֲכִי תִשְׁפַּח
 יְדֵידוֹתֶם. וְנִשְׁיֵת אֶת-אֲהָבִים. וּמָה חָרִי הָאָף הַגָּדוֹל הַזֶּה.
 בְּעֶשׂוֹר לַחֲדָשׁ הַשְּׁבִיעִי הַזֶּה:

יְהִי מְרוֹם הַקְּשִׁיבָה. לְקוֹל צַעֲקַת עַמָּךְ. אֲשֶׁר לָבְשׁוּ וַיַּעֲטוּ.
 כְּמַדָּם אֶת-זַעֲמָךְ. וְאִם-אֵין צַדִּיק בְּכַפִּי. עֲשֵׂה נָא לְמַעַן
 שְׁמֹךְ. בְּמִקְדָּשׁ אֵל דְּפַקְתִּי. עָלַי דְּלִתִּי רַחֲמֶיךָ. חֲזִקִים כְּרָאִי
 מוֹצֵק. וּמִשְׁטַר שְׁמִי שְׁמִיךָ. לֹא יִכְלָלוּךָ. אָף כִּי-הִבִּית הַזֶּה.
 בְּעֶשׂוֹר לַחֲדָשׁ הַשְּׁבִיעִי הַזֶּה:

כִּף צַדִּיקוֹ הַעֲדִיף. וְכִף רִשְׁעָנוּ הַחֲסִיר. בְּמֵאזְנִים עֵת יַעֲלוּ.
 כְּבֹד עֲוֹנֵי הַסִּיר. רְאֵה רֵתַח לְבַתִּי. כְּרֵתַח שְׁפִיתַת הַסִּיר.

מקורות ומקבילות

הַאֵשׁ כּוֹכְבִים. אִיו' כג, יב. וְלִדְקוֹתַי... ע"פ ישע' מו, יב.
 נִדְעָכוּ כַפְשָׁתָהּ הוֹלְכִים וְכָבִים. ע"פ ישע' מנ, ח. עַד מְתֵי
 תַמְשׁוּךְ אָף. ע"פ תה' פה, ו. בָּנִים שׁוֹבְבִים. ירמ' ג, ד. וְהֵם
 עִמָּךְ וְנַחֲלֶתְךָ. דב' ט, כט; ע"פ מ"א ח, גא. וְאַלֶיךָ חוֹבְבִים.
 ע"פ דב' לג, ג. הֲכִי תִשְׁפַּח יְדֵידוֹתֶם. ע"פ ישע' מט, טו.
 יְדֵידוֹתֶם. ע"פ ירמ' יב, ז. וְנִשְׁיֵת אֶת אֲהָבִים. ע"פ ירמ' כג, לט;
 אִיו' ג, ח. אֲהָבִים. ע"פ משה ה, יט; רש"י תה' כג, א. וְמָה
 חֲרִי הָאָף. ע"פ דב' כט, כג. יְהִי מְרוֹם הַקְּשִׁיבָה. ע"פ תה'
 ה, ג; דני' ט, וט. לַעֲקַת עַמָּךְ. ע"פ שמו' ג, ט. לָבְשׁוּ וַיַּעֲטוּ.
 ע"פ תה' קט, כט. כְּמַדָּם אֶת זַעֲמָךְ. ע"פ תה' לח, ד; תה'
 קט, יח. לֵדָק כַּפִּי. ע"פ תה' מח, יא; מִדְּתָנִי (וּרְשָׁא),
 פ' שׁוֹפְטִים, ס' ד. עֲשֵׂה נָא לְמַעַן שְׁמֹךְ. ע"פ תה' קט, כא.
 בְּמִקְדָּשׁ אֵל. ע"פ תה' עג, ח. דְּפַקְתִּי עָלַי. ע"פ ש"ש ה, ג;
 שׁוֹפ' יט, כג. דְּלִתִּי רַחֲמֶיךָ. ע"פ צבלי מגילה, דף יב ע"ב,
 'הקוש על שערֵי רחמיס'; מִדְּתָנִי מ' ד, סוף ס' ג; צ"ר,
 פ' וּשְׁלַח, ד"ה וְתַקְרָא, עמ' 156. חֲזִקִים כְּרָאִי מוֹצֵק. אִיו'
 לו, יח. וּמִשְׁטַר שְׁמִי שְׁמִיךָ. ע"פ אִיו' לח, לג. שְׁמִי שְׁמִיךָ לֹא

ח"צ והערות

לָרוֹם עַד רֹאשׁ. במח' בולוּניא ורומניא: 'לָרוֹם עַד
 רֹאשׁ'. עִמָּךְ וְנַחֲלֶתְךָ. במח' רומניא: 'עִמָּךְ וְנַחֲלֶתְךָ'.
 וְאַלֶיךָ חוֹבְבִים. במח' רומניא: 'זֹא לֶיךָ מֵאֵד דּוֹבְבִים'.
 במח' שד"ל: 'זֹא לֶיךָ (הֵם) חוֹבְבִים'. וְלִשְׁנֵיהֶם, הוּא בְּכִי
 לְהַשְׁלִים לִשְׁשׁ תְּנוּעוֹת. מְרוֹם הַקְּשִׁיבָה. במח' רומניא:
 'מְקָרוֹם הַקְּשִׁיבָה'. צַעֲקַת עַמָּךְ. במח' רומניא: 'צַעֲקַת
 עַמָּךְ'. וְאִם אֵין צַדִּיק. בכ"י ובמח' רומניא: 'אִם אֵין
 צַדִּיק'. בְּמִקְדָּשׁ אֵל. בכ"י ובמח' רומניא: 'בְּמִקְדָּשׁ
 מְעֻט', ע"פ יחו' יא, טו ובבלי מגילה, דף כט ע"א.
 וּמִשְׁטַר שְׁמִי. במח' רומניא: 'זִמְשִׁמֵּר שְׁמִי'. כִּף צַדִּיקוֹ
 הַעֲדִיף וְכו'. מכאן ועד סוף הפיוט חסר במח' רומניא.
 הַעֲדִיף... הַחֲסִיר. כ"ה בנוב"ר והם לשון צווי, אע"פ
 שדרכם לבוא בצירי"י, ראו ס' מכלול, דף סה ע"א,
 ונימוקי הבחור. בכ"י: 'הַעֲדִיף... הַחֲסִיר', לשון עבר.
 שְׁפִיתַת הַסִּיר. בכ"י: 'שְׁפִיתַת הַסִּיר'. אמנם נראה נכון
 כבפנים, ע"פ מ"ב ד, לח; יחו' כד, ג.

יִכְלָלוּךָ. מ"א ח, כו. כִּף - לשון כף מלאוּס. משני אבות פ"ב, מ"ח. כִּף לְדַקוּ - כמו כף זכות. משני אבות פ"א, מ"ו. לְשׁוֹן
 דָּק, מתורגם ללשון זכות, כמו 'אִישׁ לְדִיק' צ"ו ו, ט, 'צַבֵּר זְכָאִי'. הַעֲדִיף... הַחֲסִיר. ע"פ שמו' טז, יח. רִשְׁעָנוּ. ע"פ ירמ' יד, כ.
 צִמְאֻזִים עַת יַעֲלוּ. ע"פ תה' סב, י; אִיו' ו, ב. כּוֹכֵב עוֹנוֹי. ע"פ ישע' ד, ה. עוֹנוֹי הַסִּיר. ע"פ ישע' ו, ז. רִאֵה... לְנֵתִי. ע"פ
 ירמ' כ, יב. רֵתַח לְנֵתִי. ע"פ תרגום תה' לט, ד. לְנֵתִי - פירוש לב, ע"פ יחו' טז, ל. כְּרֵתַח שְׁפִיתַת הַסִּיר. ע"פ ירמ' א, יג,
 ויחו' כד, ג.

לְחַטָּאֵי כְּלוּא הַעֲבֵר. וְהַשְׁלֵךְ זְדוּנֵי אָסִיר. אֶל-אֶרֶץ אַחֲרֵת
כַּיּוֹם הַזֶּה. בְּעֶשְׂוֹר לְחַדְשׁ הַשְּׁבִיעִי הַזֶּה:

שָׁעָה נֹעֲדִים הַיּוֹם. לְהוֹדוֹת עַל-מַפְעֵלֶם. וְהַשְּׁבִים בְּכָל-לִבָּם.
עַל-גְּלוֹי וְעַל-נִיעָלֶם. וְחָשְׁכוּ מֵאֲכָל תְּאֹהֶה. וְהָלְכוּ בְּיַחֲוֹף
נִיעָלֶם. וְהוֹרִידוּ אֶת-בְּכִיֹתֶם. וְדַמְעֹתֶם מִלֵּא שְׁעָלֶם. וְלָבְשׁוּ
חֲרָדוֹת הַיּוֹם. עַל-חַטָּאֵם וְעַל-מַעֲלֵם. וַיַּחֲדוּ אֶת-כְּבוֹד שְׁמֶךָ.
הַנִּכְבָּד וְהַנּוֹרָא הַזֶּה. בְּעֶשְׂוֹר לְחַדְשׁ הַשְּׁבִיעִי הַזֶּה:

אֵל מֶלֶךְ יוֹשֵׁב עַל-כִּסֵּא רַחֲמִים. מִתְנַהֵג בַּחֲסִידוֹת. מוֹחֵל
עֲוֹנוֹת עַמּוֹ. מַעֲבִיר רֵאשׁוֹן רֵאשׁוֹן. מְרַבֵּה מְחִילָה
לְחַטָּאִים וְסִלִּיחָה לְפֹשְׁעִים. עוֹשֶׂה צְדָקוֹת עִם (כָּל-)בָּשָׂר
וְרוּחַ וְלֹא כְרַעַתֶם תִּגְמַל (נ"א: לָהֶם גּוֹמֵל): אֵל הוֹרִיתֵנוּ לוֹמֵר
(מִדּוֹת) שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה וְזָכַר לָנוּ (הַיּוֹם) בְּרִית שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה
(כְּמוֹ) שְׁהוֹדַעְתָּ לְעַנּוֹ מִקֶּדֶם וְכֵן כָּתוּב (בְּתוֹרָתְךָ). וַיֵּרֶד יְהוָה
בְּעַנְן וַיִּתְיַצֵּב עַמּוֹ שָׁם וַיִּקְרָא בְּשֵׁם יְהוָה: וְשָׁם נֶאֱמַר. וַיַּעֲבֹר
יְהוָה עַל-פָּנָיו וַיִּקְרָא. יְהוָהוּ יְהוָה אֵל רַחוּם וְחַנּוּן. אֶרֶץ אֲפִים
וְרַב-חֶסֶד וְאִמְת: נִצַּר חֶסֶד לְאֱלֹפִים נִשְׂא עֵינָיו וְפָשַׁע וְחַטָּאָה
וְנִקְהָה. וְסִלַּחַת לְעוֹנֵינוּ וְלַחַטָּאתֵנוּ וְנַחֲלַתֵנוּ: סִלַּח-לָנוּ אָבִינוּ
כִּי חַטָּאנוּ. מְחַל לָנוּ מִלִּבְנוּ כִּי פָשַׁעְנוּ: כִּי-אַתָּה אֲדֹנָי טוֹב
וְסִלַּח. וְרַב-חֶסֶד לְכָל-קְרֹאֶיךָ: כִּי-עַמְּךָ הִסְלִיחָה. לְמַעַן תִּנָּרָא:
לְמַעַן-שְׁמֶךָ יְהוָה וְסִלַּחַת לְעוֹנֵינוּ כִּי רַב הוּא:

ח"ג והערות

מקורות ומקבילות

בְּיַחֲוֹף נִיעָלֶם. במח' רמ"ז וכ"י: בְּיַחֲוֹף נִיעָלֶם. לחטאי... העבר. ע"פ ש"צ יב, יג. כְּלוּא הַעֲבֵר. ע"פ צבלי סוכה,
דף נב ע"א, 'יזה"ר שפון ועומד צלבו של אדם'. והשלך זדוני. ע"פ

מ"כ ז, יט. אסיר. ע"פ זכ' ט, יב. אל ארץ אחרת. דב' כט, כז. שעה. ע"פ צר' ד, ה. נועדים. ע"פ נחמ"ו ו, י; דה"צ ה, ו. היום. ע"פ
ויק' טז, ל. להודות על מפעלם. ע"פ תה' לב, ה; מש' כח, יג. מפעלם. ע"פ הוש' ז, א; מש' יא, יח. ושנים בכל לבם. דה"צ ו, לח. על
גלוי ועל נעלם. ע"פ דב' כט, כח. וחשכו מאכל. ע"פ ויק' טז, כט. מאכל תאוה. חו"י לג, כ. בְּיַחֲוֹף נִיעָלֶם. ע"פ צבלי וימא, דף עז ע"א.
והורידו את בכייתם. ע"פ חו"י ט, טז. ודמעטם. ע"פ תה' נו, ט; חו"י ח, ב. מלא שעלם. ע"פ ישע' מ, יב. ולבשו חרדות. ע"פ יחז'
כו, טז. על חטאם ועל מעלם. ע"פ ויק' ה, טו. ויחדו את כבוד שמך. ע"פ מדת"י (וורשא), פ"ר וישלח, ס"ו ב; שה"ר פ"ר ב, ס"ו טז,
ע"פ דב' ו, ד. שמך הנכבד והנורא הזה. ע"פ דב' כח, נח.

סליחה

שלישית כמנהג ירושלים ורביעית כמנהג ק"ק רומה

**בְּיוֹם עֲשׂוֹר קְרֵאתֶיךָ • בְּכָל-לְבִי וְנִשְׁמָתִי • וְאֶתְוֹדָה עָלַי
פְּשָׁעִים • וְאֶבְכְּהָ עַל-אֲשָׁמָתִי •
וְאֶתְמַרְמֵר בְּלֵב נִשְׁבָּר • חֲצוֹת לַיְלָה בְּמִטְתִּי •**

כִּי-עֹנֵי אֲגִיד • אֲדַאֵג מִחַטָּאתַי:

**לָךְ לְבַדְּךָ חַטָּאתִי • כִּי אֵין צוֹר בְּלִתְךָ • וְאֵין לִי פֶה לְהִשִּׁיב •
בְּתוֹךְ בֵּית תְּפִלְתְּךָ • וְלֹא מִצַּח לְהָרִים רֹאשׁ • לָךְ לְמַעוֹן
שִׁבְתְּךָ • אֲבָל בּוֹשָׁתִי וְנִכְלַמְתִּי • מֵאִד עַל-רֹב מְשׁוֹנְגָתִי •**

כִּי-עֹנֵי אֲגִיד • אֲדַאֵג מִחַטָּאתַי:

**עֵינֵי לָךְ צוֹפִיָּה • וְנִפְשִׁי לָךְ הוֹמִיָּה • וְאֲזִיל דְּמָעוֹת כְּנֶהֱר • לְמַהֲר
מְרַר בְּכִיָּה • בְּצוֹם עֲשׂוֹר בְּיוֹם אָסוֹר • בְּאֲכִילָה וּשְׁתִּיָּה •
בְּשִׁפְכֵי בּוֹ לְבַתִּי • פְּנֵה וְהִקְשַׁב שׁוֹעֲתִי • כִּי-עֹנֵי אֲגִיד • אֲדַאֵג מִחַטָּאתַי:**

מקורות ומקבילות

עשור. ע"פ ויק' טז, כט; צמ' כט, ז. קראתוך. ע"פ תה' קל, א. ככל לבי ונשמתי. ע"פ דצ' ו, ה; מ"צ כג, ג. ואתודה עלי פשעים. ע"פ תה' לב, ה. ואככה על אשמת. ע"פ עז' ט, טו, י, א. ואתמרמר. ע"פ דני' ה, ז. כלל נשבר. ע"פ תה' נא, יט. חלתי לילה במטתי. ע"פ תה' קוט, כג. במטתי. ע"פ תה' ו, ז. כי עוני אגיד. תה' לה, יט. לך לנדך חטאתי. תה' נא, ה. כי אין לך בלתיך. ע"פ ש"א ב, ב. ואין לי פה להשיב. ע"פ יחז' טז, סג; חז' לב, ה. ראו צבלי צרכות, דף יב ע"ב. בית חפלתך. ע"פ ישע' טו, ז. ולא מלח להרים ראש. ע"פ זוהר (רעיא מהימנא), שמו, דף קיט ע"א; רמב"ם, נוסח נפילת אפים. להרים ראש. ע"פ עז' ט, ו. למען שנתך. ע"פ מ"א ח, מג; תה' כו, ח. אכל בושתי ונכלמתי. ע"פ ירמ' לא, יח; עז' טו, ו. על רוב משוגתי. ע"פ ירמ' ל, יד; חז' א, ה. משוגתי. חז' יט, ד. עיני לך צופיה. ע"פ תה' ה, ד. צופיה. ע"פ מש' לא, כז. ונפשי לך. תה' סג, ב. ונפשי לך הומיה. ע"פ תה' מז, יב. הומיה. ישע' כב, ב. ואזיל דמעות. ע"פ ירמ' ט, ח. דמעות כנהר. ע"פ חז' ב, יח. למהר מרר צביה. ע"פ ירמ' ט, ח. מרר צביה. ע"פ ישע' כב, ד. צלום העשור. ע"פ מס"ו פ"י יט, ה"ד. אסור באכילה ושתייה. משנ' יומא פ"ח, מ"א; פדר"א פ"י מה; ירושלמי יומא פ"ח, ה"א; צבלי יומא, דף עג ע"ב. בשפכי בו לבתי. ע"פ חז' ב, יט. לבתי. ע"פ יחז' טז, ל. פנה והקשב שועתי. ע"פ תה' לט, יג.

ח"נ והערות

ביום עשור קראתוך. כתב שר"ל, במבוא למכב"ר, עמ' 66, ששם המחבר 'בלעם', חתום בראשי החרוזים. הכוונה לר' יהודה ך בלעם המדקדק. סליחה זו נמצאת גם בסליחות כמנהג טריפולי שבלוב, שפתי רננות. עלי פְּשָׁעִים. בכ"י: עלי רְשָׁעִי. למעון שבתך. במח' רמ"ו: לְמָכוֹן שבתך. בכ"י: לְמָרוֹם שבתך. וכאן כמח' בולוניה ושר"ל. מרר בכיה. במח' רמ"ו ובקד"א: יְמַקְרֵר בכיה. בכ"י: יְקַרֵּד בכיה. וכאן כמח' בולוניה ושר"ל. בְּצוֹם עשור. בכ"י: יָצִיִּים עשור.

מַחֵה כְּעֵב עֲוֹנוֹתַי. וְכַעֲנַן חֹטְאֹתַי. וְהַעֲתֵר וְשִׁים הַיּוֹם. בְּנֹאדְךָ
דְּמַעוֹתַי. וְאִם-זִדְתִּי וְאִשְׁמַתִּי. זֶרֶה הַיּוֹם זִדּוֹנוֹתַי. וְאֵל-תִּגְמַל
בְּמַפְעָלִי. וְלֹא תִמְדַּךְ בְּמִדְתִּי.
כִּי-עֲוֵי אֲגִיד. אֲדַאֲג מִחֹטְאֹתַי:

חִמַּל עַל-עַם בְּחַרְתָּ. לָךְ מִכָּל-עַמִּים. וַיּוֹם עֲשׂוֹר הַנְּחַלְתָּם.
מִקֹּדֶשׁ מִכָּל-יָמִים. לְטַהֵר בּוֹ הַלְבָבוֹת. לְכַפֵּר בּוֹ כָּל-אֲשָׁמִים.
וּבּוֹ אֶקְוֶה וְאֶתְחַנֵּן. וּבּוֹ אֲרַבֶּה תְּפִלָּתִי. כִּי-עֲוֵי אֲגִיד. אֲדַאֲג מִחֹטְאֹתַי:

אֵל מֶלֶךְ יוֹשֵׁב עַל-כִּסֵּא רַחֲמִים. מִתְנַהֵג בְּחִסְדוֹת. מוֹחֵל
עֲוֹנוֹת עַמּוֹ. מֵעֲבִיר רֵאשׁוֹן רֵאשׁוֹן. מִרְבֵּה מְחִילָה
לְחֹטְאִים וְסִלִּיחָה לְפוֹשְׁעִים. עוֹשֶׂה צְדָקוֹת עִם (כָּל-)בָּשָׂר
וְרוּחַ וְלֹא כְרַעַתְם תִּגְמַל (נ"א: לָהֶם גּוֹמֵל): אֵל הוֹרִיתֵנוּ לִזְמַר
(מִדּוֹת) שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה וּזְכַר לָנוּ (הַיּוֹם) בְּרִית שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה
(כְּמוֹ) שְׁהוֹדַעְתָּ לְעַנּוֹ מִקֹּדֶם וּכְן כְּתוּב (בְּתוֹרַתְךָ). וַיִּרְדַּ יְהוָה
בְּעֲנַן וַיִּתְיַצֵּב עַמּוֹ שָׁם וַיִּקְרָא בְּשֵׁם יְהוָה: וְשָׁם נֶאֱמַר. וַיַּעֲבֹר
יְהוָה עַל-פְּנֵי וַיִּקְרָא. יְהוָה יְהוָה אֵל רַחוּם וְחַנּוּן. אַרְבָּע אֲפִים
וְרַב-חֶסֶד וְאַמֶּת: נִצַּר חֶסֶד לְאֱלֹפִים נִשְׂא עֵינָיו וְפָשַׁע וְחֹטְאָה
וְנִקְהָ. וְסִלַּחַת לְעוֹנֵינוּ וְלִחֹטְאֹתֵנוּ וְנִחַלְתֵּנוּ: סִלַּח-לָנוּ אֲבִינוּ
כִּי חֹטְאֵנוּ. מְחַל לָנוּ מִלִּכְנוּ כִּי פָשַׁעְנוּ: כִּי-אַתָּה אֲדֹנָי טוֹב
וְסִלַּח. וְרַב-חֶסֶד לְכָל-קַרְאִיךָ: כִּי-עַמְּךָ הִסִּילִיחָה. לְמַעַן תִּוְרָא:
לְמַעַן-שָׂמַךְ יְהוָה וְסִלַּחַת לְעוֹנֵינוּ כִּי רַב הוּא:

ח"ג והערות

מקורות ומקבילות

אקוד וְאֶתְחַנֵּן. בב"י: 'אקוד וְאֶתְחַנֵּן'. משה כעב עוונותי וכענן חטאתי. ע"פ ישע' מז, כג. והעתר. ע"פ ישע' יט, כג.
ושים היום בנאדך דמעתי. ע"פ תה' נו, ט. ואם זדתי ואשמתי. ע"פ עזר' ט, ו.
זרה. ע"פ במ' ח, ב. זרה היום זדונותי. ע"פ מו"כ ז, יט. ואל תגמול כמפעלי. ע"פ תה' קג, י. כמפעלי. ע"פ הוש' ז, א;
מש' יא, יח. ולא תמד כמדתי. ע"פ משנ' סוטה פ"א, מ"ז, 'צמדה שאדם מודד בה מודדין לו'; בצלי סוטה, דף ח ע"ב, ע"פ
ישע' כז, ה; מכד"י מס' דויהי, פתיחה, ד"ה וה' הולך. חמול על עם. ע"פ יוא' ב, יח; דה"צ לו, טו. עם צרתך לך מכל
העמים. ע"פ דב' ז, ו. ויום עשור. ע"פ ויק' טז, כט. המחלסת. ע"פ ויק' טז, לא; בצלי ברכות, דף לג ע"ב, 'זתחילנו'. לטור
בו הלכנות. ע"פ ויק' טז, ל. לכפר בו כל אשמים. ע"פ ויק' טז, לד. אקוד. ע"פ ברא' כד, מה, משורש קוד. ואתחנן. ע"פ דב'
ג, כג; חו"י ט, טו. ואתחנן ובו ארבה. ע"פ דב"ר (וילנא), פ"א יא, ס"ו, י. 'התפלל משה בצלותו הפרק תקט"ו פעמים'. ארבה
תפלת. ע"פ ש"א א, יב.

סליחה

חמישית במנהג ק"ק רומה. בירושלים לא אומרים סליחה זו כלל.

שַׁחַר קָמְתִי לְהוֹדוֹת לַיהוָה אֱלֹהֵי תְהִלָּתִי וְאַרְגֵּן לְבָקָר וְאוֹדִיעַךָ חַטָּאתִי יִנְתֵּן לִי בֹזֵה

שָׁכַר לַפְעֻלָּתִי נַפְשִׁי בְּשֹׂאֲלֹתֵי וְעַמִּי בְּבִקְשָׁתִי

לְפָנַי זֹאת בְּיִשְׂרָאֵל לְמַקְרִיבֵי הַקָּרְבָּן אִסְחָטָת כְּשָׁנִי כָּלֹּה הַפֶּךָ לְבָן וְאֹדְדָה כָּל־שְׁנוֹתַי אֲנִי תָמִיד עַל־חֶרְבָּן וְאִין לִי לְבַד מְלִתִּי וְעוֹלָתִי תַפְלָתִי

מְזַבַּח בְּהֵיֹתוֹ וְקֹדְשִׁים לְזִבְיָחָה וְהֵבִיא אִישׁ אֶת־זִבְחוֹ וְנִתְכַפַּר בְּסִלְיָחָה אָפֶס מְנִי מִכֶּהֶן וְאִין זָבַח וְאִין מִנְחָה תוֹדַתִּי זְבִיחָתִי וְשִׁיחָתִי מִנְחָתִי

נַפְשִׁי בְּשֹׂאֲלֹתֵי וְעַמִּי בְּבִקְשָׁתִי

מקורות ומקבילות

שחר קמתי: ע"פ תה" ט, ט; קה, ג; ירושלמי ברכות פ"ה, ה"א [דף ה סוף ע"א]. קמתי להודות: ע"פ תה" קוט, סב; דה"א כג, ל. אלהי תהלתי: ע"פ דב' י, כא; תה" קט, א; מדה"ג פ"ה שמות, ס"ו א; מדה"ה מז' קט, ס"ו א. וארגן לך לבוקר: ע"פ תה" נט, ח; שמו"ר פ"ה כג, ס"ו ו, 'צקר של יום הדין', ע"פ ישע' כה, יב. ואודיעך חטאתי: ע"פ תה" לב, ה; צבלי יומא, דף פו ע"ב; מדה"ה מז' לב, ס"ו א. ינתן לי בזה: ע"פ צ"ר מה, ט; אס"ז, ג. שחר לפעולתי: ע"פ ישע' מ, י; ירמ' לא, טו; דה"ב טו, ז; צמדצ"ר פ"ה כ, ס"ו טו, 'מנו שחוטא ולאמר חטאתי, אין רשות למלאך ליגע צ"ח מדה"ג פ"ה בלק, ס"ו יד. נפשי בשאלתי ועמי בנקשתי: אס"ז, ג. לפניס זאת ציטראל. ע"פ רות ד, ז. למקריבי הקרבן: ע"פ ויק' ד, יד. אס חטאת כשני וכו'. ע"פ ישע' א, יח; משנ' יומא פ"ו מ"ח, צבלי דף סח ע"ב; ירושלמי יומא פ"ו, ה"ז [דף לו ע"ב]. כלו הפך לכן: ויק' יג, יג. ואדדה כל שנותי: ע"פ ישע' לח, טו. תמיד על חרבן: ע"פ נחמ' ב, ב; צבלי צ"ב, דף ס ע"ב, ע"פ תה" קלו, ו. ראו ישע' סו, י; צבלי תענית, דף ל ע"ב. לגד מלתי ועולתי תפלתי: ע"פ צבלי יומא, דף פו ע"ב, 'מתפיים ממנו צדכריס... כאלו הקריב פריס'; צמדצ"ר פ"ה יח, ס"ו כה, ע"פ הו"פ יד, ג. מזבח... והביא איש: ע"פ ויק' ד, כד"כ. והביא איש את זבחו: ע"פ ויק' יח, ה. ונתכפר בסליחה: ע"פ צמ' טו, כה"כ. אפס מני מכה: ע"פ דה"ב טו, ג; טור א"ח, ס"ו מה, 'אין לנו כהן בעבודתו'. ואין זבח ואין מנחה: ע"פ הו"פ ג, ד; דני' טו, כו. תודתי זביחתי: ע"פ תה" נח, יט; ויק"ר פ"ה ז, ס"ו ג. ושיחתי: ראו צבלי ברכות, דף כו ע"ב, ע"פ תה" קב, א; צ"ר פ"ה ס, ס"ו יד. ושיחתי מנחתי: ע"פ תה" קמא, ב; ירושלמי ברכות פ"ה, ה"א, 'המתפלל צביח הכנסת כאלו מקריב מנחה טהורא'.

ח"ג והערות

שחר קמתי להודות לך. סליחה, ס"י שלמה הקטן חזק, והיא לר' שלמה אבן גבירול. נמצאת גם במנהג אשכנז, סליחות גולד' (ס"י עה), רומניא (דף שג ע"א) וטריפולי. ראו: ישירי הקדש לרבי שלמה אבן גבירול על פי כתבי יד ודפוסים מהד' דב ירדן, ירושלים, תשל"ג, כרך ב, עמ' 560-568. הרב מ"ע הרטום, בחוברת המנהג האיטלקי בירושלים לא הזכיר לומר סליחה זו, אולם היא נאמרת בק"ק רומה ומילאנו. נמצאת גם בסוף כ"י כ"ה, דף 153ב. ואודיעך חטאתי. בכ"י כ"ה: זאודה על חטאתי. ינתן לי בזה. בנוסחי אשכנז וגולד' ינתן לי בזה. ע"פ לשון הפסוק בסאתר. אצל ירדן: ינתן לי בזה. למקריבי הקרבן. במח' רומניא: למקריבי קרבן, וכ"ה בכמה ח"ג שבגולד'. אצל ירדן: יצעת מקריבי קרבן. חטאת כשני. במח' רומניא: חטאת כשנים. אצל ירדן: יחטאתו כשנים. ואדדה כל. בכ"י כ"ה: זאודה על. אצל ירדן: 'אדדה כל'. על־חרבן. אצל ירדן: על־חרבן. וקדשים לזביחה. הקו"ף בקמץ גדול, ראו מניש ומאור עינים לרו"ה, שמי' כט, כו. במח' רומניא: זקדשים בזביחה. אצל ירדן: זקדשים לזביחה. איש את־זבחו. בכ"י כ"ה: איש מנחתי. ונתכפר בסליחה. בכ"י כ"ה: זמתכפר בסליחה. במח' רומניא: ונתאפר בסליחה. אצל ירדן: ונתכפר בסליחה. אפס מני. כ"ה במח' בולוניה ושד"ל. במח' רמ"ז: אפס מני. אצל ירדן: אפס מני.

הָיָן בְּהֵיּוֹת הָעֲבוּדָה וְכִהֵן עַל־מִשְׁמֶרֶת. הֵלֵא חֲטָאת מִכְּשַׁרְתּוֹ.
וְהָעוֹלָה מִכִּפְּרֵת. אִין חֲטָאת וְאִין עוֹלָה. וְלֹא חֶלֶב וְיִזְבֵּחַ.
וְאֶשְׁפֹּךְ אֶת־רִנָּתִי. וְאֶפִּיל אֶת־תְּחִנָּתִי. נִפְשִׁי בְּשֹׂאֲלֹתֵי וְעַמִּי בְּבִקְשֹׁתַי:
הָיָן קָדָם בְּמִקְדָּשׁ. בְּקוֹם זְרִיזִים בְּאַשְׁמֶרֶת. טְהוֹרִים נֶצְבוּ
לְהַפִּיס. הַחֲדָשִׁים לְקַטְרֵת. אִין לְבוֹנָה וְאִין קַטְרֵת. וְנִשְׁאַרְתִּי
שְׁחַרְחֵרֶת. בְּהִתְעוֹדוֹת חֲטָאתִי. יְהִי קָרְבָן תּוֹדָתִי.

נִפְשִׁי בְּשֹׂאֲלֹתֵי וְעַמִּי בְּבִקְשֹׁתַי:

חֲזִיה קְדוּשִׁי. כִּי יָדִי כְּבֹדָה עַל־אַנְחָתִי. וְאִין מִי יַעֲמֹד בְּעַדִּי.
וְאִין לִי בֵּית מְנוּחָתִי. לְבַד בְּךָ אֶזְכִּיר שְׁמֶךָ. מְגֻדָּל עוֹ
יְשׁוּעָתִי. וְהָעֵבֶר אֶת־אַשְׁמֶתִי. וְעִנְתָה־בִּי צְדָקָתִי.

נִפְשִׁי בְּשֹׂאֲלֹתֵי וְעַמִּי בְּבִקְשֹׁתַי:

ח"ג והערות

וְכִהֵן עַל. בכ"י כ"ה ואצל ירדן: וְכִהֵן עַל. אִין חֲטָאת. בכ"י כ"ה, נוסח אשכנז, מח' רומניא וירדן: וְאִין חֲטָאת, עם הוי"ו, פירושו 'אבל אין'. וְאֶשְׁפֹּךְ אֶת. אצל ירדן: יְלִבְד אֶשְׁפֹּךְ אֶת. הָיָן קָדָם בְּמִקְדָּשׁ. בכ"י כ"ה: יְהִי קָדָם מִקְדָּשׁ. אצל ירדן: יְהִי קָדָם בְּהֵיּוֹת מִקְדָּשׁ וְלֹא תִּבְתּוּ יְהִי. הַחֲדָשִׁים לְקַטְרֵת. בכ"י כ"ה: יְהִי קָדָם לְקַטְרֵת. אִין לְבוֹנָה. במח' רומניא, כ"י וירדן: וְאִין לְבוֹנָה, וכ"ה בח"ג אצל בגולד. בְּהִתְעוֹדוֹת חֲטָאתִי. בכ"י: וְכִהֵן עַל חֲטָאתִי. יְהִי קָרְבָן. בכ"י כ"ה: יְהִי קָרְבָן. בנוסח אשכנז ובגולד: יְהִי קָרְבָן. אצל ירדן: יְהִי קָרְבָן. במח' רומניא: יְהִי קָרְבָן. חוזה קדושי. בנוסח אשכנז, מהר" בער, גולד, ירדן ומח' רומניא: חוזה קדושי. מִי יַעֲמֹד. אצל ירדן ומח' רומניא: מִי יִנָּן. אֶזְכִּיר שְׁמֶךָ. כ"ה במח' שד"ל ונוסח אשכנז. במח' רמיז, בולוניא, כ"י וירדן: אֶזְכִּיר שְׁמֶךָ. במח' רומניא: עֹז יְשׁוּעָתִי. בכ"י כ"ה: יַעֲמֹד צוֹר יְשׁוּעָתִי. בכ"י, נוסח אשכנז, מהר" בער, ירדן וגולד: יַעֲמֹד צוֹר יְשׁוּעָתִי. במח' רומניא: יַעֲמֹד עוֹ יְשׁוּעָתִי, ע"פ תה" לא, ג, ח, ח. וְהָעֵבֶר אֶת אַשְׁמֶתִי. כ"ה במח' בולוניא, שד"ל וכ"י. במח' רמיז: וְהָעֵבֶר

מקורות ומקבילות

העבודה. ע"פ משנ' אבות פ"ח, מ"ג. וכהן על משמרת. ע"פ יח' מ, מה; נחמ' יג, ל; דה"צ ז, ו; ספ"י, ג' אפי"ן ב, כג. הלא חטאת מכשרת. ע"פ ירושלמי סוטה פ"ג, ה"א; בבלי יומא, דף כ ע"א, א' צמח' הושע' וכו'. והעולה מכפרת. ע"פ תוספתא מנחות פ"א, ה"ב; בבלי זבחים, דף נג ע"א. הלל ויוהרת. ע"פ שמי' כט, יג. ולאשפך את רנתי. ע"פ ש"א ח, טו; תה" טו; קמ"ג, ג. ואפיל את תחנתי. ע"פ ירמ' מז, ט; דני' ט, כ. קדם במקדש. ע"פ איכ" ה, כא; מתע"ד פ' חלת הברכה, פ' ל, ס' טו. בקום זריזים נאשמורת. ע"פ איכ" ב, יט; משנ' יומא פ"א, מ"ח; תמיד פ"א, מ"ג. זריזים. ע"פ ירושלמי שקלים פ"ג, ה"ב; בבלי חולין, דף קכג ע"ב. נאשמורת. ע"פ שמי' יד, כד. טהורים נלכו - שטמא חסור בעבודה. בבלי סנהדרין, דף פג ע"א; שבוטות, דף ח ע"א. נלכו להפייס. ע"פ משנ' תמיד פ"א, מ"ג. להפייס החדשים לקטרת. ע"פ משנ' יומא פ"ג, מ"ד. ואין קטרת. טור א"ח, ס' קלג. ונאשרתי שחרחורת. ע"פ שה"ש א, ה; ירושלמי עירובין, פ"ג, ה"ט [דף כו ע"א]; תה"א"ר (אי"ש שלום), פרק כז, ד"ה הרי הוא אומר. צהודות חטאתי. ע"פ ויק' טו, כא; כו, מ; מ"א ח, מרמח; תה" ל, ה; דני' ט, כ; נחמ' א, ו. יהי קרבן תודתי. ראו מדת"ג פ' בלק, ס' יד, '...ואומר חטאתי, אין רשות למלאך ליגע בו'; צמדב"ר פ' כ, ס' טו; ולק"ש חו', רמז תשס"ה, ד"ה ויאמר בלעם. חוזה. ע"פ תה" ח, ב. קדושי. ע"פ שמי' לא, יג; ישע' מג, טו; תה" כב, ד. ידי כנדה על אמתתי. איו' כג, ב. ואין מי יעמוד בעדי. ע"פ ירמ' ז, טו; יח' כב, ל; שה"ש ב, טו. בית מנוחתי. ע"פ דה"א ח, ב; בבלי פסחים, דף פח ע"א, א' כיצחק שקראו בית; מד"א (צובר) בר' פ' מט, ס' טו, ע"פ תה" קל"ב, יד. ללך כך וכו'. ע"פ ישע' כו, יג; משנ' סוטה פ"ט, מ"ט, ו' 'על מי לנו להשפין? על אבינו שבשמיים'; מדת"ה מח' כה, ס' ב. אזכיר שמך. תה" מה, יח; קלה, יג. מגדל עז. ע"פ תה" סא, ד; מש' יח, ו. עז ישועתי. ע"פ ישע' יב, ב; תה" כה, ה; פט, כז; קמ, ה; אה"מ, רי"ז, עמ' 217, ד"ה ראו מה. והעבר את אשמתתי. ע"פ ש"צ יב, יג; תה"א" (אי"ש שלום), פ' ט, ד"ה אס תאמר. וענתה צי צדקתי. בר' ל, לג.

אֵל מֶלֶךְ יוֹשֵׁב עַל־כִּסֵּא רַחֲמִים. מִתְנַהֵג בְּחִסְדוֹת. מוֹחֵל
 עוֹנוֹת עַמּוֹ. מַעֲבִיר רֵאשׁוֹן רֵאשׁוֹן. מְרַבֵּה מְחִילָה
 לַחַטָּאִים וְסִלִּיחָה לַפּוֹשְׁעִים. עוֹשֶׂה צְדָקוֹת עִם (כָּל-)בֶּשֶׁר
 וְרוּחַ וְלֹא כְרַעַתְם תִּגְמַל (נ"א: לָהֶם גּוֹמֵל): אֵל הוֹרִיתֵנוּ לִזְמַר
 (מִדּוֹת) שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה וְזָכַר לָנוּ (הַיּוֹם) בְּרִית שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה
 (כְּמוֹ) שְׁהוֹדַעְתָּ לְעַנּוֹ מִקֶּדֶם וְכֵן כָּתוּב (בְּתוֹרַתְךָ). וַיֵּרֶד יְהוָה
 בְּעַנְן וַיִּתְיַצֵּב עַמּוֹ שָׁם וַיִּקְרָא בְּשֵׁם. יְהוָה: וְשָׁם נֹאמַר. וַיַּעֲבֹר
 יְהוָה עַל־פְּנֵי וַיִּקְרָא. יְהוָה יְהוָה אֵל רַחוּם וְחַנּוּן. אֶרֶךְ אַפַּיִם
 וְרַב־חֶסֶד וְאַמֶּת: נִצַּר חֶסֶד לְאַלְפִים נִשְׂא עֵינָיו וְפָשַׁע וְחַטָּאָה
 וְנִקְהָ. וְסִלַּחְתָּ לְעוֹנֵינוּ וְלַחַטָּאתֵנוּ וְנַחֲלֵתֵנוּ: סִלַּח־לָנוּ אֲבִינוּ
 כִּי חַטָּאנוּ. מְחַל לָנוּ מִלִּכְנוּ כִּי פָשַׁעְנוּ: כִּי־אַתָּה אֲדֹנָי טוֹב
 וְסִלַּח. וְרַב־חֶסֶד לְכָל־קַרְאִיךָ: כִּי־עַמְךָ הִסְלִיחָה. לְמַעַן תִּתְּנָה:
 לְמַעַן־שִׂמְךָ יְהוָה וְסִלַּחְתָּ לְעוֹנֵינוּ כִּי רַב הוּא:

סליחה

רביעיית כמנהג ירושלים כאשר יזה"ב חל בימי חול.

וששית כמנהג ק"ק רומה. בירושלים אין אומרים בשבת.

בְּנֵי צִיּוֹן הַיְקָרִים. אִישׁ בְּאַחֵיו יִלְיָצוּ. לְהִסְתַּוְּפֵף בְּחִצְרוֹת
 אֵל. וְאֶת־שִׁנְתֵּם יִקְיָצוּ. וּבְחִדְרֵי מִשְׁכַּבְּכֶם.
 לְקַרְא לֹו נוֹעֲצוּ. וְכִמוֹ הַשְּׁחַר עֲלֶה וַיִּאֲיָצוּ:

ירושלים 4 בימי החול, רומה 6

ח"ג והערות

את אשמתני. אצל ירדן ומח' רומניא: יתעביר
 את אשמתני. בני ציון היקרים. סליחה
 מאת ר' בנימן ב"ר אברהם מן הענוים
 מרומה. חתום בראשי הבתים שם המחבר
 'בנימן'. סליחה זו אינה במנהג אחר.

מקורות ומקבילות

אל מלך יושב. כ"י כ"ה, דף 3153. בני ציון היקרים. או"כ ד, 3. איש
 באחיו. ע"פ ישעי' מא, ו. יליצו. ע"פ או"י לג, כג. להסתופף בחצרות אל.
 ע"פ תה" פד, יא, ג. ואת שנתם יקילו. היפך או"י יד, יב. ובחדרי משכבם.
 שמו ז, כח. לקרוא לו. ע"פ ישעי' נה, ו; זכ' יג, ט. נוטלו. ע"פ מש' יג, ו.
 וכמו השחר עלה. צ"י יט, טו.

נְדָדָה שְׁנַת הַחֶלֶךְ. אוֹכַל לֶחֶם מִגָּאֵל. לְבֹא אֶל-הַמֶּלֶךְ. יְהוָה
 נִשְׁאוֹל נִשְׁאֵל. בְּעַד חֲטָאוֹ הַמוֹלֵךְ. וְתוֹעֲבוֹתָיו אֲשֶׁר יֵאָל.
 אֲנָא סֵלַח לְהֶלֶךְ. יְדוּעַ חוֹלֵי וְתֵאֵל. וּכְטַל מִשְׁפִּים הוֹלֵךְ.
 פִּשְׁעוֹ וְחֲטָאוֹ נוֹאֵל. בְּלֵב יָמִים סוֹרוֹ. אֶל-תִּגְעוּ כִּי נִצְּוּ.

וּכְמוֹ הַשָּׁחַר עֲלֶיהָ וַיֵּאֲצִיזוּ:

יְהִי זְכָרָה רַחֲמֶיךָ. אֲשֶׁר מַעֲוֹלָם הִמָּה. וְכִפָּר חֲטָא צְמִיךְ. בְּיוֹם
 קָדוֹשׁ לְאַיְמָה. וְחוֹסֶה עַל-עַמְּךָ. מִי סְלִיחַתְךָ יִצְמָא. שְׂאֵב
 עֵינֹת נוֹעַמְךָ. וּמְקוֹר יֵשַׁע יִגְמָא. אֲנָא לְכַבוֹד שְׁמֶךָ. בְּהַשְׁמִים
 רוּמָה. וְעַל-אוֹיְבֶיךָ. קוֹמְהוּ יְהוָה וַיִּפְצֹזוּ. וּכְמוֹ הַשָּׁחַר עֲלֶיהָ וַיֵּאֲצִיזוּ:

מַלְכֵי אֱלֹהִים צוּהָ. יִשׁוּעוֹת עִם דּוֹרְשֶׁיךָ. וְדַבֵּר עַל-לֵב דְּוָה.
 בְּתַנְחוּמוֹת רַחֲשֶׁיךָ. וּמְלִשְׁנֵי לֹא-יִנּוּהָ. בְּשִׁפְטֶיךָ אֶת-
 מִבְּקֶשֶׁיךָ. יִרְה אֱלֹיו כְּמַטְחֹוֵי. לְהַבֵּת אֲשֶׁיךָ. וְנוֹדַע כִּי-אַתָּה

<p>מקורות ומקבילות</p> <p>מדדה שנת. ע"פ חס"ו, א. א. החלק. ע"פ חס"ו, ח ותי"ו, חס"ו בשם מנחם, ד"ק ומאירי. אוכל לחם מגואל. ע"פ מלא' א, ז. לצוא אל המלך. ש"ב טו, ב. שאלו שאל ש"א ב, ו. חטאו המולך. ע"פ קה"ר פח' ד, סי' יג; ויקו"ש טו, רמח תתע. ותועבותיו. ע"פ יחו' יד, ו; מש' טו, כו. אשר יאל. ע"פ שמו ב, כה. קד"א; צמ' יב, יא. אגל סלת. ע"פ צמ' יד, יט; עמו' ז, ב. להלך. ע"פ ש"ב יב, ד. ידוע חולי. ישע' נג, ג. ותאל. ע"פ חוכ' ג, סה. וכטל משכיס והולך. ע"פ חו"ש ו, ד. פשעו וחטאו. ע"פ ויק' טז, כה. וחטאו נואל. ע"פ צמ' יב, יא. נלג ימים סורו. ע"פ מו"כ ז, יט; יחו' כו, כז. סורו אל תגעו כי נלו. חוכ' ד, טו. ים זכרה וכו' מעולם המה. ע"פ חס"ו כה, ו. וכפר חטא למיך. ע"פ ויק' טז, כט. כיוס קדוש. ע"פ ויק' כג, כז. לאיומה. שה"ש ו, ד. וחוסה על עמך. ע"פ יוא' ב, ח. מי סליחתך. ע"פ יחו' לו, כה; צבלי יומא, דף פה ע"ב. ילמא. ע"פ חס"ו סג, ב. שאוב עינות. ע"פ</p>	<p>ח"ג והערות</p> <p>שנת החלף. כ"ה במח' בולוניה, שד"ל וקד"א. בכ"י: 'שנת הקלף', ע"פ ש"ב יב, ד. במח' רמ"ז: 'שנת המלך'. בעד חטאו. במח' רמ"ז: 'בעד חטאי, וכן נראה מקד"א. בכ"י: 'בעד חטאי, וכאן במח' בולוניה ושד"ל. חטאו המולך. כתב הקד"א: 'המולך, מלרע גרסינו, ע"ש. במח' רמ"ז: 'חטאו המולך, בסגול. ואם אינו טעות דפוס, צ"ל שהוא שם ע"ז, ולכך נגינת התיבה תהיה מלעיל. במח' בולוניה, שד"ל, כ"י וקד"א, בצירי ומלרע. ל'הלך ידוע חולי. במח' רמ"ז וכ"י: 'ל'הלך ידוע חולי, וכאן במח' בולוניה ושד"ל. בלב ימים. נוסח קד"א: 'השליכהו בלב ימים. נוועמך. לשון יחיד ללא יו"ד, כ"ה במח' רמ"ז וקד"א, ע"ש. אתה מקוה. במח' רמ"ז, בולוניה, קד"א וכ"י: 'את מקוה, בכדי שיהיה רק שש תנועות. וכאן במח' שד"ל, וכנראה תוקן ללשון זכר.</p>
--	--

מְקוֹה־בֵּית יַעֲקֹב קְדוֹשֵׁיךָ בְּעֵת תַּתֵּן רִישֵׁיךָ לְשׁוֹנְאֵי חַנּוּם
יִקְרְצוּ-
וּכְמוֹ הַשָּׁחַר עֲלֶה וַיֵּאֲיֹצוּ:

נִשְׁמַע קוֹלְךָ יוֹנֵה וְנִרְצִית אֶל-אֲדֹנֶיךָ וַתַּעֲבֵר הַרְגָּה בְּמַחְנֶה
צוּר קוֹנֶיךָ וְעוֹד תִּהְיֶי לְרֹאשׁ פְּנֵה וְרַב שְׁלוֹם בְּנֶיךָ וְכָל-עַם
אוֹתְךָ הוֹנֶה יְהִי לְמִשְׁמַע מַחְנֶיךָ וְצֹאן אָדָם תַּעֲבֹרְנָה בְּמֵאֵז
עַל-יַד מוֹנֶיךָ שְׂאֵי-סָבִיב עֵינֶיךָ וְרֹאֵי כָּלֶם נִקְבְּצוּ-

וּכְמוֹ הַשָּׁחַר עֲלֶה וַיֵּאֲיֹצוּ:

אֵל מֶלֶךְ יוֹשֵׁב עַל-כִּסֵּא רַחֲמִים מִתְנַהֵג בַּחֲסִידוֹת מוֹחֵל
עוֹנוֹת עַמוֹ מַעֲבִיר רֹאשׁוֹן רֹאשׁוֹן מְרַבֵּה מְחִילָה
לַחַטָּאִים וְסִלִּיחָה לְפוֹשְׁעִים עוֹשֶׂה צְדָקוֹת עִם (כָּל-)בְּשָׂר
וְרוּחַ וְלֹא כְרַעַתְם תִּגְמַל (נ"א: לָהֶם גּוֹמֵל): אֵל הוֹרִיתֵנוּ לֹמַר
(מְדוֹת) שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה וְזָכַר לָנוּ (הַיּוֹם) בְּרִית שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה
(כְּמוֹ) שְׁהוֹדַעְתָּ לְעַנּוֹ מִקֶּדֶם וּכְן כְּתוּב (בְּתוֹרַתְךָ) וַיֵּרַד יְהוָה
בְּעָנָן וַיִּתְיַצֵּב עַמּוֹ שָׁם וַיִּקְרָא בְּשֵׁם יְהוָה: וְשָׁם נֶאֱמַר וַיַּעֲבֵר
יְהוָה עַל-פְּנֵי וַיִּקְרָא יְהוָה אֵל רַחוּם וְחַנּוּן אֶרֶךְ אַפַּיִם
וְרַב-חֶסֶד וְאַמֶּת: נִצֵּר חֶסֶד לְאֱלֹפִים נִשְׂא עֵינָיו וְפָשַׁע וְחַטָּאָה
וְנִקְהֵה וְסִלַּחַת לְעוֹנֵנוּ וְלַחַטָּאתֵנוּ וְנַחֲלַתֵנוּ: סִלַּח-לָנוּ אֲבִינוּ
כִּי חָטָאנוּ מְחַל לָנוּ מִלִּכְנוּ כִּי פָשַׁעְנוּ: כִּי-אַתָּה אֲדֹנָי טוֹב
וְסִלַּח וְרַב-חֶסֶד לְכָל-קְרֹאֶיךָ: כִּי-עַמְּךָ הִסְלִיחָה לְמַעַן תִּתְּנָה:
לְמַעַן-שָׁמַךְ יְהוָה וְסִלַּחַת לְעוֹנֵנוּ כִּי רַב הוּא:

מקורות ומקבילות

בית יעקב. ע"פ ישע' ב, ה; יחז' כ, ה. קדושיך. ע"פ דב' כו, יט; ישע' סג, יח. רישך - לשון דלות וענו. ע"פ מש' י, טו.
לשונאי חיים יקרלו. ע"פ תה' לה, יע. נשמע קולך יונה. ע"פ שה"ש ב, יד; שמו"ר פ"ה כ"ה, ס"ו ה. ונרצית אל אדניך. ע"פ
ש"א כט, ד. ותעבר הרנה במחנה. ע"פ מ"א כב, לו; רש"י ישע' ס"א, ז. אור. ע"פ דב' לב, ד. קוניך. ע"פ דב' לב, ו. ועוד
תהיי לראש פינה. ע"פ תה' קי"ח, כב. ורב שלום בניך. ישע' מד, יג. וכל עם אותך חונה. ע"פ ישע' מט, כו; כט, ח. יהי
למשמע מחניך. ע"פ ישע' נב, ז. ולאן אדם. ע"פ ירמ' לג, יג; יחז' לו, לח. על יד מוניך. ע"פ ירמ' לג, יג. שאי סניב עיניך.
ישע' מט, יח.

סליחה

חמישית כמנהג ירושלים כאשר יזה"כ חל בחול ורביעית כאשר חל בשבת.
סליחה שביעית כמנהג ק"ק רומה

**בְּיוֹם הַלְבָנַת פְּשָׁעֵי- בְּהִגְיוֹן חֵין אֶתְמַקְדֵּשׁ- לְבִקֵּר בֵּית
מוֹשִׁיעֵי וְלִבֵּא בְּמִקְדָּשׁ קֹדֶשׁ-**

בְּחֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי בְּעֶשְׂרֵי לַחֹדֶשׁ:

**נִקְרָא אֱלֹהִים בְּחֻזְקָה- וְנִשְׂא לֵב בְּכַפִּיִּים- וְנִפְאָר בְּרוֹן זַעֲקָה-
אֵל אֶרֶךְ אַפִּים- אוֹלֵי בְרוֹן נִצְטַדְקָה- בְּבִקְטָרֶת כַּפִּים- לְהַלְבִּין
אָדָם רָשָׁעִי- כִּמְאֵז בְּמִקְדָּשׁ קֹדֶשׁ- וּבִקְרִבֵי אֵל רוֹעֵי רוּחַ
חֲדָשָׁה לְחֹדֶשׁ-**

בְּחֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי בְּעֶשְׂרֵי לַחֹדֶשׁ:

**יִשְׂרוּן יוֹם הַנֶּאֱסָר- בְּרַחֲמֵיךָ וּבְסִיכָה- וּמֵאֲכַל תַּאֲוָה נִחְסָר-
וְגַם מִנְעֵל בְּחֻשִׁיכָה- יִבֹּאוּ נְגִיד וְשָׂר- לְפָאֵר אֵל בְּנִסִּיכָה-
וַיֹּאמְרוּ לוֹ מִיָּדַעִי- בְּצַדִּיק אָב זָד עָדָשׁ- בְּכַף צֶדֶק הַכְרִיעֵי-
אֵל נֶאֱדָר בְּקִנְדָּשׁ-**

בְּחֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי בְּעֶשְׂרֵי לַחֹדֶשׁ:

ח"ג והערות

ביום הלבנת פשעי. סליחה מאת ר' בנימן ב"ר אברהם מהעונים איש רומה. חתום בראשי הבתים שם המחבר 'בנימן. סליחה זו אינה במנהג אחר. נקרא אֱלֹהִים. הנוסח ע"פ כ"י, לפי משקל השיר, שש תנועות בכל קטע. בדפוסים: נקרא לֵאלֹהִים. ונפאר בְרוֹן. במח' רמ"ו (פקסימיליה) הוגה בכ"י: זנפאר בְקוֹלֵי. בְרוֹן נִצְטַדְקָה. בכ"י: בְּדִין נִצְטַדְקָה. במקדש קֹדֶשׁ. במח' רמ"ו: 'במקדש קֹדֶשׁ. וכאן כמח' בולוניה ושר"ל. אֵל רוֹעֵי. כ"ה במח' רמ"ו, בולוניה וכ"י, וכן נראה נכון. במח' שר"ל: 'אֵל-רוֹעֵי. תאווה נִחְסָר. במח' רמ"ו: 'תאווה נֶאֱסָר. בכ"י: 'תאווה נֶאֱסָר. וכאן כמח' בולוניה ושר"ל. מנעל בְּחֻשִׁיכָה. במח' רמ"ו וכ"י: 'מנעל בְּחֻשִׁיכָה. וכאן כמח' בולוניה ושר"ל. וראו פי' קד"א על אתר הגורס השין כמו: יְאֻחֶשֶׁךְ גַּם אֲנִכִּי (בר' כ, ו).

מקורות ומקבילות

ביום הלבנת פשעי. ע"פ ויק' טז, לד; משנ' יומא פ"ו, מ"ח; צבלי יומא, דף סז ע"א. נהגיון. ע"פ תה' יט, טו. חין. ע"פ חז"ל מא, ד. אֶתְמַקְדֵּשׁ. ע"פ שמ' יט, כג. לְבִקֵּר בֵּית. ע"פ תה' סז, ד. מוֹשִׁיעֵי. ע"פ ישע' מה, כה; ירמ' יד, ח. וּלְנוֹא בְּמִקְדָּשׁ קֹדֶשׁ. ע"פ ויק' טז, ג. לֵג. חֲדוּשָׁה הַשְּׁבִיעִי נִעֲשׂוֹר לַחֹדֶשׁ. ויק' טז, כט. נִקְרָא אֱלֹהִים בְּחֻזְקָה. ע"פ ויק' ג, ח. וּשְׂא לֵב בְּכַפִּיִּים. ע"פ חז"ל, ג, מא. וּנְפִאֵר. ע"פ ישע' ס, יג. בְרוֹן. ע"פ חז"ל, ז. זַעֲקָה. ע"פ חס' ט, לא. אֵל אֶרֶךְ אַפִּים. ע"פ שמ' לד, ה; ויק' ד, ב; תה' פו, טו. אוֹלֵי אַפִּים. ע"פ שמ' ה, טו. נִצְטַדְקָה. ע"פ צ"ר מ"ד, טז; תה' קמ"ג, ב. כְּבִקְטָרֶת כַּפִּים. ע"פ ויק' טז, יב. לְהַלְבִּין אָדָם רָשָׁעִי. ע"פ ישע' ח, יח. בְּמִקְדָּשׁ קֹדֶשׁ. ע"פ ויק' טז, לל. וּבִקְרִבֵי הַיִּפְךְ דְּבִ' לֵא, ח. אֵל רוֹעֵי. ע"פ תה' כג, א; צ"ר מ"ח, טו. רוּחַ חֲדָשָׁה לַחֹדֶשׁ. ע"פ יחז' יח, יט; תה' נא, יב. יִשְׂרוּן. דב' לז, טו. יוֹם הַנֶּאֱסָר וְכו'. וְגַם מִנְעֵל. משנ' יומא פ"ח, מ"ח; ירושלמי יומא פ"ח, ה"א; צבלי יומא, דף עג ע"ב. וּמֵאֲכַל תַּאֲוָה. ע"פ חז"ל, לל, כ. וּמֵאֲכַל תַּאֲוָה נִחְסָר. ע"פ ויק' טז, כט. נְגִיד וְשָׂר. ע"פ דה"צ לז, כה. לְפָאֵר אֵל. ע"פ ישע' ס, יג. בְּנִסִּיכָה. ע"פ תה' ב, ו. רַחֲמֵיךָ. מיוזעני. ע"פ חז"ל, יט, יד. צֶדֶק אָב. ע"פ מכל' דרש"י פ' יט 'הכל צדקות יעקב; צ"ר פ"ר, עו, ס"ו; ויק"ר (מרגליות), פ"ר, לו, ס"ד. אָב זָד עָדָשׁ - זה יעקב אבינו. ע"פ צ"ר כה, כט, קד"א. בְּכַף צֶדֶק הַכְרִיעֵי. ע"פ משנ' אבות פ"א, מ"ו; צבלי ר"ה, דף ח ע"א. אֵל נֶאֱדָר נְקוּדָשׁ. ע"פ שמ' טו, יח.

ירושלים 5 בחול (4 בשבת) רומה 7

מִחַל וּמַחֲקֵי כָּל־רָשָׁע. וְהִצָּחַר בְּתַמִּי מְעִילָה. וְנִתַּק חֲבָלֵי פֶשַׁע.
וְהִתֵּר אֲגָדוֹת עֹלָה. וְחִין צַעֲקוֹתֵי תִשָּׁע. כְּמִנְחַת אֵשׁ וּכְעוֹלָה.
הַקְּשִׁיבָהוּ לְקוֹל שׁוֹעֵי. בְּשִׁטְחֵי כַף בְּקֹדֶשׁ. מִכָּל־חַטָּא
לְהַפְדִּיעֵי. וּקְטֹגוֹרֵי לְהַדְּשׁ.
בְּחֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי בְּעֶשְׂרֵי לַחֹדֶשׁ:

נֹצֵר הֵן לֹא יִצְדֵּק. לְפָנַי יוֹשֵׁב סֵתֵר. אֶךְ אִם־בּוֹ יֵאָדָּק. לְשַׁחֲרוּ
בְּרִן וְעֵתֵר. יִפְשָׁפֵשׁ מִעֲשָׂיו וַיִּבְדֵּק. לוֹ יִמָּצֵא טוֹב פּוֹתֵר.
הַעֲמִד מִלִּיץ לְפָדְעֵי. לְהֵק תְּבוֹאוֹת קֹדֶשׁ. וּמַחֲה פְשָׁעֵי בְּכַרְעֵי.
נִגְדָּד בְּהִדְרַת קֹדֶשׁ.
בְּחֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי בְּעֶשְׂרֵי לַחֹדֶשׁ:

אֵל מֶלֶךְ יוֹשֵׁב עַל־כִּסֵּא רַחֲמִים. מִתְּנַהֵג בַּחֲסִידוֹת. מוֹחֵל
עֲוֹנוֹת עַמּוֹ. מְעַבֵּיר רֵאשׁוֹן רֵאשׁוֹן. מְרַבֵּה מְחִילָה
לְחַטָּאִים וְסִלִּיחָה לְפוֹשְׁעִים. עוֹשֶׂה צְדָקוֹת עִם (כָּל־)בְּשָׂר
וְרוּחַ וְלֹא כְרַעַתְם תִּגְמַל (נ"א: לָהֶם גּוֹמֵל): אֵל הוֹרִיתָנוּ לֹאמֹר
(מִדּוֹת) שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה וּזְכַר לָנוּ (הַיּוֹם) בְּרִית שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה
(כְּמוֹ) שְׁהוֹדַעְתָּ לָעֵנּוּ מִקֹּדֶם וַיְכַן כְּתוּב (בְּתוֹרַתְךָ). וַיִּרְדַּ יְהוָה

מקורות ומקבילות

מחול. ע"פ צבלי שבת, דף ל ע"א. ומחוק כל רשע. ע"פ ישע' מג, כה; תה' נא, ג. והלחר - לָבָן, ע"פ שופ' ה, י, כדעת רוב המפרשים; יחו' כז, יח. והלחר כתמי מעילה. ע"פ ישע' א, יח. כתמי מעילה. ע"פ ירמ' ב, כב. מעילה. ע"פ ויק' ה, כא. ונתק חבלי. ע"פ ישע' לג, כ. ונתק חבלי פשע. ע"פ ישע' נח, ו. חבלי פשע. ע"פ מש' ה, כב. והתר אגודות עוולה. ע"פ ישע' נח, ו. עוולה. ע"פ תה' קט, ג. וחיך. ע"פ אוי' מא, ד. תישע. ע"פ צר' ד, ד. כמנחת אש וכעולה. ע"פ צבלי מנחות, דף קו ע"א, [פ"י, ג, מ"א]. הקשיבה לקול שועי. תה' ה, ג. בשטחי כף. ע"פ תה' פח, י. בקודש. ע"פ תה' עד, ג; ראו יחו' יא, טז, וצבלי מגילה, דף כט ע"א, 'מקדש מעט'. מכל חטא להפדיעי. ע"פ תה' קל, ח; לג, ט; אוי' לג, כד. וקטגורי. ע"פ קה"ר פד, ד, ס"א. וקטגורי להדש. ע"פ ישע' מא, טו. נוצר הן לא יצדק. ע"פ תה' קמג, ב; אוי' טו, יד. יושב סתר. ע"פ תה' לא, א. אש צו יצדק. ע"פ דב' ה, כ. יצדק - לשון דיבור. ע"פ אוי' מט, ט ותרגום. לשחרו. ע"פ תה' עת, לד. צרוך. ע"פ אוי' לח, ז. ועתה. ע"פ צר' כה, כא; אוי' לג, כו. יפשפש מעשיו וינדק. ע"פ צבלי ברכות, דף ה ע"א; עירובין, דף יג ע"ב ורש"י. לו ימצא. ע"פ דב' לב, כט. טוב פותר. ע"פ צר' מ, טז. העמד מליץ לפדעי. ע"פ אוי' לג, כג; כגידה. להק. ע"פ ש"א יט, כ. להק תבואות קודש. ע"פ ירמ' ב, ג. ומחה פשעי. ע"פ ישע' מג, כה; תה' נא, ג. ככרעי נגדך. ע"פ תה' נא, ו. נגדך צהדרת קודש. ע"פ תה' כט, ב.

ח"צ והערות

והצחר כתמי. במח' רמ"ו, בולוניה וכ"י: וְהִצָּחַר כְּתָמִי. וכאן במח' שד"ל. והתהר אגדות. בכ"י: וְהִתֵּר עֲוֹנוֹת וְאֲגָדוֹת. מכל חטא להפדיעי. בכ"י: מכל חטא להפריעי, בקד"א פירשו לשון פדיון, ע"פ אוי' לג, כד. וקטגורי להדש. במח' בולוניה וכ"י מנוקד: קטגור להדש, וללא דגש בטי"ת, ובבולוניה ללא וי"ו החיבור. להדש. כ"ה הניקוד בכ"י, וקרוב לזה במח' בולוניה, וכן נראה משורש 'דוש', ראו מו"ק, ס"י כה, בענין נוסח 'להניח תפלין'.

מכל חטא להפדיעי. ע"פ תה' קל, ח; לג, ט; אוי' לג, כד. וקטגורי. ע"פ קה"ר פד, ד, ס"א. וקטגורי להדש. ע"פ ישע' מא, טו. נוצר הן לא יצדק. ע"פ תה' קמג, ב; אוי' טו, יד. יושב סתר. ע"פ תה' לא, א. אש צו יצדק. ע"פ דב' ה, כ. יצדק - לשון דיבור. ע"פ אוי' מט, ט ותרגום. לשחרו. ע"פ תה' עת, לד. צרוך. ע"פ אוי' לח, ז. ועתה. ע"פ צר' כה, כא; אוי' לג, כו. יפשפש מעשיו וינדק. ע"פ צבלי ברכות, דף ה ע"א; עירובין, דף יג ע"ב ורש"י. לו ימצא. ע"פ דב' לב, כט. טוב פותר. ע"פ צר' מ, טז. העמד מליץ לפדעי. ע"פ אוי' לג, כג; כגידה. להק. ע"פ ש"א יט, כ. להק תבואות קודש. ע"פ ירמ' ב, ג. ומחה פשעי. ע"פ ישע' מג, כה; תה' נא, ג. ככרעי נגדך. ע"פ תה' נא, ו. נגדך צהדרת קודש. ע"פ תה' כט, ב.

בַּעֲנָן וַיִּתְיַצַּב עִמּוֹ שָׁם וַיִּקְרָא בְּשֵׁם יְהוָה: וְשָׁם נֹאמְרוּ וַיַּעֲבֹר
 יְהוָה עַל-פָּנָיו וַיִּקְרָא: יְהוָה יְהוָה אֵל רַחוּם וְחַנּוּן. אַרְךָ אַפַּיִם
 וְרַב-חֶסֶד וְאַמֶּת: נִצַּר חֶסֶד לְאֱלֹפַיִם נִשְׂא עֵינָיו וַפִּשַׁע וְחַטָּאָה
 וְגִמְקָה: וְסִלַּחַת לְעוֹנְנָנוּ וּלְחַטָּאתָנוּ וּנְחַלְתָּנוּ: סִלַּח-לָנוּ אֲבִינוּ
 כִּי חָטָאנוּ. מְחַל לָנוּ מִלְּכֵנוּ כִּי פָשַׁעְנוּ: כִּי-אַתָּה אֲדֹנָי טוֹב
 וְסִלַּח. וְרַב-חֶסֶד לְכָל-קַרְאִיךָ: כִּי-עַמְךָ הַסְּלִיחָה. לְמַעַן תִּתְּנָה
 לְמַעַן-שְׁמֹךְ יְהוָה וְסִלַּחַת לְעוֹנְנוּ כִּי רַב הוּא:

סליחה

שמיינית כמנהג ק"ק רומה. בירושלים אין אומרים אותה.

דומה 8

יֵשֶׁן אֶל-תִּרְדָּם. וְעֹזב הַתְּלַהֲלֵהךָ. הִרְחַק בְּנֵי-אָדָם. וְשׁוֹר
 דְּרָכֵי גְבוּהָךָ. וְרוּץ לַעֲבֹד צוֹר קָדָם. כְּרוּץ
 כּוֹכְבֵי נְגוּהָךָ. מִהֲלֶךְ נִרְדָּם. קוּם קְרָא אֶל-אֱלֹהֶיךָ:
 הִקֵּץ לְרֵאוֹת שָׁמַיִם. וְאֶת-מַעֲשֵׂה אֲצַבְעוֹתַיִם. וְהִבֵּט אֶהְלִי
 מְרוֹמָיו. תְּלוּיִים בְּזֵרְעוֹתַיִם. וְכוֹכְבֵיהֶם חוֹתְמָיו. פְּתוּחֵי
 טַבָּעוֹתַיִם. וּפְחָד מְפָנֵי אֵימָיו. וַתִּיחַל אֶת-יְשׁוּעוֹתַיִם. פֶּן זָמַן
 יִגְבְּהֶךָ. וְרָם לְבָבְךָ בְּגִבְהֶךָ. מִהֲלֶךְ נִרְדָּם. קוּם קְרָא אֶל-אֱלֹהֶיךָ:

מקורות ומקבילות

ישן אל תרדם. ע"פ יומ' א, ה' שה"ש זוטא (צופה), פ"ה, ה' ס"ו ב.
 התלהלהך. ע"פ מש' כו, יח. הרחק. ע"פ מש' ה, ה. הרחק בני
 אדם. ע"פ ירמ' ט, א. וסור. ע"פ אי"ו לה, ה. דרכי גבוהיך. ע"פ
 ישע' נה, ט. ורוץ לעבוד. ע"פ תה' קיט, לב. לור קדם. ע"פ דב'
 לג, כז; ישע' כו, ד. כרון כוכבי. ע"פ צמ" כד, ח ורש"י; סד"ר,
 ס"ו כט, עמ' קעד. כוכבי גבוהיך. ע"פ יוא' ב, ה' תה' קמת, ג.
 מה לך נרדם. יומ' א, ו. הקץ. ע"פ תה' לה, כג. לראות שמיו ואת
 מעשה אצבעותי. ע"פ תה' ה, ד. והבט אהלי מרומי. ע"פ צ"ר
 טו, ה. אהלי מרומים. ע"פ ישע' מ, כב. תלויים בזרועותי. ע"פ
 ילק"ש ח"ו, רמח התקמז, סוף ד"ה בהנחל; אה"מ, מעשה בראשית,
 עמ' 317. וכוכביהם חותמיו. ע"פ אי"ו ט, ז. ופחד מפני אימיו.
 ע"פ הוש' ג, ה; תה' קיט, קס"א; קה' ג, יד. ותיחל את ישועותיו.
 ע"פ אי"ב ג, כו. זמן יגביהך ורם לבבך בגבהיך. ע"פ יחז' לא, ו.
 ורם לבבך בגבהיך. ע"פ דב' ה, יד; מש' טז, ה. בגבהיך. ע"פ ישע'

ח"ג והערות

ישן אל תרדם. סליחה לר' יהודה הלוי. חתום בראשי
 הבתים יהודה: נמצאת גם במח' ארם צובה, דף תקעט
 ע"ב, במנהג ספרד ועוד מנהגים בשינוי נוסח. הודפסה
 ע"י ברודי, דיואן ר' יהודה הלוי, ב 203 ואצל ח' שירמן,
 'השירה העברית בספרד ובפרובאנס', א עמ' 517-519.
 וראו במכביר לשד"ל, ח"ב, עמ' 66. הִרְחַק בְּנֵי אָדָם.
 כ"ה במח' רמ"ו, בולוניה, כ"י, בית אל ותכלאל עץ חיים,
 וכן נראה שהיה לפני קד"א, אלא שדעתו לגרוס אחרת,
 ע"ש, וכן נראה נכון ע"פ המשקל של שש תנועות בפיזט.
 במח' רמ"ו ובולוניה יָבִי' לא מופיע, אולם כבר בפירוש
 קד"א על אתר כתב שנראה לגרוס ידרכי בני אדם,
 ע"ש, וכך הגרסה במח' שד"ל, (אצל שירמן הגרסה:
 ידרכי אדם). כוכבי נְגוּהָךָ. במח' רמ"ו וקד"א: 'כוכבי
 נְגוּהָךָ'. וַתִּיחַל אֶת יְשׁוּעוֹתַיִם. בכ"י ותכלאל: יִיחַל את

וַיֵּצֵא בַחֲצוֹת הַלַּיְלֹת. בְּעֶקְבוֹת אַנְשֵׁי שָׁמוֹת. אֲשֶׁר בְּלִשְׁוֹנֵם
 תְּהַלֹּת. וְאֵין תּוֹכֶם תּוֹךְ וּמְרָמוֹת. לַיְלֹתֵיהֶם תְּפִלֹּת. וַיְמוֹתֵיהֶם
 צוֹמוֹת. לֹאֵל בְּלִבָּם מְסֻלֹת. וְלֵהֶם בְּכִסְאוֹ מְקוֹמוֹת. דְּרָכֶם
 סֶלֶם לַעֲלוֹת. עַד־יְהוּזָה אֱלֹהֵיךָ. מִה־לֶּךְ גִּרְדָּם. קוֹם קְרֵא אֶל־אֱלֹהֵיךָ:
 דְּמַעוֹת תִּזְיֵל עֵינְךָ. וְתִתְחַרֵּט עַל־פְּשָׁעִים. וְתִתְחַנֵּן לְמוֹל קוֹנְךָ.
 וְאֶל־תִּתְחַר בְּמַרְעִים. וְהִשְׁפֵּל מְאֹד אֶת־גְּאוֹנְךָ. וְקַח הַטּוֹב
 פִּי־נַעֲמִים. כִּיבֵד אֵל מִהוֹנְךָ. לְעֵת יַעֲלוּ מוֹשִׁיעִים. וַיִּשְׂאוּ קוֹל
 הַמּוֹנְךָ. הַכּוֹן לְקִרְאֵת אֱלֹהֵיךָ. מִה־לֶּךְ גִּרְדָּם. קוֹם קְרֵא אֶל־אֱלֹהֵיךָ:
 דְּלִים אֲשֶׁר עָפָר יְסוּדָם. הַחֲכֵמָה מֵאֵין. וּמוֹתֵר הָאָדָם.
 מִן־הִבְהֵמָה אֵין. רַק לְרוֹאֵי צוֹר כְּבוֹדָם. רְאוֹת לֵב לֹא רְאוֹת
 עֵין. וּמוֹצְאֵי מַעֲיָנֵי סוּדָם. הַטּוֹבִים מֵיֵין כִּי בֵן בְּשָׂר וְדָם.
 תִּמְצָא אֶת־אֱלֹהֵיךָ. מִה־לֶּךְ גִּרְדָּם. קוֹם קְרֵא אֶל־אֱלֹהֵיךָ:

מקורות ומקבילות

3. ח. ולא בחצות הלילות. ע"פ תה' קוט, סב. צעקנות.
 ע"פ שה"ש א, ח; ספרי, פ"י פינחס, סוף פ"י קלט; ולקו"ש
 שה"ש, רמז תתקפב, ד"ה הגידה לי. אנשי שמות. דה"א ה, כד.
 בלשונם תהלות. ע"פ תה' לה, כח. תוך ומרמות. ע"פ תה'
 י, ז. לילותיהם תפלות. ע"פ תה' מז, ט. וימותיהם לומות.
 ע"פ תה' קב, ד. לאל בלבם מסילות. ע"פ תה' פד, ג. ולהם
 נכסאוו מקומות. ע"פ אד"ג פ' יב, ד"ה צאותה שעה; מהע"ד
 פל"ד, פ"ה; בצבלי שבת, דף קנב ע"ב; מדח"ג פ"י ח"ה הברכה,
 ס"ו ה. דרכם סולם לעלות. ע"פ צ"ר כח, יב. עד ה' אלהיך.
 דב' ד, ל; הוש' יד, ב. דמעות חזיל עיך. ע"פ ירמ' ט, ח;
 איכ' ב, יא. ותתחרט על פשעים. ע"פ מש' כח, יג; מד' ילמדנו
 (מאן), ולקוט תורה - צ"ר, רות כב; בצבלי קידושין, דף מ ע"ב, ורלו שם רש"י ד"ה צתוהא. ותתחנן. ע"פ מ"א ה, לג. למוֹל
 ע"פ איכ' ב, יט. קונך. דב' לב, ו. ואל תתחר צמרעים. ע"פ תה' לו, א. והשפל מאד את גאוניך. ע"פ ישע' יד, יא; יחז'
 כח, לא. וקח הטוב. ע"פ הוש' יד, ג. וקח הטוב כי נעים. ע"פ תה' קלה, ג. כנד אל מהונך. ע"פ מש' ג, ט; פדר"ך פ' י,
 ס"ג ג. לעת. ע"פ דני' ח, ח; ישע' ס, כב. לעת יעלו מושיעים. ע"פ עז' א, כח. וישאלו קול. ע"פ ישע' נב, ח. קול המונך.
 ע"פ ישע' יג, ד. הכון לקראת אלהיך. עמ' ד, יב. דלים עפר יסודם. ע"פ חז"ר, ד, יט. החכמה מאין. חז"ר כח, יב. ומותר
 האדם. קה' ג, יט. לרואי אור כבודם. ע"פ שמו' לג, כב-כג. ראות לב ולא ראות עין. ע"פ ישע' מד, יח. ומולאי מעיני. ע"פ
 תה' קו, לג. סודם. ע"פ תה' כה, יד. הטובים מייין. ע"פ שה"ש א, ב. צר דם. ע"פ בצבלי סוטה, דף מז ע"א, [פ"ח, מ"א].
 ממלא את אלהיך. דה"א כח, ט.

ח"ג והערות

ישועותיו, לשון ציווי. וימותיהם צומות. במח' שד"ל:
 זימותיהם תחנות (צומות). מאד את גאוניך. במח'
 בולוניה ללא תיבת 'את'. קול המונך. בחלק
 מהנוסחאות: יקול המונך לשון רבים. דלים אשר
 עפר. כל הבית הזה איננו בכ"י, וראו בהקדמת שד"ל
 הנ"ל, עמ' 66. במח' רמ"ו ובולוניה: ידל אשר עפר,
 אולם כבר בפירוש קד"א על אתר גרסתו דלים, וכ"ה
 בבית אל, תכלאל עין חיים והגדה בגליון במח' רמ"ו.
 ולדעת שד"ל, בהקדמה, ע"פ מקורות עתיקים, עיקר
 הנוסח הוא: לְאֲשֶׁר עֵפֶר יְסוּדָם, וְלֹאֵל תִּיבַת דְּלִים.

ותתחנן. ע"פ מ"א ה, לג. למוֹל
 ע"פ ישע' יד, יא; יחז' כח, לא. וקח הטוב. ע"פ הוש' יד, ג. וקח הטוב כי נעים. ע"פ תה' קלה, ג. כנד אל מהונך. ע"פ מש' ג, ט; פדר"ך פ' י,
 ס"ג ג. לעת. ע"פ דני' ח, ח; ישע' ס, כב. לעת יעלו מושיעים. ע"פ עז' א, כח. וישאלו קול. ע"פ ישע' נב, ח. קול המונך.
 ע"פ ישע' יג, ד. הכון לקראת אלהיך. עמ' ד, יב. דלים עפר יסודם. ע"פ חז"ר, ד, יט. החכמה מאין. חז"ר כח, יב. ומותר
 האדם. קה' ג, יט. לרואי אור כבודם. ע"פ שמו' לג, כב-כג. ראות לב ולא ראות עין. ע"פ ישע' מד, יח. ומולאי מעיני. ע"פ
 תה' קו, לג. סודם. ע"פ תה' כה, יד. הטובים מייין. ע"פ שה"ש א, ב. צר דם. ע"פ בצבלי סוטה, דף מז ע"א, [פ"ח, מ"א].
 ממלא את אלהיך. דה"א כח, ט.

הָאֱהִיָּה אֲשֶׁר אֱהִיָּה. אֲשֶׁר כָּל־חֲפָצוֹ פֶּעַל. הַמְּמִית וּמְחִיָּה.
 מוֹרִיד שָׁאוֹל וַיַּעַל. עֹמֵד לְמִשְׁפָּט וְחַיָּה. וְעוֹזֵב מֶרֶד וּמַעַל.
 לֵאמֹר מְתֵי וְאִיָּה. מֵה־לְמַטָּה וּמֵה־לְמַעַל. וְאוֹלָם תָּמִים תִּהְיֶה.
 עִם יְהוָה אֱלֹהֶיךָ. מֵה־לְךָ נִרְדָּם. קוֹם קְרֵא אֶל־אֱלֹהֶיךָ:

אֵל מֶלֶךְ יוֹשֵׁב עַל־כִּסֵּא רַחֲמִים. מִתְנַהֵג בְּחַסִּידוֹת. מוֹחֵל
 עוֹנוֹת עַמּוֹ. מַעְבִּיר רֵאשׁוֹן רֵאשׁוֹן. מְרַבֵּה מְחִילָה
 לַחַטָּאִים וְסִלִּיחָה לְפוֹשְׁעִים. עוֹשֶׂה צְדָקוֹת עִם (כָּל־)בֶּשֶׂר
 וְרוּחַ וְלֹא כִרְעַתְם תִּגְמַל (נ"א: לָהֶם גּוֹמֵל): אֵל הוֹרִיתֵנוּ לֹאמֹר
 (מִדּוֹת) שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה וּזְכַר לָנוּ (הַיּוֹם) בְּרִית שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה
 (כְּמוֹ) שְׁהוֹדַעְתָּ לְעַנּוֹ מִקֶּדֶם וּכְן כְּתוּב (בְּתוֹרַתְךָ). וַיֵּרֵד יְהוָה
 בְּעַנְּנֵי וַיִּתְיַצֵּב עַמּוֹ שָׁם וַיִּקְרָא בְּשֵׁם. יְהוָה: וְשָׁם נֶאֱמַר. וַיַּעֲבֹר
 יְהוָה עַל־פְּנֵי וַיִּקְרָא. יְהוָה וְיְהוָה אֵל רַחוּם וְחַנּוּן. אֶרֶךְ אַפַּיִם
 וְרַב־חַסֵּד וְאַמֵּת: נִצַּר חֶסֶד לְאֱלֹפִים נִשְׂא עֵינָיו וְפָשַׁע וְחַטָּאָה
 וְגִנְיָה. וְסִלַּחַת לְעוֹנֵינוּ וְלַחַטָּאתֵנוּ וְנָחַלְתָּנוּ: סִלַּח־לָנוּ אֲבִינוּ
 כִּי חָטְאֵנוּ. מָחַל לָנוּ מִלִּבְנוּ כִּי פָשַׁעְנוּ: כִּי־אַתָּה אֲדֹנָי טוֹב
 וְסִלַּח. וְרַב־חֶסֶד לְכָל־קַרְאֵיךָ: כִּי־עַמְּךָ הִסְלִיחָה. לְמַעַן תוֹרֵא:
 לְמַעַן־שְׂמַךְ יְהוָה וְסִלַּחַת לְעוֹנֵינוּ כִּי רַב הוּא:

מקורות ומקבילות

אֱהִיָּה אֲשֶׁר אֱהִיָּה. ש"ג, ג. יד. כל חפצו פעל. ע"פ תה" קטו, ג. הממית ומחיה
 וכו' ויעל. ע"פ ש"א ב, ו. עמוד למשפטו. ע"פ ישע' ג, ח. ועוזב מרד. ע"פ
 ישע' נה, ז. מרד ומעל. ע"פ יהו' כב, כב. לאמור מתו וזיה. ע"פ ירמ'
 ח, טו; תה" מז, ג'ד. מה למטה ומה למעל. ע"פ משל' חגיגה פ"ב, מ"א; מס'
 כלה רבתי פ"ו, ה"א; ירושלמי חגיגה פ"ב, ה"א. תמיס תהיה. דב' יח, יג.

ח"ג והערות

הממית ומחיה. בכ"י ותכלאל עץ חיים:
 'הממית והמחיה'. עמוד למשפטו. בכ"י
 ותכלאל עץ חיים: עמוד למשפטו. בבית
 אל: עבוד במשפטו. וְאוֹלָם תָּמִים.
 בכ"י ותכלאל עץ חיים: אוֹלָם תָּמִים.

סליחה

ששית כמנהג ירושלים כאשר יוה"כ חל בחול, וחמישית כאשר חל בשבת.
סליחה תשיעית כמנהג ק"ק רומה.

**יִצּוּ הָאֵל לְדַל שׁוֹאֵל. וַיְהִי דִלְתֵּי פְתוּחוֹת. הַמּוֹן שִׁיחוּ
וּמַר רוּחוֹ. לְאֵל אֱלֹהֵי הַרוּחוֹת. אֲשֶׁר יִקְרָא**

בְּעֵת יִירָא. מְשַׁפְּטִים וְתוֹכְחוֹת. לְאֲדֹנָי אֱלֹהֵינוּ הַרְחֲמִים וְהַסְּלִיחוּת:

**הַיִּמְצָא חֵן בְּעֵין בּוֹחֵן. כְּלִיּוֹת אִישׁ מְלֵא מְרָמָה. אֲשֶׁר חוֹלֵל
וְהַתְּגוֹלֵל. בְּדָם עֹון וּמִי אֲשַׁמָּה. וְסוֹף שִׁבְרוּ בְּבֵית קִבְרוֹ.**

**יִצְוֶעַ גּוֹשׁ וְסוֹת רָמָה. וַיִּתְגַּבֵּר לְלֹא דָבָר. וַיִּשְׁמַח וּבִלְיָדַע
מָה. וְכִי־יִכְסֹף יִקְרַ לְאַסְף. וְלֹא יֵדַע לְמִי וְלָמָּה. וַיִּשְׁכַּח יוֹם**

**בְּלֹא פְדִיּוֹם. יְהִי קוֹדֵר בְּלֹא חֲמָה. יוֹם מְגִלּוֹת גְּפֹתְחוֹת. וַיִּזְכְּרוּ
נְשַׁכְחוֹת. לְאֲדֹנָי אֱלֹהֵינוּ הַרְחֲמִים וְהַסְּלִיחוּת:**

מקורות ומקבילות

יזו האל ע"פ דב' כה, ת. ללל שואל. ע"פ ישעי' מלא, ח; אסת"ר, פ"ה, ס"ו ז. דלתיו פתוחות. ע"פ איו' לא, לב. המון שיחו. ע"פ ש"א א, טו; תה' קב, א. ומר רוחו. ע"פ יחז' ג, יד. לאל אלהי הרוחות. ע"פ זמ' טז, כב. אשר יקרא. ע"פ דה"א כה, כו; תה' ד, ג. בעת יירא. משפטים. ע"פ דב' ט, וט; תה' קט, קכ. משפטים ותוכחות. ע"פ יחז' ה, טו; תה' לט, יב. לה אלהינו הרחמים והסליחות. ע"פ דני' ט, ט. הימלא חן. ע"פ איו' טו, טו; מדה"ה מ" כו, ס"ו א. צעון צוקן. ע"פ תה' יז, צג; מש' טו, ג. צוקן כליות. רמז' יא, כ; יב; צ"ס מב, כח. מלא מרמה. ע"פ ירמ' ה, כו. חולל... שוון. ע"פ תה' נא, ז. והתגולל צדס. ע"פ ש"ב כ, יב; ישעי' ט, ד. צדס שוון. ע"פ תה' נט, ג. ומי אשמה. ע"פ איו' טו, טו. וסוף שברו. ע"פ קה' ז, ג. וסוף שברו צבית קברו. ע"פ משנ' אבות פ"ד, מכ"ג; נחמ' ג, ג. יאוע. ע"פ צ"ר מט, ד (אבודרהם). גוש. ע"פ איו' ז, ה. וסות - לשון כסות. ע"פ צ"ר מט, יא. וסות רמה. ע"פ איו' ז, ה. ויתגבר. ע"פ איו' טו, כה. ויתגבר ללא דבר וישמת. ע"פ עמו' ו, יג. וכל ידע מה. ע"פ קה' י, יד. וכי יכסוף. ע"פ תה' ח, יב. וכי יכסוף וכו' ולא ידע. ע"פ תה' לט, ז. יקר. ע"פ יחז' כב, כה. לאסוף ולא ידע למי ולמה. ע"פ תה' לט, ז; קה' ב, כו; צבלי מנגילה, דף י ע"ב; מדה"נ (וורשא), פ"ה לך, ס"ו ת. ולמה. ע"פ צ"ר כה, לב. וישכח יום בלא פדיוס. ע"פ תה' מ" מט; צבלי שנה, דף קג ע"א. יסי קודר בלא חמה. ע"פ איו' ל, כה. יום מגלות וכו' נשכחות. ע"פ צבלי ר"ה, דף טז ע"ב; משנ' אבות פ"ב, מ"א. ויזכרו נשכחות. ע"פ מדה"ה מ" קלו, ס"ו ח (קלו, ז).

ח"נ והערות

יצו הא' לדל שואל. כתב שד"ל, במבוא למכב"ר, עמ' 66, שמחבר סליחה זו הוא ר' יהודה הלוי, חתום "יהודה" בראשי הבתים. נמצאת גם במנהג ספרד, מח' ווראן, מח' הקראים ובמח' רומניא (דף רסו ע"ב), ונדפסה ע"י ברודי, דיואן רי"ה, ג 183. מְשַׁפְּטִים ותוכחות. כ"ה במח' בולוניא, קד"א ושד"ל. בכ"י ומח' רומניא: מְשַׁפְּטִים ותוכחות. בתוך רומניא וכ"י: וְתוֹכְחוֹת, אבל לפי הענין, נראה נכון כבפנים, לשון עונש. מְלֵא מְרָמָה. בכ"י: מְלֵא מְרָמָה. חולל וְהַתְּגוֹלֵל. במח' רומניא: חולל וּמְתַגָּל. בְּבֵית קִבְרוֹ. במח' רמ"ז: בְּבֵית קִבְרוֹ, וכן היה לפני קד"א, אלא שדעתו לגרום 'בבית', וכ"ה בשאר הנוסחאות. יִצְוֶעַ גּוֹשׁ. במח' רומניא: יִצְוֶעַ גּוֹשׁ. וַיִּשְׁמַח וּבִלְיָדַע מָה. וְכִי־יִכְסֹף יִקְרַ לְאַסְף. מילים אלו אינן במח' רמ"ז, בולוניא וכ"י. וכאן במח' שד"ל, רומניא ואבודרהם. וּבִלְיָדַע מָה. במח' רומניא ואבודרהם: וּבִלְיָדַע מָה. ולא ידע למי. במח' בולוניא, שד"ל, רומניא וכ"י: ולא ידע למי. בְּלֹא חֲמָה. כ"ה במח' בולוניא, קד"א, שד"ל וכ"י. במח' רמ"ז: בְּלֹא חֲמָה.

וְאֵיךְ יִגְבֵּר אֲשֶׁר חֲבַר. בְּמִי טָפָה וְדָם נִדְּהָ. אֲשֶׁר נַחֲשָׁב לְגַר
 תּוֹשֵׁב. וַיִּלְךְ-לּוֹ בְּלֹא חֶמְדָּה. וּמִטְעַמָּיו וְגַם-מִיָּמָיו. וְקִץ יָמָיו
 כְּמוֹ מִדָּה. וְאִין רָגַע בְּלֹא נִגְעָה. וְלֹא פָּגַע בְּלֹא חֶרְדָּה. וְאִין
 תְּמִים בְּלֹא דְמִים. וְאִין אִישׁ מִשְׁאוּל נִפְדָּה. אֲבָל גִּרְצָה וְחַן
 מִצָּא. אֲשֶׁר חָטָא וְהִתְוַדָּה. וְקָדַם שִׁיר וְתִשְׁבַּחֹת. פְּגִי אַרְוֹן
 וּמִזְבְּחֹת. לְאֲדָנִי אֱלֹהֵינוּ הִרְחַמֵּם וְהַסְּלִיחוּת:

דּוֹרֵךְ עָזוֹ אֲשֶׁר יְעֹז. בְּמַעֲלָתוֹ וּמִרְכָּבוֹ. וְשֵׁם כְּסָלוֹ יָמֵי הַבָּלוּ.
 בְּרַב חֵילוֹ וּבְזִהְבוֹ. הֵלֵא יִזְכֵּר וְזָמַן יַעֲבֹר. וְדוֹן גְּבָהוּ וּמִצְבּוֹ.
 וְאֵיךְ יִשְׁכַּח אֲשֶׁר יוֹכַח. בְּמִכְאוֹב עַל-מִשְׁכָּבוֹ. בְּעֵת יְדָאָב וְגַם
 יְכָאָב. וְאִין מִרְפָּא לְמִכְאוֹבוֹ. וְעֵת יִמַּשׁ מְאוֹר שְׁמֵשׁ. וְאִין הֶדְר
 לְכוֹכְבוֹ. וְסָבְבוּ בְּשׁוֹק אֲנָחוֹת. מִשְׁפָּחוֹת מִשְׁפָּחוֹת.
 לְאֲדָנִי אֱלֹהֵינוּ הִרְחַמֵּם וְהַסְּלִיחוּת:

מקורות ומקבילות

יגבר. ע"פ חו"י טו, כה. אשר חזר וכו' ודס נדה. ע"פ צבלי
 נדה, דף לא ע"א; רמב"ן ויק', יב, ב. מחשב לגר תושב. ע"פ
 דה"א כט, טו; מד' שו"ט (צוצק), מח' קוט, ס' י; צראשית
 רצתי, פ"י צראשית, עמ' 20. וילך לו צלל חמדה. ע"פ דה"צ
 כא, ב. ומטעמיו וכו' כמו מדה. ע"פ צבלי נדה, דף לא ע"ב,
 'צא זכר בעולם, צא ככרו צידו; כתיבות, דף סז ע"ב; ב"ר
 פ"י ת, ס"ו ו; ס"ה ס"י תקו"תקכ. וקץ ימיו כמו מדה. ע"פ
 תה"ל לט, ה; צבלי שבת, דף ל ע"א. ואין רגע... צלל חרדה.
 ע"פ יחו' כו, טז; לז, י. נגע - לשון מכה. ע"פ שמי' יח, א;
 מ"א ת, לו. פגע. ע"פ מ"א ה, יח; קה' ט, יח. תמיס. ע"פ
 ואין איש משאל נפדה. ע"פ תה"ל מט, ה; מט, טז. אצל נראה.
 אשר חטא והתודה. ע"פ ויק' ה, ה. וקדם. ע"פ תה"ל נה, ב.
 דורך עזו. ע"פ שופ' ה, כא. אשר יעזו. ע"פ
 כסלו... וכו'... ע"פ חו"י לא, כד.
 הלל יזכר. ע"פ קה' יח, ח; יב, ב ורש"י. זמן יועבר. ע"פ יחו'
 ואין ישכח. ע"פ תה"ל ג, כב; חו"י ת, יג. יוכח צמכאוב על משכבו.
 ואין מרפא למכאובו. ע"פ ירמ' יד, כב. ואין הדר לכוכבו. ע"פ
 ומאור שמש. ישע' ס, יט; ירמ' לא, לד. ואין הדר לכוכבו. ע"פ
 וסבבו בשוק אנחות משפחות. ע"פ קה' יב, ה. וסבבו בשוק אנחות משפחות. ע"פ זכ' יב, יב. אנחות.
 ע"פ חו"י א, כב.

ח"ג והערות

בלא נגע. כ"ה במח' בולוניא, שד"ל ואבודרהם. במח'
 רומניא וכ"י: 'בלי נגע, וכן תוקן ברמ"י. פגע בלא.
 במח' רמ"י ובולוניא: 'פגע ולא. אולם כבר בפירוש קד"א
 הגרסה הינה 'בלא; וכך גם במח' שד"ל. בלא חרדה.
 במח' רומניא וכ"י: 'בלא חרדה. הלא יזכר. במח'
 ובאבודרהם: 'הלא יזכר. זמן יעבור. במח'
 רומניא: 'זמן יעבור. באבודרהם: 'זמן יעבור. ודון
 גבהו. במח' רומניא: 'מרום גבהו. באבודרהם: 'הדר
 גבהו.
 צ"ו, ה; טה' טו, ב. צלל דמיס. ע"פ תה"ל ה, ז (אבודרהם).
 ע"פ ויק' א, ד; חו"י לג, כו. וכן מלא. ע"פ צ"ו ו, ח; מש' ג, ד.
 שיר ותשכחות. ע"פ שמי' טו, א ות"א. פני ארון ומוצחות. ע"פ דה"א טז, ד. דורך עזו. ע"פ שופ' ה, כא. אשר יעזו. ע"פ
 תה"ל נב, ט. צמעתו. ע"פ דה"א ת, ח. ומרכבו. ע"פ ישע' סו, טו. כסלו. חו"י ת, יד. כסלו... וכו'... ע"פ חו"י לא, כד.
 ימי העלו. ע"פ קה' ו, יב. צרוצ חילו. ע"פ תה"ל מט, ז. הלל יזכר. ע"פ קה' יח, ח; יב, ב ורש"י. זמן יועבר. ע"פ יחו'
 ז, כה. זדון גבהו ומלגו. ע"פ ירמ' מט, טז; עיב' א, ג. ואין ישכח. ע"פ תה"ל ג, כב; חו"י ת, יג. יוכח צמכאוב על משכבו.
 חו"י לג, יט. ידאב. ע"פ תה"ל פח, י. וגם יכאב. ע"פ חו"י יד, כב. ואין מרפא למכאובו. ע"פ ירמ' יד, יט; טו, יח. ועת
 ימש. ע"פ שמי' י, כא. ועת ימש מאור שמש. ע"פ קה' יב, ב. מאור שמש. ישע' ס, יט; ירמ' לא, לד. ואין הדר לכוכבו. ע"פ
 קה' יב, ב; צבלי שבת, דף קה' ע"ב. וסבבו בשוק. ע"פ קה' יב, ה. וסבבו בשוק אנחות משפחות. ע"פ זכ' יב, יב. אנחות.
 ע"פ חו"י א, כב.

הָדָר תִּבְלַח כְּצִיץ נוֹבֵל. וְאַחֲרֵיהָ בָּאָר שַׁחַת. לְבַד לֵב תָּם
 אֲשֶׁר נָחַתָּם. וְהוּא מִפְּנֵי שְׁמוֹ נַחַת. וְעַל יִסְבֵּל וְלֹא יִבֵּל.
 וְלֹא יִקּוּץ בְּתוֹכָהּ. וּמְמוֹקְשׁוֹ תְּהִי נִפְשׁוֹ. כְּמוֹ שֶׁפָּחָה בּוֹרַחַת.
 וְתִתְנַשֵּׂא עַדִּי כִּסֵּא. וְתִסּוֹר מִשְׂאוֹל תַּחַת. וְגוֹף נִעְזֵב כְּמוֹ
 אֲכֹזֵב. וְכִאֲזוֹר אֲשֶׁר נִשַּׁחַת. תְּמוֹנוֹת תִּתְּאָרוּ נִמְחוֹת. וְהֵם עַל־כֵּס
 מִפְּתָחוֹת. לְאֲדָנֵי אֱלֹהֵינוּ הַרְחֵמִים וְהַסְּלִיחוֹת:

אֵל מֶלֶךְ יוֹשֵׁב עַל־כֵּסֵּא רַחֲמִים. מִתְנַהֵג בְּחִסְדוֹת. מוֹחֵל
 עֲוֹנוֹת עַמּוֹ. מִעֲבִיר רֵאשׁוֹן רֵאשׁוֹן. מִרְבֵּה מְחִילָה
 לַחַטָּאִים וְסִלִּיחָה לַפּוֹשְׁעִים. עוֹשֶׂה צְדָקוֹת עִם (כָּל-)בְּשׂוֹר
 וְרוּחַ וְלֹא כְרַעַתְּם תִּגְמַל (נ"א: לָהֶם גּוֹמֵל): אֵל הוֹרִיתֵנוּ לוֹמֵר
 (מִדּוֹת) שְׁלֵשׁ עֶשְׂרֵה וְזָכַר לָנוּ (הַיּוֹם) בְּרִית שְׁלֵשׁ עֶשְׂרֵה
 (כְּמוֹ) שֶׁהוֹדַעְתָּ לְעַנּוֹ מִקֶּדֶם וְכֵן כְּתוּב (בְּתוֹרָתְךָ). וַיֵּרֶד יְהוָה
 בְּעַנְנֵן וַיִּתְיַצֵּב עִמּוֹ שָׁם וַיִּקְרָא בְּשֵׁם יְהוָה: וְשָׁם נֶאֱמַר. וַיַּעֲבֹר
 יְהוָה עַל־פְּנֵיו וַיִּקְרָא. יְהוָה יְהוָה אֵל רַחוּם וְחַנּוּן. אֲרֶךְ אַפַּיִם
 וְרַב־חֶסֶד וְאֱמֶת: נִצַּר חֶסֶד לְאֱלֹפִים נִשְׂא עֵינָיו וְפָשַׁע וְחַטָּאָה
 וְנִקְהָה. וְסִלַּחַת לְעוֹנֵינוּ וְלַחַטָּאתֵנוּ וְנִחַלְתֵנוּ: סִלַּח־לָנוּ אָבִינוּ
 כִּי חַטָּאתֵנוּ. מָחַל לָנוּ מִלִּפְנֵינוּ כִּי פָשַׁעְנוּ: כִּי־אַתָּה אֲדֹנָי טוֹב
 וְסִלַּח. וְרַב־חֶסֶד לְכָל־קַרְאֵיךָ: כִּי־עַמְּךָ הִסְלִיחָה. לְמַעַן תִּוְרָא:
 לְמַעַן־שְׁמֶךָ יְהוָה וְסִלַּחַת לְעוֹנֵינוּ כִּי רַב הוּא:

מקורות ומקבילות

הדר תבל ע"פ ישעי' לה, ב; תהי' מנח, ג. תבל כליץ טבל. ע"פ ישעי' כד, ד. כליץ טבל. ע"פ ישעי' כח, א. ואחרייתה. ע"פ עמו' ה, י. באר שחת. ע"פ תהי' נה, כד. לב תס. ע"פ תהי' עח, עב; קא, ב. לב... אשר נחתם. ע"פ שה"ש ת, ו. והוא מפני שמו נחת. ע"פ מלא' ב, ה. ועל יסבל. ע"פ ישעי' ט, ג. ולא יבול. תהי' א, ג. ולא יקוץ בתוכה. ע"פ מש' ג, יא. וממוקשו. ע"פ מש' יג, יד. וממוקשו תהי' כפשו. ע"פ מש' כב, כה. נפשו... בורחת. ע"פ תהי' פט, מט. שפחה בורחת. ע"פ בר' טז, ת. ותנשף עדי כסא. ע"פ בצלי יומא, דף פו סוף ע"א, ג'גולה תשובה שמנעת עד כסא הכבוד, ע"פ הוש' יד, ב; פדר"ך (מגלגליוס), פי' כד, סו' יב; מדמ"ש (בזכר), פי' ו, סו' ד. ותסור משאלו תחת. ע"פ תהי' פו, יג; מש' טו, כד. וגוף נעזב. ע"פ תהי' פח, ו. וגוף נעזב כמו אכזב. ע"פ ירמ' טו, יח. וכאזור אשר נחת. ע"פ ירמ' יג, ז. תמונות תארו נמחות. ע"פ ישעי' נב, יד; איכ' ד, ת. והס על כס מפתחות. רש"י ירמ' יד, כה,

ח"ג והערות

תארו נמחות. כן מנוקד במח' בולוניא וכ"י, וראו ס' מבולל, דף קיד ע"ב.

סליחה

שביעית כמנהג ירושלים כאשר יוה"כ חל בחול וששית כאשר חל בשבת. סליחה עשירית כמנהג ק"ק רומה.

יה צור עולמים. אל נאדר בקדש. שעה שועת ענייך. לך נקרא עם קדש. והמציאם מחילה. ביום זה מקרא-קדש. בחדש השביעי בעשור לחדש:

אלהים יום נורא ואים. בחנתו מימות עשורת. חלות בתחנון לך אל חנון. יום וליל ואשמרת. ויום יבא כל-מחבוא. ומהיעש במסתרת. אסתשקד ודין תפקד. ותבין כל-נסתרת. היש תקומה לאימה. אשר בגלות נסתרת. אין כהן אשר יכהן. בציץ נזר הקדש. בחדש השביעי בעשור לחדש:

לב נפתל אשר התל. אשר מיצר לא נכחד. מהיעשה ליום כסא. ליום בדין יתיחד. כי אין לפנים משוא פנים.

ח"ג והערות

יה צור עולמים. סליחה מאת מחבר אנונימי שאינה במנהגים אחרים. שעה שועת. הוי"ו רפוייה, ואף על פי כן השוא נע, מפני מתג השיין. ראו ש"א ה, יב; ירמ' ח, יט. בדרך כלל במח' לא מציינים מתג זה. שועת ענייך. בכ"י שועת עמך. בגלות נסתרת. כ"ה במח' רמ"ו, בולוניה וכ"י, וכך בפירוש קד"א. במח' שד"ל: 'בגלות נסקרת. מיצר לא נכחד. במח' רמ"ו ובולוניה: 'מיצר לא נכחד, אולם בפירוש קד"א כתוב שנראה לגרוס 'מיצר, וכך הגרסה במח' שד"ל. בכ"י: 'מצור לא נכחד. ליום בדין. בכ"י: 'ליום הדין. כי אין לפנים. בקד"א גורס: 'כי אין לפנים, ע"ש.

מקורות ומקבילות

ע"פ מד"א. יה לור עולמים. ע"פ ישע' כו, ד. אל נאדר בקודש. ע"פ שמ' טו, יא. שעה שועת. ע"פ ש"צ כג, ז. שועת ענייך. ע"פ תה' עב, יב; חו"י כט, יב. לך נקרא עם קדש. ע"פ דב' ז, ו ועוד; דני' יב, ז. והמציאם מחילה ביום זה. ע"פ ויק' טז, ל. ביום זה מקרא קודש. ע"פ צמ' כט, ז; מס"ו פרי יט, ה"ד. חודש השביעי בעשור לחודש. ויק' טז, כט. יום נורא. ע"פ יוא' ב, יא. נורא ואיום. ע"פ חבק' א, ז. נחמתו. ע"פ ירמ' יא, כ; תה' ז, י. נחמתו מימות עשורת. ע"פ צבלי ר"ה, דף עז ע"ב, 'ציוניס' וכו'. חלות בתחנון לך. ע"פ תה' כה, ב; חו"י מ, כו. אל חנון. ויג' ד, ב; ע"פ שמ' לד, ה; תה' פו, טו. יום וליל. ע"פ תה' כב, ג. ואשמורת. ע"פ טור אר"ה, ס' תקפ"א; ביאור הגר"א, ע"פ חו"י ב, יט. ויום יבוא כל מחבוא. ע"פ ירמ' ח, ה; צבלי ר"ה, דף יח ע"א, ע"פ תה' לג, טו; כריתות, דף כה ע"ב, ע"פ ויק' טז, ל. ומה יעש נמסרת. ע"פ ירמ' כג, כד. אס תשקוד ודין תפקוד. ע"פ ירמ' מד, כ; דני' ט, יד. ודין תפקוד. ע"פ שמ' לד, ז; ישע' כו, כא. ותבין כל נסתרת. ע"פ דב' כט, כה; דני' ב, כב. היש תקומה לאימה. ע"פ ויק' כו, א; תה' קמג, ב; חו"י טו, טרעז. לאימה. ע"פ שה"ש ו, ד. אשר בגלות. ע"פ חו"י א, ג; יחז' כה, ג. נסתרת. פס"ו דב', דף נא ע"א, ד"ה הנסתרות, ע"פ דני' יב, ד. אין כהן אשר יכהן. ע"פ דה"ב טו, ג. ציץ נזר הקודש. ע"פ שמ' לט, ל. לך נפתל אשר התל. ע"פ ישע' מד, כ. אשר מיוזר לא נכחד. ע"פ תה' קלט, טו. מה יעשה. ע"פ דה"ב כ, יב. ליום כסא. ע"פ מש' ב, ה; צבלי ר"ה, דף לז ע"ב. ליום בדין יתיחד. ע"פ תה' פ"ה, ד; צבלי ר"ה, דף עז ע"א [פ"א, מ"ב]; ויק"ר פרי' כט, ס"ו א. אין לפנים משוא פנים. ע"פ דב' י, ח; מש' ה, לה;

ירושלים 7 בחול (6 בשבת), חזמה 10

וְלֹא מִקַּח שָׁחַד. לְזֹאת יִרְעַד לֵב לְעַד. וְהִנָּפֵשׁ גַּם יַחַד.
 וּמִיַּחַדִּים וּמִעֵיֲדִים. אֶל-יְהוָה אֵל אֶחָד. טוֹב וְסָלַח הוּא יִשְׁלַח.
 עֲזָרָךְ מִקִּדְשׁ. בְּחֶדְשׁ הַשְּׁבִיעִי בְּעֶשְׂרֵי לַחֲדָשׁ:

לְךָ אֲדַרְשׁ וְאֶכְף רֹאשׁ. מִבֵּין כָּל-מַפְעָלוֹת. וְאַרְגֵּן וְאֶתְחַנֵּן.
 הַיּוֹם בְּחֻמֵּשׁ תְּפִלוֹת. בְּעֵת תַּעַל זְכוֹת וּמַעַל. בְּמֵאזְנִים לַעֲלוֹת.
 זְכוֹת יִצְדָק וְיִצְטַדֵּק. מֵרוֹם כּוֹכַב וּמְזֹלוֹת. מְחַה זְדוּנוֹת כְּבֹשׁ
 עֲוֹנוֹת. וְהַשְׁלִיכֵם בְּמִצּוֹלוֹת. וְחִישׁ חֲזִיוֹן וְשׁוֹר הַגִּיּוֹן. בְּצִיּוֹן
 הֶרֶב-הַקִּדְשׁ. בְּחֶדְשׁ הַשְּׁבִיעִי בְּעֶשְׂרֵי לַחֲדָשׁ:

בְּנֵה אֱלֹהֵי בַּיִת זְבוּלֵי. בְּזְכוֹת יִשְׁנֵי חֶבְרוֹן. וּנְשֹׂאֲרֵתִי שְׁחַרְחֶרֶת.
 בְּרַב הַלְדוּל וְחֶסְרוֹן. תַּחֲוֹקְקֵנוּ וּפְקַדְנוּ. בְּסֵפֶר הַזְכָּרוֹן. וְחִישׁ
 תְּבַשֵּׂר חֶסֶד נוֹצֵר. שׁוּבוּ שׁוּבוּ לְבַצְרוֹן. הָשִׁב כְּהַגִּים לְפָנַי

מקורות ומקבילות

דה"צ יע, ז. ראו בבלי ברכות, דף כ ע"ב; מד"א (צוצח), פ"ה לו, פ"ז, ס"י יא. ולא מקח שוחד. ע"פ דב' י, ח; משנ' אבות פ"ד, מ"ב. ירעד לב. ע"פ תה' נה, ה'ו. ירעד... והנפש. ע"פ יחז' לב, י. ומיחדים ומעידים. תוס' עמ"ס תגינה, דף ג ע"ב, ד"ה ומי כעמך, ע"פ המדרש; צ"ר פ"ה כ, ס"י ז; פדר"א (היגה), פ' ד. ה' אל אחד. ע"פ דב' ו, ד, ומלא' ב, ו. טוב וסלה. ע"פ תה' פו, ה. ישלח עזרך מקודש. תה' כ, ג. לך אדרוש. ע"פ איו' ה, ה; דה"א כה, ט. ואטוף ראש. ע"פ ישע' נח, ה. מנחין כל מפעלות. ע"פ תה' לג, טו. וארקן. תה' נט, ח; ע"פ איו' ב, יט. ואתחנן. ע"פ דב' ג, כג. בחמש תפלות. ע"פ בבלי יומא, דף פז ע"ב. בעת תעל זכות ומעל. ע"פ בבלי ר"ה, דף ח ע"א. ומעל. ע"פ ויק' ה, כא; עז"ר ט, ד. במאזנים לעלות. ע"פ תה' סב, י. זכות יצדק וילטדק. ע"פ ישע' מה, כה; תה' קמג, ב. מרום כוכב. ע"פ איו' כב, יב. כוכב ומזלות. לשון הכמ"ס בהרבה מקומות, כגון בבלי ברכות, דף י י"א. ומזלות. ע"פ איו' לח, ז ורש"י. מחה זדונות. ע"פ ישע' מג, כה. כבוש עוונות והשליכם במזלות. ע"פ מיכ' ז, יט. וחיש חזיון. ע"פ ישע' ס, כב. חזיון. ע"פ יוא' ג, א. ושור. ע"פ צמ' כג, ט. הגיון. ע"פ תה' יט, טו. צליון הר הקודש. ע"פ יוא' ד, ח. צנה אלני בית זבולי. ע"פ מ"א ה, יג. זכות ישני חנרון. ע"פ ירושלמי יומא פ"ג, ה"א. ראו פסז"ו צמ', פ"ה שלה, סוף דף קה ע"ב. ישני חנרון. ע"פ צ"ר מט, כט"ל. ונשארתני שחרחרת. ע"פ שה"ש א, ו. דלדול. ע"פ תה' קטז, ו; בבלי ר"ה, דף ח ע"א. וחסרון. ע"פ קה' א, טו. תחוקקנו. ע"פ ישע' לג, כב. ופקדנו. ע"פ תה' קו, ד. בספר הזכרון. ע"פ מלא' ג, טז. וחיש תבשר. ע"פ ישע' נב, ז. חסד טלר. שמי' לד, ז. שובו לנצרון. ע"פ זכ' ט, יב. לפני לפנים. לשון חז"ל בהרבה מקומות, כגון; ירושלמי שבת פ"ב, ה"ג; בבלי ברכות, דף ז ע"א; מדת"ג פ"ה אחריו מות, ס"י ז.

ח"ג והערות

וְאֶכְף רֹאשׁ. במח' רמ"ז: יְאֻכּוֹף רֹאשׁ, עֲתִיד קַל מְשׁוֹרֵשׁ כַּפֵּי, אֲבָל יְאֻכְפִי, הוּא עֲתִיד נִפְעַל מְשׁוֹרֵשׁ כַּפֵּי או כּוֹף, וּלְכַאוּרָה לֹא יִצְדָק כֵּאֵן, מִיְהוּ בְּפִיטוּס יֶאֱגַדְלִי שְׁבַמְחֵי הַסְּפָרַיִם מִגּוֹקֵד בֵּן יְאֻכּוֹף רֹאשׁ וְקוּמְהִי. בְּמֵאזְנִים לַעֲלוֹת. במח' רמ"ז וכ"י: 'במאזנים להעלות, וכאן במח' בולוניהא ושד"ל. מרום כוכב. הנוסח תוקן ע"פ כ"י וקד"א. במח' רמ"ז, בולוניהא ושד"ל: יְקָרוֹם כּוֹכַב, וְשׁוֹר הַגִּיּוֹן. במח' רמ"ז, כ"י ובפ"י קד"א: יְשִׁיר הַגִּיּוֹן, וְכֵאֵן כִּמְחֵי בולוניהא ושד"ל. וְחִישׁ תְּבַשֵּׂר. בכ"י: וְחִישׁ מְבַשֵּׂר.

זכות יצדק וילטדק. ע"פ ישע' מה, כה; תה' קמג, ב. מרום כוכב. ע"פ איו' כב, יב. כוכב ומזלות. לשון הכמ"ס בהרבה מקומות, כגון בבלי ברכות, דף י י"א. ומזלות. ע"פ איו' לח, ז ורש"י. מחה זדונות. ע"פ ישע' מג, כה. כבוש עוונות והשליכם במזלות. ע"פ מיכ' ז, יט. וחיש חזיון. ע"פ ישע' ס, כב. חזיון. ע"פ יוא' ג, א. ושור. ע"פ צמ' כג, ט. הגיון. ע"פ תה' יט, טו. צליון הר הקודש. ע"פ יוא' ד, ח. צנה אלני בית זבולי. ע"פ מ"א ה, יג. זכות ישני חנרון. ע"פ ירושלמי יומא פ"ג, ה"א. ראו פסז"ו צמ', פ"ה שלה, סוף דף קה ע"ב. ישני חנרון. ע"פ צ"ר מט, כט"ל. ונשארתני שחרחרת. ע"פ שה"ש א, ו. דלדול. ע"פ תה' קטז, ו; בבלי ר"ה, דף ח ע"א. וחסרון. ע"פ קה' א, טו. תחוקקנו. ע"פ ישע' לג, כב. ופקדנו. ע"פ תה' קו, ד. בספר הזכרון. ע"פ מלא' ג, טז. וחיש תבשר. ע"פ ישע' נב, ז. חסד טלר. שמי' לד, ז. שובו לנצרון. ע"פ זכ' ט, יב. לפני לפנים. לשון חז"ל בהרבה מקומות, כגון; ירושלמי שבת פ"ב, ה"ג; בבלי ברכות, דף ז ע"א; מדת"ג פ"ה אחריו מות, ס"י ז.

לפְּנִים. מְשׁוֹרְרִים לְךָ בְּקוֹל גְּרוֹן. וְאִזּוּ נְשִׁישׁ בְּהוֹד הַצִּיץ. וְהִיָּה
עַל-מַצַּח אֶהְרֶן. וְאִישׁ בְּאֶהְלוּ יִשְׁמַע קוֹלוֹ. בָּבֵאוּ אֶל-הַקֹּדֶשׁ.
בְּחֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי בְּעֶשְׂרֵי לַחֹדֶשׁ:

אֵל מֶלֶךְ יוֹשֵׁב עַל-כִּסֵּא רַחֲמִים. מִתְנַהֵג בְּחִסְדוֹת. מוֹחֵל
עֲוֹנוֹת עַמּוֹ. מַעֲבִיר רֵאשׁוֹן רֵאשׁוֹן. מְרַבֵּה מְחִילָה
לַחַטָּאִים וְסִלִּיחָה לַפּוֹשְׁעִים. עוֹשֶׂה צְדָקוֹת עִם (כָּל-)בֶּשֶׁר
וְרוּחַ וְלֹא כְרַעַתְם תִּגְמַל (נ"א: לָהֶם גּוֹמֵל): אֵל הוֹרִיתֵנוּ לִזְמַר
(מִדּוֹת) שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה וּזְכַר לָנוּ (הַיּוֹם) בְּרִית שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה
(כְּמוֹ) שְׁהוֹדַעְתָּ לְעַנּוֹ מִקֶּדֶם וְכֵן כְּתוּב (בְּתוֹרָתְךָ). וַיֵּרֶד יְהוָה
בְּעָנָן וַיִּתְיַצֵּב עַמּוֹ שָׁם וַיִּקְרָא בְּשֵׁם יְהוָה: וְשָׁם נֶאֱמַר. וַיַּעֲבֹר
יְהוָה עַל-פְּנֵי וַיִּקְרָא. יְהוָה יְהוָה אֵל רַחוּם וְחַנּוּן. אַרְךְ אַפַּיִם
וְרַב-חֶסֶד וְאַמֶּת: נִצַּר חֶסֶד לְאֱלֹפִים נִשְׂא עֵינָיו וַפִּשַׁע וְחַטָּאָה
וְנִקְהָה. וְסִלַּחַת לְעוֹנֵינוּ וְלַחַטָּאתֵנוּ וְנָחַלְתָּנוּ: סִלַּח-לָנוּ אֲבִינוּ
כִּי חַטָּאנוּ. מְחַל לָנוּ מִלִּכְנוּ כִּי פָשַׁעְנוּ: כִּי-אַתָּה אֲדֹנָי טוֹב
וְסִלַּח. וְרַב-חֶסֶד לְכָל-קַרְאֵיךָ: כִּי-עַמְּךָ הִסְלִיחָה. לְמַעַן תִּתְּנָה:
לְמַעַן-שִׁמְךָ יְהוָה וְסִלַּחַת לְעוֹנֵינוּ כִּי רַב הוּא:

מקורות ומקבילות

משוררים. נחמ' יא, כג. בקול גרון. ע"פ ישע' נח, א. נשים. ע"פ ישע' סו, ו; חס' לה, ט. כהוד. ע"פ חו' מ, י. כהוד הלין. ע"פ שמי' לט, ל. והיה על מלח אהרן. שמי' כח, לח. ואיש נאהלו. ע"פ שופ' ז, ח. ישמע קולו צנאו אל הקודש. ע"פ שמי' כח, לה.

ח"ג והערות

בְּהוֹד הַצִּיץ. במח' רמ"ז: בְּתוֹךְ הַצִּיץ. וכאן במח' בולוניא ושד"ל. באהלו יִשְׁמַע. במח' רמ"ז: יבאהלו יִשְׁמַע.

סליחה

שביעית כמנהג ירושלים כאשר יזה"כ חל בשבת.
סליחה אחת עשרה כמנהג ק"ק רומה.

יְדִידֵי אֵל בְּרֻכּוֹהוּ. בַּעֲצַרְתָּ קְהֵלְתֶּכֶם. צַעֲקוּ עַל-
פְּשָׁעֵיכֶם. וְרַעַ מַעֲלֵלֵיכֶם. חֲסֹד
קְדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל. יַעֲזֹר הַיּוֹם עֲלֵיכֶם. כִּי־בִיּוֹם הַזֶּה יִכַּפֵּר עֲלֵיכֶם:

אֲבִיּוֹנֵי אָדָם. עַם־פְּלִיטָה אֲמוֹנֵי. הַבּוֹחֲרִים בַּתּוֹרָה. כְּנִתְּוֹנָה
עַל־הַר סִינַי. קָחוּ עִמָּכֶם דְּבָרִים וְשׁוּבוּ אֶל־יְהוָה. בְּעֲנֹוֵי
נַפְשׁוֹתֵיכֶם. וּבִיחוּף רַגְלֵיכֶם. כִּי־בִיּוֹם הַזֶּה יִכַּפֵּר עֲלֵיכֶם:

דְּמַעְתְּכֶם הוֹרִידוּ. כָּל־אִישׁ מִבְּכִיּוֹתָיו. הִסִּירוּ מִקְרָבְכֶם.
עָרְלַת לֵב וְתוֹעֵבוֹתָיו. יַעֲזֹב רִשְׁעוֹ דְרָכּוֹ וְאִישׁ אֶזְנוֹ
מִחֲשַׁבְתּוֹ. וְתַעֲזְבוּ דְרָכֵיכֶם. וְהִישִׁירוּ מַעֲלֵלֵיכֶם.

כִּי־בִיּוֹם הַזֶּה יִכַּפֵּר עֲלֵיכֶם:

מקורות ומקבילות

ידידי אל. ע"פ צבלי מנחות, דף נג ע"ב, ידידים, אלו ישראל, ע"פ רומ' יב, ז; ספרי פרי חלטה, פי' שגב, סי' יב; ולקו"ש תר', רמז קסו. **ברכּוּהוּ**. ע"פ תה' סח, כז; נחמ' ט, ה. **בעצרת קהלתכם**. ע"פ תה' סח, כז. **צעקו על פשעיכם**. ע"פ ויג' ג, ח. **ורעַ מעלליכם**. ע"פ ישע' א, טו. **חסד קדוש ישראל**. ע"פ תה' נח, ג. **חסד... יעורר**. ע"פ איכ' ג, לב. **קדוש ישראל**. ע"פ ישע' מא, יד; מנח, ח. **יעורר היום עליכם**. ע"פ שמ' לב, כט. **היום עליכם**. ע"פ ויק' טז, ל. **כי ציוס הזה**. ויק' טז, ל. **אזינו אדם**. ע"פ ישע' כט, יט. **פליטת אמוני**. ע"פ ישע' ד, ב. **אמוני**. ע"פ ש"צ כ, יט. **הנזחרים בתורה**. ע"פ דב' ל, טריכ; מנח"ה מז' א, סי' ח. **כחונה על הר סיני**. ע"פ שמ' כד, יב; לא, יח; נחמ' ט, יג. **קחו עמכם דברים**. הו"ש יד, ג. **נעונו נפשותיכם**. ע"פ ויק' טז, לא. **וביחוף רגליכם**. ע"פ ירמ' ב, כה. **דמענתם הורידו**. ע"פ איכ' ב, יח. **מנכיותיו**. ע"פ ואל' ב, יב. **הסירו מקרבכם עלת לב**. ע"פ דב' י, טז; ירמ' ד, ה. **לכ ותועבותיו**. ע"פ מש' כ, כה. **יעזוב רשע דרכו**. ישע' נה, ז. **ותעזבו דרכיכם**. ע"פ ישע' נה, ז. **והישירו מעלליכם**. ע"פ ירמ' ז, ה; מש' ט, טו.

ח"נ והערות

ידידי א ברכוהו. סליחה, סי' יצחק' והוא רבי יצחק גיאת. פיוט זה נמצא גם במח' כמנהג ארם צובה, דף תקפב ע"ב, כרך ב' פתיחה 152 (פרט לבית האחרון), וכן במנהג תימן (תכלאל עין חיים, עמ' שכו), וראו צונץ ל. ג. 412. **כְּנִתְּוֹנָה עַל הַר סִינַי**. במח' רמ"ז: **כְּנִתְּוֹנָה עַל הַר סִינַי**. בכ"י: **כְּנִתְּוֹנָה עַל הַר סִינַי**. במח' בולוניה: **כְּנִתְּוֹנָה בְּסִינַי**, וכאן כמח' שד"ל. **וּבִיחוּף רַגְלֵיכֶם**. בכ"י מנוקד: **וּבִיחוּף רַגְלֵיכֶם**. **דְּמַעְתְּכֶם הוֹרִידוּ**. בכ"י: **דְּמַעְתְּכֶם הוֹרִידוּ**. **אִישׁ מִבְּכִיּוֹתָיו**. בכ"י: **אִישׁ מִבְּכִיּוֹתָיו**. **וְתַעֲזְבוּ דְרָכֵיכֶם**. בכ"י: **וְתַעֲזְבוּ דְרָכֵיכֶם**. **וְהִישִׁירוּ מַעֲלֵלֵיכֶם**. במח' רמ"ז: **וְהִישִׁירוּ מַעֲלֵלֵיכֶם**.

וּחְלוּ מִדִּין עֲלֵיוֹן. וְהִשְׁתַּחֲוּוּ אַפְּיִם. וְחִלּוּ-נָא אֶת-פְּנֵיו. שְׂאוּ
 אֱלֹהֵי כַפֵּיכֶם. כִּי-חֲנֹן וְרַחוּם הוּא. אֵל אֶרֶךְ אַפְּיִם. וְיִפְדֶּה
 נַפְשׁוֹתֵיכֶם. וְנִפְּשׂ עוֹלְלֵיכֶם.
 כִּי-בִיּוֹם הַזֶּה יִכַּפֵּר עֲלֵיכֶם:

טוֹב עַל-כָּל-יִצְוֵרָיו. טוֹבוּ עֲלֵיכֶם סָבִב. יִקְבַּל תְּפִלַּת הַשָּׁבִיב.
 וְיֵשִׁיב אֶת-הַשׁוֹבֵב. אֶךְ טוֹב לְיִשְׂרָאֵל אֱלֹהִים לְבָרִי לְבָב:
 נְשׂוּאֵי עֹן הַיּוֹם. יִשִּׁיבְכֶם לְאַהֲלֵיכֶם.
 כִּי-בִיּוֹם הַזֶּה יִכַּפֵּר עֲלֵיכֶם:

אֵל מֶלֶךְ יוֹשֵׁב עַל-כִּסֵּא רַחֲמִים. מִתְנַהֵג בַּחֲסִידוֹת. מוֹחֵל
 עֲוֹנוֹת עַמּוֹ. מַעֲבִיר רֵאשׁוֹן רֵאשׁוֹן. מִרְבֵּה מְחִילָה
 לַחַטָּאִים וְסִלִּיחָה לַפּוֹשְׁעִים. עוֹשֶׂה צְדָקוֹת עִם (כָּל-)בִּשְׂרָ
 וְרוּחַ וְלֹא כְרַעַתְם תִּגְמַל (נ"א: לָהֶם גּוֹמֵל): אֵל הוֹרִיתֵנוּ לוֹמֵר
 (מִדּוֹת) שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה וְזָכַר לָנוּ (הַיּוֹם) בְּרִית שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה
 (בְּמוֹ) שְׁהוֹדַעְתָּ לְעֵנּוּ מִקֶּדֶם וְכֵן כְּתוּב (בְּתוֹרַתְךָ). וַיֵּרַד יְהוָה
 בְּעָנָן וַיִּתְיַצֵּב עִמּוֹ שָׁם וַיִּקְרָא בְּשֵׁם. יְהוָה: וַשֵּׁם נֹאמֵר. וַיַּעֲבֵר
 יְהוָה עַל-פְּנֵיו וַיִּקְרָא. יְהוָה יְהוָה אֵל רַחוּם וְחֲנּוּן. אֶרֶךְ אַפְּיִם
 וְרַב-חֶסֶד וְאֱמֶת: נִצַּר חֶסֶד לְאַלְפִים נִשְׂא עֹן וּפְשָׁע וְחַטָּאָה
 וְנִקְהָה. וְסִלַּחַת לְעוֹנֵינוּ וְלַחַטָּאתֵנוּ וְנַחֲלַתֵנוּ: סִלַּח-לָנוּ אֲבִינוּ
 כִּי חַטָּאנוּ. מְחַל לָנוּ מַלְכֵנוּ כִּי פָשַׁעְנוּ: כִּי-אַתָּה אֲדֹנָי טוֹב
 וְסִלַּח. וְרַב-חֶסֶד לְכָל-קְרֹאֶיךָ: כִּי-עַמְּךָ הִסְלִיחָה. לְמַעַן תוֹרֵא:
 לְמַעַן-שִׂמְךָ יְהוָה וְסִלַּחַת לְעוֹנֵנוּ כִּי רַב הוּא:

מקורות ומקבילות

זחלו מדין עליון. ע"פ חו"י לז. ו. מדין עליון. ע"פ תה" א, ח.
 ח"ט. והשתחוּו אפיים. ע"פ ב"ר יט, א; נחמ"י, ה. ו. וחלו נא
 את פניו. ע"פ מלא' א, ט. שאו אליו כפיים. ע"פ ח"כ ג, מה.
 כי חנון ורחום הוא. יוא"ל ב, יג. אל ארך אפיים. ע"פ שמו
 לד, ו; יו"ד ד, ב; תה" פו, טו. ויפדה נפשותיכם. ע"פ תה"
 מט, טז. ונפש עולליכם. ע"פ ח"כ ב, יט. טוב על כל יצוריו.

ע"פ תה" קמה, ח. טובו עליכם סבב. ע"פ ישע' סג, ז; תה" לב, י. יקבל תפלת השב. ע"פ הוש' יד, ג. וישיב את השוֹבֵב.
 ע"פ ירמ' ג, יד. אך טוב לישראל. תה" עג, א. נשואי עוון. ע"פ שמו' לד, ז; ישע' לג, כד. ישיבכם לאהליכם. ע"פ דב' ה, טז;
 מ"ב ג, יג, ה ותי"ו.

ח"ג והערות

וּחְלוּ מִדִּין. במח' חלב: פְּחָדוּ מִדִּין. שְׂאוּ אֱלֹהֵי. בכ"י:
 יִשְׂאוּ אֱלֹהֵי. וְנִפְּשׂ עוֹלְלֵיכֶם. במח' חלב: יִחַנְּנוּ
 עוֹלְלֵיכֶם. בכ"י: וְנִפְּשׁוֹת עוֹלְלֵיכֶם. יִשִּׁיבְכֶם
 לְאַהֲלֵיכֶם. במח' רמ"ו: יִשִּׁיבְכֶם אֶל-אַהֲלֵיכֶם. בפ"י
 קד"א: יִשִּׁיבְכֶם אֶל-אַהֲלֵיכֶם.

טוֹבוּ עֲלֵיכֶם סָבִב. ע"פ ישע' סג, ז; תה" לב, י. יקבל תפלת השב. ע"פ הוש' יד, ג. וישיב את השוֹבֵב.
 ע"פ ירמ' ג, יד. אך טוב לישראל. תה" עג, א. נשואי עוון. ע"פ שמו' לד, ז; ישע' לג, כד. ישיבכם לאהליכם. ע"פ דב' ה, טז;
 מ"ב ג, יג, ה ותי"ו.

סליחה

שתיים עשרה כמנהג ק"ק רומה. בירושלים לא נהגו לאמרה והרשות ביד החזן לאמרה במקום הקודמת.

בְּיוֹם כַּפֵּרַת עֹנֵי. עֵת מְחִילָה וּסְלִיחָה. לְהוֹצִיא לְאוֹר דִּינֵי וּמִשְׁפָּטֵי לְהִנָּחָה.

יְהִי־נָא דְבִרְאֲדֵי הַמֶּלֶךְ לְמִנְחָה:

נִגְדַּד מְעִירֵי שַׁחַר. לְפֶאֱרֹךְ שׁוֹכֵן מְעַל. פֶּשַׁע מְאָדָּם הַצָּחַר. וְהַשְׁלֵג כְּתָם מְעַל. וְזָכַר אֵיל אַחַר. לְקוֹדֶמֶךָ בְּלִי גַעַל. סְלִיחָתָם מְלֵאֲחַר. וְחוֹבֵשׁ מְזוֹרָם לְהַעֲלֹ. וְתַחֲנוּנָם בְּצֹס נִבְחָר. שְׂמֵעָה אֲדֹנָי סְלִיחָה. יְהִי־נָא דְבִרְאֲדֵי הַמֶּלֶךְ לְמִנְחָה:

יוֹם כְּפוֹר אֶתְמַהֵר. בְּבִקָּר בְּבִקָּר. לְדַרְשׁ מִי הַגּוֹהֵר. אוֹרֵי וּפְעֻלֵי חוֹקֵר. וְאַרְצָה אֶהְיֶה גוֹהֵר. וְלֹא אֶבְטַח עַל־שַׁקָּר. אוֹלֵי חֲטָאֵי יִטְהַר. חַב פֶּשַׁע מְלַחֲקֵר. וְיִרְצָה גִיב כְּמַתְמַהֵר. הַכֹּל הַמְזַבְּחָה. יְהִי־נָא דְבִרְאֲדֵי הַמֶּלֶךְ לְמִנְחָה:

מקורות ומקבילות

ח"ג והערות

ביום כפרת עוני. סליחה לר' בנימין בר אברהם מן הענוים. סי' בנימין. ומשפטי להנחה. במח' רמ"ז: זמשפטי להנחה. מעירי שחר. במח' רמ"ז: מעירי שחר. פשע מאדדם. במח' רמ"ז: ובלוניא: 'פשע מואדדם. והשלג כתם. בקד"א: 'יהשלג כתם. וחוֹבֵשׁ. בסגול, כ"ה במח' רמ"ז: ובלוניא. במח' רמ"ז: נוסף מתג מלעיל, והוא שם דבר, ראו קד"א. במח' שד"ל: 'חוֹבֵשׁ, בצירי. וְאַרְצָה אֶהְיֶה. במח' רמ"ז: 'אַרְצָה אֶהְיֶה.

ביום כפרת עוני. ע"פ ויק' טז, לז. להוציא לאור דיני. ע"פ תה' לו, ו. ומשפטי להנחה. ע"פ תה' קמג, ג. להנחה. ע"פ חס' ג, יח. יהיה נא דבר. ש"צ יד, ח. מעירי שחר. ע"פ תה' טז, ט; קח, ג. לפארך. ע"פ ישע' ס, יג. שוכן מעל. ע"פ ישע' לג, ה. פשע מאדדם הנחר, והשלג כתם מעל. ע"פ ישע' א, יח. הנחר - לשון לכן. ע"פ שופ' ה, י; יחז' כז, יח. איל אחר. בר' כב, יג. לקודמך. ע"פ תה' זח, ג. עלי נעל. ע"פ משנ' יומא פ"ח, מ"א. סליחתם מלאחר. ע"פ תה' מ, יח. וחובש מזורס. ע"פ ישע' ל, כ; ירמ' ל, יג. מזורס להעל. ע"פ

ירמ' ל, ח. ותחונס... שמעה. ע"פ תה' כח, ג. גלוס נבחר. ע"פ ישע' נח, ו. שמעה ה' קלמה. ע"פ דני' ט, יט. יום כפור. ע"פ ויק' כג, כז. אמתמה. ע"פ בר' יח, ו. צוקר צוקר. ע"פ ישע' ג, ד. מי. ע"פ ישע' לג, טז; יחז' לו, כה. הטור - לשון אור. ע"פ ישע' ס, ה; תה' לד, ו. אורי תה' כז, א. ופעלי חוקר. ע"פ ירמ' יח, י. גוהר. ע"פ מ"ב ד, לה. ולא אכנתח על שקר. ע"פ תה' מד, ז. חטאי יטהר. ע"פ ויק' טז, לו; יחז' לו, כה. חוב פשע מלאחר. ע"פ ירמ' ח, י; תה' קלט, א. וירלח ניב. ע"פ תה' קיט, קח; אוי' לג, כז. ניב. ע"פ ישע' ח, יט. כמתמהר. ע"פ ישע' לג, ד; צבלי צרכות, דף לד ע"ב (פ"ה, מ"ה). הכל המזבחה. ויק' א, ט.

מֵאוֹר שַׁחַר בְּהַתְהַדָּר. הִנְנּוּ אֶתְנוּ לָךְ. פָּרִץ יִצְרִי לְהַגְדִּיר.
 רִדְף אַחֲרֵי מְלוֹךְךָ. וְאַתִּי צָב חֵין לְהַסְדִּיר. כָּל־הַיּוֹם בְּהִיכָלְךָ.
 פְּנֵה נָא לְקוֹל הָעֵדֶר. אֲשֶׁר אוֹמֵר מֵהַלָּלְךָ. וּפְשָׁעֵי צֹאנְךָ
 בִּידֶר. וּנְשָׂא הַמּוֹן רוּחָא.
 יְהִי־נָא דְבִרְאֲדָנִי הַמְּלָךְ לְמַגְנָה:

נִוְתַן קוֹל עוֹ בְּקוֹלוֹ. יִשְׁמַע קוֹל תַּחֲנוּנֵי־יָם. הַמְּבִיעַ חֶבְלוֹ. יַחַד
 אָבוֹת וּבָנִים. וַיַּעֲצֵר אֶת־אֶכְלוֹ. לְהַתְּוֹדוֹת חֶטָּא זְדוּנִים. בְּצוּם
 עָשׂוֹר מְלִילוֹ. וְעַד־לִילוֹ מְתַעַנִּים. עַד־יִבְשְׂרוּ אֵל מְחוּלָלוֹ.
 הִיְתָה אוֹרָה וְשִׁמְחָה.
 יְהִי־נָא דְבִרְאֲדָנִי הַמְּלָךְ לְמַגְנָה:

אֵל מְלָךְ יוֹשֵׁב עַל־כִּסֵּא רַחֲמִים. מְתַנַּהֵג בְּחַסִּידוֹת. מוֹחֵל
 עוֹנוֹת עַמוֹ. מְעַבֵּיר רֵאשׁוֹן רֵאשׁוֹן. מְרַבֵּה מְחִילָה
 לַחַטָּאִים וְסִלִּיחָה לְפוֹשְׁעִים. עוֹשֶׂה צְדָקוֹת עִם (כָּל־)בְּשָׂר
 וְרוּחַ וְלֹא כְרַעַתְם תִּגְמַל (נ"א: לָהֶם גּוֹמֵל): אֵל הוֹרִיתְנוּ לוֹמֵר
 (מִדּוֹת) שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה וּזְכַר לָנוּ (הַיּוֹם) בְּרִית שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה
 (כְּמוֹ) שְׁהוֹדַעְתָּ לָּעָנּוּ מִקֶּדֶם וּכְן כְּתוּב (בְּתוֹרָתְךָ). וַיִּרְדַּ יְהוָה
 בְּעָנְוֹ וַיִּתִּיצֵב עַמּוֹ שָׁם וַיִּקְרָא בְּשֵׁם יְהוָה: וְשָׁם נֶאֱמַר. וַיַּעֲבֹר
 יְהוָה עַל־פְּנֵי וַיִּקְרָא. יְהוָה אֵל רַחוּם וְחַנּוּן. אֶרֶךְ אַפַּיִם
 וְרַב־חַסֵּד וְאַמֵּת: נִצְר חֶסֶד לְאֱלֹפִים נִשְׂא עֵינָיו וּפָשַׁע וְחַטָּאָה

ח"ג והערות

מקורות ומקבילות

מֵאוֹר שַׁחַר. במח' בולוּניא: 'מֵאוֹר שַׁחַר'. וּפְשָׁעֵי צֹאנְךָ. במח' רמ"ז: וּפְשָׁעֵי צֹאנְךָ. וּנְשָׂא הַמּוֹן רוּחָא. במח' רמ"ז: וּנְשָׂא הַמּוֹן רוּחָא.
 מֵאוֹר שַׁחַר. ע"פ תה' קח, ג. כהתהדר. ע"פ שמו' כג, ג. הנו
 אתהנו לך. ירמ' ג, כב. פרץ יצרי להגדר. ע"פ קה' י, ה.
 רדוף אחרי מלוךך. ע"פ ישע' נא, א; הוש' ג, ג. מלוךך - לשון
 דיבורך. ע"פ ברי' כה, ז ורש"י: תה' קו, ב; דני' ג, כב. ואתיציב -
 לשון עמידה. ע"פ מש' כב, כט. חין. ע"פ אוי' מא, ד ותרנוס.
 להסדר. ע"פ תרגום אוי' לב, יד. כהיפלך. צבלי מגילה, דף
 כט ע"א, ע"פ יחז' יא, טז. פנה נא. ע"פ תה' קב, יח. לקול. ע"פ תה' קל, ב. העדר. ע"פ ירמ' ג, כ. אשר אומר מהלךך.
 ע"פ דה"א כט, ג. מהלךך. ע"פ מש' כז, כה. ופשעי לאקך דדר. ע"פ ירמ' ג, כ. לאקך. ע"פ יחז' פ' לד. דדר - לשון פחור.
 ע"פ תה"א ברי' יא, ט; ויק' כו, לג. וכשא המון רוחא. דני' ב, לה. נותן קול עו בקולו. ע"פ תה' סח, לד. ישמע קול תחנונים.
 ע"פ תה' סח, ב. המזיע. ע"פ תה' קמה, ז. חננו. ע"פ דב' לב, ט. יחד אבות ובנים. ע"פ ירמ' ג, כה. ויעלור. ע"פ במו'
 כט, ה ורש"י: צבלי חגיגה, דף ט ע"א. ויעלור את חכלו. ע"פ יוא' ה, יד. להתודות חטא. ע"פ ויק' ה, ב; במו' ה, ז. זדונים.
 ע"פ ירמ' מט, טז; עוב' ה, ג; צבלי יומא, דף לו ע"ב, 'עונות, אלו הזדונות'. צוים העשור. ע"פ מס"ו פ"י יט, ה"ד. מלילו
 ועד לילו מתענים. ע"פ ויק' כג, לב. יבשרו. ע"פ ישע' מא, כז. אל מחוללו. ע"פ דב' לב, יח. היתה אורה ושמחה. חס' ה, טז.

וּנְקָהּ. וְסִלַּחְתָּ לְעֹנְגֵנוּ וּלְחַטָּאתֵנוּ וּנְחַלְתָּנוּ: סִלַּח-לָנוּ אָבִינוּ
 כִּי חָטָאנוּ. מְחַל לָנוּ מִלִּכְנוּ כִּי פָשַׁעְנוּ: כִּי-אַתָּה אֲדֹנָי טוֹב
 וְסִלַּח. וְרַב-חֶסֶד לְכָל-קַרְאִיךָ: כִּי-עַמְךָ הִסְלִיחָהּ. לְמַעַן תִּתְּנָה:
 לְמַעַן-שְׂמֹךְ יְהוָה וְסִלַּחְתָּ לְעֹנְגֵנוּ כִּי רַב הוּא:

סליחה

שמינית במנהג ירושלים כאשר יזה"כ חל בימי חול. ואם חל בשבת לא
 אומרים אותה. לפי מנהג ק"ק רומה אין אומרים אותה כלל.

ירושלים 8 חול

יְחִידָתִי בְּצַרְתִּי. מְבַכָּה אֵל לְפָנֶיךָ. וְאִם זֹדְתִי וְעִשְׂתִּי.
אָנִי הִרַע בְּעֵינֶיךָ. סִלַּח פְּשָׁעִי. וְשֹׂא
רָשָׁעִי. וְשַׂכְּךָ אֶת-חַרוֹנְךָ. פִּקֹּד אוֹתִי בְּגִלוּתִי. וְהוֹשִׁיעָה יְמִינְךָ.
 לְרוּחֹתִי לְשׁוּעָתִי. אֶל-תַּעֲלֵם אֲזַנְךָ:

לָךְ אֶקְרָא. בְּיוֹם צָרָה. וְתִאָּזֵן אֶת-קְרִיאָתִי. וְאִם לִצְתִי
וּפְשָׁעָתִי. וְהִרְשַׁעְתִּי וְחָטָאתִי. רֵאֵה עֲנִי וְשׁוּר בְּכַיִּי.
וְאֶל-תָּמוּד כְּמִדְתִּי. קַחְהָ מִלְּכִי תָמוּר נִסְכִּי. תִּפְלְתִי וְדַמְעָתִי.
עֲבוֹר אֵיתָן אֲשֶׁר נָתַן. יְחִידוֹ לָךְ עֲגָה אוֹתִי. זְכַר עֲקוּד כְּשֶׁה

מקורות ומקבילות
 יחידתי. תה' כב, כא; ספרו, פה' האזינו, פי' שיג, סי' ו; מהע"ד
 פל"ב, פ"ט; ב"ר פה' יד, סי' ט. יחידתי בלתי. ע"פ תה'
 קמג, יח. מנכה. ע"פ ירמ' לא, יד. מנכה אל לפיך. ע"פ
 דב' א, מה. זדתי. ע"פ נחמ' ט, טז. ועשיתי אני הרע בעיניך. ע"פ תה' נח, ו. סלח פשעי. ע"פ מ"א ה, כ. ושא רשעי.
 ע"פ תה' כה, יח. ושכך את חרונוך. ע"פ שמי' לב, יב; אי"ז, ג. פקד אותי בגלותי. ע"פ תה' פ, טו; ירמ' כט, י. והושיעה
 ימינך. תה' ס, ז. לרוחתי לשועתי אל תעלם אזנך. ע"פ איכ' ג, טו. לך אקרא. ע"פ יוא' א, יט. ביום צרה ותאזין את קריאתי.
 ע"פ תה' כ, ג. ותאזין את קריאתי. ע"פ תה' קמא, א. ואם לחתי. ע"פ מש' ט, יב. ופשעתי. ע"פ ויק' טז, טז. ופשעתי
 והרשעתי וחטאתי. ע"פ תה' קו, ו; דני' ט, ה. ראה עניי. תה' כה, יח. ושור - לשון ראייה, ע"פ ישורנו ולא קרוי, במו'
 כד, יח. ושור בכיי. ע"פ מ"א כ, ה; ישע' לח, ה. ואל תמווד כמדתי. ע"פ צבלי סוטה, דף ח ע"ב [פ"א, מ"ז]. קחה מלכי
 תמור נסכי. ע"פ הוש' יד, ג; רש"י וימא, דף לו ע"ב, ד"ה הווא דנחית. תמור נסכי. ע"פ יוא' ג, יד ורש"י ד"ה והשאר.
 תפלתי ודמעתי. ע"פ מ"ב כ, ה. עבור איתן... ענה אותי. ע"פ צבלי העניות, דף טו ע"א [פ"ד, מ"ד]. איתן. ע"פ צבלי ב"ב,
 דף טו ע"א, 'איתן האורתי (תה' פט, א) זהו אברהם'. אשר נתן יחידו לך. ע"פ ב"ר כב, ג. זכור עקוד. ע"פ צבלי ר"ה, דף
 טז ע"א. עקוד. ע"פ ב"ר כב, ט. כשה נקוד. ע"פ ב"ר ל, לט.

נְקוּדָה וְקָרַב קִין יְשׁוּעָתִי וְאֶת־אִישׁ תָּם אֲשֶׁר נִחַתְתָּם בְּכֶסֶם
כְּבוֹד מְעוֹנָךְ לְרוּחֹתֵי לְשׁוּעָתִי אֶל־תַּעֲלֵם אֲזַנְךָ:

רֵאָה עִמָּךְ בְּאוֹלָמְךָ יִרְאִים מִפְּלִילֶיךָ לֵךְ יִבְכוּ וְהִם תִּכּוּ
אֲדוֹן עוֹלָם לְרַגְלֶיךָ לֵךְ יִקְדּוּ וְגַם יוֹדוּ לֵךְ הוֹד
מִהַלְלֶיךָ פֶּקֶד אוֹתָם לְהַעֲלוֹתָם בְּמוֹ שְׁלֹשׁ רַגְלֶיךָ וְנִתַּן
מוֹסְרוֹתֵימוֹ וְרִבָּה אֶת־פְּעֻלֶיךָ וְהָהָר אֵל וְהָאָרֶץ אֵל תִּשׁוּבָב
לְמַעַנְךָ לְרוּחֹתֵי לְשׁוּעָתִי אֶל־תַּעֲלֵם אֲזַנְךָ:

שְׁלַח צוּרֵי אֱלֹהֵי צִירֵי צָרֵי וְתַעַל לְדַאֲבוּנֵי רֵאָה הַבֵּן וְחַטָּא
לִבְנֵי וְאִם יִהְיֶה כְּמוֹ שָׁנִי בַיּוֹם הַזֶּה שְׁלַח מִזֶּה בְּמִי
יִשְׁעֶךָ לְטַהֲרֵנִי רֶכֶב וְצֹלַח וְיָד תִּשְׁלַח אֱלֹהֵי עֲבָדְךָ לְסַעֲדָנִי
שִׁפְךָ זַעַם אֱלֹהֵי הָעָם אֲשֶׁר תָּמִיד רִדְפוּנִי בְּאֵף הָרָגִם
וְתִשְׁיָגֵם לְשׁוֹן אֶפְעָה וְצַפְעוּנֵי עָלֵי עִמָּךְ בְּהוֹד שְׁמֶךָ יְהִי
שָׁלוֹם לְבַגְיֶךָ לְרוּחֹתֵי לְשׁוּעָתִי אֶל־תַּעֲלֵם אֲזַנְךָ:

ח"ג והערות
במו שלש. במח' רמ"ז: 'כמו שלש'. וְחַטָּא לִבְנֵי. וקרב קין ישועתי. ע"פ ישע' נ, א; דני' יב, ג. איש תם. כר' כה, כז. אשר נחתם בכס כבוד מעונך. צבלי חולין, דף לא ע"ב, ורש"י ד"ה בדיוקנו; מדה"ג (וורשא), פ"ר צמדבר, ס' יט; ילקו"ש ישע', רמז תנצ, ד"ה אמר ה'. ראה עמך. ע"פ ש"א ט, טז. צאלמך. ע"פ מ"א ו, ג. וציה"כ הוא מקדש מעט, צבלי מגילה, דף כט ע"א. יראים מפלילך. ע"פ תה' קוט, קכ. מפלילך. ע"פ שמו' כה, כב. לך יבכו. ע"פ שמו' י, א. והם חוכו... לרגלך. ע"פ דב' לג, ג. אדון עולם. צבלי צרכות, דף ז ע"ב, ע"פ צר' טו, ה; צ"ר פ"ר לט, ס' א, ע"פ תה' מה, יב; ילקו"ש תו, רמז טז, ד"ה ויאמר ה'. לך יקדו. ע"פ דה"א כט, כ; נחמו' ה, ו. וגם יודו. ע"פ תה' לב, ה. לך הוד. ע"פ דה"א כט, יא. מהללך. ע"פ דה"א כט, יג. פקוד אותם. ע"פ שמו' ג, טז. להעלותם. ע"פ דב' ח, ה. ורש"י ד"ה וקמת ועלית; צבלי חגיגה, דף צ ע"א; קידושין, דף סט ע"א; ספרי, פ"ר עקב, סוף פ"ו לו. שלש רגלך. ע"פ שמו' כג, יד. ונתק מוסרותימו. ע"פ תה' צ, ג. ורבה את פעלך. ע"פ תה' קד, כד. וההר אל. ע"פ שמו' ג, א; יחז' כה, טז; תה' סה, טז. והאריאל. ישע' כט, א. תשובב למעונך. ע"פ ירמ' ג, יט. למעונך. ע"פ תה' כו, ה. לזרי ע"פ תה' כה, א; סב, ג. לזרי. ע"פ ישע' יג, ה. לזרי. ע"פ ירמ' ח, כב; נא, ה. ותעל. ע"פ ירמ' ל, יג; מו, יא. לדאבוני ע"פ דב' כה, סה; ירמ' לא, יא. הבן. ע"פ שמו' ד, כב; ירמ' לא, יט. וחטא לבן. ע"פ ישע' ד, ד; ירושלמי יומא פ"ח, ה"ז, ע"פ ירמ' ח, יג; מדה"ג פ"ר מנורע, סוף ס' יח; מדה"ה מז' ד, ס' ט (ד, ה). ואם יהיה כמו שני. ע"פ ישע' א, יח. ביום הזה. ויק' טז, ל. מנזה. ע"פ צמ' יט, כה. בני ישעך לטהרני. ע"פ יחז' לו, כה. ישעך. ע"פ תה' סט, יד. רכב וללח. ע"פ תה' מה, ה. ויד תשלח. ע"פ תה' קלח, ז; קמה, ז. אלי עבדך לסעדני. ע"פ תה' יח, לו. שפוך זעם. ע"פ תה' סט, כה. שפך זעם אלי העם. ע"פ תה' עט, ו. העם אשר תמיד רדפוני. ע"פ דב' ל, ז; תה' סט, כז. ראו רמב"ן ויק', צבוק ציאורו על כו, טז. צף הרגם ותשיגם. ע"פ תה' סט, כה. לשון אפעה. או"י כ, טז. ולפעוני. ע"פ ירמ' ה, ח. צהוד שמך. ע"פ תה' קמה, יג. יהי שלום לבגידך. ע"פ תה' קכה, ו.

אל מֶלֶךְ יוֹשֵׁב עַל־כִּסֵּא רַחֲמִים. מִתְנַהֵג בְּחִסְדֹת. מוֹחֵל עוֹנוֹת עַמּוֹ. מַעֲבִיר רֵאשׁוֹן רֵאשׁוֹן. מְרַבֵּה מְחִילָה לַחַטָּאִים וְסִלִּיחָה לַפּוֹשְׁעִים. עוֹשֶׂה צְדָקוֹת עִם (כָּל־)בֶּשֶׁר וְרוּחַ וְלֹא כְרַעַתְם תִּגְמַל (נ"א: לָהֶם גּוֹמֵל): אֵל הוֹרִיתָנוּ לֹמַר (מִדּוֹת) שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה וְזָכַר לָנוּ (הַיּוֹם) בְּרִית שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה (כְּמוֹ) שֶׁהוֹדַעְתָּ לָּעָנּוּ מִקֶּדֶם וְכֵן כְּתוּב (בְּתוֹרַתְךָ). וַיֵּרַד יְהוָה בְּעָנָן וַיִּתְיַצֵּב עִמּוֹ שָׁם וַיִּקְרָא בְּשֵׁם יְהוָה: וְשָׁם נֹאמַר. וַיַּעֲבֹר יְהוָה עַל־פְּנֵי וַיִּקְרָא. יְהוָה יְהוָה אֵל רַחוּם וְחַנּוּן. אַרְךְ אַפַּיִם וְרַב־חֶסֶד וְאַמֶּת: נִצַּר חֶסֶד לְאֱלֹפִים נִשְׂא עֵינָיו וְפָשַׁע וְחַטָּאָה וְנִקְהָה. וְסִלַּחַת לְעוֹנֵינוּ וְלַחַטָּאתָנוּ וְנִחַלְתָּנוּ: סִלַּח־לָנוּ אָבִינוּ כִּי חָטָאנוּ. מָחַל לָנוּ מִלְכָּנוּ כִּי פָשַׁעְנוּ: כִּי־אַתָּה אֲדֹנָי טוֹב וְסִלַּח. וְרַב־חֶסֶד לְכָל־קַרְאֵיךָ: כִּי־עַמְּךָ הִסְלִיחָה. לְמַעַן תּוֹרֵא: לְמַעַן־שָׁמַךְ יְהוָה וְסִלַּחַת לְעוֹנֵינוּ כִּי רַב הוּא:

סְלִיחָה

שְׁמִינִית בְּמִנְהַג יְרוּשָׁלַיִם כְּאֲשֶׁר יוֹדֵ"כ חָל בַּשַּׁבַּת, בַּחוּל לֹא אֹמְרִים אֹתָהּ. סְלִיחָה שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה בְּמִנְהַג ק"ק רֹמָה כְּאֲשֶׁר יוֹדֵ"כ חָל בַּשַּׁבַּת (אך יש אומרים במקומה את הסליחה הבאה)

שְׁרֵי קוֹדֶשׁ הַיּוֹם. אִישׁ בְּרַעוּ נִתְאַחַד. שַׁבַּת שֶׁר הַמְּנוּחָה. וַיּוֹם כְּפֹר הַמִּיחָד. אֵל כִּי־יִשְׁפֹּט הַיּוֹם. עַל־גְּלוֹי וְעַל־נִכְחָד. הוֹצֵא כְּאוֹר צְדָקָנוּ. וּפִינוּ יֵרֶן וְנִחַד. הִגֵּה מִה־טוֹב וּמִה־נְעִים. שַׁבַּת אַחִים גַּם־יִחַד:

ירושלים 8 בשבת, חמשה 13 בשבת

<p>מקורות ומקבילות</p> <p>שרי קודש. דה"א כד, ה. איש צרישו. ע"פ ישע' מא, ו. שבת שר המנוחה. ע"פ צר' 3, 3; שמו' ב, יא; משל' תמיד פ"ז, מ"ד. ויום כפור המיוחד. ע"פ ויק' טו, לד. אל כי ישפוט היום. ע"פ שופ' יא, כז. כי ישפוט היום. ע"פ תה' קט, לא. והפייטן העציר המשפט גם ליוה"כ, ע"פ צבלי ר"ה, דף עז ע"ב, 'ציוניס תלויין ועומדין מר"ה ועד יוה"כ'. על גלויו. ע"פ דב' כט, כה.</p>	<p>ח"נ והערות</p> <p>שרי קודש היום. סליחה ליום כיפור החל בשבת. נמצאת גם במנהג אשכנז וצרפת (גולד', כיפור, עמ' 274-275). ראו במבוא למכב"ר, עמ' 87, ש"נ והערות.</p>
--	--

בְּשֶׁבֶת יוֹם מְרֻגָּזֵי וְיִשְׂרָאֵל תִּעֲנֹגֵי וְנִפְשֵׁי בְּשָׂרֵי רִז מִמִּשְׁמָן.
וְעֵנָה בְּפָנָי כַּחֲשֵׁי וְכָשָׁל מִצֹּס בְּרָכִי וְרוּחֵי צָקוֹן
וְלַחֲשֵׁי מִזְעַר דָּמִי וְחִלְבֵי קָחָה כְּקָרְבָן אֶל קְדוּשֵׁי אִם עֹנֵי
יִתְאַסְפוּן יַחַד עֲבְרוּ רֵאשֵׁי בְּסֻדָּם אֶל־תִּבְא נִפְשֵׁי וּבִקְהָלָם
כְּבוֹדֵי אֶל־תִּחַד.
 הִנֵּה מִה־טוֹב וּמִה־נְעִים שְׁבַת אַחִים גַּם־יַחַד:

בְּמִקְרָא שֶׁבֶת עֲנָג בְּשִׁפְלוֹת נִפְשֵׁים נְעִים שׁוּבו הַיּוֹם
בָּנִים בְּנֵי גִטֵּי נְעֻמִים לְהִלְבִּין אֶת־חֲטָאִיכֶם.
אִם יְהִיו כְּשָׁנִים וְקִרְאוּ לְאֵל בְּחִזְקָה וְהִרְבוּלוּ תַחֲנוּגִים.
כִּי־הוּא אֱלֹהֵי הָאֱלֹהִים וְאֲדָנֵי הָאֲדָנִים אֲשֶׁר לֹא־יִשָּׂא פָנָים
וְלֹא יִקַּח שָׂחַד.
 הִנֵּה מִה־טוֹב וּמִה־נְעִים שְׁבַת אַחִים גַּם־יַחַד:

בְּמִבְצָר עִיר הַקִּדְשׁ עֲבַר בְּסֶךְ אֵיךְ אוֹכֵל בְּהִיּוֹתָם
מִזְבָּחוֹתַי תוֹךְ מוֹסַד הַהֵיכָל אֲשֶׁר יִסַּד בְּן־אוּרִי
וּבֶן־אֲדָמוֹן אִישׁ מִיכֵל לְכַפֵּר עַל־עוֹן יַעֲקֹב לְצַר נִתֵּן כְּצֹאֵן

ח"ג והערות

וְיִשְׂרָאֵל תִּעֲנֹגֵי. במח' גולד' י'שוד תענוגי, ונ"א בכ"י:
 יְסַר תִּעֲנֹגֵי. מזער דמי. במח' רמ"ו בטעות: יְמַעַד
 דמי' ותוקן ל'מזער' במח' רס"ד-רס"ה. אם עֹנֵי. במח'
 בולונאי: אם עֹנֵי. בְּמִקְרָא שֶׁבֶת. במח' רמ"ו:
 יְמַקְדֵּשׁ שֶׁבֶת. שֶׁבֶת עֲנָג. כ"ה במח' רמ"ו ובולונאי.
 בכ"י, מח' שד"ל וגולד' שֶׁבֶת עֲנָג בַּקִּמָּץ. נִפְשֵׁים
 נְעִים. כן מנוקד במח' בולונאי, שד"ל וגולד'. במח'
 רמ"ו וב"י: נִפְשֵׁים נְעִים. שׁוּבו הַיּוֹם. במח' רמ"ו:
 יְשׁוּבָו הַיּוֹם. נִטְעֵי נְעֻמִים. כ"ה במח' רמ"ו, בולונאי,
 קר"א ושד"ל. בכ"י: נִטְעֵי נְאֻמִים. בְּמִבְצָר עִיר
 הַקִּדְשׁ, עֲבַר בְּסֶךְ אֵיךְ. במח' גולד': יְבֻכְרֵי עִיר
 הַקִּדְשׁ, עֲצוֹר בְּכִי אֵיךְ. בְּהִיּוֹתָם. במח' גולד': בְּהִיּוֹת
 שְׁסִי. תוֹךְ מוֹסַד. בכ"י: תוֹךְ מוֹסַר. יִסַּד בֶּן. כ"ה
 במח' בולונאי, שד"ל וב"י. במח' רמ"ו: יִסַּד בֶּן. ע"פ
 המקרא שלפנינו נראה שצ"ל: יִסַּד בֶּן, ראו ישעי' יד, לב:
 כִּי יִי יִסַּד צִיּוֹן, אִסִּי א, ח. נִתֵּן כְּצֹאֵן. בַּקִּמָּץ, לשון
 הוזה.

מקורות ומקבילות

ראו צבלי סנהדרין, דף מג ע"ב. ועל נכחד. ע"פ תה' קלט, טו.
 הוֹלֵל כְּאוֹר לְדַקְנָה. ע"פ תה' לו, ו. ופינו ירון, ע"פ תה'
 קכו, ב. ירון ונחד. ע"פ מש' כט, ו. הנה מה טוב. תה'
 קלג, א. מרגועי. ע"פ ירמ' ו, טו. תענוגי. ע"פ ישעי' נח, יג.
 ונפשי. ע"פ שמי' כג, יב. בשרי רז ממשמן. ע"פ תה' קט, כד.
 וענה כפני כחשי. אי' טז, ה. וכחל מאס ברכי. ע"פ תה'
 קט, כד. ורוחי. ע"פ ישעי' כו, ט. אָקוֹן לַחֲשֵׁי. ע"פ ישעי'
 כו, טז. מזער. ע"פ ישעי' י, כה. מזער דמי וכו' בקרבן.
 ע"פ צבלי ברכות, דף ח ע"א. אֶל קְדוּשֵׁי. ע"פ יהו' כד, יט.
 אִם עוֹנֵי וכו' עֲבְרוּ רֵאשֵׁי. ע"פ תה' לח, ה; עזר' ט, ו. בְּסוּדָּם
 וכו' אֶל תִּחַד. ע"פ צר' מט, ו. בְּמִקְרָא לַשֶּׁבֶת עֲנָג. ע"פ ישעי'
 נח, יג; צבלי שבת, דף קוח ע"ב; ויק"ר פרי' בהר, פרי' לד,
 סו' טז; מדה"ג פרי' תולדות, סו' יב. בְּשִׁפְלוֹת. ע"פ ישעי'
 מ, טו; קה' י, יח. נִפְשֵׁים נְעִים. ע"פ ישעי' נח, יג. שׁוּבו
 הַיּוֹם נְעִים. ע"פ ירמ' ג, יד. כִּי נִטְעֵי נְעֻמִים. ע"פ ישעי'
 ח, י. נְעֻמִים - לשון נועם. סה"ש לרד"ק, שורש נעם. לַהֲלִבִּין
 אֶת חֲטָאִיכֶם אִם יְהִיו כְּשָׁנִים. ע"פ ישעי' א, יח. וְקִרְאוּ לְאֵל
 בְּחִזְקָה. ע"פ יו"ג, ה. וְהִרְבוּ לוֹ תַחֲנוּגִים. ע"פ אי' מ, כז.
 הוּא אֱלֹהֵי הָאֱלֹהִים אֲשֶׁר לֹא יִשָּׂא. דצ"י, י. בְּמִבְצָר עִיר הַקִּדְשׁ. ע"פ ירמ' לד, ז. עִיר הַקִּדְשׁ. ע"פ ישעי' מח, ב; נחמ' יא, א.
 עֲבַר בְּסֶךְ אֵיךְ אוֹכֵל. ע"פ תה' מז, ה ורש"י: מדי' אי' (ווילנא), פרי' א, סו' יב. בְּהִיּוֹתָם מִזְבָּחוֹתַי. ע"פ אי' ב, ז. מוֹסַד
 הַהֵיכָל. ע"פ ישעי' כח, טז; דצ"ר פרי' ג, סו' יג. אֲשֶׁר יִסַּד בֶּן אוּרִי. ע"פ שמי' לח, כב. אֲדָמוֹן. ע"פ ש"א טו, יב; ח, מז. אִישׁ
 מִיכֵל. ע"פ ש"א יח, כז. לְכַפֵּר עוֹן יַעֲקֹב. ע"פ ישעי' כו, ט. לָרַז נִתֵּן כְּצֹאֵן מִאֲכָל. ע"פ תה' מד, יב.

מֵאֵכֶל. וּבֹא שׁוֹטְנֵי אֲשֶׁר הָעֵרִים. לְשׁוּמְכֶם חֲרָבָה וְנִבְלָה. מִשָּׁם
לָמָּה אֲשַׁכֵּל. גַּם־שְׁנִיכֶם יוֹם אֶחָד.

הִנֵּה מִה־טוֹב וּמִה־נָּעִים. שַׁבַּת אַחִים גַּם־יִחָד:

שְׁעָה חֵינן עֶרְפֵי הַיּוֹם. וְהִט אֲזוּנְךָ לְשׁוּעָתִי. שָׁמְעָה אֶת־תְּפִלָּתִי.
וְאֶל־תַּחֲרַשׁ לְדַמְעָתִי. וְשׁוּר מִמְרוֹמִים רִישֵׁי. וְכָל־עַמֵּל
יְגִיעָתִי. וְשׁוֹב וּבְנָה מְעוֹן בֵּיתְךָ. מְקוֹם מְשָׁכַן יְרִיעָתִי. וְאֲשִׁיר
אֹז לְשִׁמְךָ. וְאָרִים קוֹל תְּרוּעָתִי. הִנֵּה אֵל יְשׁוּעָתִי אֶבְטַח וְלֹא
אֶפְחָד.

הִנֵּה מִה־טוֹב וּמִה־נָּעִים. שַׁבַּת אַחִים גַּם־יִחָד:

אֵל מֶלֶךְ יוֹשֵׁב עַל־כִּסֵּא רַחֲמִים. מִתְנַהֵג בַּחֲסִידוֹת. מוֹחֵל
עֲוֹנוֹת עַמּוֹ. מַעֲבִיר רֵאשׁוֹן רֵאשׁוֹן. מִרְבָּה מְחִילָה
לַחֲטָאִים וְסִלִּיחָה לַפּוֹשְׁעִים. עוֹשֶׂה צְדָקוֹת עִם (כָּל־)בֶּשֶׁר
וְרוּחַ וְלֹא כְרַעַתְם תִּגְמַל (נ"א: לָהֶם גּוֹמֵל): אֵל הוֹרִיתֵנוּ לֹאמֹר
(מִדּוֹת) שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה וּזְכַר לָנוּ (הַיּוֹם) בְּרִית שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה
(כְּמוֹ) שְׁהוֹדַעְתָּ לְעֵנּוּ מִקְדָּם וּכְן כְּתוּב (בְּתוֹרַתְךָ). וַיֵּרַד יְהוָה
בְּעָנָן וַיִּתְיַצֵּב עַמּוֹ שָׁם וַיִּקְרָא בְּשֵׁם. יְהוָה: וְשָׁם נֹאמַר. וַיַּעֲבֹר
יְהוָה עַל־פְּנֵיו וַיִּקְרָא. יְהוָה יְהוָה אֵל רַחוּם וְחַנּוּן. אַרְבֶּה אַפִּים
וְרִב־חֶסֶד וְאַמֶּת: גִּצֵּר חֶסֶד לְאֱלֹפִים נִשְׂא עֵינָיו וַפִּשַׁע וַחֲטָאָה
וְנִקְהֵה. וְסִלַּחַת לְעוֹנְנוּ וְלַחֲטָאתֵנוּ וְנַחֲלַתֵנוּ: סִלַּח־לָנוּ אֲבִינוּ
כִּי חֲטָאנוּ. מְחַל לָנוּ מִלִּכְנוּ כִּי פָשַׁעְנוּ: כִּי־אַתָּה אֲדֹנָי טוֹב
וְסִלַּח. וְרִב־חֶסֶד לְכָל־קַרְאֵיךָ: כִּי־עַמְּךָ הִסְלִיחָה. לְמַעַן תִּוְרָא:
לְמַעַן־שִׁמְךָ יְהוָה וְסִלַּחַת לְעוֹנְנוּ כִּי רַב הוּא:

מקורות ומקבילות

שׁוֹטְנֵי. ע"פ מ"א יא, יד; תה" עא, יג. אֲשֶׁר הָעֵרִים. ע"פ תה" פג, ד. לְשׁוּמְכֶם חֲרָבָה וְנִבְלָה. מ"ב כה, מַפְסוֹק אַ וְאִיךָ. חֲרָבָה. וַיִּקַּח כו, לא; ישע' סד, י. וְנִבְלָה. ע"פ צמ' כה ית; מלא' א, יד. לָמָּה אֲשַׁכֵּל. צר' כו, מה. שְׁעָה. ע"פ צר' ד, ה. חֵינן עֶרְפֵי. ע"פ חו" מ, ד; נח; תה" ח, ו; דני' ט, יח. אֲזוּנְךָ לְשׁוּעָתִי. ע"פ ח"כ' ג, נו. שָׁמְעָה אֶת וכו' לְדַמְעָתִי.

ח"צ והערות

חֲרָבָה וְנִבְלָה. מבנין הקל. במח' גולד' י' חֲרָבָה וְנִבְלָה, בנין פיעל. והט' אֲזוּנְךָ. במח' רמ"ז: זהט' אֲזוּנְךָ. וְשׁוֹב וּבְנָה. במח' גולד' י' יְשׁוּבָבְנִי.

סליחה

תשיעית כמנהג ירושלים כאשר יזה"כ חל בשבת, בימי החול לא אומרים אותה. סליחה שלש עשרה כמנהג ק"ק רומה, כאשר יזה"כ חל בשבת, לאומרה במקום הקודמת.

**יום שַׁבַּת וְכַפּוּרִים. אִישׁ בְּאָחִיו דְּבָקוּ. שְׁמַע אֱלֹ-
שׁוּעַת עַמְּךָ. עַל-סְלִיחָה יִצְעָקוּ.
וְתַרְנֶה לְשׁוֹנוֹתֶם. וְלִבּוֹתֶם יִשְׁחָקוּ. חֶסֶד-וְאַמֶּת נִפְגְּשׁוּ. צַדִּיק וְשָׁלוֹם נִשְׁקוּ:
צֵאן מִרְעִיתְךָ אֲנַחְנוּ. וְאִם כֶּצֵּאן תִּעְיֵנוּ. וּבְאֵנוּ בְּפָרִי אֶן. וִיבּוֹל
שׁוֹא רְעִינוּ. יְקוּמוֹן יוֹם הָעֲשׂוֹר. וְנִפְּשׁ אֲשֶׁר שְׁעִינוּ. וְחֶסְדֵי
אָבוֹת יַעֲזָרוּן. וְחֶסְדְּךָ יִשְׁבִּיעֵנוּ. רֵאשִׁנוֹת יִשְׁמִיעֵנוּ. יִתְּנוּ
עֲדֵיהֶם וְיִצְדְּקוּ.
חֵין עֶרְךָ עַמְּךָ. וְתַחֲנוּנֵינוּ יַעֲרְבוּן. וְהִבֵּט כִּי בְיוֹם עֲנָג. בְּעֵנוּ
נִפְּשׁ יִשׁוּבוּן. וְחַלְף קָרְבָן מְכַפֵּר. רוּחַם נִשְׁבְּרָה יִקְרִיבוּן.**

יְדוּשְׁלִים 9 בַּשַּׁבָּת, הַיּוֹם 13 בַּשַּׁבָּת (לאומרה במקום הקודמת)

<p>מקורות ומקבילות</p> <p>ע"פ תה' לט, יג. וְשׁוֹר מִמְרוֹמִים. ע"פ תה' קב, כ. רִישֵׁי ע"פ מש' לא, ז. עֲמַל יִגִּיעֲתִי. ע"פ קה' י, טו. וְשׁוֹב וְזָנָה מִשׁוֹן צִיתְךָ. ע"פ זכ' א, טז. מִשׁוֹן צִיתְךָ. תה' כו, ח. מִקּוֹס מִשְׁכַּן יִרְיעֲתִי. ע"פ תה' כו, ח. מִשְׁכַּן יִרְיעֲתִי. ע"פ ישע' נד, ג. וְאִשִּׁיר אֲזוּ לְשִׁמְךָ. ע"פ תה' סט, לא. וְאִרִּים קוֹל תְּרוּעֲתִי. ע"פ יחז' כה, כז; עזר' ג, יא. הִנֵּה אֵל יִשׁוּעֲתִי. ישע' יב, ג. יוֹם שַׁבַּת וְכִפּוּרִים. ראו מנ"ח, הסכוליון, 'הכל קרוי שבת'. אִישׁ בְּאָחִיו דְּבָקוּ. ע"פ אי' מ"א, ט. שִׁמַּע אֵל שׁוֹעַת עַמְּךָ. ע"פ תה' קמה, יט; צבלי צרכות, דף כט ע"ב. עַל סְלִיחָה יִצְעָקוּ. ע"פ ש"א יב, י; דני' ט, ג - יחידו; צבלי תענית, דף טו ע"א [פ"ב, מ"ד]. וְתַרְנֶה לְשׁוֹנוֹתֶם. ע"פ תה' נא, טז. וְלִבּוֹתֶם יִשְׁחָקוּ. ע"פ צר' יח, יח. חֶסֶד וְאַמֶּת נִפְגְּשׁוּ. תה' פה, יא.</p>	<p>ח"ג והערות</p> <p>יום שבת וכפורים. סליחה ליוה"כ ושבת הנמצאת גם במנהג צרפת ורומניא (דף שעו ע"ב-שעח ע"א) בשינויים. שם המחבר 'יצחק, חתום בראשי הבתים. לפי צונץ (ל. ג. 412) מחברו הוא יצחק בן גיאת. בְּאָחִיו דְּבָקוּ. בכ"י: 'באחיו דְּבָקוּ, ושני הניקודים נכונים. במח' רומניא: 'בְּאָחִיו דְּבָקוּ. וְלִבּוֹתֶם יִשְׁחָקוּ. במח' רומניא וכ"י: 'וְלִבּוֹתֶם יִשְׁחָקוּ. וְחֶסְדְּךָ יִשְׁבִּיעֵנוּ. כ"ה במח' שד"ל, קד"א וכ"י. במח' רמ"ז: 'וְחֶסְדְּךָ יִשְׁבִּיעֵנוּ. במח' בולגיא נראה: 'וְחֶסְדְּךָ יִשְׁבִּיעֵנוּ. וְתַחֲנוּנֵינוּ יַעֲרְבוּן. כ"ה במח' בולגיא, רומניא, קד"א ושד"ל. במח' רמ"ז וכ"י: 'וְתַחֲנוּנֵינוּ יַעֲרְבוּן.</p>
<p>לֵאמֹן מִרְעִיתְךָ אֲנַחְנוּ. ע"פ תה' עט, יג. וְאִם כֶּצֵּאן תִּעְיֵנוּ. ע"פ ישע' נג, ו. צִפְרֵי אֶן. ע"פ ישע' נט, ז; מש' ו, יח. וִיבּוֹל זכ' ת, יב. שׁוֹא. ע"פ יחז' יג, ו; תה' פט, מח. שׁוֹא רְעִינוּ. ע"פ מש' טו, יד. יְקוּמוֹן. ע"פ יוג' א, ו. יוֹם הָעֲשׂוֹר. ע"פ ויק' כג, כז. וּנְפִשׁ. ע"פ שמו' כג, יב. אֲשֶׁר שְׁעִינוּ. ע"פ ישע' לא, א; סה"ש לרד"ק, שורש שעה. וְחֶסְדֵי אָבוֹת. ע"פ ויק' כו, מב; רמ"ז, ג. יַעֲזָרוּן. ע"פ ישע' נא, ט; תה' פ, ג. וְחֶסְדְּךָ יִשְׁבִּיעֵנוּ. ע"פ תה' ז, יד. רֵאשִׁנוֹת יִשְׁמִיעֵנוּ. ע"פ ישע' מג, ט. חֵין עֶרְךָ. ע"פ אי' מ"א, ט. עַמְּךָ. ע"פ מ"א ת, נא. וְתַחֲנוּנֵינוּ. ע"פ דני' ט, יח. יַעֲרְבוּן. ע"פ תה' קד, לז. וְהִבֵּט ע"פ ישע' סד, ח; תה' עד, כ. בְּיוֹם עֲנָג. ע"פ ישע' נח, יג. צִעֲנוּ נִפְּשׁוּ. ע"פ ויק' טז, לא; כג, כז. יִשׁוּבוּן. ע"פ דב' ל, ו. קָרְבָן מְכַפֵּר. ע"פ ויק' ט, ז. רוּחַם נִשְׁבְּרָה יִקְרִיבוּן. ע"פ תה' נא, יט.</p>	

כְּמוֹ חֻקֵי עֵט בְּרֹזֶל. לְעֵד בְּצֹר יִחַצְבֹּן. הַיּוֹם בְּטוֹב יִכְתְּבוּן.
 וּבִסְפָר יִחֲקוּ.
 חֶסֶד-וְאַמֶּת נִפְגְּשׁוּ. צְדָק וְשָׁלוֹם נִשְׁקוּ:

קָמִים לִפְנֵי אַרְוֹנוֹת. וְעִזְבוּ מִרְבִּץ מְעוֹנוֹת. מִקְרָא נִחְרוּ גְרוֹנוֹת.
 שְׁבוּרֵי לֵב מִיְגוֹנוֹת. מְחַל לָהֶם שְׂגִיּוֹנוֹת. וְהַשְׁלֵךְ בְּצוֹל יָם
 זְדוֹנוֹת. וְחֲטָאִים אֵין לְהַמְנוֹת. בְּסִפָּר הַזְכָּרוֹנוֹת. וַיִּמְחוּ אֵף עֹנֹת
 אֲבֹתָם אֶתְּם יִמְקוּ.
 חֶסֶד-וְאַמֶּת נִפְגְּשׁוּ. צְדָק וְשָׁלוֹם נִשְׁקוּ:

אֵל מֶלֶךְ יוֹשֵׁב עַל-כִּסֵּא רַחֲמִים. מִתְנַהֵג בְּחִסְדוֹת. מוֹחֵל
 עֹנוֹת עַמּוֹ. מַעְבִּיר רֵאשׁוֹן רֵאשׁוֹן. מְרַבֵּה מְחִילָה
 לְחַטָּאִים וְסִלִּיחָה לְפוֹשְׁעִים. עוֹשֶׂה צְדָקוֹת עִם (כָּל-)בְּשָׂר
 וְרוּחַ וְלֹא כְרַעַתְּם תִּגְמַל (נ"א: לָהֶם גּוֹמֵל): אֵל הוֹרִיתֵנוּ לוֹמֵר
 (מִדּוֹת) שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה וְזָכַר לָנוּ (הַיּוֹם) בְּרִית שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה
 (כְּמוֹ) שְׁהוֹדַעְתָּ לָּעֵנּוּ מִקֶּדֶם וְכֵן כָּתוּב (בְּתוֹרַתְךָ). וַיֵּרֵד יְהוָה
 בְּעֶנְן וַיִּתְיַצֵּב עַמּוֹ שָׁם וַיִּקְרָא בְּשֵׁם יְהוָה: וְשָׁם נֶאֱמַר. וַיַּעֲבֹר
 יְהוָה עַל-פְּנֵי וַיִּקְרָא. יְהוָה אֵל רַחוּם וְחַנּוּן. אֶרֶךְ אַפַּיִם
 וְרַב-חֶסֶד וְאַמֶּת: נִצַּר חֶסֶד לְאֱלֹפִים נִשְׂא עֵינָיו וְפָשַׁע וְחַטָּאָה
 וְנִקְהָה. וְסִלַּחַת לָעֹנְוֵנוּ וְלַחַטָּאתֵנוּ וְנִחַלְתֵנוּ: סִלַּח-לָנוּ אָבִינוּ
 כִּי חָטְאֵנוּ. מְחַל לָנוּ מִלִּכְנוּ כִּי פָשַׁעְנוּ: כִּי-אַתָּה אֲדֹנָי טוֹב
 וְסִלַּח. וְרַב-חֶסֶד לְכָל-קַרְאִיךָ: כִּי-עַמְּךָ הִסְלִיחָה. לְמַעַן תִּתְּנָה
 לְמַעַן-שְׁמֹךְ יְהוָה וְסִלַּחַת לָעֹנְוֵנוּ כִּי רַב הוּא:

מקורות ומקבילות
 חוקקי עט ברזל. ע"פ ירמ' ח, א; אי"ו יט, כד. לעד כלור יחלנון.
 אי"ו יט, כד. היום בטוב יכתבו. ע"פ מלא' ג, טז. יכתבו וספר
 יוחקו. ע"פ אי"ו יט, כג. קמים. ע"פ ברי' כב, ג; ש"צ כד, יא. לפני
 אריות. ע"פ מ"א ג, טו. ועזבו מרבץ מעונות. ע"פ ירמ' לג, יב.
 מרבץ. ע"פ ספ' ב, טו. מעונות. ע"פ תה' כו, ה. מקרא נחרו גרונות.
 ע"פ תה' סט, ד. שבורי לב. ע"פ תה' קמ, ג. מיגונות. ע"פ תה'
 יג, ג. מחול להם. ע"פ מדה"ג פ"א ואתחנן. ס"ו ו. שגונות. חבק'
 ג, א. והשלך כלול ים זדונות. ע"פ מו"כ ז, יט. זדונות. ע"פ דב' ח, יב. וחתאים אין להמנות. ע"פ ישע' סד, ה; תה' כה, ז. אין להמנות.
 ע"פ קה' א, ט. בספר הזכרונות. ע"פ מלא' ג, טז; אס' ו, יא. וימחו אף שונות. ע"פ תה' נא, יא. אף שונות אבותם. ע"פ ויק' כו, ט.

ח"נ והערות
 חוקקי עט. כן מנוקד במח' שד"ל. במח' רמ"ו ובולוניא:
 'חוקקי עט', בחיריק. בכ"י: 'חוקקי עט'. היום. כ"ה
 במח' בולוניא ושד"ל. במח' רמ"ו וקד"א: 'הטוב', ע"ש.
 בכ"י: 'חיים'. במח' רומניא: 'זלחיים יכתבו'. ועזבו
 מְרַבֵּץ. כן מנוקד במח' רמ"ו, בולוניא ושד"ל. בכ"י:
 'עזבו מְרַבֵּץ', ע"פ יחו' כה, ה. מרבץ מעונות.

סליחה

ירושלים 9 בחול

תשיעית כמנהג ירושלים כאשר יוה"כ חל בימי חול. בשבת אין אומרים.

ישראל עם קדוש. יגל וישמח לבו. אשר-לו אלהים קרבים. ושם שמו בקרבו. קורא אליו ויענה. ויגער בשטן אורבו. יהוה אלהיו עמו ותרועת מלך בו:

אלהים דר בקדשו. מקדם לאמוני. ביום זה אתם עוברים. בבני מרון לפני. גאלה אתן לכם. בקול שופר ביום דיני. וראו כי טוב יהוה. אשרי הגבר יחסה בו. יהוה אלהיו עמו ותרועת מלך בו:

דעו וראו כי כל-איש. אשר בדרכיו יחפץ. הולך למצא עונו. ואחר עינו יפויץ. זמן חשבון יגיעו. ולבית בורו יקפץ. עצב נבזה נפויץ. ככלי אין-חפץ בו. יהוה אלהיו עמו ותרועת מלך בו:

ח"ג והערות

במח' רומניא: 'מרבץ בית מלונות. ישראל עם קדוש. סליחה מיוסדת ע"ס א"ב. סליחה זו נמצאת גם במח' ארם צובה (כרך ב, דף תמה ע"ב, סליחות לר"ה), תכלאל עץ חיים (ס"ט, עמ' רצה). עם קדוש. במח' אר"צ: 'עם קודש'. ושם שמו. במח' בולוניא נוסף: 'ישם את-שמו. במח' אר"צ: 'יגם שכונו. בתימן: 'יגם שכונו. בשטן אורבו. במח' אר"צ: 'בשטן בארבו. בתימן: 'בשטן בארצו. אלהים דר בקדשו... יחסה בו. בית זה נשמט במח' רמ"ו ובולוניא, וכנראה שנשמט בכוונה, כי סליחה זו נועדה לר"ה, כמו שמופיעה באר"צ, ובית זה שייך יותר לר"ה ולא ליוה"כ. וכאן נדפס לפי מח' שד"ל. דר בקדשו. במח' אר"צ ותימן: 'דבר בקדשו. ביום זה אתם. במח' אר"צ ותימן: 'ביום שאתם. גאלה אתן. במח' אר"צ ותימן: 'גאלה תהיה. בדרכיו יחפץ. בתימן: 'בדרכיו יחפץ. זמן חשבון. באר"צ ותימן: 'זמן חשבון יגיעו. בתימן: 'חשבון יגיעו. נבזה נפויץ. כן מנוקד במח' בולוניא, שד"ל ואר"צ. במח' רמ"ו ותימן: 'נבזה נפויץ, וכן נראה מקד"א.

מקורות ומקבילות

ישראל עם קדוש. ע"פ דב' ז, ו. יגל וישמח. ע"פ תה' יד, ז. אשר לו אלהים קרובים. דב' ד, ז. ושם שמו בקרבו. ע"פ מדה"ה מז' ד, ס"ג (ד, ג); ירושלמי ברכות פ"ט, ה"ח. קורא אליו ויענה. ע"פ חו"י יב, ד. ויגער בשטן. ע"פ זכ"ג, ג. ה' אלהיו עמו. צמ"כ, כה. אלהים דר בקדשו. ע"פ תה' סח, ו. מקדם לאמוני. ע"פ ויק"ר פ"ר כט, ס"א. כני מרון לפני משני ר"ה פ"א, מ"ב; ירושלמי פ"א, ה"ג; מדה"ה (וורשא), פ"ר האזינו, ס"ו ד; דב"ר (ליברמן), פ"ר האזינו, ד"ה הלור תמים; מדה"ה מז' ח, ס"ו ה. גאלה אתן לכם. ע"פ ויק' כה, כד. גאלה אתן וכו' ביום דיני. ע"פ ויק"ר פ"ר כט, ס"ו י; ויק"ר ט"ו, רמז תרמה, ד"ה ובחודש השביעי. וראו כי טוב ה'. תה' לד, ט. דעו וראו. ע"פ ש"א יב, ח. כי כל איש וכו'. דב' ד, ג. בדרכיו יחפץ. ע"פ תה' לו, כג; חו"י כה, יד. הולך למצוא עונו. ע"פ תה' לו, ג. ואחר עינו. ע"פ בבלי סוטה, דף ט ע"ב [פ"א, מ"ח]. יפויץ. ע"פ בר' יא, ד. זמן חשבון. ע"פ תה' לג, ה; קה' ה, ח. זמן חשבון יגיעו. ע"פ קה' ג, ג. ולבית בורו. ע"פ ישע' יד, טו; יחז' לב, כג. יקפץ. ע"פ קה' ט, יב. עלב נבזה נפויץ. ע"פ ירמ' כב, כח. ככלי אין חפץ בו. ע"פ ירמ' מה, לח.

חוטא ולא שב בלבבו. משלו למה הוא דומה. טובל ואוחז בידו. השרץ והטמא. ייגע ולא יועיל-לו. ואם טבל בכל-מימי עולם. כלא שב כל-ימי. אשר הנגע בו. יהוה אלהיו עמו ותרועת מלך בו:

כונן עמי לבך. ונגעזבה כל-לצון. לכה איעצך שובה. בכל-לבך בעלצון. מודה ועוזב ירחס. אספנימי כחיצון. תמים יהיו לרצון. כל-מום לא יהיה-בו. יהוה אלהיו עמו ותרועת מלך בו:

נדבות פי בוראך. הם יהיו לך למקמע. סלסל את-תורתו. ואת-מימיה תגמע. עזב לבב השוכב. ובבכי עיניך תדמע. השמר מפניו ושמע. בקלו אל-תמר בו.

יהוה אלהיו עמו ותרועת מלך בו:

פני לב רע לא תשא. בעת ישחק וירגן. צפוני הרחק ממך. לפתותך כי ישגן. קצה-בו ועזבהו. ובקרבך אל-ימגן. ואל-תשמע כי-יחגן קולו אל-תאמן-בו. יהוה אלהיו עמו ותרועת מלך בו:

מקורות ומקבילות

חוטא ולא שב וכו'. ע"פ תוספתא תענית פ"א, ה"ח; בבלי תענית, דף טז ע"א; ילקוט ש"ש, סוף רמז התקס"א. ייגע ולא יועיל לו. ע"פ בבלי ר"ה, דף ח ע"ב; מש"י, ד. ואם טבל בכל מימי עולם. ע"פ בבלי תענית, דף טז ע"א; ילקוט ש"ש, סוף רמז התקס"א. כל ימי אשר הנגע בו. ויק' יג, מו. כונן עמי לבך. ע"פ תה"י, ח. ונגעזבה כל לצון. ע"פ ישעי' כה, כב. לכה איעצך. צמ' כד, יד. שובה ירמי' ג, יב; הוש' יד, ב. בכל לבך. ע"פ מ"ב כג, כה. בעלצון. ע"פ תה"י ט, ג. ומודה ועוזב ירחס. ע"פ מש"כ, יג. אס פנימי כחיצון. היפך תה"י עה, לר"ל. תמים יהיו לרגון וכו'. ע"פ ויק' כב, כא. נדבות פי. תה"י קיע, קח. למקמע - לשון קמיע, קד"א. סלסל את תורתו. ע"פ מש"ד, ה. ואת מימיה תגמע. ע"פ צ"ר' כד, ח ורש"י. עזוב לבב השוכב. ע"פ ישעי' נה, ז; מש"כ, יג. לבב השוכב. ע"פ ירמ' לא, כא. וכבכי עיניך תדמע. ע"פ ירמ' לא, טו; תה"י ו, ז. השמר מפניו ושמע שמו כג, כא. פני לב רע. ע"פ ויק' יט, טו. לב רע. ע"פ בבלי סוכה, דף נב ע"א, ז' שמות יש לו לילך הרע; דרכות, דף נד ע"א [פ"ט, מ"ה]. בעת ישחק וירגן. ע"פ תה"י קכו, ב. לפוני הרחק ממך. ע"פ יוא' כ, בבלי סוכה, דף נב ע"א. לפתותך. ע"פ ש"י כב, טו; בבלי צ"ב, דף טז ע"א, יורד ומתעה; סוכה, דף נב ע"א. כי

ח"ג והערות

ולא שב בלבבו. במח' אר"צ: ולא שב בכל-לבבו. בתימן; ולא שב בכל-לבבו. משלו למה. כ"ה במח' בולוניא, שד"ל ואר"צ. במח' רמ"ז: משלו למה. במח' רס"ד-רס"ה ותימן; משלו למה. טובל ואוחז. כ"ה במח' רמ"ז, בולוניא, אר"צ ותימן. במח' שד"ל: לטובל ואוחז, בתוספת למ"ד. השרץ והטמא. במח' אר"צ ותימן; השרץ הטמא. ייגע ולא יועיל. במח' רמ"ז: ייגע ולא יועיל. ואם טבל. במח' אר"צ ותימן; ילו טבל. כלא שב. במח' אר"צ: קלא אב. בתימן; שאן הוא. בעלצון. במח' אר"צ: זבעלצון. בתימן; בעלצון. יהיו לרצון. בתימן; יהיה לרצון, כלשון הפסוק, וכן נראה מקד"א. במח' אר"צ: יהיה לרצון. יהיו לך למקמע. כ"ה בנוב"ר. במח' אר"צ: יהיו לך קמו קמע. לבב השוכב. במח' אר"צ: לבב השוכב. בתימן; לבב השוכב, וכן פירש שם בעץ חיים למהר"ץ. עיניך תדמע. במח' רמ"ז: עיניך תדמע. במח' אר"צ: עיניך תדמע; לשון יחיד, והוא נראה נכון להתאים לתדמע

יהוה אלהיו עמו ותרועת מלך בו:

רָאָה כִּי מָאֵז בָּחַר בְּךָ הָאֱלֹהִים לְעֵדָהּ. שׁוֹמֵר לְךָ כָּל־טוֹבוֹ.
 וְכָל־יִקְרָה הַחֲמוּדָהּ. תִּשְׁבַּע דָּשֵׁן בֵּיתוֹ. כֹּל מִתְקַן לְסְעוּדָהּ.
 יִשְׂרָאֵל וַיהוּדָהּ. וְכָל־זֶר לֹא־יֵאכַל בּוֹ.

יְהוָה אֱלֹהֵינוּ עִמּוֹ וּתְרוּעַת מֶלֶךְ בּוֹ:

אֵל מֶלֶךְ יוֹשֵׁב עַל־כִּסֵּא רַחֲמִים. מִתְנַהֵג בַּחֲסִידוֹת. מוֹחֵל
 עֲוֹנוֹת עַמּוֹ. מַעְבִּיר רֵאשׁוֹן רֵאשׁוֹן. מְרַבֵּה מְחִילָה
 לַחַטָּאִים וְסִלִּיחָה לַפּוֹשְׁעִים. עוֹשֶׂה צְדָקוֹת עִם (כָּל־)בֶּשֶׁר
 וְרוּחַ וְלֹא כְרַעַתְם תִּגְמַל (נ"א: לָהֶם גּוֹמֵל): אֵל הוֹרִיתֵנוּ לוֹמֵר
 (מִדּוֹת) שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה וּזְכַר לָנוּ (הַיּוֹם) בְּרִית שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה
 (כְּמוֹ) שְׁהוֹדַעְתָּ לְעַנּוֹ מִקֶּדֶם וְכֵן כָּתוּב (בְּתוֹרַתְךָ). וַיֵּרֶד יְהוָה
 בַּעֲנָן וַיִּתְיַצֵּב עִמּוֹ שָׁם וַיִּקְרָא בְּשֵׁם. יְהוָה: וְשָׁם נֶאֱמַר. וַיַּעֲבֹר
 יְהוָה עַל־פְּנֵי וַיִּקְרָא. יְהוָה יְהוָה אֵל רַחוּם וְחַנּוּן. אֶרֶךְ אַפַּיִם
 וְרַב־חֶסֶד וְאֵמֶת: נִצַּר חֶסֶד לְאֱלֹפִים נִשְׂא עֵינָיו וַפִּשַׁע וַחֲטָאָה
 וְנִקְהָה. וְסִלַּחַת לְעוֹנָיו וְלַחֲטָאתָנוּ וְנִחַלְתָּנוּ: סִלַּח־לָנוּ אֲבִינוּ
 כִּי חֲטָאנוּ. מְחַל לָנוּ מִלִּכְנוּ כִּי פָשַׁעְנוּ: כִּי־אַתָּה אֲדֹנָי טוֹב
 וְסִלַּח. וְרַב־חֶסֶד לְכָל־קַרְאִיךָ: כִּי־עַמְּךָ הִסְלִיחָהּ. לְמַעַן תִּוְרָא:
 לְמַעַן־שִׂמְךָ יְהוָה וְסִלַּחַת לְעוֹנָיו כִּי רַב הוּא:

מקורות ומקבילות

ישקן. ע"פ צבלי וימאל, דף פו ע"ב, 'עבר אדם עבירה ושנה'.
 קלה נו. היפך מהיחס אל מוסר, מש' ג, יא. ועוצהו. ע"פ
 ישע' נה, ז. ונקרנד אל יקנן. ע"פ צבלי שבת, דף קה
 ע"ב, ע"פ תה' פא, י. יקנן. ע"פ ירמ' מח, כח. ואל
 תשמע. ע"פ ירושלמי נדרים פ"ט, ה"א, 'השומע לזרוז כאלו
 עובד ע"ז'; מתד"ג (צוצר), פ"ו ויגש, ס"א. כי יתקן קולו.
 מש' כו, כה. ראה. ע"פ דב' יא, כו. נחר צד האלהים
 לעדה. ע"פ דב' ז, ז. שומר לך כל טובו. ע"פ תה' לא, כ.
 יקרה החמודה. ע"פ דני' יא, לה; דה"צ לב, סו. תשבע
 דשן ביתו. ע"פ תה' סג ו. כל מתוקן לסעודה. ע"פ משג'
 אבות פ"ג, מט"ז. ישראל ויהודה. ע"פ מ"א ג, כ; ירמ'
 כג, ו. וכל זר לא יאכל צו. ויק' כב, יג; צבלי סנהדרין,
 דף 5 ע"א [פ"י, מ"א].

ח"ג והערות

שהוא ג"כ לשון יחיד. 'צפוני הרחק, במח' בולוניה: 'צפוני
 הרחק'. לַפְתוּתְךָ כִּי יִשְׁנֶן. במח' רמ"ז: לַפְתוּתְךָ כִּי יִשְׁנֶן.
 קִצָּה בו. כן מנוקד במח' בולוניה ושר"ל. במח' רמ"ז נראה:
 'קִצָּה בו, וכ"ה באר"צ ותימן. בגליון רמ"ז תוקן בכ"י: 'קִצָּה
 בו. וְאֵל תִּשְׁמַע. במח' אר"צ: 'אל תשמע לו'. בתימן:
 'אל תשמע. ראה כי מאז בחר. במח' אר"צ ותימן:
 'ראה עמי כי בחר. בחר בך הָאֱלֹהִים. במח' אר"צ ותימן:
 'בחר בך הָאֱלֹהִים. שומר לך. במח' אר"צ: 'שומר לך'. בתימן:
 'שומר לך'. כָּל־טוֹבוֹ. במח' אר"צ ותימן: 'רב טובו'. כל
 מתקן. כצ"ל וכמו שהוא במח' בולוניה. מְתַקֵּן. במח'
 אר"צ ותימן: 'המתקן'. לְסְעוּדָהּ. במח' בולוניה ותימן:
 'לְסְעוּדָהּ, והשווה למשנ' מס' אבות ג, טו. יִשְׂרָאֵל
 וַיהוּדָהּ. במח' אר"צ ותימן: 'יִשְׂרָאֵל וַיהוּדָהּ'.

סליחה

עשירית כמנהג ירושלים כאשר יזה"כ חל בשבת.
אין אומרים אותה בחול.

אֱלֹהֵי קֶדֶם מְעוֹנָה. יְשׁוּבַב יוֹנָה הַגְּלָה. אֲשֶׁר פָּעַם
רֵאשׁוֹנָה. נָשַׁר גְּדוֹל הַחֲלָה. גַּם
בְּפַעַם אַחֲרוֹנָה. חֲזִיר יַעַר הִבְהִילָה. וְלֹא־מִצְאָהּ הַיּוֹנָה. מְנַח לְכַף־רַגְלָה:
בֵּין שְׁפָתַיִם תַּחַת. הָאָפֶר נִרְמָסָה. וּבְשׁוּב מְרֹאָה מְשַׁחַת.
לְכָל־עֵין נִמְאָסָה. וּבְעֶבְרֵי פִי־פַחַת. לְהַמְלִיט קִין עוֹשָׂה. הִיא
יִרְדֶּה לְשַׁחַת. וְכָל־עוֹף רֵאשׁוֹ נִשְׂאָ. וּמִקּוֹל צְפוּר תַּחַת. וְצַעֲקָה
יוֹם נִתְפָּשָׂה. כְּמוֹ נַעֲרָה מְאֲרָשָׁה. אֲשֶׁר אֵין־מוֹשִׁיעַ לָהּ.
וְלֹא־מִצְאָהּ הַיּוֹנָה. מְנַח לְכַף־רַגְלָה:

מקורות ומקבילות

אלהי קדם מעונה. ע"פ דב' לג, כו. ישוב. ע"פ ישע' מט, ה; ירמ' ג, יע; יחז' לג, כו. יונה - עם ישראל נמשלו ליונה. בצלני צרכות, דף נג ע"ב; מד"ז שה"ש (בוצר), פ"ג, ס"ו יד; מדת"ה מ"ו יח, ס"ו ל (יח, לו). יונה הגלה. ע"פ מ"ב ח, יא; ירמ' כט, א. נשר גדול החלה. ע"פ יחז' ח, ג. החלה. ע"פ מ"א כב, לד. נפעם אחרונה. ראו ש"ת הרשב"א, ח"ד, ס"ו קפו, ד"ה אמרתי לא; תו"ט עמ"ס דמאי, פ"ז, מ"ג; זוהר שמי', דף קג ע"א. חזיר יער. תה' פ, יד; מדת"ג פ"י שמיני ס"ו יד, 'חזיר זו מלכות אדום הרשעה'; ויק"ר פ"י, יג, ס"ו ה. הנהילה. ע"פ דני' יח, מד. ועל מלכות אדום זה נאמר, ראו רש"י יב, א, 'תאבד מלכות אדום', מוק"ג וויניא"ה ש"ז, דף תתע"ו ע"א, ודפ"י מאוחזרים שנתנה ע"י הגמורה. ולא מלאה היונה. צ"ח, ט. בין שפתים תחת האפר. תה' סח, יד. נרמסה. ע"פ ישע' ה, ה; מו"כ ה, ז. מראה משחת. ע"פ ישע' נב, יד. עיין נמאסה. ע"פ ירמ' ו, ל. וצעברי פי פחת. ע"פ ירמ' מח, כח. להימלט. ע"פ ישע' לא, ה; תה' קבד, ז. קן עושה. ע"פ תה' פד, ד. ירדה לשחת. ע"פ תה' ל, ו. וכל עוף - אומות העולם נמשלו לעוף. ת"ר ותי"ו צ"ח טו, יא; צ"ח רצתי פ"י בראשית, עמ' 16, 'המשיל מלכיהם כעוף'. ראשו נשא. ע"פ תה' פג, ג. ומקול ציפור תחת. ק"ה יב, ד; מדת"ג פ"י חיי שרה, ס"ו ז; מד' ק"ה (ווילנא), פ"י יב, ס"ו ד. ומקול... תחת. ע"פ ישע' לא, ד. ולעקה... נערה וכו' מושיע לה. ע"פ דב' כב, כו. נתפשה. ע"פ דב' כב, כח.

ח"נ והערות

אֱלֹהֵי קֶדֶם מְעוֹנָה. סליחה מאת ראב"ע, ס"ו 'אברהם'. נדפסה אצל ח' שירמן, 'השירה העברית בספרד ובפרובאנס', א, עמ' 618-619. ראו שד"ל (מבוא למכבר, עמ' 68). סליחה זו (בת 5 בתים) נמצאת גם במנהגי הספרדים והתימנים (תכלאל ע"ח, ס"ו כג, עמ' שי), במח' רומניא, בשפתי רננות ובמח' הקראים. במח' רס"ד-רס"ה ובולוניה מנוקד: אֱלֹהֵי קֶדֶם מְעוֹנָה, בפתח, וכן נראה מקד"א. אמנם בהגהת כ"י במח' רמ"ז (פקסימיליה), שד"ל וכ"י, כבפנים. בְּפַעַם אַחֲרוֹנָה. בנוסח הספרדים, שירמן ותימן; פֶּעַם אַחֲרוֹנָה. חֲזִיר יַעַר. במח' רמ"ז ובולוניה יש כאן מחיקת הצנוורה. במח' רס"ד-רס"ה, שד"ל, קד"א וכ"י הנוסח כבפנים. מְרֹאָה מְשַׁחַת. כ"ה במח' בולוניה, שד"ל, קד"א ותימן, במפיק ה"א. במח' רמ"ז וכ"י ללא מפיק. במח' רס"ד-רס"ה: מְרֹאָה מְשַׁחַת, המ"ם בקמץ קטן, והה"א במפיק. וּבְעֶבְרֵי פִי פַחַת. במח' רמ"ז: וּבְעֶבְרֵי פִי פַחַת. קִין עוֹשָׂה. כ"ה במח' רמ"ז, בולוניה, כ"י ותימן, ללא מפיק, וכן עיקר, ולא כשד"ל: קִין עוֹשָׂה.

מקול... תחת. ע"פ ישע' לא, ד. ולעקה... נערה וכו' מושיע לה. ע"פ דב' כב, כח.

רעה גזרו שחקים. והנה באה כלה. ליונת אלם רחוקים. וסר
 ממנה בעלה. ורודפיה שן חורקים. כייכול גוכל לה. ולילה
 ויום חולקים. אפרוחיה למולה. היא תקונן והם משחקים.
 ואסתגביה קולה. אין אומר הרפה לה. כיינפשה מרה לה.
 ולאמצאה היונה. מנוח לכררגלה:

העון הושיבה. שוממה בשימון. וקולה כאוב בכאבה. וקול
 צורר כקול המון. ותעלה על לבבה. ימי שבתה בארמון.
 נחפה בכסף וטובה. נראה עדהר חרמון. אז בפרש שדי
 בה. מלכים תשלג בצלמון. ולשוב אל קן קדמון. מי יתן אבר
 לה.
 ולאמצאה היונה. מנוח לכררגלה:

מרטו כל שכניה. כנפיה בצדיה. גם ירקו בפניה. ויהוה שם
 היה. למה לא תחנה. צור כי בך חסיה. לחיה אל תתנה.

ח"נ והערות
 ורודפיה שן. במח' הספרדים ושירמן: יאויביה שן.
 בתימן יצורריה שן. ויום חולקים. בכ"י: ויום שוקים.
 אצל שירמן: ויום חולקים. חולקים אפרוחיה. במח'
 הספרדים, התימנים ושירמן: חונקים אפרוחיה.
 שוממה בשימון. במח' הספרדים, התימנים ושירמן:
 'שוממה כבישמון. בכ"י: 'שוממה בשימון. וקול
 צורר. במח' הספרדים, התימנים ושירמן: וקול רודפה.
 ותעלה על. כ"ה במח' רמ"ו, בולוניא, שירמן וכ"י, לשון
 עבר, וכן נראה מקד"א. במח' שד"ל ותימן: ותעלה על.
 ימי שבתה. במח' הספרדים ושירמן: ויום שבתה.
 בארמון. אצל שירמן: בארמון. נחפה בכסף. אצל
 שירמן: נחפה בכסף. נראה עד הר. אצל שירמן:
 צנע עד הר. תשלג בצלמון. אצל שירמן: תשלג
 בצלמון. אל קן קדמון. במח' רמ"ו ובולוניא: אל קן
 קדמון וכאן במח' שד"ל. כנפיה בצדיה. אצל שירמן:
 'כנפיה בצדיה. לחיה אל תתנה. במח' הספרדים
 ושירמן: 'פודה איד תתנה. במח' תימן: 'פודה.

מקורות ומקבילות
 רעה גזרו שחקים. ע"פ צ"ר פ"ד, ד, ס"ו; ז; ויק"ש ת"ו, סוף
 רמח' התקמ"א. גאה כולה. ע"פ דני' ד, כה. ליונת אלם
 רחוקים. ע"פ תה"ו, נ, א. וקר ממנה. ע"פ הוש' ט, יב ורש"י.
 בעלה. ע"פ הוש' ב, יח. ורודפיה. ע"פ או"כ ג, ג. ורודפיה
 שן חורקים. ע"פ תה"ו, א, יב; או"כ ב, טז. כי יכול טבל לה.
 צמי יג, ל. ולילה ויום. ע"פ ישע' כז, ג. חולקים אפרוחיה.
 ע"פ צבלי צ"מ, דף סח ע"ב. למולה. ע"פ דב' כה, לב.
 תקונן. ע"פ ירמ' ט, טז. והם משחקים. ע"פ או"כ א, ז.
 תגניה קולה. ע"פ צמד"ר פ"ד, ד, ס"ו; כ; מד' שה"ש (וויילנא),
 פ"ד, ת, ס"ו. אומר הרפה וכו' מרה לה. ע"פ מ"צ ד, כז.
 העון. ע"פ או"כ ד, יג. שוממה. ע"פ או"כ א, יג. שוממה
 כשימון. ע"פ ירמ' י, כב. כשימון. ע"פ ישע' מג, יט; תה'
 עה, מ. וקולה כאוב. ע"פ ישע' כט, ד. ככאבה. ע"פ ירמ'
 טו, יח. וקול צורר. ע"פ תה"ו עד, כג. כקול המון. דני' ג, ו.
 ותעלה על לבבה. ע"פ ירמ' נא, ג. שבתה בארמון. ע"פ ישע'
 לב, יב"ד. בארמון. ע"פ ירמ' ח, כז. מחפה בכסף. תה'
 סח, יד. וטובה. ע"פ תה"ו קכח, ה. נראה וכו' חרמון. ע"פ
 שה"ש ד, ה. עד הר חרמון. דב' ג, ת. כפרש שדי וכו'
 צלמון. ע"פ תה"ו סח, טו. ולשוב אל קן קדמון. ע"פ ישע' נז, ז; ירמ' ל, ו. אל קן קדמון. ע"פ תה"ו פ"ד, ד; משר"א פ"ד, טז.
 סוף עמ' 314; שמו"ר פ"ד, כ, ס"ו. ו ראו צעה"ט צ"ב, כז, מו. מי יתן אבר לה. ע"פ תה"ו נה, ז. מרטו... גם ירקו כפניה. ע"פ
 ישע' ג, ו. מרטו... כנפיה. ע"פ צבלי חולין, דף נו ע"ב; ת"ו מ"כ א, טז. כל שכניה. ע"פ ירמ' יב, יד; תה"ו עט, ד. צלדיה.
 ע"פ דב' לה, כ; ש"א כד, יא. ויהי שם הים. ישע' לג, כא; יחז' לה, ו. למה. ע"פ תה"ו עד, א; או"כ ה, כ. למה לא תתנה.
 ע"פ ירמ' לו, ז; תה"ו ת"ק, יד. אור. ע"פ תה"ו כה, א; סב, ג. כי כך חסיה. תה"ו ט, ב. לחיה אל תתנה. ע"פ תה"ו עד, יט.

עֲד־מוֹתָהּ בַּשָּׁבִיָּהּ. אִם־הִיא כְּשֹׁפְחָה קָנְהָ. וְאִם־בֵּת הוּא וַחֲיָהּ.
 וְזָכַר נְבוֹאֹת יִשְׁעֶיהָ. הִתְשַׁבַּח אִשָּׁה עוֹלָהּ. וְשׁוֹבְבָה אֶל־גְּבוּלָהּ.
 וְחֹמַת אֵשׁ תִּהְיֶה־לָּהּ. וְאִז תִּמְצָא הַיּוֹנָה מָנוּחַ לְכַף־רַגְלָהּ:

אֵל מֶלֶךְ יוֹשֵׁב עַל־כִּסֵּא רַחֲמִים. מִתְנַהֵג בְּחִסְדוֹת. מוֹחֵל
 עֲוֹנוֹת עַמּוֹ. מַעֲבִיר רֵאשׁוֹן רֵאשׁוֹן. מְרַבֵּה מְחִילָה
 לַחַטָּאִים וְסִלִּיחָה לַפּוֹשְׁעִים. עוֹשֶׂה צְדָקוֹת עִם (כָּל־)בֶּשֶׁר
 וְרוּחַ וְלֹא כְרַעַתְם תִּגְמַל (נ"א: לָהֶם גּוֹמֵל): אֵל הוֹרִיתָנוּ לְזִמְרָה
 (מִדּוֹת) שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה וְזָכַר לָנוּ (הַיּוֹם) בְּרִית שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה
 (כְּמוֹ) שְׁהוֹדַעְתָּ לְעַנּוֹ מִקֶּדֶם וְכֵן כָּתוּב (בְּתוֹרָתְךָ). וַיֵּרֶד יְהוָה
 בְּעָנָן וַיִּתְיַצֵּב עַמּוֹ שָׁם וַיִּקְרָא בְּשֵׁם יְהוָה: וְשָׁם נֶאֱמַר. וַיַּעֲבֹר
 יְהוָה עַל־פְּנֵי וַיִּקְרָא. יְהוָה יְהוָה אֵל רַחוּם וְחַנּוּן. אֶרֶךְ אַפַּיִם
 וְרַב־חֶסֶד וְאֱמֶת: נִצַּר חֶסֶד לְאֱלֹפִים נִשְׂא עֵינָיו וַפִּשַׁע וְחַטָּאָה
 וְנִקְהָה. וְסִלַּחַת לְעוֹנְנֵנוּ וְלַחַטָּאתָנוּ וְנָחַלְתָּנוּ: סִלַּח־לָנוּ אֲבִינוּ
 כִּי חָטָאנוּ. מְחַל לָנוּ מִלִּכְנוּ כִּי פָשַׁעְנוּ: כִּי־אֵתָה אֲדֹנָי טוֹב
 וְסִלַּח. וְרַב־חֶסֶד לְכָל־קַרְאֵיךָ: כִּי־עַמְּךָ הִסְלִיחָה. לְמַעַן תִּוְרָא:
 לְמַעַן־שִׂמְךָ יְהוָה וְסִלַּחַת לְעוֹנְנֵנוּ כִּי רַב הוּא:

מקורות ומקבילות

עד מותה בשביה. ע"פ עמו' ט, ד; בצלי צ"ב, דף ח ע"ב, שבי
 דכולהו איתנהו ציה'. אם כשפחה... ואם נת. ע"פ בצלי צ"ב,
 דף י ע"א. כשפחה. ע"פ תה' קכג, ב. קנה. היפך דצ'
 כח, סח. ואם נת הוא וחיה. שמו' א, טז; ע"פ תה' קג, יג.
 לא, טז; ג, יט. וחומת אש תהיה לה. ע"פ זכ' ב, ט. תמלא היונה מנוח. ע"פ בר' ה, ט.

ח"ג והערות

וְשׁוֹבְבָה אֶל־גְּבוּלָהּ. במח' רמ"ז: וְשׁוֹבְבָה אֶל־גְּבוּלָהּ.
 וְאִז תִּמְצָא וכו' רגְלָהּ. אצל שירמן חסר חרוז זה.
 וְשׁוֹבְבָה אֶל גְּבוּלָהּ. וְשׁוֹבְבָה אֶל גְּבוּלָהּ. ע"פ ירמ'

סליחה

יהושלים 11 בשבת, 10 בחול

אחת עשרה כמנהג ירושלים כאשר יזה"כ חל בשבת, עשירית כאשר יזה"כ חל בימי חול.

אִין לִי בְטָחוֹן כִּי־אִם עָלֶיךָ. בָּאתִי בְמַר נֶפֶשׁ צָנֹת
 לְחַלְךָ. גְּדוֹל וגָּבוֹר
 מְשָׁמִי זְבוּלְךָ. שָׁמַע קוֹל תַּחֲנוּנֵי בְשׁוּעֵי אֲלֶיךָ:
 בְּשׁוּעֵי אֲלֶיךָ דָּרַשׁ וְשׁוֹר דְּאָבוּנֵי. הִנָּקַס־לִי מְהֵרָה מִמְדַּיְנִי.
 וְאֶל־תִּפֶּן לְשִׁגְגִי וְלְזִדּוֹנִי. לְמַעַן טוֹבֶךָ יְהוָה:
 יְהוָה זְרָקוּנִי בְּאַשְׁפָּה. חֲשׂוּפָה נֹתַרְתִּי כְּעֵץ בְּלֹא קִלְפָּה. טָמְאוּ
 טְהַרְת עֵירֶךָ הַמְחַפָּה. יְרוּשָׁלַם וְעַמֶּךָ לְחֶרְפָּה:
 לְחֶרְפָּה יְדִידוֹת מְשַׁכְּנוֹתֶיךָ. כְּלָתָה וְגַם נִכְסְפָה נֶפְשִׁי
 לְחֶצְרוֹתֶיךָ. לָמָּה הֶעֱשַׂנְתָּ כָּל־כֹּף עֲבַרְתֶּךָ. וְעָלִי סִמְכָה חֲמַתְךָ:
 חֲמַתְךָ מְגָרָה וְשִׁדְדָה יְרִיעוֹת אֶהְלִי. נְחַרְוֵבִי כָּל־מִכְבְּדֵי
 עָלִי. שֹׁגְבָה מְאֹז זָרַע מְעוֹלְלֵי. עַד־אֲנָהוּ יְרוּם אִיבֵי עָלִי:

<p>מקורות ומקבילות</p> <p>אין לי בטחון כי אם עליך. ע"פ תה"ד, טו; לא, טו. בטחון כי אם עליך. ע"פ תה"ל, כח. באתי במר נפש. ע"פ יחז"ל, טז, לא. אגת - לשון עמידה. ע"פ דר' מנח, טו; תה"ק, כג; דבלי דרכות, דף כו ע"ב. לחלך. ע"פ שם"ל, לב; יא; מלא' א, ט. גדול וגבור. דב' י, ח. משמי זבולך. ע"פ ישע' סג, טו. שמע קול תחנוני. ע"פ תה"כ, כח. בשועי אליך. תה"כ, כח. דרוש. ע"פ דה"א, כח, טו; תה"ט, יג. ושור דלנוני. ע"פ הוש' ד, יט ורש"י; תה"כ, יח. דלנוני. ע"פ דב' כח, סה. הנקס לי מהרה ממדיני. ע"פ דב' לב, מג; ירמ' טו, טו. מהרה ממדיני. ע"פ תה"מ, יד וכו'; ט, ז וכו'. ואל תפן לשגגי. ע"פ דב' ט, כז; אי"ו, לו, כח. למען טובך ה'. תה"כ, ז. זרקוני נאשפה. ע"פ ישע' כב, ו; תה"ק, ז. חשופה נותרתי. ע"פ שם"ל, לב, כה ורש"י; ירמ' מט, י. חשופה... כעץ בלא קליפה. ע"פ דב' לו, לו. טמאו טהרת עירך. ע"פ תה"ע, א. עירך המחופה. ע"פ ישע' ד, ה. ירושלים ועמך לחרפה. דני' ט, טז. פד, ג. העשמת. ע"פ תה"פ, ה. כל כך עברתך. ע"פ תה"פ, ד. ועלי סמכה חמתך. ע"פ תה"פ, ח. מגרה. ע"פ תה"פ, ט, מה. ושדדה יריעותיה. ע"פ ירמ' ד, כ. נחרו בני שם"ה, ו. מכבידי עולי. ע"פ ישע' מז, ו. שוגבה מאז. ע"פ ישע' ט, י. שוגבה... זרוע. ע"פ אי"ו, לו, טו. מעוללי. ע"פ ישע' ג, יב. עד אנה ירום. תה"י, ג.</p>	<p>ח"ג והערות</p> <p>אין לי בטחון. סליחה מאת ר' בנימין בן זרח, בת ח' בתים, כל בית פותח במילה או המילים האחרונות של הבית הקודם שיוצר כעין שרשור. כל בית מסתיים עם פסוק מהכתובים. הסליחה מיוסדת ע"ס א"ב ואח"כ חתום בה בנימין, ראו צונץ ל. ג. 140. ואל תפן. כ"ה במח' בולוניה ושר"ל, וכ"ה במקרא. לשגגי ולזדוני. בכ"י: 'לשגגי ולזדוני, ע"פ תה"ק, ה. זרקוני באשפה. כ"ה בכ"י, וכן הוגה בכ"י במח' רמ"ו, לשון יחיד, וכ"כ בקד"א, מפני שכל המאמר הזה בלשון יחיד. במח' רמ"ו, בולוניה ושר"ל: זרקוני באשפה, לשון רבים. באשפה. בכ"י: באשפה. מגרה ושר"ל. במח' רמ"ו: 'מגרה ושר"ל. ושדדה יריעות, במח' בולוניה וכ"י נוסף: 'שדדה בןשפאי יריעות, ובשר"ל הוא נמצא בסוגריים.</p>
--	---

עָלִי עֲצָתֶם לָרַע כָּל־יְמֵיהֶם. פּוֹצִים לְעַמְךָ אִי־הָאֱלֹהִים. צָפַר וְעָרַב מְרִבִּים גְּאֻצוֹתֵיהֶם. הָאֲשִׁימֶסוּ אֱלֹהִים יִפְלוּ מִמְּעַצְוֹתֵיהֶם: מִמּוֹעֲצוֹתֵיהֶם קָרַבִּם תַּעֲכַר. רַחֲמִים הַגִּיעִם כְּשֹׁכֹר. שְׁלַמְיָךְ לְטוֹבָה זָכֹר. בְּרָגְזוּ רַחֲמֵי תַזְכּוּר:

תִּזְכֹּר תַּמַּת שְׁלֹשֶׁת כְּלוּלֶיךָ. בְּגִיָּהֶם מִלֵּט מִבְּהוּלֶיךָ. יִרְאֶה אֶל־עַבְדֶּיךָ פֶּעֱלֶךָ. גִּשְׁבָּעָה בְּטוֹב בֵּיתְךָ. קֹדֶשׁ הַיְכָלְךָ:

אֵל מֶלֶךְ יוֹשֵׁב עַל־כִּסֵּא רַחֲמִים. מִתְנַהֵג בַּחֲסִידוֹת. מוֹחֵל עֲוֹנוֹת עַמּוֹ. מַעֲבִיר רֵאשׁוֹן רֵאשׁוֹן. מְרַבֵּה מְחִילָה לַחֲטָאִים וְסִלִּיחָה לַפּוֹשְׁעִים. עוֹשֶׂה צְדָקוֹת עִם (כָּל־)בֶּשֶׂר וְרוּחַ וְלֹא כְרַעַתֶּם תִּגְמַל (נ"א: לָהֶם גּוֹמֵל): אֵל הוֹרִיתֵנוּ לֹאמֹר (מִדּוֹת) שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה וְזָכֹר לָנוּ (הַיּוֹם) בְּרִית שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה (כְּמוֹ) שְׁהוֹדַעְתָּ לְעַנּוֹ מִקֶּדֶם וְכֵן כְּתוּב (בְּתוֹרַתְךָ). וַיֵּרֶד יְהוָה בְּעַנְּנֵן וַיִּתְיַצֵּב עִמּוֹ שָׁם וַיִּקְרָא בְּשֵׁם. יְהוָה: וְשָׁם נֹאמַר. וַיַּעֲבֹר יְהוָה עַל־פְּנֵי וַיִּקְרָא. יְהוָה יְהוָה אֵל רַחוּם וְחַנּוּן. אֶרֶךְ אַפַּיִם וְרַב־חֶסֶד וְאַמֶּת: נִצַּר חֶסֶד לְאֱלֹפִים נִשְׂא עֵוֹן וּפְשַׁע וְחֲטָאָה וְנִקְהָה. וְסִלַּחַת לְעוֹנֵינוּ וְלַחֲטָאתֵנוּ וְנִחַלְתֵנוּ: סִלַּח־לָנוּ אֲבִינוּ כִּי חֲטָאנוּ. מְחַל לָנוּ מִלִּבְנוּ כִּי פָשַׁעְנוּ: כִּי־אַתָּה אֲדֹנָי טוֹב וְסִלַּח. וְרַב־חֶסֶד לְכָל־קְרֹאֶיךָ: כִּי־עַמְךָ הִסְלִיחָה. לְמַעַן תִּתְּנָה: לְמַעַן־שִׁמְךָ יְהוָה וְסִלַּחַת לְעוֹנֵינוּ כִּי רַב הוּא:

מקורות ומקבילות

עלי עלתם. ע"פ ירמ' יח, כג. עלתם לרע. ע"פ יחז' יא, ב. פוליס. ע"פ איכ' ג, מו. פוליס לעמד איה אלהים. ע"פ תה' מז, ד. לפי. ע"פ תה"א שמו' טז, כא. לפי וערב מרבים נאלוהים. ע"פ איכ' ג, סא"סג; צבלי סוטה, דף מז ע"ב, ע"פ ש"א ח, טז. נאלוהים. ע"פ יחז' לה, יב. האשימם אלהים. תה' ה, יא. קרבים תעבור. ע"פ תה' לו, ג. רחפס היעס כשכור. ע"פ תה' קו, כז. רחפס... כשכור. ע"פ ירמ' כג, ט. היעס. ע"פ תה' נט, יב. שלמך. ע"פ ירמ' לח, כב; צבלי מנחות, דף נג ע"ב, 'ידידים, אלו ישראל', ע"פ ירמ' יב, ז; ספרי פ' חזת, פי' שגב, ס' יב; ילקו"ש תו', רמז קסו. לטובה זכור. ע"פ נחמ' ה, יט. ברוגז רחם תזכור. חבק' ג, ב. תזכור תומת ג' כלולך. ע"פ שמו' לב, יג. תומת. ע"פ מש' יא, ג. כלולך. ע"פ ירמ' ב, ב. מלט מנהולך. היפך תה' לו, ח; קד, כט. יראה אל עבדיך פעלך. תה' ז, טז. נשנעה בטוב ביתך. תה'

ח"ג והערות

פוצים. הפייטן השתמש בו כאילו היה משורש 'פוצ'. מלט מבהולך. כן מנוקד במח' רמ"ג, בולוניה וכו', וכן נראה מפירוש קד"א, שפירשו 'מבהלות ומהפגעים'. במח' שד"ל: 'מלט מבהולך', ונוסח זה אינו מובן.

סליחה

אחת עשרה כמנהג ירושלים כאשר יודה"כ חל בחול.
אין אומרים אותה בשבת.

**דְרִשְׁנוּךָ בְּכָל-לֵב נִצַּח יִשְׂרָאֵל וּמִגִּגְנוּ. קְרָאנוּךָ מִמַּצַּר
וְאֵלֶיךָ נִשְׁאָנוּ עֵינֵינוּ. טוֹב-אֵתָהּ וּמִטִּיב**

עֲשֵׂה לְמַעַנְךָ וְלֹא לְמַעַנְנוּ. עֲנֵנוּ יְהוָה עֲנֵנוּ:

**נִכְאֵי רוּחַ שָׁבְנוּ וּבָאנוּ עֲדֶיךָ בְּתַחֲנוּן. מִלֵּט מִכָּל-מַחְלָה צוּעְקִים
לְפָנֶיךָ בְּרִנּוֹן. נָא הַצִּילֵנוּ מִדְּבַר הַזֶּה וּמִבְּרַק חֲרָבָךָ הַשְּׁנוּן.
יְהוָה יְהוָה אֵל רַחוּם וְחַנּוּן:**

**יְהִי חֶמֶל עַל-צֹאן מְרַעִיִתְךָ וְעַדְתְּךָ. וּכְמִדַּת טוֹבְךָ עֲשֵׂה עִמָּנוּ
כְּכָל-נִפְלְאוֹתֶיךָ. כִּלְהַ דְּבַר וְחָרַב וְרָעַב וּמִשְׁחִית וּמִגִּפָּה מִבְּנֵי
בְרִיתְךָ. הוֹשִׁיעֵהוּ אֶת-עַמֶּךָ וּבְרַךְ אֶת-נַחֲלָתְךָ:**

**אֲנֵנוּ לְמַעַנְךָ הַצִּילֵנוּ מִגִּגְף וְחָרוֹן. וּזְכַר סִגְלַת אִם חִבְצֻלַת
הַשְּׁרוֹן. הֲלֹא אֵתָהּ הוּא רֹאשׁוֹן וְאֵתָהּ הוּא אַחֲרוֹן. נַחֲתֵי
כִצְאָן עַמֶּךָ. בְּיַד-מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן:**

ח"ג והערות
מ"א יח, לו. נכאי רוח. ע"פ מש' טו, יג. שצנו... בתחנון. ע"פ מ"א ח, לג; דני' ט, ג. ובאנו עדיך בתחנון. ע"פ תה' סה, ג. מלט מכל מחלה. ע"פ תה' מא, ב. צועקים לפניך. ע"פ תה' לד, יח; קמב, ו. צרנוך. ע"פ מ"א ח, כה; תה' פח, ג. הילינו מדבר הוות. תה' לא, ג. ומצוק חרבך השטון. ע"פ דב' לב, מא. ה' ה' אל רחום ותנון. שמי' לד, ו. יה חמול. ע"פ מלא' ג, ח. לאן מרעיתך. תה' עט, יג. ועדתך. ע"פ תה' עד, ב. וכמדת טובך. לשון חכמים בהרבה מקומות, כמו: ספרי, פ' פינחס, פ' קד, ד"ה ויאמר ה'; בצלי צרכות, דף טז ע"ב; ילקו"ש תו', רמז תתיד. עשה עמנו ככל נפלאותיך. ע"פ שמי' לד, ו. ככל נפלאותיך. ע"פ מו' ז, טו. כלה דבר. ע"פ ש"ב כד, טרעט. כלה... ע"פ או' לג, יח. כלה... רעב. ע"פ או' ה, כ. כלה... מגפה. ע"פ ש"ב כד, כה; תה' קו, לו. דבר וחרב. ע"פ יחז' יד, כא. ומשחית. ע"פ שמי' יב, כג; ש"ב כד, טו. מבני צריתך. ע"פ ב' טו, יח - ח, כא - כה, יג; שופ' ב, א; הת' קה, י. ראו חוס' עמ"ס סנהדרין, דף עב סוף ע"ב, ד"ה ישראל הוא. הושיעה את עמך. תה' כח, ט. למענך. דני' ט, יט. למענך הילינו. ע"פ ישע' מח, יא; בצלי פסחים, דף קח ע"א. הילינו שופ' י, טו. מנגף. ע"פ צמ' ה, יט. וחרון. ע"פ ישע' יג, ט; יול' ג, ט; תה' פה, ד; טור' י, יד. סגולת אוס. ע"פ דב' ז, ו; יד, ב. אוס חבלת השרון. ע"פ שה"ש ב, א. אתה הוא וכו' אחרון. ע"פ ישע' מח, ד. נחית כלאן עמך. תה' עז, כא.

מקורות ומקבילות
סה, ה. דרשטוך בכל לב. ע"פ דב' ד, כט; דה"א כח, ט. נלח ישראל ש"א טו, כט. ומגנטו. תה' לג, כ. קראטוך ממלך. ע"פ תה' קיח, ה. ואליד נשאנו עינינו. ע"פ תה' קכג, א. טוב אתה ומיטיב. תה' קיט, סח. למענך ולא למעננו. ע"פ יחז' לו, כב; ירושלמי השניית פ"ב, ה"ב. עננו ה' עננו. ע"פ מ"א יח, לו. נכאי רוח. ע"פ מש' טו, יג. שצנו... בתחנון. ע"פ מ"א ח, לג; דני' ט, ג. ובאנו עדיך בתחנון. ע"פ תה' סה, ג. מלט מכל מחלה. ע"פ תה' מא, ב. צועקים לפניך. ע"פ תה' לד, יח; קמב, ו. צרנוך. ע"פ מ"א ח, כה; תה' פח, ג. הילינו מדבר הוות. תה' לא, ג. ומצוק חרבך השטון. ע"פ דב' לב, מא. ה' ה' אל רחום ותנון. שמי' לד, ו. יה חמול. ע"פ מלא' ג, ח. לאן מרעיתך. תה' עט, יג. ועדתך. ע"פ תה' עד, ב. וכמדת טובך. לשון חכמים בהרבה מקומות, כמו: ספרי, פ' פינחס, פ' קד, ד"ה ויאמר ה'; בצלי צרכות, דף טז ע"ב; ילקו"ש תו', רמז תתיד. עשה עמנו ככל נפלאותיך. ע"פ שמי' לד, ו. ככל נפלאותיך. ע"פ מו' ז, טו. כלה דבר. ע"פ ש"ב כד, טרעט. כלה... רעב. ע"פ או' ה, כ. כלה... מגפה. ע"פ ש"ב כד, כה; תה' קו, לו. דבר וחרב. ע"פ יחז' יד, כא. ומשחית. ע"פ שמי' יב, כג; ש"ב כד, טו. מבני צריתך. ע"פ ב' טו, יח - ח, כא - כה, יג; שופ' ב, א; הת' קה, י. ראו חוס' עמ"ס סנהדרין, דף עב סוף ע"ב, ד"ה ישראל הוא. הושיעה את עמך. תה' כח, ט. למענך. דני' ט, יט. למענך הילינו. ע"פ ישע' מח, יא; בצלי פסחים, דף קח ע"א. הילינו שופ' י, טו. מנגף. ע"פ צמ' ה, יט. וחרון. ע"פ ישע' יג, ט; יול' ג, ט; תה' פה, ד; טור' י, יד. סגולת אוס. ע"פ דב' ז, ו; יד, ב. אוס חבלת השרון. ע"פ שה"ש ב, א. אתה הוא וכו' אחרון. ע"פ ישע' מח, ד. נחית כלאן עמך. תה' עז, כא.

לְפָנֶיךָ תָּבֵא תְּפִלָּתֵנוּ צוּר חַי הָעוֹלָמִים. הַקָּשֶׁב תְּפִלַּת עֲבָדֶיךָ
וְלֹא-יִצְאָא גְבֻלָּמִים. וְהַשְׁקִיפָה עָלֵינוּ בְּרַחֲמֶיךָ מִמְרוֹמִים. אֵל
חַי וְקַיִם מֶלֶךְ יוֹשֵׁב עַל-כִּסֵּא רַחֲמִים:

אֵל מֶלֶךְ יוֹשֵׁב עַל-כִּסֵּא רַחֲמִים. מִתְנַהֵג בְּחִסְדוֹת. מוֹחֵל
עֲוֹנוֹת עַמּוֹ. מַעֲבִיר רֵאשׁוֹן רֵאשׁוֹן. מְרַבֵּה מְחִילָה
לְחַטָּאִים וְסִלִּיחָה לְפוֹשְׁעִים. עוֹשֶׂה צְדָקוֹת עִם (כָּל-)בִּשְׂרָר
וְרוּחַ וְלֹא כְרַעַתְם תִּגְמַל (נ"א: לָהֶם גּוֹמֵל): אֵל הוֹרִיתֵנוּ לִזְמַר
(מִדּוֹת) שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה וְזָכַר לָנוּ (הַיּוֹם) בְּרִית שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה
(כְּמוֹ) שְׁהוֹדַעְתָּ לְעַנּוֹ מִקֶּדֶם וְכֵן כְּתוּב (בְּתוֹרָתְךָ). וַיֵּרֶד יְהוָה
בְּעָנָן וַיִּתְיַצֵּב עַמּוֹ שָׁם וַיִּקְרָא בְּשֵׁם. יְהוָה: וְשָׁם נֶאֱמַר. וַיַּעֲבֹר
יְהוָה עַל-פָּנָיו וַיִּקְרָא. יְהוָה יְהוָה אֵל רַחוּם וְחַנּוּן. אֲרָךְ אַפָּיִם
וְרַב-חֶסֶד וְאַמֶּת: נִצַּר חֶסֶד לְאַלְפִים נִשְׂא עֵינָיו וַפִּשַׁע וְחַטָּאָה
וְנִקְהָה. וְסִלַּחַת לְעוֹנֵינוּ וְלַחַטָּאתֵנוּ וְנָחַלְתֵנוּ: סִלַּח-לָנוּ אֲבִינוּ
כִּי חָטָאנוּ. מְחַל לָנוּ מִלִּכְנוּ כִּי פָשַׁעְנוּ: כִּי-אַתָּה אֲדֹנָי טוֹב
וְסִלַּח. וְרַב-חֶסֶד לְכָל-קַרְאֵיךָ: כִּי-עַמְּךָ הִסְלִיחָה. לְמַעַן תִּתְּנָה:
לְמַעַן-שְׂמֹךְ יְהוָה וְסִלַּחַת לְעוֹנֵינוּ כִּי רַב הוּא:

מקורות ומקבילות

לפניך תבוא תפלתנו. ע"פ תהי' פה, ג. אור. ע"פ ישעי' כו, ד; תהי' לא, ג; סב, ח. חי עולמים. ע"פ דב' לב, מ; דני' יב, ז; משנ' תמיד פ"ז, מ"ד ותו"ט. הקשב תפלת עבדיך. ע"פ נחמ' ח, יא. ולא נלא נכלמים. ע"פ תהי' עד, כא; סג, ז. והשקיפה. ע"פ דב' כו, טו, ורלו' רש"י צ"י ית, טז, ד"ה וישקיפו. אל חי. ירו' ג, י; תהי' פד, ג. אל חי וקיים. ע"פ דני' ו, כו. חי וקיים. ע"פ דני' ו, כו. מלך יושב וכו'. מש' כ, ח. יושב על כסא רחמים. ע"פ צבלי' ע"ז, דף ג ע"ב; בחמ"ד, ח"ב, מד' כ"ע בן יוסף, עמ' תעד, ד"ה מ"ס יש לכה; ויקר' פרי' כט, ס"ו ג.

סליחה

שתים עשרה כמנהג ירושלים כאשר יזה"כ חל בחול.
אין אומרים אותה בשבת.

יהושלים 12 בחול

וְהִשְׁלַךְ אַחֲרַי גִּוְךָ זְדוּנַי:	אֱלֹהֵי אֱל־תְּבִישְׁנִי בְדִינִי.
וְחַנְּנֵי בְּרַחֲמֶיךָ אֲדִנִי:	בְּחֶסֶדְךָ מְחַה כָּל־פְּשָׁעֵי.
וְהִרְבַּ כְּבִסְנֵי מַעֲוֹנַי:	גָּאֵל רוּחִי וּמַחְטָא טְהַרְנֵי.
וְכָל־יָמֵי עֶוֹן אֲשָׁמִי לְעֵינַי:	דְּאוֹב נָפֶשׁ לְאִין גּוֹחַ וְנָפֶשׁ.
לְמוֹ גּוֹפִי וְגַם נֶפְשִׁי בְּאוֹנִי:	הַמוֹס רוּחַ לְאִין כַּחַ וְגוֹחַ.
וְכִי־תִשְׁפֹּט הֲלֹא תִדְבֵּק לְשׁוֹנֵי:	וּמָה אַעֲשֶׂה בְיוֹם קוֹמְךָ אֱלֹהֵי.
גְּמַלְתֶּיךָ עֲשׂוֹת חוֹבֵי וְאוֹנֵי:	זְבַדְתָּנִי גְּמַלְתָּנִי חֶסְדִים.
וְאֱל־תְּבִיא בְּמִשְׁפָּט חֲשָׁבוֹנֵי:	חַמַּל עָלַי וְשָׂא רֵב מֵעַלְלִי.
וּמִקְשֵׁי יוֹם וְגִיהֶנֶם פְּדִנֵי:	טָבַל גּוֹפִי וְחִטָּא פִי וְכַפִּי.

ח"ג והערות

אֱלֹהֵי אֱל־תְּבִישְׁנִי סליחה בת כ"ג בתים, מיוסדת ע"ס א"ב ושד"ל כתב במבוא למכב"ר, עמ' 69, שהיא ללא שם המחבר ובנויה על משקל יתד ותנועה. כל בית חרוז בשנים וחצי האחרון של התיבות, מסתיימות במשקל שווה. נמצאת גם בסוף כ"י כ"ה, דף 158ב. אַחֲרַי גוֹךְ. במח' רמ"ו: אַחַר גוֹךְ. בְּחֶסֶדְךָ מְחַה כָּל־פְּשָׁעֵי. בכ"י כ"ה: 'בחסדך מחה נא כל פשעי משקל השיר הוא: יתד תנועה תנועה, יתד תנועה תנועה, יתד תנועה. ומפני כן הגיה בקד"א: 'בְּחֶסֶדְךָ מְחַה אֱת־כָּל־פְּשָׁעֵי. במח' רמ"ו הוגה בין השיטין: 'נָא' במקום 'את' של קד"א. וְחַנְּנֵי בְּרַחֲמֶיךָ אֲדִנִי. לשון חול הוא, ולכך מוקד בחיריק, ע"פ משפט החריזה. גָּאֵל רוּחִי. בכ"י כ"ה: 'גאול רוחי'. יָמֵי עוֹן אֲשָׁמִי. הניקוד בפנים, הוא ע"פ מח' שד"ל, וכן מסתבר, וכך גם נראה מקד"א, ע"ש. במח' רמ"ו: יָמֵי עוֹן אֲשָׁמִי וּבְכִי' במח' רמ"ו תוקן: יָמֵי עוֹן אֲשָׁמִי. רֵב מֵעַלְלִי. בכ"י: 'רַע מֵעַלְלִי, וכן הוגה במח' רמ"ו. בְּמִשְׁפָּט חֲשָׁבוֹנֵי. ע"פ קד"א נראה שיש לנקד: 'במשפט חֲשָׁבוֹנֵי. וְחִטָּא פִי. כך הוגה במח' רמ"ו בכ"י, וכן מוכח מקד"א וזהו נראה נכון. וכן צ"ל ע"פ משקל יתד תנועה תנועה. במח' רמ"ו, בולוניה ושד"ל: 'וְחִטָּא פִי. וּמִקְשֵׁי יוֹם. בכ"י כ"ה: 'זמקשה יום'.

מקורות ומקבילות

אלוהי אל תבישני דיני. ע"פ ספ"ג, ח, ויא; ירושלמי ברכות פ"ח, ה"ו; עירובין פ"ה, ה"א. אל תבישני. תה' קיט, לא. והשלק אחרי גוך. ע"פ ישע' לא, ח. והשלק... זדוני. ע"פ מוכ' ז, יט. כחסדך מחה כל פשעי... ע"פ תה' נא, ג. וחנני ברחמיך אדני. ע"פ תה' פו, ג. גאל רוחי. ע"פ תה' לא, ו; עז, יד. ומחטא טהרני. ע"פ תה' נא, ד. והרב ככני משונוי. ע"פ תה' נא, ד. דלוב נפש. ע"פ דב' כח, סה. לאין טח. ע"פ איכ' א, ג. ונפש. ע"פ שמי' לא, ח ורש"י. עוון אשמי לנגד עיני. ע"פ תה' נא, ה. המוס רוח. ע"פ ירמ' נא, לד וקה' ז, ט. לאין כח. ע"פ מ"ז יט, ג. למו. ע"פ איז' כו, יד. גופי וגם נפשי. ע"פ צבלי סנהדרין, דף נב ע"א. זלוני. ע"פ צר' לה, יח; דב' כו, יד. ומה אעשה ציוס קומך אלהי. ע"פ איז' לא, יד. וכי תשפט. ע"פ תה' קמג, ג. תדבק לשוני תה' קלו, ו. זכחתי. ע"פ צר' לו, כ. גמלתי חסדים. ע"פ ישע' סג, ז. גמלתיך... חובני. ע"פ ש"א כד, ח. עשות חובני. ע"פ צמ' ה, ו. חמול עלי. ע"פ ישע' סג, ט; דה"צ לו, טו. ושא רוב מעללי. ע"פ צר' ג, יח; תה' כה, יח. רוב מעללי. ע"פ איכ' א, ה. ואל תביא נמשפט חשבוני. ע"פ תה' קמג, ג. טבול גופי. ע"פ מ"ז ה, יד. וחטא. ע"פ תה' נא, ט. וחטא פי. ע"פ ישע' ו, ה"ז; מדת"ג (וורשא), פרי ושלח, ס"ו, ג. וכפי. ע"פ תה' כד, ד; שמו"ר פרי' ד, ס"א. א. ומיקשי. ע"פ מש' יג, יד. וגיהנם פדני. ע"פ הוש' יג, יד; תה' מט, ט.

יְבוֹאוּנִי חֶסֶדְיָךְ וְאַחִיָּהּ •
כָּאוֹב לֵבָב אָנִי גְדָאָב וְנִכְאָב •
לֶךְ זֹדְתִי לְבַדְדְךָ וְגִדְתִי •
מְגֻמּוֹתַי מְזֻמּוֹתַי לְמִתִּי •
נְפוּגוֹתַי נְמוּגוֹתַי וְאַחֹר •
סְכָלִי הֵם לִפְנֵי יַעֲנֹ אוֹי •
עֹנֵי לִי וְעַמְדֵי וְנִגְדֵי •
פָּסֶק דִּינִי קָרַע מֵעַל סְדֵינִי •
אַפָּה עָשְׂקִי וְאֶל־תִּפְּן לְקִשְׁיִי •
קָשָׁב נָא לְהַגִּינִי אֶל רִצְיָנִי •
רָפָא נָא אֶל מְשׁוּבְתִי וְהוֹאֵל •
שְׁלוֹמִי תְאַסֶּף בְּרֹאשׁ וּבִסּוּף •
תְּמִיתֵנִי מְנַקָּה מֵעֹנֵי •
וְעַת תַּחֲיֶה נְבִלְתִי וְתִקּוּם •

וְהוֹשִׁיעָה יְמִינְךָ וְעַנְיִי •
וְאִין לִי אָב וְאֶת אָבִי וְקוֹנֵי •
וְדַמְעָתִי כְמוֹ לֶחֶם מְזוּנֵי •
תְּכַפְּרָה וְאַסִּיר דְּאִבּוֹנֵי •
נְסוּגוֹתַי וְגִדְלָה עֲצָבוֹנֵי •
וְאַשְׁמוֹתַי בְּבִשְׁתַּי יַעֲטוּנֵי •
וְחִטָּאתַי עָלַי פֶּתַח מְלוֹנֵי •
וּמַחְטָאֵי וּמִפְשָׁעַי דְּלִגְנֵי •
רָאֵה עָנְיִי וְאֶל־תִּרְאֵה עֹנֵי •
וְשִׁיחִי לֶךְ בְּקִרְאֵי תַעֲנֵנִי •
וְהַפֵּק מִמְעוֹן קִדְשְׁךָ רִצְוֵנִי •
וְתַנְהִילוּ עֲדֵי יְבֵא מְעוֹנֵי •
וְתִרְצֵנִי לְמַעַנְךָ לֹא־לְמַעֲנֵי •
אֱלֹהֵי אֶל־תְּבִישְׁנִי בְּדִינֵי •

מקורות ומקבילות

יבואוני חסדיך ואחיה - ע"פ תה' קט, טו. והושיעה ימין ועניי. ע"פ תה' ס, ז. כאוב לבב. צבלי צרכות, דף לז ע"ב, ע"פ מש' יג, יב; ישע' סה, יד. אני נדלל. ע"פ דב' כה, סה; תה' פח, ו. אני... ונכאב. ע"פ תה' סט, ל. ואין לי אב. ע"פ איכ' ה, ג. ואת אני. ע"פ ישע' סג, טו. אני וקוני. ע"פ דב' לז, ו. לך זדתי לצדך. ע"פ תה' נא, ו. ונדתי. ע"פ צר' ד, יב; איכ' א, ח ורש"י. ודמעתי כמו לחם מזוני. ע"פ תה' מז, ד. מנמותי. ע"פ חבק' א, ט. מנימותי. ע"פ מש' א, ד. למתי תכפרה. ע"פ תה' סה, ד. ואסיר דאבוני. ע"פ תה' נא, טו; צבלי תענית, דף ל ע"ב. דאבוני. ע"פ דב' כה, סה. נפוגותי. תה' לח, ט. נמוגותי. ע"פ שמי' טו, טו; תה' טה, ד. ואחור נפוגותי. ע"פ ישע' מז, ח. וגדל עיצבוני. ע"פ צר' ג, טו. סכלי. ע"פ ש"א כו, כא; קה' ז, ח. הם לפני יענו. ע"פ איז' טו, ח. אוי. ע"פ יחז' טו, כג. ואשמותי צבוסת. ע"פ עזר' ט, ו. ואשמותי צבוסת יעטוני. ע"פ דני' ט, ז. זדתי. צבוסת יעטוני. ע"פ תה' פט, מו. עווני לי ועמדתי ונגדתי. ע"פ תה' נא, ה. והטאתי עלי פתח מלוני. ע"פ צר' ד, ז. מלוני. ע"פ צר' מז, כז. פסק דיני קרע. ע"פ צבלי ר"ה, דף טז ע"ב. מעל סדיני. ע"פ ישע' ג, כג; צבלי מנחות, דף מ ע"ב. ומפשעי דלני. ע"פ תה' לג, ט. אפה עשקי. ע"פ תה' קוט, קלג. ואל הפן לקשיי. ע"פ דב' ט, סז. ראה עניי. ע"פ תה' ט, יד. ראה עניי וכו' עווני. ע"פ תה' סה, יח. ואל תראה עווני. ע"פ צמ' כג, כא. קשוב נא הגיגי. ע"פ תה' ה, צ. להגיגי אל רלני. ע"פ תה' יט, טו. סט, יד. ושיחי לך. ע"פ תה' קד, לד. בקראי עניי. תה' ד, צ. רפא נא אל הלשון ע"פ צמ' יב, יג. רפא נא אל משובתי. ע"פ ירמ' ג, כג. והואל. ע"פ ש"צ ז, כט. והפק ממעון קדשך. ע"פ דב' כו, טו. והפק... רלוני. ע"פ מש' יח, כג. שלומי תאסוף. ע"פ ירמ' טז, ה. בראש ובסוף. ע"פ קה' ג, יא. ותנהילו. ע"פ תה' לא, ד. יבא מעוני. לשון עונה חמק, ע"פ קד"א. ע"פ קה' ט, יב. תמיתני מנוקה מעוני. ע"פ קה' ט, ח. והח' יט, יד. ותלני למענך. ע"פ ישע' מג, כה; מח, יא. למענך לא למעני. ע"פ יחז' לו, כב. ועת תחיה נבלתי ותקום. ע"פ ישע' כו, יט.

ח"ג והערות

ואת אבני. ללא ה"א, מפני המשקל (קד"א). ומצינו כן גם כלפי שכניה, במ' יא, טז. וראו שם במסורה, וכ"כ הרד"ק במבולל, דף קצ ע"א. זדתי לְבַדְדְךָ. לדעת הקד"א צ"ל: זדתי לְבַדְדְךָ מפני המשקל, וכ"ה במח' בולוניה. תְּכַפְּרָה וְאַסִּיר. הקד"א גורס: תְּכַפְּרָה אֶל וְאַסִּיר. במח' שד"ל: תְּכַפְּרָה לִי וְאַסִּיר. וְאַסִּיר דְּאִבּוֹנֵי. בכ"י כ"ה ומח' רמ"ו: יְתַסֵּיר דְּאִבּוֹנֵי. ועמדי ונגדתי. בכ"י כ"ה נראה: זעמדי לנגדתי. ותנהילו עדי. בכ"י כ"ה: ותנהילני עדי.

ע"פ תה' טו, ח. אוי. ע"פ יחז' טו, כג. ואשמותי צבוסת. ע"פ עזר' ט, ו. ואשמותי צבוסת יעטוני. ע"פ דני' ט, ז. זדתי. צבוסת יעטוני. ע"פ תה' פט, מו. עווני לי ועמדתי ונגדתי. ע"פ תה' נא, ה. והטאתי עלי פתח מלוני. ע"פ צר' ד, ז. מלוני. ע"פ צר' מז, כז. פסק דיני קרע. ע"פ צבלי ר"ה, דף טז ע"ב. מעל סדיני. ע"פ ישע' ג, כג; צבלי מנחות, דף מ ע"ב. ומפשעי דלני. ע"פ תה' לג, ט. אפה עשקי. ע"פ תה' קוט, קלג. ואל הפן לקשיי. ע"פ דב' ט, סז. ראה עניי. ע"פ תה' ט, יד. ראה עניי וכו' עווני. ע"פ תה' סה, יח. ואל תראה עווני. ע"פ צמ' כג, כא. קשוב נא הגיגי. ע"פ תה' ה, צ. להגיגי אל רלני. ע"פ תה' יט, טו. סט, יד. ושיחי לך. ע"פ תה' קד, לד. בקראי עניי. תה' ד, צ. רפא נא אל הלשון ע"פ צמ' יב, יג. רפא נא אל משובתי. ע"פ ירמ' ג, כג. והואל. ע"פ ש"צ ז, כט. והפק ממעון קדשך. ע"פ דב' כו, טו. והפק... רלוני. ע"פ מש' יח, כג. שלומי תאסוף. ע"פ ירמ' טז, ה. בראש ובסוף. ע"פ קה' ג, יא. ותנהילו. ע"פ תה' לא, ד. יבא מעוני. לשון עונה חמק, ע"פ קד"א. ע"פ קה' ט, יב. תמיתני מנוקה מעוני. ע"פ קה' ט, ח. והח' יט, יד. ותלני למענך. ע"פ ישע' מג, כה; מח, יא. למענך לא למעני. ע"פ יחז' לו, כב. ועת תחיה נבלתי ותקום. ע"פ ישע' כו, יט.

אֵל מֶלֶךְ יוֹשֵׁב עַל־כִּסֵּא רַחֲמִים. מִתְנַהֵג בַּחֲסִידוֹת. מוֹחֵל
 עֲוֹנוֹת עַמּוֹ. מַעְבִּיר רֵאשׁוֹן רֵאשׁוֹן. מְרַבֵּה מְחִילָה
 לַחַטָּאִים וְסִלִּיחָה לַפּוֹשְׁעִים. עוֹשֶׂה צְדָקוֹת עִם (כָּל־)בָּשָׂר
 וְרוּחַ וְלֹא כְרַעַתְם תִּגְמַל (נ"א: לָהֶם גּוֹמֵל): אֵל הוֹרִיתָנוּ לוֹמַר
 (מִדּוֹת) שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה וְזָכַר לָנוּ (הַיּוֹם) בְּרִית שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה
 (כְּמוֹ) שְׁהוֹדַעְתָּ לְעֵינֵינוּ מִקֶּדֶם וְכֵן כָּתוּב (בְּתוֹרָתְךָ). וַיֵּרַד יְהוָה
 בְּעֵנָן וַיִּתְיַצֵּב עִמּוֹ שָׁם וַיִּקְרָא בְּשֵׁם יְהוָה: וְשָׁם נֹאמַר. וַיַּעֲבֹר
 יְהוָה עַל־פְּנֵי וַיִּקְרָא. יְהוָה יְהוָה אֵל רַחוּם וְחַנּוּן. אֶרֶץ אֲפִים
 וְרַב־חֶסֶד וְאֱמֶת: נִצַּר חֶסֶד לְאֱלֹפִים נִשְׂא עֵינָיו וְפָשַׁע וְחַטָּאָה
 וְנִקְהָה. וְסִלַּחַת לְעוֹנֵינוּ וְלַחַטָּאתָנוּ וְנָחַלְתָּנוּ: סִלַּח־לָנוּ אָבִינוּ
 כִּי חָטָאנוּ. מְחַל לָנוּ מִלְּכֵנוּ כִּי פָשַׁעְנוּ: כִּי־אַתָּה אֲדֹנָי טוֹב
 וְסִלַּח. וְרַב־חֶסֶד לְכָל־קַרְאֵיךָ: כִּי־עַמְּךָ הִסְלִיחָה. לְמַעַן תוֹרֵא:
 לְמַעַן־שִׁמְךָ יְהוָה וְסִלַּחַת לְעוֹנֵינוּ כִּי רַב הוּא:

סליחה

שתים עשרה כמנהג ירושלים כאשר יודה"ב חל בשבת.

אין אזמרים אותה בחול.

אֱלֹהֵי אֵל־תְּדִינֵנִי כִּמְעֵלִי. וְאֵל־תְּמַד אֵלֵי חִיקֵי כְּפַעְלֵי:
 בְּחַמְלָתְךָ גָּמַל עָלַי וְאַחִיָּה. וְאֵל־נָא אֵל תְּשַׁלֵּם לִי גְמוּלִי:
 גָּאוֹן נַפְשִׁי לְךָ אֲשַׁפִּיל וְאַקְרַע. בְּמַכְאוּבֵי לִבִּי לֹא־מְעִילִי:

ה"ג והערות

אֵלֵי אֵל תְּדִינֵנִי כִּמְעֵלִי. סליחה מיוסדת ע"ס א"ב. ושד"ל
 כתב במבוא למכב"ר, עמ' 69, שהיא ללא שם המחבר
 ובנויה על משקל יתד ותנועה. נמצאת גם במנהג הספרדים,
 מנהג רומניא (ר"ה, דף שי ע"א), אויניון, ליסבון ר"ג 12
 וברצלונה רפ"ז, פתיחה 36. היא מיוחסת בטעות בקצת כ"י
 לר"י שלמה אבן גבירול, ובכ"י אחרים למחברה ר' יצחק
 בר לוי, בר מר שאול מלוסינה (המאה ה"א). ראו חיים

מקורות ומקבילות
 אֵל תְּדִינֵנִי כִּמְעֵלִי. ע"פ תה" קג, ו; קמג, ג. כמעלי. ע"פ
 ויק' כו, מ. ואל תמוד אלי חיקי כפעלי. ע"פ ישע' סה, ז.
 גמול עלי ואחיה. ע"פ תה" קיט, ח. ואל נא אל תשלם. ע"פ
 צמ" יב, יא. תשלם לי גמולי. ע"פ ירמ' נא, ו; ישע' סו, ו.
 גאון נפשי לך אשפיל. ע"פ ישע' יג, יא. במכאובי. ע"פ דה"ג
 ו, כט. ואקרע... לצני ולא מעילי. ע"פ יוא' ג, יג.

חמיאל, אֵלֵי אֵל תְּדִינֵנִי כִּמְעֵלִי לִיצְחָק אֲבִן מֵר שְׂאוּל, מֵאֲסַף לְעֵינַי חִינוּךְ וְהוֹרָאָה, ט, ימים נוראים ב, ירושלים תשכ"ח,
 עמ' 508-516. גָּמַל עָלַי. במח' רומניא, ליסבון וברצלונה: חָמוּל עָלַי. אֲשַׁפִּיל וְאַקְרַע. במח' רומניא: אֲשַׁפִּיל וְאַפִּיל.

דִּוְה לִבְבִי אֲנִי נֹצֵב וְנִעְצָב.
הַלּוֹם יִגּוֹן בְּלֹא יַיִן כְּאֵין.
וּמָה אֶעֱנֶה וְאֵן אֶפְנֶה לְעֹזְרָה.
זְדוּנֵי הֵם לְמוֹל פָּנַי וְעֵינַי.
חֲטָאֵי לוֹ יְרִיחוֹן בְּסִי שְׂכָנַי.
טָמֵא לִבְבִי אֲשֶׁר סוֹבֵב וְשׁוֹבֵב.
יְדַעְתִּים בְּעֹלוֹתֶם עַל־לִבְבִי.
כִּקֵּשׁ גִּדְף אֲנִי גִרְדֵף וְנִהְדֵף.
לֵךְ עֵינַי בְּתַחֲנוּנַי אֲדַנִּי.
מִנֶּת חֶלְקִי וְצוֹר חֲשָׁקִי וְחִזְקִי.
נַחֲנִי נָא בְּאַרְחַ הַנְּכוֹנָה.

עֲלֵי פִשְׁעֵי וְרַב רִשְׁעֵי וּמַעֲלֵי:
אֲשׁוּרֵי מִנְתִּיבְךָ מִטּוֹ וְרָגְלֵי:
בְּיוֹם מִשְׁפָּט לְמִי אָנוֹס וּמִי לִי:
וְחֲטָאתִי לְעַמְתִּי וְאַצְלֵי:
אֲזִי בָרַחוּ וְרַחֲקוּ מִגְּבוּלֵי:
לִבְבִי בִי עָלִי כָל־חֲטָא פְּלִילֵי:
רְאִיתִים עַל־יְמִינִי וּשְׂמֹאלֵי:
וְלֹא־נִכְנַע וְלֹא־נִמְנַע עִמָּלֵי:
בְּהֶאֱנַחֵי שְׁעָה שִׁיחֵי וְקוּלֵי:
וּמִבְטָחֵי וְגַם גּוֹחֵי וְחִילֵי:
לְפָנֶיךָ וְהִכַּן אֶת־שִׁבְלֵי:

מקורות ומקבילות

דוה ללב ע"פ ישע' א, ה; אויב' ה, ח. אני נלב ע"פ ישע' כ"א, ח; חבק' ג, א. ונעלב ע"פ ש"א כ, לד; נחמ' ח, י. עלי פשעי' תה' לז, ה. פשעי ורוז רשעי. ע"פ מש' כט, טז. ורוז רשעי ומעלי ע"פ דה"צ לו, יד. הלום... יין. ע"פ ישע' כה, א. ינון. ע"פ יחז' כג, לג. אשורי מנתניך מטו ורגלי. ע"פ תה' עג, ג. מטו ורגלי. ע"פ תה' לד, יח. ומה אענה. ע"פ חבק' ג, א. ואן אפנה לעורה. ע"פ דה"צ כ, יב; תה' קכ"א, א. ביום משפט למי אנוס. ע"פ ישע' י, ג. ומי לי. ע"פ תה' עג, כה; משנ' אבות פ"א, מ"ד. זדוני וכו' וטאתי לעומתי ואללי. ע"פ תה' נ"א, ה; ירושלמי יומא פ"ח, ה"ז; בבלי יומא, דף פו ע"ג. שכני איו ברחו. ע"פ תה' נ"א, יב; משנ' אבות פ"א, מ"ז; מדה"ג (וורשא), פרי' מזורע, ס"ג. ורחקו מגבולי. ע"פ יוא' ד, ו. טמא ללב. בבלי סוכה, דף נב ע"א, ע"פ תה' נ"א, יב. אשר סובב. ע"פ תה' מט, ו. סובב ושוכב. ע"פ ירמ' נ"א, א. חטא פלילי. ע"פ אוי' נ"א, כה. ידעתים. ע"פ ירמ' יד, כ. בעלותם על לבני. ע"פ ירמ' ג, טז; ז, לא; יע, ה; לב, נ"א; ג; ישע' סה, ח; יחז' נ"א, י. ראיתם על ימיני ושמאל. ע"פ תה' נ"א, ז; בבלי ברכות, דף ו ע"א, 'אלפא משמאליה ורצתה מיימיניה'. כקש גדף. ישע' מא, ג; אוי' יג, כה. אני גרדף. ע"פ מש' יג, כ"א. ונהדף. ע"פ מש' י, ג. ולא נכנע. ע"פ דה"צ לו, כג. ולא ננעע. עמלי. ע"פ תה' קז, יב. ולא נמנע עמלי. ע"פ ויק' כו, יח ורש"י. עמלי. ע"פ תה' י, ז; אוי' ד, ח. לך עיני. ע"פ תה' קכ"ג, א. לך עיני בתחוני אדני. ע"פ תה' לו, ט. צהאחוי. ע"פ שמ' ג, כג. שעה שיחי וקולי. ע"פ תה' סד, ג. מנת חלקי. תה' טו, ה. ואור חשקי. ע"פ תה' עג, כו. וחזקי. ע"פ תה' יח, ג. ומנעתי וגם גוחי. ע"פ תה' כב, י. וחילי. ע"פ חבק' ג, יט. נחני כל צלוחת הנכונה. ע"פ תה' כז, יח. את שבילי. טו.

ח"ג והערות

רשעי ומעלי. במח' רומניא, ברצלונה וליסבון: רשעי וסקלי. ביום משפט למי. כ"ה במח' רומניא, קד"א, ליסבון וברצלונה. במח' רמ"ו ובולוניא: ביום צרה למי. וחסאתי לעמתי. כ"ה במח' רמ"ו, בולוניא וברצלונה. במח' רומניא וליסבון: כלפתי לעמתי. חטאי לו. כ"ה במח' רומניא, ברצלונה, ליסבון ושרד"ל, וכן כתב בקד"א מטעם משקל השיר. במח' רמ"ו ובולוניא: חטאתי לו. יריחונו בם. במח' רמ"ו: יריחונו ביי. ברחו ורחקו. במח' רומניא וברצלונה: ארחו וברחו, ע"פ אוי' לד, ח. סובב ושוכב. במח' רומניא, ברצלונה וחמיאל: שוכב וסובב, ימיני ושמאל. במח' רומניא, ברצלונה וליסבון: ימיני גם שמאל, וכ"ה בקד"א. ולא נכנע ולא נמנע. שעה. כ"ה במח' רומניא, קד"א, ליסבון וברצלונה. במח' רמ"ו, בולוניא וקד"א: בהאנחי שעה. שעה שיחי. כ"ה במח' רמ"ו, בולוניא ונוסח שני בקד"א. במח' רומניא, ברצלונה, ליסבון ונוסח ראשון בקד"א: שמע שיחי, וכ"ה בחמיאל. גוחי וחילי. כ"ה במח' רמ"ו, בולוניא וקד"א. במח' רומניא, ברצלונה, ליסבון וחמיאל: פחי וחילי. במח' שרד"ל: צוחי (פחי) וחילי. וכן את שבילי. במח' רומניא וברצלונה: ישר את שבילי.

לך עיני בתחוני אדני. ע"פ תה' לו, ט. צהאחוי. ע"פ שמ' ג, כג. ואור חשקי. ע"פ תה' עג, כו. וחזקי. ע"פ תה' יח, ג. ומנעתי וגם גוחי. ע"פ תה' כב, י. וחילי. ע"פ חבק' ג, יט. נחני כל צלוחת הנכונה. ע"פ תה' כז, יח. את שבילי. טו.

סֶלַח חוֹבֵי וְהַיִּשְׂר אֶת־לִבִּי • אֲשֶׁר תּוֹעָה כְּמוֹ רוּעָה אֲוִילִי •
עֲנֵה נַאֲקִי דְלִתִּיךָ בְּדַפְקִי • רֵאֵה צוּרֵי רְפָא צִירֵי וְחִילִי •
פְּדֵנִי מֵעוֹנֵי צוּר גְּאוּנִי • אֲוִילוֹתֵי בְּגָלוֹתֵי וְאִילִי •
צִירֵי עֲצָבֵי מְשׁוֹשׁ לִבִּי בְּקַרְבִּי • וְשִׁמְחָתִי בְּאַנְחָתִי וְאַבְלִי •
קְדוֹרָנִית לֵךְ אֵלַיךְ שְׁחוּחַ • בְּלִי כַח לְפָנֶיךָ בְּשֹׂאֲלִי •
רֵאֵה כִּי זָכַרְךָ יְהִי תוֹךְ לִבִּי • וּבְזֻמְמִי בְּמוֹ יוֹמֵי וְלִילֵי •
שְׁעֵנִי נָא רְצֵנִי אֵל אֲמוֹנָה • וְתִיטֵב לֵךְ תְּשׁוּרַת מִהֲלִילִי •
תְּנַהֲלֵנִי בְּעוֹד מִדַּת צָבָאִי • וְתִרְעֵנִי יְמֵי חֲלָדִי וְחֲדָלִי •
חֲמוּל עָלַי וּכְפַר מֵעֲלָלִי • וְשׁוּר שִׁירֵי כְּשִׁיר מוֹשֵׁי וּמַחְלִי •
וַיּוֹם תְּבִיא יְצוּרֶיךָ בְּמִשְׁפָּט • אֱלֹהֵי אֵל־תְּדִינֵנִי כְּמַעְלִי •

ח"ג והערות

וְהַיִּשְׂר אֶת־לִבִּי. במח' רומניא, קד"א, ברצלונה וליסבון: וְיִחַן אֶת־לִבִּי. נַאֲקִי דְלִתִּיךָ. כ"ה במח' רומניא, קד"א, ברצלונה וליסבון. במח' רמ"ז ובולוניה: צִירֵי וְחִילִי. רְפָא צִירֵי וְחִילִי. כ"ה במח' ברצלונה, ליסבון ושד"ל בסוגריים. במח' רמ"ז, בולוניה וקד"א: צִירֵי וְחִילִי. במח' רומניא: יְשׁוּר צִירֵי וְחִילִי. בְּגָלוֹתֵי וְאִילִי. כ"ה במח' רמ"ז ורומניא, ביו"ד, לשון כח. במח' בולוניה ושד"ל: יְבַגְלוֹתֵי אֱלִי, שם קדוש. אצל חמ"א: יְבַגְלוֹתֵי וְחִילִי. צִירֵי עֲצָבֵי. כ"ה במח' רומניא, שד"ל, ברצלונה וליסבון. במח' רמ"ז, בולוניה וקד"א: צוּרֵי עֲצָבֵי, ע"ש. וְשִׁמְחָתִי בְּאַנְחָתִי. במח' רמ"ז: יְשִׁמְחָתִי בְּאַנְחָתִי. לְפָנֶיךָ בְּשֹׂאֲלִי. אצל חמ"א: סְלִיחָתְךָ בְּשֹׂאֲלִי. וּבְזֻמְמִי כְּמוֹ. במח' רומניא: יְרָנְתִי לְךָ. אצל חמ"א: זְבוּמְמִי בְּמוֹ. בְּעוֹד מִדַּת. במח' רומניא, ליסבון, ברצלונה ואצל חמ"א: יְמֵי מִדַּת. חֲלָדִי וְחֲדָלִי. כ"ה במח' רומניא, ברצלונה, ליסבון, וכ"כ הקד"א שזהו העיקר. במח' בולוניה ובנוסח א' בקד"א: יְחֲלָדִי וְיִחַן לִי. במח' רמ"ז: יְחֲלָדִי וְיִחַן לִי. חֲמוּל עָלַי וּכְפַר וכו'. לא נמצא במח' רמ"ז, בולוניה, רומניא וברצלונה. בית זה נוסף במח' שד"ל וליסבון. וכתב הקד"א, שכן נוסף בספרים המדויקים. וַיּוֹם תְּבִיא. במח' רומניא, ליסבון, ברצלונה ואצל חמ"א: יְעֵת תְּבִיא. יְצוּרֶיךָ בְּמִשְׁפָּט. הביית בשוא, כצ"ל ע"פ המשקל, קד"א. וכ"ה במח' בולוניה, רומניא, שד"ל, ברצלונה וליסבון, ולא במח' רמ"ז.

מקורות ומקבילות

סלח חובי. ע"פ שמו"ל, ט ותר"א. והישר את לבי. ע"פ תה" ט, ה. והישר את לבני. ע"פ תה" פו, יא; צבלי ברכות, דף נט ע"א, ולפסוט עקמומיה שלב. לבני אשר תועה. ע"פ תה" לה, י; ישע' כ"א, ד. אשר תועה. ע"פ מש' כ"א, טו. רועה אוילי. זכ' י"א, טו. ענה נאק. ע"פ יו"ל ב, ג; תה" ג, ה. נאק. ע"פ שמו"ל, ו, ה. דלתוך נדפקו. ע"פ שופ' י"ט, כג; שה"ש ה, ב. ראה אורי. ע"פ אי"כ א, כ. רפא. ע"פ תה" מא, ה. צירי וחילי. ע"פ ישע' יג, ח. פדני מעוני. ע"פ תה" ק"ל, ח. גאוני. ע"פ שמו"ל טו, ז; מי"כ ה, ג. חילותי. ע"פ תה" כג, כ. בגלותי. ע"פ ויק' כו, מד. ואילי. ע"פ שמו"ל טו, טו. צירי עצבי. ע"פ ירמ' נ"א, ח; ח, כב. עצבי. ע"פ דה"א ד, ט. משוש ליבני. ע"פ אי"כ ה, טו. ליבני בקרבי. ע"פ תה" לט, ד. ושמחתי באנחתי ואבלי. ע"פ ישע' כד, ז. קדורנית לך אלך. ע"פ מלא' ג, יד. אלך שחוח. ע"פ ישע' ס, יד. בלי כוח לפניך. ע"פ אי"כ א, ו. בשאלי. ע"פ תה" כ"א, ה. ראה... תוך לבני. ע"פ ש"א טו, ז. זכרך יי. ע"פ תה" טו, יב. זכרך יי תוך לבני. ע"פ תה" מ, יא. וזוממו. ע"פ זכ' ח, טו. זמו. ע"פ תה" י"א, ב. יומי וילי. ע"פ נחמ' א, ו. שעני נא. ע"פ צ"ר ד, ד. רצני אל. ע"פ תה" קוט, קה. אל אמונה. דב' לב, ד. ותיטב לך. ע"פ תה" סט, לב. תשורת. ע"פ ש"א ט, ז. מהללי. ע"פ מש' כז, כ"א. תנהלני. ע"פ ישע' מ, יא; תה" כג, ב; לא, ד. בעוד מדת לבאי. ותרעני ימי חלדי. ע"פ תה" לט, ה; ו; ישע' לח, יא; אי"כ ז, א. חמול עלי. ע"פ מלא' ג, ח; דה"ב לו, טו. וכפר מעללי. ע"פ ישע' א, יח. ושור שירי. ע"פ דה"ב כ, כ"א-כב. כשיר מושי ומחלי. ע"פ דה"א ו, טז ופס' לב. מושי ומחלי. שמו ו, יט. תניח יצריך כמשפט. ע"פ מש' כט, ד; אי"כ יד, ג; פסר"ב פי"מ, ד"ה ועשיתם עולה לה'. אל תדינני כמעלי. ע"פ תה"

אֵל מֶלֶךְ יוֹשֵׁב עַל־כִּסֵּא רַחֲמִים. מִתְנַהֵג בְּחִסְדֹת. מוֹחֵל
 עוֹנוֹת עַמּוֹ. מַעְבִּיר רֵאשׁוֹן רֵאשׁוֹן. מְרַבֵּה מְחִילָה
 לַחַטָּאִים וְסִלִּיחָה לְפוֹשְׁעִים. עוֹשֶׂה צְדָקוֹת עִם (כָּל-)בֶּשֶׁר
 וְרוּחַ וְלֹא כְרַעַתְם תִּגְמַל (נ"א: לָהֶם גּוֹמֵל): אֵל הוֹרִיתֵנוּ לְזוֹמֵר
 (מִדּוֹת) שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה וְזָכַר לָנוּ (הַיּוֹם) בְּרִית שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה
 (כְּמוֹ) שְׁהוֹדַעְתָּ לָּעֵנּוּ מִקֶּדֶם וּכְן כְּתוּב (בְּתוֹרַתְךָ). וַיֵּרֶד יְהוָה
 בְּעָנָן וַיִּתְיַצֵּב עִמּוֹ שָׁם וַיִּקְרָא בְּשֵׁם יְהוָה: וְשָׁם נֶאֱמַר. וַיַּעֲבֹר
 יְהוָה עַל־פְּנֵי וַיִּקְרָא. יְהוָה יְהוָה אֵל רַחוּם וְחַנּוּן. אֶרֶךְ אַפַּיִם
 וְרַב־חֶסֶד וְאֱמֶת: נִצַּר חֶסֶד לְאֱלֹפִים נִשְׂא עֵינָיו וְפָשַׁע וְחַטָּאָה
 וְנִקְהָה. וְסִלַּחַת לְעוֹנֵינוּ וְלַחַטָּאתֵנוּ וְנָחַלְתָּנוּ: סִלַּח־לָנוּ אֲבִינוּ
 כִּי חָטָאנוּ. מְחַל לָנוּ מִלִּבְנוּ כִּי פָשַׁעְנוּ: כִּי־אַתָּה אֲדֹנָי טוֹב
 וְסִלַּח. וְרַב־חֶסֶד לְכָל־קְרֹאֲיֶיךָ: כִּי־עַמְּךָ הִסְלִיחָה. לְמַעַן תִּתְּנָה
 לְמַעַן־שְׂמֹךְ יְהוָה וְסִלַּחַת לְעוֹנֵינוּ כִּי רַב הוּא:

מקורות ומקבילות

קג, י; קמג, ג. שניה. ע"פ מ"א ח, מה; ישע' נב, ג. שניה
 עניה. ע"פ איכ' א, ג; איכ"ר פ"ג, ס"א א. עניה. ע"פ ישע'
 נד, יא. גארן נכריה. שמו' ג, כג; ע"פ מ"א ח, מו. לקוחה
 לאמה. ע"פ דב' כח, סח; ירושלמי סוכה פ"ה, ה"א [דף כג
 ע"א]; אסת"ר, פתיח' ס"ג ג. לְאִמָּה מְלָרִיָּה - לאמה שאלה
 מהגר המזרחית, עה"ב. ע"פ צ"ר טו, א; כח, ט, והיינו ישמעאל
 ועשו. מיום עזתה. ע"פ ויק' כו, מג; ישע' מט, יד; ירמ'
 ט, יח; צבלי צרכות, דף לז ע"ב. לך אופיה. ע"פ מיכ' ז, ז;
 תה' ה, ד. השג שנותה. ע"פ דב' ל, ג; ירמ' כט, יד. רב
 העלילה. ירמ' לז, יט. ראו צבלי צרכות, דף לז ע"ב, צח, א
 שיש עשר מחלות וכו'. עשירה. ע"פ ישע' ו, יג. תהא
 שלישיה. ע"פ ישע' יט, כד; צמדצ"ר פ"ר טו, ס"ג יד; דצ"ר
 (ליצרמן), פ"ר ואתחנן, ד"ה ועם שנים; מדה"ג פ"ר לו, ס"ג ד.
 וזיש קל מהרה. ע"פ ש"א כ, לח; תה' ג, ג. קל מהרה. ע"פ

ח"ג והערות

שביה עניה בארץ נכריה. סליחה ס"י שלמה, חתום
 בראשי הבתים ואולי היא מאת ר' שלמה אבן גבירול.
 נמצאת גם במנהג פולין, גאולה לשבת ראשון אחרי
 פסח; אוצר התפילות, סוף כרך ב, עמ' 16; מח' נירנברג
 כרך א, פתיחה 132. ראו: ישירי הקדש לרבי שלמה
 אבן גבירול על פי כתבי יד ודפוסים מהד' דב ירדן,
 ירושלים, תשל"ג, כרך ב, עמ' 494-495. לְאִמָּה
 מצריה. במח' רמ"ו, בולוניה וכ"י: יְלַעְמָה מצריה: אצל
 ירדן: יְלַעְמָה מצריה; וכאן כמח' שד"ל. מְצַרְיָה. כ"ה
 במח' רמ"ו, נירנברג, עבו"י ואוצה"ת. במח' בולוניה:
 יְמַצְרִיָּה, ועיין בקד"א. במח' שד"ל: יְמַצְרִיָּה, ע"פ בבלי
 גיטין, דף נו סוף ע"ב, על הפסוק איכ' א, ה. לך
 צופיה. בכ"י מח' נירנברג, עבו"י, אוצה"ת וירדן: לך
 היא צופיה. תהא שלישיה. אצל ירדן: תהיה

סליחה

שלוש עשרה לפי מנהג ירושלים

ירושלים 13

שְׁבִיָּה עֲנִיָּהּ. בְּאַרְצָךְ נִכְרִיָּהּ. לְקוֹחַהּ לְאַמָּהּ. לְאַמָּהּ
מִצָּרֶיהָ. מִיּוֹם עֲזַבְתָּהּ.
לְךָ צוֹפִיָּהּ. הָשֵׁב שְׁבוּתָהּ. רַב הָעֲלִילָהּ. וְאִם עֲשִׂירֶיהָ.
תְּהֵא שְׁלִישֶׁיהָ. וְחִישׁ קָל מְהֵרָהּ. וּבִשְׂרָהּ בְּאַלְיָהּ. רְגִל בַּת-
צִיּוֹן. הִנֵּה מְשִׁיחֵנוּ.

לְמָה לְנִצָּחַ תִּשְׁכַּחֵנוּ. יְהוָה חֲנֻנוּ לְךָ קִיּוּנוּ. יְהוָה מַלְכֵנוּ הוּא יוֹשִׁיעֵנוּ:

לְכָל-תְּכַלָּה יֵשׁ קֶזֶז. וְאִין קֶזֶז לְפָרְצִי. כָּלוּ שְׁנוֹתֵי. וְאִין מְתוֹם
לְמַחְצִי. שְׁכַנְתִּי בְּגָלוֹת. שְׁבוּעָה בְּבוֹצִי. וְאִין תּוֹפֵשׁ מְשׁוֹט.
אָנְיָה לְהוֹצִיא. עַד-אָנָּה יְהוָה תִּאָּרֶיךָ קֶצֶז. מְתִי קוֹל הַתּוֹר.
יִשְׁמַע בְּאַרְצִי. שְׁמַךְ בָּנוּ נִקְרָא. אֶל-תִּגְיֵחֵנוּ.

לְמָה לְנִצָּחַ תִּשְׁכַּחֵנוּ. יְהוָה חֲנֻנוּ לְךָ קִיּוּנוּ. יְהוָה מַלְכֵנוּ הוּא יוֹשִׁיעֵנוּ:

ח"ג והערות

מקורות ומקבילות

שלישיה: יי' חננו וכו' הוא יושיענו. איננו בירדן. ואין קץ לפרצני. כ"ה במח' שד"ל, עבו"י, אוצה"ת וירדן. במח' רמ"ו, בולוניא ונירנברג: זאין קץ לפרצני. בב"י: זאין קץ לפרצתי. שבועה בבוצי. כ"ה במח' שד"ל, נירנברג ועבו"י. במח' רמ"ו ובולוניא: שבועה בבוצי. באוצה"ת וירדן: שבועה בבוצי. בעה"ב כתב, שהמילה היא מלעיל והי"ד נוספת, ואף במח' נירנברג צויין ההשעמה תחת הבי"ת השניה. בנו נקרא. אצל ירדן: עלינו נקרא, בבפסוק. למה לנצח תשכחנו וכו'. הרפרייך בין בית לבית איננו אצל ירדן.
ע"פ ישע"ה, א, ו; תה' לח, ג'ד. למחלי. ע"פ דב' לב, לט; ישע"ה, ל, כו. שכנתי בגלות. ע"פ תה' קק, ה; מדה"ה מז' קק, ס"ו ה. בגלות. ע"פ עז' א, כ; צמד"ר פ"ז, ז, ס"ו י. טבעה צבולי. ע"פ ירמ' לח, כב; תה' מ, ג. ראו פסו"ו שה"ש פ"ז, א, ס"ו ד. תופש משוט. יח"ז, כו, כט. אניה להוליא - ישראל נמשלו לאניה וספינה, ראו עה"ב, כרך ג, עמ' 300. ע"פ ויק"ר פ"ד, ד, ס"ו ו; ילקו"ש ת"ו, רמח תהקנא, 'משל לשתי ספינות...'. עד אנה ה'. ע"פ חבק' א, ב; תה' יג, ב. תאריך קלי. ע"פ חבק' ב, ג; אה"מ, מד' ישועה, עמ' 247. קלי. ע"פ דני' סוף פרק יב. קול התור ישמע צארלי. ע"פ שה"ש ב, יב; ילקו"ש שה"ש, רמח תהקפו, '...זה מלך המשיח'. שמך בנו נקרא אל תיחטו. ע"פ ירמ' יד, ט; צמד"ר פ"ז, יא, ס"ו ד; דב"ר (ליצרון), פ"ז דברים, ס"ו כו. מחויס. ע"פ דב' לב, לט; הוש' ו, א. לחויס. ע"פ שופ' ב, יח; ירמ' ל, כ; תה' מז, י; תד"ר (איש שלום), פ"ז, כ, ד"ה פעם

מְחוּצִים לְחוּצִים. סוּבְלֵי מַעֲמָם. בְּזוּזִים גְּזוּזִים. נְתוּנִים לְמַרְמָם.
 עַד-אֲנֵה יְהוֹה. אֲזַעֲקֶךָ חֶמְסִי. זֶה-כַּפֶּה שְׁנִים. עוֹמְדִים לְמַס.
 יִשְׁמַעְאֵל כְּאֲרִיֶּה. וְעֵשׂוֹ כְּתַחֲמָם. זֶה-יִנְיַחְנוּ. וְזֶה-יִקְחָנוּ.

לָמָּה לְנִצַּחַת תִּשְׁכַּחְנוּ. יְהוָה חָנּוּן לִךְ קַיִנוּ. יְהוָה מַלְכָּנוּ הוּא יוֹשִׁיעֵנוּ:

הַקּוֹלֵךְ זֶה הַקּוֹל. גּוֹלַת אֲרִיאֵל. עֲלֹזֵי וְצַהֲלֵי. בְּתוֹלַת יִשְׂרָאֵל.
 לְעַת הָרְשׁוּם. בְּסִפֵּר דְּנִיאֵל. בְּעַת הַהִיא. יַעֲמֵד מִיכָאֵל.
 וַיִּקְרָא עַל-הָר. וּבֹא לְצִיּוֹן גּוֹאֵל. אָמֵן אָמֵן. כֵּן יַעֲשֶׂה הָאֵל.
 כִּימוֹת עֲנִיתָנוּ. כֵּן תִּשְׁמַחְנוּ.

לָמָּה לְנִצַּחַת תִּשְׁכַּחְנוּ. יְהוָה חָנּוּן לִךְ קַיִנוּ. יְהוָה מַלְכָּנוּ הוּא יוֹשִׁיעֵנוּ:

אֵל מֶלֶךְ יוֹשֵׁב עַל-כֶּסֶף רַחֲמִים. מְתַנְהֵג בַּחֲסִידוֹת. מוֹחֵל
 עוֹנוֹת עַמּוֹ. מַעֲבִיר רֵאשׁוֹן רֵאשׁוֹן. מְרַבֵּה מְחִילָה
 לַחַטָּאִים וְסִלִּיחָה לַפּוֹשְׁעִים. עוֹשֶׂה צְדָקוֹת עִם (כָּל-)בֶּשֶׁר
 וְרוּחַ וְלֹא כְרַעַתָּם תִּגְמַל (נ"א: לָהֶם גּוֹמֵל): אֵל הוֹרִיתָנוּ לְזִמְרָה
 (מִדּוֹת) שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה וְזָכַר לָנוּ (הַיּוֹם) בְּרִית שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה

מקורות ומקבילות

אחת. סובלי מעמם. ע"פ זכ"י, ג; איכ"ה, ז. גזוזים. ע"פ ישעי' מז, כב; יחז"ל, י. גזוזים. ע"פ ישעי' נג, ז. נתונים למרמם. ע"פ ישעי' ה, ה; יחז"ל, יט; בראשית עמ' 52, ד"ה ואשמעה אחד, ע"פ דני"ה, יג. עד אנה ה' אזעק חמס. ע"פ חבק' א, ג. זה כמה שנים. זכ"י, ג. עומדים למס. ע"פ איכ"ה א, א. ישמעאל... ועשו. ע"פ מדת"ה מח' ו, ס"ו ג. כאריה. ראו הד"ק ואצבענאל מוכ"ה, ז. כתחמס. ע"פ ויק' יא, טז ובעה"ט. זה יקחנו. ע"פ דב' כה, יט. זה יקחנו וזה יקחנו. ע"פ מדת"ה מח' יח, ס"ו יא (וח, ז); ולק"ש עמ"י, רמח תקמה. זה יקחנו. ע"פ ישעי' נב, ה. הקולך זה הקול. ע"פ ברא' כז, כב; צבלי גיטין, דף ט ע"ג. גולת אריאל. ע"פ ירמ' מ, א; עוב' א, כ. אריאל - אחד מע' שמות של ירושלים. מד"ז (צובר), פרי' א, ס"ו א; פדר"ך סוף פ"י יג. עלזי ולהלי. ע"פ ישעי' נד, א; לפ' ג, יד. נתולת ישראל. ירמ' לא, ג; שמו"ר פרי' נב, ס"ו א. לעת הרשום נספר דניאל, ה, ח ופרק יב. בעת ההיא יעמוד מיכאל. ע"פ דני' יב, א; שמו"ר פרי' יח, ס"ו ה; מד"א שמו', פרי' כג, ס"ו ב. ויקרא על הר. ע"פ ישעי' נב, ז; נחו"ב, א. ראו מדת"ה פרי' תולדות, ס"ו ב, '...דרך ההרים'. ונא לציון גואל. ישעי' נט, כ; אה"מ, חסר ויתר, עמ' 199, ד"ה כל דוקף. אמן אמן. צמ"ה, כב; נחמ"ה, ו; פסרי"ב פ"י טו, סוף ד"ה ענה דודי. כן יעשה האל. ע"פ שמו' יד, יג; דב' ג, כה; ירמ' כח, ו. כימות ענימנו כן ששמחנו. ע"פ תה"י, ט; מדת"ה מח' ז, ס"ו ח.

ה"ג והערות

מחוצים לחוצים. אצל ירדן: מחוצים ולחוצים. בזוזים גזוזים. כ"ה במח' בולוניא. במח' רמ"ז: בזוזים גזוזים. אצל ירדן: בזוזים וגזוזים. אזעק חמס. אצל ירדן נוסף: צלְבֵי בְּקַרְבֵי הַפֶּסֶם יָפִס. עוֹמְדִים לְמַס. כ"ה במח' רמ"ז, בולוניא, כ"י ושד"ל. במח' נירנברג, עבו"י, אוצה"ת וירדן: עוֹבְדִים לְמַס. וְעֵשׂוֹ כְּתַחֲמָם. במח' שונים, יש כאן שינויי נוסח מחמת הצענורה. עֲלֹזֵי וְצַהֲלֵי. כ"ה במח' רמ"ז וירדן. במח' בולוניא, כ"י, נירנברג, עבו"י ואוצה"ת: עֲמְדֵי וְצַהֲלֵי. בַּסִּפֵּר דְּנִיאֵל. אצל ירדן: יבספר דְּנִיאֵל, כנראה בשביל להתאים יא"ל הבא בסוף המילים בבית זה. בְּעַת הַהִיא. כ"ה בטוב"ר. במח' נירנברג, עבו"י, אוצה"ת, עה"ב וירדן: צְבַעַת הַהִיא. עַל-הָר. במח' רמ"ז: יַעֲלֶה-הָר. אָמֵן אָמֵן. אצל ירדן: אָמֵן וְאָמֵן.

(כְּמוֹ) שְׁהוֹדַעְתָּ לְעֵינֵי מִקְדָּם וּכְן כָּתוּב (בְּתוֹרַתְךָ) וַיֵּרֶד יְהוָה
 בְּעָנָן וַיִּתְיַצֵּב עִמּוֹ שֵׁם וַיִּקְרָא בְּשֵׁם יְהוָה: וְשֵׁם נֶאֱמַר וַיַּעֲבֹר
 יְהוָה עַל־פְּנֵי וַיִּקְרָא יְהוָה וְהוּא יְהוָה אֵל רַחוּם וְחַנּוּן אֶרֶךְ אַפַּיִם
 וְרַב־חֶסֶד וְאֱמֶת: גִּצַּר חֶסֶד לְאֱלֹפִים נִשְׂא עֵינָיו וּפָשַׁע וְחַטָּאָה
 וְנִקְהָה וְסִלַּחַת לְעוֹנְגוֹ וְלַחַטָּאתָנוּ וְנַחֲלַתָּנוּ: סִלַּח־לָנוּ אָבִינוּ
 כִּי חָטָאנוּ מְחַל לָנוּ מִלִּפְנֵינוּ כִּי פָשַׁעְנוּ: כִּי־אַתָּה אֲדֹנָי טוֹב
 וְסִלַּח וְרַב־חֶסֶד לְכָל־קַרְאֵיךָ: כִּי־עַמְּךָ הַסְּלִיחָה לְמַעַן תִּוְרָא:
 לְמַעַן־שִׁמְךָ יְהוָה וְסִלַּחַת לְעוֹנְגוֹ כִּי רַב הוּא:

סליחה

שלוש עשרה כמנהג ק"ק רומה כאשר יזה"כ הל' בימי חול.

שְׂכוּלָה גְלַמּוּדָה • סוּעֶרָה עֲנִיָּה • מְדֵי הָעֲבוּדָה • לָךְ הִיא
 הוֹמְיָה • וְתַמְלָא כְּדָה • מְדַמְעַת לְחִיָּה •
 וְנֶאֱמַר כִּי־פָדָה • וְהִנֵּה בִשְׂבִיָּה • עַד־מְתֵי הָעֵדָה • תִּהְיֶה בְּזוּיָה •
 וְאַתָּה אָבִינוּ • וּבְנִיךָ אָנוּ • אִסְתַּעֲזְבֵנוּ • מִי יִקְחֵנוּ לָמָּה יְהוָה
 תִּשְׁכַּחֵנוּ • יְהוָה חָנּוּן לָךְ קוֹיֵנוּ:

מֵיטֵב שְׂדָךְ • הַשְּׂמִיד הַבָּרֶד • וְצֹאן מְרַעִיתְךָ • מְפֹזָר וּמְפָרֶד •
 כָּל־גְּדִיב עַמְּךָ • מִכְּבוֹד הוֹרֵד • הַגְּהִיָּה בְּזַעֲמְךָ • מִן יוֹם בְּהָרֶד •

ח"ג והערות

שְׂכוּלָה גְלַמּוּדָה. סליחה בת ששה בתים מאת ר' שמואל
 מקאסטיליאונה ממנטובה (המאה ה־ט"ז). ס"י שמואל
 הרופא. אינה במח' העתיקים. נדפסה לראשונה במח'
 כמנהג ק"ק רומה, ויניציאה שמו"ז, ח"ב, דף קסב ע"ב-קסג
 ע"ב. כנראה התחברה על פי הסליחה 'שביה ענייה'.
 בחוברת של הרב מ"ע הרטום לא הוזכר לאומרה. ברומה
 אומרים אותה, אך לא בשבת.

מקורות ומקבילות

שְׂכוּלָה גְלַמּוּדָה. ישע' מט, כ"א. סוּעֶרָה עֲנִיָּה. ע"פ ישע' נד, י"א.
 מְדֵי הָעֲבוּדָה. שמו"ג, ה. הִיא הוֹמְיָה. ע"פ תה' עז, ד. הוֹמְיָה.
 ישע' כג, ג. וְתַמְלָא כְּדָה. ע"פ צר' כד, טז. מְדַמְעַת לְחִיָּה. ע"פ
 איכ' א, ג. כִּי פָדָה. ירמ' לא, י. וְהִנֵּה בִשְׂבִיָּה. ע"פ ירמ' ל, י;
 מו, כז. עַד מְתֵי הָעֵדָה. ע"פ צמ' יד, כז. תִּהְיֶה בְּזוּיָה. ע"פ תה'
 קכג, ג. וְאַתָּה אָבִינוּ. ע"פ ישע' סג, טז; ירמ' לא, ח. וּבְנִיךָ אָנוּ.
 ע"פ שמו"ד, כג; דצ' יד, א. אִסְתַּעֲזְבֵנוּ. דה"א כה, ט. מִי יִקְחֵנוּ.
 ע"פ רש"י שמו"ד, כ, ע"פ הו"ש' י"א, ג; דה"צ כ, יב. לָמָּה ה'.

תִּשְׁכַּחֵנוּ. ע"פ תה' יג, ג; איכ' ה, כ. ה' חָנּוּן לְךָ קוֹיֵנוּ. ישע' לג, ג. מֵיטֵב שְׂדָךְ. ע"פ שמו"ג, כג, ד; ישע' ה, ז. הַשְּׂמִיד הַבָּרֶד. ע"פ
 שמו"ט, כה. וְצֹאן מְרַעִיתְךָ. תה' עט, יג. מְפֹזָר וּמְפָרֶד. א"ס' ג, ח. גְּדִיב עַמְּךָ. ע"פ צמ' כ"א, יח; תה' קיג, ח. מִכְּבוֹד
 הוֹרֵד. ע"פ ירמ' מת, יח. מִכְּבוֹד הוֹרֵד הַנְּהִיָּה בְּזַעֲמְךָ. ע"פ תה' קצ, י"א. מִן יוֹם בְּהָרֶד. אולי כוונתו, מיום תחילת חשבון
 המולדות שסימנו 'צ' ה' ר"ד. ראו חו"ס עמ"ס ר"ה, דף ח ע"א, ד"ה לתקופות; הקדמת תפא"י לסדר מועד, 'שבילי דרקיעי',
 ס' ל.

עַד מְתֵי חֲמַתְךָ. לְבַנּוּ יַחֲרֹד. וְאַתָּה רוּעֵנִי. וְצִאֲנֶךָ אֲנִי. אִם-
 תִּשְׁשֵׁנוּ. מִי יוֹשִׁיעֵנוּ. לָמָּה יְהוּה תִּאֲנֶף-בָּנוּ. יְהוּה חָנּוּן לְךָ קוּיֵנוּ:
 וְאַנְחֵנוּ מָה. נָשִׁיב לְשׂוֹאֵל. כִּי-תוֹלְעֵי אֲדָמָה. עִם עֲשׂו
 וְיִשְׁמַעְאֵל. יוֹצֵאִים בְּיַד רָמָה. לְעֵינַי כָּל-יִשְׂרָאֵל. וְאַרְצֵנוּ
 שְׂמָמָה. עַם-גּוֹלֹת אֲרִיאֵל. עַד מְתֵי לְכַלְמָה. תַּחֲרַשׁ וְתִשְׁקַט
 אֵל. וְאַתָּה מְלַכְנוּ. וְעַמְךָ אֲנִי. אִם-תִּשְׁכַּחְנוּ. מִי יוֹכְרֵנוּ. לָמָּה
 יְהוּה יִנְחַתְנוּ.
 יְהוּה חָנּוּן לְךָ קוּיֵנוּ:

לְמַשָּׁל וְלִשְׁנִינָה. גְּזֹפְרִים וְנַעֲשִׂים. בְּכָל-שָׁנָה וְשָׁנָה. אֲצִים
 הַנוֹגְשִׁים. יְרוּשָׁלַיִם כְּאֶלְמָנָה. בְּעֲלוּהָ חוֹמָסִים. קְרִית דָּוִד
 חָנָה. שְׂסוּהָ שׁוֹסָסִים. עַד-מְתֵי וְעַד-אָנָּה. לֹא תוֹשִׁיעַ חוֹסִים.
 וְאַתָּה נוֹטְרֵנוּ. וְכַרְמֶךָ אֲנִי. אִם-תִּרְחִיקְנוּ. מִי יִקְרַבְנוּ. לָמָּה
 יְהוּה תַעֲזֹבְנוּ.
 יְהוּה חָנּוּן לְךָ קוּיֵנוּ:

הַרּוּפָא לְכָל-בְּשָׂר. הוּא יִפְלִיא לַעֲשׂוֹת. יוֹצֵיאֵנוּ מִמַּאֲסָר.
 בְּמוֹפְתִים וּבְמִסּוֹת. מִכָּל-נֶגִיד וְטַפְסָר. בִּיהוּה טוֹב
 לַחֲסוֹת. טוֹבְנוּ לֹא יַחֲסֵר. הָאֲמֶת אֵין לְנִסּוֹת. עַד-מְתֵי נְבִשָׂר.

מקורות ומקבילות

עַד מְתֵי חֲמַתְךָ. ע"פ תה' טו, ה' וס"ו; פט, מח. לַבְּנוּ יַחֲרֹד. עם עֲשׂו ויִשְׁמַעְאֵל. במח' שמ"ז ושד"ל: פָּרָס, כנראה ע"פ או"י לו, א. וְאַתָּה רוּעֵנִי. ע"פ תה' פ, ב. וְצִאֲנֶךָ אֲנִי. תה' עט, יג. אִם תִּשְׁכַּחְנוּ. ע"פ מ"ב כח, יד; עמו' ה, ב. מִי יוֹשִׁיעֵנוּ. ע"פ ישע' מה, כח; הוש' ג, ד. לָמָּה ה' שָׁמַי' לָב, יא. תִּאֲנֶף-בָּנוּ. תה' פה, ו. וְאַנְחֵנוּ מָה. ע"פ שמו' טו, ז. מִי יוֹשִׁיעֵנוּ. ע"פ ישע' מה, כח. תוֹלְעֵי אֲדָמָה. ע"פ ישע' יד, יא. עַם עֲשׂו ויִשְׁמַעְאֵל. ראו סד"ר ס"ו עב, עמו' טט. יוֹצֵאִים כִּד רמב. שמו' יד, ח. לְעֵינַי כָּל יִשְׂרָאֵל דב' לא, ז. וְאַרְצֵנוּ שְׂמָמָה. ע"פ ויק' כו, לג; ישע' א, ז. אֲרִיאֵל יִשְׁע' כט, א. עַד מְתֵי לְכַלְמָה. ע"פ תה' ד, ג. תַּחֲרַשׁ וְתִשְׁקַט אֵל. ע"פ תה' פג, ב. וְאַתָּה מְלַכְנוּ. ע"פ ישע' לג, כב; תה' מד, ה. וְעַמְךָ אֲנִי. ע"פ תה' עט, יג; תד"ז (איש שלום), פ"י כח. אִם תִּשְׁכַּחְנוּ. ע"פ ישע' מט, טו; אויב' ה, כ. מִי יוֹכְרֵנוּ. ע"פ ירמ' טו, ה; אויב' א, ו. וְאַתָּה נוֹטְרֵנוּ. תה' מג, ב; ס, ג. לְמַשָּׁל וְלִשְׁנִינָה. דב' כח, לו; מ"א ט, ז. מְזַכְרִים וְנַעֲשִׂים. אס' ט, כח. כָּל שָׁנָה וְשָׁנָה. אס' ט, כח. אֲצִים הַנוֹגְשִׁים. ע"פ שמו' ה, יג. יְרוּשָׁלַיִם כְּאֶלְמָנָה. ע"פ אויב' א, א. בְּעֲלוּהָ חוֹמָסִים. ע"פ ישע' כו, יג. קְרִית דָּוִד חָנָה. ישע' כט, א. שְׂסוּהָ שׁוֹסָסִים. ע"פ תה' פט, מב. עַד מְתֵי. ע"פ ירמ' ד, יד; זכ' א, יב. וְעַד אָנָּה. חבק' א, ב. תוֹשִׁיעַ חוֹסִים. ע"פ תה' ח, ז. וְאַתָּה נוֹטְרֵנוּ. ע"פ תה' קכח, ד; סה"ש א, ה; שמו"ר פ"י לד, ס"ו ג. וְכַרְמֶךָ אֲנִי. ע"פ ישע' ה, ז. אִם תִּרְחִיקְנוּ. ע"פ תה' כב, יב. מִי יִקְרַבְנוּ. ע"פ ירמ' טו, ח; תה' פח, ט; רש"י אויב' א, ח; כח; אויב"ר (ווינגא), פ"י א, ס"ו נו. לָמָּה ה' תַעֲזֹבְנוּ. ע"פ אויב' ה, כ. הַרּוּפָא לְכָל בְּשָׂר. ע"פ תה' קג, ג; מש' ד, כב. הוּא יִפְלִיא לַעֲשׂוֹת. ע"פ שופ' יג, יט. יוֹצֵיאֵנוּ מִמַּאֲסָר. ע"פ ישע' מב, ז; תה' קז, יד. בְּמוֹפְתִים וּבְמִסּוֹת. ע"פ דב' ד, לד. נֶגִיד. ע"פ ש"א ט, טז. וְטַפְסָר. ע"פ נח"ו ג, ח. כָּל טוֹב לַחֲסוֹת. ע"פ תה' קיח, ח. טוֹבְנוּ לֹא יַחֲסֵר. ע"פ תה' לז, יא. הָאֲמֶת אֵין לְנִסּוֹת. בבלי העניי, דף ע"א, ע"פ דב' כה' טוב לחסות. ע"פ תה' קיח, ח. טוֹבְנוּ לֹא יַחֲסֵר. ע"פ תה' לז, יא. הָאֲמֶת אֵין לְנִסּוֹת. בבלי העניי, דף ע"א, ע"פ דב' כה' טוב לחסות. ע"פ תה' קיח, ח. טוֹבְנוּ לֹא יַחֲסֵר. ע"פ תה' לז, יא.

ח"ג והערות

מִפְּנֵים חֲדָשׁוֹת. וְאַתָּה אֱלֹהֵינוּ. וּסְגַלְתָּךְ אָנוּ. אִם-תִּגְאַלְנוּ.
מִי־יִלְחַם בָּנוּ. לָמָּה יְהוָה תִּרְיַבְנוּ.
יהוה חַנּוּן לָךְ קוּיֵנוּ:

אֵל מֶלֶךְ יוֹשֵׁב עַל-כִּסֵּא רַחֲמִים. מִתְנַהֵג בַּחֲסִידוֹת. מוֹחֵל
עוֹנוֹת עַמּוֹ. מַעְבִּיר רֵאשׁוֹן רֵאשׁוֹן. מְרַבֵּה מְחִילָה
לַחַטָּאִים וְסִלִּיחָה לַפּוֹשְׁעִים. עוֹשֶׂה צְדָקוֹת עִם (כָּל-)בְּשָׂר
וְרוּחַ וְלֹא כְרַעַתְם תִּגְמַל (נ"א: לָהֶם גּוֹמַל): אֵל הוֹרִיתָנוּ לֹאמַר
(מִדּוֹת) שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה וְזָכַר לָנוּ (הַיּוֹם) בְּרִית שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה
(כְּמוֹ) שְׁהוֹדַעְתָּ לְעֵנּוּ מִקֶּדֶם וְכֵן כְּתוּב (בְּתוֹרָתְךָ). וַיֵּרַד יְהוָה
בְּעָנָן וַיִּתְיַצֵּב עִמּוֹ שָׁם וַיִּקְרָא בְּשֵׁם. יְהוָה: וְשָׁם נֶאֱמַר. וַיַּעֲבֹר
יְהוָה עַל-פְּנֵי וַיִּקְרָא. יְהוָה יְהוָה אֵל רַחוּם וְחַנּוּן. אֶרֶךְ אַפַּיִם
וְרַב-חֶסֶד וְאַמֶּת: נִצַּר חֶסֶד לְאַלְפִים נִשְׂא עֵינָיו וַפִּשַׁע וַחַטָּאָה
וְנִקְהַ. וְסִלַּחַת לְעוֹנֵינוּ וְלַחַטָּאתָנוּ וְנִחַלְתָּנוּ: סִלַּח-לָנוּ אָבִינוּ
כִּי חָטְאנוּ. מְחַל לָנוּ מִלִּכְנוּ כִּי פָשַׁעְנוּ: כִּי-אַתָּה אֲדֹנָי טוֹב
וְסִלַּח. וְרַב-חֶסֶד לְכָל-קַרְאִיךָ: כִּי-עַמְךָ הִסְלִיחָה. לְמַעַן תִּוְרָא:
לְמַעַן-שְׂמַךְ יְהוָה וְסִלַּחַת לְעוֹנֵינוּ כִּי רַב הוּא:

ואחר שגמרו סליחות כרצונם, חוזר שליח ציבור לתפילתו ואומר:

אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ. אֶל-תַּעֲזָבֵנוּ וְאֶל-תִּטְשֵׁנוּ וְאֶל-
תִּכְלִימֵנוּ וְאֶל-תִּפְרַתְךָ
אֶתְנוּ. קַרְבָּנוּ לְתוֹרָתְךָ לְמַדְנֵנוּ מִצְוֹתֶיךָ הוֹרְנוּ דְרָכֶיךָ הֵט לְבָנוּ

מקורות ומקבילות

אוי"א אל תעזבנו וכו'. במח' רומניא, דף
שנו ע"א, מופיע בשינויים. למדנו
מצותיך. במח' רומניא: למדנו מפצותיך.
ח"נ והערות
ו, טז. עד מתי ננוסר. ע"פ חבק' ב, ג. מפניס חדשות. ראו תוס' עמ"ס
כתובות, דף ז סוף ע"ב, ד"ה והוא שצ"ח, בשם המדרש. ואתה אלהינו. ע"פ שמי
כ, ב. וסגולתיך אלו. ע"פ שמי' יט, ה. אס תגאלנו. ע"פ תה' סט, יט. מי ילחם
צנו. ע"פ ישע' ב, ד; מו"כ' ד, ג. למה ה' תריצנו. ע"פ מו"כ' ו, ב. אל תעזבנו ואל
תטשנו. ע"פ תה' כז, ט. ואל תכלימנו. ע"פ ישע' מוה, ח. ואל תפר צרתיך אחנו. ע"פ ירמ' יד, כא. קרבתו לתורתך. ע"פ נחמ' ט, כט.
למדנו מצותיך. ע"פ תה' כז, יא; פו, יא. הט לבנו ליראה את שמך. ע"פ תה' פו, יא.

לִירָאָה אֶת־שִׁמְךָ לְמַעַן שִׁמְךָ הַגָּדוֹל: כִּפְתּוּב בְּדַבְרֵי קִדְשְׁךָ
לְמַעַן־שִׁמְךָ יִהְיֶה וְסִלַּחְתָּ לְעוֹנֵי כִּי רַב־הוּא:

אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ. מְחוּל לְעוֹנוֹתֵינוּ בְּיוֹם הַכַּפּוּרִים
הַזֶּה. מְחַה וְהַעֲבִיר פְּשָׁעֵינוּ
וְחִטְּאֵתֵינוּ מִנֶּגֶד עֵינֶיךָ. וְכִף יִצְרָנוּ לְהַשְׁתַּעֲבֹד־לְךָ. וְהַכְנַע
עַרְפָּנוּ לְשׁוּב אֵלֶיךָ וְחִדַּשׁ כְּלִיֹּתֵינוּ לְשֹׁמֵר פְּקוּדֶיךָ. וּמוֹל
אֶת־לִבְבֵנוּ וְאֶת־לִבְבֵנוּ זָרְעֵנוּ לִירָאָה אֶת־שִׁמְךָ. כִּפְתּוּב
בְּתוֹרַתְךָ. וּמֵל יִהְיֶה אֱלֹהֶיךָ אֶת־לִבְבְּךָ וְאֶת־לִבְבֵנוּ זָרְעֶךָ.
לְאַהֲבָה אֶת־יְהוָה אֱלֹהֶיךָ בְּכָל־לִבְבְּךָ וּבְכָל־נַפְשְׁךָ לְמַעַן חַיֶּיךָ:

אָנָּה יְהוָה אֱלֹהִים סִלַּח לָנוּ מְחַל לָנוּ כִּפְר־לָנוּ:

כִּי אָנוּ עַמְּךָ וְאַתָּה אֱלֹהֵינוּ. אָנוּ בְּנֶיךָ וְאַתָּה אָבִינוּ.
אָנוּ עֲבָדֶיךָ וְאַתָּה אֲדוֹנֵינוּ: אָנוּ צֹאנְךָ וְאַתָּה רוֹעֵנוּ.
אָנוּ כְרֻמְךָ וְאַתָּה שׁוֹמְרֵנוּ. אָנוּ נַחֲלֹתֶיךָ וְאַתָּה חֹלְקֵנוּ:
אָנוּ עֲזֵי פָנִים וְאַתָּה רַחוּם וְחַנּוּן.
אָנוּ קָשֵׁי עֲרֹף וְאַתָּה אָרֶךְ אַפַּיִם.
אָנוּ מִלְּאֵי עוֹנוֹת וְאַתָּה מָלֵא רַחֲמִים.
אָנוּ יְמִינוּ כִּצֵּל וְאַתָּה־הוּא וְשִׁנוֹתֶיךָ לֹא יִתָּמוּ:

מקורות ומקבילות

למען שמך הגדול. ד"צ ו, ל. למען שמך ה', תה' כה, יא. אורא מחול. מח' רומניא, דף שז ע"א. מחול לעוטותינו. ע"פ ספרי דצ', פה' האזינו, סוף פה' שיט; ראו ר"י צ"ר יקר, ח"ב, עמ' קב. זיוס הכיפורים הזה. ע"פ ויק' כג, כז; ספ"ו לד, כג"כ. מחה... פשעינו וחטאתינו. ע"פ ישע' מג, כה. והעבר פשעינו. ע"פ מנכ' ז, יח. והעבר... וחטאתינו. ע"פ ש"צ יב, יג. מנגד עיניך. ישע' א, טז; יוג' ב, ה; תה' לא, כג. וכוף יצרנו. ראו לוח ארש, ח"א, ס' כב; מו"ק אר"ח, ס' מו; השגות ר' מרדכי דיסלדורף ס' כא. וכוף יצרנו להשתעבד לך. ע"פ צבלי צרכות, דף ס ע"ב; אה"מ, אליעזר, ס' יט, עמ' 29. ראו צ"מ, דף לב ע"ב. יצרנו. תה' קג, יד. להשתעבד. לשון ארמית. ראו תי"ו, ויק' כה, מו. ללא תשעבדון צה"ו. והכנע ערפנו. ע"פ ויק' כו, מה; דצ' י, טז. והכנע ערפנו לשון אליך. ע"פ דה"צ ל, חרט. וחדש כליותינו. ע"פ יח' לו, כו; תה' כו, ב. לשמור פקודיך. ע"פ יח' לו, כז; אי"ו, יב. ומול את לבבנו. ע"פ דב' י, טז; צבלי צרכות, דף כט ע"א. ליראה את שמך. ע"פ דב' כח, נח. ומל ה' אליהך את לבבך. דב' לו, ו. סלח לנו. ע"פ צמ' יד, יט. אנו

ח"ג והערות

אנא יי אלהים. במח' רמ"ו ובלונויא: אנא יי אלהינו. במח' רומניא: אלהינו ואלהי אבותינו. כי אנו עמך וכו'. מיוסד ע"פ מד' שה"ש, פה' ב, ס' טז. נמצא גם במח' רומניא, דף שזו ע"א, בשנינויים. כי אנו. במח' רומניא ללא תיבת צ"י. ואתה חלקנו. במח' רומניא: ואתה אלהינו. אנו עזי פנים וכו' לא יתמו. במח'

אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ. תְּבֹא לְפָנֶיךָ תְּפִלָּתֵנוּ וְאַל-
תִּתְעַלֵּם מִתְחַנְּתֵנוּ. שְׂאִין אָנוּ

עֲזֵי פָנִים וּקְשֵׁי-עַרְףַּי בְּדַבָּר הַזֶּה שֶׁנֶּאֱמַר (נ"א: לוֹמַר) לְפָנֶיךָ
יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ. צְדִיקִים אֲנַחְנוּ וְלֹא חֲטָאנוּ. אֲבָל
אֲנַחְנוּ חֲטָאנוּ (נ"א: חֲטָאנוּ אֲנַחְנוּ וְאֲבוֹתֵינוּ). אֲשַׁמְנוּ. בְּגַדְנוּ. גָּזַלְנוּ.
דִּבְרָנוּ דְּפִי. הֶעֵינּוּ. וְהִרְשַׁעְנוּ. זָדְנוּ. חֲמַסְנוּ. טָפְלָנוּ שָׁקַר.
יַעֲצֵנוּ רַע (ו"א: עֲצוֹת רַעוֹת). בּוֹזְבְנוּ. לָצֵנוּ (לוֹצְצָנוּ). מְרַדְנוּ (מְרִינוּ).
נֶאֱצָנוּ (נֶאֱפָנוּ). נִשְׁבַּעְנוּ לְשׁוֹא וְלִשְׁקָר). סָרְרָנוּ. עֵינּוּ. פִּשְׁעֵנוּ.
צָרְרָנוּ. קִשְׁיֵנוּ עַרְףַּי. רִשְׁעֵנוּ. שִׁחַתְנוּ. תַּעֲבָנוּ. תַּעֲיֵנוּ. תַּעֲתַעְנוּ.
סָרְנוּ מִמִּצְוֹתֶיךָ וּמִמִּשְׁפָּטֶיךָ הַטּוֹבִים וְלֹא-שׁוּהָ לָנוּ. וְאַתָּה
צְדִיק עַל כָּל-הַבָּא עֲלֵינוּ. כִּי-אֵמֶת עֲשִׂיתָ וְאֲנַחְנוּ הִרְשַׁעְנוּ:

מֵה-נֶאֱמַר לְפָנֶיךָ יוֹשֵׁב מְרוֹם וּמֵה-נִסְפָּר לְפָנֶיךָ שׁוֹכֵן
שְׁחָקִים. הֲלֹא כָל-הַנְּסֻתוֹת וְהַנְּגָלוֹת

אַתָּה יוֹדֵעַ:

ח"ג והערות

מקורות ומקבילות

רומניא: אָנוּ מְלֵאֵי עֵץ וְאַתָּה נוֹשֵׂא עֵץ \ אָנוּ מְרַבִּים פֶּשַׁע וְאַתָּה מוֹחֵל וְסוֹלֵחַ. או"א תְּבֹא לְפָנֶיךָ. בַּמַּח' הַקְדוּמִים, הוֹדִי מוֹפִיעַ בְּהַמְשַׁךְ לִפְנֵי הַפִּיזוּט: 'אִמְרַתִּי לַפּוֹשְׁעִים, וְכֹאן כַּמְנַהֵג וַיִּנְצִיאוּהָ (רֵאוּ: מַח' שְׂדֵי'ל ח"ב, דף קיב ע"ב).
עמך. ע"פ שִׁמ' ג, י; דב' יד, ג. וְאַתָּה אֱלֹהִים. ע"פ דב' ו, ד. אָנוּ עֲנִיד. ע"פ שִׁמ' ד, כב; דב' יד, ח. וְאַתָּה אֱלֹהֵינוּ. ע"פ יִשְׁע' סג, טז; ירמ' ל"א, ח. אָנוּ עֲדִיד. ע"פ וִיק' כה, נה. וְאַתָּה אֱלֹהֵינוּ. ע"פ תה' ח, ג; נחמ' י, ל. אָנוּ לֹאֲכֵד. ע"פ יחז' לד, ח. וְאַתָּה רוֹעִינוּ. ע"פ תה' פ, ג. אָנוּ כְּרַמְד. ע"פ יִשְׁע' ה, ז. וְאַתָּה שׁוֹמְרֵנוּ. ע"פ צמ' ו, כד; תה' קכ"א, ה. אָנוּ נִחְלָד. ע"פ דב' ט, כט; יִשְׁע' יט, כה. וְאַתָּה חֲלַקְנוּ. ע"פ חוֹסֶפְתָּא בְּרַכּוֹת (לִיצְרַמֵּן), פ"ו, ה"ג. אָנוּ עֲזֵי פָנִים. ע"פ ירמ' ג, ג. וְאַתָּה רַחוּם וְחַנוּן. ע"פ שִׁמ' לד, ו. אָנוּ קָשֵׁי עוֹרְףַּי. ע"פ שִׁמ' לד, ט. וְאַתָּה אֲרֵךְ אַפְסֵים. ע"פ יו"ל ד, ג; תה' פו, טו. אָנוּ מְלֵאֵי עוֹנוֹת. ע"פ קה' ת, יא; דני' ט, ה; עז' ט, ו; וִיק' ר פ"ר יד, ס' ה; וְלִקוּ"ש ת"ו, רַמֵּן חֲשֵׁעָה, '...כִּךְ צַחֵי כְּנִסְיוֹת וְצַחֵי מִדְרָשׁוֹת, צִי אֲדָם וְכַסְסִין לְחֹכֵן כִּשְׁהֵן מְלֵאִים עוֹנוֹת, וַיִּזְלַחֵן מְלֵאֵחַן מְלוֹת'. וְאַתָּה מְלֵאֵ חַמְסִים. ע"פ ש"צ כד, יד; דני' ט, ט; ירוּשְׁלַמֵי בְרַכּוֹת פ"א, ה"ה; וְלִקוּ"ש ת"ו, רַמֵּן רַמּוֹ, ד"ה ה' אִישׁ מְלַחֲמָה. אָנוּ יַמִּיטוּ כָּלֵל. ע"פ תה' קמד, ד. וְאַתָּה הוּא וְשִׁמְטִיךָ. תה' קב, כח. ש"ן מִתּוֹדָה צֹלְמַע הַתְּפִלָּה. ע"פ צבלי יומא, דף פו ע"ב; ר"ח; פִּסְקוֹ ר"ד; שְׁבַה"ל, סדר יו"ה"כ, ס' שִׁיט; סת"ר ס' פא, עֵינֵן סִדְר תְּפִלוֹת יו"ה"כ. וִידוּי צַעֲמִידָה. ע"פ צבלי יומא, דף פו ע"ב, 'קָס מוּקָס'; פִּסְקוֹ ר"ד; ר"ח ע"מ"ס יומא, דף פח ע"א; סה"ע עֶשְׂה"ד, ה' יו"ה"כ, דף קח, טור ג, 'ש"מ וִידוּי מְעוּמַד'; שְׁבַה"ל, סדר יו"ה"כ, ס' שִׁיט; סת"ר ס' פא, עֵינֵן סִדְר תְּפִלוֹת יו"ה"כ. שְׂאִין אָנוּ... ע"פ ירמ' ג, ל"ה; דני' ט, ת. עֲזֵי פָנִים. ע"פ דב' כח, ג; יחז' ג, ד. וְקָשֵׁי עוֹרְףַּי. ע"פ שִׁמ' לד, ט. אֲבָל אֲנַחְנוּ חֲטָאנוּ. סת"ר ס' פא, עֵינֵן סִדְר תְּפִלוֹת יו"ה"כ. מֵה נֶאֱמַר לְפָנֶיךָ. סת"ר ס' פא, עֵינֵן סִדְר תְּפִלוֹת יו"ה"כ.

אַתָּה יוֹדֵעַ רְזִי עוֹלָם וְתַעֲלוּמוֹת סְתָרֵי כָל־חַיִּי. אַתָּה חֹפֵשׁ
 כָּל־חַדְרֵי־בֶטֶן וּבוֹחֵן כְּלִיּוֹת וְלֵב. אֵינְךָ כָּל־דָּבָר
 נֶעֱלָם מִמֶּךָ וְאֵינְךָ נִסְתָּר מִנְּגִיד עֵינֶיךָ. יְהִי רְצוֹן מִלְּפָנֶיךָ. יְהוָה
 אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ. שְׁתַּסְּלַח וְתִמְחַל־לָנוּ עַל־כָּל־עֲוֹנוֹתֵינוּ
 וּפְשָׁעֵינוּ. וְתִכַּפֵּר לָנוּ עַל־כָּל־חַטָּאתֵינוּ:

עַל־חַטָּא	שְׁחַטָּאנוּ	לְפָנֶיךָ	בְּאִגָּם:
עַל־חַטָּא	שְׁחַטָּאנוּ	לְפָנֶיךָ	בְּבִלְיַדְעַת:
עַל־חַטָּא	שְׁחַטָּאנוּ	לְפָנֶיךָ	בְּגִלּוּי:
עַל־חַטָּא	שְׁחַטָּאנוּ	לְפָנֶיךָ	בְּדַעַת וּבְמַרְמָה:
עַל־חַטָּא	שְׁחַטָּאנוּ	לְפָנֶיךָ	בְּהִרְהוּר הַלֵּב:
עַל־חַטָּא	שְׁחַטָּאנוּ	לְפָנֶיךָ	בְּוִדּוּי פֶה:
עַל־חַטָּא	שְׁחַטָּאנוּ	לְפָנֶיךָ	בְּזָדוֹן:
עַל־חַטָּא	שְׁחַטָּאנוּ	לְפָנֶיךָ	בְּחֻזַק יָד:
עַל־חַטָּא	שְׁחַטָּאנוּ	לְפָנֶיךָ	בְּטִמְאַת שְׁפָתַיִם:
עַל־חַטָּא	שְׁחַטָּאנוּ	לְפָנֶיךָ	בְּיִצְרַר הָרַע:
עַל־חַטָּא	שְׁחַטָּאנוּ	לְפָנֶיךָ	בְּיֹדַעַיִם וּבְלֹא יוֹדַעַיִם:
עַל־חַטָּא	שְׁחַטָּאנוּ	לְפָנֶיךָ	בְּכַחַשׁ וּבְכָזָב:
עַל־חַטָּא	שְׁחַטָּאנוּ	לְפָנֶיךָ	בְּלִשׁוֹן הָרַע:
עַל־חַטָּא	שְׁחַטָּאנוּ	לְפָנֶיךָ	בְּמַרְאֵית הָעֵינַיִם:
עַל־חַטָּא	שְׁחַטָּאנוּ	לְפָנֶיךָ	בְּגִשְׁף וּבְמַרְבִּית:
עַל־חַטָּא	שְׁחַטָּאנוּ	לְפָנֶיךָ	בְּשִׁיחַ שְׁפָתוֹתֵינוּ:
עַל־חַטָּא	שְׁחַטָּאנוּ	לְפָנֶיךָ	בְּעֵינַיִם רָמוֹת:
עַל־חַטָּא	שְׁחַטָּאנוּ	לְפָנֶיךָ	בְּפִתְחוֹן פֶּה:

מקורות ומקבילות

אתה יודע. ע"פ סרע"ג ח"ב, ס' קכה; סת"ר ס' פא, עין סדר תפלות יו"כ. על חטא. מח' רומניא, דף שם ע"ב.

על-חטא	שחטאנו	לפניך	בצעדי רגלים:
על-חטא	שחטאנו	לפניך	בקפיצת יד:
על-חטא	שחטאנו	לפניך	ברצון:
על-חטא	שחטאנו	לפניך	בשגגה:
(על-חטא	שחטאנו	לפניך	בשבועת שוא):
על-חטא	שחטאנו	לפניך	בתמהון לבב:
על-חטאים	שאנו	חיבים	עליהם אשם:
על-חטאים	שאנו	חיבים	עליהם חטאת:
על-חטאים	שאנו	חיבים	עולה:
על-חטאים	שאנו	חיבים	קרבן:
על-חטאים	שאנו	חיבים	מיתה:
על-חטאים	שאנו	חיבים	כרת:
על-חטאים	שאנו	חיבים	מיתה וכרת:

מיתה בידי שמים וכרת בידי שמים. ארבע מיתות בית דין. סקילה שרפה הרג וחנוק. ומלקות ארבעים. (על-)מצות עשה ומצות לא תעשה. בין שיש בה קום ועשה. ובין שאין בה קום ועשה. בין שגלויים לנו ובין שאינם גלויים לנו. הגלויים לנו כבר אמרנו לפניך. ושאנם גלויים לנו כבר לפניך גלויים וידועים. כדבר שנאמר הנסתרת ליהוה אלהינו. והנגלת לנו ולבנינו עד-עולם לעשות את-כל-דברי התורה הזאת:

וְדוֹד עֲבָדְךָ אָמַר לְפָנֶיךָ. שְׂגִיאוֹת מִיַּיבִּין. מִנְּסֻתְרוֹת נִקְנִי: נִקְנִי יְהוָה אֱלֹהֵינוּ

מקורות ומקבילות

דוד עבדך אמר וכו'. ט"פ ש"ג ג, יח; מח' רומניא, דף שט ע"ב. שגיאות מי יבין. תה' יט, יג.

מְכַל־פְּשָׁעֵינוּ וְטַהַרְנוּ מְכַל־טְמְאוֹתֵינוּ. וְזָרוּק עָלֵינוּ מַיִם
טְהוֹרִים וְטַהַרְנוּ. כִּכְתוּב עַל־יַד נְבִיאָךְ. וְזָרַקְתִּי עֲלֵיכֶם מַיִם
טְהוֹרִים וְטַהַרְתֶּם. מְכַל טְמְאוֹתֵיכֶם וּמְכַל־גְּלוּלֵיכֶם אֲטַהַר
אֶתְכֶם:

אֶמְרָתִי לַפּוֹשְׁעִים. אֶכְלָה פְּשָׁעִים. שׁוֹבָה יִשְׂרָאֵל:
בְּשִׁתְּנוּ יְדוּעִים. בְּמַעֲשֵׂינוּ הָרָעִים. וְאֵיךְ נָשׁוּב:
גְּדַתִּי לְגֵאוּלִי. גָּוְשׁוּ אֵלֵי. שׁוּבוּ שׁוֹבְבִים:
דְּפִית מַעֲגָלִי. דְּחַדְדָה מַעֲלִי. וְאֵלֶיךָ נָשׁוּבָה:
הֲלֹא בְּמַחְשָׁבָה. הוֹרִיתִי תְּשׁוּבָה. שׁוֹבָה יִשְׂרָאֵל:
וּמֵאַנְנוּ לְהַקְשִׁיבָה. וְהִרְגַתְנוּ מִשׁוֹבָה. וְאֵיךְ נָשׁוּב:
זְכוֹת קַדְמוֹנִים. זְכַרְתִּי לְאַמּוֹנִים. שׁוּבוּ שׁוֹבְבִים:
חִפְּשָׁנוּ מֵאֲדָמוֹנִים. חוֹקֵר טְמוֹנִים. וְאֵלֶיךָ נָשׁוּבָה:
טָרַח וּכְעָסִים. טָרַדְתִּי מֵעֲמוּסִים. שׁוֹבָה יִשְׂרָאֵל:

מקורות ומקבילות

וזרקתי עליכם מים. יחז' לו, כה. אמרתי לפושעים. ע"פ ישע' מו, ה; ירמ' ג, כב. שונה ישראל. הוש' יד, ב. נשתנו ידועים. ע"פ ירמ' ג, כד-כה. נמעשיו הרעים. עזר' ט, יג. ואלך נשוב. ע"פ מלא' ג, ז; פדר"ך (מנדלבוים), פי' כד, סו' טז; ספרי, פי' האזינו, פי' שו, ד"ה עתידה כנסת ישראל. גדתה. ע"פ דב' כו, ג. לגאולי. ע"פ ישע' סב, יב; תה' קו, ב. גשו אלי. מ"א יח, ל. שובו שוננים. ע"פ ירמ' ג, יד. דפית. ע"פ תה' ג, כ. דפית מעגלי דחה מעלי. ע"פ תה' קיע, כט. מעגלי תה' כג, ג. דחה מעלי. ע"פ צמ' כא, ז; תה' לט, יא. ואלך נשובה. ע"פ הוש' ו, א. הלא נמחשבה הוריתי תשובה. ע"פ מדת"ה מז' לג, סו' ג (לג, ב); ילקו"ש תה', סוף רמז תתנו, וירמ' רמז רחל. הוריתי תשובה. ע"פ תה' כה, ה; ירושלמי מכות פ"ב, ה"ו; צבלי ע"ז, דף ד סוף ע"ב, ודף ה ע"א; פסז"ו דב', פרי' ואתחק, דף י ע"א, ד"ה מו יתק; ילקו"ש תה', רמז תתסת. ומאנו להקשיבה. ע"פ זכ' ז, יא. והרגתנו משונה. ע"פ צבלי סנהדרין, דף קה ע"א. משונה. ירמ' ג, ו. זכות קדמונים. ע"פ ויק' כו, מז ותוס' עמ"ס שבת, דף נה ע"א, ד"ה ושמואל אמר; שמו"ר פרי' לה, סו' ת. זכרתי לאמונים. ע"פ תה' לא, כד; מדת"ה מז' לא, סו' ה (לא, כב). חפשנו. ע"פ ויק' יט, כ. חפשנו מאדמונים. ע"פ זכ' ט, יא. מאדמונים. ע"פ צבלי גיטין, דף ח ע"ב, ע"פ תה' קלו, ז. חוקר טמונים. ע"פ ירמ' ח, ה; תה' מד, כב. טורח. ע"פ ישע' א, יד. טורח וכעסים טרדתי. ע"פ ישע' מג, כד. וכעסים. ע"פ דב' לב, יט; תה' קו, כט. מעמוסים. ישע' מו, ג.

ח"ג והערות

אמרתי לפושעים. פיוט מיוחד ע"ס א"ב כפול. בתחילת כל בית באים דברי ה' לפושעים, ובסיומת, דברי תשובה לה'. פיוט זה נמצא גם במהגני אשכנז (גולד', כיפור, עמ' 302-303) ורומניא (דף שפ ע"א). בשתנו ידועים. במח' רומניא: יבשתנו ידועים. גדתה לגאולי. במח' רומניא: גדתה לגאולי. דפית מעגלי. במח' רומניא, נירנברג ובח"ג שבגולד': ידופי מעגלי. ומאננו להקשיבה. במח' רומניא: ימאנו להקשיבה. חפשנו מאדמונים. בשי"ן ימנית, כ"ה במח' רמ"ו, בולוניא, קד"א ושד"ל. במח' רומניא: יחפשנו מאדמונים.

וזרקתי עליכם מים. יחז' לו, כה. אמרתי לפושעים. ע"פ ישע' מו, ה; ירמ' ג, כב. שונה ישראל. הוש' יד, ב. נשתנו ידועים. ע"פ ירמ' ג, כד-כה. נמעשיו הרעים. עזר' ט, יג. ואלך נשוב. ע"פ מלא' ג, ז; פדר"ך (מנדלבוים), פי' כד, סו' טז; ספרי, פי' האזינו, פי' שו, ד"ה עתידה כנסת ישראל. גדתה. ע"פ דב' כו, ג. לגאולי. ע"פ ישע' סב, יב; תה' קו, ב. גשו אלי. מ"א יח, ל. שובו שוננים. ע"פ ירמ' ג, יד. דפית. ע"פ תה' ג, כ. דפית מעגלי דחה מעלי. ע"פ תה' קיע, כט. מעגלי תה' כג, ג. דחה מעלי. ע"פ צמ' כא, ז; תה' לט, יא. ואלך נשובה. ע"פ הוש' ו, א. הלא נמחשבה הוריתי תשובה. ע"פ מדת"ה מז' לג, סו' ג (לג, ב); ילקו"ש תה', סוף רמז תתנו, וירמ' רמז רחל. הוריתי תשובה. ע"פ תה' כה, ה; ירושלמי מכות פ"ב, ה"ו; צבלי ע"ז, דף ד סוף ע"ב, ודף ה ע"א; פסז"ו דב', פרי' ואתחק, דף י ע"א, ד"ה מו יתק; ילקו"ש תה', רמז תתסת. ומאנו להקשיבה. ע"פ זכ' ז, יא. והרגתנו משונה. ע"פ צבלי סנהדרין, דף קה ע"א. משונה. ירמ' ג, ו. זכות קדמונים. ע"פ ויק' כו, מז ותוס' עמ"ס שבת, דף נה ע"א, ד"ה ושמואל אמר; שמו"ר פרי' לה, סו' ת. זכרתי לאמונים. ע"פ תה' לא, כד; מדת"ה מז' לא, סו' ה (לא, כב). חפשנו. ע"פ ויק' יט, כ. חפשנו מאדמונים. ע"פ זכ' ט, יא. מאדמונים. ע"פ צבלי גיטין, דף ח ע"ב, ע"פ תה' קלו, ז. חוקר טמונים. ע"פ ירמ' ח, ה; תה' מד, כב. טורח. ע"פ ישע' א, יד. טורח וכעסים טרדתי. ע"פ ישע' מג, כד. וכעסים. ע"פ דב' לב, יט; תה' קו, כט. מעמוסים. ישע' מו, ג.

יְקַשּׁוּנוּ עֲכָסִים.	יְחַתּוּנוּ מִכְּעִיסִים.	וְאֵיךְ נָשׁוּב:
כְּלַמַּת אֲנָחָה.	כְּעֵב נִמְחָזֶה.	שׁוּבוּ שׁוֹבְבִים:
לְנַפְשׁוֹ שְׂמֵחָה.	לְהִנְחִילָנוּ סְלִיחָה.	וְאֵלֶיךָ נָשׁוּבָה:
מִחִיתִי פָשַׁע.	מֵעַם נוֹשָׁע.	שׁוּבָה יִשְׂרָאֵל:
נִמְקְנוּ בְּרָשָׁע.	נִרְחַקְנוּ מִיִּשְׁעֵי.	וְאֵיךְ נָשׁוּב:
סוֹתֵי אֶלְבָּשׁ.	סוֹטְגִיכֶם אֶכְבֹּשׁ.	שׁוּבוּ שׁוֹבְבִים:
עֲצָבוֹנֵינוּ תַחֲבֹשׁ.	עֲוֹנוֹתֵינוּ תַכְבֹּשׁ.	וְאֵלֶיךָ נָשׁוּבָה:
פְּנִיתִי לְעֵרְעֵר.	פְּרַתַּחְתִּי שַׁעֲרֵי.	שׁוּבָה יִשְׂרָאֵל:
צָמְתָנוּ בְּבַעַר.	צָרְרָנוּ מִנְעֵרֵי.	וְאֵיךְ נָשׁוּב:
קַבְּלֵתִי שׁוּעָה.	קִרְבְּתִי יְשׁוּעָה.	שׁוּבוּ שׁוֹבְבִים:
רַחֲמֵינוּ מִרָשָׁעָה.	רוֹכֵב שְׂבָעָה.	וְאֵלֶיךָ נָשׁוּבָה:
שִׁמְךָ אֲנַעֲלֵי.	שְׁלִמְעֵנִי אֲפַעֲלֵי.	שׁוּבָה יִשְׂרָאֵל:

ח"ג והערות

יְקַשּׁוּנוּ עֲכָסִים. בכ"י ובגולד: יְקַשּׁוּנוּ עַכְסִים. במח' רומניא: יְקַשּׁוּנוּ קְעִסִים. כְּעֵב נִמְחָה. כ"ה במח' רמ"ו, בולוניה, שד"ל ורומניא. בכ"י ובגולד: כְּעֵב נִמְחָה. לְנַפְשׁוֹ שְׂמֵחָה. במח' גולד: לְנַפְשׁוֹ שְׂמֵחָה. לְהִנְחִילָנוּ סְלִיחָה. במח' רמ"ו: לְהִנְחִילָנוּ שְׂמֵחָה. בגולד: לְעֲוֹנוֹתֵינוּ סְלִיחָה. סוֹתֵי אֶלְבָּשׁ. במח' רומניא ובגולד: סְלִיחָה אֶלְבָּשׁ. סוֹטְגִיכֶם אֶכְבֹּשׁ. במח' רומניא: שוֹטְגִיכֶם לְבוֹשׁ. עֲצָבוֹנֵינוּ תַחֲבֹשׁ. במח' גולד: עֲצָבוֹתֵינוּ תַחֲבֹשׁ. פְּתַחְתִּי שַׁעֲרֵי. במח' רומניא: פְּתַחְתִּי שַׁעֲרֵי. צָמְתָנוּ בְּבַעַר. במח' רומניא: צָמְתָנוּ בְּעֵרֵי. בגולד: צָמְתָנוּ בְּבַעַר. רַחֲמֵינוּ מִרָשָׁעָה. תוקן ע"פ פירוש קד"א, כ"י רומניא וגולד, וראו קד"א. במח' רמ"ו, בולוניה ושד"ל: רַחֲמֵינוּ מִרָשָׁעָה. שִׁמְךָ אֲנַעֲלֵי. במח' רמ"ו: שִׁמְךָ אֲפַעֲלֵי וכו' בקד"א, אבל דוחק הוא. במח' נירנברג, רומניא וגולד: שִׁמְךָ אֲנַעֲלֵי וכאן במח' בולוניה ושד"ל.

מקורות ומקבילות

יְקַשּׁוּנוּ. ע"פ תה' קמ"א, ט; מש' ז, כב. עַכְסִים. יש"ג, יח; מש' ז, כב. יַחְתּוּנוּ. ע"פ דב' א, כ"א. מַכְעִיסִים. ע"פ דב' לז, כ"א. כְּלִימַת אֲנָחָה. ע"פ תה' ל"א, י"ד-י"ג. כְּעַב נִמְחָה. ע"פ יש"ג מד, כב. לְנַפְשׁוֹ שְׂמֵחָה. ע"פ תה' פו, ד. שְׂמֵחָה לְהִנְחִילָנוּ סְלִיחָה. ע"פ צב"ל העניית, דף כו ע"ב, ודף ל ע"ב. מִחִיתִי פָשַׁע. ע"פ יש"ג מד, כב. מֵעַם נוֹשָׁע. ע"פ דב' לג, כט. נִמְקְנוּ בְּרָשָׁע. ע"פ ויק' כו, לט. נִרְחַקְנוּ מִיִּשְׁעֵי. ע"פ יש"ג נט, יח; אוי' ה, ד. סוֹתֵי אֶלְבָּשׁ. ע"פ צר' מט, יח; יש"ג אכ"ט. ע"פ צב"ל יומ"א, דף כ ע"א; ויק' פ' כ"א, ס"ד ד; מדה"ה מ" כו, ס"ד ד. עֲצָבוֹתֵינוּ תַחֲבֹשׁ. ע"פ צר' ה, כט; הו"פ ו, א; תה' קמ"ג, אוי' ה, יח. עֲוֹנוֹתֵינוּ תַחֲבֹשׁ. ע"פ מו"ז ז, יט. פְּנִיתִי לְעֵרְעֵר. ע"פ תה' קב, יח. פְּתַחְתִּי שַׁעֲרֵי. ע"פ יש"ג כו, ב; תה' ק"ח, יט. רֹכֵב שְׂבָעָה. דף לז ע"ב, וזמר ר"א וכו'. לְוַמְתָּנוּ בְּבַעַר. ע"פ אוי' ג, נג. בְּבַעַר. ע"פ תה' עג, כב. לְרַחוּם מִנוֹעַר. ע"פ תה' קכ"ט, א. קַבְּלֵתִי שׁוּעָה. ע"פ ש"ב כב, ז. קִרְבְּתִי יְשׁוּעָה. ע"פ יש"ג נה, א. רַחֲמֵינוּ מִרָשָׁעָה. ע"פ מש' טו, כט. רוֹכֵב שְׂבָעָה. ע"פ דב' לג, כו, וצב"ל חגיגה, דף יב ע"ב. ...שְׂבָעָה עֲמוּדִים, פדר"א (היג"ה), פ' יט, מדה"ה פ' כ, תש"א, ס"ו ט. שִׁמְךָ אֲנַעֲלֵי. ע"פ ש"ו לז, כה; צב"ל שבת, דף ק"ט ע"ב. אֲנַעֲלֵי. ע"פ ויק' כו, יח. שְׁלִמְעֵנִי אֲפַעֲלֵי. ע"פ יש"ג מט, יח.

שַׁחַתְנוּ לְמַעַל • שִׁבְרָנוּ עַל • וְאִיךְ נָשׁוּב׃
 תִּצְלוּ מִחֲפָר • תִּחַקוּ בַּסֶּפֶר • שׁוּבוּ שׁוֹבְבִים׃
 תִּמְצִיאֵנוּ כֶּפֶר • תִּסְלַח וּתְכַפֵּר • וְאִלֶּיךָ נָשׁוּבָה׃

כַּכְתוּב בְּדַבְרֵי קִדְשְׁךָ • הַשִּׁיבֵנו יְהוָהוּ אֵלֶיךָ וְנָשׁוּבָה חַדְשׁ יְמֵינוּ כְּקִדְמָ׃

יּוֹם אַמִּיץ זֶה • לְאוֹהֲבֵי אֲמָרִים • שׁוּבוּ שׁוֹבְבִים׃
יּוֹם בְּחֹר זֶה • לְבָרֵךְ עִם אֵל • שׁוּבָה יִשְׂרָאֵל׃

אֶל־תִּירָא יַעֲקֹב • שׁוּבוּ שׁוֹבְבִים • שׁוּבָה יִשְׂרָאֵל •
 הִנֵּה לֹא־יָנוּם וְלֹא יִישָׁן • שׁוֹמֵר יִשְׂרָאֵל׃

יּוֹם גְּדוֹל זֶה • לְגֵאֵל גְּאוּלָּים • שׁוּבוּ שׁוֹבְבִים׃
יּוֹם דְּגוֹל זֶה • לְדָרֶשׁ הָאֵל • שׁוּבָה יִשְׂרָאֵל׃

אֶל־תִּירָא יַעֲקֹב • שׁוּבוּ שׁוֹבְבִים • שׁוּבָה יִשְׂרָאֵל •
 הִנֵּה לֹא־יָנוּם וְלֹא יִישָׁן • שׁוֹמֵר יִשְׂרָאֵל׃

מקורות ומקבילות

שיחתנו. ע"פ שמי' לב, ז; שמו"ר פ"ה מז, ס"ה ח. למעול. ע"פ צמ"ה, ה; ו; נחמ"ג, כו. שברנו על. ע"פ ירמ"ה, ה. תולנו מחפר. ע"פ תה"ל, ו. מחפר. ע"פ ירמ"ה טו, ט. תחקו נספר. ע"פ חו"י יט, כג. תמלאנו ספר. ע"פ חו"י לג, כד. תסלח ותכפר. ע"פ ויק' טז, ל; צמ"ה טו, כה. השנינו ה' אלריך וכשזכה. חו"י ה, כה. יוס אמין. ע"פ צמד"ב פ"ה יד, ס"ו ו. ע"פ חו"י ט, ד; פתיח חו"י"ר (ווילנא), ס"ה יד. לאוהבי אמרים. ע"פ תה"ל קיט, קסה. שובו שובבים. ע"פ ירמ"ג, יד. יוס נחור זה. ע"פ ויק' טז, לד; פדר"י (מדלצ'וויס), פ"ה ג, ס"ה ז; מדת"ג (וורשא), פ"ה כי תשא, ס"ו ו. לנריך עם. ע"פ ש"צ ו, יח. עם אל. ע"פ שמי' טו, טז; דב' לב, יב. שובה ישראל. הוש' יד, ג. אל תירא יעקב. ע"פ ישע' מד, ג. הנה לא ינום. תה"ל קכ"ה, ד. יוס גדול זה. ע"פ יוא' ג, יא; מדת"ג (וורשא), פ"ה וישלח, ס"ה ג. לגאול גאולים. ע"פ תה"ל קז, ג; מס' קטנות - מס' שמחות, דב"ז חייב, פ"ה, ה"ד; דב"ר פ"ה א, ס"ה יח. יוס דגול. ע"פ תה"ל כ, ו. לדרוש האל. ע"פ שמי' יח, טו; עמו"ה, ה, ד; חו"י ה, ח.

ח"ג והערות

שִׁבְרָנוּ עַל. במח' נירנברג, רומניא, כ"י וגולד'י: שִׁבְרָנוּ עַל. תִּצְלוּ מִחֲפָר. במח' נירנברג: יִתְשׁוּעַתֶּם אֲסַפֵּר. במח' רומניא: יִתְשׁוּעָה אֲסַפֵּר, ע"פ תה"ל ט, ב. תִּחַקוּ בַּסֶּפֶר. במח' נירנברג: יִתְחַקוּ בַּסֶּפֶר, וגם ניקוד זה יתכן. ראו ס' מכלול, דף קלא ע"א ותחילת ע"ב. במח' רומניא: יִתְחַק בַּסֶּפֶר. תִּמְצִיאֵנוּ כֶּפֶר. במח' רומניא: יִתְשַׁמְעֵנוּ כֶּפֶר. ככתוב בדברי קדשך וכו'. במח' נירנברג ורומניא, ישנם פסוקים אחרים. יוס אמין זה. מיוסד ע"ס א"ב כפול. פיוט זה נמצא גם במנהגי אשכנז ורומניא. גולד'י, כיפור, עמ' 304-305. לברך עם אל. במח' גולד'י: לברך עם זה. לדרש האל. במח' גולד'י: לידע כי הוא אל.

יום הדור זה • לְהוֹלִי בְּתַמִּים • שׁוּבוּ שׁוֹבְבִים:
יום ועד זה • לְיִשְׁרָאֵל וְגֹאֲלָהּ • שׁוּבָה יִשְׂרָאֵל:

אַל־תִּירָא יַעֲקֹב • שׁוּבוּ שׁוֹבְבִים • שׁוּבָה יִשְׂרָאֵל •
הִנֵּה לֹא־יָנוּם וְלֹא יִישָׁן • שׁוֹמֵר יִשְׂרָאֵל:

יום זכאי זה • לְזִכּוֹת בְּתַמִּים • שׁוּבוּ שׁוֹבְבִים:
יום חדות זה • לְחִדוּשׁ כְּלִיֹּת וְלֵב • שׁוּבָה יִשְׂרָאֵל:

אַל־תִּירָא יַעֲקֹב • שׁוּבוּ שׁוֹבְבִים • שׁוּבָה יִשְׂרָאֵל •
הִנֵּה לֹא־יָנוּם וְלֹא יִישָׁן • שׁוֹמֵר יִשְׂרָאֵל:

יום טהור זה • לְטָהַר טְהוֹרִים • שׁוּבוּ שׁוֹבְבִים:
יום יחיד זה • לְיִחִיד עַי הָאֵל • שׁוּבָה יִשְׂרָאֵל:

אַל־תִּירָא יַעֲקֹב • שׁוּבוּ שׁוֹבְבִים • שׁוּבָה יִשְׂרָאֵל •
הִנֵּה לֹא־יָנוּם וְלֹא יִישָׁן • שׁוֹמֵר יִשְׂרָאֵל:

יום כפור זה • לְכַפֵּר חַטָּאִים • שׁוּבוּ שׁוֹבְבִים:
יום לברית זה • לְלִמּוֹד יִשְׂרָאֵל • שׁוּבָה יִשְׂרָאֵל:

אַל־תִּירָא יַעֲקֹב • שׁוּבוּ שׁוֹבְבִים • שׁוּבָה יִשְׂרָאֵל •
הִנֵּה לֹא־יָנוּם וְלֹא יִישָׁן • שׁוֹמֵר יִשְׂרָאֵל:

יום מחסה זה • לְמַחֵל פְּשָׁעִים • שׁוּבוּ שׁוֹבְבִים:
יום נאמן זה • לְנֹקֵם וְנוֹטֵר • שׁוּבָה יִשְׂרָאֵל:

אַל־תִּירָא יַעֲקֹב • שׁוּבוּ שׁוֹבְבִים • שׁוּבָה יִשְׂרָאֵל •
הִנֵּה לֹא־יָנוּם וְלֹא יִישָׁן • שׁוֹמֵר יִשְׂרָאֵל:

ח"ג והערות

מקורות ומקבילות

לזכות בתמים. כ"ה בכ"י, קד"א, מח' שד"ל וגולד. במח' רמ"ז ובולוניה: לזכות בתמים. יום חדות. כ"ה במח' רמ"ז, בולוניה ושד"ל. בכ"י, קד"א וגולד: יום חדות. יום לברית. במח' גולד' נוסף: יום לברית מביט'. ללמד ישר. במח' גולד' נוסף: ללמד בו ישר. ירמ' לא, י' איכ"ג, נת. שונה ישראל. הוש' יד, ג. יום זכאי. ע"פ ויק' טז, ל. לזכות בתמים. ע"פ ישע' ד, י; ירמ' ג, כב. יום חדות. ע"פ נחמ' ח, י. לחידוש כליות ולב. ע"פ תה' כו, ג. יום טהור. ע"פ יחז' לו, לג. לטהר טהורים. ויק' טז, לו. משמ' יומא פ"ח, מ"ט. יום יחיד זה. ע"פ ויק' טז, לד. ליודעי האל. ע"פ דני' יא, לג; דה"א כח, ט. יום כיפור. ע"פ ויק' כג, כח. לכפר חטאים. ע"פ אוי' לג, כג; צבלי שבת, דף לב ע"א. יום לברית. ע"פ תה' עד, כ. ללמד יושר. ע"פ ש"צ א, יח. יום מחסה. ע"פ ישע' ד, ה; יוא' ד, טז; תה' סב, ט. לנחול פשעים. ע"פ ויק' טז, ל. יום נאמן. ע"פ תה' קט, פט; זל, ויק"ר פ"ר כט, א; סו' א; דצ"ר (ליברמן), סו' יג. לנוקם ונוטר. ע"פ נחז' א, ג.

יום ששון זה • לשמחת סגולים • שובו שובבים:
 יום עגנה זה • לעם אשר יחל • שובה ישראל:

אל־תִּירָא יַעֲקֹב־ שׁוּבוּ שׁוּבְבִים־ שׁוּבָה יִשְׂרָאֵל־
 הִנֵּה לֹא־יָנוּם וְלֹא יִישָׁן־ שׁוּמֵר יִשְׂרָאֵל־

יום פֶּאֶר זה • לַפְקֹד פְּדוּיִים • שׁוּבוּ שׁוּבְבִים:
 יום צְהִלָּה זה • לַצּוּעֵקִי פְּנֵי אֵל־ • שׁוּבָה יִשְׂרָאֵל־

אל־תִּירָא יַעֲקֹב־ שׁוּבוּ שׁוּבְבִים־ שׁוּבָה יִשְׂרָאֵל־
 הִנֵּה לֹא־יָנוּם וְלֹא יִישָׁן־ שׁוּמֵר יִשְׂרָאֵל־

יום קְדוּשׁ זה • לְקָרֵב רְחוּקִים • שׁוּבוּ שׁוּבְבִים:
 יום רְצוּן זה • לְרַבּוֹת מְחִילָה־ • שׁוּבָה יִשְׂרָאֵל־

אל־תִּירָא יַעֲקֹב־ שׁוּבוּ שׁוּבְבִים־ שׁוּבָה יִשְׂרָאֵל־
 הִנֵּה לֹא־יָנוּם וְלֹא יִישָׁן־ שׁוּמֵר יִשְׂרָאֵל־

יום שְׁלוֹם זה • לְשׂוֹאֲלֵי שְׁלוֹמִים • שׁוּבוּ שׁוּבְבִים:
 יום תְּמִים זה • לַתְּשׁוּבָת לֵב־ • שׁוּבָה יִשְׂרָאֵל־

אל־תִּירָא יַעֲקֹב־ שׁוּבוּ שׁוּבְבִים־ שׁוּבָה יִשְׂרָאֵל־
 הִנֵּה לֹא־יָנוּם וְלֹא יִישָׁן־ שׁוּמֵר יִשְׂרָאֵל־

**כְּפָתוּב עַל־יַד נְבִיאָךְ שׁוּבָה יִשְׂרָאֵל עַד יְהוּה אֱלֹהֶיךָ־ כִּי
 כָשַׁלְתָּ בְּעֹנֶךָ: וְנֹאמַר קָחוּ עִמָּכֶם דְּבָרִים וְשׁוּבוּ**

מקורות ומקבילות

יום שון לשמחת. ע"פ משני תענית פ"ד, מ"ח; וירושלמי תענית פ"ד, ה"ז; איכ"ר (ווילנא) פתוח, סי' לג. סגולים. ע"פ שמי יט, ה. יום עגנה. ע"פ לפי ב, ג. ג. לעם אשר יחל. ע"פ תה' קל, ז. יום פאר. ע"פ תה' עא, ה. לפקוד. ע"פ לפי ג, ז; תה' פט, לג. לפקוד פדויים. ע"פ ב"ר ג, כד. פדויים. ע"פ ישע' לה, י; אוי' לג, כד. לצועקי פני אל. ע"פ ב"ר יט, יג; תה' עז, ב. יום קדוש. צבלי שבת, דף קיט ע"א, ע"פ ישע' נח, יג. לקרב רחוקים. צמדצ"ר פ"ה, ה, סי' ד, ע"פ ישע' ט, יט. יום רצון. ע"פ ישע' נח, ה. לרבות מחילה. ע"פ ישע' נח, ז; צבלי ר"ה, דף יח ע"א; מדה"ג (וורשא), פ"ה וישלח, סי' ב. יום שלום. טור או"ח, סימן תרו, בשם פדר"א פ' מה (היגר): '...שלום צנייהס, כך ישראל ביום הכפורים; ילקו"ש תו', רמז תקעה. ראו צבלי יומא, דף פז ע"ב. לשואלי שלומים. ע"פ תה' קכב, ו. יום תמים. ע"פ דב' לג, ד; מדה"ה מו' קיט, סי' א, ע"פ אוי' לו, טז. לתשובת לב. ע"פ יוא' ב, יג; משני תענית פ"ב, מ"א; פדר"ך (מנדלצוים), פ"י כד, ד"ה תשובתן של אנשי; מדי"א (צובר), ויק', פ"ה אחרי מות, פ' טז, סי' ל. שונה ישראל. הוש' יד, ב. קחו עמכם דברים. הוש' יד, ג.

ח"ג והערות

לְעַם אֲשֶׁר יַחֲל־ במח' גולד'י: יְעוֹרֵר רַחֲמִים־ לַפְקֹד פְּדוּיִים־ במח' גולד'י: יְלַפְקֹד פְּדוּיִים־ יוֹם קְדוֹשׁ זֶה־ במח' רמ"ו: יוֹם קְרוֹב זֶה־ יוֹם רְצוּן־ במח' גולד'י: יוֹם רְחוּם־ לְשׂוֹאֲלֵי שְׁלוֹמִים־ במח' גולד'י: לְשׂוֹאֲלֵי שְׁלוֹם־ כְּכַתוּב עַל יַד נְבִיאָךְ־ פְּסוּקִים אֵלוּ אֵינָם בְּכ"י־

אֶל־יְהוָה. אָמְרוּ אֱלֹוֹ כָּל־תְּשׂא עֹן וְקַח־טוֹב וְנִשְׁלַמְה פְּרִים
שְׁפָתֵינוּ:

אֲדַנְיוּ שְׁמָעָה אֲדַנְיוּ סְלַחַה אֲדַנְי הַקְּשִׁיבָה וַעֲשֵׂה
אֶל־תֵּאָחֵר. לְמַעַנְךָ אֱלֹהֵי כִי־שָׁמַךְ נִקְרָא
עַל־עֵירֶךָ וְעַל־עַמְּךָ: בְּעִבּוֹר כְּבוֹד שְׁמֶךָ הִפְצֵא לָנוּ שׁוֹמְעֵ
תְּפִלָּה. לְמַעַנְךָ שְׁמַע־נָא תְּפַלְתָּנוּ:

- אֶהְלֶךְ בְּקוֹל רָם. מִגַּן אֲבָרְהָם.
- בִּיָּדְךָ מְמַתִּים. מְחִיָּה הַמַּתִּים.
- גְּדַלְךָ אֲדַרְשׁ. הַמְּלָךְ הַקְּדוֹשׁ.
- דְּרַשׁ אֲמַרֵי דַעַת. חוֹנֵן דַּהֲדַעַת.
- הָאוֹמֵר שׁוֹבָה. הַרוֹצֵה בְּתַשׁוּבָה.
- וּמוֹחַל וְסוֹלַח. הַמְרַבֵּה לְסַלַח.
- זָךְ וּמִתְהַלָּל. גּוֹאֵל יִשְׂרָאֵל.
- חֹבֵשׁ וּמְכַלֵּה. רוֹפֵא חוֹלֵי.
- טוֹב יָמִים וְשָׁנִים. מְבַרֵךְ הַשָּׁנִים.
- יְהִי לְיִשְׂרָאֵל. מְקַבֵּץ נְדָחֵי עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל.
- מִי־אֵל כָּמוֹךָ.
- מִי־אֵל כָּמוֹךָ.
- מִי־אֵל כָּמוֹךָ.
- מִי־אֵל כָּמוֹךָ.
- מִי־אֵל כָּמוֹךָ.
- מִי־אֵל כָּמוֹךָ.
- מִי־אֵל כָּמוֹךָ.
- מִי־אֵל כָּמוֹךָ.
- מִי־אֵל כָּמוֹךָ.

ח"ג והערות
אָמְרוּ אֱלֹוֹ. במח' רמ"ז ובולוניה: יָאָמְרוּ אֱלֹוֹ, בוי"ו
ובאן במח' שד"ל וכלשון הפסוק. ה' שמעיה וכו'.
קטע זה שייך לסוף הפיוט יום אתא לכפר' שלא אומרים
כהיום. אהללך בקול רם. פיוט זה מיוסד ע"ס א"ב,
בן כ"ג חרוזים על סדר ברכות העמידה, יש המייחסים
אותו לר' אלעזר ב"ר קליר, וכנראה זה לא נכון. ראו
אליצור, כיפור, עמ' 6 הערה 20. נמצא גם במנהג אשכנז,
גולד', כיפור, עמ' 307-308. דְּרַשׁ אֲמַרֵי. כ"ה במח'
רמ"ז, בולוניה, קד"א, שד"ל ונירנברג. בכ"י, רו"ה,
וגולד': יְדוֹרֵשׁ אֲמַרֵי. נדחי עמו ישראל. כ"ה במח'
ישראל. ישע' מט, ז. חובש. ע"פ הוש' ו, א. ומכלה - לשון גירוש. ע"פ תה' עד, יא ורש"י. רופא חולי. ע"פ שמי' טו, כו; דב'
לז, לט; הוש' ו, א. טוב ימים ושנים. ע"פ חו"ל לו, יא. מנצח השנים. ע"פ ויק' כה, כא. יה לישראל. ע"פ ישע' כו, ד; תה'
קכג, ד; קלה, ד. מקבץ נדחי עמו ישראל. ע"פ ישע' טו, ת; תה' קמז, ב; צ"ס נב, ו.

מקורות ומקבילות
אהללך בקול רם. ע"פ תה' כג, כג. מנגן אברהם. ע"פ צ"ר
טו, א; צ"ס נב, ו. מי אל כמוך. מויכ' ז, יא. בידיך ממתיס.
ע"פ תה' ת, יד. מחיה המתים. ע"פ ישע' כו, יט; תה' ח, יד;
דני' יב, ג. גולך אדרוש. ע"פ תה' קיג, ב; קמה, ו. המלך
הקדוש. ע"פ ויק' כא, ת; יהו' כד, יט; ישע' מג, טו. דרוש
אמרי דעת. ע"פ מש' כג, יב. האומר שובה ע"פ ישע' מד, כג.
הרוצה בתשובה. ע"פ יחז' יא, כג; יא; ת"מ א, ו; ספ"י
קד"ו א, ג, ת. ומוחל וסולח. ע"פ תה' פו, ה. המרצה
לפלות. ע"פ ישע' נה, ז. זך. ע"פ שמי' כו, כ; רצ"ה, פתיח'
ס' ג, זך, זה הקצ"ה; ילק"ש מש', רמז תתקנ"ט, ד"ה פלגי
מים, ע"פ מש' כא, ת. ומתהלל. ע"פ תה' קו, ה. גואל
רופא חולי. ע"פ שמי' טו, כו; דב' לז, לט; הוש' ו, א.
טוב ימים ושנים. ע"פ חו"ל לו, יא. מנצח השנים. ע"פ ויק' כה, כא. יה לישראל. ע"פ ישע' כו, ד; תה'
קכג, ד; קלה, ד. מקבץ נדחי עמו ישראל. ע"פ ישע' טו, ת; תה' קמז, ב; צ"ס נב, ו.

כּוֹנֵן בַּסּ מְשַׁפֵּט. הַמֶּלֶךְ הַמְּשַׁפֵּט. מִי־אֵל כְּמוֹךְ:
 לֵךְ לְבַדְךָ מִיַּחֲדִים. מִכְּנִיעַ זָדִים. מִי־אֵל כְּמוֹךְ:
 מְדַבֵּר וּמְקִים. מִבְּטַח לְצַדִּיקִים. מִי־אֵל כְּמוֹךְ:
 נוֹתֵן אוֹר יוֹמִים. אֱלֹהֵי דָוִד וּבּוֹנֵה יְרוּשָׁלַיִם. מִי־אֵל כְּמוֹךְ:
 סֶלַח לְנִדְגָלָה. שׁוֹמֵעַ תְּפִלָּה. מִי־אֵל כְּמוֹךְ:
 עֲלִיזוֹן אֲמוֹנוֹת. סוֹלֵחַ לְעוֹנוֹת. מִי־אֵל כְּמוֹךְ:
 פִּינוּ תְּפִלָּה יְמִלֵל. לְמִקְדָּשׁ יִשְׂרָאֵל. מִי־אֵל כְּמוֹךְ:
 צִפְיָה נָא בְּמַאֲבוֹד. שְׂאוֹתְךָ לְבַדְךָ בִּירְאָה נְעֵבֵד. מִי־אֵל כְּמוֹךְ:
 קוֹל רְנָה וְתוֹדוֹת. הַטּוֹב לֵךְ לְהוֹדוֹת. מִי־אֵל כְּמוֹךְ:
 רֶם בְּרֶךְ הַמוֹנֵי. כְּאֹמֵר יְבָרְכֶךָ יְהוָה. מִי־אֵל כְּמוֹךְ:
 שְׁלוֹם לְטַע בְּמַחְנֵי. פָּנְיוֹ יִשָּׂא יְהוָה. מִי־אֵל כְּמוֹךְ:

מקורות ומקבילות

סוּן כֶּסֶם מְשַׁפֵּט. ע"פ תה" ט, ת. המלך המשפט. ע"פ תה" טז, ד. לך לבדך מיוחדים. צבלי צרכות, דף ו ע"א, ע"פ דב' ו, ד; פס"ו שה"ש, פ"א, ס"ג; בתנ"ד (וורטהיימר) ח"א, מד' חלום מדדכי, ד"ה צבטו אהנא, עמי שלה. מכניע זדים. ע"פ ישע' יג, יא. מדבר ומקים. ע"פ צמ' כג, יט; ישע' מד, כו. מנצח לצדיקים. ע"פ תה" מ, ה. נותן אור יומים. מש' ו, כג; וע"פ ויק' יט, א. אלהי דוד. מ"צ כ, ה; ישע' לה, ה. ובונה ירושלים. ע"פ תה' קמ, ב; צמ"ס נב, ז. לנדגלה. ע"פ שה"ש ו, ד. שומע תפילה. תה" סה, ג. עליזון אמונות. ע"פ דב' לב, ד; תה" לב, ג. סולח לעוונות. ע"פ צמ' יד, כ; פדר"א פ' טו; מס"ו פרי יט, ה"ד; ילקו"ש ח"ו, רמח תהקו. פיט תפילה ימלל. ע"פ תה' עא, ת. ימלל. תה' קו, צ. למקדש ישראל. ע"פ יחז' לו, כח. אפה. ע"פ ישע' סג, טו; תה" פ, טו. צמאבוד. ע"פ רמ"ג, ג. שאותך לבדך ביראה נעבוד. ירושלמי סוטה פ"ז, ה"ו; מד' שו"ט (צוצר), מח' כט, צ. קול רנה ותודות. ע"פ תה' מב, ה. הטוב לך להודות. ע"פ תה' לב, צ. רס. ע"פ ישע' ח, טו. ברך המוני. ע"פ דב' א, ריא. המוני. ע"פ ש"צ ו, יט. כאמור יברכך ה'. צמ' ו, כד. שלום ליטע. ע"פ ספרי צמ', פרשת נשא, פי' מב, א...שלא נטעו הנביאים צפי כל הצריות, אלא שלום; צמדצ"ר פרי יא, סי' ז. שלום ליטע צמחני. ע"פ פד"א (היגר), פרי' ח, ה'יה אהרן רודף שלום ואהב שלום, ועובר על מהנה ישראל כלל יום ונותן שלום; מס' דרך ארץ, פרק שלום, ה"ה, 'אהבנו את השלום ונטעו חנייה אחת'. פניו ישא ה'. ע"פ צמ' ו, כו.

ח"ג והערות

רמ"ו, בולוניא ושד"ל. בכ"י, מח' נירנברג וגולד'; נדח"י ישראל, וללא תיבת 'עמו'. כס משפט. במח' נירנברג ובח"ג שבגולד'; כס ומשפט. המלך המשפט. בגרסה הארץ-ישראלית 'אוהב המשפט' (גולד', כיפור, עמ' 308). אלוקי דוד ובונה ירושלים. לפי הברכה בנוסח א"י, לפי הירושלמי ברכות פ"ד, ה"ה, ועיין תוס' ר"ד תענית, דף יג ע"ב. במח' נירנברג וגולד' רק: 'בונה ירושלים'. סלח לנדגלה. במח' רמ"ו: 'סלח לנדגלה', ואולי כך שיטת הקד"א בגרסה הראשונה. בקד"א בגרסה השניה: 'סלח לנדגלה'. וכאן כמח' בולוניא ושד"ל. נא במאבוד. במח' נירנברג: 'נא מאד'. שאותך לבדך ביראה נעבוד. נוסח ברכת העבודה כפי מנהג א"י, בתוספת 'לבדך'. ובמח' נירנברג תיבת 'לבדך' איננה. ראו בסוף ל"א, קצירת האומר, מאמר א, סי' עו. ברך המוני. במח' נירנברג, רו"ה וגולד': 'ברך קהל המוני'. שלום ליטע במחני. פניו ישא ה'. בית זה נשמט במח' רמ"ו. במח' נירנברג נוסף כאן עוד בית לאות ר', ושאר הבתים עד סוף הפיוט, באו בגרסה אחרת. ליטע במחני. כ"ה בכ"י ומח' שד"ל. במח' בולוניא: 'ליטע'.

תְּפַרֵּשׁ עֲלֵינוּ שְׁלוֹם. הַמְּבָרֵךְ עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל בְּשָׁלוֹם. מִי־אֵל כְּמוֹךָ:
 תָּבֵא בְּרָכָה עָלֵיכֶם. וְנֹאמַר תְּפִלָּה עָלֵיכֶם. מִי־אֵל כְּמוֹךָ:
 כִּפְתּוּב עַל־יַד נְבִיאָךְ. מִי־אֵל כְּמוֹךָ נִשְׂא עֹן וְעִבֵר עַל־פְּשַׁע
 לְשָׂאֲרֵית נַחֲלָתוֹ. לֹא־הֶחְזִיק לְעַד אֲפֹ כִי־חָפֵץ חֶסֶד
 הוּא: וְנֹאמַר. יָשׁוּב יִרְחַמְנוּ יִכְבָּשׁ עֲוֹנֹתֵינוּ וְתִשְׁלִיךְ בְּמַצָּלוֹת
 יָם כָּל־חַטָּאוֹתֶם: כָּל־חַטָּאוֹתֵינוּ וְכָל־חַטָּאת עִמָּךְ בַּיִת יִשְׂרָאֵל
 בְּמִקוֹם אֲשֶׁר לֹא יִזְכְּרוּ וְלֹא יִפְקְדוּ וְלֹא יַעֲלוּ עַל־לֵב מַעֲתָה
 וְעַד עוֹלָם: תִּתֵּן אֲמֶת לִיעֲקֹב חֶסֶד לְאַבְרָהָם. אֲשֶׁר־נִשְׁבַּעְתָּ
 לְאַבְתֵּינוּ מִימֵי קֶדֶם:

כִּי־אַתָּה סוֹלַח לְיִשְׂרָאֵל מִן־הָעוֹלָם. וּמוֹחֵל לְשִׁבְטֵי
 יִשְׂרָאֵל בְּכָל־
 דּוֹר וָדוֹר. וּדְבָרְךָ אֲמֶת וְקַיָּם לְעַד. וּמִבְּלִעְדֵיךָ אֵין לָנוּ
 מִלֶּךְ מוֹחֵל וְסוֹלַח אֵלָּא אַתָּה. בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. מִלֶּךְ מוֹחֵל
 וְסוֹלַח לְעוֹנֹתֵינוּ וְלְעוֹנוֹת עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל. וּמַעֲבִיר אֲשֵׁמוֹתֵינוּ
 בְּכָל־שָׁנָה וְשָׁנָה. מִלֶּךְ עַל־כָּל־הָאָרֶץ מְקַדֵּשׁ (בשבת: הַשְּׁבֵת
 וְיִשְׂרָאֵל וְיוֹם הַכַּפּוּרִים:

ח"ג והערות
 ברכה עליכם. בכ"י: 'ברכה עליכם. במח' רו"ה וגולד'ז: תפלוש עלינו שלום. ע"פ ירושלמי ברכות פ"ד, ה"ה. המגדל
 עמו וכו'. ע"פ תה' כט, יא. תנא ברבא עליכם. ע"פ שמו
 לב, כט; מש' כד, כה. ונאמר תפילה עליכם. ע"פ צמ' כה, ז;
 ש"א ז, ה; או"י מב, ח. מי אל כמוך. מוכ' ז, יחדיע. חטאת עמך בית ישראל. ע"פ מ"א ח, לז; דה"צ ו, כה. עמך בית
 ישראל. ע"פ יחו' לד, ל. במקום אשר וכו'. ע"פ מוכ' ז, יט. לא יזכרו וכו' על לב. ע"פ ירמ' ג, טז. מעתה ועד עולם. ישע'
 נט, כה. תתן אמת ליעקב. מוכ' ז, כ. כי אתה סולחן וכו'. ע"פ תה' פו, ה; סרע"ג ח"ב, ס' קכה; שבה"ל, סדר ויה"כ, סוף
 ס' סת"ר ס' פא, ענין סדר הפלות ויה"כ; כ"י כ"ה, דף 109א; מנח' רומניא, דף שנט ע"א. לשבטי ישורון. ע"פ דב'
 לב, טו. ככל דור ודור. תה' מה, יח; קמה, יג. ודברך אמת. ע"פ ירמ' י, י; צ"ר פ"א ח, ס' ז. ודברך אמת וקיים לעד.
 ע"פ תה' קוט, קס; ויק"ר פ"א כט, ס' א; מס"ו פ"א יג, ה"ה; מד"א (בוצר), צ"ר פ"א וירא, פ"ה, ס' טו. אין לנו מלך. ע"פ
 ישע' מד, ו; צבלי הענית, דף כה ע"ב. מוחל וסולח אלא אתה. ע"פ תה' פו, ה. מלך מוחל וסולח. ע"פ תה' פו, ה; מס"ו
 פ"א יט, ה"ד. וראו מש"כ שם צה"ל; סרע"ג ח"ב, ס' קכה; רש"י עמ"ס יומא, דף סה ע"ב, ד"ה על מחילת העון; שבה"ל, סדר
 ויה"כ, ס' שח. וסולח לעוונותינו. פדר"א פ' טו; ילקו"ש או"י, רמז תקקע. ולעוונות עמו ישראל. כ"ה צמח' רומניא, סוף דף
 של ע"א. ומעביר אשמותינו בכל שנה. מדת"ג פ"א וירא, ס' מו, ע"פ ויק' טז, ל; שמו"ר פ"א טו, ס' ו; פסר"ב, פ"א מה, ד"ה
 ד"א אשתי. מלך על כל הארץ. ע"פ זכ' יד, ט; תה' מז, ג; סרע"ג ח"ב, ס' קכה; רמז"ס, סד"ת, ויחז ברכות האמנותיות.
 מקדש ישראל. ע"פ יחו' לו, כה. הוספה נחתמה לשבת. סרע"ג ח"ב, ס' קכה. ויום הכיפורים. ע"פ ויק' כג, טז; ספ"ו לו, לז.
 כ"כרה.

מקורות ומקבילות

רִצָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ בְּעֹמֶד יִשְׂרָאֵל וְאֶל־תִּפְלֹתֶם שְׁעָה.
וְהָשִׁב הָעֲבוּדָה לְדָבִיר בֵּיתְךָ. וְאֲשִׁי
יִשְׂרָאֵל וְתִפְלֹתֶם מְהֵרָה בְּאַהֲבָה תִּקְבַּל בְּרִצּוֹן. וְתִהְיֶה לְרִצּוֹן
תְּמִיד עֲבוּדַת יִשְׂרָאֵל עִמָּךְ. וְתַחֲזִינָה עֵינֵינוּ בְּשׁוּבְךָ לְצִיּוֹן
וְלִירוּשָׁלַיִם עִירְךָ בְּרַחֲמִים כְּמֵאָז. בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. הַמַּחֲזִיר
בְּרַחֲמָיו שְׂכִינְתוֹ לְצִיּוֹן:

בחזרה כשהחזן אומר 'מודים' חייבים כל הציבור
לשוח עמו ואומרים 'מודים דרבנן':

מוֹדִים כּוֹרְעִים וּמִשְׁתַּחֲוִים
אֲנַחְנוּ לְפָנֶיךָ אֱלֹהֵינוּ
אֱלֹהֵי כָּל־בָּשָׂר. יוֹצְרֵנוּ יוֹצֵר
בְּרֵאשִׁית. בְּרֻכּוֹת וְהוֹדְאוֹת
לְשִׁמְךָ הַגְּדוֹל וְהַקְּדוֹשׁ. עַל־
שֶׁחֲחִייתָנוּ וְקִיַּמְתָּנוּ. בֵּן תַּחֲחִינּוּ
וּרְתַחֲנֵנוּ וְרַתְּאִסּוּף גְּלוּיֹתֵינוּ
מֵאַרְבַּע כְּנָפוֹת הָאָרֶץ. וְנָשׁוּב
לְשִׁמּוֹר חֲקִיךָ וְלַעֲשׂוֹת רִצּוֹנְךָ
בְּאַמֶּת וּבְלִבָּב שָׁלֵם. עַל־
שֶׁאֲנִי מוֹדִים לָךְ. (בְּרוּךְ אַל
הַהוֹדְאוֹת): עַד כֵּאן.

מוֹדִים אֲנַחְנוּ לָךְ. שְׂאֵתָה הוּא
יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי
אֲבוֹתֵינוּ. עַל־חֲחִינּוּ הַמְּסוּרִים בְּיָדְךָ
וְעַל־נִשְׁמוֹתֵינוּ הַפְּקוּדוֹת לָךְ. וְעַל־
נַסִּיךְ שֶׁבְּכָל־יוֹם וְיוֹם עִמָּנוּ וְעַל־
נַפְּלֹאוֹתֶיךָ וְשׁוֹבוֹתֶיךָ שֶׁבְּכָל־עֵת.
עָרַב וּבָקַר וְצִהָרִים. הַטּוֹב כִּי
לֹא־כָּלוּ רַחֲמֶיךָ. הַמְּרַחֵם כִּי לֹא־
תָּמוּ חֲסֵדֶיךָ וּמַעֲוֹלָם קִוִּינוּ לָךְ.
לֹא־הִכְלַמְתָּנוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וְלֹא־
עֲזַבְתָּנוּ וְלֹא־הִסְתַּרְתָּ פְּנֶיךָ מִמֶּנּוּ:

זְכוֹר רַחֲמֶיךָ וּכְבוֹשׁ אֶת־כַּעֲסְךָ. כִּלְיָה דָבָר וְחָרַב וְרָעַב
(וְשָׁבִי) וּמִשְׁחִית וּמַגְּפָה וְכָל־מַחְלָה. מַעֲלִינוּ
וּמַעַל כָּל־בְּנֵי בְרִיתְךָ. עַל־כֻּלָּם יִתְבָּרַךְ וְיִתְרוֹמַם שִׁמְךָ מִלִּפְנֵינוּ
תְּמִיד. כָּל־הַחַיִּים יוֹדוּךָ סֵלָה. וַיִּהְלָלוּ לְשִׁמְךָ הַטּוֹב בְּאַמֶּת.

מקורות ומקבילות

לֵלֶה וּמוֹדִים. סרע"ג ח"ב, ס' קכה; מו"ח רומניא, דף שנט ע"א. הַזְכַּרְתָּ זְכוֹר רַחֲמֶיךָ. סרע"ג ח"ב, ס' קק; שצה"ל, סדר יו"כ"ב,
ס' שח; סת"ר ס' עג; סה"ת ס' לו; מו"ח רומניא, דף שנט ע"א.

וּכְתוּב לְחַיִּים טוֹבִים כָּל־בְּנֵי בְרִיתְךָ. בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. הַטוֹב
שִׁמְךָ וְלֶךְ נֶאֱמָה לְהוֹדוֹת:

הכהנים נושאים כפיהם. ואם אין כהן, החזן אומר 'או"א', והציבור עונה אחרי כל פסוק
"כן יהי רצון":
אֱלֹהֵינוּ ואלהי אבותינו. בְּרַכְנוּ בְּבִרְכָה הַמְשַׁלֶּשֶׁת בַּתּוֹרָה הַפְּתוּבָה עַל־יְדֵי
מֹשֶׁה עַבְדְּךָ. הָאֱמוּנָה מִפִּי אֶהְרֶן וּבְנָיו כְּהֹנִים עִם קְדוֹשֶׁיךָ. כְּאֱמֹר־
יְבָרְכֶךָ יְהוָה וַיִּשְׁמְרֶךָ: יָאֵר יְהוָה פָּנָיו אֵלֶיךָ וַיַּחַנְדֶּךָ: יִשְׂאֵל
יְהוָה פָּנָיו אֵלֶיךָ וַיִּשֶׂם לְךָ שָׁלוֹם:

שֵׁים שָׁלוֹם. טוֹבָה וּבְרָכָה. (חַיִּים). חֵן וְחֶסֶד וְרַחֲמִים. עָלֵינוּ
וְעַל־כָּל־יִשְׂרָאֵל עַמְּךָ. בְּרַכְנוּ אָבֵינוּ כְּלָנוּ
כְּאֶחָד בְּאוֹר פָּנֶיךָ. כִּי בְאוֹר פָּנֶיךָ נִתְּתָ לָנוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ.
תּוֹרַת חַיִּים. אֶהְבֶּה וְחֶסֶד. צְדָקָה. בְּרָכָה. יִשׁוּעָה וְרַחֲמִים
וְחַיִּים וְשָׁלוֹם. וְטוֹב יְהִיָּה בְּעֵינֶיךָ (לְבָרְכֵנוּ וּלְבָרֵךְ אֶת־כָּל־עַמְּךָ
יִשְׂרָאֵל תָּמִיד בְּכָל־עֵת וּבְכָל־שָׁעָה בְּשָׁלוֹמְךָ:

בְּסִפְר חַיִּים. בְּרָכָה וְשָׁלוֹם. פְּרִנְסָה טוֹבָה וַיִּשׁוּעָה וְנַחֲמָה.
חֵן וְחֶסֶד גְּזֵכֶר וְנִכְתָּב לְפָנֶיךָ. אָנוּ וְכָל־עַמְּךָ
יִשְׂרָאֵל. לְחַיִּים (טוֹבִים) וְלִשְׁלוֹם. בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. הַמְבָרֵךְ
אֶת־עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל בְּשָׁלוֹם. (אָמֵן):

מקורות ומקבילות

וּכְתוּב לְחַיִּים. מחור"ו סי' שז, בשם רבנן סבוראי; סרע"ג ח"ב, סי' קה; ע"פ סדו' רס"ג, עמ' רכ; תוס' ברכות, דף יב ע"ב, ד"ה
והלכתא; טור או"ח, סי' תקפב; שבה"ל, סדר יוה"כ, סי' שז; סת"ר סי' עג; מח' רומניא, דף שנט ע"א. הכהנים נושאים כפיהם.
ע"פ ספה"ח סי' כב וסי' נה; שבה"ל, סדר יוה"כ, סוף סי' שיט; סת"ר סי' פא, ענין סדר תפלות יוה"כ. רחילת ידים לפני
צרכת כהנים. ע"פ שבה"ל, סדר יוה"כ, סוף סי' שיט; סת"ר סי' פא, ענין סדר תפלות יוה"כ; פסקי ריא"ז עמ"ס סוטה, פ"ז
ה"ב, אות ח; כ"י כ"ה, דף 104א; שה"ג עמ"ס מגילה, דף טו ע"ב, אות ו. ראו צבלי סוטה, דף לט ע"א, 'לא נטל ידיו לא ישא
את כפיו'. צרכת שיש שלום. סרע"ג ח"ב, סי' קכה; סת"ר סוף סי' מ; מח' רומניא, דף שנט ע"א. בספר חיים. מס"ו פ"ו, יט,
ה"ו; שו"ת ר"ג משה"ג סי' א; מחור"ו סי' שז, בשם רבנן סבוראי; ע"פ סדו' רס"ג, עמ' רכ; תוס' ברכות, דף יב ע"ב, ד"ה
והלכתא; צה"ג סי' א, הל' ברכות פ"ה, עמ' נט; שבה"ל, סדר יוה"כ, סי' שז; סת"ר סי' עג; מח' רומניא, דף שנט ע"א. א"א
הלל ציוס"כ. ע"פ צבלי ר"ה, דף לב ע"ב; צה"ג סי' ח, הל' ר"ה, עמ' רכה, ד"ה מאי; פסקי ריא"ז עמ"ס ר"ה, דף לב ע"ב, ד"ה
מדקתני; שבה"ל, ענין ר"ח, סי' קעד; סת"ר סי' עד; כ"י כ"ה, דף 109א; רע"ב עמ"ס ר"ה, פ"ד, מ"ז.

	אָבִינוּ	מִלְכֵנוּ	חָטְאֵנוּ לְפָנֶיךָ:
אָבִינוּ	מִלְכֵנוּ	אֵין לָנוּ מֶלֶךְ אֱלֹא אַתָּה:	
אָבִינוּ	מִלְכֵנוּ	עֲשֵׂה עִמָּנוּ לְמַעַן שְׂמֹךְ:	
אָבִינוּ	מִלְכֵנוּ	בְּטֹל מִמָּנוּ (כָּל-) גְּזֵרוֹת קָשׁוֹת (וְרַעוֹת):	
אָבִינוּ	מִלְכֵנוּ	חֲדַשׁ עָלֵינוּ בְּשׂוֹרוֹת טוֹבוֹת:	
אָבִינוּ	מִלְכֵנוּ	חֲדַשׁ עָלֵינוּ שָׁנָה טוֹבָה:	
אָבִינוּ	מִלְכֵנוּ	בְּטֹל מַחְשָׁבוֹת שׂוֹנְאֵינוּ:	
אָבִינוּ	מִלְכֵנוּ	הִפֵּר עֲצַת אוֹיְבֵינוּ:	
אָבִינוּ	מִלְכֵנוּ	שְׁלַח רְפוּאָה שְׁלֵמָה לְחוּלֵי עַמְּךָ:	
אָבִינוּ	מִלְכֵנוּ	עֲצוֹר (נ"א: מְנַע) מִגְּפָה מִנַּחֲלַתְךָ:	
אָבִינוּ	מִלְכֵנוּ	כִּלְה דְּבַר וְחָרֵב וְרָעַב וְשָׂבִי וּמִשְׁחִית	
		וּמִגְּפָה מִבְּנֵי בְרִיתְךָ:	
אָבִינוּ	מִלְכֵנוּ	זְכוֹר כִּי-עַפְרָא אֲנַחְנוּ:	
אָבִינוּ	מִלְכֵנוּ	קָרַע רוּעַ גְּזֹר דִּינְנוּ:	
אָבִינוּ	מִלְכֵנוּ	מְחֹזֵק שְׂטֵר חוֹבוֹתֵינוּ:	
אָבִינוּ	מִלְכֵנוּ	סָלַח וּמְחוּל לְעוֹנוֹתֵינוּ:	
אָבִינוּ	מִלְכֵנוּ	מַחֲה וְהַעֲבֵר פְּשָׁעֵינוּ וְחַטָּאתֵינוּ מִנְּגִיד עֵינֶיךָ:	
אָבִינוּ	מִלְכֵנוּ	הַחֲזִירְנוּ בְּתַשׁוּבָה שְׁלֵמָה לְפָנֶיךָ:	
אָבִינוּ	מִלְכֵנוּ	אֶל-תְּשִׁיבֵנוּ רִיקִם מִלְּפָנֶיךָ:	
אָבִינוּ	מִלְכֵנוּ	זְכָרְנוּ בְּזִכְרוֹן טוֹב לְפָנֶיךָ:	
אָבִינוּ	מִלְכֵנוּ	כְּתִבֵנוּ בְּסֵפֶר הַחַיִּים:	
אָבִינוּ	מִלְכֵנוּ	כְּתִבֵנוּ בְּסֵפֶר זִכְיוֹת:	
אָבִינוּ	מִלְכֵנוּ	כְּתִבֵנוּ בְּסֵפֶר יְשׁוּעוֹת וְנַחֲמוֹת:	
אָבִינוּ	מִלְכֵנוּ	כְּתִבֵנוּ בְּסֵפֶר פְּרֻנְסָה וְכִלְכָּלָה:	

מקורות ומקבילות

אָבִינוּ מִלְכֵנוּ. סרע"ג ח"ב, ס' קכה; שצה"ל, סדר יוה"כ, סוף ס' שני; סר"ר ס' פא, ענין סדר תפלות יוה"כ; כ"י כ"ה, 97 א109; מח' רומניא, 97 שנט ע"א.

אָבִינוּ מִלְכֵנוּ כְּתִבְנוּ בְּסֶפֶר סְלִיחָה וּמְחִילָה וּכְפָרָה:
 אָבִינוּ מִלְכֵנוּ הִצַּמַּח לָנוּ יְשׁוּעָה בְּקִרְוֹב:
 אָבִינוּ מִלְכֵנוּ שָׁמַע קוֹלֵנוּ וְחוּס וְרַחֵם עָלֵינוּ:
 אָבִינוּ מִלְכֵנוּ קַבֵּל בְּרַחֲמִים וּבְרָצוֹן אֶת־תְּפִלָּתֵנוּ:
 אָבִינוּ מִלְכֵנוּ עֲשֵׂה לְמַעַן וְלֹא־לְמַעַנֵנוּ:
 אָבִינוּ מִלְכֵנוּ עֲשֵׂה לְמַעַן שִׁמְךָ הַגְּדוֹל. הַגְּבוּר וְהַנּוֹרָא:
 אָבִינוּ מִלְכֵנוּ עֲשֵׂה לְמַעַן רַחֲמֶיךָ הַרְבִּים וְחַסְדֶיךָ
 הַגְּדוֹלִים וְרַחֵם עָלֵינוּ וְהוֹשִׁיעֵנוּ:

החזן אומר:

יִתְגַּדֵּל וְיִתְקַדַּשׁ שְׁמֵהּ רַבָּא. בְּעֵלְמָא דְבְרָא כְרַעוּתָהּ.
 וְיִמְלִיךְ מַלְכוּתָהּ בְּחַיִּיכוֹן וּבְיָמֵיכוֹן וּבְחַיֵּי
 דְכָל־בֵּית־יִשְׂרָאֵל בְּעַגְלָא וּבְזִמְן קָרִיב. וְאָמְרוּ אָמֵן:
 יְהֵא שְׁמֵהּ רַבָּא מְבָרַךְ. לְעֵלַם וּלְעֵלְמֵי עֵלְמֵיָא.
 יִתְבָּרַךְ וְיִשְׁתַּבַּח וְיִתְפָּאֵר וְיִתְרוֹמֵם וְיִתְנַשֵּׂא וְיִתְהַדָּר וְיִתְעַלֶּה
 וְיִתְהַלֵּל שְׁמֵהּ דְקַדְשָׁא בְרִיךְ הוּא:
 לְעֵלָא לְעֵלָא מִן־כָּל־בְּרַכְתָּא. שִׁירְתָּא. תְּשַׁבְּחָתָא וְנַחֲמָתָא
 דְאָמִירָן בְּעֵלְמָא. וְאָמְרוּ אָמֵן:
 תִּתְקַבֵּל צְלוֹתֵהוֹן וּבְעוּתֵהוֹן דְכָל־בֵּית־יִשְׂרָאֵל. קָדָם אַבוּהוֹן
 דְבִשְׁמֵיָא. וְאָמְרוּ אָמֵן:
 יְהֵא שְׁלָמָא רַבָּא מִן־שְׁמֵיָא וְחַיִּים טוֹבִים עָלֵינוּ וְעַל־כָּל־
 יִשְׂרָאֵל. וְאָמְרוּ אָמֵן:
 עֲשֵׂה שְׁלוֹם בְּמְרוֹמָיו. הוּא בְרַחֲמָיו. יַעֲשֵׂה שְׁלוֹם עָלֵינוּ
 וְעַל־כָּל־יִשְׂרָאֵל. אָמֵן:

מקורות ומקבילות

קדיש. סרע"ג ח"ב, ס"ו קכה; שבה"ל, סדר יוה"כ, סוף ס"ו שיט; סת"ר ס"ו פא, ענין סדר תפלות יוה"כ; כ"ו כ"ה, דף 109 א.

סדר
הוצאת ס"ת
וקריאת התורה

סדר הוצאת ספר תורה

וַיְהִי בְּגֹסֶעַ הָאָרֶז וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה קוּמְהוּ יְהוָה וַיִּפְצוּ אֵיבֵיךָ
וַיִּגְסוּ מִשְׁנֵאֵיךָ מִפְּנֵיךָ:

וי"א כנוסח ק"ק רומה:

קוּמְהוּ יְהוָה לִמְנוּחֶיךָ אֲתָה וְאָרֶז
עוֹד: כְּהִנֵּיךָ יִלְבְּשׁוּ צֶדֶק וְחִסְדֵיךָ
יִרְגְּנוּ: בְּעֵבֹר דָּוִד עֲבָדְךָ אֶל-
תָּשִׁיב פְּנֵי מִשְׁיַחְךָ: וּמוֹצִיאִין סֵפֶר הַתּוֹרָה,
וְאוֹמְרִים: בְּרוּךְ הַמָּקוֹם שֶׁנָּתַן תּוֹרָה
לְעַמּוֹ יִשְׂרָאֵל בְּרוּךְ הוּא: אֲשֶׁר־
הָעַם שִׁפְכָה לוֹ אֲשֶׁר־יָהֵם שִׁיְהוּהוּ

קוּמְהוּ עֲזַרְתָּה לָנוּ וּפְדֵנוּ לְמַעַן
חֲסִדְךָ: כִּי מִצִּיּוֹן תֵּצֵא תוֹרָה
וּדְבַר־יְהוָה מִירוּשָׁלַם: יְהוָה
שִׁמְךָ לְעוֹלָם יְהוָה זְכוּר
לְדַרְוֹדֶר: יְהוָה חַפֵּץ לְמַעַן
צְדָקוֹ יַגְדִּיל תּוֹרָה וַיֹּאדְיֶר:

אֱלֹהִיו: אֲבָרְכָה אֶת־יְהוָה בְּכָל־עֵת תָּמִיד תִּהְיֶה לָנוּ בְּפִי: בִּיהוָה תִּתְהַלַּל
נַפְשִׁי יִשְׁמְעוּ עֲנָוִים וַיִּשְׁמַחוּ: גִּדְלוּ לִיהוָה אֲתִי וּגְרוּמָה שְׁמוֹ יַחֲדוּ:

לְמִנְצַח מְזֻמּוֹר לְדוֹד: בְּבוֹא־אֱלֹהֵינוּ נָתַן הַנְּבִיא כְּאֲשֶׁר־בָּא
אֶל־בֵּת־שִׁבְעָה: חָנְנִי אֱלֹהִים כְּחִסְדְּךָ כָּרֵב רַחֲמֶיךָ

מְחַה פְּשָׁעֵי: הָרַב כְּבִסְנִי מַעֲוֹנֵי וּמְחַטָּאתֵי טְהַרְנִי: כִּי־פְשָׁעֵי
אֲנִי אָדַע וְחַטָּאתֵי נִגְדִי תָמִיד: לָךְ לְבַדְּךָ חַטָּאתֵי וְהִרַע
בְּעֵינֶיךָ עֲשִׂיתִי לְמַעַן תִּצְדַּק בְּדַבְּרְךָ תִּזְכֶּה בְּשִׁפְטֶךָ: הֵן־בְּעוֹן
חוֹלַלְתִּי וּבְחַטָּא יַחַמְתַּנִּי אֲמִי: הֵן־אֲמַת חֲפָצָת בְּטָחוֹת וּבִסְתֵם
חֲכָמָה תוֹדִיעַנִי: תַּחַטָּאֵנִי בְּאִזּוֹב וְאִטְהַר תְּכַבְּסֵנִי וּמִשְׁלַג
אֲלִבִּין: תִּשְׁמִיעַנִי שִׁשׁוֹן וְשִׁמְחָה תִּגְלָנָה עֲצֻמוֹת דְּכִית: הִסְתַּר
פְּנֵיךָ מִחַטָּאֵי וְכָל־עוֹנְתֵי מְחַה: לֵב טְהוֹר בְּרָא־לִי אֱלֹהִים וְרוּחַ
נָכוֹן חִדַּשׁ בְּקִרְבִּי אֶל־תִּשְׁלִיכֵנִי מִלְּפָנֶיךָ וְרוּחַ קְדֹשְׁךָ אֶל־תִּקַּח
מִמֶּנִּי: הַשִּׁיבָה לִי שִׁשׁוֹן יִשְׁעֶךָ וְרוּחַ נְדִיבָה תִּסְמְכֵנִי: אֶל־מְרָה

מקורות ומקבילות

למנצח מזמור לדוד. ס"ה י"א, ס"ה.

ח"ג והערות

הוצאת ס"ת. לפי ק"ק רומה אומרים כאן 'אפתח נא'. למנצח מזמור לדוד. נמצא גם במח' ארם צובה, ח"ב, דף תקנו ע"ב, עבור הוצאת ס"ת, אמנם לפני 'כל נדרי'.

פְּשָׁעִים דְּרַכִּיךָ וְחַטָּאִים אֲלִיךָ יִשׁוּבוּ: הֲצִילֵנִי מִדְּמִים אֱלֹהִים
 אֱלֹהֵי תְשׁוּעָתִי. תִּרְנַן לְשׁוֹנֵי צְדָקָתְךָ: אֲדַנִּי שִׁפְתֵי תִפְתָּח וּפִי
 יִגִּיד תְּהִלָּתְךָ: כִּי לֹא־תִחַפֵּץ זִבַח וְאַתָּנָה. עֹלָה לֹא תִרְצֶה:
 זִבְחֵי אֱלֹהִים רוּחַ גִּשְׁפָּרָה. לִב־גִּשְׁפָּר וְגִדְכָה. אֱלֹהִים לֹא
 תִבְזֶה: הִיטִיבָה בְּרִצּוֹנְךָ אֶת־צִיּוֹן. תִּבְנֶה חוֹמוֹת יְרוּשָׁלַם: אִז
 תִּחַפֵּץ זִבְחֵי־צֶדֶק עֹלָה וְכֹלִיל. אִז יַעֲלוּ עַל־מִזְבֵּיחֶךָ פָּרִים:

מוצאים ספר תורה ואומרים:

גְּדֹלוֹ לַיהוָה אֱתִי וְנִרְוַמָּה שְׁמוֹ יַחֲדוּ:

רוֹמְמוֹ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וְהִשְׁתַּחֲוּוּ לְהַדָּם רִגְלָיו קְדוֹשׁ הוּא:
 רוֹמְמוֹ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וְהִשְׁתַּחֲוּוּ לְהַר קְדָשׁוֹ. כִּי־קְדוֹשׁ
 יְהוָה אֱלֹהֵינוּ: אִין־קְדוֹשׁ כִּי הוּא כִּי אִין בְּלִתְךָ וְאִין צוּר כִּי אֱלֹהֵינוּ:
 (כִּי מִי אֱלֹהֵי מִבְּלַעֲדֵי יְהוָה וּמִי צוּר זֹלָתִי אֱלֹהֵינוּ) אַחַד
 אֱלֹהֵינוּ. גְּדוֹל אֲדוֹנֵינוּ. קְדוֹשׁ וְנִרְאָ שְׁמוֹ:

כִּי שֵׁם יְהוָה אֶקְרָא. הָבּוּ גְדֹל לְאֱלֹהֵינוּ: יְהִי שֵׁם יְהוָה מְבָרָךְ.
 מִעֲתָה וְעַד־עוֹלָם: מִמְזִרַח־שֶׁמֶשׁ עַד־מְבֹאֵא. מְהִלָּל שֵׁם
 יְהוָה: מְהִלָּל אֶקְרָא יְהוָה וּמֵאִבֵי אֲשֵׁעַ: וַיֹּאמֶר מִסּוֹף הָעוֹלָם
 וְעַד סוֹפוֹ. יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל מֶלֶךְ. וּמַלְכוּתוֹ בְּכֹל מְשָׁלָה:
 הוּא יְמִלְךָ עָלֵינוּ לְעוֹלָם וָעַד. וַאֲמָרוּ כָל־הָעַם אָמֵן. הַכֹּל הָבּוּ
 גְדֹל לְאֱלֹהֵינוּ. וּתְנוּ כְבוֹד לַתּוֹרָה:

מגביהים את ספר התורה ואומרים:

**וְזֹאת הַתּוֹרָה. אֲשֶׁר־שָׂם מֹשֶׁה לְפָנָי בְּגִי יִשְׂרָאֵל: תּוֹרָה
 צִוְּה־לָנוּ מֹשֶׁה. מוֹרְשָׁה קְהֵלֶת יַעֲקֹב: וְאַתֶּם הַדְּבִקִים
 בִּיהוָה אֱלֹהֵיכֶם. חַיִּים כָּלְכֶם הַיּוֹם:**

מקורות ומקבילות

מוצאים ספר תורה. שבה"ל, סדר יוה"כ, ס' שכן סת"ר ס' פא, ענין סדר תפלות יוה"כ; כ"ו כ"ה, דף 109א. כי שם ה' אקרא. דב' לז, ג. יהי שם ה' מבורך. תהי קוה, ב"ג. מהולל אקרא ה' ש"צ כז, ד. ה' אלהי ישראל. שמי' ה, א; יהו' ז, יג; תהי

כֹּהֵן קָרַב. יַעֲמֹד הַכֹּהֵן (או: אִין כַּאֵן כֹּהֵן יַעֲמֹד הַלֹוי או:
 יִשְׂרָאֵל) בְּרוּךְ שְׁנַתֵּן תּוֹרָה לְעַמּוֹ יִשְׂרָאֵל בְּקֹדֶשְׁתּוֹ.
 תּוֹרַת יְהוָה תְּמַיִמָּה מְשִׁיבַת נֶפֶשׁ. עֲדוֹת יְהוָה נְאֻמָּה מַחְכִּימַת
 פִּתִי: פְּקוּדֵי יְהוָה יִשְׂרָיִם מְשַׁמְּחֵי לֵב. מִצְוֹת יְהוָה בְּרָה מְאִירַת
 עֵינַיִם: יִרְאֵת יְהוָה טְהוֹרָה עוֹמֶדֶת לְעַד. מְשַׁפְּטֵי יְהוָה אֱמֶת.
 צְדָקוֹ יַחֲדוּ: הָאֵל תְּמִים דָּרְכּוֹ. אִמְרַת יְהוָה צְרוּפָה. מִגֵּן הוּא
 לְכֹל הַחַסִּים בּוֹ: דְּרָכֶיהָ דְרָכֵי נֶגַעַם וְכֹל־נִתְיֹבֹתֶיהָ שְׁלוֹם:
 עֵץ־חַיִּים הִיא לַמַּחְזִיקִים בָּהּ וְתִמְכֶיהָ מְאֹשֶׁר: כִּי־בִי יִרְבּוּ יַמֵּיךָ
 וְיוֹסִיפוּ לְךָ שָׁנֹת חַיִּים: יְהוָה עֵז לְעַמּוֹ יִתֵּן. יְהוָה יְבָרֶךְ
 אֶת־עַמּוֹ בְּשָׁלוֹם:

העולה לתורה פותח ומביט במקום שצריך לקרוא, מכסה את האותיות ומברך בקול רם:

יְהוָה עִמָּכֶם. (הקהל עונה: יְבָרֶכְךָ יְהוָה):

בְּרַכּוּ אֶת־יְהוָה הַמְּבָרֵךְ:

(הקהל עונה: בְּרוּךְ יְהוָה הַמְּבָרֵךְ לְעוֹלָם וָעֶד):

העולה חוזר ואומר: בְּרוּךְ יְהוָה הַמְּבָרֵךְ לְעוֹלָם וָעֶד:

בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם. אֲשֶׁר בָּחַר בְּנוֹ
 מִכָּל־הָעַמִּים וְנָתַן לָנוּ אֶת־תּוֹרָתוֹ. בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה.
 נוֹתֵן הַתּוֹרָה:

בסיום הקריאה העולה יגלול את התורה ויברך:

בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם. אֲשֶׁר נָתַן לָנוּ תּוֹרַת
 אֱמֶת. וְחַיֵּי עוֹלָם נִטַּע בְּתוֹכֵנוּ. בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. נוֹתֵן
 הַתּוֹרָה:

מקורות ומקבילות

מא, יד. ה' וכו' מלך. ע"פ ישעי' מד, ו; תה"ו ז, ה; דה"א עז, לא. ומלכותו ככל משלם. תה"ו קג, יט.

ברכת הגומל

יברך בקול רם כדי שישמע הקהל ולכל הפחות י' אנשים:

בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם. הַגּוֹמֵל לַחַיִּיבִים טוֹבוֹת. שְׂגַמְלָנִי כָּל־טוֹב:

לאחר עניית 'אמן' הקהל עונה:

מִי שְׂגַמְלָךְ כָּל־טוֹב. הוּא יְגַמְלָךְ כָּל־טוֹב לְעַד סֵלָה. יוֹדוּ לַיהוָה חֲסִדוֹ וְנִפְלְאוֹתָיו לְבְנֵי אָדָם:

קריאת התורה לשחרית של יוה"כ

וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה אַחֲרֵי מוֹת שְׁנֵי בְּנֵי אֶהֱרֹן. בְּקִרְבָּתָם לְפָנַי־יְהוָה וַיִּמָּתוּ: וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה דַּבֵּר אֶל־אֶהֱרֹן אַחִיךָ. וְאֵל־יִבָּא בְּכָל־עַתָּה אֶל־הַקֹּדֶשׁ מִבַּיִת לַפָּרֹכֶת. אֶל־פְּנֵי הַכַּפָּרֶת אֲשֶׁר עַל־הָאֹרֶן וְלֹא יָמוּת. כִּי בַעֲזֵן אֶרְאֶה עַל־הַכַּפָּרֶת: בְּזֹאת יָבֹא אֶהֱרֹן אֶל־הַקֹּדֶשׁ. בְּפֶרֶץ בֶּן־בְּקָר לַחֲטָאת וְאֵיל לְעֹלָה: כְּתַנְתָּ בְּדֹ קֹדֶשׁ יִלְבָּשׁ וּמְכַנְּסֵי־בֶדֶד יִהְיוּ

מקורות ומקבילות

קריאת התורה לשחרית של יוה"כ, בשבלי הלקט, סדר יוה"כ, סי' שכ, מביא שני מנהגים בענין סיום קריאת התורה, לפי מנהג הראשון יש לקרות עד 'כמעשה ארץ מצרים' (פרק יח), ולפי המנהג השני, יש לקרות רק ענינו של יום ולא יותר, אמנם לא הכריע (ולפני מנהג השני נפסק בשו"ע או"ח, סי' תרכ"א, סי"א, וכך במנהג אשכנז ועוד מנהגים). אולם בסת"ר ובסה"ת כותבים לקרוא עד העריות, וכך הוא במח' רמ"ו, בולגניא ושד"ל, ובמח' רומניא, דף שס ע"א – שסא ע"א. בפ' קמחא דאבישונא כתוב על אתר: זיהלועוים קורין עד ונשא עונו (דהיינו עד העריות). ושואל לטעם המנהג, ומביא שני טעמים (כך גם במחזור של הרב מ"ע הרטום שכתב שרק במילאנו נוהגים כפסק השו"ע).

קריאת התורה לשחרית של יוה"כ. משני מגילה פ"ד, מ"ג; סרע"ג ח"ג, סי' קכו; סת"ר סי' פא, ענין סדר תפלות יוה"כ. ראו מש"ט (צו"כ), צראשית, פ"י וילא, פ"ל, סי' יג. ציוה"כ קורין ו' גברי. ע"פ משני מגילה פ"ד, מ"ג; רע"ג; מס"ו פ"י, ה"ה; סרע"ג ח"ג, סי' קכו; שצה"ל, סדר יוה"כ, סי' שכ; סת"ר סי' פא, ענין סדר תפלות יוה"כ; פסקי רי"ח"ז עמ"ס מגילה, פ"ד ה"ד, אות ט; פסקי רי"ד עמ"ס מגילה, דף כ"א ע"ג; ספה"ש, הל' תפילה, שער ו, ד"ה כמה; כ"י כ"ה, דף 109א; מח' רומניא, דף שס ע"א. כשחל יוה"כ בשבת קורין ז' גברי. מנהג מרשלייאה, סדר תפלת יוה"כ, עמ' 133; שצה"ל, סדר יוה"כ, סי' שכ; סת"ר סי' פא, ענין סדר תפלות יוה"כ; פסקי רי"ח"ז עמ"ס מגילה, פ"ג ה"ג, אות 3; כ"י כ"ה, דף 109א. קוראים ענין אחרי מות. משני מגילה פ"ד, מ"ג; צבלי מגילה, דף לא ע"א; פסקי רי"ד; מס"ו פ"י, ח, ה"ה; סרע"ג ח"ג, סי' קכו; סדו' רס"ג, עמ' שט"א; ספה"מ סי' א, ד"ה גרסי' צמגילה; שצה"ל, סדר יוה"כ, סי' שכ; סת"ר סי' פא, ענין סדר תפלות יוה"כ; פסקי רי"ח"ז מגילה, פ"ד ה"ד, אות ה; סת"ר סי' מא; רע"ג עמ"ס מגילה, פ"ג מ"ה, ד"ה צפרשת מועדות; כ"י כ"ה, דף 109א. וידבר ה' וכו' אחרי מות. ויק' עז, א"ל; מח' רומניא, דף שס ע"א.

עַל־בְּשָׂרוֹ וּבְאַבְגָּט בְּד' יַחְזֵר וּבְמִצְנֶנֶת בְּד' יִצְנָףּ בְּגִדֵי־קֹדֶשׁ
 הֵם וְרַחֵץ בַּמִּים אֶת־בְּשָׂרוֹ וּלְבָשֶׁם: וּמֵאֵת עֵדֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
 יִקַּח שְׁנֵי־שְׂעִירֵי עֲזִים לְחַטָּאת וְאֵיל אֶחָד לְעֹלָה: וְהִקְרִיב
 אֶהָרֹן אֶת־פֶּר החטאת אֲשֶׁר־לוֹ וּכְפָר בְּעֵדוֹ וּבְעֵד בֵּיתוֹ: לוי
 וְלָקַח אֶת־שְׁנֵי הַשְּׂעִירִים וְהִעֲמִיד אֹתָם לִפְנֵי יְהוָה פֶּתַח אֹהֶל
 מוֹעֵד: וְנָתַן אֶהָרֹן עַל־שְׁנֵי הַשְּׂעִירִים גְּרָלוֹת. גּוֹרֵל אֶחָד לַיהוָה
 וּגּוֹרֵל אֶחָד לְעֹזָאוֹל: וְהִקְרִיב אֶהָרֹן אֶת־הַשְּׂעִיר אֲשֶׁר עָלָה
 עָלָיו הַגּוֹרֵל לַיהוָה וַעֲשֶׂהוּ חַטָּאת: וְהַשְּׂעִיר אֲשֶׁר עָלָה עָלָיו
 הַגּוֹרֵל לְעֹזָאוֹל יַעֲמֶד־חַי לִפְנֵי יְהוָה לְכַפֵּר עָלָיו. לְשַׁלַּח אֹתוֹ
 לְעֹזָאוֹל הַמִּדְבָּרָה: וְהִקְרִיב אֶהָרֹן אֶת־פֶּר החטאת אֲשֶׁר־לוֹ
 וּכְפָר בְּעֵדוֹ וּבְעֵד בֵּיתוֹ. וְשַׁחַט אֶת־פֶּר החטאת אֲשֶׁר־לוֹ:
 שלישי וְלָקַח מִלֵּא־הַמִּחְתָּה גֹחַל־יָאֵשׁ מֵעַל הַמִּזְבֵּחַ מִלִּפְנֵי יְהוָה
 וּמִלֵּא חֲפָזָיו קְטֹרֶת סָמִים דִּקְהָה. וְהִבִּיא מִבַּיִת לַפָּרֹכֶת: וְנָתַן
 אֶת־הַקְטֹרֶת עַל־הָאֵשׁ לִפְנֵי יְהוָה. וּכְסָהוּ עֵגֶן הַקְטֹרֶת אֶת־
 הַכִּפֹּרֶת אֲשֶׁר עַל־הָעֵדוּת וְלֹא יָמוּת: וְלָקַח מִדָּם הַפָּר וְהִזָּה
 בְּאֶצְבָּעוֹ עַל־פְּנֵי הַכִּפֹּרֶת קֹדְמָה. וְלִפְנֵי הַכִּפֹּרֶת יִזֶּה שֶׁבַע־
 פְּעָמִים מִן־הַדָּם בְּאֶצְבָּעוֹ: וְשַׁחַט אֶת־שְׂעִיר החטאת אֲשֶׁר
 לָעֵם וְהִבִּיא אֶת־דָּמֹ אֶל־מִבַּיִת לַפָּרֹכֶת. וַעֲשֶׂה אֶת־דָּמֹ כַּאֲשֶׁר
 עָשָׂה לְדָם הַפָּר וְהִזָּה אֹתוֹ עַל־הַכִּפֹּרֶת וְלִפְנֵי הַכִּפֹּרֶת: וּכְפָר
 עַל־הַקֹּדֶשׁ מִטְּמֵאת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וּמִפְּשָׁעֵיהֶם לְכָל־חַטָּאתָם.
 וְכֵן יַעֲשֶׂה לְאֹהֶל מוֹעֵד הַשֹּׁכֵן אֹתָם בְּתוֹךְ טְמֵאתָם: וְכָל־אָדָם
 לֹא־יְהִיֶּהוּ בְּאֹהֶל מוֹעֵד בְּבֹאוֹ לְכַפֵּר בַּקֹּדֶשׁ עַד־צֵאתוֹ. וּכְפָר
 בְּעֵדוֹ וּבְעֵד בֵּיתוֹ וּבְעֵד כָּל־קֹהֶל יִשְׂרָאֵל: רביעי וַיֵּצֵא אֶל־הַמִּזְבֵּחַ
 אֲשֶׁר לִפְנֵי־יְהוָה וּכְפָר עָלָיו. וְלָקַח מִדָּם הַפָּר וּמִדָּם הַשְּׂעִיר
 וְנָתַן עַל־קַרְנוֹת הַמִּזְבֵּחַ סָבִיב: וְהִזָּה עָלָיו מִן־הַדָּם בְּאֶצְבָּעוֹ

שִׁבְעַת פְּעָמִים. וְטָהְרוּ וְקִדְּשׁוּ מִטְּמֵאת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל: וְכִלְהִי
 מִכִּפּוּר אֶת־הַקֹּדֶשׁ וְאֶת־אֹהֶל מוֹעֵד וְאֶת־הַמִּזְבֵּחַ. וְהִקְרִיב
 אֶת־הַשְּׂעִיר הַחַי: וְסָמַךְ אֶהֱרֹן אֶת־שְׁתֵּי יָדָיו עַל רֹאשׁ הַשְּׂעִיר
 הַחַי וְהִתְנַדָּה עָלָיו אֶת־כָּל־עֲוֹנת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאֶת־כָּל־פְּשָׁעֵיהֶם
 לְכָל־חַטָּאתָם. וְנָתַן אֹתָם עַל־רֹאשׁ הַשְּׂעִיר וְשִׁלַּח בְּיַד־אִישׁ
 עֹתִי הַמְדַבֵּרָה: וְנָשָׂא הַשְּׂעִיר עָלָיו אֶת־כָּל־עֲוֹנתָם אֶל־אֶרֶץ
 גְּזֵרָה. וְשִׁלַּח אֶת־הַשְּׂעִיר בַּמִּדְבָּר: וּבֹא אֶהֱרֹן אֶל־אֹהֶל מוֹעֵד
 וּפָשַׁט אֶת־בְּגָדֵי הַבָּד אֲשֶׁר לְבָשׁ בְּבֹאוֹ אֶל־הַקֹּדֶשׁ. וְהִנִּיחַם
 שָׁם: וְרִחֵץ אֶת־בְּשָׂרוֹ בַּמַּיִם בְּמָקוֹם קָדוֹשׁ וּלְבַשׁ אֶת־בְּגָדָיו.
 וַיֵּצֵא וַעֲשֶׂה אֶת־עֲלֹתוֹ וְאֶת־עֲלֹת הָעֵם וְכִפּוּר בַּעֲדוֹ וּבַעֲדֵי הָעֵם:
 חֲמִישִׁי וְאֶת חֶלֶב הַחֲטָאת יִקְטִיר הַמִּזְבֵּחַ: וְהִמְשִׁיחַ אֶת־הַשְּׂעִיר
 לְעֹזָאוֹל יִכְבֵּס בְּגָדָיו וְרִחֵץ אֶת־בְּשָׂרוֹ בַּמַּיִם. וְאַחֲרֵי־כֵן יָבֹא
 אֶל־הַמִּחְנָה: וְאֵת פֶּר הַחֲטָאת וְאֵתוֹ שְׂעִיר הַחֲטָאת אֲשֶׁר
 הוּבֵא אֶת־דָּמָם לְכַפֵּר בְּקֹדֶשׁ יוֹצֵא אֶל־מִחוּץ לַמִּחְנָה. וְשָׂרְפוּ
 בָּאֵשׁ אֶת־עֲרֹתָם וְאֶת־בְּשָׂרָם וְאֶת־פְּרָשָׁם: וְהַשְׂרִף אֹתָם יִכְבֵּס
 בְּגָדָיו וְרִחֵץ אֶת־בְּשָׂרוֹ בַּמַּיִם. וְאַחֲרֵי־כֵן יָבֹא אֶל־הַמִּחְנָה:
 וְהִיטָה לָכֶם לְחֻקַּת עוֹלָם. בַּחֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי בַּעֲשׂוֹר לַחֹדֶשׁ
 תַּעֲנֶנּוּ אֶת־נַפְשׁוֹתֵיכֶם וְכָל־מְלֶאכֶה לֹא תַעֲשׂוּ הָאֲזָרָח וְהַגֵּר הַגֵּר
 בְּתוֹכְכֶם: כִּי־בַיּוֹם הַזֶּה יִכַּפֵּר עֲלֵיכֶם לְטָהֵר אֶתְכֶם. מִכָּל־
 חַטָּאתֵיכֶם לִפְנֵי יְהוָה תִּטְהָרוּ: שִׁבְתַּת שַׁבְּתוֹן הִיא לָכֶם וְעַנִּיתֶם
 אֶת־נַפְשׁוֹתֵיכֶם. חֻקַּת עוֹלָם: וְכִפּוּר הַכֹּהֵן אֲשֶׁר־יִמְשַׁח אֹתוֹ
 וְאֲשֶׁר יִמְלֵא אֶת־יָדוֹ לְכַהֵן תַּחַת אָבִיו. וּלְבַשׁ אֶת־בְּגָדֵי הַבָּד
 בְּגָדֵי הַקֹּדֶשׁ: וְכִפּוּר אֶת־מִקְדָּשׁ הַקֹּדֶשׁ וְאֶת־אֹהֶל מוֹעֵד

ח"ג והערות

ידיו. זהו הקרי' והכתיב ידיו.

וְאֶת־הַמִּזְבֵּחַ יִכַּפֵּר וְעַל הַכֹּהֲנִים וְעַל־כָּל־עַם הַקָּהָל יִכַּפֵּר:
 וְהִיְתְּהִיזֹאת לָכֶם לְחֻקַּת עוֹלָם לְכַפֵּר עַל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מִכָּל־
 חַטֹּאתֵם אַחַת בַּשָּׁנָה וַיַּעַשׂ כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֶת־מֹשֶׁה: פ ששי
 וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר: דַּבֵּר אֶל־אַהֲרֹן וְאֶל־בָּנָיו וְאֶל־
 כָּל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ אֲלֵיהֶם. זֶה הַדְּבָר אֲשֶׁר־צִוָּה יְהוָה
 לֵאמֹר: אִישׁ אִישׁ מִבֵּית יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר יִשְׁחַט שׂוֹר אוֹ־כֶשֶׂב
 אוֹ־עֶז בַּמַּחֲנֶה. אוֹ אֲשֶׁר יִשְׁחַט מַחוּץ לַמַּחֲנֶה: וְאֶל־פֶּתַח אֹהֶל
 מוֹעֵד לֹא הֵבִיאוּ לְהַקְרִיב קָרְבָן לַיהוָה לִפְנֵי מִשְׁכַּן יְהוָה. דָּם
 יִחֹשֵׁב לְאִישׁ הַהוּא דָם שָׁפָךְ וְנִכְרַת הָאִישׁ הַהוּא מִקְרַב עַמּוֹ:
 לְמַעַן אֲשֶׁר יָבִיאוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת־זִבְחֵיהֶם אֲשֶׁר הֵם זֹבְחִים
 עַל־פְּנֵי הַשָּׂדֶה וְהֵבִיאוּם לַיהוָה אֶל־פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד אֶל־הַכְּהֵן.
 וְזָבְחוּ זִבְחֵי שְׁלָמִים לַיהוָה אוֹתָם: וְזָרַק הַכֹּהֵן אֶת־הַדָּם
 עַל־מִזְבֵּחַ יְהוָה פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד וְהִקְטִיר הַחֶלֶב לְרִיחַ נִיחֹחַ
 לַיהוָה: וְלֹא־יִזְבְּחוּ עוֹד אֶת־זִבְחֵיהֶם לְשַׁעֲרֵם אֲשֶׁר הֵם זֹנִים
 אַחֲרֵיהֶם. חֻקַּת עוֹלָם תִּהְיֶהזֹאת לָהֶם לְדֹרֹתָם: בַּשַּׁבָּת שְׁבִיעִי
 וְאֵלֵהֶם תֹּאמֶר אִישׁ אִישׁ מִבֵּית יִשְׂרָאֵל וּמִן־הַגֵּר אֲשֶׁר־יִגֹּר
 בְּתוֹכְכֶם. אֲשֶׁר־יַעֲלֶה עִלָּה אוֹ־זִבַּח: וְאֶל־פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד לֹא
 יָבִיאוּ לַעֲשׂוֹת אֹתוֹ לַיהוָה וְנִכְרַת הָאִישׁ הַהוּא מֵעַמּוֹ: וְאִישׁ
 אִישׁ מִבֵּית יִשְׂרָאֵל וּמִן־הַגֵּר הַגֵּר בְּתוֹכְכֶם אֲשֶׁר יֹאכַל כָּל־דָּם
 וְנָתַתִּי פָנָי בַּנֶּפֶשׁ הָאֹכֶלֶת אֶת־הַדָּם וְהִכְרַתִּי אֹתָהּ מִקְרַב עַמָּה:
 כִּי נֶפֶשׁ הַבֶּשֶׂר בַּדָּם הוּא וְאֲנִי נֹתַתִּיו לָכֶם עַל־הַמִּזְבֵּחַ לְכַפֵּר
 עַל־נַפְשֹׁתֵיכֶם. כִּי־הַדָּם הוּא בַּנֶּפֶשׁ יִכַּפֵּר: עַל־כֵּן אָמַרְתִּי לְבְנֵי

מקורות ומקבילות

ויעש כאשר צוה ה' את משה. סרע"ג ח"ב, ס' קכו. ראו שצד"ל, סדר יוה"כ, ס' שכ. וידגדג ה' וכו' דגד אל אהקן. ויק' ת. ח"ט.

יִשְׂרָאֵל כָּל־נֶפֶשׁ מִכֶּם לֹא־תֹאכַל דָּם וְהִגֵּר הַגֵּר בְּתוֹכְכֶם
 לֹא־יֹאכַל דָּם: וְאִישׁ אִישׁ מִבְּנֵי יִשְׂרָאֵל וּמִן־הַגֵּר הַגֵּר בְּתוֹכְכֶם
 אֲשֶׁר יֵצֵד צִיד חַיָּה אוֹ־עוֹף אֲשֶׁר יֵאָכַל וְשִׁפְךָ אֶת־דָּמוֹ וְכִסְהוּ
 בְּעֵפֶר: כִּי־נֶפֶשׁ כָּל־בֶּשֶׂר דָּמוֹ בְּנַפְשׁוֹ הוּא וְאָמַר לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל
 דָּם כָּל־בֶּשֶׂר לֹא תֹאכְלוּ. כִּי נֶפֶשׁ כָּל־בֶּשֶׂר דָּמוֹ הוּא כָּל־אֲכָלְיוֹ
 יִכְרַת: וְכָל־נֶפֶשׁ אֲשֶׁר תֹּאכַל גְּבִלָה וְטֶרֶף בְּאֶרֶץ וּבְגֵר.
 וְכִבֶּם בְּגִדָיו וְרַחֵץ בַּמַּיִם וְשָׂמָא עַד־הָעֶרֶב וְשָׁהָר: וְאִם לֹא
 יִכְבֶּם וּבִשְׂרוּ לֹא יִרְחֹץ. וְנָשָׂא עֹנֹו: פ

מניחים את ספר התורה השני על התיבה לצד בעל הקורא, דהיינו בצד שמאל והקורא או העולה האחרון אומר:

יְתַגַּדֵּל וְיִתְקַדֵּשׁ שְׁמֵהּ רַבָּא. בְּעֵלְמָא דְּבִרָא כְּרַעוּתָהּ. וְיִמְלִיךְ
 מַלְכוּתָהּ בְּחַיִּיכוֹן וּבְיַמִּיכוֹן וּבְחַיִּי דְּכָל־בֵּית־יִשְׂרָאֵל
 בְּעֵגְלָא וּבְזִמְן קָרִיב. וְאָמְרוּ אָמֵן:

יְהֵא שְׁמֵהּ רַבָּא מְבָרַךְ. לְעָלַם וּלְעָלְמֵי עָלְמֵיָא.

יְתַבְרַךְ וְיִשְׁתַּבַּח וְיִתְפָּאֵר וְיִתְרוֹמַם וְיִתְנַשֵּׂא וְיִתְהַדָּר וְיִתְעַלֶּה
 וְיִתְהַלָּל שְׁמֵהּ דְּקֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא:
 לְעֵלְא לְעֵלְא מִן־כָּל־בְּרַכְתָּא. שִׁירְתָּא. תְּשַׁבְּחָתָא וְנַחְמָתָא
 דְּאִמְרֵן בְּעֵלְמָא. וְאָמְרוּ אָמֵן:

ואחר כך אומרים:

אֱלֹהִים הַשִּׁיבֵנו וְהָאֵר פְּנֵיךָ וְנִשְׁעָה: אֱלֹהִים צְבָאוֹת הַשִּׁיבֵנו
 וְהָאֵר פְּנֵיךָ וְנִשְׁעָה: יְהוָה אֱלֹהִים צְבָאוֹת הַשִּׁיבֵנו.
 הָאֵר פְּנֵיךָ וְנִשְׁעָה:

ח"ג והערות

ואחר כך אומרים. בסחב"ר, עמ' 114, 'שרם שיקרא המפטיר פותח שליח ציבור ואומר' וראו מש"ב שם עוד.

מקורות ומקבילות

ונשא עונו. ע"פ שבה"ל, סדר ויה"כ, סי' שכ; מח' רומניא, דף שס"א ע"א. ללד בעל הקורא דהיינו בלד שמאל. דברי קהלת עמ' 73, עמ' 360 ועמ' 361; שו"ת משנה הלכות, חלק יג, סי' כג. אומר קדיש. ספר"ש, הל' תפילה, שער ו. אלהים השיבנו והאר פניך. תה"פ, ד. אלהים נבואות השיבנו. תה"פ, ת. ה' אלהים נבואות. תה"פ, כ.

פרשת מוספין של יזה"כ

וּבַעֲשׂוֹר לַחֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי הַזֶּה מִקְרָא־קֹדֶשׁ יִהְיֶה לָכֶם וְעַנִּיתֶם
 אֶת־נַפְשֹׁתֵיכֶם. כָּל־מְלֹאכָה לֹא תַעֲשׂוּ: וְהִקְרַבְתֶּם
 עֲלֵה לַיהוָה רֵיחַ גִּיחַח פֶּר בֶּן־בָּקָר אֶחָד אֵיל אֶחָד. כִּבְשִׁים
 בְּנֵי־שָׁנָה שְׁבַע תְּמִימִם יִהְיוּ לָכֶם: וּמִנְחָתְכֶם סֹלֶת בָּלוּלָה בַשֶּׁמֶן.
 שְׁלֹשָׁה עֶשְׂרִים לֶפֶר שְׁנֵי עֶשְׂרִים לְאֵיל הָאֶחָד: עֶשְׂרוֹן עֶשְׂרוֹן
 לִכְבֵּשׁ הָאֶחָד. לְשִׁבְעַת הַכִּבְשִׁים: שְׁעִיר־עִזִּים אֶחָד חֲטָאת.
 מִלֶּבֶד חֲטָאת הַכֹּפָרִים וְעֹלֹת הַתָּמִיד וּמִנְחָתָהּ וְנִסְכֶיהָ:

מי שברך לעולה לתורה:

מי שברך אבותינו אברהם יצחק ויעקב. הוא יברך את־כבוד רבי...
 שמתנדב... למנוחת נפש... ולמנוחת נפש כל־קרוֹביו שמתו
 וכל־שאר שכבי עמו ישראל. לחיי... ולחיי כל־בני ביתו ולחיי
 כל־קרוֹביו ואוהביו ולחיי כל־הקהל הקדוש הזה. ובשכר זה הקדוש
 ברוך הוא ישמרהו ויצילהו מכל־צרה וצוּקָה. וישלח בְּרָכָה רַחוּמָה
 והצלחה בכל־מעשי יָדָיו. ויברכהו ויכתבהו בספר סליחה ומחילה
 וכפרה עם־כל־ישראל אחיו. וכן יהי רצון ונאמר אמן:

מי שברך להולדת הבת:

יוֹנְתִי בְּחַגֵּי הַסֵּלַע בְּסֵתֵר הַמְּדַרְגָּה הַרְאִינִי אֶת־מְרָאֵךְ הַשְּׁמִיעֵנִי
 אֶת־קוֹלְךָ. כִּי־קוֹלְךָ עָרַב וּמְרָאֵךְ נְאוּהָ: (לבת ראשונה מוסיפים:
 אחת היא יונתי תמתי אחת היא לאמה ברה היא לילדתה. ראוה
 בנות ויאשרוה מלכות ופילגשים ויהללוה:) ויברכו את־רבקה

מקורות ומקבילות

פרשת מוספין. ע"פ תוספות עמ"ס מגילה, דף ל ע"ב, ד"ה ושאר; רח"ש עמ"ס מגילה, פ"ד, סי' ג, ד"ה מתני' צפסח; ריב"ז עמ"ס מגילה, דף כט ע"ב; סח"ר סי' פא, ענין סדר תפלות יוה"כ; תוספות רי"ד עמ"ס מגילה, דף ל ע"ב, ד"ה פוסקא; שה"ג עמ"ס מגילה, דף י ע"ב, אות א ודף יג ע"א, אות ג. ובעשור לחדש השביעי. צמ' כט, זיא; סרע"ג ח"ב, סי' קכו; שבה"ל, סדר יוה"כ, סי' שכ; סח"ר סי' פא, ענין סדר תפלות יוה"כ; סה"ת סי' מא; ספה"ש, הל' תפילה, שער ו, ד"ה ציוה"כ; כ"י כ"ה, דף 109א; מח' רומניא, דף שסא ע"א. ומנחתה ונסכיה. סרע"ג ח"ב, סי' קכו; מח' רומניא, דף שסא ע"א.

וַיֹּאמְרוּ לָהּ אַחֲתֵינוּ אֵת הַיְי לְאַלְפֵי רִבְבָה וַיִּירַשׁ זֶרְעֶךָ אֶת שְׁעַר
 שְׁנָאִיו: יְבָרְכֶךָ יְהוָה וַיִּשְׁמְרֶךָ: יָאֵר יְהוָה פְּנֵינוּ אֱלֹהֶיךָ וַיַּחַנְדֶּךָ: יִשָּׂא
 יְהוָה פְּנֵינוּ אֱלֹהֶיךָ וַיִּשֶׂם לְךָ שָׁלוֹם:

מִי שֶׁבֵרַךְ אֲמוֹתֵינוּ שָׂרָה וְרִבְקָה רַחֵל וְלֵאָה וּמְרִים הַנְּבִיאָה וְאַבְיִגַיִל
 וְאַסְתֵּר הַמַּלְכָּה בֵּת־אֲבִיחַיִל. הוּא יְבָרַךְ אֶת־הַיְלָדָה הַנְּעִימָה
 הַזֹּאת וַיִּקְרָא שְׁמָהּ בְּיִשְׂרָאֵל... בְּמִזְל־טוֹב וּבְשַׁעַת בְּרָכָה. וַיַּגְדֵּלָהּ
 בְּבְרִיאוֹת שָׁלוֹם וּמְנוּחָה. וַיִּזְכֶּהּ לְאֲבִיהָ וּלְאִמָּהּ לְרֵאוֹת בְּשִׂמְחָתָהּ
 וּבְחֻפְתָּהּ. בְּבָגִים זְכָרִים. עֲשֶׂר וְכָבוֹד. דְּשָׁנִים וְרַעֲנָנִים יְנוּבוֹן בְּשִׂיבָה.
 וְכֵן יְהִי רָצוֹן וְנֹאמַר אָמֵן:

אם במשך השבוע נולד בקהילה בן זכר אומרים בשבת
 אחד משני הפזמונים הבאים או שניהם:

מְשֻׁכֵּיל מִכְתָּם שִׁירוֹ רַעִים. לְכָבוֹד אִישׁ תָּם וְתָמִים דְּעִים:
 גַּם אָמְרוּ מִה־טוֹב וּמִה־נְעִים. יֵלֵד הַנְּמוּל לְשִׂמּוֹנָה:
 אֲשִׁיר הַיּוֹם לְבְרִית מִלָּה. זְמֵרָה שִׁגִּיּוֹן וְתַהֲלָה:
 תּוֹדוֹת אֲקָרִיב כְּדָמוֹת עוֹלָה. וְכִמּוֹ תוֹרִים וּבְגִיּוֹנָה:

יְהִי־שָׁלוֹם בְּחִילָנוּ וּשְׁלוֹהַּ בְּיִשְׂרָאֵל.

בְּסֶמֶן טוֹב בֶּן בָּא לָנוּ בְּיָמָיו יָבּוֹא גּוֹאֵל:
 הַיְלָד יְהִי רַעֲנָן. בְּצֵל שְׂדֵי יִתְלוֹנָן:
 וּבַתּוֹרָה יִתְבוֹנָן. יֵאֲלֹף דַּת לְכָל־שׂוֹאֵל: בְּסֶמֶן וְכוּ:

לפני קריאת ההפטרה, בזמן שמלבישים את ספר התורה אומרים:

אָב הַרְחֵמֵנוּ יִשִּׁיב אֶת־שְׁבוֹת עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל. וַיּוֹצִיאֵנוּ מִצָּרָה
 לְרוּחָהּ וּמֵאֲפֵלָה לְאוֹרָהּ בְּקִרְוֵי. וְנֹאמַר אָמֵן:
 אַתָּה יְהוָה לְעוֹלָם תִּשָּׁב כְּסֹאֲךָ לְדוֹר וָדוֹר: לָמָּה לְנִצְחַת תִּשְׁכַּחֵנוּ
 תַּעֲזוּבֵנוּ לְאַרְךָ יָמִים: הִשִּׁיבֵנוּ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ וְנִשְׁוֹבָה חֲדָשׁ יָמֵינוּ
 כְּקֶדֶם: הוֹשִׁיעֵנוּ מוֹשִׁיעֵנוּ. כִּי לְךָ עֵינֵינוּ וְלָכָּה לִישׁוּעָתָנוּ:
 הוֹשִׁיעָהוּ אֶת־עַמְּךָ וּבְרַךְ אֶת־גִּחְלָתְךָ וְרַעַם וְנִשְׂאֵם עַד־הָעוֹלָם:

הפטרה לשחרית של יוה"ב

המפטיר, לאחר שיגמור הגולל לגלול את סה"ת, קודם קריאת ההפטרה מברך:

**בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם. אֲשֶׁר בָּחַר בְּנְבִיאִים
טוֹבִים. וְרָצָה בְּדַבְרֵיהֶם. הַנְּאֻמְרִים בְּאַמְתּוֹ. בְּרוּךְ
אַתָּה יְהוָה. הַבוֹחֵר בַּתּוֹרָה. בְּמִשְׁהַ עֲבָדוֹ וּבִישְׂרָאֵל עַמּוֹ.
וּבְנְבִיאֵי הָאֱמֻת וְהַצְדִּיק:**

**וְאָמַר סְלוּ-סְלוּ פְּנוּ-דְרֹךְ. הֲרִימוּ מִכְּשׁוֹל מִדְּרֹךְ עַמִּי: ׀
כִּי כֹה אָמַר רַם וְנִשְׂא שִׁכְן עַד וּקְדוֹשׁ
שְׁמוֹ מְרוֹם וּקְדוֹשׁ אֲשַׁכֵּן. וְאַתְּ-דָּכָא וּשְׁפַל-רוּחַ לְהַחֲיוֹת רוּחַ
שְׁפָלִים וּלְהַחֲיוֹת לֵב גְּדֻכָּאִים: כִּי לֹא לְעוֹלָם אָרִיב וְלֹא לְנִצָּח
אֶקְצֹף. כִּי-רוּחַ מִלְּפָנַי יַעֲטוּף וּנְשַׁמּוֹת אֲנִי עֹשִׂיתִי: בַּעֲוֹן בְּצַעַו
קִצְפֹּתִי וְאֶכְהוּ הַסֵּתֵר וְאֶקְצֹף. וַיִּלֶּךְ שׁוֹבֵב בְּדֶרֶךְ לְבוֹ: דְּרַכְיוֹ
רְאִיתִי וְאַרְפָּאֵהוּ. וְאַנְחֵהוּ וְאַשְׁלֵם נַחְמִים לוֹ וְלֹאֲבָלָיו: בּוֹרֵא
גֵיב שְׁפָתַיִם. שְׁלוֹסוּ שְׁלוֹס לְרַחֲוֹק וּלְקָרוֹב. אָמַר יְהוָה
וּרְפָאתֵינוּ: וְהִרְשָׁעִים כַּיִּם נִגְרָשׁ. כִּי הַשְׁקֵט לֹא יוֹכֵל וַיִּגְרָשׁוּ
מִימּוֹ רַפֵּשׁ וְטִיט: אֵין שְׁלוֹס אָמַר אֱלֹהֵי לְרִשָּׁעִים: ׀
קְרֵא בְּגֵרוֹן אֶל-תַּחֲשׁוֹד בְּשׁוֹפֵר הָרַם קוֹלֶךָ. וְהִגֵּד לְעַמִּי פִּשְׁעֵם
וּלְבֵית יַעֲקֹב חַטָּאתָם: וְאוֹתֵי יוֹם יוֹם יִדְרָשׁוּן וְדַעַת דְּרַכְיִ
יַחְפָּצוּן. כְּגוֹי אֲשֶׁר-צָדְקָה עָשָׂה וּמִשְׁפָּט אֱלֹהֵיו לֹא עֹב
יִשְׁאֲלוּנֵי מִשְׁפָּטֵי-צְדִיק קִרְבַּת אֱלֹהִים יַחְפָּצוּן: לָמָּה צִמְנוּ**

ח"ג והערות

גיב. זהו הקרי, הכתיב הוא: 'טוב'.

מקורות ומקבילות

מפטיר צינעו. סרע"ג ח"ב, ס' קבו; שבה"ל, סדר יוה"ב,

ס' שכ; סת"ר ס' פא, ענין סדר תפלות יוה"ב; כ"י כ"ה, דף

109א. ואמר סולו סולו. ישע"ו, ידכא; בצלי מגילה, דף לא ע"א, ורש"י ד"ה כי כה אמר רס; שבה"ל, סדר יוה"ב, ס' שכ;

סת"ר ס' פא, ענין סדר תפלות יוה"ב; סה"ת ס' מא; ספה"ש, הל' תפילה, שער ו, ד"ה צוה"ב; כ"י כ"ה, דף 109א. כי כה

אמר וכו'. ראו סרע"ג ח"ב, ס' קבו; רש"י עמ"ס מגילה, דף לא ע"א, ד"ה כי כה אמר רס; רמז"ס, הל' תפילה, פ"ג, ה"א;

מח' רומניא, דף שסח ע"א; רש"י עמ"ס מגילה פ"ג, מ"ה, ד"ה צפרשת מועדות. קרא בגרון אל תחשך. ישע"ו, נח, א"ד.

וְלֹא רֵאִיתָ עֲנִינוּ נִפְשָׁנוּ וְלֹא תִדְעֵהוּ. הֵן בְּיוֹם צְמִיכְכֶם תִּמְצְאוּ-
 חֶפֶץ וְכָל-עֲצֵבֵיכֶם תִּנְגָּשׁוּ: הֵן לְרִיב וּמִצָּה תִצְוֶמוּ וּלְהַכּוֹת
 בְּאֶגְרֹף רִשְׁעֵי. לֹא-תִצְוֶמוּ כְּיוֹם לְהִשְׁמִיעַ בְּמִרוֹם קוֹלְכֶם: הַכֹּזֶה
 יִהְיֶה צוֹם אֲבַחְרֵהוּ יוֹם עֲנוּת אָדָם נִפְשׁוֹ. הַלֵּכֶף כְּאֶגְמֹן רֹאשׁוֹ
 וְשֶׁק וְאֶפֶר יִצִיעַ. הַלְזֹה תִקְרָא-צוֹם וְיוֹם רִצּוֹן לִיהוָה: הַלּוֹא
 זֶה צוֹם אֲבַחְרֵהוּ. פִּתַח חֲרָצְבוֹת רִשְׁעֵי הַתֵּר אֲגִידוֹת מוֹטֵה-
 וְשִׁלַּח רִצּוֹצִים חֲפָשִׁים וְכָל-מוֹטֵה תִנְתַּקוּ: הַלּוֹא פָּרַס לָרֵעַב
 לַחֲמֶךָ וְעַנְיִים מְרוּדִים תִּבְיֵא בֵּית-כִּי-תִרְאֶה עֶרֶם וְכִסִּיתוּ
 וּמִבְּשָׂרְךָ לֹא תִתְעַלֵּם: אִזּוּ יִבְקַע כְּשִׁחַר אֹרֶךְ וְאֶרְכָּתְךָ מִהֲרֵה
 תִצְמַח. וְהִלֵּךְ לְפָנֶיךָ צִדְקָךְ כְּבוֹד יְהוָה יֶאֱסֹפֶךָ: אִזּוּ תִקְרָא
 וַיְהִי יַעֲנֶה. תִשׁוּעַ וַיֹּאמֶר הִגְנִי. אִם-תִּסִּיר מִתּוֹכְךָ מוֹטֵה שְׁלַח
 אֶצְבָּע וְדַבֵּר-אֶזְנוֹ: וְתִפֵּק לָרֵעַב נִפְשֶׁךָ וְנִפְשׁ גַּעֲנֶה תִשְׁבִּיעַ.
 וְזָרַח בַּחֲשֶׁךְ אֹרֶךְ וְאֶפְלָתְךָ כְּצִהָרִים: וְנַחֲךָ יְהוָה תִּמְיֵד
 וְהִשְׁבִּיעַ בְּצַחְצְחוֹת נִפְשֶׁךָ וְעִצְמַתֶּיךָ יַחֲלִיץ. וְהִיִּיתָ כְּגֹן רוּחַ
 וְכִמוֹצָא מַיִם אֲשֶׁר לֹא-יִכְזָבוּ מִימָיו: וּבָנוּ מִמֶּךָ חֲרָבוֹת עוֹלָם
 מוֹסְדֵי דוֹר-וְדוֹר תִּקּוּמָם וּקְרָא לֵךְ גִּדְרֵךְ פָּרִץ מְשַׁבֵּב נְתִיבוֹת
 לְשֹׁבֵת: אִם-תִּשִּׁיב מִשְׁבֵּת רִגְלֶךָ עֲשׂוֹת חֲפָצֶךָ בְּיוֹם קֹדְשֵׁי-
 וּקְרָאתָ לְשֹׁבֵת עֲנֵג לְקָרוֹשׁ יְהוָה מְכַבֵּד וְכַבְּדוֹתוּ מַעֲשׂוֹת
 דְּרָכֶיךָ מִמִּצּוֹא חֲפָצֶךָ וְדַבֵּר דְּבַר: אִזּוּ תִתְעַנֵּג עַל-יְהוָה
 וְהִרְכַּבְתִּיךָ עַל-בִּמְתֵי אֶרֶץ. וְהֶאֱכַלְתִּיךָ גַחְלֵת יַעֲקֹב אֲבִיךָ.
 כִּי פִי יְהוָה דְּבַר: פ

מקורות ומקבילות

כי פי ה' דבר. סרע"ג ח"ב, סי' קנ"ג שנה"ל, סדר יוה"כ, סי' ש"ג; סת"ר סי' פ"א, ענין סדר תפלות יוה"כ; סה"ת סי' מ"א; מח' רומניא, דף שס"ח ע"ב; ספה"ש, הל' תפילה, שער ג, ד"ה צוה"כ.

ח"ג והערות

במתי. זהו הקרי, הכתיב הוא: 'במותי. כי פי י' דב'ר. במח' רומניא ושד"ל, כאן מסתיימת ההפטרס וכן הוא בסרע"ג ח"ב, סי' קנ"ג שבה"ל, סדר יוה"כ, סי' ש"ג וסת"ר סי' פ"א. לפי כ"י כ"ה, דף 152ב.

וּבֹא לְצִיּוֹן גּוֹאֵל וְלִשְׁבִי פֹשֵׁעַ בְּיַעֲקֹב. נְאֻם יְהוָה: וְאֲנִי זֹאת
 בְּרִיתִי אִתְּכֶם אָמַר יְהוָה. רוּחִי אֲשֶׁר עָלֶיךָ וּדְבָרֵי אֲשֶׁר-שָׁמַתִּי
 בְּפִיךָ. לֹא-יָמוּשׁוּ מִפִּיךָ וּמִפִּי זֶרַעךָ וּמִפִּי זֶרַע זֶרַעךָ אָמַר
 יְהוָה. מֵעַתָּה וְעַד-עוֹלָם: ׀

אחרי קריאת ההפטרה המפטיר אומר:

גְּאֻלָּנוּ יְהוָה יְצַבְּאוֹת שְׁמוֹ. קְדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל:

**בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם. צוּר כָּל-הָעוֹלָמִים
 צַדִּיק בְּכָל-הַדּוֹרוֹת. הָאֵל הַנְּאֻמָּן
 הָאוֹמֵר וְעוֹשֶׂה. הַמְדַבֵּר וּמְקַיֵּם. כִּי כָל-דְּבָרָיו אֱמֶת וְצֶדֶק.
 נְאֻמָּן אַתָּה הוּא יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וְנֶאֱמָנִים דְּבָרֶיךָ. וְדַבֵּר אֶחָד
 מִדְּבָרֶיךָ אַחֲרָיִךְ לֹא-יָשׁוּב רִיקָם. כִּי אֵל (מֶלֶךְ) נְאֻמָּן אַתָּה.
 בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. הָאֵל הַנְּאֻמָּן בְּכָל-דְּבָרָיו:**

**רַחֵם עַל-צִיּוֹן כִּי הִיא בֵּית חַיֵּינוּ. וְלַעֲלוּבַת נַפְשׁ תּוֹשִׁיעַ
 בְּמַהֲרָה בְּיָמֵינוּ. בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. מְשַׁמַּח צִיּוֹן בְּבִגְיָה:**

**שִׂמְחָנוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ בְּאַלְהֵינוּ הַנְּבִיא עֲבָדֶיךָ וּבְמַלְכוּת בֵּית
 דָּוִד מְשִׁיחֶיךָ. בְּמַהֲרָה יָבֹא וַיַּגֵּל לַבְּנוֹ. עַל-כִּסְאוֹ
 לֹא-יָשֵׁב זָר וְלֹא-יִנְחָלוּ עוֹד אַחֲרָיִם אֶת-כְּבוֹדוֹ. כִּי בְשֵׁם קְדֻשָּׁךָ
 נִשְׁבַּעְתָּ לוֹ. שְׁלֵא יִכְבֶּה גֵרוֹ לְעוֹלָם וְעַד. בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה.
 מְגִן דָּוִד:**

**עַל-הַתּוֹרָה וְעַל-הָעֲבוּדָה וְעַל-הַנְּבִיאִים וְעַל-יּוֹם (בשבת):
 הַשְּׁבֵת הַזֶּה. וְעַל-יּוֹם) הַכְּפוּרִים הַזֶּה שְׁנַתָּת לָנוּ**

מקורות ומקבילות

ובא לציין גואל וכו'. ישעי' נט, כ"ב. ראו כ"ו כ"ה, דף 3152. ועל-יום הכפורים. ט"פ
 מס"ו פרי"ג, הל' יג.

ח"ג והערות

מח' רמ"ז ובלונאי מוסיפים
 זבא לציין גואל וכו' ועד עולם.

יְהוָה אֱלֹהֵינוּ (בשבת: לְקַדְּשָׁה וְלִמְנוּחָה) לְסִלְיָהּ לְמַחֲלָהּ וּלְכַפְּרָה
 לְחַיִּים וּלְכְבוֹד וּלְתַפְאֶרֶת. עַל־הַכֹּל יְהוָה אֱלֹהֵינוּ אָנּוּ מוֹדִים
 לָךְ וּמְבַרְכִים אוֹתְךָ. יִתְבָּרַךְ שְׁמֶךָ בְּפִי כָל־חַי תָּמִיד לְעוֹלָם
 וָעֶד. וּדְבַרְךָ אָמֵת וּמִים לְעֶד. וּמִבְּלַעֲדֶיךָ אֵין לָנוּ מֶלֶךְ אֶלָּא
 אַתָּה. בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. מֶלֶךְ מוֹחֵל וְסוֹלֵחַ לְעוֹנוֹתֵינוּ וְלְעוֹנוֹת
 עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל. וּמַעֲבִיר אֲשֵׁמוֹתֵינוּ בְּכָל־שָׁנָה וְשָׁנָה. מֶלֶךְ עַל־
 כָּל־הָאָרֶץ מִקֵּדָשׁ (בשבת: הַשְּׁבֵת וְיִשְׂרָאֵל וְיוֹם הַכִּפּוּרִים:

כאשר חל ברית מילה ביום הכיפורים מוהלים את התינוק לאחר קריאת התורה ולפני תפילת מוסף.

תפילה לשלום המדינה

אֲבִינוּ שֶׁבְּשָׁמַיִם. צוֹר יִשְׂרָאֵל וְגוֹאֲלוֹ. בָּרַךְ אֶת־מְדִינַת
 יִשְׂרָאֵל. רֵאשִׁית צְמִיחַת גְּאֻלְתָּנוּ. הֲגִן
 עָלֶיךָ בְּאַבְרַת חֶסֶדְךָ וּפְרוּשׁ עָלֶיךָ סֶכֶת שְׁלוֹמְךָ. וּשְׁלַח אוֹרְךָ
 וְאַמְתֵּךְ לְרֵאשִׁיית שְׂרִיית וְיוֹעֲצִיית וְתַקְנֵם בְּעֵצָה טוֹבָה מִלְּפָנֶיךָ.
 חִזַּק אֶת־יְדֵי מַגְנֵי אָרֶץ קִדְשָׁנוּ. וְהַנְּחִילֵם אֱלֹהֵינוּ יְשׁוּעָה וְעֻטְרַת
 נְצַחוֹן תַּעֲטֹרֵם. וְנַתַּת שְׁלוֹם בְּאָרֶץ וְשִׁמְחַת עוֹלָם לְיוֹשְׁבֵיהָ.

מקורות ומקבילות

וזכרך אמת. ע"פ ירמ' ג, ה; צ"כ פ"א, א, ס"ז. וזכרך אמת וקיים לעד. ע"פ תה' קיט, קס. ראו סת"ר ס"ו עג, ענין ערצות לילי ר"ה. א"ן לנו מלך א"א. צבלי תענית, דף כה ע"ג. חותם כמו בתפילה. ע"פ שבה"ל, סדר יוה"כ, ס"ו שכ; סת"ר ס"ו פא. מלך מולך וסולת. ע"פ מס"ו פ"א יט, ה"ד וראו מש"כ שם צה"ל; סרע"ג ח"ב, ס"ו קבל; רש"י עמ"ס יומא, דף סח ע"ב, ד"ה על מחילת העון; שבה"ל, סדר יוה"כ, ס"ו שי; כ"ו כ"ה, דף 109א. וסולת לעוונתינו. פדר"א פ' טו; ויקר"ש א"ו, רמז תקיט. ולשוונות עמו ישראל. כ"ה צמח' רומניא, סוף דף של ע"א. ומועציר אשמותינו בכל שנה. מדת"ג פ"א וירא, ס"ו מו, ע"פ ויק' עז, ל; שמו"ר פר טו, ס"ו ה; פסר"ב, פ"א מה, ד"ה ד"א אשיר. מלך על כל הארץ. ע"פ זכ' יד, ט; תה' מז, ג; רמב"ם, סד"ת, נוסח צרכות האמנעיות. מקדש ישראל. ע"פ יחז' לו, כה; סת"ר ס"ו פא, ענין סדר תפלות יוה"כ. הוספה בחתימה לשבת. סרע"ג ח"ב, ס"ו קבל. ויום הכיפורים. ע"פ ויק' כג, כז; ספ"ו לד, כג"כ. צרית מילה ציוס הכיפורים. שבה"ל, ה"ל מילה, ס"ו ד. מוהלים את החיטוק לאחר קצת וכו'. ע"פ א"ו ח"ב, ה"ל מילה ס"ו לו, אות ד; ראצ"ה ח"ג, ה"ל תענית, ס"ו תחל, ד"ה תשובה ציוס; ליקר"פ מרש"י, דף כג ע"ב; שבה"ל, סדר תענית, ס"ו רע"א וה"ל מילה, ס"ו ד; כ"ו כ"ה, דף 141א.

ח"ג והערות

סיוס ברכות הפטרה. בכ"י כ"ה, דף 109א, מבואר שפוסקים צדקה ואח"כ אומרים 'תהלה לדוד', וכן הוא בשבה"ל, סדר יוה"כ, ס"ו שכ וסת"ר ס"ו פא, זמנהגנו לפסוק צדקה. ראו מח' רומניא, דף שסא ע"ב.

וְאֶת־אֲחֵינוּ כָּל־בֵּית־יִשְׂרָאֵל. פְּקֹד־נָא בְּכָל־אֲרָצוֹת פְּזוּרֵיהֶם.
 וְתוֹלֵיכֶם מְהֵרָה קוֹמְמִיּוֹת לְצִיּוֹן עִירָךְ וְלִירוּשָׁלַיִם מִשְׁכַּן שְׁמֶךָ.
 כִּפְתּוּב בְּתוֹרַת מֹשֶׁה עַבְדְּךָ. אִם־יְהִיֶה גִדְחָךְ בְּקִצֵּה הַשָּׁמַיִם.
 מִשָּׁם יִקְבְּצֶךָ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ וּמִשָּׁם יִקְחֶךָ: וְהִבִּיאֶךָ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ
 אֶל־הָאָרֶץ אֲשֶׁר־יִרְשׁוּ אֲבֹתֶיךָ וִירְשָׁתָהּ. וְהִיטְבֶךָ וְהִרְבֶּךָ
 מֵאֲבֹתֶיךָ: וַיַּחַד לְבַבְנוּ לְאַהֲבָה וְלִירְאָה אֶת־שְׁמֶךָ וְלִשְׁמֹר
 אֶת־כָּל־דְּבָרֵי תוֹרָתְךָ. הוֹפֵעַ בַּהֲדַר גָּאוֹן עוֹד עַל־כָּל־יֹשְׁבֵי
 תֵּבֵל אֲרָצֶךָ. וַיֹּאמֶר כָּל אֲשֶׁר נִשְׁמָה בְּאֶפֶס יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל
 מְלֶךְ (נ"א: מְלֶךְ) וּמַלְכוּתוֹ בְּכָל מְשָׁלָה: אָמֵן סְלָה:

מי שברך לחיילי צה"ל:

מִי שֶׁבֵרַךְ אֲבוֹתֵינוּ אֲבָרְהָם יִצְחָק וַיַּעֲקֹב. הוּא יְבָרַךְ
 אֶת־חֵילֵי צָבָא הַגָּנָה לְיִשְׂרָאֵל. הַעוֹמְדִים
 עַל־מִשְׁמַר אֲרָצֵנוּ וְעָרֵי אֱלֹהֵינוּ. מְגִבּוֹל הַלְּבָנוֹן וְעַד־מִדְבַר
 מִצְרַיִם וּמִן־הַיָּם הַגְּדוֹל עַד־לְבַא הָעֶרְבָה. בִּיבֹשָׁה בְּאוֹר
 וּבַיָּם. יִתֵּן יְהוָה אֶת־אוֹיְבֵינוּ הַקָּמִים עָלֵינוּ נִגְפִים לַפְּנִיָּהִם.
 הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא יִשְׁמְרֵם וַיִּצִּילֵם מִכָּל־צָרָה וְצוּקָה וּמִכָּל־נִגְעָה
 וּמַחְלָה. וַיִּשְׁלַח בְּרָכָה וְהִצְלָחָה בְּכָל־מַעֲשֵׂה יָדֵיהֶם. יְדַבֵּר
 שׁוֹנְאֵינוּ תַחֲתֵיהֶם וַיַּעֲטֵרֵם בְּכֹתֵר יְשׁוּעָה וּבַעֲטָרַת גִּזְחוֹן.
 וַיִּקְיֵם בָּהֶם הַכְּתוּב. כִּי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם הִהֲלִךְ עִמָּכֶם. לְהִלָּחֵם
 לָכֶם עִם־אֹיְבֵיכֶם לְהוֹשִׁיעַ אֶתְכֶם. וְנֹאמַר אָמֵן:

מי שברך לקהל:

מִי שֶׁבֵרַךְ אֲבוֹתֵינוּ אֲבָרְהָם יִצְחָק וַיַּעֲקֹב. הוּא יְבָרַךְ
 אֶת־כָּל־הַקָּהָל הַקְּדוֹשׁ הַזֶּה. וְאֶת־כָּל־קָהָלוֹת

מקורות ומקבילות

מי שברך. מנח' רומניא, דף שס"א ע"ב.

הַקִּדְשׁ. הֵם וּנְשֵׁיהֶם וּבְנֵיהֶם (וּבְנוֹתֵיהֶם) וְכָל־אֲשֶׁר לָהֶם. וּמִי שֶׁתִּקְנֶנּוּ בְּתֵי כְּנִסְיֹת לְתַפְלָה וְהִבְאִים בְּתוֹכְכֶם לְהַתְּפַלֵּל. וְהַנּוֹתְנִים שֶׁמֶן לְמֹאֵר וַיֵּין לְקִדּוֹשׁ וּלְהַבְדִּילָהּ וּמְזוֹנוֹת לְאוֹרְחִים וְצִדְקָה לְעֲנִיִּים. וְהָעוֹסְקִים בַּתּוֹרָה וּבַמִּצְוֹת. וְהָעוֹסְקִים בְּצִרְכֵי צְבוּרָה לְשֵׁם שָׁמַיִם וּבַאֲמוּנָה. הַקִּדּוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא יִשְׁלַח שְׂכָרְסָם. וְיִסְלַח לְכָל־עוֹנָם וְיִרְפָּא לְכָל־גּוֹפּוֹתָם וְיִשְׁלַח בְּרָכָה. רוּחָהּ וְהַצְלָחָה בְּכָל־מַעֲשֵׂה יְדֵיהֶם. עִם כָּל־יִשְׂרָאֵל אַחִיהֶם. וְנֹאמַר אָמֵן:

מִי שֶׁבֵרַךְ (אֲמוּתֵינוּ) שָׁרָה רַבֵּקָה רַחֵל וְלֵאָה. הוּא יְבָרַךְ אֶת־כָּל־בֵּית יִשְׂרָאֵל שֶׁעוֹשֶׂה מְעִיל אוֹ מְטַפַּחַת לְכַבוֹד הַתּוֹרָה. וְהַמְתַּקֵּנֶת גַּר לְכַבוֹד הַתּוֹרָה. הַקִּדּוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא יִשְׁלַח שְׂכָרָהּ. וְיִתֵּן לָהּ גְּמוּלָה הַטּוֹבָה. וְנֹאמַר אָמֵן:

תפילה לחולה נוסח מילאנו:

מִי שֶׁבֵרַךְ אֲבוֹתֵינוּ אַבְרָהָם יִצְחָק וְיַעֲקֹב. הוּא יְבָרַךְ וְיִרְפָּא אֶת־הַחֹלָה... בְּעִבּוֹר (שֶׁהַצְּבוּר מִתְּפַלֵּל לְרַפּוּאָתוֹ הַשְּׁלֵמָה) וְנוֹדֵר... בְּשִׁכְרָה זֶה הַקִּדּוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא יְרַחֵם עָלָיו. וְיִבְרַכְהוּ. וְיִרְפְּאֵהוּ. וְיַחֲזִקֵהוּ. וְיַחֲיֵהוּ וְיַצִּילֵהוּ מִכָּל־צָרָה וְצוּקָה. וְיִשְׁלַח רַפּוּאָה שְׁלֵמָה לְכָל־אֲבָרָיו וְגִידָיו. וְלְכָל־גּוֹפּוֹ וְנַפְשׁוֹ. וְיִנְחֹחוּ עָלָיו כָּל־הַבְּרָכוֹת. וְיִבְטְלוּ מֵעָלָיו כָּל־גְּזֵרוֹת קָשׁוֹת וְרַעוֹת. וְיִמְלֹא כָּל־מְשָׁאֲלוֹת לְבוֹ לְטוֹבָה. וְיַצְמִיחַ לוֹ וְלְכָל־יִשְׂרָאֵל יְשׁוּעָה בְּקִרְוֹב. וְכֵן יְהִי רְצוֹן וְנֹאמַר אָמֵן:

יִזְכּוֹר אֱלֹהִים לְטוֹבָה אֶת־נַפְשׁ כָּל־שְׂכֵבֵי עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל. עִם נַפְשׁ אַבְרָהָם יִצְחָק וְיַעֲקֹב

מקורות ומקבילות

הזכרת שמות ציונים: ע"פ מדה"ג (וורשא), פ"ר האוינו, ס"ו א'; מרדכי, יומא, רמז תשנז, סוף ד"ה מנהג; ספ"ר, ה"ג יו"ב"ב, ס"ו רח; ס' כלבו ס"ו ע; סת"ר ס"ו פא; מח' רומניא, דף שס"א ע"ב; דמש"ס או"ת, סוף ס"ו תרכ"א.

אבותינו. (ועס־נפש שָׁרָה. רבקה. רחל וְלֵאָה). ואֲשֶׁר הִנִּיחוּ
לְנַפְשׁוֹתֵם זְכִירָה בְּהַקְדִּישׁ. יְנַחוּ עַל־מִשְׁכְּבוֹתֵם בְּגִן־עֵדֶן.
וְנֹאמַר אָמֵן:

אֲחֵינוּ יִשְׂרָאֵל וְאֲנוּסֵי יִשְׂרָאֵל (וְאֲסִירֵי יִשְׂרָאֵל). הַנְּתוּנִים
בְּצָרָה וּבְשִׁבְיָה. הַמְּקוּם (בְּרַחֲמֵינוּ) יִרְחַמֵם
וְיַחֲזִין אוֹתָם (וְאוֹתָנוּ) בְּעֵבוֹר שְׁמוֹ הַגָּדוֹל. וְיִוָּשִׁיעֵם וְיִוָּשִׁיעֵנוּ.
וְיִוָּצִיאֵם וְיִוָּצִיאֵנוּ מִצָּרָה לְרוּחָהּ. וּמֵאֲפֵלָה לְאוֹרָה (בְּקָרוֹב).
וְנֹאמַר אָמֵן:

יְהִי־חֶסֶדְךָ יְהוָה עָלֵינוּ. כַּאֲשֶׁר יַחֲלֵנוּ לָךְ: כִּי־לָךְ יְהוָה
הוֹחֵלְתִי. אַתָּה תַעֲנֶה אֲדֹנָי אֱלֹהֵי: לְמַעַן יַחֲלִצֵנוּ
יְדִידֶיךָ. הוֹשִׁיעָה יְמִינֶךָ וְעֲנֵנִי: (מִגִּגְנוּ רָאָה אֱלֹהִים וְהִבִּט פְּנֵי
מְשִׁיחֶךָ: לֹא־אֲמוֹת כִּי־אֶחִיָּה וְאִסְפָּר מֵעֲשֵׂי יְהוָה: יְהוָה הוֹשִׁיעָה.
הַמֶּלֶךְ יַעֲנֵנוּ בְיוֹם־קְרָאֵנוּ:

אֲשֶׁר־יֹשְׁבֵי בֵיתְךָ. עוֹד יְהַלְלוּךָ סְלָה: אֲשֶׁר־יֵהָעֵם שִׁכְבָּה
לוֹ. אֲשֶׁר־יֵהָעֵם שִׁיְהוֹה אֱלֹהֵינוּ:

תְּהִלָּה לְדוֹר. אֲרוֹמְמֶךָ אֱלֹהֵי הַמֶּלֶךְ וְאַבְרָכָה שְׁמֶךָ לְעוֹלָם
וָעֵד: בְּכָל־יוֹם אֲבָרְכֶךָ וְאֶהְלֵלָה שְׁמֶךָ לְעוֹלָם וָעֵד:
גָּדוֹל יְהוָה וּמֵהִלָּל מְאֹד וְלִגְדֹלְתוֹ אֵין חֶקֶר: דוֹר לְדוֹר יִשְׁבַח
מֵעֲשִׂיךָ וּגְבוּרְתֶיךָ יִגִּידוּ: הַדָּר כְּבוֹד הוֹדָךְ וְדַבְרֵי נִפְלְאוֹתֶיךָ
אֲשִׁיחָה: וְעֲזוֹז נִזְרָאוֹתֶיךָ יֹאמְרוּ וּגְדֹלְתֶךָ אֲסַפְּרָנָה: זְכַר
רַב־טוֹבֶךָ יִבְיַעוּ וְצִדְקֹתֶךָ יִרְגְּנוּ: חֲנּוּן וְרַחֲמוֹם יְהוָה. אֶרְךָ אֲפִים

מקורות ומקבילות

אשרי יושבי ביתך. ע"פ סרע"ג ח"ב, ס' קכו. תהלה לדוד. סדו' רשע"ג, פ"ה, עמ' נט; שצ"ל, סדר ויה"כ, ס' שכ; כ"ו כ"ה, 77 109: מנח' רומניא, 77 שס"א ע"ב.

וּגְדַל־חֶסֶד: טוֹב־יְהוָה לְכָל־זְרָחָמָיו עַל־כָּל־מַעֲשָׂיו: יוֹדוּךָ יְהוָה
 כָּל־מַעֲשֵׂיךָ וְחִסְדֵיךָ יְבָרְכוּכָה: כְּבוֹד מַלְכוּתְךָ יֹאמְרוּ וּגְבוּרַתְךָ
 יְדַבְּרוּ: לְהוֹדִיעוּ לְבְנֵי הָאָדָם גְּבוּרַתְוֹ וְכְבוֹד הַדָּר מַלְכוּתוֹ:
 מַלְכוּתְךָ מַלְכוּת כָּל־עֲלָמִים וּמַמְשַׁלְתְּךָ בְּכָל־דָּוָר וְדָר: סוּמְךָ
 יְהוָה לְכָל־הַנְּפִלִים וְזוֹקֵף לְכָל־הַכְּפוּפִים: עֵינֵי־כָל־אֱלֹהֶיךָ יִשְׁבְּרוּ
 וְאַתָּה גּוֹתֵן־לָהֶם אֶת־אֲכָלָם בְּעֵתוֹ: פּוֹתַח אֶת־יָדְךָ וּמִשְׁבִּיעַ
 לְכָל־חַי רִצּוֹן: צְדִיק יְהוָה בְּכָל־דַּרְכָּיו וְחֶסֶד בְּכָל־מַעֲשָׂיו:
 קְרוֹב יְהוָה לְכָל־קֹרְאָיו. לְכָל־אֲשֶׁר יִקְרָאֵהוּ בְּאֵמֶת: רִצּוֹן־יִרְאִיו
 יַעֲשֶׂה וְאֶת־שׁוֹעֲתָם יִשְׁמַע וְיוֹשִׁיעֵם: שׁוֹמֵר יְהוָה אֶת־כָּל־
 אֲהַבָּיו. וְאֵת כָּל־הַרְשָׁעִים יִשְׁמִיד: תְּהַלֵּת יְהוָה יְדַבֵּר פִּי
 וַיְבָרֶךְ כָּל־בֶּשֶׂר שֵׁם קְדֹשׁוֹ לְעוֹלָם וָעֶד:
 וַאֲנַחְנוּ נְבָרְךָ יְהוָה מֵעַתָּה וְעַד־עוֹלָם. הִלְלוּ־יְהוָה:

מחזירים את ספר תורה לארון הקודש ואומר החזן והציבור יחד עמו:

בַּחֲוָרִים וְגַם־בְּתוֹלוֹת. זְמַנִּים עִם־נְעָרִים: יְהַלְלוּ אֶת־שֵׁם
 יְהוָה. כִּי־נִשְׁגַּב שְׁמוֹ לְבָדוֹ. הוֹדוּ עַל־אֶרֶץ וְשָׁמַיִם:
 וַיֵּרָם קָרוֹן לְעַמּוֹ תְּהַלֵּה לְכָל־חִסְדֵיךָ. לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל עִם קְרָבוֹ.
 הִלְלוּ־יְהוָה: מְהֵלֵל אֶקְרָא יְהוָה וּמְאִיבֵי אוֹשַׁע: וּבְנַחֵה יֹאמֵר.
 שׁוֹבֵה יְהוָה רַבּוֹת אֱלֹפֵי יִשְׂרָאֵל: בְּעֵבוֹר דָּוָד עֲבַדְךָ.
 אֶל־תִּשָּׁב פָּנֵי מְשִׁיחֶךָ: כִּי לָקַח טוֹב נָתַתִּי לָכֶם. תּוֹרַתִּי
 אֶל־תַּעֲזוּבוּ: עֵץ־חַיִּים הִיא לְמַחְזִיקִים בָּהּ וְתִמְכִּיחַ מְאֹד:
 דַּרְכֵיךָ דַּרְכֵי־נֶגַע וְכָל־נְתִיבוֹתֶיךָ שָׁלוֹם: הַשִּׁיבֵנו יְהוָה אֱלֹהֶיךָ
 וְנִשְׁוֹבָה חַדָּשׁ יָמֵינוּ כְּקֶדֶם: תּוֹרָה הִיא עֵץ חַיִּים. לְכַלְנֹנו חַיִּים.
 כִּי־עֲמָךְ מְקוֹר חַיִּים:

מקורות ומקבילות

מחזירים את ספר וכו'. ע"פ סרש"ג ח"ב, סי' קכ"ג כ"י כ"ה, דף 109א. יחללו את שם ה'. כ"י כ"ה, דף 109ב.

תפילת מוסף
של יום הכיפורים

החזן אומר:

יִתְגַּדֵּל וְיִתְקַדַּשׁ שְׁמֵהּ רַבָּא. בְּעֶלְמָא דִּבְרָא כְרַעוּתֵהּ. וְיִמְלִיךְ
מַלְכוּתֵהּ בְּחַיִּיכוֹן וּבְיָמֵיכוֹן וּבְחַיֵּי דְכָל־בֵּית־יִשְׂרָאֵל
בְּעֶגְלָא וּבְזִמְן קָרִיב. וְאָמְרוּ אָמֵן:
יְהֵא שְׁמֵהּ רַבָּא מְבָרַךְ. לְעֵלַם וּלְעֵלְמֵי עֵלְמֵיָא.
יְתַבְרַךְ וְיִשְׁתַּבַּח וְיִתְפָּאֵר וְיִתְרוֹמֵם וְיִתְנַשֵּׂא וְיִתְהַדַּר וְיִתְעַלֶּה
וְיִתְהַלָּל שְׁמֵהּ דְּקַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא:
לְעֵלָא לְעֵלָא מִן־כָּל־בְּרַכְתָּא. שִׁירְתָּא. תְּשַׁבַּחְתָּא וְנַחֲמָתָא
דְּאִמִּירָן בְּעֶלְמָא. וְאָמְרוּ אָמֵן:

עמידה למוסף של יוה"כ

אֲדִנִּי שְׁפָתַי תִּפְתָּח וּפִי יִגִּיד תְּהִלָּתְךָ:

בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ. אֱלֹהֵי אַבְרָהָם.
אֱלֹהֵי יִצְחָק וְאֱלֹהֵי יַעֲקֹב. הָאֵל הַגָּדֹל הַגִּבּוֹר וְהַנּוֹרָא.

מקורות ומקבילות

החזן אומר קדיש. סרע"ג ח"ב, סי' קכג; סדר רש"ג, פ"ה, עמ' נט; שנה"ל, סדר יוה"כ, סי' שכ; סת"ר סי' פא, ענין סדר תפלות יוה"כ; כ"י כ"ה, דף 3109; מח' רומניא, דף שס"ג ע"ב. עמידה למוסף. סרע"ג ח"ב, סי' קכג; סדר רס"ג, עמ' רסג; שנה"ל, סדר יוה"כ, סי' שכ; סת"ר סי' פא, ענין סדר תפלות יוה"כ; כ"י כ"ה, דף 3109 ודף 110; מח' רומניא, דף שס"ג ע"ב. נרכה אבות. ע"פ סרע"ג ח"ב, סי' קכג.

אַל עֲלִיזֹן. גּוֹמֵל חֲסָדִים טוֹבִים וְקוֹנֶה אֶת־הַכֹּל וְזוֹכֵר חֲסָדֵי
אֲבוֹת. וּמְבִיא גּוֹאֵל לְבָנֵי בְּנֵיהֶם לְמַעַן שְׂמוֹ בְּאַהֲבָה:

זְכַרְנוּ לְחַיִּים. מֶלֶךְ חַפֵּץ בְּחַיִּים. וְכִתְבֵנוּ בְּסֵפֶר הַחַיִּים.
לְמַעַנְךָ אֵל חַי. מֶלֶךְ גּוֹאֵל עוֹזֵר וּמוֹשִׁיעַ

וּמְגִן. בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. מְגִן אֲבֹרָהּם:

אַתָּה גְבוּר לְעוֹלָם יְהוָה. מְחִיָּה מֵתִים אַתָּה רַב לְהוֹשִׁיעַ.
מוֹרִיד הַטַּל. מְכַלְכֵּל חַיִּים בְּחֶסֶד. מְחִיָּה מֵתִים
בְּרַחֲמִים רַבִּים. סוֹמֵךְ גּוֹפְלִים וְרוֹפֵא חוֹלִים. מַתִּיר אֲסוּרִים.
וּמְקַיֵם אַמוּנָתוֹ לִישְׁנֵי עֶפְרַי. מִי־כְמוֹךָ בְּעַל גְּבוּרוֹת וּמִי דוֹמֶה
לָךְ. מֶלֶךְ מִמִּית וּמְחִיָּה וּמְצַמִּיחַ לָנוּ יְשׁוּעָה:

מִי כְמוֹךָ אֲב הַרְחַמִים. זְכוֹר יִצְחָרִיךְ בְּרַחֲמִים. מִמִּית וּמְחִיָּה.
וְנֶאֱמָן אַתָּה לְהַחְיֹת מֵתִים. בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה.

מְחִיָּה הַמֵּתִים:

לְדוֹר וְדוֹר נִגִיד גְּדֹלְךָ. וְלִנְצַח נִצְחִים קִדְשְׁתָּךְ נִקְדִישׁ.
וְשִׁבַּחךָ אֱלֹהֵינוּ מִפִּינוּ לֹא־יִמוּשׁ לְעוֹלָם וָעֵד. כִּי־אֵל

מֶלֶךְ גְּדוֹל וְקָדוֹשׁ אַתָּה:

וּבְכֵן תֵּן פְּחָדְךָ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ עַל־כָּל־מַעֲשֶׂיךָ וְאִימְתָךְ
עַל־כָּל־מַה־שִּׁבַּרְאֲתָ. וְיִירָאוּךָ כָּל־

הַמַּעֲשִׂים וְיִשְׁתַּחֲווּ לְפָנֶיךָ כָּל־הַבְּרוּאִים. וְיַעֲשׂוּ כָּל־סֵדְרֶיךָ
אֶחָת לְעֲשׂוֹת רִצּוֹנְךָ בְּלִבְבֵי שָׁלֵם. כִּמָּה שִׁדְרַעְנוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ
שֶׁהַשְּׁלֵטוֹן לְפָנֶיךָ. עוֹז בְּיָדְךָ וּגְבוּרָה בִּימִינְךָ. וְשִׁמְךָ נוֹרָא
עַל־כָּל־מַה־שִּׁבַּרְאֲתָ:

מקורות ומקבילות

זכרנו לחיים. כ"ו כ"ה, דף 3109 ודף 1110א; מח' רומניא, דף שס"א ע"ב. אתה גבור לעולם ה'. ע"פ סרע"ג ח"ב, סי' קנ"ו; כ"ו
כ"ה, דף 3109 ודף 1110א; מח' רומניא, דף שס"א ע"ב. מי כמוך. כ"ו כ"ה, דף 3109 ודף 1110א; מח' רומניא, דף שס"א ע"ב.
לדור ודור וכו'. כ"ו כ"ה, דף 3109 ודף 1110א; מח' רומניא, דף שס"ב ע"א, בשיוויס. ובכן תן פחדך וכו'. סרע"ג ח"ב, סי' קנ"ו;
כ"ו כ"ה, דף 3109; מח' רומניא, דף שס"ב ע"א.

וּבְכֵן תֵּן כְּבוֹד יְהוָה לְעַמְּךָ. תְּהִלָּה לִירֵאָיִךְ וְתִקְוָה טוֹבָה
 לְדוֹרֶשֶׁיךָ. וּפְתַחֲוֹן פֶּה לְמִיַּחֲלִים לָךְ. שְׂמַחָה לְאַרְצֶךָ.
 שִׁשּׁוֹן לְעִירֶךָ. וְצַמִּיחוֹת קָרֵן לְדוֹד עֲבָדֶךָ וְעֵרִיכוֹת נֵר לְבֶן־יִשְׂרָאֵל
 מְשִׁיחֶךָ בְּמַהֲרָה בְיָמֵינוּ:

וְאַז צְדִיקִים יִרְאוּ וַיִּשְׂמְחוּ. וַיִּשְׁרִים יַעֲלֶזוּ. וַחֲסִידִים בְּרִנָּה
 יִגִּילוּ. וְעוֹלָתָה תִקְפֹּץ פִּיהָ וְכָל־הִרְשָׁעָה כָּלָה כְּעֶשֶׂן
 תִּכְלָה. כִּי תַעֲבִיר מִמְּשַׁלֵּת זְדוֹן מִן־הָאָרֶץ. וְתִמְלֹךְ אַתָּה יְהוָה
 לְבִדְךָ עַל־כָּל־מַעֲשֵׂיךָ. עַל־יְרוּשָׁלַיִם עִירֶךָ וְעַל־צִיּוֹן מִשְׁכַּן
 כְּבוֹדֶךָ. כַּפְתוּב בְּדַבְרֵי קֹדֶשְׁךָ. יִמְלֹךְ יְהוָה לְעוֹלָם. אֱלֹהֶיךָ
 צִיּוֹן לְדֹר וָדֹר. הִלְלוּ־יָהּ: וְכַתוּב. וַיִּגְבַּה יְהוָה צְבָאוֹת בַּמִּשְׁפָּט
 וְהֵאֵל הַקְּדוֹשׁ גִּקְדָּשׁ בַּצְּדָקָה: בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. הַמְּלֹךְ הַקְּדוֹשׁ:

אַתָּה בְּחִרְתָּנוּ מִכָּל־הָעַמִּים. אֶהְבֵּת אֹתָנוּ וְרָצִיתָ בָּנוּ
 וְרוֹמַמְתָּנוּ מִכָּל־הַלְשׁוֹנוֹת.
 קֹדֶשְׁתָּנוּ בְּמִצּוֹתֶיךָ וְקִרְבַּתָּנוּ מִלְכָּנוּ לְעֲבוֹדָתֶךָ. וְשִׂמְךָ הַגָּדוֹל
 הַגָּבוֹר וְהַנּוֹרָא עֲלֵינוּ קְרָאתָ:

וְתִתֵּן לָנוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ בְּאַהֲבָה. אֶת־יוֹם (בשבת: הַשַּׁבָּת הַזֶּה
 וְאֶת־יוֹם) הַכְּפוּרִים הַזֶּה. לְסְלִיחָה וְלִמְחִילָה וְלִכְפָּרָה
 עַל־כָּל־עֲוֹנוֹתֵינוּ. מִקְרָא קֹדֶשׁ. זָכַר לִיציאת מצרים:

וּמִפְּנֵי חַטָּאֵינוּ גָּלֵינוּ מֵאַרְצֵנוּ. וְנִתְרַחַקְנוּ מֵעַל־אֲדָמָתָנוּ. וְאִין
 אָנוּ יְכוֹלִין לַעֲשׂוֹת חוֹבוֹתֵינוּ בְּבֵית בְּחִירְתֶךָ. בְּבֵית

ח"ג והערות

מקורות ומקבילות

אנו יְכוֹלִין. כ"ה במח' בולוניה ושד"ל. המלך הקדוש. סרע"ג ח"ג, ס' קב; כ"י כ"ה, דף 110 א. אתה נחרתנו וכו'.
 ע"פ סרע"ג ח"ג, ס' קב; סד' רס"ג, עמ' רסב; כ"י כ"ה, דף 109 ודף
 במח' רמ"ז ורומניא: אנו יְכוֹלִין.

110 א; מח' רומניא, דף שסב ע"א. הוספה לשבת. ע"פ סרע"ג ח"ג, ס' קב.

זכר ליציאת מצרים. סרע"ג ח"ג, ס' קב. ומפני חטאינו וכו'. ע"פ יחז' לט, כג; סרע"ג ח"ג, ס' קב; סד' רס"ג,
 עמ' קכא, עמ' קכא ועמ' רסב; סד' רשכ"ג, פ"ה, עמ' נט, בשנינויים והוספות; רמז"ס, סד"ת, נוסח צרכות האמוציות; כ"י כ"ה,
 דף 109 ודף 110; מח' רומניא, דף שסב ע"א, בשנינויים. ומתרחקנו מעל אדמתנו. ע"פ דני' ט, ז. צבית נחרתך.

הַגְדוֹל וְהַקְדוֹשׁ שֶׁנִּקְרָא שְׁמֶךָ עָלֵינוּ. מִפְּנֵי הַיָּד שֶׁנִּשְׁתַּלַּחַהּ בְּמִקְדָּשְׁךָ:

וּבְכֵן יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ אָב הַרְחֵמֵנוּ מֶלֶךְ יַעֲקֹב. שְׁתָּשׁוּב
וּתְרַחֵם עָלֵינוּ וְעַל־מִקְדָּשְׁךָ בְּרַחֲמֶיךָ הַרְבִּים. וְתִבְגְּהוּ
מִהֲרָה וְתִגְדַּל כְּבוֹדוֹ בְּיָמֵינוּ. אָבִינוּ מִלְּפָנֶיךָ אֱלֹהֵינוּ וְאַל־הִי
אָבוֹתֵינוּ. גְּלָהּ כְבוֹד מַלְכוּתְךָ וּמְלוֹךְ עָלֵינוּ מִהֲרָה. וְהוֹפֵעַ
וְהַנְּשֵׂא עָלֵינוּ לְעֵינֵי כָל־חַי. וְקָרַב פְּזוּרֵינוּ מִבֵּין הַגּוֹיִם.
וְנִפְּוֹצוֹתֵינוּ כְּגַם מִירְכַּת־אֶרֶץ. וְהִבִּיאֵנוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ לְצִיּוֹן עִירְךָ
בְּרָנָה. וְלִירוּשָׁלַיִם בֵּית מִקְדָּשְׁךָ בְּשִׂמְחַת עוֹלָם. וְשֵׁם נַעֲשֶׂה
לְפָנֶיךָ אֶת־קַרְבָּנוֹת חוֹבוֹתֵינוּ. תְּמִידִין כְּסֻדְרָן וּמוֹסָפִין כְּהִלְכָתָן.
וּמוֹסָף יוֹם (בשבת: הַשְּׁבֵת הַזֶּה. וּמוֹסָף יוֹם) הַכַּפּוּרִים הַזֶּה. נַעֲשֶׂה
וְנִקְרִיב לְפָנֶיךָ בְּאַהֲבָה. כְּמִצּוֹת רְצוֹנְךָ. כְּמָה שֶׁפָּתַתָּת עָלֵינוּ
בְּתוֹרָתְךָ. עַל יְדֵי מֹשֶׁה עַבְדְּךָ מִפִּי כְבוֹדְךָ. כְּאָמֹר:

ה"נ והערות

מפני היד שנשתלחה. כתב שד"ל, במבוא למכב"ר, עמ' 46, שהוא מבין 'נתפעלי' השגור בלשון חכמים, ויש לו גם שלשה עדים במקרא, ונכפר להם הדם (דב', כא, ח), ונוסרו כל הנשים (יחז' בג, מח), ואשת מדינים נשתה (מש' כו, טו). עָלֵינוּ וְעַל־מִקְדָּשְׁךָ. במח' רומניא: 'עָלֵינוּ וְעַל־מִקְדָּשְׁךָ בְּרַחֲמֶיךָ הַרְבִּים. כִּי בְּמַח' רמ"ז וּבִלְוֵיָא. במח' רומניא ללא תיבות אלו. במח' שד"ל: 'עַל־מִקְדָּשְׁךָ בְּרַחֲמֶיךָ הַרְבִּים, אִמְנָם בַּפֶּסַח וּשְׁבוּעוֹת כַּבְּפִיָּם. וְתִגְדַּל כְּבוֹדוֹ בְּיָמֵינוּ. במח' אַרְם צוּבָה, דף תרא ע"ב: 'זִתְגַדַּל כְּבוֹדוֹ בִּישׁוּעַתְךָ לְעֵינֵינוּ. אָבִינוּ מִלְּפָנֶיךָ או"א. כִּי גַם בְּמַח' אַרְם צוּבָה, דף תרא ע"ב. במח' רומניא, דף שסב ע"א ללא אבינו מלכנו. כְּבוֹד מַלְכוּתְךָ. כִּי בְּמַח' בּוֹלוֹנִיא וּשְׁדִ"ל. במח' רמ"ז וּרומניא: 'כְּבוֹד מַלְכוּתְךָ. מִבֵּין הַגּוֹיִם. במח' רומניא: 'מִן הַגּוֹיִם. מִירְכַת־אֶרֶץ. במח' רומניא: 'מִירְכַת־אֶרֶץ. לְצִיּוֹן עִירְךָ. כִּי בְּמַח' רמ"ז וּבּוֹלוֹנִיא. במח' שד"ל: 'לְצִיּוֹן עִירְךָ. במח' רומניא: 'צִיּוֹן עִירְךָ. וְלִירוּשָׁלַיִם בֵּית. במח' רומניא: 'צִיּוֹן עִירְךָ.

מקורות ומקבילות

ע"פ דה"צ 2, טו. צנית הגדול. ע"פ חג' 3, ט. צנית... והקדוש. ע"פ ישע' סד, י, דה"א כה, י. שנקרא שמך עליו. ע"פ דני' ט, יח. מפני היד שנתלחה ממקדשך. ע"פ תה' עד, ז. וכן יהי רצון מלפניך וכו'. נמלא גם מח' רומניא, דף שסב ע"א. אב הרחמן מלך יעקב. ע"פ סד' רס"ג, עמ' קנ"א; מח' פרס, דף עב ע"א; מח' ארם צובה, דף תרח ע"ב. מלך יעקב. ישע' מא, כא; אינו במח' רומניא. שתשוב ותרחה עלינו. ע"פ מו"כ 2, יט. ותגנהו מהרה. ע"פ משנ' תענית פ"ד, מ"ח; תוספתא ר"ה, פ"ב, ה"ט. ותגדל כבודו. ע"פ חג' 3, ט. כבודו בימינו. ע"פ נפ"ג, כ. אבינו מלכנו. לשון חכמים הוא זה, כמו: צצלי תענית, דף כה ע"ב. אור"א גלה כבוד מלכותך. ע"פ ישע' מ, ה; יחז' לה, כג; תה' קמה, יב; מס' פ"ה יט, ה"ה. כבוד מלכותך. ע"פ תה' קמה, יא. ומלך עלינו. ע"פ יחז' כ, לג. והופע. ע"פ תה' ג, ב; פ, ב; או"י י, ג. והנשא. ע"פ תה' ד, ב. לעיני כל חי. ע"פ ישע' נב, י. וקרוב פזוירנו מנין הגוים. ע"פ יחז' לו, כא. פזוירנו. ע"פ ירמ' ג, ח. ונפולתינו כנס. ע"פ ישע' יא, יב. מירכתי ארץ. ע"פ ירמ' לא, ז. לציון עירך ברנה. ע"פ ישע' לה, י. ולירושלים בית מקדשך. ע"פ ישע' יב, א. נשמחת עולם. ע"פ ישע' לה, י. נעשה לפניך וכו' תמידין וכו' ומוסף. ראו ירושלמי צרכות פ"ד, ה"ג. תמידין כסדרן. ע"פ משנ' תמיד פ"ז, מ"ג; צצלי סנהדרין, דף מט ע"ב. ומוסף יום וכו' נעשה ונקריב. ע"פ סרע"ג ח"ב, ס' קכו. משה ענדך. מ"א ח, נג.

בשבת מוסיפים:

וּבְיוֹם הַשַּׁבָּת. שְׁנֵי-כַבָּשִׁים בְּנֵי-שָׁנָה תְּמִימִם וּשְׁנֵי עֶשְׂרֹנִים
סֹלֶת מִנְחָה בְּלוּלָה בַשֶּׁמֶן וְנִסְכּוֹ: עֲלֵת שַׁבָּת
בְּשַׁבְתּוֹ. עַל-עֲלֵת הַתְּמִיד וְנִסְכָּה:

וּבַעֲשׂוֹר לַחֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי הַזֶּה. מִקְרָא-קֹדֶשׁ יִהְיֶה לָכֶם
וְעֲנִיתֶם אֶת-נַפְשֹׁתֵיכֶם. כָּל-מְלֹאכָה לֹא תַעֲשׂוּ:
וְהִקְרַבְתֶּם עֹלָה לַיהוָה רִיחַ גִּיחֹחַ. פֶּר בֶּן-בָּקָר אֶחָד אֵיל אֶחָד.
כַּבָּשִׁים בְּנֵי-שָׁנָה שְׁבַע. תְּמִימִם יִהְיוּ לָכֶם:
וּמִנְחָתָם וְנִסְפֵיהֶם כַּמִּדְבָּר. שְׁלֹשָׁה עֶשְׂרֹנִים לֶפֶר. וּשְׁנֵי
עֶשְׂרֹנִים לְאֵיל. וְעֶשְׂרוֹן לַכֶּבֶשׂ. וַיִּזֵּן כְּנִסְכּוֹ. וְשָׁעִיר
לְכַפֵּר. וּשְׁנֵי תְּמִידִין כַּהֲלֻכְתָּן:

בשבת מוסיפים:

יִשְׁמְחוּ בְּמַלְכוּתְךָ שׁוֹמְרֵי שַׁבָּת וְקוֹרְאֵי עֲנֹג. עִם מִקְדָּשִׁי
שְׁבִיעִי. כָּל־שָׁבָעוּ וַיִּתְעַנְּגוּ מִטּוֹבְךָ. וּבְשִׁבְעֵי רִצִּית
בוֹ וְקִדְשָׁתוֹ. חֲמֹדֵת יָמִים אוֹתוֹ קִרְאתָ. זָכַר לְמַעֲשֵׂה בְּרֵאשִׁית:

אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ. מְחֹל לְעֹנוּתֵינוּ בְּיוֹם הַכִּפּוּרִים
הַזֶּה. מְחָה וְהַעֲבִיר פְּשָׁעֵינוּ וְחַטָּאתֵינוּ מִנֶּגֶד עֵינֶיךָ.
כְּאָמֹר. אֲנֹכִי אֲנֹכִי הוּא מְחָה פְּשָׁעֶיךָ לְמַעְנֵי וְחַטָּאתֶיךָ לֹא

ח"ג והערות

על עלת התמיד ונסכה. בסרע"ג ח"ב, ס"י קבו, מוסיף:
 זיה קרבן שבת ובקרבתן יום הכפורים נאמר. ושני
 תמידין כהלכתן. בסרע"ג ח"ב, ס"י קבו, מוסיף: אבל
 אנחנו חטאנו וכו' ואנחנו הרשענו וממשיך או"א מחול
 לעונותינו וכו'. ביום הכפורים הזה. במח' רומניא:
 ביום הזה וללא תיבת 'הכפורים'. פשעינו וְחַטָּאתֵינוּ.

מקורות ומקבילות

שנת מוסיפים. סרע"ג ח"ג, ס"י קבו; מח' רומניא, דף שסז
 ע"ג. וציוס השנת וכו'. צמ" כח, טרי; סרע"ג ח"ג, ס"י קבו;
 סדו' רס"ג, עמ' קג; שצה"ל, ענין שנת, ס"י פג; כ"י כ"ה,
 דף 3110; מח' רומניא, דף שסז ע"ג. ובעשור לחדש השני
 וכו'. סרע"ג ח"ג, ס"י קבו; סדו' רס"ג, עמ' רסג. ומנחם
 ונסכיהם כמדבר וכו'. סרע"ג ח"ג, ס"י קבו; סדו' רס"ג,
 עמ' קג, עמ' רכא ועמ' רסג; כ"י כ"ה, דף 1110 ודף 3110;
 ושני תמידין כהלכתן. סת"ר ס"י עה, ענין התקועות. ישמחו
 אור"א מחול לעונותינו וכו'. סרע"ג ח"ג, ס"י קבו; כ"י כ"ה, דף 1110 ודף 3110; מח' רומניא,

מח' רומניא, דף שסז ע"ג, צנינויים; מח' פרס, דף פ ע"א.
 צמכותך וכו'. כ"י כ"ה, דף 3110. אור"א מחול לעונותינו וכו'.

אָזְכַּר: וְנֹאמַר. מְחִיתִי כְעֵב פְּשָׁעֶיךָ וְכַעֲנַן חַטָּאוֹתֶיךָ. שׁוּבָה
אֵלַי כִּי גָאֲלֶתֶיךָ: וְנֹאמַר. כִּי־בָיִים הִזָּה יִכְפַּר עֲלֵיכֶם לְטַהֵר
אֶתְכֶם. מְכַל חַטָּאוֹתֵיכֶם לִפְנֵי יְהוָה תִּטְהָרוּ:

כִּי־אַתָּה סוֹלַח לְיִשְׂרָאֵל מִן־הָעוֹלָם. וּמוֹחֵל לְשַׁבְּטֵי
יִשְׂרָאֵל בְּכָל־

דוֹר וְדוֹר. וְדַבְּרָךְ אֶמֶת וְקִים לְעַד. וּמִבְּלַעֲדֶיךָ אֵין לָנוּ מִלֶּךְ
מוֹחֵל וְסוֹלַח אֲלָא אַתָּה. וְתִרְצָה לְפָנֶיךָ אֶת־תְּפִלַּת עַמּוּסִיךָ
בְּתַמִּידֵי יוֹם וּכְקַרְבָּנוֹת מוֹסְפִין. בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. מִלֶּךְ מוֹחֵל
וְסוֹלַח לְעוֹנוֹתֵינוּ וְלְעוֹנוֹת עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל. וּמַעֲבִיר אֲשָׁמוֹתֵינוּ
בְּכָל־שָׁנָה וְשָׁנָה. מִלֶּךְ עַל־כָּל־הָאָרֶץ מִקֹּדֶשׁ (בשבת: הַשַּׁבָּת
וְיִשְׂרָאֵל וַיּוֹם הַכַּפּוֹרִים:

רִצָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ בְּעַמְּךָ יִשְׂרָאֵל וְאֶל־תְּפִלָּתְךָ שְׁעָה.
וְהָשִׁב הָעֲבוּדָה לְדַבֵּר בֵּיתְךָ. וְאֲשִׁי
יִשְׂרָאֵל וְתִפְלָתְךָ מְהֵרָה בְּאַהֲבָה תִקְבַּל בְּרִצּוֹן. וְתֵהִי לְרִצּוֹן
תָּמִיד עֲבוּדַת יִשְׂרָאֵל עִמָּךְ. וְתַחֲזִינָה עֵינֵינוּ בְּשׁוֹבְךָ לְצִיּוֹן
וְלִירוּשָׁלַיִם עִירְךָ בְּרַחֲמִים כְּמֵאֵז. בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. הַמַּחֲזִיר
בְּרַחֲמָיו שְׂכִינָתוֹ לְצִיּוֹן:

מקורות ומקבילות

דף שסג ע"ג. מקדש וכו' ויום הכיפורים. סרע"ג ח"ג, ס' קכו. ראו הלך"ג, הל' ויה"כ, ס' י. מקדש השנת וישראל וכו'. ע"פ סרע"ג ח"ג, ס' קכו וס' קל; מנהג מרשלייאה, סדר תפלת ויה"כ, עמ' 134. ג' נרכות אחרונות. ע"פ סרע"ג ח"ג, ס' קכו; סדר רשב"ג, פ"ה, עמ' נט; כ"י כ"ה, דף 111א; מח' רומניא, דף שסג ע"ג.

ח"ג והערות

בסרע"ג ובכ"י כ"ה ללא תיבת יחטאנו. לישראל מן־הָעוֹלָם. בסרע"ג ובכ"י כ"ה ללא מן־הָעוֹלָם, אבל בשאר העמידות בכ"י כ"ה כבפנים. וְתִרְצָה לְפָנֶיךָ וכו' וְקַרְבָּנוֹת מוֹסְפִין. תיבות אלו אינן במח' שד"ל ואולי נשמטו בטעות. בסרע"ג אינן. וְקַרְבָּנוֹת מוֹסְפִין. כן הוא בכ"י כ"ה, דף 111א, עבור העמידה של שבת, אבל כשחל בחול, דף 110א, אומר בלשון יחיד: יזכרבן

מוסף וכמו שנראה ממח' בולוניא, מח' שד"ל (ח"ב בחזרת השי"ן) ומח' הרב מ"ע הרטום. במח' רמ"ז תמיד מופיע זכרונות מוספין. ברוך אתה יי. בסדר רשב"ג, פ"ה, עמ' נט, החתימה בקצרה: 'בא"י, מלך על כל הארץ מקדש ישראל ויה"כ.

מוֹדִים אֲנַחְנוּ לָךְ. שְׂאֵתָהּ הוּא יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ.
עַל־חַיֵּינוּ הַמְסוּרִים בְּיָדְךָ וְעַל־נְשְׁמוֹתֵינוּ הַפְּקוּדוֹת
לָךְ. וְעַל־נְסִיךָ שֶׁבְּכָל־יוֹם וַיּוֹם עָמְנוּ וְעַל־נַפְלְאוֹתֶיךָ וְטוֹבוֹתֶיךָ
שֶׁבְּכָל־עֵת. עָרַב וּבָקֵר וְצִהָרִים. הַטּוֹב כִּי לֹא־כָלוּ רַחֲמֶיךָ.
הַמְרַחֵם כִּי לֹא־תָמוּ חֲסָדֶיךָ וּמַעֲוֹלָם קוֹיֵנוּ לָךְ. לֹא־הִכְלַמְתָּנוּ
יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וְלֹא־עֲזַבְתָּנוּ וְלֹא־הִסְתַּרְתָּ פָנֶיךָ מִמֶּנּוּ:

זְכוֹר רַחֲמֶיךָ וּכְבוֹשׁ אֶת־כַּעֲסְךָ. כִּלְהַ דְּבַר וְחָרַב וְרָעַב
(וּשְׁבִי) וּמִשְׁחִית וּמִגְּפָה וּכְל־מַחְלָה. מַעֲלִינוּ
וּמַעַל כָּל־בְּנֵי בְרִיתֶךָ. עַל־כֹּלָם יִתְבָּרַךְ וַיִּתְרוֹמֵם שְׁמֶךָ מִלְּכָנוּ
תְּמִיד. כָּל־הַחַיִּים יוֹדוּךָ סֵלָה. וַיְהִלְלוּ לְשִׁמְךָ הַטּוֹב בְּאַמֶּת.
וּכְתוּב לְחַיִּים טוֹבִים כָּל־בְּנֵי בְרִיתֶךָ. בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. הַטּוֹב
שְׁמֶךָ וְלָךְ נֶאֱמָה לְהוֹדוֹת:

שִׁים שְׁלוֹם. טוֹבָה וּבְרָכָה. (חַיִּים). חַן וְחֶסֶד וְרַחֲמִים. עָלִינוּ
וְעַל־כָּל־יִשְׂרָאֵל עֲמָךְ. בְּרַכְנוּ אֲבִינוּ כְּלָנוּ כְּאֶחָד בְּאוֹר
פָּנֶיךָ. כִּי בְּאוֹר פָּנֶיךָ נִתְתָּ לָנוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ. תּוֹרַת חַיִּים.
אֶהְבָּה וְחֶסֶד. אֶדְרָקָה. בְּרָכָה. יְשׁוּעָה וְרַחֲמִים וְחַיִּים וְשְׁלוֹם.
וְטוֹב יְהִיָּה בְּעֵינֶיךָ (לְבָרְכֵנוּ) וּלְבָרְךָ אֶת־כָּל־עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל
תְּמִיד בְּכָל־עֵת וּבְכָל־שָׁעָה בְּשָׁלוֹמְךָ:

בְּסֵפֶר חַיִּים. בְּרָכָה וְשְׁלוֹם. פְּרִנְסָה טוֹבָה וַיְשׁוּעָה וְנִחְמָה.
חַן וְחֶסֶד נִזְכָּר וְנִכְתָּב לְפָנֶיךָ. אָנוּ וְכָל־עַמְּךָ
יִשְׂרָאֵל. לְחַיִּים (טוֹבִים) וְלְשְׁלוֹם. בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. הַמְּבָרַךְ
אֶת־עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל בְּשָׁלוֹם. (אָמֵן):

מקורות ומקבילות

זכור רחמיך. כ"ו כ"ה, דף 111א; מנח' רומניא, דף שסג ע"א. וכתוב לחיים. כ"ו כ"ה, דף 111א; מנח' רומניא, דף שסג ע"א.
שים שלום. כ"ו כ"ה, דף 111א; מנח' רומניא, דף שסג ע"א. בספר חיים. כ"ו כ"ה, דף 111א; מנח' רומניא, דף שסג ע"א.
המנריך את עמו ישראל בשלום. כ"ו כ"ה, דף 111א; מנח' רומניא, דף שסג ע"א.

אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ. תְּבֹא לְפָנֶיךָ תְּפִלָּתֵנוּ וְאֵל-
תַּתְעַלֵּם מִתְחַנְתָּנוּ. שְׂאִין אָנוּ

עוֹי פָּנִים וְקִשְׁי־עֶרְף בְּדַבָּר הַזֶּה שֶׁנֶּאֱמַר (נ"א: לוֹמַר) לְפָנֶיךָ
יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ. צְדִיקִים אֲנַחְנוּ וְלֹא חַטָּאנוּ. אֲבָל
אֲנַחְנוּ חַטָּאנוּ (נ"א: חַטָּאנוּ אֲנַחְנוּ וְאֲבוֹתֵינוּ). אֲשַׁמְנוּ. בְּגָדֵנוּ. גְּזֻלָּנוּ.
דְּבָרֵנוּ דָּפִי. הָעוֹיֵנוּ. וְהִרְשָׁעֵנוּ. וְזָדֵנוּ. חֲמָסָנוּ. טְפִלָּנוּ שְׁקָר.
יַעֲצָנוּ רַע (ו"א: עֲצוֹת רָעוֹת). כְּזָבָנוּ. לָצָנוּ (לוֹצְצָנוּ). מְרִדָנוּ (מְרִינֵנוּ).
נֶאֱצָנוּ (נֶאֱפָנוּ). נִשְׁבַּעְנוּ לְשׁוֹא וְלִשְׁקָר. סָרְרָנוּ. עוֹיֵנוּ. פִּשְׁעֵנוּ.
צָרְרָנוּ. קִשְׁיֵנוּ עֶרְף. רִשְׁעֵנוּ. שִׁחַתָּנוּ. תַּעֲבָנוּ. תַּעֲתָעֵנוּ:
סָרְנוּ מִמִּצְוֹתֶיךָ וּמִמִּשְׁפָּטֶיךָ הַטּוֹבִים וְלֹא-שׁוּה לָנוּ. וְאַתָּה
צְדִיק עַל כָּל-הַבָּא עֲלֵינוּ. כִּי-אִמַּת עֲשִׂיתָ וְאֲנַחְנוּ הִרְשָׁעֵנוּ:

מֵה־נֶּאֱמַר לְפָנֶיךָ יוֹשֵׁב מְרוֹם וּמֵה־נִּסְפָּר לְפָנֶיךָ שׁוֹכֵן
שְׁחָקִים. הֲלֹא כָּל-הַנִּסְתָּרוֹת וְהַנִּגְלוֹת אַתָּה
יודָע: אַתָּה יודָע רְזִי עוֹלָם וְתַעֲלוּמוֹת סְתְרֵי כָל-חֵי. אַתָּה
חַפֵּשׁ כָּל-חַדְרֵי-בֶטֶן וּבּוֹחֵן כְּלִיּוֹת וְלֵב. אִין כָּל-דְּבָר נֶעְלָם
מִמֶּךָ וְאִין נִסְתָּר מִנְּגִיד עֵינֶיךָ. יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ. יְהוָה אֱלֹהֵינוּ
וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ. שֶׁתִּסְלַח וְתִמְחַל-לָנוּ עַל-כָּל-עוֹנוֹתֵינוּ וּפְשָׁעֵינוּ.
וּתְכַפֵּר לָנוּ עַל-כָּל-חַטָּאתֵינוּ:

עַל-חַטָּא שְׁחַטָּאנוּ לְפָנֶיךָ בְּאָנָּס:
עַל-חַטָּא שְׁחַטָּאנוּ לְפָנֶיךָ בְּבִלְי־דְעַת:

מקורות ומקבילות
וידוי נמוסף. צבלי יומא, דף פז ע"ב; סדר רשב"ג, פ"ה, עמ' נה, ועמ' נט; שבה"ל, סדר יוה"כ, ס' שיט, שכא; סת"ר סוף ס' עט, ענין מלות וידוי; כ"י כ"ה, דף 111א; מח' רומניא, דף שסג ע"א. יחיד מתודה בסוף התפילה. ע"פ צבלי יומא, דף פז ע"ב; ר"ח; פסקי רי"ד; שבה"ל, סדר יוה"כ, ס' שיט; סת"ר ס' פא, ענין סדר תפלות יוה"כ. אצל אנחנו חטאנו. שבה"ל, סדר יוה"כ, ס' שכ. מה נאמר לפניך. שבה"ל, סדר יוה"כ, ס' שכ. אתה יודע רזי עולם. סרע"ג ח"ב, ס' קבו. על חטא. סרע"ג ח"ב, ס' קבו; שבה"ל, סדר יוה"כ, ס' שכ.

ח"ג והערות

בְּגֵלוֹי:	לְפָנֶיךָ	שְׁחַטְאֲנוּ	עַל־חַטָּא
בְּדַעַת וּבְמַרְמָה:	לְפָנֶיךָ	שְׁחַטְאֲנוּ	עַל־חַטָּא
בְּהִרְהוּר הַלֵּב:	לְפָנֶיךָ	שְׁחַטְאֲנוּ	עַל־חַטָּא
בְּוִדּוֹי פֶּה:	לְפָנֶיךָ	שְׁחַטְאֲנוּ	עַל־חַטָּא
בְּזָדוֹן:	לְפָנֶיךָ	שְׁחַטְאֲנוּ	עַל־חַטָּא
בְּחֹזֶק יָד:	לְפָנֶיךָ	שְׁחַטְאֲנוּ	עַל־חַטָּא
בְּטַמְאַת שְׁפָתַיִם:	לְפָנֶיךָ	שְׁחַטְאֲנוּ	עַל־חַטָּא
בְּיֵצֵר הָרַע:	לְפָנֶיךָ	שְׁחַטְאֲנוּ	עַל־חַטָּא
בְּיוֹדַעַיִם וּבְלֹא יוֹדַעַיִם:	לְפָנֶיךָ	שְׁחַטְאֲנוּ	עַל־חַטָּא
בְּכַחַשׁ וּבְכֹזָב:	לְפָנֶיךָ	שְׁחַטְאֲנוּ	עַל־חַטָּא
בְּלִשׁוֹן הָרַע:	לְפָנֶיךָ	שְׁחַטְאֲנוּ	עַל־חַטָּא
בְּמִרְאֵית הָעֵינַיִן:	לְפָנֶיךָ	שְׁחַטְאֲנוּ	עַל־חַטָּא
בְּנִשְׁדָּ וּבְמַרְבִּית:	לְפָנֶיךָ	שְׁחַטְאֲנוּ	עַל־חַטָּא
בְּשִׁיחַ שְׁפָתוֹתַיִנוּ:	לְפָנֶיךָ	שְׁחַטְאֲנוּ	עַל־חַטָּא
בְּעֵינַיִם רְמוֹת:	לְפָנֶיךָ	שְׁחַטְאֲנוּ	עַל־חַטָּא
בְּפִתְחוֹן פֶּה:	לְפָנֶיךָ	שְׁחַטְאֲנוּ	עַל־חַטָּא
בְּצַעְדֵי רַגְלָיִם:	לְפָנֶיךָ	שְׁחַטְאֲנוּ	עַל־חַטָּא
בְּקַפְיַת יָד:	לְפָנֶיךָ	שְׁחַטְאֲנוּ	עַל־חַטָּא
בְּרָצוֹן:	לְפָנֶיךָ	שְׁחַטְאֲנוּ	עַל־חַטָּא
בְּשִׁגְגָה:	לְפָנֶיךָ	שְׁחַטְאֲנוּ	עַל־חַטָּא
בְּשִׁבוּעַת שְׁוֹא:	לְפָנֶיךָ	שְׁחַטְאֲנוּ	(עַל־חַטָּא)
בְּתַמְהוֹן לֵבָב:	לְפָנֶיךָ	שְׁחַטְאֲנוּ	עַל־חַטָּא
אָשָׁם:	עֲלֵיהֶם	שְׁאֲנוּ	עַל־חַטָּאִים
חַטָּאת:	עֲלֵיהֶם	שְׁאֲנוּ	עַל־חַטָּאִים

מקורות ומקבילות

על חטאים. סרע"ג ח"ב, ס"ו קכו.

עַל־חַטָּאִים שָׁאֲנוּ חַיָּבִים עֲלֵיהֶם עוֹלָה:
 עַל־חַטָּאִים שָׁאֲנוּ חַיָּבִים עֲלֵיהֶם קָרְבָּן:
 עַל־חַטָּאִים שָׁאֲנוּ חַיָּבִים עֲלֵיהֶם מִיתָה:
 עַל־חַטָּאִים שָׁאֲנוּ חַיָּבִים עֲלֵיהֶם כִּרְתִּי:
 עַל־חַטָּאִים שָׁאֲנוּ חַיָּבִים עֲלֵיהֶם מִיתָה וְכִרְתִּי:

מִיתָה בִּידֵי שָׁמַיִם וְכִרְתִּי בִּידֵי שָׁמַיִם. אַרְבַּע מִיתוֹת בֵּית דִּין.
 סְקִילָה שְׂרִפָּה הֶרֶג וְחִנּוּק. וּמַלְקוֹת אַרְבָּעִים. (עַל-)מִצּוֹת עֲשֵׂה
 וּמִצּוֹת לֹא תַעֲשֶׂה. בֵּין שֵׁשׁ בָּהּ קוּם וַעֲשֵׂה. וּבֵין שְׁאֵין בָּהּ
 קוּם וַעֲשֵׂה. בֵּין שְׁגָלוּיִים לָנוּ וּבֵין שְׁאִינָם גְּלוּיִים לָנוּ. הַגְּלוּיִים
 לָנוּ כָּבֵר אֲמַרְנוּ לְפָנֶיךָ. וְשְׁאִינָם גְּלוּיִים לָנוּ כָּבֵר לְפָנֶיךָ גְּלוּיִים
 וַיְדוּעִים. כַּדָּבָר שֶׁנֶּאֱמַר הַנְּסִתְרֵת לִיהוָה אֱלֹהֵינוּ. וְהַנְּגַלֵּת לָנוּ
 וּלְבָנֵינוּ עַד-עוֹלָם לַעֲשׂוֹת אֶת-כָּל-דְּבָרֵי הַתּוֹרָה הַזֹּאת:

ויש נוהגים להוסיף:

אֱלֹהֵי. נִצּוֹר לְשׁוֹנֵי מַרְעֵי. וּשְׁפָתַי מִדְּבַר מַרְמָה. וְלִמְקַלְלֵי נַפְשִׁי תִדּוּם וְלִמִּצְוֹתֶיךָ
 תִּרְדֹּף נַפְשִׁי. וְנַפְשִׁי כְּעַפְרָה לְכָל תַּהֲיָה. יְהִי רִצּוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְהוָה אֱלֹהֵי.
 שְׁכַל-הַקָּמִים עָלַי לְרַעָה. תִּפְרַעְתָּם וּתְקַלְקַל מַחֲשָׁבוֹתֵם. וְכֵן יְהִי רִצּוֹן מִלְּפָנֶיךָ
 יְהוָה אֱלֹהֵי. שְׁתַּפְּתַח לִי שְׁעָרֵי תוֹרָה. שְׁעָרֵי חֲכָמָה. שְׁעָרֵי בִינָה. שְׁעָרֵי דַעְהָ. שְׁעָרֵי
 פְּרָגְסָה וְכִלְכָּלָה. שְׁעָרֵי חַיִּים. חַן וְחֶסֶד וְרַחֲמִים וְרִצּוֹן מִלְּפָנֶיךָ:

כולם אומרים:

יְהִיו לְרִצּוֹן אֲמַר־פִּי. וְהִגִּינוּ לִבִּי לְפָנֶיךָ. יְהוָה צוּרֵי וְגֹאֲלֵי:

פוסע שלש פסיעות לאחוריו בכריעה אחת, וחוזר לשמאלו ואחר כך לימינו, ואומר:

עֲשֵׂה שְׁלוֹם בְּמִרוֹמָיו. הוּא בְּרַחֲמָיו. יַעֲשֵׂה שְׁלוֹם עָלֵינוּ
 וְעַל-כָּל-יִשְׂרָאֵל. (אָמֵן):

(יְהִי רִצּוֹן מִלְּפָנֶיךָ. יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ.)

שְׁתַּבְּנָה בֵּית הַמִּקְדָּשׁ בְּמַהֲרָה בְּיָמֵינוּ. וְתֵן חֵלְקֵנוּ בְּתוֹרָתְךָ:

מקורות ומקבילות

דברי הסורה הזאת. מח' רומניל, דף שסג ע"ב. יסיו לרטון. כ"י כ"ה, דף 311. עשה שלום. כ"י כ"ה, דף 311.

החזן אומר בלחש (וכפי מנהג ק"ק רומה אומר בקול רם):

אֲדֹנָי שְׁפָתַי תִּפְתָּח וּפִי יִגִּיד תְּהִלָּתְךָ:

**בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ. אֱלֹהֵי אַבְרָהָם.
 אֱלֹהֵי יִצְחָק וְאֱלֹהֵי יַעֲקֹב. הָאֵל הַגָּדֹל הַגִּבּוֹר וְהַנּוֹרָא.
 אֵל עֲלִיּוֹן. גּוֹמֵל חֲסָדִים טוֹבִים וְקוֹנֵה אֶת־הַכֹּל וְזוֹכֵר חֲסָדֵי
 אֲבוֹת. וּמְבִיא גּוֹאֵל לְבְנֵי בְנֵיהֶם לְמַעַן שְׂמוֹ בְּאַהֲבָה:
 מְסוּד חֲכָמִים וּנְבוֹנִים. מְלַמֵּד דַּעַת מְבִינִים. אֲפַתַח פִּי
 בְּתַחֲנוּנִים. לְחִלּוֹת פְּנֵי שׁוֹכֵן מְעוֹנִים:**

**אֲשַׁעַן בְּמַעַשׂ אֲזָרַח. בְּצַדִּיקוֹ לְצַדִּיקֵי תִזְרַח.
 גִּשְׁתּוֹ אֵלַיךְ מִמִּזְרַח. דְּרַכֶּיךָ לְשִׁמּוֹר זָרַח:**

מקורות ומקבילות

חזרת הש"ץ למוסף. סרע"ג ח"ב, סי' קסז; סדרי רשב"ג, פ"ה, עמ' נט; מנח' רומניא, דף שסג ע"ב. **החזן אומר בלחש.** ראו סדרי רס"ג, עמ' מא; תה"ד, פסקים וכתבים, סי' קי; שו"ע או"ח סי' קיא, סי' צ, ומג"א סי' ק"ד. **ברכת אבות.** ע"פ סרע"ג ח"ב, סי' קסז. **מסוד חכמים וכו'.** מנח' רומניא, דף שסג ע"ב. **אשען במעש אזרח.** שבה"ל, סדר יוה"כ, סי' שכ; כ"ו כ"ה, דף ק"א; מנח' רומניא, דף שסג ע"ב. **צמנע.** ע"פ צ"ר כו, ה; תוספתא קידושין (ליברמן), פ"ה הל' כא; ירושלמי קידושין, פ"ד, הל' יב [דף מח ע"א]. **אזרח.** ע"פ תה"פ ע, א; צבלי צ"ב, דף טו ע"א, 'איתן האזרחי זהו אברהם; **בלדקו לצדקי וכו'.** ע"פ ישעי' מא, ב; מדת"ג פ"י נח, סי' א. **תזרח.** הל' יב [דף מח ע"א]; צ"ר (אלבק) פ"י נח, ד"ה ואת יהודה; מדת"ג פ"י צה, סי' ג.

ח"ג והערות

א עליון. במח' רמ"ג, בולוניה, כ"י רומניא הנוסח בחזרת הש"ץ הוא: 'ברוך אתה... א עליון קונה שמים וארץ' ואח"כ 'מסוד חכמים וכו' וראו בחזרת הש"ץ של שחרית. **אשען במעש אזרח.** פיוט ל"י יוחנן הכהן בן יהושע, מיוסד ע"ס א"ב. מופיע גם במח' רומניא, דף שסג ע"ב. ראו נחום ויסגשטרן, פיוטי יוחנן הכהן בירבי יהושע, עמ' 110 ואילך. **לצדקי תזרח.** בכ"י: 'לצדקי תפרח'. **דרכך לשמור.** מדת"ג (ורשא), פ"י חוקת, סי' ו; צמדצ"ר פ"י יט, סי' ג. **דרכך לשמור.** ע"פ ירושלמי קידושין, פ"ד, הל' יב [דף מח ע"א]; צ"ר (אלבק) פ"י נח, ד"ה ואת יהודה; מדת"ג פ"י צה, סי' ג. **זרח.** ראו צ"ר פ"י נח, סי' ז.

הַלֵּךְ לְאוֹרֶךְ וַיָּבֵא • וְנֶאֱמַן מִצֵּאת לְבָבוֹ •
 זָנַח נֶסְכָּל וַתַּעֲבוּ • חָשַׁק בְּסוֹבֵל וַיֶּאֱהָבוּ •
 טוֹעִים מִעֲקוּמָם הַשְּׁוֹהֵה • יָדְעָם פָּתַח הַתְּשׁוּבָה •
 כִּיּוֹן בָּלָב וּמַחֲשָׁבָה • לָבֵא בְצִלָּךְ לִישִׁיבָה •
 מוֹבָאוּ מֵעֶבֶר הַנְּהָר • נִשְׁיָה הַבְּהִיקָה וַתִּנְהָר •
 שָׂאת זָמַר וַתִּמְהָר • עֵת לְגוֹרְבָה מְהָר •
 פְּלִטָתוֹ מֵאוֹר כְּשִׂדִים • צִצְתָּ וּשְׁנֵבְתוֹ בְּשִׂדִים •
 קִבְעָתוֹ בְּבִירוֹר יְסוּדִים • רֵאשׁוֹן לְאַבוֹת חֲסִידִים •

מקורות ומקבילות

הַלֵּךְ לְאוֹרֶךְ. ע"פ חו"כ, כט, ב"ג; צעה"ט צ"י, יב, א, ד"ה אר"ה. ראו צ"ר פ"ג, ס"ג, ו'הו' אור זה אברהם'. ויבא. ע"פ צ"י, ה; יג, יח. ונאמן מלאה לבבו. ע"פ נחמ"ט, ה; וירושלמי זכרות, פ"ט, ה"ה [דף סז ע"ב]. זנח נסכל. ע"פ ישע' מו, ז, ותענו. ע"פ דב' ז, כו; צ"ר (אלבק), פ"ג, ס"ג, ד"ה ולינו. ראו מדר"י פ"י בשלח, מס' דעמלק, פ"ג, 'חשש כחו מעליו'. חשק. ע"פ צבלי סנהדרין, דף לו ע"א, 'רלו לפני כסוסיס'. כסונל. ע"פ דב' לב, יא; ישע' מו, ד; שמו"ר פ"י, יע, ס"ד. ויאנהו. ע"פ ישע' מלא, ה; דה"ב, כ, ז; וירושלמי זכרות, פ"ט, ה"ה [דף סז ע"ב]; צבלי סוטה, דף לא ע"א. טועים מעקומם השוה וכו'. ע"פ צבלי סוטה, דף י ע"ב, 'שהקריא אברהם אבינו לשמו של הקב"ה וכו'; צ"י, ה ות"א; אד"ג נוסח א, פ"י, יב; צבלי סנהדרין, דף טז ע"ב. ידעם פתח התשובה. ע"פ ישע' לא, ו; ירמ' ג, כב; צ"ר פ"י, ל, ס"ה, 'אברהם... מתוקן להדריך כל העולם כולו בתשובה'. כיון בלב. צ"ר פ"י, יב, ס"ג, ע"פ מש' י, ה; מדה"ג פ"י וירא, ס"י מלא. ומחשבה. ע"פ מדה"ג (וורשא), פ"י וישב, ס"ג, 'מחשבה עמוקה נטלת עם אברהם'. לבא בלך לשיבה. אד"ג, נוסח א, פ"י, לג, '...עד שבה א"א והלך בדרכי הקב"ה', ע"פ צ"י, כו, ה. מובאו. ע"פ ש"ב, ג, כה. מובאו מעבר הנהר. ע"פ יהו' כד, ב"ג. נשיה. ע"פ ויק"ר פ"י, כט, ס"י יא. ראו סה"ש לרד"ק, ערך נשה. הנהיקה. ע"פ צ"ר פ"י, ל, ס"י, ו' 'אמר הקב"ה לאברהם, עד שתהא מאיר לי וכו' צא והאיר לפני צא"ק ישראל'. ותנהר. ע"פ ישע' מלא, ג, וראו ר' צחוי צ"י, לה, ל, ד"ה אצל צמדה. שאת זמר. ע"פ תה' פא, ג. לגור בה. ע"פ צ"י, יג, יב. מכה. ראו אג"ר פ"י, לה, 'זה אברהם שהיה הולך צמדה'. פלטתו מאור כשדים. ע"פ צ"י, טו, ז; נחמ"ט, ז; ספ"ו יג, ז; יד, ז; צ"ר פ"י, מד, ס"י יג. ללא ושגבתו. ע"פ צ"ר פ"י, לט, ס"י א. ושגבתו כשדים. ע"פ צ"י, יד, י; יד, ט"כ. קבעתו צבור יסודים. ע"פ צ"י, צ"י, רצחי עמ"ג, פ"י, א, ס"י א, 'שלשה אבות... שהם יסודי עולם'. יסודים. ע"פ מש' י, כה. ראשון לאבות. ע"פ צ"ר פ"י, נט, ס"י ו; תד"ר (א"ש שלום), פ"י, ג, 'תהא ראשון של אבות; ילקו"ש א"ש, רמו תרמו, ד"ה ד"ה צלילה. לאבות חסידים. ע"פ מדר"א חיכה (צובר), נוסח ב, פ"י, א, ס"י, כ, '...אבות העולם, ואמר להם, עמדו חסידים'.

ח"ג והערות

במח' בולוניה: יְבָרְךָ לְשִׁמּוֹרָה וּבִמְח' רמ"ו, כ"י, קד"א ורומניא. הַלֵּךְ. כן הוא במח' רמ"ו, כ"י ואצל ויסנשטרן. במח' רס"ד-רס"ה, בולוניה, רומניא ושר"ל: הַלֵּךְ. לְאוֹרֶךְ וַיָּבֵא. כן הוא במח' רמ"ו, כ"י, ויסנשטרן, וכן נראה שהוא הנוסח הישן. במח' בולוניה ושר"ל: לְאוֹרֶךְ וַיָּבֵא. במח' רומניא: לְאוֹרֶךְ וַיָּבֵא. זנח נסכל. במח' רומניא: זנח נסכל. טועים מעקומם. במח' רומניא: טועים מעקומם. בלב ומחשבה. בלב ובמחשבה. אצל ויסנשטרן; בלב ומחשבה. לבא בְצִלָּךְ. כן הוא במח' רס"ד-רס"ה, בולוניה, רומניא ושר"ל. במח' רמ"ו ואצל ויסנשטרן: לבא בְצִלָּךְ. זמר ותמהר. במח' בולוניה, כ"י, ויסנשטרן ושר"ל: זמר פנה ותמהר. ובאן הושמטה תיבת 'פנה', ע"פ מח' רמ"ו וקד"א. ניקודה ופירושה של תיבה זו איננה ברורה, בכ"י: 'פנת', במח' בולוניה 'פנת', ברומניא: 'פנה', בשר"ל: 'פנת'. צצת. במח' רמ"ו ואצל ויסנשטרן: צצתה. ושגבתו. בשר"ל שמאלית. כ"ה במח' רס"ד-רס"ה, כ"י, רומניא ושר"ל, וכן נראה נכון. קבעתו בְּבִירוֹר. במח' רומניא: קבעתו קבדור. לאבות חֲסִידִים. במח' רומניא: לאבות החסידים.

צ"ר פ"י, ל, ס"י, ו' 'אמר הקב"ה לאברהם, עד שתהא מאיר לי וכו' צא והאיר לפני צא"ק ישראל'. ותנהר. ע"פ ישע' מלא, ג, וראו ר' צחוי צ"י, לה, ל, ד"ה אצל צמדה. שאת זמר. ע"פ תה' פא, ג. לגור בה. ע"פ צ"י, יג, יב. מכה. ראו אג"ר פ"י, לה, 'זה אברהם שהיה הולך צמדה'. פלטתו מאור כשדים. ע"פ צ"י, טו, ז; נחמ"ט, ז; ספ"ו יג, ז; יד, ז; צ"ר פ"י, מד, ס"י יג. ללא ושגבתו. ע"פ צ"ר פ"י, לט, ס"י א. ושגבתו כשדים. ע"פ צ"י, יד, י; יד, ט"כ. קבעתו צבור יסודים. ע"פ צ"י, צ"י, רצחי עמ"ג, פ"י, א, ס"י א, 'שלשה אבות... שהם יסודי עולם'. יסודים. ע"פ מש' י, כה. ראשון לאבות. ע"פ צ"ר פ"י, נט, ס"י ו; תד"ר (א"ש שלום), פ"י, ג, 'תהא ראשון של אבות; ילקו"ש א"ש, רמו תרמו, ד"ה ד"ה צלילה. לאבות חסידים. ע"פ מדר"א חיכה (צובר), נוסח ב, פ"י, א, ס"י, כ, '...אבות העולם, ואמר להם, עמדו חסידים'.

שׁוֹבְבֵנוּ בְּצַדְקוֹ בְּלִי לִיסוּר. שׁוּעַ לְעִבְדְּךָ בְּכֵן אֶאֱסוּר.
תּוֹשִׁיעַ בְּלִי מַחְסוּר. תִּכְפֹּר לַמִּתְעַנִּים בְּעֲשׂוֹר:

כַּפְתּוּב וּבְעֲשׂוֹר לְחֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי הַזֶּה מִקְרָא־קִדְשׁ יִהְיֶה
לָכֶם וְעֲנִיתֶם אֶת־נַפְשֵׁיכֶם. כָּל־מְלֹאכָה לֹא תַעֲשׂוּ:
וְנֹאמַר יַעֲקֹב אֲשֶׁר־שָׁמַע אֲבָרָהֶם בְּקִלְי וַיִּשְׁמַר מִשְׁמֵרְתִי מִצּוֹתֵי
חֻקוֹתַי וְתוֹרֹתַי: וְנֹאמַר זָכַר לְאֲבָרָהֶם לְיִצְחָק וּלְיִשְׂרָאֵל עֲבָדֶיךָ
אֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתָּ לָהֶם בְּךָ וַתְּדַבֵּר אֱלֹהִים. אֲרַבֶּה אֶת־זֶרְעֲכֶם
כְּכּוֹכְבֵי הַשָּׁמַיִם. וְכָל־הָאָרֶץ הַזֹּאת אֲשֶׁר אֶמְרְתִי אֵתֶן לְזֶרְעֲכֶם
וְנַחֲלוּ לְעֹלָם:

לְעוֹלָם יִסְלַח וַיְכַפֵּר. חֲטָאֵינוּ מִכְּתַב בְּסִפְרֵנוּ. גּוֹעֲדֵנוּ וְהוּי
עָלֵי פִשְׁעֵינוּ לְסִפְרֵנוּ. גִּמְצָא פְּנֵי מַגֵּן סְלִיחָה וְכַפֵּר:

זְכַרְנוּ לַחַיִּים. מִלֶּךְ חַפִּץ בַּחַיִּים. וְכַתְּבֵנוּ בְּסִפְרֵ הַחַיִּים.
לְמַעַנְךָ אֵל חַי. מִלֶּךְ גּוֹאֵל עוֹזֵר וּמוֹשִׁיעַ
וּמַגֵּן. בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. מַגֵּן אֲבָרָהֶם:

ח"נ והערות

שׁוֹבְבֵנוּ בְּצַדְקוֹ. בקד"א פירש שהוא כמו שׁוֹבְבֵנוּ,
כלומר השב אותנו לא"י. במח' גולד', עמ' 11, פירשו
מלשון צפשי ישובב, תהי כג, ג, מלשון מנוחה, אך
ברו"ה פירש מלשון יתשובב לנו, תהי ס, ג, לשון
התרצות. במח' רומניא: שׁוֹבְבֵנוּ בְּצַדְקוֹ. בלי לִיסוּר.
במח' רס"דירס"ה: בלי לִיסוּר. במח' רומניא: בלי
לִיסוּר. שׁוּעַ לְעִבְדְּךָ. כ"ה במח' רמ"ו, בולוניא וכ"י.
במח' שד"ל: שׁוּעַ לְעִבְדְּךָ, אך אינו מובן. תִּכְפֹּר
לַמִּתְעַנִּים. אצל ויסנשטרן: תִּפְּן לַמִּתְעַנִּים. וְנֹאמַר
עַקֵּב וכו'. פסוק זה מובא במח' בולוניא, רומניא וכ"י,
אך אינו מופיע במח' רמ"ו ואצל ויסנשטרן. במח'
רומניא נוספו עוד כמה פסוקים. לְעוֹלָם יִסְלַח
וַיְכַפֵּר. ר"ת הרומזים לשם המחבר, יוחנן הכהן בן
יהושע, סימן ליוחנן. נמצא גם במח' רומניא, דף שסד
ע"א. סְלִיחָה וְכַפֵּר. אצל ויסנשטרן: סְלִיחָה וְכַפֵּר.

מקורות ומקבילות

שׁוֹבְבֵנוּ - הסיבנו. ע"פ ישעי' מט, ה ותי"ו. צדקו. ע"פ צר' כו,
ד"ה; כל"ר פרי' ה, ה"ג, 'צזכותו של אברהם'; ירושלמי תענית,
פ"ב, ה"א [דף ח ע"א], 'כדי להזכיר זכותו של אברהם'. צלי
ליסור. ע"פ צבלי צרכות, דף ח ע"א, 'לא על ידי יסורין וכו'.
ליסור. ראו סה"ש לרד"ק, ערך יסר. לענדך. ע"פ ספרי דב',
פרי' עקב פי' מוא, 'וכן הפלה קרויה עבודה'. אלסור. ע"פ מ"א
כ, יד. תושיע. ע"פ ש"צ כב, כה; ישעי' נט, א; סח"ש יד, ד;
סמק"א ג, נג. צלי מחסור. ע"פ מ"א ח, טז; תהי כג, א; לד, י.
תכפר לַמִּתְעַנִּים נַעֲשׂוּר. ע"פ ספרא, אחרי מות, פרי' ה, פ"ח,
סו' א, 'כי צוים הזה יכפר עליכם... שאע"פ שאין קרבנות; ויק"ר
פרי' כ, סו' יב. ככתוב ונעשור לחדש וכו'. מח' רומניא, דף שסד
ע"א. עַקֵּב אֲשֶׁר שָׁמַע. צר' כו, ה. זכור לאברהם ליצחק ולישראל.
שמו' לב, יג. לעולם יסלח ויכפר. ע"פ ויק' טז, לד; צבלי שבעות,
דף יג ע"א; ס' החינוך מנחה קפה. חטאינו מכתב צספר. ע"פ
מדה"ג פרי' לו, סו' ז, 'האדם חוטא הקב"ה רובם עליו...'. נועדנו
וידוי וכו'. ראו יוא' ב, טר"ט; מל"ה, לשנת שביעה, 'ועד לנו
לכפרה'. וידוי עלי פשעינו לספר. ע"פ תהי' לב, ה; מש' כח, יג. נמלא פני מוגן. ע"פ צמד"ר פרי' יט, סו' כג, '...מיד נתראה להם;
מדה"ג פרי' חקת, סו' מו; צמד"ר פרי' כ, סו' טו, '...אומר הטאתי אין רשות למלאך ליגע צו; מדה"ג פרי' צלק, סו' יד. זכרנו
לחיים. סר"ג ח"ב, סו' קכו.

אֶתְּהָ גְבוּר לְעוֹלָם יְהוָה. מְחִיָּה מֵתִים אֶתְּהָ רַב לְהוֹשִׁיעַ.
 מוֹרִיד הַטַּל. מְכַלְכֵּל חַיִּים בְּחֶסֶד. מְחִיָּה מֵתִים
 בְּרַחֲמִים רַבִּים. סוֹמֵךְ גּוֹפְלִים וְרוֹפֵא חוֹלִים. מִתִּיר אֲסוּרִים.
 וּמְקַיֵּם אֲמוּנָתוֹ לִישְׁנֵי עֶפְרָי. מִי־כְמוֹךָ בְּעַל גְּבוּרוֹת וּמִי דוֹמָה
 לָךְ. מְלַךְ מַמְיֵת וּמְחַיֶּה וּמְצַמִּיחַ לָנוּ יְשׁוּעָה:

תַּמָּה בְּלוֹיֵת עֲדָנָה. שְׁעֵשְׂעֵתָה בְּהַרְיוֹן לְעֲדָנָה. רַחֲמָה
 הָעֲצוּרָה עֲדָנָה. קְנוֹת בֵּן גִּתְעֲדָנָה:

צוֹר פְּגִיף חֵלֶת. פְּקַדְתָּה וְהָרָה לָלֶת. עַל־כָּל־בְּנוֹת גִּתְעֵלֶת.
 סִימָה לְהִנִּיךְ בְּנִיחָם וְלֹא נִכְלָת:

נְסִיתָ אָב לְבוֹחֲנוֹבוֹ. מוֹרִיָּה הָעֲלֵהוּ לְהַקְרִיבוֹ. לֹא אַחַר
 לְקָרְבוֹ. כְּאֲשֶׁר גִּתְפַקֵּד בּוֹ:

יְחַדְּיוּ בְּהִתְהַלְּכֶם שְׁנִיחָם. טוֹב לָךְ נְשָׂאוֹ עֵינִיחָם. חֲטָא אִם
 חִיְבוֹ בְּנִיחָם. זְכוֹר וּסְלַח לְמַעַנִיחָם:

מקורות ומקבילות

צרכת גבורות. ע"פ סרע"ג ח"ב, ס' קכו. תמה, המימיה, ראו
 ס' הבחור, מאמר ד, עיקר יא, ס' ה. ע"פ צ"ר (אלבק),
 פ"ה חיי שרה, פ"ה נח, ס' א; מד"א (צובר), ופס"ו צ"ר,
 פ"ה כג, ס' א. **נלוית עדנה.** ע"פ צ"ר יח, יב. **שעשעתה.**
 ע"פ צ"ר כה, ו. **צהריון לעדנה.** צבלי צ"מ, דף פו ע"א; צ"ר
 פ"ה מז, ס' ב, 'החזירה הקצ"ה לימי נערותיה'. **רחמה**
העזרה. ע"פ צבלי יצמות, דף סד ע"ב. **עדנה.** ע"פ צ"ר
 יח, יב. **קטות.** ע"פ צ"ר ד, א. **בן.** ע"פ צ"ר כה, ג. **אור.**
 ע"פ דצ' לב, ד; ש"צ כג, ג. **פניך חלת.** מדת"ג (וורשא), פ"ה
 וירא, ס' טו. **פקדתה והרה ללת.** ע"פ צ"ר כה, א"ב; ש"א
 ד, יט. **על כל בנות נתעלת.** ע"פ מש' לא, כט; פדר"א פ' נח.
 ראו מדת"ג (וורשא), פ"ה וירא, ס' טו, וס' ח. **סימה להניק**
צניהם. ע"פ פדר"א פ' נח; צבלי צ"מ, דף פו ע"א; מדת"ג פ"ה
 וירא, סוף ס' א; צ"ר פ"ה נג, ס' ט; ילק"ש א"ו, רמז תתקנ;
 מש"ט צ"ר, פ"ה וירא, פ"ה כה, ס' ז. **ולא נגלת.** ע"פ צבלי

ח"ג והערות

תמה בלוית עדנה וכו'. מיוסד ע"ס תשר"ק. נמצא
 גם במח' רומניא, דף שסד ע"א. ראו נחום ויסנשטרן,
 פיוטי יוחנן הכהן בירבי יהושע, עמ' 112 ואילך. **בלוית.**
 במח' רומניא: 'בלוית'. **העצורה עדנה.** כ"ה במח'
 רמ"ו, רומניא, וכן נראה מקד"א. במח' בולוניא, כ"י
 ושד"ל: 'העצורה עדנה'. אצל ויסנשטרן: 'העצורה
 עדנה'. **סימה.** בקד"א מציע לגרוס: 'סימה, ע"ש.
 במח' רומניא: 'סימה'. **להניק בניהם.** אצל ויסנשטרן:
 'להניק בניהם'. **ולא נכלת.** בכל המקורות שלפנינו:
 ז"ל נכלת, כראוי לחרוז, אמנם בזה שונה לקמן, בעבור
 שבא בסוף פיסקא. **לבוחנובו.** אצל ויסנשטרן: 'לְבָחְנוּ
 בו'. **לא אחר.** כן הוא במח' שד"ל. במח' רמ"ו: 'לא
 איתר'. במח' בולוניא ורומניא: 'לא אחר'. **חטא.** אצל
 ויסנשטרן: 'חט'. **אם חיבו.** פועל לרבים ועבר. במח'

צ"מ, דף פו ע"א, 'כשני מעיינות'. **נסית אז לבוחנו בו.** ע"פ צ"ר כב, א. **מוריה העלהו להקריבו.** ע"פ צ"ר כב, ג. **לא אחר.**
 ע"פ צ"ר כב, ג וראו רש"י; צ"ר לד, יט. **לקרבו.** ע"פ צ"ר כב, ט"ו; אגב"ר פ"ה לו, ז"ה יתכן שקרב צמחה כלבויה'. **כאשר**
נתפקד בו. ע"פ צ"ר כב, ג. **יחדיו צהתהלכס שניהם.** ע"פ צ"ר כב, רח. **טוב -** אחד מע' שנותיו של הקצ"ה. ע"פ מד"ז שה"ש
 (צובר), פ"ה א, ס' א. **לך נשאו עיניהם.** ע"פ פדר"ך (מנדלבוים), פ"ה כו, אחרי מות, ס' ג. **חטא אם חיבו צניהם.** ע"פ
 ירושלמי תענית, פ"ב, ה"ד, 'שתדין בניך לראח צעונות ולהסתבך בלרות'; ויק"ר פ"ה כט, ס' י. **זכור וסלח למעניהם.** ע"פ מדת"ג:

וְהֵבֵן צִנּוֹר בְּפִשְׁטָהּוּ. הֶחְזִיק אָב בַּחֶרֶב לְשַׁחֲטָהּוּ. דָּמְעוּ
 אָרְאָלִים כְּתִכְף לְשַׁחֲטָהּוּ. גָּשׁ כִּפְרוּ אֵיל וַיִּשְׁחַטָהּוּ:
 בְּגִיָּהֶם בְּהִיּוֹת דָּת מְפִירִים. בְּצַדְקָם יְהִיו חֲטָאֵימוּ מִתְּכַפְּרִים.
 אֲתוֹתֶם הַיּוֹם תַּחֲנֶנָּה מְסֻפְּרִים. אֲזִי יִרְצוּ כְּהִקְרַבַת פְּרִים בְּיּוֹם
 הַכַּפּוּרִים:

כַּכְּתוּב וְהִקְרַבְתֶּם עֲלֶיהָ לַיהוָה רִיחַ גִּיחֹחַ פֶּרֶן בֶּן־בְּקָר אֶחָד
 אֵיל אֶחָד. כְּבָשִׂים בְּגִי־שָׁנָה שִׁבְעָה תְּמִימִם יְהִיו
 לָכֶם: וְנֹאמַר כִּי יִדְעֵתוּ לְמַעַן אֲשֶׁר יִצְוָה אֶת־בְּנָיו וְאֶת־בֵּיתוֹ
 אַחֲרָיו וְשָׁמְרוּ דְרֹךְ יְהוָה לַעֲשׂוֹת צְדָקָה וּמִשְׁפָּט. לְמַעַן הִבִּיא
 יְהוָה עַל־אַבְרָהָם אֵת אֲשֶׁר־דִּבֶּר עָלָיו: וְנֹאמַר זָכַר לַעֲבָדֶיךָ
 לְאַבְרָהָם לְיִצְחָק וּלְיַעֲקֹב. אֶל־תִּפְּן אֶל־קִשֵׁי הָעַם הַזֶּה
 וְאֶל־רָשָׁעוֹ וְאֶל־חַטָּאתוֹ:

ח"ג והערות

רמ"ז, בולוניה, רומניא ושד"ל: אם קיבו. אב
 בקרב. כ"ה במח' בולוניה ושד"ל. במח' רמ"ז: אב
 בקרב. במח' רומניא: אב קרב. לשחטהו. במח'
 רמ"ז (פעמיים), בולוניה ורומניא: לשחטהו. במח'
 בולוניה ורומניא בפעם השניה: לשחטהו. אצל
 ויסנשטרן: לשחטהו, אבל בפעם השניה כמח' בולוניה
 ורומניא. הנכון ע"פ כללי הדקדוק: לשחטהו. כתבך
 לשחטהו. במח' רמ"ז: כתבך לשחטהו. איל
 ושחטהו. כן הוא במח' רמ"ז, בולוניה, שד"ל ואצל
 ויסנשטרן. במח' רומניא: איל ושחטהו. ויש גורסים:
 איל ושחטהו. דת מפירים. במח' רומניא: דת
 מפירים. אַתּוֹתֶם הַיּוֹם. האל"ף בחטף פתח, כדון
 מקור, ראו ס' מכלול, דף קיט ע"א וכ"ה במח' רומניא
 וכ"ה, וכך נראה נכון. בְּיּוֹם הַכַּפּוּרִים. תיבות אלו אינן
 מופיעות אצל ויסנשטרן. ריח גיחוח. אצל ויסנשטרן:
 לריח גיחוח. תמימם יהיו לכם. במח' רומניא יש
 כאן תוספת של פסוקים.

מקורות ומקבילות

פ"ר וירא, ס' מו, 'זכור להם עקדת יצחק אזיהם וסלה להם
 ופדה אותם מלכותם'. והנן לואר נפשטהו. ע"פ דז"ר פ"ר טו,
 ס' ד, 'יצחק שפסט זוארו על המזבח; מדת"ג פ"ר נשא, ס' כד;
 איכ"ר (בוצר), פתיח' כד, 'ופשטהו את זוארו תחת הסכין'.
 החזיק אז נחרצ לשחטהו. ע"פ ז"ר כב, י. דמשו ארואליס
 כתבך לשחטהו. ז"ר פ"ר נו, ס' ה, ע"פ ישע"ל נג, ז; פד"ר א'
 פ' ל; מש"ט ז"ר פ"ר וירא פ"ר כב, ס' י ופ"ר כה, ס' ט;
 רש"י ז"ר כו, א; דע"ז דב' לד, ה. גש כפרו איל וישחטהו.
 ע"פ ז"ר כב, יג. גנייהם נהיות דת מפירים. ז"ר פ"ר נו,
 ס' י. בלדקס יהיו חטאימו מתכפרים. מד"א ז"ר, פ"ר כב,
 ס' יד. היום תחנה מספירים. ע"פ אה"מ, ה' בחכמה, עמ"ס 105,
 '...ביוה"כ וישראל מתחננים מלמטה'. אז ירצו כהקצנת פרים.
 ע"פ הוש' יד, ג; תה' נא, כא; בבלי יומא, דף פו ע"ב. ביום
 הכיפורים. ע"פ ויק' כג, כ; ספ"ו לד, כג"כה. והקצנתם
 עולה לה' וכו'. כמו כט, ה; מח' רומניא, דף שסד ע"א. כי
 ידעתיו. ז"ר יח, יט. זכר לעבדיך. דב' טו, כ; מח' רומניא,
 דף שסד ע"א.

חַטָּאתוֹ הַיּוֹם תַּעֲבִיר. כְּרַחוּם חֶסֶדְךָ עָלֵינוּ לְהַגְבִּיר. הַדְרָכְךָ
מִגְלָל וּמַעֲבִיר. נַחֲנוּ בְּאַמְתְּךָ. וּתְחַיֵּנוּ בְטֹל
לְהַסְבִּיר:

מִי כְמוֹךָ אֵב הֶרְחַמִּים. זְכוֹר יִצְוֶיךָ בְּרַחֲמִים. מִמִּית וּמְחִיָּה.
וְנֶאֱמָן אַתָּה לְהַחְיֹת מֵתִים. בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה.
מְחִיָּה הַמֵּתִים:

אֶהְלֶךְ אִין תָּם לִישָׁב. תְּהַלֹּתִיו אַתָּה יוֹשֵׁב. בְּעִבּוּרוֹ
חַטָּא עֲמָנוּ אֶל-תְּחַשֵּׁב. שׁוֹעֲתָנוּ
עַתָּה תִקְשָׁב:

גְּוִיו בְּמִילַת הַבְּרִית. רְשׁוּם נִמְצָא בְּבְרִית. דְּגָלִיו שִׁים לְשֹׂאֲרֵית.
קָיִים לְתַקּוּהָ וְאַחֲרֵית:

מקורות ומקבילות

חטאתו היום תעביר. ע"פ לש" ש"צ יב, יג. כרחום. ע"פ ישע' סג, ז; תה' קג, יג. חסדך עלינו להגביר. ע"פ תה' קג, יא; קת, ב. הדרכך. ע"פ שם' לג, יג; מהע"ד דב' ג, כג, 'מדרכיו של הקב"ה וכו'. מנגלל ומעביר. ע"פ תד"ר (איש שלום), פ"ה ה, ד"ה הרי הוא אומר גלמי, 'מנגלל ומעביר ואינו משמר קיונה ונקמה'; ולקו"ש ת"י, רמז תריג, ד"ה לא תשגח. נחטו באמתך. ע"פ תה' כה, ה; פ"י יא. ותחינו בטל. ע"פ ישע' כו, יט; וירושלמי ברכות, פ"ה ה"ב [דף לה ע"ג], 'שאין המהים חיים אלא בטללים'; בבלי תגינה, דף יב ע"א, ב, 'טל שעתיד הקב"ה להחיות בו...'. להסביר. פס"ו צמ', דף לב ע"ב, ע"פ צמ' ו, כה; תה' סז, ב; קת, כו. מי כמוך. סרע"ג ח"ב, ס' קצו. אהלך אין תם לישב - זהו יעקב. ע"פ צ"ר כה, כז; צ"ר פ"י סג, ס' י. תהלותיו אתה יושב. ע"פ תה' כב, ד; צ"ר פ"י עד, ס' יא. צעצרו. ראו מדת"ג (וורשא), פ"י נשא, ס' ל, 'יגאלו ישראל גאולת עולמים בזכות יעקב'. שועתנו עתה תקשיב. ע"פ תה' ה, ג. גויו. ע"פ צ"ר י, ט. צמילת הנריה. ע"פ צ"ר ח, יא; ספ"י טו, יאיד. רשום נמצא צנרית. ע"פ אד"ג פ"ב, מ"ה; צ"ר (אלבק), פ"י פד, ס' ב, 'יעקב נולד מהול'; מדת"ג (וורשא), פ"י נח, ס' ה. דגליו - כינוי לישראל. ע"פ צמ' ח, נב. שים לשארית. ע"פ פ"ג, יב. קיים לתקוה ואחרית. ע"פ ירמ' כט, יא.

ח"נ והערות

חטאתו היום תעביר וכו'. ראשי החרוזים של בית זה, ר"ת 'הכהן, כְּרַחוּם חֶסֶדְךָ. במח' רומניא: עברחום חסדך. אצל ויסנשטרן: רחום חסדך. עלינו לְהַגְבִּיר. במח' רומניא: עלינו תְּגִבִּיר. הַדְרָכְךָ. הניקוד הוא מלשון תמיהה קיימת. במח' רומניא: בְּדִרְכְּךָ. נחננו בְּאַמְתְּךָ. במח' רומניא: נחנו בְּצִדְקְךָ. אצל ויסנשטרן: נחנו בְּאַמְתְּךָ. וְתְחַיֵּנוּ בְטֹל. כ"ה במח' בולוניה ושר"ל, אך איננו ברמ"י. בגליון מח' רמ"י הוגה בכ"י: וְתְחַיֵּנוּ בְטֹל. במח' רומניא: וְתְחַיֵּנוּ בְטֹל. לְהַסְבִּיר. במח' רמ"י ורומניא: יְסַבֵּיר. אהלך אין תם לישב. מיוסד ע"ל סדר אתב"ש. נמצא גם במנהג רומניא, דף שסד ע"ב. ראו נחום ויסנשטרן, פיוטי יוחנן הכהן בירבי יהושע, עמ' 115 ואילך. חטא עמנו. במח' רומניא ואצל ויסנשטרן ללא תיבת חטא. שׁוֹעֲתָנוּ. במח' רומניא: שׁוֹעֲנוּ. עַתָּה תִקְשָׁב. תוקן ע"פ כ"י ויסנשטרן. במח' רמ"י, בולוניה ושר"ל: אַתָּה תִקְשָׁב. במח' רומניא: בְּצִדְקוֹ תִקְשָׁב. גְּוִיו בְּמִילַת. במח' רומניא: גְּוִיו בְּמִילַת. קָיִים לְתַקּוּהָ. כ"ה במח' בולוניה ושר"ל. במח' רמ"י: קָיִים לְתַקּוּהָ. בכ"י: קָיִים תִקּוּהָ. במח' רומניא: קָיִים לְתַקּוּהָ.

הַצְבֹּת סֶלֶם עָלָיו. אֲצֻפּוֹת בְּיִזְרְדֵי וְעוֹלָיו. וְהַעוֹלִים הָיוּ דְגָלָיו.
 פּוֹשְׁעִים חָזוּ יִזְרְדִים מֵעָלָיו:
 זִיו תּוֹאָרוֹ חִמְקַת בְּכִסְאָךְ. עָמוּס עַל-גְּבִי נוֹשְׂאוֹת בְּסֵאףְךָ.
 חֲטָאִינוּ הַיּוֹם בְּנִשְׂאָךְ. סֶלְסוּל קִדְשָׁתוֹ אֲעֲרִיץ לְנִשְׂאָךְ:
 טַבְּכֶם שְׂמֶךְ בְּשֵׁמוֹ. נוֹהֵג עֲשׂוֹת חֶסֶד מְלֵהָאֲשִׁימוֹ. יוֹשְׁעוּ
 יְחִידִים בְּשֵׁם הַכְּלוּל בְּשֵׁמוֹ. מְכֻנִּים יִשְׂרָאֵל בְּשֵׁמוֹ:
 כְּהַכְּשֵׁלם בְּחֶטָא וְעוֹן. כִּפָּר יִמְצָאוּ בְּעֲנוּי רַעְבוֹן. לְאוֹמְרֵי
 סִלְחָנָא לְעוֹן. לָהֶם רַחוּם יִכְפֹּר עוֹן:
 כְּכַתוּב וְהוּא רַחוּם יִכְפֹּר עוֹן וְלֹא-יִשְׁחִית. וְהִרְבֵּה לְהַשְׁיב
 אָפוֹ וְלֹא-יַעִיר כָּל-חַמְתּוֹ: וְנֶאֱמַר לָכֵן כְּהֶאֱמַר יְהוָה
 אֶל-בֵּית יַעֲקֹב אֲשֶׁר פָּדָה אֶת-אַבְרָהָם. לֹא-עָתָה יְבוֹשׁ יַעֲקֹב
 וְלֹא עָתָה פָּגְיוֹ יִחֹרוּ: כִּי בָרְאִיתוֹ יִלְדְּיוֹ מַעֲשֵׂה יָדָיו בְּקִרְבּוֹ

מקורות ומקבילות

הַצְבֹּת. במח' רומניא: 'הַצְבֹּת'. תּוֹאָרוֹ. י"ג: 'תּוֹאָרוֹ'.
 חֲמִקַּת. אצל ויסנשטרן: 'חֲמִקַּת'. בְּכִסְאָךְ. במח'
 רומניא ואצל ויסנשטרן: 'בְּכִסְאָךְ' וכן בסיומת של כל
 משפט מהבית: '...אָךְ'. עָמוּס על. במח' רומניא:
 'עָמוּס על'. אֲעֲרִיץ לְנִשְׂאָךְ. כ"ה במח' שד"ל. במח'
 רמ"ו ובולוניא: 'אֲעֲרִיץ לְנִשְׂאָךְ'. במח' רומניא: 'אֲעֲרוֹץ
 לְנִשְׂאָךְ'. טַבְּכֶם שְׂמֶךְ. כן במח' רומניא ושד"ל. בכ"י,
 מח' רמ"ו ואצל ויסנשטרן: 'טַבְּכֶם שְׂמֶךְ'. במח' בולוניא:
 'טַבְּכֶם שְׂמֶךְ' וצ"ע. שְׂמֶךְ בְּשֵׁמוֹ. במח' רומניא: 'שְׂמֶךְ
 בְּשֵׁמוֹ'. נוֹהֵג עֲשׂוֹת. במח' רומניא: 'נִהוֹג עֲשׂוֹת'.
 יוֹשְׁעוּ יְחִידִים. בכ"י: 'יִשְׁעוּ יְחִידִים'. בְּשֵׁם הַכְּלוּל.
 אצל ויסנשטרן: 'בְּשֵׁם הַכְּלוּל'. מְכֻנִּים יִשְׂרָאֵל בְּשֵׁמוֹ.
 במח' רומניא: 'מְכֻנִּים שֵׁם יִשְׂרָאֵל בְּשֵׁמוֹ'. כְּהַכְּשֵׁלם
 בְּחֶטָא. כן הוא בכ"י קד"א, מח' רומניא וע"פ כ"י. במח'
 רמ"ו, בולוניא ושד"ל: 'כְּהַכְּשֵׁלם בְּחֶטָא'. בְּעֲנוּי רַעְבוֹן.
 אצל ויסנשטרן: 'בְּעֲנוּי רַעְבוֹן'. וְלֹא יַעִיר כָּל חַמְתּוֹ.
 אצל ויסנשטרן נוספו פסוקים ובתים לפיוט.

ח"ג והערות

הַצְבֹּת סֶלֶם עָלָיו וכו'. ע"פ צ"ר כה, יב. לפנות ציורדיו ועליו.
 ע"פ מדת"ג פ"ר וישב, ס"ו ב, 'כך יעקב ראה עולמים ויורדו';
 מד"א ויק', פ"ר ט, ס"ו א, 'יעקב כמה שמת, ראה המלאכים'
 וכו'. והעולמים היו דגליו. ראו זוהר רע"א מהימנא, ח"ג, דף
 קכג ע"ב, 'כלם ודאי איכי נשמת חיים וכו' מנה גזרות כל
 נשמתין דישראל וכו'. השו"ב צ"ר פ"ר סח, ס"ו יב, 'אלו כהנים
 גדולים וכו' זה משה וזההו'. פושעים חזו יזרדים מעליו. ע"פ
 מד' שו"ט, מח' עת, ס"ו ג. זיו תארו חקקת בכסאך. צבלי
 חולין, דף לא ע"ב, ורש"י ד"ה ציוקנו; צ"ר פ"ר סח, ס"ו יב
 ופ"ר עת, ס"ו ג; מד' מש"ט פ"ר ויאל, פ"ל, ס"ו יג. טשאות
 כסאך. ע"פ ספרה ויק', דבורא דנדבה, פ"ר א, פ"ר ב, ס"ו יב;
 שמו"ר פ"ר כג, ס"ו עו. סלסול. ע"פ מש"ד, ח וראצ"ע.
 טכסת שמך בשמו. ראו יהו"ז, ט ופירש"; ירושלמי תענית פ"ב,
 ה"ו. שמך בשמו. ע"פ ירושלמי תענית, פ"ב, ה"ו, 'שיתף
 הקב"ה שמו הגדול בישראל'. טוהג עשות חסד. ע"פ שם' לד, ו;
 תה' קיע, סד. יחידים. ע"פ שם' יט, ב ורש"י; דצ"ג, ה;
 צמדצ"ר פ"ר ג, ס"ו ו. מכונים ישראל בשמו. ע"פ מדת"ג
 (יורש), פ"ר לו ס"ו יד, 'הקב"ה שם שמו בישראל'; פ"ר קדושים,
 ס"ו ה. כהשלים. ע"פ מלח' ב, ח. כופר ימלאו. ע"פ או"י לג, כד. צענו רענון. לשון יואל מפס' תה' לו, יט. סלה נא לעון.
 צמ"י יד, יט. להם רחום יכפר. ע"פ תה' עה, לח. והוא רחום וכו'. תה' עה, לח; מח' רומניא, דף סבד ע"ב. לכן כה אמר ה':
 ישע' כט, כז-כג; ויסנשטרן עמ' 118.

יִקְדִּישׁוּ שְׁמִי וְהִקְדִּישׁוּ אֶת־קְדוֹשׁ יַעֲקֹב וְאֶת־אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל
 יַעֲרִיצוּ: וְנֶאֱמַר יִמְלֹךְ יְהוָה לְעוֹלָם. אֱלֹהֵינוּ צִיּוֹן לְדָר וְדָר.
 הַלְלוּ־יָהּ:

**וְאַתָּה קְדוֹשׁ. יוֹשֵׁב תְּהִלּוֹת יִשְׂרָאֵל. אֵל נָא:
 אֱלֹהֵינוּ נִשְׂאֵתִי אֶת־עֵינָי. אֱלֹהֵי בְצַדֵּק הוֹצֵא דֵינִי.
 מִמַּעַמְקִים קָרְאתִיךָ יְהוָה:
 בְּךָ בִּטַחְתִּי בְּהוֹחֵק לִי. בְּלִי־תַפְּנֵן בְּיָקֹשׁ עֲקוּלִי. בְּקָרְאִי יְהוָה
 שְׂמָעָה בְּקוֹלִי. גַּם כָּל־בְּעָלֵי תְּשׁוּבוֹת. גְּשִׁים לְחַנּוּנְךָ בְּכָל־
 מוֹשְׁבוֹת. גְּעוּתֶם תִּהְיֶינָה אֲזֻנֶיךָ קְשׁוּבוֹת. יִפְּרוּ וַיִּסְלְחוּ חַטָּאֵינוּ.
 נָעַר נִקְשׁ הַמַּחְטִיאֵנוּ. כִּפֹּר הַמְּצִיאֵנוּ נָא וְחַטָּאֵנוּ קְדוֹשׁ:**

מקורות ומקבילות

ימלך ה' לעולם. תהי' קמו, י. ואתה קדוש יושב וכו'. תהי'
 כז, ד. אל נא. ע"פ זמ"י, יג. אליך נשאתי את עיני. תהי'
 קננ, א; שמו"ר פ"י כה, ס' ה, 'שיעשו תשובה ויהלו עיניהם
 למרוס'. ראו ספרי דצ"י, פ"י חאת הצרכה, פ"י שמו. אלהי
 בלדק. ע"פ תהי' ד, ב; לה, כד; ספ"י כה, טו. בלדק הולל
 דיני. ע"פ ירמ' נא, י; תהי' לו ג. ממעמקים קראתיך ה'. תהי'
 קל, א; ראו במצוא למכז"ר, מאת שד"ל, עמ' כ. כך בטחתי.
 תהי' כה, ב; קמו, ה. כהחק לי. ע"פ או"י יע, כג. כל תפן
 ניקש עקולי. ע"פ דצ"י ט, כז. עקולי. ע"פ חזק' א, ד.
 בקראי ה'. ע"פ תהי' ד, ד. ה' שמעה בקולי. ע"פ ירמ' יח, יט;
 תהי' ה, ד; קל, ב. כל בעלי תשובה. ראו בצלי יומא, דף פו
 ע"ב, ע"פ תהי' נא, ה. גשים לחנך כל מושבות. ע"פ דצ"י ל,
 ח"ב; מ"א ה, מז. ככל מושבות. ע"פ ויק' כו, לט"ז; יחז'
 לו, כג. געותס. ע"פ או"י ו, ה. תהיינה אזניך קשובות. תהי'
 תהי' י, ח; קל, ב. ויסלחו חטאינו. ע"פ שמי' לד, ט. נענר.
 ע"פ נחמ' ה, יג. נקש - אבד. סה"ש לד"ק, ערך נקש. נקש
 המחטואנו. ע"פ ישע' כט, כ"כא. כופר המזיאנו. ע"פ ויק'
 כג, כה; או"י לג, כד.

ח"נ והערות

יקדישו שמי. במח' רומניא ואצל ויסנטטרן: יקדישו
 את־שמי. וְנֶאֱמַר יִמְלֹךְ יְיָ וכו' אל נא. כן הוא גם
 אצל ויסנטטרן. במח' רומניא בא בשינויים. אליך
 נשאתי את עיני. מיוסד על סדר א"ב משולש. ואחר
 אות ג, חתום שמו של המחבר יוחנן הכהן בן יהושע.
 חיבור הצלע השלישית של כל אות ביחד (עוד האות פ')
 ועד בכלל), יוצר את מו' קל בתהי'. נמצא גם במח'
 רומניא, דף שסה ע"א. ראו נחום ויסנטטרן, פיזיטי יוחנן
 הכהן ברבי יהושע, עמ' 118 ואילך. בְּצַדֵּק הוֹצֵא.
 במח' רומניא: 'הוצא לְצַדֵּק'. אצל ויסנטטרן: לְצַדֵּק
 הוֹצֵא. מִמַּעַמְקִים. במח' רומניא ואצל ויסנטטרן: אָנִי
 מִמַּעַמְקִים. בְּךָ בִּטַחְתִּי. אצל ויסנטטרן: בְּךָ בִּטַחְתִּי.
 בְּיָקֹשׁ עֲקוּלִי. במח' רומניא: בְּיָקֹשׁ עֲקוּלִי. יְיָ שְׂמָעָה.
 בשם הו"יה, כן הוא בכל המח' הקדומים, רומניא ושד"ל.
 במקרא שלפנינו: אֲדַנִּי שְׂמָעָה. והשוו ראו"ע מהדרת
 רב הלל נובצקי. גְּעוּתֶם תִּהְיֶינָה. במח' רומניא ללא
 תיבת גְּעוּתֶם. יִפְּרוּ וַיִּסְלְחוּ חַטָּאֵינוּ. כצ"ל. במח'
 רמ"ו, בולוניא ושד"ל: יוֹפְרוּ וַיִּסְלְחוּ חַטָּאֵינוּ. במח'
 רומניא: יוֹפְרוּ וַיִּכְלְמוּ חַטָּאֵינוּ. נָעַר נִקְשׁ. במח'
 רומניא: נָעַר יִקְשׁ. הַמַּחְטִיאֵנוּ. בכ"י ללא ה"א הידיעה. נא וְחַטָּאֵנוּ.

דְּרַכֵּיךָ לְשִׁמּוֹר הוֹרְנִי יְהוָה. דְּפַקְתִּי חֲצֵרֶיךָ לְשִׁפּוֹךְ חַנוּנֶיךָ.
 דְּרַכֵּךָ לְהַקְשִׁיב קוֹל תַּחְנוּנֶיךָ. הִדְרִיכֵנִי בְּאַמְתָּךְ נוֹאֲקֵת
 בְּקוֹוִיָּה. הִגִּיתִי אִיךָ יִסְלַח לְעוֹוִיָּה. הָאֵם עֲוֹנוֹת תִּשְׁמְרֵיהָ.
 וְלַמְדֵנִי אֲרַחֲוֶתֶיךָ בְּצַדֵּק לְתַמּוּד. וּכְמִדּוֹתֶינִי נָא אֶל-תַּמּוּד.
 וְאִם תּוֹכִיחַ יְהוָה מִי-יַעֲמֵד. קְדוֹשׁ:

זְכַר-רַחֲמֶיךָ יְהוָה לְסַלְּחָה. זַעֲקָתְנוּ שְׁמַעְהָ וְסַלְּחָה. זַכְנוּ
 כִּי-עָמַךְ הִסְלִיחָה. חֲטָאת נְעוּרֵי הַיּוֹם אֹרְהָ. חַנוּן לְפִשְׁעֵי
 סְלִיחָה תִּבְרָא. חֲנֻנִי כְּחֶסֶדְךָ לְמַעַן תִּנְרָא. טוֹב וְסַלְּחָ נִקְרָאת
 לְחַפְּשֵׁי. טָהוֹר לְהוֹצִיא מִמַּסְגֵּר נִפְשֵׁי. טוֹבָךָ קִוִּיתִי יְהוָה
 קִנְיָתָה נִפְשֵׁי:

מקורות ומקבילות

דרכיך לשמור. ע"פ צר' יח, יט; דצ' ח, ו. דרכיך לשמור
 הורני ה' ע"פ תה' כו, יא; קוט, לג. דפקתי חצריך. ע"פ
 ילקו"ש תה' רמז תרעת, 'דפק על פתחו של מלך'. חצריך.
 ע"פ תה' סה, ה. לשפוך חנוני. ע"פ זכ' יב, ו. ורחו תה'
 קב, ח; קמב, ג. חנוני. ספרי דצ', פ"ו ואתחנן, פ"ו כו,
 'עשרה לשונות נקראת הפלה וכו', נקראת תחנה, ע"פ דצ'
 ג, כג. דרך להקשיב. ע"פ שה"ר פ"ו ח, ס' יא. ראו
 פסו"י שה"ש פ"ו ח, ס' יג, 'אין מלאכי השרת משבחין עד
 שישראל פותחין וכו'. להקשיב קול חנוני. ע"פ תה' פו, ו;
 קל, ב. הדריכני באמתך. תה' כה, ה. נאקת. ע"פ שמו
 ב, כד. נאקת בקווייה. ע"פ ירמ' ח, טו. לעווייה -
 לעוונותיה. ע"פ ש"צ יב, כ. האם עוונת תשמר יב. ע"פ
 תה' קל, ג. ולמדני ארחותיך. ע"פ תה' כה, ד. נלדק
 לתמוד. ע"פ דצ' טז, כ; צ"ב, ג. וכמדויתנו נא אל תמוד.
 ע"פ תה' קמג, ב; מש' ב, ט; מדר"ה מ"ו קמג, ס"ו ח.
 ואם תוכיח. ע"פ נח" ח, ו; תה' ו, ב; לח, ב; קל, ג; ת"מ
 ח, ד. ה' מי יעמד. ע"פ תה' עו, ח; קל, ג. זכור רחמיך
 ה' תה' כה, ו. ה' לסלחה. ע"פ תה' פו, ה; דני' ט, ט.
 זעקתנו שמעה וסלחה. ע"פ דני' ט, יט. כי עמך הסלחה.
 תה' קל, ד. חטאת נעורי. ע"פ ירמ' ג, כה; תה' כה, ז.
 אורה. ע"פ ש"א כ, כ; תה' כה, ח. חנון. יוא' ב, יג.
 סליחה תברא. ע"פ תה' קל, ד. חנוני כחסדך. תה' נא, ג.
 למען תורא. תה' קל, ד. טוב וסלח. תה' פו, ה. נקראת
 לחפשי. ע"פ מש' כ, כו. טהור - הקב"ה. ע"פ חבק' ח, יג.
 להוציא ממסגר נפשי. ע"פ תה' קמב, ח. קויתי ה' קוית

ח"נ והערות

לשמור הורני. במח' רומניא: 'לשוב הורני. במח' רס"ד-
 רס"ה: 'לשמור הורני. דרכך להקשיב. במח' רומניא:
 דרכך להקשיב. אצל ויסנשטרן: דרכך להקשיב.
 הדריכני באמתך. אצל ויסנשטרן: 'הדריכני באמתך'.
 נואקת בקווייה. כן הוא במח' בולוניא, פ"ו קד"א ושר"ל.
 במח' רמ"ו רומניא: נואקת לקווייה. אצל ויסנשטרן: נואקת
 בקווייה. ה'גיתי איך. כן הוא בכ"י, מח' רמ"ו, רומניא
 ואצל ויסנשטרן. במח' בולוניא ושר"ל: 'הונה איך. בפ"ו
 קד"א מובא פירוש לשתי הגרסאות. 'סלח לעווייה. במח'
 רומניא: 'תסלח לעווייה. בצדק לתמוד. אצל ויסנשטרן:
 'בצדק למוד. וכמדויתנו נא אל. כן הוא בכ"י, מח'
 רמ"ו, בולוניא, רומניא ואצל ויסנשטרן: 'וכמדויתנו נא אל'.
 בקד"א: 'וכמדויתנו נא אל. במח' שר"ל: 'וכמדויתנו נא אל'.
 יי' מי יעמד. בטס הוי"ה, כן הוא בכל המח' הקדומים,
 רומניא ושר"ל. במקרא שלפנינו: 'אדני מי יעמד'. יעמד
 קדוש. במח' רומניא ואצל ויסנשטרן ללא תיבת 'קדוש'.
 חנון לפשעי. במח' רומניא: חנון לפשעי. סליחה
 תברא. כ"ה אצל ויסנשטרן וע"פ מח' רמ"ו. במח'
 רס"ד-רס"ה, בולוניא ושר"ל: 'סליחה תברא'. בכ"י: 'סליחה
 תברא. במח' רומניא: 'סליחה תברא'. חנני כחסדך. אצל
 ויסנשטרן: 'חנני כחסדך'. טוב וסלח. במח' רומניא:
 'טוב וישר'. נקראת לחפשי. כ"ה במח' רומניא ובולוניא,
 כן מוכח מפ"ו קד"א וכן נראה מרמ"ו. בכ"י: 'נקראת לחפשי'.
 במח' רס"ד-רס"ה: 'נקראת לחפשי'. טובך קויתי. במח'
 רומניא: 'טובך יי' קויתי. אצל ויסנשטרן: 'טובך קויתי'.

יִדְרֹךְ עֲנִיִּים וְלִישְׁעוֹ הוֹחֵלְתִּי. יִזְמְתִי כִּי הוּא יִשְׁעִי וְתוֹחֵלְתִּי.
 יִדְעֵתִי וְלִדְבָרוֹ הוֹחֵלְתִּי. כָּל־אֲרָחוֹת יְהוָה. כְּרַחוּם
 לְרַחֵם הַמּוֹנִי. בֵּן חֶכְמָה נִפְשִׁי לִיהוָה. לְמַעַן־שִׁמְךָ יְהוָה.
 כְּלִיֹּת חוֹקֶר. לְקוֹחֶיךָ לְחֶשֶׁךְ מְרִיב תִּבְקֶר. מִשְׁמָרִים לְבַקֵּר
 שְׁמָרִים לְבַקֵּר:

מִי־זֶה הָאִישׁ יֵרָא יְהוָה. מְכַנֶּה יִכְתֹּב יְדוֹ לִיהוָה. מְבַטֵּחַ יַחַל
 יִשְׂרָאֵל אֶל־יְהוָה. נִפְשׁוֹ בְּטוֹב יְרֹוּה נוֹצֵר חֶסֶד. נוֹשֵׁעַ
 בּוֹ אֵב מְאֹר כְּשֹׁד. נִשְׁעַן כִּי־עַם־יְהוָה הַחֶסֶד. סוֹד יְהוָה
 לְקַנּוּיֵי מַעֲבָדוֹת. סְלִיחָה הֵכִין יוֹם עֲשׂוֹר לְעֵדוֹת. סוֹלַח וְהִרְבֵּה
 עֲמוֹ פְדוּת:

עֵינֵי לְמוֹשִׁיעַ יִשְׂרָאֵל. עוֹנֶה וְצַדִּיקוֹתוֹ כְּהַרְרֵי־אֵל. עֲזוּז וְהוּא
 יַפְדֶּה אֶת־יִשְׂרָאֵל. פְּנֵה־אֵלֵי שׁוֹעֲתֵי בְמַעֲוֹנוֹתֵי. פֶּשְׁעֵי

מקורות ומקבילות

נפשי תהי' קל, ה. ידרך ענינים. תהי' כה, ט. ולישעו הוחלתי.
 ע"פ תהי' קל, ה. הוא ישעי. מו"כ ז, ז. ותוחלתי. ע"פ תהי'
 לט, ת; או"כ ג, יח. ידעתי. ע"פ ירמ' כב, טז; הו"כ ג, ג.
 ולדברו הוחלתי. תהי' קל, ה. כל ארחות ה'. תהי' כה, י. חכמה
 נפשי לה'. ע"פ תהי' לג, כ; קל, ה. למען שמך ה'. תהי' כה, יא.
 כליות חוקר. ע"פ ירמ' ח, י; צ"ס לה, כא. לקוחיך. ע"פ
 דב' ד, לד. משמרים לבקר. ע"פ תהי' קל, ו. מי זה האיש
 ירא ה'. תהי' כה, יב. מכנה יכתב ידו לה'. ישע' מד, ה.
 מנצח. ע"פ ירמ' ח, ז; תהי' מ, ה. יחל ישראל אל ה'. תהי'
 קל, ז. נפשו בטוב ירוה. ע"פ תהי' כה, יג. ירוה. ע"פ ירמ'
 לא, יג. נוצר חסד. שמי' לד, ז. נושע בו אז מאור כשד. ע"פ
 צר' טו, ז. נשען. ע"פ ישע' י, כ. כי עם ה' החסד. תהי'
 קל, ז. סוד ה'. תהי' כה, יד. לקנני מעבדות. ע"פ שמי'
 יג, יד; דב' ה, טו; טו, טו; ישע' מד, כא. סליחה... לעדות.
 ע"פ ירושלמי סנהדרין, פ"י, ה"ב, 'אח' איני מקבלו בתשובה
 הרי אני נוטל' וכו'. ראו מדר"ג פרי פקודי, סי' ב, 'עדות הוא
 לכל צדי עולם' וכו'. והרבה עמו פדות. תהי' קל, ז. עיני
 למושיע. ע"פ ש"א כו, כד; תהי' כה, טו; קג, ב. למושיע
 ישרי אל. ע"פ תהי' ז, יא; מדר"ה מח' ד, סי' ג. עונה. שמו"ר
 פרי' לו, סי' א, ע"פ שמי' ב, כג ודב' ד, ל"א. ולדקתו כהררי
 אל. ע"פ תהי' לו, ז. עזוז. ע"פ תהי' כד, ת. והוא יפדה את ישראל. תהי' קל, ת. פנה אלי. תהי' כה, טז. שועתי. ע"פ ש"ב
 כב, ז; יו"כ ב, ג. פשעי למחות כענ עונותיו. ע"פ ישע' מד, כב.

ח"צ והערות

וְלִישְׁעוֹ הוֹחֵלְתִּי. במח' רס"ד-רס"ה, בולוניא,
 רומניא ושר"ל. בביי ומח' רמ"ז: ילשמו הוחלתי. אצל
 ויסנשטרן: ילשמו יחלתי. ישעתי ותוחלתי. כ"ה במח'
 רמ"ז ושר"ל. במח' בולוניא, רומניא, כ"ז ושר"ל בסוגריים:
 'סברי ותוחלתי'. ידעתי ולדברו. י"ג: ידעתי ולדברו.
 לְרַחֵם הַמּוֹנִי. במח' רומניא: ילכפר עניני. אצל
 ויסנשטרן: יחנן לרחם המוני. נפשי ליי. בשם הוי"ה,
 כן הוא בכל המח' הקדומים, רומניא ושר"ל. במקרא
 שלפנינו: נפשי לאדני. למען שמך יי. במח' רומניא
 ללא יי. לחשך מריב. במח' רומניא ללא לחשך.
 מִשְׁמָרִים לְבַקֵּר. כן הוא אצל ויסנשטרן. במח' רמ"ז
 ורומניא: ילמשומרים לבקר. במח' בולוניא ושר"ל:
 ילמשומרים לבקר. נפשו בטוב. במח' בולוניא: נפשו
 בטוב. במח' רומניא: נפשו בטוב תלין. ירנה נוצר
 חסד. במח' רומניא: ירנה חסד' וללא תיבת 'נוצר'.
 סְלִיחָה הֵכִין. במח' רומניא ללא תיבת 'אב'. סליחה
 הבין. אצל ויסנשטרן: סליחה הבין. עונה וצדקתו.
 במח' רומניא: עונה בצדקתו. פשעי למחות. במח'
 רומניא: פשעי ילכפר. אצל ויסנשטרן: פשעי מחות.

פנה אלי. תהי' קל, ת. פנה אלי. תהי' כה, טז. שועתי. ע"פ ש"ב

למחות כְּעַב עֲנֻנֹתַיִו. פּוֹדָה עֲמוּ מִכָּל עֲנֻנֹתַיִו. צָרוֹת יַעֲבִיר
מִיִּצְרוֹתַיִו. צְמוּדִים יוֹם וָלַיִל בְּחֲצָרוֹתַיִו. צוּעֲקִים לַפְּדוֹתֶם
מִכָּל-צָרוֹתַיִו:

קְרוֹב הוּא אֱלֹהִים אֲמַת. קָחוּ עִמָּכֶם דְּבָרִים לְרוּמְמוֹ בְּאֲמַת.
קוֹשֵׁב לְכֹל אֲשֶׁר יִקְרָאָהוּ בְּאֲמַת. רֵאָה רְגֹז אַרְבַּע
מִחְטִיאוֹתַי. רֵאָה הוֹסִיפוּ עַל לְהַכְבִּיד מוֹטוֹתַי. רְחוּם וְשֹׂא
לְכָל-חַטָּאוֹתַי. שְׁמֶרָה נַפְשׁוֹת עֵינַי תְּלוּיוֹת לָךְ. שׁוֹמֵר פְּתָאִים
לְחַסוֹת בְּצַלְךָ. שְׁמֶרְנִי אֵל כִּי-חֲסִיתִי בְּךָ. תָּם וְיֹשֶׁר יַחַד
בְּהַרְבּוֹתֶךָ. תִּזְכֹּר לְהַרְבוֹת טוֹבוֹתֶיךָ. תִּמְיֵד לְרַחֲמֵנוּ כִּי קוֹיִתֶיךָ.
קְדוֹשׁ:

ח"ג והערות

כְּעַב. העיין בקמ"ץ, כנמצא במקרא אפילו בסמוך וכן
נראה ממח' בולוניה. במח' רמ"ז ואצל ויסנשטרן; כְּעַב.
במח' רומניא וד"ל: כְּעַב. עֲנֻנֹתַיִו. אצל ויסנשטרן;
עֲנֻנֹתַיִו. פּוֹדָה עֲמוּ. במח' רומניא: פְּדוֹת עֲמוּ. אצל
ויסנשטרן ללא תיבת עֲמוּ. מִכָּל עֲנֻנֹתַיִו. כן הוא
בפסוק שלפנינו. במח' רמ"ז, בולוניה, רומניא, שד"ל
ואצל ויסנשטרן; מִכָּל-עֲנֻנֹתַיִו. יַעֲבִיר מִיִּצְרוֹתַיִו.
במח' רומניא: יַעֲבִיר מִצָּרוֹתַיִו. לְרוּמְמוֹ בְּאֲמַת. אצל
ויסנשטרן; יְקָרָאָהוּ בְּאֲמַת. יְקָרָאָהוּ בְּאֲמַת. אצל
ויסנשטרן; יְקָרָאָהוּ בְּאֲמַת. הוֹסִיפוּ עַל לְהַכְבִּיד
מוֹטוֹתַי. במח' בולוניה ללא תיבת לְהַכְבִּיד. במח'
רומניא: עוֹסֵף עַל מוֹטוֹתַי. עֵינַי תְּלוּיוֹת. כן הוא בכ"י,
מח' שד"ל ואצל ויסנשטרן. במח' רמ"ז, בולוניה ורומניא:
עֵינַי תְּלוּיוֹת. שׁוֹמֵר פְּתָאִים. בפסוק מנוקד: שׁוֹמֵר
פְּתָאִים, אֲלִיף נחה. וראו מנ"ש תח' קטו, י; קד, יא.
לְחַסוֹת בְּצַלְךָ. אצל ויסנשטרן; לְחַסוֹת לָךְ. תִּזְכֹּר
לְהַרְבוֹת. במח' רומניא: תְּמִים לְהַרְבוֹת. תִּמְיֵד
לְרַחֲמֵנוּ. במח' רומניא: תְּפִן וְתוֹשִׁיעֵנוּ. אצל ויסנשטרן;
תִּמְיֵד לְרַחֲמֵנוּ.

מקורות ומקבילות

כְּעַב עֲנֻנֹתַיִו. ע"פ שמ"י, יט, ט. פודה עמו מכל עונותיו. ע"פ
תה"ק, קל, ת. לרות יעביר. ע"פ ישע' סה, טז; תה"ל, לד, יח.
מיצרותיו. ע"פ ישע' מג, א. צמודים יום וליל. ע"פ ישע'
כה, ת. בחצרותיו. ע"פ תה"ל, טו, ט; ק, ד. צועקים לפדותם.
ע"פ תה"ל, לד, ז. לפדותם מכל צרותיו. ע"פ תה"ל, כה, כג.
קרוב הוא אלהים. ע"פ דב' ד, ז. אלהים אמת. ירמ' י, י.
קחו עמכם דברים. הוש' יד, ג. לרוממו. ע"פ תה"ל, טו, ה.
לרוממו באמת. ע"פ יחז' א, יד. קושז לכל. ע"פ ישע' נט, א.
לכל אשר יקראוהו באמת. תה"ל קמה, יח. רוגז ארבע מחטיאותיו.
ע"פ מש' ל, כה. וראו קד"א. הוסיפו על להכביד. ע"פ מ"א
יב, יד; ישע' מז, ו; זכ' א, טו; שמו"ר פ"ב, ל. סי' טו, עממו
עליהם ושעבדו אותם בחוק; רמב"ן ב"ר, טו, יד. מוטותיו.
ע"פ ויק' כו, יג. ושא לכל חטאותיו. תה"ל, כה, יח. שמרה
נפשות. ע"פ תה"ל, כה, כ. עיני תלויות לך. ע"פ ישע' סד, ג;
תה"ל, כה, טו. שומר פתאים. תה"ל קטו, ו. לחסות צלך. ע"פ
תה"ל קיח, ט; רות ג, יב. צלך. ע"פ תה"ל קכא, ה. שמרני
אל כי חסיתי בך. תה"ל טו, א. תם וישר. תה"ל, כה, כה. להרבות
טובותיך. ע"פ דב' כח, סג. תמיד לרחמנו. ע"פ תה"ל מ, יב.
כי קויתך. תה"ל, כה, כה.

אות קדושיך אִמְנָתִי • אִם לְהַקְדִּישׁךָ אִמְנָתִי •

אל טוב וְסִלַּח • בְּרַחֲמֶיךָ תִּסְלַח • לְעַמְּךָ קְדוֹשׁ:

בְּטִיתִי לְחַלּוֹת בְּעֵשׂוֹר • בְּרוּךְ בְּלִי מַחְסוֹר •

אל נושא עֲוֹן • סִלַּח־נָא לְעַנְוֹ • מִיַּחְלִיךְ קְדוֹשׁ:

גְּאוֹת גַּם גְּדָלָה • גְּאוּלִּיךְ גְּשִׁים לְגְדָלָה •

אל טוב וְסִלַּח • בְּרַחֲמֶיךָ תִּסְלַח • לְעַמְּךָ קְדוֹשׁ:

דָּלְתֶיךָ הַיּוֹם דָּפְקָנוּ • דִּיחַדְוָה אֶרְנֵד וְדוּחַקָנוּ •

אל נושא עֲוֹן • סִלַּח־נָא לְעַנְוֹ • מִיַּחְלִיךְ קְדוֹשׁ:

הֲלֵא לָךְ הַצָּדֵק • הַיּוֹם זוֹעֲקֶיךָ הַצָּדֵק •

אל טוב וְסִלַּח • בְּרַחֲמֶיךָ תִּסְלַח • לְעַמְּךָ קְדוֹשׁ:

וְלִקְוֹרְאֶיךָ טוֹב וְסִלַּח • וְיֵתֵר פְּשָׁעִם וְסִלַּח •

אל נושא עֲוֹן • סִלַּח־נָא לְעַנְוֹ • מִיַּחְלִיךְ קְדוֹשׁ:

זְכַר־רַחֲמֶיךָ זַעֲקָנוּ • זָכְנוּ וּשְׁמַע זַעֲקָרְנוּ •

אל טוב וְסִלַּח • בְּרַחֲמֶיךָ תִּסְלַח • לְעַמְּךָ קְדוֹשׁ:

מקורות ומקבילות

אות קדושיך. ע"פ ויק' טז, לא; כג, כד. אִמְנָתִי. ע"פ תה' קיט, סו. **אִם לְהַקְדִּישׁךָ**. מִכְדָּרִי צְבֻלָּה, מִס' דוּיִחַ פִּר' ג, ע"פ ירמ' ג, ג. **אִל טוֹב וְסִלַּח**. ע"פ תה' פו, ה. **בְּטִיתִי**. ע"פ ויק' ה, ד. **לְחַלּוֹת בְּעֵשׂוֹר**. ע"פ ויק' טז, כט; כג, כד. **בְּרוּךְ בְּלִי מַחְסוֹר**. ע"פ תה' לד, י. **אִל נוֹשֵׂא עוֹן**. ע"פ שמו' לד, ז; מִיִּכ' ז, ית. **סִלַּח נָא לְעַנְוֹ**. צִמ' יד, יט. **גְּאוֹת**. ע"פ ישע' יב, יב; תה' גג, א. **גְּאוּלִּיךְ**. ע"פ שמו' טו, יג; ישע' מל, יד; סב, יב. **גְּשִׁים לְגְדָלָה**. ע"פ דב' לב, ג. **דִּלְתֶיךָ**. שמו"ר פ' יט, סו' ד, ע"פ חו"ו לא, לב; צ"ר (אלבק), פ' ז, א'ס חֲנִי מוֹחֵל וְכוּ'. **דִּיחַדְוָה** אֶת דוֹחֲקָנוּ. ע"פ שופ' ג, יח; תה' קיח, יג. **הֲלֵא לָךְ הַצָּדֵק**. ע"פ דני' ט, ז. **זוֹעֲקֶיךָ הַצָּדֵק**. ע"פ ישע' ל, יט. **וְלִקְוֹרְאֶיךָ**. ע"פ ירמ' ג, ד; ויג' ג, ג; אי"כ ג, ט. **וְיֵתֵר טוֹב וְסִלַּח**. תה' פו, ה. **וְיֵתֵר פְּשָׁעִם וְסִלַּח**. ע"פ מ"א ח, ג; מִיִּכ' ז, ית. **זְכַר רַחֲמֶיךָ**. תה' כה, ו. **זַעֲקָנוּ**. ראו צבלי תענית, דף טז ע"א, 'זַעֲקָנוּ צְבֻלָּה וְלֹא נַעֲנִינוּ, נִצְוָה עֲלֵמָנוּ צִפְרֵה־סוּר'. **זָכְנוּ**. ע"פ מִדְתָּהּ מו' קיח, סו' ג, 'וְהִקְצִי'ה מוֹכֵה אֶת יִשְׂרָאֵל וְכוּ'; פִּסְרָצ' פ' י, פ'ר' כִּי תִשָּׂא, 'וְאֶחָד מִמֶּכָּה הַקְצִי'ה כְּצִבּוֹל מִטָּה לְכוֹת'. **וּשְׁמַע זַעֲקָתָנוּ**. ע"פ ישע' ל, יט; תה' לד, ית.

ח"ו והערות

אות קדושיך אִמְנָתִי. מיוסד ע"פ א"ב מרובעת בכל שלש תיבות, הראשונה והשלישית ע"ס א"ב (חוץ מהאות ב' שבצלע השנייה, המילה הראשונה והשנייה הם חלק מהא"ב). שם המחבר הוא ר' יוחנן הכהן בן יהושע. ראו נחום ויסנשטרן, פיוטי יוחנן הכהן בירבי יהושע, עמ' 122 ואילך. קדושיך אִמְנָתִי. כן הוא במח' רמ"ו, בולוניה ואצל ויסנשטרן. בכ"י: קדושיך אִמְנָתִי. באחת הגירסאות שבפ"י קד"א: קְדוּשִׁיךָ אִמְנָתִי. **אִם לְהַקְדִּישׁךָ**. כן הוא במח' רמ"ו ואצל ויסנשטרן. במח' רס"ד-רס"ה, בולוניה ושר"ל: **אִם לְהַקְדִּישׁךָ**. לְעַמְּךָ קְדוֹשׁ. כן הוא במח' רמ"ו ואצל ויסנשטרן. במח' רס"ד-רס"ה, בולוניה ושר"ל: לְעַמְּךָ קְדוֹשׁ. **גַּם גְּדָלָה**. בכ"י: **גַּם גְּאֻלָּה**. הֲלֵא לָךְ. אצל ויסנשטרן: הֲלֵא לָךְ. **וְיֵתֵר פְּשָׁעִם**. בכ"י: **וְיֵתֵר פְּשָׁעִים**.

וְיֵתֵר טוֹב וְסִלַּח. וְיֵתֵר טוֹב וְסִלַּח וְיֵתֵר פְּשָׁעִים וְסִלַּח. וְיֵתֵר טוֹב וְסִלַּח וְיֵתֵר פְּשָׁעִים וְסִלַּח.

- חֲטָאנוּ לָךְ חֲגֵנוּ. חֲטָאִינוּ לְסִלַּח חֲלִינוּ.
אל נושא עון. סלח-נא לעון. מיחליך קדוש:
- טוֹב מִדְּרַכֶּיךָ טָעִינוּ. טוֹבָה לְהוֹדִיעַ טָעֵנוּ.
אל טוב וסלח. ברחמיך תסלח. לעמך קדוש:
- יְהִי רַשְׁעֵנוּ יִדְעֵנוּ. יוֹם רַחֲמֶיךָ יִדְעֵנוּ.
אל נושא עון. סלח-נא לעון. מיחליך קדוש:
- כְּבוֹאֵנוּ לְמִצָּא כּוֹפֵר. כְּרַחֲמֶיךָ לְעַמְּךָ כֹּפֵר.
אל טוב וסלח. ברחמיך תסלח. לעמך קדוש:
- לְעוֹנוֹתֵינוּ מַה־לְעֲשׂוֹת. לִבְרַךְ לַחֲסוֹת.
אל נושא עון. סלח-נא לעון. מיחליך קדוש:
- מִלְּאֲכֵי אֶבְרָא מְרוֹמִים. מַלְכוֹת מְלָכִים מְרוֹמְמִים.
אל טוב וסלח. ברחמיך תסלח. לעמך קדוש:
- נְטוֹתוֹ דִּין נְגִדִים. נְוֵי תוֹאֲרִים נְהַדָּם.
אל נושא עון. סלח-נא לעון. מיחליך קדוש:
- סְמוּךְ מִבְּקָשֵי סְלִיחָה. שׁוֹחֲחֵי שְׁמֵעָה וְסִלְחָה.
אל טוב וסלח. ברחמיך תסלח. לעמך קדוש:

ח"נ והערות

חטאנו לך. אצל ויסנשטרן: חטאנו לך. טובך להודיע. אצל ויסנשטרן: טובך להודיע. ברחמיך לעמך. במח' בולוניא וכ"י: ברחום לעמך, וכאן כפי קד"א ומח' שד"ל. לעמך כפר. אצל ויסנשטרן: לעמך כפר. לעונותינו. אצל ויסנשטרן: לעונותינו. בך לחסות. אצל ויסנשטרן: בך לחסות. מלכס מרוממים. בכ"י: מלכס מרננים. נוי תוארס. כן הוא במח' רמ"ו, בולוניא, כ"י ושד"ל. בפי קד"א: נוי תארס' וכן נראה נכון. אצל ויסנשטרן: נואי תארס. מבקשי סליחה. אצל ויסנשטרן: מבקשי סליחה. שוחחי. אצל ויסנשטרן: שוחחי.

מקורות ומקבילות

חטאנו לך. שופ' י, י' דני' ט, ת. חנו. ע"פ ישע' לג, ב; תה' קכג, ג. חטאינו לסלח. ע"פ שמו' לד, ט. חלינו. ע"פ דני' ט, יג. טוב מדרכיך טעינו. ע"פ ישע' סג, ח. טעינו. ע"פ יחז' מד, י; תה' קיט, קטו. טובך להודיע. ע"פ תה' קמה, ז. טענו. ע"פ צר' מה, ח. יה רשעינו ידענו. ע"פ ירמ' יד, כ. כבואנו. ע"פ תה' סו, יב. למנולא כופר. ע"פ חז"ל, כג. כרחמיך לעמך כפר. דצ' כא, ת; מ"א ת, דגא. לענותינו מה לעשות. השו' צצלי סנהדרין, דף סה ע"ב, 'מה אעשה שענותינו גרמו לנו'. נכד בך לחסות. ע"פ תה' קיח, ח. אצל מרומים. ישע' כד, כא. מלכות מלכס מרוממים. ע"פ תה' קמה, יג; חז"ל, ב. נטותו דין נגדס. ע"פ יחז' כה, יג. נוי תוארס נהדס. ע"פ חז"ל, ד, ת. סמוך. ע"פ תה' נד, ו; קמה, יד. שוחחי שמעה וסלחה. ע"פ

עַת יִשְׂאוּ עֵינֵיכֶם • עֲנִים וְשֵׂא עֲוֹנוֹם •
 אל נושא עון. סלח-נא לעון. מיחליך קדוש:
פּוֹצְחִים בְּתַחַן פִּיהֶם • פְּגָדָה וְהָאֵר פְּגִידָה־ם •
 אל טוב וסלח. ברחמיך תסלח. לעמך קדוש:
צוֹר לְפַתוֹתֶיךָ צָמִים • צוֹעֲקִים רַעֲבִים וְצָמֵאִים •
 אל נושא עון. סלח-נא לעון. מיחליך קדוש:
קְדוּשִׁים מְבַכִּים קְרוֹאִיךָ • קְדוּשׁ לְשִׁלֵּשׁ קוֹרְאִיךָ •
 אל טוב וסלח. ברחמיך תסלח. לעמך קדוש:
רַחוּם רַבִּים רַחֲמֶיךָ • רַחֵם לְמַעַן רַחֲמוּמֶיךָ •
 אל נושא עון. סלח-נא לעון. מיחליך קדוש:
שִׁבְעָה אֶתָּה שׁוֹכֵן • שִׁעֲנוּ בְּכָל־שָׁכֵן •
 אל טוב וסלח. ברחמיך תסלח. לעמך קדוש:
תִּסְלַח לְמִיחֲלֶיךָ תָּמִיד • תִּדְבֵּר וְצַדִּיקִים תַּעֲמִיד •
 אל נושא עון. סלח-נא לעון. מיחליך קדוש:

מקורות ומקבילות

דני' ט, יט. עת יסאו עינים. ע"פ תה' קמה, טו. עננס. ע"פ מ"א ח, לה. ושא עונם. ע"פ תה' כה, יח. פולחיס. ע"פ תה' לח, ד. בתחן פיהם. ע"פ תה' נד, ד; קמוג, א; דני' ו, יב. פנה. תה' סט, יז; מ"א ח, כה. האר פניהם. ע"פ תה' לח, ח; פ, כ. אור - הקב"ה. ע"פ ישע' כו, ד; תה' כז, טו. לפתותך. ש"צ ג, כה. למוס. ע"פ ויק' טז, לא; כג, כז; צבלי צרכות, דף ח ע"ב; פדר"ך פ"ו כז, 'כל ישראל מתענין והקב"ה סלח'. לועקים רעבים ולמאוס. ע"פ תה' קז, ה"ו. קדושים מנונים. ע"פ דב' יד, ב; ירמ' ב, ג. קרואיך. ע"פ צמ' א, טו. קדוש. ע"פ ויק' יא, מד; ש"א ב, ב; ישע' א, ד. לשלש קוראיך. ע"פ ישע' ו, ג; אה"מ, ר' עקיבא, עמ' 425, 'קדושה משולשת'. רחום. ש"מ' לד, ו. רבים רחמיך. תה' קוט, קנו; דני' ט, יח. רחם למען. ע"פ מ"ב יג, כג. רחומיך. ע"פ ישע' נד, י. שנעה אתה שוכן. צבלי חגיגה, דף יב ע"ב, ע"פ תה' סה, ה; ר"ח; מס' ד"א, פ' המונין, הל"א; ולקו"ש יחו, רנח שלט. שוכן. ע"פ ישע' לג, ה; טו. שענו ככל שכן. ע"פ מ"א ח, מהדמט; ישע' מא, ח; זכ' ו, ו. תסלת. ראו פדר"א פ"ו מה. למיחליך - אלו ישראל. מד"א (צובר), פ"ו ח, ס"ו יא, ע"פ תה' קל, ז. תדבר. ע"פ צמ' י, כט; יהו' כה, מג; זכ' א, יג. ולדקס תעמיד. ע"פ ישע' נט, יד; צ"מ' מד, יג.

ח"ג והערות

וְשֵׂא עוֹנוֹם. אצל ויסנשטרן; יסלח עונם. למען רַחֲמוּמֶיךָ. אצל ויסנשטרן; 'למען רחמיך'. תסלח לְמִיחֲלֶיךָ. במח' שד"ל: 'תסלח לְמִיחֲלֶיךָ'.

וּבְכֵן אֶתְּהָ כְּרַחוּם סְלַח-לָנוּ:

אֲנֵנוּ אֲזוֹן שׁוֹעֵת חֲנוּן. בְּיוֹם זֶה הִסַּכְתָּ תַּחֲנוּן. יְהוָהּ וְיְהוָהּ:

אֶל רַחוּם וְחֲנוּן. אֶתְּהָ כְּרַחוּם סְלַח-לָנוּ:

גָּשְׁנוּ לְפָנֶיךָ שְׂפָךְ שִׁיחָה. דְּרוֹשׁ רַחֲמִים וְסְלִיחָה. אֲדַגְּיוּ שְׂמֵעָה אֲדַגְּיוּ סְלִיחָה. אֶתְּהָ כְּרַחוּם סְלַח-לָנוּ:

הַעֲתֵר לָנוּ בְּצוּם הַלְאִיזָה. וְעִנּוּתָנוּ אֶל-תְּבוּזָה. סְלַח-נָא לְעֵן הָעַם הַזֶּה. אֶתְּהָ כְּרַחוּם סְלַח-לָנוּ:

זַעַק קָשָׁב מִמְּנַעֵימֶיךָ. חֲנוּן כְּגֹדֶל חֲסִדֶיךָ וּכְרַב רַחֲמֶיךָ. חוֹסֶה יְהוָה עַל-עַמּוֹךָ. אֶתְּהָ כְּרַחוּם סְלַח-לָנוּ:

טָעַנּוּ בְּהַר גִּחְלָתָנוּ. יְהוָה אֱלֹהֵי תוֹחַלְתָּנוּ. וְסִלַּחְתָּ לְעוֹנֵינוּ וְלַחַטָּאתָנוּ וְנִחַלְתָּנוּ. אֶתְּהָ כְּרַחוּם סְלַח-לָנוּ:

כְּרַחֲמֶיךָ עֲשׂוֹת הוֹאֵל. לְנִכְוִיִּם לְקִרְאָתְךָ אֵל. כִּפָּר לְעַמּוֹךָ יִשְׂרָאֵל. אֶתְּהָ כְּרַחוּם סְלַח-לָנוּ:

מְחִילָה הֲרִבָּה לְבָנֵי חֲסִידֶיךָ. נִקָּה מִפֶּשַׁע עַם יִדְיָדְךָ. גַּם מִזְדִּים חֲשׂוֹךְ עֵבְרָדְךָ. אֶתְּהָ כְּרַחוּם סְלַח-לָנוּ:

מקורות ומקבילות

אנא אֲזוֹן שׁוֹעֵת. ע"פ תה" ד, לט, יג; איכ" ג, נ; נחמ" א, יא. חנוּן. ע"פ ישע" ב, לג; תה" ד, ב. הסַכַּת - הקַסַּב. ע"פ דב' כז, ט. ה' אֵל רַחוּם. שמו' לד, ו. אֶתְּהָ כְּרַחוּם. ע"פ יו"ד ד, ב. סַלַּח לָנוּ. ע"פ צמ" יד, יט. גִּשְׁנוּ לְפָנֶיךָ. ע"פ מ"א יח, לג; צ"ר פרי' מט, ס"ו; מ"ש"ט צ"ר, פרי' מד, סוף ס"ו; ת. שְׂפָךְ. ע"פ תה" סב, ט; צ"מ לט, ו. שִׁיחָה. ע"פ תה" נה, יח. רָאוּ צ"ר פרי' ס, ס"ו; יד. דְּרוֹשׁ רַחֲמִים. ע"פ צ"מ כ"א, א; לט, ז; צבלי ברכות, דף לב ע"א, 'נתחזק בתפלה ופקש רחמים'. וְסִלַּחְתָּנוּ. ע"פ צמ" יד, יט; עמו" ז, ב. ה' שְׂמַעְתָּ וכו'. דני' ט, יט. הַעֲתֵר לָנוּ בְּצוּם הַלְאִי. ע"פ ישע" נח, ו. וְעִנּוּתָנוּ אֶל תְּבוּזָה. ע"פ תה" כב, כה. סַלַּח נָא לְעוֹנֵינוּ. צמ" יד, יט. זַעַק קָשָׁב. ע"פ תה" קל, ב. מִמְּנַעֵימֶיךָ. ראו' תה" טז, ו; ורש"י; קלג, א; קמו, א. חֲנוּן. ע"פ שמו' לד, ו. כְּגֹדֶל חֲסִידֶיךָ. ע"פ צמ" יד, יט. וּכְרַב רַחֲמֶיךָ. ע"פ תה" נ"א, ג. חוֹסֶה ה' עַל עַמּוֹךָ. יו"א' ב, יח. טַעַנּוּ צַהַר מַחֲלָתָנוּ. ע"פ שמו' טו, יח. ה' אֱלֹהֵי תוֹחַלְתָּנוּ. ע"פ תה" לט, ח; איכ" ג, יח. וְסִלַּחְתָּ לְעוֹנֵינוּ וכו'. שמו' לד, ט. כְּרַחֲמֶיךָ עֲשׂוֹת. ע"פ ישע" סג, ז; נחמ" ט, כדכ"ח. הוֹאֵל. ע"פ ש"צ ז, כט. לְנִכְוִיִּם לְקִרְאָתְךָ אֵל. ע"פ עמו" ד, יב. כִּפָּר לְעַמּוֹךָ יִשְׂרָאֵל. דב' כ"א, ח. מְחִילָה הֲרִבָּה. ע"פ מדר"ג פרי' ואתחנן, ס"ו; ה' הרבה פעמים חטאו וכו' ומחלת להם'. לְבָנֵי חֲסִידֶיךָ. ע"פ מדר"ג פרי' לך לך, ס"ו; יח; מדר"ג איכ" (בוב"א), נוסח ב, פרי' א, ס"ו; כ, 'לאצות העולם וכו' חסידים'. נִקָּה מִפֶּשַׁע. ע"פ תה" יט, יד. עַם יִדְיָדְךָ. ע"פ תה" ס, ז. גַּם מִזְדִּים חֲשׂוֹךְ עֵבְרָדְךָ. תה" יט, יד.

ח"ג והערות

ובכן אֶתְּהָ. במח' רמ"ז ובולוניה: זוכן ואתה' בוי"ו, אמנם בכ"י כפנים. נמצא גם במנהג אשכנז, גולד', כיפור, עמ' 345. אֲנֵנוּ אֲזוֹן שׁוֹעֵת חֲנוּן. מיוסד ע"ס א"ב. ה' אֱלֹהֵי תוֹחַלְתָּנוּ. בכ"י: יָהּ אֱלֹהֵי תוֹחַלְתָּנוּ, וכן תוקן במח' רמ"ז (פקסימיליה). אֱלֹהֵי תוֹחַלְתָּנוּ. בכ"י: אֱלֹהֵי תוֹחַלְתָּנוּ, וכו' בגולד'. מְחִילָה הֲרִבָּה. בכ"י: מְחִילָה הֲרִבָּה, וכן אצל גולד'. בח"ג. עַם יִדְיָדְךָ. במח' גולד' ע"פ יד' יד' לשון רבים.

סֶלַח לְעוֹן עִם בְּךָ נוֹשָׁע. עוֹן שָׂא נָא וְחִישׁ יִשְׁעֵךְ. נִשְׂא עוֹן
 וְעִבֵר עַל-פְּשָׁעֵךְ. אֲתָהּ כְּרַחוּם סֶלַח-לָנוּ:
 בְּדָנוּ מִחַטָּא נִקְנוּ מֵעוֹן. צָלַל בְּמַצָּלוֹת יָם כָּל-עוֹן. וְאַל-לָעֵד
 תִּזְכֹּר עוֹן. אֲתָהּ כְּרַחוּם סֶלַח-לָנוּ:
 קוֹלָנוּ תֹאזִין מִשְׁמֵי שָׁחַק. רִשְׁעֵנוּ לַיִם תִּדְחַק. וְאַתָּה יְהוָה
 אֶל-תִּרְחַק. אֲתָהּ כְּרַחוּם סֶלַח-לָנוּ:
 שְׁבִטֵי עֲמֻדָּה וְנִחַלְתֶּךָ. תַּחֲנוּן עוֹרְכִים לְהִשְׁעוֹתֶךָ. וְאַתָּה תִשְׁמַע
 הַשָּׁמַיִם מִכּוֹן שְׁבִתֶּךָ. אֲתָהּ כְּרַחוּם סֶלַח-לָנוּ:

וְשִׂרְפֵי קֹדֶשׁ יוֹדְעֵי טוֹבָךָ:

הַמְּכִירִים אֶת-הַמוֹן רַחֲמֶיךָ. הַמְּכִירִים אֶמְצָךָ בְּאִמוּנֶיךָ.
 הַמְּכִירִים גְּבוּרוֹת דִּינֶיךָ.
 הַמְּכִירִים הוֹגֵי וּמְנַעֲמֶיךָ. הַמְּכִירִים זֹהַר חוֹתְמֶךָ. הַמְּכִירִים
 טְהֵרַת יְדִידֶיךָ. הַמְּכִירִים כְּבוֹד לְשִׁמְךָ. הַמְּכִירִים מַלְכוּת
 נוֹעַמְךָ. הַמְּכִירִים סוֹד עֲמֻדָּה. הַמְּכִירִים פְּדוּת צְבָאֶיךָ.
 הַמְּכִירִים קֹדֶשׁת רַחֲמֶיךָ. הַמְּכִירִים שְׁלֹטוֹן תְּמִימֶיךָ:

מקורות ומקבילות

סלח לעון. ע"פ צמ"י יד, יט. עס כך נושע. ע"פ דב' לג, כט;
 ישע' ו, כ; מה, ח. וחיש ישע. ע"פ חבק' ג, יג; ה' יב, ו;
 פה, י. נושא עון וכו'. מ"כ ז, יח. פדנו מחטא. ע"פ ה' י
 נא, ד. נקטו מעוון. ע"פ ישע' ד, ד. לול במללות ים כל עון.
 ע"פ מ"כ ז, יט. ואל לעד תזכור עון. ישע' סד, ח. קולטו

ח"ג והערות

ליים תדחק. בכ"י: ליים תרחק. ושרפי קודש. פיוט
 זה מיוסד על סדר א"ב במילות תכופות. נמצא גם במנהג
 רומניא, דף שדמ ע"א. מלכות נועמך. ע"פ מח' רמ"ז
 ובולוניא. בכ"י: מלכות נועמך.

תאזין משמי שחק. ע"פ ה' יח, ז. משמי שחק. ע"פ דב' לג, כ; ישע' מה, ח. רשענו לים תדחק. ע"פ מ"כ ז, יט. ואתה ה'
 אל תרחק. ה' כב, כ. שבטי עמך ומחלתך. ע"פ ישע' סג, ח. עמך ומחלתך. דב' ט, כו. תחן עורכיס. ע"פ מ"ש טו, א; אוי'
 כג, ד. להשעותך. ע"פ ישע' ח, ז ורש"י. ואתה תשמע וכו' שבתך. מ"א ה, לו. המכירים וכו'. ע"פ ספרי דב', פ"י שמג,
 '...וישראל אומרים, נאמר לכם מקלת שצחו ואתם מכירים אותה'. המון רחמיך. ע"פ ישע' סג, טו. אמנך. ע"פ ישע' מה, ו.
 באמוניך. ע"פ ישע' כו, ב ורש"י ד"ה שומרה. גבורות דיניך. ע"פ ישע' סג, טו. הוגי. ע"פ ה' יט, טו. ומנעימך. ע"פ ה' י
 קמו, א; שה"ר פ"ר ב, ס"ו טז, 'ואני אמרתיו לו, הכך יפה דודי אף נעים'. זוהר. ע"פ יח' ח, ב. חותמך. ע"פ שה"ש ת, ו.
 השו"ב צ"ר פ"ר פ"א, ס"ו ב, 'חותמו של הקב"ה'. טהרת. ע"פ יח' לו, כה. טהרת ידניך. השו"ב משי' יומא, פ"ה, מ"ט, 'הקב"ה
 מטרה את ישראל; שמו"ר פ"ר ג, ס"ו יג. ידידיך - ישראל. צבלי מנחות, דף נג ע"ב, ע"פ ירמ' יב, ז. כבוד לשמך. ע"פ ה' י
 עט, ט; קטו, א. סוד עמך. ע"פ ירמ' כג, כב; יח' יג, ט. פדות. ע"פ ש"מ ח, יט; ש"ב ז, כג; ה' ק"א, ט. לנאיך. ע"פ
 ש"י יב, מה; צמ"י א, ג. שלטון תמימך. צבלי גיטין, דף סב ע"א, ע"פ מ"ש ת, טו.

וּבִכְן שְׂרָפִים עֹמְדִים מִמַּעַל לָו:

**אִזְרַן נִגְהָה עֵטִית מְעִילוֹ. בְּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד גְּדֻלוֹ. גְּבוּרַת כְּחַ
וְשִׁגְיָא חִילוֹ. שְׂרָפִים עֹמְדִים מִמַּעַל לָו:**

אלו לאלו שואלים. ואלו לאלו ממללים.
אנה שוכן מעלים. להעריצו ולהקדישו. בפאר מסלסלים:

**דָּר שְׁבָעָה וְהוּא בְּאֶחָד. הוּא לְבָדוֹ בְּיַחֲוֹד נְתִיחָד. וְעַמּוֹ יִצְבֵּא
הַמָּשָׁל וּפְחָד. שֵׁשׁ כְּנָפִים שֵׁשׁ כְּנָפִים לְאֶחָד:**

אלו לאלו שואלים. ואלו לאלו ממללים.
אנה שוכן מעלים. להעריצו ולהקדישו. בפאר מסלסלים:

**זְהָרֵי שְׁבִיבֵי אִזְרַן בְּאוֹפְנָיו. חֶסֶד וְאַמֶּת יִקְדְּמוּ פְּנָיו. טְכוּסֵי
גְּלָגַל הֵם אוֹפְנָיו. בְּשִׁתֵּים יִכְסֶה פְּנָיו:**

אלו לאלו שואלים. ואלו לאלו ממללים.
אנה שוכן מעלים. להעריצו ולהקדישו. בפאר מסלסלים:

**יְקוּד סוּפָה וְסַעְרָה מְעַנְלָיו. כְּלָכוֹל עֲנֵן אֲבָק רִגְלָיו. לְהִטֵּת
אֵשׁ בּוֹעֶרֶת גְּלָגַלָיו. וּבְשִׁתֵּים יִכְסֶה רִגְלָיו:**

אלו לאלו שואלים. ואלו לאלו ממללים.
אנה שוכן מעלים. להעריצו ולהקדישו. בפאר מסלסלים:

מקורות ומקבילות

שרפים עומדים ממעל לו. ישע' ו, ג. אור נוגה. ע"פ ישע' ט, א; מש' ד, יח. עטית מעילו. ע"פ ישע' נט, יח. ברוך שם וכו'. ע"פ צבלי פסחים, דף נו ע"א; תוספתא פסחים פ"ג, ה"ט. כבוד גדלו. ע"פ דב' ה, כ; תה' קלח, ה. גבור כח. ע"פ תה' קג, כ. ושגיף חילו. ע"פ חו' לו, כג לו, כג. חילו. ע"פ דב' ח, יח; חבק' ג, יט; תה' יח, לג. דר שבעה. ע"פ חס"מ, חרס מלך זר, עמ' 180, 'הקצ"ה מושבו בשבעה רקיעים; ילקו"ש יחו', רמז שסה. והוא באלה. ע"פ זכ' יד, ט; חו' כג, יג. הוא לבדו. ע"פ דב' ד, לה; מ"ב יט, יט; ישע' ג, יח; לו, טז; מד, כד; תה' פג, יט. לבדו ביחוד נתיחד. ע"פ דב' לב, לט; ישע' מד, ה; ירושלמי סנהדרין פ"ח, ה"א. ועמו כח המשל ופחד. ע"פ חו' כה, ג. שש כנפים וכו'. ישע' ו, ג. זכרי שביני אור. ע"פ דני' ז, ט. חסד ואמת יקדמו פניו. ע"פ תה' פט, טו. גלגל הס אופניו. ע"פ יחו' י, יג. בשתים יכסה פניו. ישע' ו, ג. סופה וסערה מענליו. ע"פ ישע' כט, ו. כלכול ענן אבק רגליו. ע"פ נח' ה, ג. וכשתים יכסה רגליו. ישע' ו, ג.

ח"ג והערות

אור נוגה עטית מעילו. מיוסד ע"ס א"ב. פיוט זה נמצא גם באשכנז (גולד', כיפור, עמ' 390), מח' רומניא, דף טסה ע"ב. אלו לאלו... ואלו לאלו. במח' רומניא: 'אלו לאלו... ואלו לאלו'. אנה שוכן. במח' רמ"ו, כ"י וגולד': 'אנה שוכן. במח' רומניא: 'אנה שוכן. וכאן כמח' בולוניא, פי קד"א והרבה מח' אשכנז, וכן מסתבר, מפני שלשון שאלה היא. זְהָרֵי. במח' רומניא: זְהָרֵי. שְׁבִיבֵי אִזְרַן. כ"ה בכ"י, מח' בולוניא, קד"א ושד"ל. במח' רמ"ו: 'שביבי אור'. במח' רומניא: 'שביב אור'. בְּאוֹפְנָיו. כ"ה במח' רמ"ו, בולוניא ושד"ל. בקד"א וכ"י: 'בדפניו. בכ"י שונים ומח' רומניא: 'בפניו. אצל גולד': 'בפניו. סופה וסערה. במח' רומניא: 'סופה וסערה'. כְּלָכוֹל עֲנֵן. במח' רומניא: 'כלול אבק'. אֲבָק רִגְלָיו. במח' רומניא: 'ענן רגליו. במח' שד"ל: 'אבק רגליו'. לְהִטֵּת אש. כ"ה במח' רמ"ו, בולוניא, שד"ל וגולד'. במח' רומניא, כ"י וקד"א: 'להיטת אש, וכ"ה בח"ג אצל גולד'. בּוֹעֶרֶת גְּלָגַלָיו. במח' רומניא וכ"י אצל גולד': 'בוערת

מְלֹאךְ בְּתַפִּי לֵהֵב מְתוֹפֵף. נְגִינֹת חֲדָשׁוֹת לְחֲדָשׁ וּלְנוֹפֵף.
שִׁיחַ בְּנֶשֶׁר יִשְׁמִיעַ וַיִּצְפֹּץ. וּבִשְׂתֵּים יַעֲוֹף:

אלו לאלו שואלים. ואלו לאלו ממללים.
אָנָּה שׁוֹכֵן מְעַלִּים. לְהַעֲרִיצוּ וּלְהַקְדִּישׁוּ. בְּפֶאֶר מְסֻלְסָלִים:

עֲמוּ כָל-מִינֵי זִמְר. פְּלֵאֵי הוּא שְׁמוֹ נֶאֱמַר. צְלִצּוֹל קִדְשָׁתו
לְעֹנֹת וּלְזִמְר. וְקָרָא זֶה אֶל-זֶה וְאָמַר:

אלו לאלו שואלים. ואלו לאלו ממללים.
אָנָּה שׁוֹכֵן מְעַלִּים. לְהַעֲרִיצוּ וּלְהַקְדִּישׁוּ. בְּפֶאֶר מְסֻלְסָלִים:

קוֹל יִשְׁמִיעַ מֵאֲרֻבַּע תּוֹצְאוֹת. רְבוּעִים וּמְרַבְּעִים לְכָל-תּוֹצְאוֹת.
שׁוֹאֲגִים בְּקוֹל צָבָא וְאוֹת. קְדוֹשׁוֹ קְדוֹשׁ קְדוֹשׁ יְהוָה צְבָאוֹת:

אלו לאלו שואלים. ואלו לאלו ממללים.
אָנָּה שׁוֹכֵן מְעַלִּים. לְהַעֲרִיצוּ וּלְהַקְדִּישׁוּ. בְּפֶאֶר מְסֻלְסָלִים:

תַּחַת וּמַעַלָּה יִסְדָּה יְדוּ. תּוֹלָה תִּבֵּל בְּזֶרַע יְדוּ. תַּקִּיף וְאִין
עוֹד מְלַבְּדוּ. מְלֵא כָל-הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ:

אלו לאלו שואלים. ואלו לאלו ממללים.
אָנָּה שׁוֹכֵן מְעַלִּים. לְהַעֲרִיצוּ וּלְהַקְדִּישׁוּ. בְּפֶאֶר מְסֻלְסָלִים:

מקורות ומקבילות

מלאך בתופי להב מתופף. ראו פדר"א פ"א י"א, 'המלאכים
מתופפים בתופים'. נגינות חדשות. ע"פ תה"ל ג, ג. לחדש.
ע"פ דה"צ כד, ד. ולנוסף. ע"פ ישע' יג, ב. כנשר ישמיע
וישפף. ראו תה"מ, חופת אליהו, עמ' 170, 'ומשפף כנשר'.
ובשתיס יעוסף. ישע' ו, ב. כל מיני זמר. ע"פ דני' ג, ה.
פלאי הוא שמו נאמר. ע"פ שופ' יג, יח. ללול קדשתו לעטות
ולומר. ע"פ ש"צ ו, ה; תה"ל קג, ה. וקרא זה אל זה. ישע'
ו, ג. קול ישמיע מארבע תולאות. ע"פ יחז' לו, ט. רבועים
ומרובעים. ע"פ יחז' א, ו. שאגים. ע"פ ישע' ה, כט. בקול
לכל ואות. ע"פ צבלי חגיגה, דף טז ע"א; רש"י סנהדרין, דף
כז ע"א, ד"ה שני אותיות; ולק"ש ת"י, רמז רמז. קקק ה'
לכאות. ישע' ו, ג. תחת... יסדה ידו. ע"פ צר' א, א; ישע'
מח, יג; תה"ל עח, סט. ומעלה יסדה ידו. עמ' ט, ו. תולה
תכל. ע"פ חז"ל כו, ז. צורוע ידו. ע"פ דצ' ד, ל; ירושלמי
חגיגה, פ"ב, ה"א, 'ותלויה בצורוע', ע"פ דצ' לג, כז. ראו שה"ר פ"א ח, ס"ג ג [נ], ע"פ ישע' כב, ג. תקיף. ע"פ ויק"ר פ"א כט,
ס"ו ד. ואין עוד מלבדו. ע"פ דצ' ד, לה; ישע' נג, יא; מה, כב. מלא כל הארץ כבודו. ע"פ צמ' יד, כא; ישע' ו, ג; תה'
עב, יט; סח"ש א, ז.

ח"נ והערות

גלגליו. מלאך. כ"ה במח' בולוניא. במח' רמ"ו, רומניא
ושד"ל: 'מלאך'. וראו מסורה גדולה, ישע' סג, ט. בְּתַפִּי
להב. במח' רומניא: בְּתַפִּי להב. כל מיני זמר. כ"ה
בכל הנוסחאות, כדי לחרוז עם 'נאמר, ולומר, ואמר'.
פְּלֵאֵי הוא. כ"ה במח' שד"ל. במח' רמ"ו, בולוניא
ורומניא: פְּלֵאֵי הוא. קוֹל יִשְׁמִיעַ. במח' רומניא: קוֹל
יִשְׁמִיעוּ. לְכָל-תּוֹצְאוֹת. בכ"י ובגולד' : 'לכל-תוצאות'.
במח' רומניא: בְּכָל-תּוֹצְאוֹת. בְּקוֹל צָבָא וְאוֹת. במח'
רומניא: בְּכָל-צָבָא וְאוֹת. תַּחַת וּמַעַלָּה. במח' רומניא
וגולד' ע"פ רוב כ"י: 'תחת ומעלה'. תּוֹלָה תִּבֵּל וכו'
מְלַבְּדוּ. במח' רומניא: 'תולה ארץ ואין עוד מלבדו' \
תַּקִּיף הוא ואין בלעדו. בורע ידו. כ"ה במח' בולוניא,
שד"ל, גולד' וכ"י. במח' רמ"ו: 'בורע עזו'.

תקיף. ע"פ ויק"ר פ"א כט, ג. תקיף. ע"פ ויק"ר פ"א כט,
ס"ו ד. ואין עוד מלבדו. ע"פ דצ' ד, לה; ישע' נג, יא; מה, כב. מלא כל הארץ כבודו. ע"פ צמ' יד, כא; ישע' ו, ג; תה'
עב, יט; סח"ש א, ז.

ובכן ולך תעלה קדשה. כִּי־אַתָּה מִלֶּךְ מוֹחֵל וְסוֹלֵחַ:

- מִי־יִמְלַל גְּבוּרוֹת חֵילֶיךָ • מִי־יִגִּיד עֲצָם מַפְעֲלֶיךָ:
- מִי־יִשְׁעַר פְּלֵאֵי מַפְעֲלֶיךָ • מִי־יִתְנֶה עֵז הַלּוֹלֶיךָ:
- מִי־יֵאמֶר תִּקְוָה כְּלוֹלֶיךָ • מִי־יִדְבֵּר אִמְץ מִהֲלֹלֶיךָ:
- מִי־יִגְלֶה עֶמֶק סֶלְסוֹלֶיךָ • מִי־יַפְעֵנָה נִצּוּחַ מְסֻלְסֵלֶיךָ:
- מִי־יִמּוֹד מִי שְׁעֶלְךָ • מִי־יִחְשׁוֹף תְּהוֹם הַדּוֹם רִגְלֶיךָ:
- מִי־יִמְנֶה וַיִּגְבֵּיר חֵילֶיךָ • מִי־יִשְׁמִיעַ תְּהִלּוֹת כְּלָלֶיךָ:
- מִי־יַעֲמִיק בְּמִשְׁפָּטֶי אֱמֶתְךָ • מִי־יִקוּם בְּסוֹד עֲדוֹתֶיךָ:
- מִי־יִהְרֶהֱרַח אַחֵר מִדּוֹתֶיךָ • מִי־יִחְזִיק רֹב טוֹבוֹתֶיךָ:
- מִי־יִבִּיר חֲסָדֵי אֲרָחוֹתֶיךָ • מִי־יִפְלֵם מִשְׁקַל רוּחוֹתֶיךָ:

ח"ג והערות

ובכן ולך תעלה. פיוט (סילוק) מאת רבי אלעזר הקליר. נמצא גם באשכנז, גולד, כיפור, עמ' 397; ראו פיוטי קליר, אליצור, כיפור, עמ' 401 ואילך; במח' רומניא, דף שמה ע"א, וכוּתרת זו מוחלפת בידיבן מי ימלל גבורות יי. עצם מפעליך. אצל אליצור: עצם פעליך. מי ישער. בכ"י מי יגיד. פלאי מפעליך. במח' רמ"ז מפעליך מחוק, ונכתב בכ"י עשיך. במח' רומניא: פלאי פעליך. וגולד הביא שתי נוסחאות: פלאי מעלליך, פלאי פליך. תקף כלולך. כן הוא בכ"י מח' רומניא וגולד. במח' רמ"ז, בולוניא ושר"ל: תקף מלולך. אצל גולד' בשינוי נוסחאות: תקף סלסולך. אצל אליצור: תקף פלולך. יגלה עמק. במח' רומניא: יגלה סוד עומק. במשפטי אמתך. במח' רומניא: ימייביר. במח' רומניא ואליצור: ימייביל.

מקורות ומקבילות

מי ימלא גבורות. ע"פ תה" קו, ג. חילך. ע"פ קה" ג, ג. מי יגיד. ע"פ ישע"ו, ה; מג, טו. מפעליך. ע"פ תה" מו, ט; מש' ת, כב. פלאי מפעליך. ע"פ שמי" טו, יא; ישע"ו כה, א; תה" עז, טו; מדת"ג פ"ר תולדות, ס"ו ז, "...עשיתי לכם פלאים וכו' ולעשות לכם נפלאות". יתנה עז הלולך. ע"פ שופ' ה, יא; תה" קו, ג; צבלי מגילה, דף יח ע"א, 'המספר צבחו של הקצ"ה יותר מדאי וכו'. הלולך. ע"פ ישע"ו, סד, י; ירמ' כ, יג; תה" כב, כג. מי ידבר אומן מהללך. ע"פ מדת"ה מ"ז קמו, ס"ו א, 'ומי מהללך'. מי יגלה. ע"פ ש"א ג, ז; איו' לג, טז. עומק סלסולך. ע"פ צתמ"ד ח"א, סדר רבה דבראשית, ס"ו כא; פהר"צ פ"י, ס"ו א; פ"ר לב, ס"ו א. ראו אה"מ, משה, עמ' 378, 'עורו וסלסלו כל סדרי בראשית'. מי יפעננה. ראו צ"ר פ"ר ג, ס"ו ד. נלוות. ע"פ חזק' ג, יט; עז"ר ג, ח. מסלסליך. ע"פ צתמ"ד ח"א, סדר רבה דבראשית, ס"ו כא; פהר"צ פ"ר יג, ס"ו א. מי ימוד מי שעלך. ע"פ ישע"ו מ, יב. יחשוף. ע"פ ישע"ו ל, יד. תהום הדום רגליך. ע"פ ישע"ו סו, א. ויגביר חילך. ע"פ קה" ג, ג. מי ישמיע תהלות כלליך. ע"פ תה" קו, ג; צבלי מגילה, דף יח ע"א, 'למי שיכול להשמיע כל תהלתו'. מי יעמיק. ע"פ תה" לב, ו; פהר"א פ"ר יח; אה"מ, יחברך, עמ' 251, 'ומי יבוא צבודו ומי יעמוד' וכו'. צמשפטי אמתך. ע"פ ישע"ו סא, ח; תה" יט, י; סח"ש ה, יח. מי יקום. ע"פ נחו" א, ו; תה" כד, ג. בסוד עדותיך. ע"פ ירמ' כג, יח; תה" קיא, א. מי יהרהר אחר מדותיך. ע"פ ספרי דב', פ"ר האזינו, פ' שז; צבלי צ"ב, דף טו ע"ב; ולקו"ש חו', רמח תקומב. מי יחזיק רוב טובותיך. ע"פ צבלי תענית, דף כג ע"א, 'השפעת עליהם טובה, אינן יכולין לעמוד'. רוב טובותיך. ע"פ ישע"ו סג, ז; תה" לא, ב. מי יביר. ע"פ ירמ' ט, כג; הוש' ב, כא. חסדי ארחותיך. ע"פ תה" כה, י; לו, יא. מי יפלים. ע"פ ישע"ו מ, יב. משקל רוחותיך. ע"פ איו' כה, כה.

מִי־יִחְשׁוֹב הַמּוֹן אוֹצְרוֹתֶיךָ • מִי־יֹאמֶר נְסִי נִפְלְאוֹתֶיךָ •
מִי־יִפְקֹד פְּקוּדֵי סִגְלוֹתֶיךָ •

יש נוהגים לדלג על המשך הפיוט (מנהג ק"ק רומה ומילאנו):

עֲתִיק וְאִין לְהֵתִם שְׁנוֹתֶיךָ • מְבֵלָה כֹל וְאִין לְבִלוֹתֶךָ •
סוֹבֵל מִשָּׂא וְאִין לְהֵלְאוֹתֶךָ • אֲכִילָה
אִין לְפִנְיֶךָ וְשָׁבַע בְּקֶרְבְּנוֹתֶיךָ • שְׁתִּיָּה אִין לְפִנְיֶךָ • וְדָשָׁן
בְּגִסְכוֹתֶיךָ • תְּנוּמָה אִין בְּמַחְנֶיךָ • וְנִעוֹר בְּאַהֲלוֹתֶיךָ • שְׁנָה
אִין־בְּשִׁכְנֶךָ • וּמְקִיץ בְּמִשְׁכְּנוֹתֶיךָ •
נִשָּׂא עֵנָן וְרוֹאֶה בְּעֵלְבוֹן • מְחַשֵּׁב חֲשָׁבוֹן כְּחֶכֶם וְנָבוֹן • עוֹבֵר
עַל־פֶּשַׁע כְּלֵא חֲפִץ בְּרִשְׁעֵי • מַחִישׁ פְּדוֹת לְיִשְׁעֵי • לְעַם שְׁבִי
פֶשַׁע:

מקורות ומקבילות

המוֹן אֲלוֹתֶיךָ. ע"פ דצ' כח, יב; שמו"ר פ"י לא, ס"ו ה; מדח"ג פ"י כי תשא, ס"ו טו. מי יאמר נְסִי נִפְלְאוֹתֶיךָ. ע"פ תה" מ, ו. מי יפקוד פְּקוּדֵי סִגְלוֹתֶיךָ. ע"פ צ"י ג, טו; צמ" כג, י. סגולותיך. ע"פ שמ" יט, ה; דצ' ז, ו. עתיק, דני' ז, ט. ואין להחם שנותיך. ע"פ תה" קצ, כח. מנלה וכו' לנלותך. כך נראה נכון, ע"פ צבלי צרכות, דף י ע"א, 'אל תקרי כי אין בלקך, אלא אין לנלותך'. מנלה כל. ע"פ מדח"ה מו' טז, ס"ו א, 'מנלה אני כל'. ואין לנלותך. ע"פ צבלי צרכות, דף י ע"א, 'אין לנלותך' וכו'; ויק"ר פ"י יט, ס"ו ב. סובל משא. ע"פ אה"מ, מד' יזירה עמ' 242. 'הוא נושא וסובל את כל העולם כלו'. ואין להלאותיך. ע"פ מוכ' ו, ג. אכילה אין לפניך ושבע בקרבניך. ע"פ תה" ג, יג. שתייה אין לפניך ודשן בנשכותיך. ע"פ צמדצ"ר (ויילג), פ"י כח, ס"ו יט, 'אמר הקב"ה, בני, לא מפני שיש לפני אכילה ושתייה אמרתי לכם...'; מדח"ג פ"י אמור, ס"ו ב. תנומה אין. ע"פ תה" קכא, ד; אה"מ, היכלות, עמ' 120; ילקו"ש ת"י סוף רמז רפו. במחניך. ע"פ יוא" ב, יא. ונעור באהלותיך. ע"פ זכ' ב, ח. שנה אין. ע"פ תה" קכא, ד; מדח"ג צלג, מס' דשירה, פ"י ה; ויק"ר פ"י ד, ס"ו ה; ילקו"ש ת"י, רמז רמו. נושא עון. שמו לד, ז. ורואה בעלבוֹן. צ"ר פ"י כ, ס"ו יד; פסו"ו צ"י, פט"ז, ס"ו יג; מד' מש"ט צ"י פ"י לך לך פט"ז ס"ו יד. מחשב חשבון. ע"פ צמ" כח, כו. מחשב חשבון חכם ונבון. ע"פ מש" א, ה. עובר על פשע. ע"פ מוכ' ז, יח. כלא חפץ ברשע. ע"פ יחז' יח, כג; תה" ה, ה. מחיש פדות ליגע. ע"פ תה" קיא, ט; ראו אה"מ, דני', עמ' 102. לעם שבי פשע

ח"ג והערות

מִי־יִחְשׁוֹב. כן הוא במח' בולוניא, שד"ל, כ"ו וגולד'. במח' רמ"ו וקד"א: 'מי־יחשוף, מכיון שכבר השתמש לא יחזור על לשון יחשוף, מכיון שכבר השתמש בו לעיל (תהום הרום רגליך). נְסִי נִפְלְאוֹתֶיךָ. כן הוא במח' רמ"ו, בולוניא, רומניא ושד"ל, במח' רמ"ו נכתב בכ"י: עִסִי פִלְאוֹתֶיךָ ולכאורה צ"ל: עִסִי פִלְאוֹתֶיךָ. אצל אליצור: עִסִי פִלְאוֹתֶיךָ. פְּקוּדֵי סִגְלוֹתֶיךָ. אצל אליצור: 'פקודי סגלתך'. עֲתִיק. במח' רומניא: 'עתיק' וא"כ פירושו יהיה 'משובח', ראו רש"י ישע' כג, יח. מְבֵלָה כֹל וְאִין לְבִלוֹתֶךָ. במח' רס"ד-רס"ה, בולוניא ורומניא: מכלה... לבלותיך והנוסח כאן ע"פ כ"י ומח' רמ"ו. אֲכִילָה אִין לְפִנְיֶךָ וְשָׁבַע. במח' בולוניא: 'אכל ושבוע'. במח' רומניא: 'אכילה אין לך ושבוע'. והרבה שינויי נוסח יש כאן, ראו בגולד', כ"ו ושד"ל. ושבוע בקרבנותיך. במח' רמ"ו: יושבע אין בְּמַחְנֵיךָ, ולאחר מכן הנוסח במח' רמ"ו משובש וחסר מילים. שְׁתִּיָּה אִין לְפִנְיֶךָ וְדָשָׁן. במח' רומניא: 'שתייה אין לך ודשן'. אִין בְּמַחְנֵיךָ. במח' רומניא: 'אין לך'. אצל אליצור: 'אין בְּמַחְנֵיךָ'. בְּמִשְׁכְּנוֹתֶיךָ. במח' רומניא: 'במשנתך'. וְרוֹאֶה בְּעֵלְבוֹן. אצל אליצור: 'צופה בעלבוֹן'. כְּלֵא חֲפִץ בְּרִשְׁעֵי. במח' רומניא: 'כלא חפץ רשע'.

מְכַלְכֵּל רְשָׁעִים. כְּבֹאֶמֶת מְשׁוּעִים. וְשֹׁבֵר פְּשָׁעִים. מְחַתֵּל
מְפָשְׁעִים. מְצַלִּיל חַטָּאִים. בְּשׁוֹב חוֹטָאִים:

מִיֵּטִיב לַטּוֹבִים. אִם מַעֲשִׂיהֶם מְטִיבִים. שָׁב לְשׁוֹבְבִים. אִם
בְּכַל־לֵב שָׁבִים. רוֹצֵה תוֹשְׁבִים. אִם בְּצִלוֹ יוֹשְׁבִים. שׁוֹעָה
קְרוֹבִים. אִם אֵלָיו קָרְבִים. מְבַטֵּחַ קְרוֹאִים. אִם אֵלָיו קוֹרְאִים:
וְעַד לֹא תֵאָלֶה. שֶׁת תִּעְלֶה. וְעַד לֹא מִכָּה. הֶעֱלָה אֲרוּכָה.
וְעַד לֹא טְרִיָּה. הַכִּין רְטִיָּה. וְעַד לֹא תִפְלֶה. הַכִּין תִּפְלֶה.
וְעַד לֹא שָׁנִי. בֶּן בְּחוּט הַשָּׁנִי. וְעַד לֹא אָדָם תוֹלַע. הַלְבִּין
וְרִיב גָּלַע. וְעַד לֹא מַחְשָׁבָה. חִמַּק שׁוֹבְבָה. וְעַד לֹא יְשִׁיבָה.
אִמֵּן תְּשׁוּבָה. וְעַד לֹא אֵב הַמוֹן. שֶׁעֲשַׂע אָמוֹן. וְעַד לֹא נֶעְקַד.
כְּפָרוֹ פֶּקַד. וְעַד לֹא תָם הַפֶּקַד. מְחִילָה שָׁקַד. וְעַד לֹא יִסוֹד

ח"ג והערות

מְכַלְכֵּל רְשָׁעִים וכו' מְחַתֵּל מְפָשְׁעִים. כל זה חסר
במח' רמ"ז. מְצַלִּיל חַטָּאִים. במח' בולוניה: 'מצליל
חוטאים'. בְּשׁוֹב חוֹטָאִים. במח' רמ"ז: 'בשוב חוטאים'.
אצל אליצור: 'בשוב חטאים'. אִם מַעֲשִׂיהֶם. במח'
רומניא: 'אם מעשים'. אִם בְּצִלוֹ... אִם אֵלָיו. אצל
אליצור: 'אשר בצלו... אשר אליו'. מְבַטֵּחַ קְרוֹאִים.
בפי' קדיא: 'מטיב קוראים'. ע"פ מ"א ח, נב. במח'
רומניא: 'מביט לקוראים'. אִם אֵלָיו קוֹרְאִים. במח'
בולוניה: 'אליו קוראים' ו'לא תיבות אים'. בכ"י ואצל
אליצור: 'אם אותו קוראים'. במח' רומניא: 'אם אותו
באמת קוראים'. לֹא שָׁנִי. במח' רומניא: 'לא תולעת
שני'. בְּחוּט הַשָּׁנִי. אצל אליצור: 'בחוט השני'. הַלְבִּין
וְרִיב. אצל אליצור: 'הלבין חטא וריב'. חִמַּק שׁוֹבְבָה.
במח' רומניא: 'חמק שובב'. וְעַד לֹא יְשִׁיבָה אִמֵּן
תְּשׁוּבָה. תיבות אלו אינן במח' רמ"ז. אִמֵּן תְּשׁוּבָה.
כן הוא במח' בולוניה. במח' רומניא: 'אמן תשובה'. במח'
שד"ל ואצל אליצור: 'אמן תשובה'. אֵב הַמוֹן. במח'
רומניא: 'אב המון'. כְּפָרוֹ פֶּקַד. במח' רומניא: 'כפרו
פקד'. תָם הַפֶּקַד. כן הוא במח' רמ"ז ובולוניה. במח'
רומניא, שד"ל ואצל אליצור: 'תם הפקד'.

מקורות ומקבילות

ע"פ ישע' נט, כ. מכלכל - סובל. ע"פ מלא' ג, ב; ירמ' כ, ט;
מחמ"ז אות כ, ערך כל, מתלקה השניה; סה"ש לרד"ק, ערך
כול. מכלכל רשעים. ע"פ שמו"ר פ"ו יט, ס"ו ד, הקב"ה שהוא
סובל צרותיו; ויק"ר פ"ד, ס"ו ח, ע"פ ישע' מו, ד. כְּבֹאֶמֶת
משועים. ע"פ תה' קמה, יח. וְשֹׁבֵר פְּשָׁעִים. ישע' א, כח.
מחתל מפשעים. ע"פ ישע' ד, ד. מללל חטאים. ע"פ מיי"ס
ז, יט. כְּשׁוֹב חוֹטָאִים. ע"פ יחז' לג, יד. מטיב לטובים. ע"פ
תה' קיע, סח. אִם מַעֲשִׂיהֶם מְטִיבִים. ע"פ תוספתא קידושין
(ליברמן), פ"א, ה"ג; בבלי קידושין, דף לט ע"ב. שָׁב לְשׁוֹבְבִים.
ע"פ ירמ' ג, יד. אִם כָּלֵל לֹב שָׁנִים. ע"פ דה"ב ו, לח. רוֹצֵה
תושבים. ע"פ יחז' לג, יא. חִמַּק שׁוֹבְבָה. ע"פ הוש' יד, ח.
שׁוֹעָה וכו' אִם אֵלָיו קָרְבִים. ע"פ תה' קמה, יח. מְבַטֵּחַ
קוראים. ע"פ תה' פו, ה; קמה, יח; צ"ס ב, י. אִם אֵלָיו
כְּבֹאֶמֶת קוֹרְאִים. ע"פ תה' קמה, יח. תֵּאָלֶה. ע"פ או"ב ג, סה.
תעלה. ירמ' מו, יא. וְעַד לֹא מִכָּה וכו' הַכִּין רְטִיָּה. ע"פ שה"ר
פ"ד, ס"ו א, ע"פ ירמ' לג, ה; מד"ש (צובר), פ"ו טו, ס"ו א.
העלה ארוכה. ע"פ ירמ' לג, ח. טריה. ישע' א, ו. רְטִיָּה.
משני עירובין פ"ו, מ"ג. תִּפְלֶה. או"ב א, כב. תִּפְלֶה. ישע'
טו, ז. שָׁנִי. ע"פ ישע' א, יח. בֶּן בְּחוּט הַשָּׁנִי. משני שבת
פ"ט, מ"ג; בבלי ר"ה, דף לא ע"ב. אָדָם תוֹלַע. ע"פ ישע'
א, יח. וְרִיב גָּלַע. ע"פ מש' ח, יד. וְעַד לֹא יְשִׁיבָה. ירמ'
יח, יא. חִמַּק שׁוֹבְבָה. ע"פ ירמ' לא, כח. לֹא יְשִׁיבָה אִמֵּן תְּשׁוּבָה.
ע"פ תה' ג, ב"ג. אֵב הַמוֹן. ב"ר ח, ד. שֶׁעֲשַׂע אָמוֹן. אד"ג פ'
לא; ב"ר פ"ו א, ס"ו א; ויק"ר פ"ו מזרע, פ"ו יט, ס"ו א; בבלי
פסחים, דף נד ע"א, ע"פ מש' ח, כב. נֶעְקַד. ע"פ ב"ר כב, ט.
כְּפָרוֹ פֶּקַד. משני אבות פ"ה, מ"ו; רש"י ב"ר כב, יג; מד'
מש"ט ב"ר פ"ו וירא, פ"ב, ס"ו יג. תָם הַפֶּקַד. ב"ר כה, כז.
הַפֶּקַד. ע"פ ב"ר כה, כד. מְחִילָה שָׁקַד. ע"פ בבלי פסחים, דף נד
ע"א. יִסוֹד עוֹלָם. ע"פ תה' קד, ה.

עוֹלָם. שֶׁת גְּבַעַת עוֹלָם. וְעַד לֹא דָבַר בְּעוֹלָם. צָר עִם עוֹלָם.
 וְעַד לֹא נָכוֹן מֵאֵז. קָנָה קִנְיָן אֵז. וְעַד לֹא יֵצְרוּ יָמִים. פָּעַל
 יוֹם מִיָּמִים. וְעַד לֹא עֲלִי-עֲשׂוֹר. עָשׂ לוֹ יוֹם עֲשׂוֹר וְעַד לֹא
 כְּפֹר. חָלְשׁוּ סְפוּר. וְעַד לֹא עֲנוּי-נֶפֶשׁ. הִטְבִּיעַ חֲטָא בְּרַפְשׁ.
 וְעַד לֹא אֲשָׁמִים. הִצְלִיל בְּחוּג אֲשָׁמִים. וְעַד לֹא צָמִים. קָדַשׁ
 צוּמִים. וְעַד לֹא יוֹם סְלִיחָה. עֲמוּ הִסְלִיחָה. וְעַד לֹא מִתְרַחֲמִים.
 הַקְדִּים רַחֲמִים. וְעַד לֹא מִתְקַדְּשִׁים. הִתְמִיד קְדוּשִׁים:

כִּי הוּא רַחוּם וְרַחֲמָן. וְעַם זֶה מְרַחֲמָן. כִּי הוּא חַנּוּן וְחַנּוּן. עִם
 שְׁמוֹ מְחַנֵּן. כִּי הוּא טוֹב וּמִיטִיב. וּמְרַבֵּה לְהִיטִיב. כִּי הוּא
 שׁוֹפֵט וְצַדִּיק. וְקָרוֹב וּמְצַדִּיק. כִּי הוּא שׂוֹאֵג כְּאַרְיֵה. חוֹן בְּנֵי
 אַרְיֵה. וְהוּא כְּאַרְיֵה. וְנִשְׂאָ מֵאַרְיֵה. כִּי הוּא גּוֹעָה כְּמוֹ שׂוֹר.

מקורות ומקבילות

ח"ג והערות

נכון מאז. במח' רומניא: 'נכון אז'. קנה קנין אז.
 במח' רומניא: קן קנין מבון אז. יצרו ימים. פועל
 בלשון עבר, כן הוא במח' הקדומים, רומניא ושד"ל. נ"א:
 יצרו ימים, משורש נצר, הופעל לרבים ועתיד. עליו
 עשור. במח' רומניא ללא תיבת 'עלי'. עש לו. במח'
 רומניא ואצל אליצור ללא תיבת 'לו'. יום עשור.
 בקד"א ומח' שד"ל: 'צום העשור'. הטביע חטא.
 במח' רומניא: 'הטביע חטא'. הצליל בחוג. בפי
 קד"א: 'צג בחוג'. במח' רומניא: 'צל בחוג'. קדש
 צומים. במח' רומניא: 'הקדים צומים'. הקדים רחמים.
 כן הוא בפי קד"א, מח' רומניא ושד"ל נ"א. במח' רמ"ו,
 בולוניה, שד"ל נוסח עיקרי ואצל אליצור: 'עמו רחמים'.
 התמיד קדושים. כן הוא בפי קד"א, מח' רומניא ושד"ל
 נ"א. במח' רמ"ו, בולוניה, שד"ל נוסח עיקרי ואצל
 אליצור: 'עמו קדושים'. כי הוא רחום ורחמן. גולד,

שת גבעות עולם. ע"פ ספרי דב', פ' חלת הכרכה, פ' שגג,
 וז"ר פ' א, ס' ד. גבעות עולם. צר' מט, כו. לר עס
 עולם. ע"פ ישע' מג, כח; מד' שו"ט (צוצר), מו' עד, ס' א.
 עס עולם. ע"פ ירמ' לא, לה. לא נכון אז. ע"פ ח' ג, ב;
 צ"ר פ' א, ס' ד. קנה קנין אז. ע"פ מש' ת, כב; חצות
 פ"ו, מ"ו; צבלי פסחים, דף נד ע"א. לא יולרו ימים. ע"פ
 ח' קלט, טו. פעל יום מימים. ראו פס"ז, פ' כג, פ' תלתאה,
 ד"ה גלמי; תד"ר, פ' א, ד"ה ימים וילרו; רש"י ח' קלט, טו,
 ד"ה ימים וילרו. עלי עשור. ח' ג, ד. יום העשור. ראו
 מס"ו פ' יט, ה"ד. ועד לא כיפור. ע"פ מדת"ג (וורשא),
 פ' כי תשא, ס' לא, '...ורד בעשור והיו ישראל שרוים בתפלה
 ותענית וכו', וקבעו הקב"ה יום סליחה ומחילה לדורות'. כיפור.
 ע"פ שמו' ג, ו. עיני נפש. ע"פ ויק' טו, לא. הטביע חטא.
 ע"פ צ"ח, ח, כח. אשמים. ע"פ צמ' יח, ט. יום סליחה. צבלי
 תענית, דף ל ע"ב; מדת"ג (וורשא), פ' כי תשא, ס' לא; תד"ו
 סוף פ' ד. עמו הסליחה. ע"פ ח' קל, ד. ועד לא מתרחמים.

ע"פ צ"ר (אלבן), פ' גח פ' לג, ד"ה טוב ה' לכל, 'הבריות מתרחמים אילו על אילו'. הקדים רחמים. ע"פ מדת"ג פ' תזריע
 ס' יא, 'הקדים לו מדת רחמים למדת הדין', ע"פ שמו' לד, ו; אה"מ, יונה, סוף עמ' 222. מתקדשים - כינוי נאה לישראל. ע"פ
 מדת"ג פ' קדושים, ס' א; פדר"א (היגר), ריש פ' ג. התמיד קדושים. ע"פ פס"ו דב', דף מט ע"ב, 'ואני בתומי תמכת בי
 וכו', כנגד ישראל אמר דוד למקרא זה'. רחום ורחמן. ע"פ שמו' לד, ו. ועם זו. ע"פ שמו' טו, טז. מרחמן. ע"פ ישע' נד, ו;
 ח' קטו, ה. חנון וחנון. ע"פ יוא' ב, יג. עם שמו מחק. ע"פ אה"מ, ה' צחכמה יסד ארן, עמ' 105, 'עומדים בתפלה ציוה"ב,
 וישראל מתחננים מלמטה'. הוא טוב ומיטיב. ע"פ ח' קוט, סח. מרצה להיטיב. ע"פ ח' לא, כ. שופט וצדיק. ע"פ ח' ז,
 יב. וקרוב ומצדיק. ע"פ ישע' ג, ח. שואג כאריה. ע"פ הוש' יא, ו; אה"מ, חופת אליהו, עמ' 170. בני אריה. ע"פ צ"ח
 מט, ח; שמו"ר פ' כט, ס' ט, 'ישראל נקרא אריה'; מדת"ג מו' עו, ס' א. והוא כאריה. ע"פ ירמ' יא, י. ושם מאריה.
 ישע' ו, ב; יח"א, ו; ע"פ ספר"א, ויקרא, פ' א; צמד"ר פ' יד, כב. גועה כמו שור. ע"פ איו' ו, ה; אה"מ, חופת אליהו,
 עמ' 170.

מְחַל תְּבַגִּית שׁוֹר־ וְנִסְבֵּל בְּכַח שׁוֹר־ כְּמֵרְאָה דְּמוֹת שׁוֹר־ כִּי
 הוּא מְצַפֵּץ כְּנֶשֶׁר־ רַחֵף גּוֹזְלֵי נֶשֶׁר־ וְעַל־כִּנְפֵי נֶשֶׁר־ שְׂאֵת
 נְשׂוּאֵי נֶשֶׁר־ וּבְמַחְוֵגַת אָדָם־ כְּתֹאֵר הָאָדָם־ דְּמוֹת פְּנֵי אָדָם־
 אָר כְּמֵרְאָה אָדָם־ בְּרַבּוּעַ כְּנֶפֶס־ פּוֹרְדוֹת גְּפִיס־ וּמֵאֲרִיךְ
 אֶפֶס־ לְשׁוֹטְחֵי לוֹ כְּפִיס־ וּמְשִׁיקוֹת כְּנֶף־ בְּמוֹרָא לְכֶנֶף־
 וּמְחַתְלוֹת בְּכֶנֶף־ עֲטוּפֵי צִיצִית כְּנֶף־ וּכְרוּבִים נֶצְבִים תַּחַן
 מְרַבִּים בְּשַׁעַר בֵּית־רַבִּים־ וְצֶדֶק עִם־קְרוּבִים־ מוֹל צוֹר
 מְקַרְבִים־ בְּעוֹבֵר פְּנֵי תִיבָה קְרָבִים־ שֵׁי מְקַרְבִים לְבוֹחַן
 קְרָבִים־ וְאוֹפְנִים עִמָּם אֶפּוֹנִים־ בְּמַחְנָם אֶפּוֹנִים־ וְחֲטָא
 מְצַפִּינִים־ בְּעַד מְצַפְנִים־ וְאֵלִים רוֹעֲשִׁים וְדוֹק מְרַעֲשִׁים־
 בְּאֶבְרָה עֲשִׂים וְגִיא מְגַעֲשִׁים־ וּמַחְנוֹת קְדוּשִׁים עִירִין וְקַדִישִׁין־

מקורות ומקבילות

מחול תבנית שור. ע"פ מדת"ז פ"ד חוקת, סוף סי' יג; צמד"ר פ"ד ט, סוף סי' מט; פדר"ך פ"ד, סוף ד"ה ויחס מכלל. תבנית שור. ע"פ תה"י ק"ב, כ. ונסבל כוח שור. ראו מדת"ה מח' ג, סי' יב (ג, ג). כמראה דמות שור. ע"פ יחז" א, י. מלפף כנשר. אה"מ, חופת אליהו, עמ' 170. רחף גוזלי נשר. ע"פ דב' לז, יא. ועל כנפי נשר. ע"פ שמ' יט, ד. שאת נשואי נשר. ע"פ שמ' יט, ד; ומדר"י יתרו, מס' בחדש, פ"ד, ד"ה ואשא אתכם. ונמחוגת אדם. ע"פ ישע' מד, יג. כתואר האדם. יחז" א, י. דמות פני אדם. ע"פ יחז" א, כו. צרובע כנפיים. ע"פ יחז" א, ו. פורדות גפיים. ע"פ יחז" א, יא, ותי"ו. ומאריך אפיים. ע"פ שמ' לד, ו; מש' כה, טו ובפירש"י. לשוואי לו כפיים. ע"פ תה"י פ"ה, י; איכ"ג, מא, ומד' פסו"ו. ומשקיות כנף. ע"פ יחז" ג, יג. צמורה לכנף. ראו רש"י על ישע' ו, ג. עטופי ציצית הכנף. ע"פ צמ' טו, לה; דב' כב, יב. וכרוובים נצבים. ראו צבלי חגיגה, דף יג ע"ב; רש"י שמ' כה, יח, ד"ה כרוובים; צעה"ט שמ' כה, יח. תחן מרובים וכו'. ע"פ מ"א ח, לה. נשער נת רבים. ע"פ שה"ש ז, ה. ולדק עם קרוובים. ע"פ תה"י קמח, יד; ש"צ ח, טו. כעובר פני תיבה קרובים. ראו צ"ר פ"ד מט, סי' ח. שי מקרובים. ע"פ תה"י ע, יב. לצותן קרובים. ע"פ ירמ' יא, כ. ואופניים. ע"פ יחז" א, טז. אפניים. ראו סה"ש לרד"ק, ערך לפן. וחסא מלפניים. ע"פ הוש' יג, יב. צעד מלפניים. ע"פ תה"י פ"ג, ד, ורד"ק. ודוק. ע"פ ישע' מד, יג.

ח"ג והערות

כיפור, עמ' 400. במח' רומניא, דף שמה ע"ב, מופיע בשינויים רבים. כמראה דמות. אצל אליצור: 'כמראה דמות. מצפץ כנשר. אצל אליצור: 'מצפץ כנשר. כתאר האדם דמות פני אדם. כן הוא במח' רמ"ו, בולוניה, כ"י ואצל אליצור. בפי קד"א: 'כמראה דמות האדם \ כתאר פני אדם. לשוטחי לו כפיים. כ"ה בכ"י. במח' רמ"ו ובולוניה: 'לשוטחי כנפיים. אצל אליצור ללא תיבת 'לו'. לכנף ומחתלות כנף. כן הוא במח' רס"ד-רס"ה. במח' רמ"ו ובולוניה: 'לכנף ומחתלות כנף. במח' רומניא: 'לכנף ומחתלות כנף. אצל אליצור: 'לכנף ומחתלות כנף. עטופי ציצית כנף. במח' רומניא: 'עטופי ציץ כנף. אצל אליצור: 'עטופי ציצית הכנף. וכרוובים נצבים. כן הוא במח' רמ"ו ובולוניה. בכ"י ואצל אליצור: 'וכרוובים הנצבים. בפי קד"א ומח' רומניא: 'וכרוובים הנצבים. במח' גולד': 'וכרוובים הנצבים קמו רובים. לבוחן קרובים. כ"ה במח' בולוניה, שד"ל וגולד'. במח' רמ"ו וכ"י ללא תיבות אלו. עמם אפונים. כן הוא במח' רמ"ו, בולוניה, כ"י ואצל אליצור. בפי קד"א וגולד': 'אתם אפונים. במח' רומניא: 'אתם אפונים. בעד מצפניים. תיבות אלו אינן מופיעות במח' רומניא. אצל אליצור: 'בעד מצפניים.

מ, כב. נארה עשנים. ע"פ חו"י לט, יג; ישע' מ לא. עשנים. ע"פ יואל ד, יא. וגיאל. הארץ, שהוא אחד מני שמות שנקראה הארץ, מדמ"ש (צורה), פ"ד, ח, סי' ט. ומחנות קדושים. ע"פ אה"מ, היכלות, עמ' 110. עירין וקדישין. ע"פ דני' ד, יד.

עָשׂוֹר מִקְדִּישִׁים לְכַפּוֹר צֹאן קִדְשִׁים. וּמְחִיצַת מְלֹאכִים. בְּרַגְעַ
כָּל הוֹלְכִים. זֶה בְּזֶה נִמְלָכִים. טוֹב וְסִלַּח מִמְּלִיכִים:

וּיְפִיצֶיחַ שִׁיר כֶּסֶף. פְּגִי עֹן נוֹשֵׂא. וַיִּתְרַעַם הַכֶּסֶף. לְהוֹד
מִתְנַשֵּׂא. וּבִסְפִיר מְנַסֶּה. נָכוֹן מֵאֵז לְכֶסֶף. וְעַל דְּמוֹת
הַכֶּסֶף. רָם יוֹשֵׁב עַל-כֶּסֶף. וְהִנֵּה מְקוֹם בְּכֶסֶף. מְאַחֵז פְּגִי
כֶּסֶף. לְכָל-רֹאשׁ מִתְנַשֵּׂא. נֶעְלָם וּמִתְכַּסֶּה. וְתַבְנִית הַרְרֵי-קָדָם
בְּכֶסֶף. מְחַנְנִים בְּעַד עֵם זו מִתַּחַת לְכֶסֶף. וְזֶר נוֹתְנִים בְּרֹאשׁ
עֹן נוֹשֵׂא:

וּשְׁנַיִם עֶשֶׂר שְׁבָטִים יוֹפִיעוּ בְּצַדְקָתָם. וַיְלִיצוּ יוֹשֵׁר בְּעַד
תוֹלְדוֹתָם. לְמַחֹת שְׁגָגוֹת זְדוֹנוֹתָם. לְנִקּוֹת פְּשָׁעֵי
גְוִיּוֹתָם. וְאֵלֶּף וּשְׂמוֹנֶה מֵאוֹת יוֹרְשׁוֹ לְצֵאת בְּחֵלּוֹנוֹתָם. וַיֵּצְאוּ
וַיִּזְעְקוּ בְּחוֹצוֹתָם. וַיִּגִּידוּ צַדִּיק בְּמְרוֹצָתָם. וַכְּהָ יַעֲנוּ בְּמוֹצְאוֹתָם:

מקורות ומקבילות

עשור מקדישים לכיפור. ע"פ ויק' כג, כז. לאן קדשים. ע"פ יחז' לו, לח. זה בזה ממלכים. רש"י ישע' ו, ג. טוב וסלח. תה' פו, ה. ממליכים. ע"פ תה"מ, משין החכמה, עמ' 307. ופליטת שיר כסף. ע"פ פהר"צ פ' כה, ריש סי' א. עון נושא. ע"פ שמי' לד, ז. להוד מתנשא. ע"פ דה"א כט, יא. ובספיר מנוסה. ע"פ שמי' כד, י, ורש"י ד"ה כמעשה. נכון מאז לכסף. ע"פ תה' לג, ב; פדר"א פ' ג; ב"ר פרי' א, סי' ד; מדי' שו"ט מז' עב, ו; בצנלי פסחים, דף גז ע"א. ועל דמות הכסף. יחז' א, כו. רם יושב על כסף. ע"פ ישע' ו, א. והנה מקום כסף. ע"פ ישע' כו, כא ופירש"י: מיכ' א, ג. מאחז פני כסף. ע"פ חו"י כו, ט. לכל ראש מתנשא. ע"פ דה"א כט, יא. נעלם ומתכסה. ע"פ חו"י כה, כא. הררי קדם. דב' לג, טו. עס ז. שמי' טו, יג. עס זו מתחת לכסף. ראו מד"ז, שה"ש (בוצר), פרי' ת, סי' ו, ד"ה רשפיה. וזר נותנים בראש. ראו מדי' שו"ט, סוף מז' פח. עון נושא. ע"פ שמי' לד, ז. שצטיס יופיעו לצדקתם. ראו רש"י שמי' כה, יב, ד"ה לזכרון; פסר"צ פי' מז, ד"ה ד"א אחרי מות. וילילו. ראו שה"ש לרד"ק, ערך לון. וילילו יושר. ע"פ חו"י לג, כג. למחות שגגות זדונותם. ע"פ ישע' מד, כב. לנקות פשעי גויותם. ע"פ ישע' מג, כה. ואלף ושמונה מאות. סי' השס, עמ' טו, ע"פ יחז' מה, לה, עמ' קלה; טור א"ח סוף סי' קיח; ראו סי' כלבו סי' יא, ד"ה ולא תמלא. בחלונוותם. ראו שמו"ר פרי' טו, סי' כב; תה"מ, מעשה בראשית, עמ' 318. ויללו ויעקו בחוצותם. ע"פ יוא"ל ב, טו. נמרולתם.

ח"ג והערות

ומחיצת מלאכים. כן הוא במח' רמ"ו, כ"י ואצל אליצור. במח' בולוניה: ימחנות מלאכים. במח' רומניא וגולד': ימחיצות מלאכים. בְּרַגְעַ כָּל הוֹלְכִים. כן הוא במח' בולוניה ושר"ל. במח' רומניא: לְרַגְעַ כָּל-מְהַלְכִים. אצל גולד': יברגע כל מהלכים. אצל אליצור: בְּרַגְעַ כָּל הוֹלְכִים. ויפציח שיר כסף. מח' רומניא, דף שמה ע"ב; גולד', כיפור, עמ' 401. וַיִּתְרַעַם הַכֶּסֶף. כן הוא במח' בולוניה וגולד', משורש ירעם, התפעל, יחיד ועתיד. במח' רומניא ושר"ל: וַיִּתְרַעַם הַכֶּסֶף. אצל אליצור: וַיִּתְרַעַם הַכֶּסֶף. להוד מתנשא. במח' רומניא נוסף: נֶעְלָם וּמִתְכַּסֶּה. ובספיר מְנַסֶּה. כ"ה במח' בולוניה ושר"ל. במח' רמ"ו וכ"י: וּבִסְפִיר מְנַסֶּה. במח' רומניא: וּבִסְפִיר מְנַסֶּה. בגולד': וּבִסְפִיר מְנַסֶּה. נֶעְלָם וּמִתְכַּסֶּה. במח' רומניא: נֶעְלָם וּמִתְכַּסֶּה. הררי קדם. במח' רומניא נוסף: יְתַקְוֶה. וזר נותנים. במח' רומניא נוסף: יְתַקְוֶה. לְמַחֹת שְׁגָגוֹת. במח' רמ"ו: לְמַחֹת שְׁגָגוֹת. שְׁגָגוֹת זְדוֹנוֹתָם. לפי פי' קד"א צריך לנקד: שְׁגָגוֹת זְדוֹנוֹתָם, מפני שהוא בא להורות על תיבת זְדוֹנוֹתָם שהיא חסרה ו' בתחילתה. במח' רומניא וגולד': שְׁגָגוֹת זְדוֹנוֹתָם. ושמונה מאות. במח' גולד' נוסף: מְקַחֲיוֹתָם. במח' רומניא ואצל אליצור: מְקַחֲיוֹתָם. בְּחֵלּוֹנוֹתָם. במח' רומניא: מְקַחֲיוֹתָם. וַיִּזְעְקוּ בְּחוֹצוֹתָם. במח' רומניא: וַיִּזְעְקוּ בְּחוֹצוֹתָם.

עֹרְכִים נְצוּחִים. שִׁיר תְּשַׁבְּחוֹת לְנִצְחָה נְצוּחִים. בְּקִרְיַתְּם זֶה
 לָזֶה שׁוֹחֲחִים. בְּעִנְיַתְּם זֶה אֶל־זֶה פּוֹצְחִים. בְּשִׁלוּשׁ קִדְשׁוֹת
 בְּקִדְשׁ מִפְּצִיחִים:

ע"כ יש המדלגים.

וּנְתַנָּה תִקְוָה קִדְשֵׁת הַיּוֹם. כִּי הוּא נוֹרָא וְאִיֹּם. וּבוֹ תִנְשֵׂא
 מַלְכוּתְךָ. וַיִּכּוֹן בְּחֶסֶד כְּסָאֲךָ.
 וְתִשָּׁב עָלָיו בְּאַמֶּת. אַמֶּת כִּי אַתָּה דִין. וּמוֹכִיחַ וְיודֵעַ וְעַד.
 וְכוֹתֵב וְחוֹתֵם. וְסוֹפֵר וּמוֹנֶה. וְזוֹכֵר כָּל־הַנְּשַׁכְּחוֹת. וּפּוֹתֵחַ סֶפֶר
 הַזְּכוֹרוֹנוֹת. וּמֵאֲלֵיו יִקְרָא. וְחוֹתֵם יָד כָּל־אָדָם בּוֹ. וְשׁוֹפֵר גְּדוֹל
 יִתְקַע. וְקוֹל דְּמָמָה יִשְׁמַע. וּמִלְאָכִים יִחְפּוּזוּן. וְחֵיל וְרַעְדָּה
 יֵאֱחָזוּן. וַיֹּאמְרוּ הִנֵּה יוֹם דִּין. לְפָקֵד כָּל־צָבָא מְרוֹם לְדִין. כִּי
 לֹא יִזְכוּ לַפְּנִיךָ בְּדִין. וְכָל־בָּאֵי הָעוֹלָם בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה תַעֲבִיר
 לַפְּנִיךָ כְּבָנֵי מְרוֹן. כְּבִקְרַת רְעָה עֲדָרוֹ. וּמַעֲבִיר צֹאנֹו תַחַת
 שִׁבְטֹו. כִּן תַעֲבִיר וְתִסְפֵּר וְתִמְנֶה וְתִפְקֹד נַפְשׁ כָּל־חַי. וְתַחֲתֶךָ

מקורות ומקבילות

ח"צ והערות

אל־זה פּוֹצְחִים. במח' רומניא ללא תיבת 'פּוֹצְחִים'.
 בְּשִׁלוּשׁ קִדְשׁוֹת. בפ"י קד"א וגולד'י: יְשִׁלוּשׁ קִדְשׁוֹת.
 במח' רומניא: 'בשלוש קדושה לקדוש'. ונתנה תוקף.
 המחבר הוא כנראה ינאי (המאה הששית). יִזְכוּ. במח'
 רמ"ו: 'יזכו' בפתח, וכ"ה ע"פ אי"ו טו, טו.

שִׁיר תוֹשַׁעוֹת. לשון חז"ל צהרבה מקימות, כמו: משג' סוכה
 פ"ה, מ"ד; צבלי צרכות, דף ג ע"ג. לנלח נלחיס. ע"פ מדת"ה
 מח' ד, סי' ו; פסו"ו צר', פ"א סי' כו. צעניתס זה אל זה
 פולחיס. ע"פ ר"ח"מ, מעין החכמה, עמ' 307, 'חיילי מרום
 פולחיס פיהם ואומריס'. קדושת היום. ע"פ תוספתא צרכות
 (ליצרמן), פ"ג, ה"ב. הוא טורף ואיום. ע"פ חזק' א, ז. וכו

תנשא מלכותך. ע"פ צמ' כד, ז. ויכון כהסד כסאך. ע"פ ישע' טז, ה. ותשב עליו באלמת. ע"פ ר"ח"מ, ר' עקיבא, עמ' 408.
 אמת כי אתה דין... יודע ועד. ע"פ משג' אבות פ"ד, מכ"ב. ומוכית. ע"פ מש' ג, יב; מד"ש (צובר), פר' טו, סי' יז; צ"ר
 פר' לג, סי' יא. וכותב. ראו ויק"ר (מרגליות), פר' לד, סי' ה; מדת"ג פר' וישב סי' יג. וחותם. ע"פ מס' שמחות, חיבוט
 הקבר, פ"א, ה"ה; ויק"ר פר' לד, סי' ה; מדמ"ש (צובר), פר' י, סי' א. וסופר ומונה. ע"פ צבלי נדה, דף לא ע"א; מד"א
 (צובר), ויקרא, פ"ב, סי' ד. וזוכר כל הנשכחות. ע"פ משג' תענית פ"ב, מ"ד. ספר הזכרות. ע"פ מלא' ג, עז; תה' טו, ט; ע
 אס' ו, א; ירושלמי ר"ה פ"א, ה"ג. ומאליו יקרא. ראו צבלי מגילה, דף עו ע"ב, ע"פ אס' ו, א. וחותם יד כל אלס צו. ע"פ
 אי"ו לו, ז; ספרי דב' פ' האזינו סוף פ' שז. ושופר גדול יתקע. ע"פ ישע' כו, יג. וקול דממה ישמע. ע"פ אי"ו ד, טז. יחפוזן.
 ע"פ תה' קד, ז. וחיל ורעדה יאחזון. ע"פ תה' מה, ז. הנה יוס דין. ע"פ מלא' ג, יט; תוספתא ר"ה (ליצרמן), פ"א, הל' יג;
 צבלי ר"ה, דף טז ע"א; פדר"ך פ"י כג, סי' א; ילקוט'ש תו', רמז תרמה, ד"ה וצחדש השביעי. לפקוד כל צבא מרום לדין. ע"פ
 ישע' כד, כא. לא יזכו לפניך בדין. ע"פ אי"ו טו, טו. וכל באי העולם וכו' כבני מרון. ע"פ משג' ר"ה פ"א, מ"ב; מדת"ג
 (וורשא), פר' האזינו, סי' ד. בראש השנה. יחו' מ, א. כבני מרון. צבלי ר"ה, דף יח ע"א; מדת"ה מח' ת, סי' ה. כבקרית
 רועה עדרו. יחו' לד, יב. ומעביר אלס תחת שטו. ע"פ ויק' כו, לב. כן תעביר ותספר. ע"פ ירמ' לג, יג. נפש כל חי. ע"פ
 אי"ו יב, י; ספרי דב', פ"י מ. ותחתך קצבה לכל הצריות. ע"פ מדת"ג (וורשא), פר' מקץ סי' א, '...דבר שיואל מפי הקב"ה,
 צבצה הוא ותיך.

מקורות ומקבילות (משיג')

קִצְבָה לְכָל־הַבְּרִיּוֹת. וְתִכְתֵּב אֶת־גְּזֹרֵי דִינָם. וּבִיּוֹם רֵאשׁ הַשָּׁנָה יִכְתְּבוּן. וּבִיּוֹם (צוּם) כְּפֹר יִחַתְמוּן. כִּמְה יַעֲבִרוּן וְכִמְה יִבְרֹאוּן. מִי יִחִיָּה וּמִי יָמוּת. מִי בְקִצּוֹ וּמִי לֹא בְקִצּוֹ. מִי בְאֵשׁ וּמִי בַמַּיִם. מִי בַחֲרֵב וּמִי בְרָעַב. מִי בְרַעַשׁ וּמִי בַמַּגְפָּה. מִי יָנוּחַ וּמִי יָנוּעַ. מִי יִשְׁקֹט וּמִי יִטְרֹף. מִי יִשְׁלֹוּ וּמִי יִתִּיסֵר. מִי יָרִים וּמִי יִשְׁפִּיל. מִי יַעֲשִׂיר וּמִי יַעֲנִי.

**וּתְשׁוּבָה וּתְפִלָּה וְצַדִּיקָה.
מֵעֲבִירִין אֶת־רַע הַגְּזֹרָה:**

כִּי כְשֶׁמָד בְּנֵי תְהִלָּתְךָ. קָשָׁה לִכְעוֹס וְנוּחַ לְרַצוֹת. כִּי לֹא תַחֲפִץ בְּמוֹת הַמֵּת. כִּי אִם בְּשׁוּבוֹ מִדְרָכָיו וְחַיָּה. וְעַד יוֹם מוֹתוֹ תַחֲכֶה־לוֹ. אִם יָשׁוּב מִיַד תִּקְבְּלוֹ. וְאַתָּה יוֹצֵרִם וְיוֹדֵעַ יִצְרָם. כִּי הֵם בְּשָׂר וְדָם. אָדָם יְסוּדוֹ מֵעַפְרָה. וְסוּפוֹ לְעַפְרָה. בְּנַפְשׁוֹ יָבִיא לַחֲמוֹ. מְשׁוּל כְּחֶרֶס הַנְּשָׁבֵר. כְּחֻצִיר יָבֵשׁ וְכִצֵּל עוֹבֵר. כְּצִיץ גּוֹבֵל וְכַעֲנַן כֹּלֵה. וְכַאֲבָק פּוֹרֵחַ וְכַרוּחַ נוֹשֶׁבֶת וְכַחֲלוֹם יַעוּף:

מקורות ומקבילות

והכתוב את גזר דינם. ירושלמי ר"ה פ"א, ה"ג. וביום ר"ה יכתבו. ע"פ ירושלמי ר"ה, פ"א, ה"ג [דף ו ע"א], 'שלם פונקסיות הס' וכו'; צבלי ר"ה, דף טז, עמ' א"ב; דף לב ע"ב. וביום כפור יחתמו. הפייטן סבר שאלו מן הבינונים, ע"פ גמ' הל' תוספתא ר"ה (ליברמן), פ"א, הל' יג; מדת"ג (וורשא), פ"ר וישלח, ס"ו ב. מי יחיה ומי ימות. ע"פ ש"א ב, ו; תה" פט, מנח; צבלי פסחים, דף סח ע"א. בקילו. ע"פ דני' יח, מה; צבלי שבת, דף ל ע"א. ינוע. ע"פ תה" קז, כז. יטרף. ע"פ משנ' קינים פ"ג, מ"ו, דעתן מיטרפת עליהן, מהשבותם מתקדשים ומהצלבליים, תפא"ר. ישלו. ע"פ או"י טז, יב. יתוסר. ע"פ תה" ו, ב. מי ירים. ע"פ ש"א ב, ת; תה" קיג, ז. מי ירים ומי ישפיל. ע"פ ש"א ב, ז; תה" עה, ח. מי יעשיר ומי יעני. ע"פ צמד"ר פ"ג, ג, ס"ו, ו. 'עשיר יעני, ופלוני שהיה עני יעשיר'; מדת"ג (וורשא), פ"ר מטות, ס"ו ו. ותשובה ותפילה...מעבירין את רוע. ע"פ ש"ב יב, יג, 'הטאתי לה'...העביר חטאתך לא תמות'; הושע יד, ב"ג; דה"ב ז, יד, 'ויתפללו ויצקשו פני וישצו מדרכיהם הרעים ואני אשמע מן השמים ואסלח לחטאתם'. ותשובה ותפילה ולדקה. ירוש' תענית, פ"ב, ה"א; סנהדרין פ"ג, ה"ב; צ"ר פ' מד, ס"ו יב; מדת"ג פ' נח, ס"ו יג; מד"ז (צובר) קה' פ"ה, ה, ס"ו ופ"ר ז ס"ו יד; משר"א פ' טו, סוף עמ' 287; אה"מ, ישועה, עמ' 248; ילקו"ש קה', רמז התקע"ה; מש"ט צ"ר, פ' לך לך, פ"ר טו, ס"ו כח; ר"ח עמ"ס תענית, דף טז ע"א. ולדקה מעבירין את רוע. ע"פ דני' ד, כד; מיכ' ו, ו; רח; מש' ג, ב. כי כשמך קן התלמד. ע"פ תה" מת, יא. קשה לכעוס ונוח לרצות. משנ' אבות פ"ה, מ"א. כי לא תחפון צמות המת. ע"פ יחו' יח, לב. כי אם בשונו מדרכיו וחיה. ע"פ יחו' יח, כג. ועד יום מותו תחכה לו. ע"פ שמו"ר (שנאן), פ"ר ז, ס"ו ב, 'הקב"ה ממתיק לאדם, שאם עשה תשובה מוטב'; פדר"א (היגה), פ' מב, 'וימינו פשוטה לקבל שבחים בכל'. אם ישוב מיד תקבלו. ירושלמי פאה פ"א, ה"א, ע"פ יחו' לג, יט; דצ"ר (ליברמן), פ"ר עקב, ד"ה לי גלגד, 'עשה תשובה קבלו הקב"ה'. ואתה יולרס ויודע ילרס. ע"פ תה' לג, טו. כי הם בשר ודם. ע"פ ויק' ח, יד. אדם יסודו מעפר. ע"פ בר' ב, ג, יט; צנ"ס לג, ו. וסופו לעפר. ע"פ או"י לד, טו. בנפשו יביא לחמו. ע"פ או"י ה, ט. משול כחרס הנשבר. ע"פ צ"ר פ' יד, ס"ו ז. כחליר יבש. ע"פ ישע' מ, ז. וכלל עובר. ע"פ תה' קמד, ד. כלין נובל. ע"פ ישע' מ, ז. וכענן כלה. ע"פ או"י ז, ט. וכאבק פורח. ע"פ ישע' ה, כד. וכרוח נושבת. ע"פ ישע' מ, ז. וכחלוס יעוף. ע"פ או"י

וְאַתָּה הוּא מֶלֶךְ חַי וְקַיִם:

אֵינְךָ קַיִן לְשִׁנוּתֶיךָ. וְאֵינְךָ קַצְבָּה לְאַרְךָ יָמֶיךָ. וְאֵינְךָ שְׁעוֹר לְמַרְכָּבוֹת כְּבוֹדְךָ. וְאֵינְךָ לְפָרֵשׁ עֲלוֹם שְׁמֶךָ. שְׁמֶךָ נֶאֱמָר לְךָ. וְנֶאֱמָר אֵתָּה לְשְׁמֶךָ. וְשְׁמֵנוּ קָרָאתָ בְּשְׁמֶךָ. עֲשֵׂה לִמְעַן שְׁמֶךָ. וְקִדַּשׁ אֶת־שְׁמֶךָ עַל־מִקְדְּשֵׁי שְׁמֶךָ. בְּעֵבֹר כְּבוֹד שְׁמֶךָ. הַנֶּעֱרָץ וְהַנִּקְדָּשׁ בְּסוּד שְׂיַח שְׂרָפֵי קֹדֶשׁ. הַמְשַׁלְּשִׁים לְךָ קֹדֶשׁ מְשַׁלְּשֵׁת. דְּרֵי מַעְלָה עַס־דְּרֵי מַטָּה:

כִּתְרֵי יִתְּנֵנוּ לְךָ (יְהוָה אֱלֹהֵינוּ מְלֹאכִים) הַמוֹנֵי מַעְלָה עַם־(עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל) קְבוּצֵי מַטָּה. יַחַד כָּלֵם קֹדֶשׁ לְךָ יִשְׁלְשׁוּ. כְּמָה שְׁנֵאָמַר עַל־יַד נְבִיאֶךָ. וְקָרָא זֶה אֶל־זֶה וְאָמַר. קו"ח: קָדוֹשׁוּ קָדוֹשׁ קָדוֹשׁ יְהוָה צְבָאוֹת. מְלֹא כָל־הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ: חזון: כְּבוֹדוֹ מְלֹא עוֹלָם. מְשַׁרְתֵּי שׂוֹאֲלִים זֶה לָזֶה אֵינָה מְקוֹם כְּבוֹדוֹ. לְעַמְתָּם בְּרוּךְ יֵאמְרוּ. קו"ח: בְּרוּךְ כְּבוֹד־יְהוָה מִמְּקוֹמוֹ: חזון: מִמְּקוֹמוֹ (הוּא) יִפֶּן (בְּרַחֲמָיו) לְעַמּוֹ.

מקורות ומקבילות

דרי מעלה. מבאן עד סוף הקטע לא נמצא במח' רמ"ו. וְ אֱלֹהֵינוּ מְלֹאכִים. עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל. תיבות אלו אינן במח' הקדומים (אך נמצאות במח' רומניא ושד"ל) והוכנסו בהשפעת מנהג הספרדים, על מנת להתייחס את הנוסח עבור החזנים הנוהגים לומר את הקדושה כמנהג של ק"ק פירנצה. ממקומו הוא יפן בְּרַחֲמָיו. תיבות 'הוא, בְּרַחֲמָיו, אינן בכ"י ב"ה, מח' רמ"ו ובולוניה, אך נמצאות במח' שד"ל במח' וכוונסו בהשפעת מנהג הספרדים.

ח"ג והערות

כ, ה. ואתה הוא מלך חי וקיים. ע"פ דני' ה, כז; מד' שו"ט (צובר), מו' קג; מד' או"כ, פתיחתה, ס' כד. מלך חי. ע"פ ירמ' י, י; מו', יח. ומלך... קיים. ע"פ תה' קמה, יג; צבלי צרכות, דף כח ע"ב, ו'קיים לעולם ולעולמי עולמים; או"כ"ר פתיחתה, ס' כד. אין קן לשנותיך. ע"פ תה' קב, כח. אין קן וכו' שיעור למרכבות כבודך. ע"פ אה"מ, אליעזר, עמ' 32, ד"ה ראשון. ואין קצבה לארץ ימין. ע"פ ישע' מל, ד; מד, ה; מו', ע"ב; מל, יב; ירמ' י, י; תה' 5, 3; דני' ה, כז. מרכבות כבודך. ישע' כב, יח. ואין לפרש עלום שמך. ע"פ שמו"ג, טו; ראו מד' קה' פ' ג, ס' ג; צבלי פסחים, דף ג ע"א. שמך נאה לך. ע"פ מדת"ה מו' כט, ס' ב. ושמו קראת בשמך. ע"פ שמו"ה, ה; דצ' כח, י. עשה למען שמך. ע"פ תה' קט, כח. בעבור כבוד שמך. ע"פ תה' עט, ט; קטו, א. הנערץ... כבוד שיה. ע"פ תה' פט, ה; אה"מ, היכלות, עמ' 108. והקדש. ע"פ שמו"ב, מג; ישע' ה, טו. המשלשים לך קדושה משולשת. ע"פ פהר"צ פ' כז, ס' ה. דרי מעלה עם דרי מטה. ע"פ פדר"א (היגור), פרי' מל, 'מלאכי השרת מקלסון אותו מלמעלה ותהלות ישראל מלמטה'. ראו ספרי דצ', סוף פ' שו, ד"ה ומנין שאין... קדושה. ראו פדר"א פ' ד; צבלי צרכות, דף כח ע"ב; פהר"צ מפ' ג ואלו; רמב"ם, סד"ת, נוסח צרכות התפילה; שבה"ל, ענין תפילה, ס' כ. כתר. סרע"ג; ר"ח מגילה, דף יג ע"ב; מחו"ו ס' קצב; הח' צשבה"ל, ענין תפילה, ס' יג. כתר יתנו לך. ע"פ פהר"צ פ' כה, ס' ד. המוני מעלה. אה"מ, אלילות, סוף עמ' 67. כולם קדושה לך ישלשו. ע"פ פהר"צ פ' כז, ס' ה. וקרא זה אל זה. ישע' ו, ג. כבודו מלא עולם. ע"פ תה' עב, יט; שמו"ר פ' ג, ס' ה; ע"פ ירמ' כג, כד; מד' שו"ט (צובר), מו' כב, ס' ג; ילקו"ש תה', רמז תפסע. ברוך כבוד ה'. יחז' ג, יב.

הַמִּיחָדִים אֶת־שְׁמוֹ עָרַב וּבָקֵר תִּמְיֵד בְּכָל־יוֹם. פְּעַמִּים בְּאַהֲבָה
 וְאוֹמְרִים. שְׁמַע יִשְׂרָאֵל. יְהוָה אֱלֹהֵינוּ יְהוָה אֶחָד: אֶחָד
 הוּא אֱלֹהֵינוּ. הוּא אָבִינוּ. הוּא מְלַכְנוּ. הוּא מוֹשִׁיעֵנו. הוּא
 יִשְׁמִיעֵנו בְּרַחֲמָיו שְׁנִית לְעֵינֵי כָל־חַי. לְהִיּוֹת לָכֶם לְאֱלֹהִים:
 קו"ח: אָנֹכִי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם: (יש מוסיפים: אֱלֹהִים אֵל עֲלִיוֹן הַשּׁוֹכֵן
 בְּרוֹם חֲבִיזוֹן. הָשֵׁב שְׂכִינְתְּךָ בְּמִהְרָה לְצִיּוֹן). חזון: וּבְדַבְרֵי קִדְשְׁךָ
 כְּתוּב לֵאמֹר. קו"ח: יִמְלֹךְ יְהוָה לְעוֹלָם. אֱלֹהֵיךָ צִיּוֹן לְדָר וְדָר.
 הַלְלוּ־יָהּ:

חִמַּל עַל־מַעֲשֶׂיךָ וּתְשַׁמַּח בְּמַעֲשֶׂיךָ. שְׁפֹט בְּצַדֵּק מַעֲשֶׂיךָ
 וּתְקַדֶּשׁ בְּמַעֲשֶׂיךָ: וּבִכֵּן יִתְקַדַּשׁ שִׁמְךָ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ
 עֲלֵינוּ עַל־יִשְׂרָאֵל עַמְּךָ. וְעַל־יְרוּשָׁלַם עִירְךָ וְעַל־צִיּוֹן מִשְׁכַּן
 כְּבוֹדְךָ. וְעַל־מַלְכוּת בֵּית דָּוִד מְשִׁיחְךָ. וְעַל־מְכוּנְךָ וְהִיכָלְךָ:
 וּבִכֵּן שְׁמַע יִשְׂרָאֵל. יְהוָה אֱלֹהֵינוּ יְהוָה אֶחָד:

יש המשמיטים הפיוט דלהלן (מנהג ק"ק רומה):

הַמְּאִמְרִים בְּאִימָה. וְאוֹמְרִים יְהוָה אֱלֹהֵינוּ:
 הַמְּבִינִים בְּבִינָה. וּבוֹרְכִים יְהוָה אֶחָד:

מקורות ומקבילות

המיוחדים את שמו ערב וזוקר תמיד. בתמ"ד ח"א, הלום מרדכי, ד"ה בצעו אלהנה;
 ילקו"ש תה', רמז תתסב, ומש', רמז תתקנ. תמיד בכל יום. ע"פ פדר"א פ' ד; מדר"ג
 (וורשא), פרי וישלח, סי' ב; שה"ש (ווילנא), פרי' ב, סי' טז; איכ"ר (ווילנא), פרי' א,
 סי' מז. פעמים צאהנה. סרע"ג ח"ב, סי' לג; סדו' רס"ג, עמ' קכא; שבה"ל, ענין
 תפילה, סי' מה; סת"ר סי' מט, ענין סדר ימים ראשונים של פסח. שמע ישראל, דב'
 ו, ד; סרע"ג ח"א, סי' טז; או"ח ח"ב, הל' שבת, סי' ג; שבה"ל, ענין תפילה, סי' מה, וסת"ר, סוף סי' מט, בשם תשו' הגאונים.
 אחד הוא אלהינו. ע"פ דב' ד, לה; ש"ב ז, כב; מ"א ח, ס; ישע' מד, ו. הוא אלוני. ע"פ ישע' סג, טז; סד, ז; דה"א כט, י. הוא
 מלכנו. ע"פ ישע' לג, כב; תה' פט, יט. הוא מושיענו. ע"פ ש"א יד, לג; ישע' נג, ג, יא; ירמ' יד, ח; הו"ב יג, ד. הוא ישמיענו. ע"פ
 ישע' נב, ז. צרחמיו. ע"פ ישע' סג, ז. שנית. ישע' יא, יא. לעיני כל חי. ע"פ ישע' נב, י. להיות לנס לאלהים. צמ' טו, מא; תשו' רנ"ג
 או"ח סי' לג; שבה"ל, ענין תפילה, סי' מה. אני ה' אלהיכם. צמ' טו, מא. אלהים אל עליון. ע"פ תה' ט, ג. השוכן ברום. ע"פ ישע'
 לג, ה. חזיון. חבק' ג, ד. השב שכינתך צמורה לעיון. ראו מד' שמואל (צובר), פרי' לא, סי' ד; מד' שו"ט (צובר), מו"ח, ד; ילקו"ש
 ש"ב, רמז קסה, ד"ה ויתן ה'. ימלוך ה' לעולם. תה' קמו, י. ובכן יתקדש שמך וכו'. מח' רומניא, דף שסו ע"ב, צובר), מו"ח, ד; ילקו"ש
 ו, ד. המאמירים. ע"פ דב' כו, ח ורש"י: ראו סה"ש לרד"ק, ערך אמר. ה' אלהינו. דב' ו, ד. המזינים צנינה. ראו מדר"ש (צובר),
 פרי' ט, סי' י, ע"פ מש' ט, י; ולקו"ש מש', רמז תתקמד. וזורכים ה' אחד. ע"פ מדר"ג פרי' צמדבר, סי' ד, 'אצל ישראל יש להקב"ה
 הנאה מהן, קורין שמע ומתפללים ומזרכים שמו של הקב"ה בכל יום. ה' אחד. דב' ו, ד.

ח"ג והערות

המאמירים באימה. מיוסד ע"ס א"ב
 משולש באותיות תבופות. פיוט זה
 נמצא גם במנהג אשכנז (גולד', כיפור,
 עמ' 422) עם הרבה שינויי נוסח.

וְגוּעִים יְהוָה אֱלֹהֵינוּ:	הַמְגִדִּילִים בְּגְבוּרָה·
וְדוֹבְבִים יְהוָה אֶחָד:	הַמְדַּבְּרִים בְּדַעָה·
וְהוֹגִים יְהוָה אֱלֹהֵינוּ:	הַמְהַדְרִים בְּהוֹדָיָה·
וְתִיקִים· יְהוָה אֶחָד:	הַמְוַעֲדִים בְּוַעֲדוֹ
וְזוֹעֲקִים יְהוָה אֱלֹהֵינוּ:	הַמְזַמְרִים בְּזִהְרָה·
וְחוֹסְנִים יְהוָה אֶחָד:	הַמְחַסְנִים בְּחִנּוּן·
וְטוֹעֲמִים יְהוָה אֱלֹהֵינוּ:	הַמְטִיבִים בְּטָכָם·
וְיוֹדְעִים יְהוָה אֶחָד:	הַמְיַחֲדִים בְּיִשְׁרָה·
וְכוֹתְרִים יְהוָה אֱלֹהֵינוּ:	הַמְכַתִּירִים בְּכָבוֹד·
וְלוֹחֲשִׁים יְהוָה אֶחָד:	הַמְלַבְּבִים בְּלִהְקָה·
וּמְמַלְכִים יְהוָה אֱלֹהֵינוּ:	הַמְמַתִּיקִים בְּמַלְלָה·
וְנוֹעֲמִים יְהוָה אֶחָד:	הַמְנַצְחִים בְּנִעֻם·
וְשׂוֹחֲחִים יְהוָה אֱלֹהֵינוּ:	הַמְסַלְסְלִים בְּסוֹד·
וְעוֹנִים יְהוָה אֶחָד:	הַמְעַטְרִים בְּעִזּוֹ·
וּפּוֹצְחִים יְהוָה אֱלֹהֵינוּ:	הַמְפַאֲרִים בְּפִלְלָה·
וְצוֹעֲקִים יְהוָה אֶחָד:	הַמְצַלְצְלִים בְּצַדִּיקָה·

מקורות ומקבילות

המגדילים בגבורה. ראו אה"מ, היכלות, עמ' 114, פ"ז, ס' ג. וגועים. ראו ירושלמי הענין פ"ב, ה"א. המדברים בדעה. ע"פ מדת"ג (וורשא), פר' אמור, ס' טו. ודובבים. ע"פ שה"ש ז, י. המהדרים בהודיה. ע"פ בתמ"ד ח"ב, מד' אותיות דר"ע, נוסח ב', ד"ה אחר נכנס, '...ישראל לומר לפניך הודיה והדרה'. והוגים. ע"פ ישע' לא, ד ורש"י. המזמרים. ע"פ מתע"ד פר' יד, פ"א, 'ישראל נקראו מזמרים'. המזמרים... ה' אהינו. ע"פ מד"ג נוסח ב, פר' מד, ד"ה ישראל נותנים זמרה. צוהר. ע"פ דני' יב, ג. וחוסנים ה'. ע"פ ישע' לג, ו; דני' ז, כב. בטכס - בהשקט. ע"פ מתע"ד, פי' לג, 'לא נחיה בטכס'. וטוענים ה'. ע"פ תה' לד, ט. המיחדים. ע"פ שה"ר פר' ז, ס' יא, 'ומיחדים שמו'. ויודעים ה'. ע"פ הוש' ב, כב. המעטרים בכבוד. ע"פ ויק"ר (מרגליות), פר' כד, ס' ת, 'מכתירים לפני הקב"ה'. המלצבים - לשון חכמים הוא, כמו מדת"ה מ' יח, ס' יד, 'היה מלצב צמיני צוקינים וקרנות ושופרות וסלפיוס, ואף הקב"ה מלצב צקול'. בלהק. ע"פ ש"א יט, כ. ולוחשים ה' אחד. ראו במדבר"ר פר' כ, ס' כ, '...אומר ה' אחד נאלצין המחבלין מפניו, ומלחשין אחריו בשכמל"ו'. במלל. ע"פ בר' כה, ז; איו' לג, ג. וממליכים ה'. ע"פ מדת"ה מ' א, ס' כה, 'ישראל שממליכין להקב"ה בכל יום תמיד'. המנחמים. ע"פ דה"א כג, ד ומזות ליון. המנחמים טועם. ע"פ מכו"ל דרשב"י פר' יד, פי"ג, 'כי קולך ערב בתפלה'; מדת"ה מ' לג, ס' א, 'אזהב אני לשמוע את קולך, בין מרגנה, ובין מהללה, אל תמנעו קולך, למה? כי קולך ערב'. ושוחטים. ע"פ ישע' נג, ת; תה' קמג, ה. המעטרים בעזו. ע"פ שמו"ר פר' ת, ס' א, 'ישראל לובשין לבושו של הקב"ה, ומהו לבושו של הקב"ה? עזו! שמו"ר פר' כה, ס' ד, 'הקב"ה מתעטר בתפלתן של ישראל, ע"פ יחו' טו, יב. המשפירים. ע"פ מדר"י בשלח, מס' דויהי, פר' ב, ד"ה ה' ילחם לכם, 'אחס תהיו מפארים'. וצועקים ה' אחד. ע"פ אה"מ, אלד הדני, עמ' 23, 'צועקים כולם יחד וכו', ה' אחד'.

הַמְקַדְּשִׁים בְּקִדְשָׁהּ • וּקוֹרְאִים יְהוָה אֱלֹהֵינוּ:
 הַמְרַנְּנִים בְּרַעַד • וְרוֹגְשִׁים יְהוָה אֶחָד:
 הַמְשַׁנְּנִים בְּשִׁבַּח • וְשׂוֹאֲגִים יְהוָה אֱלֹהֵינוּ:
 הַמְתַּמְיִדִים בְּתַחֲנוּן • וְתוֹקְפִים יְהוָה אֶחָד:
כְּפֶתוּב בְּתוֹרַתְךָ • שְׁמַע יִשְׂרָאֵל • יְהוָה אֱלֹהֵינוּ יְהוָה
אֶחָד:

ע"כ יש המשמיטים.

לְדוֹר וָדוֹר נִגִּיד גְּדֻלָּתְךָ • וּלְנֶצַח נִצְחִים קִדְשְׁתְּךָ נְקַדִּישׁ •
וְשִׁבַּחְךָ אֱלֹהֵינוּ מִפִּינוּ לֹא-יָמוּשׁ לְעוֹלָם וָעֶד • כִּי-אֵל
מֶלֶךְ גָּדוֹל וְקָדוֹשׁ אַתָּה:

וּבִכֵּן תֵּן פַּחְדְּךָ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ עַל-כָּל-מַעֲשֶׂיךָ וְאִימַתְךָ
עַל-כָּל-מַה-שִּׁבְרָאתָ • וַיִּירָאוּךָ כָּל-
הַמַּעֲשִׂים וַיִּשְׁתַּחֲווּ לְפָנֶיךָ כָּל-הַבְּרוּאִים • וַיַּעֲשׂוּ כָּל־מִצְוָתְךָ
אֶחָד לְעֲשׂוֹת רְצוֹנְךָ בְּלִבְבֵי שָׁלֵם • כִּמָּה שִׁיחַ עָנּוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ
שֶׁהַשְּׁלֵטוֹן לְפָנֶיךָ • עַז בְּיָדְךָ וְגִבּוֹרָה בְּיַמִּינְךָ • וְשִׁמְךָ נוֹרָא
עַל-כָּל-מַה-שִּׁבְרָאתָ:

וּבִכֵּן תֵּן כְּבוֹד יְהוָה לְעַמְּךָ • תִּהְלֶה לִירֵאֶיךָ וְתִקְוֶה טוֹבָה
לְדוֹרְשֶׁיךָ • וּפְתַחֲנוּן פֶּה לְמִיחָלִים לָךְ • שִׁמְחָה לְאַרְצְךָ •
שְׂשׂוֹן לְעִירְךָ • וְצִמְיַחוֹת קָרֵן לְדוֹד עֲבָדְךָ וְעִרֵיכֹת נֵר לְבֵן-יִשְׂרָאֵל
מְשִׁיחְךָ בְּמַהֲרָה בְּיָמֵינוּ:

מקורות ומקבילות

המקדישים בקדושה. ע"פ מכו"ל דרשב"י, פ' יב, ריש פט"ז; אה"מ, היכלות, עמ' 120, 'מקדישין כל בעלי קדושה'; בתמ"ד ח"א, היכלות, פ' כו, ס"ו ה. וקוראים ה'. ע"פ דב' ד, ז. המרננים. ע"פ צמדצ"ר פ"ר ב, ס"ו ב, 'הרי אנו מרננים בישועתך; מדת"י פ"ר צמדצ"ר ס"ו י. המרננים צרעה. ע"פ תה"ו ב, יא. ורוגשים. ע"פ תה"ו יב, טו. המשננים. ע"פ דב' ה, ז; סה"ש לרד"ק, ערך שני, 'ענין הדבור התמיד'. בתחן. ע"פ צ"ר מז, כא. שמע ישראל דב' ה, ד. לדור ודור. סרע"ג ח"ב, ס"ו קסז. ובכ"ו. סרע"ג ח"ב, ס"ו קסז.

וְאִזְ צַדִּיקִים יִרְאוּ וַיִּשְׂמְחוּ. וַיִּשְׁרִים יַעֲלֶזּוּ. וַחֲסִידִים בְּרָנָה
 יִגִּילוּ. וְעוֹלָתָה תִּקְפֹּץ פִּיהָ וְכָל־הַרְשָׁעָה כָּלָה כְּעֶשֶׂן
 תִּכָּלֶה. כִּי תַעֲבִיר מִמִּשְׁלַת זָדוֹן מִן־הָאָרֶץ. וְתִמְלֹךְ אֶתָּה
 יְהוָה לְבִדְדָךְ עַל־כָּל־מַעֲשֵׂיךָ. עַל־יְרוּשָׁלַיִם עֵירֶךָ וְעַל־צִיּוֹן
 מִשְׁכַּן כְּבוֹדֶךָ. בְּכַתוּב בְּדַבְרֵי קֹדֶשְׁךָ. יִמְלֹךְ יְהוָה לְעוֹלָם.
 אֱלֹהֶיךָ צִיּוֹן לְדָר וָדָר. הִלְלוּ־יָהּ: וְכַתוּב. וַיִּגְבֹּה יְהוָה צְבָאוֹת
 בַּמִּשְׁפָּט וְהָאֵל הַקְּדוֹשׁ נִקְדָּשׁ בְּצַדִּיקָה: בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה.
 הַמְּלֹךְ הַקְּדוֹשׁ:

אַתָּה בְּחַרְתָּנוּ מִכָּל־הָעַמִּים. אֶהְבֶּת אֹתָנוּ וְרָצִיתָ בָּנוּ
 וְרוּמַמְתָּנוּ מִכָּל־הַלְשׁוֹנוֹת.
 קֹדֶשְׁתָּנוּ בְּמִצְוֹתֶיךָ וְקִרְבַּתָּנוּ מִלְּכָנוּ לְעִבּוֹדְתֶךָ. וְשִׁמְךָ הַגָּדוֹל
 הַגָּבוֹר וְהַנּוֹרָא עֲלֵינוּ קִרְאתָ:

וְתִתֵּן לָנוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ בְּאַהֲבָה. אֶת־יוֹם (בשבת: הַשַּׁבָּת הַזֶּה
 וְאֶת־יוֹם) הַכַּפּוּרִים הַזֶּה. לְסְלִיחָה וְלִמְחִילָה וְלִכְפָּרָה
 עַל־כָּל־עֲוֹנוֹתֵינוּ. מִקְרָא קֹדֶשׁ. זָכַר לַיְצִיאַת מִצְרַיִם:

וּמִפְּנֵי חַטָּאֵינוּ גָּלִינוּ מֵאַרְצֵנוּ. וְנִתְרַחַקְנוּ מֵעַל־אֲדָמָתָנוּ. וְאִין
 אָנוּ יְכוֹלִין לַעֲשׂוֹת חוֹבוֹתֵינוּ בְּבֵית בְּחִירְתֶךָ. בְּבֵית
 הַגָּדוֹל וְהַקְּדוֹשׁ שֶׁנִּקְרָא שִׁמְךָ עָלָיו. מִפְּנֵי הַיָּד שֶׁנִּשְׁתַּלְּחָה
 בְּמִקְדָּשְׁךָ. וּבְכֵן יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ אֵב הַרְחָמָן מְלֹךְ יַעֲקֹב:
 שֶׁתָּשׁוּב וְתִרְחַם עָלֵינוּ וְעַל־מִקְדָּשְׁךָ בְּרַחֲמֶיךָ הַרְבִּים. וְתִבְגַּהוּ
 מִהָרָה וְתִגְדֹּל כְּבוֹדוֹ בְּיָמֵינוּ. אָבִינוּ מִלְּכָנוּ אֱלֹהֵינוּ וְאֵלֵהֵי
 אֲבוֹתֵינוּ גְּלָה כְבוֹד מַלְכוּתֶךָ וּמְלוֹךְ (יְהוָה אֱלֹהֵינוּ) עָלֵינוּ

מקורות ומקבילות

למטה נחרתנו וכו'. סרע"ג ח"ב, ס' קכז; מנח' רומניא, דף שכו ע"ב.

מְהֵרָה. וְהוֹפֵעַ וְהַנְּשֹׂא עֲלֵינוּ לְעֵינֵי כָל־חַי. וְקָרַב פְּזוּרְנוּ מִבֵּין
הַגּוֹיִם. וְנִפְּוֹצוֹתֵינוּ כְּנֶס מִיִּרְכְּתֵי־אֶרֶץ. וְהַבִּיאֵנוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ
לְצִיּוֹן עִירָךְ בְּרָנָה. וְלִירוּשָׁלַיִם בֵּית מִקְדָּשְׁךָ בְּשִׂמְחַת עוֹלָם.
וְשֵׁם גַּעֲשֵׂה לְפָנֶיךָ אֶת־קַרְבָּנוֹת חוֹבוֹתֵינוּ. תְּמִידִין כְּסֻדְרֵן.
וּמוֹסָפִין כְּהִלְכָתֶךָ. וּמוֹסָף יוֹם (בשבת: הַשַּׁבָּת הַזֶּה. וּמוֹסָף יוֹם)
הַכַּפּוּרִים הַזֶּה. גַּעֲשֵׂה וְנִקְרִיב לְפָנֶיךָ בְּאַהֲבָה. כְּמִצּוֹת רְצוֹנְךָ.
כְּמָה שְׂכַתְבַּת עֲלֵינוּ בְּתוֹרָתְךָ. עַל יְדֵי מִשָּׁה עֲבָדְךָ מִפִּי
כְּבוֹדְךָ. כְּאָמֹר:

בשבת מוסיפים:

וּבַיּוֹם הַשַּׁבָּת. שְׁנֵי־כַבָּשִׁים בְּגֵי־שָׁנָה תְּמִימִם וּשְׁנֵי עֶשְׂרֹנִים
סֹלֶת מִנְחָה בְּלוּלָה בְּשֶׁמֶן וְנִסְכּוֹ: עֲלֵת שַׁבָּת בְּשַׁבָּתוֹ.
עַל־עֲלֵת הַתְּמִיד וְנִסְכָּה:

וּבַעֲשׂוֹר לַחֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי הַזֶּה מִקְרָא־קֹדֶשׁ יִהְיֶה לָכֶם וְעֲנִיתֶם
אֶת־נַפְשֹׁתֵיכֶם. כָּל־מְלֶאכֶה לֹא תַעֲשׂוּ: וְהִקְרַבְתֶּם
עֲלֶיהָ לִיהוָה רֵיחַ נִיחֹחַ פֶּר בֶּן־בָּקָר אֶחָד אֵיל אֶחָד. כְּבָשִׁים
בְּגֵי־שָׁנָה שִׁבְעָה תְּמִימִם יִהְיוּ לָכֶם:

וּמִנְחָתָם וְנִסְפֵיהֶם כַּמִּדְבָּר. שְׁלֹשָׁה עֶשְׂרֹנִים לְפָר. וּשְׁנֵי
עֶשְׂרֹנִים לְאֵיל. וְעֶשְׂרוֹן לְכֶבֶשׂ. וַיִּזֵּן כְּנִסְכּוֹ. וּשְׁעִיר
לְכַפָּר. וּשְׁנֵי תְּמִידִין כְּהִלְכָתֶךָ:

בשבת מוסיפים:

יִשְׂמְחוּ בְּמִלְכוּתְךָ שׁוֹמְרֵי שַׁבָּת וְקוֹרְאֵי עֲנִי. עִם מִקְדָּשֵׁי
שְׁבִיעִי. כָּל־שֹׁבְעוֹ וַיִּתְעַנְּגוּ מִטּוֹבְךָ. וּבְשִׁבְעֵי רְצִיַת
בוֹ וּקְדָשָׁתוֹ. חֲמִדַּת יָמִים אוֹתוֹ קִרְאתָ. זָכַר לְמַעֲשֵׂה בְּרֵאשִׁית:

אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ. מְחוּל לְעוֹנוֹתֵינוּ בְּיוֹם הַכַּפּוּרִים
 הַזֶּה. מְחַה וְהַעֲבֵר פְּשָׁעֵינוּ וְחַטָּאתֵינוּ מִנֶּגֶד עֵינֶיךָ.
 כְּאָמֹר. אֲנֹכִי אֲנֹכִי הוּא מְחַה פְּשָׁעֶיךָ לְמַעַנִי וְחַטָּאתֶיךָ לֹא
 אֶזְכֹּר: וְנֹאמֵר. מְחִיתִי כְּעֵב פְּשָׁעֶיךָ וְכַעֲנֵן חַטָּאוֹתֶיךָ. שׁוּבָה
 אֵלַי כִּי גִאלְתֶּיךָ: וְנֹאמֵר. כִּי־בְיָוִם הַזֶּה יִכַּפֵּר עֲלֵיכֶם לְטַהֵר
 אֶתְכֶם. מִכָּל חַטָּאוֹתֵיכֶם לִפְנֵי יְהוָה תִּטְהָרוּ:

עַד לֹא מְכוּן. כְּסָאֵךְ נְכוּן:

אֶזְרֹתָ עֵז מִלְּפָנַיִם. בְּשַׁעֲשׂוּעַ יְקָרָה מִפְּנִינִים. וְאִין
 מִלְּבַדְךָ. גְּנֹזֶת אֲלֵפִים מִלְּפָנַיִם.

עַד לֹא מְכוּן כְּסָאֵךְ נְכוּן:

דְּלַתִּי תְּשׁוּבָה. הַכְּנֶת לְבַת־שׁוּבָבָה. וְאִין מִלְּבַדְךָ. וְאִמְרָתְךָ
 שׁוּבָה מְשֻׁבָּה.

עַד לֹא מְכוּן כְּסָאֵךְ נְכוּן:

זְרוֹתִים עַד לֹא קָרִית. חֶסֶד וְאֶמֶת הַקֶּפֶת. וְאִין מִלְּבַדְךָ. טָרָם
 מֵעוֹלָם אֶתָּה.

עַד לֹא מְכוּן כְּסָאֵךְ נְכוּן:

מקורות ומקבילות

אֵרָא מְחוּל לְעוֹנוֹתֵינוּ וכו'. מח' רומניא, דף שפ ע"א. לפני ה'
 חטאנו. סרע"ג ח"ב, סי' קכ; מח' רומניא, דף שכו ע"ב.
 מְכוּן כְּסָאֵךְ. ע"פ תה' פט, טו; דב"ר פרי' ה, סי' א; מדה"ג
 (וורשא), פרי' וירא, סי' א. כְּסָאֵךְ נְכוּן. ע"פ תה' לג, ב. אֶזְרֹתָ
 עֵז מִלְּפָנַיִם. ע"פ תה' לג, א; אד"ג נוסח א, פרי' א, ד"ה כי'אד
 נבדא, 'גמר את כל מעשיו ונתעלה וישב במרומו של עולם'.
 בַּשַּׁעֲשׂוּעַ. ע"פ תה' קיט, טז; ב"ר פרי' א, סי' א, 'הקצ"ה
 מצוט בתורה ויבדל את העולם'. יקרה מִפְּנִינִים. ע"פ מש'
 ג, טו, ח, ל; תוספתא הוריות (לוקרמאנדל), פ"ב, ה"ז; ויק"ר
 פרי' ב, סי' א. וְאִין מִלְּבַדְךָ. ע"פ דב' ד, לה; מ"ב יט, יט;
 ישע"י ב, יא; תה' פג, יט; חמי' ט, ו. גֹּזֶת אֲלֵפִים מִלְּפָנַיִם.
 ראו אד"ג פרי' לא; מדה"ג פרי' יתרו, סי' טז; ב"ר פרי' ח,
 סי' ב, ע"פ מש' ח, ל; פדר"ך, פ"ב, כד. דַּלְתִּי תְּשׁוּבָה הַכְּנֶת.
 ע"פ ישע"י לא, ה; ירמ' ג, כב. לַבַּת הַשׁוּבָבָה. ע"פ ירמ' לא, כא.

ח"ג והערות

עַד לֹא מְכוּן כְּסָאֵךְ נְכוּן. פיוט המיוסד על סדר א"ב,
 אשר לא נמצא בנוסחים אחרים, אך התגלה בגניזת
 קהיר. למהדורת הפיוט ראו: יהושע גרנט, או מלפני
 בראשית. דברים שקדמו לבריאה בראי הפיוט הקדום,
 ירושלים, יד בן-צבי, תשפ"ג, עמ' 367 ואילך. וְאִין
 מִלְּבַדְךָ. אצל גרנט: וְאִין מִלְּבַדְךָ. גְּנֹזֶת. אצל גרנט:
 גְּנֹזֶת. אֲלֵפִים מִלְּפָנַיִם. אצל גרנט: אֲלֵפִים שְׁנַיִם.
 הַכְּנֶת לְבַת־שׁוּבָבָה. אצל גרנט: יהודית לבת
 השׁוּבָבָה. וְאִמְרָתְךָ שׁוּבָה. אצל גרנט: יְנַמְתָּה שׁוּבָה.
 עַד לֹא קָרִית. נ"א: עַד לֹא קָרֶת. בכ"י: עַד לֹא זְרִית,
 אצל גרנט: עַד לֹא קָרֶת. וְאֶמֶת הַקֶּפֶת. בכ"י:
 זֶאמֶת הַקֶּפֶת. אצל גרנט: כְּסָאֵךְ הַיְקָפֶת. ועיי"ש
 עמ' 233 ואילך בענין נוסח ומשמעות השור.

וְאִמְרָתָ שׁוּבָה מְשׁוּבָה. ירמ' ג, יב. זְרוֹתִים. ע"פ ישע"י מ, יב. קָרִית. ע"פ תה' קד, ג. חֶסֶד וְאֶמֶת הַקֶּפֶת. ע"פ תה' פט, טו. טָרָם
 מֵעוֹלָם אֶתָּה. ע"פ תה' ה, ב.

יְשִׁיבֵת כֶּסֶד וְהִדּוּם. כּוֹנֵנֶת עַד לֹא מְרוֹם. וְאִין מְלַבְדֵּךְ. לְעוֹלָם
אֶתָּה מְרוֹם. עַד לֹא מְכוּן כְּסָאָךְ נְכוּן:

מְדוֹרֵת אֵשׁ וְעֵצִים. גְּבַעְרָה מֵאֶתְמוֹל לְהַעֲצִים. וְאִין מְלַבְדֵּךְ.
סוֹרְרִים לְהַצִּית כְּקוֹצִים. עַד לֹא מְכוּן כְּסָאָךְ נְכוּן:

עֲדַנְתָּ עֵדֶן בְּתַעֲנוּגִים. פּוֹעֲלֵי צָדֵק הָיוּת בָּם מְתַעֲנֵגִים. וְאִין
מְלַבְדֵּךְ. צוֹר מֵאַחֲרֶיךָ לֹא נְסוּגִים. עַד לֹא מְכוּן כְּסָאָךְ נְכוּן:

קִדְמָתָ עַד לֹא מְאוֹר וְשֶׁמֶשׁ. רִשְׁמֹתָ מִגֵּן וְשֶׁמֶשׁ. וְאִין מְלַבְדֵּךְ.
שָׁמוּ יָנוּן לְפָנַי שֶׁמֶשׁ. עַד לֹא מְכוּן כְּסָאָךְ נְכוּן:

תְּגַלָּה מְלִכוּתְךָ. תְּחִישׁ יְשׁוּעָתְךָ. וְאִין מְלַבְדֵּךְ. תִּסְלַח לְכָל־
עֲדָתְךָ. עַד לֹא מְכוּן כְּסָאָךְ נְכוּן:

כְּפָתוּב בְּדַבְרֵי קִדְשְׁךָ. נְכוּן כְּסָאָךְ מֵאֲזוּ. מְעוֹלָם אֶתָּה:

ח"ג והערות

כס ויהדום. אצל גרנט: 'כס מרום'. מדורת אש. אצל גרנט: 'מדורת אש'. גבערה מאתמול. בכ"ו ומח' בולונואי: 'נסדךה מאתמול' וכאן כמח' רמ"ו, קד"א ושד"ל. אצל גרנט: 'נפתחה מאתמול'. סוררים להצית. אצל גרנט נוסף: 'צה'. עדנת עדן בתענוגים. אצל גרנט: 'עדנת גן עדן בתענוגים'. היות כס. אצל גרנט: 'צה' וללא תיבת 'היות'. צור מאחריך. אצל גרנט: 'צור מקדי'. רשמת מגן. אצל גרנט: 'רשמתה מגן'. לפני שמש. אצל גרנט: 'לפני שמש'. תגלה מלכותך וכו'. אצל גרנט נוסף נוסח אחר מגניזת קהיר: 'תאבתה לקבל שועה \ תקוף רוכב שבעה \ תמה מרובותיך ישועה'. מלכותך תחיש ישועתך. אצל גרנט: 'מלכותך תחיש ישועתך'. תסלח לכל עדתך. אצל גרנט, ח"ג: 'תפאר שארית עדתך'. ג"א: 'תסלח לעון'.

מקורות ומקבילות

ישיבת כס והדרוס וכו'. ע"פ מדי ש"ט (צובה), מז' לג, ס' ג; מדי"ש (צובה), פ"ה ח, ס' ט; ילקוט ש"ה, רמז תתמ, ד"ה כיון שנברא. כוננת. ע"פ תה"ח, ד. לעולם אתה מרום. ע"פ תה"ל, צב. ע. מדורת אש ועלים. ע"פ ישע' ל, לג; לו, לג. נצורה מאתמול להעלים. ע"פ ישע' יט, יא; ל, לג. ורחו צבלי עירובין, דף יט ע"א. סוררים. ע"פ תה"ס, ז. להצית כקוליס. ע"פ ישע' לג, יב. עדנת עדן בתענוגים. ע"פ נחמ' ט, כה. פועלי צדק. ע"פ תה"ט, צ. היות כס מתענוגים. ע"פ צבלי ברכות, דף יז ע"א, 'הטוה"צ וכו', ונהגים מזו השכינה'. צור מאחריך. ע"פ תה"ח, מד, יח. מאחריך לא נסוגים. ע"פ מדר"י בשלה, מס' דשירה, פ"ה, ג. ע"פ תה"ח, מד, כג; שה"ר פ"ה ח, ס' ד; אסתר רבתי (ווילנא), פ"ה, ג. ס' ז. נסוגים. ע"פ לפני א, ו. קדמת וכו' מאור ושמש. ע"פ תה"ח, עז, טז. רשמת מגן ושמש. ע"פ תה"ח, פד, יב. שמו ינון לפני שמש. ע"פ תה"ח, עב, ח. תגלה מלכותך. ע"פ מס"ו פ' יט, ה"ה. תחיש ישועתך. ע"פ ישע' כב, ז. תסלח לכל עדתך. ע"פ צמ' טו, כו. נכון כסאך מאז. תה"ל, ג. ב.

בְּאוֹר דְּבָרֵי נְכוּחוֹת •
וְהִרְגִילֵנִי לְדַבֵּר צָחוֹת •
בְּבִינָה תְּבִינְנִי •
בְּחֻכְמָה תְּסַעֲדֵנִי •
בְּגוֹד לֹא אֶבְגֹּד •
בְּטוֹבָךְ אוֹתִי תִפְקֹד •
בְּדַבָּר אֶמְלִל •
וְאֵלֶיךָ אֶתְפַּלֵּל •

לְמַדְנִי אֱלֹהֵי הַרְוּחוֹת •
וְלֹא אֶאֱלִם •
בְּדַעַת תִּישְׁרְנִי •
וְלֹא אֶבוֹשׁ •
כִּי לֶךְ לְבִדְךָ אֶסְגֹּד •
וְלֹא אֶגֹּר •
בְּתוֹךְ קָהַל אֶהֱלֵל •
וְלֹא אֶדְאָג •

מקורות ומקבילות

דברי נכוחות. ע"פ ש"צ טו, ג; ישע' ל, י; מש' כד, כו. למדני אלהי. ע"פ ישע' מה, יז; תה' כה, ה; תה' קיט, יב. אלהי הרוחות. זמ' טו, כב; טו, ספי"ו, ג; ספרי זמ', פ"ה פינחס, פ"ו קלט. והרגילני לדבר צחות. ע"פ ישע' לב, ד; סח"ש י, כא. אאלם. ע"פ שמו' ד, יא; תה' לא, יט; מש' לא, ה. תבינה תבינני. ע"פ ירמ' כג, כ; דני' ט, כב; זמ"ס לא, ו. תישרני. ע"פ מש' יא, ה. בחכמה תסעדני. ע"פ תה' יח, לו; משל' ב, ייח; קה' ז, יט; סח"ש ט, יח. ולא אבוש. תה' קיט, מו; קה"ר פ"ה ז, ס"ו כג, ידעת קניית מה חסרת; מדת"ג (וורשא), פ"ה ויקרא, ס"ו א; ילקו"ש מש', רמז התקנע, ד"ה כבוד לאיש. נגוד לא אבגוד. ע"פ ישע' לג, א; מה, ח. לך לבדך אסגוד.

ח"ג והערות

רשות לסדר העבודה. לר' יוחנן הכהן. ראו נחום ויסנשטרן, פיוטי יוחנן הכהן בירבי יהושע, עמ' 129 ואילך. באור דברי נכוחות. מיוסד ע"ס א"ב כפול בחרוזים. והרגילני לדבר. כן הוא במח' רמ"ו, בולוניא ואצל ויסנשטרן. במח' שד"ל ופי קד"א: ותרגילני לדבר. בבינה תבינני. במח' רמ"ו ובולוניא: יבינה תדינני, וכאן בגירסת קד"א ומח' שד"ל. אצל ויסנשטרן: יבינה תבוננני. בךעת תישרני. אצל ויסנשטרן: בךעה תישרני. לך לבידך. אצל ויסנשטרן: לך לבד. בטובך. אצל ויסנשטרן: בטובך. אותי תפקוד. כ"ה

ע"פ שמו' כב, יט; דב' ו, יג; תה' פ"א, י. אסגוד. תי"ו ש"א, טו, כ"ה; תרגום תה', ה, ח; קלה, ב. בטובך. ע"פ תה' כה, ז; יג; נחמ' ט, כה. בטובך אותי תפקוד. ע"פ תה' סח, יא; קו, ד; או"י, י. יב. ולא אגור. ע"פ ישע' יב, ב; תה' לא, ה. אגור - אפחד. ע"פ דב' לב, כז, אב"ע ודע"ז. בד צנדה. שמו' ל, לד. אמלל - אדבר. ע"פ תה' קו, ב; דני' ז, כה. בתוך קהל אהלל. ע"פ תה' כב, כג; קט, ל; זמ"ס כד, א; צבלי צרכות, דף נד ע"ב. ואליך אתפלל. ע"פ מ"א ח, לג; ישע' מה, יז; תה' ה, ג;

בְּהִגְיוֹן גְּרוּגִי.	אֶהְלֶלְךָ גְּאוּגִי.
חַן וְחֶסֶד חֲזֻקִי.	וְלֹא אֶהְמָם:
בוֹשֶׁת אֶל־תְּבוֹאֲגִי.	כְּלִמָּה אֶל־תֵּאֲתַנִּי.
רַחֲמֶיךָ יִקְדְּמוּנִי.	וְלֹא אוֹבֵד:
בְּזוּי כְּטַפְשׁ.	אֶל־אַרְאֶה בְּיוֹם קֹדֶשׁ.
הִסֵּר מִנִּי דְבַר מוֹקֵשׁ.	וְלֹא אֶזְעַף:
בְּחִין תִּחְגְּנִי.	וּבְדַבְרֵי תִרְצֵנִי.
בְּעֵדְךָ תִּסְמְכֵנִי.	וְלֹא אֶחְפֹּר:
בְּטוֹי אֶמְרֵי.	יְהִי חֲזוֹק אֲבָרֵי.
הִיִּיתְךָ בְּעוֹזָרֵי.	וְלֹא אֶטְרֹף:
בֵּית תִּפְאָרְתְּךָ.	אֶעֱמוֹד לְדַבֵּר תִּשְׁבְּחוֹתֶיךָ.
חֲזֻקִי בְּאִמְרַתְךָ.	וְלֹא אֵיעַף:

ח"נ והערות

במח' רמ"ו. במח' בולוניה ושר"ל: 'אותי לְפָקוּד'.
 אֶהְלֶלְךָ גְּאוּגִי. כן הוא במח' בולוניה ושר"ל. במח' רמ"ו
 ואצל ויסנשטרן: אֶהְלֶלְךָ גְּאוּגִי. חַן וְחֶסֶד חֲזֻקִי.
 אצל ויסנשטרן: יְחֶסֶד וְאֶמֶת חֲזֻקִי. וְלֹא אֶהְמָם. בכ"י:
 זֶלָּא אֶמְאָס, ואולי צ"ל: זֶלָּא אֶמְאָס. דְּבַר מוֹקֵשׁ.
 אצל ויסנשטרן: דְּבַר עַקְשׁ. בְּעֵדְךָ תִּסְמְכֵנִי. אצל
 ויסנשטרן: בְּעֵדְךָ תִּסְמְכֵנִי. הִיִּיתְךָ בְּעוֹזָרֵי. אצל
 ויסנשטרן: הִיִּיתְךָ בְּעוֹזָרֵי. בֵּית תִּפְאָרְתְּךָ. במח' רמ"ו
 ואצל ויסנשטרן: בֵּית תִּפְאָרְתְּךָ. אֶעֱמוֹד לְדַבֵּר. כן
 הוא במח' רמ"ו, כ"י ואצל ויסנשטרן. במח' רס"ד-רס"ה,
 בולוניה ושר"ל: אֶעֱמוֹד לְבָרֵר. תִּשְׁבְּחוֹתֶיךָ. במח'
 רמ"ו ואצל ויסנשטרן: תִּשְׁבְּחוֹתֶיךָ. חֲזֻקִי בְּאִמְרַתְךָ.
 במח' רמ"ו ואצל ויסנשטרן: חֲזֻקִי בְּאִמְרַתְךָ.

מקורות ומקבילות

מדה"ה מ' ה, ס' ו; ילקו"ש תה', רמח תרל. וּלְאֵל אֵלֶיךָ. ע"פ
 יהוש' כב, כד; ספרי צמ', פרי' נשא, פי' מז, ישא' ה' פניו אֵלֶיךָ,
 בשטה שאחה עומד ומתפלל; מדה"ה מ' כה, ס' א. צְהַגְיוֹן.
 ע"פ תה' יט, טו. גְרוּגִי. תה' סט, ד. אֶהְלֶלְךָ. תה' כב, כג;
 לה, יח; צמ"ס נא, א. גְאוּגִי. ע"פ שמי' טו, ז; ישע' ב, י; ספ"צ
 ה, ג. חַן וְחֶסֶד. אס' ב, ח. חֲזֻקִי. שופ' טז, כה. אֶהְמָם.
 ע"פ דב' ז, כג; ישע' כה, כה. נִשְׁתַּחֲוֶה אֵל תְּבוֹאֲגִי. ע"פ ישע'
 נד, ד; יחז' טז, סג; צפ"ג, יא; תה' לו, יב. כְּלִמָּה. ע"פ ישע'
 מה, טז; תה' קט, כט. תִּחְגְּנִי - מלשון תבוא. ע"פ ישע'
 מא, ה; ח"ו' ג, כה; סה"ש לרד"ק, ערך אהה. רַחֲמֶיךָ יִקְדְּמוּנִי.
 ע"פ תה' עט, ה; צמ"ס לה, כג; מדה"ג (וורשא), פרי' מסעי,
 ס' יא; ילקו"ש תו', רמח תשפז, ד"ה זאת הארץ. וּלְאֵל אוֹבֵד.
 ע"פ יוד' א, ו; ג, ט; תה' קיט, קטו. בְּזוּי כְּטַפְשׁ. ע"פ מלא'
 ב, ט; סה"ש טו, יד. אֶל אֶרְאֶה. ע"פ צמ"י יא, טו. בְּיוֹם
 קֹדֶשׁ. ע"פ ויק' טז, לא; כג, כז; נחמ"י, ל. הִסֵּר מִנִּי. ע"פ תה' קיט, כט. דְּבַר מוֹקֵשׁ. ע"פ
 ע"פ מוי' ז, ט. בְּחִין תִּחְגְּנִי. ע"פ תה' נא, ג. וּבְדַבְרֵי תִרְצֵנִי. ע"פ תה' קיט, קה; מדה"ג (וורשא),
 פרי' פקודי, סוף ס' ט, 'תהא לפניך תפלת פינו נדצת המשקף'. בְּעֵדְךָ תִּסְמְכֵנִי. ע"פ תה' נא, יד. וְלֹא אֶחְפֹּר. ע"פ ישע' ג, ז.
 בְּטוֹי אֶמְרֵי. ע"פ דב' לב, א. יְהִי חֲזוֹק אֲבָרֵי. ע"פ ישע' נח, יא; מש' ג, ה. הִיִּיתְךָ בְּעוֹזָרֵי. ע"פ ישע' מא, יד; תה' י, יד;
 קיח, ז; צמ"ס נא, ב. וּלְאֵל אֶטְרֹף. ע"פ תה' ג, כב; קה, ו. בֵּית תִּפְאָרְתְּךָ. ע"פ ישע' ס, ז; סג, טו; יחז' יא, טז; צבלי מנגילה,
 דף כט ע"א. אֶעֱמוֹד לְדַבֵּר. ע"פ דב' ה, ה; ש"א ט, כז; נחמ"י, יג, יא. תִּשְׁבְּחוֹתֶיךָ. ע"פ צמ"ס נב, ב; ח"ו' ישע' ס, יט. חֲזֻקִי
 בְּאִמְרַתְךָ. ע"פ תה' קיט, קטו. אֵיעַף. ע"פ צר' כה, כט; מש' כה, כה.

בְּכֶרֶה קָלָה •
 נְכוּחוֹת אָעַן בְּתַפְלָה •
 בַּל אֶכְשַׁל בְּמִלִּי •
 תְּכִין בְּצַדִּיק רְגְלִי •
 בְּמָה אֲשַׁעַן וְאַתְחִזֵּק •
 עֹן נְעוּרֵי הַרְחֵק •
 בְּנֵי אֲמוֹנִיָּה •
 אֲמַצְא־חַן בְּעֵינֶיךָ •
 בְּשִׁפְהַ בְּרוּרָה •
 וְתַכְתִּירֵנִי אוֹרָה •
 בְּעֵת אֲבִקֵּשׁ מִמֶּךָ •
 תַּעַשׂ שְׂאֵלֶת עֵנִי וּמֶךָ •
 בְּפִתְחוֹן פֶּה תַגְדִּילֵנִי •
 בְּטוֹבֶךָ תַעֲנֵנִי •

אֶל-יְהִי בְמִלָּה •
 וְלֹא אֶכְשַׁל •
 וּבַל-יִמְעַדוּ קַרְסְלִי •
 וְלֹא אֶלְחִץ •
 לְהִלְלֶךָ גְבוּר וְחֹזֵק •
 וְלֹא אֲמַעֵד •
 הָעַמִּידוּנִי לְפָנֶיךָ •
 וְלֹא אֶגְגֹּף •
 אֶהְלֶלְךָ גְּוֹרָא •
 וְלֹא אֶסְפֶּה •
 רַחֲמִים עַל-עַמְּךָ •
 וְלֹא אֶעֱנֹשׁ •
 וּבְמֵאֲמַר תַּעֲטִירֵנִי •
 וְלֹא אֶפְחַד •

מקורות ומקבילות

בכרה קלה. ירמ' ב, כג. ראו רש"י עמ"ס סנהדרין, דף נב ע"א, ד"ה נפישו גמלי. אל יהי צמלה. ע"פ תה' קלט, ד. נכוחות אען. ע"פ ישע' ל, י; מש' כד, כו. ולא אכשל. ע"פ תה' לא, יא; משנ' ברכות פ"ה מ"ה; ירושלמי ברכות פ"ה, ה"ד [דף מא ע"א]. כל אכשל צמילי. ע"פ קה' ה, א; צ"ס כג, א. וכל ימעדו קרסלי. ע"פ ש"א כב, לו. תכין. ע"פ תה' י, ח. צדק רגלי. ע"פ ישע' מא, ב. ולא אלחץ. ע"פ שמי' כב, כ. כמה אשען. ע"פ מש' ג, ה; ספי"ו ו, נג; משנ' סוטה פ"ט, מט"ו. ישע' לח, יח; סב, ט; תה' לה, יח; צ"ס נא, א; ספ"ב ג, ו. ע"פ תה' כה, ז; אוי' יג, כו. הרחק. ע"פ ישע' מג, כה; סד, ה; תה' עט, ח. ולא אמעד. ע"פ תה' כו, א. בני אמוניך. ע"פ מדרש"ג (יורש"ה), פ"ה לו, ס"י ב. העמידוני לפניך. ע"פ צבלי ברכות, דף לד ע"א; עוש"ע או"ח, ס"ו ג, סט"ז. אמאל תן צעירך. שמי' לג, יג; ירמ' לא, א; מש' ג, ד; צ"ס מא, כט. ולא אנגף. ע"פ שמי' יב, יג. בשפה ברורה. ע"פ לפי ג, ט. להללך נורא. ע"פ שמי' טו, יא; תה' סו, ג. ותכתיירני. ע"פ תה' קמב, ח; מש' יד, יח. ראו רד"ק סה"ש, ערך כתר. אורה. ע"פ אס' ח, טו. אספה. ש"א כו, א. אנקש מנך. ע"פ תה' מ, יח; אס' ד, ח. רחמים על. ע"פ דני' ב, יח; צ"ס לו, י; ספי"ה ו, כו; ספי"ו א, כ. תעש שאלת. ע"פ תה' קה, ג; אוי' ו, ח; אס' ה, ח. עני ומך. ויק' כה, מג; אד"ג נוסח ב, פ"ה מג, ז' שמות נקרא עני... מך; צבלי תענית, דף ז ע"ב, 'ואין מך אלא עני'. פתחון פה. ע"פ יחז' כט, כא. תגדלני. ע"פ אוי' ז, ח. וצמאמרה. ע"פ דני' ד, יד. תעטרני. ע"פ תה' ה, יג; שמו"ר פ"ה כח, ס"ו ד, 'שהקב"ה מתעטר בתפלתן של ישראל', ע"פ יחז' טז, יב. בטובך תענני. ע"פ תה' ח, ו; סט, ח. ולא אפחד. ישע' יב, ב.

ח"ג והערות

בצדק רגלי. אצל יוסנשטרן; בצדק מלי'. ואתחזק. במח' בולוניה ואצל יוסנשטרן; ואתחזק. בפתחון פה. אצל יוסנשטרן; בפתחון פי'. ובמאמר תעטרני. במח' רס"ד-רס"ה ושר"ל: וצמאמר תעטרני. אצל יוסנשטרן; וצמאמרך תעטרני. בטובך תענני. במח' רס"ד-רס"ה: בטובך תעטרני. אצל יוסנשטרן; בטובך תענני. ואתחזק. ע"פ ש"א ל, ו; אוי' ד, ג; צ"ס ב, ב. להללך. ע"פ ישע' לח, יח; סב, ט; תה' לה, יח; צ"ס נא, א; ספ"ב ג, ו. גבור וחזק. ע"פ דב' ג, כד; ירמ' י, ו; תה' כד, ח. עון נעורי. ע"פ תה' כה, ז; אוי' יג, כו. הרחק. ע"פ ישע' מג, כה; סד, ה; תה' עט, ח. עני אמוניך. ע"פ מדרש"ג (יורש"ה), פ"ה לו, ס"י ב. העמידוני לפניך. ע"פ צבלי ברכות, דף לד ע"א; עוש"ע או"ח, ס"ו ג, סט"ז. אמאל תן צעירך. שמי' לג, יג; ירמ' לא, א; מש' ג, ד; צ"ס מא, כט. ולא אנגף. ע"פ שמי' יב, יג. בשפה ברורה. ע"פ לפי ג, ט. להללך נורא. ע"פ שמי' טו, יא; תה' סו, ג. ותכתיירני. ע"פ תה' קמב, ח; מש' יד, יח. ראו רד"ק סה"ש, ערך כתר. אורה. ע"פ אס' ח, טו. אספה. ש"א כו, א. אנקש מנך. ע"פ תה' מ, יח; אס' ד, ח. רחמים על. ע"פ דני' ב, יח; צ"ס לו, י; ספי"ה ו, כו; ספי"ו א, כ. תעש שאלת. ע"פ תה' קה, ג; אוי' ו, ח; אס' ה, ח. עני ומך. ויק' כה, מג; אד"ג נוסח ב, פ"ה מג, ז' שמות נקרא עני... מך; צבלי תענית, דף ז ע"ב, 'ואין מך אלא עני'. פתחון פה. ע"פ יחז' כט, כא. תגדלני. ע"פ אוי' ז, ח. וצמאמרה. ע"פ דני' ד, יד. תעטרני. ע"פ תה' ה, יג; שמו"ר פ"ה כח, ס"ו ד, 'שהקב"ה מתעטר בתפלתן של ישראל', ע"פ יחז' טז, יב. בטובך תענני. ע"פ תה' ח, ו; סט, ח. ולא אפחד. ישע' יב, ב.

בְּצַעֲקֵי אֱלֹהֵי שִׁיחָה • בְּצַעֲקֵי אֱלֹהֵי שִׁיחָה •
 תּוֹצִיאֵנִי לְרוּחָה • תּוֹצִיאֵנִי לְרוּחָה •
 בְּקוֹמֵי לְעֶרוֹף אֱלֹהֵי • בְּקוֹמֵי לְעֶרוֹף אֱלֹהֵי •
 תִּסְמְכֵנִי בְּמַעַן מְלִיךְ • תִּסְמְכֵנִי בְּמַעַן מְלִיךְ •
 בַּר וַיִּשָּׂר • בַּר וַיִּשָּׂר •
 פְּנֵה אֶל־תְּפִלַּת הָעֲרֶעֶר • פְּנֵה אֶל־תְּפִלַּת הָעֲרֶעֶר •
 בְּשָׁלוֹם תִּכְנִיֶּסֶנִי • בְּשָׁלוֹם תִּכְנִיֶּסֶנִי •
 עֲנֵנִי כְּנֶס עֲנֵנִי • עֲנֵנִי כְּנֶס עֲנֵנִי •
 בְּתַלְמוּד אֶהְלָךְ • בְּתַלְמוּד אֶהְלָךְ •
 וּבְמַעֲנֵה לְשׁוֹן אֵיחָלְךְ • וּבְמַעֲנֵה לְשׁוֹן אֵיחָלְךְ •
כַּפְתּוּב בְּדַבְרֵי קֹדֶשׁ • לְאַדָּם מְעַרְכֵי־לֵב וּמִיְהוָה
מַעֲנֵה לְשׁוֹן:

אוֹחִילָה לָאֵל אַחֲלָה פָּנָיו • אֲשַׁאלָה מִמֶּנּוּ מַעֲנֵה לְשׁוֹן:
אֲשֶׁר בְּקָהֵל עִם אֲשִׁירָה

ח"ג והערות
 אֵיחָלְךְ. במח' שד"ל: אֵיחָל לְךָ. אוֹחִילָה לָאֵל. פיוט
 אנונימי קדום לימים נוראים המופיע בנוסחים שונים.
 סימן א מרובע. ראו למשל גולדף, מח' לר"ה, עמ' 232.
 נמצא גם במח' רומניא, דף שסו ע"ב, דומה לנוסח כאן,
 בתוספת פסוק ממשלי, ח, ח. ובשחרית, דף שמ ע"א,
 תה' נא, יד. מליך. ע"פ מש' כג, ט. אקשה. ע"פ שמו' ז, ג; ישע' ה, כא. בַּר. ע"פ תה' כד, ד. וישר. ע"פ ישע' כו, ז;
 איו' ח, ו. לְאֹרֶחַ וּגַם גַּר. ע"פ שמו' יב, מט. פנה אל תפלת הערער. ע"פ תה' קב, יח; ויק"ר פ"ר, ל, סו' ג; פדר"ך פ"י, כז,
 סו' ג; מדת"ה מו' קב, סו' ג, 'אמר ר"י כלפי הדורות אמרו וכו', תפלה אחת נשתירה להן שהם מתפללין ב"ה וצויה"כ אל תצוה
 אותה מהס'. ולא ארשע. ע"פ איו' י, ז. בשלום תכניסני. ע"פ שמו"ר פ"ר ד סו' ד. וצמישור. ע"פ ישע' יא, ד, 'לשון נוח
 וקד', רש"י. תוֹצִיאֵנִי. ע"פ תה' קמג, יא. כנס ענני. ע"פ מ"א יח, לו. אשומס. ע"פ שמו' כג, כט. בתלמוד אהלך. ע"פ
 צבלי תענית, דף טז ע"א, 'וצקי לקרות בתורה' וכו'; ר"ה; סרע"ג ח"ב, סו' נה, 'וצקי לקרות וכו' בתלמוד'. רגני עם קהלך.
 ע"פ תה' קו, ד; אגב"ר פ"ר כט, סו' א, ע"פ ישע' נא, ו. וּבְמַעֲנֵה לְשׁוֹן. ע"פ מש' טז, א. אֵיחָלְךְ. ע"פ תה' עא, יד; איו'
 ו, יא. ולא תחעה. ע"פ ישע' כא, ד. לַאֲדָם מְעַרְכֵי לֵב וכו'. מש' טז, א; ויסבטקן עמ' 131. אוֹחִילָה לָאֵל. ע"פ מ"כ, ז, ז;
 איכ"ב ג, כא; זור"ה, נפתלי, ז, ב; ויסבטקן עמ' 131. אַחֲלָה פָּנָיו. ע"פ מנ"א, א, ט; תה' קוט, נח; איו' יג, טו. אֲשַׁאלָה מִמֶּנּוּ.
 ע"פ ש"א ב, כ. מַעֲנֵה לְשׁוֹן. מש' טז, א; צ"ס ד, כד. בְּקָהֵל עִם. ע"פ תה' לה, יח; קו, לז; צ"ס כד, א. אֲשִׁירָה עִזוּ. ע"פ
 תה' נט, ח; שמו"ר פ"ר כג, סו' ו.

מקורות ומקבילות
 צַעֲקֵי אֱלֹהֵי. ע"פ תה' עז, ז; נחמ' ט, כו. שִׁיחָה. ע"פ תה'
 נה, יח; ראו צ"ר פ"ר ס, סו' יד. בְּיוֹם קִדְשׁ. ע"פ ויק' כג, כז;
 נחמ' י, לז. לְשׁוֹחָה. ע"פ תה' קמג, ה. תּוֹצִיאֵנִי לְרוּחָה.
 ע"פ תה' סו, יב. וְלֹא אֵלֶּה. ע"פ מ"ב ו, א; ישע' מט, כ.
 בְּקוֹמֵי. ע"פ ז"ב, ג; איכ"ב ב, יט. לְעֶרוֹף אֱלֹהֵי. ע"פ תה'
 מ, ו. מַפְעֵלְךְ. ע"פ תה' מו, ט; סח"ש יד, ה. תִּסְמְכֵנִי.

עֲזוּ אֲבִיעָה רְנָנוֹת בְּעַד מַפְעָלָיו: לְאָדָם מַעֲרִכֵי־לֵב וּמִיְהוָה
 מַעֲנֶה לְשׁוֹן: אֲדַנִּי שִׁפְתַי תִּפְתַּח וּפִי יִגִּיד תְּהִלָּתְךָ: יְהִי לְרִצּוֹן
 אֲמַר־פִּי וְהִגִּינוֹן לִבִּי לְפָנֶיךָ. יְהוָה צוּרֵי וּגְאֻלֵּי:

בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. לְמִדְנֵי חֻקֶיךָ:

**אֲזַכֵּר סֵלָה. לְשֵׁם פֶּה לְאָדָם. אֶפְתַּח פִּי בְצַדִּיק. וְלֹא
 יֵאָאֵלֶם. אֶת־מִי נוֹעֵץ. אֲזוּ וַיִּפְעַל.
 אֵל מְלַמֵּד הוּא. וְלֹא יִתְלַמֵּד. אוֹ מִי הִרְקִיעַ. עִמּוֹ שְׁחָקִים.
 אֲשֶׁר מִתַּחַס כְּאֶהָל. וְלֹא־יִתְמוּטְטוּ. אֲדַמָּה יֶסֶד. וְאִין אִישׁ
 אֶתּוֹ. אִמְצָה עַל־מִים. וְלֹא תִתְפּוֹרֵר:**

מקורות ומקבילות

אֲבִיעָה רְנָנוֹת. ע"פ תה"ו סג, ו; קוט, קעא. **בְּעַד מַפְעָלָיו**. ע"פ תה"ו זכ, זרה; מש' טז, ד. **לְאָדָם מַעֲרִכֵי לֵב וכו'**. מש' טז, א. **ה' שִׁפְתַי תִּפְתַּח וכו'**. תה"ו נא, ח; אה"מ, ר' עקיצא, עמ' 414, ד"ה זי"ן. **יְהִי לְרִצּוֹן וכו'**. תה"ו יט, טו; ירושלמי ברכות, פ"ד, ה"ד [דף לד ע"ג], 'קומי לליתיה'; צבלי ברכות, דף ט ע"ג, 'משמע משעיקרא'. **בְּרוּךְ אַתָּה ה' וכו'**. תה"ו קוט, יג; מח' רומניא, דף שכו ע"ג. **רְאוּ רַשְׁעֵי עַמְּךָ בְּרַכּוֹת**, דף יא ע"ג, ד"ה בְּרוּךְ אַתָּה. **סֵדֶר הַעֲזוּדָה**. צבלי יומא, דף לו ע"ג, ורש"י ד"ה הוֹאֵה דְנִחִית, ע"פ תה"ו יד, ג; אה"מ, יומא, ס' לו וכו'; סרע"ג ח"ב, ס' קכח, בשם רב נטרונאי גאון מחסיה; סד' רס"ג עמ' רסד; סה"ע, עשה"ד, הל' יוה"כ, דף קח, עמ' א; שבה"ל, סדר יוה"כ, ס' שכ; סת"ר ס' פא, ענין סדר תפלות יוה"כ; כ"י כ"ה, דף 109 א ודף 311; ב"י או"ח, ס' תרכא; מח' רומניא, דף שכו ע"ג. **רְאוּ סַרְעִי"ג ח"ב**, ס' קכז; ס' כתר שם טו, סדר העזובה, עמ' 380; גאה"ל או"ח, ס' תרכא ס"ק א. **אִיךָ סְלִיחוֹת וַיִּצַּג מִדּוֹת בְּמוֹסָף**. ע"פ שבה"ל, סדר יוה"כ, ס' שכ; סת"ר ס' פא, ענין סדר תפלות יוה"כ; כ"י כ"ה, דף 311. **אֲזַכֵּר סֵלָה**. ע"פ תה"ו טז, ד. **לֵשׁ פֶּה לְאָדָם**. ע"פ שמו"ד, יא. **אֶפְתַּח פִּי בְצַדִּיק**. ע"פ תה"ו עח, ג. **וְלֹא אֶאֱלֵם**. ע"פ תה"ו לח, יד. **אֶת מִי נוֹעֵץ**. ישע' מ, יד. **אֵל מְלַמֵּד הוּא**. ע"פ ישע' מח, ח. **וְלֹא יִתְלַמֵּד**. ע"פ ישע' מ, יג. **יְהִי לְרִצּוֹן וכו'**. ע"פ ישע' חו"ו, יח. **אֲשֶׁר מִתַּחַס כְּאֶהָל**. ע"פ ישע' מ, כב. **וְלֹא יִתְמוּטְטוּ**. ע"פ ישע' מח, יג; או"ו כו, יא. **אֲדַמָּה יֶסֶד**. ע"פ ישע' מח, יג. **אִין אִישׁ אֶתּוֹ**. ע"פ ישע' סג, ג; מח, יב. **אִמְצָה עַל מִים**. ע"פ תה"ו קלו, ו; מס' שמוות, ספר חזיונו הקצר, פ"א א, ה"א, 'אֵשֶׁן שְׁחִיבָה שִׁמְנָה הַחֲחִיל הַקָּצֵה לְצִרוּחַ אֶת עוֹלָמוֹ; בְּמַדְבַּר פְּרִי יב, ס' ד. **תִּתְפּוֹרֵר**. ע"פ ישע' כד, יט.

ח"ג והערות

הוא המשך ל'אוי"א אהיה עם פיפיות; אמנם מתחיל ביזנאמר לאדם מערכי וכו', עם תוספת של שני פסוקים אחרים. **אזכר סלה**. סדר העבודה לר' יוחנן הכהן, ע"ס א"ב, כל אות ח' פעמים, חוץ מאות ת' שהיא ט"ז פעמים. ראו נחום ויסנטרין, פיוטי יוחנן הכהן בירבי יהושע, עמ' 182 ואילך. **נועץ**. כן הוא בפסוק שלפנינו. במח' רמ"ו, בולוניה, שד"ל ואצל ויסנטרין; נועץ. והשוו ראבי"ע, ישע' מ, יד. **מתחם כְּאֶהָל**. אצל ויסנטרין; 'מתחם כְּאֶהָל'. **אדמה יֶסֶד**. אצל ויסנטרין; **אדמה יֶסֶד**. **ולא תתפורר**. אצל ויסנטרין; **זלא תתפורר**.

בְּהֵן נִגְהַ לְיַדַע יוֹם לְפֹעֵל. בְּהוּ סִגְר לְנִשְׁף. וְלֹא יַחְלִיפִים.
בֵּין מַיִם לְמַיִם. הַתּוֹיֵד רְקִיעַ. בּוּ צָרַר חֲצִיִּים. וְלֹא
יִבְקַע. בְּגַבְכֵי מְצוּלָה. עוֹד הַקּוֹה מַיִם. בְּרִיחַ גְּבוּלִים שָׁם. וְלֹא
יַעֲבוֹרוּן. בְּשִׁיחַ וְעֵשֶׁב מְזַרְיעַ. כֹּלֵל אֲדָמָה. בְּקִיץ וּבְחֹרֶף
תַּעֲשֵׂ. וְלֹא תַמוּט:

גְּבִיחֵי שְׁחַק הָעֵטִיר. מְאוּרוֹת וְצָבָא. גְּבוּלִים וְדַבָּרִים כַּחֲקֵי.
וְלֹא נֶעְדְּרוּ. גִּדְלֵל מְמַיִם. רִמְשָׁ עִם תַּנִּין. גַּם עֵיט לָרֵב.
וְלֹא יִסְפְּרוּ. גָּחוּ מִמְעֵי חֵלֶד. גְּוִיֹת וּנְשָׁמוֹת. גָּאוּ וְעֲצָמוֹ מְאֹד.
וְלֹא יִמְנוּ. גָּמַר אֹמֶר. וְאִזּוּ יַעֲזֵן בְּשִׁכְלֵ. גּוּלָם לְרַקִּים בְּצִלָּם.
וְלֹא אַחֲרֵ:

דְּבַר וַיִּצַר. שָׁח וַיְהִי כֵן. דִּלֵּק חֲדָרָיו בְּגֵר. וְלֹא יִכְבֶּה. דֶּרֶךְ
גְּוֵעֵדָן. מְשָׁכוֹ אֱלֹהִים לְבוֹחָנוּ. דְּבַר הַיּוֹכֵל נִצּוֹר. וְלֹא

ח"ג והערות

סג'ר לְנִשְׁף. אצל ויסנשטרן: יסגר לְנִשְׁף. הַתּוֹיֵד רְקִיעַ. כך תוקן בגליון מח' רמ"ו, וכן הוא בכ"י, פי' קד"א, מח' שד"ל בסוגריים ואצל ויסנשטרן. במח' רמ"ו, בולוניה ושד"ל נוסח עיקרי: יְהַזִּיק רְקִיעַ. וְלֹא יִבְקַע. אצל ויסנשטרן: וְלֹא יִבְקַע. גְּבוּלִים שָׁם. בכ"י: גְּבוּלִים חוּלֵי. במח' רמ"ו נראה בהגדה: גְּבוּלִים שָׁם חוּלֵי, ע"פ ירמ"ה, כב. בְּשִׁיחַ וְעֵשֶׁב. אצל ויסנשטרן: יְבִשִׁיחַ וְעֵשֶׁב. וְלֹא תַמוּט. כן הוא אצל ויסנשטרן. במח' רמ"ו: וְלֹא תַמוּט. במח' בולוניה, שד"ל וכ"י: וְלֹא תַמוּט. וְלֹא נֶעְדְּרוּ. אצל ויסנשטרן: וְלֹא נֶעְדְּרוּ. גָּחוּ מִמְעֵי. כ"י במח' בולוניה, כ"י ושד"ל, מלשון תהי' כב, י. במח' רס"ד-רס"ה: אָעֵז מִמְעֵי. לְבוֹחָנוּ. כ"י בננוב"ר. אצל ויסנשטרן: יְלִבְחָנוּ וכן נראה נכון.

מקורות ומקבילות

בְּהֵן נִגְהַ. ע"פ ש"צ כב, יג; תה" קד, כב. לידע יום לפועל. ע"פ צ"ר א, יד; תה" קד, כב-כג. וְלֹא יַחְלִיפִים. ע"פ צ"ר א, ד; ת, כב. בֵּין מַיִם לְמַיִם. צ"ר א, ו. הַתּוֹיֵד רְקִיעַ. ע"פ או"י כו, יג. אָרַר. ע"פ מש' ל, ד. צַנְצְנֵי מְאוּלָה. ע"פ או"י לה, טו. עוֹד הַקּוֹה מַיִם. ע"פ צ"ר א, י. צְרִיחַ. ע"פ יו"י ב, ז. גְּבוּלִים שָׁם וְלֹא יַעֲבוֹרוּן. ע"פ ירמ"ה, כב; תה" קד, ט. צִנִּיחַ וְעֵשֶׁב מְזַרְיעַ. ע"פ צ"ר א, יא-יב. בְּקִיץ וּבְחֹרֶף תַּעֲשֵׂ. ע"פ צ"ר א, כב; תה" עד, ח. וְלֹא תַמוּט. ע"פ תה" קד, ה. גְּבִיחֵי שְׁחַק. ע"פ או"י יא, ה. מְאוּרוֹת וְצָבָא. ע"פ צ"ר א, טו. גְּבוּלִים וְדַבָּרִים כַּחֲקֵי. ע"פ ירמ"ה, כב. וְדַבָּרִים. ע"פ תר"א שמי' יג, כח. וְלֹא נֶעְדְּרוּ. ע"פ ישע"י מ, כו. גְּאוּ... גְּאוּ... צְבִלֵי צ"ב, דף עד ע"ב, זכר ונקבה צראס וכו', סוירס את הזכר והרג הנקבה ומלחה ללדיקוס לעתיד לבא, ע"פ או"י מ, טז; צ"ר פ"ר ז, סו' ד. רִמְשָׁ עִם תַּנִּין. ע"פ צ"ר א, כח. עֵיט. או"י כח, ז. וְלֹא יִסְפְּרוּ. ע"פ מ"א ה, ה; תה" קד, כה. גָּחוּ מִמְעֵי חֵלֶד. ע"פ צ"ר א, כד. חֵלֶד - הוּא הַחֲרָק. ע"פ תה" מט, ב ורש"י; אד"ג נוסח א, פ"ר א, א; קרא לחרק ז' שמות... חרץ וכו' חלד'. גָּאוּ. ע"פ יחו' מ, ה. וְעֲצָמוֹ מְאֹד. ע"פ צ"ר כו, טז; מ"א א, ז; תה" קה, כד. וְלֹא יִמְנוּ. מ"א ה, ה. גָּמַר אֹמֶר. תה" עז, ט. וְאִזּוּ יַעֲזֵן. ע"פ צ"ר א, כו. יַעֲזֵן בְּשִׁכְלֵ. ע"פ צ"ר א, כו, ורש"י ס; דה"א כו, יד; צ"ר פ"ר ה, סו' ה. גּוּלָם לְרַקִּים. ע"פ מדת"ה מו' זכ, סו' ג, 'חמישי' עשאו גולס, ששית רקמו'. כָּלָם. ע"פ צ"ר א, כרכו; צ"ס ח, ג. וְלֹא יַעֲזֵן. לֵשׁ הַיּוֹזֵל מִצְרֵי לָד, יט. דַּבַּר וַיִּצַר. ע"פ צ"ר א, כז. שָׁח וַיְהִי כֵן. ע"פ צ"ר א, ל. דִּלֵּק חֲדָרָיו כַּחֲקֵי. ע"פ מש' כ, כו; וירושלמי שבת פ"ב, ה"ג, 'אדם הראשון נרו של עולם היום'; צ"ר פ"ר יד, סו' ט. וְלֹא יִכְבֶּה. ע"פ ש"א ג, ג; מש' לא, יח. דֶּרֶךְ גֵּן עֲדָן. ע"פ צ"ר ב, ת. מְשָׁכוֹ אֱלֹהִים לְבוֹחָנוּ. ע"פ צ"ר ב, טז-יח. דַּבַּר הַיּוֹכֵל לְנִצּוֹר. ע"פ מש' ב, ח. וְלֹא יִנְחַת. ע"פ צ"ר ב, ח.

ימות. דבר לו חדל. מעין תאוה. דאבה נפשו לאכול. ולא
 שמר. דמה יוצרו. לכוין לו עזר. דרוש דרשו לבדו. ולא
 טוב:

המתיק לו רדם. ונתן גויו. העלה בשר כמהו. ולא הבין.
 הראה לו. כלילת יפי ואמר. הלא בשרי זאת. ולא
 נכריה. הוציא לה שם. וכן ליצורים. העלם עמה בחפה.
 ולא לן. הלעיטה רמש. והיא משכה לעופר. הערמו ועטו
 עלים. ולא עדי:

ונארה אם לעצב. ואב לעצבון. וערום למאכלו עפר.
 ולא רגל. וגרשו מגן. וירשו נקיט סלע. והומר
 כבודם למות. ולא כאלהים. ויצר צור התאיב. יצור לרבע.
 וזאת תשוקתם בשר. ולא אל. והזריע עובר. וגם רועה עדר.
 ופעלם לבורא עולם. ולא לאיש:

מקורות ומקבילות

ח"ג והערות

דבר לו. ע"פ בר' ב, טו. חל מען תאוה. ע"פ בר' ב, ח. ח.
 דאבה נפשו. ע"פ ויק' כו, טז; ורמי' לא, כד; צ"ס כה, כו.
 נפשו לאכול. ע"פ חו" ל, כ. ולא שמר. מ"א יא, י. לכוין
 לו עזר וכו'. ע"פ בר' ב, יח; צ"ס לו, כה. דרוש דרשו. לש'
 היואל מויק' י, טו. לצדו ולא טוב. ע"פ בר' ב, יח; ספ"ו
 ג, ד; צבלי יצמות, דף סא ע"ב. המתיק לו. ע"פ קה" ה, יא.
 ראו בר' פ"ה ח, ס"ה. רדם. ע"פ בר' ב, כה. ונתן גויו.

ע"פ בר' ב, כא; אד"ג נוסח ב, סוף פ"ה ח, 'נטל ממנו עלים'.
 גויו. ע"פ תה' ק, ו. העלה גשר כמוהו. ע"פ בר' ב, כה. ולא
 הבין. ע"פ ישע' כט, טז; אד"ג נוסח ב, פ"ה ח, 'כן עשה המוקוס עם אדם וכו', כל זמן שאדם רואה תנוקת מלאה דם לא צמחה
 הוא נושא אותה'. הראה לו. ע"פ בר' ב, כב. כלילת יופי ואמר. ע"פ חו" ב, טו; בר' פ"ה יח, ס"ה, 'קושתה ככלה ואח"כ
 הבויה לו; ויקו"ש חו', רמז כד. הלא בשרי זאת. ע"פ בר' ב, כג. נכריה. שמו' ב, כב. הוליא לה שם. ע"פ בר' ב, כג. וכן
 ליצורים. ע"פ בר' ב, כ. הועלם עמה בחופה. ע"פ מש' ז, יח; פדר"א פ"ה יא, 'והיו המלאכים מתחופים בחופים ומרקדין בנקבים'.
 ראו אד"ג פ"ה ד; צבלי ברכות, דף סא ע"א; קה"ר פ"ה ז, ס"ה ב; ויקו"ש חו', רמז טז. בחופה. ע"פ פדר"א פ"ה יא, 'עשר חופות
 עשה הקב"ה לאדם הראשון בן עדן; צבלי ב"ב, דף עה ע"א, ע"פ יח' כה, יג. ולא לן. נחום ויסגטרין, עמ' 264, פ"ה 'לא
 נשאר ללון בג"ע, ע"פ מדה"ה מז' כב, ס"ה ג, 'כנס השבת ופינו משם'. הלעיטה רמש. ע"פ בר' ג, ו. לעופר - לאדם הראשון.
 ע"פ בר' ב"ר (אלבק), פ"ה בראשית, פ"ה יד, 'עופר, עלם על מליאתו נכרא'. הערמו. ע"פ חו" ב' ג, ז, 'לחיתק'עלו מן לבוש'.
 ועטו עלים. ע"פ בר' ג, ז; מדה"ה מז' כב, ס"ה ו, 'ריצ"ק אומר, מן החילין שנחבחו תחתיו לקחו עלים ותפרו'. ונארה לה שם לעצב.
 ע"פ בר' ג, טו. ואב לעצבון. ע"פ בר' ג, ח. וערוס. ע"פ בר' ג, ח. למאכלו עפר ולא רגל. ע"פ בר' ג, יד. וגורשו מגן.
 ע"פ בר' ג, כרכד. נקיט סלע. ע"פ ישע' ז, יט. והומר כבודם. ע"פ ורמי' ב, יא; תה' ק, כ. ולא כאלהים. ע"פ בר' ג, ה;
 ג, כב. לרבע - לזיווג. ע"פ ויק' יח, כג; במ' כג, י; צבלי נדה, דף לא ע"א. וזאת תשוקתם בשר. ע"פ בר' ג, טו. ראו בר' ב"ר
 פ"ה כ, ס"ה ז. בשר. ע"פ בר' ב, כד. ולא אל. ע"פ דב' לב, כא; ישע' לא, ג. והזריע. ע"פ בר' ד, א. שנוד וגם רועה
 עדר. ע"פ בר' ד, ב. ופעלם לבורא עולם. ע"פ בר' ד, ג. לבורא עולם. ע"פ ישע' מ, כה. ולא לאיש. ע"פ הוש' יא, ט.

זָרַע פּוֹתַח רַחֲם־וּמְלֵא סִפְקוֹ זָבַד בְּיִתְרוֹן לְקוֹנְהוֹ וְלֹא שָׁעַ זָבַח בְּכוֹרוֹת צֹאנֹו וְטוֹב חֲלִבֵיהֶן זָבַד שְׁפָל לָרֶם וְלֹא הִשִּׁיבוּ זַעַם רַב אֶת־צַעִיר בְּרִצְחָה זַעַק דָּמוֹ לֹא־לֵא וְלֹא בָזְהוּ זַעְפוֹ לְנַע וְנָד עַד־הַתְּוֹדָה זִמְנוּ לוֹ אוֹת וְלֹא־יִהְרָג:

חֵי קָרָא לַיִם וְהָאָבִיד בּוֹגְדִים חֲלָף קָרָאוּ לְאֵלִיל וְלֹא לֵאֵל חֲמָסוֹ חֲמָס עִם מוֹרְדֵי אוֹר חָזוּ מִכַּת אָנוּשׁ וְלֹא לְמָדוּ חֲבָלוֹם קָרִים וְקָם תְּמִים דּוֹרוֹת חִתַּל וְנָחַם אֶרְץ וְלֹא הוֹשַׁמָּה חֲשָׁבוּ עֲלוֹת לְשַׁחַק חֲלוּקִים וְנִפְצוּ חֲלַק אֱלֹהִים עֲצַתָּם וְלֹא קִיָּמָה:

טוֹב לְמַד מֵאֵלֵיו אִישׁ תָּם טָהָרוּ צָרְפוּ בְּחָנוּ וְלֹא אָט טָרַף לְפָנָיו זְרוּעַ אֶף־קָדְקָד טָרַם הַחֲזִיקוּ בְּאֵשׁ וְלֹא

ח"ג והערות

במח' רמ"ו, כ"י ואצל ויסנשטרן; יצור התאיב צור. זבד ביתרון. כן הוא במח' רמ"ו, בולוניא ושד"ל. בפ"י קד"א ואצל ויסנשטרן; זבד ביתרון. ולא שָׁעַ אצל ויסנשטרן; ולא שָׁעָה. בכורות צאנו. כן הוא במח' רס"ד-רס"ה, בולוניא ושד"ל. במח' רמ"ו ואצל ויסנשטרן; בכורות צאנו. זבד שפאל. במח' רמ"ו וקד"א; זבד שפאל. שפאל לרם. כן הוא במח' בולוניא ושד"ל, וכן נראה נכון. במח' רמ"ו ואצל ויסנשטרן; שפאל לרם. זעם רב. בכ"י: זעם רב. אצל ויסנשטרן; לָנַע וְנָד. אצל ויסנשטרן; תמים דורות. אצל ויסנשטרן; תמים דעות. איש תם. אצל ויסנשטרן; איש טוב. החזיקו באש.

יבדיל משה. ח - הקב"ה. צמ' יד, כה; ירמ' ג, י. קרא לים והאניד בוגדים. ע"פ עמו' ה, ח; ספרי דב', פ"ג, עקב, פ"ג, מג, יוה"ק שלישו של עולם; ירושלמי פ"ו, ה"ב; צ"ר פ"ה, ס"ו; ו' ילקו"ש עמ' רמח תקומה. חלף. ע"פ צמ' יח, כה. קראו לאיליל ולא לאל. ע"פ צ"ר ד, כו וראו פירוש"י תי"ו; מדה"ג פ"ו, נח, ס"ו, כד, 'עמדו דורו של אנוש וקראו ע"ז'. חמסו חמס - דור המבול. ע"פ צ"ר ג, יא. עם מורדי אור. ע"פ או"י כד, יג. חזו מכת אנוש. ספרי, פ"ג, עקב, פ"ג, מג; ולקו"ש תו', רמח רפו. ולא למדו. ע"פ מדה"ג פ"ו, נח, ס"ו, כד, 'עמדו דור המבול והכעיסו להקב"ה וכו', ולא למדו מדור אנוש'. וקם תמים דורות. ע"פ צ"ר ג, ט; או"י לו, ד; צבלי עירובין, דף יח ע"ב, 'מקלת שבתו בפניו... כולו שלם בפניו'. חיתל. נחום ויסנשטרן, עמ' 266, פ"ג מלשון 'ריפח', ע"פ מדה"ג (וורשא), פ"ג, צראשית, ס"ו, יא, 'כיון שגולד נח חזר העולם לשוב'. ונחם ארץ. ע"פ צ"ר ג, ו. ולא הואשמה. ע"פ צ"ר ח, כה. חשבו עלות לשחק. ע"פ צ"ר יא, ד. חלוקים וטפלו. ע"פ צ"ר יא, ח"ט; ספרי צמ', פ"ג, מג, ע"פ הו"ב, ג; תהד"ר פ"ו, כט, סוף ד"ה אנשו מגדלו; צ"ר פ"ו, לה, ס"ו, ג. חלק אלהים עלתם. ע"פ נחמ"ג, ט. ראו צבלי סנהדרין, דף קט ע"א; מדה"ג, פ"ו, נח, ס"ו, כה. טוב - זה הצרהס. צמד"ר פ"ו, יד, ס"ו, ג, ע"פ מש' יד, יד. טוב למד. ע"פ ישע' א, ת. למד מאליו איש תם. ע"פ צבלי מדרים, סוף דף לב ע"א; צ"ר פ"ו, לו, ס"ו, ח; צמד"ר פ"ו, יד, ס"ו, ג, 'אצרהס שהטיר מעלמו להקב"ה ולא היה אדם שלימד אותו. איש תם. ע"פ צ"ר יח, א; צבלי מדרים, דף לב ע"א, 'ולא נקרא תמים אלא על שם מילה'. טהרו צרפו בחנו. ע"פ צ"ר פ"ו, מג, ס"ו, ז; ולקו"ש תו', רמח עו. ולא אט. ע"פ או"י כג, יא; משנ' אבות פ"ה, מ"ג, 'ועמד בכלום'. זרוע אף קדקד. דב' לג, כ. טרם החזיקו נאש ולא נכוה. ע"פ צבלי פסחים קיח ע"א; מדה"ג (וורשא), פ"ו, תהוה, ס"ו, יב; פד"ר"א פ"ו, כו,

מקורות ומקבילות

זרע פותח רחם. ע"פ צ"ר ד, א. ומלא ספקו. ע"פ או"י כ, כב. זבד ביתרון לקוהו. ע"פ צ"ר ד, ג. לקוהו. ע"פ צ"ר יד, יט. ולא שָׁעַ ע"פ צ"ר ד, ה. זבח בכורות לאנו וכו'. ע"פ צ"ר ד, ד. לרם - הקב"ה. ע"פ ישע' ו, א; טו, טו; צבלי צרכות, דף ז ע"א. ולא השינו. ע"פ צ"ר ד, ה. זעם רב. ע"פ צ"ר ד, ו. את לעיר צרלת. ע"פ צ"ר ד, ח; מדה"ג פ"ו, לך לך, ס"ו, ז; שמו"ר פ"ו, לה, ס"ו, ח. צרלת. ע"פ יח"ו כה, כג; תה"ל מז, יא. זעק דמו לאל. ע"פ צ"ר ד, ו. זעפנו. ע"פ צ"ר ד, יא. לנע ונד. ע"פ צ"ר ד, יב. עד התוודה. ע"פ צ"ר ד, יג; פד"ר"א פ"ו, כה, 'אנחשכ לו הדבר הזה בחשבוני'; צבלי סנהדרין, דף קא ע"ב, 'ואתה סולח להס'. זימן לו את ולא יהרג. ע"פ צ"ר ד, טו; דב"ר (ליצרמן), פ"ו, ואחחק, ד"ה אז

נְכוּהַ. טָנָא בְבוּרִים. נְחַנְן בְּנִמְאָת. טְהוּר חֲשָׁקוּ לְנִיחָח.
 וְלֹא־חָס. טָלָה בְּמִישׁוֹר. נִמְשָׁךְ לְמוֹ חֶרֶב. טָבוּחַ יִרְאֶהוּ חֵי
 וְלֹא־נְמוֹת:

יִפָּה מְנַת תָּס. וְנָעִים חֶלְקוּ. יִשְׁיֵבֶת אֶהְלִים חֶבֶק. וְלֹא מָשׁ.
 יִקָּר שָׁמוּ לְמַעְלָה. בְּעוֹלָים וְיוֹרְדִים. יִרְדַּ כְּנַגְדּוֹ שׁוּר.
 וְלֹא יְכוּל. יְדֵי יוֹרֵשׁ חֶרֶב. שָׁר וַיִּדְאֵג. יָה צֵל יְמִינוּ. וְלֹא
 הִזְנִיחוּ. יַחַד הַקִּיפּוּהוּ. שְׁנַיִם עֶשְׂרֵי שְׁבָטִים. יְדִידִים תְּמִימִים
 קְדוּשִׁים. וְלֹא דָפִי:

כָּבוֹד נִצַּח נְשָׁמַר. לְמִטָּה לְוִי. כְּקָרְבָם בְּרַחוּק עֲגָל. וְלֹא
 תָּעוּ. כְּרִיתוֹת בְּרִית מְלַח. נִכְרְתָה לְקְדוּשׁ. כִּי
 לְמַקְדִּישָׁיו יִכְהֵן. וְלֹא לְזָר. כְּהֵנָת עֲמוּסָיו. נִצַּח לְפָנֵי מְלָךְ.

מקורות ומקבילות

ח"צ והערות

אצל ויסנשטרן: 'מחזיקו באש'. בְּנִמְאָת. אצל ויסנשטרן: 'למאה'. טָלָה בְּמִישׁוֹר. כן הוא במח' רמ"ו, כ"י ואצל ויסנשטרן. במח' רס"ד-רס"ה, בולוניא ושד"ל: 'טלה במישור'. לְמוֹ חֶרֶב. אצל ויסנשטרן: 'למו חרב'. מְנַת תָּס. הנו"ן בקמ"ץ, כנמצא במקרא אפילו בסמוך. במח' רמ"ו, בולוניא, שד"ל ואצל ויסנשטרן: 'מנת תס'. בְּעוֹלָים וְיוֹרְדִים. אצל ויסנשטרן: 'בְּיוֹרְדִים וְעוֹלָיִם'. שָׁר וַיִּדְאֵג. כ"ה בכ"י, קד"א ושד"ל, בשו"ן ימנית. במח' רמ"ו: 'שר וידאג'. כְּקָרְבָם בְּרַחוּק. כ"ה במח' רמ"ו, כ"י וקד"א. במח' בולוניא נראה: 'כְּקָרְבָם בְּרַחוּק'. וְלֹא לְזָר. אצל ויסנשטרן: 'ולא לזר'. עֲמוּסָיו. אצל

'ומלך הכבוד פשט יד ימינו והלילו מכבשן האש'. טנא ניכורים. לשי' יולא מדצ' כו, ב. נחנן בן מלת. ע"פ צר' כה, ה; צבלי סנהדרין, דף פט ע"ב, 'הנחנו למאה שנה פרי בטן'. טהור - הקצ"ה. חבק' א, יג. חשקו לניחות. ע"פ צר' כב, ב. נמשך למו חרב. ע"פ צר' כב, ה; פדר"א פרי' ל, 'והבן נעקד בכל לבו'. טבח יראהו חי ולא נמות. ע"פ צר' כב, יד ופירש"י ד"ה הוסי; ירושלמי תענית פ"ב, ה"ד; ויק"ר פרי' כט, ס"ו ט; מדה"ג פרי' וירא, ס"ו מו. יפה מנת תס. ע"פ צר' כה, כג; תה' עז, ה"ו. תס - יעקב. ע"פ צר' כה, כז; ספ"ו יט, יג. ונעים חלקו. ע"פ דצ' לב, ט. ישיבת אהל"ס. ע"פ צר' כה, כז; תי"ו צר' כה, כז, 'ומשמע צדיק מדרשא דעבר' וכו'; צ"ר פרי' סג, ס"ו י. חבק. ע"פ מש' ד, ה; מדמ"ש פרי' ה, ס"ו כ, 'מוטב

לך לחבק דדיה של תורה'. ולא מש. ע"פ שמו' לג, יא. יקר שמו. ע"פ ש"א יח, ל. בעולים ויורדים. ע"פ צר' כה, יב; צ"ר פרי' סח, ס"ו יב, 'אח הוא שאיקונין שלך חקוקה למעלה, עולים למעלה ורואים איקונין שלו ויורדים למטה' וכו'; מש"ע צר', פרי' ל, ס"ו יג. ירד כנגדו שר. ע"פ צר' לב, כה; צ"ר פרי' עז, ס"ו ג, 'יר' חמא צר"ח אמר שרו של עשו היה'. ולא יוכל. ע"פ צר' לב, כו. ידי. ע"פ צר' כז, כב; לב, יב. יורש חרב. ע"פ צר' כז, מ; צ"ר פרי' עה, ס"ו א, 'שהוא צא מכתה של אותה החרב'. שר וידאג. ע"פ צר' מו, ג. יח לא ימינו. ע"פ תה' קכ"א, ה. יחד הקיפּוּהוּ. ע"פ צר' מט, א; ראו צ"ר פרי' לה, ס"ו ג. שנים עשר שבטים. ע"פ צר' מט, ב. ידידים תמימים קדושים. ראו תי"ו צר' מט, א. ולא דפי. ע"פ צבלי שבת, דף קמו ע"א, 'יעקב הוליד י"ב שבטים שלא היה בהן שום דופי'; מדת"ג (וורשא), פרי' ואתחנן, ס"ו ו. ראו צ"ר פרי' לה, סוף ס"ו ג; מש"ע צר' פמ"ט, ס"ו א. כבוד נח... לוי. ע"פ דצ' יח, א; לג, רי"א; ספ"ו לא, יג"ח; שמו"ר פרי' לו, ס"ו ד, 'לא צהר אלף שבט לוי'; מדת"ג פרי' צמדבר, ס"ו ב, ע"פ ש"א ב, כח. נח נשמר. לשי' יולא מעמו' א, יא. למטה לוי. ע"פ צמ' ג, ו; צמ"ס מה, ו. בקרבם צרחוק עגל. ע"פ שמו' לב, כו; צמדצ"ר פרי' ג, ס"ו ה; מד"א (צובר), פרי' צמ', פ"ג, ס"ו יב. ולא תעו. ע"פ יחו' מד, עו. בריתות ברית מלת. ע"פ צמ' יח, יט; מד"א צמ', פרי' יח, ס"ו ח. נכרתה. ע"פ צמ' יח, ח ורש"י; ספרי צמ', פרי' קתה, פרי' קח; ולק"ש תו', רמז תשנה. לקדוש. ע"פ תה' קו, טז; דה"א כג, יג. למקדישיו יכהן. ע"פ שמו' כה, א. ולא לזר. ע"פ צמ' ג, ו. כהונת עמוסיו. ע"פ צמ' יח, א. נח לפני מלך. ע"פ תה' קה, כו; דה"א כג, יג.

כְּשֶׁמָרַם פְּתַחֵי אֲהָלָיו. וְלֹא סָרוּ. כְּמוֹ כֵּן יִבְדִּילוּ. אִישׁ קוֹדֵם
לְעֹשׂוֹר. כְּמוֹס בְּלִשְׁכָּה שְׁבוּעַ. וְלֹא יִטְמָא:

כַּכְּתוּב בְּתוֹרַתְךָ כַּאֲשֶׁר עָשָׂה בַּיּוֹם הַזֶּה. צִוָּה יְהוָה לַעֲשׂוֹת
לְכַפֵּר עֲלֵיכֶם:

לְמַד זְרִיקַת דָּם. וְרִקַּח וְגֵרוֹת. לְמַהֵר בְּרֹאשׁ וְרִגְלָי. וְלֹא
בַעֲצָלְתִּים. לְוֵית כְּבוֹדוֹ. בֵּין זִקְנֵי שַׁבָּת. לְהַגִּית לַפְּנֵי
כְּסָדְר. וְלֹא יִשְׁגָּה. לְפֶתַח הַקְּדִים. בְּעֶרְב צוּם יְלוּוֹהוּ. לְרִגְלוֹ
בְּזִבְחֵי־יוֹם. וְלֹא יִחַטָּא. לְעֵת עֶרְב יִמְעִיטוּ. אֲכָלוּ וּמִשְׁקֵהוּ.
לְבַל־יִרְדֵם וַיִּקְר. וְלֹא יַעֲבוֹד:

מְהִירֵי מִטָּהוּ. הֵם חֲבָרוּ לוֹ. מְזַהֲרֵיו בְּאֹמֶר חַיָּה. וְלֹא
תַּמוֹת. מְקוֹם קְטָרֶת יִבְיָאוּהוּ. וְשֵׁם יִשְׁבִיעוּהוּ. מִצֵּאת

מקורות ומקבילות

כשמרס פתחי אהליו. ע"פ ויק' ה, לג; צמ"י, אדז. ולא סרו.
ש"א ג, יב. כמו כן יבדילו וכו'. ע"פ משגי' יומא פ"א, מ"א;
ספרא פרי' ז, מכו"ל דמילואיס, סוף פ"א; ירושלמי יומא פ"א,
ה"א, 'כאשר עשה וכו', לזה ה', לדורות... דלמר ר' צא לכפר
עליכס כפרה שהיא כזו וכו', אף זו כפרה שאינה אלא צהקן
גדול. איש. ע"פ משגי' יומא פ"א, מ"ג. קודם לעשור וכו'
שבווע וכו'. ע"פ משגי' יומא פ"א, מ"א. כמוס. ע"פ דב' לג, לד.
גלשכה. ע"פ יחז' מ, לה. ולא יטמא. ויק' יד, לו. כאשר
עשה ציוס הזה וכו'. ויק' ה, לד. למד זריקת דם וכו'. ע"פ
משגי' יומא פ"א, מ"ב; צבלי יומא, דף ד ע"א. ורקת. ע"פ
שמי' ל, כה. וגרות. ע"פ שמי' ל, ז. למהר. ע"פ צבלי יומא,
דף יג ע"א, 'כהן גדול זרח הוא'; פסז"ו שה"ש, פרי' א, סי' א,
'זרחות כה"ג היתה מצוהתו לידו הקדש'. בעללתיס. קה' י, יח.
לויית כבוד. ע"פ משגי' יומא פ"א, מ"ג. בין זקני שבת. ע"פ
מש' ל, כג. להגות לפניו כסדר. ע"פ משגי' יומא פ"א, מ"ו.
ולא ישגה. ע"פ מש' ה, כג. לפתח הקדים. ע"פ יחז' י, יט;
ולא יחטא. קה' ז, כ. לעת ערב ימעטו וכו'. ע"פ משגי' יומא
לבל ירדם ויקר. רע"ב משגי' יומא, פ"א, מ"ו, ד"ה אס היה חכס.
ולא יישגה. דף יח סוף ע"א. ולא יעבוד. צמ"י, ה, כה. מהירי מטהו הס חבזו
ה"ה. צבלי יומא, פ"א, ה"ד; צבלי יומא, דף יח סוף ע"א. מהירי מטהו הס חבזו
לש' יולא מהה' קבב, ג. מזהיריו צאומר חיה. ג"ז שס.
ה"ה; ירושלמי יומא פ"א, ה"ה; צבלי יומא, דף יט ע"ב. מקום קטורת יבאוהו וכו' מזיליס בני. ע"פ
ה"ה; רמב"ם, הל' עבודת יוה"כ, פ"א, ה"ז. מזהות סמיס. ע"פ ויק' טז, יג.

ח"ג והערות

ויסנשטרן; יעמוסיס. ורקח וגרות. במח' רמ"ו; ירקחו
גרות, ועי' בפי' קד"א. בראש ורגל. אצל ויסנשטרן;
'בראש ורגל'. לויית כבודו. כ"ה במח' בולוניא, שד"ל
ואצל ויסנשטרן. במח' רמ"ו; לויית כבודו. בכ"י; לויית
כבודו. לפניו כסדר. כן הוא במח' רמ"ו, פי' קד"א
וכ"י. במח' בולוניא ושד"ל: לפניו כסדר. אצל ויסנשטרן;
'לפניו כסדר'. לרגלו בזבחי יום. כ"ה במח' רמ"ו,
בולוניא וכ"י. בכ"י אחר: לרגלו העשור. ולא יחטא.
בכ"י: ולא יחטא. לבל ירדם. כן הוא אצל ויסנשטרן.
במח' רמ"ו ובולוניא: לבל ירדם, ובדומה לזה במח'
שד"ל. ויקר. כן הוא אצל ויסנשטרן וכן נראה נכון,
מלשון רות ב, ג. במח' רמ"ו, בולוניא ושד"ל: ויקר.
ושם ישיבועהו. כן הוא בכ"י, וכן הציע הקד"א לגרוס.
במח' רמ"ו, בולוניא ושד"ל: יעוד ישיבועהו. אצל
ויסנשטרן; יעשמה ישיבועהו.

מ, מד. עברצ אס ילווה וכו'. ע"פ משגי' יומא פ"א, מ"ג.
פ"א, מ"ד; ירושלמי יומא פ"א, ה"ד; צבלי יומא, דף יח ע"א.
ויקר. ע"פ רות ב, ג; ירושלמי יומא פ"א, ה"ד; צבלי יומא, דף יח סוף ע"א.
לו. ע"פ משגי' יומא פ"א, מ"ה; ירושלמי יומא פ"א, ה"ה.
ולא תמות. ע"פ ויק' טז, יג; חוספתה יומא פ"א, ה"ה; צבלי יומא, דף יט ע"ב.
משגי' יומא פ"א, מ"ה; ירושלמי יומא פ"א, ה"ה; רמב"ם, הל' עבודת יוה"כ, פ"א, ה"ז.

סָמִים שְׁמֹר. וְלֹא תִפְר. מְזִילִים בְּכִי. כִּי לָכֵן הֶעֱרָכוּ. מִתְמַרִי
עֲשֵׂן בַחֲוִץ. וְלֹא כִדַּת. מְדַרְשׁ יִשְׁנֹן. אוּ יִשְׁנֹנוּ לוֹ. מִפִּיג בְּכַתְבִּי
קָדַשׁ. וְלֹא יֵצֵר:

נִוְגְנֵי דוֹכָן. גַּם הֵם יִשְׁמִיעוּ. נְעִימַת צִרְדָּה בְּפֶה. וְלֹא בְכַנּוֹר.
נְדוּדִים עֲדֵי-נִשְׁפָּף. מַעִיר יִשְׁמִיעוּ. נוֹהֲמִים בְּאֲזָנוֹ קוֹל.
וְלֹא-יִישָׁן. נוֹעְדוּ חֲצוֹת לַיְלָה. מַעֲבִירֵי דָשָׁן. נִצְבּוּ תַת פְּיִם.
וְלֹא יִהְדְּפוּ. נִצְבָּעוּ שְׁנִית. לְצַרְךָ מִזְבַּח חוֹצָה. נְקוּי פְּנִימֵי
וְנִרְוֹת. וְלֹא יִמִּירוּ:

סָח פָּקִיד. גֹּשְׁו חֲדָשִׁים לְקַטְרֹת. סוֹד מְצַבִּיעִים בְּפִיִם. וְלֹא
יִשְׁנוּ. סְלוֹק נִתְחִים. בֵּין-כָּפֶשׁ לְמִזְבַּח. סְדוּרָם בְּפִיִם

מקורות ומקבילות

מזילים בני כי לכן הולרכו. ע"פ חוספתא יומא (ליצרמן), פר' א, ה"ה, יצובה מפני שצריך להשביעו, למה פורשין וזוכין? מפני שצרכו להשביעו וכו'; בצלי יומא, דף יט ע"ב. מתמרי עשן. ע"פ יוא"ג, ג; שה"ש ג, ו. מתמרי עשן בחוץ ולא כדת. ע"פ חוספתא יומא (ליצרמן), פר' א, ה"ה, 'מעשה צביהסי אחד שהקטיר עד שהוא בחוץ וכו', שהיו צביהסי או יקטיר עד שהוא בחוץ וכו', לא שהא ג' ימים עד שנתנהו בקברו; ירושלמי יומא פ"א, ה"ה; בצלי יומא, דף נג ע"א, ע"פ ויק' טז, יג. ולא כדת. לש' יוא"ג מאס' ד, טז. מדרש ישנן או ישנו לו. ע"פ משנ' יומא פ"א, מ"ו; ירושלמי יומא פ"א, ה"ו. ישנו לו. לש' יוא"ג מדב' ו, ז. מפניג ככתבי קודש. ע"פ ירושלמי יומא פ"א, ה"ה; רמב"ם, הל' עבודת יוה"כ, פ"א, ה"ה; רע"ב משנ' יומא פ"א, מ"ו, ד"ה בלווי. נוגני דוכן. ע"פ משנ' כלים פט"ו, מ"ו, ופי' רע"ב ד"ה נבלי; רמב"ם, הל' עבודת יוה"כ, פ"א, ה"ה. נעיומת לרדה כפה ולא ככנור. ע"פ ירושלמי יומא פ"א, ה"ה; בצלי יומא, דף יט ע"ב. נדודים עדי נשף. ע"פ או"ו ז, ד; בצלי יומא, דף יט ע"ב. מעיר ישמיעו. ע"פ ישע' סו, ו. טוהמים באזניו קול ולא יישן. ע"פ חוספתא יומא (ליצרמן), פר' א, ה"ה; בצלי יומא, דף יט ע"ב, 'מיקרי ירושלים לא היו ישנון כל הלילה, כדי שישמע בהן גדול קול הצרה, ולא תהא שונה חוספתא'. ולא יישן. ישע' ה, כו. טעמו חלוא לילה.

ח"ג והערות

לכן הצרכו. כן הוא במח' רס"דרס"ה, בולוניה ושר"ל. במח' רמ"ו ואצל ויסנשטרן; לכן הצרכו. עשן בחוץ. אצל ויסנשטרן; עשן מחוץ. מדרש ישנן. כן הוא במח' בולוניה ושר"ל. במח' רמ"ו: מדרש ישנן. במח' רס"דרס"ה: מדרש ישנן. אצל ויסנשטרן; מדרש ישנן. ע"י השגות רמ"ד, נספח ל"ל"א, מהדו' אוצרנו, ס"י. ב. ולא יצר. במח' רמ"ו: ולא יצר. צרדה בפה. אצל ויסנשטרן; צרדה בפה. נדודים עדי. כן הוא בכ"י ואצל ויסנשטרן. במח' רמ"ו, בולוניה ושר"ל; ענדדים עדי. תת פ"ים. הניקוד הוא ע"פ כ"י. ראו מלאכת שלמה עם"ס יומא פ"ב, סוף מ"ב, וכך מנקד בערוך השלם, ערך פס (השני), ואצל גולד' עמ' 439, ואף המהר"ם די לונאנו הסכים לניקוד זה. ולא יקדפו. כן הוא במח' רמ"ו, כ"י ואצל ויסנשטרן. במח' רס"ד-רס"ה, בולוניה ושר"ל: ולא יקדפו. פנימי ונרות. אצל ויסנשטרן; פנימי ונר. גושו חדשים. כן הוא במח' שד"ל ואצל ויסנשטרן. במח' רמ"ו, בולוניה וכ"י: גושו חדשים. מצביעים בפ"ים. כ"ה במח' בולוניה וקד"א. במח' רמ"ו וכ"י: מצביעים בפ"ים. אצל ויסנשטרן; מצביעים בפ"ים. סדורם בפ"ים. אצל

ע"פ תה' קוט, סב. מעבירי דשן. ע"פ משנ' יומא פ"א, מ"ה; ירושלמי יומא פ"א, ה"ה; בצלי זכורס, דף פו ע"ב. נלכו תת פ"ים ולא יהדפו. ע"פ משנ' יומא פ"ב, מ"ב; ירושלמי יומא פ"ב, ה"א; בצלי יומא, דף כב ע"א; מלחמת ה' להרמז"ן, ריש יומא. נלכנו שנית וכו'. ע"פ משנ' יומא פ"ב, מ"ג; ירושלמי יומא פ"ב, ה"ב; ולא ימירו. ע"פ משנ' יומא פ"ב, א"ב. פקד. מ"ב כה, יט. גושו חדשים לקטורת וכו'. ע"פ יהושע ג, ט; ש"א יד, לה; משנ' יומא פ"ב, מ"ד; ירושלמי יומא פ"ב, ה"ג; בצלי יומא, דף כו ע"א, ע"פ דב' לג, י. סוד מצביעים פ"ים. מלאכת שלמה יומא פ"ב בסוף; ערוך השלם, גולדשמידט, כיפור, עמ' 439. ולא ישנו. לש' יוא"ג מנב"א מ"א יח, לה; בצלי יומא, דף כו ע"א, 'מעולם לא שנה אדם צה'.

כַּדְתּוּ וְלֹא יֵאָחֲרוּ. סִגְנָן יִשְׁאַל. אִם בְּרַק נִגְהֵי. שְׁה לְקַרְיָן
 בִּשְׁחָר. וְלֹא בְּאִישׁוֹן. סִבְבוּהוּ חֲנִיכְיוֹ. לְבֵית טְבִילַת חוּצָה.
 סִדְר מְחִיצָה בְּתוֹךְ. וְלֹא יֵרָאֶה:

עֵרִם שְׂאָרוֹ. וְטָבַל וְלָבַשׁ שְׂמוֹנָה. עוֹד יִתְקַדֵּשׁ בַּחֵק. וְלֹא
 יִמוּשׁ. עֶרְף כְּבֶשֶׁת. וְזָרַק וְהִקְטִיר וְהִיטִיב. עֶרְפוֹ וְנִסְכוֹ
 בְּכוּשָׁר. וְלֹא בַּפְסוּל. עוֹד בָּא לְפָרוּהָ. וְקָדַשׁ וְטָבַל. עָטָה
 בְּהִתְקַדְּשׁוֹ בְּיָדָיו. וְלֹא פִּז. עַל-פְּרוֹ בְּכוּבֵד. יָדָהוּ סִמְךָ. עֲוֹנוֹ
 וְנִגְוָהוּ הוֹדָה. וְלֹא בּוֹשׁ:

וְכַךְ הָיָה אוֹמֵר. אֲנִי הֵשֵׁם חֲטָאֲתִי עֲוִיתִי פִּשְׁעֵתִי לְפָנֶיךָ
 אֲנִי וּבֵיתִי: אֲנִי הֵשֵׁם כְּפָר־נָא לְחֲטָאִים

ח"ג והערות

ויסנשטרן; יסדורם בְּפִי' וכן נראה ממח' רס"ד-רס"ה.
 בְּרַק נגה. תוקן ע"פ כ"י, וכן נראה מקד"א. במח' רמ"ז
 ובולוניה: בְּרַק נגה. עוֹד יִתְקַדֵּשׁ. כ"ה במח' רמ"ז
 וקד"א. בכ"י, נ"א במח' שד"ל ואצל ויסנשטרן; עוֹד
 יִתְקַרְבֵי. וְלֹא בַּפְסוּל. ראו לוי"א, ח"ב סי' קלג. אֲנִי
 הֵשֵׁם. בירושלמי (ווילנא), יומא, פ"ג, ה"ז, הביא דעת
 ר' חגיגיא, שבפעם הראשונה הוא אומר 'אנא הֵשֵׁם',
 ובשנייה הוא אומר 'אנא בשם'. וכתב ע"ז ר"ח, בבלי
 יומא, דף לו ע"ב, 'לא משגיחין לר' חגי, מפני שיש כאן
 משנה כנוסחאותינו. עי' מה שהאר"ך בזה הבי' בשו"ת
 אבקת רובל, סי' כז, ובתו"ט יומא פ"ג, מ"ב. אֲנִי
 הֵשֵׁם כפר. בסדרי רס"ג: 'אנא בשם כפר'. לְחֲטָאִים

מקורות ומקבילות

סילוק נחמים וכו'. ע"פ משנ' יומא פ"ג, מ"ד; ירושלמי יומא
 פ"ג, ה"ג. זֵין כְּנֶשׁ לְמוֹצָה. ראו בבלי מנחות, דף סב ע"ב.
 סידורם נפיים כדת. ע"פ משנ' יומא פ"ג, ה"ז; ירושלמי יומא
 פ"ג, ה"ד. סִגְנָן יִשְׁאַל אִם בְּרַק נוגה. ע"פ משנ' יומא פ"ג,
 מ"א; ירושלמי יומא פ"ג, ה"א. בְּרַק נוגה. לש' יולא מהצ'ק'
 ג, יא; בלש' משנה יומא פ"ג, מ"א, 'צ'רקא'; תוספתא יומא
 (ליצ'רמן), פר' א, הל' טו, 'צ'רק צורקי'; ירושלמי יומא, פ"ג
 ה"א, 'תמן אמרין, צ'רוק צ'רוקא אהר מנהרל'. שֶׁה לְקַרְיָן
 נשחר ולא בלישון. ע"פ משנ' יומא פ"ג, מ"ג; ירושלמי יומא
 פ"ג, ה"ב. לְקַרְיָן. ע"פ משנ' יומא פ"ג, מ"ד. נשחר. ע"פ
 צ'ר' יט, טו; משנ' יומא פ"ג, מ"ג; משנ' עדויות פ"ו, מ"א;
 ספרא ז', פר' יא, פר' יח, אות ו, 'למדנו לכל הקרבנות שאין
 כשירים אלא צי'ם; ירושלמי צרכות, פ"ד, ה"א [דף כט ע"ב].

ע"פ צמ' כה, ד. ולא בלישון. מש' ז, ט; משנ' יומא פ"ג, ה"ב; ירושלמי יומא, פ"ג, ה"ב [דף יד ע"א]. סְבִיבוּ חֲנִיכְיוֹ לְבֵית
 טְבִילַת. ע"פ משנ' יומא פ"ג, מ"ב; ירושלמי יומא פ"ג, ה"ב. חֲנִיכְיוֹ. צ'ר' יד, יד. לְבֵית טְבִילַת חוּצָה. ע"פ משנ' יומא פ"ג, מ"ג
 ורע"ב ד"ה חון ממו. סדר מחילה בתוך. ע"פ משנ' יומא פ"ג, מ"ד; ירושלמי יומא פ"ג, ה"ד. וְלֹא יֵרָאֶה. ע"פ דב' כג, טו.
 ערס. ע"פ ש"א יט, כד; משנ' יומא פ"ג, מ"ד. שֹׁאָרוֹ - צ'ררו. ע"פ ויק' כ, יט תו"ו; מש' ה, יא. וְעַל וְלֶבֶשׁ וְכו' וְהִקְטִיר
 וְהִיטִיב. ע"פ משנ' יומא פ"ג, מ"ד; ירושלמי יומא פ"ג, ה"ד. עוֹד יִתְקַדֵּשׁ חֵק. ע"פ ויק' טז, ד ורלו פירש"י. וְלֹא יִמוּשׁ. ע"פ
 יהו' א, ת. עֶרְף כְּבֶשֶׁת. ע"פ ויק' טז, יא. עֶרְכוּ וְנִסְכוּ. ע"פ שמו' מ, ד; משנ' יומא פ"ג, מ"ה; ירושלמי יומא פ"ג, ה"ה. עוֹד
 בָּא לְפָרוּהָ. משנ' יומא פ"ג, מ"ה; ירושלמי יומא פ"ג, ה"ו. עָטָה. ע"פ ש"א כה, יד. צְדִים. יחו' ט, ב. צְדִים וְלֹא פִז. ע"פ
 ויק' טז, ד; משנ' יומא פ"ג, מ"ו. עַל פְּרוֹ בְּכוּבֵד. ע"פ משנ' יומא פ"ג, מ"ח; ירושלמי חגיגה פ"ג, ה"ב; בבלי חגיגה, דף טז
 ע"ב. יָדָהוּ סִמְךָ. ע"פ ויק' טז, כה; משנ' יומא פ"ג, מ"ח; ירושלמי יומא פ"ג, ה"ז. עוֹנוֹ וְכוּחַ הוֹדָה. ע"פ ויק' טז, ה; משנ'
 יומא פ"א, מ"א; ירושלמי יומא פ"א, ה"א; ספרא, פר' אחרי מות, פ"ג, ה"א; וכו'. הוֹדָה וְלֹא בּוֹשׁ. ע"פ ישע'
 מה, יז; בבלי סוטה, דף ז ע"ב, 'הודה ולא בוש'. וְכַךְ הָיָה אוֹמֵר. משנ' יומא פ"ג, מ"ח ופ"ד, מ"ב; ירושלמי יומא פ"ג, ה"ז
 ופ"ד, ה"ב. הַטָּעָה. ע"פ ספרא, פר' אחרי מות, פר' ב, ד; פסו"ו ויק', פר' אחרי מות, דף מז ע"א, ד"ה והקריב, ודף מז ע"ב;
 ילקו"ת תי, רמז תקעב; סדרי רס"ג, עמ' ערב; טור אר"ח, סי' תרכא; פסקי ריב"ז יומא, פ"ה ה"ד, אות טו. אֲנִי. בבלי יומא,
 דף לו ע"א, ע"פ שמו' לב, לא. הֵשֵׁם. בבלי יומא, דף לו ע"א; טור אר"ח, סי' תרכא; תו"ט ע"מ יומא, פ"ג, מ"ח, ד"ה השם.
 חֲטָאֲתִי עֲוִיתִי פִּשְׁעֵתִי. ספרא, פר' אחרי מות, פר' ב, ד, ע"פ תה"ק, ה; מ"א ה, מז; דני' ט, ה; שבה"ל, סדרי יו"ט, סי' שטי;

וְלַעֲוֹנוֹת וְלַפְשָׁעִים שְׁחַטָּאתִי וְשַׁעֲוִיֹתִי וְשַׁפְשַׁעְתִּי לְפָנֶיךָ אֲנִי
 וּבִיתִי כִפְתוּב בְּתוֹרַת מֹשֶׁה עֲבָדְךָ לֵאמֹר. כִּי־בַיּוֹם הַזֶּה יִכַּפֵּר
 עֲלֵיכֶם לְטָהָר אֶתְכֶם. מִכָּל חַטָּאתֵיכֶם לִפְנֵי יְהוָה תִּטְהָרוּ:
 וְהִכְהַנִּים וְהָעֵם הָעוֹמְדִים בְּעֶזְרָה. כְּשֶׁהָיוּ שׁוֹמְעִים אֶת־הַשֵּׁם
 הַנִּכְבָּד וְהַנּוֹרָא מִפְּרֹשׁ יוֹצֵא מִפִּי כַהֵן גָּדוֹל בְּקִדְשָׁה. הָיוּ
 כּוֹרְעִים וּמִשְׁתַּחֲוִים וְנוֹפְלִים עַל־פְּנֵיהֶם וְאוֹמְרִים. בָּרוּךְ שֵׁם
 כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד:

וְהוּא הָיָה מִתְפַּוֵּן לִגְמֹר אֶת־הַשֵּׁם כְּנֶגֶד הַמְּבָרְכִים וְאוֹמֵר
 לָהֶם תִּטְהָרוּ. וְאַתָּה בָּרַב טוֹבָךָ תַּעֲוֹרֵר רַחֲמֶיךָ וְתִסְלַח
 לְאִישׁ חֲסִידְךָ לְמַעַן קִדְשֵׁת שְׁמֶךָ:

פְּנֵה לְשַׁעַר תְּוֹךְ. תִּמְךָ לְצַפּוֹן מִזְבֵּחַ. פְּרָחִים מְזֶה וּמְזֶה.
 וְלֹא לְבַד. פְּגַע שְׁעִירִים. וְגַם לְגִזְרֹלוֹת פְּזֵי. פְּלִטָּם

מקורות ומקבילות

ראו סרע"ג ח"ג, סי' קכו 'זדויון והן חוצת היום'. כך הסדר
 זירושלמי יומא פ"ג, ה"ז; בבלי יומא, לו ע"ב; ספרא, פ"י אחרי
 מות, פ"ב; פסו"ו ויק, פ"י אחרי מות, דף מז ע"ב; ילקו"ש
 תו', רמח תקע"ב; רא"ש יומא, הל' סדר עבודת יוה"כ; פסקי
 רי"ד יומא דף מז ע"ב; פסקי ריא"ז יומא, פ"ח ה"ד, אות טו.
 כי ציוס הוה. ויק' טו, ל. והכניס והעם העמדים וכו'. משני
 יומא פ"ו, מ"ב; רמב"ם, הל' עבודת יוה"כ, פ"ב, ה"ז. את
 השם הנכבד. ד"ב כה, גח. ואומרים נשכמלו. משני יומא פ"ג,
 מ"ח; ירושלמי יומא פ"ג, ה"ז; רמב"ם, הל' עבודת יוה"כ, פ"ב,
 ה"ז, ע"פ ד"ב לב, ג. צרוך שם כבוד. ע"פ תה' עב, יט.
 כבוד מלכותו לעולם ועד. ע"פ תה' קמה, יא"ג. והוא היה
 מתכוין לגמור. סדו' רס"ג, עמ' רע"ד; תשוב"ג החדשות,
 עמנואל, סי' קטו; רמב"ם, ב"ב עבודת יוה"כ, פ"ב, ה"ז. לאיש
 חסידך. ד"ב לג, ת. למען קדושת שמך. ע"פ יחז' לו, כג. פנה
 לשער וכו' לגזירות פז. ע"פ משני יומא פ"ג, מ"ט; ירושלמי
 יומא פ"ג, ה"ח. לשער תוך. ע"פ ירמ' לג, ג; ירושלמי עירובין,
 פ"ה, ה"א [דף לג ע"א]; בבלי סנהדרין, דף קג ע"א. מזה
 ומה. ע"פ שמי' ת, יב. פלשס והתוס' צגורל. ע"פ ויק' טו, ת;

ח"ג והערות

וְלַעֲוֹנוֹת. בסדו' רס"ג: 'על החטאים ועל העונות. במח'
 רמ"ז: 'לחטאים לעונות, בלי וייו. וְלַפְשָׁעִים. בסדו'
 רס"ג: 'ועל הפשעים. וְשַׁעֲוִיֹתִי וְשַׁפְשַׁעְתִּי. בסדו'
 רס"ג: 'שעויות שפשעתי. משה עבדך לֵאמֹר. תיבת
 'לֵאמֹר' איננה בסדו' רס"ג ומח' רמ"ז. לפני ה' תִּטְהָרוּ.
 בסדו' רס"ג ללא תיבת 'תִּטְהָרוּ'. כנראה החל מן המאה
 הי"ח יש שנהגו להשמיט את המילה 'תִּטְהָרוּ' וראו: גור
 אריה הלוי, או"ח סי' תרכא, ס"ק א, שכתב: 'ניל, שבסדר
 שלנו אין לומר מלת 'תִּטְהָרוּ', שהרי אומר 'זהוה היה
 מתכוין לגמור את ה' ואמר להם תִּטְהָרוּ, וכן ראיתי
 מדקדקים נוהגים; מח' שד"ל, ח"ב, דף קל (מנהג
 ויניציאה), וכן מאמרו של בצלאל ויכלדר, 'הגהות רבי
 שלמה רוקקא וצ"ל ומנהגים דק"ק אורבני-איטליה,
 בתוך: זכור לאברהם, בני ברק תשנ"ג, עמ' תצה; שלמה
 גליקסברג, 'אלה התורות', מנהגי בית הכנסת בסקנדיאנו
 לר' יהושע סגרי, 'עלי ספרי' כג (תשע"ג), עמ' 87 (והערה
 87), 111 (והערה 831). והכהנים. בסדו' רס"ג נוסף:
 'הלוים'. כְּשֶׁהָיוּ שׁוֹמְעִים. בסדו' רס"ג: 'זהמשמשים
 בהיכל בזמן ששומעים. הַנִּכְבָּד וְהַנּוֹרָא מִפְּרֹשׁ.

בסדו' רס"ג: 'המפורש שהיה. והוא היה מתכוין וכו'.
 וכו'. כתב ראב"ן, 'מה שידס הפייט אף הוא היה מתכוין כנגד המברכים, אינו בתלמוד. ועיי"ש שנתן טעם לאמירתו
 וכן מובא במדרכי במס' יומא, פרק שבעת ימים, רמו תשכו; או"ז ח"ב, הל' יוה"כ, סי' רפא. ואתה בָּרַב טוֹבָךָ
 תַּעֲוֹרֵר. כן הנוסח במח' רמ"ז ובולונויא. בכ"י: 'אתה בָּרַב טוֹבָךָ הַגָּדוֹל מְעוֹרֵר. אצל ויסנשטרן: 'אתה בטובך עוֹרֵר.
 וְתִסְלַח לְאִישׁ. אצל ויסנשטרן: 'וסלח לאיש'. תִּמְךָ לְצַפּוֹן. אצל ויסנשטרן ללא תיבת: 'תִּמְךָ'. לְגִזְרֹלוֹת פְּזֵי.

וְהַתָּוִם בְּגוֹרֵל. וְלֹא בְּפֶה. פָּצַח בְּקוֹל לִיהוָה. זֶה לְטַבַּח. פּוֹר
 שְׁנֵי לְמִדְחָפוֹת. וְלֹא לְזָבַח. פְּשָׁעוֹ וּמִטְהוֹ. עוֹד יוֹדָה בְּפֶר.
 פְּעַם שְׁנֵית בְּסִמְיָה. וְלֹא בְּדָם:

וּכְךָ הָיָה אוֹמֵר. אֲנִי הֵשֵׁם חָטָאתִי עֵוִיתִי פִּשְׁעֵתִי לְפָנֶיךָ
 אֲנִי וּבֵיתִי וּבְנֵי אֶהְרֹן עִם קְדוֹשֶׁיךָ: אֲנִי
 הֵשֵׁם כְּפָר־נָא לְחַטָּאִים וְלַעֲוֹנוֹת וְלַפְּשָׁעִים שְׁחַטָּאתִי וְשָׁעוֹתִי
 וְשִׁפְשָׁעֵתִי לְפָנֶיךָ אֲנִי וּבֵיתִי וּבְנֵי אֶהְרֹן עִם קְדוֹשֶׁיךָ. כְּכַתּוּב
 בְּתוֹרַת מֹשֶׁה עֲבָדְךָ יֹאמֵר. כִּי־בַיּוֹם הַזֶּה יִכַּפֵּר עֲלֵיכֶם
 לְטָהֵר אֶתְכֶם. מִכָּל חַטָּאתֵיכֶם לְפָנַי יְהוָה תִּטְהָרוּ: וְהִכְהַנְּתִים
 וְהָעַם הָעוֹמְדִים בְּעֶזְרָה. כְּשֶׁהָיוּ שׁוֹמְעִים אֶת־הַשֵּׁם הַנִּכְבָּד
 וְהַנּוֹרָא מִפְּרֹשׁ יוֹצֵא מִפִּי כֵהֵן גְּדוֹל בְּקִדְשָׁהּ. הָיוּ כּוֹרְעִים
 וּמִשְׁתַּחֲוִים וְנוֹפְלִים עַל־פְּנֵיהֶם וְאוֹמְרִים. בְּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד
 מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד:

וְהוּא הָיָה מִתְכַּוֵּן לְגַמֵּר אֶת־הַשֵּׁם כְּנֶגֶד הַמְּבָרְכִים וְאוֹמֵר
 לָהֶם תִּטְהָרוּ: וְאַתָּה בְּרַב טוֹבָךָ תַּעֲוֹרֵר רַחֲמֶיךָ וְתִסְלַח
 לְשִׁבְט מִשְׁרֵתֶיךָ. לְמַעַן קִדְשֵׁת שְׁמֶיךָ:

צִיר יִטְבַּחְנוּ. וַיִּקַּח דָּם בְּכֵלֵי. צָעִירוּ יִמְרָסְנוּ בְיָד. וְלֹא יִקְפֶּה.
 צָלַח לְמִזְבֵּחַ. תְּפוּשׁ מַחְתַּת אוֹדֶם. צָבְרָה וּמְלֵאָה

ח"ג והערות

אצל ויסנשטרן: צוֹרְלוֹת פּוֹ. פִּלְשָׁם. אצל ויסנשטרן:
 פִּלְשָׁם. פָּצַח בְּקוֹל לִי. נ"א בְּמַחֵ שִׁד"ל: פָּצַח בְּקוֹל
 לְשָׁם. וְלֹא לְזָבַח. בְּמַחֵ שִׁד"ל: זֶה לְזָבַח. אצל
 ויסנשטרן: זֶה לְזָבַח. יוֹדָה בְּפֶר. בְּמַחֵ בּוֹלוֹנִיא
 וּאצל ויסנשטרן: יוֹדָה בְּפֶר. צִיר יִטְבַּחְנוּ. אצל
 ויסנשטרן: צִיר יִטְבַּחְנוּ. דָּם בְּכֵלֵי. אצל ויסנשטרן:
 דָּם בְּכֵלֵי. צָלַח לְמִזְבֵּחַ. אצל ויסנשטרן: צָלַע לְמִזְבֵּחַ.
 תְּפוּשׁ מַחְתַּת. אצל ויסנשטרן: תְּפוּשׁ מַחְתַּת. צָבְרָה
 וּמְלֵאָה. כֵּן הוּא בְּמַחֵ רִס"ד־רִס"ה, בּוֹלוֹנִיא וּשְׁד"ל.
 בְּמַחֵ רִמ"ז וּאצל ויסנשטרן: צָבְרָה וּמְלֵאָה.

מקורות ומקבילות

משנ' יומא פ"ד, מ"א; ירושלמי יומא פ"ד, ה"א. והמוס. ע"פ
 יחו' ט, ד. פלח בקול לה. ע"פ משנ' יומא פ"ד, מ"א; ירושלמי
 יומא פ"ד, ה"א. זה לטבח. ע"פ ויק' טז, ט. פור שני
 למדחפות. ע"פ ויק' טז, י. למדחפות. תה' קמ, יב; משנ' יומא
 פ"ו, מ"ו, 'ודחפו לחחוריו'. ולא לזבח. יהו' כב, כו. פשעיו
 ומטהו. ע"פ ויק' טז, יא. עוד יודה כפר. ע"פ משנ' יומא
 פ"ד, מ"ב; ירושלמי יומא פ"ד, ה"ב. ציר יטבחנו וכו' ומלאה
 רשפים. ע"פ שה"ש ט, ו; משנ' יומא פ"ד, מ"ג; ירושלמי יומא
 פ"ד, ה"ג. מחתת אודם. ע"פ משנ' יומא פ"ד, מ"ד, 'זככל
 יום היה זכבה וירוק והיום אדום'. זכרה ומלאה רשפים. ע"פ

רְשָׁפִים וְלֹא אֶפְרַיִם וְהוֹצִיאֵנוּ כַּף וְכֵלֵי קְטֹרֶת אֶצְבַּט לְכַף
בְּחֻפְזֵנוּ וְלֹא יְמוּד אֶצְדָּה בְּיַד שְׂמָאל וּמִחֲתָה בְּיָמִין אֶעֱד
לְפָנָיו בְּצִדּוֹ וְלֹא לְגִבּוֹ:

קָדָם לְאֵטוֹ בֵּין־שְׁתֵּי פְרֻכּוֹת קָם בֵּין־שְׁדָיִם וְלֹא יָבִיטִם
קְטֹרֶת הַכְּרָה שֶׁר עֲשָׂנָה וַיֵּצֵא קֶצֶרָה יִפְגִּיעַ בְּהִיכָל
וְלֹא לְאֹרֶךְ קָרַב דָּם פֶּרִי לְכַפֶּרֶת וְהִצְלִיף קִדְמָה יָזַח
בְּאֶצְבָּעוֹ וְלֹא בְכָלֵי קַיִם אַחַת לְמַעְלָה וְשִׁבַּע לְמַטָּה קָדָם
לְדַרְכּוֹ לְפָנָיִם וְלֹא לְעֹרְפוֹ:

רָץ וְשָׂמוּ בִפְנֵי וְזָבַח שְׁעִיר רִגְלָה וְהִצְלִיף בְּדָתוֹ וְלֹא שָׁנָה
רָמַס וְנִצָּב מוֹל אֶרְזוֹן חוּצָה רִצּוֹת בֵּן מְשֻׁנְיָהֶם וְלֹא
יִסְטוּ רְבִיעֵי מְזִבַּח פְּזוֹ יַחְטֵא בְּתַעְרוּבָתוֹ רוּם טָהָרוֹ בְּשִׁבַּע:

מקורות ומקבילות

משנ' תמיד פ"ה, מ"ד, 'צבר את הגחלים'. ולא אפר. ע"פ ספרה פ' אחרי, פ' 3, פ"ג, אות ה, 'הא כילד? מן הלוחשות הללו; צבלי פסחים, דף עה ע"ב, 'מביא מן הלוחשות'. לוח והולילו וכו' ומחטה צימין. ע"פ משנ' יומא פ"ה, מ"א, ירושלמי יומא פ"ה, ה"א. ולא ימוד. ע"פ צבלי יומא, דף מח ע"א, 'שלא יעשה מדה לקומץ'. לדה. ע"פ שמי' כה, יג; ש"א כה, יא. ניד שמאל ומחטה צימין. ע"פ משנ' יומא פ"ה, מ"א, 'מחטה צימינו ואת הקף בשמאלו; תוספתא יומא (ליברמן), פ"ב, הל' יא. לנכה. ע"פ מש' ד, כה. קדם לאטו וכו' ולא לאורך. ע"פ משנ' יומא פ"ה, מ"א, ירושלמי יומא פ"ה, ה"ב. לאטו. ע"פ צ' לג, יד. צין שדים. צבלי יומא, דף נד ע"א, 'דוחקין וצולטין ויולאין צפרוכת, ונראין כשני דדי אשה', ע"פ שה"ש א, יג. קרה יפגיע כהילול ולא לאורך. ע"פ משנ' יומא פ"ה, מ"א, 'ומחפלה תפלה קרה' וכו'. יפגיע - יחפלה. ע"פ ירמ' ז, טז; צבלי צרכות, דף כו ע"ב, 'ואין פגיעה אלא תפלה; מדה"ג פ' וילא, ס' ד. קרב דם וכו' זה צאלצנו. ע"פ ויק' טז, יד; משנ' יומא פ"ה, מ"ד; ירושלמי יומא פ"ה, ה"ד. והלליף. ע"פ

ח"ג והערות

צבט לכה. אצל ויסנשטרן; יצבט לכה. אצדה ביד. כן הוא אצל ויסנשטרן. במח' רמ"ז: 'צדד ביד. בכ"י: 'צדה ביד. במח' שד"ל: 'צדד ביד. שתי פרכות. זהו לשון רבים של 'פרוכת', ראו סי' המבלול, דף קסא ע"א וכן הוא במח' בולוניא ושד"ל. במח' רמ"ז: שתי פרכות. אצל ויסנשטרן; שתי פרכות. בין־שדדים. אצל ויסנשטרן; בין שתי שדדים. ולא בכלי. אצל ויסנשטרן: ולא בכלי. לדרכו לפנים. בכ"י: לדרכו לפנים. ושמו בקן. י"ג: זשמו בקן. רמס ונצב. כן הוא במח' שד"ל. במח' רמ"ז, בולוניא ואצל ויסנשטרן; רמס ונצב. ארון חוצה. אצל ויסנשטרן; ארון חוצה. רצות. תוקן ע"פ כתי"ו וכן הוא אצל ויסנשטרן. במח' רמ"ז, בולוניא ושד"ל: רצות. כן משניהם. כן הוא בכ"י ואצל ויסנשטרן. במח' רמ"ז, בולוניא ושד"ל: שם משניהם. כן הוא במח' שד"ל וכן נראה נכון. במח' רמ"ז ואצל ויסנשטרן; רום טהרו.

משנ' יומא פ"ה, מ"ג. קדמה זה צאלצנו. ע"פ ויק' טז, יד; מכויל' דרשב"י (אפשטיין-מלמד), שמי' יט, 3. קיים אחת למעלה וכו'. ע"פ משנ' יומא פ"ה, מ"ג; ירושלמי יומא פ"ה, ה"ד. קדם לדרכו לפנים ולא לעורף. ע"פ משנ' יומא פ"ה, מ"א ורע"ב ד"ה דרך כניסתו, 'שלא היה מסב את פניו ללאת, אלא יולא דרך אחריו ופניו לארון'. רץ ושמו בקן. ע"פ משנ' יומא פ"ה, מ"ג, י"א והניחו על כן הובע שבהילול. וזכה שעיר וכו' רום טהרו צשנע. ע"פ משנ' יומא פ"ה, מ"ד; ירושלמי יומא פ"ה, ה"ד. וזכה שעיר. ע"פ ויק' טז, ט. ולא שקה. ע"פ משנ' יומא פ"ה, מ"ז, 'אם הקדים מעשה לחברו לא עשה כלום' וכו'. ולא יקט. ע"פ מש' ז, כה. רביעי. נחום ויסנשטרן, עמ' 274, פיר' קטנות המזבח, ע"פ יח' מג, טז. רום טהרו צשנע. ע"פ משנ' יומא פ"ה,

וְלֹא יִמְעִיט. רִצָּה וְכָלָה. וּבָא לוֹ אֲצֵל שְׁעִיר חֵי. רִשְׁעֵנו יוֹדָה
לָאֵל. וְלֹא יִרְשִׁיעַ:

וְכֹךְ הָיָה אוֹמֵר. אֲנִי הַשֵּׁם חָטְאוּ עָוֹן פָּשְׁעוּ לְפָנֶיךָ עֲמָךְ
בֵּית יִשְׂרָאֵל. אֲנִי הַשֵּׁם כְּפָר־נָא לַחֲטָאִים

וְלַעֲוֹנוֹת וְלַפְּשָׁעִים שְׁחָטְאוּ וְשָׁפְשְׁעוּ לְפָנֶיךָ עֲמָךְ בֵּית
יִשְׂרָאֵל. כְּכַתוּב בְּתוֹרַת מֹשֶׁה עֲבָדְךָ לֵאמֹר. כִּי־בֵינִים הַזֶּה
יִכְפֹּר עֲלֵיכֶם לְטַהֵר אֶתְכֶם. מִכָּל־חַטָּאתֵיכֶם לְפָנַי יְהוָה תִּטְהָרוּ:
וְהַכֹּהֲנִים וְהָעַם הָעוֹמְדִים בְּעֶזְרָה. כְּשֶׁהָיוּ שׁוֹמְעִים אֶת־הַשֵּׁם
הַנִּכְבָּד וְהַנּוֹרָא מִפְּרֹשׁ יוֹצֵא מִפִּי כֹהֵן גָּדוֹל בְּקֹדֶשׁ. הָיוּ
כוֹרְעִים וּמִשְׁתַּחֲוִים וְנוֹפְלִים עַל־פְּנֵיהֶם וְאוֹמְרִים. בְּרוּךְ שֵׁם
כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד:

וְהוּא הָיָה מִתְכַּוֵּן לְגַמֵּר אֶת־הַשֵּׁם כְּנֶגֶד הַמְּבָרְכִים וְאוֹמֵר
לָהֶם תִּטְהָרוּ: וְאַתָּה בְּטוֹבְךָ הַגָּדוֹל תְּעוֹרֵר רַחֲמֶיךָ
וְתִסְלַח לְעֵדֶת יִשְׂרָאֵל לְמַעַן קִדְשֵׁת שְׁמֶךָ:

שְׁלַחוּ בְיַד אִישׁ עֵתִי. וְהִקְטִיר חֲלָבִים. שְׁחוּטִים יִשְׂרָפּוּ
בְּמִפְקָד. וְלֹא בְעִיר. שִׁנַּן סְדְרֵי יוֹם. וְקֹדֶשׁ וְטָבֵל.
שְׁמוֹנָה יַעֲט וְיִתְקַדְּשׁ. וְלֹא בְּגוֹדֵל. שֵׁי יַעֲלֵ. אֵילִים עַם־מוֹסְפִין.

מקורות ומקבילות

מ"ו. ולא ימעט. ע"פ שמי' ל, טו. ראה וכלה וכו' שעיר חי.
ע"פ ויק' טז, כ. ונא לו אלל וכו' יודה אלל. ע"פ משנ' יומא
פ"ו, מ"ג; ירושלמי יומא פ"ו, ה"ב. רשענו יודה אלל. ע"פ
ויק' טז, כה. ולא ירשיע. ע"פ או" ל, יב. וכך היה אומר.
משנ' יומא פ"ג, מ"ח ופ"ו, מ"ב; ירושלמי יומא פ"ג, ה"ז ופ"ו,
ה"ב. עמך בית ישראל. ע"פ יח' לד, ל. שלחו ביד איש עתי.
ע"פ ויק' טז, כה; משנ' יומא פ"ו, מ"ג; ירושלמי יומא פ"ו,
ה"ג. והקטיר חלבים. ע"פ ויק' טז, כה; משנ' יומא פ"ו, מ"ז.
שחוטים ישרפו נמפקד ולא בעיר. ע"פ משנ' יומא פ"ו, מ"ז;
ירושלמי פ"ו, ה"ו. ישרפו נמפקד. ע"פ יח' מג, כה. ולא

ח"ג והערות

ובא לו. אצל ויסנשטרן ללא תיבת ילו'. לעדת
ישורון. במח' רמ"ו: יִשְׁבֹּט מִשְׁרָתֶיךָ. שְׁלַחוּ בִיד.
במח' רמ"ו, בולוניה ושר"ל: שְׁלַחוּ בִיד. והפנים תוקן
ע"פ כ"י ואצל ויסנשטרן (ראו רש"י ב"ח, ח). איש
עתי. אצל ויסנשטרן ללא תיבת יעתי. שחוטים
יִשְׂרָפּוּ. כן הוא במח' רמ"ו, בולוניה ושר"ל. בכ"י:
שחוטים יִשְׂרָפּוּ, וכן נראה מפ"י קד"א. אצל ויסנשטרן:
יִשְׂעִירִים יִשְׂרָפּוּ. ולא בְּגוֹדֵל. בכ"י: זלא בְּגוֹדֵל.
עם מוֹסְפִין. כן הוא במח' רמ"ו ושר"ל. במח' בולוניה

בעיר. ראו תוספתא זכחים (לוקרמאגלו), פר' יא, ה"ד; בבלי זכחים, דף קו ע"א. שָׁנַן סְדְרֵי יוֹם. ע"פ משנ' יומא פ"ז, מ"א;
ירושלמי פ"ז, ה"א. וקדש וטבל וכו'. ע"פ משנ' יומא פ"ז, מ"ג; ירושלמי פ"ז, ה"ב. אֵילִים עַם מוֹסְפִין. ע"פ ב"מ' כט, ד"ה;
משנ' יומא פ"ז, מ"ג. ראו נחום ויסנשטרן, עמ' 275, בדבר הקשיים שיש מול מסורת התלמוד ויסיונות תוס' וישיב לישבס.

שוב יתקדש ויטבול. ולא בחוץ. שארו העטה. כלי בד
וקדש. שב לפנים לעבודה. ולא לריק:

תַּמִּד כְּלֵי קִטְרֹת. וַיֵּצֵא וְקִדְשׁ. תִּלְבָּשֶׁת בַּד יִפְשׁוּט. וְלֹא
יִלְבָּשֶׁנָּה. תְּכֵלִית יִטְבֹּל. וְעַט שְׂמוֹנֶה וְקִדְשׁ. תַּמִּיד

יִגִּישׁ בְּעֶרְבִים. וְלֹא בְּעֶרְב. תִּכְף לוֹ קִטְרֹת. וְנִסְכִּים וְנִרְוֹת.
תּוֹכֵן קְדוּשָׁיו יִשְׁלִים. וְלֹא בְּחֹל. תָּמוּ הָעֲבוֹדוֹת. וּבֹא שְׂאֵת
כַּפִּים. תַּת בְּרָכָה לְיִשְׂרוּן. וְלֹא לְגוֹי:

תֵּאבְּיו יִפְשִׁיטוּ מִמְּנוּ. בְּגָדֵי קִדְשׁ. תַּחֲתֵם יַעֲט מַעֲשָׂרוֹ. וְלֹא
יַעֲנִי. תּוֹאֲרוּ הַקְּרִין. כִּיצֵאת הַשֶּׁמֶשׁ בְּתַקְפוֹ. תַּת חֶקוֹ

בְּשָׁלוֹם. וְלֹא בְּפָגַע. תַּחֲלֶה יִבְשֶׁר. צִיר אָמַת וַיֹּאמֶר. תָּמוּ
חַטָּאת עִם. וְלֹא תִמְצָאנָה. תּוֹרָה יִתְּנוּ. כִּי שָׂרוּ מוֹפֵת. תּוֹאֲר
חַטָּאֵיהֶם כְּשָׁלֵג. וְלֹא כְּשָׁנִי:

**וַיּוֹם טוֹב הָיָה עוֹשֶׂה לְכָל־אֲהָבָיו שֶׁנִּכְנַס בְּשָׁלוֹם וַיֵּצֵא
בְּשָׁלוֹם. וְכַךְ הָיְתָה תְּפִלָּתוֹ שֶׁל־**

**בְּהֵן גְּדוֹל בְּיוֹם הַכַּפּוּרִים בְּיצֵאתוֹ בְּשָׁלוֹם מִבֵּית קִדְשׁ הַקְּדוּשִׁים
בְּלֵי פָגַע:**

מקורות ומקבילות

תלכזת בד. ע"פ ישע' נטו, ח. ולא ילכזנה. ספרא פרי אחרי
מות, פרי ד, פ"ו, אות ז, 'טעונים גניזה ואינם כשירים ליוה"כ
הבא, ע"פ ויק' טז, כג. תמיד יגיש צערכים. ע"פ משנ' יומא
פ"ז, מ"ג; ירושלמי יומא פ"ז, ה"ב. תכף לו קטרות וכו'. ע"פ
משנ' יומא פ"ז, מ"ד; ירושלמי יומא פ"ז, ה"ב. ונסכים. ע"פ
ויק' כג, לו. ונרות. ע"פ שמי' ל, ז; משנ' יומא פ"ז, מ"ד. תוכן.
ע"פ שמי' ה, ח ורש"י; ה, יח. תמו העבודות וכל שאת כפיס.
ע"פ צ"ס ג, יד; ג, יטרכ, 'עד כלותו לשרת מצבה וכו', ירד ושע
ידיו; ספרא שמיני, מכילתא דמילואים אות כט, 'שצוריהתו נשא
את כפיו וצירך את העס'. תת צרכה לישורון. ע"פ צ"מ ו, כג.
לישורון. אחד מע' שמות של ישראל. מד"ש שה"ש (צופר), פרי א,
סי' א. תוארו הקרין. ע"פ צ"ס ג, הרי. כלאת השמש בתקפו.
ע"פ שופ' ה, לא. ליר אמת. לש' יולא מדברי מש' יג, ח. תמו
חטאת עם ולא תמלכנה. ע"פ ירמ' ג, כ. תודה יתנו. ע"פ שופ'
י, יח. מופת. משנ' יומא פ"ו, מ"ח, 'וכשהגיע שער למדבר היה

ח"ג והערות

ואצל ויסנשטרין; עם מוספים. ג"א במח' שד"ל: עם
אמורין. שב לפנים. בכ"י ואצל ויסנשטרין; שב
לפנים. תמיד יגיש. אצל ויסנשטרין; תמיד יקדיש.
ולא לגוי. כן הוא בכתב יד ואצל ויסנשטרין. במח'
רמ"ו, בולוניה ושד"ל: זלא לרשע, וכנראה הוא שינוי
הצנורה. בפ"י קד"א: 'לאמות העולם'. בגדי קודש.
במח' רמ"ו ואצל ויסנשטרין; עדי קודש. במח' בולוניה:
'עדי קודש, וכאן במח' שד"ל נוסח בסוגרים. ולא
יעני. בכ"י ואצל ויסנשטרין; זלא יעזו. תוארו הקרין.
כ"ה בפ"י קד"א. במח' רמ"ו ובולוניה: 'תוארו הקרין.
תחלה יבשר. כ"ה במח' בולוניה, קד"א וכ"י, בח"ת.
במח' רמ"ו: 'תחלה יבשר'. ש"ל-כ"ה. אצל ויסנשטרין;
ישלכהו. ב"זים הקפורים. תיבות אלו אינן במח'
רומניא. ב"שלום מבית קדש הקדשים. במח'
רומניא: 'מבית קדש הקדשים ב"שלום'.

יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ.

- שְׁתֵּאמֹץ אֱהַבְתָּ אֶמוּנֶיךָ • אָמֵן • שְׁתַּבְּרַךְ בְּנֵי בְּחוּנֶיךָ • אָמֵן •
- שְׁתַּגִּישׁ גִּילַת גְּאוּלְיָךְ • אָמֵן • שְׁתַּדְרוּשׁ דְּרוּר דְּגַלְיָךְ • אָמֵן •
- שְׁתַּהַדֵּר הַמּוֹן הַדוּרְיָךְ • אָמֵן • שְׁתוֹשִׁיעַ וְלָדִי וְעוֹדְיָךְ • אָמֵן •
- שְׁתִּזְקוּף זָרַע זוֹכְרֶיךָ • אָמֵן • שְׁתַּחֲסֵן חוֹסֵן חִילְיָךְ • אָמֵן •
- שְׁתִּטְהַר טְמֵאת טְלֵאֲיָךְ • אָמֵן • שְׁתִּידַע יְשׁוּעוֹת יְדִידְיָךְ • אָמֵן •
- שְׁתִּכַּלל כְּבוֹד כּוֹרְעֶיךָ • אָמֵן • שְׁתִּלְוֶה לְהַקְתָּ לְקוֹחֶיךָ • אָמֵן •
- שְׁתַּמְלֵא מִשְׁאֵלוֹת מִיַּחֲלֶיךָ • אָמֵן • שְׁתַּנְשֵׂא נְצַח נְעִימֶיךָ • אָמֵן •
- שְׁתַּשְׁמַח סִגְלַת שְׂרִידְיָךְ • אָמֵן • שְׁתַּעֲנֶה עֵתֶר עֲבָדְיָךְ • אָמֵן •
- שְׁתַּפְּאֵר פְּנֵי פְדוּיֶיךָ • אָמֵן • שְׁתַּצְדִּיק צְבָאוֹת צְנוּעֶיךָ • אָמֵן •
- שְׁתַּקְנֶה קָהַל קְנוּיֶיךָ • אָמֵן • שְׁתַּרְצֶה רַחֵשׁ רְחוּמֶיךָ • אָמֵן •
- שְׁתַּשְׁפִּיעַ שְׁלוֹם שְׁבֻטֶיךָ • אָמֵן • שְׁתַּתְמוּד תּוֹקֵף תְּמִימֶיךָ • אָמֵן •

ח"נ והערות

שתאמץ אהבת אמוניך. מיוסד ע"פ א"ב משולש באותיות תכופות ואיננו במח' רומניא, אלא מדלג לשתהא השנה הזאת הבאה וכו'. בני בחוניך. בכ"י: בני בחיריך. ולדי ועודיך. כ"ה במח' בולוניא, כ"י ושד"ל, וכן נראה ממח' רמ"ו. במח' רס"ד-רס"ה ואצל ויסנשטרן; ולדי ועודיך. זרע זוכריך. אצל ויסנשטרן; זבד זוכריך. חוסן חיליך. בכ"י: חילי חוסריך. ישועות ידידיך. בכ"י ואצל ויסנשטרן; ישועות ידידיך.

מקורות ומקבילות

הלשון מלצין, ע"פ ישע' א, ית. תואר חטאיסס כשלג ולא כשני ע"פ ישע' א, ית. וירטט סיה עושה וכו'. ע"פ משנ' יומא פ"ז, מ"ד; ירושלמי פ"ז, ה"ב; פס"ו ויק, פ"ר, לו, דף כה ע"ב; ר"א"ש יומא הל' סדר עבודת יוה"כ; מח' רומניא, דף שע ע"ב. ראו מדת"נ (וורשא), פ"ר תלזה, ס"ו טו, וכך היתה תפלתו של כה"ג ירושלמי יומא פ"ה, ה"ב; ויק"ר פ"ר, כ, ס"ו, ד. תפלתו של כה"ג ביוה"כ. ראו תו"ו צמ"ו לה, כה. ביום הכיפורים. ע"פ ויק' כג, כז. בלאתו. ע"פ ויק' טז, ח. שתאמץ. ע"פ תה' פט, כב. אהבת אמוניך. ע"פ דב' ז, ח. שתנכך בני בחוניך. ע"פ צ"ר כב, טזיח. גילת ע"פ ישע' לה, ב. גאולתך. ע"פ שמ' טו, יג; ישע' מג, יד; סב, יב. דרוּר דגלְיָךְ. ע"פ ויק' כה, י. שְׁתַּהַדֵּר. ע"פ שמ' כג, ג. שְׁתוֹשִׁיעַ וְלָדִי וְעוֹדְיָךְ. ע"פ שופ' ו, ל. שְׁתִּזְקוּף. ע"פ תה' קמה, יד; אה"מ, פנחס בן יאיר, עמ' 485, 'משחרב ציהמ"ק לא זקפו וכו'. זרע זוכריך. ע"פ תה' קב, יג. חוסן. ישע' לג, ו. חיליך. ע"פ תה' קו, ג. שְׁתַּכַּלֵּל כְּבוֹד כּוֹרְעֶיךָ. ע"פ יחו' כב, טו. טלליך. ע"פ ישע' מ, יא. שְׁתִּלְוֶה לְהַקְתָּ לְקוֹחֶיךָ. ע"פ דב' כט, ה; יחו' ג, ו; ישע' מג, י; תה' טז, יא. יְשׁוּעוֹת יְדִידְיָךְ. ע"פ תה' מד, ה; צבלי מנחות, דף נג ע"ב, 'ידידים אלו ישראל', ע"פ ירמ' יב, ז. שְׁתִּכַּלֵּל כְּבוֹד כּוֹרְעֶיךָ. ע"פ ש"א ב, ח; מש' כב, ד. להקת. ש"א יט, כ. לקוחיך. ע"פ שמ' ו, ז; דב' ד, ל. שְׁתַּמְלֵא מִשְׁאֵלוֹת מִיַּחֲלֶיךָ. ע"פ תה' כ, ו; לו, ד. מִיַּחֲלֶיךָ. ע"פ תה' קל, ז; מד"א צ"ר, פ"ר, ח, ס"ו יא. שְׁתַּנְשֵׂא נְצַח נְעִימֶיךָ. ע"פ ישע' סו, יב. נלח נעימיך. ע"פ ש"א טו, כט; תה' טז, יא. שְׁתַּשְׁמַח סִגְלַת שְׂרִידְיָךְ. ע"פ ירמ' לא, יב. סגולת. ע"פ דב' ז, ו. שְׁתַּעֲנֶה עֵתֶר עֲבָדְיָךְ. ע"פ ירמ' לא, ח; מויכ' ד, רז; מדת"נ פ"ר תזריע, ס"ו יב. שְׁתַּעֲנֶה עֵתֶר עֲבָדְיָךְ. ע"פ איו' לג, כו; עזר' ח, כג. ראו צבלי סוכה, דף יד ע"א; צמדצ"ר פ"ר, י, ס"ו ה; מש"ט צ"ר פ"ר תולדות, פכ"ה, ס"ו כא. שְׁתַּפְּאֵר פְּנֵי פְדוּיֶיךָ. ע"פ ישע' מד, כג. פני פדוייך. ע"פ ישע' לה, י. לְנִצְחוֹת לְנוֹעִיךָ. ע"פ שמ' יב, מא. קהל קנויך. ע"פ שמ' טו, טז; תה' עד, ב. שְׁתַּרְצֶה רַחֵשׁ רְחוּמֶיךָ. ע"פ מ"א ח, כה. רחש. ע"פ ש"א א, יג; צבלי צרכות, דף לא ע"א, 'אסור להגזיה קולו צהפלתו'; סנהדרין, דף 5 ע"ב, 'רחושי מרחשן שפוחתיה'. שְׁתַּתְמוּד תּוֹקֵף תְּמִימֶיךָ. ע"פ ישע' מח, י; מש' כח, י.

וְתֵהָא הַשָּׁנָה הַזֹּאת הַבָּאָה עָלֵינוּ וְעַל-עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל.
 שְׁנַת אוֹצֶרֶךְ הַטּוֹב תִּפְתַּח לָנוּ. שְׁנַת בְּרָכָה. שְׁנַת
 גְּשׁוּמָה וְשַׁחוּנָה.
 שְׁנַת דְּשׁוּנָה וְטִלוּלָה. שְׁנַת הַצְּלָה. שְׁנַת הַצְּלָחָה. שְׁנַת הַרְוּחָה.
 (שְׁנַת וְתִיקוּת. שְׁנַת וְתַרְנוּת). שְׁנַת זֶל. שְׁנַת חַיִּים טוֹבִים
 וְקַיִמִים מְלַפְנֵיךָ. שְׁנַת טוֹבָה וְשִׁשׁוֹן. שְׁנַת יִמְתִּיקוּ מְגִדִים
 אֶת-תְּנוּבָתָם. שְׁנַת כַּפָּרָה עַל-כָּל-עֲוֹנוֹתֵינוּ. שְׁנַת לַחֲמֵנוּ וּמִימֵינוּ
 תִּבְרָךְ. שְׁנַת מִשָּׂא וּמִתָּן. שְׁנַת גְּבוּא בְּגִזְרָה טוֹבָה לְבֵית
 מִקְדָּשְׁךָ. שְׁנַת שׁוֹבַע. שְׁנַת עַמִּים תִּדְבֵר תַּחֲתֵנוּ. שְׁנַת פְּרִי
 בְטַגְנוּ וּפְרִי אֲדַמְתֵנוּ תִּבְרָךְ. שְׁנַת צִאֲתֵנוּ וּבוֹאֵנוּ תִּבְרָךְ. שְׁנַת
 קַמֵּינוּ תִּכְנִיעַ. שְׁנַת רַחֲמֶיךָ יִגְבְּרוּ עָלֵינוּ. שְׁנַת שְׁלֵא תִפִּיל
 אִשָּׁה אֶת-פְּרִי בְטַגָּה. שְׁנַת תּוֹלִיכֵנוּ קוּמְמִיּוֹת. שְׁנַת שְׁלֵא
 יִצְטָרְכוּ עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל זֶה לָזֶה וְלֹא לְעַם אַחֵר. שְׁנַת שְׁלֵא יִהְיֶה
 בָּהּ לֹא חֲלִי וְלֹא יָגוֹן וְאִנְחָה. שְׁנַת שְׁתִּבְרָךְ אֶת-לַחֲמֵנוּ
 וְאֶת-מִימֵינוּ בְּתַתְּךָ שְׁלוֹמְךָ בֵּינוֹתֵינוּ וּבְרָכָה בְּמַעֲשֵׂה יְדֵינוּ:

מקורות ומקבילות

וְתֵהָא הַשָּׁנָה הַזֹּאת וכו'. ע"פ מדה"ג פרי' אחרי מות, ס"ו ד'; פדר"ך פכ"ו, ד. עמך בית ישראל. ע"פ יחו' לד, ל. אולרך הטוב תפתח לנו. ע"פ דב' כח, יב. גשומה ושחונה. ירושלמי יומא פ"ה, ה"ב; בצלי יומא, דף נג ע"ב. דשונה. ע"פ דב' לא, כ; ישע' ל, כג; תה' לו, ט. הללה. אס' ד, יד. הללחה. ע"פ תה' קיח, כה; נחמ' ח, יא. הרוחה. שמי' ה, יא. חיים טובים. ע"פ אג"ס ח, קפו; ח, קל; צ"ס מה, יד. טובה. ע"פ דב' כח, יא. וששון. ע"פ ישע' יב, ג; ירמ' לא, יב; תה' נא, י. ימתיקו. ע"פ שמי' טו, כה. מגדים. שה"ש ד, יג. את תנובתם. ע"פ ישע' כז, ו. כפרה על כל עוונותינו. ע"פ ויק' טז, ל. לחמנו ומימינו תברך. ע"פ שמי' כג, כה. משא ומתן. ל' חז"ל, כגון; משני העטות פ"א, מ"ז. שבע. ע"פ ויק' כו, ה. עמים תדבר תחתנו. ע"פ תה' מז, ד. פרי בטנו ופרי אדמתנו תברך. ע"פ דב' כח, ד. לאתנו ונאלנו תברך.

ח"ג והערות

וְתֵהָא הַשָּׁנָה הַזֹּאת וכו'. בכ"י בא בנוסח קצר, עם כמה שינויים. במח' רומניא: שְׁתֵּהָא הַשָּׁנָה הַזֹּאת וכו'. שנת אוצרך הטוב וכו'. פיוט זה, מיוסד ע"ס א"ב, נמצא גם בנוסח אשכנז (גולד', כיפור, עמ' 479); מח' רומניא, (דף שע ע"ב), עם שינויים רבים. אוצֶרֶךְ הַטּוֹב. במח' רומניא: אוֹצֶרֶךְ הַטּוֹב. דְּשׁוּנָה וְטִלוּלָה. במח' הקדומים: שְׁלוּלָה וְדְשׁוּנָה, וא"כ חסר את ד' בפיוט והפנים תוקן ע"פ שד"ל, ראו במבוא למכ"ב, עמ' 71. שְׁנַת וְתִיקוּת שְׁנַת וְתַרְנוּת. כ"ה במח' שד"ל. במח' רמ"ו, בולוניא וכ"י, איננו. חיים טובים. בכ"י: חיים וברכה. שְׁנַת טוֹבָה וְשִׁשׁוֹן. איננו במח' רמ"ו. שנת שׁוֹבַע. כ"ה במח' רמ"ו וקד"א. במח' בולוניא ושד"ל: שנת שְׁבַע. בתתך שְׁלוֹמְךָ. במח' רמ"ו:

ע"פ פדר"ך פי' כה, 'הגבר מידת החיים'. שלא תפיל ע"פ דב' כח, ו. קמינו תכניע. ע"פ ש"ב כב, מ. רחמיך יגברו עלינו. ע"פ פדר"ך פי' כה, 'הגבר מידת החיים'. שלא תפיל אשה. ע"פ שמי' כג, כו. פרי בטנה. ע"פ דב' ז, יג; כח, ד; תה' קפו, ג; בצלי ברכות, דף נא ע"ב. תולינו קוממיות. ע"פ ויק'

וְעַל-אַנְשֵׁי הַשָּׁרוֹן הָיָה אוֹמֵר. יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ. יְהוָה
 אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ. שְׁלֵא יַעֲשׂוּ בְּתִיָּהֶם
 קִבְרֵיהֶם: אֲשֶׁר־יִהְיֶה הָעָם שֶׁכָּכָה לוֹ. אֲשֶׁר־יִהְיֶה אֱלֹהֵינוּ:
 אֲמַת מִהֲנַהֲדָר הָיָה כֹּהֵן גָּדוֹל בְּצֵאתוֹ בְּשָׁלוֹם מִן-הַקֹּדֶשׁ
 בְּלִי פְגַע:

אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ. אֶל-תַּעֲזֹבֵנוּ וְאֶל-תִּטְשֵׁנוּ וְאֶל-
 תְּכַלִּימֵנוּ וְאֶל-תִּפְרֹךְ בְּרִיתְךָ
 אֶתְנוּ. קִרְבָּנוּ לְתוֹרַתְךָ לְמִדְּנוּ מִצְוֹתֶיךָ הוֹרְנוּ דְרָכֶיךָ הַט לְבָנוּ
 לִירְאָה אֶת-שִׁמְךָ לְמַעַן שִׁמְךָ הַגָּדוֹל. כִּפְתוּב בְּדַבְרֵי קֹדֶשְׁךָ
 לְמַעַן-שִׁמְךָ יְהוָה וְסִלַּחַת לְעוֹנֵי כִּי רַב-הוּא:

אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ. מְחוּל לְעוֹנוֹתֵינוּ בַּיּוֹם הַכְּפוּרִים
 הַזֶּה. מְחָה וְהַעֲבֵר פְּשָׁעֵינוּ וְחַטֹּאתֵינוּ מִגִּדְּעֵינֶיךָ.
 וְכִּי יִצְרָנוּ לְהַשְׁתַּעֲבֹד-לָךְ. וְהַכְנַע עֲרַפְנוּ לְשׁוֹב אֵלֶיךָ וְחַדֵּשׁ
 כְּלִיּוֹתֵינוּ לְשִׁמְר פְּקוּדֶיךָ. וּמִזֶּל לְבָבֵנוּ לִירְאָה אֶת-שִׁמְךָ.
 כִּפְתוּב בְּתוֹרַתְךָ. וְמֵל יְהוָה אֱלֹהֶיךָ אֶת-לִבְבְּךָ וְאֶת-לִבְבֵי
 זַרְעֶךָ. לְאַהֲבָה אֶת-יְהוָה אֱלֹהֶיךָ בְּכָל-לִבְבְּךָ וּבְכָל-נַפְשְׁךָ
 לְמַעַן חַיֶּיךָ:

ח"ג והערות

ביתך שְׁלֹמֶךָ, והפנים תוקן ע"פ כ"י. שלא יעשו.
 כן נראה נכון וכ"ה בכ"י, מח' רומניא ושד"ל. במח'
 רמ"ז ובולוניה: שלא יעשו. אֲשֶׁר־יִהְיֶה וכו'.
 במח' רומניא במקום פסוק בא: וְאֶל-תִּפְרֹךְ לְתַפְלֵת
 עוֹבְרֵי דְרָכֶיךָ. הָיָה כֹּהֵן. בסדו' רס"ג ללא תיבת
 יְהוָה. בְּצֵאתוֹ בְּשָׁלוֹם. בסדו' רס"ג ללא תיבת
 בְּשָׁלוֹם. בְּלִי פְגַע. בסדו' רס"ג: זְבַהֲרָאוֹתוֹ בְּתוֹךְ
 הַעוֹרֵה. תיבות אלו אינן במח' רומניא וכ"י. בסדו'
 רס"ג ומח' רומניא ישנה הוספה גדולה על תיאור
 שבחו של הכהן גדול.

מקורות ומקבילות

כו, יג. שלא יטרכו עמך ישראל זה לזה. ע"פ ירושלמי וימא פ"ה,
 ה"ג. ולא יגון ולאחזה. ע"פ ישע' לה, י. שתנכך את לחמנו ואת
 מימינו. ע"פ שמי' כג, כה. וכרכה כמעשה ידינו. ע"פ דב' ג, ז;
 כה, יב; תה' ה, ח ורש"י. ועל אנשי השרון וכו'. ירושלמי וימא
 פ"ה, ה"ב; ויק"ר פ"א אחרי מות, פ"א, כ, סו' ד; מח' רומניא, דף
 שע ע"ג. ראו מלת"ג פ"א אחרי מות, סו' ד; האגודה תענית פ"ג,
 סו' טז. השרון. ישע' לה, ג. אנשי העם. תה' קמד, טו. אמת
 מה נהדר היה וכו'. סדו' רס"ג עמ' רפה; מח' רומניא, דף שע
 ע"א. וידוי וסליחות צרכה האמנעית. ע"פ שצ"ל, סדר יו"ב, כ,
 סו' שיע; סת"ר סו' פ"א, ד"ה מלאתי שיש.

אָנָּא אֱלֹהִים סִלַּח לָנוּ מַחֵל לָנוּ כַּפֵּר-לָנוּ:

כִּי אָנוּ בָּנֶיךָ וְאַתָּה אֲבִינוּ • אָנוּ עֲבָדֶיךָ וְאַתָּה אֲדוֹנֵינוּ:
 אָנוּ חֲלָקֶיךָ וְאַתָּה חֲלָקֵנוּ • אָנוּ נִחְלָתֶיךָ וְאַתָּה גּוֹאֲלֵנוּ:
 אָנוּ צֹאנֶיךָ וְאַתָּה רוֹעֵנוּ • אָנוּ כְּרֻמֶיךָ וְאַתָּה נוֹטְרָנוּ:
 אָנוּ גִּנְיָךְ וְאַתָּה שׁוֹמְרָנוּ • אָנוּ קִוְיָךְ וְאַתָּה מוֹשִׁיעֵנוּ:
 אָנוּ פְּעֻלָּתֶיךָ וְאַתָּה יֹצֵרֵנוּ • אָנוּ סִגְלָתֶיךָ וְאַתָּה אֱלֹהֵינוּ:
 אָנוּ עַמֶּיךָ וְאַתָּה מְלַכְנוּ • אָנוּ דְּבִקֶיךָ וְאַתָּה גְּאוּנָנוּ:
 אָנוּ רַעֲיִתֶיךָ וְאַתָּה דוֹדְנוּ • אָנוּ מְאִמְרֶיךָ וְאַתָּה מְאִמְרָנוּ:
 אָנוּ מְלֵאֵי עֵוֹן וְאַתָּה מְלֵא רַחֲמִים •
 אָנוּ יְמִינוּ כִּצֵּל וְאַתָּה הוּא וְשִׁנוֹתֶיךָ לֹא יִתְמוּ:

אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ • תְּבֹא לְפָנֶיךָ תְּפִלָּתֵנוּ וְאַל-תִּתְעַלֵּם
 מִתַּחֲנֻנָּתֵנוּ • שְׂאִין אָנוּ עֵוִי פְּנִים וּקְשִׁי-עֶרְףַּ בְּדָבָר
 הַזֶּה שֶׁנֶּאֱמַר (נ"א: לומר) לְפָנֶיךָ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ •
 צְדִיקִים אֲנַחְנוּ וְלֹא חָטְאנוּ • אָבֵל אֲנַחְנוּ חָטְאנוּ (נ"א: חָטְאנוּ
 אֲנַחְנוּ וְאֲבוֹתֵינוּ) • אֲשָׁמְנוּ • בְּגָדְנוּ • גּוֹלְנוּ • דְּבַרְנוּ דְּפִי • הֶעֱוִינוּ •
 וְהִרְשָׁעְנוּ • זָדְנוּ • חִמְסְנוּ • טָפְלָנוּ שָׁקֵר • יַעֲצָנוּ רַע (ו"א: עֲצוֹת
 רְעוּת) • כִּזְבְּנוּ • לָצָנוּ (לוֹצֲצָנוּ) • מְרַדְּנוּ (מְרִינוּ) • גָּאֲצָנוּ (גֵּאֲפָנוּ) •
 נִשְׁבַּעְנוּ לְשׁוֹא וְלִשְׁקֵר) • סָרְרָנוּ • עִוִּינוּ • פִּשְׁעָנוּ • צָרְרָנוּ • קִשִּׁינוּ
 עֶרְף • רִשָּׁעָנוּ • שִׁחַתְנוּ • תַּעֲבָנוּ • תַּעֲוִינוּ • תַּעֲתָעָנוּ • סָרְנוּ
 מִמִּצְוֹתֶיךָ וּמִמִּשְׁפָּטֶיךָ הַטּוֹבִים וְלֹא-שׁוּה לָנוּ • וְאַתָּה צְדִיק עַל
 כָּל-הַבָּא עֲלֵינוּ • כִּי-אָמַת עֲשִׂיתָ וְאֲנַחְנוּ הִרְשָׁעָנוּ:

מקורות ומקבילות

וידוי. סרע"ג ח"ב, סי' קכו. אורח תבא לפניך וכו'. כ"י כ"ה, דף 311. ש"ן מתודה בלמנע התפלה. ע"פ בבלי יומא, דף פו ע"ב; ר"ת; פסקי רי"ד; שנה"ל, סדר יוה"כ, סי' שיע וסי' שכ; סת"ר סי' פא, ענין סדר תפלות יוה"כ. אלנא אנטו חטאנו. סת"ר סי' פא, ענין סדר תפלות יוה"כ.

ה"ג והערות

מחל לנו. במח' רמ"ז: ימחל לנו וכאן כמח' בולוניה ושד"ל. כי אנו בניך. פיוט זו מיוסד ע"פ מד' שה"ש, פרי"ב, סי' טז.

מֵה־נֹאמֵר לְפָנֶיךָ יוֹשֵׁב מְרוֹם וּמֵה־נִסְפֵּר לְפָנֶיךָ שׁוֹכֵן
שְׁחָקִים. הֲלֹא כָל־הַנְּסֻתוֹת וְהַנְּגָלוֹת
אֶתָּה יוֹדֵעַ:

אֶתָּה יוֹדֵעַ רְזִי עוֹלָם וְתַעֲלוּמוֹת סִתְּרֵי כָל־חַי. אֶתָּה חֹפֵשׁ
כָּל־חֲדָרֵי־בֵּטֶן וּבֹחֵן כְּלִיֹּת וְלֵב. אִין כָּל־דְּבָר נֶעְלָם
מִמֶּךָ וְאִין גִּסְתָּר מִנְּגַד עֵינֶיךָ. יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ. יְהוָה אֱלֹהֵינוּ
וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ. שְׁתַּסְּלַח וְתִמְחַל־לָנוּ עַל־כָּל־עֲוֹנוֹתֵינוּ וּפְשָׁעֵינוּ.
וּתְכַפֵּר לָנוּ עַל־כָּל־חַטָּאתֵינוּ:

עַל־חַטָּא	שְׁחַטָּאנוּ	לְפָנֶיךָ	בְּאַנְס:
עַל־חַטָּא	שְׁחַטָּאנוּ	לְפָנֶיךָ	בְּבִלִי־דַעַת:
עַל־חַטָּא	שְׁחַטָּאנוּ	לְפָנֶיךָ	בְּגָלוּי:
עַל־חַטָּא	שְׁחַטָּאנוּ	לְפָנֶיךָ	בְּדַעַת וּבְמַרְמָה:
עַל־חַטָּא	שְׁחַטָּאנוּ	לְפָנֶיךָ	בְּהֶרְהוּר הַלֵּב:
עַל־חַטָּא	שְׁחַטָּאנוּ	לְפָנֶיךָ	בְּוִדּוּי פֶּה:
עַל־חַטָּא	שְׁחַטָּאנוּ	לְפָנֶיךָ	בְּזִדּוֹן:
עַל־חַטָּא	שְׁחַטָּאנוּ	לְפָנֶיךָ	בְּחֻזֵּק יָד:
עַל־חַטָּא	שְׁחַטָּאנוּ	לְפָנֶיךָ	בְּטַמְאָת שְׁפָתַיִם:
עַל־חַטָּא	שְׁחַטָּאנוּ	לְפָנֶיךָ	בְּיִצְרַר הָרַע:
עַל־חַטָּא	שְׁחַטָּאנוּ	לְפָנֶיךָ	בְּיִזְדַּעִים וּבְלֹא יוֹדַעִים:
עַל־חַטָּא	שְׁחַטָּאנוּ	לְפָנֶיךָ	בְּכַחַשׁ וּבְכָזָב:
עַל־חַטָּא	שְׁחַטָּאנוּ	לְפָנֶיךָ	בְּלִשׁוֹן הָרַע:
עַל־חַטָּא	שְׁחַטָּאנוּ	לְפָנֶיךָ	בְּמִרְאִית הָעֵינַן:

מקורות ומקבילות

מה נאמר לפניך יושב מרום. סת"ר סי' פא, ענין סדר תפלות יוה"כ; כ"י כ"ה, 97 3111. אתה יודע רזי עולם וכו'. סרע"ג ח"ב, סי' קכו. על חטא. סת"ר סי' פא, ענין סדר תפלות יוה"כ.

על-חטא	שחטאנו	לפניך	בנשך ובמרבית:
על-חטא	שחטאנו	לפניך	בשיח שפתותינו:
על-חטא	שחטאנו	לפניך	בעינים רמות:
על-חטא	שחטאנו	לפניך	בפתחון פה:
על-חטא	שחטאנו	לפניך	בצעדי רגלים:
על-חטא	שחטאנו	לפניך	בקפיצת יד:
על-חטא	שחטאנו	לפניך	ברצון:
על-חטא	שחטאנו	לפניך	בשגגה:
(על-חטא	שחטאנו	לפניך	בשבועת שוא:
על-חטא	שחטאנו	לפניך	בתמהון לבב:
על-חטאים	שאנו	חיבים	עליהם אשם:
על-חטאים	שאנו	חיבים	עליהם חטאת:
על-חטאים	שאנו	חיבים	עולה:
על-חטאים	שאנו	חיבים	קרבן:
על-חטאים	שאנו	חיבים	מיתה:
על-חטאים	שאנו	חיבים	כרת:
על-חטאים	שאנו	חיבים	מיתה וכרת:

מיתה בידי שמים וכרת בידי שמים. ארבע מיתות בית דין. סקילה שרפה הרג וחנוק. ומלקות ארבעים. (על-)מצות עשה ומצות לא תעשה. בין שיש בה קום ועשה. ובין שאין בה קום ועשה. בין שגלויים לנו ובין שאינם גלויים לנו. הגלויים לנו כבר אמרנו לפניך. ושאינם גלויים לנו כבר לפניך גלויים וידועים. כדבר שנאמר הנסתרת ליהוה אלהינו. והנגלת לנו ולבנינו עד-עולם לעשות את-כל-דברי התורה הזאת:

וְדוֹד עֲבָדְךָ אָמַר לְפָנֶיךָ שְׂגִיאוֹת מִיַּיְבִין מִנְסַתְרוֹת גִּנְיָנִי גִנְיָנִי יְהוָה אֱלֹהֵינוּ מִכָּל־פְּשָׁעֵינוּ וְטַהֲרָנוּ מִכָּל־טְמְאוֹתֵינוּ וְזָרוֹק עָלֵינוּ מִיַּם טְהוֹרִים וְטַהֲרָנוּ כִּכְתוּב מִכָּל טְמְאוֹתֶיכֶם וּמִכָּל־גְּלוּלֵיכֶם אֲטַהֵר אֶתְכֶם:

אֲעִשֶׂה לְמַעַן שְׁמִי כִּי אַתֶּם עַמִּי שׁוֹבָה יִשְׂרָאֵל אֲמַרְנוּ נִגְזְרָנוּ וּמִנְגִדְךָ נִגְרָזָנוּ וְאֵיךְ נָשׁוּב:
בְּנֵי לְמוֹדֵי קָרָאתִי דוֹדִי שׁוּבוּ שׁוֹבְבִים בְּשׁוֹבְךָ בְּרַחֲמִים עָלֵינוּ מִמְרוּמִים וְאֵלֶיךָ נָשׁוּבָה:
גְּלִיתִי אֲזַנִּיכֶם וּפְקַחְתִּי עֵינֵיכֶם שׁוֹבָה יִשְׂרָאֵל גָּעַלְנוּ וְנִגְעַלְנוּ וְהִרְבֵּה מָעַלְנוּ וְאֵיךְ נָשׁוּב:
דְּרַכֵּיכֶם עֲזָבוּ וּכְקִדְם תִּאֲהָבוּ שׁוּבוּ שׁוֹבְבִים דָּלַת לָנוּ פָתַח וַיִּמֵן עָלֵינוּ תִמְתַּח וְאֵלֶיךָ נָשׁוּבָה:
הַטִּיתִי יָדִי וְהִגְדַּלְתִּי חֲסָדִי שׁוֹבָה יִשְׂרָאֵל הוֹסַפְנוּ חֲטָאוֹת מֵאַרְחֻתֶיךָ לְהַטּוֹת וְאֵיךְ נָשׁוּב:

מקורות ומקבילות

ודוד עבדך אמר וכו' מח' רומניא, דף שט"ז ע"ב. אעשה למען שמי. ע"פ ישע' מח, ט; יחז' כ, יד. כי אתם עמי. ע"פ שמי' ג, ו. שובה ישראל הו' יד, ב. אמרנו נגזרנו. ע"פ יחז' לו, יא; איכ' ג, נד. ומנגדך נגזרנו. ע"פ תה' לא, כג. ואיך נשוב. ע"פ מלא' ג, ז; פדר"ך (מנדלבוים), פי' כד, ס"ו; טז; ספרו, פרי האזינו, פי' שו, ד"ה עתידה כנסת ישראל. בני למודי. ע"פ ישע' נד, יג. קראתי דודי. ע"פ שה"ש ה, ב. שובו שובבים. ע"פ ירמ' ג, יד. נשובך נרחמים. ע"פ דה"צ ל, ט. עלינו ממרומים. ע"פ ישע' לב, טו. ואליך נשובה. ע"פ הו' ו, א. גלית אזניכם. ע"פ רות ד, ד. ופקחתי עיניכם. ע"פ צר' ג, ה. געלנו ונגעלנו. ע"פ ויק' כו, לו; ירמ' יד, יט. והרבה מעלנו. ע"פ תר' י, ב. דרכיכם עזבו. ע"פ יחז' לג, יא. וכקדם תאהבו. ע"פ איכ' ה, כא; ירמ' לא, ב. דלת לנו פתח. ע"פ דצ"ר פרי' ב, ס"ו; יב; מד' שו"ט (צובר), מח' סה, ד; פדר"ך פי' כד, ב; ילקו"ש תה', רמז תרע; שבה"ל, סדר ר"ה, ס"ו רפב. וימין עלינו תמתח. ע"פ פדר"א פי' מב; ירושלמי מכות פ"ב, ה"ו. הטיתי ידי. ע"פ ישע' לא, ג. והגדלתי חסדי. ע"פ צר' יט, יט. הוספנו חטאות. ע"פ דה"צ כח, יג. מארחותיך להטות. ע"פ ישע'

ח"ג והערות

אעשה למען שמי. מיוסד ע"פ א"ב כפול. פיוט זה נמצא גם במנהג אשכנז (גולד', כיפור, עמ' 582). במח' רומניא, דף שחז ע"ב, מופיע במוסף. ומנגדך נגזרנו ואיך נשוב. במח' רומניא: ומנגדך נגזרנו ואיך נשובה. בני למודי. במח' רומניא: בני למודי, אך הניקוד בפנים הוא ע"פ הפסוק. ממרומים ואליך נשובה. במח' רומניא: ממרומים ואליך נשוב. גלית אזניכם. במח' רומניא: גלית אזניכם, לשון יחיד. דרכיכם עזבו. במח' רומניא: דרכיכם עזבו, לשון יחיד. וכקדם תאהבו. במח' רמ"ז ובולוניא: וכקדם תאהבו, ותוקן ע"פ מח' רומניא. דלת פתח. במח' רומניא: דלתות פתח. וימין. במח' רומניא נוסף: מיקן. עלינו תמתח. בכ"י, מח' רומניא וגולד': עלינו מתח. ידי והגדלתי חסדי. במח' רומניא: ידי והגדלתי חסדי. בכ"י: ידי והגדלתי חסדי. הוספנו חטאות. במח' רומניא: הוספנו חטאות. מארחותיך להטות.

וְאַתֶּם עַדְיִי	בְּנֵי וְעַבְדֵי	שׁוּבוּ שׁוֹבְבִים
וּכְרַחוּס תְּכַכְּרִי	וְצַדִּיקֵנוּ סִפְרִי	וְאַלְיָךְ נְשׁוּבָה
זְכוֹת חֲפְשִׁיתִי	בְּרִית לֹא הָאֶסְפְּתִי	שׁוּבָה יִשְׂרָאֵל
זְמוֹת הָעֵדְנִי	בְּיַד רָמָה גִּדְפְּנִי	וְאַיֶּךְ נְשׁוּבָה
חִלּוֹי שְׁעֵתִי	וְתַחַן מִכֶּם שְׁמַעְתִּי	שׁוּבוּ שׁוֹבְבִים
חֲפִץ נָא בְּמַעַנְנִי	הַנֶּצֵּב בְּמַחְנְנִי	וְאַלְיָךְ נְשׁוּבָה
טָמְנֵתִי פֶשַׁע	וְהִצְמַחְתִּי יִשְׁעִי	שׁוּבָה יִשְׂרָאֵל
טָפְלוֹנִי עֲוֹנוֹתֵינוּ	וְנִסְתָּמוּ עֲוֹנוֹתֵינוּ	וְאַיֶּךְ נְשׁוּבָה
יּוֹם מַחֵל הוֹחֵשׁ	לְשִׁמְעַ לְחֵשׁ	שׁוּבוּ שׁוֹבְבִים
יַחֲלֵנוּ לָךְ	כִּי־אֲנַחְנוּ פִּעְלֶךָ	וְאַלְיָךְ נְשׁוּבָה
כִּי אֲנִי הוּא יוֹצֵר	חֶסֶד לְאֱלֹפִים נוֹצֵר	שׁוּבָה יִשְׂרָאֵל
כְּלַמְתֵּנוּ נְגַדְנוּ	וּמִקְרוֹב אֵיִדְנוּ	וְאַיֶּךְ נְשׁוּבָה
לֹא לָעַד אֶקְצָף	וְלֹא בְרִית אֶחְצָף	שׁוּבוּ שׁוֹבְבִים
לֹא תַחֲזִיק בְּאָף לָעַד	וּתְכַכְּרֵנוּ בְּעַד	וְאַלְיָךְ נְשׁוּבָה

מקורות ומקבילות

ג, יב; מ"א, ח, כג. ואחס עדי ישי' מנ, יב. בני. ע"פ דב' יד, א. ועבדי. ע"פ ויק' כה, נה. וכרחוס תכפר. ע"פ הו' קו, יג. ולדקנו ספר. ע"פ ירמ' נא, י. זכות חפשת. ע"פ או' לג, כג. ברית לא האספתי. ע"פ ויק' כו, מה; דב' ד, לא. זימות. ע"פ ישי' לב, ז ומלודת ליון. ביד רמה גדפנו. ע"פ צמ' טו, ל. גדפנו. ע"פ יחו' כ, כז. חילוי שעת. ע"פ או' מ, כז. ותחן מכס שמעתי. ע"פ מ"א ט, ג. חפון נא. ע"פ נחמ' א, יא. צמענו. ע"פ מ"א טו, א. הנלצ צמחינו. ע"פ צר' כח, יג; שמו' יד, יט. טמנתי פשע. ע"פ מ"כ ז, יט. והלמחתי ישי' ע"פ ירמ' כג, ה. טפלונו עוונותינו. ע"פ או' יד, ח. לשמוע לחש. ע"פ ישי' כו, טו. יחלנו לך. חו' לג, כב. כי אנחנו פענך. ע"פ ישי' סד, ז. כי אני הוא. ע"פ דב' לב, לט. הוא יוצר. ע"פ ישי' מה, יח. חסד לאלפים נוצר. ע"פ שמו' לד, ו. כלמחינו נגדנו. ע"פ ירמ' ג, כה. ומקרוב אידנו. ע"פ דב' לב, לה. לא לעד אקלף. ע"פ ישי' ח, טז. לא תחזיק באף לעד. ע"פ מ"כ ז, יח. ותכפר בעד. ע"פ דה"צ ג, יח.	ח"ג והערות במח' רומניא, כ"י וגולד': 'מאורח להטות. זכות חפשת. במח' רומניא: זכות חפשת. זמות העדנו. בכ"י וגולד': זמות הועדנו. חלוי שעת. וכו'. במח' רומניא, שורה זו התחלפה עם שורה חפון נא צמענו. טפלונו עונותינו. במח' רומניא: טפלונו עונותינו. ונסתמו עונותינו. במח' רומניא: ונסתמו עונותינו. כ"י אנחנו. במח' רומניא ללא תיבת 'כי'. חסד לאלפים. במח' רומניא: 'אלפים חסד'. לא לעד אקצף. במח' רומניא וגולד': ילא לנצח אקצף. ולא ברית אקצף. בכ"י וגולד': 'כריב אקצף. במח' רומניא: 'כריב לא אקצף.
--	--

מְחִיתִי פֶשַׁע כְּעֵבֶב • בְּנִים לְרַחֵם כְּאָבִי • שׁוּבָה יִשְׂרָאֵל:
 מֵה־נְאֻמֵּר עַל־פִּשְׁעֵינוּ • יִדְעֵנו רְשָׁעֵנוּ • וְאֵיךְ נָשׁוּב:
 נִתְבַקֵּשׁ עוֹן וְאֵין • עֲלֵיכֶם שְׁמַתִּי עֵין • שׁוּבוּ שׁוּבָבִים:
 נִתְבַשֵּׁר סְלִיחוֹת • כִּי נָסוּ אַנְחוֹת • וְאֵלֶיךָ נָשׁוּבָה:
 שְׁמַתִּי לֵב חֲדָשׁ • וְיוֹם כְּפֹר הַקֶּדֶשׁ • שׁוּבָה יִשְׂרָאֵל:
 סִחְרַחֲר לְבָנוּ • עֲקֹשְׁנוּ לְבַבְנוּ • וְאֵיךְ נָשׁוּב:
 עוֹן הַשְּׁלֵכְתִי • לַחֹן נִמְלַכְתִּי • שׁוּבוּ שׁוּבָבִים:
 עֵתֵר נָא לַחֲשֵׁנוּ • בְּיוֹם עֲנִי נִפְשָׁנוּ • וְאֵלֶיךָ נָשׁוּבָה:
 פִּי דָבַר שְׁבוּעָה • לְשׁוּבָבִים תְּשׁוּעָה • שׁוּבָה יִשְׂרָאֵל:
 פִּשְׁעֵינוּ אֲתָנוּ • וּבְעֹנֵינוּ נִתְנוּ • וְאֵיךְ נָשׁוּב:
 צֹאת בְּנוֹת־צִיּוֹן • אֲרַחֵץ בְּנִקְיוֹן • שׁוּבוּ שׁוּבָבִים:
 צַעֲקֹתֵנוּ תִקְשִׁיב • שְׁבִיתֵנוּ תְּשִׁיב • וְאֵלֶיךָ נָשׁוּבָה:
 קָחוּ עִמָּכֶם דְּבָרִים • וַיַּעֲלוּ כְּפָרִים • שׁוּבָה יִשְׂרָאֵל:
 קַרְבֵּת וְרַחֲקָנוּ • וּמִנְגִדֵּךְ נְרַחֲקָנוּ • וְאֵיךְ נָשׁוּב:

ח"ג והערות

לְרַחֵם כְּאָבִי. במח' רומניא וגולד' י' לרצות אב'.
 עַל פִּשְׁעֵינוּ. במח' רומניא: יעדל פִּשְׁעֵנוּ, לשון
 יחיד, וחורזו עם ירשענו. עֲקֹשְׁנוּ לְבַבְנוּ. במח'
 רמ"ז ובולוניא: עֲקֹשְׁנוּ בְּלִבְנוּ. במח' רומניא:
 ימאד נוקשנו. והפנים תוקן ע"פ כ"י וגולד'.
 הַשְּׁלֵכְתִי לַחֹן נִמְלַכְתִּי. בכ"י: יְהַשְׁלַכְתִּי לַחֹן
 הַמְלַכְתִּי. במח' רומניא: הַשְּׁלַכְתִּי לְרַחֵם נְכַלְמַתִּי.
 בְּיוֹם עֲנִי נִפְשָׁנוּ. במח' רומניא: יְעַנְנוּ נִפְשָׁנוּ.
 פִּשְׁעֵינוּ אֲתָנוּ. במח' רומניא: יִפְשְׁעֵנוּ אֲתָנוּ.
 וּבְעֹנֵינוּ נִתְנוּ. בכ"י וגולד': זִבְעוֹנֵינוּ נִתְנוּ.
 בַּמַּח' רומניא: זִבְעוֹנוֹתֵינוּ נִתְמַנְנוּ. אֲרַחֵץ בְּנִקְיוֹן.
 בכ"י: יִרְחֵץ בְּנִקְיוֹן, וכ"ה בח"ג אצל גולד'.
 שְׁבִיתֵנוּ תְּשִׁיב. במח' רומניא: יִשְׁבִּיתֵנוּ תְּשִׁיב.
 וַיַּעֲלוּ כְּפָרִים. בכ"י: יִנְרָצוּ כְּפָרִים. קַרְבֵּת
 וְרַחֲקָנוּ וּמִנְגִדֵּךְ נְרַחֲקָנוּ. במח' רומניא: קַרְבֵּת
 וְרַחֲקָנוּ וּמִנְגִדֵּךְ רַחֲקָנוּ.

מקורות ומקבילות

מחיתי פשע כעב. ע"פ ישע' מד, כב. בניס לרחם כאב. ע"פ תה'
 קג, יג. מה נאמר. ע"פ ברא' מד, טז. ידענו רשענו. ע"פ ירמ'
 יד, כ. נחנק עון ואין. ע"פ ירמ' ג, כ. עליכס שמתו עין. ע"פ
 ירמ' כד, ו. מתנשר סליחות. ע"פ מדה"ה מז' כז, ס"ד. כי נסו
 אנחות. ע"פ ישע' לה, ו. שמתו לג' חדש. ע"פ יחז' לו, כז. ויום
 כפור הוקדש. ע"פ ויק' טז, לא. סחרחר לבנו. ע"פ תה' לח, יא.
 עקשנו. ע"פ מש' ד, כד. עון השלכתי. ע"פ יחז' יח, לא. לחון
 ממלכתי. ע"פ מ"ב יג, כג. עתור נא לחשנו. ע"פ חז"י לג, כז. ביום
 עיני נפשינו. ע"פ ויק' טז, כט. פי דבר שנועה. ע"פ ירמ' ג, יד.
 לשודדים תשועה. ע"פ ירמ' ג, כב. פשענו אהנו. ישע' נט, יב.
 ונשווינו נתנו. ע"פ עזר' ט, ז. לואת בנות ציון. ישע' ד, ד. ארחץ
 בנקיון. תה' כז, ו. לעקתינו תקשיב. ע"פ תה' י, ח. שניתנו תשיב.
 ע"פ תה' קכז, ד. קחו עמכם דברים. הוש' יד, ג. ויעלו כפרים.
 ע"פ הוש' יד, ג. קרבת. ע"פ ישע' מז, יג; נח, ב; אסת"ר פ"ד, ד.
 ס"ב. ורחקנו. ע"פ ישע' ו, יב; כט, יג; ירמ' ב, ה. ומנגדך
 נרחקנו. ע"פ יחז' יח, טו.

רחמי נכמרו • על־בני נמָהֶרו • שׁוּבוּ שׁוֹבְבִים:
 רציתי אתכם תען • בשפכנו לך מען • וְאַלֶיךָ נְשׁוּבָה:
 שְׁמַרְתִּי בְרִית • לָכֶם תַּת אַחֲרִית • שׁוּבָה יִשְׂרָאֵל:
 שְׁכַחְנוּ חֻקִּים • וְנֶאֱרָרְנוּ בְּלֹא יָקִים • וְאַיֶּךְ נָשׁוּב:
 תוֹחַלַּת הַקְּוִיתִי • וְחֻלְקֵי קְוִיתִי • שׁוּבוּ שׁוֹבְבִים:
 תְּדַבֵּר הַצְּלַחְתִּי • וְתֹאמַר סְלַחְתִּי • וְאַלֶיךָ נְשׁוּבָה:
כַּכְּתוּב בְּדַבְרֵי קֹדֶשׁ • הַשִּׁיבֵנו יְהוָה אֱלֹהֶיךָ וְנִשְׁוֹבָה חַדָּשׁ
יְמֵינוּ כְּקֹדֶם:

יוֹם אֲדִיר וּמְיֻחָד • לְכַפֶּרֶת גְּזִי אֶחָד • שׁוּבוּ שׁוֹבְבִים:
יוֹם נִבְחָר מְכֹל־הַשָּׁנָה • לְהִתֵּם עֹנֹת
שׁוֹשְׁנָה • שׁוּבָה יִשְׂרָאֵל:
 אֶל־תִּירָא יַעֲקֹב • שׁוּבוּ שׁוֹבְבִים • שׁוּבָה יִשְׂרָאֵל: הִנֵּה לֹא־יָנוּם וְלֹא יִישָׁן • שׁוֹמֵר יִשְׂרָאֵל:

יוֹם גְּדוֹל וְגִבּוֹר • לְהַעֲלוֹתְנוּ מִשְׁאוֹן בּוֹר • שׁוּבוּ שׁוֹבְבִים:
יוֹם דְּרוֹר לְתַמִּימִים • לְהַלְבִּין כְּתָמִים • שׁוּבָה יִשְׂרָאֵל:
 אֶל־תִּירָא יַעֲקֹב • שׁוּבוּ שׁוֹבְבִים • שׁוּבָה יִשְׂרָאֵל: הִנֵּה לֹא־יָנוּם וְלֹא יִישָׁן • שׁוֹמֵר יִשְׂרָאֵל:

מקורות ומקבילות

רחמי נכמרו. ע"פ צ"ר מג, ל. ממהרו - מהרו. ע"פ ישע' לה, ד ורש"י. רציתי אתכם תען. ע"פ יחז' מג, כז. נשפכנו לך מען. ע"פ תה' סב, ט; קמב, ג. שמרתי ברית. ע"פ צ"ר ח, יט. ללכס תת אחרית. ע"פ ירמ' כט, יא. שכחנו חוקים. ע"פ תה' מד, יח. ונאשרנו בלא יקים. ע"פ דב' כז, כז. תוחלת הקויתי. ע"פ תה' לג, ח. וחלקי קויתי. ע"פ תה' טז, ה; עז, כז. ותאמר סלחתי. ע"פ צמ' יד, כ. השיבנו ה' אליך. איכ' ה, כח. גוי אחד. ע"פ ש"ז, כג. שובו שובבים. ע"פ ירמ' ג, יד. יום נבחר מכל השנה. ראו ספר החינוך, מילה קפה. להתם עוונות. ע"פ דני' ט, כד. שושנה. שה"ש, ב, ב; ראו מד"ז ופסז"ו; ויק"ר (מרגליות) פ"ה אהרי מות, פ"ה כג, ס"ו; ויק"ר שה"ש רמז התקפו. שונה ישראל. הוש' יד, ב. להעלותינו משאון צור. ע"פ תה' מ, ג. דרוור. ויק' כה, י.

ח"ג והערות

על־בני. במח' רומניא: יעל־בני. לָכֶם תַּת אַחֲרִית. במח' רמ"ז ובולוניא: ילָבֵן תַּת אַחֲרִית, וכאן תוקן עפ"י כ"י, פ"י קד"א וגולד'. וְנֶאֱרָרְנוּ בְּלֹא. במח' רומניא: וְנֶאֱבָדְנוּ בְּלֹא. וְחֻלְקֵי קְוִיתִי. במח' רומניא וכ"י: וְחֻלְקֵי קְוִיתִי. בגולד': וְחֻלְקֵי קְוִיתִי. יוֹם אֲדִיר וּמִיּוּחָד. מיוסד ע"ס א"ב. פיוט זה נמצא גם בנוסח אשכנז (גולד', כיפור, עמ' 585). יוֹם נִבְחָר. עפ"י מח' שד"ל. במח' רמ"ז, בולוניא וגולד': יוֹם בְּחָר. בכ"י: יוֹם בְּחוֹר. מְכֹל־הַשָּׁנָה. במח' רמ"ז ובולוניא: מְכֹל שָׁנָה. בכ"י ומח' שד"ל כבפגים.

אל תירא יעקב. ע"פ ישע' מד, ב. הנה לא ינום. תה' קכא, ד. לתמימים. תה' ל, יח. להלבין כתמים. ע"פ ויק' טז, לד.

יום הוכן צָרִי לַחֲטָאִים. לְהַצְלִיל חֲטָאִים. שׁוּבוּ שׁוֹבְבִים:
יום וְדוֹי מַעֲשִׂים. לְהַצְדִּיק עֲמוּסִים. שׁוּבָה יִשְׂרָאֵל:
 אֶל־תִּירָא יַעֲקֹב. שׁוּבוּ שׁוֹבְבִים. שׁוּבָה יִשְׂרָאֵל: הִנֵּה לֹא־יָגוּם וְלֹא יִישָׁן. שׁוֹמֵר יִשְׂרָאֵל:
יום זְכוֹת אָבוֹת תִּזְכֹּר. לְרַחֵם בֶּן בְּכוֹר. שׁוּבוּ שׁוֹבְבִים:
יום חֲתוּם שְׁטָרוֹת. לְקַבֵּל בּוֹ עֲתִירוֹת. שׁוּבָה יִשְׂרָאֵל:
 אֶל־תִּירָא יַעֲקֹב. שׁוּבוּ שׁוֹבְבִים. שׁוּבָה יִשְׂרָאֵל: הִנֵּה לֹא־יָגוּם וְלֹא יִישָׁן. שׁוֹמֵר יִשְׂרָאֵל:
יום טוֹב מְקָרָא קָדֵשׁ. לְזִכּוֹת צֶאֱן קָדֵשׁ. שׁוּבוּ שׁוֹבְבִים:
יום יִכְבֹּשׁ עֲוֹנוֹת. לְשַׁנְּגוֹת וְזִדּוֹנוֹת. שׁוּבָה יִשְׂרָאֵל:
 אֶל־תִּירָא יַעֲקֹב. שׁוּבוּ שׁוֹבְבִים. שׁוּבָה יִשְׂרָאֵל: הִנֵּה לֹא־יָגוּם וְלֹא יִישָׁן. שׁוֹמֵר יִשְׂרָאֵל:
יום כְּפוּרִים הוּא לָכֶם. לְטַהֵר אֶתְכֶם. שׁוּבוּ שׁוֹבְבִים:
יום לֹא כָמָהוּ בְּכַל־הַיָּמִים. לְשׁוּבַ עֲלֵינוּ בְּרַחֲמִים. שׁוּבָה יִשְׂרָאֵל:
 אֶל־תִּירָא יַעֲקֹב. שׁוּבוּ שׁוֹבְבִים. שׁוּבָה יִשְׂרָאֵל: הִנֵּה לֹא־יָגוּם וְלֹא יִישָׁן. שׁוֹמֵר יִשְׂרָאֵל:
יום מִדַּת הַדִּין לְהַתְּמִים. לְהַשְׁלִיךְ חֲטָאֵינוּ בְּלֵב יָמִים. שׁוּבוּ שׁוֹבְבִים:
יום נְאֻמַּר סִנְגוּרִים. לְהַשְׁתִּיק קְטִיגוּרִים. שׁוּבָה יִשְׂרָאֵל:
 אֶל־תִּירָא יַעֲקֹב. שׁוּבוּ שׁוֹבְבִים. שׁוּבָה יִשְׂרָאֵל: הִנֵּה לֹא־יָגוּם וְלֹא יִישָׁן. שׁוֹמֵר יִשְׂרָאֵל:
יום סוּטָן אֵינוּ גִרְשָׁה־בוֹ. לְסַלֵּחַ לְעַם קְרוּבוֹ. שׁוּבוּ שׁוֹבְבִים:
יום עֲנוּי נִפְשׁוֹ. לְהַמְצִיא לָהּ חֶפְשׁוֹ. שׁוּבָה יִשְׂרָאֵל:
 אֶל־תִּירָא יַעֲקֹב. שׁוּבוּ שׁוֹבְבִים. שׁוּבָה יִשְׂרָאֵל: הִנֵּה לֹא־יָגוּם וְלֹא יִישָׁן. שׁוֹמֵר יִשְׂרָאֵל:

מקורות ומקבילות

ח"ג והערות

נְאֻמַּר סִנְגוּרִים. בכ"י ומח' רמ"ז: נְאֻמַּר סִנְגוּרִים. אינו
 גִרְשָׁה־בוֹ. במח' רמ"ז ובולוֹניא: אינו גִרְצָה־בוֹ. הנוסח
 ת. לז. עמוסים. ישע' מו, ג. זכות אבות תזכור. ע"פ דב'
 ד, לא; וירושלמי סנהדרין פ"ו, ה"א. ראו דב"ר פ"ו, ו, ס"ו ה. לרחס. ע"פ ירמ' לא, יע; תה' קג, יג. בן בכור. ע"פ שמ' ד, כג.
 יום חיתום שטרות. ע"פ בבלי ר"ה, דף עז ע"א; תוספתא ר"ה פ"א, ה"ג; מדה"ג (וורשא), פ"ו האזינו, ס"ו ד. לקבל בו עתירות.
 ע"פ מדה"ג (וורשא), פ"ו האזינו, ס"ו ד. ראו בבלי ר"ה, דף יח ע"א. יודע מקרא קודש. ע"פ ויק' כג, כז; מס"ו פ"ו, יט, ה"ד.
 לזכות. ע"פ ויק' עז, ל. אֵלֶן קודש. ע"פ יחז' לו, לת. יכבוש עוונות. ע"פ מ"כ ז, יט. לשנגות וזדונות. ע"פ ויק' עז, לד.
 יום כיפורים הוא לכס. ע"פ ויק' כג, כח. לטהר אתכם. ויק' עז, ל. לא כמוהו בכל. ע"פ מ"ז כג, כה. לשוט עליו ברחמים.
 ע"פ זכ"ח, עז. להשליך חטאיו בלב ימים. ע"פ מ"כ ז, יט. נאמר סנגורים. ראו אה"מ, פסוקתא, עמ' 496, ד"ה כי גדול.
 להשתיק קטיגורים. ע"פ פדר"ח פ' מה; ולק"ש ח"ו, רמז תקעח. יום סוטן אינו גרשה בו. ע"פ בבלי יומא, דף כ ע"א; ר"ח;
 ויק' פ"ו אהרי מות, פ"ו כה, ס"ו ד. לטלות. ישע' נה, ז. לעם קרובו. ע"פ תה' קמת, יד. יום עיטוי נפש. ע"פ ויק' כג, כז.

יום פתח חרצבות רשע. לעובר על-כל-פשע. שובו שובבים:
יום צום זה מבחר. לנקות כתמם משחר. שובה ישראל:
אל-תירא יעקב. שובו שובבים. שובה ישראל: הנה לא-יגום ולא יישן. שומר ישראל:

יום קיחת דברים. לשלם בשפה פרים. שובו שובבים:
יום רחמים למספר רבע. להתפלל בו ארבע. שובה ישראל:
אל-תירא יעקב. שובו שובבים. שובה ישראל: הנה לא-יגום ולא יישן. שומר ישראל:

יום שבת שבתון הוא לכם. לרפאות משובתיכם. שובו שובבים:
יום תשובה לקטנים ולגדולים. להשיב בו נכשלים. שובה ישראל:
אל-תירא יעקב. שובו שובבים. שובה ישראל: הנה לא-יגום ולא יישן. שומר ישראל:

ככתוב על-יד נביאך. שובה ישראל עד יהיה אלהיך.
כי כשלת בעונך. ונאמר. קחו עמכם דברים
ושבו אל-יהוה. אמרו אליו. כל-תשא עון וקח-טוב ונשלמה
פרים שפתינו:

יש המדלגים על הפיוט דלהלן:

יום אשר אשמנו יצלל ויסגר. היום תסלח לכל-עדת
בני ישראל ולגר הגר. ככתוב
בתורתך. ונסלח לכל-עדת בני ישראל ולגר הגר בתוכם.
כי לכל-העם בשוגגה:

מקורות ומקבילות

פתח חרצבות רשע. ישע' נח, ו. לעובר על כל פשע. ע"פ מ"כ ז, יח. לוס
זה מוצח. ע"פ ישע' נח, ו. לנקות כתמם משחר. ע"פ תה' כה, ז. קיחת
דברים לשלם בשפה פרים. ע"פ הוש' יד, ג. רחמים. ע"פ מ"צ יג, כג.
למספר רבע. ע"פ צמ' כג, ו. להתפלל בו ארבע. ע"פ צבלי שבת, דף כד
ע"ב, יתחייב בארבע תפלות. שבת שנתון. ויק' כג, לב. לרפאות משובתיכם.
ע"פ הוש' יד, ה. תשובה לקטנים ולגדולים. ע"פ יו"ג, ה. נכשלים. ש"ח
ג, ד. שובה ישראל עד ה'. הוש' יד, ג. קחו עמכם דברים. הוש' יד, ג.
אשמנו יצלל. ע"פ מ"כ ז, יט. ויסגר. ע"פ צ"ג, כה. ונסלח לכל עדת.

ח"ג והערות

בפנים, ע"פ כ"י ופי' קד"א. לעובר על
כל פשע. בכ"י וגולד: לעובר על כל
פשע. כתמם משחר. בכ"י: כתמם
משחר. לרפאות משובתיכם. כן
מנוקד בכ"י וקד"א, על משקל למלאות.
יום אשר אשמנו יוצלל. מיוסד ע"פ
א"ת ב"ש. פיוט זה נמצא גם בנוסח אשכנז,
גולד, כיפור, עמ' 305.

יום בְּגִדְנוּ תִשָּׂא וְתִסְלַח. הַיּוֹם שְׂמַךְ יֵאֱמָן אֵל טוֹב וְסִלַּח.
כְּפָתוּב בְּדַבְרֵי קְדֻשָּׁךְ. כִּי־אֲתָה אֲדֹנָי טוֹב וְסִלַּח.
וּרְב־חֹסֶד לְכָל־קְרֹאֶיךָ:

יום גְּעַלְנוּ חֲקִיךָ שִׁפַּח וְעֹזֵב. הַיּוֹם רַחֲמֵנוּ וּנְשׁוּב וְדַרְךְ רָשָׁע
נְעֹזֵב. כְּפָתוּב עַל־יַד נְבִיאֶךָ. יַעֲזֹב רָשָׁע דַּרְכּוֹ וְאִישׁ אֶזְרוֹן
מִחֲשַׁבְתּוֹ. וְיֵשֶׁב אֶל־יְהוָה וְיִרְחַמֶּהוּ וְאֶל־אֱלֹהֵינוּ כִּי־יִרְבֶּה
לְסִלּוֹחַ:

יום דְּפָיְנוּ שָׂא נָא. הַיּוֹם קָשָׁב תַּחֲנוּנֵינוּ וּכְחַנּוּן סִלַּח־נָא.
כְּפָתוּב בְּתוֹרַתְךָ. סִלַּח־נָא לְעֹנֵן הָעַם הַזֶּה כְּגִדְל חֲסִדֶּךָ
וּכְאֲשֶׁר נִשְׁאַתָּה לְעַם הַזֶּה מִמִּצְרַיִם וְעַד־הַנְּהָה: וְשֵׁם נְאֻמְר־
וַיֹּאמֶר יְהוָה סִלַּח־תִּי כְּדַבְרֶךָ: בְּעֵבוּר כְּבוֹד שְׂמֶךָ הַמֵּצֵא לָנוּ.
מוֹחֵל וְסוֹלַח סִלַּח־נָא לְמַעַן שְׂמֶךָ:

יום הַזְדַּנּוּ בְּרִיתְךָ לְהַפִּיר. הַיּוֹם צוּל יִבְלַע וּכְרַחוּם יִכְפֹּר.
כְּפָתוּב בְּדַבְרֵי קְדֻשָּׁךְ. וְהוּא רַחוּם יִכְפֹּר עִוְן וְלֹא־יִשְׁחִית.
וְהִרְבֶּה לְהַשִּׁיב אָפּוֹ וְלֹא־יִעִיר כְּלַח־מָתוֹ:

יום וְעוֹתָנוּ יִשְׁכַּח וְיִתְעַב. הַיּוֹם פִּשְׁעֵינוּ וְחַטָּאתֵינוּ מְחָה כְּעֵב.
כְּפָתוּב עַל־יַד נְבִיאֶךָ. מְחִיתִי כְּעֵב פִּשְׁעֶיךָ וּכְעַנּוֹן
חַטָּאוֹתֶיךָ. שׁוּבָה אֵלַי כִּי גִאֲלִתֶיךָ:

ח"ג והערות

וכחננון סלח. במח' רמ"ו, כ"י, גולד' ורוו"ה: יביתחננון
סלח. במח' בולונויא: יביתחננון סלח. הנוסח כאן עפ"י
קד"א. יום ועיתנו. במח' רמ"ו ובולונויא: יום וענדנו,
ותוקן עפ"י כ"י וגולד', וזה יותר מסתבר, שהרי לשון
'עיוות' הוא.

מקורות ומקבילות

צמ' טו, כו. כגדנו. ע"פ ישע' מח, ח: ירמ' ג, כ. תשא
ותסלת. ע"פ שמ' לב, לב; הוש' יד, ג. שמך יאמן. ע"פ דה"א
ח, כד. אל טוב וסלת. ע"פ תה' פו, ה. כי אתה אדני. תה'
פו, ה. געלנו חוקיך. ע"פ ויק' כו, מג. שכה ועוזב. ע"פ
ישו' כג, לה. רחמנו ומשוב. ע"פ ישע' נה, ז. יעוזב רשע
דרכו. ישע' נה, ז. דפינו של נא. ע"פ דר' ג, ח. קשוב

תחנונינו. ע"פ תה' קל, ב; נחמ' א, ו. סלח נא לעוון. צמ' יד, יט. ויאמר ה' סלחתי. צמ' יד, כ. בעבור כבוד שמך. ע"פ תה'
טט, ט. המלל לנו. ע"פ דב' ד, כט; דה"א, כח, ט; דה"ב טו, ב; שם, ד. מוחל וסולח. ע"פ תה' פו, ה. סלח נא למען שמך.
ע"פ תה' כה, יא. הזדנו בריתך להפיר. ע"פ דב' לא, טז. אל יבולע. ע"פ מו"כ ז, יט. וכרחום יכפר. ע"פ תה' עה, לח.
והוא רחום. תה' עה, לח. מחיתי כעב פשעיך. ישע' מד, כב.

יום זְרוּגְנוּ הַעֲבַר כְּעֵנָן. הַיּוֹם עֲנֵנוּ כְּיוֹם יְרֵדַת בְּעֵנָן. כַּכְּתוּב
בְּתוֹרַתְךָ. וַיֵּרֶד יְהוָה בְּעֵנָן וַיִּתְיַצֵּב עִמּוֹ שָׁם וַיִּקְרָא בְּשֵׁם.
יְהוָה. וְשָׁם נֹאמַר. וַיַּעֲבֹר יְהוָה עַל-פְּנֵי וַיִּקְרָא. יְהוָה יְהוָה
אֵל רַחוּם וְחַנּוּן:

יום חֲנֻנְךָ עָנּוּ בַעֲדָנוּ זְכוֹר. הַיּוֹם סִלַּח לַעֲוֹנוֹנוּ וְחָטָא אֶל-תּוֹכְרֵךְ.
כַּכְּתוּב בְּדַבְרֵי קְדֹשְׁךָ. אֶל-תּוֹכְרֵךְ-לָנוּ עֲוֹנֹת רֹאשָׁנִים. מִהֵרָה
יִקְדְּמוּנוּ רַחֲמֶיךָ. כִּי דָלוּנוּ מְאֹד:

יום טְעוּתֵנוּ יִשְׁכַּח וְאִין. הַיּוֹם נָאִם יִבְקֹשׁ עֲוֹן וְאִין. כַּכְּתוּב
עַל-יַד נְבִיאֶךָ. בַּיָּמִים הָהֵם וּבִעֵת הַהִיא נֹאֵם-יְהוָה יִבְקֹשׁ
אֶת-עֲוֹן יִשְׂרָאֵל וְאִינּוּ וְאֶת-חַטָּאת יְהוּדָה וְלֹא תִמְצָאֶינָהּ. כִּי
אֶסְלַח לְאִשֶּׁר אֲשָׂאִיר:

יום יְדִרְשׁוּךָ מְצָרְךָ וּמְטַהֲרֵךְ. הַיּוֹם מְכַלֵּחַ-חַטָּאתֵינוּ אוֹתֵנוּ
תְּטַהֲרֵךְ. כַּכְּתוּב בְּתוֹרַתְךָ. כִּי-בִיּוֹם הַזֶּה יִכַּפֵּר עֲלֵיכֶם
לְטַהֵר אֶתְכֶם. מִכָּל חַטָּאתֵיכֶם לִפְנֵי יְהוָה תְּטַהֲרוּ:

יום כֹּל תִּשָּׂא בְּתַחֲנוּן אַבְטָהּ. הַיּוֹם לְשׁוּעָתֵנוּ אֲזַן הַטָּה.
כַּכְּתוּב בְּדַבְרֵי קְדֹשְׁךָ. הַטָּה אֱלֹהֵינוּ אֲזַנְךָ וְשָׁמַע פִּקְח
עֵינֶיךָ וּרְאֵה שְׂמֵמֹתֵינוּ וְהַעִיר אֲשֶׁר-נִקְרָא שְׁמֶךָ עָלֵיהָ. כִּי
לֹא עַל-צַדִּיקֵינוּ אֲנַחְנוּ מִפִּילִים תַּחֲנוּנֵינוּ לִפְנֵיךָ. כִּי עַל-רַחֲמֶיךָ
הַרְבִּים: אֲדַגְּנוּ שְׁמֵעָה אֲדַגְּנוּ סִלְחָה אֲדַגְּנוּ הִקְשִׁיבָה וַעֲשֵׂה
אֶל-תְּאֲחָרֵךְ. לְמַעַן אֱלֹהֵי כִי-שְׁמֶךָ נִקְרָא עַל-עִירְךָ וְעַל-עַמְּךָ:
בַּעֲבוּר כְּבוֹד שְׁמֶךָ הַמְּצָא לָנוּ. שׁוֹמֵעַ תִּפְלָה. לְמַעַן שְׁמַע
נָא בְּקוֹל תִּפְלָתֵנוּ: ע"כ יש המודלגים.

מקורות ומקבילות

זוויטו העבר פענן. ע"פ ישע' מז, כב. וירד ה' בענן. שמי' לד, ה.
ויעבור ה' שמי' לד, ו. חנך עמו בעדנו. ע"פ דב' ט, כה"כט.
סלח לעויתי. ע"פ שמי' לד, ט. אל תזכר לנו. תה' עט, ת. צימיוס

ח"ג והערות

ירדת בענן. כ"ה במח' בולוניא. במח' רמ"ז, כ"י
וקד"א: ירדת בענן. בגולד' ירדת בענן.
חטאתינו אותנו תטהר. בכ"י ללא תיבת 'אותנו'.

מִי־אֵל כְּמוֹדֶי:	בְּמַעֲשָׂיו כְּבִיר־	אֲדוֹן אֲבִיר־
מִי־אֵל כְּמוֹדֶי:	דּוֹבַר צְדָקוֹת־	גּוֹלָה עֲמֻקּוֹת־
מִי־אֵל כְּמוֹדֶי:	וּמֵלֵא רַחֲמִים־	הַצּוֹר תְּמִים־
מִי־אֵל כְּמוֹדֶי:	חֹמֶל חֲסִידִים־	זוֹכֵר חֲסִדִים־
מִי־אֵל כְּמוֹדֶי:	יוֹדֵעַ דְּהַכֵּל־	טוֹב לְכֹל־
מִי־אֵל כְּמוֹדֶי:	לְהַצְדִּיק עֲמוּסִים־	כּוֹבֵשׁ כְּעֵסִים־
מִי־אֵל כְּמוֹדֶי:	נִשְׂא וְנִגְעֵל־ס־	מְלַךְ עוֹלָם־
מִי־אֵל כְּמוֹדֶי:	עוֹשֶׂה נִפְלְאוֹת־	סוֹלֵחַ חַטָּאוֹת־
מִי־אֵל כְּמוֹדֶי:	צְדִיק וּמוֹשִׁיעַ־	פוֹתַח וּמְשַׁבֵּיעַ־
מִי־אֵל כְּמוֹדֶי:	רוֹצֵה עֲתִירוֹת־	קוֹרֵא דוֹרוֹת־
מִי־אֵל כְּמוֹדֶי:	שׁוֹמֵעַ שְׁוֵעוֹת־	שׁוֹמֵר שְׁבוּעוֹת־
מִי־אֵל כְּמוֹדֶי:	תְּקִיף בַּתְּהִלוֹת־	תּוֹכֵן עֲלִילוֹת־

כְּפֶתוּב עַל־יַד נְבִיאָךְ־ מִי־אֵל כְּמוֹדֶי נִשְׂא עוֹן וְעִבֵר עַל־פְּשַׁע
לְשֹׂאֲרֵית נַחֲלָתוֹ־ לֹא־הֶחְזִיק לְעַד אֲפֹ כִּי־חִפֵּץ חֶסֶד

ח"ג והערות

אדון אביר במעשיו כביר. פיוט זה מיוסד ע"ס א"ב. נמצא גם בנוסח אשכנז, גולד, כיפור, עמ' 179. טוב לכל. בכ"י: טוב על כל. עושה נפלאות. בכ"י: עושה פלאות. תקיף בתהלות. בכ"י: תקיף תהלות.

הסע ונעת הסיא. ירמ' ג. כ. יוס ידרשוך. ע"פ ישע' נח, ב. מזרף ומטהר. מלא' ג. ג. כי ביום הזה. ויק' טז, ל. כל תשא. ע"פ הוש' יד, ג. בתחונן אבטרה. ע"פ אוי' יט, טז. הטו אלהי אונק. דני' ט, יחדיט. בעצור כבוד שמך. ע"פ תה' טט, ט. המלא' לו. ע"פ דה"א, כח, ט; דה"צ טו, ב. שומע תפילה. תה' סה, ג. למעק. ע"פ ישע' מה, יא. שמע נא בקול תפלתנו. ע"פ תה' כח, ב. אדון אביר. ע"פ ישע' א, כד. במעשיו כביר. ע"פ אוי' לו, ה. מי אל כמוך. מוי' ז, יח. גולה עמוקות. ע"פ אוי' יב, כב. דובר לדקות. ע"פ ישע' סג, א. האור תמים. דב' לב, ד. ומלא' רחמים. מכדרי' בשלח, מס' דשירה, פ"ד; מכל' דרשב"י, פ"ו, פ"ב; ספרא, אחרי מות, פ"ר ט; מדת"ג פ"ר נשא, ס"ו ו. זוכר חסדים. ע"פ תה' לח, ג. חומל. ע"פ יוא' ב, יח. טוב לכל. ע"פ תה' קמה, ט. יודע הכל. ע"פ משנ' אבות פ"ג, מט"ו; מדת"ג פ"ר נח, ס"ו כח; פהר"צ פ' א, ס"ו ג; מש"ע בר' פ"ר תולדות, פ' כז, ס"ו לג; ילקו"ש ת"ר, רמז סב. כובש כעסים. ע"פ שמ' לד, ו. להצדיק. מ"א ת, לב. עמוסים. ישע' מו, ג. מלך עולם. תה' י, טז. נשא. שמו"ר פ"ר כג, ס"ו טו ופר' פ"ר כג, ס"ו טו; מד' שר"ע (בוצר), מח' קג, ה. סולה חטאות. ע"פ מוי' ז, יח. עושה נפלאות. ע"פ שמ' לד, י; תה' עב, יח. פותח ומשביע. ע"פ תה' קמה, טז. צדיק ומושיע. ע"פ ישע' מה, כח. קורא דורות. ע"פ ישע' מה, ד. רולה עתירות. ע"פ מש' טו, ח. שומר שבעות. ע"פ דב' ז, ח. שומע שעות. ע"פ תה' מ, ב. תוכן עלילות. ע"פ מש' כח, ב. תקיף בתהלות. ע"פ ישע' מז, ח.

מקורות ומקבילות

הוא: וְנֹאמַר. יָשׁוּב יִרְחַמְנוּ יִכְבֹּשׁ עֲוֹנֹתֵינוּ וְתִשְׁלַיְךָ בְּמַצְלוֹת
 יָם כָּל־חַטָּאוֹתֶם: כָּל־חַטָּאוֹתֵינוּ וְכָל־חַטָּאת עִמָּךָ בַּיַּת יִשְׂרָאֵל
 בְּמָקוֹם אֲשֶׁר לֹא יִזְכְּרוּ וְלֹא יִפְקְדוּ וְלֹא יַעֲלוּ עַל־לֵב מִעַתָּה
 וְעַד עוֹלָם: תִּתֵּן אֲמֶת לְיַעֲקֹב חֶסֶד לְאַבְרָהָם. אֲשֶׁר־נִשְׁבַּעְתָּ
 לְאַבְתָּינוּ מִיָּמֵי קֶדֶם:

**כִּי־אַתָּה סוֹלַחַן לְיִשְׂרָאֵל מִן־הָעוֹלָם. וּמוֹחֵלָן לְשַׁבְּטֵי
 יִשְׂרָאֵל בְּכָל־**

דוֹר וָדוֹר. וְתִרְצֶה לְפָנֶיךָ אֶת־תְּפִלַּת עַמּוֹסֶיךָ כְּתַמִּידֵי יוֹם
 וּכְקָרְבָנוֹת מוֹסְפִין. וּדְבַרְךָ אֲמֶת וּמִן־לְעַד. וּמִבְּלַעֲדֶיךָ אֵין
 לָנוּ מֶלֶךְ מוֹחֵל וְסוֹלַח אֵלָּא אַתָּה. בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. מֶלֶךְ
 מוֹחֵל וְסוֹלַח לְעוֹנֹתֵינוּ וְלַעֲוֹנוֹת עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל. וּמַעֲבִיר
 אֲשָׁמוֹתֵינוּ בְּכָל־שָׁנָה וְשָׁנָה. מֶלֶךְ עַל־כָּל־הָאָרֶץ מְקַדֵּשׁ (בשבת):
 הַשָּׁבֶת וְיִשְׂרָאֵל וְיוֹם הַכִּפּוּרִים:

**רִצָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ בְּעַמְּךָ יִשְׂרָאֵל וְאֶל־תְּפִלָּתְךָ שְׁעָה.
 וְהִשָּׁב הָעֲבוּדָה לְדַבֵּיר בֵּיתְךָ. וְאֲשֵׁי
 יִשְׂרָאֵל וְתִפְלָתְךָ מְהֵרָה בְּאַהֲבָה תִּקְבַּל בְּרִצּוֹן. וְתֵהִי לְרִצּוֹן
 תַּמִּיד עֲבוּדַת יִשְׂרָאֵל עִמָּךָ. וְתַחֲזִינָה עֵינֵינוּ בְּשׁוֹבְךָ לְצִיּוֹן
 וְלִירוּשָׁלַיִם עִירְךָ בְּרַחֲמִים כְּמֵאָז. בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. הַמַּחֲזִיר
 בְּרַחֲמָיו שְׂכִינָתוֹ לְצִיּוֹן:**

ח"ג והערות

וְתִרְצֶה לְפָנֶיךָ וכו' וּכְקָרְבָנוֹת מוֹסְפִין. כ"ה במח' שד"ל, לפני יזדברך אמת וקיים וכו' וסולח אלא אתה; מדין בעין החתימה סמוך לחתימה. במח' רמ"ז ובולונאי מופיע לאחר יסולח אלא אתה.

מקורות ומקבילות

כי אתה סולחן. סרע"ג ח"ב, ס' קכז; שבה"ל, סדר ויה"כ, ס' שכ; סח"ר ס' פא, ענין סדר תפלות ויה"כ; כ"י כ"ה, דף 3111; מח' רומניא, דף שפא ע"א. ג' זרכות אחרונות. סרע"ג ח"ב, ס' קכז; מח' רומניא, דף שפא ע"א.

בחזרה כשהחזן אומר 'מודים' חייבים כל הציבור לשוח עמו ואומרים 'מודים דרבנן':

מוֹדִים כּוֹרְעִים וּמִשְׁתַּחֲוִים
אַנְחֵנוּ לְפָנֶיךָ אֱלֹהֵינוּ
אֱלֹהֵי כָל־בְּשָׂר. יוֹצְרֵנוּ יוֹצֵר
בְּרֵאשִׁית. בְּרֻכּוֹת וְהוֹדָאוֹת
לְשִׁמְךָ הַגְּדוֹל וְהַקְּדוֹשׁ. עַל־
שְׁהַחַיֵּיתָנוּ וּקְיַמְתָּנוּ. בֵּן תַּחֲיִינוּ
וּרְתַחֲנֵנוּ וּרְתַאֲסוּף גְּלוֹתֵינוּ
מֵאֲרֻבַּע כְּנָפוֹת הָאָרֶץ. וְנִשׁוּב
לְשִׁמּוֹר חֲקִיךָ וְלַעֲשׂוֹת רְצוֹנְךָ
בְּאֵמֶת וּבְלִבָּב שְׁלֵם. עַל־
שְׂאֵנוּ מוֹדִים לָךְ. (בְּרוּךְ אַל
הַהוֹדָאוֹת): עַד כֹּאן.

מוֹדִים אַנְחֵנוּ לָךְ. שְׂאֵתָה הוּא
יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי
אֲבוֹתֵינוּ. עַל־חַיֵּינוּ הַמְּסוּרִים בְּיָדְךָ
וְעַל־נִשְׁמוֹתֵינוּ הַפְּקוּדוֹת לָךְ. וְעַל־
נַסִּיךְ שֶׁבְּכָל־יוֹם וַיּוֹם עִמָּנוּ וְעַל־
נַפְּלֹאוֹתֶיךָ וְטוֹבוֹתֶיךָ שֶׁבְּכָל־עֵת.
עָרַב וּבָקַר וְצִהָרִים. הַטּוֹב כִּי
לֹא־כָלוּ רַחֲמֶיךָ. הַמְּרַחֵם כִּי לֹא־
תָּמוּ חֲסְדֶיךָ וּמַעֲוֹלָם קִוִּינוּ לָךְ.
לֹא־הִכְלַמְתָּנוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וְלֹא־
עֲזַבְתָּנוּ וְלֹא־הִסְתַּרְתָּ פְּנֶיךָ מִמֶּנּוּ:

זְכוֹר רַחֲמֶיךָ וּכְבוֹשׁ אֶת־כַּעֲסְךָ. כִּלֵּה דָבָר וְחָרַב וְרָעַב
(וּשְׁבִי) וּמִשְׁחִית וּמִגְּפָה וְכָל־מַחְלָה. מַעֲלִינוּ
וּמַעַל כָּל־בְּנֵי בְרִיתְךָ. עַל־כֹּל־מִשְׁלַשְׁת בְּתוֹרָה הַפְּתוּבָה עַל־יְדֵי
תְּמִיד. כָּל־הַחַיִּים יוֹדוּךָ סֵלָה. וַיְהִלְלוּ לְשִׁמְךָ הַטּוֹב בְּאֵמֶת.
וּכְתוּב לְחַיִּים טוֹבִים כָּל־בְּנֵי בְרִיתְךָ. בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. הַטּוֹב
שִׁמְךָ וְלָךְ נֶאֱמָה לְהוֹדוֹת:

הכהנים נושאים כפיהם. אם אין כהן, החזן אומר 'או"א', והציבור עונה אחרי כל פסוק "כן יהי רצון":

אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ. בְּרַכְנוּ בְּבְרָכָה הַמְּשַׁלֶּשֶׁת בְּתוֹרָה הַפְּתוּבָה עַל־יְדֵי
מִשָּׁה עֲבָדְךָ. הָאֲמוּרָה מִפִּי אֲהָרֹן וּבְנָיו כְּהֹנִים עִם קְדוֹשִׁיךָ. כְּאֲמֹר.

יְבָרְכֶךָ יְהוָה וַיִּשְׁמְרֶךָ: יָאֵר יְהוָה פָּנָיו אֵלֶיךָ וַיַּחֲנֶנֶךָ: יִשְׂאֵל
יְהוָה פָּנָיו אֵלֶיךָ וַיִּשְׂם לָךְ שָׁלוֹם:

שִׁים שְׁלוֹם. טוֹבָה וּבְרָכָה. (חַיִּים). חֵן וְחֶסֶד וְרַחֲמִים. עֲלֵינוּ
וְעַל-כָּל-יִשְׂרָאֵל עֲמֶךָ. בְּרַכְנוּ אָבִינוּ כְּלָנוּ כְּאֶחָד בְּאוֹר
פְּנֵיךָ. כִּי בְּאוֹר פְּנֵיךָ נִתְּתָ לָנוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ. תּוֹרַת חַיִּים.
אֶהְבָּה וְחֶסֶד. צְדָקָה. בְּרָכָה. יְשׁוּעָה וְרַחֲמִים וְחַיִּים וְשְׁלוֹם.
וְטוֹב יְהִיָּה בְּעֵינֶיךָ (לְבָרְכֵנוּ וּלְבָרֵךְ אֶת-כָּל-עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל
תָּמִיד בְּכָל-עֵת וּבְכָל-שָׁעָה בְּשִׁלּוֹמְךָ:

בְּסֵפֶר חַיִּים. בְּרָכָה וְשְׁלוֹם. פְּרִנְסָה טוֹבָה וְיְשׁוּעָה וְנִחְמָה.
חֵן וְחֶסֶד גְּזֵכֶר וְנִכְתָּב לְפָנֶיךָ. אָנוּ וְכָל-עַמְּךָ
יִשְׂרָאֵל. לְחַיִּים (טוֹבִים) וּלְשְׁלוֹם. בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. הַמְּבָרֵךְ
אֶת-עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל בְּשְׁלוֹם. (אָמֵן):

וּכְתוּב כִּי-בִי יִרְבּוּ יַמֶּיךָ וְיִוָּסִיפוּ לְךָ שָׁנֹת חַיִּים: לְחַיִּים
טוֹבִים תִּכְתְּבֵנוּ אֱלֹהִים חַיִּים.
כְּתַבְנוּ בְּסֵפֶר הַחַיִּים. כְּכַתוּב בְּתוֹרַתְךָ וְאַתֶּם הַדְּבָקִים בִּיהוָה
אֱלֹהֵיכֶם. חַיִּים כְּלַכֶּם הַיּוֹם:

הַיּוֹם תִּתְאַמְצֵנוּ. הַיּוֹם תְּבָרְכֵנוּ. הַיּוֹם תִּגְדְּלֵנוּ. הַיּוֹם
תִּדְרָשְׁנוּ לְטוֹבָה. הַיּוֹם תְּהַדְרֵנוּ.
הַיּוֹם תַּנְעֲדֵנוּ. הַיּוֹם תִּזְכְּרֵנוּ לְחַיִּים. הַיּוֹם תִּחְזַּקֵנוּ. הַיּוֹם

מקורות ומקבילות

הכהנים נושאים כפיהם. ע"פ סרע"ג ח"ב, ס' קכ; שבה"ל,
סדר יוה"כ, ס' שכ; סת"ר ס' פא, ענין סדר תפלות יוה"כ;
ספה"ח ס' נה. כִּי זֵי יִרְבּוּ יַמֶּיךָ. מש' ט, יא. אלהים חיים.
ירמ' כג, לו. כְּכַתְּבוּ כְּסֵפֶר הַחַיִּים. ע"פ מלא' ג, טו. וְאַתֶּם
הַדְּבָקִים בָּהּ. דב' ד, ד. הַיּוֹם תִּתְאַמְצֵנוּ. ע"פ ישע' מא, י;
סרע"ג ח"ב, ס' קה; מנהג מרשלייאה, סדר תפלת יוה"כ,
עמ' 135, ד"ה וְאוֹמֵר הַיּוֹם; שבה"ל, סדר יוה"כ, ס' שכ; סת"ר
ס' פא, ענין סדר תפלות יוה"כ; כ"ו כ"ה, דף 311; מח'
רומניא, דף שפא ע"א. תִּזְכְּרֵנוּ. ע"פ צמ' ו, כז; כד, א; דב'
כו, טו. הַיּוֹם תִּגְדְּלֵנוּ. ע"פ דה"א כט, יב. תִּדְרָשְׁנוּ לְטוֹבָה. ע"פ איכ' ג, כה. תִּהְדְּרֵנוּ. ע"פ ויק' יט, לב. תִּזְכְּרֵנוּ. ע"פ תה'
ת, ה. תִּזְכְּרֵנוּ לְחַיִּים. ע"פ ישע' ד, ג; צמ"ס, א, כח. תִּחְזַּקֵנוּ. ע"פ ישע' לג, ב; תה' סז, ב; קבג, ג.

ח"צ והערות

הַיּוֹם תִּתְאַמְצֵנוּ וכו'. פיזש זה (יעושה שלום), נמצא גם
במנהג אשכנז. גולד', כיפור, עמ' 311. מיוסד ע"ס א"ב.
במח' רמ"ו ובולוניה כתוב לומר הַיּוֹם תִּתְאַמְצֵנוּ קודם
חתימת ברכת ישים שלום והחתימה 'ברוך אתה ה'
המברך את עמו ישראל בשלום' כתובה לאחר הַיּוֹם
תִּתְאַמְצֵנוּ (כפי שמופיעה במח' האשכנזים). אמנם במח'
בני רומה, מנטובה, תע"ב, וכן במח' שד"ל, החתימה
הועברה לפני הפיוט הַיּוֹם תִּתְאַמְצֵנוּ כביום א' של ר"ה.

הַיּוֹם תִּזְכְּרֵנוּ לְחַיִּים. תִּזְכְּרֵנוּ. ע"פ ויק' יט, לב. תִּזְכְּרֵנוּ. ע"פ תה'
ת, ה. תִּזְכְּרֵנוּ לְחַיִּים. ע"פ ישע' ד, ג; צמ"ס, א, כח. תִּחְזַּקֵנוּ. ע"פ ישע' לג, ב; תה' סז, ב; קבג, ג.

תִּטְהַרְנוּ מִכָּל־טְמֵאוֹתֵינוּ. הַיּוֹם תִּיִּשְׁרְנוּ. הַיּוֹם תִּכְתְּבוּנוּ
 לַחַיִּים. הַיּוֹם תִּלְבְּבוּנוּ. הַיּוֹם תִּמְלִטְנוּ מִכָּל־רָע. הַיּוֹם
 תִּנְקְנוּ מֵעוֹן. הַיּוֹם תִּשְׁמַחְנוּ. הַיּוֹם תִּעֲטְרוּנוּ. הַיּוֹם
 תִּפְלִטְנוּ. הַיּוֹם תּוֹצֵיאַ לְאוֹר מִשְׁפָּטְנוּ. הַיּוֹם תִּקְרְבוּנוּ.
 הַיּוֹם תִּרְחַמְנוּ. הַיּוֹם תִּשְׁמַע שׁוֹעֲתֵנוּ. הַיּוֹם תִּתְמַכְנוּ:

כְּהַיּוֹם הַזֶּה תִּבְיָאֵנוּ שְׂשִׁים וּשְׁמֵחִים בְּבִגְדֵי שָׁלֵם כְּכַתוּב
עַל־יַד נְבִיאָךְ. וְהִבִּיאֹתֶיךָ אֶל־הַר קְדְשִׁי וּשְׂמַחְתִּים
בְּבֵית תְּפִלְתִּי עוֹלְתֵיהֶם וְזִבְחֵיהֶם לְרָצוֹן עַל־מִזְבְּחִי. כִּי בֵּיתִי
בֵּית־תְּפִלָּה יִקְרָא לְכָל־הָעַמִּים: וְכַתוּב. וַיִּצְוֵנוּ יְהוָה לַעֲשׂוֹת
אֶת־כָּל־הַחֻקִּים הָאֵלֶּה לְיִרְאָה אֶת־יְהוָה אֱלֹהֵינוּ. לְטוֹב לָנוּ
כָּל־הַיָּמִים לְחַיֵּתֵנוּ כְּהַיּוֹם הַזֶּה: וַצְּדָקָה וּבְרָכָה וְרַחֲמִים וְחַיִּים
וְשָׁלוֹם יִהְיֶה־לָּנוּ:

החזן אומר:

יִתְגַּדַּל וְיִתְקַדַּשׁ שְׁמֵהּ רַבָּא. בְּעֶלְמָא דְּבָרָא כְּרַעוּתָהּ. וַיְמַלִּיךְ
מַלְכוּתָהּ בְּחַיִּיכוֹן וּבְיִמִיכוֹן וּבְחַיִּי דְּכָל־בֵּית־יִשְׂרָאֵל
בְּעֶגְלָא וּבְזִמְן קָרִיב. וְאַמְרוּ אָמֵן:

יְהֵא שְׁמֵהּ רַבָּא מְבָרַךְ. לְעָלַם וּלְעָלְמֵי עָלְמֵיָא.

מקורות ומקבילות

הטברנו מכל טמאותינו. ע"פ יחז' לו, כה. תישרנו. ע"פ ישע' מה, יג; ירמ' לא, ה; תה' ה, ט. תלכנו. ע"פ שה"ש ד, ט.
 תמלטנו מכל רע. ע"פ תה' מא, ב; בנ"ס כז, יט. תנקנו מעון. ע"פ שמו' לד, ז; ישע' ד, ד. תשמחנו. ע"פ ירמ' לא, יב; זכ' ג,
 יד. תעטרנו. ע"פ תה' ה, יג; ה; שמו"ר פ"ר כ"א, ס"ד, ד. 'הקב"ה מתעטר בתפלתן של ישראל', ע"פ יחז' טז, יב. תפלטנו.
 ע"פ ש"צ כב, ב; ישע' ד, ב; תה' ח, יג. תוליא לאור משפטנו. ע"פ זכ' ג, טו; תה' לו, ו. תקרבונו. ע"פ פסז"ו דב', דף ח
 ע"ב, ג. '...הקב"ה מקרב את ישראל וכו'. תרחמנו. ע"פ צבלי תענית, דף כה ע"ב; צ"ר פ"ר לג, ס"ג, ג. 'שתמלא עלינו רחמים'.
 תשמע שועתנו. ע"פ תה' לג, יג; קב, ב; איכ' ג, נו. היום תשמחנו. ע"פ ישע' מא, י. והביאותים אל הר קדשי. ישע' נו, ז.
 ויצונו ה' לעשות וכו'. דב' ו, כד. ושלום יהיה לנו - וא"ח אצונו מלכנו צמוסף. ע"פ סרע"ג ח"ב, ס"ד קכה; מנהג מרשליארה,
 סדר תפלת יו"ב, עמ' 135, ד"ה וואונו' היום; ספר המנהגים (חילדוק), מנהגי יו"ב, ד"ה תפילת מוסף; מנהגים ישנים מדורא,
 עמ' 154, ד"ה וואהגין לומר; כ"י כ"ה, דף 311; מח' רומניא, דף שפ"א ע"א. החזן אומר קדיש. סרע"ג ח"ב, ס"ד קכו; שצה"ל,
 סדר יו"ב, ס"ד שפ"ר ס"ד פ"א, ענין סדר תפלות יו"ב; כ"י כ"ה, דף 311; מח' רומניא, דף שפ"א ע"א.

יִתְבַּרְךָ וְיִשְׁתַּבַּח וְיִתְפָּאֵר וְיִתְרוֹמַם וְיִתְנַשֵּׂא וְיִתְהַדָּר וְיִתְעַלֶּה
 וְיִתְהַלָּל שְׁמֵהּ דְּקַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא:
 לְעֵלָּא לְעֵלָּא מִן כָּל-בְּרַכְתָּא שִׁירְתָּא תִּשְׁבַּחְתָּא וְנַחֲמָתָא
 דְּאִמְרִין בְּעֵלְמָא וְאִמְרוּ אָמֵן:
 תִּתְקַבַּל צְלוֹתְהוֹן וּבְעוֹתְהוֹן דְּכָל-בֵּית-יִשְׂרָאֵל קָדָם אָבוּהוֹן
 דְּבִשְׁמַיָּא וְאִמְרוּ אָמֵן:
 יְהֵא שְׁלָמָא רַבָּא מִן-שְׁמַיָּא וְחַיִּים טוֹבִים עָלֵינוּ וְעַל-כָּל-
 יִשְׂרָאֵל וְאִמְרוּ אָמֵן:
 עֲשֵׂה שְׁלוֹם בְּמִרוֹמָיו הוּא בְּרַחֲמָיו יַעֲשֵׂה שְׁלוֹם עָלֵינוּ
 וְעַל-כָּל-יִשְׂרָאֵל אָמֵן:

אֵין כְּאַלְהֵינוּ אֵין כְּאֲדוֹנֵינוּ אֵין כְּמַלְכֵנוּ אֵין כְּמוֹשִׁיעֵנוּ מִי
 כְּאַלְהֵינוּ מִי כְּאֲדוֹנֵינוּ מִי כְּמַלְכֵנוּ מִי כְּמוֹשִׁיעֵנוּ גּוֹדָה
 לְאַלְהֵינוּ גּוֹדָה לְאֲדוֹנֵינוּ גּוֹדָה לְמַלְכֵנוּ גּוֹדָה לְמוֹשִׁיעֵנוּ:
 בְּרוּךְ אֱלֹהֵינוּ בְּרוּךְ אֲדוֹנֵינוּ בְּרוּךְ מַלְכֵנוּ בְּרוּךְ מוֹשִׁיעֵנוּ:
 אַתָּה הוּא אֱלֹהֵינוּ אַתָּה הוּא אֲדוֹנֵינוּ אַתָּה הוּא מַלְכֵנוּ אַתָּה
 הוּא מוֹשִׁיעֵנוּ (אַתָּה תוֹשִׁיעֵנוּ אַתָּה תִּקְוֵנוּ תִּרְחַם צִיּוֹן כִּי-עַתָּה
 לְחִנּוּנָהּ כִּי-בָא מוֹעֵד):

אַתָּה הוּא שְׁהַקְטִירוּ אָבוֹתֵינוּ לְפָנֶיךָ (אַתָּה) קְטַרְתְּ הַסַּמִּים.
 פִּטּוּם הַקְטַרְתְּ הַצָּרִי וְהַצְּפָרָן הַחֲלִבָּנָה וְהַלְבוֹנָה.
 מִשְׁקַל שְׁבַעִים שְׁבַעִים מָנֶה מֵר וּקְצִיעָה שְׁבַלְת גֵּרֶד וְכַרְכָּם.

מקורות ומקבילות

אֵין כְּאַלְהֵינוּ. ע"פ שמ"ת, ו; טור או"ת, ס' קלג; שצ"ל, ענין תפילה, ס' א, וכת"ר ס' א, ענין מלאה צרכות צבס רש"י; שצ"ל, סדר יוה"כ, ס' שכ; סת"ר ס' יז, ענין תפילת מוסף, ס' לד ענין שבת ור"ת, וס' פא, ענין סדר תפילות יוה"כ; כ"י כ"ה, דף 3111, ראו מנח' רומניא, דף שפא ע"א. הטקסט. סרע"ג ח"א, ס' סה; רמב"ם, סד"ת, נוסח הקדיש. אֵין כְּמוֹשִׁיעֵנוּ. ע"פ ישע' מג, יא; מנח, כ"א. מִי כְּאַלְהֵינוּ. ראו פה"ר צ' ה, ס' צ. גוֹדָה לְאַלְהֵינוּ. ע"פ תה' מז, ט. בְּרוּךְ אֱלֹהֵינוּ. ע"פ תה' סו, יט. אַתָּה הוּא אֱלֹהֵינוּ. ע"פ ירמ' ג, כב; דה"צ יד, ו. אַתָּה הוּא מַלְכֵנוּ. ע"פ ישע' לג, כב; תה' פט, יט. אַתָּה הוּא מוֹשִׁיעֵנוּ. ע"פ ש"א יד, לט; ישע' מג, ג, יא; ירמ' יד, ה; הוש' יג, ד. אַתָּה תִּקְוֵנוּ תִּרְחַם. תה' קב, יד. אַתָּה הוּא. ע"פ סרע"ג ח"א, ס' סה. פִּטּוּם הַקְטַרְתְּ. ירושלמי וימא פ"ד, ה"ה; צבלי כריתות, דף ו ע"א.

מִשְׁקַל שְׁשֶׁה עֶשְׂרֵי שְׁשֶׁה עֶשְׂרֵי מְנֶה. הַקֶּשֶׁט שְׁנַיִם עֶשְׂרֵי
 וְקִלּוֹפָה שְׁלֹשָׁה. וְקִנְמוֹן תְּשַׁע־ה. בּוֹרִית כְּרִשִׁינָה תְּשַׁע־ה קִבִּין.
 יֵין קִפְרִיסִין סָאִין תְּלַת וְקִבִּין תְּלַת־א. וְאִם אִין לוֹ יֵין קִפְרִיסִין
 מִבֵּיא חֶמֶר חוֹרִין עֵתִיק. מֶלַח סְדוּמִית רְבַע. מַעְלָה עֶשֶׂן
 כָּל־שְׁהוּא. רַבִּי נִתֵן אֹמֵר אֵף כַּפַּת הַיַּרְדֵּן כָּל־שְׁהִיא. אִם נִתֵן
 בָּהּ דְּבַשׁ פְּסָלָה. אִם חֶסֶר אַחַת מִכָּל־סִמְמָנֶיהָ חֵיב מִיתָה:

רַבֵּן שְׁמַעוֹן בֶּן־גַּמְלִיאֵל אֹמֵר. הַצָּרִי אֵינוֹ אֵלָּא שָׂרָף הַנוֹטֵף
 מֵעֵצֵי הַקֶּשֶׁף. בּוֹרִית כְּרִשִׁינָה שְׁשָׁפִין בָּהּ אֶת־הַצֶּפֶרֶן
 כְּדֵי שְׁתֵּהא נְאָה. יֵין קִפְרִיסִין שְׁשׁוֹרִין בּוֹ אֶת־הַצֶּפֶרֶן כְּדֵי
 שְׁתֵּהא עֲזָה. וְהֵלֵא מִי רַגְלִים יִפִּין לָהּ. אֵלָּא שְׁאִין מִכְּנִיסִין
 מִי רַגְלִים בַּמְקֻדָּשׁ מִפְּנֵי הַכְּבוֹד:

הַשִּׁיר שֶׁהָיוּ הַלְוִיִּם אֹמְרִים בְּבֵית הַמִּקְדָּשׁ:

בְּשָׁנֵי בְּשַׁבַּת הָיוּ אֹמְרִים:

שִׁיר מְזֻמֹּר לְבְנֵי־קֶרַח: גָּדוֹל יְהוָה וּמְהֻלָּל מְאֹד. בְּעִיר
 אֶלֶּהֵינוּ הִרְקִדְשׁוּ: יִפֶּה נוֹף מְשׁוֹשׁ כָּל־הָאָרֶץ. הִרְצִיִן
 יִרְכָתֵי צִפּוֹן. קָרִית מְלֶךְ רַב: אֵלֵהִים בְּאַרְמְנוֹתֶיהָ נוֹדַע
 לְמִשְׁגָּב: כִּי־הִנֵּה הַמַּלְכִים נוֹעְדוּ. עֲבְרוּ יַחְדָּו: הִמָּה רָאוּ כֵן
 תִּמְהוּ. נִבְהָלוּ נַחֲפָזוּ: רְעַדָה אַחֲזַתֶם שָׁם. חֵיל כִּי־לָדָה: בְּרוּחַ
 קֳדָיִם. תִּשְׁבֵּר אֲנִיּוֹת תִּרְשִׁישׁ: כְּאֲשֶׁר שְׁמַעְנוּ כֵן רָאִינוּ

מקורות ומקבילות

אם נתן כה דגש פסקה. ע"פ ויק' ב, יא. אם חסר וכו' חייב מיתה. תו"כ פ"א אחרי מות, פ"ג ב, פ"ג, ס' יא; בצבלי יומא, דף נג ע"א, ע"פ ויק' טו, יג. רש"ג, בצבלי כריתות, דף ו ע"א. מפני הכבוד. מש"ע (צוצה), בר', פ"א וירא, פ"ב, ס' יח. השיר שהיו הלויים. משנ' תמיד פ"ז, מ"ד; בצבלי ר"ה, דף לא ע"א; מס"ו פ"א יח, ה"ב; סרע"ג ח"א, ס' סה; טור או"ח, ס' קלג; רמב"ם, סד"ח, נוסח הקדיש; ראו שו"ת רמ"ע מפלגו ס' כה, ב. הוצאת שנת שזיר של יום. רמב"ן שם, ב, ה, וריטב"א עמ"ס ר"ה, דף ג ע"א, ד"ה חדא, ע"פ מדר"ו יתרו, פ"א ז; ערה"ש או"ח, ס' רמז ס"ב. בשני בשנת. משנ' תמיד פ"ז, מ"ד; בצבלי ר"ה, דף לא ע"א; מס"ו פ"א יח, ה"ב. שיר מזמור. תה"א, מה, א"טו.

בְּעִיר־יְהוָה אָבֹאוֹת בְּעִיר אֱלֹהֵינוּ אֱלֹהִים יְכוֹנְנָה עַד־עוֹלָם
 סֵלָה: דַּמִּינוּ אֱלֹהִים חֲסִדָּךְ בְּקָרֵב הִיכָלְךָ: כְּשִׁמְךָ אֱלֹהִים כֵּן
 תְּהַלְתֶּךָ עַל־קִצְוֵי־אָרֶץ אֲדָק מְלֵאָה יְמִינֶךָ: יִשְׁמַחוּ הַר־צִיּוֹן
 תִּגְלָנָה בְּנוֹת יְהוּדָה לְמַעַן מִשְׁפָּטֶיךָ: סִבּוּ צִיּוֹן וְהִקִּיפוּהָ סִפְרוּ
 מִגְדָּלֶיהָ: שִׁיתוּ לְבַבְכֶם לְחִילָה פִּסְגוּ אַרְמְנוֹתֶיהָ לְמַעַן תִּסְפְּרוּ
 לְדוֹר אַחֲרוֹן: כִּי זֶהוּ אֱלֹהִים אֱלֹהֵינוּ עוֹלָם וָעֶד הוּא יְנַהַגְנוּ
 עַל־מוֹת:

בְּרַבִּיעִי בְּשַׁבַּת הָיוּ אוֹמְרִים:

אֶל־נִקְמוֹת יְהוָה אֵל נִקְמוֹת הוֹפִיעַ: הַנְּשֵׂא שֹׁפֵט הָאָרֶץ
 הַשֵּׁב גָּמוֹל עַל־גָּאִים: עַד־מָתִי רָשָׁעִים יְהוָה
 עַד־מָתִי רָשָׁעִים יַעֲלוּזוּ: יִבְעוּ יַדְבְּרוּ עֲתָק־יִתְאָמְרוּ כָּל־פְּעֻלֵי
 אָוֶן: עִמָּךְ יְהוָה יִדְכָּאוּ וְנַחֲלֶתְךָ יַעֲנוּ: אֲלִמְנָה וְגַר יִהְרֹגוּ
 וִיתוּמִים יִרְצֹחוּ: וַיֵּאמְרוּ לֹא יִרְאֶה־יְיָ וְלֹא־יִבִּין אֱלֹהֵי יַעֲקֹב:
 בִּינוּ בְּעֵרִים בְּעַם וְכַסִּילִים מָתִי תִשְׁכִּילוּ: הַנְּטַע אָזֶן הַלֵּא
 יִשְׁמַע אֶס־יִצֵּר עֵינֵי הַלֵּא יִבִּיט: הַיִּסֵּר גּוֹיִם הַלֵּא יוֹכִיחַ הַמְּלַמֵּד
 אָדָם דַּעַת: יְהוָה יִדְעֵ מַחֲשָׁבוֹת אָדָם כִּי־הֵמָּה הַבָּל: אֲשֶׁר־יוּ
 הַגִּבֹּר אֲשֶׁר־תִּיִּסְרְנוּ יְיָ וּמִתּוֹרַתְךָ תִּלְמַדְנוּ: לְהִשְׁקִיט לֹא מִיָּמִי
 רַע עַד יִכְרֶה לְרַשָּׁע שַׁחַת: כִּי לֹא־יִשָּׂשׂ יְהוָה עִמּוֹ וְנַחֲלָתוֹ
 לֹא יַעֲזֹב: כִּי־עַד־צָדֵק יָשׁוּב מִשְׁפָּט וְאַחֲרָיו כָּל־יִשְׂרָאֵל־לֵב:
 מִי־יִקוּם לִי עִם־מְרַעִים מִי־יִתִּיצֵב לִי עִם־פְּעֻלֵי אָוֶן: לוֹלֵי יְהוָה
 עֲזַרְתָּה לִי כַמְעָטוּ שְׁכָנָה דוּמָה נִפְשֵׁי: אֶס־אֲמַרְתִּי מָטָה רַגְלִי
 חֲסִדָּךְ יְהוָה יִסְעֲדֵנִי: בְּרַב שְׂרָעִפִי בְּקָרְבִי תִנְחוּמֶיךָ יִשְׁעֵשְׂעוּ

מקורות ומקבילות

ברביעי בשבת. משני תמיד פ"ז, מ"ד; בבלי ר"ה, דף לא ט"א; מס"ו פרי"ת, ה"ב. אל נקמות ה' הכי' זל, א"כב.

נִפְשֵׁי: הִיחַבְרָה כִּסּא הַוּוֹת. יִצָּר עֲמַל עַל־יְחִיק: יִגּוּדוּ עַל־נַפֶּשׁ
צָדִיק וְדָם נָקִי יִרְשִׁיעוּ: וַיְהִי יְהוָה לִי לְמִשְׁגָּב וְאֱלֹהִי לְצֹר
מַחֲסִי: וַיֵּשֶׁב עָלֵיהֶם אֶת־אוֹנֶם וּבִרְעֵתָם יִצְמִיתָם. יִצְמִיתָם
יְהוָה אֱלֹהֵינוּ:

בְּחַמִּישֵׁי בְּשַׁבַּת הָיוּ אוֹמְרִים:

לְמַנְצִיחוֹ עַל־הַגְּתִית לְאֶסְף: הֲרַגְנוּ לְאֱלֹהִים עוֹזְנוּ. הָרִיעוּ
לְאֱלֹהֵי יַעֲקֹב: שְׂאוּ־זַמְרָה וּתְנוּ־תָף. כְּנֹר נְעִים
עַם־נָבֵל: תִּקְעוּ בַחֲדָשׁ שׁוֹפָר. בְּכֹסֶה לְיוֹם חַגְנוּ: כִּי חָק
לְיִשְׂרָאֵל הוּא. מִשְׁפָּט לְאֱלֹהֵי יַעֲקֹב: עֲדוּתוֹ בִּיהוֹסֵף שְׁמוֹ
בְּצֵאתוֹ עַל־אֶרֶץ מִצְרַיִם. שְׁפַת לֹא־יִדְעֵתִי אֲשַׁמֵּעַ: הַסִּירוֹתִי
מִסֶּבֶל שְׂכָמוֹ. כְּפִיו מִדּוֹד תַעֲבֹרְנָה: בְּצִרְהָ קָרָאת וְאַחֲלֶצְךָ.
אֶעֱנֶךָ בְּסֵתֵר רַעַם. אֲבַחֲנֶךָ עַל־מִי מְרִיבָה סִלְהָ: שְׁמַע עַמִּי
וְאֶעֱיֶדְהָ בְךָ. יִשְׂרָאֵל אִם־תִּשְׁמַע־לִי: לֹא־יְהִי בְךָ אֵל זָר וְלֹא
תִשְׁתַּחֲוֶה לְאֵל נָכָר: אֲנַכְּנוּ יְהוָה אֱלֹהֵיךָ הַמַּעֲלֶךְ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם.
הֲרַחֲב־פִיךָ וְאִמְלֵאֵהוּ: וְלֹא־שְׁמַע עַמִּי לְקוֹלִי וַיִּשְׂרָאֵל לֹא־אָבָה
לִי: וְאֲשַׁלַּחֵהוּ בְּשַׁרְיֹת לְבָם. יִלְכּוּ בְּמוֹעֲצוֹתֵיהֶם: לוֹ עַמִּי
שְׁמַע לִי. יִשְׂרָאֵל בְּדַרְכֵי יְהוָה יִהְיוּ: כִּמְעַט אוֹיְבֵיהֶם אֲכַנִּיעַ וְעַל
צָרֵיהֶם אֲשִׁיב יָדַי: מִשְׁנֵאֵי יְהוָה יִכְחָשׁוּ־לוֹ וַיְהִי עֲתָם לְעוֹלָם:
וַיֹּאכִילֵהוּ מִחֶלֶב חֹטֵה וּמִצֹּר דָּבֵשׁ אֲשׁוּבִיעֶךָ:

בְּשַׁבַּת הָיוּ אוֹמְרִים:

מִזְמוֹר שִׁיר לְיוֹם הַשַּׁבָּת: טוֹב לְהַדּוֹת לַיהוָה וּלְזַמֵּר לְשִׁמְךָ
עַל־יוֹן: לְהַגִּיד בַּבֶּקֶר חֶסֶדְךָ וְאִמּוֹנְתְךָ בְּלִילוֹת:

מקורות ומקבילות

בחמישי בשבת. משי' תמיד פ"ז, מ"ד; בצלי ר"ה, דף לא ע"ה; מס"ו פ"י ית, ה"ג. למנלח על הגתית. תה' פה, ר"ח; מ' בשווא
נה ע"פ כהר"ל. בשבת היו אומרים. בצלי ר"ה, דף לא ע"ה. מזמור שיר ליום השבת. תה' צג, ר"ח; ראו שבה"ל, ענין שבת.

עַל־עֲשׂוֹר וְעַל־נָבֶל. עַל־י הַגִּיּוֹן בְּכִנּוּר: כִּי שִׁמַּחְתַּנִּי יְהוָה
 בְּפַעֲלָהּ. בְּמַעֲשֵׂי יָדָיךָ אֲרַנֶּן: מִה־גִּדְלוֹ מַעֲשֵׂיךָ יְהוָה. מֵאֵד
 עִמָּקוֹ מִחֲשַׁבְתֶּיךָ: אִישׁ־בָּעַר לֹא יֵדַע וְכִסִּיל לֹא־יָבִין אֶת־זֹאת:
 בְּפֶרֶחַ רְשָׁעִים כִּמוֹ עֵשֶׂב וַיִּצְיָצוּ כָּל־פְּעֵלֵי אֹזֶן. לְהַשְׁמַדֵם
 עַד־יְעָד: וְאַתָּה מָרוֹם לְעֵלַם יְהוָה: כִּי הִגָּה אֵיבֶיךָ יְהוָה כִּי־הִנֵּה
 אֵיבֶיךָ יֵאָבְדוּ. יִתְפָּרְדּוּ כָּל־פְּעֵלֵי אֹזֶן: וַתֵּרֶם כְּרֵאִים קִרְנֵי־
 בָּלְתֵי בְשָׁמֵן רַעֲנָן: וַתִּבֶט עֵינֵי בְשׂוּרֵי־ בַקָּמִים עַל־י מְרַעִים.
 תִּשְׁמַעְנָה אָזְנֵי־ צִדִּיק כַּתְּמַר יִפְרַח. כְּאֶרֶז בַּלְבָּנוֹן יִשְׁגָּה:
 שְׁתוּלִים בְּבֵית יְהוָה. בְּחֲצֹרוֹת אֱלֹהֵינוּ יִפְרִיחוּ: עוֹד יִגְבוּן
 בְּשִׁיבָה. דְּשָׁנִים וְרַעֲנָנִים יִהְיוּ: לְהַגִּיד כִּי־יֵשֶׁר יְהוָה. אֲזוּרֵי
 וְלֹא־עוֹלְתָה בּוֹ:

ויש אומרים וכן המנהג המקורי לומר את הפסוק 'מוזמור שיר ליום השבת' ואח"כ:

**מְזֻמֹּר שִׁיר לְעֵתִיד לְבֹא לְעוֹלָם שְׁכָלוֹ שַׁבַּת שְׁהִיא מְנוּחָה
 לְחַיֵּי הָעוֹלָמִים:**

**אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר אָמַר רַבִּי חֲנִינָא. תְּלִמִּידֵי חֲכָמִים מְרַבִּים
 שְׁלוֹם בְּעוֹלָם. שְׁנֵאמַר. וְכָל־בְּנֵיךָ לְמוֹדֵי יְהוָה וְרַב
 שְׁלוֹם בְּנֵיךָ: אֶל־תִּקְרִי בְּנֵיךָ אֶלָּא בְּנֵיךָ: יְהִי־שְׁלוֹם בְּחִילָךְ.
 שְׁלוֹהַּ בְּאַרְמְנוֹתֶיךָ: לְמַעַן אַחֲי וְרַעֲי. אֲדַבְּרָה־נָא שְׁלוֹם בְּךָ:
 לְמַעַן בֵּית־יְהוָה אֱלֹהֵינוּ. אֲבַקֶּשֶׁה טוֹב לָךְ: וְרֵאֵה־בְּנִים לְבְנֵיךָ.
 שְׁלוֹם עַל־יִשְׂרָאֵל: (שְׁלוֹם רַב לְאַהֲבֵי תוֹרָתְךָ וְאִין־לָמוּ מְכֻשׁוֹל:
 יְהוָה עֹז לְעַמּוֹ יִתֵּן. יְהוָה יְבָרֶךְ אֶת־עַמּוֹ בְּשְׁלוֹם):**

מקורות ומקבילות

ס' פג. מזמור שיר. ע"פ משי תמיד פ"ז, מ"ד. שכולו שבת. ראו שבה"ל, ענין שבת, ס' פג; ע"פ סת"ר ס' יז, ענין תפילת מוסף. אמר ר"א. אד"נ סוף פ' מתי; ירושלמי ברכות סוף פ"ט; בבלי ברכות, דף סד ע"א; סרע"ג ח"א, ס' סה; רמב"ם, סד"ת, נוסח הקדיש. וכל בניך, ישע' נד, יג. יהי שלום. סה' קכז, ז"ע. וראה צנים לבניך. סה' קכח, ו. שלום רב לאוהבני. סה' קיט, קסה. ס' עוז לעמו. סה' כט, יא.

קדיש דרבנן:

יִתְגַּדֵּל וְיִתְקַדַּשׁ שְׁמֵהּ רַבָּא. בְּעֵלְמָא דִּבְרָא כְרַעוּתֵיהּ. וְיִמְלִיךְ
מַלְכוּתֵיהּ בְּחַיִּיכוּן וּבְיַמֵּיכוּן וּבְחַיֵּי דְכָל-בֵּית-יִשְׂרָאֵל
בְּעֵגְלָא וּבְזִמְן קָרִיב. וְאָמְרוּ אָמֵן:

יְהִי שְׁמֵהּ רַבָּא מְבָרָךְ. לְעֵלְמָא וּלְעֵלְמֵי עֵלְמֵיָא.
יִתְבָּרַךְ וְיִשְׁתַּבַּח וְיִתְפָּאֵר וְיִתְרוֹמֵם וְיִתְנַשֵּׂא וְיִתְהַדַּר וְיִתְעַלֶּה
וְיִתְהַלֵּל שְׁמֵהּ דְקַדְשָׁא בְּרִיךְ דְהוּא:
לְעֵלְא לְעֵלְא מִן-כָּל-בְּרַכְתָּא. שִׁירְתָּא. תְּשַׁבַּחְתָּא וְנַחֲמָתָא
דְאִמְרִין בְּעֵלְמָא. וְאָמְרוּ אָמֵן:

עַל-יִשְׂרָאֵל וְעַל-רַבָּנָן. וְעַל-תְּלַמְיַדְהוֹן וְעַל-כָּל-תְּלַמְיַדֵּי
תְּלַמְיַדְהוֹן (דִּיתְבִּין) דְעֵסְקִין בְּאַרְיֵתָא (קַדְשָׁתָא) דִּי
בְּאַתְרָא הָדָן וְדִי בְּכָל-אַתְרָא וְאַתְרֵי. יְהִי (לְנָא ו) לְהוֹן וּלְכוּן
שְׁלָמָא וְחַנּוּא וְחַסְדָּא וְרַחֲמִין (וְחַיֵּי אַרְיֵי) וּמְזוּנֵי רְוִיחִין מִן-קַדְשׁ
מְרֵה שְׁמֵיָא וְאַרְעָא וְאָמְרוּ אָמֵן:

יְהִי שְׁלָמָא רַבָּא מִן-שְׁמֵיָא וְחַיִּים טוֹבִים עָלֵינוּ וְעַל-כָּל-
יִשְׂרָאֵל. וְאָמְרוּ אָמֵן:
עֲשֵׂה שְׁלוֹם בְּמְרוֹמָיו. הוּא בְּרַחֲמָיו. יַעֲשֵׂה שְׁלוֹם עָלֵינוּ
וְעַל-כָּל-יִשְׂרָאֵל. אָמֵן:

החזן אומר בקול רם:

עָלֵינוּ לְשַׁבַּח לְאֲדוֹן הַכֹּל. לְתַת גְּדֻלָּה לְיוֹצֵר בְּרֵאשִׁית.
שְׁלֵא עֲשָׂנוּ כְּגוּיֵי הָאָרֶץ. וְלֹא שָׁמְנוּ כְּמִשְׁפָּחוֹת
הָאָרְצוֹת. שְׁלֵא שָׁם חָלַקְנוּ כְּהֵם. וְגוֹרְלָנוּ כְּכָל-הַמוֹנָם. שְׁהֵם
מִשְׁתַּחֲוִים לְהֶבֶל וְרִיק וּמִתְפַּלְּלִים אֶל-אֵל לֹא יוֹשִׁיעַ: וְאָנוּ
פוֹרְעִים וּמִשְׁתַּחֲוִים לְפָנֵי מֶלֶךְ מַלְכֵי הַמְּלָכִים הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ

הוא. (שהוא) נוטה שמים ויסד ארץ. וכסא כבודו בשמים
 ממעל ושכינת עוז בגבהי מרומים. הוא יהוה אלהינו אין
 עוד מלבדו. אמת מלכנו ואין זולתו. ככתוב בתורתך. וידעת
 היום והשבת אל לבבך. כי יהוה הוא האלהים. בשמים ממעל
 ועל הארץ מתחת. אין עוד:

על-כן נקנה לך יהוה אלהינו לראות מהרה בתפארת עזך.
 להעביר גלולים מן הארץ. והאלילים פרות יכרתון.
 לתקן עולם במלכות שדי. וכל-בני בשר יקראו בשמך.
 להפנות אליך כל-רשעי ארץ. יכירו וידעו כל-יושבי תבל.
 כי לך תכרע כל-פרך. תשבע כל-לשון. לפניה יהוה אלהינו
 יכרעו ויפלו. ולכבוד שמך יקר יתנו. ויקבלו כלם על מלכותך.
 ותמלך עליהם מהרה לעולם ועד. כי המלכות שלך היא.
 ולעולמי עד תמלך בכבוד. ככתוב בתורתך. יהוהו ימלך
 לעולם ועד: וכתוב. שמע ישראל. יהוה אלהינו יהוה אחד:

קדיש יתום:

יתגדל ויתקדש שמה רבא. בעלמא דברא כרעותה. וימליך
 מלכותה בחייכון וביומיכון ובחיי דכל-בית-ישראל
 בעגלא ובזמן קריב. ואמרו אמן:

יהא שמה רבא מברך. לעלם ולעלמי עלמיא.

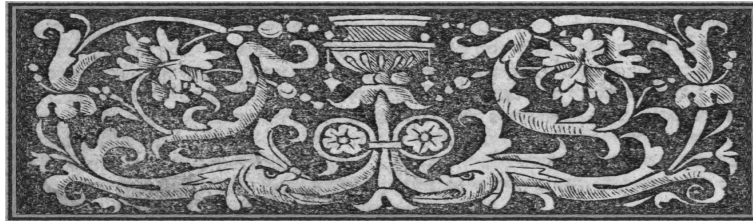
יתברך וישתבח ויתפאר ויתרום ויתנשא ויתהדר ויתעלה
 ויתהלל שמה דקדשא בריך הוא:
 לעלא לעלא מן-כל-ברכתא. שירתא. תשבחתא ונחמתא
 דאמירן בעלמא. ואמרו אמן:

יְהֵא שְׁלָמָא רַבָּא מִן־שְׁמַיָּא וְחַיִּים טוֹבִים עָלֵינוּ וְעַל־כָּל־
 יִשְׂרָאֵל. וְאָמְרוּ אָמֵן:
 עֲשֵׂה שְׁלוֹם בְּמְרוֹמָיו. הוּא בְּרַחֲמָיו. יַעֲשֵׂה שְׁלוֹם עָלֵינוּ
 וְעַל־כָּל־יִשְׂרָאֵל. אָמֵן:

יְגַדֵּל אֱלֹהִים חַי וְיִשְׁתַּבַּח.	נִמְצָא וְאִין־עַת אֵל־מְצִיאֹתוֹ:
אֶחָד וְאִין יְחִיד כְּיַחֲדוֹ.	נְעֵלָם וְגַם אִין־סוּף לְאַחַדוֹתוֹ:
אִין לוֹ דְּמֹת הַגּוֹף וְאִינוּ גּוֹף.	לֹא־נִעְרוֹךְ אֵלָיו קִדְשָׁתוֹ:
קִדְמוֹן לְכָל־דְּבַר אֲשֶׁר נִבְרָא.	רֵאשׁוֹן וְאִין־רֵאשִׁית לְרֵאשִׁיתוֹ:
הֵנוּ אֲדוֹן עוֹלָם לְכָל־נוֹצֵר.	יִזְרָה גְּדֻלָּתוֹ וּמַלְכוּתוֹ:
שְׁפַע נְבוֹאָתוֹ נִתְּנוּ אֵל־	אֲנָשֵׁי סְגָלָתוֹ וְתַפְאֲרָתוֹ:
לְאַקָּם בְּיִשְׂרָאֵל כְּמִשְׁה עוֹד.	נְבִיא וּמַבִּיט אֶת־תְּמוֹנָתוֹ:
תּוֹרַת אָמֶת נָתַן לְעַמּוֹ אֵל־	עַל־יַד נְבִיאָו נְאֻמֵּן בֵּיתוֹ:
לֹא־יִחְלִיף הָאֵל וְלֹא־יִמִּיר	דָּתוֹ לְעוֹלָמִים לְזוּלָּתוֹ:
צוּפָה וְיודֵעַ סִתְּרֵינוּ.	מַבִּיט לְסוּף דְּבַר בְּקִדְמוֹתוֹ:
גּוֹמֵל לְאִישׁ חֶסֶד כְּמַפְעֵלוֹ.	נוֹתֵן לְרִשְׁעָ רַע כְּרִשְׁעָתוֹ:
יִשְׁלַח לְקִץ יָמִין מְשִׁיחֵנוּ.	לְפָדוֹת מַחְכֵי קִץ יִשׁוּעָתוֹ:
מֵתִים יַחֲיֶה אֵל בְּרוּב חֶסְדּוֹ.	בְּרוּךְ עַד־יְעַד שֵׁם תְּהִלָּתוֹ:
(אֵלֶּה שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה הֵם עֲקָרִים. יְסוּד תּוֹרַת מֹשֶׁה וּנְבוֹאָתוֹ:)	

אֲדוֹן עוֹלָם אֲשֶׁר מֶלֶךְ.	בְּטָרָם כָּל־יִצִּיר נִבְרָא:
לַעֲת נַעֲשֵׂה כְּחַפְצוֹ כָּל־	אֲזִי מֶלֶךְ שְׁמוֹ נִקְרָא:
וְאַחֲרֵי כִכְלוֹת הַכָּל.	לְבַדּוֹ יִמְלֹךְ נוֹרָא:
וְהוּא הָיָה וְהוּא הוֹיָה.	וְהוּא יְהִיָּה בְּתַפְאֲרָה:

וְהוּא אֶחָד וְאֵין שְׁנַיִם.	לְהַמְשִׁיל לּוֹ לְהַחֲבִירָה:
בְּלִי רֵאשִׁית בְּלִי תְּכֵלֶת־	וְלוֹ הָעֵז וְהַמְשָׁרָה:
וְהוּא אֵלֵי וְחֵי גּוֹאֲלֵי־	וְצוֹר חֲבֵלֵי בְּעַת צָרָה:
וְהוּא גָּסִי וּמְנוּסִי־	מִנֶּת כּוֹסֵי בְּיוֹם אֶקְרָא:
בְּיָדוֹ אֶפְקִיד רוּחֵי־	בְּעַת אִישָׁן וְאֶעִירָה:
וְעַם־רוּחֵי גְּוִיתֵי־	יְהוֹה לִי וְלֹא אִירָא:

תפילת מנחה
של יום הכיפורים

בשבת אומרים:

אִסְתָּשִׁיב מִשַּׁבַּת רַגְלִי עֲשׂוֹת חֲפָצֶיךָ בְּיוֹם קָדְשִׁי וְקִרְאתָ לְשַׁבַּת עֲנֵג לְקָדוֹשׁ יְהוָה מְכַבֵּד וְכַבְּדִתוּ מַעֲשׂוֹת דְרָכֶיךָ מִמְצוֹא חֲפָצֶיךָ וְדַבֵּר דְבָר: אֲזוּ תִתְעַנֵּג עַל־יְהוָה וְהִרְפַּבְתִּיךָ עַל־בִּמְתֵי אֶרֶץ. וְהֵאכְלִיתִיךָ נַחֲלַת יַעֲקֹב אָבִיךָ. כִּי פִי יְהוָה דְבָר:

מֵה־נְאוּוֹ עַל־הַהָרִים רַגְלֵי מְבֹשֵׁר מִשָּׁמַיִעַ שְׁלוֹם מְבֹשֵׁר טוֹב מִשָּׁמַיִעַ יְשׁוּעָה. אִמֵר לְצִיּוֹן מִלֶּךְ אֱלֹהֶיךָ: גִּילֵי מְאֹד בַּת־צִיּוֹן הָרִיעִי בֵּת יְרוּשָׁלַם. הִנֵּה מֶלֶכְךָ יָבֹא לָךְ. צְדִיק וְנוֹשֵׁעַ הוּא. עָנִי וְרַכֵּב עַל־חֲמֹר וְעַל־עִיר בְּן־אֲתָנֹת: הִנְנִי שִׁלַח מְלֹאכֵי וּפְנֵה־דַרְךְךָ לְפָנַי. וּפְתָאֵם יָבֹא אֶל־הֵיכָלוֹ הָאֲדוֹן אֲשֶׁר־אַתֶּם מְבַקְשִׁים וּמְלֹאךְ הַבְּרִית אֲשֶׁר־אַתֶּם חֹפְצִים

מקורות ומקבילות

מנחה ליוה"כ, סרע"ג ח"ב, סי' קכח; סדו' רש"ג, פ"ה, עמ' נט; סת"ר סי' פא, ענין סדר תפלות יוה"כ; כ"י כ"ה, דף 3111; מח' רומניא, דף שפא ע"א. בשנת אומרים 'אס תשיב'. שבה"ל, סדר יוה"כ, סי' שכ; סת"ר סי' פא, ענין סדר תפלות יוה"כ; סה"ת סי' מא, בשחרית יוה"כ; כ"י כ"ה, דף 3111; מח' רומניא, דף שפא ע"א. מה נאוו וכו'. שבה"ל, סדר יוה"כ, סי' שכ; סת"ר סי' פא, ענין סדר תפלות יוה"כ; סה"ת סי' מא, בשחרית יוה"כ. גילי מאד. מח' רומניא, דף שפא ע"א.

הַנְּהַבְּא־אֶמֶר יְהוָה צְבָאוֹת: הִנֵּה אֲנֹכִי שֹׁלַח לְכֶם אֶת אֱלֹהֵי הַנְּבִיא־לִפְנֵי בּוֹא יוֹם יְהוָה הַגָּדוֹל וְהַנּוֹרָא: וְהֵשִׁיב לְבַבְאֲבוֹת עַל־בָּנִים וְלֵב בָּנִים עַל־אֲבוֹתָם: הִנֵּה יָמִים בָּאִים נְאֻם־יְהוָה וְהִקְמַתִי לְדוֹד צָמַח צְדִיק־וּמֶלֶךְ מֶלֶךְ וְהִשְׁפִּיל וְעָשָׂה מִשְׁפָּט וְצָדָקָה בָּאָרֶץ: בְּיָמָיו תּוֹשַׁע יְהוּדָה וְיִשְׂרָאֵל יִשְׁכֵּן לְבִטָּח־וְזֶה־שֵׁמוֹ אֲשֶׁר־יִקְרָאוּ יְהוָהוּ צְדִקְנוֹ: וַיָּשָׁבוּ עַל־הָאָרֶץ אֲשֶׁר נָתַתִּי לְעַבְדֵי לְיַעֲקֹב אֲשֶׁר יָשָׁבוּ־בָהּ אֲבוֹתֵיכֶם־וַיָּשָׁבוּ עָלֶיהָ הִמָּה וּבְנֵיהֶם וּבְנֵי בְנֵיהֶם עַד־עוֹלָם וְדוֹד עַבְדֵי נִשְׂיָא לָהֶם לְעוֹלָם: וְכִרְתִּי לָהֶם בְּרִית שְׁלוֹם בְּרִית עוֹלָם יִהְיֶה אוֹתָם־וְנָתַתִּים וְהִרְבִּיתִי אוֹתָם וְנָתַתִּי אֶת־מִקְדָּשִׁי בְּתוֹכָם לְעוֹלָם: וְהָיָה מִשְׁכְּנֵי עָלֵיהֶם וְהָיִיתִי לָהֶם לֵאלֹהִים־וְהִמָּה יִהְיוּ־לִי לְעַם: וַיִּדְעוּ הַגּוֹיִם כִּי אֲנִי יְהוָה מְקַדֵּשׁ אֶת־יִשְׂרָאֵל־בְּהִיּוֹת מִקְדָּשִׁי בְּתוֹכָם לְעוֹלָם:

לְמַנְצַח עַל־הַגָּתִית־לְבְנֵי־קִרְחַ מְזֻמּוֹר: מִהַיְדִידוֹת מִשְׁכְּנוֹתֶיךָ יְהוָה צְבָאוֹת: נִכְסְפָה וְגַם־כָּלְתָהּוּ נַפְשִׁי לַחֲצָרוֹת יְהוָה־לְבִי וּבִשְׂרִי־יִרְנְנוּ אֵל אֱלֹהֵי: גַם־צִפּוֹר מִצְּאָה בֵּית וּדְרוֹרוֹ קִין לָהּ אֲשֶׁר־שָׂתָה אֶפְרָתִיָּה־אֶת־מִזְבְּחוֹתֶיךָ יְהוָה צְבָאוֹת־מִלְפֵי וְאֱלֹהֵי: אֲשֶׁר־יֹשְׁבֵי בֵיתְךָ־עוֹד יִהְלְלוּךָ סֵלָה: אֲשֶׁר־יֵאָדָם עוֹזֵלוֹ בְּךָ־מְסֻלוֹת בְּלִבָּבָם: עֲבָרִיו בְּעַמֵּק הַבְּכָא מִעֵין יִשִּׁיתוּהוּ־גַם־בְּרָכוֹת יַעֲטָה מוֹרָה: יִלְכוּ מִחֵיל אֱלֹהֵי־יִרְאָה אֱלֹהֵי־בְצִיּוֹן: יְהוָה אֱלֹהִים צְבָאוֹת שָׁמְעָה תְּפִלָּתִי הַאֲזִינָה אֱלֹהֵי יַעֲקֹב סֵלָה: מִגִּנְנוּ רָאָה אֱלֹהִים וְהִבִּט פָּנָי מִשִּׁיחָךְ: כִּי טוֹב־יוֹם בַּחֲצִיךָ מֵאֶלֶף־בְּחִרְתִּי הַסְּתוּפָף בְּבֵית אֱלֹהֵי־מְדוֹר בְּאֶהֱלִי־רַשְׁעֵ: כִּי שָׁמְשׁוּ וּמִגֵּן יְהוָה אֱלֹהִים־חַן וְכְבוֹד יִתֵּן יְהוָה־לֹא יִמְנַע־טוֹב לְהִלְכִים בְּתַמִּים: יְהוָה צְבָאוֹת־אֲשֶׁר־יֵאָדָם בִּטָּח בְּךָ:

בק"ק רומה מוסיפים:

וְנִשְׁלַמָּה פְּרִים שׁוֹפְתֵינוּ. בְּמָקוֹם קָרְבַּן תְּמִיד שֶׁל בֵּין הָעֲרֵבִים:

וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר: צוּ אֶת־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם. אֶת־קָרְבְּנֵי לַחֲמֵי לְאִשֵּׁי רִיחַ נִיחָחֵי תִשְׁמְרוּ לְהַקְרִיב לִי בְּמוֹעֵדוֹ; וְאָמַרְתָּ לָהֶם זֶה הָאִשָּׁה אֲשֶׁר תִּקְרִיבוּ לַיהוָה. כְּבָשִׂים בְּנֵי־שָׁנָה תְּמִימִם שְׁנַיִם לַיּוֹם עֹלָה תְּמִיד: אֶת־הַכֶּבֶשׂ אֶחָד תַּעֲשֶׂה בַבֶּקָר וְאֵת הַכֶּבֶשׂ הַשְּׂנִי תַעֲשֶׂה בֵּין הָעֲרֵבִים: וְעִשְׂרִית הָאִיפָה סֹלֶת לְמִנְחָה. בְּלוּלָה בְּשֶׁמֶן כֶּתִיב רְבִיעֵת הַהֵיזֵן: עֹלֹת תְּמִיד. הָעִשְׂיָה בְּהַר סִינִי לְרִיחַ נִיחָח אִשָּׁה לַיהוָה: וְנִסְכּוֹ רְבִיעֵת הַהֵיזֵן לַכֶּבֶשׂ הָאֶחָד. בַּקֹּדֶשׁ הַסֶּדֶף גֹּסֶף שֶׁכֶר לַיהוָה: וְאֵת הַכֶּבֶשׂ הַשְּׂנִי תַעֲשֶׂה בֵּין הָעֲרֵבִים. כַּמִּנְחַת הַבֶּקָר וּכְנִסְכּוֹ תַעֲשֶׂה אִשָּׁה רִיחַ נִיחָח לַיהוָה:

אֵתָּה הוּא שֶׁהִקְטִירוּ אֲבוֹתֵינוּ לְפָנֶיךָ (אֶת־)קִטְרֹת הַסַּמִּים. פְּטוּם הַקִּטְרֹת. הַצָּרִי וְהַצֶּפֶרֶן. הַחֲלָבָנָה וְהַלְּבֹנָה. מִשְׁקַל שִׁבְעִים שִׁבְעִים מָנֶה. מֵר וּקְצִיעָה. שְׁבֹלֶת גֶּרֶד וְכַרְכֶּם. מִשְׁקַל שִׁשָּׁה עֶשְׂרֵי שִׁשָּׁה עֶשְׂרֵי מָנֶה. הַקִּשְׁטֹ שְׁנַיִם עֶשְׂרֵי וְקְלוּפָה שְׁלֹשָׁה. וְקִנְמוֹן תִּשְׁעָה. בּוֹרִית כְּרִשִׁינָה תִשְׁעָה קִבִּין. יֵין קַפְרִיסִין סְאִין תֵּלֶת וְקִבִּין תֵּלֶת־א. וְאִם אִין לוֹ יֵין קַפְרִיסִין מִבִּיא חֲמֵר חוֹרִין עֵתִיק. מֶלַח סְדוּמִית רְבַע. מַעֲלָה עֶשֶׂן כָּל־שֶׁהוּא. רַבִּי נִתֵן אוֹמֵר אֵף כַּפַּת הַיַּרְדֵּן כָּל־שֶׁהִיא. אִם נִתֵן בָּהּ דָּבַשׁ פְּסָלָהּ. אִם חֶסֶר אַחַת מִכָּל־סִמְמָנֶיהָ חַיֵּב מִיָּתָהּ:

רָבֵן שָׁמְעוֹן בֶּן־זַמְלִיאֵל אוֹמֵר. הַצָּרִי אִינוּ אֵלָּא שָׂרָף הַנוֹטֵף מֵעֵצֵי הַקִּטְף. בּוֹרִית כְּרִשִׁינָה שְׁשָׁפִין בָּהּ אֶת־הַצֶּפֶרֶן כִּדִּי שְׁתֵּהָא נָאֵה. יֵין קַפְרִיסִין שְׁשׁוֹרִין בּוֹ אֶת־הַצֶּפֶרֶן כִּדִּי שְׁתֵּהָא עֲזֵה. וְהֵלֵא מִי רַגְלִים יִפִּין לָהּ. אֵלָּא שְׁאִין מַכְנִיסִין מִי רַגְלִים בַּמִּקְדָּשׁ מִפְּנֵי הַכְּבוֹד:

וְעַרְבָּה לַיהוָה מִנְחַת יְהוּדָה וִירוּשָׁלַם. כִּימֵי עוֹלָם
וּכְשָׁנִים קַדְמֹנִית:

אֲשֶׁרִי יוֹשְׁבֵי בֵיתְךָ. עוֹד יִהְיֶה לְךָ סֵלָה: אֲשֶׁרִי הָעַם שֶׁכָּכָה לֹא. אֲשֶׁרִי הָעַם שִׁיְהוּהָ אֱלֹהִיו:

תְּהִלָּה לְדָוִד. אֲרוֹמְמֶךָ אֱלֹהֵי הַמֶּלֶךְ וְאֶבְרַכְּךָ שִׁמְךָ לְעוֹלָם וָעֶד: בְּכָל־יוֹם אֶבְרַכְּךָ וְאֶהְלֵלְךָ שִׁמְךָ לְעוֹלָם וָעֶד: גְּדוֹל יְהוָה וּמְהִלָּל מְאֹד וְלִגְדֹלְתוֹ אֵין חֶקֶר: דָּוִד לְדָוִד יִשְׁבַּח מִעֲשֵׂיךָ וּגְבוּרָתֶיךָ יִגִּידוּ: הִדָּר כְּבוֹד הוֹדָךְ וּדְבָרֵי גִפְלָאתֶיךָ אֲשִׁיחָה: וְעִזּוֹ גוֹרֵאתֶיךָ יֹאמְרוּ וּגְדֹלְתֶךָ אֲסַפְּרָנָה: זָכַר רַב־טוֹבֶךָ יִבְיַעוּ וְצִדְקָתֶךָ יִרְגְּנוּ: חֲנּוּן וְרַחוּם יְהוָה. אֶרְךָ אֲפִים וּגְדֹל־חֶסֶד: טוֹב־יְהוָה לְכָל־יְרַחֲמֵיו עַל־כָּל־מַעֲשָׂיו: יוֹדוּךָ יְהוָה כָּל־מַעֲשֵׂיךָ וְחִסְדֶיךָ יִבְרַכּוּכָה: כְּבוֹד מַלְכוּתֶךָ יֹאמְרוּ וּגְבוּרָתֶךָ יִדְבְּרוּ: לְהוֹדִיעוּ לְבַנְיָהּ הָאָדָם גְּבוּרָתוֹ וְכְבוֹד הִדָּר מַלְכוּתוֹ: מַלְכוּתֶךָ מַלְכוּת כָּל־עֲלָמִים וּמִמְשַׁלְתֶךָ בְּכָל־דָּוָר וְדָר: סוֹמֵךְ יְהוָה לְכָל־הַנְּפִלִים וְזוֹקֵף לְכָל־הַכְּפוּפִים: עֵינַי־כָּל אֵלֶיךָ יִשְׁבְּרוּ וְאַתָּה גּוֹתֵן־לָהֶם אֶת־אֲכָלָם בְּעֵתוֹ: פּוֹתַח אֶת־יָדְךָ וּמִשְׁבִּיעַ לְכָל־חַי רִצּוֹן: צַדִּיק יְהוָה בְּכָל־דַּרְכָּיו וְחֹסֵיד בְּכָל־מַעֲשָׂיו: קְרוֹב יְהוָה לְכָל־קְרָאִיו. לְכָל אֲשֶׁר יִקְרָאֵהוּ בְּאֵמֶת: רִצּוֹן־יִרְאִיו יַעֲשֶׂה וְאֶת־שׁוֹעֲתָם יִשְׁמַע וְיוֹשִׁיעֵם: שׁוֹמֵר יְהוָה אֶת־כָּל־אֲהָבָיו. וְאֶת כָּל־הַרְשָׁעִים יִשְׁמִיד: תְּהִלַּת יְהוָה יִדְבֹר פִּי וַיִּבְרַךְ כָּל־בָּשָׂר שֵׁם קִדְשׁוֹ לְעוֹלָם וָעֶד: וַיִּגְדָּלוּ נִבְרָךְ יְהוָה מֵעַתָּה וְעַד־עוֹלָם. הִלְלוּ־יָהּ:

מקורות ומקבילות

אשרי וכל לליון. סדר רשב"ג, פ"ה, עמ' נט. ראו סרע"ג ח"ב, ס' קכח. תהלה לדוד. שנה"ל, סדר ויה"כ, ס' שכ; סת"ר ס' פא, ענין סדר תפלות ויה"כ; סה"ת ס' מא; כ"ו כ"ה, דף 311; מח' רומניא, דף שפ"א ע"א.

ח"צ והערות

אשרי. בסרע"ג ח"ב, ס' קכח, תפילת המנחה מתחילה בקריאת התורה ורק לאחר מכן אומרים 'אשרי'. בראבי"ה ח"ב, מסי' יומא, סימן תקל, כתב יואחרי שגומר תפלת מוסף <פותח> באשרי יושבי, כדי להפסיק בין תפלת מוסף לתפלת מנחה, וכן כתב בסדר רב עמרם, אבל אנו נוהגין לפתוח באשרי יושבי אחר גמר תפלת המנחה כדי למהר שלא יעבור זמן תפלת המנחה, וכך קבלתי.

עומד החזן ואומר:

וּבֹא לְצִיּוֹן גּוֹאֵל וְלִשְׁבֵי פֶשַׁע בְּיַעֲקֹב. נֶאֱמַר יְהוָה: וְאֲנִי זֹאת
 בְּרִיתִי אִתְּכֶם אָמַר יְהוָה. רוּחִי אֲשֶׁר עָלֶיךָ וּדְבָרֵי
 אֲשֶׁר-שָׁמַתִּי בְּפִיךָ. לֹא-יִמּוּשׁוּ מִפִּיךָ וּמִפִּי זֶרַע וּזְרַע
 זֶרַעךָ אָמַר יְהוָה. מֵעַתָּה וְעַד-עוֹלָם: וְאַתָּה קָדוֹשׁ. יוֹשֵׁב תְּהִלּוֹת
 יִשְׂרָאֵל: וְקָרָא זֶה אֶל-זֶה וְאָמַר קָדוֹשׁ וְקָדוֹשׁ קָדוֹשׁ יְהוָה
 צְבָאוֹת. מְלֵא כָּל-הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ: בְּלַחֲשׁ: וּמִקְבְּלֵי דָן מִן דָּן וְאֶמְרִין.
 קָדִישׁ בְּשָׁמַי מְרוֹמָא עֲלֵאָה בֵּית שְׁכִינְתָּהּ. קָדִישׁ עַל-אֲרֻעָא
 עוֹבֵד גְּבוּרְתָּהּ. קָדִישׁ לְעֵלְמָא וְלְעֵלְמֵי עֲלַמְיָא. יְהוָה צְבָאוֹת
 מְלֵא כָּל-אֲרֻעָא זִיו יְקָרָה ע"כ: וְתִשְׁאַנְי רוּחַ וְאֲשַׁמַּע אַחֲרֵי קוֹל
 רַעַשׁ גְּדוֹל. בְּרוּךְ כְּבוֹד-יְהוָה מִמְּקוֹמוֹ: בְּלַחֲשׁ: וּנְטִלְתָּנִי רוּחָא.
 וּשְׁמַעִית בְּתֵרָאֵי קָל זִיעַ שְׁגִיָּא. דְּמִשְׁבַּחֵינן וְאֶמְרִין. בְּרִיךְ יְקָרָא
 דִּיהוָה מֵאַתֵּר בֵּית שְׁכִינְתָּה ע"כ: יְהוָה וּמְלִיךְ לְעֵלְמָא וְעַד:
 בְּלַחֲשׁ: יְהוָה מַלְכוּתָהּ (קָאִים) לְעֵלְמָא וְלְעֵלְמֵי עֲלַמְיָא: יְהוָה אֱלֹהֵי
 אַבְרָהָם יִצְחָק וְיִשְׂרָאֵל אֲבֹתֵינוּ שְׁמֵרָה-זֹאת לְעוֹלָם לְיִצְרַח
 מִחֲשָׁבוֹת לִבָּב עַמְּךָ וְהִכֵּן לְבָבָם אֱלֹהֵיךָ: וְהוּא רַחוּם וְיִכְפַּר עוֹן
 וְלֹא-יִשְׁחִית. וְהִרְבֵּה לְהַשִּׁיב אָפּוֹ וְלֹא-יִעִיר כָּל-חַמְתּוֹ: כִּי-אַתָּה
 אֲדֹנָי טוֹב וְסֶלַח. וְרַב-חֶסֶד לְכָל-קְרָאִיךָ: צְדָקְתֶךָ צֶדֶק לְעוֹלָם
 וְתוֹרַתֶךָ אֱמֶת: תִּתֵּן אֱמֶת לְיַעֲקֹב חֶסֶד לְאַבְרָהָם. אֲשֶׁר-נִשְׁבַּעְתָּ
 לְאַבְתֵּינוּ מִימֵי קָדֶם: בְּרוּךְ אֲדֹנָי יוֹסֵם יוֹסֵם. יַעֲמֵס-לָנוּ הָאֵל
 יִשׁוּעַתָּנוּ סֶלַח: יְהוָה צְבָאוֹת עֲמָנוּ. מִשְׁגַּב-לָנוּ אֱלֹהֵי יַעֲקֹב
 סֶלַח: יְהוָה צְבָאוֹת. אֲשֶׁר־יִאֲדָם בְּטַח בְּךָ: (יְהוָה הוֹשִׁיעָה.
 הַמְּלִיךְ יַעֲנֵנוּ בְּיוֹם-קָרְאָנוּ: ע"כ בְּלַחֲשׁ:

מקורות ומקבילות

ובא לציון גואל, פ"ה, עמ"נ נט; שצ"ל, סדר יוה"כ, ס"ו שכ; סח"ר ס"ו פא, ענין סדר תפלות יוה"כ; סה"ת ס"ו מו, בשחרית יוה"כ; כ"י כ"ה, דף 3111; מח' רומניא, דף שפא ע"א.

בָּרוּךְ אֱלֹהֵינוּ שֶׁבְרָאֵנוּ לְכְבוֹדוֹ. וְהַבְדִּילָנוּ מִן־הַתּוֹעִים. וְנָתַן
 לָנוּ תּוֹרַת אֱמֶת וְחַיֵּי עוֹלָם נָטַע בְּתוֹכֵנוּ. הִרְחַמְנוּ יִפְתַּח
 לִבֵּנוּ לְתוֹרָתוֹ וְיִטַע אֶהְבֵּתוֹ וְיִרְאֵתוֹ בְּלִבֵּנוּ. וְיִשִּׁים בְּלִבֵּנוּ
 לְאַהֲבָה אוֹתוֹ. וְלִירְאָה אוֹתוֹ. וְלִעֲבֹדוֹ וְלַעֲשׂוֹת רְצוֹנוֹ בְּלִבְבִּי
 שָׁלֵם וּבְנַפְשׁ חֲפִצָּה. לְמַעַן לֹא נִיָּגַע לְרִיק וְלֹא נִלְד לְבַהֲלָה.
 וְכֵן יְהִי רְצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וְאַל־יִהְיֶה אֲבוֹתֵינוּ. שֶׁנִּשְׁמַר
 חֻקֶּיךָ בְּעוֹלָם הַזֶּה. וְנִזְכֶּה וְנַחֲמֶה וְנִרְאָה וְנִירָשׁ יְשׁוּעַת שְׁנֵי
 הַמְּשִׁיחַ לְטוֹבָה וְלְבִרְכָה. לְזִכּוֹת וְלְמַעֲשִׂים טוֹבִים וְלְחַיֵּי
 הָעוֹלָם הַבָּא:

החזן אומר:

יִתְגַּדֵּל וְיִתְקַדַּשׁ שְׁמֵהּ רַבָּא. בְּעֶלְמָא דְבְרָא כְרַעוּתָהּ. וְיִמְלִיךְ
 מַלְכוּתָהּ בְּחַיֵּיכוֹן וּבְיָמֵיכוֹן וּבְחַיֵּי דְכָל־בֵּית־יִשְׂרָאֵל
 בְּעַגְלָא וּבְזִמְן קָרִיב. וְאָמְרוּ אָמֵן:

יְהִי שְׁמֵהּ רַבָּא מְבָרַךְ. לְעֵלָם וְלְעַלְמֵי עֵלְמֵיָא.

יִתְבָּרַךְ וְיִשְׁתַּבַּח וְיִתְפָּאֵר וְיִתְרוֹמֵם וְיִתְנַשֵּׂא וְיִתְהַדָּר וְיִתְעַלֶּה
 וְיִתְהַלֵּל שְׁמֵהּ דְקַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא:
 לְעֵלָא לְעֵלָא מִן־כָּל־בְּרַכְתָּא. שִׁירְתָּא. תְּשַׁבְּחָתָא וְנַחֲמָתָא
 דְאֲמִירָן בְּעֶלְמָא. וְאָמְרוּ אָמֵן:

מקורות ומקבילות

קדיש. סד' רשצ"ג, פ"ה, עמ' נע; שצה"ל, סדר ויה"כ, ס' שכ; סת"ר ס' פא, ענין סדר תפלות ויה"כ; סה"ת ס' מא, בשחרית ויה"כ.

סדר הוצאת ספר תורה

בשבת אומרים:

וְאֵנִי תִפְלְתִי-לָךְ יְהוָה עַת רְצוֹן. אֱלֹהִים בְּרַב-חֶסֶדְךָ. עֲנֵנִי
בְּאֵמַת יְשׁוּעָה: כִּי-גָדוֹל אַתָּה וְעָשָׂה גִפְלֹאוֹת. אַתָּה אֱלֹהִים
לְבַדְּךָ: אַחַד אֱלֹהֵינוּ גָדוֹל אֲדוֹנֵינוּ. קְדוֹשׁ וְנוֹרָא שְׁמוֹ:

וַיְהִי בְנִסְעֵ הָאָרֶץ וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה. קוּמָה יְהוָה וַיִּפְצוּ אֲיָבֶיךָ
וַיִּנְסוּ מִשְׁנֵאֵיךָ מִפְּנֵיךָ: קוּמָה עֲזַרְתָּה לָנוּ וּפְדָנוּ לְמַעַן
חֶסֶדְךָ: כִּי מִצִּיּוֹן תֵּצֵא תוֹרָה וּדְבַר-יְהוָה מִירוּשָׁלַם: יְהוָה שְׁמֶךָ
לְעוֹלָם. יְהוָה זְכָרְךָ לְדֶרֶדְךָ: יְהוָה חֶפְץ לְמַעַן צַדִּיקוֹ. יִגְדִיל
תוֹרָה וַיֹּאדִיר:

שִׁיר הַמַּעֲלוֹת. מִמַּעַמְקִים קָרַאתִיךָ יְהוָה: אֲדֹנָי שְׁמֵעָה
בְּקוֹלִי. תִּהְיֶינָה אָזְנוֹיךָ קְשׁוּבוֹת. לְקוֹל תַּחֲנוּנָי: אִם-עֲוֹנוֹת
תִּשְׁמְרֵינִי. אֲדֹנָי מִי יַעֲמֵד: כִּי-עַמְּךָ הִסְלִיחָה. לְמַעַן תוֹרָא:
קוֹיִתִי יְהוָה קוֹיִתָה גִפְשִׁי וְלִדְבָרוֹ הוֹחֵלְתִי: גִּפְשִׁי לֹא-דָנִי.
מִשְׁמָרִים לִבְקָר שְׁמָרִים לִבְקָר: יַחַל יִשְׂרָאֵל אֶל-יְהוָה.
כִּי-עַם-יְהוָה הַחֹסֵד וְהַרְבֵּה עֲמוֹ פְדוּת: וְהוּא יִפְדֶּה אֶת-
יִשְׂרָאֵל. מִכָּל עֲוֹנוֹתָיו:

גִּדְלוּ לִיהוָה אֶתִי וְנִרְוַמְמָה שְׁמוֹ יַחֲדוּ:

רוֹמְמוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וְהִשְׁתַּחֲוּוּ לַהֲדָם רַגְלֵי קְדוֹשׁ הוּא:
רוֹמְמוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וְהִשְׁתַּחֲוּוּ לְהַר קְדִשׁוֹ. כִּי-קְדוֹשׁ

מקורות ומקבילות

הולאת ס"ת. סרע"ג ח"ב, ס' קכה; שבה"ל, סדר יוה"כ, ס' שכ; סה"ת ס' מו, בשחרית יוה"כ; כ"י כ"ה, דף 3111; מח' רומניא, דף שפ"א ע"א. בשבת אומרים זאני תפלתו. שבה"ל, סדר יוה"כ, ס' שכ; סה"ת ס' פ"א, ענין סדר תפלות יוה"כ; כ"י כ"ה, דף 3111. ראו מח' רומניא, דף שפ"א ע"א. שיר המעלות ממעמקים. תהי' קל, ח"ת; מס"ו פרי' ית, הל' יא.

יְהוָה אֱלֹהֵינוּ: אֵין־קְדוֹשׁ כִּיהוָה כִּי אֵין בְּלִתְדָּ וְאֵין צוּר כַּאֲלֹהֵינוּ:
 (כִּי מִי אֱלוֹהַּ מִבְּלַעֲדֵי יְהוָה וּמִי צוּר וְזוֹלָתִי אֱלֹהֵינוּ): אֶחָד
 אֱלֹהֵינוּ. גָּדוֹל אֲדוֹנֵינוּ. קְדוֹשׁ וְנוֹרָא שְׁמוֹ:

וְתִגְלָה (וְתִרְאֶה) מַלְכוּתוֹ עָלֵינוּ מְהֵרָה. וְיַחֲזִין וְיִרְחַם פְּלִיטָתוֹ
 וּפְלִיטַת כָּל־עַמּוֹ (בֵּית) יִשְׂרָאֵל. וְיִתְנַנּוּ (תְּמִיד) לְחַן
 וְלַחֲסֵד וְלִרְחֻמִּים וְלִרְצוֹן וְאָמְרוּ כָל־הָעַם אָמֵן. הַכֹּל הָבֹו גָּדֹל
 לְאֱלֹהֵינוּ. וְתֵנוּ כְבוֹד לַתּוֹרָה:

מגביהים את ספר התורה ואומרים:

וְזֹאת הַתּוֹרָה. אֲשֶׁר־שָׂם מֹשֶׁה לְפָנָי בְּגִי יִשְׂרָאֵל: תּוֹרָה
 צְוֶה־לָנוּ מֹשֶׁה. מוֹרְשָׁה קְהֵלֶת יַעֲקֹב: וְאַתֶּם הַדְּבָקִים
 בִּיהוָה אֱלֹהֵיכֶם. חַיִּים כְּלַכֶּם הַיּוֹם:

כֹּהֵן קָרַב. יַעֲמֵד הַכֹּהֵן (או: אֵין כַּאֲן כֹּהֵן יַעֲמֹד הַלּוֹי א:)
 (יִשְׂרָאֵל) בְּרוּךְ שָׁנַתֵּן תּוֹרָה לְעַמּוֹ יִשְׂרָאֵל
 בְּקִדְשָׁתוֹ. תּוֹרַת יְהוָה תְּמַיְמָה מְשִׁיבַת נֶפֶשׁ. עֵדוּת יְהוָה
 נְאֻמָּה מַחְכִּימַת פִּתִּי: פִּקּוּדֵי יְהוָה יִשְׂרִים מְשֻׁמְחֵי־לֵב. מְצֻנֹת
 יְהוָה בְּרָה מְאִירַת עֵינַיִם: יִרְאֵת יְהוָהוּ טְהוֹרָה עוֹמְדַת לְעַד.
 מְשֻׁפְּטֵי־יְהוָה אֱמֶת. צְדָקוֹ יַחֲדוּ: הָאֵל תְּמִים דְּרָכּוֹ. אִמְרַת־
 יְהוָה צְרוּפָה. מְגֵן הוּא לְכֹל הַחֲסִים בּוֹ: דְּרָכֶיהָ דְּרָכֵי־נְעִים
 וְכֹל־נְתִיבוֹתֶיהָ שְׁלוֹם: עֵץ־חַיִּים הִיא לַמְּחַזִּיקִים בָּהּ וְתִמְכִּיחַ
 מֵאֲשֶׁר: כִּי־בִי יִרְבּוּ יַמֵּיךָ וְיִוָּסִיפוּ לְךָ שָׁנֹת חַיִּים: יְהוָה עוֹ
 לְעַמּוֹ יִתֵּן. יְהוָהוּ יְבָרֵךְ אֶת־עַמּוֹ בְּשְׁלוֹם:

העולה לתורה פותח ומביט במקום שצריך לקרוא, מכסה את האותיות ומברך בקול רם:

יְהוָה עִמָּכֶם • (הקהל עונה: **יְבָרְכֶךָ יְהוָה**):

בָּרְכוּ אֶת־יְהוָה הַמְבָרֵךְ:

(הקהל עונה: **בָּרוּךְ יְהוָה הַמְבָרֵךְ לְעוֹלָם וָעֶד**):

העולה חוזר ואומר: **בָּרוּךְ יְהוָה הַמְבָרֵךְ לְעוֹלָם וָעֶד:**

**בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה • אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם • אֲשֶׁר בָּחַר בָּנוּ
מִכָּל־הָעַמִּים וְנָתַן לָנוּ אֶת־תּוֹרָתוֹ • בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה •
נֹתֵן הַתּוֹרָה:**

בסיום הקריאה העולה יגלול את התורה, ויברך:

**בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה • אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם • אֲשֶׁר נָתַן לָנוּ תּוֹרַת
אֱמֶת • וַחַיֵּי עוֹלָם נִטַּע בְּתוֹכֵנוּ • בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה •
נֹתֵן הַתּוֹרָה:**

מי שברך לעולה לתורה:

**מִי שֶׁבָּרַךְ אֲבוֹתֵינוּ אֲבָרְהָם יִצְחָק וְיַעֲקֹב • הוּא יְבָרַךְ אֶת־כָּבוֹד
רַבִּי... שְׂמֵתֵנִדְב... לְמַנּוּחַת נַפְשׁ... וְלְמַנּוּחַת נַפְשׁ כָּל־
קְרוֹבֵיו שְׂמֵתוֹ וְכָל־שְׂאֵר שְׂכָבֵי עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל • לַחַיִּי... וְלַחַיִּי
כָּל־בְּנֵי בֵיתוֹ וְלַחַיִּי כָּל־קְרוֹבָיו וְאוֹהָבָיו וְלַחַיִּי כָּל־הַקְּהָל הַקְּדוֹשׁ
הַזֶּה • וּבְשִׁכְרָה זֶה הַקְּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא יִשְׁמְרֵהוּ וְיַצִּילֵהוּ מִכָּל־צָרָה
וְצוּקָה • וְיִשְׁלַח בְּרָכָה רְוָחָה וְהַצְּלָחָה בְּכָל־מַעֲשֵׂי יָדָיו • וְיַכְתִּבֵּהוּ
בְּסֵפֶר סְלִיחָה וּמַחִילָה וּכְפָרָה • עַם־כָּל־יִשְׂרָאֵל אַחִיו • וְכֵן יְהִי
רְצוֹן וְנֹאמַר אָמֵן:**

קריאת התורה למנחה

וַיִּדְבֹר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר: דַּבֵּר אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ
אֲלֵהֶם. אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם: כְּמַעֲשֵׂה אֶרֶץ־מִצְרַיִם
אֲשֶׁר יִשְׁבַתְּם־בָּהּ לֹא תַעֲשׂוּ. וּכְמַעֲשֵׂה אֶרֶץ־כְּנָעַן אֲשֶׁר אֲנִי
מֵבִיא אֶתְכֶם שָׁמָּה לֹא תַעֲשׂוּ. וּבְחַקְתִּיהֶם לֹא תִלְכוּ: אֶת־
מִשְׁפָּטֵי תַעֲשׂוּ. וְאֶת־חֻקְתִּי תִשְׁמְרוּ. לִלְכַת בְּהֶם. אֲנִי יְהוָה
אֱלֹהֵיכֶם: וּשְׁמַרְתֶּם אֶת־חֻקְתִּי וְאֶת־מִשְׁפָּטֵי. אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה אִתְּם
הָאָדָם וְחֵי בְהֶם. אֲנִי יְהוָה: ׀ לוי אִישׁ אִישׁ אֶל־כָּל־שָׂאֵר
בְּשָׂרוֹ לֹא תִקְרְבוּ לְגִלּוֹת עֲרוּהָ. אֲנִי יְהוָה: ׀ עֲרוֹת
אָבִיךָ וְעֲרוֹת אִמְךָ לֹא תִגְלֶה. אִמְךָ הוּא לֹא תִגְלֶה עֲרוֹתֶיהָ:
׀ עֲרוֹת אִשְׁת־אָבִיךָ לֹא תִגְלֶה. עֲרוֹת אָבִיךָ הוּא:
׀ עֲרוֹת אַחֻותֶךָ בֵּת־אָבִיךָ אוֹ בֵּת־אִמְךָ מוֹלַדֶּת בֵּית
אוֹ מוֹלַדֶּת חוּץ. לֹא תִגְלֶה עֲרוֹתֶיךָ: ׀ עֲרוֹת בֵּת־בְּנֶיךָ
אוֹ בֵּת־בָּתְּךָ לֹא תִגְלֶה עֲרוֹתֶיךָ. כִּי עֲרוֹתֶיךָ הֵנָּה: ׀ עֲרוֹת
בֵּת־אִשְׁת־אָבִיךָ מוֹלַדֶּת אָבִיךָ אַחֻותֶיךָ הוּא. לֹא תִגְלֶה עֲרוֹתֶיהָ:
׀ עֲרוֹת אַחֻות־אָבִיךָ לֹא תִגְלֶה. שָׂאֵר אָבִיךָ הוּא:
׀ עֲרוֹת אַחֻות־אִמְךָ לֹא תִגְלֶה. כִּי־שָׂאֵר אִמְךָ הוּא:
׀ עֲרוֹת אַחֻי־אָבִיךָ לֹא תִגְלֶה. אֶל־אִשְׁתּוֹ לֹא תִקְרַב
דֹּדְתֶךָ הוּא: ׀ עֲרוֹת כַּלְתֶּךָ לֹא תִגְלֶה. אִשְׁת־בְּנֶיךָ הוּא

מקורות ומקבילות

קריאת התורה למנחה. צבלי מגילה דף לא ע"א; סרע"ג ח"ב, סי' קכה; רמב"ם הל' תפילה, פ"ג ה"א; טוש"ע או"ח, תרכ"ב
ס"ב; סת"ר סי' פא, ענין סדר תפלות יוה"כ. קורין ג' גברי. תש"ו רנ"ג או"ח, סי' קעו; שבה"ל, סדר יוה"כ, סי' שכ; סת"ר
סי' פא, ענין סדר תפלות יוה"כ; ספה"ש, הל' תפילה, שער ו, ד"ה כמה; כ"י כ"ה, דף 3111. קורין צעירות. צבלי מגילה, דף
לא ע"א וש"י ד"ה קורין; תש"ו רנ"ג (אופק), או"ח, סי' קפה; תוס' ד"ה צמנחה קורין; פסקי רי"ד; שבה"ל, סדר יוה"כ, סי' שכ;
סת"ר סי' פא, ענין סדר תפלות יוה"כ; רע"ב עמ"ס מגילה פ"ג, מ"ה, ד"ה בפרשת מועדות; תפא"י עמ"ס מגילה, פ"ג, אות לו.
ראו חכמת שלמה או"ח, סי' תרכב, ס"ב. וידבר ה' וכו' דבר אל בני. ויק' יח, א"ל; סרע"ג ח"ב, סי' קכה; פסקי רי"א"ז מגילה,
פ"ד ה"ד, אות ה; סה"ת סי' מא, בשחרית יוה"כ; ספה"ש, הל' תפילה, שער ו, ד"ה ציוה"כ; כ"י כ"ה, דף 3111; מח' רומניא,
דף שפא ע"ב. כמעשה ארץ מצרים. סרע"ג ח"ב, סי' קכה; שבה"ל, סדר יוה"כ, סי' שכ; סת"ר סי' פא, ענין סדר תפלות יוה"כ;
מח' רומניא, דף שפא ע"א.

לֹא תִגְלֶה עֲרוֹתֶיהָ: ׀ עֲרוֹת אֲשֶׁת־אֲחִיךָ לֹא תִגְלֶה.
 עֲרוֹת אֲחִיךָ הוּא: ׀ עֲרוֹת אִשָּׁה וּבִתָּהּ לֹא תִגְלֶה.
 אֶת־בֵּת־בְּנֵהּ וְאֶת־בֵּת־בִּתְּהָ לֹא תִקַּח לְגִלּוֹת עֲרוֹתֶיהָ. שְׂאֵרָה
 הֵנָּה זְמָה הוּא: וְאִשָּׁה אֶל־אֲחִתָּהּ לֹא תִקַּח. לְצָרָר לְגִלּוֹת
 עֲרוֹתֶיהָ עָלֶיהָ בְּחַיֶּיהָ: וְאֶל־אִשָּׁה בְּנִדָּת טְמֵאָתָהּ. לֹא תִקְרַב
 לְגִלּוֹת עֲרוֹתֶיהָ: וְאֶל־אִשָּׁת עִמִּיתְךָ לֹא־תִתֵּן שְׂכָבְתְּךָ לְזָרַע.
 לְטִמְאָה־בָּהּ: וּמִזֶּרְעֶךָ לֹא־תִתֵּן לְהַעֲבִיר לְמַלְךְ וְלֹא תַחֲלֵל
 אֶת־שֵׁם אֱלֹהֶיךָ אֲנִי יְהוָה: מִפְּטִיר וְאֶת־זִכְרִי לֹא תִשְׁכַּח מִשְׂכָּבִי
 אִשָּׁה. תוֹעֵבָה הוּא: וּבְכָל־בְּהֵמָה לֹא־תִתֵּן שְׂכָבְתְּךָ לְטִמְאָה־בָּהּ
 וְאִשָּׁה לֹא־תַעֲמֹד לְפָנַי בְּהֵמָה לְרַבְעָה תִבָּל הוּא: אֶל־תִּטְמָאוּ
 בְּכָל־אֱלֹהִים. כִּי בְּכָל־אֱלֹהִים נִטְמָאוּ הַגּוֹיִם אֲשֶׁר־אֲנִי מְשַׁלַּח
 מִפְּנֵיכֶם: וּתִטְמָא הָאָרֶץ וְאֶפְקֹד עֲוֹנָה עָלֶיהָ. וּתְקַא הָאָרֶץ
 אֶת־יִשְׁבֵּיהָ: וּשְׁמַרְתֶּם אֹתָם אֶת־חֻקֹּתַי וְאֶת־מִשְׁפָּטַי וְלֹא תַעֲשׂוּ
 מִכָּל הַתּוֹעֵבֹת הָאֵלֶּה. הָאֲזִרְחָ וְהִגֵּר הִגֵּר בְּתוֹכְכֶם: כִּי אֶת־
 כָּל־הַתּוֹעֵבֹת הָאֵל עָשׂוּ אֲנִשֵׁי־הָאָרֶץ אֲשֶׁר לְפָנֶיכֶם. וּתִטְמָא
 הָאָרֶץ: וְלֹא־תִקִּיא הָאָרֶץ אֶתְכֶם בְּטִמְאָכֶם אֹתָהּ. כַּאֲשֶׁר קָאָה
 אֶת־הַגּוֹי אֲשֶׁר לְפָנֶיכֶם: כִּי כָל־אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה מִכָּל הַתּוֹעֵבֹת
 הָאֵלֶּה. וּנְכַרְתּוּ הַנִּפְשׁוֹת הַעֲשׂוֹת מִקְרַב עִמָּם: וּשְׁמַרְתֶּם
 אֶת־מִשְׁמַרְתִּי לְבַלְתִּי עֲשׂוֹת מַחֲקוֹת הַתּוֹעֵבֹת אֲשֶׁר נַעֲשׂוּ
 לְפָנֶיכֶם וְלֹא תִטְמָאוּ בָהֶם. אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם: ׀

ח"ג והערות

סיום קה"ת. לפי מח' רמ"ו, בולוניה ושד"ל לא
 אומרים אחר קריאת התורה זו קדיש וכן כתב
 במרדכי עמ"ס יומא, רמז תשכו, שאינו אומר קדיש.
 וראו במשנה ברורה, סי' תרכ"ב ס"ק ח, הפוסק
 שאין אומרים קדיש. אמנם בשב"ל, סדר יוה"כ,
 סי' ש"ב וסת"ר סי' פא, ענין סדר תפלות יוה"כ,
 כתבו, זמקדישין בין קריאת התורה להפטרות.

מקורות ומקבילות

מפטיר. סרע"ג ח"ג, סי' קכח; שבה"ל, סדר יוה"כ, סי' שכ; סת"ר
 סי' פא, ענין סדר תפלות יוה"כ; סה"ת סי' מא, בשחרית יוה"כ;
 ספה"ש, הל' תפילה, שער ו, ד"ה ציוה"כ; כ"ו כ"ה, דף 311; מנ'
 רומניא, דף שפא ע"א. **אני ה' אלהיכם.** סרע"ג ח"ג, סי' קכח;
 סה"ת סי' מא, בשחרית יוה"כ; ספה"ש, הל' תפילה, שער ו, ד"ה
 ציוה"כ; כ"ו כ"ה, דף 311; מנ' רומניא, דף שפא ע"א וע"ג. **סוף**
הפטרות. שבה"ל, סדר יוה"כ, סי' שכ; סת"ר סי' פא, ענין סדר תפלות

לפני קריאת המפטיר, בזמן שמלבישים את ספר התורה אומרים:

**אָב הַרְחֵם יְשִׁיב אֶת־שְׁבוֹת עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל. וַיּוֹצִיאֵנוּ מִצָּרָה
לְרוּחָהּ וּמֵאֲפֵלָה לְאוֹרָהּ בְּקִרְוֹב. וְנֹאמֵר אָמֵן:
אֲתָהּ יְהוָה לְעוֹלָם תִּשָּׁב כְּסֶאֱדָךְ לְדוֹר וָדוֹר: לְמָה לְנִצְחַת תִּשְׁכַּחֲנוּ
תַעֲזֹבֵנוּ לְאַרְךָ יָמִים: הַשִּׁיבֵנוּ יְהוָה וְאֵלֶיךָ וְנִשְׁוֹבָה חֲדָשׁ יָמֵינוּ
בְּקֶדֶם: הוֹשִׁיעֵנוּ מוֹשִׁיעֵנוּ. כִּי לָךְ עֵינֵינוּ וּלְכָה לִישׁוּעָתָנוּ:
הוֹשִׁיעָהוּ אֶת־עַמְּךָ וּבְרַךְ אֶת־נַחֲלֹתֶךָ וְרַעַם וְנִשְׂאֵם עַד־הָעוֹלָם:**

המפטיר, לאחר שייגמור הגולל לגלול את סה"ת, קודם קריאת ההפטרה מברך:

**בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם. אֲשֶׁר בָּחַר בְּנְבִיאִים
טוֹבִים. וְרָצָה בְּדַבְרֵיהֶם. הַנְּאֻמְרִים בְּאֵמַת. בְּרוּךְ
אַתָּה יְהוָה. הַבוֹחֵר בַּתּוֹרָה. בְּמִשְׁחַת עֲבָדוֹ וּבִישְׂרָאֵל עַמּוֹ.
וּבְנְבִיאֵי הָאֵמַת וְהַצֶּדֶק:**

קוראים את ההפטרה:

**וְעָלוּ מוֹשְׁעִים בְּהַר צִיּוֹן לְשֹׁפֵט אֶת־הַר עֲשׂוֹ וְהִיתָה לִיהוָה
הַמְּלוּכָה:**

**וַיְהִי דְבַר־יְהוָה אֶל־יוֹנָה בֶן־אֲמֵתִי לֵאמֹר: קוּם לָךְ אֶל־נִינְוָה
הָעִיר הַגְּדוֹלָה וּמְרָא עָלֶיהָ. כִּי־עָלְתָה רַעַתְם לְפָנָי: וַיִּקָּם
יוֹנָה לְבָרַח תְּרַשִּׁישָׁה מִלְּפָנָי יְהוָה. וַיֵּרֶד יָפוֹ וַיִּמְצָא אֲנִיָּהוּ**

מקורות ומקבילות

יוה"כ. צרכות הפטרה. סרע"ג ח"ב, כ"ו כ"ה, דף 112 א. ועלו מושעים צהר ליון. עוב"א, כ"ה; סרע"ג ח"ב, כ"ו; קתה; הריו"ג, הל' יוה"כ, עמ"פ, ד"ה וצמנחה; ס' האשכול, הל' קה"ת, דף סו ע"א; שבה"ל, סדר יוה"כ, ס' שכ; סת"ר ס' פא, ענין סדר תפלות יוה"כ; סה"ת ס' מ"ה, בשחרית יוה"כ; כ"ו כ"ה, דף 112 א. ויהי

ח"ג והערות

ועלו מושעים. מנהג בני רומה להוסיף פסוק מסוף עובדיה, ואולי הוא כפי מסורת הסדרים, שסדר חדש מתחיל בפסוק זה, ראו: סוף הקדמת תנ"ך קורן. ואולי פסוק זה נוסף כתשובה לנוצרים, אשר סילפו את ספר יונה וכמו"כ מוזכר בו מלכות ה' שמודגשת בימים אלו.

דבר ה' אל יונה. ספר יונה; ספה"ש, הל' תפילה, שער ו, ד"ה צוה"כ; מח' רומניא, דף שפב ע"א. כנולאת יונה. צבלי מגילה, דף לא ע"א; פסקי רי"ד; סרע"ג ח"ב, כ"ו; קתה; רמב"ם, הל' תפילה, פי"ג הי"א; טוש"ע או"ח, ס' תרכ"ב ס"ב; הריו"ג, הל' יוה"כ, עמ"פ, ד"ה וצמנחה; שבה"ל, סדר יוה"כ, ס' שכ; סת"ר ס' פא, ענין סדר תפלות יוה"כ; סה"ת ס' מ"ה, בשחרית יוה"כ; פסקי רי"ד; מגילה, פ"ד ה"ד, אות ה; כ"ו כ"ה, דף 112 א; מח' רומניא, דף שפא ע"א; רע"ב עמ"ס מגילה פ"ג, מ"ה, ד"ה צפרשת מועדות.

בָּאָה תְּרַשִּׁישׁ וַיִּתֵּן שְׂכָרָהּ וַיֵּרֶד בָּהּ לְבֹא עִמָּהֶם תְּרַשִּׁישָׁה
מִלִּפְנֵי יְהוָה: וַיְהוֶה הַטִּיל רוּח־גְּדוּלָּה אֶל־הַיָּם וַיְהִי סַעַר־גְּדוּל
בַּיָּם. וְהָאֱנִיָּה חֹשֶׁבֶה לְהִשְׁבֵּר: וַיִּירָאוּ הַמַּלְאָכִים וַיִּזְעֲקוּ אִישׁ
אֶל־אֱלֹהָיו. וַיִּטְלוּ אֶת־הַכֵּלִים אֲשֶׁר בְּאֶנְיָה אֶל־הַיָּם לְהִקָּל
מֵעֲלֵיהֶם. וַיּוֹנֶה יָרֵד אֶל־יִרְכָתַי הַסְּפִינָה וַיִּשְׁכַּב וַיִּרְדָּם: וַיִּקְרַב
אֵלָיו רֶב הַחִבְלִי. וַיֹּאמֶר לוֹ מַה־לָּךְ נִרְדָּם. קוּם קְרֵא אֶל־אֱלֹהֶיךָ
אוּלַּי יִתְעַשֶּׂת הָאֱלֹהִים לָנוּ וְלֹא נֹאבֵד: וַיֹּאמְרוּ אִישׁ אֶל־רֵעֵהוּ.
לָכוּ וְנִפְּלֵה גּוֹרְלוֹת וְנִגְדְּעָה בְּשַׁלְמֵי הַרְעָה הַזֹּאת לָנוּ. וַיִּפְּלוּ
גּוֹרְלוֹת וַיִּפֹּל הַגּוֹרֵל עַל־יוֹנָה: וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו. הַגִּידָה־נָּא לָנוּ
בְּאֲשֶׁר לָמִי־הָרָעָה הַזֹּאת לָנוּ. מַה־פְּלֹאֲכֶתֶךָ וּמֵאֵן תָּבֹא מֶה
אַרְצֶךָ וְאִי־מִזֶּה עִם אַתָּה: וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם עֲבָרִי אֲנֹכִי. וְאֶת־יְהוָה
אֱלֹהֵי הַשָּׁמַיִם אֲנִי יָרֵא אֲשֶׁר־עָשָׂה אֶת־הַיָּם וְאֶת־הַיַּבְשָׁה:
וַיִּירָאוּ הָאֲנָשִׁים יִרְאָה גְּדוּלָּה וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו מַה־זֹּאת עָשִׂיתָ.
כִּי־יָדְעוּ הָאֲנָשִׁים כִּי־מִלִּפְנֵי יְהוָה הוּא בֵרַח כִּי הִגִּיד לָהֶם:
וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו. מַה־נַּעֲשֶׂה לָּךְ וַיִּשְׁתַּק הַיָּם מֵעֲלֵינוּ. כִּי הַיָּם
הוֹלֵךְ וְסַעַר: וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם שְׂאוּנִי וְהַטִּילְנִי אֶל־הַיָּם וַיִּשְׁתַּק
הַיָּם מֵעֲלֵיכֶם. כִּי יוֹרֵעַ אָנֹכִי כִּי בְּשַׁלְמֵי הַסַּעַר הַגְּדוּל הַזֶּה עֲלֵיכֶם:
וַיַּחֲתְרוּ הָאֲנָשִׁים לְהִשְׁבִּיב אֶל־הַיַּבְשָׁה וְלֹא יָכְלוּ. כִּי הַיָּם הוֹלֵךְ
וְסַעַר עֲלֵיהֶם: וַיִּקְרְאוּ אֶל־יְהוָה וַיֹּאמְרוּ. אָנָּה יְהוָה אֶל־נָּא
נֹאבְדָה בְּנַפְשִׁי הָאִישׁ הַזֶּה וְאֶל־תֵּתֵן עָלֵינוּ דָם נְקִיא. כִּי־אַתָּה
יְהוָה כְּאֲשֶׁר חִפְצָתָ עָשִׂיתָ: וַיִּשְׂאוּ אֶת־יוֹנָה וַיִּטְלֵהוּ אֶל־הַיָּם.
וַיַּעֲמֵד הַיָּם מִזְעָפוֹ: וַיִּירָאוּ הָאֲנָשִׁים יִרְאָה גְּדוּלָּה אֶת־יְהוָה.
וַיִּזְבְּחוּ־זֶבַח לַיהוָה וַיִּדְּרוּ נְדָרִים: וַיִּמַן יְהוָה דָּג גְּדוּל לְבַלְעַ
אֶת־יוֹנָה. וַיְהִי יוֹנָה בְּמַעֵי הַדָּג שְׁלֹשָׁה יָמִים וּשְׁלֹשָׁה לַיְלֹת:
וַיִּתְפַּלֵּל יוֹנָה אֶל־יְהוָה אֱלֹהָיו. מִמַּעַי הִדְּגָה: וַיֹּאמֶר. קִרְאתִי

מִצָּרָה לִי אֶל־יְהוָה וַיַּעֲנֵנִי מִבֶּטֶן שְׂאוֹל שׁוֹעֲתִי שָׁמַעַתְּ קוֹלִי׃
וּתְשַׁלִּיכֵנִי מִצוֹלָה בְּלִבִּי יָמִים וְנָהָר יִסְבְּבֵנִי כָּל־מִשְׁפָּרֶיךָ
וְגַלְיָה עָלַי עֲבְרוּ׃ וְאֲנִי אִמַּרְתִּי נִגְרַשְׁתִּי מִנֶּגֶד עֵינֶיךָ אֵךְ
אוֹסִיף לְהַבִּיט אֶל־הֵיכַל קִדְשֶׁךָ׃ אִפְפוּנֵי מַיִם עַד־נֶפֶשׁ תַּהוֹם
יִסְבְּבֵנִי סוֹף חֲבוּשׁ לְרֹאשֵׁי׃ לְקַצְבֵי הָרִים יִרְדְּתִי הָאָרֶץ
בְּרַחֲמֶיךָ בְּעַדֵי לְעוֹלָם׃ וַתַּעַל מִשְׁחַת חַיִּי יְהוָה אֱלֹהֵי׃ בְּהַתְעַטֵּף
עָלַי נֶפְשִׁי אֶת־יְהוָה זָכַרְתִּי וַתְּבוֹא אֵלַיךְ תִּפְלָתִי אֶל־הֵיכַל
קִדְשֶׁךָ׃ מִשְׁמְרֵים הַבְּלִי־שׁוֹא חֶסֶדֶם יַעֲזֹבוּ׃ וְאֲנִי בְּקוֹל תּוֹדָה
אֲזַבְּחָה־לָּךְ אֲשֶׁר נִדְרַתִּי אֶשְׁלָמָה׃ יִשׁוּעָתָה לִיהוָה׃ פ

וַיֹּאמֶר יְהוָה לְדָג וַיִּקָּא אֶת־יוֹנָה אֶל־הַיַּבְשָׁה׃ ס וַיְהִי
דְבַר־יְהוָה אֶל־יוֹנָה שְׁנִית לֵאמֹר׃ קוּם לֵךְ אֶל־נִינּוּה הָעִיר
הַגְּדוֹלָה וּקְרֵא אֵלֶיהָ אֶת־הַקְּרִיאָה אֲשֶׁר אָנֹכִי דֹבֵר אֵלֶיךָ׃
וַיִּקַּם יוֹנָה וַיֵּלֶךְ אֶל־נִינּוּה כְּדַבַּר יְהוָה׃ וְנִינּוּה הִיְתָה עִיר־גְּדוֹלָה
לְאֱלֹהִים מִהֶלֶךְ שְׁלֹשֶׁת יָמִים׃ וַיַּחַל יוֹנָה לָבוֹא בְּעִיר מִהֶלֶךְ
יוֹם אֶחָד וַיִּקְרָא וַיֹּאמֶר׃ עוֹד אַרְבָּעִים יוֹם וְנִינּוּה נִהְפְּכֶת׃
וַיֵּאֱמִינוּ אֲנָשֵׁי נִינּוּה בְּאֱלֹהִים וַיִּקְרְאוּ־צוֹם וַיִּלְבְּשׂוּ שַׂקִּים
מִגְּדוֹלָם וְעַד־קִטְטָנִים׃ וַיַּגַּע הַדָּבָר אֶל־מֶלֶךְ נִינּוּה וַיִּקַּם מִכְּסֹאוֹ
וַיַּעֲבֵר אֶדְרֵתוֹ מֵעֲלָיו וַיִּכַּס שֶׁק וַיֵּשֶׁב עַל־הָאֶפֶר׃ וַיִּזְעַק וַיֹּאמֶר
בְּנִינּוּה׃ מִטַּעַם הַמֶּלֶךְ וַגְּדָלָיו לֵאמֹר׃ הָאָדָם וְהַבְּהֵמָה הַבְּקָר
וְהַצֹּאן אֶל־יִטְעֲמוּ מֵאוֹמָה אֶל־יִרְעוּ וּמִיִּם אֶל־יִשְׁתּוּ׃ וַיִּתְכַּסּוּ
שַׂקִּים הָאָדָם וְהַבְּהֵמָה וַיִּקְרְאוּ אֶל־אֱלֹהִים בְּחִזְקָה וַיֵּשְׁבוּ
אִישׁ מִדְּרָכּוֹ הִרְעָה וּמִן־הַחֲמַס אֲשֶׁר בְּכַפֵּיהֶם׃ מִי־יִוָּדַע יָשׁוּב
וַנַּחֵם הָאֱלֹהִים וַיֵּשֶׁב מִחֲרוֹן אָפּוֹ וְלֹא נֹאבַד׃ וַיֵּרֶא הָאֱלֹהִים
אֶת־מַעֲשֵׂיהֶם כִּי־שָׁבוּ מִדְּרָכָם הִרְעָה וַיִּנַּחֵם הָאֱלֹהִים עַל־
הִרְעָה אֲשֶׁר־דָּבַר לַעֲשׂוֹת־לָהֶם וְלֹא עָשָׂה׃ וַיִּרַע אֶל־יוֹנָה

רָעָה גְדוּלָה וַיַּחַר לוֹ: וַיִּתְפַּלֵּל אֶל־יְהוָה וַיֹּאמֶר. אָנֹכִי יְהוָה
הַלֹּא־זֶה דְבָרִי עַד־הַיּוֹתֵי עַל־אֲדָמָתִי עַל־כֵּן קָדַמְתִּי לְבָרַח
תְּרַשִּׁישָׁה. כִּי יָדַעְתִּי כִּי אַתָּה אֶל־חַנּוּן וְרַחוּם אַרְךָ אַפִּים
וְרַב־חֶסֶד וְנָחַם עַל־הָרָעָה: וְעַתָּה יְהוָה קַח־נָא אֶת־נַפְשִׁי מִמֶּנִּי.
כִּי טוֹב מוֹתִי מִחַיִּי: פ

וַיֹּאמֶר יְהוָה. הֵהֵיטֵב חָרָה לָךְ: וַיֵּצֵא יוֹנָה מִן־הָעִיר וַיֵּשֶׁב
מִקְדָּם לָעִיר. וַיַּעַשׂ לוֹ שֵׁם סֶכֶה וַיֵּשֶׁב תַּחְתֶּיהָ בְּצֹל עַד אֲשֶׁר
יֵרָאֶה מֵהַיָּם בְּעִיר: וַיִּמַּן יְהוָה־אֱלֹהִים קִיקְיוֹן וַיַּעַל מֵעַל
לְיוֹנָה לְהַיּוֹת צֹל עַל־רֹאשׁוֹ לְהַצִּיל לוֹ מִרְעַתוֹ. וַיִּשְׂמַח יוֹנָה
עַל־הַקִּיקְיוֹן שִׂמְחָה גְדוּלָה: וַיִּמַּן הָאֱלֹהִים תוֹלַעַת בַּעֲלֹת
הַשָּׁחַר לְמַחְרַת. וַתֵּךְ אֶת־הַקִּיקְיוֹן וַיִּיבֹשׁ: וַיְהִי בְּזֶרַח הַשָּׁמֶשׁ
וַיִּמַּן אֱלֹהִים רוּחַ קָדִים חַרְיִשִׁית וַתֵּךְ הַשָּׁמֶשׁ עַל־רֹאשׁ יוֹנָה
וַיִּתְעַלֶּף. וַיִּשְׂאֵל אֶת־נַפְשׁוֹ לְמוֹת וַיֹּאמֶר טוֹב מוֹתִי מִחַיִּי: וַיֹּאמֶר
אֱלֹהִים אֶל־יוֹנָה הֵהֵיטֵב חָרָה לָךְ עַל־הַקִּיקְיוֹן. וַיֹּאמֶר הֵיטֵב
חָרָה־לִּי עַד־מוֹת: וַיֹּאמֶר יְהוָה. אַתָּה חָסַתְּ עַל־הַקִּיקְיוֹן אֲשֶׁר
לֹא־עִמַּלְתָּ בּוֹ וְלֹא גִדַּלְתָּו. שְׁבֹן־לַיְלָה הָיָה וּבֶן־לַיְלָה אָבָד:
וְאֲנִי לֹא אָחוּס עַל־נִינּוּהַ הָעִיר הַגְּדוּלָה. אֲשֶׁר יִשְׁפֹּה הַרְבֵּה
מִשְׁתִּים־עֲשָׂרָה רַבּוֹ אָדָם אֲשֶׁר לֹא־יָדַע בֵּין־יָמֵינוּ לְשִׁמְאֹלוֹ
וּבְהֵמָה רַבָּה:

מִי־אֵל כְּמוֹךָ. נִשְׂא עֵוֹן וְעֵבֶר עַל־פְּשַׁע לְשֹׂאֲרֵית נַחֲלָתוֹ.
לֹא־הַחְזִיק לְעַד אָפוּ כִּי־חַפֵּץ חֶסֶד הוּא: יָשׁוּב יִרְחַמְנוּ יִכְבָּשׁ
עֹנְוֵתֵינוּ וְתִשְׁלִיךְ בְּמַצְלֹת יָם כָּל־חַטָּאוֹתֵם: תִּתֵּן אֶמֶת לְיַעֲקֹב
חֶסֶד לְאַבְרָהָם. אֲשֶׁר־נִשְׁבַּעְתָּ לְאַבְתֵּינוּ מִיָּמֵי קָדָם:

מקורות ומקבילות

זכמסה רנה. מח' רומניא, דף שפב ע"א. מי אל כמוך. מיכ' ז, ירדכ; סרע"ג ח"ב, סי' קכת; הרז"ג, הל' יוה"כ, עמ' פז, ד"ה
זכמנחה; שכה"ל, סדר יוה"כ, סי' שכ; סה"ר סי' פא, ענין סדר תפלות יוה"כ; סה"ת סי' מא; ספה"ש, הל' תפילה, שער ו, ד"ה
צוה"כ; כ"ו כ"ה, דף 112א.

אחרי קריאת ההפטרה, המפטיר אומר:

גְּאֲלֵנוּ יְהוָה יִצְבְּאוֹת שְׁמוֹ. קְדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל:

**בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם. צוּר כָּל־הָעוֹלָמִים
צַדִּיק בְּכָל־הַדּוֹרוֹת. הָאֵל הַנְּאֻמָּן הָאוֹמֵר וְעוֹשֶׂה.
הַמְדַבֵּר וּמְקַיֵּם. כִּי כָל־דְּבָרָיו אֱמֶת וְצַדִּיק. נְאֻמָּן אַתָּה הוּא
יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וְנְאֻמָּנִים דְּבָרֶיךָ. וְדַבֵּר אֶחָד מִדְּבָרֶיךָ אַחֲרָי
לֹא־יִשׁוּב רִיקָם. כִּי אֵל (מֶלֶךְ) נְאֻמָּן אַתָּה. בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה.
הָאֵל הַנְּאֻמָּן בְּכָל־דְּבָרָיו:**

**רַחֵם עַל־צִיּוֹן כִּי הִיא בֵּית חַיֵּינוּ. וְלַעֲלוּבַת נַפְשׁ תּוֹשִׁיעַ
בְּמַהֲרָה בְּיַמֵּינוּ. בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. מְשַׁמַּח צִיּוֹן בְּבִגְיָה:**

**שְׂמַחְנוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ בְּאַלְהֵינוּ הַנְּבִיא עֲבָדְךָ וּבְמַלְכוּת בֵּית
דָּוִד מְשִׁיחְךָ. בְּמַהֲרָה יָבֹא וַיַּגֵּל לַבְּנוֹ. עַל־כִּסֵּאוֹ
לֹא־יֵשֵׁב זָר וְלֹא־יִנְחִלוּ עוֹד אַחֲרֵים אֶת־כְּבוֹדוֹ. כִּי בְשֵׁם קְדֻשָּׁךָ
נִשְׁבַּעְתָּ לוֹ. שְׁלֵא יִכְבֶּה גֵרוֹ לְעוֹלָם וָעֶד. בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה.
מִגֵּן דָּוִד:**

**עַל־הַתּוֹרָה וְעַל־הָעֲבוּדָה וְעַל־הַנְּבִיאִים וְעַל־יוֹם (בשבת):
הַשַּׁבָּת הַזֶּה. וְעַל־יוֹם) הַכְּפוּרִים הַזֶּה שְׁנַתָּת**

**לָנוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ (בשבת): לְקַדְּשָׁה וְלִמְנוּחָה) לְסִלִּיחָה לְמַחֲלָה
וְלִכְפָּרָה לְחַיִּים וְלִכְבוֹד וְלִתְפָּאֶרֶת. עַל־הַכֹּל יְהוָה אֱלֹהֵינוּ
אָנוּ מוֹדִים לָךְ וּמְבַרְכִים אוֹתְךָ. יִתְבָּרַךְ שְׁמֶךָ בְּפִי כָל־חַי
תָּמִיד לְעוֹלָם וָעֶד. וְדַבֵּרְךָ אֱמֶת וּמְקַיֵּם לְעֵד. וּמַבְלִעְדֶיךָ אֵין
לָנוּ מֶלֶךְ אֶלָּא אַתָּה. בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. מֶלֶךְ מוֹחֵל וְסוֹלֵחַ**

מקורות ומקבילות

נרכות לאחר הפטרה. סרע"ג ח"ב, ס' קמת; שצ"ל, סדר יוס"ב, ס' שכ. על הסורה. ראו ש"ע או"ח ס' תרכב, ס"ג, ונשאי כליו. בשבת. ע"פ ספר"ש, הל' תפילה, שער ו, ד"ה המפטיר.

ח"ג והערות

על התורה. במח' הקדומים מופיעה הנחיה, שסיום ברכת ההפטרה היא עד 'על התורה', כמנהג אשכנז. וכדיום המנהג להוסיף ולומר ברכה זו, ע"פ מח' שד"ל.

לְעֹנֹתֵינוּ וְלַעֲוֹנוֹת עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל. וּמַעֲבִיר אֲשֶׁמוֹתֵינוּ בְּכָל־שָׁנָה
וּשְׁנָה. מִלֶּדֶד עַל־כָּל־הָאָרֶץ מִקֹּדֶשׁ (בשבת: השַׁבָּת וְיִשְׂרָאֵל
וְיוֹם הַכַּפּוּרִים:

החזן אומר בקול רם:

יִזְכּוֹר אֱלֹהִים לְטוֹבָה אֶת־נַפְשׁ...

(וכל אחד מזכיר בלחש את שמות קרוביו שמתו).

החזן ממשיך בקול רם:

לאשה (לנשים):

שְׁהִלְךְ (שְׁהִלְכוּ) לְחַיֵּי הָעוֹלָם
הַבָּא. עַם־נַפְשׁ אַבְרָהָם יִצְחָק
וְיַעֲקֹב. אֲשֶׁר הֵם חַיִּים
בְּגֹזְעָדָן. הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
יִבִּין לוֹ (לָהֶם) מְנוּחָה אֲשֶׁר
יִיטֵב לוֹ (לָהֶם). וְתַהֲיֶה נַפְשׁוֹ
צְרוּרָה (וְתַהֲיֶינָה נַפְשׁוֹתֵיהֶם
צְרוּרוֹת) בְּצַרְרוֹת הַחַיִּים
הַנִּצְחָיִים תַּחַת כֶּסֶף הַכְּבוֹד
וְלַעֲת תַּחֲיֵת הַמֵּתִים יִקְיֶין
וְיִרְגֵן (יִקְיֶצוּ וְיִרְגֵנוּ)

לאיש (לאנשים):

שְׁהִלְךְ (שְׁהִלְכוּ) לְחַיֵּי הָעוֹלָם
הַבָּא. עַם־נַפְשׁ אַבְרָהָם יִצְחָק
וְיַעֲקֹב. אֲשֶׁר הֵם חַיִּים
בְּגֹזְעָדָן. הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
יִבִּין לוֹ (לָהֶם) מְנוּחָה אֲשֶׁר
יִיטֵב לוֹ (לָהֶם). וְתַהֲיֶה נַפְשׁוֹ
צְרוּרָה (וְתַהֲיֶינָה נַפְשׁוֹתֵיהֶם
צְרוּרוֹת) בְּצַרְרוֹת הַחַיִּים
הַנִּצְחָיִים תַּחַת כֶּסֶף הַכְּבוֹד
וְלַעֲת תַּחֲיֵת הַמֵּתִים יִקְיֶין
וְיִרְגֵן (יִקְיֶצוּ וְיִרְגֵנוּ)

עַם־יִתֵּר שְׂכַנֵּי עֶפְרָיִם. כְּדַכְתִּיב יַחֲיוּ מִתִּיךְ נִבְלָתִי יְקוּמוּן. הַקְּיֶיצוּ
וְרַגְנֵנוּ שְׂכַנֵּי עֶפְרָיִם. וְלִכְלָנוּ יִתֵּן יְהוָה שְׂכָר טוֹב וְחַיִּים טוֹבִים
בְּעוֹלָם הַיְּהוּה וּבְעוֹלָם הַבָּא וַיִּמְלֵא מִשְׁאָלוֹת לִבֵּנוּ לְטוֹבָה.
וַיִּצְמִיחַ לָנוּ יְשׁוּעָה בְּקִרְוֹב וְכֵן יְהִי רָצוֹן וְנֹאמַר אָמֵן:

מקורות ומקבילות

מקדש השנת וכו'. מחו"ו סוף סי' שג; מנהג מרשלייאה, סדר תפלת יוה"כ, עמ' 136, ד"ה ואם חל בשבת; הגהות מיימוניות, הל' שביחת עשור, מנהגי יוה"כ, ד"ה המפסיר; כלבו סי' ע; מח' רומניא, דף שפ"א ע"א.

יִזְכּוֹר אֱלֹהִים לְטוֹבָה אֶת־נַפְשׁ כָּל־שִׁכְבֵי עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל. עִם
נַפְשׁ אַבְרָהָם יִצְחָק וְיַעֲקֹב אֲבוֹתֵינוּ. (וְעַסְנָפֶשׁ שָׂרָה.
רַבְקָה. רָחֵל וְלֵאָה). וְאֲשֶׁר הִנִּיחוּ לְנַפְשׁוֹתֵם זְכִירָה בְּהַקְדָּשׁ.
יְנַיְחוּ עַל־מִשְׁכְּבוֹתֵם בְּגֵן־עֵדֶן. וְנֹאמֵר אָמֵן:

יְהִי רָצוֹן לְפָנֵי אָבִינוּ שֶׁבַשְׁמַיִם לְכוֹנֵן אֶת־בַּיִת חַיֵּינוּ. וְלִהְשִׁיב
שְׂכִינָתוֹ בְּתוֹכוֹ בְּמִהְרָה בְיָמֵינוּ. וְנֹאמֵר אָמֵן:

יְהִי רָצוֹן לְפָנֵי אָבִינוּ שֶׁבַשְׁמַיִם לְרַחֵם עַל־פְּלִיטָתֵנוּ. וְלַעֲצֹר
אֶת־הַמַּגָּפָה וְהַמַּשְׁחִית מֵעַלֵּינוּ וּמֵעַל בְּתֵינוּ. וּמֵעַל
כָּל־עֲדַת עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל. וְנֹאמֵר אָמֵן:

יְהִי רָצוֹן לְפָנֵי אָבִינוּ שֶׁבַשְׁמַיִם לְקַיֵּם לָנוּ אֶת־כָּל־חֻמְיֵי יִשְׂרָאֵל.
הֵם וּבְגִייהֶם (וּנְשִׂיהֶם) וְתַלְמִידֵיהֶם וְכָל־אֲשֶׁר לָהֶם.
שְׂבָכָל־מְקוֹמוֹת מוֹשְׁבוֹתֵיהֶם. וְנֹאמֵר אָמֵן:

יְהִי רָצוֹן לְפָנֵי אָבִינוּ שֶׁבַשְׁמַיִם שְׁנִשְׁמַע וְנִתְבַּשֵּׁר בְּשׁוֹרוֹת
טוֹבוֹת (יְשׁוּעוֹת) וְנִחָמוֹת. מְהֵרָה מֵאַרְבַּע כַּנְּפוֹת
הָאָרֶץ. וְנֹאמֵר אָמֵן:

אַחֵינוּ יִשְׂרָאֵל וְאַנּוּסֵי יִשְׂרָאֵל (וְאַסִּירֵי יִשְׂרָאֵל). הַנִּתְוֹנִים בְּצָרָה
וּבְשִׁבְיָה. הַמְּקוֹם (בְּרַחֲמָיו) יְרַחֵם וְיַחֲזֵן אוֹתָם (וְאוֹתָנוּ)
בְּעִבּוֹר שָׁמוֹ הַגָּדוֹל. וְיוֹשִׁיעֵם וְיוֹשִׁיעֵנוּ. וְיוֹצִיאֵם וְיוֹצִיאֵנוּ מִצָּרָה
לְרוּחָהּ. וּמֵאֲפֵלָה לְאוֹרָה (בְּקָרוֹב). וְנֹאמֵר אָמֵן:

יְהִי־חֶסֶדְךָ יְהוָה עָלֵינוּ. כְּאֲשֶׁר יַחֲלֵנוּ לָךְ: כִּי־לָךְ יְהוָה הוֹחֵלְתִּי.
אַתָּה תַעֲנֶנּוּ אֲדֹנָי אֱלֹהֵי: לְמַעַן יַחֲלִצֵנוּ יְדִידְךָ.
הוֹשִׁיעָה יְמִינְךָ וְעֲנֵנִי: (מִגִּנְנוּ רְאֵה אֱלֹהִים וְהִבֵּט פָּנָי מְשִׁיחֶךָ:
לֹא־אֲמוֹת כִּי־אֲחִיָּה וְאִסְפָּר מֵעֲשֵׂי יְהוָה: יְהוָה הוֹשִׁיעָה. הַמְּלֶךְ יַעֲנֵנוּ
בְּיוֹם־קְרָאֵנוּ:

לפי מנהג ק"ק רומה בשבת מוסיפים:

הִלְלוּ יְהוָה אֹדָה יְהוָה בְּכָל-לֵבִב. בְּסוּד יִשְׂרָאֵל וְעַדָּה: גְּדֹלִים
 מַעֲשֵׂי יְהוָה. דְּרוֹשִׁים לְכָל-חַפְצֵיהֶם: הוֹדוּהֶם הַדָּר
 פִּעְלוֹ. וְצַדִּיקָתוֹ עֲמַדַּת לְעַד: וְזָכַר עֲשֵׂה לְנַפְלְאוֹתָיו. חֲנוּן וְרַחוּם
 יְהוָה: שֹׁרֵף גֵּתָן לִירְאָיו. יִזְכָּר לְעוֹלָם בְּרִיתוֹ: כַּח מַעֲשָׂיו הַגִּיד
 לְעַמּוֹ. לָתֵת לָהֶם נַחֲלַת גּוֹיִם: מַעֲשֵׂי יָדָיו אֱמֶת וּמִשְׁפָּט.
 נְאֻמִּים כָּל-פְּקוּדָיו: סְמוּכִים לְעַד לְעוֹלָם. עֲשׂוּלִים בְּאֱמֶת וַיִּשְׂרָ:
 פְּדוּתוֹ שָׁלַח לְעַמּוֹ. צִוָּה לְעוֹלָם בְּרִיתוֹ. קָדוֹשׁ וְנוֹרָא שְׁמוֹ:
 רְאשִׁית חֲכָמָהוּ יִרְאֵת יְהוָה. שִׁכְל טוֹב לְכָל-עֲשִׂיהֶם. תְּהַלְתּוּ
 עֲמַדַּת לְעַד:

מחזירים את ספר התורה, ואומרים:

בַּחֲוָרִים וְגַם-בְּתוֹלוֹת. זְקֵנִים עַם-נְעָרִים: יְהַלְלוּ אֶת-שֵׁם
 יְהוָה. כִּי-נִשְׁגַּב שְׁמוֹ לְבָדוֹ. הוֹדוּ עַל-אֶרֶץ וְשָׁמַיִם:
 וַיֵּרָם קָרוֹן לְעַמּוֹ תְּהַלֵּה לְכָל-חַסִּידָיו. לְבִנְיֵי יִשְׂרָאֵל עִם קָרְבּוֹ.
 הַלְלוּ-יָהּ: מְהֵלָל אֶקְרָא יְהוָה וּמֵאִיבֵי אוֹשֵׁעַ: וּבְנַחֲהּ יֹאמֵר.
 שׁוֹבָה יְהוָה רַבְּבוֹת אֱלֹפֵי יִשְׂרָאֵל: בְּעֵבֹר דָּוִד עַבְדְּךָ.
 אֶל-תֵּשֵׁב פְּנֵי מְשִׁיחֶךָ: כִּי לָקַח טוֹב גַּתְתִּי לָכֶם. תּוֹרַתִּי
 אֶל-תַּעֲזוּבוּ: עֵץ-חַיִּים הִיא לְמַחְזִיקִים בָּהּ וְתִמְכֶיָה מֵאֲשֶׁר:
 דְּרַכֶּיָה דְרַכֵּי-נְעָם וְכָל-נְתִיבוֹתֶיָה שָׁלוֹם: הַשִּׁיבֵנוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ
 וְנִשׁוּבָה חַדָּשׁ יִמֵּינוּ כְּקִדְּם: תּוֹרָה הִיא עֵץ חַיִּים. לְכַלְנֹנוּ חַיִּים.
 כִּי-עַמְּךָ מְקוֹר חַיִּים:

מקורות ומקבילות

הללו יה אודה ה' בכל לבב. מח' ארס לזכה, דף תרנח ע"א, אמנם מיקומו לקראת סוף התפילה. מחזירים את ס"ת. כ"ו כ"ה, דף 112ה; מח' רומניא, דף שפג ע"ב.

החזן אומר:

יִתְגַּדֵּל וַיִּתְקַדֵּשׁ שְׁמֵהּ רַבָּא. בְּעֶלְמָא דִּבְרָא כְרַעוּתֵיהּ. וַיִּמְלִיךְ
מַלְכוּתֵיהּ בְּחַיִּיכוֹן וּבְיַמִּיכוֹן וּבְחַיֵּי דְכָל-בֵּית-יִשְׂרָאֵל
בְּעֶגְלָא וּבְזִמְן קָרִיב. וְאָמְרוּ אָמֵן:

יְהֵא שְׁמֵהּ רַבָּא מְבָרַךְ. לְעֵלַם וּלְעֵלְמֵי עֵלְמֵיָא.

יִתְבָּרַךְ וַיִּשְׁתַּבַּח וַיִּתְפָּאֵר וַיִּתְרוֹמֵם וַיִּתְנַשֵּׂא וַיִּתְהַדָּר וַיִּתְעַלֶּה
וַיִּתְהַלֵּל שְׁמֵהּ דְקַדְשָׁא בְרִיךְ הוּא:
לְעֵלְא לְעֵלְא מִן-כָּל-בְּרַכְתָּא. שִׁירְתָּא. תְּשַׁבְּחָתָא וְנַחְמָתָא
דְאִמְרִין בְּעֶלְמָא. וְאָמְרוּ אָמֵן:

עמידה למנחה של יוה"כ

יכוון פניו כנגד מקום המקדש כאשר רגליו זו אצל זו, יעמוד ולא ישען ויכוף ראשו מעט, צריך לכוון בכל הברכות, ולפחות בברכה הראשונה.

אֲדַנִּי שְׁפַתֵי תִפְתַּח וְפִי יִגִּיד תְּהִלָּתְךָ:

בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ. אֱלֹהֵי אַבְרָהָם.
אֱלֹהֵי יִצְחָק וְאֱלֹהֵי יַעֲקֹב. הָאֵל הַגָּדֹל הַגִּבּוֹר וְהַנּוֹרָא.
אֵל עֲלִיּוֹן. גּוֹמֵל חַסְדִּים טוֹבִים וְקוֹנֵה אֶת-הַכֹּל וְזוֹכֵר חַסְדֵי
אֲבוֹת. וּמַבִּיא גּוֹאֵל לְבָנֵי בְנֵיהֶם לְמַעַן שְׁמוֹ בְּאַהֲבָה:

זְכַרְנוּ לְחַיִּים. מִלֶּךְ חַפִּץ בְּחַיִּים. וְכִתְּבֵנוּ בְּסֵפֶר הַחַיִּים.
לְמַעַן אֵל חַי. מִלֶּךְ גּוֹאֵל עוֹזֵר וּמוֹשִׁיעַ
וּמְגַן. בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. מְגַן אַבְרָהָם:

מקורות ומקבילות

החזן אומר קדיש. כ"ו כ"ה, דף 112א; מנח' רומניא, דף שפז ע"ג. עמידה למנחה. סדו' רס"ג, עמ' רס"א; שנה"ל, סדר יוה"כ, סו' שכ; סח"ר סו' פ"א, ענין סדר תפלות יוה"כ; כ"ו כ"ה, דף 112א; מנח' רומניא, דף שפז ע"ג. ג' ברכות ראשונות. סדו' רש"ג, פ"ה, עמ' נט.

אֶתְּהָ גְבוּר לְעוֹלָם יְהוָה. מְחִיָּה מֵתִים אֶתְּהָ רַב לְהוֹשִׁיעַ.
 מוֹרִיד הַטֵּל. מְכַלְכֵּל חַיִּים בְּחֶסֶד. מְחִיָּה מֵתִים
 בְּרַחֲמִים רַבִּים. סוֹמֵךְ גּוֹפְלִים וְרוֹפֵא חוֹלִים. מַתִּיר אֲסוּרִים.
 וּמְקִים אֲמוֹנָתוֹ לִישְׁנֵי עֶפְרַיִם. מִי־כְמוֹךָ בְּעַל גְּבוּרוֹת וּמִי דוֹמָה
 לָךְ. מֶלֶךְ מַמְיֵת וּמְחִיָּה וּמְצַמֵּחַ לָנוּ יְשׁוּעָה:

מִי כְמוֹךָ אֵב הַרְחַמִּים. זְכוֹר יִצְחָק בְּרַחֲמִים. מַמְיֵת וּמְחִיָּה.
 וְנֶאֱמַן אֶתְּהָ לְהַחְיֹת מֵתִים. בְּרוּךְ אַתְּהָ יְהוָה.
 מְחִיָּה הַמֵּתִים:

לְדוֹר וָדוֹר נִגִּיד גְּדֻלָּךְ. וּלְנֶצַח נִצְחִים קִדְשְׁתָּךְ נִקְדִּישׁ.
 וּשְׁבַחְךָ אֱלֹהֵינוּ מִפִּינוּ לֹא־יִמוּשׁ לְעוֹלָם וָעֵד. כִּי־אֵל
 מֶלֶךְ גָּדוֹל וְקָדוֹשׁ אַתְּהָ:

וּבְכֵן תֵּן פְּחָדְךָ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ עַל־כָּל־מַעֲשֶׂיךָ וְאִימָתְךָ
 עַל־כָּל־מַה־שֶּׁבְרָאתָ. וַיִּירָאוּךָ כָּל־
 הַמַּעֲשִׂים וַיִּשְׁתַּחֲווּ לְפָנֶיךָ כָּל־הַבְּרוּאִים. וַיַּעֲשׂוּ כָּל־אֲגָדָה
 אַחַת לַעֲשׂוֹת רְצוֹנְךָ בְּלִבְבֵי שָׁלֵם. כִּמָּה שִׁיבְעָנוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ
 שֶׁהַשְּׁלֵטוֹן לְפָנֶיךָ. עַז בְּיָדְךָ וּגְבוּרָה בְּיַמִּינְךָ. וְשִׁמְךָ גוֹרָא
 עַל־כָּל־מַה־שֶּׁבְרָאתָ:

וּבְכֵן תֵּן כְּבוֹד יְהוָה לְעַמְּךָ. תְּהִלָּה לִירְאֵיךָ וְתִקְוָה טוֹבָה
 לְדוֹרְשֶׁיךָ. וּפְתֻחוֹן פֶּה לְמַיְחֲלִים לָךְ. שְׂמֵחָה לְאַרְצְךָ.
 שְׂשׂוֹן לְעִירְךָ. וְצַמִּיחוֹת קָרֵן לְדוֹד עַבְדְּךָ וְעֵרִיכוֹת גֵּר לְבֵן־יִשְׂרָאֵל
 מְשִׁיחְךָ בְּמַהֲרָה בְּיָמֵינוּ:

וְאִז צְדִיקִים יִרְאוּ וַיִּשְׂמְחוּ. וַיִּשְׁרִים יַעֲלִזוּ. וַחֲסִידִים בְּרִנָּה
 יִגִּילוּ. וְעוֹלָתְהָ תִקְפֹּץ פִּיהָ וְכָל־הַרְשָׁעָה כָּלָה בְּעֵשָׂן

תְּכַלֶּהּ. כִּי תַעֲבִיר מִמִּשְׁלַת זָדוֹן מִן־הָאָרֶץ. וְתִמְלֹךְ אֶתָּה
 יְהוָה לְבִדְךָ עַל־כָּל־מַעֲשֵׂיךָ. עַל־יְרוּשָׁלַיִם עִירְךָ וְעַל־צִיּוֹן
 מִשְׁכַּן כְּבוֹדְךָ. כִּכְתוּב בְּדִבְרֵי קְדָשְׁךָ. יִמְלֹךְ יְהוָה לְעוֹלָם.
 אֱלֹהֶיךָ צִיּוֹן לְדָר וָדָר. הִלְלוּ־יָהּ: וְכַתוּב. וַיִּגְבֹּה יְהוָה צְבָאוֹת
 בַּמִּשְׁפָּט וְהָאֵל הַקְּדוֹשׁ נִקְדָּשׁ בַּצְּדָקָה: בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה.
 הַמְּלֹךְ הַקְּדוֹשׁ:

אַתָּה בַּחֲרַתְנוּ מְכַל־הָעַמִּים. אֲהַבַת אֹתָנוּ וְרָצִית בָּנוּ
 וְרוֹמַמְתָּנוּ מְכַל־הַלְשׁוֹנוֹת.
 קִדְשָׁתָנוּ בְּמִצְוֹתֶיךָ וְקִרְבַּתְנוּ מִלְּכָנוּ לְעַבְדֹתֶיךָ. וְשִׁמְךָ הַגָּדוֹל
 הַגָּבוֹר וְהַנּוֹרָא עָלֵינוּ קָרָאת:

וְתִתֵּן לָנוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ בְּאַהֲבָה. אֶת־יוֹם (בשבת: הַשְּׁבֵת הַזֶּה
 וְאֶת־יוֹם) הַכַּפּוּרִים הַזֶּה. לְסְלִיחָה וְלִמְחִילָה וְלִכְפָּרָה
 עַל־כָּל־עֲוֹנוֹתֵינוּ. מִקְרָא קְדָשׁ. זְכַר לַיְצִיאַת מִצְרָיִם:

אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ. יַעֲלֶה וְיָבֵא. יִגְיַע. יִרְאֶה (נ"א: וְיִרְאֶה)
 וְיִרְצֶה. וְיִשְׁמַע. וְיִפְקֹד. וְיִזְכַּר זְכוּרֵינוּ וְזִכְרוֹן אֲבוֹתֵינוּ.
 וְזִכְרוֹן יְרוּשָׁלַיִם עִירְךָ. וְזִכְרוֹן מְשִׁיחַ בְּנֵי־דָוִד עַבְדְּךָ. וְזִכְרוֹן
 כָּל־עַמֶּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל לְפָנֶיךָ (לְפָלִיטָה) לְטוֹבָה. לְחַן וְלַחֲסֵד
 וְלִרְחֻמִּים וְלִרְצוֹן בְּיוֹם (בשבת: הַשְּׁבֵת הַזֶּה וּבְיוֹם) הַכַּפּוּרִים הַזֶּה.
 זְכַרְנוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ בּוֹ לְטוֹבָה. וּפְקַדְנוּ בּוֹ לְבִרְכָה. וְהוֹשִׁיעֵנו
 בּוֹ לְחַיִּים טוֹבִים. בְּדַבַּר יְשׁוּעָה וְרַחֲמִים. וְחֹס וְחַנּוּן וְרַחֵם
 עָלֵינוּ וְהוֹשִׁיעֵנו. כִּי אֱלֹהֶיךָ עֵינֵינוּ. כִּי אֵל מֶלֶךְ חַנּוּן וְרַחוּם אַתָּה:

מקורות ומקבילות

הוספה לשנת. ע"פ סרטי"ג ח"ב, ס' קכו.

אֱלֹהֵינוּ ואלהי אבותינו. מחול לעונותינו ביום הכפורים
 הַזֶּה. מַחֵה וְהַעֲבִיר פְּשָׁעֵינוּ וְחַטָּאתֵינוּ מִנֶּגֶד עֵינֶיךָ.
 כְּאָמֹר. אֲנֹכִי אֲנֹכִי הוּא מַחֵה פְּשָׁעֶיךָ לְמַעְנֵי וְחַטָּאתֶיךָ לֹא
 אֶזְכֵּר: וְנֹאמֵר. מַחִיתִי כְּעֵב פְּשָׁעֶיךָ וְכַעֲנֵן חַטָּאוֹתֶיךָ. שׁוּבָה
 אֵלַי כִּי גִאלְתֶּיךָ: וְנֹאמֵר. כִּי־בַיּוֹם הַזֶּה יִכַּפֵּר עֲלֵיכֶם לְטַהֵר
 אֶתְכֶם. מִכָּל חַטָּאתֵיכֶם לִפְנֵי יְהוָה תִּטְהָרוּ:

כִּי־אַתָּה סוֹלַח לְיִשְׂרָאֵל מִן־הָעוֹלָם. וּמוֹחֵל לְשַׁבְּטֵי
 יִשְׂרָאֵל בְּכָל־
 דּוֹר וְדוֹר. וּדְבָרְךָ אֱמֶת וְקַיָּם לְעַד. וּמִבְּלַעֲדֶיךָ אֵין לָנוּ מֶלֶךְ
 מוֹחֵל וְסוֹלַח אֵלָּא אַתָּה. בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. מֶלֶךְ מוֹחֵל וְסוֹלַח
 לְעוֹנוֹתֵינוּ וְלְעוֹנוֹת עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל. וּמַעֲבִיר אֲשָׁמוֹתֵינוּ בְּכָל־
 שָׁנָה וְשָׁנָה. מֶלֶךְ עַל־כָּל־הָאָרֶץ מִקֶּדֶשׁ (בשבת: השַׁבָּת ו) יִשְׂרָאֵל
 וַיּוֹם הַכְּפוּרִים:

רְצֵה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ בְּעַמְּךָ יִשְׂרָאֵל וְאַל־תִּפְּלֹתֶם שְׁעָה.
 וְהַשֵּׁב הָעֲבוּדָה לְדַבִּיר בֵּיתְךָ. וְאֲשִׁי
 יִשְׂרָאֵל וְתִפְּלֹתֶם מְהֵרָה בְּאַהֲבָה תִּקְבַּל בְּרִצּוֹן. וְתִהְיֶה לְרִצּוֹן
 תָּמִיד עֲבוֹדַת יִשְׂרָאֵל עִמָּךְ. וְתַחֲזִינָה עֵינֵינוּ בְּשׁוּבְךָ לְצִיּוֹן
 וְלִירוּשָׁלַיִם עִירְךָ בְּרַחֲמִים כְּמֵאֵז. בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. הַמַּחֲזִיר
 בְּרַחֲמָיו שְׂכִינָתוֹ לְצִיּוֹן:

מוֹדִים אֲנַחְנוּ לָךְ. שְׂאֵתָה הוּא יְהוָה אֱלֹהֵינוּ ואלהי אבותינו.
 עַל־חַיֵּינוּ הַמְּסוּרִים בְּיָדְךָ וְעַל־גְּשָׁמוֹתֵינוּ הַפְּקוּדוֹת
 לָךְ. וְעַל־גְּסִיךָ שֶׁבְּכָל־יוֹם וַיּוֹם עִמָּנוּ וְעַל־נִפְּלְאוֹתֶיךָ וְטוֹבוֹתֶיךָ

מקורות ומקבילות

מקדש וכו' ויום הכיפורים. ראו הלכות, הל' יוה"כ, סי' י. ג' גרסות אחרונות. סוף רשב"ג, פ"ה, סוף עמ' נט.

שְׁבַכְל־עַת. עָרַב וּבָקַר וְצֹהָרִים. הַטּוֹב כִּי לֹא־כָלוּ רַחֲמֶיךָ.
הַמְרַחֵם כִּי לֹא־תָמוּ חֲסָדֶיךָ וּמַעֲוֹלָם קִוִּינוּ לָךְ. לֹא־הִכְלַמְתָּנוּ
יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וְלֹא־עֲזַבְתָּנוּ וְלֹא־הִסְתַּרְתָּ פָּנֶיךָ מִמֶּנּוּ:

זְכוֹר רַחֲמֶיךָ וּכְבוֹשׁ אֶת־כַּעֲסְךָ. כִּלְהַ דְּבַר וְחָרַב וְרָעַב
(וּשְׁבִי) וּמִשְׁחִית וּמִגְּפָה וְכָל־מַחְלָה. מַעְלִינוּ
וּמַעַל כָּל־בְּנֵי בְרִיתְךָ. עַל־כֻּלָּם יִתְבָּרַךְ וַיִּתְרוֹמֵם שְׁמֶךָ מִלְּכָנוּ
תָּמִיד. כָּל־הַחַיִּים יוֹדוּךָ סֵלָה. וַיִּהְלָלוּ לְשִׁמְךָ הַטּוֹב בְּאֶמֶת.
וְכַתּוּב לְחַיִּים טוֹבִים כָּל־בְּנֵי בְרִיתְךָ. בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. הַטּוֹב
שְׁמֶךָ וְלָךְ נָאָה לַהֲדוֹת:

שִׁים שְׁלוֹם. טוֹבָה וּבְרָכָה. (חַיִּים). חֵן וְחֶסֶד וְרַחֲמִים. עָלִינוּ
וְעַל־כָּל־יִשְׂרָאֵל עֲמָךְ. בְּרַכְנוּ אֲבִינוּ כָּלֵנוּ כְּאֶחָד בְּאוֹר
פָּנֶיךָ. כִּי בְּאוֹר פָּנֶיךָ נִתְתָּ לָנוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ. תּוֹרַת חַיִּים.
אֶהְבָּה וְחֶסֶד. צְדָקָה. בְּרָכָה. יְשׁוּעָה וְרַחֲמִים וְחַיִּים וְשְׁלוֹם.
וְטוֹב יִהְיֶה בְּעֵינֶיךָ (לְבָרְכָנוּ) וְלְבָרַךְ אֶת־כָּל־עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל
תָּמִיד בְּכָל־עֵת וּבְכָל־שָׁעָה בְּשִׁלּוֹמְךָ:

בְּסֵפֶר חַיִּים. בְּרָכָה וְשְׁלוֹם. פְּרִנְסָה טוֹבָה וַיְשׁוּעָה וְנִחְמָה.
חֵן וְחֶסֶד גְּזֵכֶר וְנִכְתָּב לְפָנֶיךָ. אָנוּ וְכָל־עַמְּךָ
יִשְׂרָאֵל. לְחַיִּים (טוֹבִים) וְלְשְׁלוֹם. בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. הַמְּבָרַךְ
אֶת־עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל בְּשִׁלּוֹם. (אָמֵן):

אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ. תְּבֵא לְפָנֶיךָ תְּפִלָּתָנוּ וְאֵל־
תִּתְעַלֵּם מִתַּחֲנֻנָּתָנוּ. שְׂאִין אָנוּ

מקורות ומקבילות

וידוי במנחה. צבלי יומא, דף פז ע"ב; סדר רשב"ג, פ"ה, עמ' נה, וסוף עמ' נט; שבה"ל, סדר יוה"כ, ס' שיט וס' שכ; סת"ר סוף ס' עט, ענין מנחת וידוי וס' פא, ענין סדר תפלות יוה"כ; ; כ"ו כ"ה, דף 3107, 'וכסדר הזה מתפללין' וכו'. יחיד מתוודה בסוף התפילה. ע"פ צבלי יומא, דף פז ע"ב; ר"ה; פסקי רי"ד; שבה"ל, סדר יוה"כ, ס' שיט; סת"ר ס' פא, ענין סדר תפלות יוה"כ.

עֲזֵי פָּנִים וּקְשֵׁי-עַרְףַּי בְּדַבָּר הַזֶּה שֶׁנֹּאמַר (נ"א: לומר) לְפָנֶיךָ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ. צְדִיקִים אֲנַחְנוּ וְלֹא חַטָּאנוּ. אֲבָל אֲנַחְנוּ חַטָּאנוּ (נ"א: חטאנו אֲנַחְנוּ וְאֲבוֹתֵינוּ). אֲשַׁמְנוּ. בְּגַדְנוּ. גָּזַלְנוּ. דִּבְרַנוּ דְּפִי הָעֵינֵינוּ. וְהִרְשַׁעְנוּ. זָדְנוּ. חָמְסְנוּ. טָפְלְנוּ שֶׁקֶר. יַעֲצָנוּ רַע (ו"א: עצות רעות). כִּזְבְּנוּ. לָצָנוּ (לוֹצְצָנוּ). מָרְדְּנוּ (מְרִינוּ). נֶאֱצָנוּ (נֶאֱפָנוּ. נִשְׁבַּעְנוּ לַשּׁוֹא וְלַשֶּׁקֶר). סָרְרְנוּ. עֵוִינוּ. פָּשַׁעְנוּ. צָרְרְנוּ. קִשִּׁינוּ עַרְףְּךָ. רִשַׁעְנוּ. שִׁחַתְנוּ. תַּעֲבָנוּ. תַּעֲנִינוּ. תַּעֲתַעְנוּ. סָרְנוּ מִמִּצְוֹתֶיךָ וּמִמִּשְׁפָּטֶיךָ הַטּוֹבִים וְלֹא-שׁוּה לָנוּ. וְאַתָּה צְדִיק עַל כָּל-הַבָּא עָלֵינוּ. כִּי-אֵמֶת עֲשִׂיתָ וְאֲנַחְנוּ הִרְשַׁעְנוּ:

מֵה־נֹּאמַר לְפָנֶיךָ יוֹשֵׁב מְרוֹם וּמֵה־נִּסְפַר לְפָנֶיךָ שׁוֹכֵן שְׁחָקִים. הֲלֹא כָּל-הַנְּסֻתוֹת וְהַנְּגָלוֹת אַתָּה יוֹדֵעַ:

אַתָּה יוֹדֵעַ רְזֵי עוֹלָם וְתַעֲלוּמוֹת סִתְרֵי כָל-חַי. אַתָּה חֹפֵשׁ כָּל-חֲדָרֵי-בֶטֶן וּבֹחֵן כְּלִיּוֹת וְלֵב. אֵינְךָ כָּל-דָּבָר נֶעְלָם מִמֶּךָ וְאֵינְךָ נִסְתָּר מִנְּגִיד. יְהִי רִצּוֹן מִלְּפָנֶיךָ. יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ. שֶׁתְּסַלַּח וְתִמְחַל-לָנוּ עַל-כָּל-עֲוֹנוֹתֵינוּ וּפְשָׁעֵינוּ. וְתִכַּפֵּר לָנוּ עַל-כָּל-חַטָּאתֵינוּ:

עַל-חַטָּא	שְׁחַטָּאנוּ	לְפָנֶיךָ	בְּאָנָּס:
עַל-חַטָּא	שְׁחַטָּאנוּ	לְפָנֶיךָ	בְּבִלְי-דַעַת:
עַל-חַטָּא	שְׁחַטָּאנוּ	לְפָנֶיךָ	בְּגָלוּי:
עַל-חַטָּא	שְׁחַטָּאנוּ	לְפָנֶיךָ	בְּדַעַת וּבְמִרְמָה:
עַל-חַטָּא	שְׁחַטָּאנוּ	לְפָנֶיךָ	בְּהִרְהוּר הַלֵּב:
עַל-חַטָּא	שְׁחַטָּאנוּ	לְפָנֶיךָ	בְּוַדּוּי פֶּה:
עַל-חַטָּא	שְׁחַטָּאנוּ	לְפָנֶיךָ	בְּזִדּוֹן:

בְּחֹזֶק יָד:	לְפָנֶיךָ	שְׁחַטְאֲנוּ	עַל-חַטָּא	
בְּטִמְאַת שְׁפָתַיִם:	לְפָנֶיךָ	שְׁחַטְאֲנוּ	עַל-חַטָּא	
בְּיֹצֵר הָרַע:	לְפָנֶיךָ	שְׁחַטְאֲנוּ	עַל-חַטָּא	
בְּיֹדַעַיִם וּבְלֹא יוֹדַעַיִם:	לְפָנֶיךָ	שְׁחַטְאֲנוּ	עַל-חַטָּא	
בְּכַחַשׁ וּבְכֹזֵב:	לְפָנֶיךָ	שְׁחַטְאֲנוּ	עַל-חַטָּא	
בְּלִשׁוֹן הָרַע:	לְפָנֶיךָ	שְׁחַטְאֲנוּ	עַל-חַטָּא	
בְּמִרְאֵית הָעֵינַן:	לְפָנֶיךָ	שְׁחַטְאֲנוּ	עַל-חַטָּא	
בְּנִשְׁךָ וּבְמִרְבִּית:	לְפָנֶיךָ	שְׁחַטְאֲנוּ	עַל-חַטָּא	
בְּשִׂיחַ שְׁפָתוֹתֵינוּ:	לְפָנֶיךָ	שְׁחַטְאֲנוּ	עַל-חַטָּא	
בְּעֵינַיִם רְמוֹת:	לְפָנֶיךָ	שְׁחַטְאֲנוּ	עַל-חַטָּא	
בְּפִתְחוֹן פֶּה:	לְפָנֶיךָ	שְׁחַטְאֲנוּ	עַל-חַטָּא	
בְּצַעְדֵי רַגְלָיִם:	לְפָנֶיךָ	שְׁחַטְאֲנוּ	עַל-חַטָּא	
בְּקַפִּיצַת יָד:	לְפָנֶיךָ	שְׁחַטְאֲנוּ	עַל-חַטָּא	
בְּרִצּוֹן:	לְפָנֶיךָ	שְׁחַטְאֲנוּ	עַל-חַטָּא	
בְּשִׁגְגָה:	לְפָנֶיךָ	שְׁחַטְאֲנוּ	עַל-חַטָּא	
(בְּשִׁבוּעַת שְׂוֹא)	לְפָנֶיךָ	שְׁחַטְאֲנוּ	(עַל-חַטָּא	
בְּתַמְהוֹן לֵבָב:	לְפָנֶיךָ	שְׁחַטְאֲנוּ	עַל-חַטָּא	
אָשָׁם:	עֲלִיהֶם	חִיבִים	שְׁאֲנוּ	עַל-חַטָּאִים
חַטָּאת:	עֲלִיהֶם	חִיבִים	שְׁאֲנוּ	עַל-חַטָּאִים
עוֹלָה:	עֲלִיהֶם	חִיבִים	שְׁאֲנוּ	עַל-חַטָּאִים
קָרְבָן:	עֲלִיהֶם	חִיבִים	שְׁאֲנוּ	עַל-חַטָּאִים
מִיתָה:	עֲלִיהֶם	חִיבִים	שְׁאֲנוּ	עַל-חַטָּאִים
פֶּרֶת:	עֲלִיהֶם	חִיבִים	שְׁאֲנוּ	עַל-חַטָּאִים
מִיתָה וְכֶרֶת:	עֲלִיהֶם	חִיבִים	שְׁאֲנוּ	עַל-חַטָּאִים

מִיָּתֶּה בְּיַדֵּי שָׁמַיִם וְכָרַת בְּיַדֵּי שָׁמַיִם. אַרְבַּע מִיתוֹת בַּיִת דִּין.
 סְקִילָה שְׂרָפָה הָרֵג וְחָנֵק. וּמַלְקוֹת אַרְבָּעִים. (על-) מִצּוֹת עֲשֵׂה
 וּמִצּוֹת לֹא תַעֲשֶׂה. בֵּין שֵׁשׁ בָּהּ קוֹם וְעֲשֵׂה. וּבֵין שְׁאֵין בָּהּ
 קוֹם וְעֲשֵׂה. בֵּין שְׁגָלוּיִים לָנוּ וּבֵין שְׁאֵינָם גְּלוּיִים לָנוּ. הַגְּלוּיִים
 לָנוּ כָּבֵר אֲמָרְנוּ לְפָנֶיךָ. וְשְׁאֵינָם גְּלוּיִים לָנוּ כָּבֵר לְפָנֶיךָ גְּלוּיִים
 וַיְדוּעִים. כַּדָּבָר שֶׁנֶּאֱמַר הַנְּסִתְּלֵת לִיהוָה אֱלֹהֵינוּ. וְהַנְּגַלְתָּ לָנוּ
 וּלְבָנֵינוּ עַד-עוֹלָם לַעֲשׂוֹת אֶת-כָּל-דְּבָרֵי הַתּוֹרָה הַזֹּאת:

ויש נוהגים להוסיף:

אֱלֹהֵי. נִצּוֹר לְשׁוֹנֵי מַרְעֵ. וּשְׁפָתַי מִדְּבַר מַרְמָה. וְלִמְקַלְלֵי נַפְשִׁי תִדּוּם וּלְמִצְוֹתֶיךָ
 תִּרְדֹּף נַפְשִׁי. וְנַפְשִׁי כְּעַפְרָ לְכָל תַּהֲיָה. יְהִי רְצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְהוָה אֱלֹהֵי.
 שְׁכַל-הַקָּמִים עָלַי לְרַעֲה. תִּפְרַעְתֶּם וּתְמַלְקֵל מִחֲשָׁבוֹתֶם. וְכֵן יְהִי רְצוֹן מִלְּפָנֶיךָ
 יְהוָה אֱלֹהֵי. שְׁתַּפְּתַח לִי שְׁעָרֵי תוֹרָה. שְׁעָרֵי חֲכָמָה. שְׁעָרֵי בִינָה. שְׁעָרֵי דַעַה. שְׁעָרֵי
 פְּרָגְסָה וְכִלְכָּלָה. שְׁעָרֵי חַיִּים. חַן וְחֶסֶד וְרַחֲמִים וְרְצוֹן מִלְּפָנֶיךָ:

כולם אומרים:

יְהִי לְרְצוֹן אֲמַר־פִּי. וְהַגִּינוֹן לְבִי לְפָנֶיךָ. יְהוָה צוּרִי וְגֹאֲלִי:

פוסע שלש פסיעות לאחוריו בכריעה אחת, וחוזר לשמאלו ואחר כך לימינו, ואומר:

עֲשֵׂה שְׁלוֹם בְּמְרוֹמָיו. הוּא בְּרַחֲמָיו. יַעֲשֵׂה שְׁלוֹם עָלֵינוּ
 וְעַל-כָּל-יִשְׂרָאֵל. (אָמֵן):

(יהי רצון מלפניך. יהוה אלהינו ואלהי אבותינו.

שתבנה בית המקדש במהרה בימינו. ותן חלקנו בתורתך.)

החזן אומר בלחש (וכפי מנהג ק"ק רומה אומר בקול רם):

אֲדֹנָי שְׁפַתַי תִּפְתָּח וּפִי יַגִּיד תְּהִלָּתְךָ:

**בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ. אֱלֹהֵי אַבְרָהָם.
אֱלֹהֵי יִצְחָק וְאֱלֹהֵי יַעֲקֹב. הָאֵל הַגָּדֹל הַגִּבּוֹר וְהַנּוֹרָא.
אֵל עֲלִיּוֹן. גּוֹמֵל חַסְדִּים טוֹבִים וְקוֹנֵה אֶת־הַכֹּל וְזוֹכֵר חַסְדֵי
אֲבוֹת. וּמְבִיא גּוֹאֵל לְבְנֵי בְנֵיהֶם לְמַעַן שְׂמוּ בְּאַהֲבָה:**

**מִסוּד חַכְמִים וּנְבוֹנִים. מִלְּמַד דַּעַת מְבִינִים. אֶפְתָּח פִּי
בְּתַחֲנוּנִים. לְחִלּוֹת פְּנֵי שׁוֹכֵן מְעוֹנִים:**

**אוֹדְךָ בְּקוֹל עָרֵב. אֶמוּנָתְךָ בְּרוֹן אֶקְרֹב. בֵּין הָעַרְבִים.
אֶמוּנַת אֶמוּנִים תִּירֵב. אֲגִדּוּ לְמִנְחַת עָרֵב:**

ח"ג והערות

ה' שפתי תפתח. במח' רמ"ז ובולוניה לא נמצא פסוק זה. א' עליון. במח' רמ"ז, בולוניה, כ"י ורומניא הנוסח בחזרת הש"ץ הוא: 'ברוך אתה... א' עליון קונה שמים וארץ' ואח"כ 'מסוד חכמים וכו' וראו בחזרת הש"ץ של שחרית. אודך בקול ערב. קרובה לר' אלעזר הקליר מיוסדת ע"ס א"ב כפול ומכופל עד אות ל', בהשמטת הד'. חתום 'אלעזר'. ראו אליצור, כיפור, עמ' 846 ואילך. אמונים תירב. על דרך זיהעוף ירב בארץ, ברי' א, כג, וכן הניקוד במח' רמ"ז, בולוניה וכ"י, וראו סי' מכלול, דף קיג ע"א. נ"א: 'אמונים תירב'.

מקורות ומקבילות

חזרת הש"ץ למנחה. סרע"ג ח"ב, סי' קכה; מח' רומניא, דף ספג ע"ב. ברכת אבות. ע"פ סרע"ג ח"ב, סי' קכת. מסוד חכמים וכו'. מח' רומניא, דף ספג ע"ב. אודך בקול ערב. ע"פ תה' מג, ד; סה"ש ב, יד; שבה"ל, סדר יוה"כ, סי' שכ. אמונתך ברוך לקרב. ע"פ תה' מ, יא; פט, ב. בין הערבים. שם' יב, ו; טז, יב, ובעוד מקומות. בין הערבים... כעריבה מנחה. ע"פ צבלי ברכות, דף ו ע"ב, 'לעולם יהא אדם זהיר בתפילת המנחה... שהרי אליהו לא נענה אלא בתפילת המנחה'. אמונת אמונים. ע"פ ישע' לג, ו ורש"י. תירב. ע"פ צר' מג, לד; מ"א ה, י. אגודו. ע"פ ישע' נה, ו. למנחת ערב. ע"פ מ"ב טז, טו; תה' אגודו.

בְּאֵי רְגוּשׁ בְּשִׁיחָהּ. בִּקְשׁ מִמֶּךָ הַסְּלִיחָה. בֵּין הָעֲרָבִים.
 בְּנִיב לָךְ לְשׁוּחָחָהּ. בְּעַת קָרְבַּן מְנַחָה:
 גָּשׁוּ בַּחֲזֵן עֲתָרְתִי. גְּעוֹת לָךְ בְּתַפְאֶרְתִּי. בֵּין הָעֲרָבִים.
 גְּדֹלָה לְתֵת לָךְ וְעֲטָרְתִי. גְּעִיתֶם תִּכּוֹן בְּקִטְרֹת:
 כַּכְּתוּב תִּכּוֹן תִּפְלְתִי קִטְרֹת לְפָנֶיךָ. מִשָּׂאת כַּפֵּי מְנַחַת־עֲרָב:
 וְנֹאמֵר. לְמַעַן־שִׁמְךָ יְהוָה וְסִלַּחַת לְעוֹנֵי כִי רַב־הוּא:
 וְנֹאמֵר. כִּי־עֲמַךְ הַסְּלִיחָה. לְמַעַן תִּזְרָא: וְנֹאמֵר. לֹא־אֲחֲרִישׁ
 בְּדַיּוֹ. וּדְבַר־גְּבוּרוֹת וְחֵין עֲרָפוֹ:
 עֲרָכוֹ אֲנֵא זְכוּר נָא. לְאוֹם מִי מְנָה. עֲדוּרָה לְחַבֵּל וּמְנָה.
 וְךָ רוּמָה לְמַגְנָנָה:
 זְכַרְנוּ לְחַיִּים. מֶלֶךְ חַפֵּץ בַּחַיִּים. וְכַתְּבָנוּ בְּסֵפֶר הַחַיִּים.
 לְמַעַנְךָ אֵל חַי. מֶלֶךְ גּוֹאֵל עוֹזֵר וּמוֹשִׁיעַ
 וּמְגִן. בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. מְגִן אַבְרָהָם:

ח"ג והערות

מִמֶּךָ הַסְּלִיחָה. אצל אליצור: 'ממך סליחה'. בְּנִיב לָךְ לְשׁוּחָחָהּ. בכ"י: 'בניב כי לשוחחה'. אצל אליצור: 'ביע לך לשוחחה'. בעת קרבן מנחה. במח' שד"ל נוסף בסוגריים: 'בעת (הקרבן) קרבן מנחה' ע"פ פי' קד"א. בַּחֲזֵן עֲתָרְתִי. במח' שד"ל גרס 'בחזן עֲטָרְתִי' וכנראה שהוא טעות דפוס. גְּעוֹת לָךְ. במח' שד"ל: 'געות לך'. בְּתַפְאֶרְתִּי. במח' רמז' וּשְׁד"ל: 'תַּפְאֶרְתִּי'. גדולה לְתֵת לָךְ. כן הוא אצל אליצור. במח' רמז' לֵאלֹהֵי תִיבַת לָךְ. במח' בולוניה וּשְׁד"ל לֵאלֹהֵי תִיבַת לְתֵת. לֹא־אֲחֲרִישׁ בְּדַיּוֹ. בכל המח' הקדומים, הנוסח 'לא' באלף, אך בתנכ"ים המצויים ובבב"א אשר הכתיב באל"ף והקרי בו"ו וע"י במנחת שי המצוין ספרים בהם הכתיב באל"ף וללא קרי, אלא שהוא נגד המסורה הגדולה ויק' יא, כא שמונה כאן בין הכתיבין לא וקריין לו. וכן נמצא במסכת סופרים, פי"ו ה"ו, שמונה [לא] אחריש' בין הכתיבין לא וקריין לו. אמנם לפי ענין הפיוט נראה נכון לגרוס 'לא' באל"ף. וְךָ רוּמָה. בכ"י: וְךָ רוּמָה, ושני הניקודים נראים נכונים ובפיוטים השונים הניקוד מתחלף.

מקורות ומקבילות

קמח, 3. נאלי רגוש. ע"פ תה" נה, טו. נשיחה. ע"פ תה" טו, ז; או"י טו, ד; מכדריי פ"י בשלח, מס' דויהי, פ"י 3, 'אין שיחה אלה תפלה'; ירושלמי ברכות, פ"ד, ה"א, ע"פ תה" קב, א. נקש ממך. ע"פ שמי' לג, ז; דב' ד, כט; עז"ר ח, כח. הסליחה. תה" קל, ד; ז"ר פ"י א"ח, ס"י יד, 'סליחה בקווי'. נניב לך לשוחחה. ע"פ תה" קמג, ה. קרבן מנחה. ע"פ צמ' כח, ד. גשו. ז"ר פ"י מט, ס"ו ח, 'הגשה לתפלה', ע"פ מ"א יח, לו. עתרת. ע"פ שמי' ח, כה; ירמ' לג, ו. געות - לשון זעקה ותפילה. ע"פ רש"י ש"א, ו, יב. געות לך בתפלתך. ע"פ תה" ע"ח, ח; דה"א כט, יג. גדלה לתת לך ועטרתך. ע"פ דה"א כט, יא. תכון תפלתו וכו'. תה" קמח, 3. למען שמך ה'. תה" כה, יא. כי עמך הסליחה. תה" קל, ד. לא (לו) אחריש בדיו. או"י מא, ד. ערכו - של אברהם. ע"פ או"י מא, ד; ז"ר פ"י מא, ס"ו ח, 'אברהם... שהיה לו חן בשפתיו'. אלא זכור נא. ע"פ מ"צ כ, ג; ישע' לח, ג; אגז"ר סוף פ"י פ, 'שכל תפילתן תלויה בו'. לאוס מי מנה. ע"פ צמ' כג, ו. לחבל. ע"פ דב' לב, ט. זך. ע"פ רצ"ה פתיחות ס"י ג, 'זך זה הקב"ה'. רומה. ע"פ תה" כח, יד. למננה. ע"פ דב' לג, כט; תה" פט, יט; שמו"ר פ"י מא, ס"י ד. זכרנו לחיים. סרע"ג ח"ג, 3, ס"י קת.

אַתָּה גְבוּר לְעוֹלָם יְהוָה. מְחִיָּה מֵתִים אֶתָּה רַב לְהוֹשִׁיעַ.
 מוֹרִיד הַטַּל. מְכַלְכֵּל חַיִּים בְּחֶסֶד. מְחִיָּה מֵתִים
 בְּרַחֲמִים רַבִּים. סוֹמֵךְ גּוֹפְלִים וְרוֹפֵא חוֹלִים. מְתִיר אֲסוּרִים.
 וּמְקִיִּים אַמוּנָתוֹ לִישְׁגֵי עֶפְרַיִם. מִי־כְמוֹךָ בֶּעַל גְּבוּרוֹת וּמִי דוֹמֶה
 לָךְ. מְלֹךְ מַמְיֵת וּמְחִיָּה וּמְצַמִּיחַ לָנוּ יְשׁוּעָה:

הַקְּשִׁיבָה לְקוֹל מְשׁוּעֵיךָ. הָאֵר פְּגִיךָ לְנוֹשְׁעֵיךָ. בֵּין הָעֲרַבִּים.
 הַקְּרַב פְּרִי שְׁעֵשׂוּעֵיךָ. הָרֵאֵם קֶץ יִשְׁעֶךָ:

וּתְזַכֹּר רֹב חֲסִדֶיךָ. וּדְבַרְתָּ בְּחֻזֶן לְחֲסִידֶיךָ. בֵּין הָעֲרַבִּים.
 וּתְרַצֶּה חֵין סְהַדֶיךָ. וּתְסַלַח לְיֹדְעֵי סוּדְךָ:

זְרַע נְהוּגֵי כְצֵאן. זְכָרִים בְּעֵת רְצוֹן. בֵּין הָעֲרַבִּים.
 זַעֲקָם יְהִי לְרְצוֹן. זָבָדִם תְּפַלֵּת רְצוֹן:

כְּכַתוּב וְאֲנִי תְּפַלֵּתִי לָךְ. יְהוָה עֵת רְצוֹן. אֱלֹהִים בְּרַב־חֲסִדֶיךָ.
 עֲנֵנִי בְּאַמֶּת יִשְׁעֶךָ: וְנֶאֱמַר. וְהוּא רַחוּם וְיַכְפִּיר עוֹן

וְלֹא־יִשְׁחִית. וְהִרְבֵּה לְהִשְׁיב אָפוֹ וְלֹא־יִעִיר כָּל־חַמְתּוֹ:
 וְנֶאֱמַר. זְכַר־רַחֲמֶיךָ יְהוָה וּחֲסִדֶיךָ. כִּי מֵעוֹלָם הִפְּהָה:

חֲסֵד אֲנִי זְכוֹר נָא. לְאֵם מִי מָנָה. עֲדוּרָה לְחַבֵּל וּמָנָה.
 זֶךְ רוּמָה לְהַחֲיִינָה:

מקורות ומקבילות

צרכת גבורות. ע"פ סרע"ג ח"ב, סי' קכח. הקשיבה לקול משועיך. ע"פ תה' ה, ג; פ, ו. האר פניך. ע"פ תה' פ, ד. לנושעיך. ע"פ דב' לג, כט; ישע' מה, ח. הקרב. ע"פ פסו"ו שה"ש א, יד, ו'לקרב את ישראל'. פרי שעשועיך. ע"פ ישע' ה, ז. הראם קץ ישעך. ע"פ ישע' סב, יא; פה, ה. ותזכור רוב חסדיך. ע"פ ירמ' ב, ב; תה' כה, ו. ודברת בחזון לחסידיו. ע"פ תה' פט, כ. ותראה חיון. ע"פ תה' קיט, קח; צמ"ס לה, טו. סהדיך. ע"פ ישע' מג, ו; מד, ח; פדר"ך פי' יב, אות ו. ותסלת. ע"פ מ"א ח, לד. ליודעי סודך. ע"פ תה' כה, יד; מדת"ה מ' קיא, סי' א, ה'הקב"ה מגלה סוד לישראל; מד"א צמ', פר' לג, סי' א, 'כי הקב"ה לא גילה סודיו ומסטריו אלף לישראל'. זרע נהוגי כלאן. ע"פ צמ' כו, ח; מ"א כו, י; תה' עז, כא; עת, נב; פ, ב. זכרם בעת רצון. ע"פ תה' קו, ד; ישע' מט, ה; צבלי צרכות, דף ו ע"ב, 'לעולם יהא אדם זהיר בתפלת המנחה... שהרי אליהו לא נענה אלף בתפלת המנחה'. זעקס יהי לרצון. ע"פ תה' יט, טו. תפלת רצון. ע"פ מש' טו, ה. ואני תפלתי לך ה'. ע"פ תה' סט, יד. והוא רחום. תה' עת, לח. זכר רחמיך ה'. תה' כה, ו. חסד. ע"פ שמי' כ, ו; ישע' נד, ח; הוש' ב, כא. אנא זכור נא. ע"פ מ"ב כ, ג; ישע' לח, ג. לאוס מי מננה. ע"פ צמ' כג, ו. לחבל. ע"פ דב' לב, ט. רומה. ע"פ תה'

ח"ג והערות

פניך לנושעיך. כ"ה בפ"י קד"א, כ"י, מח' בולוניא ושר"ל. במח' רמ"ו: 'פניך למושעיך'. חסד אנא. בכ"י

**מִי כְמוֹךָ אֵב הַרְחָמִים. זְכוֹר יִצְוֹרֶיךָ בְּרַחֲמִים. מִמֵּית וּמְחִיָּה.
וְנֶאֱמָן אֶתָּה לְהַחְיֹת מֵתִים. בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה.
מְחִיָּה הַמֵּתִים:**

**טָהַר עִם עוֹלָם. טָהַרְת מִזְבֵּחַ וְאוֹלָם. בֵּין הָעֲרֵבִים.
טַעַם בְּגִיב בְּהַתְפַּלֵּלָם. טָהַרְהָ תְּשִׁית לְכֹלָם:
יֹשֶׁר כְּפָרְנו שְׂיִמָּה. יֹקֵשׁ כְּחֻשְׁנו הָרִימָה. בֵּין הָעֲרֵבִים.
יַעֲרֵב לָךְ נְעִימָה. יְזוּם יְהוּדָה וִירוּשָׁלַיִמָּה:
כְּנוּסֵי לְחֵן שְׁנוּנִים. כְּבוֹד שְׁמֶךָ מְשֻׁנָּגִים. בֵּין הָעֲרֵבִים.
כִּפָּר לָמו אֲשׁוּנִים. כַּעַס אִם רַב כְּשָׁנִים:
לְהַקְרִיב לָךְ מִנְחָה. לְנוֹחֵךְ קוּמָה בְּנוּחָה. בֵּין הָעֲרֵבִים.
לְרִצּוֹתֶךָ בְּפֶלֶל וְשִׂיחָה. לְהַעֲתֵר כְּעֲרֵבָה מִנְחָה:
כְּפָתוּב. וְעֲרֵבָה לִיהוָה מִנְחַת יְהוּדָה וִירוּשָׁלָם. כִּימֵי עוֹלָם
וּכְשָׁנִים קִדְמֹנִית: וְנֶאֱמַר. לְכוּנָא וְנוֹכַחְהָ יֵאמַר**

מקורות ומקבילות

כא, יד. מי כמוך. סרע"ג ח"ב, ס' קכת. טרה. ע"פ ירמ' לג, ח. עס עולם. ע"פ ש"צ ז, כד; ישע' מד, ז; דה"ל ח, כב. טהרת מזבח ואולם. ע"פ ויק' טז, לג. נגיב. ע"פ ישע' ח, יט. טהרה תשית לכלם. ע"פ יחז' לו, כה. יושר כפרנו שימה. ע"פ חז"ל, לג. כניכד. יוקש - חוקף. ע"פ ש"צ ז, יט, מד וחז"ל. כחשנו. ע"פ ישע' לו, ט; נט, יג; הוש' יב, א. הרימה - יפירש ויוליא. ע"פ ויק' ו, ג; תר"א; רש"ב. יערב לך נעימה. ע"פ תהי' קד, לד. יערב... יחודה וירושלימה. ע"פ מלא' ג, ד. כנוסי. ע"פ יול' א, יד; חס' ד, טז; מדת"ה מ' כב, ס' ה, 'עיקרו של לוס באסיפה'. לחנן. ע"פ ישע' לג, ב; תהי' ד, ב. כבוד שמך משניים. ע"פ תהי' עט, ט; פו, יב. כפר לנו. ע"פ דב' כא, ח. אשונים - חטאים. ע"פ מש' ז, ט"ו; צמד"ר פ"ר ט, ס' א. כעס. ע"פ צ"ר ו, ה; דב' לב, כא. אס רב כשנים. ע"פ מ"ב כא, טו; ישע' א, יח. להקריב לך מנחה. ע"פ שופ' ג, יח. לנוחך קומה נוחה. ע"פ דה"צ ו, מל. לרוחך כפלה. ע"פ תהי' יט, טו. ושיחה. ע"פ תהי' נה, יח. ראו צ"ר פ"ר ס' ס' יד. להעתר כערכה מנחה. ע"פ הוש' יד, ג; מלא' ג, ד; צמד"ר פ"ר יח, ס' כא, 'אין צדינו אלא תפלה'. וערכה לה. מלא' ג, ד. לנו

ח"ג והערות

ובדפוסים: יקמה אנא וכאן תוקן ע"פ כ"י הגניזה המובא ע"י אליצור, עמ' 649. יערב לך. אצל אליצור: יערב לך. יזום יהודה. בכ"י יזום יהודה. לחנן שנונים. בכ"י: לחנן שנונים. אצל אליצור: לחנן שנונים. כבוד שמך. אצל אליצור: כבוד שמך. למו אשונים. כן מנוקד במח' רמ"ו. בכ"י ומח' שר"ל: למו אשונים. בקד"א פירש לשון אישון לילה (מט' ז, ט) וא"כ צ"ל: למו אשונים, או: למו אשונים. במח' בולוניה למו אשונים, ונראה שהוא ט"ס, או צ"ל: למו אשונים בש"ן ימנית, מלשון יעד מתי עשנת בתפלת עמך (תהי' פ, ה), לשון כעס וחרון אף, והכוונה לכפר מה שביעסנו אותך. לך מנחה לנוחך. אצל אליצור: לך מנחה לנוחך. בין הערבים... כערבה מנחה. ע"פ בבלי ברכות, דף ו ע"ב: 'לעולם יהא אדם זהיר בתפלת המנחה... שהרי אליהו לא נענה בלא בתפלת המנחה'. לרצותך בפלל. כן הוא בפ"י קד"א. בכ"י ומח' רמ"ו: לרצך בפלל. במח' בולוניה: לרפך בפלל. אצל אליצור: לרצך בפלל.

יְהוָה אֲסִיְהִי חַטָּאֵיכֶם כַּשָּׁנִים כַּשָּׁלַג יִלְבִּינּוּ אֲסִיְהִימוּ
 כְּתוֹלַע כַּצֶּמֶר יִהְיוּ וְנֹאמַר לָכֵן כֹּה־אָמַר יְהוָה אֱלֹהֵי בֵּית יַעֲקֹב
 אֲשֶׁר פָּדָה אֶת־אֲבְרָהָם לֹא־עָתָה יְבוֹשׁ יַעֲקֹב וְלֹא עָתָה פָּגְיוֹ
 יִחֹרוּ כִּי בָרְאִתּוֹ יִלְדְּיוּ מִעֲשֵׂה יָדַי בְּקִרְבּוֹ יִקְדִּישׁוּ שְׁמִי
 וְהִקְדִּישׁוּ אֶת־קְדוֹשׁ יַעֲקֹב וְאֶת־אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל יַעֲרִיצוּ וְנֹאמַר
 יְמַלֵּךְ יְהוָה לְעוֹלָם אֱלֹהֵיךָ צִיּוֹן לְדֶר וְדֶר הַלְלוּ־יָהּ:

וְאֶתָּה קְדוֹשׁ יוֹשֵׁב תְּהִלּוֹת יִשְׂרָאֵל אֵל נָא:

**אֲדָר בְּתוֹאֵר נְכוֹן אֶהְל בְּאַמְתָּךְ תִּכּוֹן אֶחָד בּו לְשִׁכּוֹן
 לַחֵשׁ לַקַּח תִּכּוֹן לְעַד לְאוֹי לְשִׁכּוֹן
 לְעַד־יַעַד שָׁם שִׁכּוֹן עֲתוּד אַרְוֹן תִּכּוֹן עֲדוּר אֲרָמוֹן לְתִכּוֹן
 עֲתִירָה בּו תִּכּוֹן אֲמוֹנַת אוֹם נוֹטְרַת לְמַעַנְךָ עוֹדֵר לְנִשְׁאָרַת
 זַעֲקָה רִצָּה כְּקִטְרַת קְדוֹשׁ:**

מקורות ומקבילות

נא ונוכחה. ישע' א, יח. לכן כה אמר ה': ישע' כט, כז-כח.
 ימלך ה' לעולם. תה' קמז, י. ואתה קדוש יושב וכו'. תה'
 כז, ד. אל נא. ע"פ צמ' יב, יג. בתואר נכון. ע"פ תה'
 נג, ג. נכון. ע"פ ישע' ב, ב; מו"כ ד, א. אהל... תכון. ע"פ
 שמי' טו, יח; פסר"ב פי' כח, 'ואין אהל אלא בית המקדש', ע"פ
 תה' עח, ס. נאמיתך. ע"פ תה' כה, ה. תיכון. ע"פ ש"א
 כ, לא. אחד בו לשכון. ע"פ דב' יב, יא. לחש - תפילה.
 ע"פ ש"א א, יג; ישע' כו, עז; צבלי ברכות, דף לא ע"א; סוטה,
 דף לב ע"ב, 'תפלה בלחש'. לקח תכון. השו"ה"מ, מעשים,
 עמ' 354, 'אין לנו קרבן לכפר עלינו אלא תפלה, הדא הוא
 דכתיב וקח טוב'. לעד לאווי לשכון. ע"פ תה' סח, יז ורש"י;
 קלב, יג"ד; דה"א כג, כה. לעדי עד שס שכון. ע"פ תה'
 קלב, יד. ארון תכון. ע"פ ש"ב ו, ב; ו, ח; תה' קלב, ה.
 ארמון - בית המקדש. ע"פ ישע' לב, יד ורש"י. ארמון לתכון.
 ע"פ רמ"ל, יח. עמירה בו תכון. ע"פ תה' קמא, ג. אמונת
 אוס נוטר. ע"פ ש"ש א, ו; בר' רבתי, עמ' 72, 'אלו צעלי
 אמונה'. למענך. ע"פ ישע' מה, ט; יחז' כ, מד. עודר לשאר. ע"פ
 ירמ' ו, ט; זפ' ג, יב. זעקה רצה כקטורת. ע"פ תה' קמא, ג.

ח"ג והערות

מעשה ידני. במח' רמ"ז וכ"י: 'מעשה ידיו, בניגוד
 לתנכים שלפנינו, אך נוסח זה צויין אצל kennicot
 (כתבי יד בודדים). אדר בתואר נכון. לר' אלעזר
 הקליר, סי' 'אלעזר בירבי קליר, פיוט זה נמצא
 גם במנהג אשכנז, גולד', כיפור, עמ' 611, עם הרבה
 שינויי נוסח, אליצור, כיפור, עמ' 680 ואילך. אדר.
 לשון הוד והדר, כינוי לבית המקדש. בתואר נכון.
 בקד"א ב' נוסחאות: 'בתואר תכון' ו'בתואר נכון'.
 במח' בולוניא הוגה בכ"י: 'בתואר מכוון, וכ"ה בכל
 ח"ג אצל גולד' חוץ מאחד. בְּאַמְתָּךְ תִּכּוֹן. אצל
 אליצור: 'בְּאַמְתָּךְ תִּכּוֹן. לקח תכון. בכ"י ואצל
 אליצור: 'לקח לִיכוֹן. ארון תכון. אצל אליצור:
 'ארון יכוֹן. אמונת אוס נוטר. ראו במבוא למכ"ר,
 עמ' 71. עודר לְנִשְׁאָרַת. תוקן ע"פ כ"י. בדפוסים:
 'עודר לְנִשְׁאָרַת. אצל אליצור: 'עודר לְנִשְׁאָרַת.

ע"פ מו"כ ד, רז; זפ' ג, יט-כ. לשאר. ע"פ דברים כח, סב;

זַעַק זַעוּק זַעֲקוּתִי זַךְ אַזּוֹן זַעֲקוּתִי זַעֲקִי קָשׁוּב וַתְּחַנְּתִי.
 רָצָה רָגַן רְחִישָׁתִי רָצָה רוֹן רְגִישָׁתִי רְחִישַׁת רָגַשׁ רְגִישָׁתִי.
 בְּחַנְּנִי לָךְ לְחִישָׁתִי בִּישׁוּר וְעוֹד תְּהַלְתִּי בְּרַר רָצוֹי תְּפַלְתִּי:
 יַעַל תַּחַן עֲתָרָתִי יֵצֵג כְּמוֹ עֲטָרָתִי יִרוֹן בְּכוֹפֵר נְשֹׂאֶרֶת.
 רָחַשׁ בְּמַעֲנֶה עוֹתֶרֶת רוֹנְגָה בְּמַחִילַת הָעֲתָרָתִי רוּה בְּעוֹז
 וַתְּפַאֲרֶת־ בִּיאַת בַּת־מִישָׁרָתִי בְּמַעֲנֶה לְסִלַּח מְשׁוֹרְרָתִי הָיוֹת
 עֲתִירְתָּה בְּקִטְרָתִי:

יַחַנוּ בְּחִין חֲנוּנִיךָ יִסְלַח מֵעַל יְמוּנֶיךָ יוֹזְמֵי שְׂמוֹר שְׂנוּנֶיךָ.
 קָלַע קוֹשֵׁי קְנִינֶיךָ קָרַב אֲלֶיךָ קְנִינֶיךָ קוֹמֵם קָהַל אֲמוּנֶיךָ.

מקורות ומקבילות

זַעַק זַעוּק. ע"פ א"ס' ד, א; ספרי דצ"ב, פ"א ואתחנן, פ"א כו, 'עשרה לשונות נקראת הפלה, זעקה' וכו', ע"פ ש"מ' ב, כג. זַךְ אַזּוֹן זַעֲקוּתִי. ע"פ תה' כח, ב; נד, ד; דני' ט, ח. זַעֲקִי קָשׁוּב וַתְּחַנְּתִי. ע"פ תה' ו, ו. רָצָה רֵגַן רְחִישָׁתִי. ע"פ תה' קיט, קח. רְחִישַׁתִּי תה' מה, ב. רְגִישָׁתִי. ע"פ תה' נה, טו. רְחִישַׁתִּי. ע"פ תה' מה, ב. חַנְּנִי לָךְ לְחִישָׁתִי. צבלי סוטה, דף לב ע"ב, 'הפלה בלחש... בישור ועוד תהלה'. ע"פ תה' ח, א. רָצוֹי תְּפַלְתִּי. ע"פ ישע' מט, ח; תה' יט, טו. יַעַל תַּחַן. ע"פ מ"א ח, כח. עֲטָרָתִי יִרוֹן לָג, ו. יוֹזְמֵי כְמוֹ עֲטָרָתִי. ע"פ יח' טז, יב; שמו"ר פ"א כ"א, ס"ד. יִרוֹן בְּכוֹפֵר נְשֹׂאֶרֶת. ע"פ אה"מ, מעש"ס, עמ' 354, '...לכפר עלינו אלה תפלה'; מדת"ה, מ" קב, ס"ג, 'הפלה אחת נשתירה להן וכו' וצויה"כ וכו', אל תבזה אותה מהס'. צַמְעֵנָה. מש' טו, כג. עוֹתֶרֶת שִׁמּוֹ, ח, כה. רוֹנְגָה. ע"פ תה' ע"א, כג. צַמְחִילַת הַעֲתָרָתִי. ע"פ דה"צ לג, יט; מדת"ה מ"ה, ה, ס"ז, א. לֵאמֹר נְשִׁיתִי צִדִּינוּ אֵלֶּה תְּפִלָּה וכו', ה' סלח' ב' צמ"ד ח"ב, מדרש מנין, ס"ו, ו. 'שאלת הסליחה קרויה תפילה'. רוּה. ע"פ ישע' נח, יא. צַעֲזוּ וַתְּפַאֲרֶת־. ע"פ תה' נ"ו, ו. צַמְעֵנָה לְסִלַּח מְשׁוֹרְרָתִי. ע"פ צמ" יד, כ. לְסִלַּח. ע"פ תה' פו, ה. הָיוֹת עֲתִירְתָּה כְּקִטְרָתִי. ע"פ תה' קמ"א, ב. יוֹחַנוּ בְּחִין. ע"פ ישע' ל, יט. חֲנוּנֶיךָ. ע"פ מל"א א, ט; צבלי פסחים, דף פז ע"א, 'צני חנוניך הס'. שְׂמוֹר שְׂנוּנֶיךָ. ע"פ ש"א ב, ט. קָשׁוּב. ע"פ דברים ט, כז. קְנִינֶיךָ. ע"פ ש"מ טו, טז; מש"נ אצות פ"ו, מ"י, 'שאל קנין וכו'. קָרַב אֲלֶיךָ. ע"פ ש"מ כח, א. קְנִינֶיךָ. ע"פ תה' ע"ד, ב. קוֹמֵם. מ"ל ויק' כו, יג; ישע' נח, יב. קָהַל ע"פ ש"מ יב, ו וצעד מקומות. אֲמוּנֵי. ע"פ ישע' כו, ב.

ח"ג והערות

זַעֲקִי קָשׁוּב וַתְּחַנְּתִי. בכ"י: 'בחין תחנתי, וכ"ה בגולד'. אצל אליצור: זַעֲקִי בְּחִין תְּחַנְּתִי. רָצָה רוֹן רְגִישָׁתִי. כ"ה במח' רמ"ו. במח' בולוניה, כ"י ושר"ל: 'רנת רון רגישתי'. בפי קד"א וגולד: 'ראשית רגש דרשתי, וכן נוסף בשרש"ל בסוגריים. רגש רגישתי. אצל אליצור: 'רגש רגשתי'. בחנני לך. אצל אליצור: 'בחנני לך'. תְּהַלְתִּי בְּרַר רָצוֹי תְּפַלְתִּי. בכ"י: 'תפלתני ברר רצוי תהלתני וכ"ה בחלק של ח"ג אצל גולד'. בְּרַר רָצוֹי תְּפַלְתִּי. במח' רמ"ו: 'בְּרַר רָצוֹי תְּפַלְתִּי'. יִרוֹן בְּכוֹפֵר. כן הוא במח' רמ"ו, כ"י ושר"ל. במח' בולוניה וקד"א: 'ידון בכופר'. רוּה בְּעוֹז. כן הוא אצל גולד' ואליצור, לשון ציווי, וכן נראה נכון לפי הענין. במח' רמ"ו וכ"י: 'רוה בעוז ולכאורה צ"ל הרי"ש בקמץ. במח' בולוניה ושר"ל: 'רוה בעוז, בשני קמצים לשון עבר. בְּמַעֲנֶה לְסִלַּח. אצל אליצור: 'בְּמַעֲנֶה לְסִלַּח'. הָיוֹת. כנראה צ"ל בהיות. יַחַנוּ בְּחִין. במח' בולוניה, כ"י וגולד: 'יחנו בחנך'. בְּחִין חֲנוּנֶיךָ. במח' רמ"ו וכ"י: 'בחין חנוניך'. מֵעַל יְמוּנֶיךָ. כן הוא במח' רמ"ו, כ"י ואצל אליצור. במח' בולוניה ושר"ל: 'מעל ימוניך'. וראו עוד ח"ג בגולד: 'יוזמי שמור'. כן הוא אצל אליצור. במח' רס"ד-רס"ה, בולוניה ושר"ל: 'יוזמו שמור' וברומה לזה במח' רמ"ו. בגולד: 'יוזמו שמור'. קוֹשֵׁי קְנִינֶיךָ. כן הוא במח' רמ"ו, כ"י, בולוניה וגולד' בשם כתבי יד ישנים. במח' שד"ל וגולד: 'קשי קנויך', כנראה תוקן ע"פ דב"ט, כו. אֲלֶיךָ קְנִינֶיךָ. ביו"ד, מפני שלשון רבים הוא. כ"ה במח' רמ"ו, בולוניה, כ"י וגולד' ולא כשר"ל. קוֹמֵם קָהַל. אצל אליצור: 'קומם אקהל'.

יבוא יום רנוניך. ירנו בו המוניך. יהיו נצבים לפניך:
לעם לך קרב. לוחשי לזר החרב. לזוי רבם יחרב.

ישחת לרדס קורב. לעובדיך ביראה ערב. נשף ושחר וערב.
רנש הינה הנם תקרב. קן גאלה ואורה קרב. למתחננים
למנחת ערב. אמונת אום נוטרת. למענה עדור לנשארת.
זעקה רצה כקטרת. קדוש:

אנא חון בטי תפלה. געותם בחין דוהר המלה. את
לחש עתרת. זכור רם כקטרת. האל הקדוש:

הקשיבה חין ותיקת תכון. זד למחול חסיד במוכן. אנקת
להק עתרת. זך רצה כפטום הקטרת. האל הקדוש:

מקורות ומקבילות

יום רנוניך - לעתיד לבוא. ע"פ תה"ל, יד. ירנו צו המוניך.
ע"פ ישע' סה, יד. המוניך. ע"פ יחז' לב, יב. נצבים לפניך.
ע"פ דברים כט, ט. לעם לך קרב. ע"פ שמי' ו, ז וחי"ו.
לוחשי. ע"פ ישע' ג, כ; תה"ל נח, ו. לזוי רבס. ע"פ זכ' ב, טו.
יחרב. ע"פ ישע' ס, יב. ישחת לרדס. ע"פ ירמ' נח, כ; יחז'
יט, ד; תה"ל ט, טז. לרדס. ע"פ תה"ל סח, כח. לעובדיך
ביראה. ע"פ מ"א ח, מג; תה"ל ב, יא. ערב. ע"פ תה"ל קיט,
קכב. נשף ושחר וערב. ע"פ תה"ל נה, יח. הנה הנס. ישע'
מח, כז. תקרב. ע"פ תה"ל סט, יט; סה, ה. קן גאלה. ע"פ
דני' יב, יג. גאלה ואורה קרב. ע"פ תה"ל סט, יט; אה"מ,
דני', עמ' 102. למתחננים. ע"פ דני' ו, יב. למנחת ערב.
ע"פ תה"ל קמ"א, ב; טז, ט. ד. אמונת אום נוטרת. ע"פ שה"ש
א, ו. למענה עדור לנשארת. ע"פ ישע' מח, ט; יחז' כ, מד.
זעקה רצה כקטרת. ע"פ תה"ל קמ"א, ב. געותם. ע"פ מלא'
ב, ח. את לחש עתרת. ע"פ חז"ל לג, כו. הקשיבה חין. ע"פ
ירמ' יח, יט. זד למחול. ע"פ ישע' מג, כה. חסיד במוכן.
ע"פ תה"ל לו, ו. אנקת להק עתרת. ע"פ תה"ל קב, כח. להק.
ע"פ ש"א יט, כ. רצה כפטום קטרת. ע"פ תה"ל קמ"א, ב.
האל הקדוש. ישע' ה, טו.

ח"נ והערות

יום רנוניך. כ"ה בקד"א, כ"ז וגולד. במח' רמ"ו ובולוניא:
ירום רנוניך. לעם לך. אצל אליצור: לעם לך.
לוחשי לזר. כן הוא במח' רמ"ו. בכ"י: לוחשי הזר.
במח' בולוניא ושד"ל: לוחשי אלילי ובפי קד"א הביא
את שתי הגרסאות: לוחשי לזר, ולוחשי לאליל. אצל
אליצור: לוחשי לאליל. החרב. כן הוא במח' בולוניא,
שד"ל ואליצור. בכ"י: תקרב. במח' רמ"ו: תקרב.
ישחת לרדס. כן הוא במח' בולוניא, שד"ל ואליצור.
במח' רמ"ו: ירדס לרדס. בגולד: ישחת לרדס, וכן
נראה שהוא הנוסח הראשון בקד"א. ביראה ערב.
כן הוא בכ"י ואצל אליצור. במח' רמ"ו, בולוניא ושד"ל:
ביראה קרב. למנחת ערב. אצל אליצור: למנחת
ערב. עדור לנשארת. כן הוא אצל אליצור. במח'
רמ"ו: עוודר לנשארת. במח' בולוניא: עוודר לנשארת. אנא חון
בטי תפלה. לר' אלעזר הקליר, סי' אלעזר' פעמיים.
אליצור, כיפור, עמ' 653 ואילך. בטי תפלה. לשון
מבטא שפתים (קד"א). דוהר המולה. כן הוא אצל
אליצור. במח' רמ"ו, בולוניא, קד"א ושד"ל: זך המולה;
ובשד"ל בסוגרים: יך"י (כנוסח אחר). ושד"ל במבוא

למכב"ר, עמ' 72 כתב, שצ"ל דוהר, שכן מצא בכ"י אחד שהוא נוסד בא"ב, ע"כ. האל הקדוש. אצל אליצור:
האל קדוש וכן בכל הרפריין. ותיקת תכון. כן הוא במח' רמ"ו ובולוניא. כתב רש"ס, הגש"פ, עמ' עו, שהוא
על משקל פקיד. במח' שד"ל: ותיקת תכון. אצל אליצור: ותיקת תכון. זד למחול. כ"ה במח' רמ"ו, בולוניא
וקד"א. במח' שד"ל: זך למחול. להק עתרת. בהקדמת שד"ל, עמ' 72, ציין נ"א מכ"י: ילהג עתרת. אצל
אליצור: ילהק עתרת.

טַעַם תְּחִנָּה יְרִידָה אֹמֶרְתָּ. כְּרוּחָצָה רִצָּה לַחֵשׁ כְּקַטְרֶת.
מִחַן מְחַנְנֵי גִצּוּחַ רְנוּנֵיךָ. סֵלָה תִרְצָה עֲתִירְתָּם לְפָנֶיךָ.
הָאֵל הַקְדוֹשׁ:

פּוֹצְחֵי לֶךְ צִלְצוּל בְּשִׁיחָה. קִבֵּל תְּחִנָּתָם רַחֵשׁ מִנְחָה.
שְׂאֵרִית מְחַנְנֵיךָ סִלִּיחָתָם תִּירָב. תַּחֲנוּן בְּחִנּוּם בְּמִנְחַת
עֶרְבִי.
הָאֵל הַקְדוֹשׁ:

וּבִכֵּן אֶתְּהָ כֶּרְחוּם סִלַּח-לָנוּ:

אַתָּה אֵל רַחוּם וְחַנּוּן. בְּיָטָה בְּשׂוֹפְכֵי לֶךְ תַּחֲנוּן. גִּשְׁתָּנוּ
לְעַמֵּד בְּרַנּוֹן. אֶתְּהָ כֶּרְחוּם סִלַּח-לָנוּ:

דְּפַקְנוּ דְלִתֶיךָ אֵל. הוֹמִים כְּעֵנִי צְדָקָה שׂוֹאֵל. וְאַתָּה בְּרַחֲמֶיךָ
עֲשׂוֹת הוֹאֵל.
אֶתְּהָ כֶּרְחוּם סִלַּח-לָנוּ:

זְכוֹר כִּי-עָפַר אֲנַחְנוּ. חֶסֶד וְרַחֲמִים עֲשֵׂה עִמָּנוּ. טַהֲרָנוּ מִחַטָּא
כִּי לֶךְ יַחֲלָנוּ.
אֶתְּהָ כֶּרְחוּם סִלַּח-לָנוּ:

מקורות ומקבילות

רצה לחש כקטורת. ע"פ תהי' קמא, ב. פולחי לך. ע"פ ישעי'
נב, ע. ללול ע"פ תהי' קג, ה. נשיחה. ע"פ תהי' נה, יח;
רלו צ"ר פרי' ס, סו' יד. קבל תחנתם. ע"פ מ"א ת, מה.
שארית מחנניך. ע"פ מ"ב יט, ד; ישעי' לו, ד. נמנחת ערב.
ע"פ תהי' קמא, ב. אתה אל רחום וחנון. ע"פ שמי' לד, ה;
תהי' פו, טו. ניטה. ע"פ תהי' יג, ד. נשופכי לך תחנון.
ע"פ תהי' קמב, ח"ב. גשתנו לעמוד. ע"פ צ"ר פרי' מט,
סו' ת, 'הגשה לתפלה'. ברטון. ע"פ מ"א ת, כח. סלח
לנו. ע"פ צמ"י, יט. דפקנו דלתיך. ע"פ שופ' יט, כב.
דלתיך אל. ע"פ ש"א ג, טו; תהי' עה, כג. הומים כעני
לדקה שאל. ע"פ מדת"ה מו' ת, סו' יג, 'אצל חגי, חגי כח
לפניך, חלף כעני מזקש לזקרה'. ואתה ברחמיך. נחמ' ט, יט.
עשות הואל. ע"פ ש"ב ז, כט. זכור כי עפר. תהי' קג, יד.
חסד ורחמים. תהי' קג, ד. חסד... עשה עמנו. ע"פ שמי'
כ, ה; ירמ' ט, כג. ורחמים עשה עמנו. ע"פ ד"ר (ליצרון),
פרי' דברים, סו' יג, 'לעולם הוא נוהג עמנו צדקת רחמים'.
טהרנו מחטא. ע"פ ירמ' לג, ה; יחז' לו, כג. כי לך יחלנו.
ע"פ תהי' לג, כב.

ה"ג והערות

ירידה אומרת. אצל אליצור: ירדקה אומרת. כרוחציה
רצה. זהו הניקוד הנראה נכון, ללא מפי'ק ה"א. בכ"י ומח'
רמיו: כרוחציה רצה. במח' בולוניה: כרוחציה רצה. במח'
שד"ל כבפנים, ובקד"א כשד"ל (אך בלי ניקוד). אצל
אליצור: כרוחציה רצה. לחש כקטרת. אצל אליצור:
לחשה כקטרת. תרצה עתירתם. כן הוא במח' בולוניה,
קד"א, שד"ל וכן נראה נכון. בכ"י, מח' רמיו ואצל אליצור:
'רצה עתירתם. פוצחי לך. אצל אליצור: 'פוצחי לך'.
תירב. כן הוא במח' רמיו. בכ"י, מח' בולוניה ושד"ל: 'תירב'
ושני הניקודים נכונים, ראו מכלול, דף קיג ע"א. אצל אליצור:
'תירב'. במנחת ערב. אצל אליצור: 'למנחת ערב'.
אתה א רחום וחנון. רהיט המיוסד ע"ס א"ב. פיוט זה
נמצא גם במנהג אשכנז, גולד', כיפור, עמ' 614. ראו אליצור,
עמ' 94. הערה 258, המטילה ספק על יחוסו לקליר. עשות
הואל. במח' שד"ל נוסף בסוגריים: 'עשות (חסד) הואל'.
זכור כי עפר. כ"ה במח' רמיו, בולוניה, כ"י וגולד', כלשון
הפסוק. במח' שד"ל: זכור כי עפר, לשון ציווי. והשוה
לשון אבינו מלכנו, עי' לרי"א, סו' קצו.

וְיֹסֶף כְּפֹרֶת קָרְאֵתָּהּ כִּפּוּר לָנוּ בּוֹ כַּאֲשֶׁר אָמַרְתָּ לְמַעַנְךָ
וְלִמְעַן דְּבַרְךָ אֲשֶׁר נִדְרַתָּהּ אֶתָּה כְּרַחוּם סְלַח־לָנוּ:

מוֹחֵל וְסוֹלֵחַ נִקְרָא שִׁמְךָ נוֹשֵׂא עוֹן וּפֹשֵׁעַ לְעַמְּךָ סְלַח־נָא
לְעוֹרְכֵים שְׂוַע לְעַמְּךָ אֶתָּה כְּרַחוּם סְלַח־לָנוּ:

עֲזָרְנוּ אֶתָּה וּמְשַׁגְּבֵנוּ פְּדֵנוּ מִכָּל־פְּשָׁעֵינוּ צוּרְנוּ אֶל־תִּזְנִיחֵנוּ
אֶתָּה כְּרַחוּם סְלַח־לָנוּ:

קָרֵב נָא לְשׂוֹעֵתָנוּ רִצֵּה נָא אֶת־תַּחֲנֻנָּתָנוּ שׁוּבָנוּ לְבַיִת תְּפִלָּתָנוּ
אֶתָּה כְּרַחוּם סְלַח־לָנוּ:

וּבִכֵּן שָׂרְפִים עֲמָדִים מִמַּעַל לָו:

אֵל אֲדִיר רַב חֵילוֹ בְּרִיּוֹת כָּל תִּכְן לְהִלָּלוֹ גּוֹעִים בְּקֹדֶשׁ
לְסִלְסָלוֹ שָׂרְפִים עֲמָדִים מִמַּעַל לָו:

מִיכָאֵל מִימִין מְהִלָּל וְגַבְרִיאֵל מְשֻׁמָּאל מְמַלֵּל
בְּשָׂמַיִם אֵין כָּאֵל וּבְאָרְצַן אֵין כְּעַמְּךָ יִשְׂרָאֵל:

מקורות ומקבילות

יוֹסֵף זֶה כִּפּוּר קָרְאֵתָּהּ וּיֹקֵן כֵּג, כו. כִּפּוּר לָנוּ. ע"פ ויק' טז, יח.
כַּאֲשֶׁר אָמַרְתָּ וּיֹקֵן טז, ל. לַמַּעַן וְלַמַּעַן דְּבַרְךָ. ע"פ יח' לו, כב.
אֲשֶׁר נִדְרַתָּהּ ע"פ יח' יא, ה. מוֹחֵל וְסוֹלֵחַ נִקְרָא שִׁמְךָ. ע"פ
ח' פו, ה. נוֹשֵׂא עוֹן וּפֹשֵׁעַ לְעַמְּךָ. ע"פ מו"ז, יח. עֲזָרְנוּ
אֶתָּה. ע"פ ח' לג, כ. וּמְשַׁגְּבֵנוּ. ע"פ ח' מו, ט. פִּדְנוּ
מִכָּל פְּשָׁעֵינוּ. ע"פ ח' סה, ד; קג, יב. לְעוֹרְכֵים אֵל תִּזְנִיחֵנוּ.
ע"פ ח' לח, כב. קָרֵב נָא לְשׂוֹעֵתָנוּ. הַשׁוֹיֵה לְנוֹסַח עֲנִינוּ בְּשִׁמּוֹעַ
דְּחַעֲנוּת וּבְצַבְדוֹרְהַס שֵׁם (הַשֵּׁלֶם עַמִּי רַחֵם). רַחֵם נָא תַחֲנוּנָנוּ.
ע"פ ח' קט, קח. שׁוּבָנוּ לְבַיִת תְּפִלָּתָנוּ. יש' טו, ז. אֵל
אֲדִיר. ע"פ ח' לג, ד. רַב חֵילוֹ. ע"פ יח' ב, יא. בְּרִיּוֹת
כָּל תִּכְן לְהִלָּלוֹ. ע"פ יש' מו, ז. מִיכָאֵל מִימִין. פִּדְר"א פ' ד;
צמד"ר פ' ב, ס' י; פסר"ב, פ' מו, ד"ה ה' צחכמה; מש"ט
צ"ר פ' ויחי פמ"ט, ס' כה; סד"ר ס' סו. וְגַבְרִיאֵל מְשֻׁמָּאל
פִּדְר"א פ' ד; צתמ"ד, ח"א, מַעֲשֵׂה מַרְכָּבָה, פ"ו; אה"מ, היכלות,
עמ' 110; סד"ר ס' סו. בְּשָׂמַיִם אֵין כָּאֵל. ע"פ דב' לג, כו.
אֵין כְּעַמְּךָ יִשְׂרָאֵל. ע"פ ש"ב ז, כג.

ח"נ והערות

שׂוֹעַ לְעַמְּךָ. כ"ה במח' רמ"ו, כ"י, קד"א ושד"ל. במח'
בולוניה: שׂוֹעַ לְעַמְּךָ. צוּרְנוּ אֶל־תִּזְנִיחֵנוּ. כ"ה בכ"י
וח"י אצל גולד'. במח' רמ"ו, בולוניה ושד"ל: צוּרְנוּ
אֶל־תִּזְנִיחֵנוּ. קָרֵב נָא לְשׂוֹעֵתָנוּ. כ"ה במח' בולוניה,
כ"י וגולד'. במח' רמ"ו ושד"ל: קָרֵב נָא לְשׂוֹעֵתָנוּ, לְשׁוֹן
צִוּוּי מִבְּנֵי הַפִּיעֵל וְנוֹסַח הַפְּנִים, לְשׁוֹן צִוּוּי מִבְּנֵי הַקָּל,
כַּנְרָאָה הַנְּכוּן, כִּמוֹ: קָרְבָּה אֵל נַפְשִׁי גְאֻלָּה, תַּחֵ סַט, יט,
וּז"א שְׁהַקְבִּיָּה יִתְקַרֵב אֵלֵינוּ וְיִשְׁמַע קוֹל שׂוֹעֵתָנוּ, אֲבָל
לְשׁוֹן פִּיעֵל, הַכּוּוּנָה לְקָרֵב אַחֲרֵים, כִּמוֹ: יִקְרַב פּוֹרְרֵינוּ
מִבֵּין הַגּוֹיִם, הַנִּמְצָא בְּמוֹסַף לְשֵׁלֶשׁ רַגְלִים. וּבִכֵּן שָׂרְפִים
עוֹמְדִים. פִּיּוֹשׁ זֶה נִמְצָא גַם בַּמִּנְהַג אֲשֶׁכֶּנוּ, גוֹלְד', כִּיפּוּר,
עמ' 620. אֵל אֲדִיר רַב חֵילוֹ. רַחֵם הַמִּיּוֹסֵד ע"ס א"ב.
רְאוּ אֵלֵינוּ, עמ' 94, הַעֲרָה 258, הַמְּטִילָה סִפְקָ עַל
יְחוּסוֹ לְקִלְיָר. מִיכָאֵל מִימִין מְהִלָּל. רְאוּ בַּמְּבּוֹא
לְמַכְבֵּיר, עמ' 72. אֵין כְּעַמְּךָ. בכ"י, מוח' אֲשֶׁכֶּנוּ וְגוֹלְד':
ימי כְּעַמְּךָ.

דָּגוּל עֲמוֹ הַמָּשָׁל וּפְחָד־הַדֶּרֶת יִקְרוּ בְּאַרְץ מִיַּחַד־וּלְפָאָרוֹ
עֲטוּיִים יַחַד־שֵׁשׁ כְּנָפִים שֵׁשׁ כְּנָפִים לְאַחַד:

מיכאל מימין מהלל- וּגְבִרְיָאֵל מְשֻׁמָּאל מְמַלֵּל-
בְּשָׂמִים אֵין כָּאל־וּבְאַרְץ אֵין כְּעַמְךָ יִשְׂרָאֵל:

זְמִירוֹת יִשְׁמִיעוּ מְכַל־פְּנֵיו־חַשְׁמֵלִים וְחַיּוֹת וְאוֹפְנֵיו־טָכֶס אַחַד
קָדוֹשׁ מְזוֹהָרוֹ בְּדַפְּנֵיו־בְּשִׁתֵּי־יְכֶסֶה פְּנֵיו:

מיכאל מימין מהלל- וּגְבִרְיָאֵל מְשֻׁמָּאל מְמַלֵּל-
בְּשָׂמִים אֵין כָּאל־וּבְאַרְץ אֵין כְּעַמְךָ יִשְׂרָאֵל:

יִרְאֶה וְרַעַד עַל־כָּל־חֵילָיו־כִּי בְּגַעַרְתּוֹ מִיַּבֶּשׁ הַמּוֹן גָּלְיוֹ־לְכֹן
שָׂרְף אֵימָה עָלָיו־וּבְשִׁתֵּי־יְכֶסֶה רַגְלָיו:

מיכאל מימין מהלל- וּגְבִרְיָאֵל מְשֻׁמָּאל מְמַלֵּל-
בְּשָׂמִים אֵין כָּאל־וּבְאַרְץ אֵין כְּעַמְךָ יִשְׂרָאֵל:

מְלֶאכֶי־רוּם לְשׁוֹרֵר וּלְתוֹפֵף־נֹעֲדִים חֲבוּרוֹת חֲבוּרוֹת
לְהִתְנוּפֵף־שָׂרְף בְּסִלּוּדוֹ אֶבְרָה יְנוּפֵף־וּבְשִׁתֵּי־יְעוּפֵף:

מיכאל מימין מהלל- וּגְבִרְיָאֵל מְשֻׁמָּאל מְמַלֵּל-
בְּשָׂמִים אֵין כָּאל־וּבְאַרְץ אֵין כְּעַמְךָ יִשְׂרָאֵל:

ח"ג והערות

מקורות ומקבילות

דגול עמו המשל ופחד-הדרת יקרו בארץ מיחד-שש כנפים. ישע' ו, 3. דגול עמו המשל ופחד-הדרת יקרו בארץ מיחד-שש כנפים. ישע' ו, 3. זמירות ישמעו מכל פיו. ישע' כד, כח. חשמלים. ישע' יח' א, 7; בבלי חגיגה, דף יג ע"ג. חשמלים ואופנים. מוצא הרבה בחז"ל, כגון: מכדר"י יתרו, מס' דבחדש, פ"ו; אה"מ, היכלות, עמ' 123. וחיות. מוצא הרבה בחז"ל, כגון: ספרי, צמ' פרי' צהעלותך, פ' קג, ד"ה צמראה; מדת"ה מ' 5; מש"ט ויק' פ"א, ד"ה נגילה. וחיות ואופנים. מופיעות הרבה ביח' א, וג, יג. אחד קדוש. ישע' דני' ח, יג. בשמים יכסה פניו. ישע' ו, 3. יראה ורעד. תה' נה, ו. על כל חיליו. ישע' חו' כה, 3. כי נערתו מיבש וכו'. ישע' ג, 3. המון גליו. ישע' ירמ' מ, ג. ובשמים יכסה רגליו. ישע' ו, 3. בסלודו. ישע' חו' ו, 1. אברה ינוסף. ישע' חו' לט, יג, פי' כקף. ובשמים ישופף. ישע' ו, 3.

עִרְיָן וְקֹדֵישִׁין שְׂבָחוּ לֹמֵר. פָּאָר וְשִׁבַּח לְמַעַן כָּל גִּטְמָר.
צוֹרְחִים בְּקוֹל הַמּוֹן בְּמֵאָמֵר. וְקָרָא זֶה אֶל־זֶה וְאָמַר:

מִיכָאֵל מִימִין מְהִלֵּל. וְגַבְרִיאֵל מְשֻׁמָּאל מְמַלֵּל.
בְּשָׂמִים אֵין כָּאֵל. וּבְאַרְצֵן אֵין כְּעַמְדָּן יִשְׂרָאֵל:

קָלִים לְרוּץ בְּכָל־יְצִיאוֹת. רַעַד וְרַעַם רְגִישָׁתָם וּמוֹרָאוֹת.
שְׁלוּשׁ קְדוּשָׁה עוֹנִים לְהִנְאוֹת. קְדוּשׁוֹ קְדוּשׁ קְדוּשׁ
יְהוָה צְבָאוֹת:

מִיכָאֵל מִימִין מְהִלֵּל. וְגַבְרִיאֵל מְשֻׁמָּאל מְמַלֵּל.
בְּשָׂמִים אֵין כָּאֵל. וּבְאַרְצֵן אֵין כְּעַמְדָּן יִשְׂרָאֵל:

תְּמִים יְדַעִים רַב הוֹדוּ. תִּקְרָף שְׁנֵאֲנֵינוּ נִצְבִּים לְפָאָרוֹ וְלַעֲבָדוֹ.
תּוֹמֵךְ יָד דִּכָּא לְעוֹדְדוֹ. מְלֵא כָּל־הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ:

מִיכָאֵל מִימִין מְהִלֵּל. וְגַבְרִיאֵל מְשֻׁמָּאל מְמַלֵּל.
בְּשָׂמִים אֵין כָּאֵל. וּבְאַרְצֵן אֵין כְּעַמְדָּן יִשְׂרָאֵל:

וּבְכֹן. וְלִדְ-תַעֲלָה קְדוּשָׁה. כִּי אַתָּה מְלֶךְ מוֹחֵל וְסוֹלֵחַ:
וּבְבֵא אֶהְרֵן אֶל־קְדוֹשׁ הַקְּדוּשִׁים. לְכַפֵּר עוֹן עַם קְדוּשִׁים.
מִשֵּׁם הָיָה מְאֻזֵּן מְלֶאכִי קְדוּשִׁים. וּבְגִדֵי כְהֻנָּה
אוֹתוֹ מְלַבִּישִׁים. וְסֹדֵר הַיּוֹם לְפָנָיו דּוֹרְשִׁים. לְהַשְׁתַּחֲוֹת בְּבֵית
קְדוֹשׁ הַקְּדוּשִׁים:

מקורות ומקבילות

עִרְיָן וְקֹדֵישִׁין. ע"פ דני' ד, יד. שִׁבַּחוּ לֹמֵר. ע"פ מד"א ויק' פ"א, פ"א; אה"מ, היכלות, עמ' 123; קטעי מדרשים - גניזה (מאן), עמ' קמז; סד"ר סי' עו. פֶּאָר וְשִׁבַּח. צ"ר (אלצק) פרי ברה"שית, פרי יד; ויק"ש תו', רמז כ; ראו ויק"ר פרי אמור, פרי ל, סי' ג; משי"ט שמי' פרי בשלה, פי"ד, סי' לא. לַמַּעֲשֵׂין כַּל טַטְמַר. ע"פ צבלי ברכות, דף י ע"א; מדת"ג (וורשא), פרי חיי שרה, סי' ג; ויק"ר, פרי ויקרא, פרי ד, סי' ה; מד' שו"ט מז' קג, ד. אֶרְחִים בְּקוֹל הַמּוֹן בְּמֵאָמֵר. ראו אה"מ, היכלות, עמ' 123; סד"ר סי' אה, ע"פ יחו' ה, כד. וְקָרָא זֶה אֶל זֶה. ישע' ו, ג. קָלִים לְרוּץ. ע"פ יחו' ה, יד. וְהִלְשֵׁן ע"פ קה' ט, יא, לא לקלים המנויך. קַקְקָה ה' לַנְּאוֹת. ישע' ו, ג. תְּמִים יְדַעִים. חיי' לו, טז. רַב הוֹדוּ. ע"פ חזק' ג, ג. שְׁנֵאֲנֵינוּ -

ח"ג והערות

שְׂבָחוּ לֹמֵר. כ"ה בפי' קד"א ומח' בולוניא. במח' רמ"ז ושד"ל: שְׂבָחוּ לֹמֵר, וגם הוא ניקוד נראה נכון. בכ"י: וְקְדוּשׁוֹ לֹמֵר וְכֵן בַּח"ג אצל גולד. רַעַד וְרַעַם רְגִישָׁתָם. בכ"י אין תיבת וְרַעַם. רְגִישָׁתָם וּמוֹרָאוֹת. בכ"י: רְגִישָׁתָם וּמוֹרָאוֹת. תְּמִים יְדַעִים. כ"ה בנוסחאות ובלשון הפסוק. בכ"י: יתמים ידעות. רַב הוֹדוּ. במח' שד"ל: ידעים כי רב. שְׁנֵאֲנֵינוּ נִצְבִּים. זהו הניקוד הנראה נכון וכאשר נמצא במח' רמ"ז ובולוניא. ראו סי' מבולל, דף קסב ע"ב, משקל פֶּעֶלְתָּן, וברש"ס, הגש"פ, עמ' עה. וּבְבֵא אֶהְרֵן אֶל־קְדוֹשׁ. סלוק לר' אלעזר הקליר, חתום בסופו אלעזר. ראו אליצור, כיפור, עמ' 665 ואילך. אוֹתוֹ מְלַבִּישִׁים. בכ"י ואצל אליצור:

**בְּבֵית קִדְשׁ הַקִּדְשִׁים בְּקוֹמוֹ. מְזַכֵּיר לְעֹזוֹ בְּשֵׁמוֹ. וּמִתְחַנֵּן
 בְּעֵד עַמּוֹ. וַיַּעַשׂ לְמַעַן שְׁמוֹ. וַיִּשְׁקִיף מִמְרוֹמוֹ. לְסֻלּוֹחַ
 לְעֹן עַמּוֹ. כִּי הֵם צָאנוּ וּכְרַמּוֹ. נִחַלְתוּ וְעַמּוֹ. וּמַחֲכִים לְשֵׁמוֹ.
 וּמִכְהֵן מִכּוֹן עֶתֶר עֲצָמוֹ. לְרוֹמֵם יְהוָה שְׁמוֹ. וְכָל־יִשְׂרָאֵל לְרוֹמְמוֹ.
 עוֹמְדִים עִמּוֹ:**

**עַמּוֹ פֶּר חֲטָאת וּתְכוּנָתוֹ. וּשְׁעִיר חֲטָאת וּלְכוּדָתוֹ. וּפְרֻכַת
 הַקִּדְשׁ וּמִתְכַּנְּתוֹ. וְשִׁלְחַן וּמִנְחָה וְסֹדֶר הַלֵּיכָתוֹ. וְשֵׁם
 הָיָה מְבָרֵךְ כְּלוּלָתוֹ. וְחֲטָאתֶיהָ כְּחוּט הַשָּׁנִי מַלְבִּין לְחֻזּוֹתוֹ.
 וּמְזַכֵּיר כְּבוֹד שְׂכִינָה בְּלֵי לְבָבוֹתָיו. וְשֵׁם הַמְּפֹרָשׁ הָיָה מְזַכֵּיר
 וְשׁוֹטֵחַ אֲרֻכָּתוֹ. וְהָעַם הָיוּ עוֹמְדִים חוּץ מִקִּדְשׁ הַקִּדְשִׁים
 לְמוֹלָתוֹ. וּכְשֶׁהָיוּ שׁוֹמְעִים כִּהֵן גְּדוֹל מְבָרֵךְ בְּקוֹל נְעִימָתוֹ.
 אוֹמֵר אֲנִי הַשֵּׁם סֶלַח לְחֲטָאתוֹ. חֲטָאתִי עֲוִיתִי פִּשְׁעֵתִי מִתּוֹדָה
 עָלָיו וְעַל־בֵּיתוֹ. כִּפָּר נָא לְעֹנֹת וּלְפִשְׁעִים וּלְחֲטָאִים שִׁיחָתוֹ.**

מקורות ומקבילות

מלאכיו. ע"פ תה' סח, יח. תומך יד דכא לעודדו. ע"פ ישע' מ, טו; תה' לד, יט; ראו מד' שו"ט, מח' קמו, זדט. מלא כל הארץ כבודו. ישע' ו, ג. ונבא אהרן אל קהק. ע"פ שמו' כה, לה. לכפר עוון. ע"פ ויק' טז, ח. עם קדושים. ע"פ ויק' יט, ג; כ, ז. וסדר היום לפניו דורשים. ע"פ משנ' יומא פ"א, מ"ג. צנית קהק וכו' מתחנן בעד עמו. ע"פ יומא פ"ה, מ"א. מזכיר. ע"פ ישע' סז, ו. לעזוז. ע"פ תה' כד, ה. מזכיר בשמו. ע"פ ישע' יב, ד. ומתחנן. דני' ו, יב. בעד עמו. ע"פ ש"א ז, ט. ויעש למען שמו. ע"פ יחז' כ, ט; תה' קו, ח. וישקיף ממרומו. ע"פ איכ' ג, ג. לטלוח לעון עמו. ע"פ ישע' נה, ז; ירמ' ג, כ; מיכ' ז, יח. כי הם לאנו. ע"פ יחז' לד, ח. וכרמו. ע"פ ישע' ה, ז. מחלתו. ע"פ ישע' יט, כה. ועמו. ע"פ ישע' נח, ד. עתר עמנו. ע"פ איז' לג, כו. לרומם יה שמו. ע"פ תה' כט, ה וסח, ה. ע"ש צדד"ק על סוגו; צבלי יומא, דף עג ע"ב. וכל ישראל לרוממו. ע"פ תה' כט, ה; קמט, ו. ופרוכת הקודש ומתכוונו. ע"פ יומא פ"ה, מ"א. ושם היה מנצח כוללתו. ע"פ יומא פ"ה, מ"א. וחטואתיה וכו' מלצין לחזותו. ע"פ משנ' יומא פ"ו, מ"ח, ע"פ ישע' א, יח. ראו צבלי ר"ה, דף לא ע"ב; ירושלמי יומא פ"ו, ה"ג. כמוט השני. ש"ש ד, ג. ושם המפורש היה מזכיר. ע"פ משנ' יומא פ"ו, מ"ב. בקול נעימתו. ע"פ צבלי קידושין, דף עא ע"א, וירושלמי יומא פ"ג, סוף ה"ז, 'הצליע את השם בנשימתו'. אגף השם וכו'. ע"פ ספרא, פ"ר אחרי מות, פ"ר. ד; פסז"ו ויק', פ"ר אחרי מות, דף מח ע"א, ד"ה והקריב, ודף מח ע"ב; ילקו"ש ת"ו, רמז תקעב; טור או"ח, סי' תרכא; פסקי ריא"ז יומא, פ"ח ה"ד, אות טו. חטאתי עויתי פשעתי. ספרא, פ"ר אחרי מות, פ"ר. ג, ד, ע"פ תה' קו, ה; מ"ח ה, מח; דני' ט, ה. כך הסדר בירושלמי יומא פ"ג, ה"ז; צבלי יומא, דף לו ע"ב; ספרא, פ"ר אחרי מות, פ"ב; פסז"ו ויק', פ"ר אחרי מות, דף מח ע"ב; ילקו"ש ת"ו, רמז תקעב; ר"ש יומא, ה"ל סדר עבודת יוה"כ; פסקי ריא"ז יומא, דף מא ע"ב; פסקי ריא"ז יומא, פ"ח ה"ד, אות טו. מתודה עליו ועל ביתו. ע"פ ויק' טז, ו. כפר נא לעוונות וכו'. ע"פ משנ'

ח"ג והערות

אותו היו מלבישים. וסדר היום. כן הוא במח' שד"ל. בכ"י, מח' רמ"ו, בולונא ואצל אליצור: זסדר יום. לעזוז בשמו. אצל אליצור: לעזוז בשמו. לרומם יה. בכ"י ואצל אליצור: לרומם ליה. עמו פר חטאת. במח' רמ"ו ובולונא: עמו מי חטאת. בפי קד"א כבפנים. כחוט השני. אצל אליצור: כחוט שני. מלבין לחזותו. כ"ה במח' רמ"ו, בולונא, קד"א ושד"ל. בכ"י: זמלבין לחזותו. בלי לבזותו. בכ"י: בלי לבזותו. בשאר הנוסחאות כבפנים, וע"י ביאורו בפי קד"א. אצל אליצור: בלי לבזותו. לעזוזת ולפשיעים ולחטאים. בכ"י ואצל אליצור: לחטאים ולעזוזת ולפשיעים.

שַׁחַטָּאתִי וְשַׁעֲוִיתִי וְשַׁפְּשַׁעְתִּי וְשִׁמְרַדְתִּי בְּיוֹם סְלִיחָתוֹ. כִּכְתוּב
 בְּתוֹרַת מֹשֶׁה עֲבָדְךָ לְמִידָתוֹ. וְהוּא הָיָה מִתְּפִיחַן כְּנֶגֶד הַמְּבָרְכִים
 בְּהַתְּוֹדוֹתוֹ. וְהָעַם הָיוּ עוֹנִים לְקוֹל פְּצִיחָתוֹ. וְהָיוּ כוֹרְעִים
 וּמִשְׁתַּחֲוִים וְנוֹפְלִים עַל-פְּנֵיהֶם וְאוֹמְרִים גְּבוּרָתוֹ. בְּרוּךְ שֵׁם
 כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ:

מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד הוּא. בְּאִמָּה עֲבָדוּהוּ. בְּקוֹמָה זְקוּפָה
 קִדְשׁוּהוּ. זֶה אֱלֹהֵינוּ וְאֱנִיָּהוּ. בְּאֶצְבַּע הוֹרֵהוּ. אֱלֹהֵי
 אָבִי וְאֶרְמִמְנָהוּ. בְּחֵידָךְ גָּעַם מִתְקוּהוּ. בְּקוֹל עֶרֶב קִרְאוּהוּ.
 וּבְיוֹם כְּפֹר חָלוּהוּ. וּבִתְחִנּוּגֵים פִּיֶּסוּהוּ. דָּעוּ כִּי לְבַדּוֹ הוּא.
 יְהוָה שְׁמוֹ אֵשׁ אֲכָלָה הוּא. וּכְרַחוּם מְכַפֵּר עוֹן הוּא:
 הוּא אֶהְרֵן מִתְּפִיחַן וּמִזֵּהִירִם. הַשְּׁמֵרוּ מִלְּהִזְכִּיר שֵׁם גְּבוּרָה
 לְהִגְמִירוֹ. פֹּאֲרוּ שְׁמוֹ וְרוֹמְמוּהוּ. וּמִכָּל-טְמְאוֹתֵיכֶם
 תִּטְהָרוּ. וְאוֹמַר לָהֶם תִּטְהָרוּ. תִּטְהָרוּ לְפָנַי מִלְּכַכְּסֵם. בְּיוֹם
 סְלִיחָה לְחַטָּאֵיכֶם. שׁוּבוּ אֵלָיו בְּכָל-לִבְבְּכֶם. כִּי הוּא אֱלֹהֵיכֶם:

מקורות ומקבילות

יומא פ"ג, מ"ח; ספרא, פ"ר אחריו מות, פ"ג, ד; פס"ו ויק',
 פ"ר אחריו מות, דף נז ע"ג. והעם היו עונים לקול פליחתו.
 ע"פ משנ' יומא פ"ו, מ"ג. ואומרים גבורתו נשכ"מ. ע"פ
 משנ' יומא פ"ג, מ"ח; ירושלמי יומא פ"ג, ה"ז. מלכותו לעולם
 ועד. ע"פ שמ"ט, יח; משנ' יומא פ"ג, מ"ח; מס"ו פ"ר יד,
 ה"ג; צבלי פסחים, דף נו ע"א. נאומה עבדוהו. ע"פ תה'
 ג, יא. זה אלי ואנוהו. שמ"ט, טו, ג. נאכלע הורוהו. ע"פ
 תי"ר ות"ו שמ"ט, טו, ג; שה"ר פ"ר ד, ס"ג; מש"ט שמ"ט יד, יט,
 טו, ג. אלהי אבני וארוממנהו. שמ"ט, טו, ג. בקול ערב קראוהו.
 ע"פ שה"ש ג, יד; מדת"ג פ"ר ראה, ס"ו ט; פדר"ך פ"ר י, ד"ה
 כג; פסר"ב פ"ר כה, ד"ה עשר; ילקו"ש ת"ר, רמח תהלה. דעו
 כי לבדו הוא. ע"פ דב' ד, לה; מ"א ח, ס. ה' שמו. שמ"ט, טו, ג.
 אש אוכלה הוא. דב' ד, כד. וכרחום מכפר עון הוא. ע"פ תה'
 עה, לה. השמרו וכו'. ע"פ ירושלמי יומא פ"ג, סוף ה"ז; צבלי
 קידושין, דף ע"א ע"א. ורוממוהו. ע"פ תה' קו, לב. ומכל
 טומאותיכם תטהרו. ע"פ יח"ו לו, כה; ויק' טז, ל. ואומר להם
 תטהרו. ע"פ מנ"י גולדשמידט, כיפור, עמ' 440 צבאורו. תטהרו
 לפני וכו'. ע"פ ויק' טז, ל. מלככם. ש"א יב, יב; ישע"י מג, טו.
 ביום סליחה לחטאיכם. ע"פ ויק' טז, ל. ראו מדת"ג (ורושא).

ח"ג והערות

עבדך לְמִידָתוֹ. בפ"י קד"א מביא ב' נוסחאות: עבדך
 לְמִידָתוֹ, לשון י"ג מידות של רחמים וכן נוסח כ"י ושד"ל,
 ונוסח אחר: עבדך לְמִידָתוֹ לשון לימוד. במח"י רמ"ז
 ובולוניא: עבדך לְמִידָתוֹ, עם דגש כנוסח הראשון וי"ד
 כנוסח השני, ושניהם יחד לא ייתכנו ע"פ הדקדוק.
 באצבע הוֹרֵהוּ. כ"ה במח"י רמ"ז, בולוניא, קד"א ושד"ל.
 בכ"י: באצבע הוֹרֵהוּ! בחיך גָּעַם. אצל אליצור: בחיך
 גָּעַם! בקול ערב קראוהו. כן מנוקד במח"י רמ"ז, כ"י
 ובולוניא. במח"י שד"ל: 'בקול ערב קראוהו, בניקוד הפסוק
 ישע"י נה, ו. ועי' ס' מכלול, דף לד ע"א וע"ב, ששני
 הניקודים ייתכנו. שמו אֵשׁ. אצל אליצור: שמו וְאֵשׁ.
 מתכוין ומזהירים הַשְּׁמֵרוּ. במח"י בולוניא ההפסק הוא
 אחרי הַשְּׁמֵרוּ, כדי להחריזו עם לְהִגְמִירוֹ, אע"פ שהוא
 בחולם, וכן ההפסק בכ"י ואצל אליצור ובעקבות ההפסק
 נוקד: הַשְּׁמֵרוּ. אך בפנים, הפסק הנקודה נעשה לפי
 הבנת הענין. מְלִיחָתוֹ שֵׁם גְּבוּרָה. בכ"י: לְהִזְכִּיר שֵׁם
 גְּבוּרָה. במח"י שד"ל: מְלִיחָתוֹ שֵׁם גְּבוּרָה! לְהִגְמִירוֹ.
 אצל אליצור: לְהִגְמִירוֹ. פֹּאֲרוּ שְׁמוֹ. כן הוא אצל אליצור
 וכן נכון, והוא ציווי מבנין הפיעל, והפ"א קמוצה להשלים

אֱלֹהֵיכֶם הוּא שְׁמוֹ. קְדוֹשׁ בְּמַרוֹמוֹ. נְאֻדָּר בְּהַדְוֹמוֹ. מְפֹאָר
בְּעֵמוֹ. מְהֻדָּר בְּאוֹלָמוֹ. וְאִין אֱלֹהֵי עֵמוֹ. לְמַעַנֵּנוּ
פְּעַל עוֹלָם וְסִימוֹ. וְיוֹם כְּפֹר רְשׁוּמוֹ. וְדָרִי מְעֵלָה יְרוּצוֹ
לְרוֹמָמוֹ. וְיוֹשְׁבֵי מִטָּה יַפְצִיחוּ שְׁמוֹ. וְאֵלֹו וְאֵלֹו יַעֲנוּ שְׁבַח
קִיּוּמוֹ. וְכֹךְ הָיוּ פּוֹתְחִים וְקוֹרְאִים לְרוֹמָמוֹ. קְדוֹשׁוֹ קְדוֹשׁ קְדוֹשׁ.
יְהוָה צְבָאוֹת שְׁמוֹ:

אֵהֵל פְּשָׁה. לְגִישָׁה גְּשָׁה. עֲגִישָׁה רְחִישָׁה. זְמַר לְחִישָׁה. רִנָּן
לְרִגִישָׁה. בְּשִׂרְפֵי־קֹדֶשׁ לְהַקְדִישָׁה:

כְּתָר יִתְּנוּ לָךְ הַמּוֹנֵי מְעֵלָה עִם־קְבוּצֵי מִטָּה. יַחַד כְּלָם
קְדָשָׁה לָךְ יִשְׁלְשׁוּ. כְּמָה שֶׁנֶּאֱמַר עַל־יַד
נְבִיאָךְ. וְקָרָא זֶה אֶל־זֶה וְאָמַר. קו"ח: קְדוֹשׁוֹ קְדוֹשׁ קְדוֹשׁ יְהוָה
צְבָאוֹת. מְלֵא כָל־הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ: חזון: לְעַמְתָּם בְּרוּךְ יֹאמְרוּ.
קו"ח: בְּרוּךְ כְּבוֹד־יְהוָה מִמְקוֹמוֹ: חזון: וּבְדַבְרֵי קְדָשָׁךְ כְּתוּב
לֵאמֹר. קו"ח: יִמְלֹךְ יְהוָה לְעוֹלָם. אֱלֹהֵיךְ צִיּוֹן לְדָר וָדָר.
הַלְלוּ־יָהּ:

מקורות ומקבילות

פ' כי תשא, ס' לא; תד"א"ז סוף פ' ד; צבלי טענית, דף ל
ע"ב. שונו אליו ככל לנכס. ע"פ יוא"ב, ב. יב. כי הוא
אלהיכם. ע"פ דב' י, ח. אלהיכם הוא שמו. ע"פ יהו"ב, ב. יא;
ישע' מג, ח. קדוש במרומו. ע"פ תה' נג, ד. נאדר כהדומו.
ע"פ שמי' טו, יא. משואר בעמו. ע"פ ישע' מג, כה. מהסדר
גאולמו. ע"פ דני' ד, לד. ואין אלוה עמו. ע"פ דב' לב, לו.
למענו פעל עולם. ע"פ מש' טז, ד; צנ"ס מג, כו. קדוש קדוש
קדוש. ישע' ו, ג. ה' צבאות שמו. ישע' מת, ב. אהל פשה.
מתה השמים כאהל, וריצה לצבאות השמים. פְּשָׁה רִיבּוּי, מלשון
זלזל ידע צפּש מאד, אוי' לה, טו (ע"פ קד"א). עגשה רחיסה.
לשון ותגעש ותרגש הארץ, תה' יח, ח (ע"פ קד"א) בחילוף סדר
האותיות. רנן לרגיסה. ע"פ תה' נה, טו. לרגיסה. ע"פ תה'
יח, ח. שרפי קודש. צבלי ר"ה, דף כד ע"ב; חגיגה, דף יב
ע"ב.

ח"ג והערות

הדגש. במח' רמ"ז: צָאָרו שמו. במח' בולוניה ושר"ל:
צָאָרו שמו. ורוֹמָמוֹהוּ. בכ"י ואצל אליצור: יְשׁוּרְרוֹ.
ומכל־טמאותיכם תִּטְהָרוּ. אצל אליצור: זמכל־
טמאותיכם תִּטְהָרוּ. וְאֹמַר לָהֶם תִּטְהָרוּ. כן הוא במח'
בולוניה, כ"י ושר"ל. במח' רמ"ז ללא תיבות אלו. שובו
אֱלֹו. במח' רמ"ז וכ"י: שובו אֱלֵי. נְאֻדָּר בְּהַדְוֹמוֹ.
אצל אליצור ובכ"י גם: עֲהָדָר בְּהַדְוֹמוֹ. מְפֹאָר בְּעֵמוֹ.
בפ' קד"א: מְפֹאָר בְּפִי עֵמוֹ. יַפְצִיחוּ שְׁמוֹ. אצל
אליצור: יַפְצִיחוּ כְבוֹד שְׁמוֹ. וְאֵלֹו וְאֵלֹו. אצל אליצור:
זֵאלוּ לְאֵלֵי. וכך ה' פותחים. בכ"י: זכך יהו פותחים.
ה' צבאות שְׁמוֹ. בכ"י, במקום שְׁמוֹ, מְלֵא כָל־הָאָרֶץ
כְּבוֹדוֹ שהוא סוף הפסוק. אֵהֵל פְּשָׁה וכו'. ר"ת
אלעור. עֲגִישָׁה רְחִישָׁה... בשרפי קודש. בכ"י:
עֲגִישָׁה רְחִישָׁה \ זמר לְרִחִישָׁה \ רנן לְרִחִישָׁה בשרפי
קודש להקדישה כְּתוּב וְקָרָא... ואח"כ כתוב: ואומר
החזן כְּתָר יִתְּנוּ וכו'. במח' רמ"ז, בולוניה ושר"ל תיבות אלו אינן, וממשיך בקדושה. בְּשִׂרְפֵי־קֹדֶשׁ. בכ"י ואצל
אליצור: בְּשִׂרְפֵי־הַקְּדוֹשׁ.

החזן כְּתָר יִתְּנוּ וכו'. במח' רמ"ז, בולוניה ושר"ל תיבות אלו אינן, וממשיך בקדושה. בְּשִׂרְפֵי־קֹדֶשׁ. בכ"י ואצל
אליצור: בְּשִׂרְפֵי־הַקְּדוֹשׁ.

חַמַּל עַל-מַעֲשֵׂיךָ וְתִשְׁמַח בְּמַעֲשֵׂיךָ. שְׁפֹט בְּצַדֶּק מַעֲשֵׂיךָ
 וְתִקְדֹּשׁ בְּמַעֲשֵׂיךָ: וּבִכֵּן יִתְקַדֵּשׁ שִׁמְךָ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ
 עָלֵינוּ עַל-יִשְׂרָאֵל עַמֶּךָ. וְעַל-יְרוּשָׁלַם עִירְךָ וְעַל-צִיּוֹן מִשְׁכַּן
 כְּבוֹדְךָ. וְעַל-מַלְכוּת בֵּית דָּוִד מְשִׁיחֶךָ. וְעַל-מְכוּנְךָ וְהִיכָלְךָ:
 לְדוֹר וָדוֹר נִגִּיד גְּדֻלָּךְ. וְלִנְצַח נִצְחִים קִדְשֵׁתְךָ נְקֻדֵישׁ.
 וְשִׁבַּחְךָ אֱלֹהֵינוּ מִפִּינוּ לֹא-יִמוּשׁ לְעוֹלָם וָעֶד. כִּי-אֵל
 מֶלֶךְ גָּדוֹל וְקָדוֹשׁ אַתָּה:

וּבִכֵּן תֵּן פַּחַדְךָ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ עַל-כָּל-מַעֲשֵׂיךָ וְאִימַתְךָ
 עַל-כָּל-מַה-שֶּׁבְרָאתָ. וְיִירָאוּךָ כָּל-
 הַמַּעֲשִׂים וְיִשְׁתַּחֲווּ לְפָנֶיךָ כָּל-הַבְּרוּאִים. וְיַעֲשׂוּ כָּל־אֲגָדָה
 אַחַת לַעֲשׂוֹת רְצוֹנְךָ בְּלִבְב־שָׁלֵם. כִּמָּה שִׁיבְעֵנוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ
 שֶׁהַשְּׁלֵטוֹן לְפָנֶיךָ. עַז בְּיָדְךָ וּגְבוּרָה בְּיַמִּינְךָ. וְשִׁמְךָ נוֹרָא
 עַל-כָּל-מַה-שֶּׁבְרָאתָ:

וּבִכֵּן תֵּן כְּבוֹד יְהוָה לְעַמֶּךָ. תְּהִלָּה לִירְאֵיךָ וְתִקְוָה טוֹבָה
 לְדוֹרְשֵׁיךָ. וּפְתִיחוֹן פֶּה לְמִיחֲלִים לָךְ. שִׁמְחָה לְאַרְצְךָ.
 שְׂשׂוֹן לְעִירְךָ. וְצִמִּיחוֹת קָרֵן לְדוֹד עַבְדְּךָ וְעֵרִיכוֹת נֵר לְבֵן-יִשְׂרָאֵל
 מְשִׁיחֶךָ בְּמַהֲרָה בְּיַמֵּינוּ:

וְאִז צְדִיקִים יִרְאוּ וְיִשְׂמְחוּ. וְיִשְׂרִים יַעֲלוּ. וְחַסִּידִים בְּרַנָּה
 יִגִּילוּ. וְעוֹלָתְךָ תִּקְפֹּץ פִּיהָ וְכָל-הַרְשָׁעָה כָּלָה כְּעָשָׂן
 תִּכָּלֶה. כִּי תַעֲבִיר מִמְּשָׁלֶת זְרוֹן מִן-הָאָרֶץ. וְתִמְלֹךְ אַתָּה
 יְהוָה לְבַדְּךָ עַל-כָּל-מַעֲשֵׂיךָ. עַל-יְרוּשָׁלַם עִירְךָ וְעַל-צִיּוֹן
 מִשְׁכַּן כְּבוֹדְךָ. בְּכַתוּב בְּדַבְּרֵי קִדְשְׁךָ. יִמְלֹךְ יְהוָה לְעוֹלָם.
 אֱלֹהֶיךָ צִיּוֹן לְדֹר וָדֹר. הִלְלוּ-יָהּ: וְכַתוּב. וַיִּגְבֹּה יְהוָה צְבָאוֹת
 בְּמִשְׁפָּט וְהָאֵל הַקָּדוֹשׁ נִקְדָּשׁ בְּצַדִּיקָה: בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה.
 הַמֶּלֶךְ הַקָּדוֹשׁ:

אַתָּה בְּחַרְתָּנוּ מִכָּל־הָעַמִּים. אֶהְבֵּת אֹתָנוּ וְרָצִיתָ בָּנוּ
 וְרוֹמַמְתָּנוּ מִכָּל־הַלְשׁוֹנוֹת.
 קִדְשְׁתָּנוּ בְּמִצְוֹתֶיךָ וְקִרְבַּתָּנוּ מִלְכָּנוּ לְעִבּוֹדְתֶךָ. וְשִׁמְךָ הַגָּדוֹל
 הַגָּבוֹר וְהַנּוֹרָא עָלֵינוּ קָרָאתָ:

וְתִתֶּן לָנוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ בְּאַהֲבָה. אֶת־יוֹם (בשבת: הַשַּׁבָּת הַזֶּה
 וְאֶת־יוֹם) הַכְּפוּרִים הַזֶּה. לְסִלִּיחָה וְלִמְחִילָה וְלִכְפָּרָה
 עַל־כָּל־עֲוֹנוֹתֵינוּ. מִקָּרָא קִדְשׁ. זָכַר לְיִצְיַאת מִצְרָיִם:

אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ. יַעֲלֶה וְיָבֵא. יִגְיַע. יִרְאֶה (נ"א: וְיִרְאֶה)
 וְיִרְצֶה. וְיִשְׁמַע. וְיִפְקֹד. וְיִזְכֵּר וְזָכְרוּנוּ וְזָכְרוּן אֲבוֹתֵינוּ.
 וְזָכְרוּן יְרוּשָׁלַיִם עִירֶךָ. וְזָכְרוּן מְשִׁיחַ בְּיָדְךָ עֲבָדְךָ. וְזָכְרוּן
 כָּל־עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל לְפָנֶיךָ (לְפָלִיטָה) לְטוֹבָה. לְחַן וְלַחֲסֵד
 וְלִרְחֻמִּים וְלִרְצוֹן בְּיוֹם (בשבת: הַשַּׁבָּת הַזֶּה וּבְיוֹם) הַכְּפוּרִים
 הַזֶּה. זָכְרוּנוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ בּוֹ לְטוֹבָה. וּפְקֹדְנוּ בּוֹ לְבִרְכָה.
 וְהוֹשִׁיעֵנוּ בּוֹ לְחַיִּים טוֹבִים. בְּדַבָּר יְשׁוּעָה וְרַחֲמִים. וְחוּם וְחֲנּוּן
 וְרַחֵם עָלֵינוּ וְהוֹשִׁיעֵנוּ. כִּי אֱלֹהֶיךָ עֵינֵינוּ. כִּי אֵל מֶלֶךְ חַנוּן
 וְרַחוּם אַתָּה:

אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ. מְחוּל לְעֲוֹנוֹתֵינוּ בְּיוֹם הַכְּפוּרִים
 הַזֶּה. מְחַה וְהַעֲבֵר פְּשָׁעֵינוּ וְחַטָּאתֵינוּ מִנֶּגֶד עֵינֶיךָ.
 כְּאָמֹר. אָנֹכִי אָנֹכִי הוּא מְחַה פְּשָׁעֶיךָ לְמַעַנִי וְחַטָּאתֶיךָ לֹא
 אֶזְכֵּר: וְנֹאמֵר. מְחִיתִי כְּעַבַּל פְּשָׁעֶיךָ וְכַעֲנַן חַטָּאוֹתֶיךָ. שׁוֹבָה
 אֵלַי כִּי גֹאֲלֶתֶיךָ: וְנֹאמֵר. כִּי־בְיוֹם הַזֶּה יִכְפֹּר עֲלֵיכֶם לְטַהֵר
 אֶתְכֶם. מִכָּל־חַטָּאתֵיכֶם לְפָנַי יְהוָה תִּטְהָרוּ:

ח"ג והערות

מקורות ומקבילות

לפני יי תטהרו. בסרע"ג ח"ב, המגן הקדוש. סרע"ג ח"ג, ס' קת. אתה נחרתנו. סרע"ג ח"ג, ס' קת: סד' ס' קת, כתב שכאן מתחיל לומר רס"ג, עמ' רסג. זכר לניצאת מלרים. סד' רס"ג, עמ' רסג. לפני ה' תטהרו. ע"פ סרע"ג ח"ג, ס' קת.

עד לא מכון כסאך נכון:

**אֶפְנַת עֲרוּגִים • בְּאוֹמֵר נְעֲרָגִים • וְאִין מְלַבְדֵּךְ • גּוֹדֵר
סִיגִים •**
עד לא מכון כסאך נכון:

דְּלֶגֶת רְדִידִים • הֶגָה מְרִבִּידִים • וְאִין מְלַבְדֵּךְ • וְעַד אֲגוּדִים •
עד לא מכון כסאך נכון:

זְבֵרֶת גִּיהִים • חֵלֵד מְגִיהִים • וְאִין מְלַבְדֵּךְ • טוּעֵן גְּבוּהִים •
עד לא מכון כסאך נכון:

יַצְבֵּת הוֹבִים • כְּמוֹסִים וְשָׁבִים • וְאִין מְלַבְדֵּךְ • לְשִׁמְךָ מְנוּים •
עד לא מכון כסאך נכון:

מְדַדֶּת עוּים • גְּזַעֲפִים וְנִפְרוּזִים • וְאִין מְלַבְדֵּךְ • סוּבֵל חֲזִיזִים •
עד לא מכון כסאך נכון:

עֲרָגֶת פְּרָחִים • פָּאָר מִפְצִיחִים • וְאִין מְלַבְדֵּךְ • צוּפָה צְלָחִים •
עד לא מכון כסאך נכון:

קִימַת לוֹהֵטִים • רוֹגְשִׁים בְּלוֹהוּטִים • וְאִין מְלַבְדֵּךְ • שׁוֹתֵל רְהִיטִים •
עד לא מכון כסאך נכון:

מקורות ומקבילות

עד לא מכון כסאך נכון. ע"פ חזקוני ב"מ"א. מוכן כסאך. ע"פ חזקוני פ"ט, טו. כסאך נכון. ע"פ חזקוני ז"ל, ג. ואין מלכודך. ע"פ חזקוני ד', לה. גודר סיגים. ע"פ יחזקוני, יט. ועד אגודים. ע"פ מדח"ג פ"ה לזבים, סוף סי' ד. סוגל חזיזים. ע"פ זכ"י, ח.

ח"ג והערות

עד לא מכון כסאך. לר' אלעזר הקליר ושמו יאלעזר, חתום בסוף הפיוט. מיוסד ע"ס א"ב. ראו אליצור, כיפור, עמ' 600 ואילך. אֶפְנַת. אצל אליצור: אֶפְנַתְהוּ. עֲרוּגִים. בכ"י ואצל אליצור: אֲרוּגִים. נְעֲרָגִים. אצל אליצור: נְאֲרָגִים. גּוֹדֵר. אצל אליצור: גּוֹדֵר סִיגִים. כָּסְאָךְ נָכוֹן. אצל אליצור: כָּסְאָךְ נָכוֹן וכן הוא

בכל הרפריון. דְּלֶגֶת. במח' שד"ל: דְּלֶגֶת. אצל אליצור: דְּלֶגֶתְהוּ. רְדִידִים. נ"א בפ"י קד"א: רְדִידִים. וְעַד אֲגוּדִים. בכ"י: וְעַד אֲגוּדִים. אֲגוּדִים. במח' רמ"ז: אֲרוּגִים. זְבֵרֶת. כן הוא במח' שד"ל. במח' רמ"ז ובולוניה: זְבֵרֶת. אצל אליצור: זְבֵרֶתְהוּ. גִּיהִים. כן הוא במח' רס"ד-רס"ה, בולוניה, שד"ל ואצל אליצור. בכ"י: גִּיהִים. במח' רמ"ז: גִּיהִים. יַצְבֵּת הוֹבִים. כן הוא במח' רמ"ז, וכן נראה מבולוניה וקד"א. בכ"י ומח' שד"ל: יַצְבֵּת הוֹבִים, בחי"ת. בכ"י ואצל אליצור: יַצְבֵּתָהּ ווי"ש ויש בכ"י: יַצְבֵּת הוֹבִים. כְּמוֹסִים וְשָׁבִים. אצל אליצור: כְּמוֹסִים וְשָׁבִים. לְשִׁמְךָ מְנוּים. כ"ה בכ"י, וכן נראה מפ"י קד"א, לשון זה אלי ואנהו' (שמ' טו, ב). במח' רמ"ז, בולוניה ושד"ל: לְשִׁמְךָ מְנוּים. אצל אליצור: לְשִׁמְךָ מְנוּים. מְדַדֶּת. אצל אליצור: מְדַדֶּתְהוּ. עֲרָגֶת. אצל אליצור: עֲרָגֶתְהוּ. פָּאָר מִפְצִיחִים. בקד"א: פָּאָר מִפְצִיחִים, ואם אינו טעות דפוס, כנראה שיש לנקודו: מִפְצִיחִים. צוּפָה צְלָחִים. אצל אליצור: צוּפִיו צְלָחִים. קִימַת. אצל אליצור: קִימַתְהוּ. רוֹגְשִׁים בְּלוֹהוּטִים. בכ"י מנוקד: רוֹגְשִׁים בְּלוֹהוּטִים. יש כ"י ואצל אליצור: רוֹהֵטִים בְּלוֹהוּטִים. שׁוֹתֵל רְהִיטִים. בכ"י: שׁוֹתֵל רְהִיטִים ומתאים לניקוד רְהִיטִים, שה"ש א, יז, במח' רמ"ז, וכן בדפוסו תנ"ך הרגילים, אבל בכתר הר"ש בפת"ח.

תַּכְנֵת עֲלִיִּים. בְּסֵעַר תְּלוּיִים. וְאִין מְלַבְדֵּךְ. תּוֹכֵן בְּלוּיִים.
עד לא מְכוּן כְּסֵאָךְ נְכוּן:

אֲגִדְתָּ לְבוּכִים. עֲרוּכִים זְכוּכִים. וְאִין מְלַבְדֵּךְ. רוּפֵשׁ פּוֹרְכִים.
עד לא מְכוּן כְּסֵאָךְ נְכוּן:

בְּכַתּוּב בְּדַבְרֵי קִדְשְׁךָ. נְכוּן כְּסֵאָךְ מֵאֵז. מְעוֹלָם אֲתָה:

**בְּמַה אֶקְדָּם יְהוָה. אֶכְפֹּף לְאֱלֹהֵי מְרוֹם. וְעוֹנוֹתַי עֲבֹרוּ
רֵאשִׁי. כְּמִשָּׂא כְבֹד יִכְבְּדוּ מִמְּנִי:
וְאֲשָׁמוּתִי רַבּוּ מְלִמְנוֹת וְחִטָּאתַי עֲצָמוּ מִסִּפְרִי: כִּי הִרְבֵּיתִי
לְפִשְׁעִי וְאֲגִדִּיל לְמִרְדִּי. פִּשְׁעֵי אֲנִי אֲדַע. וְחִטָּאתַי נִגְדִי תָמִיד.
כִּי שָׁקַר רַדְפֵתִי מִנְעוּרַי. וְצִדְקָה רָחֲקָה מִמְּנִי. אֶהְבֵּתִי רַע
מְטוֹב. שָׁקְרוּ מִדְבָר צִדְקָה סֵלָה: אֱלֹהִים וְכַחֵשׁ וְהִשְׁבַּע לְשָׁקַר
וְחָמַד הוֹן רַע: אָב וְאִם הִקְלוֹתִי. תּוֹרַת שְׁעִשׂוּעִים חִלְלֵתִי.
וְתִהְיֶינָה חִטָּאתַי עַל-עֲצָמוֹתַי וְעוֹנוֹתַי עַל-אֲבָרַי: וְהִנֵּה הֵם
יְעִידוּנִי לְמִשְׁפָּט. וַיִּקָּם בִּי כַחֲשֵׁי בְפָנַי יַעֲנֶה: כִּי רַבּוּ מִשְׁעָרוֹת**

ח"ג והערות

תַּכְנֵת עֲלִיִּים. בכ"י: 'תַּכְנֵת עֲלִיִּים וַיֵּשׁ כִּי' תַּכְנֵתָהּ.
אֲצֵל אֲלִיצוֹר: 'תַּמְכָּתָה עֲלִיִּים. אֲגִדְתָּ לְבוּכִים וְכוּ'.
ס' 'אלעזר'. אֲגִדְתָּ. כ"ה במח' בולוּניא וּשְׁדִיל. במח'
רמ"ו: אֲגִדְתָּ, וּשְׁנֵי הַנִּיקוּדִים נִכּוּנִים. בכ"י וְאֲצֵל אֲלִיצוֹר:
אֲגִדְתָּ. לְבוּכִים. כן הוא במח' בולוּניא וּשְׁדִיל. בכ"י,
מח' רמ"ו וְאֲצֵל אֲלִיצוֹר: 'לְבוּכִים. עֲרוּכִים וְכוּכִים.
במח' רמ"ו וּבולוּניא: 'עֲרוּכִים לְבוּכִים, אֶךְ נִוּסַח זֶה
מִקְלָקַל אֶת הַסִּמּוֹן. רוּפֵשׁ פּוֹרְכִים. אֲצֵל אֲלִיצוֹר:
יְרוּפֵשׁ פּוֹרְכִים. בְּמַה אֶקְדָּם. וַיְדוּי אֲנוּנִימִי וְרֵאוּ בַּמְּבּוּא
לְמַכְבָּר, עמ' 72. בכ"י כ"ה נִמְצָא בְּדִף 68 כַּיּוּדוּי אַחַר
שְׁלוֹם הַכִּיּוּרִים. במח' רמ"ו: 'בְּמַה אֶקְדָּם. אֶקְדָּם
י'. בכ"י כ"ה: 'אֶקְדָּם לִי'. וְעוֹנוֹתַי עֲבֹרוּ. בכ"י: 'כִּי
עוֹנוֹתַי עֲבֹרוּ, כְּלִשׁוֹן הַפֶּסֶם בְּתַהֲלָה, ה'. פִּשְׁעֵי אֲנִי.
בכ"י כ"ה: 'זֹאת פִּשְׁעֵי אֲנִי. אֱלֹהִים וְכַחֵשׁ. כ"ה במח'
רמ"ו, כ"י וּשְׁדִיל. וְהוּא מִקּוּר דּוּמִיא דְּחַבְרִיו: 'אֱלֹהִים
וְהִשְׁבַּע, וְחָמַד. וְכִיָּה בַּפֶּסֶם הוּשִׁי ד, ב. וַיִּקָּם בִּי
כַחֲשֵׁי. אוּלַי צִיל וַיִּקָּם בִּי כַחֲשֵׁי, כְּמוֹ בְּקַדְיָב, ד, לִשׁוֹן

מקורות ומקבילות

תַּכְנֵת עֲלִיִּים - השמים, ע"פ תה' קד, ג ויג. כַּסְעַר תְּלוּיִים.
תְּלוּיִים צְרוּחַ סַעְרָה (קד"ח), ע"פ אי"ו כו, ז, תּוֹלָה אֶתֵּן
עַל-צְלוֹתֵימֶה. נְכוּן כְּסֵאָךְ מֵאֵז. תה' לג, ב. נִמְהָ אֶקְדָּם ה'.
מִיִּכָּ, ג, ו. וְעוֹנוֹתַי עֲבֹרוּ רֵאשִׁי. ע"פ תה' לח, ה. וְאֲשָׁמוּתִי
רַבּוּ מִלְּמִנּוֹת. ע"פ עז' ט, ו; דה"צ כח, וג. עֲלָמוּ מִסִּפְרִי. ע"פ
תה' מ, ו. כִּי הִרְבֵּיתִי לְפִשְׁעֵי. ע"פ עז' י, וג. וְאֵת פִּשְׁעֵי
אֲנִי אֲדַע. ע"פ תה' נח, ה. וְחִטָּאתַי נִגְדִי תָמִיד. תה' נח, ה.
שָׁקַר רַדְפֵתִי מִנְעוּרַי. ע"פ ירמ' כב, כח. וְצִדְקָה רָחֲקָה מִמְּנִי.
ע"פ ישע' נט, יא. אֶהְבֵּתִי רַע מְטוֹב. ע"פ תה' נב, ה. אֱלֹהִים
וְכַחֵשׁ. הוש' ד, ב. וְהִשְׁבַּע לְשָׁקַר. ע"פ ירמ' ז, ט. וְחָמַד
הוֹן רַע. ע"פ מִיכָּ, ב, ב. אֶךְ וְאִם הִקְלוֹתִי. ע"פ דב' כו, טו;
יחז' כב, ז. תּוֹרַת שְׁעִשׂוּעִים. ע"פ תה' קיט, עו; מש' ת, לו;
אד"ג פל"א; צ"ר פ"א, א, ס' א. וְתִהְיֶינָה חִטָּאתַי עַל עֲצָמוֹתַי.
ע"פ תה' לח, ד; יחז' לב, כו. וְעוֹנוֹתַי עַל אֲבָרַי. ע"פ תה'
מ, וג. הֵם יְעִידוּנִי לְמִשְׁפָּט. ראו מס' קטנות, מס' שמוות,
ס' חִיבוּט הַקְּבָר, פ"א, ה"ה; אה"מ, גן עדן, עמ' 92, ד"ה ר"י
אוּמַר. וַיִּקָּם בִּי כַחֲשֵׁי. אי"ו טז, ה. רַבּוּ מִשְׁעָרוֹת רֵאשִׁי. תה'

רֹאשֵׁי יְדוֹנוֹתַי וְעֲצָמוֹ מִחֹל יָמַימִם פִּשְׁעַי כִּי הִטְנִי לֵב הוֹתֵל וְאַתְּ הִלַּכְהָ בְקָלוֹת רֹאשׁ בְּעֲזוֹת מִצַּח בְּעֵינַיִם רְמוֹת וְאַזְנֶה אַחֲרַי עֵינַי וְאַעֲצִים עֵין מְרֹאוֹת טוֹב בְּשׂוּמֵי פָנַי כַּחֲלָמִישׁ פֶּן־אֲבוֹשׁ וְנִחַמְתִּי וְאֶכְבֵּיד אֶזֶן מִשְׁמַע מוֹסֵר וְאַרְחִיב פֶּה וְאֲדַבֶּה דִין כָּל־בְּנֵי־עֵנִי בְּאִמְרֵי לְלִשׁוֹנִי אֲגַבִּיר שְׁפָתַי אֶתִּי מִי אֲדוֹן לִי הוֹוֹת תַּחֲשָׁב לְשׁוֹנִי וְחָלַק מִשְׁמַן חֲכִי וְאֲדַבְּרָה בְּצִוָּאר עֵתֶק בְּגִאָוָה וּבּוֹז בְּזֶרַע נְטוּיָה בְּכַף חֲמָסִים וַיְדִי רְמִיָה לֵב חָרֵשׁ מִחֲשָׁבוֹת אָוֶן וַרְעִיוֹנִים חוֹשְׁבֵי מְזֻמָּה בְּגִסּוֹת רוּחַ בְּגִבְהוֹת נֶפֶשׁ בְּמַעַל נִשְׁמָה בְּחַטָּאת יְחִידָה בְּמַרְדַּ חִיָּה רִגְלֵי מְמַהְרוֹת לָרוּץ לָרָעָה וְלֹא אִמְרַתִּי אֵיִה אֱלוֹהֵ עֲשִׂי נְדַמְתִּי לְזוֹנָה אֲשֶׁר אֶכְלָה וּמַחַתָּה פִּיהָ וְאַמְרָה לֹא־פָעַלְתִּי אָוֶן:

רְבוּנוֹ שֶׁל־עוֹלָם גְּלוּי וַיְדוּעַ לְפָנַי כֶּסֶף כְּבוֹדְךָ כִּי בְזָכְרִי עוֹנוֹתַי הֶרְעִים וּמַעֲשֵׂי הַמְקַלְקָלִים לְבִי כִּדְוֹנְג־נָמֶס בְּתוֹךְ מַעֲוֵי כַּמִּים נִשְׁפַּכְתִּי וְהִתְפָּרְדוּ כָל־עֲצָמוֹתַי:

מקורות ומקבילות

סנ, ה. ועצמו מחול ימים. ע"פ ירמ' טו, ה; חו' ו, ג. כי הטני לב הותל. ע"פ ישע' מד, כ. ואתה הלכה בקלות ראש. ראו משנ' אבות פ"ג, מ"ג; שמו"ר פ"ר, ל, ס"ו כ"א. צעזעז מלה. ע"פ ישע' מה, ד. ראו בצבלי תענית, דף ז ע"ב; זכור דף פח ע"ב; פסו"ץ שמו, פ"ר, יתרו, פ"כ, ס"ו ח. צענינים רמות. מש' ו, ח. ואזנה אחרי עיני. ע"פ צמ' טו, לט. ואעלים עין מראות. ע"פ ישע' לג, טו. בשומי פני כחלמיש וכו'. ע"פ ישע' ג, ז. ואכביד אזן משמוע מוסר. ע"פ ירמ' ח, כג. וארחיב פה. ע"פ תה' פ"א, י"א. דין כל בני עוני. מש' לא, ה. נאמרי ללשוני אגביר וכו'. ע"פ תה' יב, ה. הוות תחשוב לשוני. ע"פ תה' נב, ד. וחלק משמן חכי. ע"פ מש' ה, ג. ואדברה נואר עתק. ע"פ תה' עה, ו. נגאוה וכו'. תה' לא, יט. צורוע נטויה. שמו' ו, ו. בכף חמסים. ע"פ בר' מט, ה. וידי רמיה. ע"פ מש' י, ד. לצ חורש מחשבות און. מש' ו, יח. חושני מזמה. ע"פ תה' כ"א, יב. גנסות רוח. ה' שמות לנשמה: 'נפש, רוח, נשמה, יחידה, חיה' (צ"ר פ"ר' יד, ס"ו ט). ראו תוספתא נעשים פ"ו, ה"ו; מ"ס' כלה רבתי, פ"ט, ה"כ; מ"ס' דרך ארץ פ"ה, ה"ה; בצבלי שבת, דף לג ע"א. רגלי ממהרות לרוץ לרעה. ע"פ מש' ו, יח. ולא אמרתי איה אלוה עושי. ע"פ חו' לה, ו. נדמית לזונה. ע"פ ירמ' ג, ג. אכלה ומחתה פיה. מש' ל, כ. רבונו של עולם. לשון חז"ל בהרבה מקומות, כמו: משנ' תענית פ"ג, מ"ח; תוספתא סוטה פ"ו, ה"ה; ירושלמי תענית פ"ד, ה"ב; בצבלי ברכות, דף ז ע"א. גלוי וידוע לפני. ע"פ ירמ' כג, כד; דני' כג, כב; מדר"י פ"ר' צ"א, פ"ר' ז, ד"ה וראיתי; בצבלי ברכות, דף ס ע"ב. כסא כבודך. ירמ' יד, כ"א. לבי כדונג נמס וכו' כל עלמותי. ע"פ תה' כב, טו.

ח"צ והערות

עתידי. במח' רמ"ז, בולוניה וכ"י יןקום, אלא שבמח' רמ"ז וכ"י יןקום' לשון עבר, ובבולוניה יןקום' לשון עתיד וכן צ"ל לפי הענין כמו י"הם יעידוני למשפט. ונראה שמשום זה גם במח' רמ"ז וכ"י שינו מלשון הפסוק יןקום' (וכ"ה במח' שד"ל), אלא שלא דייקו בניקוד הוי"ו. ועצמו מחול ימים. בכ"י ללא תיבת ימים. וְאַדְבָּה. בכ"י כ"ה: זארכה. שֶׁל־עוֹלָם. בכ"י כ"ה: ישלעולם.

כִּי מָה אָנִי וּמָה חַיִּי וּמָה חֲסָדֵי וּמָה צְדָקוֹתַי. אָנִי הֶבֶל וְרִיק.
 אָנִי רִמָּה וְתוֹלְעָה. מַעֲשֵׂי חַרְפָּה וּכְלָמָה. וְעִלְלוֹתַי אָוֶן וּמְרָמָה.
 וְאֶהְיֶה כְּצִיץ נוֹבֵל. נֶחֱשַׁבְתִּי כְּצֶלַע עוֹבֵר. נִמְשַׁלְתִּי כְּבִהְמוֹת.
 נִדְמִיתִי כְּחֶצִיר גִּגּוֹת. שִׁקְדַּמְת שְׁלֹף יָבֵשׁ. עָפָר אָנִי בְּחַיִּי קָל
 וְחֹמֶר בְּמִיתָתִי. אֵף אִם־זִכִּיתִי פְּעֻלִּי. כָּל־שָׁכֵן בְּהִרְבוֹתַי לַפֶּשַׁע
 וְאֹכְלָה יָמֵי בְּהֶבֶל וְרִיק. וְאַחֲרַי אֲשֶׁר זֹאת תִּקְוֹתִי וְתוֹחַלְתִּי
 לְרִמָּה. וְאַחֲרֵיתִי לְתוֹלְעָה. מִה־לִּי עוֹד לְעֹצְבִים וְהֶבְלֵי
 הַנְּעוּרִים. אֲשֶׁר הִשְׁיֵאוּנִי וְאֲשֶׁר הִסִּיתוּנִי לְעֵבֵר עַל־רְצוֹנְךָ.
 אוֹי לִּי עַל־עוֹנוֹתַי אֲשֶׁר גָּבְרוּ וְעַל־זִדּוֹנוֹתַי אֲשֶׁר עָצְמוּ מְאֹד.
 וְאִין לִּי פֶה לְדַבֵּר וְלֹא מִצַּח לְהָרִים רֹאשׁ. וְהֵי־אֲדָא אֶעֱזוּ פְּנֵי
 וְאֶקְשָׁה עָרְפִי לֹאמַר לְפָנֶיךָ יְהוָה אֱלֹהֵי וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתַי. כִּי זִכִּיתִי
 פְּעֻלִּי וְלֹא חָטָאתִי. וְאָמְנָה יְהוָה אֱלֹהֵי מוֹדָה אָנִי לְפָנֶי כִּסֵּא
 כְּבוֹדְךָ. כִּי אָנִי חָטָאתִי:

אֲשַׁמְתִּי. אֶהְבֵּתִי כָל־דְּבָרֵי בְלַע. אֶרְבֵּתִי עַל־עַמִּית:
בְּגִדְתִּי בְךָ. בְּעֶרְתִּי. בְּזִיתִי אֶמְרִיךָ: גְּזוֹלְתִּי. גְּנַבְתִּי

ח"ג והערות

ומה חיי. תיבות אלו אינן במח' רמיו (כנראה נשמטו בטעות). במח' שד"ל: זמה. ואהיה כציוץ. בכ"י: יקניתי כציוץ. אשר זאת תקותי. כ"ה במח' רמיו, בולוניא וכ"י. במח' שד"ל: שואת. ותוחלתי לרמה. המילה ותוחלתי איננה בכ"י. פה לדבר. במח' רמיו: פה להשיב. ואלהי אבותי. תיבות אלו נשמטו בכ"י כ"ה. ואמנה ה"א מודה אני. בכ"י מתחיל כאן פיסקה חדשה, ואין פיסקה חדשה באשמתי. במח' רמיו, בולוניא ושד"ל אין פיסקה חדשה כלל, לא כאן ולא לפני אשמתי. אשמתי אהבתי וכו'. מיוסד ע"ס א"ב כפול, ופעמים כפול ומוכפל. בגדתי בך. בכ"י נוסף: בעשתי. בערתי. כ"ה בכ"י ומח' שד"ל.

מקורות ומקבילות

כי מה אני. ע"פ דה"א ח, טו. אני הנגל. ע"פ תה" לט, יב; כג, י. הנגל וריק. ישע"ל, ז. אני רמה ותולעה. ע"פ חו" כה, ו. חרפה וכלימה. תה" עה, יג. ועלילותי און ומרמה. ע"פ תה" לו, ד. ואהיה כציוץ נובל. ע"פ ישע"ל מ, יד. נחשבת כלל עוצה. ע"פ תה" קמד, ד. ממשלתי ככהמות. נדמית. ע"פ תה" מט, יג. כחזיר גגות. תה" קכט, ו. עפר אני. ע"פ צ"ג, יט; תה" קג, יד. עפר וכו' קצו במיתתי. צבלי צרכות, דף ח ע"א; וימא, דף פז ע"ב. זכיתי פעלי. ע"פ מש' כ, ט. נהרבותי לפשוט. ע"פ עזר' י, יג. ואכלה ימי נהגל. ע"פ תה" עה, לג. נהגל וריק. ע"פ ישע"ל, ז. ותוחלתי לרמה. ע"פ חו" ז, ה; כד, כ. ואחריתי לתולעה. ע"פ חו" כה, ו. מה לי עוד. הוש' יד, ט. והגלי הנעורים. ע"פ קה' יא, י. אשר השיאוני. ע"פ צ"ג, ג, יג. אשר עצמו מאד. ע"פ ירמ' ה, ו. ואין לי פה לדבר. ע"פ יחז' טז, סג; תה" קטו, ה. ולא מלח להרים ראש. ע"פ עזר' ט, ו. כי זכיתי פעלי וכו'. ע"פ מש' כ, ט. מודה אני לפני. ע"פ לשון חז"ל צהרצה מקומות, כמו: תוספתא צרכות פ"ו, ה"ט; ירושלמי צרכות פ"ד, ה"א; צבלי צרכות, דף כח ע"ב; צ"ר פ"ה סח, ס"ו ט. כסא כבודך. ירמ' יד, כה. כי אני טמאתי. ש"צ יט, כא; ע"פ תה" מא, ה. ראו מדה"ג פ"ה צלק, ס"ו יד; צמד"ר פ"ה כ, ס"ו טו; ילקו"ש ת"י, רמז תססה. אשמתי. ע"פ הוש' ה, טו; עזר' ט, ו. אהבתי כל דברי בלע. ע"פ תה" נב, ו. ארבעת על עמית. ע"פ חו" לא, ט. נגדתי כך. ע"פ ירמ' ג, כ; הוש' ה, ז. בערתי. ע"פ תה" עה, כג; מש' ל, ב. צייתי אמריך. ע"פ ש"צ יב, ט. גולתי. ע"פ יחז' יח, יח; מלא' ג, ה, וראו רש"י ורד"ק.

קנַן רַע: דְּבַרְתִּי דְּפִי: הֶעֱנִיתִי הַרְשַׁעְתִּי: וְאָמַסּ וּכְוַחֲדִי:
 זָדַתִּי זָרְתִּי זָנִיתִי: חֲרַשְׁתִּי רַע. חֲנַפְתִּי חֲמַסְתִּי חֲשַׁבְתִּי
 מִחֲשָׁבוֹת רַעוֹת: טַפְלַתִּי שָׁקַר. טַנְנַתִּי מַעֲשֵׂי טִמְאַתִּי
 מִפְּעֻלוֹתֵי יְהִרְתִּי יַעֲצֵתִי רַע: כְּזָבְתִּי כַחֲשַׁתִּי כַעֲסֵתִי כְּבוֹדְךָ:
 לְמַדְתִּי לְהַרְעֵי לְאַצְתִּי לְאֻצְצֵתִי לְעַגְתִּי לְעַבְתִּי לְחַצְתִּי
 יִרְאִיךָ: מָרִיתִי מָרְדַתִּי מָאֲסַתִּי בְּתוֹכְחוֹתֶיךָ. מְאֲנִתִּי דְּבַרְיֶךָ:
 נֶאֱצַתִּי נֹאֲלַתִּי נִגְאָלַתִּי נִאֲרַתִּי בְּרִיתְךָ: סָרַחְתִּי סָרְתִּי
 סוֹרַרְתִּי סִלַּפְתִּי צָדַק. סָטִיתִי סַעַפְתִּי: עֹוִיתִי עוֹלַתִּי
 עַקְשַׁתִּי עֲנִיתִי כְּחָשִׁים: פִּשְׁעֵתִי פִרְצֵתִי גְדֵרוֹתֶיךָ: צָרְרַתִּי
 צַחְנַתִּי מַעֲשֵׂי קַלְקַלְתִּי מִפְּעֻלוֹתֵי קִשְׁיִתִּי עֶרְף: רַשַׁעְתִּי
 רִגְנַתִּי רַעִיתִי רוּחַ: שַׁחְתִּי שׁוֹבְבַתִּי שְׁגִיתִי שְׁטִיתִי: תַּעִיתִי
 תַּעֲבַתִּי תַעֲתַעְתִּי תַעֲבַתִּי תוֹרַתְךָ:

מקורות ומקבילות

דברתי דופי. ע"פ תה"ג, כ. השויתי הרשעתי. ע"פ תה"ק, ו. דני' ט, ה. ואמאס וכו' ע"פ ויק' כו, מג; ש"א טו, כג. זדתי. ע"פ דב' ח, יב. זנית. ע"פ ישע' א, כא; ירמ' ג, ג. חרשתי רע. ע"פ הוש' ו, יג; מש' ו, יד. חנפתי. ע"פ ישע' ט, טז; מש' יא, ט. חמסתי. ע"פ יחז' ז, יא; כב, כו. חשנתי מחשבות רעות. ע"פ צר' ו, ה; ישע' נה, ז; נט, ז. טפלתי שקר. ע"פ תה" קיט, סט. טנפתי מעשי. ע"פ ישע' נט, ו. יעלתי רע. ע"פ יחז' יא, ב; תה" סב, ה. כזנתי. ע"פ הוש' ז, יג; תה" עה, לו. כחשתי. אוי' לא, לה; ע"פ ישע' לו, ט; ירמ' ה, יב. כעסתי כבודך. ע"פ שופ' ב, יב. למדתי להרע. ע"פ ירמ' ב, לג. ללתי. ע"פ ישע' כה, יד; מש' ט, יב. לוללתי. ע"פ ישע' כה, כב; הוש' ז, ה. לעגתי. ע"פ ירמ' כ, ז; תה" כב, ח. לעבתי. ע"פ דה"ב לו, טז. מריתי. אוי' ג, מב. מרדתי. ע"פ יחז' ב, ג; דני' ט, ה. מאסתי בתוכחותיך. ע"פ ישע' לו, יב; עמו' ב, ד. מאנתי דבריך. ע"פ ירמ' ה, ג; ה; יא, ו; זכ' ז, יא; נחמ' ט, ח. נאלתי. ע"פ ישע' א, ד; ה, כד. וראו דב' לב, יט. נואלתי. ע"פ צמ' יב, יא; ירמ' ה, ד. נגאלתי. ע"פ ישע' נט, ג; לפ' ג, א. נארתי צריתך. ע"פ תה" פט, מ. סרחתני. ע"פ ירמ' מט, ז. סרתי. תה' קיט, קב; ע"פ מלא' ב, ח. סררתי. ע"פ הוש' ד, טז; תה" עה, ח. סלפתי זדק. קרנ. ע"פ שמו' כג, ח. סטיתי. ע"פ תה' קא, ג; צמ' ה, יב. וצלשון חכמים בל סו'ך תחת ש"ן שמאלית. סעפתי. ע"פ תה' קיט, קיג. שויתי. דני' ט, ה. עולתי. ע"פ ויק' יט, טו; דב' כה, טז. עקשתי. ע"פ דב' לב, ה; ש"ב כב, כז; ישע' נט, ח. עניתי כחשוי. ע"פ תה' נט, יג; אוי' טז, ה. פשעתי. אוי' ג, מב; ע"פ יחז' ב, ג. פרצתי גדרותיך. ע"פ תה" פ, יג; פט, מא. צררתי. ע"פ צמ' לג, נה; תה' קמג, יב. צחנתי מעשי. ע"פ עזר' ט, יג; דה"ב לד, כה. קלקלתי מפעלותי. ע"פ ספרי דב', פ' האזינו, פ' שו, ד"ה עתה. קשיתי עורף. ע"פ שמו' לב, ט; מ"ב ח, יד. רשעתי. מ"א ח, מז; מלא' ג, יט. רגנתי. ע"פ דב' א, כ; תה" קו, כה; מש' טז, כה. שחתי. ע"פ שמו' לב, ז; ישע' א, ד. שזננתי. ע"פ ישע' טו, ח; יחז' לח, ד. שגיתי. אוי' ג, כד; יט, ד.

ח"ג והערות

במח' רמ"ו ובולוניה: יבערתי ואינו נראה נכון. ואמאס וכו' ע"פ דב' ח, יב. זדתי. ע"פ דב' ח, יב. זנית. ע"פ ישע' א, כא; ירמ' ג, ג. חרשתי רע. ע"פ הוש' ו, יג; מש' ו, יד. חנפתי. ע"פ ישע' ט, טז; מש' יא, ט. חמסתי. ע"פ יחז' ז, יא; כב, כו. חשנתי מחשבות רעות. ע"פ צר' ו, ה; ישע' נה, ז; נט, ז. טפלתי שקר. ע"פ תה" קיט, סט. טנפתי מעשי. ע"פ ישע' נט, ו. יעלתי רע. ע"פ יחז' יא, ב; תה" סב, ה. כזנתי. ע"פ הוש' ז, יג; תה" עה, לו. כחשתי. אוי' לא, לה; ע"פ ישע' לו, ט; ירמ' ה, יב. כעסתי כבודך. ע"פ שופ' ב, יב. למדתי להרע. ע"פ ירמ' ב, לג. ללתי. ע"פ ישע' כה, יד; מש' ט, יב. לוללתי. ע"פ ישע' כה, כב; הוש' ז, ה. לעגתי. ע"פ ירמ' כ, ז; תה" כב, ח. לעבתי. ע"פ דה"ב לו, טז. מריתי. אוי' ג, מב. מרדתי. ע"פ יחז' ב, ג; דני' ט, ה. מאסתי בתוכחותיך. ע"פ ישע' לו, יב; עמו' ב, ד. מאנתי דבריך. ע"פ ירמ' ה, ג; ה; יא, ו; זכ' ז, יא; נחמ' ט, ח. נאלתי. ע"פ ישע' א, ד; ה, כד. וראו דב' לב, יט. נואלתי. ע"פ צמ' יב, יא; ירמ' ה, ד. נגאלתי. ע"פ ישע' נט, ג; לפ' ג, א. נארתי צריתך. ע"פ תה" פט, מ. סרחתני. ע"פ ירמ' מט, ז. סרתי. תה' קיט, קב; ע"פ מלא' ב, ח. סררתי. ע"פ הוש' ד, טז; תה" עה, ח. סלפתי זדק. קרנ. ע"פ שמו' כג, ח. סטיתי. ע"פ תה' קא, ג; צמ' ה, יב. וצלשון חכמים בל סו'ך תחת ש"ן שמאלית. סעפתי. ע"פ תה' קיט, קיג. שויתי. דני' ט, ה. עולתי. ע"פ ויק' יט, טו; דב' כה, טז. עקשתי. ע"פ דב' לב, ה; ש"ב כב, כז; ישע' נט, ח. עניתי כחשוי. ע"פ תה' נט, יג; אוי' טז, ה. פשעתי. אוי' ג, מב; ע"פ יחז' ב, ג. פרצתי גדרותיך. ע"פ תה" פ, יג; פט, מא. צררתי. ע"פ צמ' לג, נה; תה' קמג, יב. צחנתי מעשי. ע"פ עזר' ט, יג; דה"ב לד, כה. קלקלתי מפעלותי. ע"פ ספרי דב', פ' האזינו, פ' שו, ד"ה עתה. קשיתי עורף. ע"פ שמו' לב, ט; מ"ב ח, יד. רשעתי. מ"א ח, מז; מלא' ג, יט. רגנתי. ע"פ דב' א, כ; תה" קו, כה; מש' טז, כה. שחתי. ע"פ שמו' לב, ז; ישע' א, ד. שזננתי. ע"פ ישע' טו, ח; יחז' לח, ד. שגיתי. אוי' ג, כד; יט, ד.

הן אלה קצות דרכי ושמך דבר נמצא בי ואעש כאלה
 רבות אלה אלפי אלפים ואוסיף עון על-חטא זדון
 על-שגג פשע על-רשע רוח על-הצמאה אספרם מחול
 ירבון ועצמו מכוכבי מרום מספרם לאין קץ חשבונם לאין
 תכלית מנינם לא נודע מפקדם לא נמצא באורם לא נגלה
 מדותם לא נסקמו ואחשבה עד-תכליתם אבינה לאחרייתם
 בהתיצבם לריב עמי אחת לאחת למצא חשבון ולשוני
 תענה בי וחותם ימיני יעיד עלי הראשונות עם-האחרונות
 השגגות עם-הזדונות הגלויות עם-הנסתרות הנודעות עם-
 הטמונות וגבר אשר אלה מעלליהם הלא טוב ממנו הנפל
 אהה נפשי מה-תעשי וגויתי מה-תפעלי בבוא כשואה פחדתי
 ורוח יהוה תשאני להתנכח על-מעשי לרון על-מפעלותי
 ואיך אשא פני אליו וכי-יפקד מה אשיבנו וכחשי לא-יועילני
 ושקרי לא-יעילני כי הנה בשמים עדי ושהדי במרומים עד
 ממהר דיין אמת מלך נאמן יודע ועד שופט צדק ודורש
 משפט הוא עד הוא דיין הוא בעל דיין ואין לפגיו לא

ח"ג והערות

מקורות ומקבילות

מדותם לא נסכמו בכ"י: מדותי לא נסכמו. הנודעות
 עם הטמונות בכ"י: הנודעות עם הצפונות. מלך
 נאמן. מכאן עד יהוא בעל דיין ולא עד בכלל. חסר
 בכ"י. הוא דיין. בכ"י כ"ה: זדיין.
 מספרם לאין קץ. ע"פ צ"ר מ"א, מט. ואחשבה. ע"פ תה" עג, טו. אבינה לאחרייתם. תה" עג, יז; דב' לב, כט. בהתלכס לריב עמי. ע"פ
 ישע' ג, יג. אחת לאחת. קה' ז, כו. ולשוני תענה בי. ראו צבלי תענית, דף יא ע"א. וחותם ימיני יעיד עלי. ע"פ חו" לו, ז; ספרי
 האזינו, פ"ה שו, ד"ה ד"א ה"ז; מדת"ג פ"ה בראשית, ס"ו כט; פס"ב, פ"ה מד, ד"ה ד"א שובה. הגלויות עם הנסתרות. ע"פ דב'
 כט, כח. אשר אלה מעלליהם. ע"פ מ"כ' ב, ז. הלא טוב ממנו הנפל. ע"פ קה' ה, ג. וגויתי מה תפעלי. ע"פ חו" לו, ו. צבוא כשואה
 פחדתי. ע"פ מ"ש' ה, כו. ורוח ה' תשאני. ע"פ מ"א' יח, יב. להתנכח על מעשי. ע"פ מ"כ' ה, ב. ואיך אשא פני אליו. ע"פ ש"ב' ב, כב.
 וכי יפקוד מה אשיבנו. חו" לו, יד. וכחשי לא יועילני. ע"פ חו" טו, ה. ושקרי לא יעילני. ע"פ תה" קא, ז. כי הנה בשמים עדי. ע"פ
 חו" טו, יט. ושהדי במרומים. חו" טו, יט. עד ממהר. מל"ג, ה. דיין אמת. משנ' ברכות פ"ט, מ"ב. מלך נאמן. צבלי שבת, דף ק"ט
 ע"ב; צ"ר פ"ה א, ס"ו יא; ילק"ש ישע', רמז תכת. יודע ועד. ע"פ ירמ' כט, כג; מכד"ו פ"ה יתרו, פ"ה ב, ד"ה ויבא משה. שופט
 צדק. תה" ט, ה. ודורש משפט. ישע' טו, ה. הוא עד הוא דיין הוא בעל דיין. משנ' אבות פ"ד, מ"ב; ע"פ פס"ו צ"ר, פ"ה ויגש,
 פמ"ה, ס"ו ג. הוא עד. ע"פ ירמ' כט, כג. הוא דיין. ע"פ דני' ד, לו. הוא בעל דיין. ע"פ ישע' ג, ה; ירמ' כט, כג. ואין לפגיו וכו'
 ולא מקח שוחד. ע"פ משנ' אבות פ"ד, מ"ב; פס"ו ויק', פ"ה שמיני, דף כו ע"א, ד"ה כנגד; אה"מ, משה, עמ' 364, ד"ה אמר

עוֹלָה. וְלֹא שִׁכְחָה וְלֹא מִשּׁוּא פָּנִים. וְלֹא מִקַּח שָׁחַד. הַצּוֹרֵ
 תָּמִים פָּעֵלוּ כִּי כָל־דִּרְכָיו מִשְׁפָּט. אֶל אַמוּנָה וְאִין עוֹל צְדִיק
 וַיִּשָּׂר הוּא: וְאִם עֲוֹנוֹתַי יִשְׁמְרֶיָהּ. וּמַעֲלִילִי יִשִּׁיב לִי. אוֹי לִי.
 אָהָה עַל־נַפְשִׁי. אֲלִילִי עַל־נִשְׁמָתִי. אָבוֹי עַל־אֲחֵרִיתִי. כִּי הִנְנִי
 כִּקֶּשׁ לִפְנֵי אֱשׁ. וּכְחֹשֶׁשׁ לִפְנֵי לְהִבָּה. כְּעֵלָה גִדְף לִפְנֵי רוּחַ.
 וְכִמְזֵן גִּנְבָתוֹ סוּפָה:

רְבוּנוּ שָׁל־עוֹלָם. גְּלוֹי וַיְדוּעַ לִפְנֵי כֶּסֶף כְּבוֹדְךָ. כִּי הִנְנִי
 שָׁב וּמִתְנַחֵם. תוֹהָה וּמִתְחַרֵּט עַל־
 עֲוֹנוֹתַי וְעַל־פְּשָׁעַי. וּבַעֲדָם כָּבֵד רֵאשִׁי. וּמְצָחִי כִּסְתָה כְּלָמָה.
 וְאֶכְנַע עַד־אָרֶץ. וְאֶשְׁפֹּל עַד־עֶפְרַי. עֲשֵׂשָׁה מִכַּעַס עֵינָי. וְחִשְׁכוּ
 הָרְאוֹת בְּאֲרָבוֹת. וְנִפְלוּ וְחִפְרוּ פָּנָי. וְתִצְלָנָה אָזְנָי. וְאֶאֱלֵם לֹא
 אֶפְתַּח פִּי. וְלִשׁוֹנִי מִדְּבַק מִלְקוֹחֵי. וּשְׁפָתִי בָלוּ וְדַמְמוּ. וְתִכְבֵּד
 יָדַי עַל־אֲנָחְתִּי. וְלִבִּי סַחֲרָחַר. וְחִפְרוּ עֲשֵׂתוֹנוֹתַי. וְרַעֲיוֹנַי
 יִבְהִלוּנִי. וְתִתְעַטֵּף עָלַי רוּחִי. כִּי נִגְעָה חָרַב עַד־הַנֶּפֶשׁ. וּבְרַכִּי

מקורות ומקבילות
 רב. לא עולה. ע"פ דה"צ יט, ז. ולא משא פנים ולא מקח שוחד. ע"פ דב' ג, ח; דה"צ יט, ז. האור תמים פעלו. דב' לז. ואם עוונותי ישמר יי. ע"פ תה' קל, ג. כקש לפני אש. ע"פ ישעי' מח, יד. וכחשש לפני להצה. ע"פ ישעי' ה, כד. כעלה נדף. ע"פ ויק' כו, לו. לפני רוח. ישעי' ח, יג. וכמון גננתו סופה. אוי' כח, יח. רבונו של עולם. לשון ח"ל בהרצה מקומות, כמו: משני הענות פ"ג, מ"ח; תוספתא סוטה פ"ו, ה"ה; ירושלמי הענות פ"ד, ה"ב; צבלי צרכות, דף ד ע"א. גלוי וידוע לפני. ע"פ ירמ' כג, כד; דני' ב, כג; מנכד"ו פרי' צא, פרי' ז, ד"ה ורואית; צבלי צרכות, דף ס ע"ב. כסא כבודך. ירמ' יד, כח. תוהה... על עוונותי ועל פשעי. ע"פ צמד"ר פרי' י, ס"ח, 'צתוהה על הרשע'. ומתחרט. ע"פ צבלי חגיגה, דף ה ע"א, 'העושה דבר ומתחרט צו, מוחלין לו מיד', ע"פ מלא' ג, ה. וצעדס כנד ראשי. ע"פ תה' לח, ה. ומלחי כסתה כלמה. ע"פ ירמ' נח, נח. ואכנע עד ארץ ואשפל עד עפר. ע"פ ישעי' כו, ה. עששה מעטס עיני. תה' ו, ח. ותשכו הרואות בארבות. קה' יב, ג. ונפלו וחרפו פני. ע"פ צר' ד, ו; ירמ' נח, נח. ותללנה אזני. ע"פ ירמ' יט, ג. ואלאס לא אפתח פי. ע"פ תה' נט, י. ולשוני מודבק מלקוחי. תה' כג, טז. ותכנד ידי על אנתתי. ע"פ אוי' כג, ב. ולני סחרחר. ע"פ תה' לח, יח. וחרפו עשתונותי. ע"פ תה' קמו, ד. ורעיוני יבהלוני. ע"פ דני' ז, כח. ותתעטף עלי רוחי. תה' קמו, ד. ננעה חרב עד הנפש. ע"פ ירמ' ד, י. וצרכי כשלו מלס. ע"פ תה' קט, כד.

ח"ג והערות
 וְלֹא מִשּׁוּא. בכ"י כ"ה: ילא משוא. אָהָה עַל נַפְשִׁי. בכ"י: יָהָה עַל נַפְשִׁי, ע"פ יחז' ל, ב. כִּקֶּשׁ לִפְנֵי אֱשׁ. בכ"י: יִקֶּשׁ יָבֵשׁ לִפְנֵי אֱשׁ. וְכַחֲשֵׁשׁ לִפְנֵי לְהִבָּה. תוֹקֵן ע"פ ישעי' ה, כד; לג, יא. מִמִּשְׁקַל פָּעֵל (מכולל, דף קמו ע"א). בִּמְחַי הַקְּדוּמִים: יִכְחֹשֶׁשׁ לִפְנֵי לְהִבָּה. וְכִמְזֵן גִּנְבָתוֹ. בכ"י כ"ה: יִכְמוֹן גִּנְבָתוֹ. שָׁל־עוֹלָם. תִּיבַת יְכֶסֶא. עַד־אָרֶץ וְאֶשְׁפֹּל. תִּיבּוֹת אֵלּוּ חִסְרוֹת בִּמְחַי רַמְיֹו. וּשְׁפָתַי בָּלוּ. כִּלְשׁוֹן חוּז"ל, בְּבִלְי שְׁבַת, דָּף לֵב ע"ב וּשְׂאֵר מְקוּמוֹת, יַעֲד שִׁיבִלּוֹ שְׁפִתוֹתֵיכֶם... בכ"י כ"ה וּמְחַי רַמְיֹו: זִשְׁפָתִי בָלוּ. וְלִבִּי סַחֲרָחַר. בכ"י כ"ה: זִלְבִּי סַחֲרָחַר. עַד־הַנֶּפֶשׁ. בִּמְחַי רַמְיֹו: עַד־נַפְשִׁי.

כְּשֶׁלוֹ מְצוּם. וְעֲצַמִּי־חָרָה מִנִּי־חָרַב; וְעַתָּה יְהוָה אֱלֹהִים אֱלֹהֵי
הַצְּבָאוֹת. הוֹפִיעַ נָא בְּהַמּוֹן רַחֲמֶיךָ וּכְרַב חֲסָדֶיךָ עַל־עַבְדְּךָ
אֲשֶׁר שָׁב לִפְנֵי כִסֵּא כְבוֹדְךָ. וַיִּנָּחַם עַל־הָרַעָה. וַיִּתְחַרֵּט
עַל־הַשְּׁגָגָה. וַיִּכְנַע עַל־הַזְדוֹן. וַיִּתְוַדֶּה עַל־הַמְּרָד. וּכְבֹשׁ כַּעֲסָךָ
מֵעַלְיוֹ. וְהַפֵּר אֶפְרָךְ מִמֶּנּוּ. וְשָׂא לְכָל־חַטָּאתָיו. וּסְלַח לְכָל־
עֲוֹנוֹתָיו. וְאַל־תִּשְׁיִבֵהוּ רִיקָם מִלִּפְנֶיךָ:

אֱלֹהֵי. עַד־שָׁלֹא נִוְצַרְתִּי אֵינִי כְדָאֵי. וְעַכְשָׁו שְׁנוּצַרְתִּי
כְּאֵלוֹ לֹא נִוְצַרְתִּי. כִּי מָה אֲנִי
בְּחַיִּי. אֶף כִּי־בְמִיתְתִּי. רַמָּה אֲנִי בְּחַיִּי וְתוֹלְעָה בְּמִיתְתִּי. הֶבֶל
וְרִיק בְּרֵאשִׁיתִי. עֶפֶר וְאֶפֶר בְּאַחֲרִיתִי; וְהָרִי אֲנִי לִפְנֶיךָ כְּכֹלִי
מְלֵא בּוֹשָׁה וּכְלֻמָּה. יְהִי רָצוֹן מִלִּפְנֶיךָ יְהוָה אֱלֹהֵי. שָׁלֹא
אֶחְטָא עוֹד. וְאֲשֶׁר חָטָאתִי מְרוֹק בְּרַחֲמֶיךָ הָרַבִּים. אֲבָל לֹא
עַל־יָדֵי יִסּוּרֶיךָ:

ח"ג והערות

מקורות ומקבילות

ועלמי חרה מני חורב. אוי ל, ל. ועתה ה' אלהים. ש"ב ז, כה.
אלהי הצבאות. הוסי' יג, ו. הופיע נא בהמון רחמיך. ע"פ
ישע' סג, טו. וכרוז חסדיך. ע"פ נחמ' יג, כב. חסדיך על
ענדך. ע"פ צר' יט, יט; תה' לא, יח. אשר שב לפני. ע"פ מ"ב
כג, כה. כסא כבודך. ירמ' יד, כא. וינחם על הרעה. דה"א
כא, טו. והפך אפך ממנו. ע"פ תה' פה, ה. ושא לכל
חטאתיו. ע"פ תה' כה, יח. וסלח לכל עוונותיו. ע"פ שמו'
לד, יט. אלהי עד שלא נולדתי. ע"פ צבלי ברכות, דף ח ע"א;
יומא, דף פז ע"ב; רא"ש יומא, פ"ח, ס"ו יט; סרע"ג ח"ב סוף
ס' קות; רמב"ם, סד"ח, נוסח הוילוי. כי מה אני. ע"פ שמו'
טז, ז. רמה אני נחיי ותולעה במיתתי. ע"פ אוי' כה, ו. הכל
וריק. ישע' ל, ז. עפר ואפר באחריתי. ע"פ אוי' ל, יט. שלא
אחטא עוד. ע"פ צבלי יומא, לה ע"ב; מש"ט שמו' פ"ח בשלח,
פט"ו, ס' כו. אצל לא ע"י יסוריך. ע"פ ירמ' ג, כד.

ועתה ה"א. בכ"י יש כאן פיסקה חדשה, שאינה במח.
אֱלֹהֵי הַצְּבָאוֹת. תיבות אלו אינן במח רמ"ז. וכרב
חסדיך. בכ"י כ"ה: זכרוב חסדיך. על־עַבְדְּךָ אֲשֶׁר.
במח רמ"ז וכ"י: על־עַבְדְּךָ אֲשֶׁר. כִּסֵּא כְבוֹדְךָ.
תיבת כִּסֵּא אינה בכ"י. וַיִּנָּחַם עַל־הָרַעָה וַיִּתְחַרֵּט...
וַיִּכְנַע... וַיִּתְוַדֶּה. בכ"י כ"ה: וַיִּנָּחַם עַל הָרַעָה
וַיִּתְחַרֵּט... וַיִּכְנַע... וַיִּתְוַדֶּה. חֲטָאתָיו וּסְלַח לְכָל
עֲוֹנוֹתָיו... בכ"י: עֲוֹנוֹתָיו... חֲטָאתָיו, ע"פ יושא עון ופשע,
שמו' לד, ט; וסלחת לחטאת עמך ישראל, מ"א ח, לד.
אֱלֹהֵי עַד שָׁלֹא נִוְצַרְתִּי. במח גולד' כעין זה (כיפור,
עמ' 9) והוא נוסח הגמ', בבלי ברכות, דף יז ע"א, אמנם
כאן נמצא בכמה שינויים. רַמָּה אֲנִי בְּחַיִּי וְתוֹלְעָה
בְּמִיתְתִּי. תיבות אלו השומטו בכ"י כ"ה. וְהָרִי אֲנִי
לִפְנֶיךָ. בוי"ו. כ"ה מנהגו וכן מובא בסרע"ג ח"ב, סוף
ס' קית. וראו בבלי ברכות, דף יז ע"א, יומא דף פז ע"ב;

רמ"ז; סדר' ס' קלו. יהר"מ יי' אֱלֹהֵי השמות יי' אֱלֹהֵי נמצאים במח שד"ל, אך לא בכ"י כ"ה, רמ"ז ובולוניא.
בכ"י: ה' אֱלֹהֵי אֲבוֹתַי. מְרוֹק בְּרַחֲמֶיךָ הָרַבִּים. כ"ה במח רמ"ז, בולוניא וכ"י, נוסח הגמ' בבלי יומא, דף
פז ע"ב. במח שד"ל: מְחַק בְּרַחֲמֶיךָ הָרַבִּים. בגמ' בבלי, ברכות, דף יז ע"א: מְרַק בְּרַחֲמֶיךָ הָרַבִּים. ראו: הרב
אלעזר שמואל בריער, נוסח "מחוק" ברחמיך הרבים, בתוך כתב עת: בית אהרן וישראל, קב, תשס"ב, עמ' קלא-קלב.

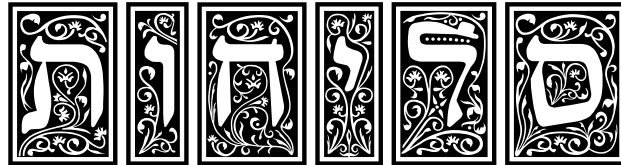
רְבוּנוּ שֶׁל-עוֹלָם. עֲשֵׂה עִמִּי לְמַעַן שְׂמֶךָ הַגְּדוֹל. שְׁלֹא יָבוֹשׁוּ בִּי קוֹיָךְ. וְלֹא יִכְלְמוּ בִּי מִבְּקִשֶׁיךָ. כִּי לֹא עַל-עֲצָמַי בְּלָבָד אָנִי מִתְפַּלֵּל וּמִתְחַנֵּן מִתְנַפֵּל וּמִתּוֹדֶה. כִּי אִם בְּעַדִּי וּבְעַד עַמְּךָ הַהֶמוֹן הָרַב הַזֶּה הָעוֹמְדִים לְבַקֵּשׁ תְּפִלָּה מִלְּפָנֶיךָ. וְאַף עַל-פִּי שְׂאֵנִי יוֹדֵעַ בְּעֲצָמַי. שְׂאֵנִי רְאוּי לְבַקֵּשׁ עַל-עֲצָמַי כָּל-שָׁכֵן עַל-אַחֵרִים. אָנִי נִשְׁעַן עַל-חֲסִדֶיךָ וּמִבְטָחִי עַל-צְדָקוֹתֶיךָ. כִּי כֵן דִּרְכְּךָ לְהָאָרֶץ אַפְּךָ וּלְהַתְנַהֵג בְּחֶסֶד עִם-בְּרִיּוֹתֶיךָ. וְלִגְמַל טוֹבָה לַחַיִּבִים. וּלְפַתּוֹחַ יָד לְשָׁבִים אֱלֹהֶיךָ. שְׁלֹא יִשׁוּבוּ רִיקִם מִלְּפָנֶיךָ. וְאַתָּה אֱלֹהֵי סְלִיחוֹת חַנּוּן וְרַחוּם. בְּיָדְךָ כָּח וּגְבוּרָה. וְעַמְּךָ הַסְּלִיחָה וְהַמְחִילָה לְסַלַּח אֶת-עוֹנוֹתֵינוּ וּלְמַחַל אֶת-חַטָּאוֹתֵינוּ וּלְכַפֵּר אֶת-פְּשָׁעֵינוּ. וְכֵן יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ. יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ. שֶׁתְּסַלַּח וְתִמְחַל לָנוּ עַל-כָּל-עוֹנוֹתֵינוּ וּפְשָׁעֵינוּ וְתִכְפֹּר לָנוּ עַל-כָּל-חַטָּאוֹתֵינוּ:

מקורות ומקבילות

רבונו של עולם. לשון חז"ל בהרבה מקומות, כמו: משני העטות פ"ג, מ"ח; תוספתא סוטה פ"ו, ה"ה; ירושלמי העטות פ"ד, ה"ב; בבלי ברכות, דף ד ע"א. עשה עמי. ע"פ תה' קט, כ"א. שלא יבושו וכו' מנשיך. ע"פ תה' סט, ז. מתפלל ומתחנן מתנפל ומתודה. ע"פ דני' ט, כ. בעדי ובעד עמך. ע"פ מ"ב כב, יג. ההמון הרב הזה. דה"ב כ, יב. לבקש תפילה מלפניך. ע"פ דני' ט, ד. ומבטחי על צדקותיך. ע"פ תה' לא, ב; ע"א, ב; קו"ט, מ; קמ"ג, יא. דרכך להאריך אפך. ע"פ שמ' לד, ו; אד"ג פל"ה, ד"ה עשרה שמוות; ירושלמי העטות פ"ב, ה"א; ב"ר פ"ו, כו, ס"ו ה; מד"ז שה"ש, פ"ה א, ס"ו טו. ולהתנהג נחמד עם בריותיך. ע"פ תה' פט, ג; אד"ג פ"ד, ד"ה על גמילות; מכדרי צלח מס' דשירה, פ"ה ט, ד"ה נחית; ספרא קדושים, פ"ה י, פ"ו, יא. ולגמול טובה לחייבים. ע"פ ירושלמי ברכות פ"ט, ה"ב; העטות פ"א, ה"ג; ב"ר פ"ה יג, ס"ו טו. ולפתוח יד לנשים אליך. ע"פ שה"ש (ויולל), פ"ה ה, ס"ו ב; רב"ה פ"ה ה, ס"ו ו. ראו ספרי דב', פ"ה ואתחנן פ' ל; פדר"א פ' מ"ב. שלא ישובו ריקם מלפניך. אבודרהם, שמו"ע, שמע קולג' (עמ' קב), לין שהוא על דרך אל ישוב דך נכלם, תה' עד, כ"א. ואתה אלוהה הסליחות. נחמ' ט, ח. בידך כח וגבורה. ע"פ דה"א כט, יב. ועמד הסליחה. ע"פ תה' קל, ד. לסלוח את עוונותינו. ע"פ ישע' נה, ז. ולכפר את פשעינו. ע"פ תה' סה, ד. וכן יסיר מלפניך וכו'. נוסח דומה בירושלמי יומא, פ"ה, ה"ז; ויקר' פ"ה ויקר'ה, פ"ה ג, ס"ו ג. עוונותינו ופשעינו... חטאתינו. כדברי ר"מ, בבלי יומא, דף לו ע"ב, ע"פ שמ' לד, ז. ראו סד' רס"ג, עמ' רנ"ט; ס' המנהיג, הל' יוה"כ, עמ' שני; הר"י"ג, הל' יוה"כ.

ח"נ והערות

רבש"ע עשה עמי. תפלה זו מיוחדת לש"ן כמבואר מלשונה. נוסח דומה מופיע גם בודוי רב נסים גאון שאומרים האשכנזים ביום כיפור קטן והספרדים בשחרית יו"כ. במח' הספרדים (בית הכפורת, עמ' 356) לפני רבש"ע הדומה, מופיע ההוראה: זאומר הש"ן לבדוי וע"י דברי הרב דויד יצחקי, סוף לז"א, 'קצירת האומר', מאמר א', ס"י קכו. למען שמך הגדול. בכ"י נוסף: 'הגבור'. ולא יכלמו. בכ"י: 'אל יכלמו'. מתפלל ומתחנן מתנפל. בכ"י: 'מתנפל ומתחנן מתפלל'. לבקש תפילה. בכ"י: 'לבקש תפילה'. ב"ח סד"ל עם בריותיך. תיבת 'ב"ח' איננה בכ"י. במח' שד"ל היא בסוגריים. ועמך הסליחה והמחילה. תיבות אלו חסרות בכ"י כ"ה ומח' רמ"ז. לסלוח את. במח' רמ"ז ובכ"י: 'לסלוח על'. את-חטאותינו... את-פשעינו. בכ"י: 'על... על...'. אך גם במח' רמ"ז כאן: 'את'.

אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ. הָיָה עִם־פִּיפִיּוֹת שְׁלוּחֵי עֲמֻךְ
 בֵּית יִשְׂרָאֵל. הָעוֹמְדִים לְבִקְשׁ
 תְּפִלָּה וְתַחֲנוּנִים מִלְּפָנֶיךָ עַל־עֲמֻךְ בֵּית־יִשְׂרָאֵל. הוֹרֵם מֵה־
 שְׂיֵאמְרוּ. הַבֵּינֵם מֵה־שִׂידְבְּרוּ. הַשִּׁיבֵם מֵה־שִׂישְׂאָלוּ. יָדְעֵם
 הַיֵּאֵךְ יִפְאָרוּ: בְּאוֹר־פְּנֵיךָ יִהְלֹכוּ. בְּרַךְ לְךָ יְבָרְכוּן. עֲמֻךְ
 בְּפִיהֶם יְבָרְכוּן. וּמִבְּרֻכּוֹת פִּיךָ יִתְבָּרְכוּן. עֲמֻךְ לְפָנֶיךָ יַעֲבִירוּן.
 וְהֵם בְּתוֹךְ יַעֲבִירוּן: עֵינֵי עֲמֻךְ בָּם תְּלוּיּוֹת. וְעֵינֵיהֶם לְךָ מִיַּחְלוֹת:
 גָּשִׁים מוֹל שׁוֹד לְהִלְחָמָה. וְשִׁכְךָ כְּעֵס וְחִמָּה. וְעַם מִסְבִּיבִים
 אוֹתְךָ כַּחוֹמָה. וְאַתָּה מִן־הַשָּׁמַיִם תִּשְׁגִּיחַ אוֹתָם לְרַחֲמָה: עֵין
 נוֹשָׂאִים לְךָ לְשָׁמַיִם. לֵב שׁוֹפְכִים נִכְחָד כַּמַּיִם. וְאַתָּה תִּשְׁמַע
 מִן־הַשָּׁמַיִם: שְׁלֹא יִכְשְׁלוּ בְלִשׁוֹנָם. וְלֹא־יִנְקָשׁוּ בְשִׁנּוֹנָם. וְאֵל־
 יִבוֹשׁוּ בְמִשְׁעָנָם. וְאֵל־יִכְלָמוּ בָם שְׂאוֹנָם. וְאֵל־יֵאמְרוּ בְּפִיהֶם
 דְּבַר שְׁלֹא כִרְצוֹנְךָ: כִּי חֲנוּנֵיךָ יְהוּה אֱלֹהֵינוּ הֵמָּה חֲנוּנִים.
 (וּמְרַחֲמֵיךָ הֵמָּה מְרַחֲמִים). וּמְלַמְּדֵיךָ הֵמָּה מְלַמְּדִים: כְּמָה
 שִׂידְעָנוּ יְהוּה אֱלֹהֵינוּ אֶת־אֲשֶׁר תַּחֲזֵן יַחַן. וְאֶת־אֲשֶׁר תִּרְחַם
 יִרְחַם. כִּכְתוּב בְּתוֹרָתְךָ. וְחֲנַתִּי אֶת־אֲשֶׁר אֲחֹן וְרַחֲמַתִּי
 אֶת־אֲשֶׁר אֲרַחֵם:

ח"ג והערות

סליחות. כן הוא בסת"ר סי' פא, ענין סדר תפלות יוה"כ. בסרע"ג
 ח"ב, סי' קכח, כתוב יאם רצה לומר במנחה סליחה הרשות בידו,
 שיום סליחה הוא, ובכל תפלה ותפלה ראוי לומר. בסדו' רס"ג,
 עמ' רסג, כתוב שאין לומר סליחות במנחה.

מקורות ומקבילות

סליחות בנצרכה האמלענית. ע"פ שבה"ל, סדר יוה"כ,
 סי' שיט; סת"ר סי' פא, ד"ה מלאתי שיש. ראו כ"י
 כ"ה, דף 112. אור"ח היה עם פסיות. כ"י כ"ה,
 דף 112; מח' רומניא, דף שפג ע"ב.

אֵל אֶרֶךְ אַפַּיִם אֶתְּהָּ. וּבַעַל הַרְחָמִים נִקְרָאתָ. וְדַרְךְ
 תְּשׁוּבָה הוֹרִיתָ: גְּדֹלַת רַחֲמֶיךָ
 וְחֶסְדֶיךָ תִּזְכֹּר הַיּוֹם וּבְכָל־יּוֹם לְזֵרַע יְדִידֶיךָ: תִּפְּן אֲלֵינוּ
 בְּרַחֲמִים. כִּי אַתָּה הוּא בַּעַל הַרְחָמִים: בְּתַחֲנוּן וּבַתְּפִלָּה (לְפָנֶיךָ)
 נִקְדָּם. כְּמוֹ שֶׁהוֹדַעְתָּ לְעַנּוֹ מִקְדָּם: מִחֲרוֹן אַפַּיִךְ שׁוּב. כְּמוֹ
 בְּתוֹרַתְךָ כְּתוּב: בְּצֵל כְּנַפֶיךָ נַחֵסָה וְנִתְלוֹנָן. כְּמוֹ וַיֵּרֶד יְהוָה
 בְּעַנָּן: תַּעֲבֹר עַל־פְּשַׁע וְתִמְחָה אֲשָׁם. כְּוִיתִי צַב עִמּוֹ שָׁם: תֵּאָזִין
 שְׁוֹעַ וְתִקְשִׁיב מֵאֶמְרֵי. כְּוִי קְרָא בְּשֵׁם. יְהוָה: וְשָׁם נֹאמְרֵי. וַיַּעֲבֹר
 יְהוָה עַל־פָּנָיו וַיִּקְרָא. יְהוָה יְהוָה אֵל רַחוּם וְחַנּוּן. אֶרֶךְ אַפַּיִם
 וְרַב־חֶסֶד וְאֱמֶת: נִצֵּר חֶסֶד לְאֱלֹפִים נִשְׂא עֵינָיו וּפְשַׁע וְחַטָּאָה
 וְנִקְיָה: וְסִלַּחַת לְעוֹנֵינוּ וְלַחַטָּאתֵנוּ וְנַחֲלַתֵנוּ: סִלַּח לָנוּ אֲבִינוּ
 כִּי חָטָאנוּ. מְחַל לָנוּ מִלְּכָנוּ כִּי פָשַׁעְנוּ: כִּי־אַתָּה אֲדֹנָי טוֹב
 וְסִלַּח. וְרַב־חֶסֶד לְכָל־קְרָאֶיךָ: כִּי־עִמָּךְ הִסְלִיחָה. לְמַעַן תִּוָּרָא:
 לְמַעַן־שִׁמְךָ יְהוָה וְסִלַּחַת לְעוֹנֵינוּ כִּי רַב הוּא:

סליחה ראשונה

יָדְךָ פָּשׁוּט וּפְתַחְהָּ. צוּפָה חֲדָרֵי קָרְבֵי. לְעַם קָרְבָתְךָ
 חַפִּץ. תַּחַת צִלְךָ קָרְבֵי. וּמִנְחַת
 הָעֶרֶב. שְׁעָה בֵּן תְּפִלָּה יִרְבֵי.
 נִצַּב עֲלֶיךָ מִזְבֵּיךָ עַד־עֶרֶב:
 צִמָּא כַּפְרָה רִוּיָּה. בְּטַל רָצוֹן וּמִי סְלִיחָה. וְרַעֲב יִשְׁעֶךָ קוֹוּהָ.
 סְלִיחָה הַמְּצִיא רִוּחָהּ. וְהָעֵת לְפִשְׁעוֹ דָּוָה. צוּרֵי כַּפְרָה

מקורות ומקבילות

לופה חדרי קרב. ע"פ מש' כ, כ; פהר"צ פ' א סי' ג. לעם
 קרבתיך חפץ. ע"פ ישע' נח, ג. תחת לך קרב. ע"פ תה'
 י, ח. ומנחת הערב. ע"פ שור' ט, ה. תפלת ירב. ע"פ
 ש"א א, יב. נצב עליך. שם' יח, יד. בטל רצון. ע"פ מש'
 יט, יב. ורעב ישעך. ע"פ תה' קיט, קעד וקכג. ישעך
 קווה. ע"פ צר' מט, יח; ישע' כה, ט; מש' כ, כב.

ח"ג והערות

ירך פשוט ופתחה. סליחה, סי' יצחק, חתום בראשי
 הבתים. תפלה ירב. במח' רמיו, בולוניא ושד"ל: תפלת
 ירב. בכ"י כבפנים וכ"ה בקד"א, וכן מסתבר. ופירושו:
 שעה ותפנה לבן אשר ירבה תפלה. נצב עליך מן־זבן.
 במח' רמיו וכ"י: נצב עליך מבקר, שלא כלשון הפסוק.
 ישעך קווה. במח' רמיו: ישעך קווה.

שְׁלַחָהּ. וְעַתְּ בֵּא שְׁמִשְׁךָ צִוְהָ. וְאוֹר פְּנִיךָ זְרַחְהָ. וְעִנְיָהּוּ כְּבַעַל
מְסוּהָ. בְּהִרְהָאֱלֹהִים חוֹרֵב. נִצְבַּע עֲלֶיךָ מִזְבִּיחַ עַד-עָרֵב:
חֹלָה חֵשׁ לְנַגְדְּךָ. לְכַפֵּר מַחְלָה לְבוֹ. וְעֵצֵב לְךָ לְבַדְּךָ.
לְגִלּוֹת רֵץ אֶת-עֵצְבוֹ. אֲרוּכְתוֹ בִּידְךָ. לְחִבְשׁ מֵעֵצְבִי
קִרְבוֹ. רָפָא צִרְיוֹ בְּחֶסֶדְךָ. וְלֹא לְפִי חֶסֶדוֹ וְטוֹבוֹ. וְשִׁיחְתוֹ
לְנַגְדְּךָ. מִשְׁחָרוֹ עַד-עָרֵב. כְּשִׁיחַ אָב בָּא מְבוֹא. וְתִרְצָה
וְתִעָרֵב. נִצְבַּע עֲלֶיךָ מִזְבִּיחַ עַד-עָרֵב:

קִימַת נּוֹפֵל קוֹמֵם. וְהַעֲמִידָה נְפִילְתוֹ. וְשׁוֹבֵב דּוֹמֵם רוֹמֵם.
הַטִּיבָה וְהַעֲרִיחָה מְשַׁנְתוֹ. וְלִגְזֹר דִּינְךָ שָׁמֵם. הַטִּיבָה
בּוֹ חֲתִימְתוֹ. וְשָׁלוֹם בְּשֹׁר מְרוֹמֵם. לְךָ יוֹם יוֹם וּמְחַרְתוֹ. וַיְמֹת
שְׁנוֹתָיו שׁוֹמֵם. לְטוֹבָה תַּת אַחֲרִיתוֹ. וְכָל-אוֹרֵב וּמְתַקוֹמֵם. יְהִי
כְּעוֹרֵב בְּצוֹר עוֹרֵב. נִצְבַּע עֲלֶיךָ מִזְבִּיחַ עַד-עָרֵב:

אֵל מֶלֶךְ יוֹשֵׁב עַל-כִּסֵּא רַחֲמִים. מִתְנַהֵג בְּחֶסֶדוֹת. מוֹחֵל
עוֹנוֹת עַמּוֹ. מֵעֲבִיר רֵאשׁוֹן רֵאשׁוֹן. מְרַבֵּה מְחִילָה
לְחַטָּאִים וְסִלִּיחָה לְפוֹשְׁעִים. עוֹשֶׂה צְדָקוֹת עִם (כָּל-)בְּשָׁר
וְרוּחַ וְלֹא כְרַעַתֶּם תִּגְמַל (נ"א): לָהֶם גּוֹמֵל): אֵל הַזְרִיתֵנּוּ לֹאמַר

ח"ג והערות

שמשך צוה. במח' רמ"ז ובולוניה: 'שמשך קוה'.
הנוסח בפנים הוא ע"פ פ' קד"א, וכ"ה בכ"י. וְעִנְיָהּוּ
כב'על. במח' רמ"ז ובולוניה: זענם כב'על. הנוסח
בפנים הוא כפי קד"א. מְעַצְבִי קרבו. בכ"י: 'מעצבי
קרבו, ודומה לזה במח' בולוניה, וכן נראה מקד"א
שמעצב' הוא שם דבר דומה ל'מעצבה' (ישעי' נ, יא).
הניקוד בפנים הוא כשד"ל, ודומה לו במח' רמ"ז.
וְתִעָרֵב. לענין הניקוד, ראו קצירת האומ"ר,
מאמר א' ס' מט. קִימַת נּוֹפֵל. בכ"י: 'קומת נופל'.
דוֹמֵם רוֹמֵם. הנוסח בכ"י: 'דומם רומם'. במח' רמ"ז:
'דומם דומם'. במח' בולוניה ובפי' קד"א: 'דומם רומם'.
הַטִּיבָה בּוֹ חֲתִימְתוֹ. במח' רמ"ז וכ"י: 'הטיב בו
חתימתו', והוא ציווי וכ"ה גם בקד"א. ושני הנוסחאות
נכונים. שְׁנוֹתָיו שׁוֹמֵם. כ"ה במח' רמ"ז, לשון ציווי.
במח' בולוניה: 'שנותיו שומם'.

מקורות ומקבילות

ועת בא שמשך. ע"פ ישע' ס, כ. ואור פניך זרחה. ע"פ תה' ד, ז;
פט, טז. וענהו. ע"פ צמ' יד, כ. כנעל מסוה. ע"פ שמו' לד, לג.
בהר האהיס חורב. ע"פ שמו' ג, א; מ"א יט, ח. מחלה ליבו. ע"פ
מש' יג, יב. ועלך לך לנדך. ע"פ תה' נא, ו. ארוכתו בידך. ע"פ
ירמ' ל, ח. לחבוש מעלני. ע"פ תה' קמז, ג. רפא צריו. ע"פ
שמו' טו, כז. צריו. ע"פ דני' י, טז. ולא לפי חסדו וטובו. ע"פ
דני' ט, יח. כשיח אב. ע"פ צר' כד, סג. שלחך תקון תפלת מנחה,
צבלי ברכות, דף כו ע"ב. בא מבוא. ע"פ צר' כד, סב. ותראה.
ע"פ אוי' לג, כז תה' קטז, קח. ותערב. ע"פ תה' קד, לד. קימת
נופל. ע"פ עמו' ט, יא. והעמידה נפילתו. ע"פ תה' קמה, יד.
והעירה משנתו. ע"פ ישע' נא, ח. הטיבה בו. ע"פ תה' נא, כ;
קכה, ד. ושלוש גשר. ע"פ ישע' נב, ז. לך יום יום. ע"פ תה'
עד, טז. לטובה תת אחריתו. ע"פ דצ' ח, טז; אוי' מז, יב. וכל
אורב ומתקומם. ע"פ דצ' יט, יא. יהי כעורב. ע"פ תה' פג, יב.
כעורב צלור. ע"פ שופ' ז, כה.

(מדות) שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה וּזְכַר לָנוּ (הַיּוֹם) בְּרִית שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה
 (כְּמוֹ) שֶׁהוֹדַעְתָּ לְעֵנֹו מִקֹּדֶם וּכְן כְּתוּב (בְּתוֹרַתְךָ) וַיֵּרֶד יְהוָה
 בְּעָנָן וַיִּתְיַצֵּב עִמּוֹ שָׁם וַיִּקְרָא בְשֵׁם יְהוָה: וְשָׁם נֹאמַר וַיַּעֲבֹר
 יְהוָה עַל-פְּנֵי וַיִּקְרָא יְהוָה יְהוָה אֵל רַחוּם וְחַנּוּן אַרְךָ אַפַּיִם
 וְרַב-חֶסֶד וְאֱמֶת: נִצַּר חֶסֶד לְאֱלֹפִים נִשְׂא עֵינָיו וַפִּשַׁע וַחֲטָאָה
 וְנִקְהָה וְסִלַּחְתָּ לְעוֹנֵינוּ וְלַחֲטָאתֵנוּ וְנַחֲלֵתֵנוּ: סִלַּח-לָנוּ אֲבִינוּ
 כִּי חָטָאנוּ מִחַל לָנוּ מִלִּבְנוּ כִּי פָשַׁעְנוּ: כִּי-אַתָּה אֲדֹנָי טוֹב
 וְסִלַּח וְרַב-חֶסֶד לְכָל-קַרְאִיךָ: כִּי-עַמְּךָ הִסְלִיחָה לְמַעַן תִּתְּנָה:
 לְמַעַן-שְׂמֹךְ יְהוָה וְסִלַּחְתָּ לְעוֹנֵינוּ כִּי רַב הוּא:

סְלִיחָה שְׁנִיָּה

**בֵּית עַמִּי לֹא תַחֲשֶׂה וְלֹא תִשְׁקֹט מִזְעָקָהּ וּבְמָקוֹם
 עוֹלָה וְאִשָּׁה תִכֵּן תַּחַן חֶקְקָהּ**

לִיהוָה מְגִישֵׁי מִנְחָה בְּצַדִּיקָה:

**נְשִׂיא אֱלֹהִים הַנְּאֻמָּן רֹאשׁ צוּרִים אֵיתָנִי הַשְּׂכִימִ שְׁחַר
 וּזְמָן עֲמוּד וְעָרוֹךְ תַּחְנוּנֵי בְּמָקוֹם תָּמִיד מִיָּמֵן
 לְשַׁחַר עַל-קַרְבָּנֵי וְכִי הָאֱמִין בִּיהוָה וַיַּחֲשֶׁבֶה לּוֹ צַדִּיקָה
 לִיהוָה מְגִישֵׁי מִנְחָה בְּצַדִּיקָה:**

ח"ג והערות

בת עמי לא תחשה. סליחה לר' בנימין בן אברהם מן
 הענונים מרומה, סי' בנימין. מופיעה בכמה סי' יום כיפור
 קטן, במנהג אשכנז (ראו: סידור עבודת ישראל, עמ' 323;
 עיון תפילה, עמ' 496). תשקוט מן עקבה. בעבו"י ועת"פ:
 'תשקוט בן עקבה, ונוסח הפנים מסתבר.

מקורות ומקבילות

נת עמי לא תחשה. ע"פ רמ"ה, טו. לא תחשה. ע"פ תה' כח, א. מועקה - אחד מי' שמות של תפילה. ספרי דברים, פ"ג ו'אחתק פ"י כו; מדה"ג פ"ג ו'אחתק, סי' ג. ובמקום עולה וכו' תחן חוקה. ע"פ הוש' יד, ג. לה' מגישי מנחה בלדקה. מלא' ג, ג. נשיא אלהים. ע"פ בר' כג, ו. הנאמן. ע"פ בר' טו, ו; משנ' אבות פ"ה, מ"ג, 'עשרה נסיונות... ועמד בזכוכס', ומפורש בנחמ"ט, ט, 'ומנחת את לבבו נאמן לפניך'. ראש זרים. ע"פ זמ' כג, ט; מכד"י בשלה מס' דעמלק, פ"ג, א, ד"ה ויעש יהושע; מדה"ג פ"ג בלק, סי' יט; שמו"ר פ"ג טו, סי' ז. איתני. בצלי ב"ב, דף עו ע"א, 'איתן האזרחי (תה' פט, א) זהו אברהם'. ובצלי ר"ה, דף יא ע"א, קורא לאבות 'איתני עולם'. השכים שחר וזמן. ע"פ בר' כג, ג. עמוד וערוך תחנוני. ע"פ בצלי ברכות, דף כו ע"ב; מדה"ג פ"ג מוקן, סי' יא; בר' פ"ג סה, סי' ט. תמיד מיומן. ע"י כמה פירושים בקד"א. לשחר על קרבני. לשון תמיד של שחר, שאברהם אבינו תיקן שחרית, בצלי ברכות, דף כו ע"ב. וכי האמין בה' ויחשבה. ע"פ בר' טו, ו. יחידו למאה נקן. ע"פ בר' כ"א, ה. ועקוד במונח אביו. ע"פ בר' כג, ט. לפנות ערב חקן. ע"פ בר' כד, סג. והאל נשא פניו.

יְחִידוֹ לְמַאֵה נַחֲנוּ. וְעָקוֹד בְּמִזְבַּח אֲבָנָיו. לְפָנוֹת עָרֵב חֲנוּן.
וְהָאֵל נָשָׂא פָנָיו. לְתַמִּיד עָרֵב מְכוֹנֵן. לְהַתְרַצוֹת
פָּנָי אֲדוֹנָיו. כְּאִישׁ לָקַח מְלֵא חֲפְנָיו. קְטֹרֶת סַמִּים דְּקָה.
לִיהוָה מְגִישֵׁי מִנְחָה בַצְדָקָה:

מִפִּיל יוֹשֵׁב אֶהֱלֵה. הֶלֶן בְּמָקוֹם מְשֻׁבַּח. לְרַבּוֹי פְּדָרִים יֵהֱלֵה.
בְּהַתְקַרֵּב בְּבֵית זִבְחֵהּ. וְאִם אֵין קָרְבָן לִיחֵלֵה. תְּמוֹרֶם
אֶעֱרֹךְ שֹׁבַחֵהּ. וְנִבְחָר לִיהוָה מִזְבַּחֵהּ. עֲשֵׂה צְדָקָה וּמִשְׁפָּט.
לִיהוָה מְגִישֵׁי מִנְחָה בַצְדָקָה:

נֶאֱלַמְתִּי דוּמְיָהּ. מֵאֵין עֲבוֹדַת כְּהֻנִּים. וְאִיךְ אֲשִׁיר בְּשִׁבְיָהּ.
וְאֶסְפוּ לוֹיֵי אֱמוּנִים. וְעַל-כָּל-זֹאת אֹדְדָה יְהוָה. כִּי-
הוּא נִעְלָה בְּדִינִים. לָנוּ בְּשֵׁת הַפָּנִים. וְלָךְ אֲדֹנָי הַצְדָקָה.
לִיהוָה מְגִישֵׁי מִנְחָה בַצְדָקָה:

חֵלְף קִרְבָּנוֹת פְּדָרֵי. תִּפְלְתִי תִרְאֶה. בְּזִכְרֵי עַל-הַסֵּדֶר.
עֲבוֹדַת מְשָׁרְתִים בְּאֵי. הֵיכַל חֹדֵר בְּחֹדֵר. וְשִׁמְעוּ
מִבִּשֵׁר בְּמִרְאֶה. וְזָרְחָה לְכֶם יְרָאֵי שָׁמַי שְׁמֵשׁ צְדָקָה.
לִיהוָה מְגִישֵׁי מִנְחָה בַצְדָקָה:

ח"ג והערות

מקורות ומקבילות

ע"פ צ"ר יט, כ"א. לתמיד ערב מוטון. ע"פ צבלי צרכות, דף כו
ע"ב; מדת"ג פ"ר מקק, ס"ו י"א; צ"ר פ"ר ס"ח, ס"ו ט. כ"א
לקח וכו' דקה. ע"פ ויק' טו, יב. מפלל. ע"פ תה' קו, ל. יושב
אוהל. ע"פ צ"ר כ"ה, כו. הלן במקום משונח. ע"פ צ"ר כ"ה, י"ד.
קרנן ליחל - לר"ל. ע"פ כנון ויק' א, ד. תמורס אערוד שנת.
ע"פ הוש' יד, ג; צבלי צרכות, דף כו ע"ב; מדת"ג פ"ר מקק,
ס"ו י"א; צ"ר פ"ר ס"ח, ס"ו ט. ונבחר לה' מזבח וכו'. ע"פ מש'
כ"א, ג. עשה לדקה ומשפט. ע"פ ש"ב ת, טו; ירמ' כב, ג.
מאלמתי דומיה. תה' לט, ג. מאין עבודת כהנים. ע"פ דה"צ
טו, ג. ואיך אשיר בשניה. ע"פ תה' ק"ו, ד. לוי אמונים. ע"פ
דה"א ט, ל"א. אודה י"ה. תה' ק"ה, יט. נעלה בדינים. ע"פ ישע'

מכוונן. תוקן ע"פ עבו"י ועת"פ. ע"י מבלול, דף קו ע"א.
קרנן ליחל. בעבו"י: קרבן ליחל. ונבחר לה' מזבח.
במקן לשון הווה, כ"ה בעבו"י ובפסוק שלפנינו. עשה
צדקה ומשפט. בכ"י: עשות משפט וצדקה, והוא ע"ש
הכתוב מ"א, י ט; דה"ב, ט, ה, אלא שבכ"י חסרה האות
למ"ד. וְאֶסְפוּ לוֹיֵי. בכ"י: וְאֶסְפוּ לוֹיֵי. במח' רמ"ו:
וְאֶסְפוּ לוֹיֵי. בכ"י: וְאֶסְפוּ לוֹיֵי. נִעְלָה בְּדִינִים. כ"ה
בעבו"י ועת"פ והוא נפעל הווה לזכר, דומה ל"מאוד
נעלה' תה' מו, י, אלא ששם לשון עבר במקץ. וְלָךְ
ה' הצדקה. בעבו"י: וְלָךְ ה' הצדקה. בזכרי על

ה, טו. לנו בושת הפנים וכו'. ע"פ דני' ט, ז. חלף קרבנות פדר תפלת תראה. ע"פ ילק"ש ש"א, רמז טו. ראו צבלי צרכות, דף
ל"ב ע"ב; מדת"ג (וורשא), פ"ר כי תבוא, ס"ו א; אה"מ, גדול וגדולה, עמ' 78. קרבנות פדר. ע"פ מוכ' ו, ז. פדר - ענינו כמו
הלכו. מחמ"ג, ערך פדר. בזכרי על הסדר. ע"פ תה' ק"ו, א. עבודת משרתים. ע"פ נחמ' י, ל. היכל. ש"א א, ט. חדר צהדה. מ"ב
ט, צ. ושמעו מנשר צמראה. ע"פ ישע' נב, ז. מנשר צמראה. שחוט השני נהפך ללגן, צבלי יומא, דף סז ע"א. וזרחת לכם יראי.
מלא' ג, כ.

אֵל מֶלֶךְ יוֹשֵׁב עַל־כִּסֵּא רַחֲמִים. מִתְנַהֵג בַּחֲסִידוֹת. מוֹחֵל
 עוֹנוֹת עַמּוֹ. מַעֲבִיר רֵאשׁוֹן רֵאשׁוֹן. מְרַבֵּה מְחִילָה
 לַחַטָּאִים וְסִלִּיחָה לַפּוֹשְׁעִים. עוֹשֶׂה צְדָקוֹת עִם (כָּל-)בֶּשֶׁר
 וְרוּחַ וְלֹא כְרַעְתֶּם תִּגְמַל (נ"א: לָהֶם גּוֹמֵל): אֵל הוֹרִיתֵנוּ לֹאמֹר
 (מִדּוֹת) שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה וּזְכַר לָנוּ (הַיּוֹם) בְּרִית שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה
 (כְּמוֹ) שְׁהוֹדַעְתָּ לָּעָנּוּ מִקֶּדֶם וּכְן כְּתוּב (בְּתוֹרַתְךָ). וַיֵּרֶד יְהוָה
 בְּעָנָן וַיִּתְיַצֵּב עִמּוֹ שָׁם וַיִּקְרָא בְּשֵׁם. יְהוָה: וְשָׁם נֶאֱמַר. וַיַּעֲבֹר
 יְהוָה עַל־פְּנֵי וַיִּקְרָא. יְהוָה יְהוָה אֵל רַחוּם וְחַנּוּן. אֶרֶךְ אַפַּיִם
 וְרַב־חַסֵּד וְאַמֶּת: נִצַּר חֶסֶד לְאַלְפִים נִשְׂא עֵינָיו וְפָשַׁע וְחַטָּאָה
 וְנִקְהָה. וְסִלַּחַת לָעוֹנֵנוּ וְלַחַטָּאתֵנוּ וְנִחַלְתֵנוּ: סִלַּח־לָנוּ אֲבִינוּ
 כִּי חָטֵאנוּ. מְחַל לָנוּ מִלִּבֵּנוּ כִּי פָשַׁעְנוּ: כִּי־אַתָּה אֲדֹנָי טוֹב
 וְסִלַּח. וְרַב־חֶסֶד לְכָל־קַרְאֵיךָ: כִּי־עַמְךָ הִסְלִיחָה. לְמַעַן תִּתְּנָה:
 לְמַעַן־שְׁמֹךְ יְהוָה וְסִלַּחַת לָעוֹנֵנוּ כִּי רַב הוּא:

סליחה שלישית

בְּמִקְדָּשׁ אֵל וְהִיכָלָיו. הַיּוֹנָה שִׁיר תִּירַב. וּבָאת לְסַפֵּר
 מִהֶלְלָיו. וְתִפְאַרְתּוֹ בְּשִׁיר עָרַב.
 וּתְבֹא עוֹד אֵלָיו הַיּוֹנָה לְעֵת עָרַב:
 נְאוֹר בְּטָלְלֵי סְלִיחָה. תְּרוּהָ צְמֵאוֹן בְּנִיךָ. וְחַטָּא כִּפָּר וְסִלַּחָה.
 אֶל־מְחַלָּה פְּנִיךָ. וְנִהְלֵנִי מִי־מְנוּחָה. וְחִינן קוֹלִי לְפָנֶיךָ.
 תִּכּוֹן קִטְרֹת. מְשַׁאת כְּפִי מִנְחַת־עָרַב.
 וּתְבֹא עוֹד אֵלָיו הַיּוֹנָה לְעֵת עָרַב:

מקורות ומקבילות

במקדש אל והיכליו. הכוונה לבתי כנסיות, כדכתיב (יש' יא, טז), ולהי
 להם למקדש מעט, והמרה, בבלי מגילה, דף כט ע"א, 'אלו בתי כנסיות
 ובתי מדרשות...'. מקדש אל. ע"פ תה' עג, ח. והיכליו. ע"פ ש"ב
 כז, ז; ירמ' ז, ד. היונה. כלל ישראל שנמשלו ליונה, בבלי שבת, סוף דף
 קל ע"א; שה"ש ב, יד, ובמד' רבה ורש"י סס, וראו שה"ש זוטא (בוצר),

ח"ג והערות

הסדר. כנראה שכוונתו לפיוט זובבא אהרן
 אל קודש הקדשים, לעיל עמ' 444, ששם מוזכר
 סדר העבודה של כהן גדול לפני ולפנים.
 במקדש א והיכליו. סליחה לר' בנימין בן
 אברהם מן העונים מרומה, סי' יבנימן. היונה

יְהִי יְלִבִּין כְּשִׁלְג־חֶטָּא מְאָדִם כְּשָׁנִי וּפְהָ קְטִיגוֹר כְּמִתְעַלְג־
יְכַבִּיד וְלֹא יִלְשִׁינִי וְלִשׁוֹנוֹ גַּם־יִפְלֵג־בְּמִצּוֹל יִקְלַע מְלִשְׁנִי
וְיִרְצֶה חֵין מְפֹאֲרִיו מִן־הַבְּקָר וְעַד־עֶרֶב־

ותבא עוד אליו היונה לעת ערב:

מִעֶרֶב עַד־אֲמֶשׁ אֶת־פְּנֵיךָ אֲשַׁחֲר־הַנְּכַפֵּף כְּמוֹ חֶרְמֶשׁ־
אֶת־חֲטָאתוֹ הַצָּחֵר וְטָרֶם יָבֵא שְׁמֶשׁ מְחַל חוּבוֹ
אֶל־תֵּאֲחֵר סִיגוֹרוֹ אֶל־תִּמְשׁ בְּעֵת־מְנַחַת הָעֶרֶב־

ותבא עוד אליו היונה לעת ערב:

נִיחֻחֵי אֲשַׁמְתִּי אִם־אֵינִם לְהַקְרִיבָהּ חֻלְבֵי אֲשֶׁר בְּתַעֲנִיתִי
נִמְעַט בְּנִפְשׁ נְדִיבָהּ יְהִי גְרִצָּה כְּעוֹלָתִי לְהַנְקוֹת
מִחוּבָהּ וְיֵאֱמְרוּ הַכֹּל אֲשֶׁר־יִתְבַּחֵר וְיִתְקַרֵּב־

ותבא עוד אליו היונה לעת ערב:

ח"ג והערות

שיר תירב. כ"ה במח' רמ"ו. במח' בולוניה: 'היונה שיר תירב'. ב'שיר ערב. במח' רמ"ו: 'שיר ערב. בכ"י: 'קול ערב'. ותבוא עוד אליו היונה. בכל הנוסחאות נוסף כאן 'עוד' שאינו בפסוק. נאור קְטִילִי. ראו רד"ק, שורש טלל, שטללית על משקל צללית, ובסמיכות 'צִלְלִי ערב' (ירמ' ו, ד). מִי־מְנוּחָה. במח' רמ"ו: מִי־מְנוּחָה. תבון קטורת. במח' שד"ל נוסף בסוגריים: תבון (תפלת) קטורת. כנראה ע"פ פירוש קד"א, אלא שפי' קד"א גורסו בעקיפין. מְאָדִם כשני. בכ"י ומח' שד"ל: מְאָדִם כשני, כמו בפסוק נחוי ב, ד. וּפְהָ קְטִיגוֹר כמתעלג. כן דרך מסדרי התפילות והפיוטים, ראו לו"א, עמ' תקצג. יְכַבִּיד וְלֹא יִלְשִׁינִי וְלִשׁוֹנוֹ גַּם־יִפְלֵג־בְּמִצּוֹל יִקְלַע מְלִשְׁנִי מְעַרֵב עַד אֲמֶשׁ. בכ"י: 'ערב עד אמש'. הרד"ק בשורש אמש פי', הלילה שעבר יקרא אמש, ולפי"ז מתאים נוסח 'ערב' של כה"י שהוא כלשון הכתוב, אך בנימוקי הבחור שם ציין לאוי' ל, ג, ששם המשמעות חושך, ועי' רש"י שם, י, כא ולפי"ז נוסח הפנים מסתבר. את פניך אֲשַׁחֲר־ בכ"י: 'את פניך מְשַׁחֲר־'. נִמְעַט בְּנִפְשׁ נְדִיבָהּ. כ"ה במח' רמ"ו וקד"א. במח' בולוניה, כ"י ושד"ל: 'נמעט בְּצוּמָא רְבָא'. יְהִי גְרִצָּה. במח' רמ"ו: יְהִי גְרִצָּה. לְהַנְקוֹת מִחוּבָהּ. כ"ה במח' בולוניה ושד"ל. במח' רמ"ו: 'לְהַנְקוֹת מִחוּבָהּ. בכ"י: 'לְהַתְנַקוֹת מִחוּבָהּ'.

מקורות ומקבילות

פרי' א, סו' א. שיר תרנ. ע"פ ישע' כג, טו. לספר מהלליו. ע"פ תהי' עה, ד. ותפארתו. ע"פ תהי' עה, ת. כשיר ערב. ע"פ שה"ש ב, יד. ותבוא עוד אליו. ע"פ צר' ה, יא. נאור. תהי' עו, ה. תרוה לְמֵאוֹן פִּיךָ. ע"פ ירמ' לא, יג. וחסא כפר וסלחה. ע"פ ויק' טו, ל, ולד, ועוד. אֶל מַחֲלֵה פִּיךָ. ע"פ שמו' לב, יא, משורש חלה, ועי"ש צראב"ע. ונהלני מי מנוחה. ע"פ תהי' כג, ב. וחקן קולי לפניך. ע"פ תהי' טו, ז. חבון קטורת משאת כפי. ע"פ תהי' קמא, ב. יח ילצין וכו' כשני. ע"פ ישע' א, יח. כמתלעג. ע"פ ישע' לב, ד. וכידי. ע"פ שמו' ד, י, גס יפלט. ע"פ תהי' נה, י. כמאל יקלע. ע"פ מייכ' ז, יט. מלשני. תהי' קא, ה. חין מפארוי - לשון תחינה. ע"פ אוי' מא, ד. תרגום ורש"י. מן הנוקר ועד ערב. ע"פ שמו' יח, יג. מערב עד אמש. ע"פ ויק' כג, לב. את פניך אֲשַׁחֲר־. ע"פ ישע' כג, טו; תהי' סג, ב. הנכסף כמו חרמש. ע"פ ישע' נח, ה. חרמש. דצ' טו, ט. את חטאתו האחר. ע"פ ישע' א, יח. האחר - לָבָן. ע"פ שופ' ה, י, כדעת רוב המפרשים. וטרם יבוא שמש. ע"פ ירמ' יג, טו. אל האחר. דני' טו, יט. סיגורו. לשון חכמים צהרצה מקומות. כמו: מדת"ה מז' כ, סו' ג; מדת"ג (וורשא), פרי' ז, סו' א. אל תמש. ע"פ שופ' ו, יח. צעת מנחת הערב. ע"פ עזר' טו, ה. ניחוחי אשמתי. ע"פ שמו' כט, יח. חלני וכו' נמעט. ע"פ צצלי צרכתי. דף ח ע"א. אשרי תנחר ותקרב. תהי' סה, ה.

אֵל מֶלֶךְ יוֹשֵׁב עַל־כִּסֵּא רַחֲמִים. מִתְנַהֵג בְּחַסִּידוֹת. מוֹחֵל
 עוֹנוֹת עַמּוֹ. מַעֲבִיר רֵאשׁוֹן רֵאשׁוֹן. מַרְבֵּה מְחִילָה
 לַחַטָּאִים וְסִלִּיחָה לְפוֹשְׁעִים. עוֹשֶׂה צְדָקוֹת עִם (כָּל-)בֶּשֶׁר
 וְרוּחַ וְלֹא כְרַעַתְם תִּגְמַל (נ"א: לָהֶם גּוֹמֵל): אֵל הוֹרִיתֵנוּ לִזְמַר
 (מִדּוֹת) שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה וְזָכַר לָנוּ (הַיּוֹם) בְּרִית שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה
 (כְּמוֹ) שְׁהוֹדַעְתָּ לָּעָנּוּ מִקֶּדֶם וְכֵן כָּתוּב (בְּתוֹרַתְךָ). וַיֵּרֶד יְהוָה
 בְּעָנָן וַיִּתְיַצֵּב עַמּוֹ שָׁם וַיִּקְרָא בְּשֵׁם. יְהוָה: וְשָׁם נֹאמַר. וַיַּעֲבֹר
 יְהוָה עַל־פְּנֵי וַיִּקְרָא. יְהוָה יְהוָה אֵל רַחוּם וְחַנּוּן. אֲרֹךְ אַפָּיִם
 וְרַב־חֶסֶד וְאַמֶּת: נִצַּר חֶסֶד לְאַלְפִים נִשְׂא עֵינָיו וְפָשַׁע וְחַטָּאָה
 וְנִקְהָה. וְסִלַּחַת לְעוֹנֵינוּ וְלַחַטָּאתֵנוּ וְנָחַלְתָּנוּ: סִלַּח־לָנוּ אָבִינוּ
 כִּי חַטָּאנוּ. מְחַל לָנוּ מִלִּכְנוּ כִּי פָשַׁעְנוּ: כִּי־אַתָּה אֲדֹנָי טוֹב
 וְסִלַּח. וְרַב־חֶסֶד לְכָל־קַרְאִיךָ: כִּי־עַמְּךָ הִסְלִיחָה. לְמַעַן תִּזְכָּר:
 לְמַעַן־שִׁמְךָ יְהוָה וְסִלַּחַת לְעוֹנֵינוּ כִּי רַב־הוּא:

אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ. אֶל־תַּעֲזֹבֵנוּ וְאֶל־תִּטְשֵׁנוּ וְאֶל־
 תִּכְלִימֵנוּ וְאֶל־תִּפְרַר בְּרִיתְךָ
 אֶתְנוּ. קִרְבָּנוּ לְתוֹרַתְךָ לְמִדְּנוּ מִצְוֹתֶיךָ הוֹרְנוּ דְרָכֶיךָ הֵט לְבָנוּ
 לְיִרְאָה אֶת־שִׁמְךָ לְמַעַן שִׁמְךָ הַגְּדוֹל. כִּכְתוּב בְּדַבְרֵי קִדְשְׁךָ
 לְמַעַן־שִׁמְךָ יְהוָה וְסִלַּחַת לְעוֹנֵי כִּי רַב־הוּא:

אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ. מְחוּל לְעוֹנוֹתֵינוּ בְּיוֹם הַכִּפּוּרִים
 הַזֶּה. מְחַה וְהַעֲבִיר פֶּשְׁעֵינוּ וְחַטָּאתֵינוּ מִנְּגִד עֵינֶיךָ.
 וְכִּי יִצְרָנוּ לְהִשְׁתַּעֲבֹד־לָךְ. וְהַכְּנֵעַ עֲרַפְנוּ לְשׁוּב אֵלֶיךָ וְחַדַּשׁ
 כְּלִי־תֵינוּ לְשִׁמְר פְּקוּדֶיךָ. וּמוֹל לְבַבְנוּ לְיִרְאָה אֶת־שִׁמְךָ. כִּכְתוּב

מקורות ומקבילות

ארא מחול לעונותינו וכו'. ע"פ סדו' רס"ג, עמ' רסג.

בְּתוֹרַתְךָ. וּמַל יְהוָה אֱלֹהֶיךָ אֶת־לִבְּךָ וְאֶת־לֵבב זְרַעְךָ.
לְאַהֲבָה אֶת־יְהוָה אֱלֹהֶיךָ בְּכָל־לִבְּךָ וּבְכָל־נַפְשְׁךָ לְמַעַן חַיֶּיךָ:

אָנָּה אֱלֹהִים סְלַח לָנוּ מַחַל לָנוּ כַּפַּר־לָנוּ:

כִּי אָנוּ עֹמְךָ וְאִתָּה אֱלֹהֵינוּ. אָנוּ בְּנֶיךָ וְאִתָּה אָבִינוּ.
אָנוּ עֹבְדֶיךָ וְאִתָּה אֲדוֹנֵינוּ. אָנוּ צֹאנְךָ וְאִתָּה רוֹעֵנוּ.
אָנוּ כְּרֻמְךָ וְאִתָּה שׁוֹמְרֵנוּ. אָנוּ נַחֲלֶתְךָ וְאִתָּה חֻלְקֵנוּ.
אָנוּ עוֹזֵי פָּנִים וְאִתָּה רַחוּם וְחַנוּן.
אָנוּ קָשִׁי עֵרָף וְאִתָּה אֶרֶךְ אַפַּיִם.
אָנוּ מְלֵאֵי עֹנוֹת וְאִתָּה מְלֵא רַחֲמִים.
אָנוּ יְמִינוּ כִּצֵּל וְאִתָּה הוּא וְשִׁנוֹתֶיךָ לֹא יִתָּמוּ:

אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ. תְּבֹא לְפָנֶיךָ תְּפִלָּתֵנוּ וְאַל־
תִּתְעַלֵּם מִתְחַנְּתֵנוּ. שְׂאִין אָנוּ
עוֹזֵי פָּנִים וְקָשִׁי־עֵרָף בְּדַבָּר הַזֶּה שֶׁנֶּאֱמַר (נ"א: לומר) לְפָנֶיךָ
יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ. צְדִיקִים אֲנַחְנוּ וְלֹא חֲטָאנוּ. אֲבָל
אֲנַחְנוּ חֲטָאנוּ (נ"א: חטאנו אֲנַחְנוּ וְאֲבוֹתֵינוּ). אֲשַׁמְנוּ. בְּגַדְנוּ. גָּזַלְנוּ.
דִּבְרָנוּ דְּפִי הָעוֹיֵנוּ. וְהִרְשַׁעְנוּ. זָדְנוּ. חָמְסְנוּ. טָפְלָנוּ שָׁקַר.
יַעֲצָנוּ רַע (ו"א: עֲצוֹת רַעוֹת). בִּזְבְּנוּ. לָצָנוּ (לוֹצְצָנוּ). מְרַדְנוּ (מְרִינוּ).
נֶאֱצָנוּ (נֶאֱפָנוּ. נִשְׁבַּעְנוּ לְשׁוּא וְלִשְׁקָר). סָרְרָנוּ. עוֹיֵנוּ. פָּשַׁעְנוּ.
צָרְרָנוּ. קָשִׁינוּ עֵרָף. רִשַׁעְנוּ. שָׁחַתְנוּ. תַּעֲבָנוּ. תַּעֲתַעְנוּ.
סָרְנוּ מִמִּצְוֹתֶיךָ וּמִמִּשְׁפָּטֶיךָ הַטּוֹבִים וְלֹא־שָׁוָה לָנוּ. וְאִתָּה
צְדִיק עַל כָּל־הַבָּא עָלֵינוּ. כִּי־אֵמֶת עֲשִׂיתָ וְאֲנַחְנוּ הִרְשַׁעְנוּ:

ח"ג והערות

אָנָּה אֱלֹהִים. במח' רמ"ז ובולוניה: אָנָּה אֱלֹהֵינוּ. כִּי
אָנוּ עֹמְךָ. פּוֹשֵׁט זו מוֹסֵד עִיפ מִד' שְׁהִישׁ, פֶּרִי ב, ס' טו.
או"א תבוא לִפְנֵיךָ. במח' הקדומים, הוֹדוּ מוֹפִיעַ בְּהַמְשַׁךְ
לִפְנֵי הַפּוֹשֵׁט אֲצִתִּי צוּם כְּפוּר, וְכַאֲן כְּמִנְהַג וִינִצִּיאָה.

מקורות ומקבילות

ש"ץ מתוודה בלמנע התפלה. ע"פ צנז'ר יומא, דף פו ע"ב;
ר"ח: פסקי ר"ד; שצ"ל, סדר ויה"כ, ס' שיט; סת"ר ס' פח,
ענין סדר תפלות ויה"כ. אצל למנע תפלתו. סת"ר ס' פח,
ענין סדר תפלות ויה"כ.

מֵה־נֹאמַר לְפָנֶיךָ יוֹשֵׁב מְרוֹם וּמֵה־נִסְפֵּר לְפָנֶיךָ שׁוֹכֵן
שְׁחָקִים. הֲלֹא כָּל־הַנְּסֻתוֹת וְהַנְּגָלוֹת
אֶתָּה יוֹדֵעַ:

אֶתָּה יוֹדֵעַ רוּי עוֹלָם וְתַעֲלוּמוֹת סִתְּרֵי כָּל־חַי. אֶתָּה חֹפֵשׁ
כָּל־חַדְרֵי־בֶטֶן וּבֹחֵן כְּלָיוֹת וְלֵב. אֵין כָּל־דָּבָר נֶעְלָם
מִמֶּךָ וְאֵין נִסְתָּר מִנְּגִד עֵינֶיךָ. יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ. יְהוָה אֱלֹהֵינוּ
וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ. שְׁתַּסְּלַח וְתִמְחַל־לָנוּ עַל־כָּל־עֲוֹנוֹתֵינוּ וּפְשָׁעֵינוּ.
וּתְכַפֵּר לָנוּ עַל־כָּל־חַטָּאתֵינוּ:

עַל־חַטָּא	שְׁחַטָּאנוּ	לְפָנֶיךָ	בְּאָנָס:
עַל־חַטָּא	שְׁחַטָּאנוּ	לְפָנֶיךָ	בְּבִלְי־דַעַת:
עַל־חַטָּא	שְׁחַטָּאנוּ	לְפָנֶיךָ	בְּגִלוּי:
עַל־חַטָּא	שְׁחַטָּאנוּ	לְפָנֶיךָ	בְּדַעַת וּבְמִרְמָה:
עַל־חַטָּא	שְׁחַטָּאנוּ	לְפָנֶיךָ	בְּהִרְהוּר הַלֵּב:
עַל־חַטָּא	שְׁחַטָּאנוּ	לְפָנֶיךָ	בְּוִדּוּי פֹה:
עַל־חַטָּא	שְׁחַטָּאנוּ	לְפָנֶיךָ	בְּזִדּוֹן:
עַל־חַטָּא	שְׁחַטָּאנוּ	לְפָנֶיךָ	בְּחֻזַק יָד:
עַל־חַטָּא	שְׁחַטָּאנוּ	לְפָנֶיךָ	בְּטֻמְאַת שְׁפָתַיִם:
עַל־חַטָּא	שְׁחַטָּאנוּ	לְפָנֶיךָ	בְּיִצְרַר הָרַע:
עַל־חַטָּא	שְׁחַטָּאנוּ	לְפָנֶיךָ	בְּיוֹדְעִים וּבְלֹא יוֹדְעִים:
עַל־חַטָּא	שְׁחַטָּאנוּ	לְפָנֶיךָ	בְּבַחַשׁ וּבְכֹזָב:
עַל־חַטָּא	שְׁחַטָּאנוּ	לְפָנֶיךָ	בְּלִשׁוֹן הָרַע:
עַל־חַטָּא	שְׁחַטָּאנוּ	לְפָנֶיךָ	בְּמִרְאִית הָעֵינַן:
עַל־חַטָּא	שְׁחַטָּאנוּ	לְפָנֶיךָ	בְּנִשְׁךָ וּבְמִרְבִּית:

מקורות ומקבילות

מה נאמר לפניך. סת"ר ס"ו פא, ענין סדר תפלות יוה"כ. אתה יודע רוי עולם. סרע"ג ח"ב, ס"ו קבת; סדו' רס"ג, עמ' רסג.
על חטא. סת"ר ס"ו פא, ענין סדר תפלות יוה"כ.

על-חטא	שחטאנו	לפניך	בשיח שפתותינו:
על-חטא	שחטאנו	לפניך	בעינים רמות:
על-חטא	שחטאנו	לפניך	בפתחון פה:
על-חטא	שחטאנו	לפניך	בצעדי רגלים:
על-חטא	שחטאנו	לפניך	בקפיצת יד:
על-חטא	שחטאנו	לפניך	ברצון:
על-חטא	שחטאנו	לפניך	בשגגה:
(על-חטא	שחטאנו	לפניך	בשבועת שוא:)
על-חטא	שחטאנו	לפניך	בתמהון לבב:
על-חטאים	שאנו	חיבים	עליהם אשם:
על-חטאים	שאנו	חיבים	עליהם חטאת:
על-חטאים	שאנו	חיבים	עולה:
על-חטאים	שאנו	חיבים	קרבן:
על-חטאים	שאנו	חיבים	מיתה:
על-חטאים	שאנו	חיבים	כרת:
על-חטאים	שאנו	חיבים	מיתה וכרת:

מיתה בידי שמים וכרת בידי שמים. ארבע מיתות בית דין. סקילה שרפה הרג וחנוק. ומלקות ארבעים. (על-)מצות עשה ומצות לא תעשה. בין שיש בה קום ועשה. ובין שאין בה קום ועשה. בין שגלויים לנו ובין שאינם גלויים לנו. הגלויים לנו כבר אמרנו לפניך. ושאינם גלויים לנו כבר לפניך גלויים וידועים. כדבר שנאמר הנסתרת ליהוה אלהינו. והנגלת לנו ולבנינו עד-עולם לעשות את-כל-דברי התורה הזאת:

מקורות ומקבילות

לעשות את כל דברי התורה הזאת. סד"ג, רס"ג, עמ' רסג.

וְדוֹד עֲבָדְךָ אָמַר לְפָנֶיךָ • שְׂגִיאוֹת מִיַּיְבִין • מִנְסַתְרוֹת
 נִקְנִי: נִקְנִי יְהוָה אֱלֹהֵינוּ
 מִכָּל-פְּשָׁעֵינוּ וְטַהֲרֵנוּ מִכָּל-טְמֵאוֹתֵינוּ • וְזָרוֹק עָלֵינוּ מִיָּם
 טַהוֹרִים וְטַהֲרֵנוּ • כִּפְתּוֹב מִכָּל טְמֵאוֹתֶיכֶם וּמִכָּל-גְּלוּלֵיכֶם
 אֲטַהֵר אֶתְכֶם:

אֶצְתִּי צוֹם כִּפּוּר •	לְכָלוֹת פְּשָׁעִים •	שׁוֹבָה יִשְׂרָאֵל:
אֶפְפוֹנוּ עֲוֹנֵינוּ •	וְרַחֲקֵנוּ מִזְבוֹל •	וְאֵיךְ נָשׁוּב:
בְּנֵי אֶמְבִּין •	לְגוֹדָה רְבָצִם •	שׁוּבוּ שׁוֹבְבִים:
בְּמוֹאֲסֵנוּ רְמִיָּה •	נִקְיִים נַעֲלֶהָ •	וְאֵלֶיךָ נָשׁוּבָה:
גְּמַלְתִּי טוֹבָה •	לְבָרִי יִלְבַּב •	שׁוֹבָה יִשְׂרָאֵל:
גְּרָשׁוֹנוּ עֶרְלִים •	מִסְפַּת עֲזוּבָה •	וְאֵיךְ נָשׁוּב:
דְּרָשׁוֹנִי בְּכָל-עֵת •	רְתֵמִיד וְחַיִּו •	שׁוּבוּ שׁוֹבְבִים:
דָּלְנוּ מִצָּרָה •	וּמִמָּנָה נְשִׁיעָה •	וְאֵלֶיךָ נָשׁוּבָה:
הִרְבִּיתִי מְחִילָה •	לְנִשְׁעֵנוּ אֵלֵי •	שׁוֹבָה יִשְׂרָאֵל:
הִרְבִּינוּ דְבָרִים •	בְּעִקְשׁוֹת לֵב •	וְאֵיךְ נָשׁוּב:

מקורות ומקבילות

ודוד עבדך אמר וכו'. מנח' רומניא, דף שפח ע"ב. אלתא. ע"פ ירמ' ח, טז. ללנות פשעים. ע"פ דני' ט, כד. שובה ישראל. הוש' יד, ג. אפפונו שנינו. ע"פ ש"ב כב, ה; תה' קטז, ג. ורחקנו. ע"פ ישע' ו, יב; דני' ט, ז. מזבול. ישע' סג, טו. ואיך נשוב. ע"פ מלא' ג, ז. בני אקבץ. ע"פ ישע' מג, ה. לטוה רבנא. ע"פ ירמ' כג, ג; ישע' לה, ז. שובו שובבים. ע"פ ירמ' ג, יד. רמיה. ע"פ חוי' יג, ז; תה' קכ, ב. נקיים נעלה. ע"פ בר' לה, ב"ג. ואלו נשובה. ע"פ הוש' ו, א. גמלתי טובה. ע"פ ש"א כד, ח. לכרי לבב. תה' עג, א. גרשונו ערלים. ע"פ ש"א כ, יט; דה"ב כ, יא. ערלים. ע"פ ירמ' ט, כה. מסוכת עזובה. ע"פ ישע' א, ח; עמו' ט, יא; איכ' ב, ז. ראו מדה"ה מו' עו, סו' ג. דרשוני בכל עת. ע"פ חוי' כו, י. תמיד ותחיו. ע"פ עמו' ה, ד. דלנו מנצרה. ע"פ תה' קמג, יא. וממנה טשעה. ע"פ ירמ' ל, ז. לנשענו אלי. ע"פ דה"ב יג, י; ד, י. הרבינו דברים. ע"פ עזר' י, יג. בעקשות לב. ע"פ תה' קא, ד; מש' יא, כ.

ח"ג והערות

אצתי צום כיפור. פיוט מיוסד ע"ס א"ב כפול. כאן נחסר מאות ט' עד אות ר'. פיוט זה נמצא גם במח' רומניא ואשכנז. גולד', כיפור, עמ' 587; במח' רומניא, דף שפט ע"א, מופיע בשינויים רבים. צום כפור. במח' רומניא: יום כפור. לכולות פשעים. במח' רומניא: לכולות חטא ופשע. אפפונו עווננו. במח' רומניא: אפפונו עונותינו. ורחקנו מזבול. בכ"י: ורחקנו וצ"ל ורחקנו. במח' רומניא: ורחקנו מזבולנו. גרשונו ערלים. בכ"י: גרשוני ערלים. וממנה נשענה. במח' רמיו: זממנה נשענה, או: זממנה נשענה. בעקשות לב. במקרא (מש' ד, כד; ו, יב) נמצא בקוף דגושה, וכן 'עקשי לב' (מש' יא, כ). וכתב הרד"ק (מכלול, דף ב ע"ב; ג ע"א) שהדגש הוא לתפארת הקריאה ובמח' שד"ל וכו', נמצא בדגש. במח' רמיו ובולוניא, ללא דגש.

וּכְאֵב עַל-בָּנִים.	חֲמַלְתִּי עֲלֵיכֶם.	שׁוּבוּ שׁוֹבְבִים:
וּכְפָרִים רִצָּה נָא.	גְּדֹבוֹת שְׁפָתֵינוּ.	וְאַלֶּיךָ נְשׁוּבָה:
זְכִיתִי לְבִבְכֶם.	זֶךְ וַיִּשָּׂר אֲנִי.	שׁוּבָה יִשְׂרָאֵל:
זְדִים בְּלַעֲוֹנוּ.	וּשְׁחַתּוּנוּ עַד-מָאֹד.	וְאַיֶּךְ נְשׁוּב:
חֲרַפַּת עוֹלָם.	אֲשֵׁים עֲלֵיהֶם.	שׁוּבוּ שׁוֹבְבִים:
חֲפִץ לָנוּ צְדָקָה.	וַיֵּאֱמֶן דְּבָרְךָ.	וְאַלֶּיךָ נְשׁוּבָה:
שְׁבַתִּי אֶטַע.	בְּהַדְרַת קֹדֶשׁ.	שׁוּבָה יִשְׂרָאֵל:
שׁוֹדְדִים נְאֻצּוּנוּ.	גּוֹי עִם נָבֵל.	וְאַיֶּךְ נְשׁוּב:
תְּמִים נִקְרָאתִי.	עַם-תְּמִימֵי דָרְךָ.	שׁוּבוּ שׁוֹבְבִים:
תְּמַכְנוּ בַיּוֹם.	זָרַע תִּפְאֶרְתְּךָ.	וְאַלֶּיךָ נְשׁוּבָה:

כַּכְּתוּב עַל-יַד נְבִיאֶךָ. שׁוּבָה יִשְׂרָאֵל עַד יְהוָה אֱלֹהֶיךָ.
 כִּי כָשַׁלְתָּ בְּעוֹנֶיךָ: וְנֹאמַר. קָחוּ עִמָּכֶם דְּבָרִים
 וְשׁוּבוּ אֶל-יְהוָה. אָמְרוּ אֱלֹוֵי כָל-תְּשׂוּאָה עֹן וְקַח-טוֹב וְנִשְׁלַמָּה
 פָּרִים שְׁפָתֵינוּ:

ח"ג והערות

זך וישר. במח' גולד' נוסף: זכי זך וישר. וישר אָנִי.
 כ"ה במח' שד"ל. במח' רמ"ו, בולוניה וכ"ה: זך וישר
 אָנִי, בצורת הפסק. זְדִים בלעונו. בכ"ה: זְדִים בלעונו.
 חפון לנו צְדָקָה. במח' שד"ל נוסף בסוגריים: חפון
 לנו (עשות) צדקה, כנראה ע"פ פירוש קד"א. בכ"ה:
 חפון לנו צְדָקָנוּ. שַׁבְתִּי אֶטַע. הכוונה היא לבית
 המקדש, שהוא מכון לשבתך (שמ' טו, יז) ובית המקדש
 נקרא גם 'אוהל', פסר"ב, פ"ח, על נהרות בבל, ע"פ
 תהי' ע"ח, ס. ועי' קינות אשכנזיות סי' יג 'אוהלי אשר
 תאבת; שנופל בו לשון נטיעה כנ"ל. גוֹי עִם נָבֵל.
 במח' שד"ל: זְעָרִים הִצְיִנוּנוּ. עַם תְּמִימֵי. כ"ה במח'
 בולוניה, קד"א, כ"י ושד"ל. במח' רמ"ו: עַם תְּמִימֵי.

מקורות ומקבילות

וכאז על בניס. ע"פ תהי' ק"ג, יג. חמלתי עליכם. ע"פ מלא'
 ג, ח. וכפרים רצה נא. ע"פ הוש' יד, ג. נדבות שפתינו.
 ע"פ תהי' קיט, קח. זכיתי לנכבס. ע"פ תהי' עג, יג. זך
 וישר. אוי' ח, ו. זדים בלענו. ע"פ איכ' ב, טו. ושחתונו
 עד מאוד. ע"פ ירמ' יב, ו. חרפת עולם. ירמ' כג, מ. אָשִׁים
 עליהם. ע"פ יחז' כב, לא. חפץ לו לנקה. ע"פ דב' ו, כה.
 ויאמן דברך. ע"פ מ"א ח, כה; דה"צ ו, ח. שַׁבְתִּי אֶטַע. ע"פ
 שמ' טו, ח, ודני' יא, מה. בַּהַדְרַת קֹדֶשׁ. תהי' כט, ב; דה"א
 טו, כט. שׁוּבָה יִשְׂרָאֵל. הוש' יד, ב. שׁוֹדְדִים נְאֻצּוּנוּ. ע"פ
 ירמ' לג, כד. גוֹי עִם נָבֵל. ע"פ דב' לב, כא. וְאַיֶּךְ נְשׁוּב.
 ע"פ מלא' ג, ז. תְּמִים נִקְרָאתִי. ע"פ דב' לב, ד. עַם תְּמִימֵי
 דרך. ע"פ תהי' קיט, א; ש"צ כב, כו. שׁוּבוּ שׁוֹבְבִים. ע"פ ירמ'
 ג, יד. תְּמַכְנוּ בַיּוֹם. ע"פ תהי' סג, ט. זָרַע תִּפְאֶרְתְּךָ. ע"פ
 ישע' סג, יב. וְאַיֶּךְ נְשׁוּבָה. ע"פ הוש' ו, א. כַּכְּתוּב עַל יַד נְבִיאֶךָ וכו'. מח' רומניא, דף שפט ע"ב. שׁוּבָה יִשְׂרָאֵל עַד יְהוָה הוש'
 יד, ג. קחו עמכם דברים. הוש' יד, ג.

יש המדלגים על פיוט זה:

אֲשַׁפֹּךְ תַּחֲנֶנָּה • בַּיּוֹם זֶה בְּרָנָה • גְּדֹל עֲוֹנֵנוּ מִחַהֲנָא • דְּגוּל
 לְמַעַנְךָ סְלַח־נָא: כְּפָתוּב בְּתוֹרְתֵךְ • סְלַח־
 נָא לְעֵוֹן הָעַם הַזֶּה כְּגֹדֶל חַסְדֵּךְ • וּכְאֲשֶׁר נִשְׁאַתָּה לָעַם הַזֶּה
 מִמִּצְרַיִם וְעַד־הַנְּהָה: וְשֵׁם נֶאֱמַר • וַיֹּאמֶר יְהוָה • סְלַחְתִּי כְּדַבְּרֶךָ:
 בַּעֲבוּר כְּבוֹד שְׁמֶךָ • הַמִּצָּא לָנוּ מוֹחֵל וְסוֹלֵחַ • לְמַעַנְךָ סְלַח־נָא:
הַקָּשֶׁב סְלִיחָה • וְעוֹן סְלַחָה • זְכַר נִפְשֵׁנוּ כִּי־שָׁחָה • חֲנוּן
 לְמַעַנְךָ סְלַחָה • כְּפָתוּב בְּדַבְּרֵי קֹדְשְׁךָ • לְמַעַן־שְׁמֶךָ
 יְהוָה וְסַלַּחְתָּ לְעוֹנֵי כִּי רַב־הוּא:

טָהוֹר אֵלֵי זֶה • יִקָּשׁ כְּפָר לָעַם הַזֶּה • כִּי־בַיּוֹם הַזֶּה • לָנוּ
 תִּסְלַח בְּצוּם הַלַּא זֶה • כְּפָתוּב עַל־יַד נְבִיאֶךָ הַלּוֹא
 זֶה צוּם אֲבָחְרָהוּ פִתְחֵל חֲרֻצָּבוֹת רְשָׁע הַתָּר אֲגָדוֹת מוֹטָה •
 וְשַׁלַּח רְצוּצִים חֲפָשִׁים וְכָל־מוֹטָה תִּנְתַּקוּ:

מִשׁוּעִים בְּשִׁיחַ רְנוּן • נוֹרָא רְצָה מֵהֶם תַּחֲנוּן • סְלַח־נָא רַחוּם
 וְחֲנוּן • עֵבֶר עַל־פֶּשַׁע כְּחֲנוּן: כְּפָתוּב בְּתוֹרְתֵךְ • וַיֵּרַד
 יְהוָה בְּעֵזְבֹן וַיִּתִּיצֵב עַמּוֹ שָׁם • וַיִּקְרָא בְּשֵׁם יְהוָה • וְשֵׁם נֶאֱמַר •

מקורות ומקבילות
 אשפוך תחינה ביום זה. פיוט מיוסד ע"ס א"ב. עוננו
 מחד. כ"ה במח' שד"ל. במח' רמ"ו, בולוניה וכ"י: עוננו
 מחה' לשון רבים, וגם זה יתכן. ככתוב ע"י נביאך.
 במח' בולוניה וכ"י: ככתוב ע"י נביאך, ככתוב למעלה
 בפסוקים בסוף הפיוט הקודם. על פשע כחנן. בכ"י:
 יעל פשע כחנן.
 ח"צ והערות
 אשפוך תחינה. ע"פ תה' קמז, ג. גדול עוננו. ע"פ צר' ד, יג;
 איכ' ד, ה; עז' ט, ו. עוננו מחה נא. ע"פ תה' נא, ג. דגול
 שה"ש ה, ו. למענך. ע"פ ישע' נג, כה; תה' כה, יא. סלח
 נא לעוון. צמ' יד, יט. ויאמר ה' סלחתי. צמ' יד, כ. בעבור
 כבוד שמך. ע"פ תה' עט, ט. המזל לנו. ע"פ דצ' ד, כט;
 דה"א, כח, ט; דה"צ טו, ג. מוחל וסולח. ע"פ תה' פו, ה.
 למענך סלח נא. ע"פ צמ' יד, יט; תה' כה, יא; עט, ט; ישע'
 נג, כה. הקשב סליחה. ע"פ דני' ט, יט; מ"א ח, ל, ועוד בחפלת שלמה. זכור נפשנו כי שחה. ע"פ תה' מד, כו. חנון. שמי'
 כז, כו. למען שמך ה' תה' כה, יא. טהור. חבק' א, יג. אלי זה. ע"פ שמי' טו, ג. יוקש כפר לעם הזה. ע"פ שמי' לד, ט.
 כפר לעם הזה. ע"פ דצ' כא, ח. כי ביום הזה. ויק' טו, ל. הלא זה אבחרהו. ישע' נח, ו. משועים... רלה מהם. ע"פ תה'
 כח, ג; ה, ג. נשיח רנון. ע"פ מ"א ח, כח. תורא. ע"פ תה' עו, ח. רלה מהם חנון. ע"פ תה' יט, טו; קוט, קח; חיו' לג, כו.
 רחום וחנון. שמי' לד, ו. עבור על פשע מיי' ז, יח. וירד ה' בענן. שמי' לד, ה.

וַיַּעֲבֹר יְהוָה עַל-פְּנֵי וַיִּקְרָא יְהוָה יְהוָה אֵל רַחוּם וְחַנּוּן.
אֶרֶץ אֲפִים וְרַב-חֶסֶד וְאַמֶּת: בַּעֲבוּר כְּבוֹד שְׁמֶךָ. הַמָּצֵא לָנוּ
רַחוּם וְחַנּוּן. לְמַעַן רַחֵם נָא:

פָּלַל וְשׁוּעָה. צַעַק שְׁעָה וְהוֹשִׁיעָה. קִץ חַיִּשׁ כִּי בָאָה שְׁעָה.
רַחֲשֵׁנוּ יְהוָה שְׁמַעָה. כִּפְתּוּב בְּדַבְרֵי קְדָשְׁךָ. הַטָּה
אֶלְהֵינוּ אֲזַנְךָ וְשָׁמַעַתְּ פִּקְחַ עֵינֶיךָ וּרְאֵה שְׁמִמְתִּינוּ וְהַעֲרֵר
אֶשְׁרֵנְקָרָא שְׁמֶךָ עָלֵינוּ. כִּי לֹא עַל-צַדִּיקְתֵּינוּ אֲנַחְנוּ מִפְּיִלִים
תַּחֲנוּנֵינוּ לְפָנֶיךָ. כִּי עַל-רַחֲמֶיךָ הַרְבִּים: אֲדַגֵּנוּ שְׁמַעָה אֲדַגֵּנוּ
סִלְחָה אֲדַגֵּנוּ הַקְּשִׁיבָה וְעֵשָׂה אֶל-תְּאַחֲרֵנוּ. לְמַעַן אֱלֹהֵי כִּי-שְׁמֶךָ
נִקְרָא עַל-עֵרְךָ וְעַל-עַמְּךָ: בַּעֲבוּר כְּבוֹד שְׁמֶךָ. הַמָּצֵא לָנוּ
שׁוֹמַעַתְּ תְּפִלָּה. לְמַעַן שְׁמַעֲנָא בְּקוֹל תְּפִלָּתֵנוּ:

שְׁבִטֵי אֲמוּנִים תְּנִיחַ. שְׁתִּילֵי בְּרוּרִים תְּפָרִיחַ. תַּחַן בְּעֵת
נִפְצִיחַ. תַּפְּן וּבְרַחֲמֶיךָ תִּשְׁגִּיחַ. כִּפְתּוּב עַל-יַד נְבִיאֶךָ.
בֵּין הָאוּלָם וְלַמִּזְבֵּחַ יִבְכּוּ הַכֹּהֲנִים מִשְׁרְתֵי יְהוָה. וַיֹּאמְרוּ. חוֹסֵה
יְהוָה עַל-עַמְּךָ וְאֶל-תַּתְּן נַחֲלָתְךָ לְחֶרֶף לְמַשְׁלָבִים גּוֹיִם. לְמָה
יֹאמְרוּ בְּעַמִּים אֵיךָ אֱלֹהֵיהֶם:

שְׁמַע שִׁיחָה. וְעוֹן סִלְחָה. תִּרְצֵנוּ כְּקָרְבַן מִנְחָה. וּכְגִשְׁת
בַּעֲלוֹת הַמִּנְחָה. כִּפְתּוּב עַל-יַד נְבִיאֶךָ. וַיְהִי בַּעֲלוֹת

ח"ג והערות

מקורות ומקבילות

כִּי-שְׁמֶךָ נִקְרָא עַל-עֵרְךָ וְעַל-עַמְּךָ. בכ"י מופיע:
יְסַלְחַת לְעוֹנֵינוּ כִּי רַב הוּא, ע"פ תהי' כה, יא, אלא
שהפייטן הפכו ללשון רבים. לְמַשְׁלָבִים גּוֹיִם. במח'
רמ"ו, כ"י ובולוניה בטעות: לְמַשְׁלָבִים בְּחוֹלָם בְּמָקוֹם קִמֵּץ
קִטוֹן. אֵיךָ אֱלֹהֵיהֶם. בכ"י נוסף: אֵיךָ נָא אֱלֹהֵיהֶם, ראו
תהי' קטו, ב. וּכְגִשְׁת בַּעֲלוֹת. בכ"י: יְכַנֵּשׂ בַּעֲלוֹת.
בַּעֲלוֹת הַמִּנְחָה. במח' רמ"ו וכ"י: בַּעֲלוֹת הַמִּנְחָה.
שִׁיחָה וְעוֹן סִלְחָה. ע"פ תהי' כה, ב. שְׁבִטֵי אֲמוּנִים. ע"פ ש"צ ב, יט.
תַּחַן בְּעֵת נִפְצִיחַ. ע"פ ישע' יד, ג. שְׁתִּילֵי בְּרוּרִים. ע"פ תהי'
קכח, ג. שְׁמַעֲנָא בְּקוֹל תְּפִלָּתֵנוּ. ע"פ תהי' לב, יד. נְפִלִית. ע"פ תהי' לח, ד.
תַּפְּן וּבְרַחֲמֶיךָ תִּשְׁגִּיחַ. ע"פ מ"ב יג, כג; תהי' קכ, יח. תִּרְצֵנוּ
כְּקָרְבַן מִנְחָה. ע"פ תהי' לג, יד. שְׁמַעֲנָא בְּקוֹל תְּפִלָּתֵנוּ. ע"פ תהי' נה, יח;
ראו ב"ר פ"ב ס, ס' יד. וְעוֹן סִלְחָה. ע"פ צמ"י יד, יט. תִּרְצֵנוּ כְּקָרְבַן מִנְחָה. ע"פ ירמ' יד, יב;
מלא' ל, י, ופסו' יג. וַיְהִי בַּעֲלוֹת הַמִּנְחָה. מ"א

וַיַּעֲבֹר יְהוָה עַל-פְּנֵי וַיִּקְרָא יְהוָה יְהוָה אֵל רַחוּם וְחַנּוּן. ע"פ תהי' עט, ט.

הַמִּנְחָה וַיִּגַּשׁ אֱלֹהֵינוּ הַנְּבִיאַ וַיֹּאמֶר יְהוָה אֱלֹהֵי אַבְרָהָם יִצְחָק
 וְיִשְׂרָאֵל הַיּוֹם יוֹדַע כִּי־אַתָּה אֱלֹהִים בְּיִשְׂרָאֵל וְאֲנִי עַבְדְּךָ.
 וּבְדַבְּרֶךָ עָשִׂיתִי אֶת כָּל־הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה:
 ע"כ יש המדלגים.

אָמֵן אַמוּנִים יְכוּן. בְּשׁוּעָם תְּכוּן. מִי־אֵל כְּמוֹךָ:
 גְּעוּתָם סְלוּד בְּחִילָה. דְּרַשׁ מֶהֱם תְּפִלָּה. מִי־אֵל כְּמוֹךָ:
 הַגּוֹתָם חִין עֲתָרְתָּ. וְעַד בְּקַטְרֹת. מִי־אֵל כְּמוֹךָ:
 זוּעָקִי בְּתַחַן חַנּוּנֶיךָ. חַנּוּן תַּצִּיבֵם לְפָנֶיךָ. מִי־אֵל כְּמוֹךָ:
 טָהוֹר זְקוֹף כְּפוּפִי. יִשָּׁר מְשַׁאת כְּפָי. מִי־אֵל כְּמוֹךָ:
 כּוֹנֵן בְּרָצוֹן לַעֲת עָרֵב. לְהַקְשִׁיב פְּלוּלֵנוּ לְמַנְחַרַת עָרֵב.
 מִי־אֵל כְּמוֹךָ:

כְּכַתוּב עַל־יַד נְבִיאֶךָ. מִי־אֵל כְּמוֹךָ נִשְׂא עֵוֹן וְעֵבֵר עַל־פְּשַׁע
 לְשֹׂאֲרֵית נַחֲלָתוֹ. לֹא־הֶחְזִיק לְעַד אֲפֹ כִי־חָפֵץ חֶסֶד
 הוּא: וְנֹאמַר. יָשׁוּב יִרְחַמְנוּ יִכְבֹּשׁ עֲוֹנֹתֵינוּ וְתִשְׁלִיךְ בְּמַצָּלוֹת
 יָם כָּל־חַטָּאוֹתֵם: כָּל־חַטָּאוֹתֵינוּ וְכָל־חַטָּאת עִמָּךְ בַּיִת יִשְׂרָאֵל
 בְּמַקּוֹם אֲשֶׁר לֹא יִזְכְּרוּ וְלֹא יִפְקְדוּ וְלֹא יַעֲלוּ עַל־לֵב מַעֲתָה
 וְעַד עוֹלָם: תִּתֵּן אֶמֶת לְיַעֲקֹב חֶסֶד לְאַבְרָהָם. אֲשֶׁר־נִשְׁבַּעְתָּ
 לְאַבְתִּינוּ מִיָּמֵי קֶדֶם:

מקורות ומקבילות

יה, לו. אֶמֶן אַמוּנִים. ע"פ ישע' כה, ה. נִשְׂעָם תְּכוּן. ע"פ
 תה' קמא, ג. מִי אֵל כְּמוֹךָ. מו"כ ז, יח. גְּעוּתָם סִילוּד נַחֲלָה.
 ע"פ או"ו ו, י. דְרוֹשׁ מֶהֱם תְּפִלָּה. ע"פ יח' לו, לו ורלו רש"י.
 הַגּוֹתָם חִין עֲתָרְתָּ. ע"פ תה' קמא, ג; או"ו לג, כו. וְעַד קַטְרֹת.
 ע"פ תה' קמא, ג. זוּעָקִי בְּתַחַן חַנּוּנֶיךָ. ע"פ תה' קמז, ג.
 תִּינִיבֵם. ע"פ תה' מא, יג. טָהוֹר. חֶסֶד א, יג. זְקוֹף כְּפוּפִי. ע"פ
 תה' קמו, ת. יִשָּׁר. ע"פ ישע' כו, ז. מְשַׁאת כְּפִי. תה' קמא, ג.
 כּוֹנֵן בְּרָצוֹן. ע"פ ישע' סב, ז. כּוֹנֵן... לַמַּנְחָה עָרֵב. ע"פ תה'
 קמא, ג. לַעֲת עָרֵב. ע"פ זכ' יד, ז. לְהַקְשִׁיב פְּלוּלֵינוּ. ע"פ תה'
 ה, ג; יע, פו, ו. לַמַּנְחָה עָרֵב. ע"פ תה' קמא, ג. כִּי אֲחֵה
 סוּלַחַן. סרע"ג ח"ב, סו' קכה; שצ"ל, סדר ויה"כ, סו' שכ; סח"ר סו' פא, ענין סדר תפלות ויה"כ; כ"י כ"ה, 97 112. רל"ה.
 סרע"ג ח"ב, סו' קכה; מח' רוטניא, 97 שפט ע"ג. מו"דים. סרע"ג ח"ב, סו' קכה.

ח"ג והערות

אברהם יצחק וישראל. במח' רמ"ז וכ"י נוסף כאן:
 'עבְדֶיךָ, ובמח' בולוניה יש כאן ריח, אמנם איננו בפסוק.
 אומן אמונים יכון. מוסד על סדר א"ב עד אות ל'.
 וְעַד בְּקַטְרֹת. כ"ה במח' רס"ד-רס"ה, בולוניה, שד"ל
 וכן פירש בקד"א, כלומר ירצה קבוצם בבית התפלה
 כקטורת. בכ"י: וְעַד בְּקַטְרֹת. במח' רמ"ז: וְעַד
 כקטורת. חַנּוּן תַּצִּיבֵם. בכ"י: חַנּוּן תַּצִּיבֵם. תַּצִּיבֵם
 לְפָנֶיךָ. כצ"ל, וכ"ה במח' רמ"ז וכ"י. במח' בולוניה:
 תַּצִּיבֵם לְפָנֶיךָ עִם דְּגֵשׁ אַחֲרֵי שׁוֹא, וכנראה הוא שעות.

כִּי־אַתָּה סוֹלַחַן לְיִשְׂרָאֵל מִן־הָעוֹלָם. וּמוֹחֵלִין לְשַׁבְּטֵי־
יְשׁוּרוּן בְּכָל־

דוֹר וְדוֹר. וּדְבָרְךָ אֱמֶת וְקִים לְעַד. וּמִבְּלַעֲדֶיךָ אֵין לָנוּ מֶלֶךְ
מוֹחֵל וְסוֹלַח אֲלֵא אַתָּה. בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. מֶלֶךְ מוֹחֵל וְסוֹלַח
לְעוֹנוֹתֵינוּ וְלְעוֹנוֹת עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל. וּמַעֲבִיר אֲשֵׁמוֹתֵינוּ בְּכָל־
שָׁנָה וְשָׁנָה. מֶלֶךְ עַל־כָּל־הָאָרֶץ מִקֶּדֶשׁ (בשבת: הַשְּׁבֵת) וְיִשְׂרָאֵל
וַיּוֹם הַכַּפּוּרִים:

רִצָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ בְּעַמְּךָ יִשְׂרָאֵל וְאֶל־תִּפְלֹתֶם שְׁעָה.
וְהִשָּׁב הָעֲבוּדָה לְדַבִּיר בֵּיתְךָ. וְאֲשֵׁי
יִשְׂרָאֵל וּתְפִלָּתֶם מְהֵרָה בְּאַהֲבָה תִּקְבַּל בְּרִצּוֹן. וְתִהְיֶה לְרִצּוֹן
תָּמִיד עֲבוּדַת יִשְׂרָאֵל עִמָּךְ. וְתַחֲזִינָה עֵינֵינוּ בְּשׁוֹבְךָ לְצִיּוֹן
וְלִירוּשָׁלַיִם עִירְךָ בְּרַחֲמִים כְּמֵאֶז. בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. הַמַּחֲזִיר
בְּרַחֲמָיו שְׁכִינָתוֹ לְצִיּוֹן:

בחזרה כשהחזן אומר 'מודים' חייבים כל הציבור
לשוח עמו ואומרים 'מודים דרבנן':

מוֹדִים כּוֹרְעִים וּמִשְׁתַּחֲוִים
אֲנַחְנוּ לְפָנֶיךָ אֱלֹהֵינוּ
אֱלֹהֵי כָל־בֶּשֶׂר. יוֹצְרֵנוּ יוֹצֵר
בְּרֵאשִׁית. בְּרִכּוֹת וְהוֹדָאוֹת
לְשִׁמְךָ הַגָּדוֹל וְהַקְּדוֹשׁ. עַל־
שֶׁחֲיִיתָנוּ וְקִיַּמְתָּנוּ. בֵּן תַּחֲיִינוּ
וּרְתַנְּנוּ וְרַחֲסוּף גְּלוּרְתֵינוּ
מֵאֲרָבַע כְּנָפוֹת הָאָרֶץ. וְנִשׁוּב
לְשִׁמּוֹר חֲקִיךָ וְלַעֲשׂוֹת רִצּוֹנְךָ
בְּאַמֶּת וּבִלְבָב שָׁלֵם. עַל־
שֶׁאֲנֵנוּ מוֹדִים לָךְ. (בְּרוּךְ אַל
הַהוֹדָאוֹת): עַד כֵּאן.

מוֹדִים אֲנַחְנוּ לָךְ. שְׁאֵתָה הוּא
יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי
אֲבוֹתֵינוּ. עַל־חַיֵּינוּ הַמְּסוּרִים בְּיָדְךָ
וְעַל־נְשִׁמוֹתֵינוּ הַפְּקוּדוֹת לָךְ. וְעַל־
נְסִיךְ שְׁבָכְל־יוֹם וַיּוֹם עִמָּנוּ וְעַל־
נַפְלְאוֹתֶיךָ וְטוֹבוֹתֶיךָ שְׁבָכְל־עַתָּה.
עָרַב וּבָקַר וְצִהָרִים. הַטּוֹב כִּי
לֹא־כָלוּ רַחֲמֶיךָ. הַמְּרַחֵם כִּי לֹא־
תָּמוּ חֲסָדֶיךָ וּמַעוֹלָם קוֹיֵנוּ לָךְ.
לֹא־הִכְלַמְתָּנוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וְלֹא־
עֲזַבְתָּנוּ וְלֹא־הִסְתַּרְתָּ פְּנֵיךָ מִמֶּנּוּ:

זְכוֹר רַחֲמֶיךָ וּכְבוֹשׁ אֶת־כַּעֲסֶךָ. כִּלְה דָּבַר וְחָרַב וְרָעַב
(וּשְׁבִי) וּמִשְׁחִית וּמַגְנֶה וְכָל־מַחְלָה. מַעֲלִינוּ
וּמַעַל כָּל־בְּנֵי בְרִיתֶךָ. עַל־כֻּלָּם יִתְבָּרֵךְ וַיִּתְרוֹמֵם שְׁמֶךָ מִלְּכָנוּ
תְּמִיד. כָּל־הַחַיִּים יוֹדוּךָ סֵלָה. וַיִּהְלָלוּ לְשִׁמְךָ הַטּוֹב בְּאַמַּת.
וּכְתוּב לְחַיִּים טוֹבִים כָּל־בְּנֵי בְרִיתֶךָ. בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. הַטּוֹב
שְׁמֶךָ וְלֶךָ גְּאֵה לַהוֹדוֹת:

שֵׁים שְׁלוֹם. טוֹבָה וּבִרְכָה. (חַיִּים). חֵן וְחֶסֶד וְרַחֲמִים. עֲלִינוּ
וְעַל־כָּל־יִשְׂרָאֵל עֲמֶךָ. בְּרַכְנוּ אָבִינוּ כְּלָנוּ כְּאֶחָד בְּאוֹר
פְּנִיךָ. כִּי בְאוֹר פְּנִיךָ נִתְתָּ לָנוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ. תוֹרַת חַיִּים.
אֲהַבָה וְחֶסֶד. צְדָקָה. בְּרַכָה. יְשׁוּעָה וְרַחֲמִים וְחַיִּים וְשְׁלוֹם.
וְטוֹב יִהְיֶה בְּעֵינֶיךָ (לְבָרְכָנוּ וּלְבָרֵךְ אֶת־כָּל־עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל
תְּמִיד בְּכָל־עֵת וּבְכָל־שָׁעָה בְּשָׁלוֹמְךָ:

בְּסֵפֶר חַיִּים. בְּרַכָה וְשְׁלוֹם. פְּרִנְסָה טוֹבָה וַיְשׁוּעָה וְנִחְמָה.
חֵן וְחֶסֶד גִּזְכָּר וְנִכְתָּב לְפָנֶיךָ. אָנוּ וְכָל־עַמְּךָ
יִשְׂרָאֵל. לְחַיִּים (טוֹבִים) וְלְשְׁלוֹם. בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. הַמְּבָרֵךְ
אֶת־עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל בְּשְׁלוֹם. (אָמֵן):

אָבִינוּ מִלְּכָנוּ חֲטָאנוּ לְפָנֶיךָ:
אָבִינוּ מִלְּכָנוּ אֵין לָנוּ מֶלֶךְ אֱלֹא אַתָּה:
אָבִינוּ מִלְּכָנוּ עָשָׂה עִמָּנוּ לְמַעַן שְׁמֶךָ:
אָבִינוּ מִלְּכָנוּ בִטַּל מִמָּנוּ (כָּל־)גִּזְרוֹת קְשׁוֹת (וְרַעוֹת):
אָבִינוּ מִלְּכָנוּ חִדַּשׁ עֲלֵינוּ בְּשׁוֹרוֹת טוֹבוֹת:
אָבִינוּ מִלְּכָנוּ חִדַּשׁ עֲלֵינוּ שְׁנָה טוֹבָה:
אָבִינוּ מִלְּכָנוּ בִטַּל מִחֲשָׁבוֹת שׁוֹנְאֵינוּ:

מקורות ומקבילות

א"א ברכת כהנים במנחה. ע"פ צבלי תענית, דף כו ע"ב, זוהלכה כרצו יוסי; ר"ח; סרע"ג ח"ב, ס' קל; עשו"ע א"ח, ס' תרכה, ס"ד; שבה"ל, סדר יוה"כ, ס' שכ; סח"ר ס' פא, ענין סדר תפלות יוה"כ; כ"י כ"ה, דף 112א; מח' רומניא, דף שפג ע"ב. ש"ס שלום. סרע"ג ח"ב, ס' קכת. אבני מלכנו. סרע"ג ח"ב, סוף ס' קכת; שבה"ל, סדר יוה"כ, ס' שכ; סח"ר ס' פא, ענין סדר תפלות יוה"כ; כ"י כ"ה, דף 112א; מח' רומניא, דף שפט ע"ב.

אָבִינוּ	מִלְּפָנֶינוּ	הַפֶּר עֲצַת אוֹיְבֵינוּ:
אָבִינוּ	מִלְּפָנֶינוּ	שְׁלַח רְפוּאָה שְׁלֵמָה לְחוּלֵי עַמְּךָ:
אָבִינוּ	מִלְּפָנֶינוּ	עֲצוּר (נ"א: מְנַע) מִגְּפָה מִנַּחֲלַתְךָ:
אָבִינוּ	מִלְּפָנֶינוּ	כִּלְה דְּבַר וְחָרֵב וְרָעַב וְשָׁבִי וּמִשְׁחִית וּמִגְּפָה מִבְּנֵי בְרִיתְךָ:
אָבִינוּ	מִלְּפָנֶינוּ	זְכוֹר כִּי־עָפַר אֲנַחְנוּ:
אָבִינוּ	מִלְּפָנֶינוּ	קָרַע רוּעַ גָּזַר דִּינֵנוּ:
אָבִינוּ	מִלְּפָנֶינוּ	מְחוּק שְׁטַר חוֹבוֹתֵינוּ:
אָבִינוּ	מִלְּפָנֶינוּ	סָלַח וּמְחוּל לַעֲוֹנוֹתֵינוּ:
אָבִינוּ	מִלְּפָנֶינוּ	מָחָה וְהֵעֵבֵר פְּשָׁעֵינוּ וְחַטֹּאתֵינוּ מִנְּגַד עֵינֶיךָ:
אָבִינוּ	מִלְּפָנֶינוּ	הַחֲזִירְנוּ בְּתִשׁוּבָה שְׁלֵמָה לְפָנֶיךָ:
אָבִינוּ	מִלְּפָנֶינוּ	אַל־תִּשְׁיִבְנוּ רִיקִם מִלְּפָנֶיךָ:
אָבִינוּ	מִלְּפָנֶינוּ	זְכְּרֵנוּ בְּזִכְרוֹן טוֹב לְפָנֶיךָ:
אָבִינוּ	מִלְּפָנֶינוּ	כְּתִבְנוּ בְּסֵפֶר הַחַיִּים:
אָבִינוּ	מִלְּפָנֶינוּ	כְּתִבְנוּ בְּסֵפֶר זִכְיוֹת:
אָבִינוּ	מִלְּפָנֶינוּ	כְּתִבְנוּ בְּסֵפֶר יְשׁוּעוֹת וְנִחְמוֹת:
אָבִינוּ	מִלְּפָנֶינוּ	כְּתִבְנוּ בְּסֵפֶר פְּרִנְסָה וְכִלְכָּלָה:
אָבִינוּ	מִלְּפָנֶינוּ	כְּתִבְנוּ בְּסֵפֶר סְלִיחָה וּמְחִילָה וְכִפְרָה:
אָבִינוּ	מִלְּפָנֶינוּ	הִצְמַח לָנוּ יְשׁוּעָה בְּקָרוֹב:
אָבִינוּ	מִלְּפָנֶינוּ	שְׁמַע קוֹלְנוּ וְחוּס וְרַחֵם עָלֵינוּ:
אָבִינוּ	מִלְּפָנֶינוּ	קַבֵּל בְּרַחֲמִים וּבְרָצוֹן אֶת־תְּפִלָּתֵנוּ:
אָבִינוּ	מִלְּפָנֶינוּ	עֲשֵׂה לְמַעַנְךָ וְלֹא־לְמַעַנְנוּ:
אָבִינוּ	מִלְּפָנֶינוּ	עֲשֵׂה לְמַעַן שְׁמֶךָ הַגְּדוֹל־הַגְּבוּר וְהַנּוֹרָא:
אָבִינוּ	מִלְּפָנֶינוּ	עֲשֵׂה לְמַעַן רַחֲמֶיךָ הַרְבִּים וְחַסְדֶיךָ הַגְּדוֹלִים וְרַחֵם עָלֵינוּ וְהוֹשִׁיעֵנוּ:

לפי מנהג ק"ק רומה בשבת אומרים כאן:

צִדְקַתְךָ צִדְקָ לְעוֹלָם וְתוֹרַתְךָ אֱמֶת: וְצִדְקַתְךָ אֱלֹהִים
עַד-מְרוֹם. אֲשֶׁר-עֲשִׂיתָ גְדֻלוֹת. אֱלֹהִים מִי כְמוֹד:
צִדְקַתְךָ כְּהַרְרֵי-אֵל מְשַׁפְּטִיד תְּהוֹם רַבָּה. אֲדָם וּבַהֲמָה תוֹשִׁיעַ
יְהוָה:

החזן אומר:

יִתְגַּדֵּל וְיִתְקַדֵּשׁ שְׁמֵהּ רַבָּא. בְּעֶלְמָא דְבְרָא כְרַעוּתָהּ. וְיִמְלִיךְ
מַלְכוּתָהּ בְּחַיִּיכוֹן וּבְיוֹמֵיכוֹן וּבְחַיֵּי דְכָל-בֵּית-יִשְׂרָאֵל
בְּעַגְלָא וּבְזִמְן קָרִיב. וְאָמְרוּ אָמֵן:

יְהֵא שְׁמֵהּ רַבָּא מְבָרַךְ. לְעֵלָם וּלְעֵלְמֵי עֵלְמֵיָא.

יִתְבָּרַךְ וְיִשְׁתַּבַּח וְיִתְפָּאֵר וְיִתְרוֹמֵם וְיִתְנַשֵּׂא וְיִתְהַדַּר וְיִתְעַלֶּה
וְיִתְהַלֵּל שְׁמֵהּ דְקַדְשָׁא בְרִיךְ הוּא:

לְעֵלָא לְעֵלָא מִן-כָּל-בִּרְכָתָא. שִׁירְתָּא. תְּשַׁבַּחְתָּא וְנַחֲמָתָא
דְאָמִירָן בְּעֶלְמָא. וְאָמְרוּ אָמֵן:

תִּתְקַבַּל צְלוֹתְהוֹן וּבְעוּתְהוֹן דְכָל-בֵּית-יִשְׂרָאֵל. קָדָם אַבּוּהוֹן
דְּבִשְׁמֵיָא. וְאָמְרוּ אָמֵן:

יְהֵא שְׁלָמָא רַבָּא מִן-שְׁמֵיָא וְחַיִּים טוֹבִים עֲלֵינוּ וְעַל-כָּל-
יִשְׂרָאֵל. וְאָמְרוּ אָמֵן:

עֲשֵׂה שְׁלוֹם בְּמְרוֹמָיו. הוּא בְרַחֲמָיו. יַעֲשֵׂה שְׁלוֹם עֲלֵינוּ
וְעַל-כָּל-יִשְׂרָאֵל. אָמֵן:

מקורות ומקבילות

א"ח 'צדקתך'. ע"פ שנה"ל, סדר יוה"כ, ס"י שכ; סח"ר ס"י פא, ענין סדר תפלות יוה"כ; כ"י כ"ה, דף 112א; מנהגים ישנים מדורח
עמ' 159, ד"ה חה הכלל. וכך ברמ"ח אר"ח, ס"י תרכב, ס"ג וצמ"צ שם 'שנת אומרים צדקתך'. ספר המנהג הל' ר"ה, עמ' שיג;
אר"ח ח"א, סדר תפלת מוסף של ר"ה, אות יח, בשם רב האי גאון; מנהג מרשלייאה, סדר תפלת יוה"כ, עמ' 136, ד"ה ואם הל;
מח' רומניא, דף שפט ע"ב; שו"ע אר"ח, ס"י תרכב, ס"ג. החזן אומר קדיש. סרע"ג ח"ב, סוף ס"י קבת; שנה"ל, סדר יוה"כ,
ס"י שכ; סח"ר ס"י פא, ענין סדר תפלות יוה"כ; כ"י כ"ה, דף 112א.

תפילת נעילה
של יום הכיפורים

אל נורא עליה. המציא לנו מחילה. בשעת הנעילה.
אל נורא עליה. המציא לנו מחילה. בשעת הנעילה:
מתי מספר קרואים. לך עין נושאים. ומסלדים בחילה.
בשעת הנעילה. אל נורא עליה. המציא לנו מחילה. בשעת הנעילה:
שופכים לך נפשם. מחה פשעם וכחשם. והמציאם מחילה.
בשעת הנעילה. אל נורא עליה. המציא לנו מחילה. בשעת הנעילה:
היה להם לסתרה. וחלצם ממארה. וחתמם להוד ולגילה.
בשעת הנעילה. אל נורא עליה. המציא לנו מחילה. בשעת הנעילה:

מקורות ומקבילות

תפילת נעילה. ירושלמי ברכות פ"ד, ה"א; בבלי יומא, דף פ"ג ע"ג ורש"י ד"ה נחית קמיה דרבא; במדבר פ"ר י"א, ס"ו ד; שד"ח, פ"ר וישלח, ש' כו; צה"ג ס"ו א, ה"ל ברכות, פ"ה, עמ' מ, ע"פ ישע' א, טו; סדור רס"ג, עמ' רסג; ס' החינוך, מנחה תלג; שבה"ל, סדר יוה"כ, ס"ו שכא; סת"ר ס"ו פא, ענין סדר תפלות יוה"כ; סה"ת ס"ו מא, צשחרית יוה"כ. סדר נוסח נעילה. ע"פ סרע"ג ח"ב, ס"ו קבט; סדור רשב"ג, פ"ה, ריש עמ' ס; שבה"ל, סדר יוה"כ, ס"ו שכא; סת"ר ס"ו פא, ענין סדר תפלות יוה"כ; סה"ת ס"ו מא, צשחרית יוה"כ; כ"י כ"ה, דף 112א; מח' רומניא, דף שפט ע"ב. אל נורא עליה. ע"פ תה" סו, ה. מתי מספר קרואים. ע"פ צ"ל, ל' דב' ד, כז; ירמ' מד, כה; תה" קה, יב; דה"א טו, יט. לך עין נושאים. ע"פ ישע' נא, ו; תה" קבג, א. ומסלדים בחילה. א"ו, ו. שופכים לך נפשם. ע"פ ש"א א, טו; א"כ צ, יט. מחה פשעם וכחשם. ע"פ ישע' נט, יג. היה להם לסתרה. ע"פ דב' לב, לה. וחלצם. ע"פ תה" לד, ת. ממארה. ע"פ מלא'

ח"ג והערות

א נורא עליה. לר' משה אבן עזרא, יס"י משה חזק. הפיוט אינו מופיע במח' הקדומים ובמח' רומניא והובא לכאן ע"פ מח' שד"ל. בסרע"ג ח"ב, ס"ו קבט, כתב שפותח את תפילת נעילה ב'אשרי'. נדפס במח' הספרדים (בית הכפורת, דף רלז ע"א; עוד יוסף חי, עמ' תדש. לא נדפס במח' תת"ס רפ"ד). בירושלים יש נוהגים לאומרו כאשר החזן וסגניו יושבים. לעיון על פיוט זה, ראוי אילת אשנינר, עיון בפיוט א נורא עליה; בתוך שנתון "שאנן", יז, תשע"ב, עמ' 85-98. בשעת הנעילה. בבית כפורת ומח' שד"ל: בשעת הנעילה, בעוד יוסף חי: בשעת הנעילה, ובפנים הוא ניקוד היעב"ץ בלוי"א, ח"א, ס"י קצח, וכן מנוקד באבות פ"ב, מ"ג, במח' לפסח ופ"ד, מ"יח; פ"ו, מ"ט.

חַן אוֹתָם וְרַחֲם־וְכָל־לוֹחֵץ וְלוֹחֵם־עָשָׂה בָּהֶם פְּלִילָה־בְּשַׁעַת הַנְּעִילָה־
אל גורא עלילה. המציא לנו מחילה. בשעת הנעילה:

זְכוֹר צְדָקַת אֲבִיהֶם־וַיַּחַדֵּשׁ אֶת־יְמֵיהֶם־בְּקָדָם וַתַּחֲלָה־בְּשַׁעַת הַנְּעִילָה־
אל גורא עלילה. המציא לנו מחילה. בשעת הנעילה:

קָרָא נָא שְׁנַת רְצוֹן־וְהִשָּׁב שְׁאֵרֵית הַצֹּאן־לְאַהֲלֵיבָמָה וְאַהֲלָה־בְּשַׁעַת הַנְּעִילָה־
אל גורא עלילה. המציא לנו מחילה. בשעת הנעילה:

תִּזְכּוּ לְשָׁנִים רַבּוֹת־הַבְּנִים עַם־הָאֲבוֹת־בְּדִיצָה וּבְצִהָה־בְּשַׁעַת הַנְּעִילָה־
אל גורא עלילה. המציא לנו מחילה. בשעת הנעילה:

מִיִּכְאֵל שַׁר יִשְׂרָאֵל־אֵלֵיהוּ וּגְבַר־יִשְׂרָאֵל־בְּשָׂרוֹ נָא הַנְּאֲלָה־בְּשַׁעַת הַנְּעִילָה־
אל גורא עלילה. המציא לנו מחילה. בשעת הנעילה:

אֲשֶׁר־יֹשְׁבֵי בֵיתְךָ־עוֹד יְהִלְלוּךָ סֵלָה: אֲשֶׁר־יְהֵם שִׁפְכָה
לוֹ־אֲשֶׁר־יְהֵם שִׁיְהוּהוּ אֱלֹהֵינוּ:

תִּהְיֶה לְדוֹד־אֲרוֹמְמָךְ אֱלוֹהֵי הַמֶּלֶךְ וְאַבְרָכָה לְשִׁמְךָ לְעוֹלָם
ועד: בְּכָל־יוֹם אֲבָרְכֶךָ וְאַהֲלִילָה לְשִׁמְךָ לְעוֹלָם וְעַד:

גָּדוֹל יְהוָה וּמַהֲלֵל מְאֹד וְלִגְדֻלָּתוֹ אֵין חֶקֶר: דָּוָר לְדוֹר יִשְׁבַח
מֵעֲשִׂיד וּגְבוּרָתֶיךָ יִגִּידוּ: הֵדָר כְּבוֹד הוֹדֶךָ וְדַבְּרֵי נִפְלְאוֹתֶיךָ
אֲשִׁיחָה: וְעֲזוֹנוֹ גּוֹרְאוֹתֶיךָ יֹאמְרוּ וּגְדֻלַּתְךָ אֲסַפְּרָנָה: זְכוֹר

מקורות ומקבילות

ח"ג והערות

- ג. חון אותם ורחם. ע"פ מ"ב יג, כג. וכל לוחץ ולוחם. בדיצה ובציהלה. השווה לניקוד י' ארון ביוצר של ע"פ תה' נו, ב. עשה נהם פליה. ע"פ ישע' טז, ג. זכור לדקת אביהם. ע"פ דב' ט, כז; מדת"ג, פ"ה, נה, סוף ס' א'; צעה"ט צמ"י, יד, ח. וחדש את וכו' ותחילה. ע"פ איכ"ה, כה. קרא נא שנת רצון. ע"פ ישע' סה, ב. והשב שארית הצאן. ע"פ ירמ' כג, ג. לאהליבמה ואהלה. ע"פ יח"ז כג, ד. תזכו לשנים רבות. ע"פ קה' ו, ג; נחמ"ט, ל. הננים עם האבות. ע"פ מלא' ג, כד. גדילה וצלה. ראו אד"ג פל"ד, ד"ה עשרה שנות נקראת שמחה. מיכאל שר ישראל. ע"פ דני' יב, א; מס' קטנות, מס' שמחות, ס' חיצות הקבר, פ"א, ה"א. אליהו וגבריאל נשרו נא. ע"פ מלא' ג, כג. אשרי יושבי ביתך וכו'. סרע"ג ח"ב, ס' קטנ; סדו' רשב"ג, פ"ה, ריש עמ' ס; מח' רומניא, דף שפט ע"ב. תהלה לדוד. מחור"ו ס' שנה, ד"ה ואל תשיבנו; שבה"ל, סדר יו"כ, ס' שכא; סת"ר ס' פא, ענין סדר תפלות יו"כ; כ"י כ"ה, דף 112ה.

רב־טוֹבָךְ יִבְיְעוּ וְצַדִּיקְתֶּךָ יִרְגְּנוּ: חֲנוּן וְרַחוּם יְהוָה. אֲרַךְ אַפַּיִם
 וּגְדֹל־חֶסֶד: טוֹב יְהוָה לְכָל יְרַחֲמֵיו עַל־כָּל־מַעֲשָׂיו: יוֹדוּךָ יְהוָה
 כָּל־מַעֲשֵׂיךָ וְחַסִּידֶיךָ יִבְרַכּוּכָה: כְּבוֹד מַלְכוּתְךָ יֹאמְרוּ וּגְבוּרַתְךָ
 יִדְבְּרוּ: לְהוֹדִיעוּ לְבַגְי הָאָדָם גְּבוּרָתוֹ וְכְבוֹד הַדָּר מַלְכוּתוֹ:
 מַלְכוּתְךָ מַלְכוּת כָּל־עֲלָמִים וּמַמְשַׁלְתְּךָ בְּכָל־דָּוָר וְדָר: סוּמְךָ
 יְהוָה לְכָל־הַנְּפֹלִים וְזוֹקֵף לְכָל־הַכְּפוּפִים: עֵינֵי־כָל אֱלֹהֶיךָ יִשְׁבְּרוּ
 וְאַתָּה גּוֹתֵן־לָהֶם אֶת־אֲכָלָם בְּעֵתוֹ: פּוֹתַח אֶת־יָדְךָ וּמִשְׁבִּיעַ
 לְכָל־חַי רִצּוֹן: צַדִּיק יְהוָה בְּכָל־דַּרְכָּיו וְחַסִּיד בְּכָל־מַעֲשָׂיו:
 קְרוֹב יְהוָה לְכָל־קְרָאָיו. לְכָל אֲשֶׁר יִקְרָאָהוּ בְּאַמְתּוֹ: רִצּוֹן יִרְאִיו
 יַעֲשֶׂה וְאֶת־שׁוֹעֲתָם יִשְׁמַע וְיוֹשִׁיעֵם: שׁוֹמֵר יְהוָה אֶת־כָּל־
 אֲהַבָּיו. וְאֶת כָּל־הַרְשָׁעִים יִשְׁמִיד: תַּהֲלֵת יְהוָה יִדְבֵּר פִּי.
 וַיְבָרֵךְ כָּל־בָּשָׂר שֵׁם קָדְשׁוֹ לְעוֹלָם וָעֶד:
 וַאֲנַחְנוּ נִבְרַךְ יְהוָה מֵעַתָּה וְעַד־עוֹלָם. הַלְלוּ־יְהוָה:

החזן אומר:

יִתְגַּדֵּל וְיִתְקַדַּשׁ שְׁמֵהּ רַבָּא. בְּעֲלָמָא דְבִרְאָא כְרַעוּתָהּ. וַיִּמְלִיךְ
 מַלְכוּתָהּ בְּחַיִּיכוֹן וּבְיוֹמֵיכוֹן וּבְחַיֵּי דְכָל־בֵּית־יִשְׂרָאֵל
 בְּעַגְלָא וּבְזִמְן קָרִיב. וְאָמְרוּ אָמֵן:
 יְהוָה שְׁמֵהּ רַבָּא מְבָרַךְ. לְעֵלָם וּלְעֲלָמֵי עֲלָמֵיָא.
 יִתְבָּרַךְ וְיִשְׁתַּבַּח וְיִתְפָּאֵר וְיִתְרוֹמַם וְיִתְנַשֵּׂא וְיִתְהַדָּר וְיִתְעַלָּה
 וְיִתְהַלָּל שְׁמֵהּ דְקָדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא:
 לְעֵלָא לְעֵלָא מִן־כָּל־בְּרַכְתָּא. שִׁירְתָּא. תְּשַׁבַּחְתָּא וְנַחְמְתָּא
 דְאִמְרֵן בְּעֲלָמָא. וְאָמְרוּ אָמֵן:

מקורות ומקבילות

א"ז צבא לליון צנעילה. ע"פ טור אר"ח, ס' תרכנ; מח' רומניא, דף שפט ע"ב. ראו סרע"ג ח"ב, ס' קכט. קדיש. סרע"ג ח"ב, ס' קכט; סד' רשב"ג, פ"ה, ר"ש עמ"ס; שבה"ל, סד' יוה"ב, ס' שכא; סת"ר ס' פא, ענין סד' תפלות יוה"ב; כ"י כ"ה, דף 112א; מח' רומניא, דף שפט ע"ב.

עמידה לתפילת נעילה

אֲדַנִּי שְׁפָתַי תִּפְתַּח וּפִי יִגִּיד תְּהִלָּתְךָ:

בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ. אֱלֹהֵי אַבְרָהָם.
אֱלֹהֵי יִצְחָק וְאֱלֹהֵי יַעֲקֹב. הָאֵל הַגָּדֹל הַגִּבּוֹר וְהַנּוֹרָא.
אֵל עֲלִיּוֹן. גּוֹמֵל חַסְדִּים טוֹבִים וְקוֹנֵה אֶת־הַכֹּל וְזוֹכֵר חַסְדֵי
אֲבוֹת. וּמְבִיא גּוֹאֵל לְבָנָי בְּנֵיהֶם לְמַעַן שְׂמוֹ בְּאַהֲבָה:

זְכַרְנוּ לְחַיִּים. מֶלֶךְ חַפֵּץ בְּחַיִּים. וְחַתְּמָנוּ בְּסֵפֶר הַחַיִּים.
לְמַעַנְךָ אֵל חַי. מֶלֶךְ גּוֹאֵל עוֹזֵר וּמוֹשִׁיעַ

וּמְגִן. בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. מְגֵן אַבְרָהָם:

אַתָּה גְּבוּר לְעוֹלָם יְהוָה. מְחַיֶּה מֵתִים אַתָּה רַב לְהוֹשִׁיעַ.
מוֹרִיד הַטַּל. מְכַלְכֵּל חַיִּים בְּחַסְדֵי. מְחַיֶּה מֵתִים
בְּרַחֲמִים רַבִּים. סוֹמֵךְ גּוֹפְלִים וְרוֹפֵא חוֹלִים. מַתִּיר אֲסוּרִים.
וּמְקַיֵּם אַמוּנָתוֹ לִישְׁנֵי עֶפְרַי. מִי־כְמוֹךָ בַּעַל גְּבוּרוֹת וּמִי דוֹמֶה
לָךְ. מֶלֶךְ מֵמִית וּמְחַיֶּה וּמְצַמִּיחַ לָנוּ יְשׁוּעָה:

מִי כְמוֹךָ אֵב הַרְחָמִים. זְכוֹר יִצְוֵרֶיךָ בְּרַחֲמִים. מֵמִית וּמְחַיֶּה.
וְנֶאֱמָן אַתָּה לְהַחְיֹת מֵתִים. בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה.

מְחַיֶּה הַמֵּתִים:

לְדוֹר וָדוֹר נִגִּיד גְּדֻלָּתְךָ. וְלִנְצַח נִצְחִים קִדְשָׁתְךָ נִקְדִּישׁ.
וְשִׁבַּחְךָ אֱלֹהֵינוּ מִפִּינוּ לֹא־יִמוּשׁ לְעוֹלָם וָעֶד. כִּי־אֵל

מֶלֶךְ גָּדוֹל וְקָדוֹשׁ אַתָּה:

מקורות ומקבילות

עמידה לתפילת נעילה. סרע"ג ח"ב, סי' קכט; סדו' רס"ג, עמ' רסא; כ"י כ"ה, דף 112א; מח' רומניא, דף שפט ע"ב. ג' נרכות
ראשונות. סרע"ג ח"ב, סי' קכט; סדו' רש"ג, פ"ה, עמ' ס. אמירת זכרנו לחיים. כ"י כ"ה, דף 112א; מח' רומניא, סי' שכא; סת"ר סי' פא, ענין
סדר תפלות יוה"כ; כ"י כ"ה, דף 112ב. נוסח זכרנו לחיים. כ"י כ"ה, דף 112א; מח' רומניא, דף שפט ע"ב. וחתמנו בספר
החיים. ע"פ סרע"ג ח"ב, סי' קכט; שנה"ל, סדר יוה"כ, סי' שכא; סת"ר סי' פא, ענין סדר תפלות יוה"כ; כ"י כ"ה, דף 112ב;
מח' רומניא, דף שפט ע"ב. אתה גבור וכו'. כ"י כ"ה, דף 112א ודף 112ב. אמירת מי כמוך. ע"פ סרע"ג ח"ב, סי' קכט;
שנה"ל, סדר יוה"כ, סי' שכא; כ"י כ"ה, דף 112ב. נוסח מי כמוך וכו'. כ"י כ"ה, דף 112א; מח' רומניא, דף שפט ע"ב. לדור

וּבִכְן תֵּן פַּחַדְךָ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ עַל-כָּל-מַעֲשֵׂיךָ וְאִימָתְךָ
 עַל-כָּל-מַה-שֶּׁבְרָאתָ. וַיִּירָאוּךָ כָּל-
 הַמַּעֲשִׂים וַיִּשְׁתַּחֲווּ לְפָנֶיךָ כָּל-הַבְּרוּאִים. וַיַּעֲשׂוּ כָּל־סֵם אֲגָדָה
 אַחַת לַעֲשׂוֹת רְצוֹנְךָ בְּלִבְב־שָׁלֵם. כִּמָּה שִׁיבְעָנוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ
 שֶׁהַשְּׁלֵטוֹן לְפָנֶיךָ. עַז בְּיָדְךָ וּגְבוּרָה בְּיַמִּינְךָ. וְשִׁמְךָ נוֹרָא
 עַל-כָּל-מַה-שֶּׁבְרָאתָ:

וּבִכְן תֵּן כְּבוֹד יְהוָה לְעַמְּךָ. תְּהִלָּה לִירְאֵיךָ וְתַקְוָה טוֹבָה
 לְדוֹרְשֵׁיךָ. וּפְתִחוּן פֶּה לְמִיַּחֲלִים לָךְ. שְׂמֵחָה לְאַרְצְךָ.
 שִׁשׂוֹן לְעִירְךָ. וְצִמְיָחוֹת קָרֵן לְדוֹד עַבְדְּךָ וְעֵרִיכוֹת גֵּר לְבֶן-יִשְׂרָאֵל
 מְשִׁיחְךָ בְּמַהֲרָה בְּיַמֵּינוּ:

וְאַז צְדִיקִים יִרְאוּ וַיִּשְׂמְחוּ. וַיִּשְׁרִים יַעֲלֶזוּ. וַחֲסִידִים בְּרַנָּה
 יִגִּילוּ. וְעוֹלָתְךָ תִּקְפֹץ פִּיָּה וְכָל-הַרְשָׁעָה כָּלָה כְּעָשָׂן
 תִּכָּלֶה. כִּי תַעֲבִיר מִמְּשַׁלֵּת זְרוֹן מִן-הָאָרֶץ. וְתִמְלֹךְ אַתָּה
 יְהוָה לְבִדְךָ עַל-כָּל-מַעֲשֵׂיךָ. עַל-יְרוּשָׁלַיִם עִירְךָ וְעַל-צִיּוֹן
 מְשֻׁכֵן כְּבוֹדְךָ. כִּפְתוּב בְּדַבְרֵי קֹדֶשְׁךָ. יִמְלֹךְ יְהוָה לְעוֹלָם.
 אֱלֹהֶיךָ צִיּוֹן לְדֹר וָדֹר. הִלְלוּיָהּ: וְכַתוּב. וַיִּגְבֹּה יְהוָה צְבָאוֹת
 בְּמִשְׁפָּט וְהָאֵל הַקָּדוֹשׁ גִּמְדָּשׁ בְּצַדִּיקָה: בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה.
 הַמְּלֹךְ הַקָּדוֹשׁ:

אַתָּה בְּחַרְתָּנוּ מִכָּל-הָעַמִּים. אֲהַבְתָּ אוֹתָנוּ וְרָצִיתָ בָּנוּ
 וְרוֹמַמְתָּנוּ מִכָּל-הַלְשׁוֹנוֹת.
 קֹדֶשְׁתָּנוּ בְּמִצּוֹתֶיךָ וְקִרְבַּתָּנוּ מִלְּכָנוּ לְעַבְדוֹתֶיךָ. וְשִׁמְךָ הַגָּדוֹל
 הַגְּבוּר וְהַנּוֹרָא עָלֵינוּ קְרָאתָ:

מקורות ומקבילות

וזור וכו'. סרע"ג ח"ב, ס' קכט; שבה"ל, סדר יוה"כ, ס' שכא; כ"י כ"ה, דף 112 א ודף 112 ב. ויכן תן פחדך וכו'. סרע"ג
 ח"ב, ס' קכט; כ"י כ"ה, דף 112 א; מח' רומניא, דף שפט ע"ב. המלך הקדוש. סרע"ג ח"ב, ס' קכט; שבה"ל, סדר יוה"כ,
 ס' שכא; כ"י כ"ה, דף 112 ב. אתה נחרתנו וכו'. ע"פ סרע"ג ח"ב, ס' קכט; שבה"ל, סדר יוה"כ, ס' שכא; כ"י כ"ה, דף

וְתִתֶּן לָנוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ בְּאַהֲבָה. אֶת־יוֹם (בשבת: הַשַּׁבָּת הַזֶּה
 וְאֶת־יוֹם) הַכַּפּוּרִים הַזֶּה. לְסְלִיחָה וּלְמַחִילָה וּלְכַפְּרָה
 עַל־כָּל־עֲוֹנוֹתֵינוּ. מִקְרָא קֹדֶשׁ. זָכַר לִיצִיאַת מִצְרָיִם:

אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ. יַעֲלֶה וְיָבֵא. יִגִּיעַ. יֵרָאֶה (נ"א: וְיֵרָאֶה)
 וְיִרְצֶה. וְיִשְׁמַע. וְיִפְקֹד. וְיִזְכֹּר זְכוּרֵנוּ וְזָכְרוֹן אֲבוֹתֵינוּ.
 וְזָכְרוֹן יְרוּשָׁלַיִם עִירֶךָ. וְזָכְרוֹן מְשִׁיחַ בְּיָדְךָ עֲבָדְךָ. וְזָכְרוֹן
 כָּל־עַמּוֹד בַּיַּת יִשְׂרָאֵל לְפָנֶיךָ (לְפָלִיטָה) לְטוֹבָה. לְחַן וּלְחַסֵּד
 וּלְרַחֲמִים וּלְרִצּוֹן בְּיוֹם (בשבת: הַשַּׁבָּת הַזֶּה וּבְיוֹם) הַכַּפּוּרִים הַזֶּה.
 זָכְרֵנוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ בּוֹ לְטוֹבָה. וּפְקֹדֵנוּ בּוֹ לְבִרְכָה. וְהוֹשִׁיעֵנו
 בּוֹ לְחַיִּים טוֹבִים. בְּדַבַּר יְשׁוּעָה וְרַחֲמִים. וְחוּס וְחַנּוּן
 וְרַחֵם עָלֵינוּ וְהוֹשִׁיעֵנו. כִּי אֵלֶיךָ עֵינֵינוּ. כִּי אֵל מֶלֶךְ חַנוּן
 וְרַחוּם אַתָּה:

אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ. מְחוּל לְעֲוֹנוֹתֵינוּ בְּיוֹם הַכַּפּוּרִים
 הַזֶּה. מְחַה וְהַעֲבִיר פְּשָׁעֵינוּ וְחַטָּאתֵינוּ מִנֶּגֶד עֵינֶיךָ.
 כְּאָמֹר. אֲנֹכִי אֲנֹכִי הוּא מְחַה פְּשָׁעֶיךָ לְמַעַנִי וְחַטָּאתֶיךָ לֹא
 אֶזְכֹּר: וְנֹאמֵר. מְחִיתִי כְּעַבֵּל פְּשָׁעֶיךָ וְכַעֲנַן חַטָּאוֹתֶיךָ. שׁוּבָה
 אֵלַי כִּי גֹאֲלֶיךָ: וְנֹאמֵר. כִּי־בְיוֹם הַזֶּה יִכַּפֵּר עֲלֵיכֶם לְטַהֵר
 אֶתְכֶם. מִכָּל חַטָּאוֹתֵיכֶם לְפָנַי יְהוָה תִּטְהָרוּ:

כִּי־אַתָּה סוֹלְחַן לְיִשְׂרָאֵל מִן־הָעוֹלָם. וּמוֹחֵל לְשַׁבְּטֵי
 יִשְׂרָאֵל בְּכָל־
 דּוֹר וָדוֹר. וּדְבָרְךָ אֶמֶת וְקִיָּם לְעַד. וּמִבְּלַעֲדֶיךָ אֵין לָנוּ מֶלֶךְ:

מקורות ומקבילות

3112; מח' רומניא, דף ש' ע"א. הזכרת שנת נשעלה. ע"פ ירושלמי ברכות פ"ד, ה"א [דף לא ע"ב]; תענית פ"ד, ה"א [דף יח ע"ב]; 333; 334; דף כד ע"ב ורש"י ד"ה לריך להזכיר; ר"ח; פסקי רי"ד; שדר"א פ"י וישלח, שאילתא כו; סרע"ג ח"ב, ס' קכג וסוף ס' קכו; שנה"ל, סדר ויה"כ, ס' שיב וס'י שבל; סת"ר ס' פא, ענין סדר תפלות ויה"כ; פסקי ריא"ז עמ"ס שנת, פ"ב ה"א, אות כה; מח' רומניא, דף ש' ע"א. אראל יעלה ויבא וכו'. כ"י כ"ה, דף 3112. אראל מחול לעוונתינו. ע"פ סרע"ג ח"ב, ס' קכט; כ"י כ"ה, דף 3112; מח' רומניא, דף ש' ע"א. כי אתה סולחן וכו'. כ"י כ"ה, דף 3112; מח' רומניא, דף ש' ע"א.

מוֹחֵל וְסוֹלֵחַ אֱלֹהֵי אֶתְּהָּ. בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. מֶלֶךְ מוֹחֵל וְסוֹלֵחַ
לְעוֹנוֹתֵינוּ וְלְעוֹנוֹת עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל. וּמַעֲבִיר אֲשֵׁמוֹתֵינוּ בְּכָל־
שָׁנָה וְשָׁנָה. מֶלֶךְ עַל־כָּל־הָאָרֶץ מִקֶּדֶשׁ (בשבת: הַשַּׁבָּת וְיִשְׂרָאֵל
וְיוֹם הַכַּפּוּרִים:

רְצֵה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ בְּעַמְּךָ יִשְׂרָאֵל וְאַל־תִּפְלֹתֶם שְׁעָה.
וְהַשֵּׁב הָעֲבוּדָה לְדַבִּיר בֵּיתְךָ. וְאֲשֵׁי
יִשְׂרָאֵל וְתִפְלֹתֶם מְהֵרָה בְּאַהֲבָה תִּקְבַּל בְּרָצוֹן. וְתֵהִי לְרָצוֹן
תְּמִיד עֲבוּדַת יִשְׂרָאֵל עִמָּךְ. וְתַחֲזִיגָה עֵינֵינוּ בְּשׁוּבְךָ לְצִיּוֹן
וְלִירוּשָׁלַיִם עִירְךָ בְּרַחֲמִים כְּמֵאֶזֶר. בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. הַמַּחְזִיר
בְּרַחֲמָיו שְׂכִינְתוֹ לְצִיּוֹן:

מוֹדִים אֲנַחְנוּ לָךְ. שְׂאֵתָה הוּא יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וְאֵלֵהִי אֲבוֹתֵינוּ.
עַל־חַיֵּינוּ הַמְּסוּרִים בְּיָדְךָ וְעַל־גְּשֵׁמוֹתֵינוּ הַפְּקוּדוֹת
לָךְ. וְעַל־נִסֶּיךָ שֶׁבְּכָל־יוֹם וְיוֹם עִמָּנוּ וְעַל־נִפְלְאוֹתֶיךָ וְשׁוֹבוֹתֶיךָ
שֶׁבְּכָל־עֵת. עָרַב וּבָקֵר וְצָהָרִים. הַטּוֹב כִּי לֹא־כָלוּ רַחֲמֶיךָ.
הַמְּרַחֵם כִּי לֹא־תָמוּ חֲסָדֶיךָ וּמַעֲוֹלִם קוֹיֵנוּ לָךְ. לֹא־הִכְלַמְתָּנוּ
יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וְלֹא־עֲזַבְתָּנוּ וְלֹא־הִסְתַּרְתָּ פְּנֶיךָ מִמֶּנּוּ:

זְכוֹר רַחֲמֶיךָ וּכְבוֹשׁ אֶת־כַּעֲסְךָ. כִּלְהַ דְּבַר וְחָרַב וְרָעַב
(וּשְׁבִי) וּמִשְׁחִית וּמִגְּפָה וְכָל־מַחְלָה. מַעֲלִינוּ
וּמַעַל כָּל־בְּנֵי בְרִיתְךָ. עַל־כֻּלָּם יִתְבָּרַךְ וְיִתְרוֹמַם שְׁמֶךָ מִלְּכֵנוּ

ח"ג והערות

מקורות ומקבילות

מקדש וכו' ויום הכיפורים. ראו הל"ק, הל' יוה"כ, סי' ג.
הזכרת שנת נעילה. ע"פ ירושלמי ברכות פ"ד, ה"א [דף לא
ע"ב]; תענית פ"ד, ה"א [דף יח ע"ב]; בבלי שבת, דף כד ע"ב
ורש"י ד"ה לריך להזכיר; ר"ח; פסקי רי"ד; שדר"א פ"א וישלח,
שאולתא כו; פסקי רי"ז עמ"ס שבת, פ"ב ה"א, אות כח; שנה"ל, סדר יוה"כ, סי' שיב. ג' נרכות אחרונות. סרע"ג ח"ב,
סי' קכט; סדו' רש"ג, פ"ה, עמ"ס; כ"י כ"ה, דף 113א; מח' רומניא, דף של ע"א. זכור חמוך. שנה"ל, סדר יוה"כ, סי' שכא;
סת"ר סי' פא, ענין סדר תפלות יוה"כ; כ"י כ"ה, דף 113א; מח' רומניא, דף של ע"ב. על כולם יתגבר וכו'. כ"י כ"ה, דף 113א.

וְכָל־מַחְלָה מַעֲלִינוּ וּמַעַל כָּל. בכ"י ב"ה, כל זה אינו,
אלא מסיים: 'מבני בריתך'. שמך מלכנו תמיד. במח'
שד"ל נוסף: 'בויניציאה נוהגים לומר כאן וכתוב'.

תְּמִיד • כָּל־הַחַיִּים יוֹדוּךָ סֵלָה • וַיְהִלְלוּ לְשִׁמְךָ הַטּוֹב בְּאַמַּת •
וַחֲתוּם לְחַיִּים טוֹבִים כָּל־בְּנֵי בְרִיתְךָ • בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה • הַטּוֹב
שִׁמְךָ וְלִךְ גָּאָה לְהוֹדוֹת:

שָׁלֹם • טוֹבָה וּבִרְכָה • (חַיִּים) • חֵן וַחֲסֵד וְרַחֲמִים • עָלֵינוּ
וְעַל־כָּל־יִשְׂרָאֵל עֲמֶךָ • בְּרַכְנוּ אָבִינוּ כָּלִנוּ כְּאֶחָד בְּאוֹר
פְּנִיךָ • כִּי בְּאוֹר פְּנִיךָ נִתְּתָ לָנוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ • תּוֹרַת חַיִּים •
אֶהְבָּה וַחֲסֵד • אֶדְקָה • בְּרַכָּה • יְשׁוּעָה וְרַחֲמִים וְחַיִּים וְשָׁלֹם •
וְטוֹב יְהִיָּה בְּעֵינֶיךָ (לְבָרְכֵנוּ) לְבָרְךָ אֶת־כָּל־עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל
תְּמִיד בְּכָל־עֵת וּבְכָל־שָׁעָה בְּשָׁלוֹמְךָ:

בְּסִפְרֵי חַיִּים • בְּרַכָּה וְשָׁלֹם • פְּרִנְסָה טוֹבָה וְיְשׁוּעָה וְנִחְמָה •
חֵן וַחֲסֵד גְּזֵכֶר וְנִחְתָּם לְפָנֶיךָ • אָנוּ וְכָל־עַמְּךָ
יִשְׂרָאֵל • לְחַיִּים (טוֹבִים) וְלְשָׁלֹם • בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה • הַמְּבָרֵךְ
אֶת־עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל בְּשָׁלֹם • (אָמֵן):

אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ • תְּבֵא לְפָנֶיךָ תְּפִלָּתֵנוּ וְאֵל־
תִּתְעַלֵּם מִתְּחַנְּתָנוּ • שְׂאִין אָנוּ
עֲזֵי פָנִים וְקַשֵּׁי־עַרְףַּי בְּדָבָר הַזֶּה שְׁנֵאמַר (גִּי'א: לזמ"ר) לְפָנֶיךָ

מקורות ומקבילות

ח"ג והערות
וַחֲתוּם לְחַיִּים • כן הוא בב"י כ"ה, גליון רמ"ז בב"י,
רומניא ושד"ל. במח' רמ"ז ובולוניא: זכותב לחיים.
לְחַיִּים טוֹבִים • בב"י כ"ה, ללא תיבת 'טובים', אבל ברף
92ב כבפנים והשוו תורת המנחה, פ"ד לך דרשה ח,
עמ' 49, ד"ה ויצאהו. בְּרַכָּה וְשָׁלֹם פְּרִנְסָה • תיבות
אלו אינן במח' רומניא. וְנִחְמָה • במח' רומניא: עֲחָמָה
פְּרִנְסָה וְכָל־עַמְּךָ • גְּזֵכֶר • במח' רומניא: עֲחָמָה גְּזֵכֶר
וְנִחְמָה • וְנִחְתָּם • כן הוא בסת"ר, כ"י כ"ה, גליון רמ"ז
בב"י ושד"ל. במח' רומניא דפ' ויניציאה: וְנִחְתָּם • במח'
רמ"ז, בולוניא ורומניא דפ' קושטא: וְנִחְתָּם • לְפָנֶיךָ
אָנוּ • במח' רומניא ללא תיבת 'לפניך'.

יחיד מתוודה כסוף התפילה. ע"פ צבלי וימא, דף פז ע"ג; ר"ה;
ענין מלות וידוי; כ"י כ"ה, דף 113א; מח' רומניא, דף של ע"ג.
פסקי רי"ד; שצה"ל, סדר ויה"כ, ס' שיט; סת"ר ס' פא, ענין סדר תפלות ויה"כ. א"א תנא לפיך תפלתנו וכו'. שצה"ל, סדר
ויה"כ, ס' שכא; סת"ר ס' פא, ענין סדר תפלות ויה"כ.

וַחֲתוּם לְחַיִּים • ע"פ סרע"ג ח"ב, ס' קנט; שצה"ל, סדר ויה"כ,
ס' שכא; סת"ר ס' פא, ענין סדר תפלות ויה"כ; כ"י כ"ה,
דף 113א; מח' רומניא, דף של ע"ג. זָאִי הַטּוֹב שִׁמְךָ וכו'.
סרע"ג ח"ב, ס' קנט. שֵׁים שְׁלוֹם וכו'. כ"י כ"ה, דף 113א;
מח' רומניא, דף של ע"ג. בְּסִפְרֵי חַיִּים • ע"פ סרע"ג ח"ב,
ס' קנט; שצה"ל, סדר ויה"כ, ס' שכא; כ"י כ"ה, דף 113א;
מח' רומניא, דף של ע"ג. וַחֲתוּם לְפָנֶיךָ • ע"פ סרע"ג ח"ב,
ס' קנט; שצה"ל, סדר ויה"כ, ס' שכא; סת"ר ס' פא, ענין
סדר תפלות ויה"כ; כ"י כ"ה, דף 113א; מח' רומניא, דף של
ע"ג. זָאִי הַמְּבָרֵךְ אֶת עַמּוֹ וכו'. סרע"ג ח"ב, ס' קנט.
וַיְדוּ בְּנֵי־עֵלָה • סרע"ג ח"ב, ס' קנט; סדר רשב"ג, פ"ה, עמ' נה;
שצה"ל, סדר ויה"כ, ס' שיט וס' שכא; סת"ר סוף ס' עט,
ענין מלות וידוי; כ"י כ"ה, דף 113א; מח' רומניא, דף של ע"ג.
פסקי רי"ד; שצה"ל, סדר ויה"כ, ס' שיט; סת"ר ס' פא, ענין סדר תפלות ויה"כ. א"א תנא לפיך תפלתנו וכו'. שצה"ל, סדר
ויה"כ, ס' שכא; סת"ר ס' פא, ענין סדר תפלות ויה"כ.

יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ. צְדִיקִים אֲנַחְנוּ וְלֹא חָטְאנוּ. אֲבָל
אֲנַחְנוּ חָטְאנוּ (נ"א: חָטְאנוּ אֲנַחְנוּ וְאֲבוֹתֵינוּ). אֲשַׁמְנוּ. בְּגַדְנוּ. גָּזַלְנוּ.
דִּבְרַנוּ דְפִי. הֶעֵינּוּ. וְהִרְשַׁעְנוּ. וְזָדְנוּ. חֲמַסְנוּ. טַפְלָנוּ שֶׁקָר.
יַעֲצָנוּ רַע (ו"א: עֲצוֹת רַעוֹת). כּוֹזְבֵנוּ. לָצָנוּ (לוֹצְצָנוּ). מְרַדְנוּ (מְרִינוּ).
נֶאֱצָנוּ (נֶאֱפָנוּ). נִשְׁבַּעְנוּ לְשׂוֹא וְלִשְׁקָר. סָרְרָנוּ. עֵינּוּ. פִּשְׁעָנוּ.
צָרְרָנוּ. קִשְׁיָנוּ עָרְף. רִשְׁעָנוּ. שִׁחַתְנוּ. תַּעֲבָנוּ. תַּעֲיָנוּ. תַּעֲתַעְנוּ.
סָרְנוּ מִמִּצְוֹתֶיךָ וּמִמִּשְׁפָּטֶיךָ הַטּוֹבִים וְלֹא-שׁוּה לָנוּ. וְאַתָּה
צְדִיק עַל כָּל-הַבָּא עֲלֵינוּ. כִּי-אֱמַת עֲשִׂית וְאֲנַחְנוּ הִרְשַׁעְנוּ:
מֵה-נֹאמַר לְפָנֶיךָ יוֹשֵׁב מְרוֹם וּמֵה-נִסְפָר לְפָנֶיךָ שׂוֹכֵן
שְׁחָקִים. הֲלֹא כָל-הַנְּסֻתוֹת וְהַנְּגָלוֹת
אֶתָּה יוֹדֵעַ:

אֶתָּה נוֹתֵן יָד לְפוֹשְׁעִים. וַיִּמֵן פְּרוּשָׁה לְקַבֵּל שָׁבִים:
וּתְלַמְדֵנוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ לְהַתְּוֹדוֹת לְפָנֶיךָ
עַל-כָּל-עוֹנוֹתֵינוּ. לְמַעַן תִּקְבְּלֵנוּ בְּתַשׁוּבָה שְׁלֵמָה לְפָנֶיךָ
כְּאֲשֵׁים וּכְנִיחָחִים. לְמַעַן יְדַבְּרְךָ וּדְבַר-פִּהָ בַעֲבוּר אִמְרָתָּ. אִין

<p>מקורות ומקבילות</p> <p>מה נאמר לפניך וכו'. סרע"ג ח"ג, סי' קקט; סדו' רס"ג, עמ' רסב; סדו' רסצ"ג, פ"ה, עמ' ס צשנויים; שצה"ל, סדר ויה"כ, סי' שכא; סת"ר סי' פא, ענין סדר תפלות ויה"כ; כ"י כ"ה, דף 3113; מנח' רומניא, דף שג ע"ג; צמח' ארס לוצה, דף תרכה ע"ג, צשנויים. והנגלות אהה יודע שצה"ל, סדר ויה"כ, סי' שכא; סת"ר סי' פא, ענין סדר תפלות ויה"כ. צנעילה א"א אהה יודע ועל חטא. ע"פ שצה"ל, סדר ויה"כ.</p>	<p>ח"ג והערות</p> <p>וימין פרושה. כן הוא במח' רמ"ו, רומניא ושד"ל. במח' בולוניא וגיר' מהרש"ל (בסדו' רש"ס): וימין פרושה. בסרע"ג ומח' אשכנז: וימין פרושה. להתודות לפניך. במח' רומניא: להתודות בו. למען דברך וכו' הרבית סליחתנו. אינו במח' רומניא. ודבר-פה. בסרע"ג: יודברי פה אל פה.</p>
--	--

סי' שט; סת"ר סי' פא, ענין סדר תפלות ויה"כ. אהה נתן יד לפושעים וכו'. ע"פ ירמ' ג, יד; צצלי יומא, דף פז ע"ב; סרע"ג ח"ג, סי' קוט וסי' קקט; תו"י עמ"ס יומא, דף פז ע"ג, ד"ה וסיים צמה ומדכי עמ"ס יומא, פרק שבעת ימים, רמז השכה, ד"ה ומא; תוספות הר"ש, ד"ה וסיים צמה; סד"ר סי' קלח; טור או"ח, סי' תרכג; ס' מלמד התלמידים, פר' נצבים, ד"ה ולפי זה; שצה"ל, ענין ר"ח, סי' קעח, וסדר ויה"כ, סי' שטע וסי' שכא; סת"ר סי' פא, ענין סדר תפלות ויה"כ; סה"ת סי' מא, בשחרית ויה"כ. הנוסח. ע"פ סרע"ג ח"ג, סי' קקט; בסדו' רס"ג, עמ' רסב, חפית הנוסח מ'מה אנו ומה חיינו וכו'; מחו"ו סי' שט; סד"ר סי' קלח; כ"י כ"ה, דף 3113; צמח' רומניא, דף שג ע"ג, צשנויים. וימין. ע"פ שמ' טו, ו ורש"י; מדה"ג פר' משפטים, סי' ו; חצ"ר (צ"ב), פ' כד, סי' א. וימין פרושה לקבל שנים. ספרי דב', פר' ואתחנן פ' ל; פדר"א פ' מ"ג. לקבל שנים. ויק"ר פר' ל, סי' ג, ע"פ תה' קב, יט; פדר"ך (מנדלבוים), פ' כז, סי' ג. ותלמדנו היא להתודות. ע"פ צמ' ה, ז; ירמ' ג, לה; מש' כח, יג. להתודות לפניך. כ"ה גס בסרע"ג. ראו מדה"ה מח' קמא, סי' ג, 'לריך אדם להתודות חטאתו, ולהתחנן בחפלת המנחה'. למען תקבלנו וכו' כאשים וכניחוחים. ע"פ ויק"ר פר' ז, סי' צ; פדר"ך, פ' כד, ה; ילקו"ש תה', רמז תשסו. למען דברך. הוש' יד, ג.

קִץ לְאִשֵּׁי חוֹבוֹתֵינוּ וְאִין מְסַפֵּר לְנִיחָחֵי אֲשָׁמוֹתֵינוּ: אֶתָּה יוֹדֵעַ
 שְׂאֲחֵרִיתָנוּ רָמָה וְתוֹלָעָה. לְפִיכָךְ הִרְבִּיתְ סְלִיחָתָנוּ: מָה־אָנוּ.
 מָה חַיֵּינוּ. מָה חֲסָדָנוּ. מָה־צְדָקָנוּ. מָה־כַּחְנוּ. מָה־גְבוּרָתָנוּ
 לְפָנֶיךָ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וְאֵלֵהֵי אָבוֹתֵינוּ. הֲלֹא כָל־הַגְּבוּרִים כָּאִין
 נִגְדָּךְ. וְאֲנִשֵּׁי הַשָּׁם כָּלֹא הָיוּ. וְחַכְמִים כָּבְלִי מְדַע. וְגְבוּנִים
 כָּבְלִי הַשֶּׁכֶל: הֲלֹא כָל־מַעֲשֵׂינוּ תָהוּ וְבָהוּ. וַיְמִי חַיֵּינוּ הֶבֶל
 לְפָנֶיךָ. שָׁכַן כְּתוּב בְּדַבְרֵי קִדְשְׁךָ. וּמוֹתֵר הָאָדָם מִן־הַבְּהֵמָה
 אֵין. כִּי הֵכֵל הֶבֶל:

אַתָּה הַבְּדִלְתָּ אֲנוֹשׁ מֵרֹאשׁ. וְתַפְּיָרְהוּ לַעֲמֹד לְפָנֶיךָ. כִּי
 מִי־יֹאמֵר לְךָ מִה־תִּפְעַל. וּמִה־יִתְאוּנֶן אָדָם חָי. גְּבַר

מקורות ומקבילות

שאחרייתנו רימה ותולעה. ע"פ חו"ג, ה; כד, כ; כה, ו. לפיכך
 הרבנית סליחתנו. ע"פ חו"ג, עה, לט. מה לנו מה חיינו. צבלי
 יומא, דף פז ע"ב; ר"ף; סדו' רס"ג, עמ' רסב; סדו' רשצ"ג,
 פ"ה, עמ' ס; רל"ש וימא פ"ח, ס"ו; כ; מחו"ו ס"ו עמ' סד"ר
 ס' קלח. מה לנו. ע"פ דה"א ח, טז. מה חיינו. אבודרהס
 ע"פ חו"ג פח, ד. מה חסדנו. ע"פ חו"ג, ה, ד. מה לדקנו.
 ע"פ ישע' סד, ה; סרע"ג; מח' רומניא. מה כוחנו. ע"פ חו"ג
 ו, יא. מה גבורתנו. ע"פ ירמ' ט, כב. כל הגבורים כאין
 נגדך. ע"פ דה"ב כ, ו. כאין נגדך. חו"ג, לט, ו. ואנשי השם.
 ע"פ צ"ח ו, ה. כלא היו. ע"פ עוב' ה, טז. וחכמים כבלי
 מדע. ע"פ ישע' מד, כה. ונבונים כבלי השכל. ע"פ ישע'
 ה, כח. מעשינו תוכו וזכרו. ע"פ ירמ' ד, כג. וימי חיינו
 הצל לפניך. ע"פ חו"ג, לט, ו; קמ"ד; חו"ג, טז. ומותר האדם
 מן הבהמה. קה"ג, יט. אתה הגדלת אנוש וכו'. ע"פ חו"ג
 ט, ו; סרע"ג ח"ב, ס' קכט; סדו' רשצ"ג, פ"ה, עמ' ס; מורה
 נבוכים ח"ג, פ"ג, ד"ה הרבה נבוכו רמב"ן עה"ת, דב' כב, ו;
 שבה"ל, סדו' יוה"כ, ס' שכא; ס' החינוך, מלוח תקומה; סת"ר
 ס' פא, עמ' רסב; סד"ר ס' קלט; רמב"ם, סד"ת, נוסח
 סדו' רס"ג, עמ' רסב; סד"ר ס' קלט; רמב"ם, סד"ת, נוסח
 הודו; כ"י כ"ה, דף 3113; מח' רומניא, דף של"א ע"א. אנוש.
 ע"פ יהו"ד, טו. לעמוד לפניך. ירמ' טו, יג (אבודרהס).
 מי יאמר לך מה תפעל. ע"פ חו"ג, יב; צבלי סנהדרין, דף לח
 ע"ב, ר'לונכס, נעשה אדם צללמו? וכו', כל העולם כולו שלך
 הוא, כל מה שאתה רואה לעשות צטולמך עשה'. ומה יתאוון
 וכו' חטאיו. ע"פ חו"ג, לט; סדו' רס"ג; מח' פרס, דף פד

ח"ג והערות

אתה יודע. בסרע"ג: אתה ידעת. ותולעה. תיבה
 זו איננה בסרע"ג. מָה חֲסָדָנוּ. איננו במח' רומניא.
 מָה־צְדָקָנוּ. בסרע"ג נוסף: ימה ישענו מה מעשינו.
 בסדו' רס"ג איננו. בכ"י כ"ה וסדו' רש"ס: מָה־צְדָקוֹתֵינוּ.
 מָה־כַּחְנוּ. תיבות אלו חסרות במח' רמ"ו, ונוספו בהערה
 בכ"י בגליון וכן אינן בסדו' רס"ג ובאחד חה"ג שבגולד',
 אך נמצאות במח' אשכנז, רומניא וארם צובה. והשוו
 לנוסח לעולם יהא אדם בומירות של חול, ושם במח'
 רמ"ו: ימה כחנו מה גבורותינו. מָה־גְבוּרָתָנוּ. כן הוא
 בסדו' רס"ג, מח' רמ"ו, בולוניא, שד"ל ואר"ץ. בכ"י
 כ"ה: זימה גבורותינו בסרע"ג נוסף: ימה נאמר. בסדו'
 רס"ג נוסף: זימה אמונתנו. במח' רומניא: מָה־גְבוּרָתֵינוּ
 וכ"ה במח' רמ"ו בומירות תחילת שחרית, וכן נמצא בעוד
 נוסחאות שם. וְאֵלֵהֵי אָבוֹתֵינוּ. איננו בסרע"ג וסדו'
 רס"ג. כָּל־הַגְּבוּרִים. בסרע"ג ללא תיבת קָלִי. כאין
 נִגְדָּךְ. בסרע"ג וסדו' רס"ג: כאין לפניך. במח' רומניא:
 יְכַאֵין נִגְדָּךְ. וְאֲנִשֵּׁי הַשָּׁם. במח' רומניא: אֲנִשֵּׁי הַשָּׁם.
 כָּבְלִי הַשֶּׁכֶל. כן מנוקד במח' בולוניא, כ"י, רמ"ו בומירות
 של חול ושד"ל. במח' רומניא: יְכַבְלִי הַשֶּׁכֶל. במח' רמ"ו:
 יְכַבְלִי שֶׁכֶל. הֲלֹא כָל מַעֲשֵׂינוּ. בסרע"ג: יכי כל
 מעשינו. בסדו' רס"ג: זכל מעשינו. במח' רומניא: יהלא
 כל מעשימו'. וְבָהוּ. תיבה זו איננה בסרע"ג, סדו' רס"ג
 ומח' רומניא. וַיְמִי חַיֵּינוּ. במח' רומניא: זימי חיימו'.
 שָׁכַן כְּתוּב בְּדַבְרֵי קִדְשְׁךָ. כ"ז אינו בסרע"ג וסדו'
 רס"ג. אֶתָּה הַבְּדִלְתָּ. בסדו' רס"ג: זאתה הברדלתה.
 מִי־יֹאמֵר לְךָ. כ"ה במח' רמ"ו, במח' בולוניא, רומניא,
 סדו' רש"ס ושד"ל: מִי־יֹאמֵר לְךָ. מִה־תִּפְעַל. בסדו' רש"ס: מִה־תִּפְעַל. וּמִה־יִתְאוּנֶן וכו' על־חֲטָאוֹ. בסרע"ג:
 זאם יצדק מה יתן לך. אדם ח"י. כן הוא בתנכ"ים המדוייקים וראו מסורה קטנה, יחו' מו, ט. במח' רמ"ו, בולוניא,

עַל־חַטָּאוֹ: וַתִּתֵּן־לָנוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ בְּאַהֲבָהּ אֶת־(בשבת: יום הַשַּׁבָּת
הַזֶּה וְאֶת־) יוֹם הַכַּפּוּרִים הַזֶּה. קִץ סְלִיחָה וּמְחִילָה וּכְפָרָה
עַל־כָּל־עֲוֹנוֹתֵינוּ. לְמַעַן נַחְדֹּל מֵעַשְׂק יְדֵינוּ. וּבו נָשׁוּב לַעֲשׂוֹת
רְצוֹנְךָ בְּלִבֵּב שָׁלֵם. כַּדְּבַר שִׁנְאַמְר. דְּרָשׁוּ יְהוָה בְּהַמְצָאוֹ.
קְרָאָהוּ בְּהִיוֹתוֹ קָרוֹב: וְנֹאמְר. יַעֲזֹב רָשָׁע דְרָכּוֹ וְאִישׁ אֲוֹן
מִחֲשַׁבְתּוֹ. וְיָשֵׁב אֶל־יְהוָה וַיִּרְחַמְהוּ וְאֶל־אֱלֹהֵינוּ כִּי־יִרְבֶּה
לְסִלּוֹחַ: וְאַתָּה אֱלֹהֵי הַסְּלִיחוֹת. חַנּוּן וְרַחוּם אֶרְךָ־אֲפָיִם
וְרַב־חַסֵּד וּמְרַבֶּה לְהִיטִיב. וְרוֹצֵה אֶתָּה בְּתַשׁוּבַת רְשָׁעִים.
וְאִין אֶתָּה חַפֵּץ בְּמִיתַתְּךָ. כַּדְּבַר שִׁנְאַמְר. הַחֲפֵץ אַחֲפֵץ מוֹת

<p>מקורות ומקבילות</p> <p>ע"א. הוצרת שנת ננעילה. ע"פ ירושלמי ברכות, פ"ד, ה"א [דף לא ע"ב] צנלי שבת, דף כד ע"ב, ורש"י ד"ה לריך להוכיח; ר"ח: פסקי רי"ד; פסקי רי"ז עמ"ס שבת, פ"ב ה"א, אות כח; שנה"ל, סדר יוה"כ, סי' שיב; צ"ו אר"ח סי' תרכג, אות ג. מעשק. ע"פ ויק' ה, כג. וכו נאז. ע"פ מלל"ג, ז; מח' רומניא. לעשות רצונך. ע"פ תה" מ, ט. ננז שם. ע"פ מ"ב, כ; ג; דה"א יב, לט. דרשו ה' בהמלאו. דרכי, ו; סרע"ג; סדו' רס"ג; מח' רומניא. יעוזב רשע דרכו. ישע' נה, ז. ואתה אלוהי הסליחות. ע"פ נחמ' ט, יח; תה" קל, ד; דמי' ט, ט. חנון ורחום. נחמ' ט, יח. ומרבה להיטיב. ע"פ תה" לא, כ. ורוצה אתה בתשובת רשעים. ע"פ יחז' לג, יא. ואין אתה חפץ במיתתך. ע"פ יחז' יח, כג; סרע"ג. החפץ אחפץ מוט רשע יחז' יח, כג.</p>	<p>ח"ג והערות</p> <p>רומניא ושד"ל: אדם חי. בְּאַהֲבָהּ. תיבה זו איננה בסדו' רס"ג. בשבת: יום השבת הזה. איננו בסרע"ג, סדו' רס"ג, כ"י כ"ה ומח' רומניא. בשו"ע או"ח, סי' תרכ"ג, ס"ג כתב שיחיד אינו מוכיר של שבת כיון שאינו בתוך התפלה, אבל ש"ץ כיון שאמרו בתוך תפלתו מוכיר בו של שבת. אמנם במח' רמ"ו, בולוניא, כ"י ושד"ל מופיע של שבת גם כאן, ואין הבחנה בין יחיד לש"ץ. ובטור הלשון הוא רק אין צריך להזכיר של שבת וראו בשבה"ל סי' קעא ובב"י על אתר. כנראה משום שנאונים כשדר"א ובה"ג גרסו בגמ', שבת דף כד ע"ב, ש"ץ המתפלל וכו, פרושו שרק הש"ץ יאמרו אבל לא היחיד, משא"כ חכמי איטליה, כגון ר"ח, פסקי ר"ד וסייעתם לא גרסו בגמ' ש"ץ המתפלל וכו, לכך גם היחיד מוכיר בתפלתו. יום הכפורים. במח' רומניא: יום צום הכפורים. קץ</p>
---	--

סְלִיחָה וּמְחִילָה וּכְפָרָה. בסרע"ג ללא תיבת וְכַפָּרָה. בסדו' רס"ג: קִץ מְחִילָה וּסְלִיחָה
וּכְפָרָה: וְנוֹסֵף: לְמַחֹל בּוֹ. במח' אשכנז, בשינוי סדר וללא תיבת וְכַפָּרָה. עַל־כָּל־עֲוֹנוֹתֵינוּ. בסרע"ג: לְכָל
עֲוֹנוֹתֵינוּ. בסדו' רס"ג: לְכָל דּוּרוֹתֵינוּ. וּבו נָשׁוּב. בסרע"ג וסדו' רס"ג: וְנָשׁוּב. לַעֲשׂוֹת רְצוֹנְךָ. בסרע"ג:
לַעֲשׂוֹת חֻקֵי רְצוֹנְךָ. כ"ה במח' רמ"ו. במח' בולוניא, רומניא ושד"ל: לַעֲשׂוֹת רְצוֹנְךָ. בסדו' רש"ם: לַעֲשׂוֹת חֻקֵי
רְצוֹנְךָ. בְּלִבֵּב שָׁלֵם. בסרע"ג נוסף: וְאַתָּה בְּרַחֲמֶיךָ הַרְבִּים רַחֵם עָלֵינוּ כִּי לֹא תַחֲפוּץ בְּהַשְׁחָתָה עוֹלָם. כַּדְּבַר
שִׁנְאַמְר. בסרע"ג ללא תיבת וְכַפָּרָה. כ"ה במח' בולוניא, כ"י, שד"ל ואר"ץ. במח' רמ"ו: קָמָה שִׁנְאַמְר. במח'
רומניא: וְדָרְשׁוּ יְיָ וְכו' קָרוֹב וְנֹאמְר. כל זה איננו בכ"י כ"ה. וְנֹאמְר יַעֲזֹב רָשָׁע. כ"ה במח'
בולוניא, כ"י ושד"ל. בסרע"ג, סדו' רס"ג, מח' רמ"ו, רומניא ואר"ץ ללא תיבת וְנֹאמְר. כִּי־יִרְבֶּה לְסִלּוֹחַ. בסדו'
רס"ג נוסף: כִּי אַתָּה סִלַּחְתָּ וְכו' מִלֶּךְ מוֹחֵל וְסוֹלַח. וְאַתָּה אֱלֹהֵי הַסְּלִיחוֹת. כן הוא במח' רמ"ו, בולוניא, רומניא,
שד"ל ואבורדהם, סדר תפלת יוה"כ, ד"ה אתה. בסרע"ג, מחו"ו סי' שנו וכ"י כ"ה: וְאַתָּה אֱלֹהֵי סְלִיחוֹת, ללא ה"א
הידועה וכן הוא בפסוק בנחמ' ט, יז, א"כ המשך טקסט הפנים, הוא המשך של הפסוק. בסדו' רס"ג: כִּי אַתָּה אֱלֹהֵי
סְלִיחוֹת. וּמְרַבֶּה לְהִיטִיב. אינו בסדו' רס"ג. וְרוֹצֵה אֶתָּה. בסרע"ג, כ"י כ"ה ומח' רומניא: וְרוֹצֵה אֶתָּה.
בְּתַשׁוּבַת רְשָׁעִים. בסרע"ג: בְּתַשׁוּבַת שֵׁל רְשָׁעִים. בסדו' רס"ג: בְּתַשׁוּבַת הַשֵּׁבִים. וְאִין אֶתָּה חַפֵּץ. בסדו'
רס"ג: וְאִין אֶתָּה חַפֵּץ. בְּמִיתַתְּךָ. בסדו' רס"ג, מח' בולוניא ורומניא: בְּמִיתַתְּךָ. כַּדְּבַר שִׁנְאַמְר הַחֲפֵץ וְכו'.
בסרע"ג: וְנֹאמְר הַחֲפֵץ, אמנם הפסוק מופיע לאחר זלמה תמותו בית ישראל. במח' רומניא: כְּאִמּוֹר הַחֲפֵץ וְכו'.
אַחֲפֵץ מוֹת רָשָׁע. כן הוא בסרע"ג, סדו' רס"ג ומח' רומניא, בכ"י ובתנכ"ים שלפנינו. בכ"י כ"ה: אַחֲפֵץ בַּמָּת.

רָשַׁע נָאֵם אֲדֹנָי אֱלֹהִים. הֲלוֹא בָּשׁוּבוּ מִדְּרָכֶיךָ וְחָיָה: וְנֹאמַר.
אָמַר אֱלֹהִים חִי-אֲנִי נָאֵסוּ אֲדֹנָי אֱלֹהִים. אִסְחַפְּךָ בְּמוֹת
הָרָשָׁע כִּי אִסְבְּשׁוּב רָשַׁע מִדְּרָכּוֹ וְחָיָה. שׁוּבוּ שׁוּבוּ מִדְּרָכֶיכֶם
הָרָעִים וְלִמָּה תָמוּתוּ בֵּית יִשְׂרָאֵל: וְנֹאמַר. כִּי לֹא אֶחְפֹּץ בְּמוֹת
הַיָּמִת נָאֵם אֲדֹנָי אֱלֹהִים וְהִשִּׁיבוּ וְחָיו:

ויש נוהגים להוסיף:

אֱלֹהֵי. נִצּוֹר לְשׁוֹנֵי מַרְעֵי. וּשְׁפַתִּי מִדְּבַר מִרְמָה. וְלִמְקַלְלֵי נַפְשִׁי תִדּוּם וְלִמְצוֹתֶיךָ
תִּרְדֹּף נַפְשִׁי. וְנַפְשִׁי כַּעֲפָר לְכָל תַּהֲיָה. יְהִי רִצּוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְהוָה אֱלֹהֵי.
שְׁכַל-הַקָּמִים עָלַי לְרַעְיָה. תִּפְרַע עֲצָתְךָ וְתִקְלַקֵּל מַחְשְׁבוֹתַי. וְכֵן יְהִי רִצּוֹן מִלְּפָנֶיךָ
יְהוָה אֱלֹהֵי. שְׁתַּפְּתַח לִי שְׁעָרֵי תוֹרָה. שְׁעָרֵי חֶכְמָה. שְׁעָרֵי בִינָה. שְׁעָרֵי דַעְיָה. שְׁעָרֵי
פְּרָנְסָה וְכֻלְפָּלָה. שְׁעָרֵי חַיִּים. חֵן וְחֶסֶד וְרַחֲמִים וְרִצּוֹן מִלְּפָנֶיךָ:

כולם אומרים:

יְהִיו לְרִצּוֹן אֱמִרֵי-פִי. וְהִגִּינוּ לְבִי לְפָנֶיךָ. יְהוָה צוּרֵי וְגֹאֲלֵי:

פוסע שלש פסיעות לאחוריו בכריעה אחת, וחוזר לשמאלו ואחר כך לימינו, ואומר:

עֲשֵׂה שְׁלוֹם בְּמִרוֹמָיו. הוּא בְּרַחֲמָיו. יַעֲשֵׂה שְׁלוֹם עָלֵינוּ
וְעַל-כָּל-יִשְׂרָאֵל. (אָמֵן):

(יְהִי רִצּוֹן מִלְּפָנֶיךָ. יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ.

שְׁתַּבְּנָה בֵּית הַמִּקְדָּשׁ בְּמַהֲרָה בְּיָמֵינוּ. וְתֵן חֶלְקֵנוּ בְּתוֹרַתְךָ):

ח"ג והערות

במח' רמ"ו, בולוניה ושר"ל: אַחַפְּךָ בְּמוֹת רָשַׁע וְכֵן הוּא
בסדר"ר סי' מט, עמ' שלב, ד"ה השיבנו וסי' קכה, עמ'
תרמא, ד"ה זכרנו. נאם אדני אֱלֹהִים. בתנכ"ס
שלפנינו: נאם אדני יְהוָה וכן בשני מקומות הסמוכים,
אמנם השני בטעם רביעי והשלישי באתנחתא. בסרע"ג,

סדו' רס"ג וכל המח' העתיקו רק את הקרי' אֱלֹהִים, ולא את הכתיב שהוא שם הוי"ה, שהרי צריך לקרותו בשם
אלקות ע"פ המסורה וכן בכל מקומות האחרים הבאים במח'. במח' רומניא ללא שם אלקות. וְנֹאמַר אֱמַר וכו'.
בסרע"ג: שְׁנֹאמַר אֱמַר וכו'. בסדו' רס"ג כאן בא הפסוק: כִּי לֹא אֶחְפֹּץ בְּמוֹת וכו' ואח"כ יִנְאמַר אֱמַר אֱלֹהִים חִי
אֲנִי וכו'. אָמַר אֱלֹהִים וכו' מִדְּרָכּוֹ וְחָיָה. במח' רומניא: כִּי לֹא אֶחְפֹּץ בְּמוֹת הָרָשָׁע כִּי אִם בְּשׁוּב רָשַׁע מִדְּרָכּוֹ
וְחָיָה וְנֹאמַר, אמנם פסוק זה לא קיים במקרא שלפנינו והשוו מה"ג במ' כב, יג; חיבור התשובה למאירי, משיב נפש,
מאמר א, פ"א, ד"ה ונשוב לענינינו. וְהִשִּׁיבוּ וְחָיו. לפי סרע"ג ממשכיכים כִּי אֵתָה סִלְחָן לְיִשְׂרָאֵל וכו'. תְּפִילּוֹת
אֲמֹרָאִים. הקד"א מצוין בסוף נעילה של לחש, לומר אֵהֵי עַד שְׁלֹא נּוֹצַרְתִּי, כמנהג שאר הקהילות, ע"פ בבלי
ברכות, דף יז ע"א, ודבר זה נמצא אף ברמב"ם. אמנם הקד"א לא מתייחס לזה בשאר התפילות של יו"כ. כנראה,
דעתו לומר אֵהֵי עַד שְׁלֹא נּוֹצַרְתִּי, בכל תפילות יו"כ במקום אֵהֵי נִצּוֹר לְשׁוֹנֵי מַרְעֵי. ראו בענין זה, ביספר תפילות

מקורות ומקבילות

אמור אליהם חִי אֱלֹהֵי יו"כ, י"א. כִּי לֹא אֶחְפֹּץ בְּמוֹת. יו"כ
י"א, ל"ב. יִהְיוּ לְרִצּוֹן אֱמִרֵי פִי. סדו' רס"ג, פ"ה, עמ' ס; כ"ו
כ"ה, דף 114 א; מח' רומניא, דף של"א ע"א. פוסע שלש פסיעות.
מח' רומניא, דף של"א ע"א. עושה שלש. כ"ו כ"ה, דף 114 א.

החזן אומר בלחש (וכפי מנהג ק"ק רומה אומר בקול רם):

אֲדַנִּי שִׁפְתַי תִּפְתַּח וּפִי יִגִּיד תְּהִלָּתְךָ:

**בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ. אֱלֹהֵי אַבְרָהָם.
אֱלֹהֵי יִצְחָק וְאֱלֹהֵי יַעֲקֹב. הָאֵל הַגָּדֹל הַגִּבּוֹר וְהַנּוֹרָא.
אֵל עֲלִיּוֹן. גּוֹמֵל חֲסָדִים טוֹבִים וְקוֹנֵה אֶת-הַכֹּל וְזוֹכֵר חֲסָדֵי
אֲבוֹת. וַיִּמְבִּיא גּוֹאֵל לְבְנֵי בְנֵיהֶם לְמַעַן שְׁמוֹ בְּאַהֲבָה:
מִסּוּד חֲכָמִים וּנְבוֹנִים. מִלְּמַד דַּעַת מְבִינִים. אֶפְתַּח פִּי
בְּתַחֲנוּנִים. לְחִלּוֹת פְּנֵי שׁוֹכֵן מְעוֹנִים:
אָב יְדַעַךְ מְנוּעֵר. בְּחִנְתּוֹ בְּעֶשֶׂר בַּל עֲבוּר בְּרֹאשׁ תַּעֲר.
גָּשׁ לְחִלְךָ כְּנַעַר וְלֹא כְּבַעַר. דְּגָלְיוֹ**

מקורות ומקבילות

חזרת הש"ץ לנעילה. סרש"ג ח"ב, סי' קל. אב - זה אברהם. ע"פ ישע"י סג, טו. אב ידעך מנוער. ע"פ צבלי נדרים, דף לב, סוף ע"א; מדרש"י פ' לך לך, סי' ד; ב"ר פ' ל, סי' ח; ילקוט"ש חו', רמז מה; שבה"ל, סדר ויה"כ, סי' שבל. **בחנתו נעשה.** ע"פ משני אבות פ"ה, מ"ג; פדר"א פ' לא; תד"א פ' כב; ילקוט"ש חו', רמז תתנב. **צל עזר צראש תע.** ע"פ צ' כב, יב. **גש לחך.** פי' לחיותך, לשון תפלה וצקשה, וזאת צמדת"י פ' וירא, סי' טז, 'אין ויגש אלל תפלה'. וע"פ צ' יח, כג. **כנער.** ע"פ חו' יח, א, 'כי נער ישראל'; שה"ש זוטא (צוצר), פ' א, סי' א. **כנער - שלא טעס חטא.** ע"פ צבלי עירובין, דף כ"ב; פסחים, דף פז ע"א; משר"א, פ' יח, עמ' 338. **ולא כנער.** ע"פ חו' לב, ז; מש"ב, א. דגליו. ע"פ צמ' א, יב.

ח"ג והערות

חיים, בבירור נוסח האר"י (רימ"ר), עמ' שב, ולק"י, סוף עמ' 141, דפו"י. אמנם בשום נוסח ממח' בני רומה לא נמצא 'אחי עד שלא נוצרתי ואף לא 'אחי נצור לשוני וראו שבה"ל, סדר ויה"כ, סוף סי' שיט, וכנראה מכיון שאומרים שאר וידוים, לכך לא ראו צורך לומר וידוי דרב המנונא זושי. ה' שפתי תפתח. במח' רמ"ז ובולוניה לא נמצא פסוק זה. **א עליון.** במח' רמ"ז, בולוניה, כ"י ורומניא הנוסח בחזרת הש"ץ הוא: 'ברוך אתה... א עליון קונה שמים וארץ' ואח"כ 'מסוד חכמים' וכו' וראו בחזרת הש"ץ של שחרית. **אב ידעך מנוער.** פיוט לר' אלעזר קליר, מיוסד ע"ס א"ב. פיוט זה נמצא גם במנהג אשכנז (גולד', כיפור, עמ' 728); מח' רומניא, דף שצא ע"א, כולל הפסוקים הנלווים אל הפיוט. לפי שד"ל, במבוא

לְבֹא בְּזֶה הַשָּׁעַר: כְּפָתוּב. זֶה־הַשָּׁעַר לַיהוָה. צְדִיקִים יָבֹאוּ
 בו: וְנֶאמַר. פֶּתְחוּ שְׁעָרִים וַיָּבֹא גוֹי־צְדִיק שְׁמֵר אֲמָנִים:
 אֲמוֹנִים גָּשׁוּ לְנִצְחָה אִיּוֹם. נִצַּח כָּל־הַיּוֹם. עֲבוּר כִּי־פָנָה יוֹם.
 מְגַנְנוּ בְּצַדֵּק יוֹשֵׁב כְּחוֹם הַיּוֹם:

זְכַרְנוּ לְחַיִּים. מֶלֶךְ חַפֵּץ בְּחַיִּים. וְחֲתַמְנוּ בְּסֵפֶר הַחַיִּים.
 לְמַעַן אֵל חַי. (מֶלֶךְ) גּוֹאֵל עוֹזֵר וּמוֹשִׁיעַ
 וּמְגַן. בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. מְגַן אַבְרָהָם:

אַתָּה גְבוּר לְעוֹלָם יְהוָה. מְחִיָּה מֵתִים אַתָּה רַב לְהוֹשִׁיעַ.
 מוֹרִיד הַטַּל. מְכַלְכֵּל חַיִּים בְּחֶסֶד. מְחִיָּה מֵתִים
 בְּרַחֲמִים רַבִּים. סוֹמֵךְ גּוֹפְלִים וְרוֹפֵא חוֹלִים. מֵתִיר אֲסוּרִים.
 וּמְקַיֵּם אֲמוּנָתוֹ לַיְשָׁנֵי עֶפְרָי. מִי־כְמוֹד בְּעַל גְּבוּרוֹת וּמִי דוֹמָה
 לָךְ. מֶלֶךְ מֵמִית וּמְחַיֶּה וּמְצַמִּיחַ לָנוּ יְשׁוּעָה:

הַנֶּקְרָא לְאֵב זָרַע. וְנִפְנָה לְסוּר מִמּוֹקְשֵׁי רַע. זַעַק וְחִנּוּן
 וְשִׁיחָה לֹא נִגְרַע. חֶסֶן בְּרַכָּה בְּאֶשֶׁר

מקורות ומקבילות

זוה השער. ע"פ צ"ר כב, ח; תר"ח; רש"י צ"ר כח, ח, ו' זה שער השמים'. זה השער לה'. תה' קוח, כ. פתחו שערים. ישע' כו, ג. אמונים גשו. ע"פ מדת"ה מח' לה, 'אמונים נוהל ה', אלו ישראל שאומרים וכו'. ללא - כינוי לקב"ה. ע"פ יגס ללא ישראל, ש"ה טו, כט. והענין כאן ע"פ ויק"ר פ"ה ל, ס"ו ג. עבור כי פנה יום. ע"פ ירמ' ו, ד. מניינו. ע"פ תה' לג, כ. צדק. תה' יז, טו. יושב כחוס היום. ע"פ צ"ר יח, ח. וחתמנו בספר החיים. מח' רומניא, דף ש"א ע"א. הנקרא לאב זרע. ע"פ צ"ר כ"א, יב. ונפנה לסור וכו'. ע"פ צ"ר פ"ה סד, ס"ו א; ילק"ש ת"ו, רמח ק"א. לסור ממוקשי רע. ע"פ מש' יג, יד. זעק וחינו. ע"פ צ"ר כה, כ"א. ראו בבלי שבת, דף פט ע"ב, 'רשב"ע, בני ולא צדיק?', ע"ש. ושיחה לא נגרע. ע"פ צ"ר כד, סג; צ"ר פ"ה ס, ס"ו יד. חוסן נרעה. ע"פ מש' טו, ו.

ח"נ והערות

למכב"ר עמ' 72, הוא לר' שמעון ב"ר יצחק, ראו אליצור, כיפור, עמ' 222 ואילך. בל עבור בראש. אצל אליצור: קלי עבורי וללא תיבת בראש. גש לחלף. במח' רומניא: גש להללך. ג"א בגולד: גש לחלף. צדיקים יבאו בו. אצל אליצור נוסף פסי מתה' עח, לח: וְהוּא רְחוּם יְכַפֵּר עוֹן וְלֹא־יִשְׁחָת וְהַרְבֵּה לְהַשִּׁיב אָפוּ וְלֹא־יַעִיר בְּלִחְמָתוֹ. נִצַּח כָּל. אצל אליצור: יחד כל. עבור כ"פנה. במח' רומניא: עבור כי פנה. אצל אליצור: מבקר ועד פנות. פנה יום. במח' שד"ל: פנה היום. מְגַנְנוּ בְּצַדֵּק יוֹשֵׁב. אצל אליצור: מְגַנְנוּ כְּיוֹשֵׁב. מְמוֹקְשֵׁי רַע. במח' רומניא: מְמוֹקְשֵׁי רַע. אצל אליצור: מְמוֹקְשֵׁי רַע. וְשִׁיחָה. במח' רומניא: וְשִׁיחָה. לֹא נִגְרַע. בפי קד"א וגולד: לֹא נִגְרַע. במח' רומניא: יָלֵא

נגרע. חסן ברכה. במח' רומניא: חסן ברכה. באשר זרע. כן הוא בכ"י, וכן נראה מהעתקת קד"א וגולד. במח' רמ"ו, בולוניא, שד"ל ורומניא: באשר זרע.

זרע. כפֿתוב. ויזרע יצחק בארץ יהוא וימצא בשנה ההוא
מאה שערים. ויברכהו יהוה: ונאמר. פתחולי שערי צדק.
אבא־בם אודה יה:

יה שמך בנו יערב. וישעך לנו תקרב. גאול נא מקרב.
והחיינו בטל כשח לפנות ערב:

מי כמודך אב הרחמים. זכור יצוריך ברחמים. ממית ומחיה.
ונאמן אתה להחיות מתים. ברוך אתה יהוה.
מחיה המתים:

טבע זיו תוארה. יה חקקו בכם יקרה. כֿשר תם מקום
מהנורא. לעת קץ חז ויירא:

כפֿתוב. ויירא ויאמר מהנורא המקום הזה. אין זה פי
אס־בית אלהים וזה שער השמים: ונאמר. שאו
שערים ראשיכם והנשאו פתחי עולם ויבוא מלך הכבוד: מי
זה מלך הכבוד. יהוה עזו וגבור. יהוה גבור מלחמה: שאו
שערים ראשיכם ושאו פתחי עולם ויבא מלך הכבוד: מי
הוא זה מלך הכבוד. יהוה צבאות. הוא מלך הכבוד סלה:
ונאמר. ימלך יהוה לעולם. אלהיך ציון לדר ודר. הללויה:

ח"ג והערות

ויברכהו יי. אצל אליצור נוספו כאן שני פסוקים. שמך
בנו. אצל אליצור: שמך בנו. וישעך לנו תקרב.
אצל אליצור: וישעך לנו קרב. גאול נא. במח' רומניא
נוסף: וְחֻקִּים. כֿשח לפנות. במח' רומניא: וְכֿשח
לפנות. בכס יקרה. בפי קד"א כתב שהגיר' באל"ף:
'בכס יקרא, לשון כבוד (בארמית), ופרשו בכסא הכבוד,
וכ"ה במח' שד"ל. כשר תם. בכ"י ואצל אליצור ללא
תיבת תם. לעת קץ. כ"ה במח' רמ"ז, נירנברג,
רומניא וגולד. במח' בולוניא ושר"ל: לעת הקיץ. אצל
אליצור: לעת קץ. חז ויירא. בכ"י ואצל אליצור ללא
תיבת חז. ונאמר ימלך יי וכו'. איננו במח' רומניא.

מקורות ומקבילות

ויזרע יצחק בארץ יהוא. צ"י כו, יב. פתחו לי שערי צדק. תהי
קוה, יט. שמך... וישעך לנו תקרב. ע"פ מדר"ה מז' ד, ס"ג ג
(אות כח). וישעך לנו תקרב. ע"פ ישע"י, טו, ח; תהי פה, ת.
גאול נא מקרב. ע"פ תהי סט, יט. והחיינו בטל. ע"פ פדר"א
פ' לג; ירושלמי ברכות פ"ה, ה"ב, ותענית פ"א, ה"א. כשח
לפנות ערב. ע"פ צ"י כד, סג. זיו תוארה. ע"פ ישע"י, נה, יד;
צבלי צ"מ, דף פד ע"א, 'שופרים דיעקב אבינו'; צ"ב, דף נח
ע"א. יה חקקו בכם יקרה. ע"פ משר"א פ"י י, סוף עמ" 187.
ראו צבלי חולין, דף לא ע"ב, ורש"י ד"ה צדוקנו; צ"ר פ"י עה,
סוף ס"ג ג; מדר"ג (וורשא), פ"י צמדבר, ס"י יט; ולקו"ש ישע"י,
רמז תנב, ד"ה אמר ה'. כשר - פי' ראה. ע"פ צ"י כח, ח.
תס. צ"י כה, כו. מקום מה נורא. ע"פ צ"י כח, ח. לעת
שאו שערים ראשיכם. תהי כד, ז"י. ימלך ה' לעולם. תהי קמו, י.

קץ חז ויירא. ע"פ צ"י כח, טזח. ויירא ויאמר. צ"י כח, ח.

וְאַתָּה קְדוֹשׁ יוֹשֵׁב תְּהִלּוֹת יִשְׂרָאֵל אֵל נָא:
מֵעָרֵב וְעַד-עָרֵב אֲנִיצְחָהּ נִאֲקַתְנּוּ שְׁמֵעָה וְסִלַּחְהּ זַכְנוּ
בִּי-עֲמֹן הַסְּלִיחָה סָרְרָנוּ תִמְחָה וְתִסְלַח
עֲזָר לָנוּ שְׁלַח בִּי-אַתָּה אֲדָנִי טוֹב וְסִלַּח פְּנִיכֶם כְּזוֹהַר
אֲזִהִיר צְדָקְכֶם לְנִגְדֵי יְאִיר כִּי אֶסְלַח לְאִשֶׁר אֲשָׂאִיר: שְׁמַע-נָא
סִלַּח-נָא הַיּוֹם נְהַלְלֶךָ נוֹרָא וְאִיוֹם עֲבוּר כִּי-פָנָה הַיּוֹם קְדוֹשׁ:
קָמְנוּ בְּתַחֲנוּן שְׁעָנוּ רוּמָה אֵל וְהוֹשִׁיעֵנוּ שׁוּבְנוּ אֱלֹהֵי יִשְׁעָנוּ
שְׁמַע בְּרִצּוֹן תִּפְלְתָנוּ שׁוּר בְּשַׁפְלוּתָנוּ שׁוּבָה יְהוָה
אֶת-שְׁבִיתָנוּ תָנוּ עַל-לִבְבְּכֶם תְּשׁוּעַת מַלְפָּכֶם שׁוּבוּ אֵלַי
וְאֲשׁוּבָה אֵלֵיכֶם שְׁמַע-נָא סִלַּח-נָא הַיּוֹם נְהַלְלֶךָ נוֹרָא וְאִיוֹם
עֲבוּר כִּי-פָנָה הַיּוֹם קְדוֹשׁ:

מקורות ומקבילות

מערב ועד ערב. ע"פ ויק' כג, לב. אלנחה. עי' צסה"ש לרד"ק, שיש לפרשו לשון חחק, ולא"כ יש לפרש כלן מתחוקים מערב עד ערב. נאקתנו. ע"פ שמי' ב, כד. שמעה וסלחה. ע"פ דני' ט, יט. זכנו. ע"פ חיו' כה, ד. כי עמך הסליחה. תה' קל, ד. סררנו. ע"פ הוש' ד, טו. תמחה ותסלת. ע"פ ישע' מד, כב. עזר לנו שלח. ע"פ תה' ב, ג. כי אתה ה' ע"פ תה' פו, ה. פניכם כזוהר אזוהר. ע"פ דני' יב, ג. לדקקס לנגדי יאיר. ע"פ תה' לו, ו. כי אסלה לאשר אשחיר. ירמ' ג, כ. שמע נא סלה נא. ע"פ דני' ט, יט. סלה נא היום. ע"פ ויק' טז, ל. נהללך נורא. ע"פ תה' סו, ג. נורא ואיוס. הל' ע"פ חבק' א, ז. עזר כי פנה היום. ע"פ ירמ' ו, ד. נתחטן שענו - לשון פניה, כלומר פנה לתחנונו. ע"פ צר' ד, ה; תה' קב, יח. רומה אל והושיענו. ע"פ ש"ב כב, מז; מ"ב יט, יט; תה' כה, יד. שובנו אלהי ישענו. תה' פה, ה. שמע צרעון תפלתנו. ע"פ תה' יט, טו; סט, יד. שור בשפלותנו. ע"פ תה' קלה, ו. שור מלשון רחיה. ע"פ אשורנו ולא קריב, צמ' כד, יח. שוכה ה' תה' קכו, ד. תנו על לזנכס. ע"פ דב' לב, מו. תנו... תשועת מלכסס. ע"פ יש' לג, כב; ירמ' ג, כג. תשועת מלכסס. ע"פ איכ' ג, כו. שובו אלי. מלא' ג, ז.

ח"ג והערות

וְאַתָּה קְדוֹשׁ... יִשְׂרָאֵל. במח' רומניא: זיבן ומלוך וז ליעולם ואתה קדוש. מערב ועד ערב. גולד, כיפור, עמ' 730; אליצור, כיפור, עמ' 726; מח' רומניא, דף שצא ע"ב. נאקתנו. אצל אליצור: נאקינו. שמעה וסלחה. אצל אליצור: שמעה סלחה. זכנו. תיבה זו איננה במח' רומניא ואצל אליצור. סררנו. בכ"י: סוררנו. במח' רומניא: סוררנו. אצל אליצור: סררנו. תמחה ותסלח. כן הוא במח' בולוניה ושר"ל. במח' רמ"ו, רומניא ואצל אליצור: תמח ותסלח. המ"ם רפוייה ומלעיל, מבנין הקל (לא בדגש ומלרע בנין נפעל). וכ"ה בכ"י (אלא שהוא בציר"י במקום חיר"ק). עזר לנו. אצל אליצור: עורינו מקודש. אתה אדני. בשם אדנות, כן הוא בפסוק שלפנינו. מכל המח' נראה שהוא שם הוי"ה. כְּזוֹהַר אֲזִהִיר. כן נראה נכון. במח' שר"ל: כְּזוֹהַר אֲזִהִיר. במח' רומניא: כְּזוֹהַר אֲזִהִיר. צְדָקְכֶם לְנִגְדֵי יְאִיר. כן הוא במח' בולוניה ושר"ל. במח' רמ"ו ורומניא: צְדָקְכֶם לְנִגְדֵי יְאִיר. אצל אליצור: צְדָקְכֶם לְנִגְדֵי יְאִיר. נְהַלְלֶךָ נוֹרָא. במח' רומניא: נְהַלְלֶךָ. אצל אליצור: נְהַלְלֶינּוּ נוֹרָא. כי פנה היום. תוספת הדי"א, ע"פ פי' קד"א. במח' רמ"ו, בולוניה, רומניא וכ"י: כי פנה יום.

כל סוף קטע הוא לשון פסוק, ובפסוק כתוב 'היום' בה"א וכן נרפס במח' שר"ל. אמנם בכל הנוסחאות הישנות ואצל גולד, כתוב יום. שובנו. במח' רומניא: שובנו. ברצון תפלתנו. במח' רומניא ואצל אליצור: ברצון את-תפלתנו. את-שביתנו. כן הוא במח' בולוניה, רומניא ושר"ל. במח' רמ"ו ואצל אליצור: את-שביתנו. תשועת מלכסס. במח' רומניא ואצל אליצור: תשובת מלכסס. נהללך נורא. אצל אליצור: נהללנו נורא.

כִּתְּר יִתְּנוּ לָךְ (יהוה אלהינו מלאכים) המוני מעלה
 עם- (עמך ישראל) קבוצי מטה. יחד
 כלם קדשה לך ישלשו. כמה שנאמר על-יד נביאך. וקרא
 זה אל-זה ואמר. קו"ח: קדושו קדוש קדוש יהוה צבאות. מלא
 כל-הארץ כבודו: חזו: כבודו מלא עולם. משרתיו שואלים זה
 לזה איה מקום כבודו. לעמתם ברוך יאמרו. קו"ח: ברוך
 כבוד-יהוה ממקומו: חזו: ממקומו (הוא) יפן (ברחמיו) לעמו.
 המיחדים את-שמו ערב ובקר תמיד בכל-יום. פעמים באהבה
 ואומרים. שמע ישראל. יהוה אלהינו יהוה אחד: אחד
 הוא אלהינו. הוא אבינו. הוא מלכנו. הוא מושיענו. הוא
 ישמיענו ברחמיו שנית לעיני כל-חי. להיות לכם לאלהים:
 קו"ח: אני יהוה אלהיכם: (יש מוסיפים: אלהים אל עליון השוכן
 ברום חביון. השב שכינתך במהרה לציון). חזו: ובדברי קדשך
 כתוב לאמר. קו"ח: ימלך יהוה לעולם. אלהיך ציון לדר ודר.
 הללויה:

חמל על-מעשיך ותשמח במעשיך. שפט בצדק מעשיך
 ותקדש במעשיך: ובכן יתקדש שמך
 יהוה אלהינו עלינו על-ישראל עמך. ועל-ירושלם עירך
 ועל-ציון משכן כבודך. ועל-מלכות בית דוד משיחך.
 ועל-מכוונך והיכלך:

ח"ג והערות

מקורות ומקבילות

קדושה לנעילה. לפי מח' רמ"ו ובולוניה אומרים נוסח הקדושה כמו
 במנחה ולא הנוסח הרבתי, וכ"ה במח' ארם צובה, דף תרכא ע"ב. וראו
 מח' שד"ל, ח"ב, דף קנה, המציין כי בויניציאה וברומה נהגו לומר את הקדושה הרבתי.

פתח יתנו לך. מח' רומניא, דף של"ט ע"ב.

לְדוֹר וָדוֹר נִגִּיד גְּדֻלָּךְ. וּלְנִצַּח נִצָּחִים קִדְשְׁתָּךְ נִקְדִּישׁ.
 וְשִׁבַּחְךָ אֱלֹהֵינוּ מִפִּינוּ לֹא-יִמוּשׁ לְעוֹלָם וָעֶד. כִּי-אֵל
 מֶלֶךְ גָּדוֹל וְקָדוֹשׁ אַתָּה:

וּבְכֵן תֵּן פְּחָדְךָ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ עַל-כָּל-מַעֲשֶׂיךָ וְאִימָתְךָ
 עַל-כָּל-מַה-שֶּׁבְרָאתָ. וַיִּירָאוּךָ כָּל-
 הַמַּעֲשִׂים וַיִּשְׁתַּחֲווּ לְפָנֶיךָ כָּל-הַבְּרוּאִים. וַיַּעֲשׂוּ כָּל־אֲגָדָה
 אַחַת לַעֲשׂוֹת רִצּוֹנְךָ בְּלִבָּב שָׁלֵם. כִּמָּה שִׁדְעָנוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ
 שֶׁהִשְׁלִטוֹן לְפָנֶיךָ. עַז בְּיָדְךָ וּגְבוּרָה בְּיַמֶּינְךָ. וְשִׁמְךָ נוֹרָא
 עַל-כָּל-מַה-שֶּׁבְרָאתָ:

וּבְכֵן תֵּן כְּבוֹד יְהוָה לְעַמְּךָ. תְּהִלָּה לִירְאֵיךָ וְתִקְוָה טוֹבָה
 לְדוֹרְשֶׁיךָ. וּפְתִיחוֹן פֶּה לְמִיַּחֲלִים לָךְ. שְׂמֵחָה לְאַרְצְךָ.
 שְׂשׂוֹן לְעִירְךָ. וְצַמִּיחוֹת קָרֵן לְדוֹד עַבְדְּךָ וְעֵרִיכוֹת נֵר לְבֶן-יִשִׁי
 מְשִׁיחְךָ בְּמַהֲרָה בְּיַמֵּינוּ:

וְאִז צְדִיקִים יִרְאוּ וַיִּשְׂמְחוּ. וַיִּשְׂרִים יַעֲלֹזוּ. וַחֲסִידִים בְּרִנָּה
 יִגִּילוּ. וְעוֹלָתְךָ תִּקְפֹּץ פִּיהָ וְכָל-הַרְשָׁעָה כָּלָה כְּעָשָׂן
 תִּכָּלֶה. כִּי תַעֲבִיר מִמְּשָׁלֶת זָדוֹן מִן-הָאָרֶץ. וְתִמְלֹךְ אַתָּה
 יְהוָה לְבַדְּךָ עַל-כָּל-מַעֲשֶׂיךָ. עַל-יְרוּשָׁלַיִם עִירְךָ וְעַל-צִיּוֹן
 מְשֹׁכֵן כְּבוֹדְךָ. כִּפְתוּב בְּדַבְּרֵי קִדְשְׁךָ. יְמִלֹךְ יְהוָה לְעוֹלָם.
 אֱלֹהֶיךָ צִיּוֹן לְדֹר וָדֹר. הִלְלוּ-יָהּ: וְכַתוּב. וַיִּגְבֹּה יְהוָה צְבָאוֹת
 בְּמִשְׁפָּט וְהָאֵל הַקָּדוֹשׁ נִקְדָּשׁ בְּצַדִּיקָה: בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה.
 הַמֶּלֶךְ הַקָּדוֹשׁ:

מקורות ומקבילות

לדור ודור. סרע"ג ח"ב, סי' קל. וכן. סרע"ג ח"ב, סי' קל. המלך הקדוש. סרע"ג ח"ב, סי' קל.

אַתָּה בַּחֲרַתְנוּ מִכָּל־הָעַמִּים. אֶהְבֵּת אֹתָנוּ וְרָצִיתָ בָּנוּ
 וְרוֹמַמְתָּנוּ מִכָּל־הַלְשׁוֹנוֹת.
 קִדְשְׁתָּנוּ בְּמִצְוֹתֶיךָ וְקִרְבַּתְנוּ מִלְּכָנוּ לְעִבּוֹדְתֶךָ. וְשִׂמְךָ הַגָּדוֹל
 הַגָּבוֹר וְהַנּוֹרָא עָלֵינוּ קִרְאתָ:

וְתַתֵּן לָנוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ בְּאַהֲבָה. אֶת־יוֹם (בשבת: הַשַּׁבָּת הַזֶּה
 וְאֶת־יוֹם) הַכְּפוּרִים הַזֶּה. לְסְלִיחָה וְלִמְחִילָה וְלִכְפָּרָה
 עַל־כָּל־עֲוֹנוֹתֵינוּ. מִקְרָא קִדְשׁ. זָכַר לְיִצְיַאת מִצְרָיִם:

אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ. יַעֲלֶה וְיָבֵא. יִגְיעַ. יִרְאֶה
 (נ"א: וְיִרְאֶה) וְיִרְצֶה. וְיִשְׁמַע.

וְיִפְקֹד. וְיִזְכֵּר זְכוֹרֵינוּ וְזָכוֹן אֲבוֹתֵינוּ. וְזָכוֹן יְרוּשָׁלַיִם עִירֶךָ.
 וְזָכוֹן מְשִׁיחַ בֶּן־דָּוִד עֲבָדֶךָ. וְזָכוֹן כָּל־עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל
 לְפָנֶיךָ (לְפָלִיטָה) לְטוֹבָה. לְחַן וְלִחְסֵד וְלִרְחֻמִּים וְלִרְצוֹן בְּיוֹם
 (בשבת: הַשַּׁבָּת הַזֶּה וּבְיוֹם) הַכְּפוּרִים הַזֶּה. זָכְרָנוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ
 בּוֹ לְטוֹבָה. וּפְקָדְנוּ בּוֹ לְבִרְכָה. וְהוֹשִׁיעֵנוּ בּוֹ לְחַיִּים טוֹבִים.
 בְּדַבַּר יְשׁוּעָה וְרַחֲמִים. וְחוּס וְחַנּוּן וְרַחֵם עָלֵינוּ וְהוֹשִׁיעֵנוּ. כִּי
 אֱלֹהֶיךָ עֵינֵינוּ. כִּי אֵל מֶלֶךְ חַנּוּן וְרַחוּם אַתָּה:

אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ. מְחוֹל לְעֲוֹנוֹתֵינוּ בְּיוֹם הַכְּפוּרִים
 הַזֶּה. מְחַה וְהַעֲבֵר פְּשָׁעֵינוּ וְחַטָּאתֵינוּ מִנֶּגֶד עֵינֶיךָ.
 כְּאָמֹר. אֲנֹכִי אֲנֹכִי הוּא מְחַה פְּשָׁעֶיךָ לְמַעַנִי וְחַטָּאתֶיךָ לֹא
 אֶזְכֵּר: וְנֹאמֵר. מְחִיתִי כְּעַבֵּל פְּשָׁעֶיךָ וְכַעֲנֵן חַטָּאוֹתֶיךָ. שׁוּבָה
 אֵלַי כִּי גֹאֲלֶתֶיךָ: וְנֹאמֵר. כִּי־בְיוֹם הַזֶּה יִכַּפֵּר עֲלֵיכֶם לְטַהֵר
 אֶתְכֶם. מִכָּל חַטָּאתֵיכֶם לְפָנַי יְהוָה תִּטְהָרוּ:

מקורות ומקבילות

אתה בחרתנו. ס"ו קל; מנח' רומניא, דף ש"א ע"ב. בלשנה. ס"ד ע"ג ח"ב, ס"ו קל. לפני ה' תטסרו. ס"ד ע"ג ח"ב, ס"ו קל.

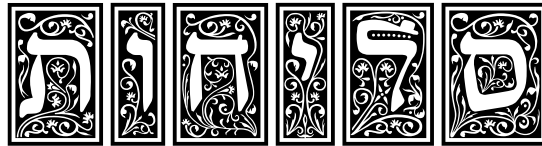
אֱלֹהֵינוּ ואלהי אבותינו. הִיָּה עִם־פִּיפִיּוֹת שְׁלוּחֵי עַמְּךָ
 בֵּית יִשְׂרָאֵל. הָעוֹמְדִים לְבַקֵּשׁ תְּפִלָּה וְתַחֲנוּנִים
 מִלְּפָנֶיךָ עַל־עַמְּךָ בֵּית־יִשְׂרָאֵל. הוֹרֵם מֵה־שִּׂיאֲמָרוֹ. הַבִּינֵם
 מִדֵּי־שִׂידָבְרוּ. הַשִּׁיבֵם מֵה־שִּׂישְׂאָלוֹ. יָדַעַם הַיָּאֵךְ יִפְאָרוּ:
 בְּאוֹר־פְּנֵיךָ יִהְלֹכוּ. בְּרַךְ לְךָ יִבְרָכוּ. עַמְּךָ בְּפִיָּהֶם יִבְרָכוּ.
 וּמִבְּרֻכּוֹת פִּיךָ יִתְבָּרְכוּ. עַמְּךָ לְפָנֶיךָ יַעֲבִירוּ. וְהֵם בְּתוֹךְ
 יַעֲבִירוּ: עֵינֵי עַמְּךָ בָּם תְּלוּיּוֹת. וְעֵינֵיהֶם לְךָ מִיְּחִלּוֹת: גָּשִׁים
 מוֹל שׁוֹד לְהִלְחָמָה. וְשֹׁכֵךְ כְּעַם וְחָמָה. וְעַם מִסְּבִיבִים אוֹתְךָ
 כְּחוֹמָה. וְאַתָּה מִן־הַשָּׁמַיִם תִּשְׁגִּיחַ אוֹתָם לְרַחֲמָה: עֵין נוֹשָׂאִים
 לְךָ לַשָּׁמַיִם. לֵב שׁוֹפְכִים נִכְחָךְ כְּפִים. וְאַתָּה תִּשְׁמַע מִן־
 הַשָּׁמַיִם: שְׁלֵא יִכְשְׁלוּ בַלְשׁוֹנָם. וְלֹא־יִנְקָשׁוּ בְּשִׁנּוּגָם. וְאֵל־
 יִבוֹשׁוּ בְּמִשְׁעָנָם. וְאֵל־יִכְלָמוּ בָּם שְׂאוּנָם. וְאֵל־יִאֲמָרוּ בְּפִיָּהֶם
 דְּבַר שְׁלֵא כְרָצוֹנְךָ: כִּי חֲנוּנֵיךָ יְהוּה אֱלֹהֵינוּ הֵמָּה חֲנוּנִים.
 (וּמְרַחֲמֵיךָ הֵמָּה מְרַחֲמִים). וּמְלַמְּדֵיךָ הֵמָּה מְלַמְּדִים: כְּמָה
 שִׂידְעָנוּ יְהוּה אֱלֹהֵינוּ אֶת־אֲשֶׁר תַּחֲזֵן יְחֹן. וְאֶת־אֲשֶׁר תַּרְחֵם
 יֶרַחֵם. כְּכַתוּב בְּתוֹרָתְךָ. וְחֲנַתִּי אֶת־אֲשֶׁר אֲחֹן וְרַחֲמָתִי
 אֶת־אֲשֶׁר אֶרְחֵם:

יֵאל אֶרְךָ אַפִּים אֶתָּה. וּבַעַל הַרְחָמִים נִקְרָאתָ. וְדַרְךָ
 תְּשׁוּבָה הוֹרִיתָ: גְּדֹלַת רַחֲמֵיךָ
 וְחֲסָדֶיךָ תִּזְכָּר הַיּוֹם וּבְכָל־יּוֹם לְזֵרַע יִדִּידֶיךָ: תִּפְּן אֱלֵינוּ
 בְּרַחֲמִים. כִּי אַתָּה הוּא בַּעַל הַרְחָמִים: בְּתַחֲנוּן וּבְתַפִּלָּה (לְפָנֶיךָ)
 נִקְדָּם. כְּמוֹ שֶׁהוֹדַעְתָּ לְעֵנּוּ מִקְדָּם: מִחֲרוֹן אַפֶּךָ שׁוּב. כְּמוֹ
 בְּתוֹרָתְךָ כְּתוּב: בְּצֵל כְּנַפֶּיךָ נַחֲסָה וְנִתְלוֹנָן. כְּמוֹ וַיֵּרַד יְהוּה

מקורות ומקבילות

אורח הים עם פיפיות וכו'. מח' רומניא, דף ט"ז ע"ב.

בְּעֵינֵינוּ: תַּעֲבֹר עַל־פְּשַׁע וְתִמְחָה אֶפְסֵם. כְּוִיתִי צַב עִמּוֹ שָׁם: תֵּאָזִין
 שְׁוֹעַ וְתִקְשִׁיב מֵאֲמָר. כְּוִיקְרָא בְּשֵׁם. יְהוָה: וְשָׁם נֶאֱמַר. וַיַּעֲבֹר
 יְהוָה עַל־פְּנֵיו וַיִּקְרָא. יְהוָה יְהוָה אֵל רַחוּם וְחַנּוּן. אֶרֶךְ אַפַּיִם
 וְרַב־חֶסֶד וְאֵמֶת: גִּצֹר חֶסֶד לְאֱלֹפִים נִשְׂא עֵינָיו וּפְשַׁע וְחַטָּאָה
 וְנִקְהָה: וְסִלַּחַת לְעוֹנְנֵנוּ וּלְחַטָּאתֵנוּ וּנְחַלְתָּנוּ: סִלַּח לָנוּ אָבִינוּ
 כִּי חָטָאנוּ. מְחַל לָנוּ מִלְּכָנוּ כִּי פָשַׁעְנוּ: כִּי־אַתָּה אֲדֹנָי טוֹב
 וְסִלַּח. וְרַב־חֶסֶד לְכָל־קְרָאִיךָ: כִּי־עִמָּךְ הַסְּלִיחָה. לְמַעַן תִּוְרָא:
 לְמַעַן־שִׁמְךָ יְהוָה וְסִלַּחַת לְעוֹנְנֵנוּ כִּי רַב הוּא:

סליחה ראשונה

**בְּטָרֶם שָׁמַשׁ יָבֵא. בְּהִיכְלוֹ בְּמַעוֹנִים. אֱלֹהִים יִבְשָׁר
 בְּטוֹבוֹ. לְשׁוֹעַת אָבוֹת וּבְנִים.**

פְּתַחוּ שְׁעָרִים וַיָּבֵא גוֹי־צִדִּיק שְׁמֵר אֲמָנִים:

**נָטוּ צְלִיל־עֶרֶב. קָרְבוּ וַיֵּאֲתִיּוּ. וְזָרַע קִדְשׁ קָרְבִי. וְכָל־קָרְבִּי
 יִהְיֶימוּ. כָּלֶם אֲחֹזֵי חָרֵב. תְּפִלוֹת וְחִין עֲטִיּוֹ. אֵל מִתְהַלֵּךְ
 בְּקָרְבִי. עִמָּךְ בָּךְ חֲסִיּוֹ. גִּיב גִּבְבֹּדוֹת הָרֵב. לְהַשְׁמִיעַם
 אֶסְתַּבְּעִיּוּ. יִלְבִּינוּ אֶסְיִהִיּוּ. חֲטָאִיכֶם כִּשְׁנִים.**

פְּתַחוּ שְׁעָרִים וַיָּבֵא גוֹי־צִדִּיק שְׁמֵר אֲמָנִים:

מקורות ומקבילות

סליחות צנרעה האמלעית. ע"פ שצה"ל, סדר ויה"כ, סי' שטו;
 סת"ר סי' פא, ענין סדר תפלות ויה"כ. בטרם שמש יבוא. ע"פ
 ירמ' יג, טז. כהיכלו במעוניהם. ע"פ דב' לג, כז. יבשר בטובו. ע"פ

ישע' נב, ז. פתחו שערים. ישע' כו, ב. נטו אללי ערב. ע"פ ירמ' ו, ד. קרבו ויאחזו. ע"פ ישע' מ"א, ה. וזרע קודש. ע"פ ישע' ו, יג;
 עזר' ט, ב. קרב. ע"פ שמו' טז, ט. וכל קרבי יהמינו. ע"פ תה' קג, א; שה"ש ה, ד. כולם אחוזי חרב. שה"ש ג, ח. תפלות וחין עטיו.
 ע"פ תה' קב, א. וחין - תחנונים. אוי' מ"א, ד ותי"ו. עטיו - ילצשו. ע"פ תה' פד, ז. אל מתהלך בקרב. ע"פ דב' כג, טו. עמד כך
 חסיו. ע"פ ישע' יד, לב; תה' לו, ח. יב. ישע' טז, יט. כבודות. ע"פ תה' פז, ג. הרב. ע"פ תה' נח, ד. ציווי מלשון הרצה. להשמיעם
 חס תנעיו. ע"פ ישע' כח, יב. ילבינו חס יהיו וכו'. ע"פ ישע' ח, יח.

ח"ג והערות

בטרם שמש יבוא. סליחה לר' בנימין ב"ר אברהם מן
 הענוים מרומה, סי' בנימין.

**יְדִידֵי אֵל שׁוֹמְרֵי שְׁעָרֵי זְבוּל אַרְמוֹנִים. הַתְּאוֹשְׁשׁוּ לְקוֹל
 קוֹרְאֵי עֲבָדֵי אֵל נְאֻמָּנִים. וּפְתַחוּ אֵלֵיהֶם שְׁעָרֵי
 עֲתִירוֹת עַם־תַּחֲנוּנִים. וּבַעֲדָם חָלוּ מוֹרָה. צַדֵּק אֱלֹהֵי מְעוֹנִים.
 וּבְמִצּוֹלוֹת יָם יוֹרָה. חֲטָאת עַם־זְדוֹנִים. וְאִין זְכוּרֹן לְרֵאשׁוֹנִים
 וְגַם לְאַחֲרֹנִים.**

פְּתַחוּ שְׁעָרִים וַיָּבֹא גוֹיִצְדִּיק שְׁמֵר אָמְנִים:
**מִמַּעַמַּד הַיּוֹם פָּנָה. וְעַמִּי תַחֲנֶה שׁוֹאֵל. וְהִיכַל קֹדֶשׁ חָנָה.
 מֵאֵז הַבְּקָר וְאֵל. אֱלֹהִים נִפְשׁוּ עֲנָה. בְּצוּם וּבְכִי
 לְהַתְּאֵל. וּכְזֹאת בְּשִׁיחוֹ עֲנָה. זוּלְתָךְ אִין גּוֹאֵל. אֲנָא הוֹשִׁיעָה
 נָא. וְסִלַּחַת חֲטָא נוֹאֵל. תְּלַזּוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר הִמָּה מְלִיגִים.
 פְּתַחוּ שְׁעָרִים וַיָּבֹא גוֹיִצְדִּיק שְׁמֵר אָמְנִים:**

**נְוֶה שְׁפָרִירוּ בַּעֲלוֹת. הַשְּׁמֵשׁ בְּמְרוֹמֵי. יַעֲלֶה שְׁוֹעַ תְּפִלוֹת.
 אֶל־אֱלֹהֵי בְנֵעִימֵי. וַיַּחֲשֹׁב בְּקַרְבֵּן עוֹלוֹת. מַעוֹט חֲלָבֵי
 וְדָמֵי. וַיִּשְׁמִיעַ לְמִקְהֵלוֹת. שְׁמַעְתִּי קוֹל עַמִּי. וְחֲטָאתֶם נִמְחָלוֹת.
 בְּמִצּוֹלוֹת תוֹךְ יָמֵי. עֲדַת קֹדְשֵׁי וְלֹאֲמֵי. לְכוּ אֲכָלוּ מִשְׁמָנִים.
 פְּתַחוּ שְׁעָרִים וַיָּבֹא גוֹיִצְדִּיק שְׁמֵר אָמְנִים:**

מקורות ומקבילות

ידידי אל ע"פ ישע' ה, א; מהע"ד פל"ג, פי"ב; צבלי מנחות, דף נג ע"ב; ספרי דב', פרי' חלאת הצרכה, פי' שגב, ס"ו יב. שומרי שערי ע"פ נחמ' יא, יט. זבול ישע' סג, טו. ארמונים. ע"פ ישע' לב, יד ותי"ו. התאושושן. ע"פ ישע' מו, ח. לקול קורא. ע"פ ישע' מג, ג. ופתחו אליהם שערי. ע"פ ישע' כו, ב. עתירות עם תחנונים. ע"פ דני' ט, ג. וצעדס חלו. ע"פ מל"א א, ט. מורה. תה' פד, ז; אי"ו לו, כב. מורה לדק, ע"פ הוש' י, יב. לדק. תה' מה, ח. אלהי מעונים. ע"פ דב' לג, כו. ובמולות ים יורה הטאת. ע"פ מוי' ז, יט. מושאל מל' שמי' טו, ד. ואין זכרון

ח"צ והערות

חטאת עם זדונים. בכ"י ומח' רמ"ו: חטאת עם וזדונים. והיכל קדש חנה. כ"ה במח' רמ"ו, בולוניא וכ"י, ואף קד"א לא הגייה, אלא רק כתב שמשפטו יזכהיכל' ואכן בשד"ל (כנראה הגייה ע"פ קד"א): יזכהיכל'. שפרירו בעלות. בכ"י: שפרירו בעלות. בְּקַרְבֵּן עוֹלוֹת. בכ"י: בְּקַרְבֵּן עוֹלוֹת. שמעתי קול. בכ"י: שמעתי לקול. עדרת קדשי. במח' רמ"ו וכ"י: עדרת קדשי.

לראשונים. ע"פ קה' א, יא. היום פנה. ע"פ ירמ' ו, ד. תחנה שאל. ע"פ דני' ט, ג. והיכל קודש חנה. מושאל מל' שמי' יח, ה. קדש חנה. ע"פ ישע' כט, א; יו"ב ב, ח. מאז הצוקר. רות ב, ז. אלהים נפשו ענה. ע"פ דני' י, יב; עזר' ח, כא. צלום וככי להתאל. ע"פ יוא' ב, יב. להתאל - לשון קינה ומספד, משורש אלה. ע"פ יוא' א, ח. בשיחו ענה. ע"פ תה' סד, ב. זולתך אין גואל. ע"פ רות ד, ד. אנה הושיעה נא. ע"פ תה' קוח, כה. וסלחת חטא נואל. ע"פ שמי' לד, ט. תלוות בני ישראל. צמ' יד, כו. שפרירו. ירמ' מג, י. בעלות השמש במרומי. ע"פ דני' ו, טו; הצק' ג, יא. כתי"ו וראצ"ע. שוע תפלות. ע"פ תה' ה, ג. בנעימי. ע"פ תה' קלה, ג. ויחשב בקרבן עולות. ע"פ הוש' יד, ג. מעוט חלבי ודמי. צבלי צרכות, דף ח ע"א. למקהלות. ע"פ תה' סח, כו. שמעתי קול עמי. ע"פ דב' ה, כה. במולות תוך ימי. ע"פ מוי' ז, יט. עדרת קדשי. ע"פ צמ' טו, ג. עדרת... ולאומי. ע"פ תה' ז, ח. לכו אכלו משמנים. נחמ' ת, י.

אֵל מֶלֶךְ יוֹשֵׁב עַל־כִּסֵּא רַחֲמִים. מִתְנַהֵג בַּחֲסִידוֹת. מוֹחֵל
עוֹנוֹת עַמּוֹ. מַעֲבִיר רֵאשׁוֹן רֵאשׁוֹן. מַרְבֵּה מְחִילָה
לַחַטָּאִים וְסִלִּיחָה לַפּוֹשְׁעִים. עוֹשֶׂה צְדָקוֹת עִם (כָּל־)בֶּשֶׁר
וְרוּחַ וְלֹא כְרַעַתְם תִּגְמַל (נ"א: לָהֶם גּוֹמֵל): אֵל הוֹרִיתֵנוּ לֹאמַר
(מִדּוֹת) שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה וְזָכַר לָנוּ (הַיּוֹם) בְּרִית שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה
(כְּמוֹ) שְׁהוֹדַעְתָּ לְעֵנּוּ מִקֶּדֶם וּכְן כְּתוּב (בְּתוֹרַתְךָ). וַיֵּרַד יְהוָה
בְּעָנָן וַיִּתְיַצֵּב עִמּוֹ שָׁם וַיִּקְרָא בְּשֵׁם יְהוָה: וְשָׁם נֶאֱמַר. וַיַּעֲבֹר
יְהוָה עַל־פְּנֵי וַיִּקְרָא. יְהוָה יְהוָה אֵל רַחוּם וְחַנּוּן. אַרְבֵּי אַפָּיִם
וְרַב־חֶסֶד וְאַמֶּת: גִּצֵּר חֶסֶד לְאֱלֹפִים נִשְׂא עֵינָיו וְפָשַׁע וְחַטָּאָה
וְנִקְהָה. וְסִלַּחְתָּ לְעוֹנֵינוּ וְלַחַטָּאתֵנוּ וְנַחֲלֵתֵנוּ: סִלַּח־לָנוּ אֲבִינוּ
כִּי חָטְאֵנוּ. מְחַל לָנוּ מִלִּכְנוּ כִּי פָשַׁעְנוּ: כִּי־אַתָּה אֲדֹנָי טוֹב
וְסִלַּח. וְרַב־חֶסֶד לְכָל־קַרְאֵיךָ: כִּי־עַמְּךָ הַסִּלִּיחָה. לְמַעַן תּוֹרֵא:
לְמַעַן־שִׁמְךָ יְהוָה וְסִלַּחְתָּ לְעוֹנֵינוּ כִּי רַב הוּא:

סליחה שנייה

אֱלֹהִים דֵּר מְרוֹמְךָ. שְׁמַע אֲנִקְתָּ אֲמוּנֵיךָ. וּבִשְׂר אֶת־
עַמְּךָ. סִלַּחְתִּי אֶת־זְדוֹנֵיךָ.

לךְ אֶכֶל בְּשִׂמְחָה לַחֲמֶךָ וְשִׂתָּה בְּלִב־טוֹב יִגְדֶּךָ:

מִטָּרִם עֲלוֹת שְׁמֶשׁ. לְמַעוֹנוּ בְּמְרוֹמִים. וְעַד לֹא־יָבֵא אִמְשׁ.
הַקָּשָׁב שִׁיחַ תְּמִימִים. וְכָל־פְּשָׁעֵיהֶם הִמְשׁ. וְתִשְׁקִיעֶם

ח"ג והערות

אֱלֹהִים דֵּר מְרוֹמְךָ. סליחה כנראה מאת ר' משה אבן
עזרא, ס"ו 'משה'. הסליחה נמצאת גם במנהג אשכנז,
גולדף, כיפור, עמ' 676.
ג, יא, כח"י וראב"ע. ועד לא יבוא אמש. מושאל מל' ישע' ס, כ.
אמש. ברי יט, לד; לא, כט. הקשב שיח תמימים. ע"פ משל
כה, יח. וכל פשעיהם המש. ע"פ ויק' עז, טז. המש. ע"פ שמי' י, כה. ותשקיעם בתמימים. ע"פ מיי' ז, יט.

מקורות ומקבילות

אֱלֹהִים דֵּר מְרוֹמְךָ. ע"פ ישע' לג, ה; אוי' לא, ב. שמע אנקת
אמוניך. ע"פ תה' קב, כה. סלחתי את זדוניך. ע"פ צמ' יד, כ.
לך אכול בשמחה. קה' ט, ז. מטרים עלות שמש. ע"פ ירמ'
יג, טז. עלות השמש למעונו במרומים. ע"פ דני' ו, טו; חבק'
ע"פ משל

בְּתַהוֹמִים • וְצוֹרְרִימוֹ צוֹר הַכְּמֶשׁ • בְּחֶרֶן אֶף וּזְעָמִים • וְלַעַם
 כְּפוֹף כְּחֶרֶמֶשׁ • תִּשְׁמִיעַ בְּקוֹל רַחֲמִים • קוֹם לָמָּה זֶה בְּאֵימִים •
 אַתָּה נִפְלַעַל-עַל-פְּנֵיךָ • לֵךְ אֲכַל בְּשִׂמְחָה לַחֲמֹךְ וְשִׂתָּה בְּלִב־טוֹב יִיגַד:

שְׁעָרֵי רְצוֹן פִּתְחָה • לְעַם קָנוֹי לְגוֹרְלֶךָ • וְכָל-חַטָּאתָם סִלְחָה •
 אֱלֹהִים חַי בְּרַב גְּדוּלָּךְ • וְהִנֵּם מֵהֶם אֲנַחָה • וְשׁוֹר כִּי
 הֵם פְּעֵלֶךָ • וּמִלֵּאךְ בְּרִית שְׁלָחָה • לְגוֹי בְּחֶרֶת לְחַבְלֶךָ • וְחִישׁ
 לְהַשְׁמִיעוֹ בְּשִׂמְחָה • בְּהוֹד גַּעַם מְלוּלֶךָ • עַמִּי מִה־חֶרֶה לֶךָ •
 וְלָמָּה נִפְלַו פְּנֵיךָ • לֵךְ אֲכַל בְּשִׂמְחָה לַחֲמֹךְ וְשִׂתָּה בְּלִב־טוֹב יִיגַד:

הָעֵת נִעִילַת שְׁעָרִים • וְעַת הַשֶּׁמֶשׁ לָבֵא • יִשְׁמִיעַ לְבַחֲרִים •
 הַצּוֹר לְמַעַן טוֹבו • שְׂאוּ רְאשֵׁיכֶם שְׁעָרִים • עַמִּי יִבְאוּ
 בּוֹ • וַיִּזְהַ מִי כְּפוֹרִים • עַל-עַם בְּחַר לְחַבְּבוֹ • וַיִּגְאֹל זָרַע יִשְׂרָאֵל •
 וַיַּעֲנֶה לְגוֹי אֲשֶׁר אָהָבו • זֶה הַדֶּרֶךְ לָכֵן בּוֹ • הַנְּנִי עִמָּךְ לְפָנֶיךָ •
 לֵךְ אֲכַל בְּשִׂמְחָה לַחֲמֹךְ וְשִׂתָּה בְּלִב־טוֹב יִיגַד:

מקורות ומקבילות

אור. ע"פ דב' לב, ד. הכמש - לשון יבוש בלשון חז"ל. ראו
 שה"ר פ"ג, ס"ג. ג. נחרון אף וזעמים. ע"פ לפ' ג, ה; תה' סט, ה.
 סעף כחרמש. ע"פ ישע' נח, ה. קום למה וכו' על פניך. ע"פ יח"ז, ז, ו. שערי רצון פתחה. ראו דב"ר פ"ג, ריש ס"ו, יב.
 לעם קנוי לגורלך. ע"פ תה' טז, ה; תי"ו דב' לב, ט; פדר"א פ' כד; ילקו"ש תה', רמז תרכס. וכל חטאתם סלחה. ע"פ ירמ' לא, לג; תה' פה, ג. אהים חיי. מ"ב יט, ד; ישע' לו, ד. צרוב גדלך. ע"פ דב' ט, כו. והנעם מהם אנחה. ע"פ ישע' לה, ו; נח, יא. ושור. מלשון 'אשורנו ולא קרוב, במ' כד, יח. כי הם פעלך. ע"פ חבק' ג, ב. ומלאך הנרית שלחה. ע"פ מלאך ג, א. לגוי נחרת. ע"פ דב' ז, ו. לגוי נחרת לחבלך. ע"פ דב' לב, ט; תי"ו. וחס - לשון מהירות. תה' ז, ו. להשמיעו בשמחה. ע"פ תה' נח, ו. בהוד טועם מלולך. ע"פ ישע' ל, ל; משל' טז, כד. עמי מה. ע"פ מיכ' ג, ג. חרה וכו' נפלו פניך. צ"ר ד, ו. נעילת שערים. משל' תענית פ"ד, מ"א; צבלי תענית, דף כו ע"א; יומא, דף פז ע"ב. ועת השמש נבוא. ע"פ צ"ר טו, יב. לנחיריים. ע"פ תה' קה, ו; דה"א, טז, יג. האור. ע"פ דב' לב, ד. האור למען טובו. ע"פ תה' כה, ז. אלו ראשיכם שערים. ע"פ תה' כד, ז. עמי יבואו צו. ע"פ תה' קיח, כ. ויזה מי כפורים. ע"פ יחז' לו, כה; משנ' יומא פ"ח, מ"ט; צבלי יומא, דף פה ע"ב. עס נחר לחצבו. ע"פ דב' ז, ו. זרע ישרים. ע"פ תה' קיב, ב. ויענה. ע"פ ישע' נח, ט; תה' לא, טו. לגוי אשר אהבנו. ע"פ דב' ז, ו; מלאך א, ב; שמ"ר פ"ה, א, ס"ו. זה הדרך לכו צו. ישע' ל, כה; ע"פ שמי' יח, כ. הנני עומד לפניך. שמי' ת, ו.

ח"ו והערות

וְצוֹרְרִימוֹ צוֹר. בכ"י: וְצוֹרְרִימֵם צוֹר. בקול רַחֲמִים. במח' רמ"ז: וְבִקוֹל מְרוֹמִים. לָמָּה זֶה בְּאֵימִים. כ"ה במח' בולוניה, כ"י ושר"ל. במח' רמ"ז וכ"י: לָמָּה תִּחְרִישׁ. וְכָל-חַטָּאתָם סִלְחָה. כ"ה במח' רמ"ז וכ"י. במח' בולוניה: וְחַטָּאתָם סִלְחָה, בלי תיבת וְכָל- במח' שר"ל: וְכָל-חַטָּאתָם סִלְחָה. אֱלֹהִים חַי. בכ"י: יִאֲהֶה חַי. אֲשֶׁר אָהָבו. בכ"י: אֲשֶׁר אָהָבו.

ע"פ ישע' לה, ו; נח, יא. ושור. מלשון 'אשורנו ולא קרוב, במ' כד, יח. כי הם פעלך. ע"פ חבק' ג, ב. ומלאך הנרית שלחה. ע"פ מלאך ג, א. לגוי נחרת. ע"פ דב' ז, ו. לגוי נחרת לחבלך. ע"פ דב' לב, ט; תי"ו. וחס - לשון מהירות. תה' ז, ו. להשמיעו בשמחה. ע"פ תה' נח, ו. בהוד טועם מלולך. ע"פ ישע' ל, ל; משל' טז, כד. עמי מה. ע"פ מיכ' ג, ג. חרה וכו' נפלו פניך. צ"ר ד, ו. נעילת שערים. משל' תענית פ"ד, מ"א; צבלי תענית, דף כו ע"א; יומא, דף פז ע"ב. ועת השמש נבוא. ע"פ צ"ר טו, יב. לנחיריים. ע"פ תה' קה, ו; דה"א, טז, יג. האור. ע"פ דב' לב, ד. האור למען טובו. ע"פ תה' כה, ז. אלו ראשיכם שערים. ע"פ תה' כד, ז. עמי יבואו צו. ע"פ תה' קיח, כ. ויזה מי כפורים. ע"פ יחז' לו, כה; משנ' יומא פ"ח, מ"ט; צבלי יומא, דף פה ע"ב. עס נחר לחצבו. ע"פ דב' ז, ו. זרע ישרים. ע"פ תה' קיב, ב. ויענה. ע"פ ישע' נח, ט; תה' לא, טו. לגוי אשר אהבנו. ע"פ דב' ז, ו; מלאך א, ב; שמ"ר פ"ה, א, ס"ו. זה הדרך לכו צו. ישע' ל, כה; ע"פ שמי' יח, כ. הנני עומד לפניך. שמי' ת, ו.

אֵל מֶלֶךְ יוֹשֵׁב עַל־כִּסֵּא רַחֲמִים. מִתְנַהֵג בַּחֲסִידוֹת. מוֹחֵל
עוֹנוֹת עַמּוֹ. מַעֲבִיר רֵאשׁוֹן רֵאשׁוֹן. מַרְבֵּה מְחִילָה
לַחַטָּאִים וְסִלִּיחָה לַפּוֹשְׁעִים. עוֹשֶׂה צְדָקוֹת עִם (כָּל־)בֶּשֶׁר
וְרוּחַ וְלֹא כְרַעַתְם תִּגְמַל (נ"א: לָהֶם גּוֹמֵל): אֵל הוֹרִיתָנוּ לֹאמַר
(מִדּוֹת) שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה וְזָכַר לָנוּ (הַיּוֹם) בְּרִית שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה
(כְּמוֹ) שְׁהוֹדַעְתָּ לְעַנּוֹ מִקֶּדֶם וְכֵן כְּתוּב (בְּתוֹרַתְךָ). וַיֵּרַד יְהוָה
בְּעָנָן וַיִּתְיַצֵּב עִמּוֹ שָׁם וַיִּקְרָא בְּשֵׁם יְהוָה: וְשָׁם נֶאֱמַר. וַיַּעֲבֹר
יְהוָה עַל־פְּנֵי וַיִּקְרָא. יְהוָהוּ יְהוָה אֵל רַחוּם וְחַנּוּן. אַרְבֵּי אַפָּיִם
וְרַב־חֶסֶד וְאַמֶּת: גִּצֵּר חֶסֶד לְאֱלֹפִים נִשְׂא עֵינָיו וְפָשַׁע וְחַטָּאָה
וְנִקְהָה. וְסִלַּחְתָּ לְעוֹנֵינוּ וְלַחַטָּאתָנוּ וְנַחֲלַתָּנוּ: סִלַּח־לָנוּ אָבִינוּ
כִּי חָטְאָנוּ. מְחַל לָנוּ מִלִּכְנוּ כִּי פָשַׁעְנוּ: כִּי־אַתָּה אֲדֹנָי טוֹב
וְסִלַּח. וְרַב־חֶסֶד לְכָל־קַרְאֵיךָ: כִּי־עַמְּךָ הִסְלִיחָה. לְמַעַן תּוֹרֵא:
לְמַעַן־שִׂמְךָ יְהוָה וְסִלַּחְתָּ לְעוֹנֵינוּ כִּי רַב הוּא:

סליחה שלישית

יְהִיו נָא אֱמָרֵי פִי. לְפָנֶיךָ עֲרִבִים. וְשַׁעַה מְהֻלָּלֶיךָ.
אֵל מַעֲרִיב עֲרִבִים.

מַעֲלוֹת הַשָּׁחַר עַד צֵאת הַכּוֹכָבִים:

יְהִיו נָא אֱמָרֵי פִי. לְרִצּוֹן הָרַב. וּבְשָׂרְנוּ סִלִּיחָה. בּוֹחֵן כְּלִיּוֹת
וְקָרֵב. וְשַׁעַה לְמְהֻלָּלֶיךָ. מִבְּקָר עַד־עֲרִב. וְרַחֵם עַל־
עַנְיֶיךָ. לְפָנֶיךָ נִצְבִים.

מַעֲלוֹת הַשָּׁחַר עַד צֵאת הַכּוֹכָבִים:

מקורות ומקבילות

יהיו נא אמרי פי. ע"פ תה" וט, טו. לפניך ערבים. ע"פ תה" קד, לד. ושעה מהללך. ע"פ תה" סא, ב; אה"מ, אסתר, עמ' 65, ס"י כא. מהללך. ע"פ דה"א כט, יג. א מעריב

ערבים. ראו אבודרהם (ורטהיימר), עמ' קלח, ברכת ק"ש של לילה. מעלות השחר. נחמ"ד, טו. הרב. תה" נא, ד. ובשרנו סליחה. ע"פ צמ" יד, כ; ירמ"י לא, לג. בוחן כליות וקרוב. ע"פ ירמ"י יא, כ; תה" ז, י; צנ"ס נוב, כא. בוקר עד ערב. ע"פ שמו"י, יג. ורחם על ענייך. ע"פ ירמ"י לא, וט; תה" קג, יג. לפניך נצבים. ע"פ דב" כט, ט.

ח"ג והערות

יהיו נא אמרי. סליחה אנונימית ללא א"ב. ושעה

מְהֻלָּלֶיךָ. בפ"י קד"א ומח' שד"ל: ושעה לְמְהֻלָּלֶיךָ.

יְהִי־נָא אֲמָרֵי פִי־ לְפָנֶיךָ לְרִצּוֹן־ נִקְנִי מִפֶּשַׁע־ וְטַהֲרֵנִי מִלְחָצוֹן־
 וְשַׁעֲה לְמַהֲלָלֶיךָ־ וּבִשְׂרָם עֲלִיצוֹן־ חֲטָאֵינוּ מִחַה כְּעִנְן־
 וּפִשְׁעֵינוּ כְּעָבִים־
 מַעֲלוֹת הַשָּׁחַר עַד צֵאת הַכּוֹכָבִים:

יְהִי־נָא אֲמָרֵי פִי־ לְפָנֶיךָ מְתוּקִים־ וּבִשְׂרָם נָא שְׁלוֹם־ קְרוּבִים
 וּרְחוּקִים־ וְשַׁעֲה לְמַהֲלָלֶיךָ־ וְאַל־תְּשִׁיבֵנו רְקִים־ וְחַתְּמָנוּ
 לְחַיִּים־ יוֹשֵׁב הַכְּרוּבִים־
 מַעֲלוֹת הַשָּׁחַר עַד צֵאת הַכּוֹכָבִים:

אֵל מֶלֶךְ יוֹשֵׁב עַל־כִּסֵּא רַחֲמִים־ מְתַנְהֵג בַּחֲסִידוֹת־ מוֹחֵל
 עוֹנוֹת עַמוֹ־ מַעֲבִיר רֵאשׁוֹן רֵאשׁוֹן־ מְרַבֵּה מְחִילָה
 לְחֲטָאִים וְסִלִּיחָה לְפוֹשְׁעִים־ עוֹשֶׂה צְדָקוֹת עִם (כָּל־)בְּשָׂר
 וְרוּחַ וְלֹא כְרַעַתְם תִּגְמַל (נ"א: לָהֶם גּוֹמֵל): אֵל הוֹרִיתָנוּ לֹאמֹר
 (מִדּוֹת) שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה וְזָכַר לָנוּ (הַיּוֹם) בְּרִית שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה
 (כְּמוֹ) שְׁהוֹדַעְתָּ לְעֵנּוּ מִקֶּדֶם וְכֵן כְּתוּב (בְּתוֹרַתְךָ)־ וַיֵּרֶד יְהוָה
 בְּעִנְן וַיִּתְיַצֵּב עִמּוֹ שָׁם וַיִּקְרָא בְּשֵׁם־ יְהוָה: וְשָׁם נֹאמַר־ וַיַּעֲבֹר
 יְהוָה עַל־פָּנָיו וַיִּקְרָא־ יְהוָה יְהוָה אֵל רַחוּם וְחַנּוּן־ אֲרָךְ אַפַּיִם
 וְרַב־חַסֵּד וְאַמֶּת: נִצֵּר חֶסֶד לְאֱלֹפִים נִשְׂא עֵוֹן וּפִשָׁע וְחֲטָאָה
 וְנִקְהֵ־ וְסִלַּחַת לְעוֹנָנוּ וְלִחְטָאתָנוּ וְנִחַלְתָּנוּ: סִלַּח־לָנוּ אֲבִינוּ
 כִּי חֲטָאנוּ־ מְחַל לָנוּ מִלִּבְנוּ כִּי פִשְׁעָנוּ: כִּי־אַתָּה אֲדֹנָי טוֹב
 וְסִלַּח־ וְרַב־חַסֵּד לְכָל־קַרְאֶיךָ: כִּי־עַמְּךָ הִסְלִיחָה־ לְמַעַן תוֹרֵא:
 לְמַעַן־שְׂמֶךָ יְהוָה וְסִלַּחַת לְעוֹנָנוּ כִּי רַב הוּא:

מקורות ומקבילות

נִקְנִי מִפֶּשַׁע ע"פ תה" יט, יג'ד. וטהרני מלחצון - משוגש העצירה הלוחץ ומכביד על האדם. ע"פ ירמ' לג, ה; איכ' א, יד; תה" לז, ה. ובשרם עליון. ע"פ ישע' נב, ז'ט. חטאינו מחה וכו' כעבים. ע"פ ישע' מז, כב. אמרי פי לפניך מתוקים. ע"פ משל' טו, א. מתוקים. תה" יט, יא. ובשרם נא שלום. ע"פ ישע' נב, ז. קרובים ורחוקים. ע"פ ישע' מ, יט. ואל תשיבנו רקים. ע"פ תה" עד, כה (אבודרהם, שבע קולנו, עמ' קב). וחתמנו לחיים. ע"פ ישע' ד, ג. ובנעילה צאה חתימה לאשר הכתיבה. יושב הכרובים. ש"א ד, ד; תה" פ, ב.

סְלִיחָה רַבִּיעִית (לפי מנהג ירושלים. ולפי מנהג ק"ק רומה אומרים במקומה את הסליחה הבאה)

עַב קַל מְמַרְמֵךְ • תִּקְרַב וְעִנְיָךְ • וְתִקְרָא מִשְׁמִיךְ • לְשֹׂאֲרֵית
אֲמוּנִיךְ • קִבַּלְתִּי צוּמְךָ • עַמִּי וְתַחֲנוּנֵיךְ •
לֵךְ אֶכֶל בְּשִׂמְחָה לַחֲמֶךָ וְשִׁתָּה בְּלִב־טוֹב יִיגֶךָ:

בְּחֶשְׁמַלִּי הָעֲרָבוֹת • הִרְאָה צוּר מְלִכִּי • כִּי מֵאֶרֶץ עֲרָבוֹת •
יָבֵשׁ בְּקִרְאֵי חֲפִי • סִלַּח־נָא פְּשָׁעִים וְחוֹבוֹת •
וַיְהִיָּה כְתָרְךָ חֲפִי • וַיִּוָּדַע אֲפֹא כִּי־מִצְאָתִי חֵן בְּעֵינֶיךָ •
לֵךְ אֶכֶל בְּשִׂמְחָה לַחֲמֶךָ וְשִׁתָּה בְּלִב־טוֹב יִיגֶךָ:

אֵל נָא עוֹשֶׂה גְדוּלוֹת • לְאִין חֲקָר וְאִין מְסַפֵּר • צוּרֵי רְצִנִּי
כְּעוֹלוֹת • וְתַחֲנוּנֵי בְּמָקוֹם פֶּרֶר • וְתִקְרָא כִּי לְדָלוֹת • אוֹתְךָ
בְּנֵי אֶל־תִּתְּכֶפֶר • חֲטָאֲתְךָ תִּתְּכַפֵּר • וְסֵר עוֹנְךָ •
לֵךְ אֶכֶל בְּשִׂמְחָה לַחֲמֶךָ וְשִׁתָּה בְּלִב־טוֹב יִיגֶךָ:

ח"ג והערות

עב קל ממרמך. סליחה לר' יהודה עבאס, סי' עבאס' וראו במבוא למכביר, עמ' 78. נמצאת גם במח' רומניא, דף שצג ע"ב; תבלאל עין חיים (ד' כרכים, עמ' רעח); מח' כמנהג חלב, דף תריח ע"א; שפתי רננות, סליחות כמנהג טריפולי, ויניציאה תע"א, דף קג ע"א. עב קל. במח' הרטום: ע"ל עב קל, (תוקן ע"פ מבוא למכביר מאת שד"ל, עמ' 78). תקרב וענגך. כן הוא במח' רמ"ו, בולוניא ושד"ל. במח' רומניא: יהרכב וענגך. במח' שד"ל בסוגריים: 'תרכב וענגך' וכ"ה בקד"א. לשארית אמוניך. במח' רומניא: לשארית המוניך. לך אכל בשמחה. במח' רומניא: לך בשמחה אכלי וראו משי"כ באור"ח ח"א, סדר הטבת חלום, אות ד, בשם רבי יהודה החסיד. בשמחה ערבבות. במח' שד"ל: בשמחה ערבבות. הראה צור. האל"ף בצירוי (ס' מכלול, דף קיד ע"ב). במח' רמ"ו, בולוניא, רומניא ושד"ל: הראה צור. כתריך חפני. במח' רומניא: סתריך ספני. צורי רצני. במח' רומניא ותימן: צומי תרצה. כי לדלות. במח' רומניא ותימן: יושב תהלות. אותך בני אל. במח' רומניא: אותך אני ולא.

מקורות ומקבילות

עב קל ממרמך. ע"פ ישע' יט, א. לשארית אמוניך. ע"פ ישע' מז, ג; תה' לא, כד. קבלתי צומך. ע"פ ישע' נח, ה. קבלתי... ותחנוניך. ע"פ תה"א ד' כו, ז (אצדורהס, צרכת שמע קולנו). לך אכל בשמחה. קה' ט, ז. בשמחה. ע"פ יח' א, ד; צבלי חגיגה, דף יג ע"ג. הערבות. ע"פ תה' סח, ה. והוא אחד משמות שמים, צבלי חגיגה, דף יב ע"ג. והוא הרקיע השביעי, מדה"ה ט, ט, סי' יא. כי מארץ ערבות. ע"פ תה' סג, ג; ירמ' ב, ו. יבש בקרלי. ע"פ תה' כב, טז; סט, ד. חפני מש' ה, ז. סלח נא פשעים וחובות. ע"פ צמ' יד, יט; ירמ' לא, לג. ויהיה כתריך חפני. שמו"ר פה' כח, סי' ד; מד' שו"ע מז' יט, ז; ילקו"ש תר', רנח תו. חפני. ע"פ הוש' ו, ט. פני לפייתו ותקותי, מלשון מחכה. ויודע איפוא כי. ע"פ שמו' לג, טז. אל נא צמ' יב, יג. עושה גדולות וכי' ואין מספר. ע"פ או"ה, ט; ט, י. צורי. ע"פ תה' צב, טז. צורי רצני. ע"פ תה' קוט, קח; או"ה לג, כו. ותחנוני במקום פה. ע"פ הוש' יד, ג. ללות. ע"פ תה' ל, ב, לשון הגבהה. תחפרי ישע' א, כט. חטאתך תחפרי וסר עונך. ע"פ ישע' ו, ז.

סְלַחְתִּי וּמַחֲלֵתִי. פְּשַׁעֶיךָ עִם נִכְאָה. בְּךָ לְבַד חֲשַׁקְתִּי.
וּמִשְׁנֵאֵיךָ אֲשָׂאָה. תּוֹכָה לְשָׁנִים שַׁחֲתִי. בְּיַשַׁע
כִּנְשָׁר יִדְאָה. שָׁלוֹם לְךָ וּרְאֵה-בָּנִים לְבָנֶיךָ.

לךָ אָכַל בְּשִׂמְחָה לַחֲמֶךָ וְשַׁתָּה בְּלִב־טוֹב יִיגֶד:

אֵל מֶלֶךְ יוֹשֵׁב עַל-כִּסֵּא רַחֲמִים. מִתְנַהֵג בַּחֲסִידוֹת. מוֹחֵל
עֲוֹנוֹת עַמּוֹ. מַעֲבִיר רֵאשׁוֹן רֵאשׁוֹן. מְרַבֵּה מְחִילָה
לַחַטָּאִים וְסִלִּיחָה לְפוֹשְׁעִים. עוֹשֶׂה צְדָקוֹת עִם (כָּל-)בָּשָׂר
וְרוּחַ וְלֹא כִרְעַתָּם תִּגְמַל (נ"א: לָהֶם גּוֹמֵל): אֵל הוֹרִיתָנוּ לוֹמַר
(מִדּוֹת) שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה וּזְכַר לָנוּ (הַיּוֹם) בְּרִית שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה
(כְּמוֹ) שְׁהוֹדַעְתָּ לְעַנּוֹ מִקֶּדֶם וְכֵן כָּתוּב (בְּתוֹרָתְךָ). וַיֵּרַד יְהוָה
בְּעָנָן וַיִּתְיַצֵּב עַמּוֹ שָׁם וַיִּקְרָא בְּשֵׁם יְהוָה: וְשָׁם נֶאֱמַר. וַיַּעֲבֹר
יְהוָה עַל-פָּנָיו וַיִּקְרָא. יְהוָה יְהוָה אֵל רַחוּם וְחַנּוּן. אַרְךָ אַפַּיִם
וְרַב-חֶסֶד וְאֱמֶת: נִצַּר חֶסֶד לְאַלְפִים נִשְׂא עֵוֹן וּפְשַׁע וְחַטָּאָה
וְנִקְּהָה. וְסִלַּחַת לְעוֹנָיו וְלַחַטָּאתָנוּ וְנַחֲלַתָּנוּ: סִלַּח-לָנוּ אֲבִינוּ
כִּי חַטָּאנוּ. מְחַל לָנוּ מִלִּכְנוּ כִּי פָשַׁעְנוּ: כִּי-אַתָּה אֲדֹנָי טוֹב
וְסִלַּח. וְרַב-חֶסֶד לְכָל-קַרְאֵיךָ: כִּי-עַמְּךָ הִסְלִיחָה. לְמַעַן תִּתְּנָה:
לְמַעַן-שִׂמְךָ יְהוָה וְסִלַּחַת לְעוֹנָיו כִּי רַב הוּא:

מקורות ומקבילות

סלחתי מחלתי פשעיך. ע"פ ישע' מג, כה; ירמ'
לג, ח. עס נכאה. ע"פ תה' קט, טו. עך לנד
חשקתי. ע"פ ישע' כו, יג. ומשנאיך אשאה.
ע"פ תה' קלט, כא. אשאה. לשון שואה וחרבן,
ע"פ ישע' ו, יא. תזכה לשנים. ע"פ תה'
לא, טז; דב' יא, כא. ניטע. ע"פ תה' ג, כג,
וראו קד"א. כנשר ידאה. ע"פ דב' כה, מט.
שלוס לך. ע"פ צמ' ו, כו. וראה צניס לצניך.
ע"פ תה' קכח, ו.

ח"ג והערות

סלחתי ומחלתי. תוקן ע"פ מח' רומניא והתימנים. בנוב"ר: 'מחלתי
מחלתי. בשפתי רננות: 'סלחתי סלחתי וראו במבוא למכב"ר,
עמ' 78. בך לבד. במח' רומניא: 'לבד בך. ומשנאיך אשאה.
כ"ה במח' רמ"ז, בולוניא, פ"י קד"א ושר"ל. במח' רומניא ותימן:
'ומשנאיך אפעה. ובפסוק: 'ומשנאיך אשנא. נראה, שהניקוד הנראה
נכון הוא: 'אשאה, בבנין הפעיל, כמו בישע' לו, כו, מכין שכאן
הפעל יוצא, והכוונה להחריב את השונא. כנשר ידאה. במח'
רומניא: 'כנשר וקראה. לך אכל בשמחה וכו'. במח' רומניא
'רפריין האחרון הוא: 'תזכה.

סליחה רביעית

כמנהג ק"ק רומה לאומרה במקום הקודמת. בירושלים לא אומרים אותה.

**בְּטָרִם שָׁמַשׁ בְּחֶדְרוֹ. וְחִפְתּוֹ יְאֻמֶּשׁ. לְעִמָּךְ סְלִיחָה
כְּפָרוֹ. תְּנֶה-אֵל וְחִטָּאוֹ הַמֶּשׁ.**

הַנֶּצֶב בְּבֵית דְּבִירוֹ. מִבְּקָר עַד-אֲמֶשׁ.

בְּיוֹמוֹ תִתֵּן שְׂכָרוֹ וְלֹא-תָבֹא עָלָיו הַשְּׁמֶשׁ:

**נָחַר גְּרוֹנוֹ בְּקָרְאוֹ. וְחָדַךְ מִתְקוֹ יִחְרָה. וְיִגְוְעוּ עֵצְמָיו. אֹדוֹת
הַקּוֹל הַקּוֹרֵא. כָּל-יוֹמוֹ עַל-חִטָּאוֹ. וְעַל-פְּשָׁעָיו אֲשֶׁר יֵרָא.
וְעֵינָיו יִשָּׂא לְבוֹרָאוֹ. אוֹלֵי בְּעֵינָיו יֵרָאֵהוּ. וְאִם יַעֲלֶה עֹן שִׂיאוֹ.
שְׂמֵעָה וְסִלְחָה וְזָרָה. צָפוֹן וְיָמָה אַחֲרָי. דֶּרֶךְ מְבֹא הַשְּׁמֶשׁ.**

בְּיוֹמוֹ תִתֵּן שְׂכָרוֹ וְלֹא-תָבֹא עָלָיו הַשְּׁמֶשׁ:

**יוֹם כְּפוּרִים הַזֶּה. יוֹם רְצוֹן וְנִדְבָה. עֲגוֹת עִמָּךְ אֶל-תְּבֹהֶה.
וּבְרִצוֹנְךָ הִיטִיבָהּ. וּמִי סְלִיחָתְךָ הַזֶּה. עָלָיו תִּמּוֹר מִי-מְרִיבָה.
וְאִתָּה אֱלֹהִים תַּחֲזֶה. לְהִתֵּר צָחַן וְדָבָה. וְאִם יֵצְרוּ רַע חוּזָה.
לְהַשְׁפִּיבוֹ לְמַעַצְבָּהּ. תִּמּוֹר זָבַח וּזְבָחוֹ. בְּעֶרְבִי כְּבֹא הַשְּׁמֶשׁ.**

בְּיוֹמוֹ תִתֵּן שְׂכָרוֹ וְלֹא-תָבֹא עָלָיו הַשְּׁמֶשׁ:

ח"ג והערות

בטרם שמש בחדרו. סליחה לר' בנימין ב"ר אברהם מן הענינים מרומה, סי' בנימין. וחפתו יאמש. בכ"י: יחפתו יאמש. מתקו יחרה. במח' רמ"ו: מתקו יחרה. ואם יעלה עון. במח' רמ"ו: ואם יעלה עון. להתיר צחן ודבה. בכ"י ופי' קד"א: להתם צחן ודבה. יצרו רע חוזה. כ"ה במח' בולוניא, כ"י, פי' קד"א ושד"ל. במח' רמ"ו וקד"א בגרסה השניה: יצרו רע חוזה. זבח

מקורות ומקבילות

בטרם שמש. ע"פ דב' כד, יג. בחדרו. ע"פ או"י לו, ט. וחופתו. ע"פ תה' יט, ו. יאמש. ע"פ שמי' י, כה, ורש"י ד"ה וימש. לעמד סליחה כפרו. ע"פ דב' כה, ח. המש. ע"פ שמי' י, כה. הנלצ כבית. ע"פ ש"א א, כו. כבית דכירו. ע"פ מ"א ח, ו; תה' כח, ב. מנוקר עד. ע"פ שמי' יח, יג. אמש. כר' יט, לז; לא, כט. ביומו תקן שכרו. דב' כד, טו. נחר גרונו נקראו. ע"פ תה' סט, ד. נחר... יחרה שניהם משורש נחר (לשון שריפה) כצנין הנפעל. וחד מתקו. ע"פ שה"ש ב, ג. ויטעו עלמיו. ע"פ תה' לה, ה; ס"ח סו' ט; ס' היכאה לר' יונה (עם מקור היכאה, ב"ב תשכ"ט) סו' עה; טור ושו"ע או"ח סו' מה. ועי' צעה"ט שמי' ב, טו. ויטעו עלמיו וכו' הקורא. ע"פ ישע' ה, ד. כל יומו על חטאו. ע"פ איכ' ג, לט. ועל פשעיו אשר ירא. ע"פ ישע' ג, י. ועיניו ירא לבוראו. ע"פ דה"ב יב, ז. אולי בעניו יראה. ע"פ ש"ב טו, יב. ואם יעלה עון שיאו. ע"פ יחז' יד, ד. שמעה וסלחה. ע"פ דני' ט, יט. וזרה אפון וכו'. ע"פ יחז' ה, יב. אחרי דרך מבוא השמש. דב' יא, ל. יום כיפורים הזה. ע"פ ויק' כג, כז. יום רצון. ע"פ ישע' מט, ח; נח, ה. עגות עמך אל תבוה. ע"פ תה' כב, כה; נא, יט. וברצונך היטיבה. ע"פ תה' נא, כ. ומי סליחתך הזה. ע"פ צמי' ח, ז; יח' לו, כה. מי מריבה. צמי' כ, יג. ואתה אלהים תחזה. ע"פ שמי' יח, כה; תה' ח, ב. לחן. ע"פ יוא"ב, ב. דבה. ע"פ צמי' יד, לו. יצרו רע. ע"פ צרי' ח, כה. להשכיבו למעצבה. ע"פ ישע' ג, יא. זבחו. יתכן לפרשו לשון ציווי, כלומר זבח את יצר הרע, תמורת הזבח שקיימו לריכוס להבוא. (עי' ס' מכלול, דף לג ע"ב; ודף לד ע"א, ובנימוקי הבחור שם). ועי' קד"א. בערב כבוא השמש. דב'

מֵאֵז שָׁבְתוּ מִנְחֹתֶיךָ מִבֵּית אֱלֹהִים חַיִּים. וְהֵיכַל וְהַמִּזְבְּחֹת.
 לְמַעַן צִיִּים וְאִיִּים. תָּם כִּפָּר וּסְלִיחֹת. וְנִגְרַתִּי בְּאִיִּים. וְאֶפְסוּ
 עֲבוֹדֹת נְכוּחֹת. הַכֹּהֲנִים וְהַלְוִיִּים. תְּמוּרָם אֲשַׁפֵּךְ שִׁיחֹת. וּבָם
 אֶעֱרֹךְ מֵאֹיִם. אוֹלֵי יְחֻקֵּי לְחַיִּים. בְּטָרִם יָבֵא שְׁמֵשׁ.
 בְּיוֹמוֹ תִתֵּן שְׁכָרוֹ וְלֹא־תָבֹא עָלָיו הַשְּׁמֵשׁ:

נֶאֱדָר בְּחֶתְמֶךָ סִפְרִים. סִפְרֵי חֶזֶק וְרִפְּהָ. כְּתַב וַחֲתָם לְכַפּוּרִים.
 אֶת־עַמְּךָ הַנִּסְפָּה. לְמַעַן אָבוֹת יִשְׂרָאֵל. וּמִדְּבַר פֶּה אֶל־פֶּה.
 וְרָם תִּשְׁפִּיל וְדַל תָּרִים. וּמִזֹּר חָלְיוֹ רִפֵּא. כְּהִיִּם לְחֵי לְהָרִים.
 גַּם בְּחֻזֵּן כָּל־צוּפָה. וְלִצְדָקָה וְלִמְרָפָא. יִזְרַח־לוֹ הַשְּׁמֵשׁ.
 בְּיוֹמוֹ תִתֵּן שְׁכָרוֹ וְלֹא־תָבֹא עָלָיו הַשְּׁמֵשׁ:

אֵל מֶלֶךְ יוֹשֵׁב עַל־כִּסֵּא רַחֲמִים. מִתְנַהֵג בְּחַסִּדוֹת. מוֹחֵל
 עֲוֹנוֹת עַמּוֹ. מֵעֲבִיר רֵאשׁוֹן רֵאשׁוֹן. מִרְבֵּה מְחִילָה
 לַחַטָּאִים וּסְלִיחָה לְפוֹשְׁעִים. עוֹשֶׂה צְדָקוֹת עִם (כָּל־)בְּשָׂר
 וְרוּחַ וְלֹא כִרְעַתְם תִּגְמַל (נ"א: לָהֶם גּוֹמֵל): אֵל הוֹרִיתֵנוּ לִזְמֵר
 (מִדּוֹת) שְׁלֵשׁ עֶשְׂרֵה וְזָכַר לָנוּ (הַיּוֹם) בְּרִית שְׁלֵשׁ עֶשְׂרֵה
 (כְּמוֹ) שְׁהוֹדַעְתָּ לְעַנּוֹ מִקְדָּם וְכֵן כְּתוּב (בְּתוֹרַתְךָ). וַיֵּרַד יְהוָה

מקורות ומקבילות

ח"ג והערות

טז, ו. מאז שבתו מנחות. ע"פ מ"צ כה, ט; יוא"ל, ט. מניח
 אלהים חיים. ע"פ דה"צ כג, ט; דצ"ה, כג. למען ציִים ואיִים.
 ע"פ ישע"ל, יד; ירמ"ג, ג. לט. תם כופר וסליחות. ע"פ דני
 ט, כז; יב, יא. כופר. חיו"ג, לג, כד; צבלי צ"ק, דף מ ע"א.
 ומזרתי באיִים. ע"פ מ"צ כד, יד; כה, יא; עזר"ב, ג. א. ואפסו
 עבודות וכו'. ע"פ יוא"ל, ט. הכהנים והלויִים. ע"פ דה"א,
 כה, יג; דה"צ לא, ג. אשפוך שיחות. ע"פ תה"קמב, ג. וצם
 אערך. ע"פ תה"ה, ד. מאויִם. ע"פ תה"קמ, ט. יחוקקי לחיים. ע"פ ישע"ל, ד, ג. בטרם שמש יבוא. ע"פ ירמ"ג, יג, טח.
 נאדר. ע"פ שם"ט טו, יא. חזק ורפה. ע"פ צמ"ג, יג, יח. כתוב וחתום. ע"פ ירמ"ג, לג, מד. עמך הנספה. ע"פ ש"א יב, כה.
 אבות ישרים. צבלי ע"ז, דף כה ע"א; פסז"ו דב', פה חתה הצרכה, דף סד ע"א; מש"ט צר' פה ויחי, פמ"ט סי' ת, ע"פ צמ'
 כג, י. ומדבר פה אל פה. ע"פ צמ"ג, יב, ת. ורם תשפיל. ע"פ ש"צ כב, כה; ישע"ה, טו. ודל תרים. ע"פ ש"א ב, ת; תה"ה
 קיג, ז. ומזור חליו רפא. ע"פ הוש"ה, ה, יג - ו, א. לחי להרים. כנראה ע"פ 'ואמרתם כה לחי', ש"א כה, ו, לשון חיים. גם
 בחזיון כל צופה. ע"פ ישע"ל, כב, ת. ולצדקה מרפא יורח לו השמש. ע"פ מלא"ג, ג, כ; צר"ל, לב, ב; צ"ר (וויגנל), פה ע"ה, סי' ה.

בְּעֵינַי וַיִּתְיַצַּב עִמּוֹ שָׁם וַיִּקְרָא בְּשֵׁם יְהוָה: וְשָׁם נֹאמַר וַיַּעֲבֹר
 יְהוָה עַל-פָּנָיו וַיִּקְרָא: יְהוָה יְהוָה אֵל רַחוּם וְחַנּוּן. אַרְךְ אַפַּיִם
 וְרַב-חֶסֶד וְאַמֶּת: נִצַּר חֶסֶד לְאֲלֹפִים נִשְׂא עֵינָיו וַפִּשַׁע וְחַטָּאָה
 וְגִמְהָה: וְסִלַּחַת לְעוֹנְנֵנוּ וּלְחַטָּאתֵנוּ וּנְחַלְתֵּנוּ: סִלַּח-לָנוּ אֲבִינוּ
 כִּי חָטָאנוּ. מְחַל לָנוּ מִלְּכֵנוּ כִּי פָשַׁעְנוּ: כִּי-אַתָּה אֲדֹנָי טוֹב
 וְסִלַּח. וְרַב-חֶסֶד לְכָל-קַרְאִיד: כִּי-עַמְךָ הַסְּלִיחָה. לְמַעַן תִּוְרָא:
 לְמַעַן-שְׁמֹךְ יְהוָה וְסִלַּחַת לְעוֹנְנוּ כִּי רַב הוּא:

סליחה חמישית

עַת שְׁעָרֵי רִצּוֹן לְהִפְתָּח. לֵיל אֶהְיֶה כְּפִי לְאֵל שׁוֹטֵחַ.
 אָנָּה זָכַר נָא לִי בְיוֹם הַזְּכוּחַ.

עוקד והנעקד והמזבח:

בְּאַחֲרִית נֶסֶה בְּסוּף הָעֶשְׂרֵה. הֵבֵן אֲשֶׁר נוֹלַד לָךְ
 מִשָּׁרָה. אִם נִפְשָׁד בּוֹ עַד-מְאֹד נִקְשָׁרָה. קוּם
 הַעֲלֵהוּ לִי לְעוֹלָה בָּרָה. אֶל־הַר אֲשֶׁר כְּבוֹד לָךְ זוֹרַח.

עוקד והנעקד והמזבח:

מקורות ומקבילות

עת שערי רצון. ע"פ תהי' סט, יד; ויק"ר פ"ר כט, ס"ו ט. סכ"ט ג
 ח"ג, ס"ו קח. ליל אהיה כפי לאל שוטח. ע"פ תהי' פח, י
 אלא זכור נא לי. ע"פ מ"ג כ, ג. ביום הוכח. ע"פ הוש' ה, ט.
 עוקד - אברהם. ע"פ צ"ר כב, ט; צ"ר פ"ר נו, ס"ו; הדא"ר
 (ליש שלום), פ"ר ז, ד"ה ושהע את. והנעקד - יחזק. ע"פ
 צ"ר כב, ט"ו; צ"ר (אלבק), פ"ר ס, ד"ה כת' ענד; שמו"ר
 (שנאן), פ"ר א, יחדע שגן ל"ז שנה וכו'; מדר"ה מ"ב כ, ס"ו ח.
 והמוזנח. ע"פ צ"ר כב, ט; מכד"ר פ"ר בשלח, מ"ב דויהו, פ"ר ג,
 זיתון על המזבח; ירושלמי תענית, פ"ג, ה"א [דף ח ע"א].
 '...זכור ע"ג המזבח'. באתרית נסה בסוף העשרה. ע"פ מדר"ג
 (יורש), פ"ר יורח, ס"ו כב. ראו משגי אבות פ"ה, מ"ג; מדר"ג (יורש), פ"ר כי
 העשרה. ע"פ משגי אבות פ"ה, מ"ג; מדר"ג (יורש), פ"ר כי
 תשא, ס"ו כד. נולד לך משרה. ע"פ צ"ר כ"א, ג. קום העלכו לי לעולה. ע"פ צ"ר כב, ג. אל הר אשר וכו' זורת. ע"פ ויק"ר
 (מרגליות), פ"ר כ, ס"ו ג, ענין קשור על גב ההר; מדר"ג, קהלת (צוצר), פ"ר ט, ס"ו ז. כבוד לך זורת. ע"פ ישע' ס, ב.

ח"ג והערות

עת שערי רצון להפתח. סליחה לר' יהודה בן שמואל
 עבאס ושמו חתום בראשי הבתים 'עבאש יהודה בן
 שמואל'. ראו במבוא למכב"ר, עמ' 74-78. נדפס גם
 במח' רומניא, דף שיח ע"א ומח' ארם צובה, דף תצב
 ע"א. ליל אהיה. במח' רומניא ואר"ץ: יום אהיה.
 אָנָּה זָכַר. כ"ה במח' רומניא. במח' רמ"ז: 'אומר זכר'.
 במח' בולוניא ושד"ל: 'אומר זכר'. זכר נא לי. במח'
 רומניא: זכר לי א"ל. בְּאַחֲרִית נֶסֶה. במח' רומניא:
 'בְּאַחֲרִית נֶסֶה. אֶל־הַר אֲשֶׁר. במח' אר"ץ ונ"א במח'
 שד"ל: 'עלה הר אשר'.

סנהדרין, דף פט ע"ג; ילקו"ש תר, רמז לו, ד"ה ויאמר קח נא.
 תשא, ס"ו כד. נולד לך משרה. ע"פ צ"ר כ"א, ג. קום העלכו לי לעולה. ע"פ צ"ר כב, ג. אל הר אשר וכו' זורת. ע"פ ויק"ר
 (מרגליות), פ"ר כ, ס"ו ג, ענין קשור על גב ההר; מדר"ג, קהלת (צוצר), פ"ר ט, ס"ו ז. כבוד לך זורת. ע"פ ישע' ס, ב.

אָמַר לְשֵׁרָה כִּי־חֲמוּדָךְ יִצְחָק. גְּדַל וְלֹא לָמַד עֲבוֹדַת שַׁחֲקִי.
אֵלֶכָה וְאוֹרְהוּ אֲשֶׁר־לֹו אֵל חָק. אֶמְרָה לְכָה אָדוֹן אֲבִל
אֶל־תִּרְחֹק. עֲנֵה יְהִי לִבְךָ בְּאֵל בּוֹטָח. עוקד והנעקד והמזבֵּחַ:

שַׁחַר הַשָּׁפִים לְעֹלוֹת בִּבְפֹקֵר. וּשְׁנֵי נְעָרָיו מִמְּתֵי הַשָּׁקֵר.
יוֹס־הַשְּׁלִישִׁי פָּגְעוּ אֶל־חֲקֵר. וַיִּרְא דְּמוֹת כְּבוֹד וְהוֹד
וַיִּקֶּר. עָמַד וְהִתְבּוֹנֵן לְהַמְשִׁיחַ. עוקד והנעקד והמזבֵּחַ:

יָדַע נְעָרָיו כִּי־קִרְאָם לֵאמֹר. אֹר הִרְאִיתֶם צֶן בְּרֹאשׁ
הַר־הַמּוֹר. וַיֹּאמְרוּ לֹא־נִחַזָּה רַק מִהַמּוֹר. עֲנֵה שְׁבוּ
פֹּה עִם מְשׁוּלִים לְחַמּוֹר. וַאֲנִי וְהַנְּעָר לְהַשְׁתַּחֲוֹת.
 עוקד והנעקד והמזבֵּחַ:

מקורות ומקבילות

אמר לשרה וכו' אמרה לכה. ע"פ מדר"ג (וורשא), פרי וירא, סי' כג; בראשית רבתי, פרי וירא, עמ' 89; ולקו"ש תו', רמז לת, ד"ה ויקס וינך. גדל ולא למד עבודת שחק וכו'. ע"פ צ"ר רבתי, פרי וירא, עמ' 89, סי' ג, והנער הזה גדול ולא נתחקר וכו'. ואורכו - חשלת. ע"פ שני' טו, ד; ש"א כ, כ. אל חק. ע"פ תה' ב, ז. ענה יהי לך באל בוטח. ע"פ תה' טו, יד. באל בוטח. ע"פ ישע' יב, ב. שחר השמים. ע"פ צ"ר כג, ג. לעלות צוקר. ע"פ ויק' ט, ח. ושני נעריו. ע"פ צ"ר כג, ג; קה"ר פ"י ט, סי' א; מש"ט (צובר), בראשית פכ"ג, סי' ד. ממתני השקר. ע"פ תה' קמד, ח; בצלי צ"ב, דף מה ע"א; נדה, דף מה ע"א. יוס השלישי. ע"פ צ"ר כג, ד; צ"ר פ"י טו, סי' א; מד' שו"ט (צובר), מו' כג, סי' ה; פסו"ו פרי וירא, פכ"ג, סי' ד; מש"ט (צובר), בראשית פכ"ג, סי' ד. וירא דמות כבוד והוד. ע"פ מדר"ג פרי אחריו מות, סי' ג; ויק"ר פ"י כו, סי' ג; קה"ר פ"י ט, סדרה תליתאה, סי' א; פדר"ן פ"י כו, סי' ג. עמד והתנוק. ע"פ או"י לו, יד. ידע נעריו. ע"פ ישע' ז, טו. אור הראייתם לך בראש וכו'. ע"פ פדר"א פ' ל; מדר"ג (וורשא), פרי וירא, סי' כג; קה"ר פ"י ט, סי' א; פדר"ך פ"י כו, סי' ג; מדר"א בראשית פכ"ג, סי' ד. הר המור. שה"ש ד, ו; מדר"ג פרי וירא, סי' ד. נחזה. ע"פ שני' כד, יא. שבו לכם פה. ע"פ צ"ר כג, ה. עם משולים לחמור. בצלי יצמות, דף כב ע"א; מדר"ג פרי וירא, סי' מו; ויק"ר (מרגליות), פרי אחריו מות, פ"י כו, סי' ב; מש"ט (צובר), בראשית, פרי וירא, פכ"ג, סי' ה. ואני והנער להשתטח. ע"פ צ"ר כג, ה. הלכו שניהם. ע"פ צ"ר כג, ו. ויענה יחזק וכו' אלוני שה. ע"פ צ"ר כג, ז. ויענה אציו. ע"פ צ"ר כג, ת. באל חי.

ח"נ והערות

אמר לשרה. במח' רמ"ז: אמר לשרה. אלקה ואורהו. במח' אר"ץ: אלף ואורהו. שחר. במח' רומניא: שחר. השפים לעלות. במח' רומניא ואר"ץ: והשפים להלודף. נ"א במח' שד"ל: השפים להלודף. פגעו אל-חקר. כ"ה במח' רומניא ונוסח עיקרי במח' שד"ל. במח' רמ"ז ובולוניא: פגעו אל חקר. במח' אר"ץ ונ"א במח' שד"ל: פגעו אל-חקר. כבוד. במח' רמ"ז ובולוניא: כפא כבוד. והוד ויקר. במח' רמ"ז ובולוניא: יהוד ויקר. במח' רומניא: יהוד ויקר. במח' אר"ץ: יהוד ויקר. והתבונן להשתטח. כ"ה במח' בולוניא. במח' רמ"ז: והתבונן להמשיח. במח' רומניא: זהתבונן להשתטח. ידע נעריו. כנראה צ"ל: ידע נעריו. ע"פ ש"א כא, ג (ע"פ הערתו של אלכסנדר רופא). נ"א במח' שד"ל: ידעו נעריו. קראם לאמר. במח' רומניא: קראם לגמור. לא-נחזיה. במח' רומניא: לא-נחזיה. רק מהמור. הניקוד ע"פ תה' קמ, יא. במח' רומניא: רק מהמור. עם משולים לחמור. במח' רומניא: פי קמוכם פחמור. והנער להשתטח. במח' רומניא: והנער להמשיח. במח' אר"ץ: והנער להשתטח; לעסק במקלאכה. כ"ה במח' רמ"ז, אר"ץ, נוסח עיקרי בשד"ל וכצ"ל. במח' בולוניא: לעסק במקלאכה. במח' רומניא ונ"א בשד"ל: לעשות במקלאכה. הנה האש. במח' רומניא, אר"ץ ונ"א בשד"ל: יראה אש. במח' שד"ל: יהלא אש. שיה אשר. במח' רומניא: שיה

הִלְכוּ שְׁנֵיהֶם לְעֶסֶק בְּמִלְאָכָה. וַיַּעֲנֶה יִצְחָק לְאָבִיו כְּכֹה.
 אָבִי הִנֵּה הָאִשׁ וְעֵצִי מְעַרְכָּהּ. אֵיךְ אֲדוֹנִי שָׂה אֲשֶׁר
 כְּהִלְכָה. הָאֵת בְּיוֹסֵזָה דְּתַדְּ שׁוֹכַח. עוֹקֵד וְהַנְּעֻקָּד וְהַמְּזוּבָּח:
 וַיַּעֲנֶה אָבִיו בְּאֵל חֵי מַחְסָה. כִּי־הוּא אֲשֶׁר יִרְאֶה לְעוֹלָה
 הַשָּׂה. דַּע כִּי־אֲשֶׁר יַחְפֹּץ אֱלֹהִים יַעֲשֶׂה. גְּבִנָּה בְּנֵי
 הַיּוֹם לְפָנָיו כֶּסֶף. אִזּוּ יֵאמְרוּ זָבַח וְהַזְּבִיחַ. עוֹקֵד וְהַנְּעֻקָּד וְהַמְּזוּבָּח:
 דְּפָקוּ בְּשַׁעֲרֵי רַחֲמִים לְפִתְחָהּ. הִבֵּן לְהַזְבִּיחַ וְאָב לְזִבְחָהּ. קוֹוִים
 לְאֵל וּלְרַחֲמָיו לְבִטָּחָהּ. וְקוֹי יְהוָה יַחְלִיפוּ כֹחַ. דְּרָשׁוּ
 בְּנַחֲלַת אֵל לְהִסְתַּפַּח. עוֹקֵד וְהַנְּעֻקָּד וְהַמְּזוּבָּח:
 הֵכִין עֵצִי עוֹלָה בְּאוֹן וְחִיל. וַיַּעֲקֹד יִצְחָק כְּעֻקְדוֹ אֵיל. וְהַמּוֹן
 דְּמַעְיוֹ נוֹזְלִים בְּחִיל. וַיְהִי מְאוֹר יוֹמָם כְּעֶצֶם לַיִל. עֵין
 בְּמַר בּוֹכָה וְלֵב שָׁמַח. עוֹקֵד וְהַנְּעֻקָּד וְהַמְּזוּבָּח:
 שׁוּרוּ לְאֲמִי כִּי־שְׁשׁוֹנָה פְּנָהּ. הִבֵּן אֲשֶׁר יִלְדָּה לְתַשְׁעִים
 שָׁנָה. הִיָּה לְאִשׁ וּלְמֵאֲכָלֶת מְנָה. אָנָּה אֲבִקֶשׁ לָהּ
 מְנַחֵם אָנָּה. צַר־לִי לְאִם תִּבְכֶּה וְתִתִּיפַח. עוֹקֵד וְהַנְּעֻקָּד וְהַמְּזוּבָּח:

מקורות ומקבילות

ע"פ יח"ג, י' תה"י פד, ג. כי הוא אשר ע"פ שמי' כב, ה; קה' ג, יד. יראה לעולה שהם. ע"פ צר' כב, ח. כי אשר יחפז אלהים יעשה. ע"פ יח"ג, יד; קה' ח, ג; יח, ה. נגדה בני היום לפניו כסא. ע"פ צר' כב, ט; מדה"ג פ"ר וירא, ס"ו מ"א, כנגד כסא הכבוד; ילקו"ש תו', רמז ק"א, ד"ה ויעקד. הן להזכר ואז לזכות. ע"פ פסר"ב פ"י מ, ע"פ צר' כב, ו. קווים לאל. ע"פ איכ"ג, כה. ולרחמיו לנטות. ע"פ ש"ב כד, יד. וקווי ה' יחליפו כח. ישע' מ, לא. דרשו. ע"פ ישע' נה, ו. נחלת אל להסתפח. ע"פ ש"א כו, יט. הכין עזי עולה. ע"פ צר' כב, ג. ויעקד יחחק. ע"פ צר' כב, ט. כעקדו איל. ע"פ צר' כב, יג. והמון דמעיו נוזלים בחיל. ע"פ צ"ר פ"ר סה, ס"ו י, ע"פ ישע' לג, ז; מ"ש"ט (צוצר), צראשית פ"ר כב, ס"ו י; ילקו"ש תו', רמז ק"ד, ד"ה ותכהן עינו, ולב שמת. מ"ש טו, יג. שורו לאמי כי ששונה וכו'. ראו מדה"ג (וירשא), פ"ר וירא, ס"ו כג. ששונה - שמתה לבה. ראו פסר"ב פ"סק"א מ"ג, א"ס הצניס שמתה וכו'. הן אשר ילדה לתשעים שנה. ע"פ צר' ח, יח. ה"ה לאש ולמאכלת מנה. ראו פסר"ב פ"י מ, ה"ה עלוב צנה של עלובה'. אבקש לה מנחם. ע"פ יח"ג, ז.

ח"ג והערות

אשרי והשוו מסו"ג, דב' יד, ד. דע כ"א אשר. במח' אר"ץ ונ"א במח' שד"ל: דע כ"א אשר. ה"בן לְהַזְבִּיחַ. כ"ה בסוגריים במח' שד"ל. במח' רמ"ו, בולוניה ואר"ץ: י"בן לְזִבְחָהּ. במח' רומניא: י"האב לְזִבְחָהּ. נוסח עיקרי במח' שד"ל: י"הבן לְמִזְבְּחָהּ. וְאָב לְזִבְחָהּ. במח' רומניא: י"בן לְזִבְחָהּ. קוֹוִים לְאֵל. במח' בולוניה ושד"ל: קוֹוִים לְאֵל. וְקוֹי יְי. במח' רומניא ושד"ל נוסח עיקרי: קוֹי יי, ללא ו. דְּרָשׁוּ בְּנַחֲלַת. כ"ה במח' רמ"ו ורומניא וכן נראה. במח' בולוניה, שד"ל ואר"ץ: דְּרָשׁוּ בְּנַחֲלַת. וְהַמּוֹן דְּמַעְיוֹ וכו' כְּעֶצֶם לַיִל. במח' אר"ץ: יְיָהִי מְאוֹר יוֹמָם כְּעֶצֶם לַיִל. וְהַמּוֹן דְּמַעְיוֹ נוֹזְלִים בְּחִיל. כְּעֶצֶם לַיִל. במח' רומניא ונ"א במח' שד"ל: יְיָהִי מְאוֹר יוֹמָם כְּעֶצֶם לַיִל. שׁוּרוּ לְאֲמִי. במח' אר"ץ ונ"א במח' שד"ל: יְיָהִי מְאוֹר יוֹמָם כְּעֶצֶם לַיִל. ששונה פְּנָהּ. כ"ה במח' שד"ל ואר"ץ. במח' בולוניה: יששונה שְׁנָהּ. במח' רומניא: יששונה שְׁנָהּ. אָנָּה אֲבִקֶשׁ. כ"ה במח' בולוניה. במח' רמ"ו, שד"ל ואר"ץ: אָנָּה אֲבִקֶשׁ. מְנַחֵם אָנָּה. כ"ה במח' בולוניה, רומניא ואר"ץ. במח' רמ"ו ושד"ל: מְנַחֵם אָנָּה.

**מִמַּאֲכָלֶת יְהִמָּה מְדַבְּרֵי נָא חֲדָדָה אָבִי וְאֶת־מַאֲסְרֵי חֲזֹק
בַּעַת יִקְדַּי יִקְוֶה בְּבִשְׂרֵי קַח עִמָּךְ הַנְּשֹׂאֵר
מֵאֲפֵרֵי וְאָמַר לְשָׂרָה זֶה לִּי צָחֵק רֵיחַ.**
עוקד והנעקד והמזבח:

**וַיִּהְיוּ כָל־מְלֹאכֵי מְרֻכְבָּה אֹפֵן וְשָׂרָף שׂוֹאֲלִים בְּגִדְבָה
וּמְחַנְנִים לְאֵל בְּעַד שֶׁר־צָבָא אֲנָא תְנָה פְדִיּוֹן וְכִפָּר
הָבָה אֶל־נָא יְהִי־עוֹלָם בְּלֹא יֶרֶחַ.**
עוקד והנעקד והמזבח:

**אָמַר לְאַבְרָהָם אָדוֹן שָׁמַיִם אֶל־תְּשַׁלְּחָה יָד אֶל־שְׁלִישׁ אֹרְיִים
שׁוּבוּ לְשָׁלוֹם מְלֹאכֵי מְחַנְנִים יוֹסֵזָה זְכוֹת לְבְנֵי־יְרוּשָׁלַיִם
בוֹחֲטָא בְנֵי־יַעֲקֹב אֲנִי סוֹלֵחַ.**
עוקד והנעקד והמזבח:

**לְבַרִיתְךָ שׁוֹכֵן זְבוּל שְׁבַעַה זְכָרָה לְעֵדָה סוֹעֵרָה וּנְגוּעָה
וְשָׁמַע תּוֹקְעֵי תְקִיעָה וּתְרוּעָה וְאָמַר לְצִיּוֹן בָּא
זְמַן הַיְשׁוּעָה יָנוֹן וְאַלִיָּה אֲנִי שׁוֹלֵחַ.**
עוקד והנעקד והמזבח:

**אֵל מְלֹךְ יוֹשֵׁב עַל־כִּסֵּא רַחֲמִים מְתַנַּהֵג בְּחִסְדוֹת מוֹחֵל
עֲוֹנוֹת עַמּוֹ מַעֲבִיר רֵאשׁוֹן רֵאשׁוֹן מְרַבֵּה מְחִילָה**

מקורות ומקבילות

ממאכלת יהמה וכו' ע"פ צ"ר פרי נו, ס"ה ת; מדת"ג פרי וירא, ס"ה כג. קח עמך וכו' זה ליצחק ריח. ע"פ צ"ר רצחו פרי וירא, עמ" 90, פרי כב, ס"ה ט, ויהאפר שלי קח והולך אותו לאחי, והיחתי בלוך שלה, וכל זמן שתראנו תאמר, זהו בני. ויהמו כל מלאכי וכו'. ע"פ פסר"ב פ"י מ, ד"ה ד"א בחודש השביעי. אופן יחו' י. טו. ושרף ישע' ה, ג. בעד שר האנאל. ע"פ דני' ת, יא. אנא תנה פדיון וכו'. ע"פ שמי' כה, ג. פדר"ך פ"י כג, ס"ה ו. אמר לאברהם אדון שמים. ע"פ צ"ר כב, יא. אדון שמים. ע"פ ישע' מז, ה. אל תשלחה יד. ע"פ צ"ר כב, יב. מלאכי מחינם. ע"פ צ"ר לב, ג. לפני ירושלים. ע"פ יוא' ד, ו. חטא בני יעקב אני סולח. ע"פ עמו' ז, ג. לבריתך. ע"פ צ"ר כב, טז. שוכן זבול שבעה. ראו מס' דרך ארץ, פרק המינין, הל"א. לעדה סוערה. ע"פ ישע' נד, יא. ואמור לציון בא זמן הישועה. ע"פ ישע' נב, ז. ואלה אני סולח. ע"פ מלא' ג, כג.

ח"ג והערות

וְאֶת־מַאֲסְרֵי. במח' אר"ץ: יְבַעַת מאסרי. בַּעַת יִקְדַּי. במח' רומניא ואר"ץ: יְעַת יִקְדַּי. הַנְּשֹׂאֵר מֵאֲפֵרֵי. כ"ה במח' שד"ל וכן נראה. במח' רמ"ו, בולוניא ורומניא: הַנְּשֹׂאֵר מֵעֵפְרֵי. במח' אר"ץ: הַנְּשֹׂאֵר מֵאֲפֵרֵי. אֹפֵן וְשָׂרָף. במח' רומניא: אֹפֵן וְגִלְגָל. וּמְחַנְנִים לְאֵל. כ"ה במח' שד"ל. במח' רמ"ו ובולוניא: מְחַנְנִים לְאֵל. במח' רומניא ואר"ץ: מְחַנְנִים לְאֵל. אֲנָא תְנָה. במח' בולוניא: אֲנָה תְנָה. פְדִיּוֹן וְכִפָּר. כ"ה במח' רמ"ו. במח' בולוניא, רומניא, שד"ל ואר"ץ: פְדִיּוֹם וְכִפָּר. בְּלֹא יֶרֶחַ. במח' רומניא: יְבִלֵי יֶרֶחַ. אֶל־תְּשַׁלְּחָה. כ"ה במח' רומניא, שד"ל ואר"ץ. במח' רמ"ו ובולוניא: אֶל־תְּשַׁלְּחַ. שְׁלִישׁ אֹרְיִים. כ"ה באבודרהם, מח' אר"ץ וע"פ פ"י קד"א. במח' רומניא: שְׁלִישׁ אֹרְיִים. במח' רמ"ו, בולוניא ושד"ל נוסח עיקרי: שְׁלִישׁ אֲפֵרִים. זְבוּל שְׁבַעַה. במח' רומניא ואר"ץ: זְבוּל וְשְׁבַעַה. במח' שד"ל: יְבִלִים שְׁבַעַה. תּוֹקְעֵי תְקִיעָה. במח' רומניא, שד"ל ואר"ץ: תְּקִיעָה תּוֹקְעָה.

לחטאים וסליחה לפושעים. עושה צדקות עם (כל-)בשר ורוח ולא כרעתם תגמל (נ"א: להם גומל): אל הזריתנו לומר (מדות) שלש עשרה וזכר לנו (היום) ברית שלש עשרה (כמו) שהודעת לענו מקדם וכן כתוב (בתורתך). וירד יהוה בענן ויתיצב עמו שם ויקרא בשם יהוה: ושם נאמר. ויעבר יהוה על-פניו ויקרא. יהוה יהוה אל רחום וחנון. ארך אפים ורב-חסד ואמת: נצר חסד לאלפים נשא עון ופשע וחטאה ונקח. וסלחת לעוננו ולחטאתנו ונחלתנו: סלח לנו אבינו כי חטאנו. מחל לנו מלכנו כי פשענו: כי אתה אדני טוב וסלח. ורב-חסד לכל-קראיך: כי עמך הסליחה. למען תורא: למען שמך יהוה וסלחת לעוננו כי רב הוא:

וכשחטאו אבותינו במדבר. עמד משה רבנו בתפלה לפניה. ובקש רחמים על-עמך בית ישראל. וכבש חרון אפך מנחלתך. וכן אמר בתפלתו. מלכי ואלהי סלחנא לענו העם הזה כגדל חסדך וכאשר נשאתה לעם הזה מפצרים ועדהנה: ואתה השיבות לו כדרכי טובך. ובשרתו ואמרת לו סלחתי. וכן כתוב ויאמר

ח"נ והערות

וכשחטאו אבותינו במדבר וכו'. תפילה זו נמצאת גם בסליחות מהד' גולדי (לערב ר"ה) נוסח ליטא, עמ' קכט (בקשת הרס"ג); סדר רב עמרם גאון בסדר אשמרות (מהדורת רא"ל פרומקין חלק ב', דף קנו ע"א; מהד' אוצרנו, עמ' 378); מח' רומניא, ד' קצו ע"א, שלו ע"ב, שנו ע"ב. ובקש רחמים. בכ"י כ"ה: 'בקש רחמים. אפך מנחלתך. בכ"י כ"ה: 'אפך מעירך מארצך ומנחלתך. במח' רומניא: 'אפך מעמך ומנחלתך. ואמרת לו סלחתי. כ"ה במח' רמ"ו, בולוניא וכ"י. במח' שד"ל: 'ואמרת לו סלחתי כדברך, והשמיט יוכן כתוב ויאמר ה', וכך בגולדי.

מקורות ומקבילות

וכשחטאו אבותינו במדבר. צבלי שבת, דף ל ע"א; ילקוט שחר, פרי כי תשא, רמז שצב; כ"י כ"ה, דף 38; אור"ח ח"א, הל' יוה"כ, אות לא; כ"י כ"ה, דף 114. ראו סה"ת ריש סי' מח. עמד משה רבינו בתפלה. ע"פ צבלי צרכות, דף לז ע"א. וביקש רחמים וכו'. ע"פ מדרש"ג פרי וירא, סי' ט, 'היה מבקש רחמים על ישראל, ע"פ שמי' לב, יא. עמד בית ישראל. ע"פ יח' לד, ל. וכבש חרון אפך. ע"פ שמי' לב, יב. מנחלתך. ע"פ דב' ט, כו. מלכי ואלהי. תה"ה, ג, פד, ד; ראו מח' כמנהג ק"ק רומה, וינייחה שמי"ז, סוף ח"ב, (הערות). סלה נא לענו. צמ' יד, יט. ויאמר ה'. צמ' יד, כ.

יְהוָה סָלַחְתִּי בְּדַבְרְךָ: וְלִירוּשָׁלַיִם עִירְךָ אָמַרְתָּ לָּהּ. הֲנִגְלִי
נִשְׁפָּט אוֹתְךָ עַל־אֲמָרְךָ לֹא חָטָאתִי: אֲבָל אָנוּ בָשָׁנוּ בְּמַעֲשֵׂינוּ
וְנִכְלַמְנוּ בְּעוֹנוֹתֵינוּ. הִשְׁחָרוּ פְּגִינוּ מִפְּנֵי חַטֹּאתֵינוּ. וְנִכְפַּפְּהָ
קוֹמָתָנוּ מִפְּנֵי אֲשָׁמוֹתֵינוּ. וְאֵין לָנוּ פֶה לְהִשִּׁיב וְלֹא מִצַּח
לְהָרִים רֹאשׁ. וְהִיאֲךָ נְעִיז פְּגִינוּ וְנִקְשָׁה עָרְפָנוּ בְּדַבַּר הַזֶּה.
שֵׁנָאֵמַר לְפָנֶיךָ. יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ. צְדִיקִים אֲנַחְנוּ
וְלֹא חָטָאנוּ. אֲבָל אֲנַחְנוּ חָטָאנוּ: (נ"א: חָטָאנוּ אֲנַחְנוּ וְאֲבוֹתֵינוּ).

אֲשָׁמְנוּ. בְּגִדְנוּ. גְּזַלְנוּ. דְּבַרְנוּ דְּפִי. הֶעֱוִינוּ. וְהִרְשָׁעְנוּ. וְזָדְנוּ.
חָמְסָנוּ. טָפְלָנוּ שָׁקַר. יַעֲצָנוּ רַע (ו"א: עֲצוֹת רָעוֹת).
כִּזְבְּנוּ. לָצָנוּ (נ"א: לֹאֲצָנוּ). מָרְדְּנוּ (נ"א: מָרִינוּ). גָּאֲצָנוּ (נ"א: נֶאֱפָנוּ).
נִשְׁבַּעְנוּ לְשׁוֹא וְלִשְׁקָר. סָרְרָנוּ. עָוִינוּ. פָּשַׁעְנוּ. צָרְרָנוּ. קִשְׁיָנוּ
עָרְף. רָשָׁעְנוּ. שָׁחַתְנוּ. תַּעֲבָנוּ. תַּעֲיָנוּ. תַּעֲתָעְנוּ. סָרְנוּ
מִמִּצְוֹתֶיךָ וּמִמִּשְׁפָּטֶיךָ הַטּוֹבִים וְלֹא־שׁוּה לָנוּ. וְאַתָּה צְדִיק עַל
כָּל־הַבָּא עֲלֵינוּ. כִּי־אֵמַת עֲשִׂיתָ וְאֲנַחְנוּ הִרְשָׁעְנוּ:

מקורות ומקבילות

ירושלים עירך. ע"פ מ"ח יא, לב; דני' ט, טו. הגני נשפט
אותך. ירמ' ג, לה. נושטו נמעשיתו ונלמנו בעוונותינו.
ע"פ עזר' ט, ו. הושרו פנינו מפני חטאותינו. ע"פ
הה"מ, חופת אליהו, עמ' 168, ס"ו עה; ראשית חכמה,
שער ג; ילקוט'ש קה', רמח תקופת, סוף ד"ה שמה בחור;
פסו"ז קה', פ' יא, ס"ו י. הושרו פנינו וכו' להרים
ראש. רמז"ס, סד"ת, נוסח נפילת אפיס, צידה עס נוסח
הקדיש, ונכפפה קומתנו מפני אשמותינו. ע"פ תה' לת, ה;
ילקוט'ש תה', רמח תהפג, מו' קלו; מדה"ה מו' קמו,
ס"ו ו. ואין לנו פה להשיב. ע"פ עזר' ט, י. ולא מלח
להרים ראש. ע"פ עזר' ט, ו. נעיו פנינו. ע"פ ישע' מח, ד. ונקשה ערפנו. ע"פ שמו' לב, ט. אלל אנהנו חטאנו.
סת"ר ס"ו פא, ענין סדר תפלות יוס"ב. סין מתוודה בלמעט התפלה. ע"פ צבלי יומא, דף פז ע"ב; ר"ה; פסקו ר"ד;
שבה"ל, סדר יוס"ב, ס"ו שיט; סת"ר ס"ו פא, ענין סדר תפלות יוס"ב. ולאנטו הרשענו. כ"י כ"ה, דף 5114.

ח"ג והערות

וְלִירוּשָׁלַיִם. ביו"ד, כמבואר בהערה ללו"א, ח"א
ס"ו קסד. אֲבָל אָנוּ בּוֹשָׁנוּ. במח' רמ"ז וכ"י: יָאָנוּ
בוֹשָׁנוּ, וכן בגולד' בלי תיבת אֲבָל. מתוך וידוי
ובקשת רס"ג. וְנִכְפַּפְּהָ. בכ"י כ"ה: וְנִכְפַּפְּהָ. וְהִיאֲךָ
נְעִיזוּ. בכ"י כ"ה: וְהִיאֲךָ נְעִיזוּ. אֲבָל אֲנַחְנוּ חָטָאנוּ.
כ"ה במח' רמ"ז, בולוניה וכ"י. במח' שד"ל: חָטָאנוּ
אֲנַחְנוּ וְאֲבוֹתֵינוּ, והוא לשה"ב ירמ' ג, כה. ואֲנַחְנוּ
הִרְשָׁעְנוּ. מכ"י כ"ה, דף 114א, נראה שמדלגים
ל"אתה נותן יד לפושעים.

וּדְנִיאל אִישׁ חַמּוּדוֹת אָמַר לְפָנֶיךָ. הִטָּה אֱלֹהֵינוּ
אֲזַנְךָ וּשְׁמֹעַ

פָּקַח עֵינֶיךָ וּרְאֵה שְׂמֵמֵינוּ וְהַעִיר אֲשֶׁר-נִקְרָא שְׁמֶךָ עָלֵינוּ.
כִּי לֹא עַל-צַדִּיקֵינוּ אֲנַחְנוּ מִפִּילִים תַּחֲנוּנֵינוּ לְפָנֶיךָ. כִּי
עַל-רַחֲמֶיךָ הַרְבִּים: אֲדַגֵּנוּ שְׂמֵעָה אֲדַגֵּנוּ סִלְחָה אֲדַגֵּנוּ הַקְּשִׁיבָה
וַעֲשֵׂה אֶל-תֹּאחָר. לְמַעַן אֱלֹהֵי כִי-שְׁמֶךָ נִקְרָא עַל-עִירְךָ
וְעַל-עַמְּךָ:

עַמְּךָ וְנַחֲלֶתְךָ רַעֲבֵי טוֹבְךָ צָמְאֵי צַדִּיקְךָ מְחַכֵּי יִשְׁעֶךָ יִכִּירוּ
וַיִּדְעוּ כִּי לֹא-דַגֵּנוּ אֱלֹהֵינוּ הַרְחַמֵּם וְהַסְּלִיחוּת. וְאֶל-יַעֲכַב
כָּל-חַטָּא וְעוֹן אֶת-תַּפְּלֹתֵנוּ:

מֵה-נֶאֱמַר לְפָנֶיךָ יוֹשֵׁב מְרוֹם וּמַה-נִּסְפָּר לְפָנֶיךָ שׁוֹכֵן
שְׁחָקִים. הֲלֹא כָּל-הַנְּסֻתוֹת וְהַנְּגָלוֹת
אֶתָּה יוֹדֵעַ:

אֶתָּה נוֹתֵן יָד לְפוֹשְׁעִים. וַיִּמֵּן פְּרוּשָׁה לְקַבֵּל שָׁבִים:
וּתְלַמְּדֵנוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ לְהַתְּוֹדוֹת לְפָנֶיךָ
עַל-כָּל-עוֹנוֹתֵינוּ. לְמַעַן תִּקְבְּלֵנוּ בְּתִשׁוּבָה שְׁלֵמָה לְפָנֶיךָ
כְּאֲשֵׁים וּכְגִיחֻחִים. לְמַעַן דְּבַרְךָ וּדְבַר-פִּיהַ בְּעֵבֹר אִמְרָתְךָ.
אִין-קִין לְאֲשֵׁי חוֹבוֹתֵינוּ וְאִין מְסָפֵר לְגִיחֻחֵי אֲשִׁמוֹתֵינוּ: אֶתָּה
יוֹדֵעַ שְׂאֲחֵרִיתֵנוּ רַמָּה וְתוֹלְעָה. לְפִיכָךְ הַרְבִּיתְ סְלִיחָתֵנוּ:

ח"ג והערות

ודניאל איש חמודות וכו'. נמצא גם בכ"י ב"ה, דף 88; סליחות אשכנז (ליטא), גולד, עמ' יב; מח' רומניא, דף שלז ע"א. וראה שממתינו. בכ"י ב"ה: וראה את שוממותינו. ועל עמך וכו'. בכ"י במקום ההמשך עד סוף הקטע: בעבור כבוד שםך הפצא לנו שומע תפלה \ למעןך שפע נא תפלתנו: כל-חטא. בכ"י ב"ה: כל חט.

מקורות ומקבילות

ודניאל איש חמודות. ע"פ דני' ג, יא. הטעם אלהי אונק. דני' ט, יחדיע. עמך ונחלתך. דב' ט, כו; מ"א ת, נא. רעני טובך. ע"פ תה' קו, ט. מחכי ישעך. ע"פ ישע' סד, ג; דני' יב, יב. לה' אלהינו הרחמים והסליחות. ע"פ דני' ט, ט. ואל יעכב כל חטא ועוון את תפלתנו. תשובה"ג החדשות, עמנואל, סי' סד; סי' קסט. מה נאמר לפניך. סת"ר סי' פא, ענין סדר תפלות יוה"כ. אתה נתן יד לפושעים. סרע"ג ח"ב, סי' קל; שבה"ל, סדר יוה"כ, סי' שכא; סת"ר סי' פא, ענין סדר תפלות יוה"כ; כ"י ב"ה, דף 114א.

מֵה־אָנּוּ. מֵה־חַיִּינוּ. מֵה־חֲסָדָנוּ. מֵה־צְדָקָנוּ. מֵה־כַּחֲנוּ. מֵה־גְבוּרַתְנוּ לְפָנֶיךָ. יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ. הֲלֹא כָל־הַגְּבוּרִים כָּאִין נִגְדָּךָ. וְאֲנָשֵׁי הַשָּׁם כָּלֹא הָיוּ. וְחַכְמִים כְּבִלֵי מִדְעָה. וְנְבוֹנִים כְּבִלֵי הַשִּׁכְלָה: הֲלֹא כָל־מַעֲשֵׂינוּ תָהוּ וּבָהוּ. וַיְמִי חַיֵּינוּ הֶבֶל לְפָנֶיךָ. שָׁכַן כְּתוּב בְּדַבְרֵי קִדְשְׁךָ. וּמוֹתֵר הָאָדָם מִן־הַבְּהֵמָה אֵין כִּי הִכֵּל הֶבֶל:

אַתָּה הַבְּדִלְתָּ אֲנוֹשׁ מֵרֵאשׁוֹ. וְתִכְרַחֲנוּ לְעַמִּד לְפָנֶיךָ.
 כִּי מִי־יֹאמֶר לְךָ מֵה־תִּפְעַל. וּמֵה־יִתְאוּנֶן אָדָם חַי. גָּבֵר עַל־חַטָּאוֹ: וְתִתֵּן־לָנוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ בְּאַהֲבָה. אֶת־(בשבת: יום השַׁבָּת הַזֶּה וְאֶת־) יוֹם הַכִּפּוּרִים הַזֶּה. קֶזֶן סְלִיחָה וּמְחִילָה וְכִפְרָה עַל־כָּל־עֲוֹנוֹתֵינוּ. לְמַעַן נִחְדַּל מִעֲשָׂק יְדֵינוּ. וּבֹו נָשׁוּב לַעֲשׂוֹת רְצוֹנְךָ בְּלִבֵּב שָׁלֵם. כַּדְּבַר שֶׁנֶּאֱמַר. דַּרְשׁוּ יְהוָה בְּהַמְצִאוֹ. קִרְאוּ בְּהִיוֹתוֹ קְרוֹב: וְנֶאֱמַר. יַעֲזֹב רָשָׁע דַּרְכּוֹ וְאִישׁ אֶזְנֵן מִחֲשַׁבְתּוֹ. וַיֵּשֶׁב אֱלֹהֵי הַיָּם וַיִּרְחַמְהוּ וְאֱלֹהֵינוּ כִּי־יִרְבֶּה לְסִלּוּחַ: וְאַתָּה אֱלֹהֵי הַסְּלִיחוֹת. חֲנוּן וְרַחוּם אֲרֻךְ־אַפַּיִם וְרַב־חַסֵּד וּמְרַבֵּה לְהִיטִיב. וְרוֹצֵה אֶתְּךָ בְּתַשׁוּבַת רָשָׁעִים. וְאֵין אֶתְּךָ חֲפִץ בְּמִיתַתְּךָ. כַּדְּבַר שֶׁנֶּאֱמַר. הֲחִפֵּץ אֲחִפֵּץ מוֹת רָשָׁע נְאֻם אֲדֹנָי אֱלֹהִים. הֲלוֹא בְּשׁוּבוֹ מִדַּרְכּוֹ וְחַיָּה: וְנֶאֱמַר. אֱמַר אֱלֹהִים חַי־אֲנִי נְאֻם אֲדֹנָי אֱלֹהִים. אִם־אֲחִפֵּץ בְּמוֹת הַרָשָׁע כִּי אִם־בְּשׁוּב רָשָׁע מִדַּרְכּוֹ וְחַיָּה. שׁוּבוּ שׁוּבוּ מִדַּרְכֵיכֶם הָרָעִים וְלָמָּה תָמוּתוּ בַּיַּת יִשְׂרָאֵל: וְנֶאֱמַר. כִּי לֹא אֲחִפֵּץ בְּמוֹת הַמֵּת נְאֻם אֲדֹנָי אֱלֹהִים וְהַשִּׁיבוּ וְחַיּוּ:

מקורות ומקבילות

בַּחֲבֵנָה. סרע"ג ח"ב, ס"ו קל. הזכרת שנת בחזרה של נעילה. ע"פ שדר"א פ"א וישראל, שאילתא כו, ד"ה ברום לריך; ביה"ג ס"ו ט, הל' חנוכה, עמ' קנה, ד"ה שנת ור"ח; טו"ע או"ח, ס"ו תרכג, ס"ג.

אם השעה מאוחרת, יש המדלגים על פיוטים אלו:

אֵל בְּפִלְשֶׁךְ כָּל-מַעֲשִׂים אֲשֶׁמִּים וְגַם בְּעַסִּים אֲחַנּוּ בְּעַד עֲמוּסִים טָרַם נְעִילַת שַׁעַר: בְּחַתְכֶּךָ דִּין הַחוּטָא אֹר בְּשִׁלְמָה עוֹטָה אֲזַנְךָ לְשׁוּעַתְנוּ הִטָּה טָרַם יבֹא שֶׁמֶשׁ: גָּשְׁנוּ כְדָלִים קַטְנִים וּגְדוּלִים הִשֵּׁג לָנוּ מְחִילִים טָרַם נְעִילַת שַׁעַר: הִלֵּיתִי תְּשׁוּבָה פָּתַח לִבִּי שׁוֹבְבָה הַשִּׁיבֵנו וְנִשׁוּבָה טָרַם יבֹא שֶׁמֶשׁ: הִסַּכְתָּ מָנוּ וְתַשַּׁע וְתַעֲבֵר עַל-פְּשַׁע הַצֵּל עֵוֹן וְרַשַׁע טָרַם נְעִילַת שַׁעַר: וְהִבַּט מִמְרוֹמִים בְּבֵרִית חַתוּמִּים וְכִפַּר אֲשֶׁמִּים טָרַם יבֹא שֶׁמֶשׁ: זְרוּק מִי טוֹהַר וְכוֹפֵר לָנוּ יִמְהַר עֲשֵׂה וְאַל-תֵּאָחֵר טָרַם נְעִילַת שַׁעַר: חַיִּים עוֹדְדֵנוּ לְמַעַנְךָ אֲדוּנֵינוּ מְחוּל נָא זְדוּנָנוּ טָרַם יבֹא שֶׁמֶשׁ: טַעֲנֵנוּ בְּדַבְרִים בְּצוּם כְּפוּרִים רִצְנוּ כְּפָרִים טָרַם נְעִילַת

ח"ג והערות

א בפלשך כל מעשים. סדרא מוסדת ע"ס א"ב. ראו אליצור, כיפור, עמ' 746 ואילך. בפלשך. כן הוא במח' בולוניה ואצל אליצור. בכ"י: 'בפלשך'. במח' רמ"ו: 'בפלשך'. במח' שד"ל: 'בפלשך'. אשמים וגם. במח' רמ"ו ובולוניה: אשמים וגם וכאן תוקן ע"פ כ"י. אַחַנּוּ בעד. אצל אליצור: אַתְחַנּוּ בעד. אור בשלמה. בכ"י ואצל אליצור נוסף: 'א' אור בשלמה. אַזְנְךָ לשועתנו. אצל אליצור: אַזְנוֹן לשועתנו. לִבִּי שׁוֹבְבָה אצל אליצור: לִבִּי שׁוֹבְבָה. מָנוּ וְתַשַּׁע בכ"י ואצל אליצור: יִמְנו שְׁוֹעַ. וְתַעֲבֵר עַל פְּשַׁע בכ"י ואצל אליצור: יַעֲבֹר עַל פְּשַׁע. הַצֵּל עוֹן. בכ"י ואצל אליצור: יַחַצֵּל עוֹן. וְכִפַּר אֲשֶׁמִּים. במח' רמ"ו, בולוניה וכמה כ"י: זכפר אשמים' וכאן תוקן ע"פ כ"י. זְרוּק מִי טוֹהַר. בכ"י נוסף: זְרוּק נָא מִי טוֹהַר. עֲשֵׂה וְאַל-תֵּאָחֵר. במח' שד"ל: 'עשה (נא) ואלתאחר'. אצל אליצור: יַעֲשֵׂה וְאַל-תֵּאָחֵר. מְחוּל נָא. אצל אליצור: לֹא תִיבַת יָנֵא. טַעֲנֵנוּ בְּדַבְרִים. בכ"י ואצל אליצור: יַטְעֲנֵנוּ דְבָרִים.

מקורות ומקבילות

אם השעה מאוחרת. ראו סרע"ג ח"ג, סי' קג; שבה"ל סדר ויה"כ, סי' שכא, 'העיקר לסיים תפילת נעילה' וכו'. אַל בְּפִלְשֶׁךְ כָּל מַעֲשִׂים. ע"פ מש' כ, כו. אַשְׁמִים. ע"פ תה' סח, כב. כְּעַסִּים. ע"פ מ"ג כג, כו. אַחַנּוּ בְּעַד. ע"פ צמ' כא, ז; ש"א ז, ה. עֲמוּסִים. ישע' מו, ג. נְעִילַת שַׁעַר. ע"פ משנ' העניית פ"ד, מ"א; צבלי העניית, דף כו ע"א; צבלי יומא, דף פז ע"ב. נַחְתְּכָךְ דִּין. ע"פ צבלי סנהדרין, דף ז סוף ע"ב; קה"ר פ"ג, ג, סי' עו. אֹר בְּשִׁלְמָה עוֹטָה. ע"פ תה' קד, ב. אֲזַנְךָ לְשׁוּעַתְנוּ הִטָּה. ע"פ תה' י, י; דני' ט, יח; נחמ' ח, ג. טָרַם שֶׁמֶשׁ יבֹא. ע"פ ירמ' יג, טו. גִּשְׁנוּ כְדָלִים קַטְנִים וּגְדוּלִים. ע"פ יו"ג, ה. הִשֵּׁג לָנוּ מְחִילִים. ע"פ ירמ' לא, לג. דַּלְתִי תְּשׁוּבָה פָּתַח. ע"פ ישע' לא, ו; ירמ' ג, כב. לִבִּי שׁוֹבְבָה. ע"פ ירמ' לא, כח. הַשִּׁיבֵנו וְנִשׁוּבָה. ע"פ חזק' ה, כח. הִסַּכְתָּ מָנוּ. ע"פ חזק' ז, ט. וְתַשַּׁע עוֹן וְרַשַׁע. ע"פ מ"כ' ז, יט. וְכִפַּר מִמְרוֹמִים. ע"פ ישע' סג, טו; תה' פ, טו; חזק' לה, ה. בְּבֵרִית חַתוּמִּים. ע"פ צ"ח, ר"ג. וְכִפַּר אֲשֶׁמִּים. ע"פ צמ' טו, כו. אַשְׁמִים. ע"פ תה' סח, כב. וְלִנְסַח אֲשֶׁמִּים. ע"פ צ"ח, מ"ב, כח. זְרוּק מִי טוֹהַר. ע"פ יחז' לו, כח. וְכוֹפֵר - לָשׁוֹן כְּפָרָה וּפְדִיוֹן מֵהַעֲבָרִיּוֹת. ע"פ חזק' לג, כד; צבלי צ"ק, דף מ ע"א. יוֹמְהַר. ע"פ תה' עט, ח. טַעֲנֵנוּ בְּדַבְרִים - טַעֲנֵנוּ עֲטוּתָה לְכוּתָנוּ. ע"פ צבלי סנהדרין, דף כט ע"א. נָלוּם כְּפוּרִים. ע"פ מס'ו פ"ו, יט, ה"ד. רָצְנוּ כְּפָרִים. ע"פ תה' יד, ג.

שֶׁעַר: יִדְעֵנוּ רְשָׁעֵנוּ. אֵל מוֹשִׁיעֵנוּ. מְחוּל לִפְשָׁעֵינוּ. טָרִם יָבֵא
 שְׁמֵשׁ: כִּי־עֲמַךְ הַסְּלִיחָה. הַצְּלָה וְרוּחָה. שְׁמַעָה וְסִלְחָה. טָרִם
 נְעִילַת שֶׁעַר: לְמַעַןךָ וְלֹא לְמַעַנְנוּ. עֲשֵׂה וְאַל־תִּעַנְנוּ. חֲנֻנוּ
 וְעַנְנוּ. טָרִם יָבֵא שְׁמֵשׁ: מִלֵּא מִשְׁאֲלוֹתֵנוּ. תֵּן בְּטוֹב שְׁאֲלָתֵנוּ.
 שׁוֹר בְּשִׁפְלוֹתֵנוּ. טָרִם נְעִילַת שֶׁעַר: נְחַנוּ בְּסוּד אַבְרָתְךָ.
 וְזִכּוֹר לָנוּ בְּרִיתְךָ. וְכִפֹּר עַל־עֲדֻתְךָ. טָרִם יָבֵא שְׁמֵשׁ: סִלַּח־נָא
 כְּנוֹאֲמְךָ. לְאַנְשֵׁי שְׁלוֹמְךָ. קְרוּאֵי בְּשִׁמְךָ. טָרִם נְעִילַת שֶׁעַר:
 עֲוֹן וּפֶשַׁע שָׂא נָא. חֲמוּל נָא וְחוּסָה נָא. זְכוֹר פֶּן סִלַּח־נָא.
 טָרִם יָבֵא שְׁמֵשׁ:

כַּכְּתוּב בְּתוֹרַתְךָ. סִלַּח־נָא לְעוֹן הָעַם הַזֶּה כַּגְּדֹל חֶסְדְּךָ
וּכְאֲשֶׁר נִשְׁאַתָּה לְעַם הַזֶּה מִמִּצְרַיִם וְעַד־הַנְּהַה: וְשֵׁם
נֶאֱמַר. וַיֹּאמֶר יְהוָה סִלַּחְתִּי כַּדְבָרְךָ: בְּעָבוֹר כְּבוֹד שְׁמֶךָ.
הִמְצֵא לָנוּ מוֹחַל וְסוֹלַח. לְמַעַןךָ סִלַּח־נָא:

מקורות ומקבילות

ידענו רשענו. ע"פ ירמ' יד, כ. אל מושיענו. ע"פ ש"א יד, לט;
 ישע' מג, ג; מה, טו; הוש' יג, ד. מחול לפשעינו. ע"פ תה'
 סה, ד. כי עמך הסליחה. תה' קל, ד. הללה ורוחה. ע"פ
 חס' ד, יד. שמעה וסלחה. ע"פ דני' ט, יט. למעןך ולא
 למעננו. ע"פ יחז' לו, כב. עשה ולא העננו. ע"פ ישע' סד, יא.
 חנו ועננו. תה' כז, ז. מלא משאלותינו. ע"פ תה' כ, ו; לו, ד.
 תן בטוב שאלתנו. ע"פ חס' ז, ג. שור בשפלותנו. ע"פ תה'
 קלת, ו. שור מלי ראייה, ע"פ אשורנו ולא קרוב, צמ' כד, ח.
 נחנו בסוד. ע"פ ירמ' כג, יח. אברתך. ע"פ דב' לב, יא.
 וזכור לנו בריתך. ע"פ ירמ' יד, כא. וכפר על עדتك. ע"פ
 ויק' טו, לד; דב' כא, ח. סלה נא כנאמך. ע"פ צמ' יד, יט;
 ירמ' לא, ג. לאנשי שלומך. ע"פ ירמ' לח, כב. קרואי בשמך.
 ע"פ ירושלמי תענית פ"ב, ה"ו; מדה"ג (וורשא), פרי' לו, ס"ו יד;
 דב"ר (ליצרמן), פרי' דברים, ס"ו; ילקו"ש יס"ו, רמז, ח, ד"ה
 ומה תעשה. עוון ופשע שא נא. ע"פ שמי' לד, ז. חמול נא.
 ע"פ יוא' ג, יח. וחוסה נא. ע"פ יוא' ג, ח. פן - פולה.
 ע"פ ישע' י, יד; תה' כב, יד. למעןך סלה נא. ע"פ צמ' יד, יט;
 תה' כה, יא; עט, ט; ישע' מג, כה.

ח"ג והערות

כִּי־עֲמַךְ. אצל אליצור: כִּי־עֲמַךְ. הַצְּלָה וְרוּחָה.
 בכ"י הַצְּלָה וְרוּחָה. שמעה וסלחה. בכ"י נוסף:
 לְמַעַןךָ שמעה וסלחה. אצל אליצור: לְעֲמַךְ שמעה
 סִלְחָה. חֲנֻנוּ וְעַנְנוּ. בכ"י: מִלֵּא מִשְׁאֲלוֹתֵנוּ. אצל
 אליצור: סִלַּח לְעוֹנֵינוּ. מִלֵּא מִשְׁאֲלוֹתֵנוּ וכו' שור.
 בכ"י: תֵּן בְּטוֹב שְׁאֲלָתֵנוּ \ וְשִׁלַּח קֶץ מֵאוֹיְבֵינוּ \ שור.
 תֵּן בְּטוֹב. אצל אליצור: תֵּן בְּטוֹב. בְּסוּד אַבְרָתְךָ.
 כן הוא במח' רמ"ו ובולוניא. במח' שד"ל: בְּסוּד אַבְרָתְךָ
 וכן בהמשך הבית במקום '...תך' מופיע '...תך'. אצל
 אליצור: בְּסוּד אַבְרָתְךָ. סִלַּח נָא כְּנוֹאֲמְךָ. בענין
 ניקוד תיבה זו, ראו ס' מכלול, דף קנב ע"ב, והשגות
 רמד"ד, נספח לילויא, ס"ו נט. אצל אליצור: סִלַּח נָא
 כְּנוֹאֲמְךָ. קְרוּאֵי בְּשִׁמְךָ. כ"ה במח' רמ"ו, בולוניא,
 קד"א וכ"י ולא במח' שד"ל: קְרוּאֵי, כדי שלא יבוא
 סמיכות על אות השימוש. ע"י לויא, ח"ב ס"ו קנט. אצל
 אליצור: קְרוּאֵי בְּשִׁמְךָ. וְחוּסָה נָא. אצל אליצור:
 וְחוּסָה נָא. ככתוב בְּתוֹרַתְךָ. אצל אליצור ללא תיבת
 בְּתוֹרַתְךָ וכן בסמך.

פְּתַח לָנוּ שַׁעַר. וְאַל-יִשׁוּפְנוּ שַׁעַר. רִצְנוּ כְּנֶעֱר. טָרַם נְעִילַת
שַׁעַר: צִיר כְּשֶׁר לְהַסְבִּיר. חֶסֶד לְהַגְבִּיר. פֶּץ אָנִי אֶעְבִּיר.
טָרַם יָבֵא שְׁמֶשׁ:

כְּכַתּוּב בְּתוֹרַתְךָ. וַיֹּאמֶר אָנִי אֶעְבִּיר כָּל-טוֹבִי עַל-פְּנֶיךָ
וּקְרָאתִי בְשֵׁם יְהוָה לְפָנֶיךָ. וְחַנְתִּי אֶת-אַשֶׁר אֲחֹן
וְרַחֲמֵתִי אֶת-אַשֶׁר אֲרַחֵם: וְנֶאמַר. וַיֵּרֵד יְהוָה בְּעָנָן וַיִּתְיַצֵּב
עִמּוֹ שָׁם וַיִּקְרָא בְשֵׁם יְהוָה: וְשֵׁם נֶאמַר. וַיַּעֲבֵר יְהוָה עַל-פְּנֵינוּ
וַיִּקְרָא. יְהוָה אֵל רַחוּם וְחַנּוּן. אַרְךָ אַפַּיִם וְרַב-חֶסֶד
וְאַמֶּת: בְּעֵבוֹר כְּבוֹד שְׁמֶךָ. הַמַּצֵּא לָנוּ רַחוּם וְחַנּוּן. לְמַעַנְךָ
רַחֵם נָא:

קָמְנוּ בְּתַחֲנוּן. רַחוּם וְחַנּוּן. הַסִּכַּת לְקוֹל שְׁנוֹן. טָרַם נְעִילַת
שַׁעַר: רְאֵה כִּי חָדַל מַעֲטָה. מְעִיל בְּדַעַת עוֹטָה. אָזְנֶךָ
לְשׁוּעָתָנוּ הַטָּה. טָרַם יָבֵא שְׁמֶשׁ:

כְּכַתּוּב בְּדַבְרֵי קְדֻשָּׁךָ. הִטָּה אֱלֹהֵינוּ אֲזַנְךָ וְשָׁמַעַתְּ פִּקְחַ עֵינֶיךָ
וְרָאָה שְׁמֵמֵתֵינוּ וְהֵעִיר אֲשֶׁר-נִקְרָא שְׁמֶךָ עָלֵינוּ. כִּי
לֹא עַל-צַדִּיקֵינוּ אֲנַחְנוּ מִפִּילִים תַּחֲנוּנֵינוּ לְפָנֶיךָ. כִּי עַל-רַחֲמֶיךָ
הַרְבִּים: אֲדַגְּנוּ שְׁמֵעָה אֲדַגְּנוּ סִלְחָה אֲדַגְּנוּ הִקְשִׁיבָה וַעֲשֵׂה

ח"ג והערות

ישופנו שַׁעַר. כ"ה במח' רמ"ו ושד"ל. במח' בולוניא,
כ"י אצל אליצור: ישופנו שַׁעַר. פֶּץ אָנִי אֶעְבִּיר.
בכ"י: פֶּץ אָנִי אֶעְבִּיר, אך לשון הפסוק הוא כבפנים.
אצל אליצור: פֶּצְתָה אָנִי אֶעְבִּיר. אָזְנֶךָ לְשׁוּעָתָנוּ
הט"ה. אצל אליצור: רַחוּם לְשׁוּעָתָנוּ אֲזַנְךָ. בְּדַבְרֵי
קְדֻשָּׁךָ. תיבות אלו אינן מופיעות אצל אליצור.

מקורות ומקבילות

פתח לנו שַׁעַר. ע"פ תה' קי"ח, יט. ישופנו שַׁעַר. ע"פ אי"ו
ט, ח' צִיִּטְרָה יִשׁוּפְנוּ. רָצְנוּ כְּנֶעֱר - שלא טעם חט"ה. ע"פ
צבלי עירובין, דף כ"א ע"ב; פסחים, דף פ"ז ע"א; משר"א, פ"ר י"ח,
עמ' 338. כְּנֶעֱר. ע"פ הו"ש י"א, א; שה"ש זוט"א (צו"ח), פ"ר א,
ס"א. לִיר - משה רבינו, שליח הנאמן של הקב"ה, ע"פ משל
כ"ה, יג. קָשָׁר - לשון ראייה. ע"י לשיל עמ' 496, ד"ה שר
בשפלותינו. חֶסֶד לְהַגְבִּיר. ע"פ דב' ה, י; תה' קג, ו; צבלי
ר"ה, דף ח ע"א. פֶּץ אָנִי אֶעְבִּיר. ע"פ שמ' לג, יט. וַיֹּאמֶר אָנִי אֶעְבִּיר. שמ' לג, יט. וַיֵּרֵד
ה' עַל פְּנֵי. שמ' לד, ו. כְּעֵבוֹר כְּבוֹד שְׁמֶךָ. ע"פ תה' עט, ט. רַחוּם וְחַנּוּן. שמ' לד, ו. לְמַעַנְךָ רַחֵם נָא. ע"פ מ"ב יג, כג.
קָמְנוּ בְּתַחֲנוּן. ע"פ תה' ה, ד. רַחוּם וְחַנּוּן. שמ' לד, ו. הַסִּכַּת. דב' כז, ט. לְקוֹל שְׁנוֹן. חפלה נקראת שיון, כדמשמע צירושלמי
ברכות פ"א, ה"ב... זה שיון זה שיון, וכפירוש ר"ש סיריליאוס שם. וע"פ תה' סו, יט; דה"צ ל, כז. מַעֲטָה. ישע' ס"א, ג. מַעֲטָה
צדעת עט"ה. ע"פ ש"א כ"ה, יד. אֲזַנְךָ לְשׁוּעָתָנוּ. ע"פ תה' י, ח; דני' ט, יח; נחמ' א, ו. הַטָּה אֱלֹהֵי אֲזַנְךָ. דני' ט, יח; יחיינו.

אֶל-תִּאֲחָר. לְמַעַנְךָ אֱלֹהֵי כִי-שָׁמַךְ נִקְרָא עַל-עֵרֶךְ וְעַל-עַמְּךָ:
 בְּעִבּוּר כְּבוֹד שְׁמֶךָ. הַמָּצָא לָנוּ שׁוֹמֵעַ תְּפִלָּה. לְמַעַנְךָ שְׁמַע
 נָא אֶת-תְּפִלָּתֵנוּ:

שְׁעָרֵי רַחֲמִים. פֶּתַח מַמְרוֹמִים. וְקַבֵּל תְּמִימִים. טָרָם נְעִילַת
 שְׁעָר: תְּבֵא לְפָנֶיךָ. שׁוֹעֵת רַחוּמֶיךָ. אוֹמְרֵי מִי-אֵל כְּמוֹךָ. טָרָם
 יִבֵּא שְׁמֶשׁ:

כְּכַתּוּב עַל-יַד נְבִיאֶךָ. מִי-אֵל כְּמוֹךָ נִשְׂא עֹן וְעִבֵּר עַל-
 פְּשַׁע לְשֹׂאֲרֵית נִחַלְתּוֹ. לֹא-הֶחְזִיק לְעַד אַפּוֹ כִּי-
 חָפֵץ חֶסֶד הוּא: ע"כ יש המודלגים.

אֲשַׁמֵּינוּ תְּבַלֵּעַ. בְּמַצּוֹלוֹת שׁוֹעַל.
 גְּבוּרוֹת רַחֲמֶיךָ. דִּיּוֹן קָרֵב.
 הוֹצֵא צְדָקָנוּ. וְהַמְצִיא פְּדוּתֵנוּ.
 זְדוֹנוֹת עַמְּךָ. חֲנוּן סֶלְחָה.
 טְמֵאָה נִקְהֵה. יְדֵה מְקוֹדֹשֶׁיךָ.
 כְּבוֹשׁ לְעוֹנוֹת. לְאוֹמְרֵי לְפָנֶיךָ.
 מִי-אֵל כְּמוֹךָ.
 מִי-אֵל כְּמוֹךָ.
 מִי-אֵל כְּמוֹךָ.
 מִי-אֵל כְּמוֹךָ.
 מִי-אֵל כְּמוֹךָ.
 מִי-אֵל כְּמוֹךָ.

ח"צ והערות
 שמע נא את-תפלתנו. כ"ה במח' רמ"ז ובולוניה. במח' שד"ל: ישמע נא בקול תפלתנו. ובכ"י ללא תיבת 'את'. על-יד נביאך. כן הוא במח' רמ"ז, אבל בסמוך 'על יד נביאך'. במח' בולוניה ושד"ל: 'על יד נביאך' וכן בסמוך. אצל אליצור תיבות אלו אינן מופיעות. אשמינו תבלע. פיוט זה בסימן א"ת ב"ש נמצא גם במח' אשכנז: גולד', כיפור, עמ' 783. במצולות שועל. כן הניקוד בכ"י וגולד' (ע"פ ישעי' מ, יב), ופירושו במצולות מים שנמדדו בכלי ומדה של הקב"ה (ראו בפ"י דבר אחר רש"י שם, וביחז' יג, יט; שה"ש ב, טו). במח' רמ"ז, בולוניה ושד"ל מנוקד: 'שועל'. ד"ץ קרב. כ"ה במח' רס"ד-רס"ה, בולוניה

מקורות ומקבילות
 בעבור כבוד שמך. ע"פ תה" טט, ט. המלא לט. ע"פ דה"א, כה, ט; דה"צ טו, ג. שומע תפלה. תה" סה, ג. למעך. ע"פ ישעי' מח, יא. שמע נא את תפלתנו. ע"פ תה" כה, ג; סו, יט. שיערי רחמים. לשון חכמים בהרצה מקומות, כמו: צבלי מגילה, דף יב ע"ב; מד' שו"ט, מז' ד, ג; פסז"ו חס', פ"ב, סו' ה. תמימים. ע"פ ויק"ר פ"ה, ה, סו' ז, ע"פ מש' כה, י; פסז"ו שה"ש, פ"ב, סו' יד; ויק"ו"ש ישעי', רמז תסה, תה' רמז תרעה. תבוא לפניך שועת רחומיך. ע"פ תה" טט, יא. רחומיך. ע"פ דצ' ל, ג; ישעי' ל, יח. מי אל כמוך. מוכ' ז, יח. טרם שמש יבוא. ע"פ ירמ' יג, טז. אשמינו תבלע. מנהג מרשליאה, סד"ח יוה"כ, עמ' 132. תבלע... צמולות. ע"פ תה" סט, טז. צמולות. מוכ' ז, יט. שועל. ע"פ ישעי' מ, יב. מי אל כמוך. מוכ' ז, יח. גבורות רחמיך. ע"פ ישעי' סג, טו. דין קרב. לשון שמחה, ע"פ צבלי כתובות, דף ח ע"א. והוא מעשר לטעות של שמחה בצבצות דרכי נתן פ' לז, ובאה"מ, חופת אליהו, עמ' 177, סו' יב. הוּאֵל לְדַקְנוּ. ע"פ תה" לו, ו. והמליץ פדותנו. ע"פ תה" קיא, ט. זדוּת... סלחה. ע"פ צבלי יומא, דף לו ע"ב, 'עוונות אלו הזדוונות'; צמ' יד, כ. חנון סלחה. ע"פ דני' ט, יט. טומאה נקה. ע"פ זכ' יג, ג. יה מקדושיך. ע"פ שמי' לא, יא. כגוש

כַּפְתּוּב עַל־יַד נְבִיאָךְ. מִי־אַל כְּמוֹךְ נִשְׂא עֵוֹן וְעַבְר עַל־פְּשַׁע
לְשֵׁאֲרֵית גַּחְלָתוֹ. לֹא־הֶחְזִיק לְעַד אֲפֹ כִי־חָפֵץ חֶסֶד
הוּא: וְנֹאמַר. יָשׁוּב יִרְחַמְנוּ יִכְבֹּשׁ עֲוֹנֹתֵינוּ וְתִשְׁלַיֵךְ בְּמִצְלוֹת
יָם כָּל־חַטָּאוֹתֶם: כָּל־חַטָּאוֹתֵינוּ וְכָל־חַטָּאת עִמָּךְ בֵּית יִשְׂרָאֵל
בְּמִקּוֹם אֲשֶׁר לֹא יִזְכְּרוּ וְלֹא יִפְקְדוּ וְלֹא יַעֲלוּ עַל־לֵב מֵעַתָּה
וְעַד עוֹלָם: תַּתֵּן אִמָּת לִיעֲקֹב חֶסֶד לְאַבְרָהָם. אֲשֶׁר־נִשְׁבַּעְתָּ
לְאַבְתֵּינוּ מִימֵי קָדָם:

כִּי־אַתָּה סוֹלַחַן לְיִשְׂרָאֵל מִן־הָעוֹלָם. וּמוֹחֵלֵן לְשַׁבְּטֵי
יִשׁוּרֵיֶן בְּכָל־
דּוֹר וְדוֹר. וְדַבְּרָךְ אִמָּת וְקִים לְעַד. וּמִבְּלַעֲדֶיךָ אֵין לָנוּ מֶלֶךְ
מוֹחֵל וְסוֹלַח אֵלָא אַתָּה. בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. מֶלֶךְ מוֹחֵל וְסוֹלַח
לְעוֹנֹתֵינוּ וְלַעֲוֹנוֹת עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל. וּמַעֲבִיר אֲשִׁמוֹתֵינוּ בְּכָל־
שָׁנָה וְשָׁנָה. מֶלֶךְ עַל־כָּל־הָאָרֶץ מְקַדֵּשׁ (בשבת: השַׁבָּת ו)יִשְׂרָאֵל
וַיּוֹם הַכַּפּוֹרִים:

רִצָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ בְּעִמָּךְ יִשְׂרָאֵל וְאֵל־תִּפְלָתֶם שְׁעָה.
וְהִשֵּׁב הָעֲבוּדָה לְדַבִּיר בֵּיתְךָ. וְאֲשִׁי
יִשְׂרָאֵל וְתִפְלָתֶם מְהֵרָה בְּאַהֲבָה תִּקְבַּל בְּרִצּוֹן. וְתִהִי לְרִצּוֹן
תָּמִיד עֲבוּדַת יִשְׂרָאֵל עִמָּךְ. וְתַחֲזִינָה עֵינֵינוּ בְּשׁוּבְךָ לְצִיּוֹן
וְלִירוּשָׁלַיִם עִירְךָ בְּרַחֲמִים כְּמֵאֵז. בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. הַמַּחֲזִיר
בְּרַחֲמָיו שְׂכִינָתוֹ לְצִיּוֹן:

מקורות ומקבילות

לעונות. ע"פ מו"ז ז, יט. כי אתם סולחן לישראל. שנה"ל, סדר ויה"כ, סי' שכא; סדר סי' פא, ענין סדר תפלות ויה"כ; כ"י כ"ה, 97 114 ה. ג' נרצות אחרונות. סרע"ג ח"ב, סי' קג.

ח"ג והערות

ושד"ל. בכ"י וגולדן: ידן. במח' רמ"ז: ידן קרב.

בחזרה כשהחזן אומר 'מודים' חייבים כל הציבור לשוח עמו ואומרים 'מודים דרבנן':

מוֹדִים כּוֹרְעִים וּמִשְׁתַּחֲוִים
אַנְחֵנוּ לְפָנֶיךָ אֱלֹהֵינוּ
אֱלֹהֵי כָל־בְּשָׂר׃ יוֹצְרֵנוּ יוֹצֵר
בְּרֵאשִׁית׃ בְּרִכּוֹת וְהוֹדָאוֹת
לְשִׁמְךָ הַגָּדוֹל וְהַקְּדוֹשׁ׃ עַל־
שְׁהַחֲיִיתָנוּ וּקִיַּמְתָּנוּ׃ בֵּן תַּחֲיִינוּ
וּתְחַנְּנוּ וּרְנֵאֲסוּף גְּדֵל־יִתֵּינּוּ
מֵאַרְבַּע כְּנָפוֹת הָאָרֶץ׃ וְנִשׁוּב
לְשִׁמּוֹר חֻקֶיךָ וְלַעֲשׂוֹת רִצּוֹנֶךָ
בְּאַמֶּת וּבְלִבָּב שְׁלָם׃ עַל־
שִׁאֲנוּ מוֹדִים לָךְ׃ (בְּרוּךְ אַל
 הַהוֹדָאוֹת): עד כאן.

מוֹדִים אֲנַחְנוּ לָךְ׃ שְׂאֵתָה הוּא
יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי
אֲבוֹתֵינוּ׃ עַל־חַיֵּינוּ הַמְּסוּרִים בְּיָדֶךָ
וְעַל־נַשְׁמוֹתֵינוּ הַפְּקוּדוֹת לָךְ׃ וְעַל־
נַסִּיךְ שֶׁבְּכָל־יוֹם וַיּוֹם עִמָּנוּ וְעַל־
נַפְּלֹאוֹתֶיךָ וְטוֹבוֹתֶיךָ שֶׁבְּכָל־עֵת׃
עָרַב וּבָקַר וְצִהָרִים׃ הַטּוֹב כִּי
לֹא־כָלוּ רַחֲמֶיךָ׃ הַמְּרַחֵם כִּי לֹא־
תָּמוּ חֻסְדֶיךָ וּמַעֲוֹלָם קִוִּינוּ לָךְ׃
לֹא־הִכְלַמְתָּנוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וְלֹא־
עֲזַבְתָּנוּ וְלֹא־הִסְתַּרְתָּ פָּנֶיךָ מִמָּנוּ׃

זְכוֹר רַחֲמֶיךָ וּכְבוֹשׁ אֶת־כַּעֲסֶךָ׃ כִּלֵּה דְבַר וְחָרַב וְרָעַב
(וּשְׁבִי) וּמִשְׁחִית וּמַגְפָּה וּכְל־מַחְלָה׃ מַעֲלִינוּ
וּמַעַל כָּל־בְּנֵי בְרִיתֶךָ׃ עַל־כֹּלֶם יִתְבַּרְךָ וַיִּתְרוּמַם שִׁמְךָ מִלְּכָנוּ
תְּמִיד׃ כָּל־הַחַיִּים יוֹדוּךָ סֵלָה׃ וַיִּהְלָלוּ לְשִׁמְךָ הַטּוֹב בְּאַמֶּת׃
וְחַתּוּם לְחַיִּים טוֹבִים כָּל־בְּנֵי בְרִיתֶךָ׃ בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה׃ הַטּוֹב
שִׁמְךָ וּלְךָ נָאָה לְהוֹדוֹת׃

הכהנים נושאים כפיהם. אם אין כהן, החזן אומר 'או"א', והציבור עונה אחרי כל פסוק "כן יהי רצון":

אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ׃ בְּרַכְנוּ בְּבִרְכָה הַמְּשַׁלֶּשֶׁת בַּתּוֹרָה הַפְּתוּכָה עַל־יְדֵי
מִשָּׁה עַבְדְּךָ׃ הָאֲמוּרָה מִפִּי אֶהְרֶן וּבְנָיו כְּהֻנִּים עִם קְדוֹשִׁיךָ׃ כְּאֲמֹר־
יְבָרְכֶךָ יְהוָה וַיִּשְׁמְרֶךָ׃ יָאֵר יְהוָה פָּנָיו אֵלֶיךָ וַיַּחֲנֶנֶךָ׃ יִשְׂאֵל
יְהוָה פָּנָיו אֵלֶיךָ וַיִּשְׂאֵם לָךְ שָׁלוֹם׃

מקורות ומקבילות

הכהנים נושאים כפיהם. ע"פ צנזרי תענית, דף כו ע"ב, 'והלכה כרצו יוסף'; ר"ח; סרע"ג ח"ב, ס' קל; סדו' רשב"ג, פ"ה, ענ"י סא; שצ"ל, סדר ויה"כ, ס' שגא; סת"ר ס' פא, ענין סדר תפלות ויה"כ; כ"י כ"ה, דף 114ח. ראו ספר"ה ס' כב וס' נה.

שֵׁים שְׁלוֹם. טוֹבָה וּבְרָכָה. (חַיִּים). חֵן וְחֶסֶד וְרַחֲמִים. עָלֵינוּ
וְעַל-כָּל-יִשְׂרָאֵל עֲמֻךְ. בְּרַכְנוּ אָבֵינוּ כָּלֵנוּ כְּאֶחָד בְּאוֹר
פְּגִיף. כִּי בְּאוֹר פְּגִיף נָתַתָּ לָנוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ. תּוֹרַת חַיִּים.
אֶהְבָּה וְחֶסֶד. צְדָקָה. בְּרָכָה. יְשׁוּעָה וְרַחֲמִים וְחַיִּים וְשְׁלוֹם.
וְטוֹב יְהִיָּה בְּעֵינֶיךָ (לְבָרְכֵנוּ וּלְבָרֵךְ אֶת-כָּל-עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל
תָּמִיד בְּכָל-עֵת וּבְכָל-שָׁעָה בְּשִׁלּוֹמְךָ:

בְּסֵפֶר חַיִּים. בְּרָכָה וְשְׁלוֹם. פְּרִנְסָה טוֹבָה וְיְשׁוּעָה וְנִחְמָה.
חֵן וְחֶסֶד גְּזָכָר וְנִחְתָּם לְפָגִיף. אָנוּ וְכָל-עַמְּךָ
יִשְׂרָאֵל. לְחַיִּים (טוֹבִים) וְלְשְׁלוֹם. בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. הַמְבָרֵךְ
אֶת-עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל בְּשְׁלוֹם. (אָמֵן):

עושה שלום ליוה"כ

וּכְתוּב כִּי-בִי יִרְבּוּ יַמֶּיךָ וְיִוָּסִיפוּ לְךָ שָׁנֹת חַיִּים: לְחַיִּים
טוֹבִים תְּחַתְּמֵנוּ אֱלֹהִים חַיִּים.
חַתְּמֵנוּ בְּסֵפֶר הַחַיִּים. כְּכַתוּב בְּתוֹרַתְךָ וְאַתָּם הַדְּבָקִים בִּיהוָה
אֱלֹהֵיכֶם. חַיִּים כָּלְכֶם הַיּוֹם:

הַיּוֹם תְּאַמְצֵנוּ. הַיּוֹם תְּבָרְכֵנוּ. הַיּוֹם תִּגְדְּלֵנוּ. הַיּוֹם
תִּדְרְשֵׁנוּ לְטוֹבָה. הַיּוֹם תִּהְדָּרְנוּ.
הַיּוֹם תְּוַעֲדֵנוּ. הַיּוֹם תִּזְכְּרֵנוּ בְּרַחֲמֶיךָ. הַיּוֹם תְּחַתְּמֵנוּ בְּסֵפֶר
חַיִּים טוֹבִים. הַיּוֹם תִּטְהַרְנוּ מִכָּל-חַטָּא. הַיּוֹם תִּיִּשְׁרְנוּ
לְפָגִיף. הַיּוֹם תִּכְבְּדֵנוּ. הַיּוֹם תִּלְבַּבְנוּ. הַיּוֹם תִּמְלִטְנוּ

ח"ג והערות

תְּחַתְּמֵנוּ אֱלֹהִים חַיִּים. במח' רמ"ז: יתְּחַתְּמֵנוּ אֱלֹהִים חַיִּים. הַיּוֹם תְּאַמְצֵנוּ. מוֹסֵד ע"ס א"ב. במח' רמ"ז וּבּוֹלֹנֵי כְּתוּב
בְּהַנְחִיָּה לֹמֵר הַיּוֹם תְּאַמְצֵנוּ קוֹדֵם חֲתִימַת בְּרַכַּת שֵׁים שְׁלוֹם וְהַחְתִּימָה 'בְּרוּךְ אַתָּה ה' הַמְבָרֵךְ אֶת עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל
בְּשְׁלוֹם' כְּתוּבָה לְאַחַר הַיּוֹם תְּאַמְצֵנוּ (כִּפִּי שְׂמוּפִיעָה בְּמַח' הַאֲשַׁכְנוּסִים). אֲמַנְס בְּמַח' בְּנֵי רוּמָה, מְנֻטְבָה, תַּע"ב, וְכֵן
בְּמַח' שְׂד"ל הוֹעֲבֵרָה הַחְתִּימָה לְפָנֵי הַפִּיּוֹשׁ הַיּוֹם תְּאַמְצֵנוּ כְּבוּס א' שֶׁל ר"ה. מִכָּל חַטָּא. בְּמַח' רמ"ז: מְכַל רַע.

מְכַלְרַע־ הַיּוֹם תִּנְקְנוּ מֵעוֹן־ הַיּוֹם תִּשְׁמַחְנוּ־ הַיּוֹם תַּעֲנִנוּ־
 הַיּוֹם תִּפְקְדְנוּ לְחַיִּים וְלִבְרָכָה־ הַיּוֹם תִּצְדִּקְנוּ־ הַיּוֹם
 תִּקוּמְמִנוּ־ הַיּוֹם תִּרְוֹמְמִנוּ־ הַיּוֹם תִּשְׁמַע שׁוֹעֲתֵנוּ־ הַיּוֹם
 תִּתְמַכְנוּ:

כְּהַיּוֹם הַזֶּה תִּבְיָאֵנוּ שְׂשִׁים וּשְׁמֵחִים בְּבִגְדֵי שָׁלֵם כַּכְּתוּב
 עַל־יַד נְבִיאָדָּב־ וְהִבִּיאוּתִים אֶל־הַר קְדֹשֵׁי וְשִׂמְחָתִים
 בְּבֵית תְּפִלְתִּי עוֹלָתֵיהֶם וְזִבְחֵיהֶם לְרִצּוֹן עַל־מִזְבְּחִי־ כִּי בֵּיתִי
 בֵּית־תְּפִלָּה יִקְרָא לְכָל־הָעַמִּים: וְכַתוּב־ וַיִּצְנֹנוּ יְהוָה לַעֲשׂוֹת
 אֶת־כָּל־הַחֲקִים הָאֵלֶּה לִּירְאָה אֶת־יְהוָה אֱלֹהֵינוּ־ לְטוֹב לָנוּ
 כָּל־הַיָּמִים לְחַיֵּתֵנוּ כְּהַיּוֹם הַזֶּה: וַיְצַדֵּקָה וּבְרָכָה וְרַחֲמִים וְחַיִּים
 וְשָׁלוֹם יִהְיֶה־לָנוּ:

אָבִינוּ מַלְכֵנוּ חָטְאֵנוּ לְפָנֶיךָ:
 אָבִינוּ מַלְכֵנוּ אֵין לָנוּ מֶלֶךְ אֱלֹה אֲתָה:
 אָבִינוּ מַלְכֵנוּ עֲשֵׂה עִמָּנוּ לְמַעַן שְׂמֹךְ:
 אָבִינוּ מַלְכֵנוּ בִטֹּל מִמָּנוּ (כָּל־)גְּזֵרוֹת קָשׁוֹת (וְרַעוֹת):
 אָבִינוּ מַלְכֵנוּ חִדַּשׁ עָלֵינוּ בְּשׂוֹרוֹת טוֹבוֹת:
 אָבִינוּ מַלְכֵנוּ חִדַּשׁ עָלֵינוּ שָׁנָה טוֹבָה:
 אָבִינוּ מַלְכֵנוּ בִטֹּל מִחֲשָׁבוֹת שׁוֹנְאֵינוּ:
 אָבִינוּ מַלְכֵנוּ הִפֵּר עֲצַת אוֹיְבֵינוּ:
 אָבִינוּ מַלְכֵנוּ שְׁלַח רְפוּאָה שְׁלֵמָה לְחוּלֵי עַמְּךָ:
 אָבִינוּ מַלְכֵנוּ עֲצוֹר (נ"א: מְנַע) מִגְּפָה מִנַּחֲלַתְךָ:

ח"ג והערות

היום תנקנו מעון. במח' רמ"ז בר"ה בסוף מוסף, תיבת 'מעון' נוספה בכ"י בגליון. ויצונו יי לעשות. במח' רמ"ז, קד"א וכ"י, נוסף תיבת אהינו, ויצונו יי אלהינו לעשות, שאינו בפסוק. ושלום יהיה לנו. בכ"י מסיים: 'בא"י המברך את עמו ישראל בשלום, כלומר, שמוסיפים פיוט זה והפסוקים שאחריו בסוף ברכת 'שים שלום' של מוסף, לפני החתימה.

אָבִינוּ	מִלְכֵנוּ	כִּלְהַ דְּבַר וְחָרֵב וְרָעַב וְשָׂבִי וּמִשְׁחִית וּמְגִפָּה מִבְּנֵי בְרִיתְךָ:
אָבִינוּ	מִלְכֵנוּ	זְכוֹר כִּי־עָפַר אֲנַחְנוּ:
אָבִינוּ	מִלְכֵנוּ	קָרַע רוּעַ גָּזַר דִּינְנוּ:
אָבִינוּ	מִלְכֵנוּ	מְחֹזֵק שֹׁטֵר חֹבְוֹתֵינוּ:
אָבִינוּ	מִלְכֵנוּ	סָלַח וּמְחֹל לַעֲוֹנוֹתֵינוּ:
אָבִינוּ	מִלְכֵנוּ	מָחָה וְהֵעֵבֵר פְּשָׁעֵינוּ וְחִטְּאֵתֵינוּ מִנְּגַד עֵינֶיךָ:
אָבִינוּ	מִלְכֵנוּ	הִחְזִירֵנוּ בְּתִשׁוּבָה שְׁלֵמָה לְפָנֶיךָ:
אָבִינוּ	מִלְכֵנוּ	אַל־תִּשְׁיֵבֵנוּ רִיקִם מִלְּפָנֶיךָ:
אָבִינוּ	מִלְכֵנוּ	זְכַרְנוּ בְּזִכְרוֹן טוֹב לְפָנֶיךָ:
אָבִינוּ	מִלְכֵנוּ	חֲתַמְנוּ בְּסֵפֶר הַחַיִּים:
אָבִינוּ	מִלְכֵנוּ	חֲתַמְנוּ בְּסֵפֶר זִכְוֹת:
אָבִינוּ	מִלְכֵנוּ	חֲתַמְנוּ בְּסֵפֶר יְשׁוּעוֹת וְנַחֲמוֹת:
אָבִינוּ	מִלְכֵנוּ	חֲתַמְנוּ בְּסֵפֶר פְּרִנְסָה וְכִלְכָּלָה:
אָבִינוּ	מִלְכֵנוּ	חֲתַמְנוּ בְּסֵפֶר סְלִיחָה וּמְחִילָה וְכִפְּרָה:
אָבִינוּ	מִלְכֵנוּ	הִצַּמַּח לָנוּ יְשׁוּעָה בְּקִרְוֹב:
אָבִינוּ	מִלְכֵנוּ	שָׁמַע קוֹלֵנוּ וְחֹס וְרַחֵם עָלֵינוּ:
אָבִינוּ	מִלְכֵנוּ	קַבֵּל בְּרַחֲמִים וּבְרָצוֹן אֶת־תְּפִלָּתֵנוּ:
אָבִינוּ	מִלְכֵנוּ	עֲשֵׂה לְמַעַנְךָ וְלֹא־לְמַעַנְנוּ:
אָבִינוּ	מִלְכֵנוּ	עֲשֵׂה לְמַעַן שִׂמְךָ הַגָּדוֹל. הַגְּבוֹר וְהַנּוֹרָא:
אָבִינוּ	מִלְכֵנוּ	עֲשֵׂה לְמַעַן רַחֲמֶיךָ הָרַבִּים וְחַסְדֶיךָ הַגָּדוֹלִים וְרַחֵם עָלֵינוּ וְהוֹשִׁיעֵנוּ:

מקורות ומקבילות

אבינו מלכנו. שבה"ל, סדר יוה"כ, סי' שכ"א; סת"ר סי' פ"א, ענין סדר תפלות יוה"כ; כ"י כ"ה, דף 114א; מנח' רומניא, דף ש"ד ע"ה. נשעילה אומר 'חמטנו נספר' וכו'. ע"פ שבה"ל, סדר יוה"כ, סי' שכ"א; סת"ר סי' פ"א, ענין סדר תפלות יוה"כ; כ"י כ"ה, ע"ה.

נפילת אפים

אפשר לומר את התחנון עד 13.5 דקות אחרי השקיעה.

יושבים, נופלים על פניהם ואומרים:

רחום וחנון חטאנו לפניך. רחם עלינו (והושיענו):

לְדוֹד אֱלֹהֶיךָ יְהוָה נַפְשֵׁי אֶשְׂא: אֱלֹהֵי בְךָ בִּטְחָתִי אֶל־אֲבוֹשָׁה.
 אֶל־יַעֲלֶצוּ אוֹיְבֵי לִי: גַּם כָּל־קְנוּיָךְ לֹא יִבְשׁוּ. יִבְשׁוּ
 הַבּוֹגְדִים רִיקָם: דְּרַכֶּיךָ יְהוָה הוֹדִיעֵנִי. אֲרַחֲוֶתֶיךָ לְמַדְנִי:
 הִדְרִיכֵנִי בְּאִמְתְּךָ וּלְמַדְנִי כִּי־אֵתָהּ אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל. אוֹתְךָ קוֹיֵתִי
 כָּל־הַיּוֹם: זְכַר־רַחֲמֶיךָ יְהוָה וַחֲסִדֶיךָ. כִּי מֵעוֹלָם הֵמָּה: חַטָּאוֹת
 נִעוּרָיו וּפְשָׁעֵי אֶל־תִּזְכֹּר. כַּחֲסִדְךָ זְכַר־לִי־אֵתָהּ. לְמַעַן טוֹבֶךָ
 יְהוָה: טוֹב־וַיִּשְׁרַח יְהוָה. עַל־כֵּן יוֹרָה חַטָּאִים בְּדַרְךָ: יְדַרְךָ
 עֲנוּיִם בַּמִּשְׁפָּט וַיִּלְמַד עֲנוּיִם דְּרָכֶיךָ: כָּל־אֲרַחֲוֹת יְהוָה חֶסֶד
 וְאֵמֶת. לְנִצְרֵי בְרִיתוֹ וְעֵדֹתָיו: לְמַעַן־שִׁמְךָ יְהוָה וְסִלַּחֲתָ לְעוֹנֵי
 כִּי רַב־הוּא: מִיִּזְהָ הָאִישׁ יֵרָא יְהוָה. יוֹרְנוּ בְּדַרְךָ יִבְחָר: נַפְשׁוֹ
 בְּטוֹב תִּלְיִן וְזָרְעוֹ יִירַשׁ אֶרֶץ: סוֹד יְהוָה לִירְאָיו וּבְרִיתוֹ
 לְהוֹדִיעֵם: עֵינֵי תִמְיֵד אֶל־יְהוָה. כִּי הוּא־יוֹצֵא מִרְשֶׁת רַגְלֵי:
 פְּנֵה־אֱלֹהֵי וְחַנּוּנֵי כִּי־יַחֲדִיד וְעֵנִי אֲנִי: צָרוֹת לִבִּי הִרְחִיבוּ־
 מִמְּצוֹקוֹתַי הוֹצֵאֵנִי: רְאֵה עֲנִי וְעַמִּי. וְשֵׂא לְכָל־חַטָּאוֹתַי:
 רְאֵה־אֵיבֵי כִּי־רַבּוּ וְשִׁנְאַת חָמַס שָׁנְאוּנִי: שָׁמְרָה נַפְשִׁי וְהִצִּילֵנִי
 אֶל־אֲבוֹשׁ כִּי־חִסִּיתִי בְךָ: תַּסְוֶיֶשְׁר יִצְרוּנִי. כִּי קוֹיֵתֶיךָ: פְּרָה
 אֱלֹהִים אֶת־יִשְׂרָאֵל. מְכַל צָרוֹתַי:

מקורות ומקבילות

דף 114 א; מנח' רומניא, דף שלד ע"ה. נפילת אפים נעשלה. סרע"ג ח"ב, סי' קל; הר"י"ג, הל' יוה"כ, עמ' פח; ס' המנהיג, הל' לוס כיפור, עמ' שח; שבה"ל, ענין הפילה, סי' ל וסדר יוה"כ, סי' שכא; סת"ר סי' ה, ענין נפילת אפים וסי' פא, ענין סדר תפלות יוה"כ; כ"י כ"ה, דף 114 א; גאה"ל ח"ח, סי' תרכא, ס"ק ב, 'מנהג ק"ק איטאליאני ליפול על פניהם בסוף נעילה'. ראו רמב"ם, הל' תפילה, פ"ה, הע"ו. אפשר לומר את התחנון עד וכו'. ע"פ משנ"ב, חו"ח סי' קלא, ס"ק יז; שו"ת יחו"ד, ח"ו, סי' ז. רחום וחנון חטאנו וכו'. ע"פ שבה"ל, סדר יוה"כ, סי' שכא; סת"ר סי' פא, ענין סדר תפלות יוה"כ; כ"י כ"ה, דף 114 א. ראו סרע"ג ח"ב, סי' קל, 'רחמנא חטאנא' וכו'. לדוד אליך סי' וכו'. ראו מחו"ו סי' ג.

**מְתַרְצָה בְּרַחֲמִים וּמְתַפֵּיס בְּתַחֲנוּנִים. הִתְרַצָּה וְהִתְפִּיס
בְּדוֹר עֲנִי. כִּי־אֵין עוֹזֵר:**

**מְתַרְצָה בְּתַפְּלָה וּמְתַפֵּיס בְּתַחֲנָה. הִתְרַצָּה וְהִתְפִּיס בְּדוֹר
עֲנִי. כִּי־אֵין עוֹזֵר:**

**שׁוֹמֵר יִשְׂרָאֵל. שְׁמֵר שְׂאֲרֵית יִשְׂרָאֵל. וְאֶל־יֶאֱבֹד יִשְׂרָאֵל.
הָאוֹמְרִים בְּכָל־יוֹם שְׁמַע יִשְׂרָאֵל:**

**שׁוֹמֵר בְּרִית אֲבוֹתֵינוּ. שְׁמֵר שְׂאֲרֵיתֵנוּ. וְאֶל־תֵּאֱבֹד פְּלִיטָתֵנוּ.
הָאוֹמְרֵת בְּכָל־יוֹם שְׁמַע יִשְׂרָאֵל. יְהוָה אֱלֹהֵינוּ:**

**שׁוֹמֵר גּוֹי אֶחָד. שְׁמֵר שְׂאֲרֵית עַם־אֶחָד. וְאֶל־יֶאֱבֹד אִם
מִיָּחָד. הָאוֹמְרִים בְּכָל־יוֹם שְׁמַע יִשְׂרָאֵל. יְהוָה
אֱלֹהֵינוּ יְהוָה אֶחָד:**

**שׁוֹמֵר גּוֹי קְדוֹשׁ. שְׁמֵר שְׂאֲרֵית עַם קְדוֹשׁ. וְאֶל־יֶאֱבֹד אִם
קְדוֹשׁ. הָאוֹמְרִים בְּכָל־יוֹם קְדוֹשׁוֹ קְדוֹשׁ קְדוֹשׁ:**

מקורות ומקבילות

תַּחֲנוּנִים. ראו שנה"ל, סדר יוה"כ, סי' שכא, 'ומקצין ומארכין כפי השעה' וכ"ה בסת"ר סי' פא, ענין סדר תפלות יוה"כ. **מִתְרַצָּה בְּרַחֲמִים.** לש' תפלה ותחנונים בלשון חז"ל. ראו אצורה"ס בנפילת אפים דחול. ראו מדר"ג (וורשא), פ"ר בראשית, סי' ג, 'עיקר תענית סליחות ותחנונים' שמו"ר פ"ר לה, סי' ד. **הַנוֹסֵת.** ע"פ סרע"ג ח"ב, סוף סי' קח. **וּמְתַפִּיס.** לשון תרגום - לשון רצון טוב, מתורגמן ע"פ פיוס (הראשון). ראו ט"ז או"ח, סי' קנז, ס"ק ד. **כִּי אֵין עוֹזֵר** תה"כ, יב. **מִתְרַצָּה בְּתַפְּלָה.** ע"פ ישע"י, מט, ח ופירש"י. **בְּדוֹר עֲנִי.** ע"פ ויק"ר פ"ר ל, ג, 'זורות הללו שאין להם לא מלך ולא נביא לא כהן ולא אורים ותומים ואין להם אלא תפלה', ע"פ תה"ק, יח. **שׁוֹמֵר יִשְׂרָאֵל.** תה"ק, ד. **שְׂאֲרֵית יִשְׂרָאֵל.** ירמ"ו, ו, ט. **וְאֶל יֶאֱבֹד יִשְׂרָאֵל.** ראו דב"ר (ליברמן), פ"ר דברים סי' כז. **הָאוֹמְרִים בְּכָל יוֹם שְׁמַע יִשְׂרָאֵל.** ע"פ דב"ר פ"ר נח, סי' ג; דב"ר (ליברמן), פ"ר ואתחנן,

ח"ג והערות

מתרצה ברחמים. חרוזים להקדמת 'שומר ישראל'. הנמצאים גם בסרע"ג ובסדר סליחות כמנהג אשכנז. בכ"י כ"ה מופיע לפנים 'וישב החזן לפני הארון ואומר מבניסי רחמים, מחי ומסי', שומר ישראל וכו', וכן הוא בסת"ר, סי' פא, ענין סדר תפלות יוה"כ, אלא שבא ללא ההוראה לחזן. בכל המח' האיטלקים, לפנים מופיע 'למקדימים בתפלה' וכו', שהיום לא נהוג לאומרו וכתב בשבה"ל, סדר יוה"כ, סי' שכא, 'מקצין ומארכין כפי השעה'. מתרצה בתפלה. קטע זה חסר במח' רמ"ו. **שׁוֹמֵר יִשְׂרָאֵל.** פיוט זה נמצא בהשמטות גם במנהגי אשכנז, רומניא, קלעא ופאס. רק בנוסח בני רומה נמצא בשלמותו. **הָאוֹמְרִים בְּכָל יוֹם.** במח' רמ"ו וכ"י נוסף: 'שלוש'.

ד"ה ועס שונים; מ"ד ש"ט מ"ה, ה; ו; ילק"ש תה", רמז תכס. **שׁוֹמֵר בְּרִית אֲבוֹת.** ע"פ דב' ד, לא; ז, יב; ספרי במ' פ"ר בשא, פ"י מ; ס"ז פ"ו, פכ"ד; במדב"ר פ"ר יא, סי' ה; ילק"ש תו', רמז תשי. **וְאֶל תֵּאֱבֹד פְּלִיטָתֵנוּ.** ע"פ עזר"ב, ט, ח. **שְׁמַע יִשְׂרָאֵל.** דב' ו, ד. **שׁוֹמֵר גּוֹי אֶחָד.** ע"פ ש"צ ז, כג; ישע"י, סו, ח; תה"ק, ד. **עַם אֶחָד.** חס"ג, ח. **אִם מִיָּחָד.** ש"ש ו, ט; דה"א ח, כא ופירש"י; מדר"ג פ"ר שלח, הוספה, סי' טו. **שְׁמַע יִשְׂרָאֵל.** דב' ו, ד. **שׁוֹמֵר גּוֹי.** ע"פ תה"ק, ד. **גּוֹי קְדוֹשׁ.** ע"פ שמו"י, יט, ו; יח"ו לט, ז. **עַם קְדוֹשׁ.** דב' ז, ו; יד, ב; כו, יט. **אִם קְדוֹשׁ.** ע"פ ירמ"ב, ג. **הָאוֹמְרִים בְּכָל יוֹם קְדוֹשׁ.** פה"צ פ"י, ה. **קְדוֹשׁ קְדוֹשׁ קְדוֹשׁ.** ישע"י, ו, ג.

**שׁוֹמֵר גּוֹי רָבָא. שְׁמַר שְׂאֲרִית עִם רַבָּא. וְאַל־יֵאבֵד אִם
רַבָּא. הָעוֹנִים בְּכָל־יוֹם אָמֵן יְהִי שְׁמֵהּ רַבָּא:**

יש מוסיפים (מנהג רומה):

**יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל שׁוֹב מַחְרוֹן אַפָּי וְהִנַּחֵם עַל־הָרָעָה לְעַמֶּךָ:
אָבִינוּ מַלְכֵנוּ אָבִינוּ אֶתָּה:**

**אָבִינוּ מַלְכֵנוּ חָטְאנוּ לְפָנֶיךָ: אָבִינוּ מַלְכֵנוּ אִין לָנוּ מַלְךְ
אֶלָּא אֶתָּה: אָבִינוּ מַלְכֵנוּ לְמַעַנְךָ רַחֵם עָלֵינוּ:
אָבִינוּ מַלְכֵנוּ חָנְנוּ וְעַנְנוּ כִּי אִין בָּנוּ מַעֲשִׂים. עֲשֵׂה עִמָּנוּ צְדָקָה
וְחֶסֶד וְהוֹשִׁיעֵנוּ לְמַעַן שְׁמֶךָ:**

**וְאַנְחֵנוּ לֹא נִדְעַ מַה־נַּעֲשֶׂה. כִּי עָלֶיךָ עֵינֵינוּ: זְכַר־רַחֲמֶיךָ
יְהוָה וְחֶסֶדֶיךָ. כִּי מַעוֹלָם הָמָּה: אֶל־
תִּזְכַּר־לָנוּ עוֹנֹת רַאשֵׁינִים. מַהֵר יִקְדְּמוּנוּ רַחֲמֶיךָ. כִּי דָלוּנוּ
מְאֹד: חָנְנוּ יְהוָה חָנְנוּ. כִּי־רַב שְׁבַעֵנוּ בּוֹז: בְּרָגוּ רַחֵם תִּזְכּוֹר:
כִּי־הוּא יָדַע יִצְרָנוּ. זְכוֹר כִּי־עַפְרָ אֲנַחְנוּ: עֲזָרְנוּ אֱלֹהֵי יִשְׂרָעֵנוּ
עַל־דְּבַר כְּבוֹד־שְׁמֶךָ. וְהַצִּילְנוּ וְכִפַּר עַל־חַטֹּאתֵינוּ לְמַעַן שְׁמֶךָ:**

מקורות ומקבילות

גוי רבא. ע"פ דב' ז, ד, ות"א. השונים כלל יוס איש"ה. ראו
צבלי כותב, דף מט ע"א; אה"מ, עשרה הרוגי מלכות, עמ' 446;
פיה"צ פ' ו, סו' ג. ה' אלהי ישראל. שמי' ה, א. שוב מחרון
אפך. שמי' לב, יב. אבינו מלכנו. צבלי העניית, דף כה ע"ב;
ר"ת; סרע"ג ח"ב, סו' קל. חטאנו לפניך. ירושלמי העניית
פ"ב, ה"ז, ע"פ ירמ"ו ב, לה; מד"ש (צובר), פ"ו יג, א; ולקו"ש
ש"א, רמז קג, ד"ה וישפכו. אין לנו מלך. ע"פ ישע' מד, ו;
צבלי העניית, דף כה ע"ב. איננו למענך רחם עלינו. זהו נוסח
ר"ע, צבלי העניית, דף כה ע"ב. עשה למענך. ע"פ דני' ט, יט;
צבלי העניית, דף כה ע"ב. רחם עלינו. ע"פ ירמ' לא, יט.
ע"פ תה' כז, ז. אין בנו מעשים. ע"פ ישע' מוא, כט; מדת"ה פ"ו מד, סו' ב (מד, כו). עשה עמנו לזקה. ירושלמי צרכות פ"ד,
ה"ב; מדת"ג (וורשא), פ"ו תרויע, סו' ט; מד' שר"ט (צובר), מו' ד, סו' א. והושיענו למען שמך. ע"פ מ"ב יט, יט; ישע' לו, כ;
מדת"ה פ"ו כב, סו' ו (כב, ב). ואנחנו לא נדע וכו'. סדר יוה"כ, סו' שכה; סת"ר סו' פא, ענין סדר תפלות יוה"כ.

ח"ג והערות

גוי רבא. במח' רמ"ז ובולוניה: גוי רבא. וכאן תוקן ע"פ
כ"י ומח' שד"ל. נוסח זה עדיף, מפני שבלשון ארמית
רבא הוא לשון זכר, כמו שמיא רבא הנמצא בסוף
הבית. ה' אלהי ישראל וכו'. במח' העתיקים תוספת
זו איננה. עשה עמנו צדקה. תיבות עשה עמנו,
אינן במח' רמ"ז. ואנחנו לא נדע מה נעשה. מופיע
בסרע"ג ח"ב, סו' קל, כ"י כ"ה, מח' רמ"ז ובשבה"ל,
סדר יוה"כ, סו' שכא.

יִתְגַּדֵּל וְיִתְקַדַּשׁ שְׁמֵהּ רַבָּא. בְּעֶלְמָא דְבִרְא כְרַעוּתָהּ. וְיִמְלִיךְ
מַלְכוּתָהּ בְּחַיִּיכוֹן וּבְיִמְיִכוֹן וּבְחַיִּי דְכָל-בֵּית-יִשְׂרָאֵל
בְּעַגְלָא וּבְזִמְן קָרִיב. וְאָמְרוּ אָמֵן:

יְהֵא שְׁמֵהּ רַבָּא מְבָרַךְ. לְעֵלַם וּלְעֵלְמֵי עֵלְמֵיָא.
יְתְבָרַךְ וְיִשְׁתַּבַּח וְיִתְפָּאֵר וְיִתְרוֹמַם וְיִתְנַשֵּׂא וְיִתְהַדָּר וְיִתְעַלֶּה
וְיִתְהַלֵּל שְׁמֵהּ דְקַדְשָׁא בְרִיךְ הוּא:
לְעֵלָא לְעֵלָא מִן-כָּל-בְּרַכְתָּא. שִׁירְתָּא. תְּשַׁבַּחְתָּא וְנַחְמְתָא
דְאָמִירָן בְּעֶלְמָא. וְאָמְרוּ אָמֵן:
תִּתְקַבַּל צְלוֹתְהוֹן וּבְעוֹתְהוֹן דְכָל-בֵּית-יִשְׂרָאֵל. קָדָם אָבוּהוֹן
דְבִשְׁמֵיָא. וְאָמְרוּ אָמֵן:

יְהֵא שְׁלָמָא רַבָּא מִן-שְׁמֵיָא וְחַיִּים טוֹבִים עָלֵינוּ וְעַל-כָּל-
יִשְׂרָאֵל. וְאָמְרוּ אָמֵן:
עֲשֵׂה שְׁלוֹם בְּמְרוֹמָיו. הוּא בְרַחְמָיו. יַעֲשֵׂה שְׁלוֹם עָלֵינוּ
וְעַל-כָּל-יִשְׂרָאֵל. אָמֵן:

פותחין את הארון, ויש אומרים (ומקצרין ומאריכין לפי השעה):

לפי מנהג מילאנו:

<p>מֵה-נִוְרָא הַמָּקוֹם הַזֶּה. אֵין זֶה כִּי אִם-בֵּית אֱלֹהִים וְזֶה שַׁעַר הַשָּׁמַיִם: פִּתְחוּ-לִי שַׁעַר-צִדְקָה. אֲבֹא-בְכֶם אֹדְדָה יְהוָה: זֶה-הַשַּׁעַר</p>	<p>לפי מנהג רומה: וְיִהְיֶה בְּנִסְעֵי הָאָרוֹן וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה. קוּמָהּ יְהוָה וַיִּפְצֹר אֵיבֵיךָ וַיִּנְסוּ מִשְׁנֵאֵיךָ מִפְּנֵיךָ:</p>
--	--

מקורות ומקבילות

קדיש נסיוס נעילה. סמ"ג, לאוין, ס"ו סט, ד"ה נהגו העם;
שנה"ל, סדר יוה"כ, סוף ס"ו שכל: סת"ר ס"ו פא, ענין סדר
תפלות יוה"כ; כ"י כ"ה, דף 114א; מנ"ח רומניא, דף שלד ע"א.
מה טרל המקום הזה. צר' כח, ת. פתחו לי שערי צדק. תר'
קית, יט"כ.

ח"ג והערות

פתיחת הארון. איננו במח' הקדומים. לפי כ"י כ"ה ומח'
העתיקים, תפילת נעילה מסתיימת כאן (אחרי קדיש
תתקבל) וממשיכים בערבית, ואח"כ תוקעים תשר"ת.
לפי מח' שד"ל (דף קס"ב ע"ב), תוקעים תשר"ת מיד
אחרי נעילה, קודם תפילת ערבית.

המושך לפי מנהג רומה:

קוֹמָה יְהוָה לְמִנוּחַתְךָ •
אֲתָה וְאַרְזֵן עֲזָךְ: כְּהִנֵּךְ
יִלְבְּשׁוּ צָרָק וְחִסְדֵיךָ
יִרְנְנוּ: בְּעִבּוֹר דָּוִד
עֲבָדְךָ אֶל־תֵּשֵׁב פְּנֵי
מְשִׁיחֶךָ:

המושך לפי מנהג מילאנו:

לִיהוָה אֲצַדִּיקִים יָבֹאוּ בּוֹ: פִּתְחוּ
שְׁעֵרִים וַיָּבֹאוּ גוֹי־צַדִּיק שֹׁמֵר אֲמָנִים:
שָׂאוּ שְׁעָרֵינוּ רְאֵשֵׁיכֶם וְהִנְשָׂאוּ
פִּתְחֵי עוֹלָם וַיָּבֹאוּ מֶלֶךְ הַכְּבוֹד: מִי
הוּא זֶה מֶלֶךְ הַכְּבוֹד: יְהוָה צְבָאוֹת •
הוּא מֶלֶךְ הַכְּבוֹד סְלָה:

יש אומרים פזמון זה, במקום פתיחת הארון, או בנוסף:

יְפוּצוּ אֵיבֵיךָ בְּנִסְעֵ הָאָרֶץ • וּבְנוּחָה עִמָּךְ שִׁיר מְזֻמּוֹר יִרְןָ:

וְכַהֲנֵי עִמָּךְ יִלְבְּשׁוּ רִקְמָה • יֹאמְרוּ חִסְדֵיךָ שִׁירָה בְּנַעֲמָה •
גוֹי עַל־כָּל־אָמָה שָׁבַח וַיִּתְרוֹן • וּבְנוּחָה עִמָּךְ שִׁיר מְזֻמּוֹר יִרְןָ •
יְפוּצוּ אֵיבֵיךָ בְּנִסְעֵ הָאָרֶץ • וּבְנוּחָה עִמָּךְ שִׁיר מְזֻמּוֹר יִרְןָ:

אוֹרִים וְתַמִּים כְּבָרָאשׁוּנָה • קְטֹרֶת סַמִּים שְׁחַלַּת וְחִלְבָּנָה •
וְהִיָּה לוֹ לְמָנָה לְזֶרַע אֲהָרֹן • וּבְנוּחָה עִמָּךְ שִׁיר מְזֻמּוֹר
יִרְןָ • יְפוּצוּ אֵיבֵיךָ בְּנִסְעֵ הָאָרֶץ • וּבְנוּחָה עִמָּךְ שִׁיר מְזֻמּוֹר יִרְןָ:

בְּעִבּוֹר עֲבָדְךָ דָּוִד בֶּן־יִשָׁי • שְׁלַח מְשִׁיחֶךָ וּלְךָ יוֹבִילוּ שִׁי •
לְהַקְרִיב אֲשֵׁי מִנְחַת זָכְרוֹן • וּבְנוּחָה עִמָּךְ שִׁיר מְזֻמּוֹר יִרְןָ •
יְפוּצוּ אֵיבֵיךָ בְּנִסְעֵ הָאָרֶץ • וּבְנוּחָה עִמָּךְ שִׁיר מְזֻמּוֹר יִרְןָ:

מקורות ומקבילות

פתחו שערים. יש"ע כו, ב. שאלו שערים ראשיכם. תה" כד, ז. מי הוא זה מלך הכבוד. תה" כד, י. יפולו אויביך בנסוע הארון. ע"פ צמ"י, לה. ובנוחה. צמ"י, לו. שיר מזמור ירון. ע"פ תה" סז, א. וכהני עמך ילבוש. ע"פ תה" קלב, ט. ילבוש רקמה. ע"פ יחז" טז, י. יאמרו חסידך שירה. ע"פ תה" קלב, ט. אורים ותומים. ע"פ נחמ"ז, סה. קטורת סמים. ע"פ שמו"ל, ז. שחלת וחלבנה. שמו"ל, לד. והיה לו למנה. ע"פ שמו"ל, כט, כו. לזרע אהרן. ע"פ ויק' ו, יא. צענור ענדך דוד. ע"פ תה" קלב, י. דוד בן ישי. ע"פ ש"ח ח, נח. שלח משיחך. ע"פ תה" מג, ג ורש"י. ולך יובילו שי. ע"פ תה" סח, ל. להקריב אשי. ויק' כח, כח. מנחת זכרון. צמ"י, ה, טו.

ח"ג והערות

יפוצו אויביך. פזמון לפתיחת ההיכל, סי' יואב. נדפס לראשונה ב'תתתי"ס, ויניציאה, דפוס זואן די גארה, שמ"ד, דף קמ.

לפי מנהג ק"ק רומה, מוציאים את ספרי התורה וכאשר מסובבים את הבימה אומרים
 מזמור זה ומחזירים את ספרי התורה לארון:

מִזְמוֹר לְדָוִד. הָבֹוּ לַיהוָה בְּנֵי אֱלֹהִים. הָבֹוּ לַיהוָה כְּבוֹד וְעֹז:
הָבֹוּ לַיהוָה כְּבוֹד שְׁמוֹ. הַשְׁתַּחֲוּוּ לַיהוָה בְּהַדְרַת־קִדְשׁ:
 קוֹל יְהוָה עַל־הַמַּיִם. אֶל־הַכְּבוֹד הַרְעִים. יְהוָה עַל־מַיִם רַבִּים:
 קוֹל־יְהוָה בַּפֶּחַ. קוֹל יְהוָה בְּהַדָּר: קוֹל יְהוָה שֹׁבֵר אַרְזִים וַיִּשְׁבֵּר
 יְהוָה אֶת־אַרְזֵי הַלְּבָנוֹן: וַיִּרְקִידֵם כְּמוֹ־עֵגֶל. לְבָנוֹן וְשֶׁרֶץ כְּמוֹ
 בְּנֵי־רֵאמִים: קוֹל־יְהוָה חִצָּב לַהֲבוֹת אֵשׁ: קוֹל יְהוָה יַחִיל מִדְּבַר־
 יַחִיל יְהוָה מִדְּבַר קִדְשׁ: קוֹל יְהוָה יַחֲלֹל אֵילֹת וַיַּחֲשֹׁף יַעֲרֹת־
 וּבְהִיכְלוֹ. כָּלוּ אִמֵּר כְּבוֹד: יְהוָה לִמְבוֹל יֵשֵׁב וַיֵּשֶׁב יְהוָה מִלֶּךְ־
 לְעוֹלָם: יְהוָה עֹז לְעַמּוֹ יִתֵּן. יְהוָה יְבָרֵךְ אֶת־עַמּוֹ בְּשָׁלוֹם:

יש אומרים:

שְׁמַע יִשְׂרָאֵל. יְהוָה אֱלֹהֵינוּ יְהוָה אֶחָד:

יש אומרים ג' פעמים:

בְּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מְלֻכּוֹתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד:

כולם אומרים ז' פעמים:

יְהוָה הוּא הָאֱלֹהִים:

יש מוסיפים (מנהג ק"ק מילאנו):

יְהוָה מְלֶךְ. יְהוָה מְלֶךְ. יְהוָה מְלֶךְ. יְהוָה מְלֶךְ לְעוֹלָם וָעֶד:
יְהוָה שֹׁפְטֵנוּ יְהוָה מְחַקְּקֵנוּ. יְהוָה מְלַכְנוּ הוּא יוֹשִׁיעֵנוּ:

מקורות ומקבילות

מזמור לדוד. תה"כ, טו, א"א. שמע ישראל. שמואל, כמ"ג, ס"ג, לאוין, ס"ו, טו, ד"ה נהגו העם; רמ"א א"ח, ס"ו תרכג, ס"ו. ה' הוא האלים. סמ"ג, לאוין, ס"ו, טו, ד"ה נהגו העם; שו"ע א"ח, ס"ו תרכג, ס"ו. ה' שופטנו. יש"ג, נג, כג.

ח"ג והערות

י"א ג' פעמים. הסדר כאן דומה למח' האשכנזים. אומרים ז"פ. וכן הוא במח' אשכנז, רומניא, דף שצד ע"א וספרד. ה' מלך וכו'. פסוקים אלו הם לפי מנהג ק"ק מילאנו ואינם במח' העתיקים.

יש מוסיפים (מנהג ק"ק מילאנו):

לך אכל בשמחה לחמך ושתה בלב טוב יינגך. כי כבר רצה
האלהים את מעשיך:

סוגרים את הארון הקודש.

מקורות ומקבילות

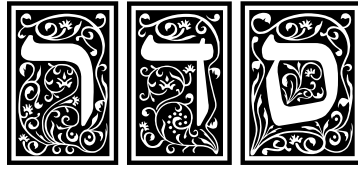
סיום נעילה. שצה"ל, סדר יוה"כ, ס' שכא, 'העיקר לסיים תפלת נעילה בשקיעת החמה'; סת"ר ס' פא. **תוקעים בשופר.** סרע"ג ח"ב, ס' קלא; תשור"ג, שע"ת, ס' סז; סמ"ג, לאוין, ס' סט, ד"ה נהגו העם; תוספות עמ"ס מגילה, דף ד ע"ב, ד"ה ויעצירנה; או"ח ח"ב, ס' יוה"כ, ס' רפא; שו"ת מן השמים, ס' פד; שצה"ל, סדר יוה"כ, ס' שכב; סת"ר ס' פא, ענין סדר תפלות יוה"כ; כ"י כ"ה, דף 114א. **לפני ערבית.** ספ"ר הל' יוה"כ, ס' ריז, ד"ה ולאחר כל; טור או"ח, ס' תרכד, צפס יש נוהגין; סה"ת ס' מל. ראו סמ"ג, לאוין, ס' סט, ד"ה נהגו העם. **תוקעים תשרית.** מרדכי, מס' יומא, רמז תשכג, צפס רב פלטוי גלוי; מן השמים, ס' פד; שצה"ל, סדר יוה"כ, ס' שכב; סה"ת ס' מל, צפס יוה"כ; כ"י כ"ה, דף 114א. **לך אכול בשמחה.** קה"ט, ז; קה"ר פר' ט, סדרא תליתאה, ס' ז; תוספות עמ"ס יומא, דף פז ע"ב, ד"ה והאמר רב; סמ"ג, לאוין, ס' סט, ד"ה נהגו העם.

ח"נ והערות

תוקעים בשופר לפני ערבית. בסרע"ג ח"ב, ס' קלא, כתוב 'לאחר עושה שלום (של ערבית) תוקעין בשופר קשר"ק פעם אחת והולכין לבתיהם לשלום'. בשבה"ל, סדר יוה"כ, ס' שכב, סת"ר, כ"י כ"ה, דף 114א, מח' רמ"ז ובולוניה כתוב: 'לתקוע אחר ערבית, תשרית פעם אחת'. במח' רומניא, דף שצד ע"א, זולאחר התפלה (ערבית) תוקעין תשרית תשרית תשרית. במח' שד"ל בהנחיות אחר נעילה כתוב: יש נוהגין לתקוע בשופר תשרית פעם אחת אחרי ערבית, כבמח' הקדומים. אולם לפני ההנחיות, ישנה הערה באותיות קטנות: נהגו ישראל לתקוע תשרית מיד אחר נעילה, קודם תפלת ערבית. ונראה, שהערה באותיות קטנות היא תוספת מאוחרת בהשפעת השו"ע שקבע לתקוע לפני ערבית, ראו: שו"ע או"ח, ס' תרכג, ס"ו, וכך שונה המנהג העתיק. וכן נהוג היום לתקוע לפני ערבית וכך גם כתב הרב מ"ע הרטום בחוברת המנהג, עמ' 37 והוסיף בהערה 11, שיש לתקוע 12 דקות לפני צאת הכוכבים, כדי שתהיה שהות להתפלל ערבית בנחת, ועם זאת לא להאריך את הצום מעבר לשעת סימו ובספר התדיר (מהדו' בלוי, ניו יורק, תשנ"ב) כתוב לתקוע לפני ערבית (עמ' רס), וראו הערה 46 (סם). **לך אכול בשמחה.** נוסד ע"פ דברי המדרש, קה"ר פר' ט, ס' ז, אשר הובא בב"י ובאחרונים ס' תרכ"ב, שבמוצאי יום כיפור בת קול יוצאת ואומרת 'לך אכול בשמחה...'

תפילת ערבית
למוצאי יום הכיפורים

תפילת ערבית למוצאי יום"כ

וְהוּא רַחוּם וְיִכַפֵּר עוֹן וְלֹא-יִשְׁחִית. וְהִרְבֵּה לְהַשִּׁיב אָפּוֹ
וְלֹא-יַעִיר כָּל-חַמְתּוֹ: יְהוָה הוֹשִׁיעָה. הַמְלִךְ
יַעֲנֵנוּ בְיוֹם-קְרִיאָנוּ:

החזן אומר: בְּרַכּוּ אֶת-יְהוָה הַמְּבָרֵךְ:

הקהל אומר, ואחריו החזן: בְּרוּךְ יְהוָה הַמְּבָרֵךְ לְעוֹלָם וָעֶד:

בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם. אֲשֶׁר בְּדַבְרוֹ מַעֲרִיב
עַרְבִים. וּבְחֻכְמָה פּוֹתַח שְׁעָרִים. וּבִתְבוּנָה מְשַׁנֶּה עֵתִים.
וּמַחְלִיף אֶת-הַזְּמַנִּים. וּמְסַדֵּר אֶת-הַכּוֹכָבִים בְּמִשְׁמְרוֹתֵיהֶם
בְּרַקִּיעַ פְּרָצוֹנוֹ. בּוֹרֵא יוֹמָם וְלַיְלָה. גּוֹלֵל אֹר מִפְּנֵי-חֹשֶׁךְ וְחֹשֶׁךְ
מִפְּנֵי-אֹר. הַמַּעֲבִיר יוֹם וּמַבִּיא לַיְלָה. הַמְּבַדִּיל בֵּין-יוֹם וּבֵין
לַיְלָה. יְהוָה צְבָאוֹת שְׁמוֹ. וְשְׁמוֹ חַי וְקַיִם תָּמִיד הוּא יִמְלֵךְ עָלֵינוּ
לְעוֹלָם וָעֶד. בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. הַמַּעֲרִיב עַרְבִים:

אַהֲבַת עוֹלָם בֵּית יִשְׂרָאֵל עִמָּךְ אַהֲבַת. תּוֹרָה וּמִצְוֹת חֻקִּים
וּמִשְׁפָּטִים אוֹתָנוּ לַמִּדְתֵּךְ. עַל-כֵּן יְהוָה אֱלֹהֵינוּ.
בְּשִׂכְבְּנוּ וּבְקוֹמָנוּ תִּתֵּן-בְּלִבָּנוּ. לְשִׂיחַ בְּחֻקֵי רְצוֹנְךָ. וּנְשַׂמַּח וְנַעֲלֹז
בְּדַבְרֵי (תְּלִמוֹד) תּוֹרַתְךָ וּבְמִצְוֹתֶיךָ (וּחֻקוֹתֶיךָ) לְעוֹלָם וָעֶד.

מקורות ומקבילות

ערבית למוצאי יום"כ. סרע"ג ח"ב, סי' קלא; סדו' רש"ג, פ"ה, עמ' ס; שנה"ל, סדר יום"כ, סי' שכג; סה"ר סי' פא, ענין סדר
תפלות יום"כ; סה"ת סוף סי' מא, בשחרית יום"כ; כ"י כ"ה, דף 114א; מח' רומניא, דף שלד ע"א. והוא רחום וכו'. ע"פ סרע"ג
ח"ב, סי' קלא; מח' רומניא, דף שלד ע"א. ברטו. ע"פ סרע"ג ח"ב, סי' קלא. אשר נדערו וכו'. סרע"ג ח"ב, סי' קלא.

כִּי הִם חִיֵּינוּ וְאוֹרֵךְ יַמֵּינוּ וּבָהֶם נִהְגָה יוֹמָם וּלְיָלָהּ. וְאַהֲבַתְךָ
אֶל־תִּסַּר מִמֶּנּוּ עַד־נִצַּח נִצְחִים. בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. אוֹהֵב
אֶת־עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל:

הקורא ק"ש כיוון לקיים מצות עשה מהתורה ולקבל עליו עול מלכות שמים, ויקרא בנחת ובנעימה. צריך לפרש האותיות בפיו ובשפתו וצריך ליתן רווח בין הדבקים כגון: 'על לבבך', 'על לבבכם'. וצריך להשמיע לאזניו מה שיוצא מפיו שיהיו פיו ולבו שווים בכוונה. אם לא כיוון לבו בפסוק ראשון לא יצא אפילו בדויעבד. צריך להאריך בדליית של 'אחד', וצריך להתין בוין של 'תוכרו' ושל 'זכרתם'. אין הש"ץ צריך להנמיך את קולו בפסוקי התוכחה.

המתפלל יחיד אומר: אל מֶלֶךְ נֶאֱמָן:

שְׁמַע יִשְׂרָאֵל. יְהוָה אֱלֹהֵינוּ יְהוָה אֶחָד:

אומרים בלחש: בְּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מְלֻכּוֹתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד:

וְאַהֲבַתְךָ אֵת יְהוָה אֱלֹהֶיךָ. בְּכָל־לְבָבְךָ וּבְכָל־נַפְשְׁךָ וּבְכָל־
מְאֹדְךָ: וְהָיוּ הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה אֲשֶׁר אֲנִי מְצַוְךָ הַיּוֹם
עַל־לְבָבְךָ: וְשָׁנַנְתָּם לְבִנְיָךְ וּדְבַרְתָּ בָּם. בְּשַׁבְּתְךָ בְּבֵיתְךָ
וּבְלַכְתְּךָ בְּדֶרֶךְ וּבְשֹׁכְבְךָ וּבְקוּמְךָ: וּקְשַׁרְתָּם לְאוֹת עַל־יָדְךָ.
וְהָיוּ לְטוֹטְפֹת בֵּין עֵינֶיךָ: וּכְתַבְתָּם עַל־מְזוֹזֹת בֵּיתְךָ וּבְשַׁעְרֶיךָ:
וְהָיָה אִם־שָׁמַעַתְּ שִׁמְעוּ אֶל־מִצְוֹתַי אֲשֶׁר אֲנִי מְצַוֶּה אֶתְכֶם
הַיּוֹם. לְאַהֲבָה אֶת־יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם וּלְעֲבֹדוֹ בְּכָל־לְבַבְכֶם
וּבְכָל־נַפְשְׁכֶם: וּנְתַתִּי מִטֶּר־אֲרָצְכֶם בְּעֵתוֹ יוֹרֵה וּמִלְקוֹשׁ.
וְאִסַּפְתִּי דָגְנְךָ וְתִירְשֶׁךָ וַיִּצְהַרְךָ: וּנְתַתִּי עֵשֶׂב בְּשֹׁדְךָ לְבַהֲמֹתֶךָ.
וְאִכְלֹת וּשְׁבַעְתָּ: הַשְּׁמְרוּ לָכֶם פֶּן יִפְתָּה לְבַבְכֶם. וְסַרְתֶּם
וְעַבַדְתֶּם אֱלֹהִים אֲחֵרִים וְהִשְׁתַּחֲוִיתֶם לָהֶם: וְחָרָה אַף־יְהוָה
בְּכֶם וְעָצַר אֶת־הַשָּׁמַיִם וְלֹא־יִהְיֶה מָטָר וְהָאֲדָמָה לֹא תִתֵּן
אֶת־יְבוּלָהּ. וְאַבְדֶּתֶם מְהֵרָה מֵעַל הָאָרֶץ הַטֹּבָה אֲשֶׁר יְהוָה
נָתַן לָכֶם: וְשָׁמַתֶּם אֶת־דְּבַרֵי אֱלֹהֵי לְבַבְכֶם וְעַל־נַפְשְׁכֶם.
וּקְשַׁרְתֶּם אֹתָם לְאוֹת עַל־יָדְכֶם וְהָיוּ לְטוֹטְפֹת בֵּין עֵינֵיכֶם:

וְלִמְדַתֶּם אֹתָם אֶת-בְּנֵיכֶם לְדַבֵּר בָּם. בְּשִׁבְתְּךָ בְּבֵיתְךָ וּבְלִכְתְּךָ
 בְּדֶרֶךְ וּבְשֹׁכְבְךָ וּבְקוּמְךָ: וּכְתַבְתֶּם עַל-מְזוֹזוֹת בֵּיתְךָ וּבְשַׁעְרֶיךָ:
 לְמַעַן יִרְבוּ יְמֵיכֶם וַיְמֵי בְנֵיכֶם עַל הָאָדָמָה אֲשֶׁר נִשְׁבַּע יְהוָה
 לָאֲבֹתֵיכֶם לָתֵת לָהֶם. כִּימֵי הַשָּׁמַיִם עַל-הָאָרֶץ:

וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל-מֹשֶׁה לֵאמֹר: דַּבֵּר אֶל-בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ
 אֲלֵהֶם וְעָשׂוּ לָהֶם צִיצִית עַל-כַּנְּפֵי בְגָדֵיהֶם לְדֶרֶתָם.
 וְנָתַנּוּ עַל-צִיצִית הַכֶּנֶף פְּתִיל תְּכֵלֶת: וְהָיָה לָכֶם לְצִיצִית וּרְאִיתֶם
 אֹתוֹ וּזְכַרְתֶּם אֶת-כָּל-מִצְוֹת יְהוָה וַעֲשִׂיתֶם אֹתָם. וְלֹא-תִתּוּרוּ
 אַחֲרַי לְבַבְכֶם וְאַחֲרַי עֵינֵיכֶם אֲשֶׁר-אֲתֶם זִנִּים אַחֲרֵיהֶם: לְמַעַן
 תִּזְכְּרוּ וַעֲשִׂיתֶם אֶת-כָּל-מִצְוֹתַי. וְהֵייתֶם קְדוֹשִׁים לֵאלֹהֵיכֶם:
 אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם. אֲשֶׁר הוֹצֵאתִי אֶתְכֶם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם לְהִיּוֹת
 לָכֶם לֵאלֹהִים. אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם: הַצִּיּוֹר אוֹמֵר: אָמֵת:

החזן חוזר ואומר: יהוה אלהיכם אמת:

וְאֱמוּנָה כָּל-זֹאת וּמָיִם עָלֵינוּ. כִּי הוּא יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וְאֵין
 זולָתוֹ. וְאֲנַחְנוּ יִשְׂרָאֵל עַמּוֹ. הַפּוֹדֵנוּ מִיַּד מְלָכִים.
 הַגּוֹאֲלֵנוּ מִלְּכָנוּ מִכַּף כָּל-עָרִיצִים. הָאֵל הַנִּפְרָע לָנוּ מִצָּרֵינוּ.
 הַמְּשַׁלֵּם גְּמוּלָ לְכָל-אוֹיְבֵי נַפְשֵׁנוּ. הַשֵּׁם נִפְשָׁנוּ בַּחַיִּים וְלֹא-נִתָּן
 לְמוֹט רַגְלָנוּ: הַמְדַרְיָכֵנוּ עַל-בְּמוֹת אוֹיְבֵינוּ. וַיִּרַם קַרְנֵנוּ
 עַל-כָּל-שׁוֹנְאֵינוּ. (הָאֵל) הָעוֹשֶׂה לָנוּ נְסִים וּנְקָמָה בְּפִרְעֹה.
 אוֹתוֹת וּמוֹפְתִים בְּאֶדְמַת בְּנֵי-חָם. הַמַּכָּה בְּעִבְרָתוֹ כָּל-בְּכוֹרֵי
 מִצְרַיִם. וַיּוֹצֵא יִשְׂרָאֵל עַמּוֹ מִתּוֹכָם לְחָרוֹת עוֹלָם. הַמַּעֲבִיר
 בְּנֵיו בֵּין-גְּזָרֵי יַם-סוּף. אֶת-רֹדְפֵיהֶם וְאֶת-שׁוֹנְאֵיהֶם בְּתֵהוֹמוֹת
 טַבַּע. וְרָאוּ בְּנִים אֶת-גְּבוּרָתוֹ. שִׁבְחוּ וְהוֹדוּ לְשִׁמּוֹ. וּמְלִכּוֹתוֹ
 בְּרָצוֹן קִבְּלוּ עֲלֵיהֶם. מֹשֶׁה וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל לָךְ עָנוּ שִׁירָה בְּשִׁמְחָה

רַבָּה וְאָמְרוּ כָּל־סָם. מִי־כַמְכָה בְּאֵלִים יְהוָה מִי כַמְכָה נֶאֱדָר
 בְּקֹדֶשׁ. נוֹרָא תְהִלַּת עֲשֵׂה פְּלֵא. מְלִכּוּתְךָ רָאוּ בְּנֵי־ךָ. בּוֹקֵעַ
 יָם לִפְנֵי מִשָּׁה. זֶה אֵלֵי עָנּוּ וְאָמְרוּ. יְהוָהוּ יִמְלֹךְ לְעֹלָם וָעֶד:
 וְנֶאֱמַר. כִּי־פָדָה יְהוָה אֶת־יַעֲקֹב וּגְאָלוֹ מִיַּד חֲזַק מִמֶּנּוּ. בְּרוּךְ
 אַתָּה יְהוָה. גְּאֹל יִשְׂרָאֵל:

הַשְׂכִּיבֵנו יְהוָה אֱלֹהֵינוּ לְשָׁלוֹם. וְהַעֲמִידֵנוּ מִלְּכָנוּ לְחַיִּים
 (טוֹבִים) וּלְשָׁלוֹם. וּפְרוּשׁ עָלֵינוּ סִפְתָּ שְׁלוֹמְךָ.
 וְהִגֵּן בְּעַדֵּנוּ. וְתִקַּנְנוּ בְּעֵצָה טוֹבָה מִלְּפָנֶיךָ. וְהוֹשִׁיעֵנוּ (מִהֲרָה)
 לְמַעַן שְׂמֹךְ. וְהִסֵּר מֵעָלֵינוּ אוֹיֵב. דְּבַר וְחָרֵב וְרָעַב וְיָגוֹן
 וְאַנְחָה. וְשִׁבֵר (וְהִסֵּר) שְׁטָן מִלְּפָנֵינוּ וּמֵאַחֲרֵינוּ. וְשִׁמַּר צִאתָנוּ
 וּבּוֹאֵנוּ מֵעַתָּה וְעַד־עוֹלָם. בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. שׁוֹמֵר עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל
 לְעַד. אָמֵן:

אומרים בלחש:

בְּרוּךְ יְהוָה לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן: יִמְלֹךְ יְהוָה לְעוֹלָם. אָמֵן
 וְאָמֵן: בְּרוּךְ יְהוָה מִצִּיּוֹן שֹׁכֵן יְרוּשָׁלַיִם הַלְלוּ־יָהּ: בְּרוּךְוּ
 יְהוָה אֱלֹהִים אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל. עֲשֵׂה נִפְלְאוֹת לְבָדּוֹ: וּבְרוּךְוּ שֵׁם
 כְּבוֹדּוֹ לְעוֹלָם. וְיִמְלֹךְ כְּבוֹדּוֹ אֶת־כָּל הָאָרֶץ. אָמֵן וְאָמֵן: יְהִי
 כְּבוֹד יְהוָה לְעוֹלָם. יִשְׂמַח יְהוָה בְּמַעֲשָׂיו: כִּי לֹא־יִטַּשׁ יְהוָה
 אֶת־עַמּוֹ בְּעִבּוֹר שְׁמוֹ הַגָּדוֹל. כִּי הוֹאִיל יְהוָה לַעֲשׂוֹת אֶתְכֶם
 לוֹ לְעַם: וַיֵּרָא כָּל־הָעַם וַיִּפְּלוּ עַל־פְּנֵיהֶם וַיֹּאמְרוּ יְהוָה הוּא
 הָאֱלֹהִים יְהוָה הוּא הָאֱלֹהִים: וְהִיא יְהוָה לְמֹלֵךְ עַל־כָּל־הָאָרֶץ.
 בַּיּוֹם הַהוּא יְהִי יְהוָה אֶחָד וְשְׁמוֹ אֶחָד: יְהִי־חֲסִדְךָ יְהוָה
 עָלֵינוּ. כַּאֲשֶׁר יַחֲלֵנוּ לָךְ: הוֹשִׁיעֵנוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וּקְבִיצֵנוּ
 מִן־הַגּוֹיִם. לְהַדּוֹת לְשֵׁם קְדוֹשְׁךָ. לְהַשְׁתַּבַּח בְּתֵהֱלִתְךָ: כָּל־גּוֹיִם

אֲשֶׁר עָשִׂיתָ יְבוֹאוּ וַיִּשְׁתַּחֲוּוּ לְפָנֶיךָ אֲדֹנָי וַיִּכְבְּדוּ לְשִׁמְךָ:
 כִּי־גָדוֹל אַתָּה וְעָשִׂה גַּפְלֹאוֹת. אַתָּה אֱלֹהִים לְבָרְךָ: וְאַנְחֵנוּ
 עִמָּךְ וְצֵאן מִרְעִיתֶךָ גְּוֵרָה לָךְ לְעוֹלָם. לְדוֹר וָדוֹר נְסַפֵּר
 תְּהִלָּתֶךָ: בָּרוּךְ יְהוָה בַּיּוֹם. בָּרוּךְ יְהוָה בַּלַּיְלָה. בָּרוּךְ יְהוָה
 בְּשִׁכְבְּנוּ. בָּרוּךְ יְהוָה בְּקוֹמֵנוּ: כִּי בִיָּדֶךָ גַּפְשׁוֹת הַחַיִּים וְהַמֵּתִים:
 אֲשֶׁר בִּידוֹ גִּפְשׁ כָּל־חַי וְרוּחַ כָּל־בֶּשֶׂר־אִישׁ: בִּיָּדֶךָ אֶפְקִיד
 רוּחֵי. פְּדִיתָ אוֹתִי יְהוָה. אֵל אֲמַת: אֱלֹהֵינוּ שְׁבַשְׁמִים. יְחִיד
 שִׁמְךָ וּמִיָּם זְכָרֶךָ וּמַלְכוּתֶךָ תָּמִיד. הוּא יִמְלֶךְ עָלֵינוּ לְעוֹלָם
 וָעֶד: ע"כ בלחש: תְּהִלָּה נִבְיַע לְרוֹכֵב בְּעַרְבוֹת. לְאֵל הַמְּפֹאָר
 בְּמִקְהֵלוֹת קְדוֹשִׁים: בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. מֶלֶךְ אֵל חַי לְעַד
 וּמִיָּם לְנֶצַח:

החזן אומר:

יִתְגַּדֵּל וַיִּתְקַדַּשׁ שְׁמֵהּ רַבָּא. בְּעֵלְמָא דְּבָרָא כְּרַעוּתָהּ. וַיִּמְלִיךְ
 מַלְכוּתָהּ בְּחַיִּיכוֹן וּבְיוֹמֵיכוֹן וּבְחַיִּי דְּכָל־בֵּית־יִשְׂרָאֵל
 בְּעַגְלָא וּבְזִמְן קָרִיב. וְאָמְרוּ אָמֵן:
 יְהֵא שְׁמֵהּ רַבָּא מְבָרַךְ. לְעֵלְמָא וּלְעֵלְמֵי עֵלְמֵיָא.

יִתְבָּרַךְ וַיִּשְׁתַּבַּח וַיִּתְפָּאֵר וַיִּתְרוֹמֵם וַיִּתְנַשֵּׂא וַיִּתְהַדָּר וַיִּתְעַלָּה
 וַיִּתְהַלָּל שְׁמֵהּ דְּקַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא:
 לְעֵלְא לְעֵלְא מִן־כָּל־בְּרַכְתָּא. שִׁירְתָּא. תְּשַׁבַּחְתָּא וְנַחְמְתָא
 דְּאִמִּירָן בְּעֵלְמָא. וְאָמְרוּ אָמֵן:

עמידה לערבית של מוצאי יום"כ

יבון פניו כנגד מקום המקדש כאשר רגליו זו אצל זו, יעמוד ולא ישען ויכוף ראשו מעט, צריך לבון בכל הברכות, ולפחות בברכה הראשונה.

אֲדַנִּי שְׁפַתִּי תִפְתַּח וּפִי יִגִּיד תְּהִלָּתְךָ:

בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ. אֱלֹהֵי אַבְרָהָם.
אֱלֹהֵי יִצְחָק וְאֱלֹהֵי יַעֲקֹב. הָאֵל הַגָּדֹל הַגִּבֹּר וְהַנּוֹרָא.
אֵל עֲלִיּוֹן. גּוֹמֵל חֲסָדִים טוֹבִים וְקוֹנֵה אֶת־הַכֹּל וְזוֹכֵר חֲסָדֵי
אֲבוֹת. וּמַבִּיא גּוֹאֵל לְבָנָיו בְּגִיחָם לְמַעַן שְׂמוֹ בְּאַהֲבָה. מֶלֶךְ
גּוֹאֵל עוֹזֵר וּמוֹשִׁיעַ וּמִגֵּן. בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. מִגֵּן אַבְרָהָם:

אַתָּה גִבּוֹר לְעוֹלָם יְהוָה. מְחַיֶּה מֵתִים אַתָּה רַב לְהוֹשִׁיעַ.
מוֹרִיד הַטַּל. מְכַלְכֵּל חַיִּים בְּחֶסֶד. מְחַיֶּה מֵתִים
בְּרַחֲמִים רַבִּים. סוֹמֵךְ נוֹפְלִים וְרוֹפֵא חוֹלִים. מַתִּיר אֲסוּרִים.
וּמְקַיֵּם אֲמוּנָתוֹ לִישְׁנֵי עֶפְרַיִם. מִי־כְמוֹךָ בַּעַל גְּבוּרוֹת וּמִי דוֹמֵה
לָךְ. מֶלֶךְ מַמְיֵת וּמְחַיֶּה וּמְצַמִּיחַ לָנוּ יְשׁוּעָה. וְנִצְּמָן אַתָּה
לְהַחְיֹת מֵתִים. בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. מְחַיֶּה הַמֵּתִים:

לְדוֹר וָדוֹר נִמְלִיךְ לְאֵל. כִּי־הוּא לְבָדוּ מְרוֹם וְקָדוֹשׁ. וְשִׁבְחָךָ
אֱלֹהֵינוּ מִפִּינוּ לֹא־יִמוּשׁ לְעוֹלָם וָעֶד. כִּי־אֵל מֶלֶךְ גָּדוֹל
וְקָדוֹשׁ אַתָּה. בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. הָאֵל הַקָּדוֹשׁ:

אַתָּה חוֹנֵן לְאָדָם דַּעַת. וּמְלַמֵּד לְאִגּוּשׁ בִּינָה:

אַתָּה הַבְּדִלְתָּ בֵּין־קֹדֶשׁ לְחוֹל. בֵּין־אֹר לְחֹשֶׁךְ. בֵּין־יִשְׂרָאֵל
לְגוֹיִם. בֵּין־יוֹם הַשַּׁבָּעִי לְשֵׁשֶׁת יָמֵי הַמַּעֲשֶׂה. וְכִשְׁם
שֶׁהַבְּדִלְתָּנוּ מִגּוֹיֵי הָאָרְצוֹת וּמִמְשַׁפְּחוֹת הָאֲדָמָה. כֵּן תִּטְהַרְנוּ

מקורות ומקבילות

הנדלה. סד' רשב"ג, פ"ה, עמ"ס; מח' רומניא, דף שלד ע"א. ראו הלכ"ג, הל' יום"כ, אות ז. אמה הנדלת. סד"ג ח"ב, ס' קלא; שצח"ל, ס' יום"כ, ס' שכב; סת"ר ס' פא, ענין סדר תפלות יום"כ; כ"י כ"ה, דף 114.

וּתְנַקְנוּ מִכָּל-חַטָּא וְעוֹן. וְחַגְנוּ מֵאֲתָךְ יְדָעָה וּבִינָה וְהַשְׁכֵּל.
בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. חוֹנֵן הַדָּעַת:

הַשִּׁבְנוּ אֲבֵינוּ לְתוֹרָתְךָ. וְדַבְּקֵנוּ בְּמִצְוֹתֶיךָ. וּקְרַבְנוּ מִלְּכֵנוּ
לְעַבֹדְתֶךָ. וְהַחֲזִירְנוּ בְּתַשׁוּבָה שְׁלֵמָה לְפָנֶיךָ. בְּרוּךְ
אַתָּה יְהוָה. הַרוֹצֵה בְּתַשׁוּבָה:

סִלַּח-לָנוּ אֲבֵינוּ כִּי חָטֵאנוּ. מְחַל-לָנוּ מִלְּכֵנוּ כִּי פָשַׁעְנוּ. כִּי
אֵל טוֹב וְסִלַּח אַתָּה. בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. חַנוּן
הַמְּרַבֵּה לְסִלּוּחַ:

רֵאֵה נָא בְּעֵינֵינוּ וְרִיבָה רִיבְנוּ. וּגְאֹלְנוּ מִלְּכֵנוּ מְהֵרָה לְמַעַן
שְׂמֹךְ. כִּי (אל) גּוֹאֵל חָזַק אַתָּה. בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה.
גּוֹאֵל יִשְׂרָאֵל:

רְפָאנוּ יְהוָה (אֱלֹהֵינוּ) וְנִרְפֵא. הוֹשִׁיעֵנוּ וְנוֹשְׁעָה. כִּי תִהְיֶה לָנוּ
אַתָּה. וְהֵעֵלָה רְפוּאָה שְׁלֵמָה לְכָל-מִכּוֹתֵינוּ (וְלְכָל-
תַּחֲלוּאֵינוּ). כִּי אֵל רוֹפֵא רַחֲמָן וְנֶאֱמָן אַתָּה. בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה.
רוֹפֵא חוֹלֵי עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל:

בְּרִךְ עֲלֵינוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ. אֶת-הַשָּׁנָה הַזֹּאת לְטוֹבָה וְאֶת-כָּל-
מִינֵי תְבוּאָתֶהּ. וְתֵן טַל לְבִרְכָה עַל-פְּנֵי הָאָדָמָה וְשַׁבַּע
אֶת-הָעוֹלָם מִבְּרִכּוֹתֶיךָ. וְתֵן בְּרִכָּה. רוּחָה וְהַצְלַחָה בְּכָל-
מַעֲשֵׂה יְדֵינוּ. וּבְרִךְ אֶת-שָׁנוֹתֵינוּ כְּשָׁנִים הַטּוֹבוֹת הַמְּבוֹרְכוֹת.
בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. מְבָרֵךְ הַשָּׁנִים:

תִּקַּע בְּשׁוֹפָר גָּדוֹל לְחֵירוֹתֵנוּ. וְשֵׂא נֶס לְקַבֵּץ גְּלוּתֵינוּ. (וּמִבְּצֵנוּ
יַחַד מֵאֲרָבַע כַּנְפוֹת הָאָרֶץ לְאֲרֻצָּנוּ). בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה.
מְקַבֵּץ גְּדַחֵי עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל:

הַשִּׁיבָה שׁוֹפְטֵינוּ כְּבָרָאשׁוּנָה וַיִּוְעֲצֵינוּ כְּבַתְחֻלָּהּ. וְתַמְלֹךְ
עָלֵינוּ אֶתְּהָ (מְהֵרָה) לְבַדְךָ (בְּחֶסֶד וּבְרַחֲמִים).
בְּצַדִּיק וּבְמִשְׁפָּט. בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. מֶלֶךְ אוֹהֵב צְדָקָה וּמִשְׁפָּט:

נוסח מחזור רמ"ו ובולוניה:

נוסח בלתי מצונזר:

<p>וְלַמְשַׁמְדִים בַּל־תְּהִי תַקוּהָ. וְכָל־הַמִּינִים כָּלֶם כְּרָגַע יֵאבְדוּ. וְכָל־אוֹיְבֶיךָ מְהֵרָה יִפְרְתוּ. וּמַלְכוּת זְרוֹן מְהֵרָה תִּעַקֵּר וּתִשְׁבֵּר וְתִכְנִיעַ אוֹתָם בְּמְהֵרָה בְּיָמֵינוּ. בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. שׁוֹבֵר אוֹיְבִים וּמְכַנְיַע זְדִים:</p>	<p>וְלַמְלַשְׁיָנִים בַּל־תְּהִי תַקוּהָ. וְכָל־הַמִּינִים כָּלֶם כְּרָגַע יֵאבְדוּ. וְכָל־אוֹיְבֶיךָ מְהֵרָה יִפְרְתוּ. וּמַלְכוּת זְרוֹן מְהֵרָה תִּעַקֵּר וּתִשְׁבֵּר וְתִכְנִיעַ אוֹתָם בְּמְהֵרָה בְּיָמֵינוּ. בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. שׁוֹבֵר אוֹיְבִים וּמְכַנְיַע זְדִים:</p>
---	---

עַל־הַחֲסִידִים וְעַל־הַצְּדִיקִים וְעַל־גְּרֵי הַצְּדִיק וְעַל־פְּלִיטַת
עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל. יְהִמוּ (נָא) רַחֲמֶיךָ יְהוָה
אֱלֹהֵינוּ. וְתֵן שְׂכָר טוֹב לְכָל־הַבוֹטְחִים בְּשִׁמְךָ הַטּוֹב בְּאַמַּת.
וְשִׁים חֻלְקָנוּ עִמָּהֶם. לְעוֹלָם לֹא גִבוּשׁ כִּי־בָךְ בִּטְחָנוּ מֶלֶךְ
עוֹלָמִים. בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. מְשַׁעֵן וּמְבַטֵּחַ לַצְּדִיקִים:

וְלִירוּשָׁלַיִם עִירְךָ בְּרַחֲמִים תָּשׁוּב. וּבְנֵה אוֹתָהּ בְּנֵן עוֹלָם
בְּמְהֵרָה בְּיָמֵינוּ: בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. בּוֹנֵה יְרוּשָׁלַיִם:

אֶת־צַמַּח דָּוִד עַבְדְּךָ בְּמְהֵרָה תִצְמַיֵחַ. וּקְרָנוּ תְרוּם
בִּישׁוּעַתְךָ. כִּי לִישׁוּעַתְךָ קוֹיֵנו כָּל־הַיּוֹם. בְּרוּךְ
אַתָּה יְהוָה. מְצַמֵּיחַ קֶרֶן יִשׁוּעָה:

שְׁמַע קוֹלָנוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ. וְחוּס וְחַנּוּן וְרַחֵם עָלֵינוּ. וּקְבַל
בְּרַחֲמִים וּבְרָצוֹן אֶת־תְּפִלָּתָנוּ וְאֶת־תַּחֲנֻנָּתָנוּ. כִּי אָב

מִלֵּא רַחֲמִים רַבִּים אֶתְּהָ הוּא מֵעוֹלָם. וְלֹא נָשׁוּב רִיקָם
מִלְּפָנֶיךָ. כִּי אֵל שׁוֹמֵעַ תְּפִלָּה וְתַחֲנוּן אֶתְּהָ. בְּרוּךְ אַתְּהָ יְהוָה.
שׁוֹמֵעַ תְּפִלָּה:

רִצָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ בְּעַמְּךָ יִשְׂרָאֵל וְאֶל־תְּפִלָּתָם שְׁעָה.
וְהָשִׁב הָעֲבוּדָה לְדָבִיר בֵּיתְךָ. וְאֲשִׁי
יִשְׂרָאֵל וְתְפִלָּתָם מְהֵרָה בְּאַהֲבָה תִּקְבַּל בְּרִצּוֹן. וְתִהְיֶה לְרִצּוֹן
תָּמִיד עֲבוּדַת יִשְׂרָאֵל עִמָּךְ: וְתַחֲזִינָה עֵינֵינוּ בְּשׁוֹבְךָ לְצִיּוֹן
וְלִירוּשָׁלַיִם עִירְךָ בְּרַחֲמִים כְּמֵאֶזֶר. בְּרוּךְ אַתְּהָ יְהוָה. הַמַּחֲזִיר
בְּרַחֲמָיו שְׂכִינָתוֹ לְצִיּוֹן:

מוֹדִים אֲנַחֲנוּ לָךְ. שְׂאֵתְהָ הוּא יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ.
עַל־חַיֵּינוּ הַמְּסוּרִים בְּיָדְךָ וְעַל־נְשִׁמוֹתֵינוּ הַפְּקוּדוֹת
לָךְ. וְעַל־נְסִיךְ שְׂבָכְל־יוֹם וַיּוֹם עִמָּנוּ וְעַל־נְפְלְאוֹתֶיךָ וְטוֹבוֹתֶיךָ
שְׂבָכְל־עֵת. עָרַב וּבָקַר וְצִהָרִים. הַטּוֹב כִּי לֹא־כָלוּ רַחֲמֶיךָ.
הַמְּרַחֵם כִּי לֹא־תָמוּ חֲסְדֶיךָ וּמֵעוֹלָם קוִינֵנוּ לָךְ. לֹא־הִכְלַמְתָּנוּ
יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וְלֹא־עֲזַבְתָּנוּ וְלֹא־הִסְתַּרְתָּ פָּנֶיךָ מִמֶּנּוּ:

עַל־כָּלֶם יִתְבָּרַךְ וַיִּתְרוֹמַם שְׁמֶךָ מִלְּכָנוּ תָּמִיד. כָּל־הַחַיִּים
יִדְוֶךָ סֵלָה. וַיְהִלְלוּ לְשִׁמְךָ הַטּוֹב בְּאַמְתֵּךְ. בְּרוּךְ
אַתְּהָ יְהוָה. הַטּוֹב שְׁמֶךָ וְלָךְ נָאָה לְהוֹדוֹת:

שִׁים שְׁלוֹם. טוֹבָה וּבְרָכָה. (חַיִּים). חַן וְחֶסֶד וְרַחֲמִים. עָלֵינוּ
וְעַל־כָּל־יִשְׂרָאֵל עִמָּךְ. בְּרַכְנוּ אֲבֵינוּ כְּלָנוּ כְּאֶחָד בְּאוֹר
פָּנֶיךָ. כִּי בְּאוֹר פָּנֶיךָ נִתְּתָ לָנוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ. תּוֹרַת חַיִּים.
אַהֲבָה וְחֶסֶד. צְדָקָה. בְּרָכָה. יְשׁוּעָה וְרַחֲמִים וְחַיִּים וְשְׁלוֹם.
וְטוֹב יִהְיֶה בְּעֵינֶיךָ (לְבָרְכָנוּ) לְבָרַךְ אֶת־כָּל־עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל
תָּמִיד בְּכָל־עֵת וּבְכָל־שְׁעָה בְּשְׁלוֹמְךָ: בְּרוּךְ אַתְּהָ יְהוָה.
הַמְּבָרַךְ אֶת־עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל בְּשְׁלוֹם. (אָמֵן):

ויש נוהגים להוסיף:

אֱלֹהֵי נִצּוֹר לְשׁוֹנֵי מַרְעֵי וּשְׁפָתַי מִדְּבַר מִרְמָה וְלִמְקַלְלֵי נַפְשֵׁי תְדוּם וּלְמַצּוֹתֶיךָ
תִּרְדֹּף נַפְשֵׁי וְנַפְשֵׁי כַּעֲפָר לְכֹל תְּהִיָּה יְהִי רִצּוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְהוָה אֱלֹהֵי
שָׂבְל־הַקָּמִים עָלַי לְרַעְיָה תִפְרַע עֲצָתְךָ וּתְקַלְקַל מַחְשְׁבוֹתַי וְכֵן יְהִי רִצּוֹן מִלְּפָנֶיךָ
יְהוָה אֱלֹהֵי שְׁתַּפְּתַח לִי שְׁעָרֵי תוֹרָה שְׁעָרֵי חֶכְמָה שְׁעָרֵי בִינָה שְׁעָרֵי דַעְיָה שְׁעָרֵי
פְּרָגְסָה וְכֻלְפָּלָה שְׁעָרֵי חַיִּים חַן וְחֶסֶד וְרַחֲמִים וְרִצּוֹן מִלְּפָנֶיךָ:

כולם אומרים:

יְהִיו לְרִצּוֹן אֱמֶרֶי־פִי וְהִגִּיזוֹן לְבִי לְפָנֶיךָ יְהוָה צוּרֵי וְגֹאֲלֵי:

פוסע שלש פסיעות לאחוריו בכריעה אחת, וחוזר לשמאלו ואחר כך לימינו, ואומר:

עֲשֵׂה שְׁלוֹם בְּמִרוֹמָיו הוּא בְּרַחֲמָיו יַעֲשֵׂה שְׁלוֹם עָלֵינוּ
וְעַל־כָּל־יִשְׂרָאֵל (אָמֵן):

(יהי רצון מלפניך יהוה אלהינו ואלהי אבותינו

שתבנה בית המקדש במהרה בימינו ותן חלקנו בתורתך)

במוצאי שבת אומרים:

יִתְגַּדַּל וְיִתְקַדַּשׁ שְׁמֵהּ רַבָּא בְּעֵלְמָא דְּבְרָא כְרַעוּתָהּ
וְיִמְלִיךְ מַלְכוּתָהּ בְּחַיִּיכוֹן וּבְיִוְמֵיכוֹן וּבְחַיֵּי דְכָל־
בֵּית־יִשְׂרָאֵל בְּעֵגְלָא וּבְזִמְן קָרִיב וְאָמְרוּ אָמֵן:
יְהֵא שְׁמֵהּ רַבָּא מְבָרַךְ לְעָלַם וּלְעָלְמֵי עָלְמַיָּא
יִתְבָּרַךְ וְיִשְׁתַּבַּח וְיִתְפָּאֵר וְיִתְרוֹמַם וְיִתְנַשֵּׂא וְיִתְהַדַּר
וְיִתְעַלֶּה וְיִתְהַלָּל שְׁמֵהּ דְּקַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא:
לְעֵלְא לְעֵלְא מִן־כָּל־בְּרַכְתָּא שִׁירְתָּא תְּשַׁבְּחָתָא וְנַחֲמָתָא
דְּאִמְרֵן בְּעֵלְמָא וְאָמְרוּ אָמֵן:

ח"ג והערות

במוצאי שבת אומרים. במח' בולוויא כתוב: 'ואם חל בשבת אומר פסוקים זיתן לך', אבל לא יאמר זיהי נעם' לפי שאין ששת ימי המעשה בשבוע הנכנס, ואחר תפלת ערבית תוקעין בשופר תשרית פעם אחת, אך היום תוקעים בסוף נעילה, וראו לעיל עמ' 534 בהערות. הרב מ"ע הרטום כתב בחוברת המנהג, שבמוצאי כפור שחל בשבת, אומרים חצי קדיש ואח"כ זאתה קדושי ולא זיתן לך; מפני טורח הציבור וכך הוא מנהג ק"ק רומה כהיום.

וְאַתָּה קָדוֹשׁ יוֹשֵׁב תְּהִלּוֹת יִשְׂרָאֵל וְקָרָא זֶה אֱלֹהֵי וְאָמַר
קָדוֹשׁוּ קָדוֹשׁ קָדוֹשׁ יְהוָה צְבָאוֹת מְלֵא כְּלֵהָאָרֶץ
כְּבוֹדוֹ: בלחש: **וּמְקַבְּלֵיךְ מִן הַיָּם וְאֶמְרִין קָדִישׁ בְּשֵׁמִי מְרוֹמָא**
עֲלָאָה בֵּית שְׁכִינְתָּהּ קָדִישׁ עַל-אַרְעָא עוֹבֵד גְּבוּרְתָּהּ קָדִישׁ
לְעֵלְמָא וְלְעֵלְמֵי עֲלַמְיָא יְהוָה צְבָאוֹת מְלֵא כְּלֵהָאָרֶעָא זִיו
יְקָרָה ע"כ: **וּתְשַׁאֲנֵי רוּחַ וְאֶשְׁמַע אַחֲרֵי קוֹל רַעַשׁ גְּדוֹל בְּרוּךְ**
כְּבוֹד יְהוָה מִמְּקוֹמוֹ: בלחש: **וּנְטַלְתָּנִי רוּחָא וּשְׁמַעִית בְּתַרְאֵי**
קַל זִיעַ שְׂגִיָּא דְּמִשְׁבַּחִין וְאֶמְרִין בְּרִיךְ יְקָרָא דִּיהוָה מְאַתֵּר
בֵּית שְׁכִינְתָּהּ ע"כ: **יְהוָהוּ יְמַלֵּךְ לְעֵלְמָא וְעַד:** בלחש: **יְהוָה מַלְכוּתָהּ**
(קָאִים) לְעֵלְמָא וְלְעֵלְמֵי עֲלַמְיָא יְהוָה אֱלֹהֵי אַבְרָהָם יִצְחָק
וְיִשְׂרָאֵל אֲבֹתֵינוּ שְׁמֵרָה-זֹאת לְעוֹלָם לְיַצֵּר מַחְשְׁבוֹת לְבָב
עַמְּךָ וְהַכֵּן לְבָבְךָ אֵלֶיךָ וְהוּא רַחוּם יְכַפֵּר עוֹן וְלֹא-יִשְׁחִית
וְהַרְבֵּה לְהַשִּׁיב אָפוֹ וְלֹא-יַעֲרִיר כָּל-חַמְתּוֹ: כִּי-אַתָּה אֲדֹנָי טוֹב
וְסֹלַח וְרַב-חֶסֶד לְכָל-קַרְאִיךָ: צְדָקָתְךָ צְדָק לְעוֹלָם וְתוֹרָתְךָ
אֱמֶת: תִּתֵּן אֱמֶת לְיַעֲקֹב חֶסֶד לְאַבְרָהָם אֲשֶׁר-נִשְׁבַּעְתָּ
לְאַבְתֵּינוּ מִיְמֵי קָדֶם: בְּרוּךְ אֲדֹנָי יוֹסֵם יוֹם יַעֲמֵס-לָנוּ הָאֵל
יְשׁוּעָתָנוּ סִלָּה: יְהוָה צְבָאוֹת עֲמָנוּ מְשׁוּבְּרֵינוּ אֱלֹהֵי יַעֲקֹב
סִלָּה: יְהוָה צְבָאוֹת אֲשֶׁר־י אָדָם בְּטַח בְּךָ: (יְהוָה הוֹשִׁיעָה
הַמֶּלֶךְ יַעֲגָנוּ בְּיוֹם-קַרְאָנוּ): ע"כ בלחש:

בְּרוּךְ אֱלֹהֵינוּ שְׁפָרְאָנוּ לְכְבוֹדוֹ וְהַבְּדִילָנוּ מִן-הַתּוֹעִים
וְנִתֵּן לָנוּ תּוֹרַת אֱמֶת וְחַיֵּי עוֹלָם נְטֹעַ בְּתוֹכֵנוּ הִרְחֵם
יִפְתַּח לְבָנֵינוּ לְתוֹרָתוֹ וְיִטַּע אֶהְבֵּתוֹ וְיִרְאֵתוֹ בְּלִבֵּנוּ וְיִשִּׁים
בְּלִבֵּנוּ לְאַהֲבָה אוֹתוֹ וְלִירְאָה אוֹתוֹ וְלְעִבְדוֹ וְלְעִשׂוֹת רְצוֹנוֹ
בְּלִבְבֵּי שָׁלוֹם וּבְנַפְשׁ חֲפָצָה לְמַעַן לֹא נִיגַע לְרִיק וְלֹא נִלְד

לְבַהֲלָהּ. וְכֵן יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ.
שְׁנַשְׁמֵר חֻקֶיךָ בְּעוֹלָם הַזֶּה. וְנִזְכֶּה וְנַחֲיָה וְנִרְאָה וְנִירָשׁ
יְשׁוּעַת שְׁנֵי הַמַּשִּׁיחַ לְטוֹבָה וְלְבִרְכָה. לְזִכּוֹת וּלְמַעֲשִׂים
טוֹבִים וּלְחַיֵּי הָעוֹלָם הַבָּא:

החזן אומר:

יִתְגַּדֵּל וְיִתְקַדַּשׁ שְׁמֵהּ רַבָּא. בְּעֵלְמָא דְבִרְא כְרַעוּתָהּ. וְיִמְלִיךְ
מַלְכוּתָהּ בְּחַיִּיכוֹן וּבְיַמִּיכוֹן וּבְחַיֵּי דְכָל-בֵּית-יִשְׂרָאֵל
בְּעַגְלָא וּבְזִמְן קָרִיב. וְאָמְרוּ אָמֵן:
יְהִי שְׁמֵהּ רַבָּא מְבָרַךְ. לְעָלְמָא וּלְעַלְמֵי עַלְמֵיָא.
יִתְבָּרַךְ וְיִשְׁתַּבַּח וְיִתְפָּאֵר וְיִתְרוֹמֵם וְיִתְנַשֵּׂא וְיִתְהַדַּר וְיִתְעַלֶּה
וְיִתְהַלֵּל שְׁמֵהּ דְקַדְשָׁא בְרִיךְ הוּא:
לְעֵלְא לְעֵלְא מִן-כָּל-בִּרְכָתָא. שִׁירְתָּא. תְּשַׁבַּחְתָּא וְנַחְמָתָא
דְאִמְרִין בְּעֵלְמָא. וְאָמְרוּ אָמֵן:
תִּתְקַבַּל צְלוֹתְהוֹן וּבְעוּתְהוֹן דְכָל-בֵּית-יִשְׂרָאֵל. קָדָם אָבוּהוֹן
דְבִשְׁמֵיָא. וְאָמְרוּ אָמֵן:
יְהִי שְׁלָמָא רַבָּא מִן-שְׁמֵיָא וְחַיִּים טוֹבִים עָלֵינוּ וְעַל-כָּל-
יִשְׂרָאֵל. וְאָמְרוּ אָמֵן:
עֲשֵׂה שְׁלוֹם בְּמְרוֹמָיו. הוּא בְרַחֲמָיו. יַעֲשֵׂה שְׁלוֹם עָלֵינוּ
וְעַל-כָּל-יִשְׂרָאֵל. אָמֵן:

במוצאי שבת, אומרים בביתם לאחר הבדלה:

וְיִתְנֶן-לָךְ הָאֱלֹהִים מַטְלֵי הַשָּׁמַיִם וּמִשְׁמַנֵּי הָאָרֶץ. וְרַב דְּגָן
וְתִירָשׁ: יַעֲבְדוּךָ עַמִּים וְיִשְׁתַּחֲוּ לָךְ לְאֻמִּים הוּא גְבִיר

מקורות ומקבילות

קדיש. ע"פ סח"ר סי' פא, ענין סדר תפלות יוה"כ. צמול"ש אומרים זיתן לך. כלצו סי' ע, ד"ה ואחר תפלת; סה"ת סוף סי' נח, בשחרית יוה"כ.

לְאַחֶיךָ וַיִּשְׁתַּחֲוּוּ לְךָ בְּנֵי אִמְךָ. אֲרָרֶיךָ אֲרוּר וּמְבָרְכֶיךָ בְּרוּךְ:
 וְאֵל שְׂדֵי יִבְרַךְ אֶתְךָ וַיִּפְרֹךְ וַיִּרְבֶּךָ. וְהָיִיתָ לְקַהֲל עַמִּים: וַיִּתֵּן לְךָ
 אֶת־בְּרִכַּת אַבְרָהָם לְךָ וּלְזַרְעֶךָ אֶתְךָ. לְרִשְׁתְּךָ אֶת־אֶרֶץ מְגֻרֶיךָ
 אֲשֶׁר־נָתַן אֱלֹהִים לְאַבְרָהָם: הַמְּלֶאֶךְ הַגָּאֵל אֹתִי מִכָּל־רָע. יְבָרְךָ
 אֶת־הַנְּעָרִים וַיִּקְרָא בָהֶם שְׁמִי וְשֵׁם אִבְתִּי אַבְרָהָם וַיִּצְחָק. וַיִּדְגּוּ
 לָרֶב בְּקֶרֶב הָאָרֶץ: מֵאֵל אֲבִיךָ וַיַּעֲזֹרְךָ וְאֵת שְׂדֵי וַיְבַרְכְּךָ בְּרִכַּת
 שָׁמַיִם מֵעַל בְּרִכַּת תְּהוֹם רַבְּצַת תַּחַת. בְּרִכַּת שְׂדֵים וְרַחֵם: בְּרִכַּת
 אֲבִיךָ גִבְרוּ עַל־בְּרִכַּת הַזֹּרֵי עַד־תֵּאֱוֹת גְּבַעַת עוֹלָם. תִּהְיֶינָה לְרֹאשׁ
 יוֹסֵף וּלְקַדְקֹד גְּזִיר אַחִיו: יִהְיֶה אֱלֹהֵיכֶם הַרְבֵּה אֶתְכֶם וְהַנְּכֶם
 הַיּוֹם כְּכֹכְבֵי הַשָּׁמַיִם לָרֶב: יִהְיֶה אֱלֹהֵי אֲבוֹתְכֶם יוֹסֵף עֲלֵיכֶם כְּכֶם
 אֵלֶיךָ פְּעָמִים וַיְבָרְךָ אֶתְכֶם כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר לָכֶם: בְּרוּךְ אַתָּה בָּעִיר
 וּבְרוּךְ אַתָּה בַּשָּׂדֶה: בְּרוּךְ אַתָּה בְּבֹאֶךָ וּבְרוּךְ אַתָּה בְּצֵאתְךָ:
 יִתֵּן יְהוָה אֶת־אֵיבֶיךָ הַקָּמִים עֲלֶיךָ נִגְפִים לְפָנֶיךָ. בְּדַרְךָ אֶחָד
 יֵצְאוּ אֵלֶיךָ וּבִשְׁבַעַת דְּרָכִים יָנוּסוּ לְפָנֶיךָ: יֵצֵאוּ יְהוָה אֶתְךָ
 אֶת־הַבְּרִכָּה בְּאֶסְמֶיךָ וּבְכָל מַשְׁלַח יָדְךָ. וּבִרְכֶךָ בְּאֶרֶץ אֲשֶׁר־
 יִהְיֶה אֱלֹהֶיךָ נָתַן לָךְ: יִפְתַּח יְהוָה לְךָ אֶת־אוֹצְרוֹ הַטּוֹב אֶת־
 הַשָּׁמַיִם לְתֵת מְטַר־אֲרָצְךָ בְּעֵתוֹ וּלְבַרְךָ אֶת כָּל־מַעֲשֵׂה יָדְךָ.
 וְהַלּוֹיִת גּוֹיִם רַבִּים וְאַתָּה לֹא תִלְוָה: אֲשֶׁרֶיךָ יִשְׂרָאֵל מִי כְמוֹךָ
 עִם נוֹשֵׁעַ בִּיהוָה מִגֵּן עֲזָרְךָ וְאֲשֶׁר־חָרַב גְּאוּתְךָ. וַיִּכְחָשׁוּ אֵיבֶיךָ
 לָךְ וְאַתָּה עַל־בְּמוֹתֵימוֹ תִּדְרֹךְ: וּפְדוּלֵי יְהוָה יִשְׁבֹּן וּבָאוּ צִיּוֹן
 בְּרָנָה וְשִׂמְחַת עוֹלָם עַל־רֹאשֵׁם. שְׂשׂוֹן וְשִׂמְחָה יִשְׁיִגּוּ וְנָסוּ יָגוֹן
 וְאַנְחָה: וְאָמַר בְּיוֹם הַהוּא הִנֵּה אֱלֹהֵינוּ זֶה קִוִּינוּ לוֹ וַיִּזְשִׁיעֵנוּ זֶה
 יְהוָה קִוִּינוּ לוֹ נְגִילָה וְנִשְׂמְחָה בִּישׁוּעָתוֹ: הִנֵּה אֵל יִשׁוּעָתִי אֲבָטַח
 וְלֹא אֶפְחָד. כִּי־עוֹי וּזְמֶרֶת יֵהּ יְהוָה וַיְהִי־לִי לִישׁוּעָה:

וּשְׂאֲבַתְּס־מִים בְּשִׁשּׁוֹן. מִמַּעַיְנֵי הַיְשׁוּעָה: וְאִמְרַתֶּם בַּיּוֹם הַהוּא.
 הוֹדוּ לַיהוָה קְרָאוּ בְשֵׁמוֹ. הוֹדִיעוּ בְּעַמִּים עֲלִילָתֵינוּ. הִזְכִּירוּ כִּי
 נִשְׁגָּב שָׁמוֹ: זָמְרוּ יְהוָה כִּי גָאוֹת עָשָׂה. מוֹדַעַת זֹאת בְּכָל־הָאָרֶץ:
 צַהֲלֵי וְרַנֵּי יוֹשְׁבֵת צִיּוֹן. כִּי־גָדוֹל בְּקִרְבֶּךָ קְרוֹשׁ יִשְׂרָאֵל: יִשְׂרָאֵל
 נוֹשַׁע בִּיהוָה תְּשׁוּעַת עוֹלָמִים. לֹא־תִבְשׂוּ וְלֹא־תִכְלְמוּ עַד־עוֹלָמִי
 עַד: כִּי כָל־הָעַמִּים יִלְכוּ אִישׁ בְּשֵׁם אֱלֹהָיו וְאֲנַחְנוּ נִלְךְ בְּשֵׁם־יְהוָה
 אֱלֹהֵינוּ לְעוֹלָם וָעֶד: בֵּית יַעֲקֹב. לָכוּ וְנִלְכֶה בְּאוֹר יְהוָה: וַיְהִי
 דָוִד לְכָל־דָּרְכּוֹ מִשְׁכִּיל וַיְהוֶה עִמּוֹ: וְאִמְרַתֶּם כֹּה לַחֵי. וְאַתָּה
 שָׁלוֹם וּבֵיתְךָ שָׁלוֹם וְכָל אֲשֶׁר־לְךָ שָׁלוֹם: הִנְנִי שֹׁלַח מְלֹאכֵי
 וּפְנֵה־דָרְךָ לְפָנָי. וּפְתָאֵם יָבֹא אֶל־הֵיכָלוֹ הָאֲדוֹן אֲשֶׁר־אַתֶּם
 מְבַקְשִׁים וּמִלְאֵךְ הַבְּרִית אֲשֶׁר־אַתֶּם חֹפְצִים הִנֵּה־בָּא. אָמַר יְהוָה
 צְבָאוֹת: הִנֵּה אֲנִכִּי שֹׁלַח לָכֶם אֶת אֱלֹהֵי הַנְּבִיאִים. לְפָנָי בּוֹא יוֹם
 יְהוָה הַגָּדוֹל וְהַנּוֹרָא: אַחֲרַי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם תֵּלְכוּ וְאַתּוֹ תִירְאוּ.
 וְאַת־מִצּוֹתַי תִּשְׁמְרוּ וּבְקִלוֹ תִשְׁמְעוּ וְאַתּוֹ תַעֲבְדוּ וְכוּ תִדְבְּקוּן:
 וְאַתֶּם הַדְּבֻקִים בִּיהוָה אֱלֹהֵיכֶם. חַיִּים כָּלְכֶם הַיּוֹם: כִּי־בִשְׂמֵחָה
 תֵצְאוּ וּבְשָׁלוֹם תּוֹבְלוּן. הַהָרִים וְהַגְּבְעוֹת יִפְצְחוּ לְפָנֵיכֶם רִנָּה
 וְכָל־עֵצֵי הַשָּׂדֶה יִמְחֲאוּ־כָף:

שִׁיר לַמַּעֲלוֹת. אֲשָׁא עֵינֵי אֶל־הַהָרִים. מֵאֵין יָבֹא עֲזָרִי: עֲזָרִי
מֵעַם יְהוָה. עֲשֵׂה שְׁמִים וְאָרֶץ: אֵל־יִתֵּן לְמוֹט רִגְלֶךָ.
אֶל־יָנוּם שְׁמֶרְךָ: הִנֵּה לֹא־יָנוּם וְלֹא יִישָׁן. שׁוּמֵר יִשְׂרָאֵל: יְהוָה
שְׁמֶרְךָ. יְהוָה אֶלְךָ עַל־יַד יְמִינֶךָ: יוֹמֵם הַשֶּׁמֶשׁ לֹא־יִכְפֹּה וַיִּרְחַח
בְּלִילָה: יְהוָה יִשְׁמְרֶךָ מִכָּל־רָע. יִשְׁמֵר אֶת־נַפְשֶׁךָ: יְהוָה
יִשְׁמַר־צִאֲתְךָ וּבּוֹאֶךָ. מַעַתָּה וְעַד־עוֹלָם:

יְהוָה עֵז לְעַמּוֹ יִתֵּן. יְהוָה יְבָרֵךְ אֶת־עַמּוֹ בְּשָׁלוֹם: תּוֹרַת יְהוָה
תְּמַיְמָה מְשִׁיבַת נְפֶשׁ. עֲדוֹת יְהוָה נְאֻמָּנָה מַחְכִּימַת פִּתִּי:

פְּקוּדֵי יְהוָה יִשְׂרָיִם מְשֻׁמְחֵי-לֵב. מִצְוֹת יְהוָה בְּרָהּ מְאִירַת עֵינַיִם:
 יִרְאֵת יְהוָה טְהוֹרָה עוֹמֶדֶת לְעַד. מְשֻׁפְּטֵי-יְהוָה אֱמֶת. צְדָקוֹ
 יַחֲדוּ: הַנְּחַמְדִּים מִזֶּהָב וּמִפָּז רַב וּמִתּוֹקִים מִדְּבַשׁ וְנֹפֶת צוּפִים:
 גַּם-עֲבֹדָה נִזְהָר בָּהֶם. בְּשִׁמְרֵם עֵקֶב רַב: שְׂגִיאוֹת מִי-יִבִין.
 מְנַסְּתָרוֹת נִקְנִי: גַּם מִזֵּדִים חֲשׂוֹךְ עֲבֹדָה. אֶל-יִמְשְׁלוּ-בִי אִזּוֹ אֵיתָם.
 וְנִקְיִתִי מִפֶּשַׁע רַב: יִהְיוּ לְרִצּוֹן אִמְרֵי-פִי. וְהִגִּיוֹן לִבִּי לְפִנְיָה.
 יְהוֹה צוּרִי וְגֹאֲלִי: צוּרִי בְּעוֹלָם הַזֶּה. וְגֹאֲלִי בְּעוֹלָם הַבָּא: וְאֲנִי
 אֲגִיד לְעוֹלָם. אֲזַמְּרָה לְאֱלֹהֵי יַעֲקֹב: וְכָל-קַרְנֵי רִשְׁעִים אֲגַדְעֵ.
 תְּרוֹמְמֶנָה קַרְנוֹת צְדִיק: טוֹב-לִי כִי-עֲנִיתִי. לְמַעַן אֶלְמַד חֻקֶּיהָ:
 טוֹב-לִי תוֹרַת-פִּיךָ. מֵאֲלֹפִי זָהָב וְכֶסֶף: בְּרוּךְ יְהוָה לְעוֹלָם אָמֵן
 וְאָמֵן: יִמְלֹךְ יְהוָה לְעוֹלָם. אָמֵן וְאָמֵן: בְּרוּךְ יְהוָה מִצִּיּוֹן שְׁכֵן
 יְרוּשָׁלַם. הִלְלוּ-יָהּ:

הִלְלוּ יְהוָה הִלְלוּ-אֵל בְּקוֹדְשׁוֹ.	הִלְלוּהוּ בְּרִקְיעַ עֻז׃
הִלְלוּהוּ בְּגִבּוֹרֹתָיו.	הִלְלוּהוּ כְּרַב גְּדֻלוֹ:
הִלְלוּהוּ בְּתַקְעַ שׁוֹפָר.	הִלְלוּהוּ בְּנִבְל וּכְנֹר:
הִלְלוּהוּ בְּתֹף וּמְחוּל.	הִלְלוּהוּ בְּמִנִּים וְעִגְב:
הִלְלוּהוּ בְּצִלְצְלֵי-שִׁמְע.	הִלְלוּהוּ בְּצִלְצְלֵי תְרוּעָה:
כָּל הַנְּשָׁמָה תִּהְלֵל יְהוָה.	הִלְלוּ-יָהּ:

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר אָמַר רַבִּי חֲנִינָא: תִּלְמִידֵי חַכְמִים מְרַבִּים
 שְׁלוֹם בְּעוֹלָם. שְׁנֵאמַר: וְכָל-בְּנֵיךְ לְמוֹדֵי יְהוָה וְרַב שְׁלוֹם
 בְּנֵיךְ: אֶל-תִּקְרִי בְּנֵיךְ אֶלָּא בְּנֵיךְ: יְהִי-שְׁלוֹם בְּחִילָךְ. שְׁלוֹה
 בְּאַרְמְנוֹתֶיךָ: לְמַעַן אַחֵי וְרַעֲי. אֲדַבְּרָה-נָא שְׁלוֹם בְּךָ: לְמַעַן
 בֵּית-יְהוָה אֱלֹהֵינוּ. אֲבַקֶּשֶׁה טוֹב לָךְ: וְרֵאֵה-בָנִים לְבְנֵיךְ. שְׁלוֹם
 עַל-יִשְׂרָאֵל: (שְׁלוֹם רַב לְאַהֲבֵי תוֹרָתְךָ וְאִין-לָמוּ מְכֻשׁוֹל: יְהוֹה
 עַז לְעַמּוֹ יִתֵּן. יְהוֹה יְבָרֵךְ אֶת-עַמּוֹ בְּשְׁלוֹם):

קדיש דרבנו:

יִתְגַּדֵּל וַיִּתְקַדַּשׁ שְׁמֵהּ רַבָּא. בְּעֵלְמָא דְבִרְא כְרַעוּתָהּ. וַיִּמְלִיךְ
מַלְכוּתָהּ בְּחַיִּיכוֹן וּבְיַמִּיכוֹן וּבְחַיִּי דְכָל-בֵּית-יִשְׂרָאֵל בְּעַגְלָא

וּבְזִמְן קָרִיב. וְאָמְרוּ אָמֵן:

יְהֵא שְׁמֵהּ רַבָּא מְבָרַךְ. לְעֵלְמָא וּלְעֵלְמֵי עֵלְמֵיָא.

יִתְבָּרַךְ וַיִּשְׁתַּבַּח וַיִּתְפָּאֵר וַיִּתְרוֹמֵם וַיִּתְנַשֵּׂא וַיִּתְהַדַּר וַיִּתְעַלֶּה

וַיִּתְהַלֵּל שְׁמֵהּ דְקַדְשָׁא בְרִיךְ הוּא:

לְעֵלְמָא לְעֵלְמָא מִן-כָּל-בְּרַכְתָּא. שִׁירְתָּא. תְּשַׁבַּחְתָּא וּנְחַמְתָּא דְאִמְרוּן

בְּעֵלְמָא. וְאָמְרוּ אָמֵן:

עַל-יִשְׂרָאֵל וְעַל-רַבְּנָן. וְעַל-תַּלְמִידֵיהוֹן וְעַל-(כָּל)-תַּלְמִידֵי

תַּלְמִידֵיהוֹן (דִּי-תַבִּין) דְעֵסְקִין בְּאוּרֵיתָא (קַדְשָׁתָא) דִּי בְּאַתְרָא

הַדָּן וְדִי בְּכָל-אַתְרָא וְאַתְרֵי. יְהֵא (לְנָא ו) לְהוֹן וּלְכוֹן שְׁלָמָא וְחֻנָּא

וְחֻסְדָּא וְרַחֲמִין (וְחַיִּי אַרְיֵי) וּמְזוּנֵי רְוִיחִין מִן-קַדְשֵׁי מְרָה שְׁמֵיָא

וְאַרְעָא וְאָמְרוּ אָמֵן:

יְהֵא שְׁלָמָא רַבָּא מִן-שְׁמֵיָא וְחַיִּים טוֹבִים עֲלֵינוּ וְעַל-כָּל-יִשְׂרָאֵל.

וְאָמְרוּ אָמֵן:

עֲשֵׂה שְׁלוֹם בְּמְרוֹמֵי. הוּא בְּרַחֲמֵי. יַעֲשֵׂה שְׁלוֹם עֲלֵינוּ וְעַל-כָּל-

יִשְׂרָאֵל. אָמֵן:

החזן אומר בקול רם:

עֲלֵינוּ לְשַׁבַּח לְאֲדוֹן הַכֹּל. לְתַת גְּדֻלָּה לְיוֹצֵר בְּרֵאשִׁית.

שְׁלֵא עֲשֵׂנוּ כְּגוֹיֵי הָאָרֶץ. וְלֹא שָׁמְנוּ כְּמִשְׁפָּחוֹת

הָאָרְצוֹת. שְׁלֵא שָׁם חָלַקְנוּ כְּהֵם. וְגוֹרְלָנוּ כְּכָל-הַמוֹנִם. שְׁהֵם

מִשְׁתַּחֲוִים לְהַבֵּל וְרִיק וּמִתְפַּלְלִים אֶל-אֵל לֹא יוֹשִׁיעַ: וְאָנוּ

בוֹרְעִים וּמִשְׁתַּחֲוִים לְפָנֵי מֶלֶךְ מַלְכֵי הַמַּלְכִּים הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ

הוּא. (שְׁהוּא) נוֹטֵה שְׁמַיִם וְיִסַּד אֶרֶץ. וְכִסָּא כְבוֹדוֹ בְּשָׁמַיִם

מִמַּעַל וּשְׁכִינַת עֹזוֹ בְּגִבְהֵי מְרוֹמִים. הוּא יְהוָה אֱלֹהֵינוּ אֵין

עוֹד מְלַבְדּוֹ. אֲמַת מְלַכְנוּ וְאֵין זוּלְתוֹ. כְּכַתוּב בְּתוֹרַתְךָ. וַיַּדְעַתְךָ

הַיּוֹם וְהַשַּׁבָּת אֶל-לְבָבְךָ. כִּי יְהוָה הוּא הָאֱלֹהִים. בְּשָׁמַיִם מִמַּעַל

וְעַל-הָאָרֶץ מִתַּחַת. אֵין עוֹד:

עַל-כֵּן נִקְוָה לָךְ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ לְרֹאוֹת מְהֵרָה בְּתַפְאֲרַת עֲזֶךָ.
 לְהַעֲבִיר גְּלוּלִים מִן-הָאָרֶץ. וְהַאֲלִילִים כְּרוֹת יִכְרֹתוּן.
 לְתַמְקֵן עוֹלָם בְּמַלְכוּת שְׁדֵי. וְכָל-בְּנֵי בָשָׂר יִקְרְאוּ בְשִׁמְךָ.
 לְהַפְנוֹת אֵלֶיךָ כָּל-רְשָׁעֵי אָרֶץ. יִכִּירוּ וַיִּדְעוּ כָּל-יוֹשְׁבֵי תְּבֵל.
 כִּי לָךְ תִּכְרַע כָּל-בָּרֶךְ. תִּשָּׁבַע כָּל-לִשׁוֹן. לְפָנֶיךָ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ
 יִכְרְעוּ וַיִּפְּלוּ. וְלִכְבוֹד שִׁמְךָ יִקָּר יִתְנוּ. וַיִּקְבְּלוּ כָּלֶם עַל מַלְכוּתְךָ.
 וְתִמְלֹךְ עֲלֵיהֶם מְהֵרָה לְעוֹלָם וָעֶד. כִּי הַמַּלְכוּת שֶׁלָּךְ הִיא.
 וְלְעוֹלָמֵי עַד תִּמְלֹךְ בְּכָבוֹד. כַּכְּבוֹד בְּתוֹרַתְךָ. יְהוָהוּ מֶלֶךְ
 לְעוֹלָם וָעֶד: וְכָתוּב. שְׁמַע יִשְׂרָאֵל. יְהוָה אֱלֹהֵינוּ יְהוָה אֶחָד:

קדיש יתום:

יְתַגְדֵּל וַיִּתְקַדֵּשׁ שְׁמֵהּ רַבָּא. בְּעֵלְמָא דְבְּרָא כְרַעוּתָהּ. וַיִּמְלִיךְ מַלְכוּתָהּ
 בְּחַיִּיכוּן וּבְיוֹמֵיכוּן וּבְחַיֵּי דְכָל-בֵּית-יִשְׂרָאֵל בְּעַגְלָא וּבְזִמְן קָרִיב.
 וְאִמְרוּ אָמֵן:

יְהֵא שְׁמֵהּ רַבָּא מְבָרַךְ. לְעֵלְמָא וְלְעֵלְמֵי עֵלְמֵיָא.

יְתַבְרַךְ וַיִּשְׁתַּבַּח וַיִּתְפָּאֵר וַיִּתְרוֹמֵם וַיִּתְנַשֵּׂא וַיִּתְהַדָּר וַיִּתְעַלֶּה וַיִּתְהַלָּל
 שְׁמֵהּ דְקַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא:
 לְעֵלְא לְעֵלְא מִן-כָּל-בְּרַכְתָּא. שִׁירְתָּא. תְּשַׁבַּחְתָּא וְנַחֲמָתָא דְאִמְרִין
 בְּעֵלְמָא. וְאִמְרוּ אָמֵן:

יְהֵא שְׁלָמָא רַבָּא מִן-שְׁמֵיָא וְחַיִּים טוֹבִים עֲלֵינוּ וְעַל-כָּל-יִשְׂרָאֵל.
 וְאִמְרוּ אָמֵן:
 עֲשֵׂה שְׁלוֹם בְּמְרוֹמָיו. הוּא בְּרַחֲמָיו. יַעֲשֵׂה שְׁלוֹם עֲלֵינוּ וְעַל-כָּל-
 יִשְׂרָאֵל. אָמֵן:

החזן אומר:

בְּרַכּוּ אֶת-יְהוָה הַמְּבָרַךְ:

הקהל עונה, ואחריו החזן:

בְּרוּךְ יְהוָה הַמְּבָרַךְ לְעוֹלָם וָעֶד:

הבדלה על הכוס

במוצ"ש יש אומרים:

זְכוּר לְטוֹב. שְׁבוּעַ טוֹב. בְּסֶמֶן טוֹב:

אֱלֹהֵינוּ הִנְבִּיאָה. אֱלֹהֵינוּ הִנְבִּיאָה. אֱלֹהֵינוּ הִנְבִּיאָה. בְּמַהֲרָה יָבֵא אֱלֵינוּ עִם־מְשִׁיחַ בְּנֵי־דָוִד:
**אִישׁ אֲשֶׁר קָנָא לְשֵׁם הָאֵל. אִישׁ בְּשֵׁר שְׁלוֹם עַל־יַד יְקוּתִיאֵל.
 אִישׁ גַּשׁ וַיְכַפֵּר עַל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל.**

אֱלֹהֵינוּ הִנְבִּיאָה. אֱלֹהֵינוּ הִנְבִּיאָה. אֱלֹהֵינוּ הִנְבִּיאָה. בְּמַהֲרָה יָבֵא אֱלֵינוּ עִם־מְשִׁיחַ בְּנֵי־דָוִד:
**אִישׁ דּוֹרוֹת שְׁנַיִם־עָשָׂר רְאוּ עֵינָיו. אִישׁ הִנְקֵרָא בְּעַל שַׁעַר בְּסֶמֶן־נָיו.
 אִישׁ וְאֶזְרָר עוֹר אֶזְרָר בְּמִתְנָיו.**

אֱלֹהֵינוּ הִנְבִּיאָה. אֱלֹהֵינוּ הִנְבִּיאָה. אֱלֹהֵינוּ הִנְבִּיאָה. בְּמַהֲרָה יָבֵא אֱלֵינוּ עִם־מְשִׁיחַ בְּנֵי־דָוִד:
**אִישׁ תְּשַׁבֵּי עַל־שְׁמוֹ נִקְרָא. תְּצַלִּיחֵנוּ עַל־יָדוֹ בַּתּוֹרָה. תְּשַׁמִּיעֵנוּ
 מִפְּנֵי בְּשׂוֹרָה טוֹבָה בְּמַהֲרָה. תּוֹצִיאֵנוּ מֵאֶפְלָה לְאוֹרָה.**

אֱלֹהֵינוּ הִנְבִּיאָה. אֱלֹהֵינוּ הִנְבִּיאָה. אֱלֹהֵינוּ הִנְבִּיאָה. בְּמַהֲרָה יָבֵא אֱלֵינוּ עִם־מְשִׁיחַ בְּנֵי־דָוִד:
**אֲשָׁרֵי מִי שְׂרָאָה פָּנָיו בְּחֵלוֹם. אֲשָׁרֵי מִי שֶׁנָּתַן לוֹ שְׁלוֹם. וְהַחֲזִיר
 לוֹ שְׁלוֹם. יְהוּהוּ יְבָרֵךְ אֶת־עַמּוֹ בְּשְׁלוֹם.**

אֱלֹהֵינוּ הִנְבִּיאָה. אֱלֹהֵינוּ הִנְבִּיאָה. אֱלֹהֵינוּ הִנְבִּיאָה. בְּמַהֲרָה יָבֵא אֱלֵינוּ עִם־מְשִׁיחַ בְּנֵי־דָוִד:
**כְּפָתוֹב: הִנֵּה אֲנֹכִי שֹׁלַח לְכֶם אֶת אֱלֹהֵי הַנְּבִיאָה. לְפָנַי בּוֹא יוֹם
 יְהוּהוּ הַגָּדוֹל וְהַנּוֹרָא: וְהַשִּׁיב לִב־אֲבוֹת עַל־בְּנֵים וְלִב בְּנֵים
 עַל־אֲבוֹתָם:**

במוצ"ש הכל אומרים:

**לְיִהוּדִים הֵי־תָה אוֹרָה וְשִׂמְחָה וְשִׁשָּׁן וְיִקְרֵי. (פֶּן תִּהְיֶה־לָּנוּ).
 בְּשִׂמְחָה נוֹעֲדָנוּ בְּבֵית (בְּבֵית הַכְּנֶסֶת הַקְּדוֹשׁ)
 הַזֶּה. וּבְכָל־מְקוֹם שֶׁנִּהְיֶה שָׁם. יְהִי־אֲדִיר בְּעֶזְרָנוּ. סֶמֶן טוֹב
 בְּבֵיתָנוּ. מִזֵּל טוֹב בְּגוֹרְלָנוּ. יְבָרְכֵנוּ יוֹצְרָנוּ יוֹצֵר כָּל. בְּפִרְיָה
 וּרְבִיָּה. בְּעוֹשֵׁר. בְּבְרִיאֹת. בְּנִכְסִים וּבְרוֹב כָּל. בְּכָל יִשְׁמַחֵנוּ
 אֲדוֹן מְעֻזָּנוּ. וּבְטוֹבוֹ הַגָּדוֹל יְדַרְכֵּנוּ:**

מקורות ומקבילות

הבדלה על הכוס. סרע"ג ח"ב, סי' קלא; הלק"ג, הל' יוה"כ, אות' ז'ת; שבה"ל, סדר יוה"כ, סוף סי' שכג; סת"ר סי' פא, ענין
 סדר תפלות יוה"כ; כ"י כ"ה, 97 114א; מח' רומניא, 97 שלד ע"א.

במוצאי יום כיפור שלא חל בשבת מתחילים כאן:

**כּוֹס־יְשׁוּעוֹת אֲשֶׁר וּבִשְׁם יְהוָה אֶקְרָא: אֲנִי יְהוָה הוֹשִׁיעָה
נָא. אֲנִי יְהוָה הַצְּלִיחָה נָא: אֲנִי יְהוָה. עֲנֵנוּ
בְּיוֹם־קְרָאנוּ: הוּא יִשְׁלַח (לָנוּ) בְּרָכָה. רוּחָה. וְהַצְּלִחָה בְּכָל־
מַעֲשֵׂה יָדֵינוּ. וְנֹאמֶר אָמֵן:
סְבְרֵי מְרֻנָּה (הַקְהֵל עוֹנֵה: לְחַיִּים):
בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם.
בוֹרֵא פְרֵי הַגֶּפֶן:**

יש הנוהגים לברך במוצ"ש:
**בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם.
בוֹרֵא עֵצִי (עֲשׂוֹבֵי או: מִיָּנִי) בְּשָׂמִים:**

אין מברכים אלא על האור ששבת מבעוד יום. יש אומרים: שאם אין לו אור אחר, הדלקה ראשונה אסורה ושניה מותרת.

**בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם. בוֹרֵא מְאֹרֵי הָאֵשׁ:
בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם. הַמְבַדִּיל בֵּין קֹדֶשׁ
לְחֹל. בֵּין אֹר לְחֹשֶׁךְ. בֵּין יִשְׂרָאֵל לְגוֹיִם. בֵּין יוֹם
הַשְּׁבִיעִי לְשֵׁשֶׁת יָמֵי הַמַּעֲשֵׂה. בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. הַמְבַדִּיל בֵּין
קֹדֶשׁ לְחֹל:
ושותים את היין.**

ח"ג והערות

יש הנוהגים לברך במוצ"ש על הבשמים. לפי המנהג העתיק, נהגו לברך על הבשמים בין בחול ובין בשבת. כ"ב השבה"ל, סדר יוה"כ, סי' שכב, סת"ר, סי' פא, סה"ת, סוף סי' מא, כ"י כ"ה, דף 114א ומח' רמ"ז. אולם כבר במח' בולוניה ושר"ל ח"ב, דף קסב ע"ב, נראה שנהגו שלא לברך על הבשמים ואפילו במוצאי שבת וכן הוא במח' רומניא, דף שצד ע"א. וראו טושו"ע או"ח, סי' תרכד סי'ג ומשנ"ב ס"ק ה. הרב מ"ע הרטום כתב במח' שלו שיש נוהגים לברך על הבשמים כשחל בשבת.

מקורות ומקבילות

נרצת בשמים. ע"פ אר"ז ח"ג, הל' יוה"כ, סי' רפא, כמנהג רצינו גרשום מאור הגולה; שצה"ל, סדר יוה"כ, סוף סי' שכב; סת"ר סי' פא, ענין סדר תפלות יוה"כ; סה"ת סוף סי' מא, ד"ה ואת"כ; כ"י כ"ה, דף 114א. **אלה על האור ששנת וכו'.** ע"פ סרע"ג ח"ג, סי' קלא; טור ושו"ע או"ח, סי' תרכד, ד"ה; שצה"ל, סדר יוה"כ, סוף סי' שכב; סת"ר סי' פא, ענין סדר תפלות יוה"כ; סה"ת סוף סי' מא; כ"י כ"ה, דף 114א; מח' רומניא, דף שלד ע"א. **ושניה מותרת.** הל' יוה"כ, אות ה; שצה"ל, סדר יוה"כ, סי' שכב; סת"ר סי' פא, ענין סדר תפלות יוה"כ. **נרצת נר.** צבלי פסחים, דף נד ע"א; פסקי

רו"ד; סרע"ג ח"ג, סי' קלא; הל' יוה"כ, אות ה; שצה"ל, סדר יוה"כ, סוף סי' שכב; סת"ר סי' פא, ענין סדר תפלות יוה"כ; סה"ת סוף סי' מא, ד"ה ואת"כ; כ"י כ"ה, דף 114א; מח' רומניא, דף שלד ע"א.

ברכת הלבנה

הרואה את הלבנה בחידושה יעמוד, יישר את רגליו ויברך. וטוב לברכה במוצ"ש:

בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם. אֲשֶׁר בְּמֵאֲמָרוֹ בְּרָא
שְׁחָקִים. וּבְרוּחַ פִּיּוֹ כָל-צְבָאָם. חוֹק וּזְמַן נָתַן לָהֶם שְׁלֹא
יִשְׁנוּ אֶת-תַּפְקִידָם. שְׁשִׁים וּשְׁמֹנִים לַעֲשׂוֹת רִצּוֹן קוֹנִיָּהֶם. פָּעֵלוֹ
אִמָּת וּפְעֻלָּתָם צָדִק. וְלִלְבָנָה אָמַר שְׁתַּחַדֵּשׁ עֲטָרַת תַּפְאֶרֶת
לְעֲמוּסֵי בְטָן. שְׂאֵף הֵם עֲתִידִין לְהִתְחַדֵּשׁ כְּמוֹתֶיהָ. וּלְפֹאֶר
לְיוֹצְרָם עַל-כָּל-מַה-שֶּׁבָּרָא. בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה מְחַדֵּשׁ חֲדָשִׁים:

ואומרים ג' פעמים:

בְּרוּךְ יוֹצְרֵךְ. בְּרוּךְ עוֹשֶׂךְ. בְּרוּךְ קוֹנֵךְ. בְּרוּךְ בּוֹרְאֵךְ:

מרקדים ואומרים ג' פעמים:

כַּשֵּׁם שֶׁאֲנִי רוֹקֵד בְּנִגְדֶךָ וְאֲנִי יָכוֹל לִגַּע בְּךָ. כֵּן יְהִי שׁוֹנְאִי
בְּנִגְדִי. לֹא יוּכְלוּ לִגַּע בִּי:

ואומרים ג' פעמים:

תַּפְּלֵ עֲלֵיהֶם אִמְתָּהּ וּפַחַד בְּגִדְלָךְ זְרוּעֶךָ יִדְמוּ כְּאֶבֶן. כְּאֶבֶן
יִדְמוּ זְרוּעֶךָ בְּגִדְלָךְ וּפַחַד אִמְתָּהּ עֲלֵיהֶם תַּפְּלֵ:

ויש מוסיפים:

לֵב טָהוֹר בָּרָא-לִי אֱלֹהִים וְרוּחַ נְכוֹן חֲדָשׁ בְּקִרְבִּי:

הִלְלוּ יְהוָה הִלְלוּ-אֵל בְּקִדְשׁוֹ. הִלְלוּהוּ בְּרִקִיעַ עֶזוֹ: הִלְלוּהוּ
בְּגִבּוֹרֹתָיו. הִלְלוּהוּ בְּרִב גְּדֻלוֹ: הִלְלוּהוּ בְּתַקְעַת
שׁוֹפָר. הִלְלוּהוּ בְּגִבּוֹל וּכְנֹר: הִלְלוּהוּ בְּתֵן וּמְחֹל. הִלְלוּהוּ בְּמִנִּים
וְעִנְבִּים: הִלְלוּהוּ בְּצִלְצְלֵי-שֹׁמֵעַ. הִלְלוּהוּ בְּצִלְצְלֵי תְרוּעָה: כֹּל
הַנְּשָׁמָה תִּהְלֵל יְהוָה. הִלְלוּ-יְהוָה:

שִׁיר לַמַּעֲלוֹת. אֲשָׁא עֵינֵי אֱלֹהֵהֶרִים. מֵאֵין יָבֵא עֲזָרִי: עֲזָרִי
מֵעַם יְהוָה. עֲשֵׂה שָׁמַיִם וָאָרֶץ: אֵל-יִתֵּן לְמוֹט רִגְלֶךָ. אֵל-יִנּוֹם
שְׁמֶרְךָ: הִנֵּה לֹא-יִנּוֹם וְלֹא יִישָׁן. שׁוֹמֵר יִשְׂרָאֵל: יְהוָה שְׁמֶרְךָ. יְהוָה

צֶלֶף עַל-יַד יְמִינָךְ: יוֹמָם הַשֶּׁמֶשׁ לֹא-יִפְכֵּךְ וַיְרַח בַּלַּיְלָה: יְהוָה
 יִשְׁמְרֶךָ מִכָּל-רָע. יִשְׁמַר אֶת-נַפְשְׁךָ: יְהוָה יִשְׁמַר-צִאֲתָךְ וּבּוֹאֲךָ.
 מַעַתָּה וְעַד-עוֹלָם:

דְּוֹד מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל חַי וְקַיִם. דְּוֹד מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל חַי וְקַיִם. דְּוֹד מֶלֶךְ
 יִשְׂרָאֵל חַי וְקַיִם:

הכל אומרים:

תִּנָּא דְבִי רַבִּי יִשְׁמַעֵאל. אֵלְמָלֵא לֹא זָכוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶלֶּא
 לְהַקְבִּיל פְּנֵי אֲבֵיהֶם שְׂבַשְׁמִים. פְּעַם אַחַת בַּחֲדָשׁ
 דַּיִם. אָמַר אֲבִי הַלְכָךְ גִּמְרִינְהוּ מַעוּמָד:

קדיש דרבנן:

יִתְגַּדֵּל וַיִּתְקַדַּשׁ שְׁמֵהּ רַבָּא. בְּעֵלְמָא דְבָרָא כְרַעוּתָהּ. וַיְמַלִּיךְ מַלְכוּתָהּ
 בְּחַיִּיכוּן וּבְיוֹמֵיכוּן וּבְחַיִּי דְכָל-בֵּית-יִשְׂרָאֵל בְּעַגְלָא וּבְזִמְן קָרִיב.
 וְאָמְרוּ אָמֵן:

יְהֵא שְׁמֵהּ רַבָּא מְבָרַךְ. לְעֵלְמָא וּלְעֵלְמֵי עֵלְמֵיָא.

יִתְבָּרַךְ וַיִּשְׁתַּבַּח וַיִּתְפָּאֵר וַיִּתְרוֹמֵם וַיִּתְנַשֵּׂא וַיִּתְהַדָּר וַיִּתְעַלֶּה וַיִּתְהַלַּל
 שְׁמֵהּ דְקַדְשָׁא בְרִיךְ הוּא:

לְעֵלְא לְעֵלְא מִן-כָּל-בְּרַכְתָּא. שִׁירְתָּא. תְּשַׁבַּחְתָּא וְנַחֲמָתָא דְאִמְרִין
 בְּעֵלְמָא. וְאָמְרוּ אָמֵן:

עַל-יִשְׂרָאֵל וְעַל-רַבְּנָן. וְעַל-תַּלְמִידֵיהוֹן וְעַל-(כָּל)-תַּלְמִידֵי תַלְמִידֵיהוֹן
 (דִּיתְבִּין) דְעֶסְקִין בְּאוֹרֵיתָא (קַדְשָׁתָא) דִּי בְּאַתְרָא הָדָן וְדִי בְּכָל-

אַתְרָא וְאַתְרֵי. יְהֵא (לְנָא) וְלַהוֹן וְלַכוּן שְׁלָמָא וְחַנּוּא וְחַסְדָּא וְרַחֲמִין (וְחַיִּי
 אֲרִיכִי) וּמְזוּנֵי רוּיְחִין מִן-קַדְשֵׁי מְרָה שְׁמֵיָא וְאַרְעָא וְאָמְרוּ אָמֵן:

יְהֵא שְׁלָמָא רַבָּא מִן-שְׁמֵיָא וְחַיִּים טוֹבִים עֲלֵינוּ וְעַל-כָּל-יִשְׂרָאֵל.
 וְאָמְרוּ אָמֵן:

עֲשֵׂה שְׁלוֹם בְּמְרוֹמָיו. הוּא בְּרַחֲמָיו. יַעֲשֵׂה שְׁלוֹם עֲלֵינוּ וְעַל-כָּל-
 יִשְׂרָאֵל. אָמֵן:

ואומרים זה לזה: שְׁלוֹם עֲלֵיכֶם: ועונים: עֲלֵיכֶם שְׁלוֹם ג"פ.

שְׁלוֹם עֲלֵינוּ וְעַל-כָּל-יִשְׂרָאֵל. אָמֵן:

לוח ראשי תיבות

תנ"ך:

27	דברי הימים א' = דה"א.	14	יחזקאל = יחז'.	1	בראשית = בר'.
28	דברי הימים ב' = דה"ב.	15	הושע = הוש'.	2	שמות = שמ'.
29	תהלים = תה'.	16	יואל = יוא'.	3	ויקרא = ויק'.
30	איוב = איז'.	17	עמוס = עמו'.	4	במדבר = במ'.
31	משלי = מש'.	18	עובדיה = עוב'.	5	דברים = דב'.
32	רות = רות'.	19	יונה = יונ'.	6	יהושע = יהו'.
33	שיר השירים = שה"ש.	20	מיכה = מיכ'.	7	שופטים = שופ'.
34	קהלת = קה'.	21	נחום = נחו'.	8	שמואל א' = ש"א.
35	איכה = איכ'.	22	חבקוק = חבק'.	9	שמואל ב' = ש"ב.
36	אסתר = אס'.	23	צפניה = צפ'.	10	מלכים א' = מ"א.
37	דניאל = דני'.	24	חגי = חג'.	11	מלכים ב' = מ"ב.
38	עזרא = עזר'.	25	זכריה = זכ'.	12	ישעיהו = ישע'.
39	נחמיה = נחמ'.	26	מלאכי = מלא'.	13	ירמיהו = ירמ'.

ספרות חז"ל, גאונים, ראשונים, אחרונים ושאר ראשי תיבות:

69	ברד"ה = ברייתא דמלאכת המשכן.	55	איכ"ר = איכה רבה (מהד' ווילנא).	40	אא"א = אין אומרים אותו.
70	ברה"מ = ברכת המזון.	56	אנכה"ג = אנשי כנסת הגדולה.	41	אב"ע = אבן עזרא.
71	ברו"ש = בני רומה, ויניציאה שמ"ז.	57	אסת"ר = אסתר רבה (מהד' ווילנא).	42	אבה"ע = אבן העזר.
72	בתמ"ד = בתי מדרשות.	58	א"ר = אליה רבה.	43	אגא"ס = אגרת אריסטאס.
73	גאה"ל = גור אריה הלוי.	59	אר"ן = ארם צובה.	44	אגב"ר = אגדת בראשית (מהד' בובר).
74	גולד' = דניאל גולדשמידט.	60	בבלי = תלמוד בבלי.	45	אג"י = אגרת ירמיהו.
75	דב"ר = דברים רבה (מהד' ווילנא).	61	בה"ג = בעל הלכות גדולות.	46	אד"נ = אבות דרבי נתן.
76	ד"ו = דפוס ויניציאה.	62	ב"ח = בית חדש על הטור.	47	אה"מ = אוצר המדרשים (מהד' אייזנשטיין).
77	דמש"ה = דרכי משה הקצר.	63	במדב"ר = במדבר רבה (מהד' ווילנא).	48	או"ה = אומות העולם.
78	דע"ז = דעת זקנים מבעלי התוספות.	64	בנ"י = בני ישראל.	49	אוה"ג = אוצר הגאונים.
79	דפו"י = דפוסים ישן/ישנים.	65	בנ"ס = בן סירא.	50	או"ז = אור זרוע.
80	דפ"פ = דפוס פרנקפורט.	66	בעה"ט = בעל הטורים.	51	או"ח = אורח חיים.
81	דרכ"א = דרך ארץ.	67	בעה"מ = בעל המאור.	52	אוצה"ת = אוצר התפלות.
		68	ב"ר = בראשית רבה (מהד' ווילנא).	53	אוצ"ר = אוצר ראשונים.
				54	אור"ח = אורחות חיים.

- (82) דרש"ה = דרך שיח השדה.
- (83) הגש"פ = הגדה של פסח.
- (84) הל' = הלכות.
- (85) הל"פ = הלכות פסוקות.
- (86) הלק"צ = ספר הלכות קצובות.
- (87) הר"א כ"ץ = הרב ר' אביגדור כהן צדק.
- (88) הרד"פ = הרב דוד פנצ'ירי.
- (89) הריצ"ג = הלכות רי"ץ גיאת.
- (90) הרמ"מ = הרב מרדכי מורטארה.
- (91) הר"ש כ"ץ = הרב ר' שניאור כהן צדק.
- (92) הרש"ר ומדק"א = הגהות ר' שלמה רוקקא ומנהגים דק"ק אורבינו.
- (93) ויק"ר = ויקרא רבה (מהד' ווילנא).
- (94) זכב"ל = זכרון ברית לראשונים, לר' יעקב הגור ובנו ר' גרשום, משי' תתקעה.
- (95) ח"א = חלק א'.
- (96) ח"ב = חלק ב'.
- (97) חוה"ל = חובות הלבבות.
- (98) חו"מ = חושן משפט.
- (99) חוש"מ = חולו של מועד.
- (100) חיי"א = חיי אדם.
- (101) חכ"צ = חכם צבי.
- (102) חמ"י = חמדת ימים.
- (103) ח"נ = חילופי נוסחאות.
- (104) טוש"ע = טור ושלחן ערוך.
- (105) ט"ז = טורי זהב.
- (106) יו"ד = יורה דעה.
- (107) ילקו"ש = ילקוט שמעוני.
- (108) יעב"ץ = ר' יעקב בן צבי מעמדין.
- (109) ירוש' = תלמוד ירושלמי (מהד' ווילנא).
- (110) יש"ש = ים של שלמה.
- (111) כארצ"ו = כתר ארם צובה, לר' אהרן בן-אשר.
- (112) כ"ה = כן הוא.
- (113) כה"נ = כה"כ הנוסח.
- (114) כ"י = כתבוי יד.
- (115) כ"י כ"ה = כתב יד משנת ה'כ"ה (1265).
- (116) כל"ר = כלה רבתי.
- (117) כנה"ג = כנסת הגדולה.
- (118) לב"א = לב אהרן.
- (119) לו"א = לוח ארש.
- (120) לח"נ = לחם ניקודים.
- (121) לח"ש = לחם שמים.
- (122) ליקה"פ = ליקוטי הפרדס.
- (123) לק"י = לקט יושר.
- (124) לש' = לשון.
- (125) לשה"כ = לשון הכתוב.
- (126) מא"ג = מדרש אבא גוריון (מהד' בובר).
- (127) מג"א = מגן אברהם.
- (128) מג"ת = מגילת תענית (מהד' ליכטנשטיין).
- (129) מד' = מדרש.
- (130) מד"א = מדרש אגדה.
- (131) מדא"ג = מדרש אבא גוריון (מהד' בובר).
- (132) מד"ז = מדרש זוטא.
- (133) מד"ר = מדרש רבה.
- (134) מד"ש = מדרש שמואל (מהד' בובר).
- (135) מדמ"ש = מדרש משלי (מהד' בובר).
- (136) מדת"ה = מדרש תהלים (מהד' בובר).
- (137) מדת"ג = מדרש תנחומא (מהד' בובר).
- (138) מה"ג = מדרש הגדול (מוסד הרב קוק).
- (139) מהדו"ב = מהדורה בתרא.
- (140) מהדו"ק = מהדורה קמא.
- (141) מו"ק = מור וקציעה.
- (142) מז' = מזמורים.
- (143) מח' = מחזוראים.
- (144) מחה"ק = מחזור הדרת קדש [ויניציאה שנט].
- (145) מחו"ו = מחזור וויטרי.
- (146) מחמ"נ = מחברת מנחם.
- (147) מט"מ = מטה משה.
- (148) מי"ל = מדרש ילמדנו.
- (149) מכב"ר = מחזור כמנהג בני רומא.
- (150) מכדר"י = מכילתא דרבי ישמעאל.
- (151) מל"ה = מלמד התלמידים.
- (152) מלה"י = מלחמות היהודים.
- (153) מדב"מ = מנהגים דבי מהרים.
- (154) מנ"ש = מנחת שי.
- (155) מס' = מסכתות.
- (156) מס"ו = מסכת סופרים.
- (157) מסו"ג = מסורה גדולה.
- (158) מסו"ק = מסורה קטנה.
- (159) מפ"א = מדרש פנים אחרים (מהד' בובר).
- (160) מע"ה = מעשי ה'.
- (161) מע"צ = מעגלי צדק.
- (162) מצ"צ = מצודת ציון.
- (163) מק"ט = מסכתות קטנות.
- (164) מש"ט = מדרש שכל טוב (מהד' בובר).

- (165) מש"כ = מה שכתב.
 (166) משנ' = משניות.
 (167) משנ"ב = משנה ברורה.
 (168) משר"א = משנת רבי אליעזר.
 (169) מתע"ד = מדרש תנאים על דברים (מהד' הופמן).
 (170) נוב"ר = נוסחאות בני רומי.
 (171) נמוק"י = נמוקי יוסף (על הרי"ף).
 (172) סדה"י = סדר היום.
 (173) סדו' = סידורים.
 (174) סדו' רס"ג = סידור ר' סעדיה גאון.
 (175) סד"ט = סדר טרוייש.
 (176) סדע"א = ספרי דאגדתא על מגלת אסתר.
 (177) סד"ר = סידור רוקח.
 (178) סד"ש = ספר דרך שיח.
 (179) סד"ת = סדר תפילות.
 (180) סהא"ק = ספר הלכות איטלקי קדמון (מהד' י"מ תא"שמע).
 (181) סה"מ = ספר המנהגים.
 (182) סה"ע עשה"ד = ספר העיטור, עשרת הדברות.
 (183) סה"ש = ספר השרשים.
 (184) סה"ת = ספר התדיר.
 (185) ס"ז = ספרי זוטא.
 (186) ס"ח = ספר חסידים.
 (187) סחב"ר = סדור חיבור ברכות - מחזור טורינו.
 (188) סח"ש = ספר חכמת שלמה.
 (189) סי' = סימן.
 (190) סמ"ג = ספר מצוות גדול.
 (191) סמנט"ו = ספר מנהג טוב.
 (192) סמק"א = ספר מקבים א'.
 (193) סמק"ב = ספר מקבים ב'.
 (194) סמ"ש = ספר מצת שמורים.
 (195) סע"ר = סדר עולם רבה (מהד' לייגר).
 (196) ספ"ב = ספר ברוך.
 (197) ספ"ה = ספר השם.
 (198) ספ"ש = ספר שושנה.
 (199) ספה"ח = ספר החילוקים.
 (200) ספה"מ = ספר המכריע לר' ישעיה בר מאלו משראני.
 (201) ספה"ש = ספר השלחן.
 (202) ספ"ח = ספרים חיצונים.
 (203) ספ"ט = ספר טוביה.
 (204) ספ"י = ספר יוספוס.
 (205) ספ"ה = ספר יהודית.
 (206) ספ"ו = ספר יובלים.
 (207) ספ"י"ר = ספר יראים.
 (208) ספ"ר = ספר רוקח.
 (209) ס"ק = סעיף קטן.
 (210) סרע"ג = סדר ר' עמרם גאון.
 (211) סרש"י = סידור רש"י.
 (212) סת"ר = ספר תניא רבתי.
 (213) ע"א = עמוד א'.
 (214) ע"ב = עמוד ב'.
 (215) עבו"י = עבודת ישראל.
 (216) עה"ב = ערוגת הבושם.
 (217) עה"ז = עולם הזה.
 (218) עה"פ = על הפסוק.
 (219) עה"ת = על התורה.
 (220) ע"ח = עץ חיים.
 (221) עמ"ס = על מסכתאות.
 (222) עמ' = עמודים.
 (223) ע"ע = עיין עוד.
 (224) ע"פ = על פי.
 (225) ערה"ש = ערוך השלחן.
 (226) עש"מ = עמודי שמים.
 (227) עשה"כ = על שם הכתוב.
 (228) עת"פ = עיון תפילה.
 (229) פדר"א = פרקי דרבי אליעזר (מהד' היגר).
 (230) פדר"ך = פסיקתא רב כהנא (מהד' מנדלבוים).
 (231) פה"מ = פירוש המשניות.
 (232) פהר"ב = פרקי היכלות רבתי (מהד' ירו', תרמ"ט).
 (233) פירש"י = פירוש רש"י.
 (234) פסד"ז = פסוקי דזמרה.
 (235) פסז"ו = פסיקתא זוטרתא - לקח טוב.
 (236) פסו' = פסוקים.
 (237) פסקי רי"ד = ר' ישעיה בר מאלו משראני.
 (238) פסר"ב = פסיקתא רבתי (איש שלום).
 (239) פר' = פרשה.
 (240) פרה"י = פרקי הירידות.
 (241) פרמ"ג = פרי מגדים.
 (242) פרע"ח = פרי עץ חיים.
 (243) פש"ט = פסקי שכל טוב.
 (244) פת"ת = פתרון תורה.
 (245) צו"ג = צום גדליה.
 (246) צו"ה = צוואות השבטים.
 (247) קד"א = קמחא דאבישונא.
 (248) קדה"י = קדמוניות היהודים.
 (249) קדמ"א = קדמוני אשכנז.
 (250) קד"ץ = קדמוני צרפת.
 (251) קה"ר = קהלת רבה (מהד' וילנא).
 (252) קו"א = קונטרס אחרון.
 (253) קוש"ק = קובץ שיטות קמאי.

- (254) ק"ב = רבי אלעזר בירבי קליר פיוטים ליום הכיפורים (ראו ביבליוגרפיה).
- (255) ק"ק = קמץ קטן.
- (256) קשע"ה = קריאת שמע על המטה.
- (257) ר' בחיי = רבינו בחיי בן אשר.
- (258) ראב"ד = ר' אברהם בן דוד.
- (259) ראבי"ה = ר' אליעזר בן יואל הלוי.
- (260) ראה"ע = ר' אברהם הרופא מן העונים.
- (261) ראש"ך = ראשוני אשכנז.
- (262) רבב"א = ר' בנימין ב"ר אברהם (אח שבה"ל).
- (263) רב"ה = רות רבה (מהד' ווילנא).
- (264) ר"ג מאה"ג = רבינו גרשום מאור הגולה.
- (265) רוו"ה = ר' וולף היידענהיים.
- (266) ר"ח = רבינו חננאל גאון.
- (267) ריא"ז = ר' ישעיה ב"ר אליה מטראני.
- (268) ריבב"ן = ר' יהודה יעל"ה ב"ר בנימין.
- (269) ריבמ"ן = ר' יצחק בן מלכי צדק מסיפונטו.
- (270) ריה"ח = רבי יהודה החסיד.
- (271) רי"ף = ר' יצחק אלפסי.
- (272) רמב"ם = ר' משה בן מימון.
- (273) רמד"ד = ר' מרדכי דיסלדארף.
- (274) רס"ג = רבי סעדיה גאון.
- (275) רע"ב = ר' עובדיה מברטנורה.
- (276) רעק"א = ר' עקיבא איגר.
- (277) רשב"א = ר' שלמה בן אדרת.
- (278) רשב"ג = ר' שלמה ברבי נתן הסיגילמסי.
- (279) רשב"ש = רבינו שלמה ב"ר שמשון.
- (280) רש"ס = ר' שבתאי סופר מפרעמישלא.
- (281) שבב"י = שד"ל, בתולת בת יהודה.
- (282) שבה"ל = שבלי הלפט.
- (283) שד"ל = שמואל דוד לוצאטו.
- (284) שדר"א = שאילתות דרב אחאי גאון.
- (285) שה"ג = שלטי הגבורים לר' יהושע בועז לבית ברוך.
- (286) שה"ר = שיר השירים רבה (מהד' ווילנא).
- (287) שו' = שורה\שורות.
- (288) שו"ט = שוחר טוב.
- (289) ש"י = שאילת יעב"ץ.
- (290) שיטמ"ק = שיטה מקובצת.
- (291) שכה"ג = שיירי כנסת הגדולה.
- (292) שמו"ע = שמונה עשרה.
- (293) שמו"ר = שמות רבה (מהד' ווילנא).
- (294) ש"ס = ששה סדרים.
- (295) שעה"כ = שער הכוונות.
- (296) שע"ת = שערי תשובה.
- (297) ש"ת = שערי תפלה.
- (298) שת"י = שתי ידות (למהר"ם די לונזאנו).
- (299) תא"ו = תולדות אדם וחווה.
- (300) תד"א = תנא דבי אליהו.
- (301) תדא"ז = תנא דבי אליהו, אליהו זוטא.
- (302) תדא"ר = תנא דבי אליהו, אליהו רבא.
- (303) תה"ד = תרומת הדשן.
- (304) תו' = תורה\תורת.
- (305) תו"י = תוספות ישנים.
- (306) תו"ט = תוספות יום טוב.
- (307) תו"כ = תורת כהנים.
- (308) תוס' = בעלי התוספות.
- (309) תוס' רי"ד = ר' ישעיה ב"ר מאלי מטראני.
- (310) תוספ' = תוספתא.
- (311) תי"ז = תרגום יונתן בן עוזיאל.
- (312) תי"ר = תרגום ירושלמי.
- (313) ת"מ = תפילת מנשה.
- (314) תפא"י = תפארת ישראל.
- (315) תר"א = תרגום אונקלוס.
- (316) תר"י = פ"י תלמידי רבינו יונה גירונדי (על הרי"ף).
- (317) תרמ"א = תרגום ראשון מגילת אסתר.
- (318) תשב"ץ = תשובות ר' שמעון בן צמח.
- (319) תשב"ץ קטן = ר' שמשון בן צדוק תלמיד מהר"ם.
- (320) תשוה"ג = תשובות הגאונים.
- (321) תשו' הרי"ד = תשובות ר' ישעיה ב"ר מאלי מטראני.
- (322) תשו' רנ"ג = תשובות ר' נטרונאי גאון.
- (323) תשמ"א = תרגום שני מגילת אסתר.
- (324) תתת"ס = תמונות תחנות תפלות ספרד.

סליחות כמנהג ירושלים לשחרית של יוה"כ

שחל בימי חול:

- (1) שופט כל הארץ
- (2) יערב חין ערכנו
- (3) ביום עשור קראתיך
- (4) בני ציון היקרים
- (5) ביום הלבנת פשעי
- (6) יצו האל
- (7) יה צור עולמים
- (8) יחידתי בצרתי
- (9) ישראל עם קדוש
- (10) אין לי ביטחון
- (11) דרשונך
- (12) אלהי אל תבישני
- (13) שביה עניה

שחל בשבת:

- (1) שופט כל הארץ
- (2) יערב חין ערכנו
- (3) ביום עשור קראתיך
- (4) ביום הלבנת פשעי
- (5) יצו האל
- (6) יה צור עולמים
- (7) ידידי אל ברכוהו
- (8) שרי קודש היום
- (9) יום שבת וכפורים
- (10) אלהי קדם מעונה
- (11) אין לי ביטחון
- (12) אלדי אל תדינני
- (13) שביה עניה

סליחות כמנהג ק"ק רומה לשחרית של יה"כ

שחל בימי חול:

- (1) שופט כל הארץ
- (2) יהי נועם עתה
- (3) יערב חין ערכנו
- (4) ביום עשור קראתיך
- (5) שחר קמתי להודות
- (6) בני ציון היקרים
- (7) ביום הלבנת פשעי
- (8) ישן אל תרדם
- (9) יצו האל
- (10) יה צור עולמים
- (11) ידידי אל ברכוהו
- (12) ביום כפרת עוני
- (13) שכולה גלמודה

שחל בשבת

- (1) שופט כל הארץ
 - (2) יהי נועם עתה
 - (3) יערב חין ערכנו
 - (4) ביום עשור קראתיך
 - (5) שחר קמתי להודות
 - (6) בני ציון היקרים
 - (7) ביום הלבנת פשעי
 - (8) ישן אל תרדם
 - (9) יצו האל
 - (10) יה צור עולמים
 - (11) ידידי אל ברכוהו
 - (12) ביום כפרת עוני
 - (13) שרי קדש היום
- או יום שבת וכפורים

מפתח הפיוטים והתפילות

<p>352 אין קץ לשנותיך</p> <p>182 אך אומרים לפניך</p> <p>442 א אדיר רב חילו</p> <p>69 א ארך אפים אתה</p> <p>519 א בפלשך כל מעשים</p> <p>481 א נורא עלילה</p> <p>265 אהי אל תבישני בדיני</p> <p>267 אהי אל תדינני כמעלי</p> <p>457 אהי עד שלא נוצרתי</p> <p>258 אהי קדם מעונה</p> <p>353 אהים א עליון</p> <p>503 אהים דר מרומך</p> <p>554 אליהו הנביא</p> <p>332 אליך נשאתי את עיני</p> <p>177 אמיצי שחקים ממעל</p> <p>474 אמן אמונים יכון</p> <p>280 אמרתי לפושעים</p> <p>339 אנא און שועת</p> <p>380 אנא אהים סלח לנו</p> <p>440 אנא חון בטי תפלה</p> <p>276 אנא יי אהים סלח לנו</p> <p>164 אנוש מה יזכה</p> <p>383 אעשה למען שמי</p> <p>450 אפגנת ערוגים</p> <p>470 אצתי צום כפור</p> <p>169 אשא דעי למרחוק</p> <p>522 אשמינו תבלע</p>	<p>304 אב הרחמן ישיב את שבות</p> <p>493 אב ידעך מנוער</p> <p>19 אבינו מלכנו</p> <p>40 אבינו שבשמים</p> <p>391 אדון אביר</p> <p>96 אדון עולם אשר מלך</p> <p>438 אדר בתואר נכון</p> <p>66 אהבת צדק ותשנא רשע</p> <p>447 אהל פשה</p> <p>330 אהלך אין תם</p> <p>285 אהלך בקול רם</p> <p>203 אהלת מתוחים</p> <p>275 או"א אל תעזבנו</p> <p>68 או"א היה עם פיפיות</p> <p>276 או"א מחול לעונותינו</p> <p>13 או"א תבא לפניך תפלתנו</p> <p>434 אודך בקול ערב</p> <p>363 אוחילה לא אחלה</p> <p>341 אור נגה עשית</p> <p>336 אות קדושיך אמנתי</p> <p>137 אז ביום כפור סליחה</p> <p>364 אזכר סלה לשם פה</p> <p>358 אזרת עז מלפנים</p> <p>311 אחינו ישראל ואנוסי ישראל</p> <p>186 אילי מרום אומרים הלולו</p> <p>261 אין לי בטחון</p> <p>172 אין ערוך אליך</p>
---	--

199	האומרים אחד יי אֱהִינוּ	14	אשמנו בגדנו גזלנו
423,310	הזכרת נשמות	453	אשמתי אהבתי כל דברי
394	היום תאמצנו	325	אשען במעש אזרח
353	המאמירים באימה	472	אשפך תחנה
185	המכירים את המון רחמיך	173	אשפכה לפניך שיחה
494	הנקרא לאב זרע	47	אשר כלה מעשיו
42	השכבה לרבנים	441	אתה א רחום וחנון
50	ואמונה בשביעי קימת	56	אתה בחרתנו מכל העמים
444	ובבא אהרן אל קדש	490	אתה הברדלת אנוש
177	ובכן אך חנון ורחום	542	אתה הברדלת בין קדש
343,188	ובכן ולך תעלה קדשה	92	אתה הוא יי האלים הזן ומפרנס
186	ובכן שרפים עמדים	489	אתה נותן יד
54	ובכן תן פחדך	360	באור דברי נכוחות
181	ובכן תתקים לנצח נצחים	184	באנף לא תאניפנו
47	והוא רחום יכפר עון	509	בטרם שמש בחדרו
42	והחכמה מאין תמצא	501	בטרם שמש יבא
451,212	וידוי	233	ביום הלבנת פשעי
376	ויום טוב היה עושה	246	ביום כפרת עוני
194	ויקראו זה אל זה	226	ביום עשור קראתיך
371	וכך היה אומר אנא השם	36	בישיבה של מעלה
515	וכשחטאו אבותינו במדבר	451	במה אקדם יי
394	וכתוב כי בי ירבו ימיך	464	במקדש א והיכליו
317	ומפני חטאינו גלינו	230	בני ציון היקרים
350	ונתנה תקף קדשת היום	184	בקצף לא תשפט
340,185	ושרפי קדש יודעי טובך	81	ברוך אהי עליון
554	זכור לטוב שבוע טוב	462	בת עמי לא תחשה
330	חטאתו היום תעביר	71	דלתיך הלילה לשבי
195	חמל על מעשיך	263	דרשונך בכל לב
495	טבע זיו תוארה	196	האוחז ביד מדת משפט

255	ישראל עם קדוש	95	יגדל אֱהִים חַי
395	כהיום הזה תביאנו ששים	244	ידידי אֱ ברכוהו
181	כי אמרתך לא תפיל	460	ידך פשט ופתחה
125	כל ברואי מעלה ומטה	82	יִהְיֶה אֲשֶׁר גָּאָה גָּאָה
37	כל נדרים	132	יִהְיֶה נִמְצָא וְלֹא נִרְצָה
177	ליושב תהלות לרוכב	241	יִהְיֶה צוֹר עוֹלָמִים
30	לכה דודי	221	יְהִי נֶעֱמַ עֵתָהּ
327	לעולם יסלח ויכפר	34	יְהִי שְׁלוֹם בְּחִילָנוּ
64	מגן אבות בדברו	505	יְהִיוּ נָא אֲמָרֵי פִי
128	מי העומד בהראה	424	יְהִי־רַ לְפָנַי אֲבִינוּ שְׁבַשְׁמִים
343	מי ימלל גבורות	386	יוֹם אֲדִיר וּמִיחַד
188	מי יערך אליך	282	יוֹם אֲמִיץ זֶה
40	מי שברך אבותינו	388	יוֹם אֲשֶׁר אֲשַׁמְנוּ יִצְחָל
41	מי שברך אמותינו	73	יוֹם יַעֲלֶה נִקְרָאָה
40	מי שברך לחיילי צה"ל	162	יוֹם מִימֵים הוֹחֵם
41	מי שברך לקהל	253	יוֹם שַׁבַּת וּכְפוּרִים
157	מסוד חכמים ונבונים	137	יוֹצֵר לַיּוֹם כְּפוּר
496	מערב ועד ערב אנצחה	423,310,42	יִזְכּוֹר אֱהִים לְטוֹבָהּ
34	משכיל מכתם שירו רעים	44	יִזְכּוֹר לְחַלְלֵי צֹה"ל
158	מתני אחזו חלחלה	248	יְחִידָתִי בְּצַרְתִּי מִבְּכָה
529	מתרצה ברחמים ומתפייס	67	יַעֲלֶה תַּחֲנוּנֵנוּ מֵעֶרֶב
528	נפילת אפים	223	יַעֲרֵב חֵין עֶרְכָנוּ
206	נפשי עז תדרכי	532	יִפּוּצוּ אֵיבִיךָ
129	נשמת כל חי	238	יִצּוּ הָאֱלֹהִים לְדַל שׁוֹאֵל
364	סדר העבודה	377	יִרְמֵם וְכוּ' שְׁתֵּאֱמָץ אֶהְבֵּת אֲמוּנִיךָ
87	סלח נא לעון העם	91	יִרְמֵם וְכוּ' הַגְּדוֹל הַגְּבוּר וְהַנּוֹרָא
459	סליחות למנחת יוה"כ	85	יִרְצָה עִם אֲבִיוֹן
501	סליחות לנעילה	235	יִשָּׁן אֶל תְּרַדֵּם
71	סליחות לערבית של יוה"כ	75	יִשְׂרָאֵל בְּחִירֵי אֱ יִלְיָדֵי אֵיתָנִיךָ

132 ...	רשות לקדיש של שחרית יו"כ	219.....	סליחות לשחרית של יוה"כ
271	שביה עניה בארץ נכריה	507.....	עב קל ממרומך
529	שומר ישראל שמר שארית	164.....	עד יום מותו תחכה
219	שופט כל הארץ	450,358,202	עד לא מכון כסאך
160	שושן עמק אימה	15	על חטא שחטאנו לפניך
127	שחי לא יחידה	517.....	עמך ונחלתך רעבי טובך
228	שחר קמתי להודות	511.....	עת שערי רצון להפתח
273	שכולה גלמודה	344.....	עתיק ואין להתם
125 ...	שלשים ושתים נתיבות שבילך	66	פתיחה לחזן
32	שמע קולי	167.....	צפה בבת תמותה
378	שנת אוצרך הטוב	139.....	קדוש אדיר בעליתו
250	שרי קדש היום	452.....	רבש"ע גלוי וידוע
206	תוכחה לרבינו בחיי החסיד	458.....	רבש"ע עשה עמי
328	תמה בלויית עדנה	212.....	רבש"ע קדם כל דבר
310	תפילה לחולה נוסח מילאנו	528.....	רחום וחנון חטאנו
40	תפילה לשלום המדינה	127.....	רשות לנשמת של יום כפור
91	תפילה על הפרנסה	360.....	רשות לסדר העבודה